2416. IV. a. 5.

75, C. XX. L. XX. n. XX

4136, 7-a-24

1491

Conventus
Neostadiensis
P. P. Franciscanorum

HC

auctore:

F. Nicol. Tudeschi

Panormitano

Consiliorum volumen.

Tabula ex ordine super secundo consiliorum Abbatis siculi panormitani voluminenouissime impresso nostro munere edita.

Felicissime incipit.

Abbas. Si in electione abbatis oz interuenire poz cū vno velduob⁹ monacis cuiuslibet mōasterij: An cōpbēdat monasteriū in quo ē tūs prior cū vno vel duobus monacis. secundo volumine cōsilio. xxv.

An monacus sine licentia abbatis possit esse administrator alterius: Et an taciturnita abbatis videtus illū exercere administrationem habeat p expresso consensu z licentia. secundo volumine. cōsilio. xliij.

Abbatis an obligetur ex contractu monaci habentis administrationem. ibidem.

Abesse. An dicitur abesse id quod casualiter abest. se. vo. lxij. in secundo dubio.

Acquirere. Si filius negociat cuz pecunia paterna: cui acqrit z quid si inter fratres sit discordia ex q pecunia filius acquisierit cui incumbit onus pbandi. secūdo. vo. xxxvi.

Cui acquiratur res empta ex pecunia ecclesie: Et quid si clericus in alieno solo cum pecunia ecclesie edificat: cui acqritur. secundo volumine consilio. xciij.

Acrescere. An in legato alimētorū habeat locū ius acrescendi secundo volumine cōsilio. lxxvij. in fine.

In quibus dispositionibus habeat locum ius acrescendi. secundo volumine. consilio. cij

Act'. Act' psumit fieri oi meliori mō quo pōt. se. vo. cō. lxvij.

Accusatio. An pcedit accusatio post mortē super crimine notorio secundo volumine consilio lxxxij

An pendente accusatione falsorum testium causa ciuilis principalis suspendatur. secundo vo. cōsi. xvi.

Adesse. An id quod casualiter adest dicatur adesse. secundo volumine. cōsilio. lxij. i secūdo dubio.

Administrare. Administrator bonorū an possit transigere. pri. volumine. cōsilio. lxij. z in secū. vo. cōsi. xv.

An monac' possit esse administrator sine abbat' psensu: Et an taciturnitas abbatis habeat p cōsensu. se. vo. xliij.

Adulteriū. An cognoscens monialem possit de adulterio accusari secundo volumine. consilio. cxi

Ager nouales. Nouales agri q̄lit dicant. So vo. cō. lxxi.

Alienare. Et quid si ignoranter alienauit rem pbibitam alienari secundo volumine. cōsilio. iij. in qōne. v.

Alienans feudum an ipso iure cadat a iure suo vel requiratur sententia ibidem: z in. viij. q.

An pena litigiosi habeat locum cōtra ecclesiam vel platū nomine ecclesie cōicato capitulo alienantem. ibidem. q. xv.

Quō succurrat cōtra principē alienantē rez alienā. Et q̄d si talis res alienata redeat ad dictum principē ibidem. q. xvij. vbiplene de intellectu. l. bene a zenoze. C. de quadr. prescrip.. z pulchris limitationibus ad dictam. l.

An alienās rē suā pzra expressā cōuētiōez trāsferat dñiū ibidē. q. xij. Et ibidem quō subueniatur aduersus alienātē.

Dñs volēs alienare feudū an z qū teneat vasallum req̄rere: Et an valeat cōsuetudo in contrarium. ibidem. q. xxij.

An res legata pzohibita alienari per testatorem possit in casibus a iure permissis pbibitione non obstāte alienari secundo volumine. cōsilio. xlv.

An alienatio facta per cap'm sede vocante possit ēps sine licētia sui superioris ratam habere. ibidem.

Si quis capellam edificet z non dotet sed oia bona sua alienet: an talis alienatio nomine dicte capelle reuocari possit z pro qua parte. ibidem.

An res alienata contra pbibitionē testatoris intelligat adalienātem incōtinenti deuolata. secūdo volu. cōsi. xci.

An pbibita alienatione itelligatur pzohibita locatio ad longum tempus pignus z obligatio. ibidem.

Quid si stante tali pzohibitione i instrumento alienationis dicatur: q alienans possit de dictis bonis facere quid sibi placet. ibidem.

An per generalem cōfirmationē factā a superiore intelligant cōfirmare alienationes rerum ad ipsum superiorem spectantium. secundo volumine. xcv.

An excuset a pena litigiosi alienans rem cum auctoritate iudicis ignorantis illam litigiosam secū. vo. cōsi. cix.

Alimenta. An valet statutuz q̄ soluto mr̄imonio mulieri alimenta pstent donec ei dos restituatur. ij. vo. con. xxxix. Et quid si stante tali statuto alat a patre locuplete vel scdo viro: an repetet ab heredibus primi viri. ibidem.

An de iure cōi mulier soluto mr̄imonio donec sibi dos restituatur possit alimenta petere. ij. vo. xlij. in fi.

An p alimētis sic̄ p dote sint bona viri tacite obligata ibidē.

Quid veniat appellatione alimētorum. ij. vo. lxij.

An legato alimentoz an habeat locum ius accrescendi. secundo vo. con. lxxviij.

An vir possit denegare alimēta vzori si dos sibi nō soluatur Et si alimentet an repetet. ij. vo. lxxxv.

Et hanc super dictis alimentis possit vir cum vzore trāsigere dotem minuēdo. ibidem.

An maritus qui denegauit vzori alimēta vt supra consequat lucrum dotis ex forma statuti. ibidem in fi.

An recte dos vzori per maritum resoluat' causa suos parentes alendi. ibidem.

An donatarius teneat' alere donatorē in opē. ij. vo. cij.

An pater z eius heres tenetur alere filium spuriū. ij. vo.

Altare Ad acqrēdū ius patronat'. an sufficiat edificatio altaris in qua nō a principio sed ex post facto interuenit diocesani consensus. in. ij. volu. lxxxix.

Et an talis edificās tenet' ad illud dotādū Et an altare non legittime constructū destrui debet ibidem.

Reliqua circa materiā altaris vide in verbo capella.

Anniuersariū Quid sit. ij. volu. xxxix. i solutōe pmi dubij.

Appellari. An a sntia notorie iniusta: an sit opus appellare. ij. vol. consilio. iij. q. xij.

An a sntia in possessorio app.' possit. ij. vo. con. lv.

Quomodo intelligit statutum quod deferens appellationem per viam nullitatis non audiat' ibidē.

Si committit' causa apellatiōe remota: an tertius pzo interesse suo ad appellādum admittatur. se. vo. lxx.

An cursus decēdij dati ad appellādū currat minori morose tutorem habenti. u. vo. lxx. vij. Et ibidem: an per cōpzo missum tale tempus decendu suspendatur.

An legatus vl' gubernator pape possit quem ad appellādum restituere. ibidem.

Quid pzobare debet pzius miozi: vt ad appellandum restituatur. ibidem.

An q̄ obmisso medio possit ad pincipē appellari. ibidē i fi.

An arbiter possit adiudicare loco vnius rei de qua est questio aliam in compromisso non contentam. ij. vol. xvij. z. iij.

An arbiter possit cognoscere de coherentib⁹ z connexis non contentis in compromisso. ij. vo. con. lx ij.

An teneat compromissum factū p clericū z laicū in duos mercatores cū potestate pcedēdi z sntiandi fm statuta: stilū z ꝓsuetudinē curie mercāte. ij. vo. con. xxx iij. ibidē: an p talia verba dicatur collata dictis arbitris iurisdictio.

An stetur sententie arbitri facientis mentionem d̄ citatiōe tertij coarbitrij absentis: aliter de eius citatiōe z relatione nō cōstito ibidē Item a quo debeat citari z requiri arbiter q̄ veniat cum alijs ad cognoscēduz z sntiandū. ibidem

Si dat' potestas tribus arbitris z per duos sntiandi An duo tertio absente z non citato possint sententiare ibidez.

Et qui si fuit data potestas omnibus sntiandi. ij. vo. lxxvij.

An per compromissum suspendi possit cursus decēdij dati ad appellandum ibidem.

Quid operent' verba illa in compromisso Quod arbiter possit sententiare alte z basse z de iure vnius tollere z dare alteri ibidem in quinto dubio.

Arbitrium. Si arbitriuz ponit' rei substantiate z nō substantiali: an eo deficiēte act' principal' deficiat. ij. vo. consi. lxxx.

Archiepiscop'. An sit de clero vl' apud cleri. ij. vo. cō. vij

Bannitus z bannum. An per generale bannū q̄ nullus intret in tali re. vl' q̄ nō cōmittant delicta acquirat' possessio bonoꝝ seu quasi possessio iurisdictionis. ij. vo. con .vi.

An credatur potestati seu rectori d̄ cōmissione banni facti si de eo non constet. ij. vo. con. xvij.

Beneficiū. Beneficiat' infirm': an teneat' deseruire p capellanū si vtriqz fruct' bñficij nō sufficiāt. ij. vo. con. lxxi

An exemptio concessa cardinalibus pzo eoruz beneficijs extendatur ad successores in beneficijs cardinalium. ij. volumine. consilio. xxx viij.

An tenens duo beneficia curata sine dispensatione p. iuet' ambobus. ij. vo. consilio. xxx viij

An teneat collatio beneficij facta p executorem notorie indignum : ibidem.
Appellatione beneficiorū cum cura vel sine: an veniat p stimonium secūdo volu.consi. xlvij.in principio.
An z qñ clericus secularis in ecclesia religiosorum possit beneficiari z tutulum habere.ij.volu. cōsi. lix.
An clericus cōtrahendo matrimonium per verba de p senti vel d futuro:an amittat beneficium.secundo volumine in fine quarti dubij. consilio. lxij.
An epūs debet prouidere de beneficio a se premoto ad sacros ordines alias de suo proprio deuicto prouidere tenetur secundo volumine. cōsilio. lxxxix.
An per assecutionem secundi beneficij in eadē ecclesia dicatur vocare primū.ij. volumine. lxxxvi.z. cōsilio. ci.
An canonicus cuius canonicatus residentiam non exigit possit in eadem beneficium obtinere ibidem.
An valet cōsuetudo vt in eadē ecclesia quis possit tenere duo beneficia ac dignitatem z canonicatum.ibidem.
An episcopus possit dispensare cū habēs residentiā rōe canonicatus in eadem ecclesia beneficiū cōsequat' ibidem.
Quando in instrumēto beneficij contuet' q sacerdos teneatur semper z continue dicere missam in dicto altari:an valet z quomodo hoc intelligatur ibidem.
Si non fuerit adepta possessio secūdi beneficij;an possit ad primum rediri cui iam fuerat renunciatum.
Et an renunciatio de beneficio possit cōditionaliter fieri secundo volumine. cōsilio. ci.
Si fuerit alicui absenti prouisum de beneficio:an aliud q habebat vacet si tali prouisioni nō cōsenserit ibidem.
An minora beneficia vacent per prouisionem factam de episcopatu si illius possessionem consequatur.ibidem.
Bona. An verbuz bonorum quomodo accipiatur secundo volumine. consilio. xxxvi.
Ex quibus bonis presumitur filius negotiari. Et cui in dubio incumbit onus probandi.secūdo vo. cōsi. xxxvi.
Et.ibidem quid si cōstat q ex bonis patris acquisierit z pater tacuit:an videatur donare. Et quomodo lucruz factum per filium ex eius labore z bonis patris diuidi debent.ibidem.
Bona fides. An bona fides:an presumat' in prescribente. secundo volumine. liij.
Bonafidei possessor. An z quando bonefidei possessor teneatur ad fructus rei perempte z eius quod exea percepit secundo volumine. vi.
Canonicus. An constitutio disponēs de presbiteris extendatur ad canonicos secundo.vol. cōsi. viij.
An valeat consuetudo q canonicus non teneatur ad residentiam.ibidem consilio. lxxxvi.
An canonicus qui non tenetur ad residentiam possit.ibidem beneficium a sequi.secundo volumine. cōsi. lxxxvi.
An valet consuetudo q quis possit tenere canonicatum dignitatem z duo beneficia simplicia.ibidem.
An canonicus qui in eadem ecclesia obtinuit beneficiuz teneatur ad celebrandum z ad diuina officia sicut alij beneficiati.ibidem.
Et quod si alij beneficiati cum non teneantur continuo celebrare:tamē continuo celebrarūt:an canonicus succedēs in beneficio alicui ipsorum ad hoc etiam astringat'.ibidem.
Calculum. An circa calculum rationum partes cogi possint ad eligendum calculatores Et an eisdem electis salariū debetur z quale secundo volumine. consi. xxi.
Carcer z captura. An si obtuli culpam z tui odium captus fui:possum.ate damnum q fui passus mihi satisfieri secundo volumine. lij.
An valet pactum de carcerando si debitum non soluat' secundo volumine. consilio. lij.
Cardinalis. An in alterius preiudicium credatur cardinali Et an credatur asserenti se legatū sec.vol. cōsi. xviij.
An credatur cardinali asserenti se maiorem commissionem habere q appareat.ij.volu. cōsilio. lxiij.
Caritatiuum subsidiuz. An monasteria monalium exēpta teneantur ad charitatiuuz subsidium secundo volumine. consilio. xxvi.
Castrum. An castruz a se habeat districtum z iurisdictionem secundo volumi.consi.vi. Et an de iure communi habeat pertinētias z territoria i cō.iij.in.lxij.z.3.iiij.z.v.dubio
Causa. Si ex duabus causis:simul cōsideratis princeps motꝰ sit:an altera deficiēte cesset dispositio secdo vo.con.lxx.
An pendente accusatione falsorum testiū causa tunlis suspendatur.ij.volumi.consi.xvi.
An ex cursu tanti temporis cuius non est memoria causa presumatur.ij.volu.consi.xxvi.
Cautio. Si a testatore prohibetur prestari cautio per vsufructuarium:an impune hac prohibitione non obstante peti possit.secundo volumine.con .iiij.
Et que cautio prestari debet.ibidez.
Et an attestatore possit remitti.ibidem.
Reliq in dcā materia vide i vbo testamētuz z vbo vsura.
Clausula. Ad que referat' clausula in fine statuti apposita secundo volu.consi. xiiij.
Clausula ista q solet apponi in rescriptis videlicet: Supplentes omnem deffectum:quid operetur.ibidem.
Ad que refertur clausula onerosa in fine instrumenti apposita.secundo volumine consi. .xx.
Clausula generalis in fine apposita:an referat' ad dispositionem habentem suam specialem determinationem.ibidē Et vide inconsilio.lxxv.z in consilio.xcvij.
Censemus. Verbū cēsem' q̄d oportet secdo vol.consi.lvij.
Celebrare. Si in inuestitura beneficij dicat' q presbyter eligendus teneatur continue z semp in dicto altari celebrare quomodo hoc intelligatur. secūdo volumine consi.lxxxvi.
Reliq circa mās vide.s.in vbo bñficiū z.j.in vbo missa.
Cessio Bonorū. An beneficio cessionis bonorum renuntiari possit maxime cum iuramento.secundo volu.con. xlij.
Clerus z Clericus. An clerici mittētes sua animalia ad pascendum in pascuis comunitatis teneantur ad solutionez pascua sicut alij illius comunitatis.ij.vo.con. .vi
An pro rebus propꝛijs clerici teneantur ad solutionem gabelle ibidem.
An clericus vendendo vinum oleum frumentum z similia dicatur negociari.ibidem.
An priuilegium clericis concessum extendat' ad eoꝛū fautoꝛes in secundo volu.con.liij. z scdo volu.con. .lvi.
Archiepiscopus:an sit de clero secundo volu.con. .vij.
Clerici eiusdem vniuersitatis:an dicantur inter se coniuncti z amici.ibidem.
An clericus sine consensu sui superioꝛis possit de bonis suis patrimonialibus cōpꝛomittere.ij.volu.con. xxxiiij.
An clericus possit sententia a iudice seculari latam vi pacti confirmari.ibidez.
Clerico minoꝛi volenti agere:an detur curatoꝛ se volumine con.xlv.z ibidem:an clericatus liberet eū a pīa potestate
An clerus possit facere vniuersitatem z talis vniuersitas subsit episcopo se.ūdo volu.con.vij. Et ibidē:an sine consensu episcopi possit facere statuta.
An clerus posit a se onera extraoꝛdinaria imponere z ad hec episcopum ad contribuendū compellere.ibidem.
An expēsis cleri vel propꝛi seu communibus episcopus vadit ad concilium seu pontificem.ibidem. Et si ex tali causa aliquid cler' episcopo soluit:an repetat.ibidem. Et q̄d si clerus aliquid donauit summo pontifici:an episcopus concurrere debet ad tales ex spensas.ibidem.
Si statuto episcopi cauetur quod nullus cleric' sine cōsensu episcopi possit locare:an episcopus conducēdo satisfiat statuto secundo volu.con. .xi.
Per quem actum perdatur priuilegiuz clericatus.ij.vol. con.lxij.in fine quarti dubij.
Et ibidem:Quando per sponsalia cōtracta clericus amittat beneficium.
Creditoꝛ. An ratione retardate solutionis possit creditoꝛ aliquid a debitoꝛe petere scdo volu.con. lxxxv.
Habens plures creditoꝛes:an vni soli possit satisfacē vt contra illum cui fuit satisfactum ceteri creditoꝛes agere non possint secundo volu.con .xlix.
Citatio In interlocutoria an pars sit citanda secundo volumi.consi.iij.in.iiij.q.z consilio. .xxx iiij.
An executoꝛ litterarum apostolicarum possit procedere parte non citata.ibidem.
An vbi papa mandat aliquez mitti in possessionē amoto quolibet illicito possessoꝛe debet pars citari.ibidem.
An z quando z in quo actu executiuo pars sit citanda vel non plenissime ibidem.
An vbi exigit' cāe cognitio pars sit semp citanda.ibidē.
An valet cōstitutio q dominus possit feudum alienare irequisito

irequisito vasallo. secundo volumine. consilio. iij. questione. viij. z ix.

An credatur notorio de laudo rogato de citatione facta de arbitro absite si aliter nō appareat de eius citatione z relatione. secundo volumine | consilio. xxxiij.

Ubi cōmutatur executio alicuius actus: an intelligatur q̄ pars citetur. secundo vol. consilio. xxxiij

Si statutum disponit q̄ citatio debeat fieri personaliter vel ad domum quomodo intelligitur. secundo volumine consilio. xlij.

Que citatio requiratur vt perueniatur ad primum decretum. secundo volumine consilio. xlvij. z in consilio. lxxxiij. vbi et iam de secundo. Et quo. Et quomodo pupillus citetur. ibidem.

Et quomodo contra eum ad primum decretum perueniatur ibidem. z in consilio. xxix.

Si notorie constet aliquem habitare in alio locō q̄ sue habitationis: an ibidem citari debet. ibidez.

Si nuntius citauit aliquem domi: an debet referre non potuisse eum personaliter inuenire. secundo volumine consilio. lxxxiij.

Cui cumbuit onus ꝓbandi citationem legitime vel non legitime precessisse. secundo volumine cōsilio. lxxxiij.

Cōmissio citationis z eius relatio. an extra iudicium fieri possint. secundo volumine cōsilio. cxij.

Ciuis z ciuitas. Si ciuitas vel castrum recommendat se alicui domino: an ex hoc perdant suam iurisdictionem z efficiatur de iurisdictione illius domini. secundo volumine. consilio. li.

An comitatus dicantur de ciuitate: Et apellatione comitatus veniat ciuitas. secundo volumine cōsilio. lij.

Si due ciuitates non recognoscentes superiorem alteri alteri ciuitatez z immunitatē concedant. An si postea subiiciantur alicui domino: talis ciuitas ab eis sibi ipsis concessa perdatur. secundo volumine. consilio. lxi.

An ciuitas subiecta possit alium facere ciuem eiusdem ciuitatis. ibidem.

An ciuitas subiecta possit collectas imponere. ibidem.

Quid veniat appellatione ciuitatis. ibidem

An empta et pecunia ciuitatis sint ipsius ciuitatis. secundo volumine. consilio. lxxxxiij.

An ciuitas in recognoscendo aliquē in dominū videatur in illum omne ius suum fiscales transtulisse. ibidem.

An eo ipso q̄ aliquis recipitur ab aliqua ciuitate vt subeat ibidem onera acquirat ius ciuitatis. secundo volumine. lxij. in. secundo dubio.

Collatio. An vtruz dubitatur de validare prime collationis sit vtile secundum impetrare. secundo volumine ꝓsilio tertio in eodem dubio.

An abūti fieri possit collatio. secundo volumine consilio. lxxvi. in fine.

Collegium. An collegium possit consistere in vno alijs extinctis. secundo volumine. xxv. in cōsi. xxxviij. plene.

Compensatio. An illud q̄ datur a patre filio inpremium emancipationis compensetur cū eo ad q̄ vigore laudi occasione sue portionis pater condemnatus erat. secūdo volumine consilio. cxvi.

Concessio. An concessio facta per principez alicui de aliqua re ad quam de iure tenebatur: videatur facta per viam restitutionis vel gratie. secundo volu. cōsilio. lxxxxiij.

An valet concessio facta per principem non facta mentione de iure tertij. ibidem.

Confessio. An confessio vsurarij facta coram sacerdote z testibus vel iudice incompetenti reddat ipsum manifestū vsurarium. secundo volumine. consilio. ij.

An confessio patris in testamento noceat filijs. secundo volumine. consilio. xv.

An z quando quis possit renocare confessionem suam iudicialem ad finem euidendi penam mendacij secundo volumine. consilio. xvij.

An confessio facta in rescripto maxime surreptio noceat confitēti. secundo volumine. consilio. xxxviij.

An z quando contra confessionem iudicialem possit contrarium ꝓbari. secundo vol. |cōsi. lx. z. cō. vltimo.

Quid si iudex in sententia gre pñte z tacente aliquid narret: An videat fateri narrata vera esse. ij. volu. cō. lx.

An confessio dotis facta constāte matrimonio presumatur facta sub spe future trnumerationis: quādo maritus post talem cōfessionem pactus est cum dotante de illa sibi soluenda. secundo volumine. consilio. lxxij.

Et an tale pactum noceat mulieri. ibidem.

Casus in q̄bus cessat exceptio dotis nō numerate. ibidē.

Si maritus confiteatur recepisse dotem in absentia vroris impresentia tamen notarij de instrumē. rogati pro ea stipulatis: An sit illico vxori ius quesitum non non obstante q̄ postea pater illico confiteatur dotem non fuisse numeratam. ibidem.

Et quid si maritus fuerit confessus recepisse dotē ab vxore presente z stipulante: z facta tali confessione per istrumentum illico in alio instrumento vxoz sibi dotem promiserit. an prima confessio teneat. secun. volu. con. lxxxv.

An valet confessio testatoris confitentis sine causa se debitorem Licū. ibidem.

Confessio facta positionibus quibus deiure respondendum non erat: an preiudicet confitenti. secundo volu. cxviij.

Et casu quo preiudicet. an possit iudex talem confessionem declarare nullum. ibidez.

An ficta confessio inducta a statuto q̄ quis habeatur pro confesso noceat tertio in casibus quando vera noceret. secūdo volumine consi. lxvi.

Condicio. Si testatoz plures condictiones apponat in testamento. z in aliqua parte testamenti dicat q̄ legat adueniente condictione non expressa quali. ad quam condictio refertur. secundo volu. lxxviij. Et ibide quid si condictio deficit casu fortuito vel facto legatarij.

Si testatoz dixit talem instituo sub infrascripta condictione quam non apposuit. an tenet institō. secun. vo. con lxxx.

Confirmare. An cōfirmatio ꝓfirmet actum nullū. z quādo ꝓfirmatio dicatur facta in forma cōi. secun. vo. con. lvij.

Si princeps in confirmatione vtat verbo sancimus. an dicatur proprie confirmatio vel nova cōcessio. ibidem.

Repete in hac materia confirmationis quod est supra in verbo alienatio. Item in verbo laudō. z in verbo vniuersitas.

Confidens. In generali confirmatione alienationis facta subdito a superiore: an veniant bona ipsius superioris a dicto subdito alienata. secundo volumine con. xciij.

Confirma. An cōfirma probentur per libros z scripturas antiquas. ij. volum. con. lxij.

Congregatio. An in congregatione capituli attendatur consuetudo. secundo volu. con. xxxvij.

Connexum. An de connexis arbiter cognoscere possit si hoc in cōpromisso nō fuerit expressū. ij. volu. con. xvij.

An z quando duo sunt connexa pariter de vtroq; sit indicandum. ibidem.

Consanguineus. Si consanguineus relinquat episcopo sub nomine dignitatis: an videatur relictum factum contemplatione persone. secun. volu. xc.

Consensus. Si in electionibus z similibus requirit cōsensus episcopi capitali z consulum quomodo fiat. in secundo volumine pulcre. in consili. xxx vij. vbi quando testatoz dixit q̄ interueniat consensus consulum z heredum.

Si constitutione synodali cauetur: q̄ nullus clericus possit sine consensu episcopi locare: quid si clericus locat episcopo. secundo volu. con. xi.

Si ex forma statuti requiritur consensus consanguineorum in contractibus minorum: an sufficiat eorum presentia cum taciturnitate sine expresso consensu. ij. volu. con.

Si ex forma statuti requiritur consensus alicuius in aliquo actu: an talis nolens consentire cogi posse. secundo volumine consilio. lxv. Et ibidem: quid si stante tali statuto: testatoz disposuit filiab' maritari prout executoribus placebit: an tales executores sine consanguineorum consensu possint illas maritare.

An eo quod est mihi z tibi comune possuz ad alium vsuz vti sine tui consensu. secundo volu. con. lxxxiij.

Conseruare z conseruatoz. An conseruatoz datus super iniurijs notorijs: si negetur iniuriam esse notoriaz possit tum marie super hoc cognoscere secun. volu. con. lxij. in. ij. dubio.

Quid importent ista verba. Promitto te conseruare. ij. volu. consilio. xlix.

Contestatio Litis. Vide in verbo lis.

Consuetudo. An valet consuetudo q̄ irrequisito vasallo domin' possit alienare feudum. ij. volu. con. iij. in. q. xxij.

An lex positiua tollatur consuetudine. z an consuetudie

possit diuidi regnum inter fratres.ibidem.
An valet consuetudo vt in visitatiõibus vltra victualia accipiatur pecunia.ij.volu.consi.vij.vbi multa bona circa cõ suetudinem: z in con. .xxvi.
Cum agitur de tollendo iure tertij.an habeat locum consuetudo vel prescriptio:Et de differentijs inter cõsuetudinem z prescriptionem.secundo volumine. cõsi. xviij.
Consuetudo tanti temporis cuius initij memoria nõ extat:an habeat vim tituli.ibidem z cõsilio. vij.
An valet consuetudo q̃ instrumento non auctentico detur fides.secundo volumine. cõsi.xxvi.z.lij.z lxxiij.
An in cõgregatione capituli stet consuetudini.secundo volumine. consilio. xxxviij.
An tenet consuetudo q̃ obmisso nomine imperatoris instrumenta publicentur:Et quomodo talis consuetudo probetur.secundo volumine cõsi.lij.z cõsi.xxvi.z.lxxiij.
An z quando ex nõ vsu inducatur consuetudo.secũdo volumine. consi. lvij.
In quibus actibus habet locum consuetudo:Et an requiratur q̃ fuerit obtenta in conductoris iudicio.secũdo.volumine.consilio.lxxiij.z vide.s. in cõsi.xxvi.z.lij.
An valeat consuetudo q̃ quis non teneatur ad faciendã in ecclesia residentiam.secundo volumine. cõsilio. xcvi.
An si vim aliquid fuit iniuste prestitũ vel per extorsionez inducatur ex hoc consuetudo. ibidem.
An ex consuetudine possit induci vt presbyter obligetur ad celebrandum in beneficio si ad hoc nõ erat obligatus. ibidem.
An valet consuetudo q̃ episcopus sine consensu capituli possit ecclesiam diuidere.secũdo volumine. cõsi. cvi.
Quanto tempore prescribat ecclesia cõtra fundatores ius patronatus.ibidem.
Commissio. An credatur potestati de commissione banni facta:si de ea aliter non apparet.se.vo. cõsilio. xvij.
An valeat cõmissio cause alicui in dignitate non constituto.secundo volu. consilio. xciij.
Quid si tpe facte cõmissionis ille cui erat facta commissio erat in dignitate tpe vero pñtationis defecerit an tenet cõmissio.ibidem.
Ad cõiecturandã commissionis qualitatem:an debet attendi expressio nominis proprij vel appellatiui vel materia subiecta.ibidem.
An vitietur cõmissio facta de vna diocesi si constat q̃ cõmittens senserit male.s.de alia.ibidem.
Citationis cõmissio an fieri potest extra iudiciũ. secũdo volumine. consilio. cxij.
Comitatus. Qñ in generali donatione oĩum iuriũ veniat comitatus.secundo vo.consi.iij.in prima.q.
An appellatione comitatis z ciuiũ veniat comitatus z comitatiui.secũdo vo.xlij.z.lxij.
Comodare. An comodatarius teneatur ad expensas circa rem comodatam.secundo volu. consi. lxxxv.
Comunitas. An contra comunitatez currat prescriptio circa priuilegium si per aliquos de vniuersitate illi contra fiat secundo volumine consi. xviij.
Comunio. An de eo qd̃ tibi z mihi ẽ cõe possum sine tui cõsensu diuponere ad aliũ vsum q̃ sit destinatũ.ij.vo.lxxxiij.
Contractus. An princeps obligetur ex contractu sicut priuatus.secundo volu. consi. iij.in fine.
An cõtractus dz iudicari fm verba expressa vel fm suam naturam z subiectam mãz se.vo.cvij.in fine.z.s.vide.
Quõ succurrat priuato ptra principẽ venientẽ contra cõtractũ initũ inter eũ z principẽ se.vo. cõsi. iij.in fine.
An mortis cã donatio sit cõtractus.secun. volu.cõsi.xl. Et ibidem z cõsequẽti cõsi.an cõtractus fcũs in testamento revocatur revocato testamento.
An in vltima voluntate contrahat.ibidem.in cõ. xcv.
An faciens pacem dicatur contrahere.secundo vo. cviij.
Quõ succurratur priuato cõtra principẽ venientem cõtra contractum inter eos initum secun.vo.iij.in fine.
Conueniri. Qñ ratione delicti quis possit in loco delicti conueniri secundo volumine. cõsilio .l.
Compromissum. An eo ipso q̃ minor cõpromittit dicat̃ lesus stãte statuto:q̃ inter affines fiat cõpromissum. Et an tale statutum licet minores secundo volumine. consi. xxxi
Si cõpromittatur i tres q̃ duo possint sniare:an tz duo. tertio abñte non citatio possint sententiare.secundo volumi
ne.xxxiij.z in consilio. lxxvij.
An altera ptium possit alteram cõpromittere.ij. vo.cxi.
De mã cõpromissi repete hic q̃ sunt in verbo arbiter.
Contumacia. Contumacia filij:an noceat patri in peculio.se.volumine. lxvi.
Culpa. An creditor circa pignus teneatur de dolo z lata culpa secundo volumine. consilio. xviij.
Que dicat lata culpa levis z levissima:z quomodo ꝓbetur:z cui incumbit onus ꝓbandi sec.volu. cõsilio. xviij.
Quando tui culpa passus fui aliqd̃ dãnum:an possim petere a te mihi satisfieri.vide in verbo damnum.
An clerico minori agere volenti civiliter vel criminaliter debet dari curator:vel sufficiat patris consensus.secundo volumine. consilio. xlv.
Damnum. An z qñ pp tui culpam passus sum aliquod dãnũ possuz petere a te vt mihi satisfacias.ij.vo. cõsilio.xxi.
Debitor: Si debitor iurauit in instro satisfacere creditori z q̃ statum personaliter capi possit donec satisfecerit an possit cogi precise soluere vel dare de bonis suis in solutum.secũdo volumine. consilio. xlij.
Si in libro communis aliquis reperiatur descriptus debitor alterius manus q̃ cancellarij:an ei fides detur. Et si talis ad aliquod officiũ extrahatur an possit lacerari eo prius non vocato secundo volumine. lxviij.
Si testator confitetur se sine causa debitorem alicuius p̃sentis z acceptantis an valet secundo.volu. lxxxv.
Declarare. An qui habet ius declarandi possit post mortem declarare.secundo volu. consilio. lxxx.
An z qñ ius declarandi transeat in heredẽ vel adiri debeat bonus vir.secundo volu. cõsilio. xi.
Decretum. An z quãdo tenet primum decretum contra minorem interpositum.Et que requirant ad ipsius interpositionem.secundo volumine. consilio. xxix.z.xliij.
An z qñ primũ decretum ꝓ satisdationem prestitaz de iudicio sisti z iudicatũ soluendo reuocet.ibidem.
Que citatio requiratur vt deueniri possit ad primum decretum.secundo volumine. cõsilio. xlviij.
Si is qui obtinuit primum decretum sciebat exceptionẽ cõpetere ei cõtra quem fuit interpositum:an ex hoc retractari debet ibidem.
An iudex ex officio possit primũ decretum ex causa iusta revocare.ibidem.
An missus indebite in possessionẽ ex primo decreto lucretur fructus.ibidẽ z in. consilio. lxxxviij.
An ad validitatẽ primi decreti sit necesse q̃ debitor abñs latitet se alio frandandi.ij.volumine. lxxxviij.
An ante interpositionem secundi decreti debet primo iudici cõstare ꝺ citatione rei z eius realitiõe z ptumacia.ibidẽ. Et si neget citationẽ nõ fuisse legitime factam:cui incumbit onus ꝓbandi.ibidez.
Quid si bona in quibus fuit interpositum primum decretum ob maleficiũ debitoris sint publicata:an ꝓpter hoc impediatur deueniri ad scdm decretum.ibidem.
Decima. An ad dñm vel conductorem spectat solutio decimarum.secundo. volumine. xxx.
Defendere. An obligatus ad cõseruandũ aliquẽ tenetur ad defendendum.ij.volumine. cõsilio. xlix.
Defacto. Quid importet verbũ defacto.ibidez.
Dignitas. An dignitas trãseat in feminas cessantibus masculis.ij.volumine.ꝓsilio.iij.in secũdo tertio dubio.
An thesauraria sit dignitas.ij.volumine. xciij.
Et ibidem quid si aliquod officiũ non habet annexam dignitatẽ est ñ in maiori reputatione alio dignitatem habenti: an illi ꝓferatur.
Delictum. Si ex forma statuti potestas non potest cognoscere de certis delictis cõmissis p̃ sex menses ante tempus sui officij.
An de alijs poterit cognoscere.ij.vo. lxvi.
An delictũ filij noceat pri in ꝓprietate bonoꝝ quorum vsufructus solus ad filiũ ptinet.ibidem.
Denunciatio euangelica. An z qñ quõ quis agere possit p̃ viam denũciationis euangelice post sententiam contra se latã.secundo volumine. consilio. lx.
Dilatio. Si per statutum prefigit̃ terminus instantie: z alio statuto cauetur q̃ instantia nõ currat durante termino ad ꝓducendum testes existentes extra ꝓuinciam. Si fuerit data secunda z tertia dilatio ad ꝓducendũ testes sine causse cognitione

cognitione an currat instantia fec.vo. lxiiij.

¶ In causa summaria nō debet adeo dilatio abbreuiari vt veritas occultetur .secundo volu. xlvi.

¶ Si prima dilatio pluries rogatur:an dicatur eadem vel noua dilatio.secūdo volumine cōsilio. lxvi

¶ Si prima dilatio non fuit integra an de facili debet dari secunda.ibidem.

¶ An dilatio probatoria sit peremptoria. Et an secūde dilatio dari dz cum causę cognitione: Et quid in talicausi cognitione considerari debet.ibidem.

¶ An impedimentum allegatum circa dilationem probetur iuramento.ibidem.

Diocesis. ¶ Si dubitatur in cuius diocesi sit aliqua ecclesia cui diocesi applicabitur.secundo volumine.lxij.in quarto dubio.

Districtus. ¶ An castrū alicui subiectum habeat districtū vel iurisdictionē.secundo volumine. cōsilio. vi.

Discussio. ¶ An relicta exceptione discussionis iudicium reddatur retro nullū.secundo volumine. cōsi. xxix.

¶ An si notorie cōstat aliquē non cē soluēdo sit opus discussione.ibidem. ⁊ in cōsilio. lxxii.

¶ An publicatis bonis debitoris p fiscum sit opus discussionis contra fiscum vt deueniri possit ad tertium possessorē. ibidem. cōsilio. xxix.

¶ An agenti contra vnum ex socijs vel fratribus simul habitantibus in eodem instrumento obligatis obstat exceptio discussionis contra alterum. secundo vo. lxxij.

Dispositio. ¶ Si in aliqua dispositione exprimantur due qualitates:quaꝝ vna sit falsa:an altera vitet .secundo volumine. consilio. xciij.

¶ Si in dispositione exprimat nomen proprium ⁊ appellatiuum:cuius dispositio attribuatur.ibidem.

Distribuere. ¶ De materia bonorum distribuendorum in piā cām in verbo executor.

Diuisio. ¶ An valet diuisio facta inter patrem ⁊ filios in eius potestate cōstitutos.secūdo volumine. cōsi. lxvi.

Domicilium. ¶ Per quātū tps cōstituat domicilium.⁊ de cōiecturis q̄ quis noluerit constituere domicilū etiā si p cē tum annos habitet in loco.secū volumine. cōsi. ci.

Dominus ⁊ dominium. ¶ An interest subiecti non perdere suum dominum.secūdo vo.cōsi.ij.in qōne.x.⁊ sequenti.

¶ Si ppls eligat aliquem in suum dominū:qui alias non erat:an incidat in crimen lese maiestatis.ibidem.q.xij.⁊ sequenti.

¶ An ex secundo contractu ⁊ possessione secuta:conualidetur dominiū ex priori cōtractu habitū.se.vol. cōsi.xcviij.

¶ Et ibidē q̄d si ex secūdo non intreueniat traditio.

¶ An dōnium sine traditione transferatur per concessionez factā per viā gratie supplicationis vel priuilegij.ibidez in fi.

¶ An ex contractu inito cum principe transferatur dominium sine traditione.ibidem.

¶ An per obligationem factam ecclesie de se ⁊ bonis dominiū sine traditione transferat .se.vo. cōsi. cij.

Donatio. ¶ Donatio inter virū ⁊ vxorem an sit prohibita oi iure Et an firmet iuramēto.se.vo.cō. xlviij.

¶ An valet donatio oium bonorum pñtium ⁊ futuroꝝ sec. volumine. cōsi.xlviij.⁊ cōsi.cij.

¶ An talis donatarius habeat locō heredis ⁊ teneat alere donatorem in opem.ibidem. cōsi. cij.

¶ An talis donatarius ēt si sit ecclesia teneatur ad ōbita tā ante q̄ post donationes contracta.ibidem.

¶ Et an talis donatio presumatur facta i fraudē ibidez.

¶ An donatio excedēs.cccc.aureos cum iuramento valeat sine insinuatione.ibidez.

¶ Et quid si dicatur q̄ possint cōfici plura instrumēta quorū quodlibet non excedat summā.cccc.flo.an valet ibidem.

¶ Item an dōatio talis sine insinuatōe sit ipso iur nulla.ibidē.

¶ Et an iurans in tali donatione possit petere absolutionē a iuramento.ibidem.

¶ An minori donanti cum iuramento det restitutio ibidē.

¶ Donatio facta per regem cum iuramento:an possit reuocari.secūdo volumine.cōsi. ij.q.xix.

¶ Et an statuta de contractibus comprehendat donationem causa mortis.secundo volumine. cōsilio. xl.

¶ An donatio cā mortis sit vltima voluntas:⁊ an solemnitas que requiritur in vltima voluntate requiratur i donatione causa mortis ibi.

¶ Donatio inter viuos:an fieri possit in testamēto. Et an reuocetur reuocato testamento.ij.vo. cōsi. xlix.⁊ lxxxv.

¶ An valet donatio oium bonorū pñtium ⁊ futurorum cū iur:mēto maxie ad pias cās.ij.vo.cōsi.xviij.⁊ cōsi. cij.

¶ Si fiat donatio alicui ⁊ successiue alteri.an in preiudiciū illius qui accessorie vocatur. possit p donatorem ⁊ donatarium reuocari.ibidem.

¶ An pater possit filio spurio vel iceſtuoso donare saltem pro alimentis ⁊ dotibus.ij.volu. consilio. lxvi.

Dos. ¶ An p ira mulierē in iuribus dotalibus viro ad inopia vergente prescriptio currat.ij.volu. consi. xiij.

¶ An valeat statutū vt nulla pscriptio contra dotē currat secundo volumine. consilio. xiij.

¶ An p statutum possit licite disponi vt donec dos restituatur soluto mātimonio vxori prestentur alimenta secundo volumine. consilio. xxxviij.

¶ Et q̄d si alimenta fuerint a patre locupletē prestita an tūc ab heredibus pmi viri repetere possit.ibidem.

¶ Ad quē puenire debeat dos data filie spurie ⁊ iceſtuose. ij.volumine.consilio.l. ⁊ in consilio. cxv.

¶ Que actio det mulieri vel eius heredibus in receptione dotis.secundo volumine. consilio. lxxij.

¶ Si post confessionē factā de dote p maritū pater vel frat vxoris promiserit dotē viro soluturum an ex hoc pma pfessio reddat inutilis.ij.volu. consilio. lxxiij.

¶ Et ibidem an ⁊ qñ obstat exceptio dotis caute non numerate vbi vide pulcras fallentias ⁊ limitationes.

¶ Quādo sumus i casu dubio:an dos fuerit numerata vel nō vtrū iudicande sit p dote.ij.vol. cōsilio. lxxiij.

¶ An statutū de dote lucranda habeat locū in sponsa deducta ad domū viri cum q̄ nondū matrimoniū est consumatuz. secdo volumine. consilio. lxxviij.

¶ Et an stāte tali statuto pater viri q̄ solus ⁊ nō vir sustinuit onera matrimonij lucretur dotem. ibidez.

¶ An maritus possit denegare alimenta vxori donec eidez dos soluatur.secundo volumi. consilio. lxxxv.

¶ An teneri solutio facta p maritum de dote vxori sue causa gaudi parentes suos.ibidem.

¶ Et q̄d si vir nō recepta dote pstitit alimenta vxori an possit cū ea transigere in piudicium dotis restituēde.ibi.

¶ Statutū dicit q̄ mulier dotata nō succedat stātibus masculis.an requirat q̄ sit dotata tempore successionis vel post ea q̄cūq;.secundo volumine. consilio. cvij.

¶ An rōne retardate dotis possit vir aliq̄d ab vxore vel ei' parentibus petere.ibidem.

¶ Edificās cappellā:an teneat ad illā dotandā ⁊ ad quā ⁊ q̄d si talis ofa sua bona in aliā cappellā alienauit an reuocari possit a pma capella indotata.ij.volu. lxxxix.

¶ Legatū dotis:an sit cōdictionale vel purum maxime stāte statuto q̄ extantibus masculis femine nō succedāt.secūdo volumine. lxxxvij.

¶ Et ibidem q̄s in tali dote succedat mulieri ante nuptum decedenti.

¶ An id q̄d pater dat filie in ingressu monasterij dicat dare p dote ⁊ sic dicat dotata ⁊ complensa a statuto excludente a successione filias dotatas.ij.vo. consilio. cciv.

¶ An p̄ ⁊ eius heres teneant filiā spuriam dotare ⁊ quō ⁊ ad quē dos data filie spurie reuerti debet:premoriente in matrimonio:ij.volu. consilio. cxv.⁊ consilio.l.

¶ An statutū q̄ filia maritata nō succedat extēdatur ad filiā desponsatam.ibidem.

¶ Virginitas in muliere est altera dos ī verbo virginitas.

¶ Reliqua circa materiam dotis vide.s.in verbo alumēta.

Ecclesia. ¶ Ecclesia an teneatur ad restitutionē eius q̄d in ea prelatus ipendit.ij.volu. consilio. x.

¶ Si nō constat de qua diocesi ecclesia sit cui diocesi applicabitur.secdo volu. consilio. lxv.

¶ Si emat res de pecunia ecclesie: an ecclesie vel emptori acquirat .secdo volu. consilio. lxxxviij.

¶ Clericus edificans cum pecunia ecclesie in pprio solo cui acquirit.ibidez.

¶ Si legetur ecclesie in genere cui ecclesie tale legatū aplicetur.secdo volumine. consilio. xcix.

¶ An eps possit ecclesiam a seipso dividere ⁊ in hoc teneat consuetudo.secundo volumine. consilio. cvi.

Edificare. ¶ Si clericus edificat in pprio solo cuz pecunia ecclesie cui acquirit in verbo ecclesie.

Eligere ꝛ electio. An circa electionē nō factā ad mittat purgatio more in.ſcō volumine. ix.
De electione cuiuſdam medici fienda ibidem.
Si populus recognoſcēs aliquē in ſupiore eligit aliquē in ſuū dñm ignoraēter.an in illū aliqd iuſ fuerit translatum. ſcō volumi. conſilio: ij.q.x.ꝛſe.
An facta electione vigore vltime volūtatis liceat variare. ſcō volumine. conſilio, ix.
An habēs electionē ex officio ſibi cōmiſſo facta electione poſſit variare.ibidem.
Sentētia lata contra electorem:an preiudicet electo ab ſenti.ij.volu. cōſilio. xvi.vbi multa bona.
Si i cōſtitutione dicitur qꝫ in electione abbatis interueniat prior cuiuſlibet monaſterij cuꝫ vno vel duobus monacis an cōprendatur monaſteriuꝫ in quo eſt tantum prior cum vno vel duobus monacis ſecundo volumine. ꝓſi. xxv.
Et an ſtāte tali ꝓſtitutione monaci priozatus bēntes bona diſtincta cōcurrant in tali electione.ibidem.
Si vnus de cōuentu vel collegio eſſet eligendus an talis poſſit intereſſe ꝛ dare vocē ſue electioni ibi.
An ad faciendā electionē debet intereſſe maior pars reſpectu totius cōgregationis vel reſpectu minoris partis:ꝛ an tunc electus debet cōputari in nūero maioris partis.ibi.
Si electus a patronis epō preſentatur nō inſtituat:an poterit epō certus terminus a ſupiore pfigi ad inſtituendū ſecundo volumine. cōſilio. xxviij.
An papa poſſit ius eligendi concedere puris laicis.ibi.
Si ſit data poteſtas eligēdi cuidā collegio ꝛ quibuſdam heredibus:an per capita vel ſtirpem debet iter eos fieri electio ſecundo volumine. xxxvij.
An in electionibus fiendis citentur abſentes: ꝛ an valeat in cōtrariū cōſuetudo ꝛ quō talis cōſuetudo.ꝓbet'.ibidez.
Et qd ſi tātū vnus de collegio ſuperſit:an in eo tantum reſideat ius collegij circa electionem.ibidem.
Appellatione electiōis An veniat preſēratio ꝛ pronſio. ibidem.
An preſentes poſſint vni ex eis committere ius eligendi ibidem.
Et an electio debeat fieri per viam ſcrutinij.ibidem.
An patronus altaris poſſit i monaſterio monacoꝝ poſſit eligere preſbyterū ſeculareꝫ vel dumtaxat illius monaſterij ſecundo volumine. conſilio. lxix.
An monacus poſſit eligi ad beneficiū cum cura vel ſine. ibidem.
Si teſtator cōmiſit aliqd diſtribui illis ꝓ talē eligendis.
An iſte dicatur executor ꝛ quādo terminus ad eligēdū currat ei ſcō volu.conſilio.cx.in fine
Et an tunc ſi talis eligerit dicatur talis electio ab eo vel a teſtatore facta.ibidem.
Emancipatio. Si pater fuit cōdemnatus per laudū dare filio certūqd poſtea pater filiū emancipet ꝛ det aliquid in premiū emācipationē:an cōputari debet iſtud cuꝫ eo ad qd cōdemnatus erat.ij.volumine. cōſi. cxvi.
Et ibidem quid operentur illa verba qꝫ dedit in premiū emancipationis.
Emptio. An emptor lucretur fructus rei empte pro rata pretij non ſoluti.ſecundo volu. conſilio. xxi.
Empta ex pecunia eccleſie vel ciuitatis:an ſint ipſius ciuitatis ꝛ eccleſie vel emptoris.ſecū.vo. cōſi. lxxxxiij.
Emphiteoſis. Quomodo ꝛ quādo emphiteota non ſoluendo canonem vel alienando cadat a iure ſuo ꝛ qdat meltoramenta in.ſecūdo volumine.cōſilio.iij.in vi.q. dicit notabilem limitationem ꝛ cōſilio.lxvij.eo volu.
Et an emphiteoſis trāſeat ad heredes extraneos ꝛ an fieri poſſit imperpetuum.ibidem
An exceptio canonis non ſoluti poſſit obiici a tertio contra emphiteotā agentem rei vendicatione.ibidem.
An emphiteota tā priuati qꝫ fiſci poſſit permutare ibidē.
Quo remedio ſuccurrat cōtra ſucceſſorem emphiteote nō ſoluentem canonē ibidem.in vltima col.
Succedens emphiteote:an incidat in penam canonis nō ſoluti debito tēpore.ij.volu. cōſi .iij.q.vi.
An delictū commiſſum per emphiteotā in re emphiteotica noceat filijs.ibidem.
An demerita emphiteote compenſentur cum ſequentibus meritis.ibidem.
An ab vocādo rem emphiteoticaꝫ ob non ſolutum canonem debet emphiteota prius citari.ibidez.
An ius ſoluēdi canoneꝫ circa rē emphiteoticā tranſeat ad quēcunqꝫ ſucceſſorem ſecūdo volu. cōſi. xxx.
An emphiteota agat de euictione cōtra dominum pro emphiteotica ꝛ ad quid.ibidem.
An emphiteoſis conceſſa ꝓpter benemerita reuocetur cauſa ingratitudinis.ibidem.
An dominus alienando rem emphiteoticā que cecidit in commiſſum canonem non ſolutum intelligatur animum ſuum declaraſſe qꝫ valuerit emphiteotā cecidiſſe a iure ſuo ſecundo volu. cōſilio. lxvij.
Et ibidem:an primus emphiteota poſſit moram purgare in preiudicium illius cui ſecundo conceſſa fuit.
An proſit emphiteote ſolutio facta per tertum qui longo tempore rem emphiteoticā poſſedit.ibidem.
An emphiteota inuito domino poſſit rei emphiteotice renunciare.ſecundo volu. cōſilio. lxxxxiiij.
Si emphiteote mouetur queſtio an excuſetur non ſoluēdo canonem.ibidem.
Enuntiatio. Quā vocem habeat epiſcopus ꝛ capitulū ꝛquis maiorem ſecundo volumine. xxxvij.
An epꝰ poſſit ſolus tollere ſtatutū vel cōſuetudinez eccleſie maxie circa reſidentiā.ij.volumine. conſilio. lx.
An clerus teneat epō ad expēſas ꝓpter eundo ad papaꝫ vel concilium.ij.volumine. conſilio. vij.
An epꝰ teneat cōcurrere ad expēſas donationis facte ꝓ clerum ſummo pontifici.ibidem.
An epꝰ dicatur de clero.ibidem.
Ad epꝰ poſſit a ſeipſo eccleſiā diuidere:ꝛ tunc ius patronatus conſtituere.ij.volumine. conſilio. ix.
An ꝓ translationem vnius epiſcopatus ad alium inducatur vacatio primi non adepta poſſeſſione ſecundi ſecūdo volumine conſilio. .ci.
Error. Error preſumatur ꝛ an preſcriptionem impediat ſecundo volumine. .xix.
Euictio. An ꝛ quando emphiteota agat de euictione in verbo emphiteoſ.
Si feudum euincatur:an vaſſallus agat de euictiōe:ꝛ ad quid ſecundo volumi.conſi. .xxx.
An quando legatarius de euictione agat:ꝛ ad quid ſecundo volumine:con.xiv. Et ibidē.quid ſi taliter conditionatus fuerit abſens an agat.
Et quo tempore debet notificari lis mota in re legata vt agere poſſit de euictione.ibidem.
Exceptio. An teneatur primum decretuꝫ quando is qui obtinuit ſciebat reo exceptionez competere.ſecunda vo.xliij.
Executio.ꝛ executor. An tertius poſſit executionez ſuie impedire.ſecundo volumine conſi.iij.an.x.queſtiōe.
An executio nulla contra ſententiam facta cōfirmari poſſit ꝓ ſubſequentem ꝓnuntiationem ꝛ ꝓ quomō ibidem
Quando incipit currere tempus datuꝫ executoribus ad exequendum.ſecundo volumi.xi.ꝛ in con. .cx.
Quam poteſtatez habeat executor teſtāmus.ſecundo volumine. .xv.
Si teſtator iuſſit domum vendi:ꝛ pretium pro anima diſtribui ad prouiſionem ſuoꝝ executoruꝫ: An per talia verba dicatur proprie executor: Et an tali caſu currat annus ad declarandum ꝛ exequendum ſicut aliis executoribus.ſecundo volumine.conſi. .xi.
De quo etiam in conſi.cx. Et ibidem quando talis comiſſio fuit facta per verba:ad tui voluntatez:vel videbitur ꝛ placebit.Et vide ſupra.
Quomodo debet procedere executor datus ad conferendum beneficium.ſecundi volu.conſi. xxxiiij.
An talis executor cenſeatur vt iudex.ibidem.
Si datur facultas pluribus aliquid ſpecialiter faciendi ꝛ exequendi:ꝛ tale quid non poſſit niſi per vnū expediri:qd fieri debet vt alij contradicentes conſentiant.ſecundo volumine conſilio .xlvi.
An minor pars executoruꝫ poſſit teſtatoris voluntatem exequi maiori parte exequi nolente.ibidez.
An vnus ex executoribus alijs defunctis exequi poſſit defuncti voluntatem ſecundo volu.conſi. .cx.
An executor non exequente poſſit poſt annum moram purgare etiam ſi poſt annum epiſcopus fecerit eum citari ꝓ priuando eum.ibidem.
Et quid ſi pendente tali iudicio priuatiōis exequat'.ibid.
Et quis

Et quis dicatur executor.ibidem.
An ille cui data ē potestas a testatore eligendi pauperes dicatur proprie executor.ibidem.
Expectatiua. De materia expectatiuarū i verbo Littere.
An z quando littere expectatiue noceant patronis. secū. voluminis consi. .xxviii.
Expense. An rector repetat expensas vtiliter ecclesie factas secundo volumine consi. .vii.
An expensis cleri vel prouisis episcopus vadit ad papā vel concilium.ibidem.
Episcopus an teneatur contribuere ad expensas factas p clerum summo pontifici.ibidem.
Expensa litis: an ad proprietarium vel vsufructuarium pertineat. secundo volumine. consi. xxi.
An conductor teneatur ad expensas factas in re conducta.secundo volumine. consilio. lxxxv.
Exēptio. Exemptio concessa in bonis ecclesie: an extendatur ad successorem in beneficio.se.volu. xxxvi.
An exceptio concessa per priuilegium vni preiudicet tertio hñti cōsimile priuilegiū: de quo nulla fuit bita mentio. secū do volu. cōsilio. lvij.
Exheredatio. An per ingressum monasterij sine patris cōsensu pater habeat iustam causam filiū exheredandi. se. volumine. consilio. xxvij.
Extremum. Si res laici alibrata deueniat ad clericuz an teneatur de ea clericus extimum soluere.sec.volu. cōsi.xiij.
Exhumatio. Ad cuius instantiam debet corpus vsurarij in sacris sepultum exhumari.secū.volu. cōsi. lxxxi.
Falsitas. Si testes in causa ciuili per me ꝓducti fuerūt me non citato de falso accusati z cōdemnati: an sententia cōtra eos lata preiudicet mihi in causa ciuili.secundo volumine.consilio. xvi.
Fama. An z quando fama constituat quem in maleficio. sec.volu.iij.q. z consi.vi.z.vij.z.xciij.
An fama sufficiat ad probandum quē vsurarium manifestum.secundo volu. consilio. lxxxi.
Facere z factum. An que facit publica persona vt priuatus videatur fecisse vt priuatus.se.volu. cōsilio.i ij.q.
Quādo aliquis videat approbasse aliquid cōtra se factum si sibi fuit sepe allegatū.z nihil cōtradixit.sec.vo. vij.
Si aliquid fieri pōt nomine ꝓprio z alieno quo noie factum videatur si nō fuit expressum.secū.vo. xvij.
An in dubio presumat fecisse quis actum oī modo quo potest.secundo volu. lxvij.
Falcidia. Falcidia an detrahatur de successionibus que per dignitatem deferuntur.secū.volumine. cōsi. iij.
Feudum. Quis cognoscat de cā feudali. ibidem.z in secundo volumine. in.ij.q.
An i feudum admittant ascendentes in.d.cōsi. iij.
An frater fratri i feudo succedat. ibidem.
Et an bona feudalia possint diuidi.ibidem.
An in diuisione feudi cōsensus oium requiratur.ibidez.
Et an vasallus possit de feudo disponere. ibidem.
Per que iura feudum decidatur.ibidem.
An filius possit acceptare feudum sibi debitum renuntiando hereditati paterne.se.volu.cōsilio. iij.
Nepos an in feudo succedat cum patruo.ibidem.
An dicatur alienasse feudum qui prestitit iuramentum fidelitatis nō dño z a iure suo cecidisse.ibidem.
Et quid si hoc ignoranter facit.ibidem.
Infra quātū tps debet peti investitura.ibidem.
Et an debet peti si feudum a tertio possidetur.ibidem.
Et quid si vasallus petijt investituram z iuramentum prestari z dñs recusauit.ibidem.
An ex cōsuetudine dñs possit feudū alienare sine cōsensu vasalli.ibidem.
Et an tenet alienatio facta in minorem.ibidem.
An cā feudalis decidatur fm cōsuetudinē loco ꝙ.ibidez.
An feudum obmerita cōcessum possit aliqua ingratitudine reuocari.ibidem.
Et an z quando dñs vult feudum alienare propter delictum cōmissum tenetur vasallum citare.ibi.
Cetera ad materiam. vide in verbo Alienatio: Euictio: Feudum iuramentum.
Femina. An in dignitate femina succedat. secundo volumine. cōsilio. liij.
An fideiussor qui ex obligatione sui principalis cōtinē te plura capitula excepit tantum vnum in reliquis dicatur obligatus.secundo volu. cōsilio. lxxv.
Facilius pro parte obligationis fideiussor inuenitur q̄ i totum ibidem.
Filius. Quid si cū pecunia patris scientis z tacentis negociat an pater videatur donare.se vo. cōsi.xxxvi.
Ad quē pertinere debeat bona filij incestuosi z spurij secundo volumine con.ij.q.z consi.l.
An appellatione heredum venient filij tm̄ si materia non est ꝓportionabilis nisi filijs. ibidem.
An valeat compromissum inter patrem z filium in potestate super eius legitima z portione.ij.vo. .cxv.
Et q̄d si p̄ postea ipsuz emancipēt z instro emācipationis aliquid det in premium emācipationis an intelligatur illud cōputari cum sua portione ad quam pater primo filius erat condemnatus.ibidem.
Finis. Videm verbo. Liberatio.
Fiscus. Fiscus an bona publicata itelligat habere vt heres.secun.volu.con. .xxvii.
An ciuitas recognoscens aliquem in superiorem videatur in illum tacite omnia eius iura z bona fiscalia transtulisse.secundo volu. .xciij.
Foretanens. An iudex foretanensis habeat iurisdictionem ordinariā vel delegatam.secun.volu.con. .xlv.
Fortilitia. An liceat facere fortilicia in proprio solo tendentia ad emulationem ꝓprie ciuitatis. secundo voluminis lxij.in.iij.dubio.
Fraternitas z frater minor. An frater minor sit capax bonorum.plene.secun.volu.con. .lxiij.
Fraus. An fraus presumatur inter consanguineos inuicem contrahentes.secun.volu.con. .xxv.
Fructus. Possessor sine titulo an z quando teneat ad fructuum restitutionem.secun.volu.con. .vi.z.vij.
Emptor an pro rata pretij solutio lucretur fructus.secundo volumi.consi. .lxix.
Gabella. Quis possit imponere gabellas.secundo volu. consilio .vij.z.xiij.
Statutū de gabellis soluendis: an comprehēdat transeuntes per territoriū cōe duabus ciuitatib'.ij.vol. .lxxxiij.
An vna ciuitas possit imponere gabellas super territorio comuni sibi z alteri ciuitati. ibidem.
Grauedo. An z quando forensibus venientibus in loco ad habitandum possint grauedines imponi.secū.vo. .ci.
Vide in verbo collecta.z verbo habitare .
Heres. Appellatione hereduz an veniāt tantū filij si materia non est ꝓportionabilis nisi filijs.ij.vo.consi. .l.
An si defunctus in vita tacuit de culpis contra vasallum commissis possit heres de hoc agere.ibidē. z in con.iij.q.ix.
An heres presumatur habuisse notitiaz testamēti defuncti in verbo testamentum z secun.volu.consi. .liij.
An clericꝰ teneat ad cōfectionē inuentarij.ij.vo. .lxxiij.
An si heres cū beneficio inuentarij requisitus soluere ab aliquibus creditoribus anteriorib' recuset: si postea alijs spōte soluerit teneatur de suo illis quibus soluere recusauit satisfacere si hereditas nunc non sit soluendo.ibidem.
An id qō poterat defunctus possit z heres.ij.vo. .lxxx.
An ius declarādi z nominādi transeat ad heredē.ibidē.
An heres possit declarare voluntatem defuncti.ibidem.
Habitare. An priuilegium concessum venientibus ad habitandum reuocari possit in preiudicium eoꝝ qui veniunt.secundo volumine.ij.q.
An superior possit precipere subditis vt veniant ad habitandum in eius domicilio secun.vo.con. .xvij.
An possint imponi grauedines forensibus habitantibus in loco.secun. volu.consi. .c.
Hospitale. An hospitalia gaudeant eisdem priuilegijs quibus ecclesia.secun.volu. .cij.
De oblationibus factis hospitali.in verbo oblatio.
An hospitale non conficiens inuentariuz teneatur vltra vires hereditarias.ibidem.
An hospitalia sint exēpta a iurisdictiōe epi.ij.vo. .cc.
Indemnitas. De materia conseruationis indemnitatis secundo volu.con. .xlix.
Vide reliqua in verbo conseruare.
Ieiunium. Si eodem tpe concurrant plures cause ieiunandi: An eodē tempore vnico ieiunio satisfiat.
Imperium. An princeps possit a se imperium abdicare

secun. volu. .iij.
Impossibilis. ¶ An quod vnius facto solum potest expli
cari dicatur impossibile.ij.vo.con. .xlv.
Incontinenti. ¶ Mñ dicat fieri in ptinẽtu.ij.vo.cõ. .lxij.
Ignorantia. ¶ An i iudice presumat ignorãtia de gestis
coram eo. Et quid in principe.ij.vo.con. .xx.
An in notorijs z factis in iudicio presumatur ignorãtia
in verbo notorium.
Indicium. ¶ An indicia vrgentia faciãt plenam probatio
nem.secundo volu. .cxiij.
Inhibitio. ¶ Si per statutum instantie terminus prefigi
turan per inhibitionem factã suspendatur instantia vel cur
rat.secun.volu.consi. .v.
Ingratitudo. ¶ An per religionis ingressum tollatur in
gratitudo filij erga patrem.ij.vo. .xxvij.
Inopia. ¶ An contra mulierem vxorem ad inopiam
egentem in iuribus dotalibus currat prescriptio.secundo vo
lumine. consilio. xiiij.
Instantia. ¶ An per inhibitionem factam suspendatur in
stantia.in verbo inhibitio.
An accusatio falsarum testium suspendat instantiã cau
se principalis secundo volumine. cõsi. xvi.
Si per statutum suspenditur instantia pendẽte termino
ad producendum testes exñtes extra patriciam si septus ta
lis terminus sine cause cognitione prorogeturan instantia
fuerit suspensa.secundo volu. lxiij.
An tps instantie currat impeditio.ij.vo. cõsi. v.
An valet sñia lata post terminum instantie.ibidem z cõ
silio. xvi.
An interest rei publice instantiam per ire vel non.ibidẽ.
An de consensu partium possit iudex pronunciare instã
tiam non currere.secũdo volu. xvi.
Insinuatio. ¶ Iuramentum an suppleat defectum insi
nuationis.secundo volumine. x.
An possit renũciari.ll.de insinuatiõe loquentibus.ibi.
Si per statutum connalidetur donatio facta coraz prio
ribus iurisdictionem hñtibus:an tunc sit necessaria insinua
tio.secũ.volu. consilio. xxxvi.
Institor. ¶ Quid sit institor:z quando qs teneatur ex cõ
tractu institoris z ad que extẽdatur officiuz institoris in.se
volumine. lxxiiij.
An institor possit obligare bona negotiationis cui fuit
prepositus.ibidem. in consilio. lxxv.
Instrumentum. ¶ An z quando contra instrumentũ pu
blicum currat prescriptio:maxime statuto disponente q̃ nõ
currat.secũdo volumine. xiij.
An valet instrumentum publicum carẽs noie imperato
ris.z an valet consuetudo in contrarium.z quid in tali con
suetudine sit probandũ.secundo volu. cõsilio. iiij.
An notarius possit propriũ instrumentũ cõficere quan
do in alterius preiudicium non tẽdit.ij.vo. xcviij.
Reliqua vide in verbo notarius.
Intelligatur. ¶ De verbo intelligatur.secũ.vo. xx.
Interlocutoria. ¶ Vide in verbo sententia:
Inuentarium. ¶ An prohibitur sub pena.petere ab vsu
fructuario inuẽtariũ:fieri:impune petere possit secundo vo
lumine. cõsilio. iiij.
De solennitatibus circa confectionem inuentarij.secun
do volumine. lxxiiij.
An clericus teneatur ad cõfectionem inuentarij.ibidez.
Si heres cum beneficio inuentarij requirat a creditori
bus soluere si hoc recuset an teneatur in solidum si heredi
tas postea efficiatur non soluendo.ibidem.
Interesse. ¶ An de iure canonico interesse possit peti.secũ
do volumine. vij.
Iudicium.iudex.z.iurisdic. ¶ Quid sit iudex competẽs
in causa feudali.secundo volumine iij.q.
Quando iudicium agitatum contra vnum noceat ter
tio scienti z tacenti.ibidem.z se.vo. cõsi. xvi.
Iurisdictio an possit vẽdi z an recipiat extimatõez.ibi.
An teneat prorogatio iurisdictiõis metu facta.secundo
volumine. consilio li.
An castrum z ciuitas subiecta dicantur habere iurisdi
ctionem.secundo volu. consilio. vi.
An per generale bannum acquiratur quasi possessio iu
risdictionis.ibi
An verba enunciatiua iudicis in sñia disponant.secun
do volumine. xviij.
An in iudice presumatur ignorantia de his que coram eo
in iudicio gesta sunt.secun.volu. cõsi. xx.
An per mortem concedentis expiret iurisdictio.secundo
volumi. xxv.
An executor datus in litteris apostolicis censeatur vt iu
dex vel vt executor.ibidem
An ciuitas que recomen dauit se alicui dominio dicatur
sua iurisdictiones amisisse.secundo volu. consilio. li.
Quomodo probetur iurisdictio.sec.volu. cõsi. lxij.
Quomodo z qñ prescribatur iurisdictio.se.vo. xij.i fi.
Iuramentum. ¶ Baallus an per soluz iuramentum fide
litatis alteri prestitum cadat a iure suo.ij.vo.con.iij.q.
Iuramentum regis an liget successores.ibidem.q. .xix.
An actus factus cõtra iuramentũ valeat lz cõtrauenies
sit pluries pinrus ibidem.z i consilio. xlviij.
Iuramẽtũ an validet obligationem mulieris contraben
tis omissa solennitate statuti z si validet an et aliquo reme
dio succurrat.secundo volu.con. .viij.
An aliquo mõ iurans possit compellẽ recipientẽt iuramẽ
tum illud relaxare.secun. volumi.con. .xij
Iuramentum de non reuocãdo testiñ an teneat.z an pue
niens sit periurus.ij.volu.con. .xli.z.xlviij.
Renuntiatio beneficio cessionis cum iuramẽto facta an
valeat secundo volu.con. .xlij.
Per iuramẽtũ fidelitatis an pbet possessio.ij.vo. liij.
Iuramẽtum:an tollat remedium reductionis.secun.vo
consilio.l lxxvij.
An anteq̃ petat reductio debet absolutio peti a iuramẽ
to si compromissum fuit iuratũ.ibidem in con. .lxxvij.
Iniuramẽtum an debet stricta interpretatio fieri nequis
incidat in periuriũ.ij.volu.con. .lxxxi.
An donatio inter virum z vxorem firmet iuramẽto z de
turibus iuramenti plene con. .xcv.
Iuramẽtuz an suppleat deffectum insinuatiõis.ij.vo.x.
z an casu quo suppleat possit peti relaxatio a iuramẽto.ibi.
Iuramẽtũ.inlitem an pstetur añ vel post sñiam.ij.vo. .cix.
Filius permittẽs nõ prauenire portioni sibi p patrẽ assi
gnate an contrauenire possit.ij.volu.con. .cxvi.
Laudum. ¶ Si i laudo dicatur abñte tertio arbitro z cita
to:an stet laudo alr nõ pstito de citatiõe.ij.vo.cõ. .xxxiij.
De laudo lato inter patrem z filium in potestate circa por
tionem filio assignadam.ij.vo.con. .cxvi.
Ex quibus actibus tacite dicat ratificari laudũ syndicuz
ratificatũ nõ habẽtẽ ad hoc mandatũ.ij.vo.xx.vbi pulcre.
Legatus. ¶ An legatus possit defectum supplere commis
sum in pctractibus vel iudicis.ij.vo.con. .x.
An legatus pape possit tollere ius alteri quesitum.secun.
volu.consi.lxxvij. Et an possit quem ad appelladum resti
tuere.ibidem.z con. .lxx.
De legatione cardinaliũ:in verbo cardinalis.
Legatum z legatarius. ¶ Appellor successoris: an veniat
legatarius.secun.volu. iiij.
An per legatum in codicillis videatur adẽptum legatum in
testamento factum.ibi. Vbi plene de quadam repugnantia
z contrarietate legatoꝝ.
An legatum vsufructus omnium bonoruz videat ad em
ptum legatum spetiei.ibidem.
An legatum factum soroꝛi sit fauoꝛabile sicut ad pias cau
sas.ibidem.
Si bis idẽ diuerso tpe legetur:an vtrũq; debeat.ibidez.
Qñ vxor relinqt dña z massaria qd importet.ibidem.
Legatum an possit pferri in arburũ tertij.ibidem.
Si res legata debet post mortem legatarij vendi z preti
um distribui,panima an possit legatario vendi z in vita fie
ri distributio.ij.vo.con. .xi.
Si legat res pbibita alienari an debet extiatio.ij.vo. .xlv.
An z qñ agat de euictione legato euicto.ij.vo. .xlv.
Quõ ẽps agat plegatis factis paupib'.ibi.z con. .liiij.
Et an ꝺ talia legata currat prescriptio.ij.vo. .xix.liij.z.lv.
An possit legari conditionaliter ecclie vt acquirat ius
patronatus.ij.vo.con.lix.in fine.
An q̃ mercis cã i dño si veniant in legato gnãli.ij.vo. .lxiij.
Deficiente conditione casu vel facto legatarij:an debetur
legatum.ij.vo.con. .lxxviij.
An legatarius prohibitus nil petere possit rem suam vẽ
dicare.ij.volu. .lxxxviij.

Legatum dotis an sit purū ve cōditionale.ij.vo. xcij.
Si legat' eccl'ie in genē cui applicet'.ij.vo. .xcix.
Legitima z legitima re. ¶ An debeatur legitima i regno ducatus z similibus.ij.vo.iij.q.
An filia exclusa a successione extantibus masculis: possit petere ltimā illis nō extantibus.ij.volu.con. .xcij.
An datuz in ingressu mōasterij in ltia cōputet'.ij.vo. .cxi.
Ubi sit recurrendum qñ lex deficit.ij.vo.con. .xx.
Reliqua vide in verbo statutuz.
Liberatio. ¶ Quid operet' liberatio fcā a filio patri de nō petēdo vlteri' aliq̄d in bonis paternis.ij.vo.con. .cxvi.
Si in instrō liberationis exprimat' certa cā: an liberatio generalis subseques extēdat' vltra specifica ta. secundo vo. consilio. xcvij.z.cxiij.
An z qñ in generali liberatione veniat remissio vsurarū z an z qñ teneat remissio vsuraz in foro pscie.ij.vo. cxiij.
Quid debet libell' ptinere cuz petit' id qō sine cā viu fuit prestitū. secundo volumine. vij.
Liber. ¶ An hñs penes se libros alterius psumat' habere mandatū.ij.volumine. consilio xxxiij.
Reliqua in verbo vsura.
An libris censualibus credat'.ij.vo. lxvij.
Lesio. ¶ An minor cōpromittēs dicat' lesus.in verbo minor.
An z qñ arbit' possit ledere ptes.ij.vo.cōsilio. lxxvij.
De circūstantijs q̄ req̄runt' in cognoscēda lesione.ibidē.
Si minor cū auctoritate cōpromittēs sit lesus cōtra quē habeat regressum.ibi.
Littere. ¶ An p mortē pncipis expirent lre.se.vo. xxxiij
De subrep tiōe littera z in verbo subreptio.
Qñ in lris gratiosis ad bñficiū cū cura vel sine veniat prestimoniū.ij.vo. liij.
Lis z litis cōtestatio z litigiosa. ¶ Quādo iudiciū noceat tertio non citato.ij.vo. consilio. iij.q.x.z pfilio.xvi.
Litis ptestatio facta coram incōpetēti iudice. an noceat tertio.ij.volumine. consilio. xix.
An ecclesia incurrat penā litigiosi: z quō z qñ vitiū litigiosi cōmittat' z an in cā appellationis.ij.vo. pfilio. iij.q.v.
Lucrum. ¶ Cui acq̄rat' lucrū factū p filiū familias. z q̄d si si pz in vita de tali lucro tacuit: an videt' donasse.ij. volumi. consilio. xxxvi.
Reliqua in verbo vsura.
Malafides. ¶ Fama an pstituat quē in malafide. secūdo volumine. consilio. v.z.xciij.
An ex gestis coram incōpetēti iudice inducat' malafides z ex q̄bus malafides cognoscit'.ij.vo. pfilio. xix.
Si dñs videat z taceat negotia sua geri: an tacite videat' mandatū dare.ij.volumine. consilio. vij.
Mandatū an stricte vel large interp̄tetur.ij.vo. xviij.
Si mandatū pfertur i plures: an vnus sol' possit expedire si p illū tm̄ z nō p alios fieri poterat.ij.volumi. lxv.
Reliqua vide in verbo procuratoz.
Memoria z memoriale. ¶ An in graui z notabili facto dicatur memoriā extare.ij.vo. consilio. q.xvij.
Qñ testatoz legat vt in memoriali ptinetur: an z qñ probet tale memoriale.ij volumine. consilio. iiij.
Matrimoniū. ¶ An in matrimonio possit adijci pactum modus z pena.ij.volumine. lxix.
An testatoz possit disponere circa matrimoniū pbendū secundo volumine. consilio. lxv.
An sit cā exheredandi filiū nubentē sine pzis pfensu.ibi.
An filij obligentur ex matrimonio p sororē pcto.ibidem.
Reliqua in verbo sponsalia.
Masseritia. ¶ Quid veniat appellatiōe masseritiaz. secūdo volumine. lxxxviij.
Et an verbū masseritie importet idē qd̄ suppellectilia.ibi.
Mentio. ¶ An dz fieri specialis vel sufficiat generalis mētio in pūdicando iuri tertij.ij.vo. lxvij.
Merita. ¶ An p merita sequētia tolantur demerita z e3. secundo volumine. consilio. iij.q.
Mendaciū. ¶ An possit revocari mēdaciū i iudicio ad finem euitādi penā mēdacij.ij.volumine. xvij.
Metus. ¶ An vasallus pstās iuramētuz fidelitatis alteri p metū incidat in penā.ij.volu. consilio. iij.q.
An sola potētia alicuius inducat istaū metū ibidem.
Monasteriū z monac'. ¶ Mōasteria sbiecta sedi aplice: an subiiciatur visitationib' z curatiōib' epi: z teneātur pcurrere ad expensas cum clero.ij.volu. consilio. xxvi:
Que monasteria possint bona retinere.ij.volu. xxvij.
An monacus possit succedere. ibidem.
Monacus an possit vt ingratus exheredari. ibidem.
An z quando monacus possit esse administrator sine cō sensu abbatis. z quando taciturnitas abbatis habet' pro cōsensu.ij.volu.con. xl iiij.
An possit relinq̄ monaco q̄ nil acq̄rat' mōasterio. ibi.
Monacus an possit eligi ad beneficium.ij.vo. .lix.
An parentes possint filios inuitos monasterio offerre. secundo volumi.con. .lxix.
Statutum excludens a successione filias an comprehendat monialem.ij.vo.con. .cxi.
Cognoscens monialē an teneat' pene adulteriū. ibidem.
An omnia iura ingressi transeunt in monasteriū: z an monasterium ex persona ingressi defuncti succedāt. ibidem.
Reliqua in verbo statutum z verbo succedere.
Moneta. ¶ Cuius temporis moneta attenditur in quibus cunq̄ casibus. lec. volu.lvi. Ubi quando monera mutatur z quando mutationi monete prescribatur.
Moza. ¶ Que interpellatio requirat' ad constituendum quem in moza.ij.vo. .vij.
An in preiudiciū tertij possit moza purgari.ij.vo. .lx viij.
Minor. ¶ An z quado minor excusetur a scia vel ignoratia facti. secun. volu. .xix.
An minori compromittēti ex forma statuti detur restō si ledatur. secū. vo.xxxi. Et q̄d si compromittit cuz auctoritate tutoris ptra quē habeat regressum.ij.vo.con. .lxxvij.
An minor compromittens coram pio dicatur lesus. in dicto consilio. xxxi.
Missa. ¶ Quomō probetur missa.ij.vo.con. xl iij.
Si testatoz mandat quolibz die dici missam p anima sua in qua ecc'lia dicetur z q̄bus diebus.ij.vo.con. .xcix.
Et an sufficiat tūc dicere missam mortuoruz in genere faciendo cōmemorationem anime testatoris: vel in spetie dici debeat. ibidem.
Et an debeat dici p beneficiatos vel mendicantes. Ubi plene de intellectu.c.nō mediocriter. de pse.di.v. ibidez.
Audiēs missam peculiarem an debito ecc'lie satisfiat. ibi.
Et an missa p defuncto in die dñico dici possit. ibidem.
An magis p̄sit missa nominatim pro vno dicta q̄ generaliter pro omnibus. ibidem.
Reliqua in verbo celebrare.
Munus. ¶ An forēsibus q̄ in loco venerunt habitare possint munera personalia imponi maxime si ibidem domicilium non constituerunt.ij.vo.con. .c.
Mutuum. ¶ An ecclesia teneatur ex mutuo facto prelato secundo volumi.con. .vij.
Negligētia. ¶ Qñ quis dicat' fuisse negligēs.ij.vo.cō. lxij.
Negotiari. ¶ Si in dispositione aliq̄ exprimatur nomē p prīū z appellatiuū cui magis dispō attribuit'.ij.vo.cō. xciij.
Nigrum. ¶ An rubrū dz pcuenire cū nigro.ij.vo.cō. .cxvi.
Notarius. ¶ Notarius an possit propriū instrm cōficere qñ non tractat' de alteri' p̄iudicio.ij.vo.con. .xc viij.
An habentes iurisdictionē notarios creandi possint illis licentiam dare exercere notariā.ij.vo. .cuij.
Notoriū. ¶ An i notoriis ps sit citāda.ij.vo.cō. .iij.q.xiiij.
Et an p̄sumatur ignorantia notorij. Et an sit necesse appellare a snīa notorie iniqua ibidem.
Et an iudicatū z acta inducāt notoriū. ibidē. z cō. .xij.
Noualis ager. ¶ Vide in verbo agere.
Nubere z nuptie. ¶ Pater an possit disponere circa nuptias pbendas z nuptū filioz alij cōmittere.ij.vo.con. .lxv.
Pz an possit filias obligare pnubio sine pfensu earum. ibi.
An dispositum in nuptijs intelligat' idē in spōsalib'. ibidem.
Statutum q̄ filia nupta non succedat an comprehendat ingressam monasterium.ij.vo. .cxi.
Nullitas. ¶ Statutum q̄ deserens appellatiōem etiam p viam nullitatis nō audiat' quō intelligitur.ij.vo.con.cō. lv.
Si pars q̄ ex forma statuti nō debebat admitti super nullitate fuerit admissa: z pbauerit an iudex sup ea pnūciet. ibi.
Occultū. ¶ Occultum z pene occultū quomodo intelligat'. secundo vo. consi. ij.
An p̄sumendū sit de occultis sm consuetudinē.ij.vo. .cxiij.
Oblatio. ¶ An oblati alicui pio loco videntur etiam bona eoz offerre.ij.vo.cij. Ubi plenissime habes.
Et tales oblati dicantur religiosi. z an teneantur ad solutionem collectarum: z an hospitale teneatur ad contractus

intros per tales oblatos factos tam ante q̄ post.v.consi.cā/ z aliqua in. v.con. .liij.

Obligatio. ¶ An p alimentēris taz ꝓstāte matrimonio q̄ so luto sint bona viri obligata sicut pro dote.ij.vo. .xliij.

Si obligatio ꝓtineat pl'a capl'a: z fideiussoz dicens nolle teneri in aliquibus p eū exceptuatis an in reliq̄s intelligat se obligasse.ij.vo. consilio. lxxv

An prieeps obligetur ex cōtractu inito cū subito .se. vol. consilio. xcuij.

Onus. ¶ An clericus possit onera extraordinaria appro bare sine cōsensu eps.ij.volu. consilio. vij.

Reliq̄.j.i verbo D ꝛ'. Clericus Collecta z Gravedo.

Papa. ¶ An papa possit vt q̄licet iura priuati.pscribere. secundo volumine. xlvij.z.xcliij.

Reliqua in verbo pscribere.

Pactū. ¶ An pactū initū inter dām z subditū habeat vim legis.se. volumine consilio.l.

An pacta inita int' duas ciuitates liberas seruari debeant inter eas postea subiecta.ij.volu. consilio. lxij.

An pactū debet interpretari p vel ꝯ eū in cuius fauorē fuit appositum.ij.volumine. consilio. xcvij.

An valet pactū de nō succedēdo pri qñ tantumdē qd sibi debitum est datur.se.vo. cxvi.

Palā. ¶ Qñ z vbi aliq̄d dicat' fieri palā.ij.volu.cō.lxxxi.

Patronus. ¶ Qñ incipit currere tps patronis ad presen tandū: z an sufficit sola presentatio: z si eps nō instituat.secū do.volumine.xxvij.z in.consilio. cvi.

An z qñ gratia expectatiua extēdatur ad ius patronat' laicoꝝ.ibidem.

An ex donatione tūm vel fundatiōe ius patronatus acq̄ratur.se.volumine consilio.lix.

Et q̄d si post constructione p magnū tps seq̄tur dotatio. ij.vo.cvi. Et ibidē an req̄ratur ꝓsensus diocesani tacit' vel expssus. Et ibidē q̄d si consentire nolit.

An i monasterio monacoꝝ possit eē ius pronat'. se.lvi.

An valet ꝓdictio adiecta legato facto eccleſie q̄ acquira tur ius patronatus.ij.vo. consilio. cvi.

An ex annq̄ ꝓsuetudine procrianoꝝ ius patronatus ac q̄ratur.ij.vo.con. lxxvi.

An maioꝛ ps ꝓnoꝝ minori nō citata possit eligere z p̄ sentare. Et an ꝓnus possit absentē eligere: z cū p̄tare p ꝓcuratoꝛem.s.electū z eccl'am seu lras. Et q̄d incumbat electo a ꝓnis an acceptare vel ratificare: z hoc p ꝓcurato rem explicare possit. Et an ordinarius acceptās presen tationē absentis: ꝓsumatur illius hꝛe notitiā.ibidem.

An ꝓnus possit p̄tare filiū aut seipm.se.vo.con. xcvi.

An ius patronatus contra ecclesiam acquiratur marie vacantem.se.vo.cō. .cvi.

An z quando ecclesia contra patronos ius patronatus prescribat.ibidem

Et per solaz i p̄tationē acq̄ratur ius patronatus. ibidem.

Reliqua in verbo presentatio.

Par. ¶ Jud ex an z qñ posset ptes cōpellere ad faciēdū pa cem.ij.volumine. .c viij.

Reliq̄a in verbo pupillus.

Placebit. ¶ Verbū placebit quid importet.ij.volumi.iiij.

Pena ¶ Ubi ad incurrendā penā req̄ritur volus an sufficiat culpa.ij.volumine. consilio. iij.

Ubi incurritur pena ipso facto: an sit opus declaratōe.ij. volumine. consilio. iij.q.viij

An pena statuti possit alterari z per quem.ij.volumi.vi.

Si ps pene venit applicanda fisco z alia priuator: an fisc' in preiudiciū illius priuati possit pena alterare.ibidem.

Si p delicto iponitur certa pena an attenditur moneta currens tpe delicti vel sententie seu statuti.ij. volumine.lvi:

Pensio. ¶ Quod remediū cōpetāt ꝓ occupatione annue pensionis ij.vo. cōsilio. xxiij.

Peculiū. ¶ An sntia lata contra filiū noceat patri in pecu lio.se.volumine. lxvi.

Pertinentie. ¶ An de iure cōi castra habeant pertinētias. secundo volumine. lxij.

Pertinentia ꝛ appellatione quid veniat.ibidem:

Quō ꝓbatur villas terras mōtes z silua esse de ptinēt ius alicuius ciuitatis.ij.volumine. lij.

Prebenda. ¶ Plures p̄bendas vel capellas: an q̄s possit habere.secundo volumine. consilio. lxxi.

Predicta. ¶ Verbū predicta in instrō cōtentū ad que refe

ratur.secundo volumine. consilio. lxxv.

Prescriptō. ¶ An sup̄ior tenēs penes se lōgissimo tp̄e res ꝓcentiosas potuerit ꝯ ptes illas p̄scribere.ij.volu.iij.q.xiij.

An successoꝛ bone fidei potuerit a se p̄scriptionem ichoare.ibi.

Comitatus iniuste ꝓtentus an possit p̄scribi. Pꝛ quē actū interūpatur p̄scriptio i casib' in q̄bus lis nō cōtestetur.

Et ꝓpterea quō succurratur nō valenti liē ꝓtestari. Et quando dicatur adhibita diligentia in prescriptione inter ū penda.ibidem.

Tempore pestis z belli an currat prescriptio.ibidē.z con silio.xl vi.z.xc iij.

An statutum possit tollere omnez prescriptionem contra dotem secundo volu. .xiij.

An z quando ꝯ principem prescribatur ius vectigaliū. secundo volu. .v iij.

An per non vsum prescribatur priuilegium.ibidez.

An per superuenientiam male fidei interrupatur prescri ptio,secundo volu.con.iij.q.xiij.z.x iij.

Et an mala fides defūcti noceat successori.ibidem.

Et ibi. Qñ successoꝛ incipit a se p̄scriptionē.z.ij.vo. .xix.

Qñ in iurib' incoꝛporalibus currat p̄scriptio.ij.vo. .vi.

An sine titulo currat p̄scriptio quadragenaria. Et qñ ꝓpter malā fidē presumptā interrūpatur, p̄scriptio.ibidem.

An prescriptio inchoata contra auctorē finiatur contra eius successorem.ij.vo.con. .xiij.

Si a statuto tollitur prescriptio in genere de qua intelli/ getur .ibidem.

An ꝓtra legata ad pias causas currat p̄scriptio.ij.vo.xix.

An per lit.conte.factam cozam iudice in competenti pre/ scriptio interrūpitur.ibidem. ¶ Prescriptio semel interru pta an iterū inchoari possit.ibidem.z in consilio.iij.q.xix.

Error iuris an impediat prescriptionem. ibidem.

Quo tempore ipotheccaria prescribat'.ij.vo. .xx ij.

An q̄rta decia ꝛ mortuoꝛ an currat p̄scriptio.ij.vo. xxvi.

An contra visitationem z procurationem z charitatiuū sub sidium prescriptio currat.ibidez.

Legata in redemptionem captiuoꝝ: an prescribantur.se cundo volumi. .l iij.

An papa prescribat: z per quem acutum a se gestum prescri ptio interrūpatur.secun.vo.con. lvij.

Jurisdictio an prescribatur.ij.vo.con. .l.

An prescriptio in parte fundi culti extendat' ad aliam par tem fundi inculti illi connexam.secun.vo.con. .lxxi.

Statutum inducēs prescriptionem viginti annoꝝ sine ti tulo: an valet.ij.vo. .lxxvij.

An videatur renūtiasse p̄scriptioni impetrans priuilegiū il/ li contrarium.ibidem.z con. .c xiiij.

An ꝯ patronos non p̄sentātes currat p̄scriptio.ij.vo. .cvi.

Et an z quando ꝓtra ecclesiam in iure patronat': marie tem poꝛe quo sine iusto titulo ab aliquo possidebatur. ibidem.

Prestimonium. ¶ Quid sit p̄stimoniuz: z an appl'one pre stimonij veniat beneficiū: z an valeat in hoc consuetudo: z ō materia.ij.vo. .xl vij.

Presumptio. ¶ An sit de occultis presumendum sm con / suetudinem.ij.vo.con. .cc xiij.

Pretium. ¶ Emptoꝛ soluens partez precij.an lucretur fru ctus.secun.vo.con. .lx vi.

Pignus. ¶ An q̄s possit cogi ad reluēdū pign'.ij.vo.xxi.

An debitoꝛ possit compellere creditoꝛem ad vendēdā rem si bi pignoꝛatam.ij. vo.con. .xl ij.

An creditoꝛ teneatur de amissiōe z deteꝛioꝛatione pignoꝛis z cui circa predicta incumbit onus probādi: z quō probetur. secun.volu.consi. .xx viij.

Priuatus. ¶ An que facit publica ps̄ona vt priuata videa tur ne priuatus feciſſe.ij.vo.iij.q.x.

Priuilegium. ¶ Priuilegia an ꝓ vel ꝯ priuilegiantē in/ terpretenē.ij.vo.con. .xxxv.lvij.lxij.z.lxx:

An pendendēte lite super priuilegio debeat illud suspendi vel non.ij.volu.con.i.iij.q.xxi.

Et an pendente q̄one priuilegij: possessoꝛ debeat i sua possessione tueri quā vigoꝛe dicti priuilegij.habuerat.ibidem.

Cursus longi temporis an hꝫ viz priuilegij.ij.vo. .vij.

An singule persone vniuersitatis possint,preiudicare priui legijs.eiusdem.secun.vo.con. .xviij.z.lxij.

An per priuilegium vni concessum alterius priuilegio preiu dicetur.ij.volu. .lvij.

An mutus

An mutua priuilegia viciſſim a duabus ciuitatibus liberis ꝓceſſa inter eas poſtea ſubiectas ſuari dēant.ſec.vo: .xvi.
Uenies ꝓtra priuilegiū an illud amittat.ij.vo. .lxū.
Reliqua vide in verbo ꝑſcriptio.z in verbo habitare.
Prior. An poſſit abbas conſtituere priorem in monaſterio vbi non eſt ſolitus eſſe:z an talis prior habebit vocem in electione abbatis.ij.vo.xxv.z in verbo electio.
Poſſeſſio. An z qñ per perceptionem.fructuū poſſeſſio probetur.ij.vo. .vi.
Quō ꝓbetur poſſeſſio annue penſionis.ij.vo. .xx vij.
Vide in verbo bonefidei poſſeſſor in verbo bānuz:ꝓuilegium z ſtatutum.
Poſitio. Que ſit poſitio imptinēs:z an ꝓiudicet rñſio facta poſitioni ip tinētiz:z an poſſit iudex ꝓnūciare talē rñſionē non valuiſſe. Et q̄ ſit poſitio ꝓtinēs factum alienū.ſecundo volumine. conſilio. vltimo.
Probatio. An admittat ꝓbatio ꝓlibros z iuramentū in his in qbus nō ſolent inſtā confici.ij.vo.conſilio.xxxvi.
Quō ꝓbetur caſtrū eſſe de comitatu alicuius.ij.vo. lij.
Probationes facte i iudicio ꝑambulo:an ꝓbet in principali.ij.volumine. conſilio. xij.in fi.
Reliqua vide in verbo poſſeſſio:z in verbo iudicium.
Procuratio z procurator. De materia ꝓcurationis vide in verbo viſitatio.
Qñ dicat ꝓcurator in rē ſuā.ij.volu.conſilio. lxxiij.
An ꝑ ſpecialiter ꝓ dñm ꝓ ouiſa admittatur ꝓcurator generalis.ij.volumine. conſilio ij.in fine.
De materia vide in verbo mandatū z verbo ſnīa.
Productio. An ꝓducens inſtrūm fateatur oīa in eo ꝓta: z an aduerſarius poſſit ſe ex illo fundare.ſe.vo.conſilio. lv.
Prorogatio. De materia vide in verbo iuriſdictio.
An ſupindictū limitate impoſitū ꝓ certo tpe a principe videatur ꝓrogatum ad tps longius ꝓ generalē ꝓuiſionem demum a principe ſupindictis factā.ſecundo. volumine.xx.
Pupillus. Qñ pupillus poſſit facere pacē ſine auctoritate tutoris:z qñ ex iuramēto obliget.ij.vo.lxvi.
Qualitas. Qñ in aliqua diſpone due q̄litates exprimuntur q̄ꝝ altera ē falſa:an altera vitietur.ſecūdo.volumi. xciij.
Quarta portio. Que ſit rō debendi quartaz. Et q̄ loca ad illā teneant:z q non. Et an huic q̄rte ꝑſcribatur:ꝺ bis oībus z in ſecundo volumine.plene in conſilio. cx.
Ratificare. Per quē actū videar tacite ratificaſſe nomine meo geſtū ſecundo volumine. conſilio. vij.z.xviij.
De materia aliquid in verbo laudum.
Reductio. De materia quere in verbo laudum.
Relatio z relatiuū. Relatio citationis:an extra iudiciū fieri poſſit.ſe.vo. conſilio. cxij.
Relaxare. De verbo relaxare vide.ij.vo.cōſilio.lxxiij.
Religio. Qui ſunt illi religioſi q̄ poſſint retinere bona. ſecundo volumine. xxvij.
Reſtitutio. An aduerſus ꝓpriū iuramentū det reſtō. ſecūndo volumine. conſilio. cvij.vbiplene.
Coram quo petatur reſtō in integrū pro eccleſia in.ſecūdo volumine. conſilio. xxxi.
An ceſſa abſolutione a iuramēto det minori reſtitutio nō ꝓbata prius leſione.ij.vo. cōſilio. xij.z.xxxi.z.lxxvij.
Et ibidē q̄d ꝓbari debet.z vide plene in conſilio. cxvij.
An det minori reſtitutio ꝓlaudū qñ compromiſit vigore ſtatuti.ibidem.
Quid ſit reſtō:z an obligatus ad reſtituendum videatur ſatiſfeciſſe ſi de minori quantitate conuenit reſtituturum.ij. volumine. conſilio. xxiiij.
Reſtitutio ceſſa reſpectu capitalis an extendat ad vſuras.ſecundo vo. conſilio. xxxv.
Legatus papē:an poſſit quē ad appellādū reſtituere.ij. volumine. lxxvij.
Reiuendicatio. Reiuendicatio:an det contra cū q̄ miſſus eſt in poſſeſſione cauſa rei ſeruande.ſecūdo volumi.cix.
Remiſſio. Remiſſio:an z quando in delictis habeat locum.ſecundo volumine. cōſilio. l.
Renunciatio. An valet renunciatio facta cum iuramento beneficio ceſſionis bonoꝝ.ij.volumine. conſilio. xl.
An requirat ſpecialis vel ſufficiat generalis renūciatio beneficio fideiuſſoꝝ z correoꝝ z ſi.ij.volumine.cōſilio.lxxij.
Et ibidē qñ in renūciatione exprimunt aliqua z ſubſequitur generalis renunciatio.quid operetur.
Emphiteota:an inuito domino rei emphiteotice poſſit renuntiare.ij.vo.con. xl.iiij.
An valet renuntiatio facta per filium fratribus cum iuramento de hereditate paterna.ij.vo.con. .cvij.
Renuntiatio inſinuationis: an valeat.ibidem.
Repetitio. An q̄ aiure comuni exorbitat intelligantur repetita.ij.vo.con. .xx.
Repreſalie. De mā repſalia plene.ij.vo.con. .xlix.
Reſidentia. Conſuetudo q canonici non teneantur ad reſidentiam in eccleſia:an valet.ij.vo.con. .xcvi.
Rubrū. Nigrū: an dz pueniri cū rubro.ij.vo.con. .xvi.
Salarium. Salarium non conſtitutū an poſſit peti quale z quō.ij. vo. con. .xxi.
Sancimus. Verbum ſancimus:an importet confirmationem vel nouam conceſſionem in.ij.vo.con. .lvi.
Statutum. An ſtante ſtatuto q mulier nō poſſit donare niſi quartaz partem ſtantibus filijs an id quod donauit pro dotanda filia ſpuria computetur in iſta quarta parte.ſecun. volu. conſi. .cxvi.
An z quando ſtatutum ſpeciale tollat generale.ſecundo volu.conſi. .lx.
Submittens ſe ſtatutis.an intelligatur de editis vel etiā de edendis.ſecundo volu.con. .li.
Statutum priuiligiatum.an poſſit reuocari in preiudicium priuilegiatorum.ſecun.vo.con. .iij.
Si in aliquo ſtatuto fit mentio de bonis z poſſeſſione alicuius tam ꝓ hoc ꝓbent fuiſſe illius.ij. vo.con. .vi.
An ſtatutum extendat ad caſum in quo antiqua conſuetudo inoleuit.ij. vo.con. .ix.
An clerici poſſint edē ſtatuta ſine conſenſu epi.ij.vo. vij.
Clerici.an poſſit ſe ſubijcere ſtatutis laicoruz ſecundo vo. conſilio.xiij. .xxxiij.
Si ſtatuto fit mētio de pluribus preſcriptionib' ad quā referatur cl'a z exceptio ibidē in fine appoita.ij.vo. .xiij.
Statutum ꝓhibens preſcriptionē opponi poſſe ꝺ qua intelligatur.ibidem.
An per ſtatutum poſſint tolli oēs preſcriptiōes.ibidem.
Verba dubia ſtatuti.an trahi debeant ad diſpoſitionem iuris comunis.ij. vo.con. .xvi.
Statutū editū a ſubdito cū auēte ſuperioris.an ſine eius auctoritate poſſit tolli vl' modificari.ij. vo.con. .xxv.
An valet ſtatutum q donec fuerit dos ſoluta debeat mulieri alimenta.ij. vo.con. xxxix.
Statutū q ōes nō regiſtrati ſint nulli.an extēdat ad forenſes ibidē ꝓbentes z eccleſiaſticas ꝑſonas.ij.vo. .lij.
Statutū q deſerēs appellationē nō audiat etiaz ꝓ viam nullitatis quō intelligat.ſecun.vo.con. .liij.
Si ſtatutū imponēs penā cōtrahēt' ſponſalia ſine conſenſu patris.an valeat.ij.vo.con. .lxv.
An tenet ſtatutum inducēs preſcriptionem viginti annorum ſine titulo.ij.vo.con. .lxxvij.
Si ex forma ſtatuti vir lucret dotem vxore premortua.ſi eam ad domum duxerit cū ea habitauit vel ad habitandū fuerit.an habeat locum in ſpōſa ad domū.viri traducta cuz que nondum matrimonium ē cōſumatum.ij.vo.con. .lxxix.
Si vir denegauit alimenta vxoris.an conſequat lucrum dotis ex forma ſtatuti diſponētis de dote lucrāda vxore premoriente.ij.vo.con. .lxxxv.in fine.
Si ſtatutum excludit filiā maritatā dotatam a ſucceſſiōe an dz eſſe dotata tpe ſtatuti vel poſtea qñcunqz. ibidem.
Clericus litigās cōtra laicuz in foro ſeculari.an ſubijciat ſtatutis laicoꝝ.ij.vo.con. .iij.
Qñ cōmittitur cauſa decidēda an debet decidi ꝑ ſtatuta z conſuetudines de natura illius cauſe.ibidem.
Pactū ꝺ dote lucranda an valet non obſtāte ſtatuto prohibente lucrum dotis.ij.vo.con.penultimo.
An inferior poſſit edere ſtatuta contra illa ſui ſuperioris maxime qñ ſuperior in conceſſione expreſſit q contra ſtatuta ſua nil poſſit.ij.vo.con. .cviij.
Statutū q filie maritate nō ſuccedāt an comprehendat monaſteriū ingreſſam.ij.vo.con.cxi. Et an tale ſtatutum extendatur ad ſucceſſiones de quibus pendebat lis tempore ſtatuti editi.ibidem.
Quando in ſtatuto edito dicitur q trahat ad cauſas preteritas z futuras.an trahat ad pendentes.ibidem.
Sepultura. An z quando vſurarius manifeſtus careat eccleſiaſtica ſepultura non preſtita prius cautiōe de vſuris reſtituendis.ij.volumine.conſilio.i.z in conſilio.lxxxi.

Et quid si fuerit sepultus: an debet exhumari: z ad cuius in stantiam. ibidem.
Sententia. ¶ An sentētia p iudicem possit recindi z condi ctionaliter ferri. ij. vo. con. .lxxiiij.
¶ An sit pro snia presumendum. ibidem.
¶ An sententia nulla partium consensu ratificari possit se cundo volumine con. .lxij.
¶ An sit sufficiens impugnatio snie dicendo non fuit cita tus. vel snia hoc non continet. ibidem.
¶ An snia interlocutoria possit ferri pte non citata. ij. volu. con. ix q. viij. z vide in verbo citatio.
¶ An z quando incurritur penam ipso facto requiratur de claratoria ibidem.
¶ An z qñ snia preiudicet tert o. ibidem. q. x.
¶ An sit vtile appellare a snia nulla. ibidez. q. xij. in fi.
¶ An snia notorie iniusta sit ipso iure nulla. ij. volu. con. iij. q. x. z in consilio vltimo.
¶ An snia lata post tps instantie teneat. ij. vo. con. .xvi.
Snia lata p̄ electorem an p̄iudicet electo. ibidez.
Snia qua pronunciatur aliquem procuratorem: an noceat domino. ij. volu. con. .xvi.
Clericus: an possit snīam ap probare a non suo iudice latam vt valeat vim pacti. .xxxiij.
¶ An snia lata contra duos quoꝝ alter non est subiectus iu risdictioni iudicātis an valeat quo ad alium. ibidem.
¶ Si de facto fuit ꝙs admissus post snīaz q̄ in rē trāsiuit iu dicatam. z de nullitate ꝓbauit an possit retractari. ij. vo. .lv.
¶ Que snia sit ferēda in possessorio qñ bincinde ꝓbatiōes sunt equales vel impares. ibidem.
Snia continens piculum animarum: an traseat in rez iu dicatam. ij. volu. con. .lx.
¶ Si ꝙs dicat snīam in eius fauorē latā fuisse iniquā an re tractari debet si in rem transiuit iudicatam. ibidem.
¶ Si in snia fit mentio de aliquo actu parte p̄nte z tacente: an ex hoc pars tacens videat illud fateri. ibidem.
¶ An snia lata iter duas ciuitates liberas postea subiectas inter eas seruari debeat. ij. volu. con. .lxi.
¶ Si post certuz tps non pōt de delictis cognosci: an super illis post tps snia lata tenet. ij. vo. con. .lxix.
¶ An valet snia lata parte non citata in fine instantie secun do volumine consi. .cxij.
¶ An teneat sententia lata a iudice minus instructo. secūdo volumi. consi. vltimo.
Seruitus. ¶ Seruitus: an potest constitui ei cuius nihil interest. secun. volu. .iij.
Simulatio. ¶ Si venditor remanet in possessione rei ven dite: an presumatur venditio simulata. secundo volumine cō silio. xij. z xvi. ¶ Et ibidē. a q̄ simulatio ista apponi possit.
Stipulatio. ¶ Si duo iuicez fuerūt alter alteri stipulati ali quid daret ꝙ post eorum mortem ad alium perueniat: an illi duo in preiudicium illius tertij a tali stipulatiōe possint rece dere maxime quādo est iurata. ij. vo. con. .xlviij.
¶ An valet stipulatio alterius nomine facta secuta illius ra tificatione. ij. vo. con. .lxxxvi.
Scientia. ¶ An minor. r. annorū excusetur a scīa vel igno rantia facti. secundo volu. .xix.
¶ Rector ecclesie. an presumat habuisse sciaz testamenti cū hereditas ecclesie defertur. ij. vo. con. .lxiij.
Scriptura. ¶ An z quādo scripturis p̄o scribente vel cō trascribentem credatur in. ij. vo. con. .li.
¶ An valet scriptura priuata carens die z tempore secūdo volumine con. .xcviij.
Socius ¶ Societas an trāseat i heredes. ij. vo. cō. lxxx vi. z con. lxxx vij. vbi plene.
¶ An teneat contractus initus nomine societatis i gene re absque expressione nominum sociorum. ij. vo. con. .lxxxvij.
Solennitas. ¶ Juramentuz an validet obligationē factā obmissa solenitate statuti. ij. vo. con. .viij.
Solutio. ¶ Quando ex diturna solutione causa non ap parente facta. p̄sumat conuentio iusta. ij. vo. con. .vi.
¶ An coactus soluēs indebite habeat regressum contra eū p̄o quo soluit. ij. vo. con. .vij.
¶ An ad locatorem vel conductorem spectet solutio oneruz z tributorem. ij. vo. con. .xxv.
¶ An exceptio canonis z pensionis non solute possit obūci z tertio. ij. vo. con. .lxvij.
¶ An solutio canonis facta a tertio ꝓsit emphiteote. ibidē.
¶ An emphiteota excūsetur a cessatione solutionis canōis pendente lite eidem a tertio de re emphiteotica mota. secun. volumine consilio. .xciiij.
Sponsalia. ¶ Appellatiōe viri: an veniat sponsus: z quis dicatur ꝓprie sponsus in. ij. vo. con. .lxxix.
¶ An dispositum in nuptijs censeatur idem in sponsalibus secundo. vo. con. .lxvi.
¶ Sponsus qui monasteriuz est ingressus z ꝓfessus: z po stea expulsus: an possit sponsam suā repetere. ij. vo. con. .ci.
¶ De materia vide in verbo matrimonium.
Subiectus z suabditus. ¶ An interest subiecti non perdē dominum. ij. vo. iij. q. x. z seq.
Subreptio. ¶ Cui incumbit onus probandi litteras fuisse vel non subreptitias. ij. vo. con. .lxx.
¶ Reliqua in verbo littere
Substitutio. ¶ Si substitutio sit facta per verba directa et communia quomodo intelligatur z an possit substitutus succe dere ex qua velit. ij. vo. .xxx ij.
¶ An substitutio condictionalis facta sub nomine collectiuo de persona coniuncta testōi locum habeat ꝓ parte pro qua extitit condcō. ij. vo. l viij. vbi plene ō intellectu. l. herede mei ad trebel. z. l. pen. C. de impū.
¶ An substitutus dicatur succedere ifanti vel testōi .ij. vo. xc.
¶ Si substitutus fuit datus tutor z tutelam recuset an admitatur ad substitutionem. ibidem.
Succedere. ¶ An successiones delatas primogenito habeat vt heres vel iure ꝓprio. ij. vo. con. iij. q.
¶ An tales successiones possit pater alterare. ibidem.
¶ An nepos succedat in feudo cum auo. ibidem.
¶ Quid veniat appellatione legitime successionis. ibidem.
¶ Qui veniat appellatione successoris qñ conceditur aliquid ti tio z suis successoribus. ibidem. z in con. .iiij.
¶ An in successione fratris admittatur frater vel pater. secun. volumine. xv. in fine.
¶ Quis succedat filie in legato dotis ante nuptuz decedentis secundo volumine consi. .xcj.
¶ De successiōe monacoꝝ z similiū. ij. vo. con. .xxij.
¶ Qui succedāt filijs spurijs incestuosis. ij. vo. .l.
¶ An tutor qui bona pupilli administrauit non decreta sibi tu tela legitime ꝓcurat successione pupilli. ij. vo. con. .xc.
¶ Et quid si talis erat tutor z substitutus simul. ibidem.
¶ Reliq̄ vide in verbo ¶ Monasteriū ¶ Pactum z Statutum
Suitas. ¶ An per substitutum vulgarem tollatur suitas secundo volu. .xc.
Summarie. ¶ Legat' z alius a papa inferior an possit sta tuere vt in cā ordinaria ꝓcedat summarie. ij. vo. cō. .i.
Traditio. ¶ An ex cōtractu unito cum p̄ncipe acq̄rat' dō̄i um sine traditiōe. ij. vo. con. .xciiij.
¶ An per solam inuestituram acquiratur possessio z domini um sine traditione. ibidem.
Transactio. ¶ An remedio. l. ij. C. ō resci. ven. habeat locū in transactione. ij. vo. xij. z con. .xvi.
¶ An veniens cōtra transactionem maxime iuratam sit insa mis z qua pena afficiatur. ibidem.
¶ An transactio facta cum herede cuz iuramento ex contractu unito per defunctum aliquo remedio possit rescindi. ibidez.
¶ An possit super vsuris transigi. ij. vo. con. .xvi.
¶ An valet transactio facta inter virum z vxorez occasione ali mentorum dotem diminuēdo. ij. vo. con. .lxxxv.
¶ Transactio facta super notorie indebito an valet. ibidem.
¶ Transactio a parte calumniosa ex parte actoris an valet. se cundo volu. consi. .cxiij.
Translatio. ¶ Translatio an possit fieri de vno epātu in aliū non attenta p̄us absolutione a vinculo p̄ori in ꝑbo epūs
Thesaureria. Vide in verbo dignitas.
Tempus z terminus. ¶ Qñ cursus lōgi tpis hz vim pri uilegij z constituti in ꝑbo privilegium. z. ij. vo. con. .xciij.
¶ Si statuitur tps ad aliꝙd expediendū: an si infra illud expe diri non possit: possit post expediri. ij. vo. con. .lxiij.
¶ Reliqua in qua in verbo Dilatio z Executor.
Testamentuz z testator. ¶ An ille cui bona sunt publicata possit testari maxime ad pias. ij. vo. xliij.
¶ An valet testamētum vsurarij etiā ad pias cās non prestita cautione de restituendis vsuris. ij. vo. con. .i.
¶ Quado testōr reliquit id quod continet in suo memoriali in verbo ¶ Memoriale.
Filius an p̄sumat' būisse notitiaz testi paterni. ij. vo. .xix.

Et quid in prelato z rectore in testamento facto ad pias causas.secundo vo. .liij.
Secundum testamentum an valeat quando testator iurauit nō mutare primum: z casu quo mutaretur q̄ valeret vim donationis.secundo volu. .xli.
An contractus factus in testamēto presentibus partib' possit reuocari.ibidem.
Testator an possit inter liberos testari cuz scriptura manu ppria.Et q̄d si talis scriptura sit sine die.ij.vo. .xcviij.
An legata testōr imperfecto debeantur.ij.vo.con. .cv.
Tertius. Tertius an z quando possit p suo interesse cōparere z executionem impedire.ij.vo.con.iij.q.
Si committit' causa appellatione remota an hoc non obstante tertius possit appellare.ij.vo.con. .lxx.
Concessio facta per principem an tenet in preiudiciuz tertij nō facta mentione de iuribus ullius.ij.vo. .xciij.
Testis. Si testes in causa ciuili ꝓducti de falso fuerunt condēnati an p̄iudicet in ciuili cā pte nō citata.ij.vo.con.xvi.
Trebelleanica. Trebellianica an cesset ad pias causas z plene in.secundo vo. .xxxij.
Territorium. Castra de iure communi an habeant territoria: Et perquē territoria diuidi debeāt.ij.vol.con. .lxij.
An territorium comune quo ad alios possit dici ppr̄iam secundo volumine. .lxxxiij.
Titulus. Quō z ex q̄bus titulus ꝓbet'. Et an ex pluribus titulis possum me defendere ij.vo.con.iij.in fine.
Ex cursu quāri ipis dicat' extare memoria.ij.vo. .vij.
An p̄ assecutionē scdi tituli p̄mus amittat'.ij.vo. .xciiij.
Turris. Quomodo probetur cuius sint turres in verbo Probatio.
Tutor. Quando tutor nondū sibi tutela decreta administrauit an pupillo succedat.
Item quando incipiat curre tempus successuris pupillo ad petendum tutorem.
Et an idem insubstituto relicto tutore.plene de his omnibus secundo volumine consi. .xcvi.
Vbi plene d̄ intellectu.l.sciāt cuncti.C.de legi.heredi.
Venditio. An mulier vendens vna cuz marito rem sibi p̄o dote ipotecatam cum iuramēto sibi preiudicet; maxime obmissa solemnitate statuti.ij.volu.con. .viij.
Clerus an sine consensu episcopi possit p̄o soluēdis debitis vendere bona mobilia ecclesie.ij.volu.con. .x.
Verba. De verbis enuntiatiuis contentis in antiquis instrumentis.ij.volu. .lxij.
De verbis enūtiatiuis in genere vide i verbo Enūtiatiue.
Quando verba indefinita generaliter intelligantur.secūdo volu. .cxvij.
Victus. Appellatione victus quid veniat.ij.vo. .lxiij.
Videbitur. Verbum videbitur quid importet.secundo volumine consi.iiij.infine.z con.cx.
Vir. Appellatione viri quis veniat.ij.vo.con. .lxxix.
Visitatio. Visitatio an possit tolli consuetudine vl'q̄ pecunia z victualia sil'capi possit.ij.vo.vij.in.ij.dubio.vbi plene de materia ista: z in con. .xx.
Unio. Quis possit vnire ecclesias minores.z an vnio minus legittime facta teneat: z que solennitates in ea requirantur.secundo volumine con.xxxviij.z cvi. Et si de ea non constat de modo z p̄atica ꝓbandi eā.vide in dicto consi.cvi.
Voluntas. Ad coniecturandam voluntatem testatoris secundo volu.consilio. .lxxviij.
Vox. Q̄n capitulū magistratus z p̄iuatus habent eligere quam vocem quilq̄ habeat in eligendo:vide in verbo patronus.
vsufructus. Vide in verbo Cautio. Legatum z Vxor.
Usura. Quis dicat' vsurarius manifestus.ij.volu.consilio.i.z.lxxxi.z.cxiij.z.j.z de cautione ab vsurario z prestanda z eius forma in verbo cautio.
Socreus an possit a suo socreo repetere vsuras sub q̄bus accepit pecuniam mutuo.ij.volumine. consilio. vij.
Et q̄n vnus ꝓ alio vsuras soluit.ibidem.
Si det' pecunia negotianda vt emat' merces:accepta pte lucri an sit vsura.ij.volumine. consilio. cxiij.
Q̄n deponitur pecunia mercatori vt sibi de pte lucri honesti rīdeat.ibidem.
An q̄d sponte datur a debitore creditori sit vsura.ij.volumine.consilio.lx.in fine.
Et an debitor dicens contractum fuisse licitum videatur vsuras remittere.ibidem.
An heres compellatur ad restitutionem vsurarum secundo uolumine. viij.z.cxiij.
An contra vsurarium debet in dubio fieri interpretatio vt crimen euitetur.ibidem.
Et an libri debitoris ꝓbent creditorem vsurarium.ibidem.
Que sententia sit ferenda cum agitur contra vsurarium ad restitutionem fundi z fructuum.secundo vo.consilio.cxiij.
Reliq̄ vide i verbo Liberatio Probatio Testiū z Testis.
Uxor. An vroxi relicte dōne z vsufructuarie si honeste uixerit z cū filijs habitauerit debeat' legatū vsufructus mortuis filijs quibus fuit dat' substitutus.ij.volumine. lxviij.
Appellatione uiri an ueniat uxor.ij.uolumine. lxxix.

Laus xp̄o Jesu saluatori nostro eiusq̄z matri. Marie virgini z oibus sanctis.

Finis Tabule habetur.

A

Abbas
Abesse
Acquirere
Acrescere
Actus
Accusatio
Adesse
Administrare
Adulterium
Ager noualis
Alienare
Alimenta
Altare
Aniuersarium
Appellatio
Arbiter
Arbitrium
Archiepꝰ

B

Bannitus ⁊
Bannum
Beneficium
Bona
Bonafides
Bonefidei possessor.

C

Canonicus
Calculum
Carcer ⁊
Captura
Cardinalis
Charitatiuum subsidium
Castrum
Causa
Cautio
Clausula
Censemus
Celebrare
Cessio bonorum
Clerus ⁊
Clericus
Creditor
Citatio
Ciuis ⁊
Ciuitas
Collatio
Collegium
Compensatio
Concessio
Confessio
Condictio
Confirmare
Confidens
Confinia
Congregatio
Connexum
Cōsanguineus
Consensus
Conseruare ⁊
Conseruator
Cōtestatio litis
Consuetudo
Commissio
Comitatus
Cōmodare
Comunitas
Comunio
Contractus
Conuenire
Cōpromissum
Contumacia
Culpa
Curator

D

Bannum
Debitor
Declarare
Decretum
Decima
Defendere
Defacto
Dignitas
Delictum
Denūtiatio euā gelica
Dilatio
Diocesis
Districtus
Discussio
Dispositio
Distribuere
Diuisio
Domicilium
Dominus ⁊
Dominium
Donatio
Dos

E

Ecclesia
Edificare
Eligere ⁊
Electio
Emancipatio
Emptio
Emphiteosis
Enuntiatio
Episcopus
Error
Euictio
Exceptio
Executio ⁊
Executor
Expectatiua
Expense
Exemptio
Exheredatio
Extremum
Exhumatio

F

Falsitas
Fama
Facere ⁊
Factum
Falcidia
Feudum
Femina
Fideiussor
Filius
Finis
Fiscus
Foretaneus
Fortilitia
Fraternitas ⁊
Frater minor
Fraus
Fructus

G

Gabella
Grauedo

H

Heres
Habitare
Hospitale

I

Indemnitas
Ieunium
Imperium
Impossibilis
Incontinenti
Ignorantia
Inditium
Inhibitio
Ingratitudo
Inopia
Instantia
Insinuatio
Institor
Instrumentum
Intelligatur
Interlocutoria
Inuentarium
Interesse
Iudicium
Iudex ⁊
Iurisdictio
Iuramentum

L

Laudum
Legatus
Legatum ⁊
Legatarius
Legitima ⁊ legitimare
Lex
Liberatio
Libellus
Liber
Lesio
Littere
Lis ⁊
Litis ⁊ contestatio ⁊
Litigiosa
Lucrum

M

Malafides
Mandatum
Memoria ⁊
Memoriael
Matrimoniuꝫ.
Masserittie
Mentio
Merita
Mendantium
Metus
Monasteriū ⁊
Monacus
Moneta
Moza
Minor
Missa
Munus
Mutuuꝫ

N

Negligentia
Negotiari
Nigrum
Notarius
Notorium
Noualis ager.
Nubere ⁊
Nuptie
Nullitas

O

Occultum
Oblatio
Obligatō
Onus
Ortus

P

Papa
Pactum
Palā
Patronus
Par
Placebit
Pena
Pensio
Peculium
Pertinētie
Prebenda
Predicta
Prescriptio
Prestimoninm
Presumptio
Pretium
Pignus
Priuatus
Priuilegum
Prior
Possessio positō
Probatio
Procurator ⁊
Procuratio
Procuratio
Pupillus

Q

Qualitas
Quandoqꝫ
Quarta portio

R

Ratificare
Reductio
Relaxare
Relatio ⁊
Relatiuū
Religio
Restitutio
Reuendicatio
Repzesalie
Renunciatio
Residentia
Repetitio
Remissio
Rubzum

S

Salariuꝫ
Sancimus
Sententia
Sepultura
Seruitus
Scientia
Scriptura
Simulatio
Socius
Solutio
Solennitas
Sponsalia
Subreptio
Substitutio
Subiectus ⁊
Subditus
Sucedere
Suitas
Statutū
Stipulatio

T

Tertius
Testamentuꝫ ⁊
Testator
Testis
Titulus
Thesauraria
Tempus ⁊
Terminus : ⁊ ê i uerbo executor
Territorium
Turris
Tutor
Transactio
Translatio
Traditio
Trebelleanica

U

Uenditio
Uerba
Uor
Usura
Uictus
Uidebit
Uisitatio
Uir
Unio
Uolūtas
Usufructus
Uxor,

Finis

Infrascripta sunt ꝓsilia vtilia ⁊ quotidiana nouiter i lucē edita Secundi voluīs Reuerēdi patris ꝑclarissimi iuris pontificij monarce. D. Nicolai d̄ Tudeschis Abbat. Mo nacensis Siculi Panormitani.

Consilium primum.

Quidam noīe Cola ciuis ⁊ habitator Fani manifestus vsurarius vt ꝓbari dicit: volens suo pudori parcē ⁊ sepultura ecclesiastica non carere ac testā di facultate non priuari accersitis rectore parrochie notario ⁊ testib⁹ sb̄ infrascripta forma cautiōez ꝓstitit. Asserut. n. ꝙ ad eius notitiā puenit ꝙ ñ nulli susurrātes ⁊ zizaniā seminates conātur tū diffamare ꝙ ipe exercet ⁊ exercuit vsurariā prauitatē: quodq; fore mīme verum ipse attestabat: volēsq; oīno linguas iuidē maliuolas ⁊ oībus oñdere se fore ab hmōi reatu innocētez: ⁊ suū post infrascriptā cautionē ꝑstitā testiū ⁊ vltimā volūtatē solēniter condere ꝓmisit venerabili viro dño Nicolao Bartoli rectori ecclesie sci Leonardi ⁊c. ⁊ Bñico notario ⁊c. ꝙ si quo tpe apparebit legitie vl' apparē poterit ꝙ ipse aliq̄d ab aliq̄ vel aliq̄b⁹ p vsurariā extorsisset prauitatē totū illud ⁊ q̄cq̄d legitie mō, straret' integre restituturꝫ: volēsq; in p̄dictis idonee cauere: rogauit nobilē virū Joānez ⁊c. vt p eo solēniter ꝓ p̄dictis fideiuberet ⁊c. ⁊ ita sb̄sequēter dict⁹ Ioānes generalr fideiussit.

Queriť nūc: cū successiue fecerit duo testā: in quoꝫ ꝓmo dñm Hugolinū ⁊ filiū adoptiuū dci testōris instituit heredes in scdo ꝝo bona sua distribui iussit i opus certi pōtis publici cui⁹ refectio spectat ad certā eccl'iā seu hospitale. Nūquid vigore p̄dcē cautiōis aliq̄d dictoꝫ testamētoꝫ deꝑhēdi possit.

O Omnipotētis dei genitriticisq; Marie humilr postulato p̄sidio. Quāq; multa ꝛ dictā cautiōez obijci possent: q; tū in se clara nō sunt sz idoctoꝫ opionib⁹ posita: ne videar rez mihi ꝓsus idubitabilē dubitabilē oñdere. Ideo breuit ⁊ audacť ꝓcludo nullū dictoꝫ testamētoꝫ vires aliq̄s habuisse sz nulli⁹ ꝓsus existere firmitatis.

Et ꝓ hac mea cōclusiōe dico eē casuz aptissimū q̄ cauillari quoquo mō nō pōt in. c. ij. d̄ vsur. li. vi. ibi. n. i prin. disponit' vt manifest⁹ vsurari⁹ careat ecclesiastica sepultura donec de vsuris extortis ꝑ ipsius vsurarij patiū' facultates idonee fuerit satisfactū: aut idonee illis ꝙsonis de q̄bus ibi de restō ne fienda cautū fuerit. Et q; in p̄ncipio fecerat mētiōez d̄ cautione in genere sb̄sequēti. §. certā dat formā huic cautiōi dicens q̄ si restituēda ꝫ vsuraꝫ sit q̄ntitas manifesta illā semp in cautiōe exprimi volum⁹ alioq̄n aliā. s. exp̄mi volumus recipiētis cautionē arbitrio moderādā. Deinde in. §. nullus disponit' q̄ nullus mānifestoꝫ vsuriorioꝫ testamētis iterfit nisi de vsuris satisfecerit vl' de satisfaciēdo p̄ suarū virib⁹ facultatū ꝓsentent vt p̄mittit' idoneā cautionē. Ultimo sb̄jcit' ibi cl'a general' in hec ꝝba: Testā quoq; manifestoꝫ vsuriorioꝫ al'r facta nō valeāt sz irrita fore ipso iure. ter. n. i dcō. §. nec ñ nō est ꝓtētus simplici ⁊ generali cautiōē: sz dat formā vt si q̄ntitas extorta sit manifesta: illa semp debeat exprimi al's debeat exprimi alia certa q̄ntitas arbitrio recipiētis moderāda: q̄ q̄dem forma est necessitatis vt p̄z ex ꝝbo volum⁹. ibi posituz: quod inducit ius nouū necessitatiuū vt est ter. iūcta glo. in cle. vnica. de offi. vica. hoc q̄dem clare ꝓbat' in. d. §. nullus. vbi disponit' q̄ nullus debeat interesse testamētis mānifestoꝫ vsuriorioꝫ nisi de vsuris satisfecerit aut de satisfaciēdo vt p̄mictitur idoneā p̄stiterit cautionē: vñ pōderādū est illud ꝝbum: vt p̄mittit'. ⁊ sic refert se ad cautionē q̄lificatā mō p̄dcō. tertio hoc ꝓbat cl'a retractatiua i fine posita. dū dicit' q̄ testā manifestoꝝ vsuriorioꝫ al'r facta sint irrita ipso iure. ponderanda sunt. n. illa ꝝba al'r facta ⁊ sic agre inuit q̄ forma cautiōis ibi tradita sit de sb̄a. cl'a. n. in fine apposita ad oia p̄cedētia refert' vt i. c. inq̄sitiōi ⁊ c. ij. requiris d̄ appella. plē per Bar. in l. talis scriptura de leg. ꝓmo ⁊ in l. p̄retō. §. ij. ff. vi. bo. rap. per Spe. in ti. d̄ inst. edi. §. nec aūt videdū. ꝝ. itē exipe. Et q̄ forma illi⁹ cautiōis vltra p̄dicta sit ꝝ visimilr sb̄stātifica ꝓbat' ex grādi ipsius vtilitate ⁊ graui dispēdio q̄d inde ea nō obseruata subsequit' Si. n. esset sufficiēs cautio general' suprapositā ipossibile esset q̄ vsure restituerēt': tū q; de facili nō pōt ꝓbari quātitas extorta: tū q; plerisq; a q̄bus fuerūt extorte se absentarūt vel mortui sunt vl' nō valeāt ꝓbare ñ cōparēt: ꝓterea nūq̄ exsoluēt merita paupib⁹ iux. c. cū tu. de vsur. nā ꝓmissit dict⁹ Cola se restituturꝫ illis d̄ taxat q̄ legitime ꝓbauerit ab eis aliq̄d fuisse p vsurariā prauitatē extortū: ⁊ sic p incertis nullā cautionē p̄stitit; ergo non sufficiēter cautū. aura. n. cōsiderarūt q; de facili quicq̄d fuit ab vsurario extortū ꝓbari nō pōt vt in cle. i. de vsur. ꝛo voluerūt q; in cautiē ꝓmittat' certa quātitas arbitrio recipiētis moderāda vt sic nō ꝓparētib⁹ oībus a q̄bus pecūie fuerūt extorte: restō fiat pauperibus. d. c. cū tu. no. glo. in. d. c. ij. eo. ti. li. vi. q̄ est in ꝝbo satisfieri. facit q̄d no. Fred. d̄ Be. ꝓsilio. ci. dcā ergo cautio oīno ē insufficiēs. Preterea vbicunq; ius exigit aliq̄d sb̄ certa forma seu qualitate nō sufficit factū adipleri sine forma seu q̄litate req̄sita: imo parta sunt tali casu facere ꝺ ⁊ p̄ter formā: hec ꝓbant' in. c. si tui. ⁊ c. sicut cū. de electi. li. vi. ⁊. c. fi. de resti. spo. ⁊ c. cū dilecta d̄ rescrip. ⁊. c. prudētiā ꝝ. illa quippe. de of. dele. ⁊. l. cū antiq̄tas. C. de testa. ⁊. l. heredes palā. in fi. ff. e. ⁊. l. diligenter. ff. mā. ⁊ q̄d no. Bar. i. l. filio p̄terito. ff. de in iusto rup. ⁊ ir. te. ⁊. l. i. §. ꝛz si fili⁹. de leg. ij. Et hāc ꝓclusionē in termis reperio tenuisse. d. Ang. de perusio i quadā sua solēni disputatiē q̄ incipit Astēsis miles. i. ꝝ. ij. dubitat'. vbi q̄rit an cautiōis forma tradita in. d. c. q̄q̄. possit mutari ⁊ tolli ⁊ dicit q; nec tolli pōt nec forma mutari ita q; cauēdi forma leuior esset: nō vtil' aīe vsurarij ⁊ illis a q̄bus p̄sumūt' vsure extorte. nā si dicerem⁹ ꝺ rū daret' vsurarijs occasio nō redeūdi ad penitētiā nec ad cōtritionē satisfatiēdi ⁊ restituēdi vsuras extortas. ⁊ iō fm eū illa cōstō velut turpe disponēs ē nulla sz si forma cēt grauior ⁊ vtil' aīab⁹ vsurarioꝫ ⁊ illis a quib⁹ eēnt vsure extorte tūc valeret dicta cōstō: ⁊ sz valeat ꝓstō inducēs grauiorē formā: ñ fm eū sufficeret ad testōrus valorē q; ꝓstita esset in forma tradita in. d. c. q̄q̄. ⁊ hoc vltimū est fm io. an. ibi nouella. in ꝝbo abñnb'. q̄d est not. dignū. nā eps. vel alius citra papā nō posset statuere ꝺ ius canonicū remittēdo formā p hoc introductā vt i. c. q; supra his. de ma. ⁊ obe. ⁊c. igit'. xxv. q. ij. plene p̄ io. an. i. c. fi. de of. archi. ⁊. c. vltimo de ap. li. vi. no. Fre. cōsi. xvij. q̄nimo nec solēnitates iudiciorū tollē possent cōstōez etiā legati cardinal'; nec possz specifice mādare vt i cā plenaria p̄cedat' simplr ⁊ de plano. ⁊ q; inferior non pōt tollere legē superioris vt dicit tex. in cle. ne romani. d̄ elec. ita cōdidit glo. no. in. c. fi. d̄ heret. li. vi. i ꝝbo. figura. ⁊ originalr fuit dcm Spe. in ti. de ꝓba. §. superest. ꝝ. ꝛz nunq̄d pōt cognosci' hinc dixit idē Spe. e. ti. §. nūc oñendū. ꝝ. xlviij. legatū non posset supplere defectū cōmissuz in ꝺctib⁹ vl' iudicijs. Notā dū est etiā ex opi. io. an. ⁊ Ang. q; cōstō inferioris a papa nō posset validare testm̄ iducēdo grauiorē formā q; cōtenta sit i d. §. q̄q̄. ⁊ ita i effectu sb̄ alijs termis cōsuluerūt Bal. Lau. ⁊ Pun. ⁊. d. Bartholo. d̄ Saliceto Bononie vt refert dñs Pe. de ancha. in solēni cōmēto. c. canonū. de cōsti. mot⁹ p̄incipalr q; facultas testādi fm cōem opionē sit de iure gentiū ꝛz solennitas sit de iure ciuili iuxta no. in. l. q̄ testō. §. fuus. ff. de testa. nō pōt inferior tantū p̄iudiciū tēptare. q̄d p̄sumē no luit princeps met cū tanto p̄iudicio tertij nec ipse sine illorū cōsensu quorū interest statuē vt no. in fi. inno. i. c. nra. d̄ loca.

Ex his dare ꝓz q; forma cautiōis d̄ qua i. d. c. q̄q̄. est intantum de sba vt nedū ipse vsurari⁹ ꝺuenire ñ possit sz nec cōstō inferioris a papa. ad p̄dcā. facit. l. nemo pōt. deleg. i. ⁊ q̄d ibi no. Bar. ⁊. c. tua. d̄ testa. ⁊. l. ius publicū. ff. de pac. ⁊. c. si dilligenti. d̄ fo. cōpe. hoc idē senserunt Archi. ⁊ io. an. i. d. c. q̄q̄. in eo q; ibi tex. req̄rit vt i cautiōe illa adhibeāt' aliq̄ fide digni d̄ illa p̄rochia: ⁊ ipsi ibi dicūt hoc nō ee de sba vt d̄ parrochia sint sz ad bñ ee: satis. n. ē q; sint idonei allegant ad l. iij. q. ij. ad fidē. ⁊. iij. q. ix. si debitū. ⁊ q̄d no. iij. q. v. canonica. i glo. i. q̄ inuit q; alia q̄ ibi exigūt' sint de sba: facit q̄d i. si. no. p Bar. in. l. ij. §. pus. ff. d̄ vul. ⁊ pu. ⁊ p doc. in. c. cū dilecta. de rescrip. Et maxie cozzuit vtrūq; testm̄ si doceri pōt q; post cautionē ꝓtinuauit vicū vsurarij etiā si ꝓtinuasset non manifeste sicut ꝑius: q; ex ꝓtinuatiē appet q; nō erat cozzect⁹ tpe cautiōis sz in fraudē legis eam p̄stitit de pen. di. ij. c. i. q̄d etiā p̄sumit' ex alio q; iste i cautiē sua negabat se eē vsurarū ⁊ peccati venia nō dat' nisi cōtrito vt in rel'a peccati venia. li. vi. ⁊. d. c. cū tu. ⁊ qualitas mānifesta p̄mo existēs sufficit. q; ñ req̄rit' illa q̄litas oī tpe. ff. q̄d vi aut cla. l. i. §. illud. cū sua glo. ⁊ ois recidiua est peior sua radice vt. c. arrat'. de bēt. li. vi. bonus tex. ⁊ hec mā in rōne sui. Et hāc cōclonē q; ñ teneat testm̄ vsurarij manifesti etiā si idonee cauisset: ex quo postea cōtinuauit vitiū sz non

manifeste: tenet ꝛ ꝓsulnit Fre. de. Se. cõsi. viij. ponit ad lfaz ꝛ sequit Jo. de lig. lz nõ faciat mẽtionem de Fre. in de. vnica. c. ti. ꝛ Pe. d anch. i. c. qz eo nec moueat q̃ q̃ q̃ ad pias cãs in effectu iste videat testat' qz maifest' vsurari' indistincte inhabilitat' ad testãdũ: ita q̃ etiã ad pias cãs disponẽ nõ põt etiaz in codicill: qz ter. alle loquit' in dist cte: ꝛ hoc apte tenuit Bal. ꝛ Bar. in. l. i. C. de sa. san. ec. facit q̃ in si. no. Jo. an. i. d. c q̃ q̃ q̃ nã cũ bona ista veniãt ad succedẽtes ab intestato ar. in quẽ. bõa dãnatoꝝ. C. d bo. dã. nõ debẽte in ꝓiudiciũ eoꝝ talia relicta valẽ ꝛ marie: qz videt respuẽda talia reducta ꝑ hos peccatores ar. d. c. qz in oibus. ꝛ qd no. Bar. i. l. i. C. de sa. san. ec. ꝑal. ꝛ apte Bar. ꝛ Bal. in. d. l. i. ĩ. fexto: fm ꝓclonẽ ꝓdictaz vt necessario sit ꝑuãda forma dicti. c. q̃ q̃. ad validitatẽ testi. Et hec sufficiãt C Nico. Abb. Lon. ij

Tlud in fcõ q̃rit: an illi' defuncti testiũ irrituũ sit censendũ q̃ post mortẽ ꝓbat' sepenũero vsurariã prauitatẽ cũ diuersis ꝓsonis exercuisse ꝛ eũ hoc vitio irreticũ ꝛ inuolutũ. solẽnez famã tpe suo extitisse ꝓsupposito q̃ cautionẽ de vsuris restituẽdis nõ prestiterit saltẽ in forma d bita vt ius canonicũ exposcit.

C Saluatoris Jesu Xp̃i cuiusq; deuotissime gẽitricis ꝑsidio fult' inuocato. Hui' dubij decisio dependet ab intellectu. c. q̃ q̃. d vsur. li. vi. nã illd. c. ipso fcõ irritat testiũ mãifesti vsurarij cautione in forma ibi tradita ꝑ testõzem nõ ꝑstita. C Videdũ ẽ ergo q̃s dicat' mãifest' vsurarius quo ad disponẽz illa'. c. ꝛ ꝓnter appebit: an testiũ d quo q̃rit' sit iualidũ. Jn hoc dubio varias canõistaꝝ ꝛ legistarũ reperio snias Et ꝓmo io. an. facit sup hoc duas glo. quarũ vnã posuit d dcõ. c. q̃ q̃. aliã in. c. i. eo. ti. ꝛ li. in. d. c. i. dixit illũ esse vsuariũ maifestũ ꝙ quẽ militat notoriũ iuris vel facti: iuris qz fuit ꝓfessus vl' cõdẽnat'. ꝛ intelligo ꝓfessus. s. i iudicio. qz vt. j. dicit' ꝓfessio extiudicialis nõ reddit factũ notoriũ. facit qz hũit euidẽtiã q̃ nulla recusatiõe celari posset. vt qz altare paratũ hec videtur ꝓbari in. c vsa. ꝛ. c. fi. de coha. de. ꝛ mu. ꝛ. c. olim. de ẽb. sig. facit q̃ legit' ꝛ no. in. l. ictus fustiũ. ff. de bis q̃ no. i. ꝛ in bis oẽs ꝙueniũt vt no. i. c. qz. ꝛ. c. cũ in dioceſi. d vsur. ꝛ ꝑ Fre. ꝓsilio viij. ꝛ bar. in. l. ij. ff. d fur. ꝛ Ang. in disputatõe lua q̃ incipit: Astẽsis miles. in. ij. col. Tertio dicit ꝓdicta glo. q̃ eps poterit publicare eos si cõuicti fuerit cozã eo vel ꝙ eos fiat ꝓbatio testiũ vl' sint certa argumẽta cum fama allãt. c. cũ tu. ꝛ. c. in dioceſi. d vsur. ꝛ ponderãda sunt hec ẽba nõ. n. dicit q̃ dicãt' manifesti per solam cõuictionẽ vel ꝓfessionẽ seu argumẽta cũ fama. s; q̃ ꝓ dcã sufficiũt vt manifestẽt' ꝛ publicẽtur ꝑ epm ꝛ sic a ipe publicatiõis ꝛ nõ ꝑus dicũtur manifesti vsurarij. nõ. n. dicit illa glo. q̃ eps ꝑ illas ꝓbones declarabit eos manifestos Dz q̃ eos poterit publicare. ꝛ ita intelligit Fre. d Se. ꝓsi. lxij. ꝑe fi. ꝛ dicit hec apte no. glo. d. c. i. ꝛ ij. firmat etiã Ang. d pu. in. d. disputatiõe in. ij. col. Et q̃ten' dicit illa glo. de ꝓfessiõe. intelligo extraiudiciali. nã si fuisset iudicial' redderet eũ notoriũ vt. d. c. fi. d cob. cle. ꝛ mu. Ex ꝓdictis hẽm' tres mõs ꝓbãdi manifestũ vsurariũ. Glo. in. d. c. q̃ q̃. addit Quartũ modũ. s. cũ cozã sacerdote ꝛ testib' publice fatetur se vsurariũ ꝛ vsuras restitui mãdat fore libros rõnis tradẽs. ꝛ sic vz velle illa glo. q̃ ꝓfessio extiudicial' fcã cozã sacerdote ꝛ testib' faciat crimẽ vsurariũ manifestũ. Dz Fre. de Se. ꝓsi. xvij. dicit illaz glo. posse negari. qz nõ ꝓbat qd dicit ꝛ nihil allegãt. vel sit ẽba secũdũ cum qñ concurrũt illa de q̃bus in glo. illa. vt qz fuit confessus cozã sacerdote ꝛ testib' ꝛ restituit libros. seu mãdauit vsuras restitui. al's fm eum ꝑ cõfessionẽ extiudicialẽ factã coram quocũq; ꝓsbro nõ ꝙincit' q̃s d crimine vsurarũ ita q̃ crimẽ dicatur manifestũ. Nec etiã sup ẽ valeret statutũ cẽpi fm eũ tanq̃ ꝺ ius cõe Et eodẽ mõ vz intellexisse illã glo. An ge. in. d. disputa. dicẽs ꝑ illã glo. multa req̃ri cũ ꝓfessio emanat extiudiciũ vt illa sola absq; publicatiõe reddat eũ manifestũ. ex his infert q̃ cũ sacerdos ꝛ tabellio quo ad recipiẽdã ꝓfessionẽ seu cautionẽ vsurarũ sint paris ptãtis vt. d. c. q̃ q̃. q̃ sola ꝓfessio fcã cozã notario ꝛ testib' quantũcũq; publice non reddit ꝓfitẽtez vsurariũ manifestũ nisi post publicationẽ Jdẽ dicit Ang. si ꝓfessio emanasset cozã iudice in cõperẽti. illa. n. equipatur extiudiciali ꝛ multos ꝓduxit effectũs. d quo tñ dicẽduz vt plẽ no. in. c. at si clerici. de iudi. ꝛ. c. ꝑ inq̃sitionẽ de elec. ꝛ i. l. capite q̃nto. ff. d adult. ꝛ. d. l. ict' fustiũ. d his q̃ no. i. Concurrẽte ergo fame poterit fm eũ dici ꝑ argumẽta ꝓuict' vnde poterit publicari ꝛ ex nũc erit vsurari' manifest' etiam añ publicationẽ si vsuras mãdauit restitui ꝛ tabellioni tradidit libz̃ suaꝝ rõnũ fm iura ꝑal. C Addit Bar. q̃tũ modũ in. d. l. ij. ff. de fur. ꝛ seq̃tur Ang. in loco ꝑal. dicẽs q̃ eo ipso efficitur vsurari' manifestus q̃ id differẽter q̃s in camera sua mutuat sub vsuris cuiz postulãtiz nulluz erexerit altare ad fenerãdum: ꝛ hoc ꝑ. l. palã. ff. de ri. nup. vbi ꝑz q̃ mulier palaz dicitur q̃stum facere licet in publico se nõ ꝓstituerit sz in domo sua vel alterius cuiz indifferẽter postulãti. ꝛ sufficit fm eos hec ꝓbõ ad reddẽduz testiũ nullũ absq; alia ꝓfessione ꝛ publicatione ꝑ epm faciẽda. C Tertũ ponit Bal. in. l. i. C. de sa. san. ec. dicẽs cũ intelligẽdũ manifestũ vsurariũ de quo est cõis opinio q̃ sit manifestus vsurari' posito q̃ aut ꝑ duos aut tres testes ꝓbetur vsurari': Si aũt nõ ꝓbat' opino vl' actus publice factus nõ dicitur manifestus etiã si appareat ꝑ codicẽ suarũ rationũ fm eũ ꝛ hoc dicit singulr ꝓbari p. l. scripturas. C. q̃ po. in pig. ba. ꝑ 20 vltimo dicto qñ apparẽt ĩmi codices rõnuz: allego glo. no. in. c. sane scdo. xxxvij. q. ij. ĩ ẽbo liberoꝝ. C Septim' modus videt' no. elicit ex tex. iũcta glo. in. c. cum i dioceſi. de vsur. vt ꝑ famã ꝛ aliq̃ argumẽta. seu admicula ꝓbetur manifestus. ꝛ hunc intellectũ secut' ẽ ibi recolende memorie. d. Fran. za. postea cardinal' flozẽtinus dicẽs ibi sufficere ad irritationẽ testi. q̃ post mortẽ ꝓbet' hec solennis fama itelligo cũ aliq̃bus argumẽtis seu adminicul'. Hoc idem tenuit q̃daz doc. in. q. facti allegãdo vt recitat Fre. ꝓsi. lxij. sed eidẽ Fre. hoc non plz dicẽti q̃ illud. c. loq̃tur quo ad imponẽdam penã ꝓsilij generat' de quo in. c. qz in omnib'. c. ti. vt. s. vsurarius arceat' a cõione altaris ꝛ ab ecclesiastica sepultura ꝛ vt ab eo oblatiões nõ recipiãt': qz hoc expedit animabus vsuriozũ: ꝛ nõ agitur d magno ꝓiudicio: secus aũt si ageret' ad irritationẽ testi. nam cũ testiũ sit res fauozabilis de re. iudi. c. fi. ꝛ. l. in testis. ff. d reg. iu. debz req̃ri strictioz prozbacio Item fm eum dispõ illius. c. req̃rit ferendã sentẽtiã: qz fama ꝛ argumẽta sufficiũt vt ꝑ iudicẽ possit vsurari' publicari: ꝛ tũc ꝑ penas vrgeri: añ vero publicationẽ non põt dici manifestus: ꝛ sic si decessit ante publicationẽ non potest dici q̃ testamentum fuerit conditum ab vsurario manifesto qd requirit dcũ. c. q̃ q̃. ꝛ hunc intellectum ad illum tex. posuit ꝛ tenuit Hosti. in. dcõ. c. cum in dioceſi. vnde exponit ibi tex. manifestos. i. manifestãdos ꝑ sententiam iudicis. ꝛ in. c. quia in verbo manifesti. exponit. i. notoriũ. ꝛ sic vz Hostiẽ. velle q̃ verbũ manifestũ ponat' ibi ꝑ notorio iuris vel facti. Attamẽ iuditio meo iste intellectus extorquet lram illius. c. cũ in dioceſi: nã bñ sciuisset papa dicẽ q̃ deberẽt prius publicari ar. c. ad audiẽtiã de dec. sed simpliciter dixit q̃ si constiterit eos esse vsurarios manifestos ꝑ famã vt principiũ. c. intelligit ꝛ alia argumẽta: ꝛ q̃ tũc ꝑ penã ĩ later añ concilio statutam coerceant'. Unde põdero illud ẽbũ si cõstiterit. Cõstet ergo iudici de publicata ꝑ famã ꝛ argumẽta: nõ aũt hoc ẽ manifestãdũ ꝑ snias vt dixit Hosti. nã de snia nulla ibi fit mẽtio. ꝛ ĩõ teneo glo. ꝛ sequẽtes. Nã plz mihi restrictio quã facit Fre. vt illum bẽat locum illa probõ respcũ penarũ que habentur in. d. c. qz licet enim fatendũ sit q̃ de illis penis loq̃tur ille text̃ cũ. c. qz loq̃tur simpliciter de vsurario manifesto sicut facit c. q̃ q̃. ꝛ habeamus illud verbũ manifestũ ꝺ vsurarios in. d. c. cũ i dioceſi. ita debemus intelligere etiã quoad dispõnẽ. c. q̃ q̃ vbi loq̃tur etiã de vsurario manifesto ar. l. nõ ꝓnt. ff. de legi. Ad hoc no. theorica Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. ꝛ iu. in. ẽ. iuꝛ ꝓmissa vbi dicit q̃ ꝓpria ẽbi significatio sumit ex auctozitate iuris vt si in aliqua iuris ꝑte reperiatur illud vocabulũ declaratũ vt ꝑ totũ ti. de ver. sig. Jtẽ non apparet sufficiẽs rõ inter penas. c. q̃ q̃. ꝛ. c. cũ in dioceſi. nã in. c. cũ in dioceſi agitur de pena spũali: i. c. q̃ docũq; z. de tpali. magis autem ẽ rimenda pena spũalis q̃ tẽporalis: ar. xij. q. i. ꝓcipim' si ergo in penis spũalibus sufficiũt fama ꝛ argumenta ergo ꝛ in temporalibus. Jntelligo tñ q̃ argumẽta seu iudicia sint vrgentia vt saltẽ ꝙcludãt defunctũ vsurariũ fuisse: ar. eorum q̃ leguntur ꝛ no. in. l. iudicia. C. de ꝓba. ꝛ hoc ẽ admittendus in odiũ vsuriozꝝ qui ꝺctus suos ita palleãt vt vix possint apparentur ꝙici vt de. vna. de vsur. Nã vbi ꝓbones de facili necessario ꝙcludẽtes nõ reperiũtur admittũtur ꝓbẽnes leuiozes ꝛ tenuiozes vt in. c. ꝓterea. de testi. ꝛ in. c. cũ dilecti. ꝛ quod ibi no. de elect. ꝛ. c. veniẽs. ij. de testi.

C Octauũ modum ponit idẽ. d. Lar. in. d. c. cũ in dioceſi dicens q̃ eũ mãifestũ sit qd ꝓbari potest vt no. glo. in. c. vestra. de cob. de. ꝛ mu. si etiã post mortẽ ꝓbatur aliqnẽ fuisse vsurariũ: satis ꝓbatur q̃ erat manifestus vsurarius: ꝛ hoc solum sufficiet fm eum ad irritationem testi. Hoc simpliciter mihi non plz. si. n. sufficeret sola exñtia delicti vsurarij ad q̃d iura exquirerẽt q̃litatẽ manifesti vt cõuer facunt vt. d. c. q̃ q̃. ꝛ. c. qz. ꝛ. c. cũ tu. ꝛ. c. cũ in dioceſi ꝓcal. iura. n. magis

ꝓsequit

ꝓsequntur delicta publica ꝙ occulta lz ꝓbari possint vt ꝓbat in.d.c.vña.7.c.fi.de coha.cle.7 mu.7.xxxij.q.v.xpiana religio Et ꝑnū huius dci cōsuluerunt Bal.Lau.de pinu.7 Bar.de sali.vt recutat Pe.de ancha.in repetitōe.c.canonū. de cōsti. Ego ꝛo i hoc dubio vt al's de fcō ꝓsului aiaduerto ꝙ iura in hac mānō requrūt necessitatē facti nec tacite nec exꝓsse lz exigūt dūtaxat q̄litatē manifesti vt ꝓz i.d.c.q̄ q̄. debemus g̃ capere ꝛba ꝓprie 7 nō ipropriū qz sum' i mā odiosa cū agat de irritatōe testi:tū qz agat vt aiabus vsurariorū 7 rei publice ꝓsulat vt coll'r ex.c.i.7.ij.e.ti.tū qz nō debemus i aliq̄ dispōne a ꝓpria ꝛborū significatōe recedere nisi ꝛ mē te ꝓstet apte vel saltē p indicia vt in.l.nō al'r.ff.de leg.iij.7.c. fi.de verb.sig.7.l.lz imperator.ff.de leg.i. Notoriū aūt 7 manifestū 7 occultū 7 pene occultū differūt inter se vt no. Jo.an.et Cal.in.c.vña.preal.7 gl.ij.q.i.manifesta 7 Bar.aliq̄d i.l heredes palā.ff.de testa.7 Spe.in n.de notoriis crimi.§.seq̄t de manifesto. Notoriū aūt facti diffinit ꝙ ē factū sic exhibi tū cōspectui hominū ꝙ nulla pōt tergiuersatione celari vt in. c.euidēti.de accu.7.c.cū dilecti de purg.ca. Occultū ē qđ ꝓ bari nō pōt vt i.c.vnico. vt eccl.be.7.c. erubescāt.xxxij.di.7.c. si oia.vi.q.i. Pene occultū dr qđ ꝑ paucos vel difficilit ꝓbari pōt de pen.di.i.§.hec g̃ secreta. Manifestū ꝛo ꝓprie 7 in sua spē sumptū cōiter diffinit ꝙ ē publica seu famosa insinuatio vel ꝓclamatio 7 comunis ex certa scia 7 certis auctoribus ꝓueniēs 7 qđ ꝓbari pōt.ita diffinit cōiter p cēs vt no. glo.in.d.c.manifesta. Jo.an.7 Jo.cal.in.d.c.vña.7 Spe. in d.§.sequit de manifesto. Et in hoc differt a fama:qz illa pro cedit q̃nqz ex certo auctore 7 sola suspitiōe. Manifestū ꝛo ex certa scia 7 certis auctoribus vt.s.dixi ē.7 no.i.d.c.vña.7 ꝑz in q̄ differat ab occulto 7 pene occulto 7 notorio.7 iō.no. dixit Spe.in loco preal.ꝙ manifestū ponit q̃nqz pro noto rio ipropere 7 sic sumit .ij.q.i.manifesta.7.c.cū oli.7.c.ex pte de ver.sig. Propē aūt differt a notorio vt ꝓbat in.d.l.here/ des palā.ff.de testa.vbi testōr dr palā.i.manifeste heredē nū cupari q̃n nō in publicū sed cora testibus q̄ requirunt in te stō illū noiat.ad idē.ri.q.ij.corū.7 clari' i.c.qz suspecti.iij.q. v.iuncto eo qđ no. Archi. Vel dicamus ꝙ no.dicit Jo.cal. i.d.c.vña.ꝙ mānifestū sumitur duobus mōis. s.vt genus 7 in cludit sub se manifestū vt ē spēs 7 notoriū.vñ bec ꝛba: Om ne notoriū est manifestū.7 sic sumitur in dictis.c.manifesta. 7.c.de manifesta.7.c.exprte.7.c.cū olim.vt ꝓbat ibi ex sub iecta mā. Sc̃do sumitur in sua spē distincta a notorio 7 tūc diffinitur vt.s.dixi. Ad ꝓpositū g̃ cū ꝓpria vocabuli signi ficatio sumatur ex diffinitione vt.l.i.7 qđ ibi no.ff.de testa.7. l.i.qđ auc.tu.7.xxi.dis.cleros.7.xxv.di.plectis.ꝑ Bar.in.d.l. oēs populi.ff.de iusti.7 iu.7.d.l.i. Et ꝑm differētiā manifesti differet a notorio 7 occulto seu pene occulto.debemus in.d. c.q̄ q̄.sumere illud ꝛbū manifestū in suo ꝓprio significato: vt saltē ster in suo genere:7 sic iudicat notoriū 7 manifestuz. Vel ster in ꝓpria spē.7 sic differat a notorio:nō aut debem' capere ꝑ notorio tm vt q̄dā 7 male:qz iste eēt intellectus ipro/ pus.7 ex nulla iurisprte hēmus q ꝛbeamus ꝛba ipropare. Dicamus g̃ ꝙ manifestus vsurarius ē is ꝺ quem de gene rat notoriū iuris vel facti vel de quo est cōis ꝓclamatio 7 in sinuatio ꝓcedēs ex certa scia 7 certis auctoribus 7 q̄ proba ri pōt ꝙ est vsurarius.7 hoc videtur sensisse Bal.in.d.l.i.lz nō ita ꝓbauerit.7 hic modus ꝓbandi ē iure consentaneus 7 ꝓbat ex ꝓprio significatu verborū:nec stat in meris opi nionibus doc.sic ꝑmissi modi ꝓbandi ꝑ alios traditi. Ad ꝓ positū ergo nr̃m cū in casu ꝑsupponatur ꝙ iste de cuius te/ stō q̄ritur potest ꝓbari ꝙ fuit vsurarius. Itē ꝙ de hoc fuit i eius vita cōis 7 damosa insinuatio in ppl'o: q̄ quidē ꝓcessit ex certa scia 7 certis auctoribus cū ꝓcesserat ex eo qz mutua bat ad vsuram:7 a personis q̄bus mutuabat.satis 7 indubi tanter potest dici ꝙ est vsurarius manifestus: 7 per ꝓñs ꝙ eius testiū non valuit caution in forma debita non prestita. Et hec sufficiāt ad dei laudē 7 gloriam. Nico. de Tudes chis ab. Sic. Pau. Consi. iii.

O Mnipotentis dei genitricisq; Marie postulatio ex corde suffragio. Nitar in presenti causa ob mul/ titudinem dubiorum esse breuiloquus ita ꝙ singula cuius cause dubia conclusiue vt sensero attingam.

Et primo iuxta ordinem ad primum quesituz quod fuit. Utrū sup iure dicti comitatus Bigorre dñs comes Fuxi si mul duobus titulis donationis.s.7 testi domine Petronille olim comitisse valeat se iuuare. Ergo animaduerto ꝙ in do natione quā olim domina Petronilla fecit quōdaz domino Gastoni vice comiti bearnen.7 Matthee eius vxori filie ipsi us dñe Petronille 7 oibus heredib' ex eis legittime natis vl' nascituris 7 oi eorū successiōi ltime nulla specifice fcā fuit mē tio ꝺ comitatu Bigorre:ꝺ quo pñs ē qō lz fuit fcā in genē de oi iure qđ bēbat vl' hēre dēbat rōne successiōis i oibus posses siōibus dñijs reb' mobilib' vl' immobilib' que ꝺ iure in bōis patris sui ipsius dñe Petronille 7 ad eaz spectabāt:ita ꝙ ha berēt 7 tenerēt totā terram patris sui:vbicūqz eēt ad eo ꝙ suo ruz heredū volūtatē 7c. Quapropter si dict' comitat' Bigor re nō cōpetebat dicte dñe Petronille ex ꝑsona ꝑis sui:Clarū est ꝙ nō cōprehēdebat sb illa donatiōe que fuit restricta ad bona olim patris sui vt dr in facti narratiōe:7 ꝙ cōsequēs nō potest dict' comes Fuxi se tueri ex illa donatiōe cuz nō potu issent illi a quibus tām 7 ius i dicto comitatu būit donatio.n. non extēditur vltra mētem donātis vt in.l.nec ignorās.C. ꝺ dona.7.c.cum dilect' eo.ti.facit.l.si unq̄.7 qđ ibi no.C.de re dona. Et hoc cāu dicēduz ꝙ ex solo testō dicte dñe Petronille 7 ex dispōne materna.s.dñe Jsabellis poterit comes Fuxi se iuuare ar.in.l.ij.§.ex plurib'.ff.de acq.pos.vbi dicitur ꝙ si ei qui ꝓ emptore possidebat heres sim:eandē rez 7 ꝓ empto/ re 7 ꝓ herede possideo. Si ꝛo cōprehēdebat' comitat' Bi gorre sb illa donatiōe generali vt puta qz puenerat ex succes sione paterna aut dicti comitatus fuit facta traditio i vita ipsi us donatricis:ita ꝙ in donatarios trāsiuit ipsius dñiuz:7 tūc inutilis videt sb iō facta de Matthea 7 eius successiōe legit tima respectu dicti comitat':qz cū dictus comitat' desiuisset esse ipsi' dñe Petronille 7 i cepisset esse dcē dñe Matthee nō potuit āplius de illo comitatu facere testm sbstituēdo pīsertz ipsam dñam Matthea.non.n.valet legatū:cum legatario le go rem ipsius legatarij vt in.§.sed rem.isti.de lega. Item qđ meum est ex vna cā ex alia meū fieri non pōt:nisi desinat esse meū vt.c.inter dilectos.ꝺ fi.instru.§.ceterū.7.l.iij.§.ex pluri bus.ff.de acq.pos.7.C.de ꝓtraben.emp.l.cuz res. Fateor tm ꝙ lz ex pluribus causis diuerso tpe ꝓtingētibus nō possit q̄s eiusdē rei acq̄rere dominū vt in dictis iurib'.7 plene ꝙ Bar. in.d.§.ex plurib'.tm ex plurib' titulis pōt se defendere 7 tueri Et ꝑsertī qn̄ dubitari pōt de validitate ꝑmi vt no.10.an. post Jo.mo.in.c.cū ꝓsone de ꝓbe.li.vi.sup glo.fi.in nouella. Ad hoc bene facit.c.post electionē.de cōcel.preben.7.c.ex parte astēsis.eo.ti.facit.c.cū olim.ij.ꝺ ꝓbe. Hinc cōsuluit Pau. de lia.ꝙ dubitās de validitate ꝑme collatiōis seu institutiōis potest 7 vtile ē impetrare scdam:non vt possit agēdo vtrūqz ꝓsequi ꝑ.c.vt quis duas.de elec.lib.vi.7.d.§.ex plurib'. Sz vt ex eis possit se defendē.7 sic dico ꝙ hoc casu poterit dict' comes furi se defēdere ex vtroqz titulo. Reus.n.pōt ex plu ribus 7 diuersis exceptiōibus 7 cāis se defēdere vt in rl'a nul lus plurib'.de reg.iur.li.vi.7.l.nemo.ff.de ex cep. Si ꝛo di cti comitat' nō fuit facta traditio ꝙ dictā dñam Petronillaz tunc cum ex sola donatiōe nō transiuerit dñium vt.l.quotiēs in fi.C.de rei ven.7.l.traditiōib'.C.de pac. Utilis fuit 7 vali da dispō testamētaria. valuit.n.qz illico fuit acq̄situm dñium sine traditiōe.valet.n.legatū rei mihi debite ꝓ acq̄sitiōez do minij vt ē tex.in.l.iij.§.si rem.ff.de leg.iij.7 hoc cāu pñt con currere plures cause vt no. Bar.i.d.§.ex plurib'.7 indubie potest dict' comes se tueri hoc casu ex donatiōe 7 ex testō di cte dñe Petronille a qua auctores dicti dñi comitis habue/ runt cām Et hoc quo ad primū dubiū. Tamē vltra q̄situz ego aiaduerto ꝙ aut comitatus iste nō est feudū tūc cadit nō bilis questio:vtrum ꝑmogenitus venit semper iuꝝ ꝓprio pro pter ea que statim dico in seq.q.an iure hereditario tanq̄ he res patris vel matris. Et banc,q.subtil'r tangit Oldra.cōsi. xc vij.7 tandem cōcludit ꝙ capit tanq̄ heres:7 sic debz se fun dare ex testō vbi intercessit vel vt successor ab itestato vbi nō intercessit:mouetur inter cetera qz talis successio ꝑmogenitu re videtur inducta propter bonū publicū contra cōes rl'as q̄ volunt vnuz filiū admitti 7 reliq̄s excludi vt in auten.de triē. 7 semi.§.hinc vos 7.l.maximū vitium.C.de libe.pret.lz ergo lex 7 ꝓsuetudo deferat regnū seu comitatū:debem' dicere ꝙ sibi defrat vt heredi quēadmodū alijs filijs lex defert legitti mam sine grauamine.l.quoniā nouella.C.de inof.te.7.l.oī modo.eo.ti.7 tamē nō possunt ipsam legitimā cōsequi si vo lunt abstinē a legitia hereditate vt no.Bar.i.l.gerit.de acq̄/ here vnde licet lex deferat;tamē in ea potest filius instituī be res.vt in.c.Rainutius 7 Raynaldus.ꝺ testa. Ad predicta bonus tex.in.c.i.an agna.vel fi.defu.in pu.here.po.fe.re.col. x.vbi patet ꝙ non potest filius repudiare hereditatē.7 reti nere sibi feudū.7 tamē feudū est debituz filio vt in.c.i.ꝺ succ.

fe.ea.col. Preterea nõ debemus recedere a cõibus relis nisi q̃tenus reperitur q̃ suisuz l. pcipimus. in fi. C. de ap. sed nõ reperimus recessum a cõibus regul: nisi vt dignitas debeat' primogenito vt in. c. lz. de voto. ergo in alijs debemus stare cõibus regulis vt recipiat' iure hereditario 7 nõ proprio. Si aũt dcũs comitatus est feudũ: tunc est maius dubiũ quo iure filius heres institutus succedat in feudo: nã nõ videt' ex testõ. qz circa feudũ nihil põt dispõ testatoris vt i. d. c. i. de succe. fe. nec vt ab intestato: qz nõ dz q̃s succedere testatus 7 intestatus. Incontrariũ facit ter. in. d. c. vno. en agn. velfi. vbi pz q̃ nõ põt filius hereditatẽ sine beneficio repudiare ergo capit iure hereditario. Bal. bãc. q. formatur in. d. c. i. de suc. feu. Et prio dicit q̃ nec ex testõ nec ab intestõ capit sed iure succesorio feudoz: nec mirũ cũ alijs hoc eueniat vt isti. de acq. p arroga. 7. C. de fideicõ. aũc. hoc ãplius. 7 hoc idẽ cõtingit in pupillo q̃ ppter nõ dũ decedere intestatus vt. l. i. in. pri. ff. de suis 7 leg. lzbenigno intellectu p intestato habeat' vt ibi. Uel secdo põt dici sm eũ q̃ succedit in feudo nõ ex testõ: sz qz trãsit in vniuersitatẽ: 7 ppterea venit feudũ in petitione hereditatis vt. ff. de pet. here. l. itẽ videndũ. §. fi. 7 in edicto diui adriani: 7 sic cũ vniuersitate põt filius institui in feudum. qz nec põt vna res excipi ab institõe heredis iuxẽ ea que hñtur. 7 no. in. l. i. ff. de her. insti. põt ergo filius dicere feudũ ad se pertinere ex iure successorio feudoz: vel qz fuit heredes p̃is vel mis 7 in hereditate est feudum: 7 ex his potest istitui dcũs comes Fuxi super intentione sua.

Uenio ad secundũ dubium. Utrum. s. ex verbis testi dñe Petronille in q̃bus Squinato 7 Jozdano fratribus substituit dñam Mathcã primogenitã suã: 7 post eã suã legitimã successionẽ 7c. debuit dña Constãtia eiusdẽ Mathee iã defuncte primogenita post decessum Jozdani 7 Squinati ad successionẽ dcĩ comitatus Bigorre sine suis sororibus insolidũ puenire. Et videt primo q̃ non: qz oẽs filij 7 filie debent equalr suis pentibus succedere vt in. l. maximũ vitiũ. C. de lib. prete. 7 in auc. in successione. C. ad tertul. 7 in corpore vñ sumit' etiã si sit feudũ quo casu si ẽ paternũ non succedũt femine nisi sit dcm̃ in concessione feudi: sz oẽs masculi succedũt equaliter vt. c. i. de succ. feu. coll'. x. Si autẽ est feudum maternum preferuntur masculi: sed in defectum masculorum veniunt femine omnes equaliter vt in. c. i. de benefi. coll'. x. Sz his non obstãtibus ꝯriũ verius arbitror in casu nostro vt. s. dña Constãtia sola debuerit in comitatu pferri alijs suis sororibus. Moueor qz inistis dignitatibus cũ sint indiuisibiles vt in. c. imperialẽ. §. pterea. de pbi. feu. ali. p fre. col. x. dz succedere primogenitus: deferunt' n. ordine geniture vt est tex. in. c. lz. de voto. adeo q̃ alũ filij neq̃unt in his dignitatib' petere legitimã: ne fiat diuisio regni seu comitatus vt ẽ glo. no. i. d. c. lz. 7. c. si heredes. de testa. tenẽt Inno. Jo. an. 7 Hosti. 7 cõiter canoniste in. d. c. licet. vñ dicit ibi Jo. an. q̃ ex generali ꝯsuetudine iste dignitates vt regnũ comitatus ducatus marchionatus 7 simules deferunt' ordine geniture q̃ qui dẽ generalis ꝯsuetudo fulcit' lege canonica vt. d. c. lz. Itez lege diuina vt pz Genñ. xxvij. Ibi patẽt iura primogeniture dũ dixit pz benedicẽdo filiũ primogenitũ. Det tibi deus de rore 7 de pinguedine terre habundantiã 7c. Per hec. n. denotat' dñiuz hereditatis. Deinde subdit' Seruiãt tibi populi. i. rustici 7 plebei. Et adorẽt te tribus. i. nobiles. Esto dñs fratruz tuorũ 7 incuruẽtur ante te. Faciendo. s. fidelitatẽ 7 obedientiã exhibendo. Fulgit' etiã hec generalis ꝯsuetudo lege Frederici Impatoris sm quã ducatus comitatus 7 marchionatus non diuidũtur in. d. §. preterea. facit qđ no. Bar. in auc. post fers. C. de legi. heredi. Et p hoc cõcludit Jo. an. in. d. c. lz q̃ pr̃ non põt hoc ius primogenito auferre vt ali'. s. succedat in comitatu seu regno: cũ sit firmatuz lege canonica diuina 7 ꝯsuetudinaria ar. in. l. nemo põt. ff. de lega. i. 7 de testa. c. requisisti. 7. c. cũ tua. de fo. cõpe. si diligenti. Legitima. n. p̃ mogeniti est tota hereditas huius principatus seu comitatus: ergo sine cã primogenitus illa priuari nõ põt sm euz. ad hoc qđ legitur 7 no. in. c. raynaldus. de testa. Et hoc ius vt dignitas deferatur primogenito fuit inductum propter bonum publicum 7 in fauorẽ 7 bonorẽ imperij vt principatus q̃ sub ipso sunt integri pseuerent arg. ff. de exerci. l. ne in plures. 7 de pigno. c. significante. facit de preben. c. maioribus. 7. c. dilecto Et melius per vnũ q̃ per plures ꝯsuli impio visũ ẽ. Primo naturali philosopho q̃ sic ait: Eneia volũt male disponi pluralitas principatũ nõ ẽ bona: vnus ergo princeps. Preterea philosopho romano visum fuit vt rei publice per vnum vtilius cõsuleretur. l. ii. §. deinde. ff. de ori. iur. Et quibus oibus infero ad casum nr̃m q̃ cum dña Petronilla non haberet filios masculos sz tantũ feminas ex p̃mo 7 scdo matrimonio q̃ comitatus Bigorre vel alia dignitas eiusdẽ debuit de iure puenire ad. d. Mathcã eius filiã primogenitaz nec potuit dña Petronilla comitatũ differre Squinato nepoti ex filia vt pz ex predictis: 7 p ꝯs post mortẽ dñe Mathee debuit comitatus p̃dictus deuenire ad dñam Constantiam eius filiã p̃mogenitã que de iure fuit pferẽda alijs filiabus dñe Petronille: qz nepos preferet' patruo ex quo dignitas est radicata in psonã p̃mogeniti p̃mortui. pbatur in dcõ. c. lz. 7 plene p Jo. an. in addi. spe. sup rubrica de feu. vbi idez voluit si dignitas nunq̃ fuisset radicata i personã p̃mogeniti dicẽs q̃ filius primogeniti preferet' secũdo genito: qz filius representat p̃mogenitã. 7 idem sbtilissime voluit Oldra. consi. cclvij. vbi hoc pbat iure diuino. nature: 7 scripto. Jure nãq̃ diuino dicit certũ esse q̃ primogenit' in indiuisibilib' vt comitatus 7 regnis scdo genitis pferet' vt. s. dictũ fuit. Cõstat aũt q̃ istud ius p̃mogeniture põt primogenit' vendere donare 7 in alium trãsferre. vii. q. i. q̃ periculosum. Si ergo istud ius est cessibile: ergo transmissibile ad heredes maxime ad filiuz ar. ff. de acq. reruz do. l. quedã. Jure nature: etiã hoc pbatur qz pater in filio sui partẽ retinet 7 i eo representat' 7 vna psona reputat' vt. l. fi. C. de impu. 7 alijs substi. vñ ꝯz pater eius decesserit: tñ qui eius filius partẽ eius representat videtur per eum viuere 7 censeri ac si totus viueret post q̃ viuit pars ar. ff. de ꝯtraben. empr. l. domũ. Jure scripto pbatur: qz idẽ iuris est de toto quo ad totũ: que est de parte quo ad partẽ. ff. de rei ven. l. que de tota. sz patet q̃ successiõe hereditatis plures nepotes ex vno filio defuncto p vno alio reputantur: 7 p hoc veniunt cũ patruis in sturpem nõ in capita in auten. de here. que ab intesta. defe. §. i. 7 de auc. in successione. eodem ergo mõ debet representare vbi agitur de iure prelationis ordinis geniture. ad hoc facit. ff. de colla. l. dedit dotem auus 7 eo. ti. l. si nepotes. vbi dicit' q̃ auus pp filij psonã debet nepti dare dotẽ: tata est enim patris 7 filij identitas q̃ a patre in filiũ videt' eẽ quedã ꝯtinuatio dominũ 7 etiã viuo patre filij quodãmodo dñi stimãtur. l. in suis. ff. de lib. 7 post. 7 veniet filius ad istud ius qđ patri erat q̃situm in habitu 7 si non in actu Et q̃q̃ Bar. senserit in. d. autẽ. post fratres. vt hec nõ habeant locũ in feudalib' vt. s. nepos succedat in locũ sui patris. cõtrariũ tñ est verũ vt pbat' in. c. i. de suc. fe. 7. c. i. 7. ij. de feu. mar. 7. c. i. de natura. suc. fe. coll. x. vbi nepos succedit cuz patruo in feudo diuisibili tenẽdo locũ sui patris vt ibi per Bal. Et de hoc alis plene cõsului sz qz nõ facit ad materiã nostrã ñ m̃ luz insistã cũ domina Mathea superuiueret domine Petronille Unde cõcludo q̃ dña Constãtia debuit alijs preferri 7 sola in dicto comitatu Bigorre succedẽtum de iure cõi rationib' predictis. tum ex dispõne dicte dñe Petronille i quãtuz sbstituit Mathcã 7 suam successionẽ legitimã. naz dña Constãtia est successio legitima cũ sit p̃mogenita dicte dñe Mathee vt dicto. c. licet. lz ergo parũ curem de illa substõne. qz vt dixi de iure cõmuni debebat' dñe Mathee tã q̃ primogenite ma rie qz erat filia ex prio matrimonio iuxẽ ea q̃ habẽtur 7 no. i. c. mulieri. si de feu. fu. Quer. col. x. 7 p̃ mortẽ dñe Mathee dbuit de iure puenire ad dñam Constãtiã cũ esse priogenita dñe Mathee. 7 de p̃dictis p Oldr. ꝯsi. xcvij. et. cõsi. cclviij. pal. 7 valet satis dicta sbstõ facta p dñam Petronillã si domina Mathea nõ reclamauit debito tpe nec dña Constãtia post mortẽ eius matris ꝯ institõez factã de Squinato 7 Jozdano ad hoc qđ no. Bar. in. l. filio pterito. ff. de iniusto rup. 7 irr. te. 7. l. ij. C. de post. preteri. vel exer. 7 per io. an. i. d. c. licet. vbi dicit q̃ si filius primogenit' postergat' in dignitate debet agere. pponendo querellã vel ad supplemẽtuz si al'r ordinatum esset. vt qz fuit institutus heres in aliqua re. nisi minori parte contentus esset vl' vel suũ ius vẽdat vt. d. c. q̃ periculosuz 7. c. offi. c ij. de testa. 7. l. ꝯ maiores. C. de inoff. testa.

Et his infert' ad solutionẽ Tertie questiõis. quid. s. intelligatur p illa ꝛba. eius legitimã successionẽ 7c. Nam domina petronilla sbstituit in comitatu Bigorre dñam Mathcam 7 post ipsius mortem eius legitimã successionẽ. Dico cñ quo ad casuz nostrũ q̃ venit dña Cõstãtia primogenita ipsi' domine Mathee. ex quo nõ habuit masculos. nã in dignitatibus legitima successio est primogenita vt in. d. c. licet. de voto 7. §. plene dixi. 7 femina succedit in dignitatibus defectu masculorũ. xii. q. ij. cũ deuotissimã. verba enim debent intelligi sm sbiectã materiã vt legitur 7 notat' in. l. ex facto. §. si

quis rogatus

quis rogatus.ff.ad trebel. ꝓ Bar. in.l. gallus. §. etiam. ff. de libe. z posthu. z.l. si tibi decez. §. si pactus. ff. de pactis. vbi no. ꝙ in re transmissibili ad solos filios appellatione heredū intelligit de filijs z idē no. in. c. i. de succe. feu. col. x. z ꝓ Bal. in. c. i. de nā succe. fe. eadē colū. Talia enī sunt subiecta qualia predicata ꝓmittunt vt in. l. si defensor. ff. de interro. ac. z in. c. inter dilectos. de fide instru. Sed in alia materia q̄d veniret appellatiōe successionis: vt si nō extarent filij masculi vel femine: credo ꝙ illi tm̄ q̄bus est prima spes succedendi ab intestato. s. vbi poneret verbū legitima Nā verbū successio in materia nostra cū substituo successionē alicuius hi venire vident q̄bus ē prima spes succedendi illi vt. l. sciant cūcti. C. de legi. heredi. z q̄ ibi no. glo. z plenius per Bar. in. l. ij. ff. qui petant tuto. z per glo. in. l. nepotibus. C. eo. in quibus legitur z no. ꝙ hi dicunt vocari ad successionē alicuius q̄bus ē pria spes succedendi in testamēto vel ab intestato. Sed vbi poneret verbū legitima vt in casu nostro. Credo ꝙ debeat restringi ad eos q̄ vocant ab intestato arg. in. l. i. cum ibi notatis. C. de suis z legit. Hinc tutores legitimi vocant illi q̄ a lege vocant ab intestato: testamētarij vo qui deputant ꝑ testatores vt patet in titulo de legitimis tuto. z titulo de testamē. tute. secus autē si fuisset dictū: Cōcedo tibi hec z successoribus q̄buscūq;. Nam tunc etiā i materia feudali: nō solū includūtur tria genera heredū vt institu. de hered. quali. z di. sed ēt legatarij. q; legatarius in re legata quodāmodo heres ē vt. in. l. in conuentionibus. ff. de verborū. signi. Et hoc vltimuz posuit Bal. in. c. iperialē pūo responso. de prohibi. feu. alie. p frede. colū. x. Sed i casu nostro nō ē istandū: q; necessario ppter subiectā materiā debuit intelligi de domina Constātia ex quo erat pūogenita domine Mathee vt supra dixi.

Et per ea que dixi in secūdo dubio infero ad decisionem quarte questionis: que ē. Utrū legitima iure natere debita aut trebellianica locum habeat in dicto comitatu Bigorre ꝓ morte Squinati comitis. Et breuiter dico ꝙ nō q̄ ex istis dignitatibus nō detrabitur aliqua falcidia etiam debita iure nature ne cōtingat fieri successionē dignitatis contra iuris dispositionem vt in dicto. c. imperialem. §. preterea. ō prohi. feu. alie. ꝙ frede. col. x. nota. gl. Inno. z comuniter doctores in dicto. c. licet de voto. vbi videt casus ꝑm intellectū comunē z ꝓ glo. in. c. fi heredes. de testa. Dicūt tamē Joan. z Hosti. in. d. c. licet. ꝙ vbi pater preter comitatum nihil aliud habuit vnde possent alij filij viuere ꝙ tunc pūogenitus qui succedit in comitatu tenetur alijs filijs secundo genitis aliquid assignare vnde viuant si considerata nobilitate z facultatib⁹ principatus honestam substentationem potest habere ar. C. de libe. prete. l. maximum vitium. z in. c. raynaldus. de testa.

Uenio ad Quintā Sōnez. Utrum receptio facta per curiam Bigorre generalem de dicta Constātia in dominam z comitissimā: ius aliquod ipsi cōsulerint vltra ius suū de quo s. dictū ē. Et in hoc sic puto distigunendū. ꝙ aut dña Cōstātia habebat ius in illo comitatu. z tūc ꝙ receptionez curie seu oium de comitatu nullum ius de nouo fuit acq̄situm domine Constantie. q; cum populus esset non libere sed subiectus: non hēbat pōtatem transferendi iurisdictionem vel tituluz conferendi: tum quia pro non dato habet quod ab illo datur qui de iure dare nō potest in. c. quod autem de iur. patro. z. c. diabertū. q. vū. z nemo potest plus iuris in aliuz transferre qui ipse noscat habere vt in. l. traditio. ff. de acqui. re. do. z. c. nuper de do. inter vi. z vro. z maxime si presupponat ꝙ ille comitatus sit feudalis Nam vasalli non possunt i alium dominum consentire sine domini voluntate etiam prorogando in certo casu alterius iurisdictionem vt nota glo. z Bal. in. dicta. l. imperialem. §. penult. de prohi. feu. ali. per fre. col. x. nō. doc. in. c. certum de iudic. fuit ergo illa receptio facti executio iuris iā habiti que nullum ius de nouo tribuit sicut insimili dī in canonicis recipientibus in canonicuz illū cui papa vel alius superior iuste prouidit de canonicatu non enim recipiendo illum ius de nouo conferunt: vnde etiam ex communicati possunt talem receptionem facere vt legitur z nota. in. c. pro illorum de preben. z. c. capitulum scē crucis de rescrip. z. c. eā te. c. t. Si autem dicta domina Cōstantia nullum ius habebat. z tunc aut curia illius comitatus Bigorre non habet ex consuetudine vel priuilegio speciali ius eligendi comitem z nullum ius potuit in dictam dominam Constantiam transferre: quinimmo incidisset dicta domina Cōstantia in crimen lese maiestatis vt. l. iij. ff. ad. l. iul. maie. nota Bart. in tractatu de tyranno in. ij. sexto. z Bald. in. l. de cernimus. C. de sac. san. ec. Aut habebat curia ius z potestatem eligēdi comitem: z tunc sic ex ignorātia dictā dominā Constātiaz recepisset credēdo. s. ipsam esse veram comitissaz z tunc nullū ius denouo fuisset i illam trāslatūq;: error etiā iuris impedit translationē z progationē iurisdictiōis vt in. l. siquis per errorem. ff. de iurisdic. om. iudi. z ibi per Bar. z ꝓ Inno. i. c. ad petitionē. de accusa. In omni. n. dispōne requiritur potestas z voluntas; z altero deficiēte nō valet vt in. c. cū super de offi. deleg. z. l. multum interest. C. siquis alt. vel sibi. Hic enim deficiebat volūtas dato errore. ad hoc. l. qui in aliena. z. l. si is ad quem. ff. de acquir. here z. c. ex parte astensis. de concess. pben. z quod ibi no. maxime ꝓ io. an. post Hosti. z Bar. i. d. l. si is ad quem. z. d. l. siquis ꝙ errorē: sed si sciuissent nullum ius illi cōpetere z recepissent illam in dñam z comitissam: tunc ius z titulus comitatus fuisset in illam trāslatus vt no. Bar. in. d. tractatu de tyrāno. z Bal. in. d. l. decernimus. nam z mulier pōt habere iurisdictionē: cū venit accessorie ad dignitatē vt in. c. significauit. de rescrip. z dicto. c. cuz deuotissimam. xij. q. ij. z quod in eis nota.

Uenio ad Sextā questionē. Utrū ꝓpter homagiū z fidelitatis iuramētū ꝓ Squinatū z Constātiam regi Anglie duci Aquitanie pstitum eo modo quo positū est in casu feudum comitatus Bigorre. fuerit ecclesie Auicien. apertū. ita ꝙ eadem ecclesia potuerit possessionē dicti comitat⁹ inuadere absq; cause cognitiōe. Et videt primo ꝙ illico feudū fuit domino aptum ex quo iuramētum homagij fuit alij prestitū q; prestando vasallus nō domino iuramētum alienauit quātuz in se fuit feudū: z ideo ipso facto cecidit a iure suo. hoc tenēt io. an. z Hosti. z cōiter sequūtur ibi doc. in. c. eam te. de iur. iur. Alienās autē feudum ipso facto cadit a iure suo: z feudū est aptum dño nec prodest vasallo si postea illud recupet. Hec ꝓbantur in. c. imperialem. primo respōso maxie iuncta glo. reuertatur. de ꝓbi. feu. ali. ꝓ fre. col. x. z i. c. vno. q̄d iuris sit si post alie. fe. vasal. id recu. z in. c. ij. de feu. facit quod in simili legit z no. in. c. fi. de loca. Item alio respectu feudū videt reuersū ad ecclesiaz Auicen. q; vasallus nouiter succedēs tenetur dominum vel heredē adire infra annū z diem in vestituram petendo z fidelitatē pollicēdo: quod si nō fecerit cadit a iure suo vt ꝓbat in. c. vno. de capi. cor. col. x. z no. in. c. ij. de feu. pall. sed nec Squinatus nec dña Constātia hoc fecerūt: ergo ceciderūt a iure suo z feudum fuit apertū domino.

Sed his non obstātibus dico ꝙ in casu nro feuduz ꝓpter ꝓdicta mie fuit apertū ecclesie Auiē. vel alteri non dño. Ho uero q; Squinat⁹ z Constātia z alij successores ignorabant ꝙ comitatus Bigorre ptineret ad ecclesiā Auicien. cum nō essz in possessiōe illi⁹: imo videt ꝙ libere dictus comitat⁹ perti neret ad dñaz Petronillā vt ꝑsupponit in principio narrationis: vbi dicit ꝙ erat domina z ꝓprietaria illius comitat⁹ Bigorre z ꝙ toto tpe vite sue quod fuit. lx. ānoz z vltra fuit in vera z pacifica possessiōe dicti comitat⁹. nō. n. fuisset ꝓprietaria si fuisset feudū ad aliū ptinēs: q; ꝓprietas feudi ptinet ad dominū. ad vasallum vo solum ptinet vtile dominiū vt i. c. si diligenti. z quod ibi no. inno. de prescrip. z. c. vno. in fi. quibus casi. feu. amit. col. x. facit. l. i. z. ij. ff. si ager. vec. vel. empi. z no. in. c. i. de capi. cor. Item presupposito sine vitatis preiudicio ꝙ dictus comitat⁹ fuisset feudū ecclesie Auicien. tamen ex quo hoc ꝓbabile ignorabāt possessores nō incurrūt penā alteri iurādo vel ex toto directe alienādo quod plus est: text. est singularis cum glo. in. c. vno. de conuersi. inter dominuz z emp. feu. col. x. vbi aperte dicit: ꝙ tunc ꝑ alienationē feuduz domino aptur cū a sciēte beneficiū vendit. secus si ab ignorante. z idem dicit ibi text. in fi. in alijs alienatiōibus. z hoc vltimum pōt adaptari in alienatiōe indirecta cū alteri q̄ domino ignoranter prestat fidelitatis iuramētū. z de illo text. facit ibi Bal. subtilissim⁹ doc. maximū festū dicens illum text. val. de singularē in omnib⁹ alienationib⁹ i quibus alienans cadit a iure suo vt intelligatur quando alienatio fit a sciente. secus si ab igonzāte rei qualitatē. similis distictio sit. ff. de leg. ij. l. fi. §. fi. Quinimo si vasallus offendit dōm ꝓbabiliter ignorās eum dōm non pdit feudū vt est text. no. in. c. vno. quibus mo. fe. ami. col. x. z ibi singulr hoc no. Bal. Idem dicēduz in eo ꝙ isti non petierūt investituram infra annū z diem nec obtulerunt ecclesie Auicien. debito tpe fidelitatis iuramētum Nā tunc cōmitit pena cuz vasallus scit se ad hec teneri secus si ꝓbabiliter ignorat. z cum alteri quis successit. satis est ꝓbabilis ignorantia vt notāter dicit Bal. in. d. c. i. de capi. cor. Nō enim est ignoranti ꝓbabiliter imputandum ar. in. l. nec no.

C. de capi. z. l. regl'a. ff. ꝺ iuris z facti. ig. z. c. gratia ꝺ rescrip. lib. vi. z in regl'a is qui in ius succedit alterius. de reg. iur. lib. vi. Facit quod in fi. not. de emphiteota q si probabili errore ductus puta: qz alteri successit non soluit canonē debito tempore non incidit de equitate in penaz vt no. glo. in. l. ij. de iure emphiteo. z sequitur ibi Barto. z By. in dicta regula is qui ius. z doc. in. c. fi. de loca. Uidentur etiam predicti Squinatus z Constantia etiaz si sciuissent de iure ecclesie Auiē. excusati duci Equitanie regi Anglie prestando iuramentum: qz hoc fecerunt propter iustissimum metum timentes illius potentiam qui inceperat inuadere castrum Belozda cum exercitu magno. per hoc ergo iuramentum fidelitatis metu prestitum nulla iurisdictio seu potestas fuit in illum Regem seu Ducem translatam: quia in iurisdictione conferenda metus vitiat ipso facto. l. ij. ff. de iudi. not. Bar. quasi in terminis nostris in tracta tu de tyranno in .x. ferto z sequenti

¶ Quinimmo z sola potentia alicuꝰ vel verba seu mine quandoqz inferunt iustum metum habito respectu ad qualitatem personaruz vt dicit glo. not. in. c. penul. qꝺ me. cau. facit. l. pe. cum seq. C. eo. z quod not. Barto. in. l. ad inuidiā; z. c. metū eodē ti. Et hec de hac cōne In qua concludo q nullam penā illi Squinatus z Constantia incurrerūt z per. ꝓsequens nō licuit ecclesie Auiē. possessionem dicti comitatus inuadere maxime sine cause cognitione ar. in. l. fi. C. si per vim vel alio mō

¶ Et his z alijs que dixi supra in. ij. q. infertur ad decisionem SEPTIMAE. q. que fuit si Squinatus aut domina Constantia potuerūt per factum suum preiudicare legitime successioni domine Mathee ad quam ex substitutione dicti comitatus venire debebat vt enim patet ex predictis in precedenti. q. nullum detrimētum dicti Squinatus z Constantia ex illo fidelitatis iuramento pati debuerūt z per ꝓsequēs nec successores in fontes debent aliqua pena affici. z sic remanet decisa hec questio.

¶ Sed presupposito q in aliquo deliquissent propter quod fuissent priuati: vel priuandi feudo comitatus. an habuissent preiudicare alijs agnatis seu filijs domine Mathee. questio magna est iter doctores z plenissime habetur mā per By. in regl'a non debet. de reg. iur. li. vi. per Ly. in. l. ij. C. de libert. z eozum li. per Bar. in. l. euz. ff. de inter. z. rele. per glo. in. c. i. de succe. fe. coll. x. z. c. i. in fine de pace. iura. fir. eadem coll. plē. per Bal. in. c. i §. aut si libellario. quibus modis feu. ami. coll. x. z in. c. i. si vasal. feu. p̄. cui debz de eadem col. By. in effectu voluit distinguere: an feudū sit paternum seu proprium z preiudicet alijs. aut autē seu a genere vlteriori z nō preiudicet. Ly. distixit aliter q aut filij seu agnati veniūt iure proprio vt quia quis acquisiuit feudum ꝑ se z filijs z non preiudicat alijs: aut veniūt iure deliquētis z preiudicatur. Hoc dicit Bar. esse contra ter. i dicto. c. i. si vasal. feu. p̄u. ¶ Ideo ipse aliter distinguit dicēs q aut vasallus comisit delictuz propter quod directo venit p̄uandus feudo vt quia deliquid in personā domini: vel contra conuētionem feudi: z nocet alijs: z sic feudum aperitur domino vt in dicto c. i. z in. c. vno qui. mo. fe. amic. Aut comisit delictū propter quod non venit directo p̄uandus feudo: sed per consequētiam: vt quia venit p̄uandus omnibus bonis. z tunc nō nocet filijs z agnatis cum non deliquerit in causa feudi. Bal. in dicto. §. aut si libellario. videtur multum dubitasse. Et considerat ibi tres culpas. Una culpa est quando delinquitur in personam domini vere vel interpretatiue. z tunc ad dominum reuertitur vt habeat saltem hanc sue iniurie vltionez vt c. i. §. deniqz que sit pria causa benefi. am. coll'. x. z hoc si vasallus non fecit istud studiose vt priuet agnatos. nam si dolose ita deliquisset equum esset dicere q dominus ex tali delicto seu dolo non debent lucrari ar. in. l. fi. ff. de eo per quem fac. erit z in. c. ij. de renunc. li. vi. Secunda culpa est quando delinquitur extra personaz dñi. z tunc agnati z non dominus Tertia culpa est in casu alienationis. Nā vasall' alienando feudum sine domini voluntate videtur dominum contemnere z fidem non seruare z ideo cadit a feudo. vt in predicto titulo que sit pri. ca. be. ami. §. illud enim z. §. fi. z de vasal. qui ꝺ ist. lot. fe. ali. c. vno. vbi videtur q ad dominuz reuentitur. Sed refert Ja. de bel. dixisse hoc verum si feudum est nouuz vel non extāt agnati: secus si paternum Que opinio est satis equa secundum Bal. Et hanc etiaz fuit secutus By. vt ꝺ. dixi Et facit hec opin. vt per factum Squinati z Constantie non fuerit preiudicium generatum alijs agnatis qui de iure debeant succedere in comitatu. vel secundum Bald. prima opi. sit vera si nō per collusionē z fraudē agnatoꝝ. Secūda opi. vt nō preiudicet procedat si in fraudē agnatozum vasallus feudum alienauit vel aliter deliquit. Tertio dicit posse dici q feudum redit ad dominum: tamen filij vel agnati immo etiam filia non existentibus masculis debet redimere a domino: z dominus cogitur eos inuestire vt in tit. qualiter pote. olim feu. ali. c. §. fi. vel fm eum coniungenda est hec distinctio cum precedenti z bene fm ipsum vltimo dicit: vel dic vt extra de feu. c. ij. Sed doctores ibi cōmuniter trāseunt cum opi. supradicta: quā etiam multi antiqui doctores tenuerūt vt recitat Jo. an. in addi. spe. in ti. de feu. §. vltimo post prin. z, ibi satis per Spe. de hac materia. sed idem Bald. multas. alias opi. refert in. d. c. i. si vas. fe. p. v. z inter ceteros refert quosdam tenuisse illā opi. By. z vltimate dicit inter cetera considerandam formam inuestiture. si enim dominus dixit: Concedo castrum in feudū Tito z suis heredibus de vno in alterum reuertendo. Uel concedo omnibus principaliter vel cum erstent filij z nepotes dicit concedo attētis meritis singulozum: tunc dicit se nō putare q culpa vnius alteri noceat: quia vnusquisqz per se censetur: z tanq̄ indepēdens ab alio Hinc dicit. d. Ja. de ra. i summa sua ti. quibus mo. feu. ami. q est aliquando tale feudum q nulla ex causa vel ingratitudine est amissibile vt puta quia sit datum ex eo q a morte dātez liberauit: vel ab hostibus vel latrunculis eripuerat vt. ff. de dona. l. si pater. §. i. z sic magnitudo meritozum cuz demeritis compensanꝺ. allegat tamē in hoc vltimo Bal. ar. in cōtrarium q demerita vltima magis ponderentur q̄ precedētia merita: quia vltima culpa nocet. ff. de ac. emp. l. si per emptorē. Primum dictum videtur verius: quia videtur remuneratio z merces laboris eximij z magni potius q̄ beneficium. ar. xij. q. ij. quicunqz suffragio: z est singulare dictum. dicit quedam alia que non faciunt ad propositum. Et hec verba Bal. satis mihi placent. Et nisi nō fuisset facta cōcessio q verba predicta vel silia certe opi. By. quā plures numero sequuntur videt multum equa per. l. iij. ff. de interdic. z rele. licet opi. bar. fit de subtilitate z rigore videatur verioz per. d. c. i. si vasal. feu. pri. cum si. z videtur de mente Spe. in. d. §. fi. z videt tenere bal. in. c. imperialem. §. in super. de probi. feu. ali. per fre. vbi dicit q de iure cōmuni delictum patris nō debet in hoc nocere filio quando non prouenit feudum a patre sed a genere vlteriozi: quia nō habetur hoc casu illud a patre sed maiozes sui videntur illud sibi ꝓdidisse. d. l. iij. ff. de inter. z rele. Item per delictuz pater videtur extinctus z de medio sublatus vt. ff. de contra tab. l. i. §. filium. Sed fm consuetudinem feudozum dicit: q nocet filio. z motiuum consuetudinis fuit vt vasalli magis metuant: naz naturale est magis metuere in filio q̄ in se. vt. ff. quod me. causa. l. isti quidem. in fi. Sed in dubijs debemus maxime in iudicādo sequi opinionem benigniozem vt in regula in penis. li. vi. z. l. si preses. z. l. pe. ff. de penis. cum si. Exquo videtur concludendum ad propositum q cum iste comitatus Bigorre sit a genere vlteriozi presupposito q sit feudalis z q Squinatus z Constantia deliquerint: tamen non debet preiudicari alijs agnatis. quin saltem debeant habere ex noua inuestitura fm limitatōem bal. predictā: sed vt dixi nō reperitur q scienter aliq̄d commisserint contra dominum propter quod deberent priuari ponderandus est etiam ter. in. d. c. i. si vasal. feu. pri. quia non indistincte priuat omnes agatos sed vsqz ad tertiū gradum: sed quia non multum facit ad ꝓpositum nostruz aliter non insisto.

¶ Ad Octauam. q. que est: Si nō potuit ecclesia Auicien. de facto z sine cause cognitione inuadere. an in tali cause cognitione Squinatus z Constantia debuerunt vocari z vocati conuinci. Indubie dico. quia vbicunqz abñti potest defensio cōpetere: non debet aliquid agitari in illius preiudicium eo non vocato vt. c. ecclesia sancte marie. de cōsti. z in. c. iter quattuoz. de maio. z obe. z. c. i. ꝺ causa pos. z propri. z. iij. q. ij. caueāt. z. c. omnia. z. ij. q. i. nos in quē̄p̄. z. l. de vno quoqz. z. l. contumacia. ff. de re iudi. z. l. cessante. z. l. tres denuntiationes. C. quomodo z quando iud. z. l. i. §. item ex eo. ff. q̄ senten. sine app. rescin. Hinc est q etiam in notorio requiritur citatio erquo potest absenti aliqua defensio competere vt no. in. c. ad nostram. de iure iu. z in. c. porro. de diuoz. z in. c. vestra. de coha. der. z mu. z quo ad caūm nostrum est glo. z expressius ibi per bal. in. c. i. quibus mo. feu. amit. §. vel cum filia. vbi notat. bal. post glo. q propter culpas nō perdit feudum ipso iure nec er q̄ in casu alienationis sed requiritur iudicium z cause cognitio z sententia z idem no. glo. in. c. imperialem.

periglem.§.callidis in verbo reuertatur de prohi.feu.ali.q
Frede.col.x.7 hec sine partis presentia exerceri nō possunt
quia causarum merita partium assertione panduntur.l.fi.C
si per vim vel alio modo 7.c.cum ex litteris.de in inte.resti.ali
as nihil valet quicquid agitur in partis absentia vt in iurib'
superius allegatis maxime in.c.omnia 7.c.cauēāt 7.l.ō vno
quoq3 adeo q' neq3 interlocutoria parti preiudicialis ferri po
test in absentia ipsius partis vt nota.i.l.nec quicq'.§. vbi de
cretum.ff.de of.procō.licet aliud senserit Inno.in.c. quere/
lam.de procur.7.c.auditis co.ri. Sed primum dictum com/
muniter tenetur Et dictum Inno.procedit in interlocutoria
nullius vel modici preiudicij. dicit tamē bal.in dicto.§.vel cū
filia q' in cāu alienationis perdit vasallus feudū ipso facto
allegat In.in.c.ij.de feu. Ego allego glo. q̄ hoc aperte tenet
in dicto.§.callidis.preal.reddit ipse rationem specialitatis:
quia videtur hoc cāu vasallus habere feudum pro derelicto
ar.ff.de dam.infe.l.pretoris cum sua glo.non contingit hec
ratio in casu nostro:cum semper illi comitatum possiderunt
Item vt ipse dicit etiam hoc casu requiritur sententia super
declaratione ammissionis.nā vbicunq3 quis incidit in penā
ipso facto requiritur ante apprehensionem seu executionem
sententia declaratoria vt ē tex.no.i.c.cuz sm leges.de heret.
li.vi.7.l.eius qui delatorem.7 ibi per Bar.ff.de iur.fi.Et no.
replicat idem bal.in.c.vno.de feudo sine cul.non amit.col.x.
vbi dicit q' in mera executione vbi precessit iudiciū hominis
non est necessaria cognitio vel dilatio allegat Inno.in.c.ex
ratione.de ap.quod dicit mentis tenendum. Sed ego dico i
hoc distinguendum melius vt ipse Inno.no.in.c.cū super.
de causa pos.7 prop.prope fi.in verbo preiuditio.7 nō insi/
sto quia nō est materia nostra:7 per Bar.in.l.a diuo pio.ff.
de re iudi. Sed venio ad secundum membruz Bal. quod fa
cit ad materiam nostram:aut agitur de executione sentētie
legis:7 est necessarius libellus cum non ꝓcesserit aliquod iu
diciū quod est no.facit ad predicta tex.i.d.c.vno.7 in.c.i.de
feu.sine cul.non āmit.vbi nota.colligitur q' prius debet co/
gnosci de culpa anteq' vasallus deiiciatur.cognosci autez nō
potest nisi parte presente vt.c.cum ex litteris.de in inte.re/
sti.7 in.l.fi.C.si per vim vel alio modo. Et maxime hoc pro
cedit vbi pretenditur iusta causa.7 negatur delictum:q2 non
debet esse dominus iudex in facto proprio vt probatur in.l.
imperialem.§.preterea.de prohi.feu.per fre.col.x.7 ibi glo.
expressa.in.§.callidis.in verbo reuertatur.7 in.c.ceterum de
iudi.7 per ibi no.hec questio satis terminatur. Nam vbicū
que est questio inter dominum 7 vasallum. vt puta quia do/
minus feudum incidisse in commissum 7 vasallus negat de/
bet per pares curie.i.alios vasallos eiusdem domini questio
terminari:7 si non habet alios vasallos seu pares debet adi
ri iudex ordinarius rei vt no.glo.7 Bal.in dicto.§.preterea
qui est.§.pe.7 doc.7 glo.in dicto.c.ceteruz.quinimo plus di
co q' cum in casu nostro ecclesia Auicien. diceret dominam
Constantiam suam esse vasallam:7 illa negaret non debeāt
cognoscere pares curie nec ipse sed iudex ordinarius illius
domine Constantie seu alterius comitisse vel comitis quicū
que sit cum negetur illud esse feudum:ideo causa debet dedu
ci ad iudicem naturalem ipsius conuenti:quia actor debet se
qui forum rei.hoc expresse tenent doct.in dicto.c.ceterum.7
Bal.in dicto.§.pe.probatur in.c.i.de lege corra.col.x.quinī
mo in terminis latioribus.l.in emphiteota qui non soluit ca
nonem per biennium seu triennium licet iura dicant q' possit
per dominum expelli vt in.c.potuit de loca.7.l.ij. de iur.em/
phi.tamē vt notanter dicit Spe.in ti.de loca.§. nūc aliqua.
ver.xlviij.si emphiteota allegat aliquam iustam causam non
debet dominus propria auctoritate illum expellere sed ad
iudicem illius causa debet proferre.ad idem quod no.Ly.in
dicta.l.ij. Concludo ergo q' debuerunt Squinat' 7 Constantia
in vita sua non fuerunt placitati:an eoruz heredes potuerūt
aut possint placitari dico q' glo.in.c.i. qui. modis feu.amit.
formt.q.per casum conuersum: videlicet si dominus non
placitauit vasallum de culpis commissis in vita sua: nunqd
heres possit illum placitare: 7 concludit q'. nō ar.in.l.omni
modo.C.de inof.te.7 de reuocan.dona.l.i.7.ff.de prob.a.l.
peculo.7 idem vo.glo.in.l.oīmodō. Bal.dicit illud verum si
defunctus habuit spacium querelādi 7 nō est cōquestus: se
cus si nō habuit vel ignorauit: all'.i ar.l. diuus 7.l.excipiunt
§.fi.qō satis potest hoc casu admitti.7 fuit hec opi. Jo.an.i.
c.ij.de donat.super glo.fi.vbi ponit illam limitationez. Bal.
allār de elec.c.cum in veteri.ff.de confir.tuto.l.in confirman
do.7.l.vtilitatem. Sed quid i dubio nostro quādo vasallus
nō fuit placitatus i vita nunqd ipsius heres possit placitari:
glo.ibi non formt sed. Bal.ibi ponit 7 aperte nō soluit: sed
dicit q' est ar.ad hanc.q.in.l.rei iudicate.ff.solu.matri.sed cer
te illa.l.facet ad precedentez casum 7 non ad istum. Nam ibi
secundum verum intellectum ponitur casus:an heres mari
ti possit opponere de adulterio contra vxorem repetentem
dotem si maritus in vita accusauit vxorem:7 concludit q' nō
sed in casu nostro melius facit.l.fi.C.de adulte.vbi tractatur
an maritus possit opponere de adulterio cōtra heredem vxo
ris si opposuit in vita vxoris:sed glo.in dicto.c.fi.de dona.in
fi.formt expresse hanc.q.7 per arg.illius tex.dicit q' non: ex
quo enim vasallo non fuit mota qō i vita:non potest inquie
tari eius successor sicut ibi dicimus in donatarij herede: qui
non potest molestari si ipse donatarius non fuit de magnitu
dine molestatus in vita. Idem nota glo.i.l.fi.C.de reuo.dor
videtur enim iniuria per taciturnitatem erga defunctum re/
missa secundum illam glo.sed Jo.an.in addi.spe.in titulo de
feu.§.fi.in fine formt hanc.q.antiquoruz 7 concludit quod
supra cum limitatiōe tamen.dicit enim hanc conclusionez p
cedere vt heres seu successor vasalli non possit inquietari seu
placitari si dominus fuit sciens de culpa defuncti 7 habuit
tempus ad querellādum 7 tacuit: secus si ignorauit vel non
habuit tempus ad querellandum contra defunctum ar.l.in
confirmando 7.l.vtilitatem.ff.de confir.tu. Idē voluit Bal.
in.c.imperialem.§.insuper.de prohi.feu.ali.per Fred. vbi
bene tetigit hanc.q.7 monētur Jo.an.7 Bal.quia iste reuo/
cationes sunt quasi prosecutiones iniuriarum que non dan/
tur heredibus nec contra heredes.l.iniuriarum.ff.de iniur.
Itez ponit Bal. 7 aliam limitationem dicens q' si esset talis
fellonia seu culpa propter quam vasallus feudum ipso facto
perdidisset, tunc posset agi ab herede domini contra heredē
vasalli: q2 iniuria que secū trahit executionē etiā in heredem
trāsit vt.l.cōmissa.ff.de publi.not.in.l.ij.§.qō ait ꝓpter.ff.qō
quisq3 iu.7 ideo concludit q' si esset fellonia cōmissa in alienā
do feudum vel alia que ex speciali pacto induceret priuatio/
nem feudi ipso facto:tale preiudicium transiret in heredem
etiam querela non preparata:quod dicit esse notāndū Qō
satis mihi placet per tex.iuncta glo.i.d.c.imperialem.§.cal
lidis.in fi.vbi dicitur q' per alienationem feudum reuertitur
ad dominum.7 dicit ibi glo.q' ipso iure:in alia tamē culpa re
quiritur sntia priuatiua 7 q' conuincatur vasallus d' culpa in.
c.i.de feu.sine cul.non amit.7 nota glo.in.d.§.callidis.supra
in precedenti.q.aliquid.dixi. Item limitarem ego hoc dictū
Baldi nisi dominus sciens vasallum priuatum: eum per ali
quem actum positiuum tacite approbauerit ar.optimuz in.c.
ex ore.de priui.7.c.dilecto.de preben.7.l.si filius.ff.fami.her.
7 quod no.Bar.in.l.quo enim.ff.rē ra.habe.

Venio ad.X.q. vtruz iudicatum Auicien.in curia regis
francie habitum contra Regem Anglie ducem Aquitanie
super spoliatione possessionis seu quasi feudagij:seu omagij
super castro de lorda in aliquo dicte Constantie non vocate
nec audite 7 iuri suo preiudicauerit. Et profecto si verum est
quod supra i narratione facti presupponitur scilicet q' hec do
mina Constantia ignorauerit litem super his agitari inter
ecclesiam Auicien.7 regem Anglie nō video q' in aliquo di
ctum iudiciū habuerit sibi preiudicare quia regulariter igno
ranti non preiudicatur etiam vbi agitur de eo de quo actio p
mo loco competebat ignoranti vt in.l.sepe.ff.de re.iudi.7.c.
penul.eo.tit.facit.l.nec preterijt.C.de capti.nec sntia illa esset
mandanda executioni in preiudicium domine Constantie li
cet valuerit in preiudicium regis Anglie vt in.c.cum super d'
re iudi. Et si dicatur q' preiudicium potertt pretendere dicta
domina Constantia in executione snie saltem super possessio
ne cum rex Anglie prius possideret:seu quasi recipiendo iu/
ramentum fidelitatis tam ex ea q' a Squinato.7 sic solū ec/
clesia Auicien.veniebat ponenda in locum dicti regis Et iu
xta theoricam notabilem Inno.in.c.veniens de testi.quaz se
quitur Bal.in.l.a diuo pio.ff.de re iudi.non potest tertius

impedire executionem ſnie pro intereſſe ſuo quando petit ur fieri in rem non vacantem ſed ab alio poſſeſſam cū poſſit iſte tertius ita agere poſtmoduz pro iure ſuo contra iſtum ſecun dum.ſicut contra primū facit.l.is aquo.ff.de rei vēdi.7 quod not.io.an.poſt inno.in.c.i.de conce.preben.li.vi. Reſpōdeo q̄ immo poterat pretendere magnum preiudicium.quia ſic̄ intereſt domini non perdere ſubiectum.d.c.cum ſuper.ita in tereſt ſubiecti non mutare dominum vt no. dicit inno.in.c. anditis.de reſcrip.7.d.c.cum ſuper.facit.l.principaliter.ff.C de li.cauſa.7 videtur aperte probari in caſu noſtro i.c.impia lem.§.preterea ducatus.de probi.feu.ali.per fre.col.x.7.c.i. de lege corra.ex eadē.ea.7 col.vbi dicitur dominuz non poſ ſe ſine vaſalli voluntate in alium feudū tranſferre:ad idem quod legitur 7 no.in.c.fi.de ma.7 obe.vbi expreſſe hoc vo/ lunt Jn.an.7 Hoſti.nec ob.theorica Inno.in.c.veniens.pre al.quia procedit quando tertius reſpcū executionis nullum poteſt pretendere preiudicium vt puta quia fit executio cir ca rem ab alio tertio poſſeſſam:vnde ſecus ſi poſſet pretende re aliquod preiudiciū vt in.c.piſanis.7 q̄ ibi no.de reſti.ſpo. vbi bonus tex. mtem habebat dicta domina Conſtantia 7 aliam notabilem defenſionem. Nam ſi fuiſſet preſens potu/ iſſet negare:7 ita etiam poſtmodum debuit poſſe in illum re gem Anglie fuiſſe aliquam poſſeſſionem ſeu quaſi homagii tranſlatam quia vt.ſ.dixi in.vi.q.cum illi preſtiterit hoc iu ramentum regi Anglie per metum actus fuit ipſo iure nul lus vt ibi plene dixi 7 per cōſequēs poteſt dici q̄ eccleſia aui cien̄.deberet reponi in locū illius cum de iure nihil acquiſiuiſ ſet rex Anglie. Sed ſi dicta domina Conſtantia ſciuiſſet litē verſari inter eccleſiam auicien̄.7 regem anglie 7 tacuiſſet:nū quid ſibi preudicium aliquod generatum fuiſſet eſt magis dubium. Et primo ſuper proprietate nullum preiudicium ſi bi fuit illatum:tum quia de proprietate non agebatur 7 ſen tentia lata in poſſeſſorio nō preiudicat ſuper ꝓprietate:quia nihil cōmune habet proprietas cum poſſeſſione.l. naturali/ ter.§.nihil cōmune.ff.de acqui.poſ.7.c.paſtoralis.de cauſa poſ.7 propri.tū quia tertio etiam ſcienti 7 tacenti non fit pre iudicium ſuper proprietate vt.c.cum ſuper.7 quod ibi no.de cauſa poſ.7 pro.7 hoc ſi ſumus extra caſum.l.ſepe.p vt erāt in caſu noſtro:quia primo loco non competebat de hoc iure actio domine Conſtantie:imo nulla actio ſibi competebat cum ageretur de recipiendo iuramentum fidelitatis 7 de poſ ſeſſione feudi quantum ad dominos Sed dubium eſt nun quid circa poſſeſſionem ſibi tacendo preiudicabit. Et vide tur primo q̄ ſic per tex.no.in dicto.c. cum ſuper. ſicut enim ſententia lata contra ſubiectum preiudicat circa poſſōnē do mino ſcienti 7 tacenti vt ibi:7 ita ſententia lata contra domi num debet preiudicare ſubdito ſeu vaſallo ſcienti 7 tacenti. 7 hoc videtur velle inno.in.c.auditis.de preſcript. vbi dicit q̄ ſententia lata contra dominum nō preiudicat ſubdito nec econuerſo ſi fuit lata contra ſubditum preiudicat domino ni ſi ſcuerit 7 defenderit allegat pro hoc vltimo.d.c.pen. de re iudic.ſed in.c.cum ſuper.7.c.pe.eo.ti.reſtringit illud dictuz vt preiudicetur ſcienti reſpectu poſſeſſionis tantum:de quo videtur prima fronte ibi tex.vt ſi fiat executio pro illo qui ha buit ſententiam.7 idem videntur tenere ibi communiter ca/ noniſte. Sed ego alias conſului q̄ etiam circa poſſeſſionem non fit preiudicium poſſidenti 7 tacenti motus principaliter per rationem inno.in.d.c.auditis.vbi dicit q̄ defenſio cum de ſubiectione agitur ſpectat principaliter 7 equaliter ad do minum 7 ſubiectione ratione predicta:ergo ſententia contra vnum non debet nocere alteri etiam ſcienti 7 tacenti quod ꝓ bo per dicta.l.ſepe.7.c.pe.de re iudi.tunc enim ſententia vni us nocet alteri ſcienti 7 tacenti cum is cui primo loco cōpete bat actio primſit ſequentem expiri:7 hoc quia poterat illuz a iudicio repellere vt ibi dicitur. Sed ſi equaliter ad vtrumq̄z pertinet defenſio non potuiſſet dicta domina Conſtantia re gem Anglie a iudicio remouere cuz litigaret de iure princi paliter ſuo:ſeu quod pretendebat ſuum:ergo non debuit pre iudicari domine Conſtantie ſi tacuiſſet 7 illos litigare pmi ſiſſet cum illi litigarent pro intereſſe eozum:7 ſententia pote rat habere effectum in illozum litigantium preiudicium.hoc enā videtur probare tex.in.d.c.cum ſuper. pōderando duo vltra docto.ibi. Primo in eo quod dicit q̄ ſentētia debet mā dari executioni abſq̄z preiudicio illius cp̄i qui pretendebat ſebiectionem licet ſciuerit cauſam agi. non enim poſſet hec ſententia mandari executioni abſq̄z preiudicio domine Con ſtantie vel ſucceſſoris cuz cōpelleretur obedire nō dño 7 ſibi iuraret ſaltem donec cōſtaret de proprietate.nam pōnis cō modum maximum eſt vt inſti.de interdic.§. commodum. Secundo pondero rationem illius tex.dum dicit quia res inter alios acta non debet alijs preiudicare.7 ſic ſingulariter vult ille tex.quem neſcio alibi q̄ dominus dicitur alia perſo/ na a ſubiecto quo ad hoc vt nullum preiudicium fiat ſibi ex ſnia lata contra ſubiectum:ergo pari ratione idem dicenduz eſt in ſubdito quando fuit actum contra dominum per ratio nem predictam. Et ad illud.c.cum ſuper quatenus innuit q̄ ſnia mandatur executioni contra ſcientem 7 tacentem poteſt reſponderi q̄ loquitur quando ſciens non poſſidebat 7 loq̄ tur d quodā preiudicio facti:quia non poterat impedire exe cutionem fiendam etiaz in re vacante ex quo ſciuit 7 tacuit ſe cus autem ubi ipſe poſſediſſet vel fieret ſibi preiudicium mo/ do predicto. Et hunc intellectum ad.c. illud tenuit recolende memorie dominus Franz.a. poſtea cardinalis florentinus vulgariter nuncupatus:licet nō fuerit predictis motūs mo tus. Sed predicte concluſioni multum obſtare videtur.d. l.ſepe.in.§.nam 7 ſi libertus.vbi dicitur q̄ ſi libertus litigās de ſtatu ſuo cum tertio reportauit ſniam contrariam preiudi cat domino ſuper ſuo iure patronat⁹. Ad illum enim tex.pōt dupliciter reſponderi q̄ ille tex.habet duos intellectus. Pri/ mus quando dominus interuenit in iudicio 7 hoc videt ſo nare ille tex.dum dicit interueniēte ꝛc.7 hūc intellectū tenuit Jo.7 approbat Jnnocentius.in.d.c.cuz ſuper dixit eniz Jo. 7 bene ſm inno.q̄ ſi quis iura petit que ego poſſideo in re ali qua me ſciente 7 obtineat non tamen mihi preiudicat:niſi eū defendam 7 exponit verbum dicte.l.ſepe.ſ.me interueniente 7 defendente:quia ex quo ofero me defenſioni facio mihi p̄ iudicium ſi non probo de iure meo vt ibi facit.l.qui ſe liti.ff.d̄ peti.here. Secundus intellectus fuit Rog.vt ſufficiat ſo la ſcia.7 licet Bar.hunc intellectum teneat in dicta.l.ſepe.in/ no.tamen 7 ioan.and.dicunt q̄ papa videtur illuz intellectū Rog.reprobare in dicto.c.cum ſuper. Sed ſi volumus ſal/ uare Rog.7 Barto.dicamus alr 7 ſic:q̄ aut loquimur in liberto litigante 7 fit domino ſcienti preiudiciuz vt in.d.§.nā 7 ſi libertus. Aut loquimur in alio ſubieto vel domino liti gante 7 non fit alteri preiudicium licet ſciēti.niſi interuenerit i iudicio 7 obtulerit ſe ſe defenſioni:7 ita loquat̄.d.c.cū ſup 7 videtur iudicio meo de mente Bar.ſi bene ponderetur in dicta.l.ſepe Ratio diuerſitatis eſt:quia libertus fuit cōſecu/ tus libertatem a domino.7 ſic videtur habuiſſe licentiaz exp̄i endi ſup d̄no 7 conſequenter ſuper iure patronatus ex licen tia ipſius domini.merito fit domino preiudicium.ſicut eadez ratione dicitur i creditore litigante ſuper dominio pignoris agendo ypothecaria vt fiat preiudicium debitori ſciēti.habu it enim illam oblitionē facto domini.7 ſic videtur ſibi dediſ/ ſe licentiam ſuper dominio litigandi vt no. Bar.in dicta.l. ſepe.in non ſubiecto autē ſeu domino feudi ceſſat hec ratio: cuz non habeat feudum a ſubdito.licet litiget mere pro iure ſuo.ideo nō debet preiudicare vaſallo etiam ſciēti Jtez ex alio taciturnitas non debuit obeſſe domine Conſtantie.erat eniz ipſa certa 7 informata de iure ſuo q̄ ipſa nō eſſet vaſalla.nec ius aliquod fuerat tranſlatum in dictum regem Anglie.cuz metu illi feciſſent iuramētum vt ſupra dixi. Et ſi non eſt ve/ rum dicere q̄ permiſerit dominum ſuū agere ſed prorſus ex neum in veritate 7 quo ad ius ſuum ratione predicta 7 hec d̄ iſto dubio.

Ex.i.q.vtrum proceſſus ab illo milite de longo prio execu tore pretenſo habit⁹ fuerit nullus ita q̄ ab eodem neceſſe nō fuerit appellare.ſed ſemper eidem ꝓſtantie 7 ſuis heredibus fuerit ſalua exceptio nullitatis. Ad quam videtur mihi ſecu re dicendū q̄ quicq̄d egit nullius fuit 7 eſt momenti quia ali ud prorſus egit q̄ ſibi fuerit iniunctuz 7 cōmiſſum.merito fa ctum ſuum fuit nullum cum exceſſerit ſeu peruerterit formā mandati vt in.c.cuz dilecta de reſcrip.7.c.venerabili de of.de leg.7.c.piſanis de reſti.ſpo.7.l.diligenter.ff.mandati 7 exp̄ſ ſe in terminis noſtris.ſ.in executore peruertente mandatum tenet glo.in.c.quod ad conſultationem de offi.dele.7 idem ibi io.an.7 cōmuniter doc.7 Bar.i.l.ab executore.ff.d̄ apel. 7 per conſequēs non fuit neceſſe appellare vt not.glo.io.an. 7 Bar.in locis prealle.7 probatur iure.quia a facto nullo.lz poſſit appellari ad finem deuolutionis negocij vt euitetur in terim gra-

terim gravamen facti vt in.c.dilecto de appell.z ibi p inno.
z in.l.carmelia.pia.de iur.patr.nō tamen est necē.quia sem
per auditur quis per viam nullitatis vt in.c.i.z quod ibi no.
de re iudi.z in.l.i.z.ij.C. quando prouo.non est nec.z.l.si ex
pressim.ff.de appe.q autem ille executor querierit ordinez
z mandatum sibi factum clarissime patet ex narratione facti
Nam sententia fuit lata inter ecclesiam Auicien.z Regez
Anglie sup possessiōe q̄si homagij z fidelitatis occasione di
cti comitatus z fuit iniunctum dicto de longo perio vt exe/
queretur iudicatum.ipse vero induxit decanum nomine ec
clesie auicien.in possessionem comitatus:z precepit ill' de co
mitatu:vt nulli alij preter ecclesiam Auicien. obedirent:
Que verba sapiunt comodam possessionem comitatus z nō
possessionem homagij recipiendi vel fidelitatis. Nam si no/
luisset exequi iudicatū prout sibi de iure z ex forma mandati
incumbebat:debebat adire dominam Constantiam vt pretē
sam vasallam z sibi precipere:vt loco regis Anglie seu ducis
Equitanie obediret:z faceret homagium seu fidelitatem ec/
clesie Auicien.donec aliud pronunciaretur super proprieta/
te illius iuris:quod non fecit; sed prorsus aliud.vnde dico q
illa executio nō valuit:nec respectu possessionis recipiendi ho
magiuz nec respectu ipsius comitatus:quia in primo defuit vo
luntas ipsius executoris:in secundo defuit potestas:z sic ha
buit locum illa regula quod noluit potuit quod voluit adim
plere nequiuit.de of.dele.c.cuz super abbatia.z.l.multum in
teresse.C.siquis al.vel sibi. Nec ob.si dicatur dictum executo
rem dixisse vt nulli alij obedirent preter ecclesiaz Auicien.in
quantum iudicatum z mandatum domini Regis se exten/
debat z c.quia verbo vnum dicebat z contrarium faciebat fa
cto z sic per facta contraria recedebat vt in.c.cum.m.de con/
sti.z.c.solicitudinem.de ap.vnde erat in eo quedaz repugnā
tia.merito neutrū valuit vt in.l.vbi repugnātia.ff.de reg.iur.

¶ Venio ad.xij.q.isti vicinam in qua queritur:an iudica/
tum secundum per curiam regis prolatum non tamen execu
tioni legitime valid auerit in aliquo processuz illius executo
ris d longo pererio prius super executione iudicati primi fa
ctum. Et breuiter dico q non.nam certum est processuz illius
nullius momenti fuisse vt in precedenti.q.probatuz est. ergo
nec per secundum iudicatum recepit vigorem:quia secundū
iudicatum vel decretum non interuenit super prima executio
ne confirmado illam seu ꝓnunciando eaz bene fuisse gestaz.
q̄ casu posset ꝓbabilit dubitari nunq̄d valideť p scdaz sniaz
p ea que leguntť z no.in.l.i.ff.que snie sine ap.relic.z in.l.i.C.
quando prouo.non est nec.z per Inno.in.c.super litteris.de
rescript.p Bar.plene i.l.si expressim.ff.de ap.in quo sunt va
rie sententie vt in preal.iuribus no. Sed domina Cōstantia
instante super appellatione sua contra processuz dicti execu/
toris nomine ecclesie Auicien.fuit petitum vt ante omnia pri
mum iudicatuz de quo supra manderetur executioni ad ple
num.z per hanc postulationem per aliud iudicium curie re/
gis Francie pronunciatum fuit q executio iudicati facti pro
ecclesia Auicien.contra regem Anglie secundum tenorez di
cti iudicati fieret z i feudo totius comitatus Bigorre z i om
nibus que.d.rex. Anglie de dicto comitatu vl' ratione eiusdē
tenebat tempore primi iudicati: vt episcopus z capitulum pō
nerentur in bis i eo statu in quo erat dictus rex Anglie tem/
pore eiusdem iudicati z c. vt patet in narratione facti.vnde si
bene ponderētur verba predicta hec sententia diffinitiua im
mo verus interlocutoria prolata pendente appellatione do
mine Constantie non fuit super execucione iam facta eaz ali
quatenus approbando sed solum fuit preceptum vt primuz
iudicatum mandaretur executiōi nec simpliciter sed in preiu
dicium solius regis Anglie z vt ecclesia Auicien. poneret
in possessionem eorum que in dicto comitatu rex Anglie tē/
pore iudicati possidebat z cum illo tempore non possideret
rex Anglie comitatum pleno iure sed receperat solummodo
iuramentum fidelitatis non extendebatur etiam secunda ꝓ
nuntiatio nisi ad ius tunc possessum per regem Anglie z sic
clarissime patet q executio iniuste z peruerse facta per illum
executorem de longo pererio in nullo fuit p hoc secūdū iudi
catū qualidata maxime cū ꝟba snie sint stricte intelligēda vt
in.l.vna.C.si vna sen.plu.fu.p.z.c.dilect'.de of.or.no.Bar.
in.d.l.si exp̄ssim.i pri.scē col. Quinimo plus no.dixit bar.i
d.l.si exp̄ssiz q si fuisz appellatū a snia nulla. z inder appella
tionis pronunciasset appellationem iniustaz seu male appel
latum nō per hoc confirmaretur prima sententia nulla quia
non sequitur fuit male appellatum. ergo iudicatum' tenuit.
nam potuit esse male appellatuz propter defectum ordinis
non seruati.vl' quia post decennium vel quid simile.z verba
snie vt predixi sunt stricte intelligenda. Ad propositum no/
strum veniendo tunc fuisset confirmatus processus nullus
illius executoris si fuisset pronuntiatum male appellatum z
bene per illum executorem processum vt not.inno.z alij in iu
ribus preal. Et hoc casu posset dubitari nunquid per talia ꝟ
ba confirmaretur prima executio.z primo tenerez q non.qz
illa executio notorie erat nulla cuz constaret q eēt contraria
sententie que inducit notorium vt in.c.vestra.z.c.fi.de coha.
de.ergo secunda sententia esset notorie iniusta si ꝓineret pro
cessum notorie nullum esse validum. sententia vero notorie
iniusta est ipso iure nulla.nec est op' ab ea apellare ter.est no.
in.c.inter ceteras.de re iudi.no. Inno.in.c. fraternitatis.de
fri.z mal.nam sententia transit in rez iudicatam propter pre
sumptionem iustitie:quia presumitur pro iudice vt.c.in pre/
sentia.de renun.z.c.causam q̄.de iud. que presumptio cessat
data notorietate iniustitie.nā veritate manifestata cedit opi
nio ꝟitati.viij.di.veritate. Et hec de ista.q.

¶ xiij.questione vtruz dña Constantia debeat haberi execu
sata que postq̄ sciuit.dicta iudicata pro ecclesia Auicien.pro
lata coram executore z decano obtulerit homagium facere
ecclesie z alia ad que tenebatur vt.s. Et demum infirmitate
languens procuratorem cum speciali mandato constituit ad
faciendum ipsum omagium: z idem procurator illud facere
obtulit:sed ecclesia recipere non curauit. Ad.quōnē. hanc
respondeo q nō solū ē excusata:sz dico q fecit plusq̄ debuit
Excusata enim est.quia satis est q vasallus postq̄ cognoscit
se vasallum adeat dominum z polliceatur iuramētuz z petat
inuestituram z alia offerat ad que tenetur d iure vt est tex. in
c.i.de capitulis corra.col.x.z si deficit pro domino perinde.ē
ac si omnia ad que tenebatur fecisset:quia iuris regula est: vt
si deficit pro illo cuius interest factum fieri perinde est ac si fa
ctum fuisset gestum vt in.l.iure ciuili.ff.de condi.z demon.z
in regula imputari.cum concordantijs ibi positis de reg.iu.
lib.vi.satis est enī q homo facit quicquid potest z in eo consi
stit.xxij.q.ij.faciat homo.z.c.breui.de iur.iurādo Et temp'
anni prefixi ad iuramentum fiendum z c.currit vasallo a tem
pore scie z non ante vt no.Bal.in dicto.c.i.z hanc partem te
net Bal.post Jaco.bel.in.c.ij.per quos fi.inuesti.col.x.vbi
dicit q si vasallus vult facere fidelitatem:dominus autem re
cusat facere inuestituram non nocet vasallo z dominus sibi
tenetur ad interesse vt in.§.fi.de no.fo2.fide.eadem col. Vel
potest secundum eum precise cogi tradere rem z inuestiturā
facere vt in.c.si facta.si de feu.fu.contro. Vel tertio secundū
eos priuabitur dominus proprietate feudi.sicut vasallus pri
uaretur iure suo si recuset fidelitatem prestare vt de noua fo2.
fide.§.dominus.in ti.qualiter dominus feu.priue.c. vnico.
eadem coll'. Et hoc vltimum est notandum:z diri supra in.
vi.q.z facit.c.quia diuersitatem.de concess.preben.z.c.licet.d
sup.neg.prela. Dixit q fecit domina Cōstantia plusq̄ debu
it:quia non tenebatur illico iurare cum non fuisset ad illud iu
dicium agitatum inter ecclesiam Auicien. z regē Anglie vo
cata.vnde prius debebat audiri volens dicere d iure suo: qz
forte non erat vasalla sed vera proprietaria sicut fuerat dña
Petronilla.vel forte intererat sua non mutare dominum vt
plene diri supra in.x.questione.

¶ xiiij.questio. Utrum.d.rex Francie qui partibus contē
dentibus tenere debeat secundum tenorem iudicati sui i ma
nu sua tanq̄ superior res cōtentiosas sic tenēdo longissimo
tempore prescripserit contra partes:ita q teneatur heredib'
dicte Constantie super proprietate dicti comitatus iusticiaz
ministrare. Ad quam dico duplici ratione z efficaci q nō po
uerit prescribere sed q teneatur ius suum cuiqz ministrare.
Et primo probatur quia prescriptio cum mala fide non pro
cedit vt in.c.vigilanti.z.c.fi.de prescrip.z in regl'a possessor.
de reg.iur.lib.vi.per Bar.in.l.priuilegia.C.de sacr.san.ecc.
vbi dicit q hoc ius canonicum cum concernat anime salutez
debet seruari etiam in foro ciuili.z item nota glo.in.d.regula
possesso.sed rex Francie sciebat illa bona ad alios pertinere
z non ad se:cum illa redurit ad manus suas per partiuz con
cordiam:ergo prescribere non potuit tanq̄ in mala fide con
stitutus. Ille enim dicitur male fidei possessor qui habet rex

alienarum conſciẽtiã vt dicit tex.in.c.ſi virgo.xxxij.q.ij. Nec ob.ſi dicatur q alij reges ſucceſſores potuerunt hoc ignorare ar.rele is qui i ius ſuccedit alterius.de reg.iur.li.vi.q nõ eſt veriſimile nec eſt preſumendũ cum pretextu iudicati hoc fecerit ille rex: z iudicatum inducit notorium quod quis non preſumitur ignorare de purg.ca.cũ dilecti. Itẽ z melius p̃ ſuppoſito q ſucceſſores habuiſſent bonam fidem cum mala fides defuncti noceat ſucceſſori vniuerſali in preſcribendo vt eſt tex.notabilis cũ glo.in.l.cum heres.ff.de diuer.z temp. preſcrip. Succeſſores enim in regno habuerunt regnum z alia tanq̃ heredes:plene dixi ſupra in pria.q. Et licet By.dixerit in rel'a poſſeſſor.preall.de ẽptate canonica videri q ſucceſſor bone fidei poſſit a ſe preſcriptionẽ inchoare iuxta not. in.c.de quarta.de preſcrip.z.c.cura.de iurepa.tamen dico illud procedere in terris eccleſie:non autem in alijs vbi principaliter debet ſeruari ius ciuile ex quo ſeruari poteſt ſine ani me detrimento vt no.in.d.rel'a poſſeſſor.z in.c.ij.de arbi.lib. vi.z in dicta.l.priuilegia. Itẽ iura canonica loquuntur in ſucceſſore in prelatura qui cauſat ius non a defuncto ſed a ſuperiore:vnde cenſetur eadem perſona cum defuncto. Jus autẽ ciuile loquitur in herede qui cenſetur eadem perſona cum defuncto:cum ab eo ſortiatur omne ius ſuum vt in auten.ꝺ iure iuran.amoꝛi pꝛe. Secunda ratio principalis quare non debet preiudicari domine Cõſtantie z ſuis ſucceſſoribus eſt:q̃ lis etiam apud conſiſtoꝛium principis conſiſtens debet eſſe abſq3 damno moꝛe donec princeps fecerit eam dirimi vt in auten.ſed cum lis.C.de tempo.ap.z in.c.ex inſinuatione. de app. Et per hec liquet clare veritas huius.q.

¶ Xv.queſtio.in quam penaz incidit eccleſia Auicien. tranſferendo dictuz comitatum in dominam reginam quocunqz titulo inaudita domina Conſtantia z ſua pendente appellatione. Reſpondeo q incidit in penam litigioſi contractus que quidem pena locum habet etiam contra eccleſiam cum alienauit prelatus comunicato capitulo vt probatur in.c.eccleſia ſancte Marie.el primo vt lite pen.nil inno.z ibi exp̃ſſe hoc tenent Hoſti.z Jo.an.facit.xi.q.i.quia res in litigio. Pena autem litigioſi ponitur in.l.fi.C.de litigio.z per glo.in dicto.c.eccleſia z reſpectu ipſius alienantis pena ẽ:quia ſi p̃cium interuenit compellitur neduz pretium reſtituere ſed aliam tantam quantitatem refundere z applicatur fiſco:z contractus alienationis non valet:z ſic recuperat rem vt actoꝛis non ſit conditio deteꝛioꝛ ex quo a principio incepit iudicium contra certam perſonam. Si autem nõ interuenit pretium: puta quia donauit:tunc mulctari debet in extimatione vera z iuſta vt hec habentur in dicta.l.fi. Et q hic habeat locum illa pena probatur ſic. Res efficitur litigioſa cum de ipſius dominio queſtio vertitur inter actoꝛem z reum iudiciaria cõuentione vel precibus principi oblatis z iudici inſinuatis ac per eum futuro reo cognitis vt dicit tex.in auten.litigioſa.C de litigi.z in cleñ.ij.vt lite pen. Sed in caſu noſtro agebatur de dominio illius feudi ſeu comitatus z cauſa fuerat placita ſeu in iudicium deducta. Nam appellatio prima cum fuit extraiudicialis habet inſtar prouocationis vt in.c.cum ſit romana.de app. Item z melius poſtmoduz cauſa fuit deducta in iudiciũ z preces fuerunt inſinuate regi:z rex mandauit vt fieret iuſtitia.z hoc fuit ſepe inſinuatum eccleſie auicien. vnde non ſolum hic interuenit citatio z cognitio ſuper re litigãda quinimmo multi alij actus interuenerunt ad inducendaz rem litigioſam.z ſufficit ſola citatio vel preceps principi oblate z iudici per eũ inſinuate ꝛc.vt ſupra dixi. z vtrunqz quod plus eſt hic interuenit.ergo habuit locum vitium litigioſi cõtractus.z hoc vicium remanet etiam in cauſa appellationis vt no.dicit. Inno.in.c.dilecte.i fi.de excep.

¶ Xvi.queſtio.Utruz domina regina z eius heredes qui ex facto per modum in caſu narratum tenuerunt dictum comitatum per centum.xxx.annos z vltra:preſcripſerint contra heredes dicte Conſtantie nunc ſe defendentes. Ad banc.q. dico q preſcribere non potuerunt.z de domina regina non eſt dubiũ:q3 ipſa in mala fide:tũ recipiendo rem litigioſaz.vt patuit in precedenti.q.eum poſtmodũ de facto z per violentiam illũ comitatũ occupando.xxxiij.q.ij.ſi virgo.nec ipſius ſucceſſoꝛes potuerũt p̃ſcribẽ.tũ q3 veriſimile ẽ in ſcõ taz arduo hũiſſe notitiã oꝛiginis illius comitatus:z ſic erãt i mala fide tum quia mala fides defuncti nocet heredibus in preſcribendo vt ſicut defunctus non valebat preſcribere propter malã fidem:ita nec ipſius heres:quia cenſetur eadem perſona cuz defuncto licet hũ erit bonam fidem vt.l.cum heres.ff. de diuer.z tẽ.z oꝛxi plene.s.in.xiij.q.z not.glo.in.l.vitia.C. de acqui.poſ. Et maxime hoc procedit habito reſpectu q vitium erat reale:quia vi dicta.d.regina occupauit dictum comitatum per gentes ſuas z ler dicit q vitia poſſeſſionum a maioribus contracta perdurant z ſucceſſoꝛem auctoꝛis ſine culpa comitrantur ut in.l.vitia poſſeſſionuz.preal.z inſti.de uſuc.§.furtiue.cum ſequenti

¶ Xvij.qõ:Utrũ rex Francie in pace facta apud bꝛicamacum cum rege Anglie vt in caſu dictum eſt potuit dare comitatum bigoꝛre i eius manibus taliter exiſtẽte dicto rege Anglie. Et ſi potuit: Utrum poſt priuationem in parlamento factam idem comitatus ad poꝛem ſtatum z cauſam redierit aut ſit in domino regis per confiſcationem incoꝛpoꝛatus. Et queſtio apud me non eſt leuis per tex.no.z ſing.in materia ſua in.l.benea zenone.C.de quadri.preſcrip.vbi i ſumma dicitur q ſi Imperatoꝛ donat alteri vel vendit vel aliter alienat rem alienam vt propꝛiam: non valet pretendens illam rem eſſe ſuaz ſeu dominus vel crediꝛ contra detinẽtes actionem mouere:ſed aduerſus fiſcum agere infra quadrienniũ dumtaxat:poſtea vero nullam actionem habet etiam aduerſus domum ceſareã. Sed in caſu noſtro rex Francie qui vices Imperatoꝛis gerit in regno ſuo z inter ſuos ſubditos vt in.c.per venerabilem.qui fi.ſint le. Illum comitatum quem tenebat vt propꝛiũ contulit regi Anglie:nec fuit tunc actum contra eius fiſcum infra quadriennium ergo nulla actio remanſit dictis comitibus de Furo nec ſucceſſoꝛibus. Nec obſtat priuatio poſtmodum facta de rege Anglie: quia obligõ ſeu actio ſemel ſublata z extincta non redit ſeu reuiuiſcit licet res pꝛineat ad pꝛiorem ſtatum.l.qui res.§. areã.ff. deſolu.z in.c.queris.de conſe.di.iiij.

¶ Et q̃q̃ hoc motiuum urgere videatur:tamen eo non obſtante contrariuz puto de iure verius. Et ad.l.benea zenone.reſpondeo multis modis. ¶ Primo q illa ler loquitur quando Imperatoꝛ donauit rem alienam credens illam eẽ ſuam ſecus ſi ſciebat illam eſſe alienam.q3 tunc alienatio nõ preiudicat domino.de hoc ſunt due glo.multum notabiles. prima in.l.ij.C.de alie.re.co.alia i.l.vna.de alie. rerum fiſca. cum priua.co.li.r.que ita z bene reſtrinxerunt illam.l.z ſeq̃tur bart.in.d.l.vna. Et eſt ratio.nam ſpeciale priuilegium Imperatoris eſt ut poſſit rem alienam alienare quando habet in illa aliquam partez ut in iuribus pꝛoxume allegatis. Secus autem quando nullam partem habet z ſciat eã alienam. Non enim poteſt Imperatoꝛ regulariter aliena largiri vt nota.in.l.reſcripta.C.de p̃ci.impera.of.per Cy.z bar. in.l.fi.C.ſi contra ius vel vti.pu.per Inno.in.c.que in eccleſiarum.de conſtitu.ſed res. Francie veriſimiliter ſciebat illuz comitatum bigoꝛre ad alios pertinere: qm̃ fuerat longa cõtentio in curia parlamenti ſuper eo inter regem Anglie z eccleſiam Auicieñ.z inter dominam Conſtantiam z eandẽ eccleſiam. Item ſucceſſoꝛes domine Conſtãtie vſq3 in hodiernum diem ſemper iſtiterunt apud reges Francie pꝛo tempoꝛe exiſtẽtes pꝛo recuperatione dicti comitatus vt dicitur i naratione fci. Et fama debet eſſe veriſimiliter in illis q comitatus iſte ad illos domios de Furo pertinet. Per hec.n. z denũciationes ſepe factas preſumitur mala fides poſſidẽtis vt no.dicit bar.i.l.celſus.ff.de vſuca.maxime quia i graui z notabili facto pꝛout erat iſtud.preſumitur memoriã extare licet multa ſint tempoꝛa lapſa ut in.c.cum illoꝛum.§. circa.de feu.exc.z.xvi.di.quod dicit is.facit quod no.inno. in.c.ex litteris.de iure iu. ¶ Secũdum poteſt reſponderi. q illa.l.benea zenone.ponit priuilegium ſpecialiſſimuz Imperatoris z Auguſti qui ſuis conſiliis/ſuis laboꝛibus pꝛo toto oꝛbe terrarum die noctuq3 laboꝛãt:vnde non imerito ſi habent dignã ſua pꝛerogatiua foꝛtunam vt dicit ibi tex.pꝛope fi. Hoc autem priuilegium non attribuit ſibi rex Francie:ergo non extendendum vt in.c.ſane.de priuile.z.vij.q.i. petiſſi in z marie q3 in eo nõ ẽ eadẽ rõ in hoc q̃ in Impatoꝛe cum non laboꝛet pꝛo vniuerſo oꝛbe. ¶ Tertia reſponſio certuz ẽ q alienatio facta per eccleſiam auicieñ tẽpoꝛe litigij non valuit vt in.l.fi.C.de litigi.z.c.eccleſia.vt li.pen.z per conſequens remanſit de iure pꝛopꝛietas illius feudi apud eccleſiam illam.lex autem bene a zenone non habet locum in rebus eccleſie:quia non potuit Imperatoꝛ ſe priuilegiare in p̃ iudiciũ bono

iudicium bonorum ecclesie vt in.c.qlle in ecclesiarum &c.ec
clesia sancte marie.de consti.7.l.fi.ff.de iur.om.iudi.7.c.pa/
storalis.de re iudic.vbi bonus tex.ad materiam nostram.

Quarto subtilius posset responderi.q.l.bene a zenone.
preal.habet locum re alienata existente penes alium: 7 hoc
ne inquietetur ille qui habuit rem ab Imperatore nec ipse
Imperator inquietetur in extimatione:merito fuit prefixus
tempus ad agendum vt ibi.Sed in casu nostro cessant hec
rationes:cū res reuersa sit ad ipsum regem. Nec licet ipsum
dominum regem locupletari cum iactura aliorum.maxime
subiectorum vt in.c.locupletari.de reg.iu.li.vi.7 in.l.nā hoc
natura.ff.de condi. nde.7 cum illa lex sit odiosa debet restrī
gi quātus fieri potest.l.si preses.7.l.pe.ff.de penis.7.§.odio
sa.7 rel'a in penis.li. vi. Ex quibus concludo q aut dicta
alienatio nulla modo valuit: aut si valuit rediit ad priorem
statum cum sit reuersus ad successorem vniuersalem illius
domine regine 7 ad male fidei possessionem.

Xviij.questio. Vtrum diligentie facte per heredes dicte
Constantie vt supponitur est in narratione facti interrupe
rint prescriptionem dicte regine 7 suorum heredum fiqua
fuit. Hec questio pōt primo decidi per ea que.s.dixi i.xiiij.
7.xv.questione. Non enim potuit hic habere locum prescri
ptio rationibus ibi dictis. Sed presupposito q locum hūe
rit vt quesito satisfiat:an per illas diligentias fuerit facta in
terruptio. In hoc animaduertendum q domina Constātia
fuit spoliata dicto comitatu Bigorre p reginam: vnde pre
scriptio ab illo tempore 7 non ante debet considerari quia si
ne possessione prescriptio non procedit vt in regula sine pos
sessione.li.vi.ab illo vero tempore cum domina regina fuerit
violenta nō potuit indubie inchoari prescriptio insti.de vsu
ca.§.furtiue cum sequ. Nam 7 si legitimum habuisset titu
lum non debuisset propria auctoritate possessionem violen/
tem inuadere vt.l.fi.C.si per vim vel ali.modo.7.l.si ex stipu
latione.ff.de acquir.pos. Nam rem propriam nō potest qs
violenter inuadere q si fecerit incidit in penam.l.siquis in
tantam.C. vnde vi.7.xvi.q.vi.placuit. vt priuari debeat do
minio illius rei si erat sua:sinautem cogitur rem eum extima
tione illius restituere vt in dictis iuribus Preterea cum di
cta domina regina fuit placitatum in curia regis.7 per litis
contestationem vel vbi non exigitur ex priuilegio cause per
actum qui solet fieri post litem contestatam inducitur inter
ruptio prescriptionis ciuiliter vt i.§.potest.xvi.q.iij.7.l.pe.
C.ne dotat.defunc.no.glo.in.c.illud de rescrip.7 Barto.in.
l.naturaliter.ff.de vsucap. Demque huic regine successit do
minus Lodouicus rex filius suus in dicto comitatu Bigor
re:qui quidem dominus Lodouicus prescribere non potu
it:tuz quia erat successor vniuersalis matris qui fuerat male
fidei possessor vt in.l.cū heres.ff.de diuer.7 tempo.prescrip.
tum quia res iam fuerat in litigium deducta.cum defuncta:
tum quia ipsa possessio comitatus fuerat vitiosa:quia inuasa
uiolenter.vnde nocuit etiaz successori vt dicta.l.vitia posses/
sionum.C.de acqui.pos.7 dicto.§.furtiue. Tertio dicti co
mitatus possessionem dominus rex Lodouicus post coro
nationem suam transtulit in dominum Karolum comitē
Marchie fratrem suum. Iste etiam licet esset singularis
possessor prescribere non potuit.tum quia erat in mala fide
que presumenda est ex fama loci.que habebat q dictus co/
mitatus pertineret ad dominam Constanciam iuxta no.p
bar.in.l.celsus.ff.de vsuca.tum quia etiam de iure ciuili sal
tem infra.xxx.annos non potuit prescribi per quemcunque
etiam singularem successorem propter vitium reale quod co
mitatur quēcunque successorem dicta.l.victia.cum glo.in.
dicto.§.furtiue.cum seq. Item non potuit transferri in istū
Karolum cum super eo lis penderet iam inchoata cum do
mina regina que etiam transiuit in successorem.s.dominum
Lodouicum. Nam iudicium non extinguitur per mortem
alterius litigantis vt in auē.principales.C.de iura.ca.7 no.
glo.in.c.fi.de arbi. Alij vero postmodum succedentes in re
gno Francie 7 in dicto comitatu specialiter non exprimun
tur in casus narratione.nec specifice dicitur qualem diligen
tiaz adhibuit comes Fuxi p hebus vulgariter nuncupatus
seu alij predecessores vel successores sui.sed i genere dicitur q
multas diligentias adhibuerūt.vnde nō potui comprehen
dere an essent sufficientes ad interrumpendam p̄scriptiōem
siqua fuisset inchoata cum non omnis diligentia sufficiat ad
interrumpendam prescriptionem vt patet in.l.vt per secutus
C.de anna.excep.7 xvi.q.iij.§.potest.v.is autem cuius. Et
ideo non possumus in hoc dare speciale responsum:de p̄o.c.
de mulier. Sed ingenere dico animaduertendum q prescri
ptio quandoqz interrumpitur naturaliter:quādoqz ciuiliter
quandoqz vero dormit:ita q non currit nec interrumpitur:
sed illud tempus de medio subducitur 7 de his plene videa/
tur per glo.7 doctores in.c.illud.de prescrip.7 per Bar.in.
dicta.l.naturaliter.qui illam.l.commentauit. Et inter cetera
ad propositum nostrum dormit prescriptio quando tanta est
hostilitas seu guerra in loco q ius nō redditur vt in.c.ex trās
missa de prescrip.7 ibi per Inno.7 Bar.vbi supra. Idem se/
cundum Bar.ibi quando ita seuit mortalitas seu pestilentia
q ius in loco non redditur consimiliratione:quia est hostili/
tas dei:ita q tempora ista debent subduci de prescriptione.
Et arbitror q illa fuerūt multa in Regno Francie propter
maxima guerrarum discrimina que viguerunt 7 vigent in il
lo regno. Item interrumpitur prescriptio per litis contestōez
vt supra dixi. Et dicit glo.no.in regula sine possessione.de re-
gu.iur.li.vi.q de iure canonico sel'sic interrupta amplius nō
potest prescribi:q videtur reus turbare de iure suo 7 non ha
bere bonam fidem. Sed de iure ciuili requiruntur de nouo
xl.anni. Sed in hac materia peccati standum est iuri canoni
co vt nota.glo.in rel'a possessor li.vi.7 idem dicit glo.no.in.c.
i.xvi.q.iij.C.de sacro san.eccl.l.priuilegia.item tempore pu/
pillaris etatis non currit prescriptio.l.sicut.C.ō prescriptio.
xxx.vel.xl.an.facit.l.fi.C.in qui.ca.in inte.resti.non est ne. 7
ideo siquis de successoribus domine Constantie primo spo/
liatus fuit pupillus:sunt tempora illa pupillaris etatis ō me
dio tollenda. Preterea de iure canonico interrumpitur pre
scriptio quādocunqz superuenerit mala fides.i.cōscia rei alie
ne vt in.c.vigilati.7.c.fi.de prescrip.7 rel'a possessor male fi/
dei.li.vi.no.Bar.in.dicta.l.naturaliter.ff.de vsuca. Item
aduertendum q siquis non valuit litem contestari:vel propt
aduersarij abītiam vel furoris laborem cum neminem tuto
rem habeat vel curatorem: vel quia in magna potestate con
stitutus est:7 notandum est hoc vltimum in materia nostra
nam tunc debet protestari apud iudicem loci 7 coraz eo libel
lum querimonie deducere:7 si non potest habere presidē hoc
faciat coram episcopo 7 suam manifestet voluntatem:7 sic fa
ciendo interrumpit prescriptionem aduersarij: 7 si non pōt
habere presidem vel episcopum:tunc hoc faciat coram nota
rio.7 in defectum notarij coram tribus testibus. Hec omnia
habentur in.l.vt perfectius.C.de anna.excep.7.xvi.q.iij.§.
potest. Ex his poterit procurator domini comitis de Fuxo
multum instrui ad eneruandam prorsus prescriptionem al
terius partis vel in totum allegando malam fidē vt supra di
xi.vel interruptionē vel tollendo illa tempora ō medio inqui
bus p̄scriptio dorminit vt supra. Et hec sufficiant ad istā.q.

Xix.questio.Vtrum priuilegiū q comites Arminaci 7
Pardiaci.pretensum:prestet aliquod impedimentum dona
tioni domino comiti Fuxi facte.aut det iustam oppositionis
7 appellationis causam quo minus sortiatur effectum. et si
tale priuilegium aut pactum inter regem 7 suos subditos ha
bitum sit de iure validum 7 tenendum attentis vel non obstā
tibus multis in donatione appositis que de pactis huiusmo
di videntur facere mentionem. Ad hanc questionez breuiter
respondeo:q tale priuilegium seu pactum nullius momenti
est.non appareat de interesse aliquo dicti comitis Arminiaci
ter.est apertus 7 ibi glo.7 doctores in.l.nemo paciscēdo.ff.
de pac.vbi expresse patet q nedum princeps immo nec priua
tus potest eo pacto ligari vt rem suam non alienet.idem not.
per Bar.in.l.filij.§.diuus.ff.delega.primo.7 in.l.ea lege.C.
de condi.ob causam.hinc tex.not.in.l.quotiens.ff.de serui/
tu.dicit q non potest constitui seruitus si nihil interest accipi
entis veluti si stipuloz ne per fundum tuum eas aut ne ibi cō
sistas.7 ideo si mihi concedas ius tibi non esse fundo tuo vti
frui nihil agitur vt ibi si autem potest dominus comes Ar/
miniaci aliquod interesse pretēdere vt dictus comitatus Bi
gorre non ponatur extra manum regiam.et tunc dico q ius
possit valere pactum aut priuilegium ne alienetur non tamē
tale pactum potest impedire dominij translationem si de fa
cto alienatur ter.est 7 glo.7 clarius ibi per Bar.i dicta.l.ea

lege.z idem nō.in dicto.§.diuus z dicta.l.nemo z in.l.fi.C. de pac.conuē.inter em. Itez notanter dicit Inno.in.c. Raynaldus de testa.vbi plene hanc materiam prosequitur vbi i summa dicit q pactum non potest facere vt alienatio facta non teneat vel q dominium non transeat in accipientem sz paciscens agere potest ad interesse vel ad penam allegat no. in dicta.l.ea.si ergo pactum etiam vestitum non impedit dominij translationem fortius nec priuilegium alienantis cuz minus liget priuilegiuz qz pactuz ad hoc quod nota in.c.sug gestum z.c.dilecti.de deci. valet enim priuilegium si interest accipientis vt legitur z no.in.l.i.§.si quis hoc cōcesserit.ff. de aqua.quoti.z esti.tamen non potest impedire dominij trā slationez vt nota.in dicta.l.fi.C.de pac.inter em. Fallit hoc fm bart.in dictis iuribus quando is qui pactum apposuit vt non alienetur reseruauit sibi ius aliquod in illa re z sic intelligit textus no.in.l.si creditor.§.fi.ff.de distrac.pi.vbi patet q si creditor recipiens ypothecam alicuius rei apponit pactum ne illa res alienetur impeditur dominij translatio vt ibi est casus singularis Sed in casu nostro nullum ius competit comiti Arminiaci in illo comitatu:ideo pactum vel cōcessio non fuit sufficiens ad dominij translationem in dominum comitē Fuxi impediendam. Preterea dico q cum rex Francie in concessione domino comiti Fuxi facta reuocauerit omnes litteras z omne priuilegiuz alteri cuicunque concessum continens vt non possit dictus comitatus alienari vt patet in concessione facta dicto domino comiti Fuxi:non potuit:nec potest dictus comes Arminiaci suum priuilegiū allegare vt pote reuocatum:q reuocatio valuerit probatur ex his que leguntur z nota.mar.per Inno in.c.in nostra de iniurijs.vbi ter.in hoc notabilis:ex quo ex:dictis per Inno. ibi colligitur q statutum priuilegiatiuum ibi collatum i subditos potest reuocari per ipsos statuentes: quod intelligo quando priuilegium continet factum successiuum sicut in casu nostro:eodem modo intellgo dictum Innocent.in.c.nouit.de iudic.quod sequitur Archidiaco.xi.q.i.quicunque. z Jo.andree in.c.constitutus.de religio.domi. Dicunt enim isti q priuilegium concessum non subdito puta ecclesie per principē secularem reuocari amplius non potest ar.in.l. perfecta donatio.C.de dona.que sub modo:secus si est concessum subdito:quia illud reuocari potest vt patet i dicto.c.sug gestum.z.c.dilecti.de cocef.pre.detestāda.z.c.veniens.de prescrip.cum si. Si autem priuilegium transisset in contractum vel quasi:tunc non posset amplius reuocari vt puta si fuisset dictum:Quicunque inuerit ad habitandum ad talez ciuitatem gaudeat immunitate tot annis tale enim priuilegiū seu statutum priuilegiatiuum non potest amplius reuocari respū eorum q ui iuerunt:sed respectu aliorum sic vt no.bar. in.l.omnes populi.ff.de iusti.z iure.z.l.quod semel.de re. ab or.fac.z.l.semper.de iur.imn. Idem dico quando priuilegium contineret actum momentaneum qui transiuisset i iusgentium vt si princeps aliquid mihi donasset vel in feudasset.illud enim sine causa amplius reuocari non potest vt in. c.i.de feu.sine cul.non am.z.c.vno.de natura feu.z sic intelligo quod vtrobique no.Bald. Et ex predictis concludo q nec priuilegium nec appllio potuit impedire dicti comitatus Bigorre translationem:tum quia priuilegium non valuit tum quia presupposita validitate fuit reuocatum:tuz quia p̄ suppositū validitate fuit reuocatum.tum quia presupposito q non potuisset reuocari nō potuit impedire dominij rei regis translationem vt patet ex predictis. Et de appellatione q nō habuerit impedire patet quia appellatio extraiudicialis nil poeratur si est iniusta sicut erat in casu nostro vt patet ex predictis vt probatur in.c.cum nobis.de elec. Item quātuncunque sit iusta non habet impedire quo minus interiz possit vti iure suo vt not.dicit Inno.in.c.cū iter canonicos z.c.quia propter.de elec.z.c.interposita.de appel.z.c ad dissoluendum de.disponsa.impu. Nec ob.iuramentum regis predecessoris si quod fecit.quia illud non extenditur ad successorem in.c.veritatis.de iu.iur. quinimmo etiam si fuisset predictum ab isto rege donatore non habuisset impedire dominij translationem illius comitatus Bigorre quia actus gestus contra iuramentum tenet.licet contraueniens sit periurus.vt in.c.sicut de.spon.no. Inno.in.c.dilecto.de appel. tenet Jo.andreas.in regula q semel.de reg.in.li.vi.in merc. tentit Glosa.xuj.q.ij.c.vltima voluntas.nec obstat si oppo natur de.c.intellecto.de iure iur.vbi patet q non tenet alie natio facta in preiudicium regis etiam cum iuramento. Ad hoc enim plene respondebo.j.super questione.xxvi vbi melius cadit.

Ex his infero ad solutionem.xx.questionis que fuit. Utz p' oppositionē z appellatiōez comitis Arminiaci inouata veniāt retractāda. Dico enī q ñ.qz oppositio z appellatio fuerunt iniuste.z presupposito q fuissent iuste non tamen potuerunt impedire dominij translationem z sic amplius non potest agi contra dictum comitem Fuxi quilegitime obtinuit dictum comitatum cum pactum seu priuilegium de nō alienando rem propriam esto q intersit paciscentis non tamen afficit ipsam rē nō possit alienari vt patet ex iuribus supra in precedenti.q.allegatis.

Item soluitur questio.xxi. Utrum.s.dicti facit possint ad causam suarum oppositionum z appellationum predictaz petere q dictus comitatus Bigorre ad manū regis ante omnia educatur z postea cognoscatur de meritis earundē Et vt patet ex predictis in duabus primis qnestionibus Dicendum est q non.tum quia notorie constat de iniustitia appellationum z petentium illam reuocationem:tum quia priuilegia que redarguuntur de nullitate aut falsitate aut alio vitio non debent causa pendente vacillari sed debent obseruari donec contrarium probatur vt in.c.accepimus. de fi.instru.z in.c.cum persone de priuileg.li.vi. z.l.cum precibus.C de proba.quinimmo lite pendente non debet quis possessiōe sua preterru.priuilegij habita priuari etiam si priuilegium sit contrarium iuri vt in.c.i.vt li.pen.

Xxij.questio est. Utrum oppositio z appellatio comitis p̄ diaci quas facit pro baronia sua de angulis:quia de maiori translata est i minori sit efficax attento q reges Francie omni die consueuerunt vasallos suos quāuis inutos transferre impares aut minores: z ita seruatur in Francia vt presupponitur. Pro solutione huius.q.induco ter.apertum in.c.vno. §.ex eadem.de lege coz.col.x.vbi expresse patet q in requirēdo consensu vasallorum non statur loci consuetudini. Ad idem quod no.Bal.in.c.imperialem.§.preterea ducatus.de probi.alt.per Fred.vbi dicit q licet lex.prohibeat diuisionē ducatus vel dignitatis inter plures heredes: tamen valet cōsuetudo in oppositum adiiciens q nulla lex.positiua est que non possit tolli consuetudine contraria per.l.de quibus.ff.de legi. Ego tamen hoc dictum limitarem per.c.fi.de consue.ad huc o preterea bonuz ter.in.l.venditor fundi.§.i.ff.comunia predio.vbi patet q consuetudo potest preiudicare iuri proprio singulari. Secundo principaliter potest dici q licet feudum non possit alienari inuito vasallo saltem in minorez vt videtur innuere ter.in dicto.c.i.§.ex eadez de lege coz.zin dicto.c.imperialem.§.preterea ducatus. hoc tamen verum nisi alienetur cum vniuersitate:puta cum ciuitate aut comitatu vt in casu nostro contingit.nam tunc etiam rustico potest alienari vt notanter dicit Bal.post glo.in dicto.§.ex eadem. Et est notandum secundum eum q rusticus potest emere dignitates z iurisdictiones que sunt proprium z patrimonium venditoris: quod dicit menti tenendum. quinimmo plus dicit ibi Bal.q licet de iure communi iurisdictiones nō possint vendi.quia publici iuris sunt z extimationen non capiunt z maxime merum imperium quod exercetur in persona quarum nulla est extimatio vt.ff.ad.l.acq.l.liber homo.dicit tamen q per cōsuetudinem vsurpatum est:z ita quotidie videtur castra z villas vendi z emi cum mero z mixto imperio z omnimoda iurisdictione:que consuetudo vincit legem secūdum eum. ad hoc bonus ter.in.c.i.de feu.cogn.col.x.vbi generaliter disponitur q cause feudales regulantur secūduz locorum consuetudinem. Idez quo ad primum q feudum possit cum vniuersitate alienari inuito vasallo etiam cessante cōsuetudine tenent glo.z Bal.in.§.preterea ducatus. Concludo ergo q dupliciter ex capite oppositio z appellatio comitis Perdiaci pro baronia sua de Angulis sita in comitatu Bigorre non est iusta.nec admittenda Primo quia consuetudo est in contrarium. Secundo quia alienatio fuit facta cuz vniuersitate comitatus.facit pro hoc vltimo quod legitur z not. in.c.i.de capitaneo qui cu.vendi.

Ad.xxiij.

Ad.xxiij.questiõez: Vtrum dicta donatio ex sui forma sapiat naturam donationis aut restõnis ad quaz faciendam dicto comiti Furi rex de iustitia tẽbatur. dico q̃ nullo modo sapit naturam restõis sed potius donatiõis seu concessionis in feudum. Hoc primo colligitur in. ver. nos primo attendentes. post prĩ. vbi rex dicit q̃ cõuenienter non poterat per formam iustitie sine vocatione partis reddere z deliberare suo consanguineo. s. dicto comiti Furi terras supradictas ꝛc. z imediate trãsiuit ad formã gratie ibi considerantes magnam legalitatem ꝛc. vbi incipit narrare causas illius concessionis inductiuas q̃ omnes sapiunt gratiam specialem: ex causis colligitur dispõnis qualitas z disponentis mens vt in. c. intelligentia. de ver. sig. quinimo dictum restringitur ex causis vt in. l. cuz pater. §. dulcissimis. ff. de lega. ij. z ĩ. l. ita autem. ff. de admi. tu. z vtrobique per bar. Idem patet ex verbis dispositionis ipsius regis in eo q̃ in. ver. ex istis causis ꝛc. dicit Ex istis causis z alijs que ad hoc nos moverunt z mouent dedimus tradimus cedimus de linquimus z transportamus z gra speciali ꝛc. ex q̃bus ꝝbis satis luculẽter colligitur q̃ dominus rex non processit restituendo p viam iustitie sed transferrendo per viam gratie. preterea si restituisset per viam iustitie non concessisset in feudum sicut concessit. Item procedere non poterat per viam iustitie: quia non concessisset in feudum sicut concessit Itez procedere non poterat per viam iustitie non vocata parte. s. ecclesia auicien̄ vt in. c. i. de causa possess. z propri. z in. c. inter quattuor de maio. z ob. z. c. ecclesia sancte Marie de cõsti. z. iij. q. ix. cauent z. c. omnis quinimo sententia est nulla non solum cum fertur contra absentem sz etiã pro absente ex quo non interuenit citatio vt est glo. notabilis quam sequitur ibi Bar. in. l. ea que. C. quomodo z quando iu. facit. l. furioso. ff. de re iu. z est ratio q̃ de iure non potest alteri absenti p alterum acquiri. l. absenti. ff. de donat. z plenius per bar. in dicta. l. ea que facit. l. quecũq; gerimus. ff. de actio. z oblig.

Xxiiij. questio dependet ex precedenti presuppoito q̃ sapiat naturã donationis an dominus comes furi. eam recipiendo cum adiectis per regem conditionibus preiudicauit iuri matris sue viuentis super proprietate dicti comitatus Bigorre. Ad hanc questionem dicendum arbitror q̃ in nullo preiudicauit iuri matris tunc inuẽtis licet concessio facta domino comiti furi sapiat gratiaz q̃ certi z idubitati iuris est ex alterius contractu neminem obligari nec iuri alterius preiudicari etiaz si sit mater cui ex facto filij minime preiudicatur vt probatur i. l. pe. z vlt. C. ne vx. pro mar. Plus etiam dico q̃ nec iuri matris nec ipsius domini comitis. aut eius. potestatis seu bñiũ: vel biturox ab eo causam per hanc concessionem regiaz preiudicatur duplici ratione. Prima quia si verus dominus conducit vel emit vel alio titulo capit rem suã ab alio vt alienam non per hoc perdit dominium illius rei quod prius bẽbat rex.. videtur apertus in. l. ei a quo. ff. de vsuca. z in. l. si. rem aliquam. ff. de acq. pos. z vtrobiqz Bar. z maxime per eum in. d. l. si rem aliquam. vbi inter cetera dicit se consuluisse in quadã causa in bis terminis. Quidam nobilis bñs quẽdam fundum proprium accepit illũ a quodam monasterio in emphiteosim: z dicebatur in instro q̃ monasterium concedebat tali nobili talem fundum in emphiteosim: demum nobilis ille fundum illum monasterio non req̃sito alteri vendidit: monasterium illuz fundũ tanq̃ ad monasteriũ devolutũ occasione alienationis volebat vendicare consuluit Bar. z alij doc. secuti sunt vt ipse refert q̃ non poterat: quia recipiendo rem suam in emphiteosim a monasterio non perdidit dominium ex quo recepit illum tanq̃ ꝓprium monasterij: nã dominium solo animo non perditur sicut possessio vt in. l. siquis. in. §. differentia. ff. de acq. pos. z. l. qui proprias. C. loca. secus autem si quis rem suam donaret alteri z postmoduz seu illico illam rem ab eo cõduceret vel donaret z retineret sibi vsufructum: nã tũc transferret dñium z possessionem in alterum vt probatur in. l. quedam mulier. ff. de rei vendi. z in. l. quisquis. C. de dona. tunc enim interuenit ficta traditio per quam transfertur dominium. l. quod meo. ff. de acqui. pos. z. l. certe. de precario. sed quãdo capit rem. propriã ab alio vt alienã secus est: q̃ iste nõ agit alteri tradere sed potius acquirere. Ad propositum ergo. d. comes Furi comitatum Bigorre recepit a rege feudũ vt alienũ z proprij ipsius regis vt clare patet ex verbis cõcessiõis nullum preiudicium fuerit sibi aut suis in dominio z uribus illius comitatus generatuz. Scda ratio quare. d. comiti Furi aut suis preiudiciũ nullũ ex pcessiõe regia sit illatũ colligit ex tenore dicte pcessiõis vbi ipsemet dominus rex reseruauit omne ius prius cõpetens domino comiti z sue posteritati vt patet in. ẋ. saluo reseruato ꝛc. vbi dicitur Saluo z reseruato posteritati z habentibus causam a dicto nostro consanguineo z predecessoribus suis de requirendo z prosequẽdo per viam actionis z deuiando ura que dicto nostro cõsanguineo poterãt pertinere in uribus supradictis per modum quem potuisset vel potuit facere die date pñtium litterarum ꝛc. Protestatio enim maxime principis preseruat ius prestatuz. vi. q. i. pontifices de prescrip. c. nihil cum scandalo. de elec. cumana. z. c. ecclesia. facit ter. cum glo. notabili in. l. si fideiusso. ff. qui satis. cog. plene per Bar. de materia protestationis in. l. non solum. §. morte. ff. de no. op. nun. z per Jo. and. post Jo. mo. in regula in generali. li. vi. in mer. z per Inno. z alios in. c. cum tu. de consti. Et hec sufficiant de hac. q.

Per proxime dicta satis arbitror decisaz relinqui questionem. xxv. qua queritur z Bato q̃ non preiudicauerit domino comiti matre viuente ea nec defuncta qualiter sibi idem dominus comes eius heres precauere debeat ne ipsam donationem z eius cõdictiones videatur modo aliquo approbare nam vt predixi nullum preiudiciuz sibi fit ex tali concessione z ea non obstante potest ius suum consequenter prosequi rationibus predictis sicut potuisset tẽpore date illius concessionis seu donationis quinimo prodest sibi plurimum in alio dicta concessio: quia si verus est ipsum dictum comitem habere ius ex suis predecessoribꝰ in dicto comitatu impeditur interim prescriptio siqua incepisset currere ex persona domini Regis: quia transferẽdo comitatum in verum dominum perdidit possessionez quam prius habebat sine qua non procedit prescriptio vt no. probatur in. l. si a quo fundum. ff. de vsuca. scõm lectu ram quam ibi seqnt̃ Bar.

Xxvi. questio: Vtruz dicta donatio que ob causas rationabiles facta est z pro qua idem dominus Furi ad homagium z fidelitatem se astrinxit sit de sui natura revocabilis. Et primo videtur q̃ nedum sit revocabilis de facto immo de iure nullius videtur esse momenti: quia Rex nõ potest in preiudicium regni sui donationes facere: etiã cũ iuramento de non revocando vt. c. intellecto. ẋ iur. iuran. Nam z quando cozonatur iurat nihil diminuere de bõis imperij. d. c. intellecto. Preterea tales gratie in preiudiciũ vniuersitatis. i. regni presumuntur subreptitie. quia non ẽ verisimile q̃ ex certa scia fuissent concesse cum sint contra ius z vtilitatem publicam arg. in. c. pe. z vlti. de capel. mo. z. l. rescripta. ẋ ius elicita. C. de preci. impe. of. nec debẽt valere. l. fi. C. si contra ius vel vtili. publi. z. l. iubemus. C. de sac. san. eccle. Et si diceretur oppositum sequereť q̃ regnum posset ad nihilum devenire quod non est dicenduz maxime cum non possit quis merum imperiuz a se abdicare nisi in manibus sui superioris vt i. l. legatur. ff. de offi. presi. multa alia argumenta fieri possent que colligere posset studiosus ex no. per glo. in auten. quomõ oporteat epi. in p̃. ij. col. i. z per Bar. in probemio ffozum z per Bal. in probemio super libro feudorum in illa questione. An donatio facta ecclesie per Constantinum imperatorez valuerit. z per Jo. de lig. in cle. romani. de iur. iurando.

Secundo principaliter contra illam concessionem fac̃ quia rex non fecit mentionem de iuramento in contrariũ prestito de quo videtur q̃ necessario fienda erat vt in. c. cõstitutus. de rescrip. per glo. in. c. cum nõ deceat. de elec. li. vi. Preterea z tertio de litteris z priuilegiis precedentib' debuit fieri mentio specialis non autem generalis vt in. c. ũ. de do. z contu. z quod ibi no. adeo q̃ de qualz notabil cla posita in prioribus litteris debet fieri mentio in litteri

reuocatorijs vt in.c.cum dilecta.7 quod ibi no. de rescrip. His argumentis premissis pro solutione questionis sciendum q̄ Bar.in.l.prohibere.§.plane.ff.quod vi aut clam. formatquestionem:nunquid rex valeat in regni preiudicium aliqua alienare. Et finaliter cōcludit q̄ si tendit alienatio in graue detrimētum iurisdictionis regalis non valet etiam si iuramento firmetur vt in preal.c.intellecto. sed si non tendit in tam graue preiudiciuz valet 7 tenet:de quo dicit esse casum in.c.abbate sane.de re iudi.li.vi. Item in effū voluit Inno.in.d.c.intellecto 7 Jo.an.in.c.grande. de sup.negli.pre.li.vi.non enim sm eū debet fieri ita amare iterpretatio vt nihil possit de iuribus regni donare ar. c.ij.7.iij.7.c.ad apl'ce.de dona.7.c.ceterum.eo.ti. Bal.i loco preal.formauit questionem: Si Imperator donauit vel aliter concessit ex causa donationis vel alio titulo castrum imperij nunquid valebit donatio vel alienatio.7 multis allegatis pro 7 contra:tandē cōcludendo 7 soluēdo dicit post antiquos q̄ 7 vult donare cum ex propriatione territorij seu dignitatis vt sic recognoscat donatarij Imperatorem vt in superiorem 7 non est possibile sm eū quia non potest facere etiam sibi parē aut superiorē vel aliquē q̄ impune posset se rebellare contra imperium: quia lex regni contradicit. Et quia nullum inferius sm Aristotele mstantibus terminis discretionis participat id qđ superius est. comoda tamen 7 dominium concedere potest salua tamē semper iperij recognitione 7 fide. q̄ Imperator seipsum mutilet.i.membra imperij a se amputet dicere est spēs furti sm eum. In feudatico vero nō potest minuere honorem regni sm Andre.de yß. quod sequit ibi Bal. 7 est satis notādū. In proposito nostro facit quod legitur 7 no.in.c.ij. de feu. Ad propositum ergo veniendo:dico q̄ donatio seu concessio facta domino comiti Furi argumentis.§.in contrarium factis non obstantibus multiplici ex capite subtineri potest:7 per cōsequens secundo loco probabo q̄ est irrenocabilis. Primo enim dicta concessio iuribus consistit:quia comitatus Bigorre non est de regno Francie seu membrum ppriū ipsius regni:sed erat aut domini comitis Furi:aut ecclesie Auicien.aut ex concessione ipsius ecclesie pertinebat ad regē Francie non vt ad regem sed rōne sui patrimonij 7 successionis specialis.nam vt patet ex narratione facti iste comitatus hūit originem in personam domine Joanne regine Francie 7 Nauarre ex donatione seu permutatione facta cum ecclesia seu per ecclesiam Auicien.que prētēdebat tunc habere proprietatem dicti comitatus; 7 ex p sona ipsius peruenit ad regem pñtem vt heredē heredis dicte domine Joanne.de patrimonio ꝛo suo potest rex disponere ad libitum cū non contingat alienatio regni. d.l.bene azenone.C.ō quadri.prescrip.7 in re sua quilibz nedum princeps est legitimus moderator 7 arbiter.l.i remandata.C.mam.7.c.de bis.de sepul.facit quod dixi.§. xrij.questone. Preterea 7 secundo presuppositio quia p tinuisset ad regnum sunum nihilominus potest dicta alienatio substentari ex eo quia dictus rex pure non donauit seu alienauit dictum comitatum. sed concessit in feudum retinendo sibi proprietatem 7 honorem 7 preeminentiaz 7 deuolutionem certis casibus ad euz vel successores vt patet in concessione:7 est hoc de natura feudi.xrij q.v.ō forma.7 in.c.quibus casibus feu.amit.col.x.talis vero concessio non diminuit honorem regni vt supra dixi 7 sic cessat. c.intellecto.de iure iurando. Preterea 7 tercio habito respectu ad ālissimū regnū frācie 7 munificētiā solitā illi' regni regū.7 ad p̄clara seruitia 7 regnib' frācie ipensa p comites Furi plertiz hodiernos vt ipsemet dñs rex in suis lris attestatur non dz dici q̄ dicta concessio cedat in graue preiudicium regni cū donatio remuneratiua nō sit ppria donatio sed potius meritorum remuneratio vt no. dicit tex.in.l.a equilius regulus.ff.de dona.no. Bart.in prohemio.ff.veteris.hinc tex.singularis in.l.si pater.§.i.ff. de dona.dicit q̄ donatio facta ppter eximia 7 magna merita precedentia est irrenocabilis etiā ppter ingratitudinem q̄ potius est merces laboris eximij q̄ mera donatio. 7 presertim hoc procedit in casu nostro i quo met ipse.d. rex attestatur.q̄ dictus comitatus ex iuribus pductis p dñm,comitē videbat' ad eū ptinere.7 sic quodadmō rest tuit quod suum erat quod est necessitatis 7 nō mere liberalitatis:sed voluit rex procedere p manus iustitie ppter partis absentiam 7 vt videretur exercere maiorē magnificentiaz vt ipsemet in suis litteris attestari videtur. Et his remanent soluta contraria que inferebāt nullitatez ex defectu potestatis Ad alia contraria que videntur vrgere ex causa subiectionis:dico q̄ iuramentum prestitum per predecessores istius regis de comitatu non alienando fuit p sonale vnde per mortem fuit sublatum quia iuramentum non transit in successorem vt legitur 7 no.in.c. veritatis. de iure iuran.satisfecit enim ipse iurans ex quo non alienauit; vnde successor ex tali iuramento nō ligatur vt no. Jo. andre.i.c.fi.de sepul.7 in.c.cum .C.laicus. de foro cōpe. li.vi.7 sic non erat opus mentionem facere de eo quod nō erat. Itē presuppositio q̄ iste dominus rex iurasset nec mētionem de tali iuramento aut de priuilegio prius facto ō non alienando fecisset:tunc dico q̄ nihilominus concessio in feudum quam postea fecit debet valere:quia hanc concessionez facit iure proprio 7 de patrimonio suo vt supra dixi: vnde non potuit se ita ligare q̄ haberet impedire dictam translationem sicut dicimus in priuato qui alligauit se ad non alienandum:7 tamen tenet alienatio.lz nullaz in alienatione mentionem de priori obligatione fecisset vt.l. nemo potest.ff.de leg.i.legitur 7 no.in.l.ea lege.C.de pdi. ob causam.7 dixi plene supra i proxima.q. In his.n.que infert publica persona vt priuatus cēsetur iure priuati vt legitur 7 no.in.c.fi.de procu. Preterea concedendo comitatum contraxit cum domino comite cū vltro citroqz obligatio dicto.c.forma.si enim ex contractu obligat̄ etiam princeps vt.c.i.de proba.et statim latius dicā:ergo non potest contractus infringi eo quia nō fecit mentionē specialem de priori iuramento aut concessione antecedenti:superuenit enim vinculum fortius.nam vt supra dixi tz contractus etiam contra proprium iuramētum licet contrahens sit periurus vt in.c.sicut de spon.no. Inno.in.c. dilecto.de preben.7 Jo.and.in regula semel.li.vi.in mercuri. Ex his infero ad secundum an talis concessio fcā d.comiti Furi per dominum Regem sit renocabilis. Et dico q̄ nō:tex.est no.in.c.vno de natura feu.col.x.vbi dicitur q̄ si princeps inuestiuit aliquem de aliquo feudo non potest eum diuestire sine culpa.ad idem consimil'ter.in.c vno.de feu.sine cul.non amit.eadē col.7 vtrobiqz hoc no. Bal 7 probatur hoc dupliciratiōe. Prima quia princeps obligatur ex contractu sicut quilz priuatus vt in.c.i.7 qđ ibi no.de proba.7 in concessione feudi vtringz nascit obligatio. Secunda ratio quia non potest princeps renocare priuilegium quod prius concessit ex quo transiuit in contractum vel quasi seu in ius gentium vt no.in.l.quod sel'. ff.de decre.ab or.fac.7 dixi supra plene in xix.q.7 generaliter non potest princeps causa non exīte priuare aliquez dominio suo vt plene no.per Ly.in.l.rescripta.C.ō preci. impe.of.7 Bar.in.l.fi.C.si contra ius.vel vti.pub.7 Jnn. in.c.que in ecclesiarum.de consti.

Condescendo igitur ad.xx vij.q. qua queritur.presuppositio q̄ propter importunitatem vel alia domin' rex dictam concessionem velz renocare de facto.quod remedium habet dictus dominus comes: Furi ad retinenduz possessionem ipsius comitatus Bigorre ad minus donec fuerit de iure ipsius quod ante donationem habebat i eo per sniam declaratum. Et in hac questione dico certū esse q̄ sine culpa dicti domini comitis: illaz concessionem renocare non pōt vt clare patuit ex deductis in.§.proxima questione:si autez de facto vellet renocare videtur dicere Ly. in dicta.l.rescripta.C.de preci.impera.offe.7 Bar.in.l.fi. C.si contra ius vel vti.pu.q̄ quo ad obseruantiam stāduz est dispositioni principis quia presumenda est pro principe causa nec admittitur in contrariuz probatio: sed si sine iusta causa facit:peccat secundum eos:isti tamē doctores non loquuntur in casu nostro:sed cum princeps vult alicui rem suam auferre. Sed in casu nostro dico q̄ cum princeps obligetur ex contractu suo non potest cōuenire nisi appareat 7 constet de causa quia al' de facili princeps posset tollere 7 infringere omnem contractum per eum gestū quod non est dicendum hoc ego probo per tex. apertum in.c.i.de

in.c.i.de feu.ſine nil non ad.7.c.vno de natura feu.vbi dicitur q̄ niſi conuictus fuerit de culpa non debet vaſallus priuari feudo etiam per principem. Adduco inſuper hāc rōnem cū princeps nō vt ſupra contractus cum ſit de iure gentiū vt no bal.in.c.proxi.all.7 Jnno.in.d.c.ij. ꝺ cō ſir.vtl.ideo debet in eo preſummi cā:cum materia nō ſit ſibi ſubiecta facit qđ in ſil' no. Jo.an.in.c.i.de offi.lega.li. vi.ad idem ter.apertus in.c.i. de ꝓba.vbi princeps compellit ob ſeruare ſuum contractū niſi iuſtam cauſam oſtēdat in contrarium :7 optime facit.c.nouit de iudi. Si ergo ſine cā apparente legitima 7 rōnabili dñs rex vellet cōtrauenire remediū honeſtū 7 indubitabile eſſet vt dominus comes recureret ad denunciationem euangelicaz ſeu iudicialem rōne peccati iuxta ea que habentur 7 no.i c.nouit de iudi.Secūdum remediū vt appellet ad papam ꝓ nōbile dictum Jnno.in.c.licet ex ſuſcepto de ſo. cōpe.vbi dicit ad papā recurrendū eſſe ſiue imineat neceſſitas iuris q̄ alius nō ē iudex ſuperior:ſiue facti quia de facto minores iudices ſubuēire nō poſſunt ad hoc quod no. Hoſti.in.c.nouit.de iudi. 7 in rege Frācie optime adduci poteſt qđ no. Jnno.in.c.per venerabilem q̄ ſi. ſint legi.vbi dicit cum de iure ſubeſſe pape. Tertium remediū vt arbitror vt de facto reſiſtat:quia vbi ſuperior de facto 7 iniuſte ꝓcedit poteſt ſibi de facto reſiſti: vt no.glo.in.c. ex litteris.de of.dele.7 Jnno.in.c.ſi quādo eo.ti.7.c.dilecto.de ſan.exc.ſaltem in caſu noſtro in quo grauamen reparī per iudicem appellationis nō poſſet. vt voluit Ly. in.l.ab executore.C.quorum ap.non reci.7 in.l.i.C.vñ vi. Nam defendo eſt de iure naturali que cuiq; etiam cōtra principem conceditur vt in.c.paſtoralis.de re iudi.in cle. hinc dixit glo.no.i.di.ius gentium.q̄ poteſt quis in defectum ſuperioris dicere ſibi ius ꝓpria auctoritate. 7 idem voluit Jnno.in.c.olim.cl.i.de reſti.ſpo.

¶ Nunc poſtremo altiſſimo gratias immenſas agendo reſtat vltimam.q.in ordine.Ex viij.expedire quē ē: Utrū procurator regius generalis attentis mandatis 7 nō obſtantibus in litteris conceſſionis appoſitis: Nec non expeditione camere corporum aclectione 7 publicatione in curia regia parlamenti iuſtam nunc poſſit cauſam habere vt dictis fratribus Arminiaci 7 Perdiaci comitibus preſenti cauſa ſe adiungant. In qua profecto cōſideratione triplici dicendum cenſeo q̄ non. Et primo adduco tex.i. l.bene azenone.C.de quadri.ꝓſcrip.vbi dicit ter. Nemo audeat eos qui res accipiunt a principe per quēcunq; titulum alienationis ſiue nobiles ſiue ignobiles ſeu ſe mouentes vel iura incorporalia iudices afficere vel ſperare alienam contra eos ſibi eſſe viam apertam:ſed oīs aditus excludatur omnis motus 7 ſpes in ius peculiare 7c. vt ibi tantum modo 7 pondero illud verbum vniuerſale negatiuum Nemo audiat 7c.excludit enim quēlibet conuenire volentem.xix.di.ſi romanorum.7.c.ſolite. de ma. 7 ob.7.l.de precio.ff.de pub.

¶ Secundo principaliter adduco theoricā Bar.i.l.cū querebatur.ff.iudi .ſol.vbi dicit q̄ oīs exceptio ꝓ quam cōcluditur actori nullum ius ſibi cōpetere: pōt opponi a principio ante litē cōteſtatam:q̄ cum certum ſit neminē ſine actione poſſe expiri.l.ſi pupilli.§.videamus.ff.de neg. ge.pōt quis ab agendo repelli vbi excipitur q̄ ſibi nulla actio cōpetit:ſed ita eſt in caſu noſtro q̄ nulla actio ad reuocandum poteſt competere procuratori regio: nec etiam dictis comitibus Arminiaci 7 Perdiaci:vt clare patet ex precedentibus:ergo a principio omnes nedum regius procurator poſſunt ab agendo repelli:nec tenetur dominus comes Fuxi cū illis vel eorū aliquo iudicium ſuſcipere.

¶ Tertio 7 vltimo cōtra regium procuratorem generalē allego tex.notabilem i.l.honori.ff.mā.vbi ꝓbatur q̄ ꝓtra ſpecialit' p dominū ꝓuiſa nō admittitur procurator generalis niſi oriat' cā de nouo iuſta 7 verisil'r p dñm tūc non aguata quod non eſt in caſu noſtro.

¶ Nico.Abbas.Sicu.Pan Con. iiij.

Omnipotentis dei poſtulato ſuffragio in queſtione que vertitur ſuper interpretatiōe volūtatis Angeli Frācisci de Eugubio reſpectu teſtamēti codicillorum 7 memorialis dicti Angeli prout in caſus narratione ſeriosius continetur. Attingam ſingulariter principaliora dubia quam breuiſſime potero. Et primo cōtingit dubitari: An memoriale dicti Angeli faciat fidem cuz non fuerit bene recitatū in teſtū pñtia:ſed ſolummodo dixit.d. Angelus in teſtō q̄ volebat q̄ crederetur libro ſeu memoriali ipſius manu cōſcripto quo ad legata relicta q̄ in ipſo reperirentur fore aliqua per ipſum teſtatorem facta prout crederetur publice ſcripture ſeu teſtō valido publico manu publici notarij. Et circa hoc dubium videt' iudicio meo caſus i.l.ſi ita ſcripſero.ff.de condi.7 de. vbi dicitur valere legatam ſi dixero:quem per epl'as ſcripſero heres ſibi dato 7 id quod reperit' ſcriptum in epl'a perinde valet ac ſi fuiſſet expreſſuz i teſtō.7 aperti' hoc ſentit Bar. dicens per illum ter. valere ſi teſtor dixit. Dolo q̄ heres meus det tale quod ſcriptum eſt in cedula q̄ reliqui apud guardianum ſancti Frāciſci:quia per relationem ad aliā ſcripturam videt' ibi ſcriptum expreſſum in teſtō.facit optime quod legitur 7 no.in.l.theopōpus.ff.de dote preal.7 l.pe.C.de ſen.que ſine cer.quan.c.cum venerabilis.in.fi.ō reli.do.7 hoc dummō conſtet per comparationē litterarum vel aliis manifeſtis coniecturis q̄ memoriale ſit ſcriptum manu ipſius teſtatoris. Et hoc breuiſſime de pmo dubio.

¶ Secundum principale eſt. An legatum centuz quinquaginta florenorum factum Ucie ſororī teſtatoris ſit validū nō obſtantibus legatis poſtea eidem Ucie factis in codicillo 7 memoriali. Et primo videtur q̄ legatuz quantiatis non tollitur per legatum ſpēi ēt eodē teſtamento factū vti l.plañ.ff.de le.i.ſed in memoriali reliquit hāc ſororē ſuaz dñaz 7 donatricē in vita ſua bonorū dcī teſtatoris in codicillis vero reliquit ſibi bona mobilia ipſius teſtatoris quibuſdā exceptis de quibus.j.in quarto dubio.cū ergo hec legata ſint diuerſa non ꝓhibetur illorū concurſus maxie cū in diuerſis ſcripturis ſint facta vt in.l.quinquaginta.ff. de ꝓba.nec obſtat ſi dicatur teſtatorē ꝓhibuiſſe tacite cōcurſum p determinationē quā fecit in.d.legato.cētū quinquaginta florenorū in eo qđ dixit q̄ reliquebat Ucie ſororī ſue.c.l.dūmō ꝓmittat aliquid aliud non petere in bonis dcī hereditatis 7c.q̄ dico non ſimpliciter prohibuit ipſam aliud petere:ſed fecit exceptionē dicens q̄ non poſſet aliquid aliud petere niſi tantuz 7 dūtaxat quod petere poſſet vigore preſentis teſti:vnde ponderāda eſt exceptio que includit vt poſt illud legatum poſſit petere quod ſibi debetur vigore ipſius teſti. Sed certum eſt quod deſcriptum in codicillis 7 memoriali videtur ſcriptum in teſtō: a quo aſſummūt vigorem 7 confirmationē vt eſt tex.in.l. ij.7.iij.ff.ꝺ iure codici.adeo quod dixit glo.in.d.l.iij.q̄ relicta in codicillis petuntur actione nata ex teſtō 7 hec videntur multum ſtringere ad conſeruationem hui' legati.

¶ Sed contrarium dico iudicio meo poſſe ſubtiliter attētari:vz q̄ primum legatū ſit ademptum per relictū fcm̄ in memoriali i quo inter cetera voluit q̄ dicta ſua ſoror deberet eſſe in vita domina 7 donatrix bonorum dicti teſtatoris que reperiri contingeret:ita tamen q̄ ipſa deberet renunciare omni ſucceſſioni que ſibi contingere poſſet quocunqz modo ex perſona communi parentuz vel ipſo teſtatore 7c.vnde pondero q̄ per hoc relictum voluit eam excludere ab omni alio quod potuiſſet conſequi debonis teſtatoris etiaz ex perſona ipſius teſtatoris 7 ſic videtur tacite ademiſſe primum legatum Nam legatarius poteſt appellari ſucceſſor teſtōris vt in.l.in conuentionibus.ff.de verbo.ſigni.not.Bal.in.c.imperialem primo reſpō.ꝺ prohi. feu.ali.per Frede.v.ſed quid ſi cōceſſuz:vbi dicit q̄ ſi ds recepit feudum pro ſe 7 ſucceſſoribus ſuis quibuſcūqz appellatione ſucceſſorum veniunt etiam legatarij:ita in proposito cuz teſtator in memoriali voluerit vt dicta ſua ſoror deberet renuntiare omni ſucceſſioni que etiaz ex perſona teſtatoris poſſit ſibi contingere. Et ex perſona ſua nō poſſet ſucceſſionem ſperare niſi vigore teſtamēti ſeu alterius vltime voluntatis:quia frater non tenetur aliquid relinquere ſororī nec pōt ſoror aliquid petere in bonis fratris teſtati niſi cum perſonam turpem inſtituiſſet vt i.l.fratres 7 ſorores.C.de in off.te. Preterea teſtator dixit vt renunciaret omni ſucceſſioni.vnde pondero verbum omni qđ eſt vniuerſale affirmatiuum:nihil enim excluſit qui omnia

dixit vt in.c.solite. ō maio. ⁊ obe.⁊.xix.di.si remanoꝝ. nec predicta interpretatio cuiq; videatur extranea. nam ademptio legato; potest fieri tacite ex presumpta ⁊ coniecturata mente testatoris vt in.l.iij.⁊.iiij.ff.de adi.leg. no. glo. insti. eo. ti. in fi.

¶ Ex predictis infero ad Tertium dubium: Quid. s. debet cōsequi dicta Ucia sozor testatoris ex bonis defūcti. Et incidenter discutiet Quantum dubium qualiter ⁊ quando sit legatis satisfaciendum. ⁊ ex quibus bonis. ⁊ hec sunt que difficultatem ingerunt magnam in hac materia. Cum ex verbis testatoris variis ꝑ latis temporibus videatur oriri contrarietas ⁊ repugnantia quedam. naz in testō voluit iussit ⁊ mandauit vt heredes sui nō possint vendere nec alienare aliquid de bonis imobilibus dicti testatoris nisi pro satisfactione legatorum in quantuz nō haberent aliunde: vnde posset satisfacere legatarijs ⁊ si secus facerent: voluit eos cadere ab hereditate. Secundo loco fecit memoriale manu ꝓpria in quo similiter ⁊ absolute mandauit q̄ non audeāt sui heredes vendere seu alienare aliquid de bonis imobilibus. Et si necessitas vrgeret ꝓ debitis aut legatis soluendis voluit q̄ extenderentur primo manus ad distractionem rerū mobiliū ⁊ eis deficientibus haberet recursus ad fructus bonorum: ex q̄bus tractu tēporis pro vt ꝓsperentur valuit ꝓ rata legatarijs satisfieri. Nec possent aliter heredes vrgeri ad solutionem legatorum. Et per oēm modum voluit q̄ dicta Ucia sozor sua haberet de patrimonio ⁊ hereditate sua florenos tricentos quos posset distribuere per oēm modum qui sibi placebit. Itez subiunxit imediate q̄ volebat dictam Uciā sozorē suā esse dōnā ⁊ madōnā: vt ver bis testatoris vtar eorum bonorū que reperiri cōtingerit eē dicti testatoris in uita sua dūtarat hoc addito q̄ ipsa debeat renūciare omni successioni q̄ posset sibi cōtingere ex persona cōi parentū vel ex ꝑsona dicti defuncti vel alterius cuiuscunq; de domo eorū Tertio fecit codicillum in quo inter alia reliquit domine Ucie sozori predicte omnia ⁊ singula bona mobilia dicti testatoris ⁊ noia debitorū exceptis dūtarat illis bonis ⁊ rebus mobilibus quas ⁊ que reperirentur dominum Angelū alteri reliquisse i dicto suo testamento seu in presentibus codicillis aut in memoriali ipsius testatoris ⁊c. ¶ Orit ex bis quedā repugnantia: quia in memoriali uoluit bona imobilia alienari aliquatenus: sed mādauit vt de bonis mobilibus non sufficientibus. ⁊ tamen immediate in eodem memoriali videtur reliquisse vsum fructum bonorum dicte Ucie in eo q̄ voluit esse in vita sua donnaz ⁊ dominam bonorū suorum. ⁊ sic videtur ademisse fructus a satisfactione legatorū. In codicillis autem ademisse videtur bona mobilia: noia debitorum cū ea legauerit supra dicte Ucie: immobilia ꝙ nō possunt vendi ex vltima ⁊ postrema ipsius voluntate. ⁊ fic remanere videntur legata inutilia saltim tempore vite ipsius Ucie: cuius contrariū videtur colligi ex verbis testatoris in testō codicillis ⁊ memoriali prolatis: cum semper videtur voluntas sua fuisse vt dicta legata sortirentur de pñti effectum vt ibi latius dicet. Quid ergo in tanta varietate dicendum? Mihi diu in hoc cogitanti visum ē q̄ verba testatoris possunt habere multiplicem intellectū. Primus est vt dicta domina Ucia sozor testatoris habere debeat plenum dominium omnium bonorum mobilium ac noia debitorū exceptis illis que specialiter legata sunt per testatorem q̄ multa sunt vt patet in testō codicillo ⁊ i memoriali. nā reliquit vxori seu tessutum fulciū argento: garlanda: anulos: ⁊ alia deputata ad vsum ipsius vxoris. ⁊ vnū par copbinorū Itez ocēs pannos lini ⁊ lane ad vsum ⁊ dorsum ipsius vxoris. Itē lectum suū ⁊ tot massaritias sibi necessarias que valebāt. x. florenis. ⁊ multa alia similia fecit. ⁊ in his legatis ꝑcialit scis posset saluari ⁊ verificari illa exceptio quam fecit testator in codicillis in eo q̄ reliquit sozori omnia bona mobilia exceptis illis dumtarat rebus ⁊ bonis mobilibus que reperirētur dcm̄ Angelum alteri reliquisse. Item vigore memorial' videtur dcā Ucia debere habere vsufructum bonorum immobilium in vita sua. Ergo legatarijs non est satisfaciendum de fructibus bonorum immobiliū nisi post mortē dicte domie Ucie. quia ex quo simplr facta eam dominam bonorum in vita sua non tenetur ipsa in vita satisfacere legatarijs cū vsufructuarius in vsufructu cōcurrat cum alijs legatarijs respectu proprietatis: vt sic vsufructuarius habeat vsufructum in vita. legatarius vo habeat plenum ius post mortem vsufructuarij vt in.l.sem pronio. ff. de vsufruc. le. tenz Bar. in.l.fi. eo. ti. nec ō bonis mobilibus debet aliquatenus satisfieri legatis; quia cum testator ad illorum satisfactionē deputauerit bona mobilia ⁊ fructus imobilium: legando postea in codicillis dicte Ucie bona mobilia videtur ademisse ipsa bōa mobilia ab onere satisfactionis. ⁊ sic soli fructus videntur remansisse in obligatione non pure sed post mortem dicte Ucie. naz quando plura sunt in obligatione alternativa altero sublato remanet reliquum vt in.l. stichum aut pamphilum. ff. de ver. obliga. Sed profecto q̄ q̄ iste intellectus demulceat a iure: multipliciter tamē stare non potest. Primo quia testator in memoriali ante q̄ fecisset istam sozorem suā, dōnam ⁊ madonnam bonorum suorum obligauerat specialiter fructus pro satisfactione legatorum: vnde non est verisimile q̄ imediate fuerit sibi contrarius reliquēdo vsū fructum sozori in preiudiciuz legatorum vt in.l. non ad ea ff. de condi. ⁊ de. Preterum cuz legatum factuz sozori fuerit generale: quia fecit eam dominam ⁊ dōnam omniū bonorum. deputatio vero fructuum pro satisfactione legatorum fuit specialis: quia illos deputauit in supplementum bonorum mobilium: dispō vero specialis per testatorē facta derogat generali vt in.l. quesituz. in fi. ff. de fun instru. le. ⁊ ibi plene per Bar. Preterea ⁊ scdo non est verisimile q̄ intantum sozorem dilexerit vt per eam vellet intantum preiudicare legatarijs cuz vt apparet ex testamento ei dūtaxat relinquebat centum quinquaginta florenos. Itez ⁊ tertio per hunc intellectum preiudicaretur ⁊ derogaretur in multis voluntatibus ipsius testatoris cum multa legata fecerit maxime ad pias causas que voluit infra annum a die martis sue executioni mandari. que pro. sus per supra dictum intellectum impedirentur quod non est dicendum maxime cum relictum factum ad pias causas contingens animam ipsius defuncti ⁊ diuinam religionez sit magis fauorabile q̄ relictū factum sozori ar. in aut. si qua mulier C. de sac. san. ecde. no. Bar. in.l.i. C. eo. facit. c. iacobus de simo. Item ⁊ quarto contra hunc intellectum: quia de bonis mobilibus prius disposuerat in specie statuendo vt ex illorum pretio vti opus esset satisfieret legatis. ¶ Demum in memoriali dispositit in genere ea omnia legando sozori. Dispositio autem specialis derogat generali vt dicta.l. quesitum. in fi. maxime cum in legato facto vxori preseruauit expresse omnia relicta que reperirentur alijs facta: satis autem videtur bona mobilia reliquisse alijs relinquendo vt vti opus esset venderentur ad satisfactionem legatorum arg. optimuz in.l. quod conducit. ff. de dam. infec. ⁊ in.l. quesitum. primo responso ⁊. §. fi. ff. de lega. iij. ⁊ ⁊.l. generali. §. vxori. ff. ō vsufruc. leg. Preterea posit̄ q̄ bona mobilia quatenus opus esset: ⁊ fructus immobiliuz ō putauerat pro satisfactione legatoruz imediate ante q̄ cā constitueret dominam ⁊ donatricem bonorum ipsius testatoris dixit se velle vt in omnem euentuz dicta sua sozor deberet de bonis suis habere tricentos florenos vt dispēsaret pro anima ipsius testatoris vt sibi placeret: ergo noluit simpliciter exclusis legatis illam facere vsufructuariā bonorū cū esset euidentissima condictio: cuz non posset in vita habere vnde huic legato satisfaceret. Alia etiam maxima repugnātia ex hoc intellectu sequeretur: quia dicta sua sozor ex dispōne testatoris habet vltra dictos tricētos florenos alia legata maxime infra annum a die mortis testatoris exequi. mandauit enim dictus testator expendi sex pua ginta quinq; florenos pro maritandis puellis: eligendis ⁊ maritandis per dictam sozorem suam: quod minime fieri posse secundum premissum intellectum. ¶ Hoc ergo intellectu merito abiecto. Pono secūdum intellectum vt s. dicta Ucia sozor testatoris sit dōna ⁊ madona. i. domina ⁊ dominatrix seu domina ⁊ massaria bonorum testatoris tempore vite sue. Itē habeat bona mobilia ⁊ nomina ipsius testatoris satisfacto tamen prius legatarijs iuxta specificam dispositionem testatoris ⁊ in residuis sit domina ⁊ dominatrix seu domina ⁊ massaria. naz iudicio meo illud

important premissa verba testatoris vt.l.sit domina ⁊ ma
donna vt verbū donna exponat idest massaria, verbum
madonna exponitur.i.domina: que ꝛba quid importāt
statim subiūgā. Et iste intellectus videt probari satis p
premissa in impugnatione precedentis intellectus ⁊ cessat
eis repugnantia. Nec obstāt nō. per Bar. in dicta.l.fi.ff.
de vsufruc. vbi dicit q vsufructuarius omnium bonorum
nō tenet satisfacere legatarijs sed cū eis cōcurrit ar.l. sē
pronio. co.ti. quia dico illud ꝓcedere cessantibus alijs
cōiecturis: sed in casu nostro vrgent multe cōiecture que
suadent cōtrariū intellectū. Nam ⁊ id quod colligitur ex
coniecturata mente testatoris dicat euidens ⁊ p has cōie
cturas recedit̄ a communibus regulis iuris vt.l. licet ipe
rator. ff. de lega.i. Et si querat quid importent illa verba
q sit dicta Tecia domina ⁊ madonna puto vt ꝓdixi q idem
important qđ domina ⁊ dñatrix seu dña ⁊ massara. ⁊ de
significato horū verborū per glo. ⁊ Bar. in.l. vna. si secū.
nup. ⁊ plenissime p eundē in.l. rita cū testamento. §. fi. ff.
de leg. ij. ⁊ per Spe. in ti. qui fi. sint le. ver. quid si quis ita
dixit in testamēto. cōiungēdo Spe. cum Bar. videt q
illa verba importent in casu nostro vt mulier illa honori
fice iuxta facultatē patrimonij habeat necessaria sua ar.
l. idēq;. §. idem labeo. ff. mand. ⁊ sic q nō cedat sibi, prius
vsufructus: sed q debeat habere ꝓeminentiam quandam
⁊ necessaria sua honorifice iuxta vires patrimonij: ⁊ hoc
importet verbū madonna: sed quicquid sup̄est dz cedere
in augmentū hereditatis: ⁊ hoc importat verbum domina
seu massara als ad quid diceret q esset domina cū sufficiat
set dicere madōna. ⁊ hic intellectus videt ꝑtum i casu
nostro amplectendus cū sit fauorabilis anime defuncti
⁊ directus religioni iuxta no. in.l.i.C. de sacro san. eccle. ⁊
in.c.cū tibi de benignitatis. de resta. Et iste secundus ītel
lectus satis bene potest sustineri. ¶ Pōt dari ⁊ tertius in
tellectus vt bona mobilia in nullo cedant dicte sorori nisi
quatenus specifice reperiuntur sibi legata sed solū sit do
mina ⁊ massaria bonorū in vita prius satisfactis legatis.
Hic intellectus probatur ex eo: q in memoriali in quo fe/
cit istā donnam ⁊ madonnā bonorū appoluit determina
tionem vt hec renūciaret oi successioni q posset sibi cōue
nire in bonis suis vndecūq; etiā ex ꝓsona ipsius testōris
Et sic videt vt primo dixi. §. in prio dubio q testator vo/
luit hanc sororem suā cē dñam ⁊ massariā ⁊ nil aliud i bo
nis suis habere. Nec ob. huic intellectui si dicatur q ē re
nunciatio iuris seu successionis ⁊ iō refertur ad tps cē fu
turo cōpetens qđ non cōperebat de ꝑsti in actu vel in ha
bitu iuxta plene no. maxime in.l. quirome. §. duo frēs. ff.
de ver. ob. ergo illa verba testōris de renūciatione fiēda
nō debent extendi ad legatum bonorū mobilium postea
eidem Tecie factū in codicillo. ¶ Ad hoc. n. rīdeo q testa
mentū recipit vires ⁊ cōsummationē p mortē testatoris
⁊ non ante vt in.c.cū marthe. de cele. miss. Ite renūciatio
debebat fieri per dictā Teciā post mortem testatoris: ⁊ sic
post factum legatum. si ergo vult esse domina ⁊ massaria
oportet q accepter illud legatum cum suo onere ⁊ ꝓpria
determinatione iuxta ea que habent ⁊ nota. in.c. pasto
ralis. de decī. ⁊ in.l. aurelius. §. idem q̄ritur. p Bar. de libe.
le. ⁊ in.c.i. de cōsel. li. vi. per Archi. ⁊ Jo. in.c. cum olim. de
censi. Ex quo infertur q cum dicta Tecia sororem voluerit
ipso facto esse domina si massaria bonorum testatoris q
ipso iure renunciauit oi comoditati que poterat sibi per/
uenire ex ꝓsona ⁊ facto testatoris ar. in.l. illud. ff. de acq.
here. ⁊ in.c. cum renunciat. xxxij. q.i. ⁊ l. non tantū. als
incipit paulus. ff. rei vra. ba. ⁊. xi. q. iij. estimāt. cum.c. seq.
Nec ob. si dicat q testator legando in codicillis videtur
recessisse a priori voluntate in memoriali posita respectu
illius renunciationis: quia dico hoc nō cōstare nec ꝓsumi
tur quis recedere a sua vt ita dixerim protestatione ni
si specialiter appareat cū penituisse vt.l. si quis. in prin. ff.
de le. iij. facit. l. cum q. ff. de probati. preterea cum legatum
vt sit domina ⁊ massaria habeat suam determinationem
renunciatione fienda dēmus dicere q aut testator recef
sit in totū cum legauit bona mobilia in codicillo aut q vo
luit determinationem manere per notata in dicta.l. aure
lius. §. idē q̄rit ⁊ d.c. cum olim. Potest dari ⁊ quartus
intellectus vt debeat habere mobilia tantum detractis le
gatis aliās specialiter factis quia p legatū mobiliū bonorū
in codicillo videt recessisse a legato facto i memoriali per
ter. optimū in.l. libertis. ff. de ali. ⁊ ci. lega. Et pro hoc in
tellectu facit q cum prius obligasset bona mobilia ⁊ fru/
ctus immobiliū ad legata soluenda: ⁊ sororem fecit dōnā
⁊ madonnā bonorū oium i vita sua tollendo postea bona
mobilia que p prius ⁊ specialiter erant deputata ad satis
factionem legatorum: presumendū est q recesserit a pōri
legato sorori facto in memoriali vt sic posset pure sine alio
onere satisfieri de fructibus: q nō est presumendū q tot le
gata voluerit multiplicare in personam sororis cū damno
intollerabili aliorum legatorum maxime ad pias causas
vt. s. plene dixi. Et ꝓfecto quilibet istorū triū intellectum
vltimo positorū posset tolerari. Et q̄q̄ secundus i ordie
⁊ primus respectu istorum triū sit satis equus. iste tamen
vltimus non est prauus attento q in codicillis reliqt soro
ri mobilia ⁊ nomina debitorum per multa verba tollentia
omne obstaculum ⁊ nullam vt esset domina ⁊ massaria fe
cit mentionem.

¶ Per predicta satisfactum puto tertio ⁊ quarto dubio
venio ad quintum: An debeat dicte Tecie bis quantitas
tricētorum florenorum per eam dispensandorum vt sibi
placebit pro anima testatoris. Dubium facit quia in testa
mento testator mandauit tricentos florenos eidem tradi
ob causam predictā Et idem de eadē quantitate manda/
uit in memoriali nec vllam agit mentionem de relicto eius
dem quātitatis facto in testamento. Et primo videtur q
nō debebatur sibi nisi semel vt sic videat in memoriali eā
dem quantitatem legasse animo repetendi primum lega
tum ⁊ non animo geminandi ter. videt in.l. plane. ff. de
leg. i. In contrarium videtur ter. notabilis in.l. quinqua
ginta. ff. de probati. vbi dicit q si quis in testō legauit ali
cui quinquaginta in codicillo postea scripto idē legatum
est eidē: q vtrunq; legatum debetur nisi heres probet cō
trariam intentionem testatoris. ⁊ de illa. l. opponit glo.
in.d.l. plane. Et soluit q aut eadem quantitas legatur in
eadem scriptura ⁊ debetur semel vt in.d.l. plane. Aut in
diuersis scripturis: ⁊ debetur vtrunq; nisi ꝓbatur cōtra
rium vt in dicta.l. quinquaginta. Ex hoc infertur q cum
in casu nostro hec quantitas tricentorum florenorum fu
erit bis legata in diuersis scripturis q vtrunq; legatum
est prestandū. ¶ Sed ego cōtrarium arbitror vt.l. semel
tantū debeat. Moneor per ter. notabilē in.l. libertis. ff.
de ali. ⁊ cibā. lega iuncta glo. in dicta.l. quinquagīta. vbi
glo. posuit intellectum ad dictā.l. libertis. dicens q vbi i
diuersis scripturis legatur eadem quātitas ob certā causā
nō debetur nisi semel. ⁊ sic procedat dicta.l. libertis. secus
si simpliciter ⁊ ob diuersas causas q tunc procedit dicta
l. quinquaginta. Sed i casu nostro ob eandem causam fu
it legatum geminatum. s. vt ista Tecia ad placitum suum
expenderet pro anima testatoris. verbū enim placet ipor
tat arbitriū boni viri vt.l. thais. §. sororem. ff. de fideicom.
li. notat Bar. in extrauaganti ad reprimendā. ⁊ l. alio. ff.
de ali. ⁊ cib. leg. ⁊ sic debet facere sicut bonus vir. s. expen
dere in piam causam p anima testatoris sicut faceret quili
bet bonus vir: facit quod legitur ⁊ no. in.c. cum tibi. de te
sta. ⁊ per Bal. in.l.i.C. de sacro san. eccle. Preterea ex cō
iecturis satis patet q non legauit in memoriali animo ge
minandi sed potius animo repetendi qđ patet ex eo q̄ in
cidenter fecit mentionem dedictis tricentis florenis in
memoriali: quia in precedentibus fecerat mentionē de dif
ficultate soluendi legata quoniā ꝓhibuerat immobilia ob
ligata debere distrahi ⁊ permisit de mobilibus ⁊ eis defici
entibus de fructibus immobilium ⁊ si non sufficerent mā
dauit solui pro rata: sed vt illud legatum tricentorum flo/
renorum includeret sub comuni dispōne aliorū legato/
rum incidēter dixit se velle q omnino dicta Tecia deberet
habere dictos tricentos ob causam predictam. icidenter
enim dicta principaliter propter aliud non disponunt ar.
eorum que leguntur ⁊ no. c. si papa. de prebē. li. vi. ⁊ in.c.
fi. de succes. ab inte. ⁊ per Bart. in.l. ex hac scriptura. ff. de
donat. Et hec sufficiant de hoc dubio.

¶ Formatur ⁊ tertium dubium circa predicta posita q
dicta Tecia sit vsufructuaria bonorum seu domina ⁊ mas
saria: Nunquid impune potest ab ea exigi cautio: ⁊ vt fa

ciat inuentarium :7 maxime procedit hec questio respectu bonorũ mobilium: de quibus probabiliter potest dubitari an sint ipsius Ucie vt patet ex predictis. Ego dico q̃ respectu bonorũ immobilium indistincte tenet̃ prestare actionem idoneam de vtendo fruendo rebus immobilibus salua rerum substantia arbitrio boni viri: 7 de illis restituendis finito vsufructu: 7 hoc respectu eorum que vsu non cõsumuntur sed respectu bonorũ que vsu cõsumuntur vt i mobilibus presuppositio q̃ in illis habeat dũtaxat vsufructum tenet̃ prestare idoneam cautionem restituendi illarum extimationem heredibus i morte sua vt i.c.finali.de pigno.7 aliis cautio.7.l.ij.ff.de vsufructu earum rerũ q̃ vsu consu.7 plenius in.l.i.ff.vsufruc.quẽad.ca. Si autẽ sunt bona que vsu nõ consumuntur sed vetera scunt. Dicendum est vt in rebus immobilibus vt.l. sed 7 siquid.ff.de vsuf.7 dicendum plenius vt colligitur ex tex.7 glo.insti.eo.§. cõstituitur.7 hec cautio non potest a testatore remitti vt in.l.i.C.de vsufruc.7.l.scire.C.vt i poss.leg.no.glo.in.d.l.i.7.c.fi.prealle. Item potest compelli dicta Ucia ad faciendum inuentariũ de bonis immobilibus nec cõmittitur pena per testatorem apposita cuz probabiliter dubitetur an subiaceant restitutioni vt.l.i.§. pe.7 qd̃ ibi no.Bar.ff.de ven.in pos.mit.7 quod ipse notat in.l.vna.C.de probib.seque.facũ.l.regula.ff.de iuris 7 fac.ignor.

¶ Uenio ad vltimam questionem: An possit dicta Ucia diminuere vel augere legata infra annũ fm dispositionẽ testatoris. In qua dico q̃ dispõ captatoria reprobatur tam in hereditatibus q̃ in legatis vt.l.captatorie.ff.de lega.i.secus autem vbi non est captatoria tamen communis cõclusio ẽ q̃ legata possunt cõferri in arbitrium tertij nõ autem in liberam voluntatem vt.l.nõ vnquam.ff.de condi.7 de mo.7.l.si sic.de leg.primo legatur 7 plene no.per Bar.in.l.i.dele.ij.vnde cũ testator apposuit verbum placebit quod importat arbitrium boni viri vt.l.thais.§.sozorem.ff.de fideicõmi.li.no.Bar.in.d.l.si sic.7 in extrauagantibus ad reprimendum .satis potest dici q̃ dicta Ucia possit dummodo faciat sicut quelibet bonus vir faceret alias autẽ nõ valet p̃dicta cõclusio etiã si in testamẽto seu codicillo sit appositũ verbũ prout voluerit dũmodo sit cõiunctum cũ verbo placebit vel cum ꝛbo arbitratus fuerit p ea q̃ no. Bar.in.dicta extrauaganti.ad reprimendũ in verbo videbitur prope finem 7 hec sufficiant.

¶ Nicolaus de Tudescho Abbas siculus ꝑan. Cõsi. v.

Saluatoris postulato suffragio. In questiõe que vertitur coram spectabili viro domio capitaneo señ. super nullitate sententie occasione peremptionis instantie duo principaliter fm dilucidã cause decisionem examinanda incumbunt.

¶ Primum est nunquid dominus potestas fuerit legitime impeditus occasione inhibitionis sibi facte per officiales mercantie.

¶ Secunduz erit presupposita legittimitate impedimẽti an sententia lata post terminum a statuto prefixum sit ipso iure nulla. ¶ Circa primũ videtur dicendum dominuz potestatem legittime impeditum fuisse quia exquo statutum ciuitatis dat iurisdictionem officialibus mercantie cognoscendi de solutione debiti quod alibi petit̃ occasione instrumenti guarantigiati videtur suspendere processum primi iudicis coram quo petitur executio dicti instrumenti guarentigiati: quia qui vult consequens videtur velle 7 antecedens vt.l.illud.ff.de acqui.here.7.c.ex p te desponsa 7.c.cum.m.7 quod ibi nota de cõsti. Cum ergo statutũ admittat coraz officialibus mercantie exceptiones debiti soluti necessario videtur vt iudex primus executionis instrumenti supersedeat cum executio dependeat a decisione exceptionis ꝓposite.ex.vñ in.c.tuã.de ordi.cog. vbi iudex ecclesiasticus cognoscens de exceptiõe ꝓposita coraz iudice seculari inhibet iudici seculari ne iterum in causa ꝓcedat q̃ posset surgere intricatio ꝓcessuũ 7 seq̃ sniaz ꝓtractas. 7 p illũ tex. vñ q̃ licite officiales mercantie inhibere potuerũt dño potãti ne iteri i cã ꝓcederet Quinmmo dixit Lapus all'one.lxvi.quez sequitur Ant. debu.in.d.c.tuam 7 sentit Frede.cõsilo.ccxxi.q̃ etiã sinqualz inhibitiõe scdi iudicis debet scdus iudex supesed. donec discutiatur quenõ pemptoria. naz si coram eo posset illa exceptio discuti nõ procederet̃ illa nõ discussa vt in c.de ord.cogni.7 in.l.i.C.eo.ti. ergo idem seruandum cuz exceptio ex dispositione statuti venit discutienda coram alio iudice vt sic subrogatus sapiat nãm eius in cuius locum subrogatur vt.l.mortuo iudice.ff.de iudi 7.l.si cũ.§. qui iniuriaruz.ff.siquis cau.7.c.ecclesia.vt li.pen. ¶ Sz his non obstantibus ꝓrium iudicio meo attentari pot.

¶ Moueor principaliter: qz in casu nostro petebat̃ executio instri guarãtigiati qd̃ habet exceptiõibus reiectis executionem paratã ex forma statuti: statutũ ergo dans officialibꝰ mercantie potestatem cognoscendi de exceptione debiti soluti quod alibi vigore instri priuiligiati petitur nõ videtur vel ẽ in dubio suspendẽ executionẽ primi iudicis: cũ ista duo simul stare possint. s. q̃ officiales mercãtie cognoscant: an debitum fuerit solutũ: 7 q̃ primus iudex instrũ priuiligiatum exequat̃ vt est tex.i auten.q̃ supplicatio. C.d̃ preci.impe.of.legit̃ 7 not.in.c.substituta.de in integ.resti. inq̃bus iuribus ꝑ q̃ licet admittat̃ granosa supplicatio. mandatur nihilominus interim snia executiõi q̃ tamẽ retractabitur: si postmodum apparebit supplicãtem fouere iustitiam. 7 hoc probatur in.d.auten.q̃ supplicatio. 7 in.c. suscitata. ꝓalleg. ꝓbatur not.q̃ si contra petentem restitutionem in integrum iure speciali aduersus sententiã est presumptio q̃ maliciose petat causa deferendi executionẽ conceditur restõ: sed sententia interiz mandatur executioni prestita cautiõe per optinentem executionẽ: q̃ si aduersarius in causa prenaluerit vniuersa qua occasione snie q̃ ceperit restituat. ad idem bonus tex.in.l.fi.in.fi.C.de ordi cog. vbi non differt̃ executio cause summarie ꝓpter exceptionem pemptoriam requirẽtem altiorem indaginẽ quã expostulat ipsa causa summaria: 7 generaliter hoc voluit Bar.in.l.iiij.§.condemnationez.ff.de re.iu.7 Jo.de lig. in cle.i.co.ti. vbi dicunt q̃ executio sententie non est differenda propter exceptionem requirentem altiorem indaginẽ. 7 hoc casu debet intelligi Jnno.in.c.cum in iure.d̃ off. dele. vbi dicit nullibi reperiri q̃ lis mota impediat executionez snie: immo nullam talis exceptio ꝑdit executionez snie fm eum allegat dictũ.c.suscitata. 7.C.de fal.l.ij. Cum ergo vt expredictis clare patet predicta duo possint simul stare nõ debemus dicere q̃ admissa exceptiõe coram officialibus mercantie videtur suspensa executio fienda ꝓ primum iudicem: cum ex diuersis nõ debet fieri illatio vt in. l.neq; natales.C.de proba.in.c.ij.de transla.prela.marie q̃ tenendo ꝓrium corrigeret̃ statutum loquẽs de executione instri guarãtigiati: 7 euitãda est statuto q̃ correctio quantum fieri potest vt in.c.cum expediat. de elec.li.vi. 7.l.vnica.C.d̃ off.do.7 honori p̃mi iudicis derogaretur quod non est fiendũ vt in.c.vt debitus honor de app.7.l. ligatores in prin.ff.de arbi. Preterea hoc ꝓbatur optima consideratione. si enim per hanc exceptionem statutuz voluisset suspendere interi executioni primi iudicis mandasset illam exceptionem admittẽdã coram primo iudice qd̃ erat honestius 7 iuri consentaneum: qz vbi causa cepta ẽ ibi debet finem accipere. l. vbi ceptum. ff. de iudi. sed quia dñs potestas non tenebat̃ admittere illam exceptionem ideo statutuz postea prouidit vt coram officialibus mercancie admittere t̃ facit quod in simili no. per Bar. in. l. ij. §. parui. ff. quod vi. aut claz. quod habetur in. c. debitores de iur. iuran. Non obstant. s. allegata in contrarium. procedunt enim quando primus iudex habet de causa cognoscere 7 sniam iuxta merita cause proferre: quo casu iustissimum est: vt si exceptionis cognitio preiudicialis differt̃ ad alium iudicem: q̃ interiz primus supersedeat negociuz diuersis processibus intricet̃. 7 iste est proprius casus dicti capituli tuam. Sed in casu nostro nuda executio erat fienda: quia instrumentũ guarantigiatuz habet executionem sicut confessio facta coram iudice vel preceptum iudicis iuxta not. per Ly. 7 Bar. i. l. i. C. de confess. 7 per Bal. in. l. cũctos populos. C. de sum. tri. ¶ Ex his infertur ad decisionem dubij. nostri q̃ cum dñs potestas nõ debuisset supersedere executioni periit instantia post duos seu tres mẽses prout statuto cauet̃ 7 per cõsequẽs non valuit sententia postea lata iuxta plene no. per glo. Bar. 7 Bal. i. l. prosperandum. C. de iudi. 7 per Jo. and. in addi. Spec. in ti. de off.

ni ti. de off. dele. §. restat. ver. quid si statutū. z hoc solum sufficeret ad victoriā huius cāe. ¶ Sed ad maiorem declarationē descendam ad Secundum dubium: Presupposito sine veritatis preiudicio q illud impedimentū fuisset legitimū nūquid snia post terminum lata fuerit nulla Et primo videtur q non: quia non valenti agere nō curritur tempus vt in. l. i. in fine. C. de anna. excep. z. l. in rebus. C. de iure do. z. c. quia diuersitatem de concess. preben. Preterea statutum non disponit vt sententia post terminum lata sit nulla: ergo debet valere cum fuerit infra terminum quod est terminus iuris dicta. l. properandū C. de iudi. ¶ Ego vero cōtrariū sententiā in casu nostro arbitror veriorem: quia statutum disponit simpliciter z indistincte q vltra duos vel tres menses non duret instantia: z nullum casum excipit ergo indistincte debet intelligi vt in. c. solite. de maio. z obe. z. c. si romanorum. xix. di. maxime cum tractet de medio preiudicio: q perempta instātia non perit causa nec acta ipsius sed acta litis tantum rat. Inno. in. c. cām q. de testi. z Bar. in. l. cum lite mortua. ff. iudica. Iol. Hinc est q propter modicitatem preiudicij currūt tpa ad presentandū patronis etiam impeditis vt in. c. cū propter. de iurepa. z ibi aperte p hāc rōnem tenuit Pe. de ancha. q tēpus prefixū instātie currit etiā impeditis z videt hoc probari in. l. properandū. preal. in. §. sinautez z sequēti iuncta glo. Item z secundo instātia petit propter fauorem publicū ne lites sint immortales vt in. d. l. properandū. z. c. finē. de dolo z cōtuma ergo statutū imponens finē instantie nō est restringendū: sed generaliter vt loquatur intelligendū vt in. c. odia. de reg. iur. Item z tertio hoc expresse videt sentire Bal. in. d. l. properandū pmo rñso ad. quid ergo si statutū. vbi dicit q si statutum disponit q ois cā terminet infra duos menses a tpe citationis cuz hoc statutū corrigat ius ciuile: q dat nouā formā z nouū tēpus debet seruari in suis puris terminis: vnde snia postea lata nō valet sm eum. Quarto ad idē adduco no. p Bar. in auē. ei qui. C. de temp. ap. vbi dicit q si appellās impedit cām psequi infra biennium currit tēpus instantie: sed ex cā legitima datur restō. z hoc multi sequunt in. c. ex rōe. de app. Si ergo hoc procedit in instātia cāe appellationis vbi tractat de magno preiudicio cū pempta instātia cā sit deserta: fortius idem dicendū in instantia cause principalis: vbi solū pereunt acta litis vt. s. dixi. quid plura nam de hoc videtur casus in. l. sed z si per pretorem. §. si forte. ff. ex qui. cā. maio. vbi tēpus currit tēpori quo qs agere non potest licet detur restō. Et eleganter facit ad hoc dictum Bart. in. l. senatus. ff. de offi. presi. vbi post Guil. de cumo tenuit q impedimētum legitimum veniens post inchoatā prescriptionem non impedit tempus currere per illum tex. secus dicit si impedimentum fuit a principio. z sic intellexit dictam. l. i. C. de anna. excep. Ey. z. l. in rebus. C. de iure dot. all. in contrarijs. Et quicquid sit in alijs casibus certum est q ad perimendā instantiaz tempora currunt etiam impeditis: quia agitur de modico preiudicio vt predixi dicta. l. properandum. Hec tamē omnia limitatarē sm ea que dixi in. c. pen. de iudi. in quadam addit. vbi oino vide addi. ij. Nec obstat q statutuz non dispōat sententiam postea latam non valere: quia satis est q statutum dicat: Instantiam amplius non durare: reperitur ergo snia lata sine instantia: ergo nulla vt. l. prolatam. C. de sentē. z videt glo. Bar. z Bal. in. d. l. properandū. z Jo. an. in Spe. in loco prealligato.

¶ Nico. de Tude. Ab. Sic. Panor. Con. vi.

In questione que vertitur inter reuerendum patrem dominum Gabrielem abbatem monasterij sancti saluatoris de mōte amato nomine seu monasterij ex parte vna z boies castri abbatie de monte amato ex alia: visis plene in pūcto narratis quinq; eliciūtur dubia super quibus petitur de iure consilium.

¶ Primum est q banchuz personis dicti castri solut certā quantitatē pecunie p gabella cōis ipsius castri vt nullus possit indicto castro pter eū carnes vendere de qua q̄dem pecunia dictuz ce mune consuevit per multa tēpora dare dicto monasterio tertiā partem sicut consuevit dare de multis alijs obuentiōibus z redditibus dicti castri vigore cuiusdam compositionis super illis certis redditibus z obuentionibus inter monasteriuz z ce mune dicti castri facte. Hunc aūt dictum cōe resistit z nil de illa vult dare monasterio ea ratione pretēsa q in compositiōe nulla fit mentio de macellis z nunq̄ se cōe ad illius partē monasterio obligauit soluendā. pro parte vero monasterij allegatur z dicitur sibi deberi vigore dominij q̄d habz in dicto castro: cum dictum castrum cū tota sua curte z districtu pertineat iure dñij z plene pprietatis ex titulo donationum factarum a regibus z principibus romanis ad dictū monasterium: z hodiernis temporibus sub iurisdictione abbatis cōsistat vt patet ex multis que abbas exercet in tali loco de quibus plene in casu narratione z. j. aliquid dicetur: Item allegat monasterium consuetudinem pro se.

¶ Et primo diuini numinis postulato suffragio attingā hoc dubium z consequenter alio suo ordine subiuncta videtur. n. primo q comunitas dicti castri iuste moueat ad negandam prestationem partis dicte gabelle quia trāsactio facta specialiter super certis rebus z turibus ad alia non expressa etiā similia non extenditur vt. l. age cum gemina no. z. l. si de certa re. C. de transac. no. in. c. i. co. ti. z. l licet. C. de iudi. sed transactio seu cōpositio de tertia parte monasterio soluenda fuit restricta ad certos reddit' z certa bona nec aliquid fuit expressuz de macello vel alijs quibuscunq; redditibus: ergo cōitas ad istius z aliorū redituum nō expressorum in cōpositione partē aliquā soluē dā nō tenet: maxie q; non pōt dom'n' a subditis extraordinaria z consueta exigere. x. q. iij. q; cognouim'. z de pace iura. fir. c. hac editali. §. illicitas etiā exactiones. col. x. z in auten. vt nulli iudi. §. si vero. col. ix. Secundo ad idem probat sic: Cōmunitas ad huius partē soluēdā se nunq̄ obligauit: ergo nulla actio ad hanc partem soluendā competit: q; vbi non est obligatio cessat actio. est. n. obligatio actionis m'. l. licet. §. ea obligō. ff. de procu. z sine actione nemo recte experit. l. si pupilli. §. videam'. ff. de nego. ge. Tertio nō obstat cōsuetudo p monasterio allegata q; ex annua pstatione gratis facta nō nascit obligō soluendi in futurum cū quelibz pactio habuerit effectū sunum. s. donationem vt in. l. si certis annis. C. de pac. z. c. puenit. cum ibi nōtis de censi. Hinc dixit Bar. in. l. cum ō in rem verso. ff. de vsu. q si rusticus prestitit alicui p decēnium vnum par caponum: nō propter hoc sequit vt in futurū obliget ad soluendū. ex his. n. que gratis fiunt nō nascitur in futurū aliqua obligatio. xvi. q. i. possessiones. Hinc dixit Inno. i c. cum ecclesia sutrina de cā pos. z pp̄. q si vnus cēs in domo alterius cēi vel vnus miles i domo alterius militis vi cibus hospitaret non presumeret quesita fuitutis possessio vt in futurū teneretur illum hospitari.

¶ Contrariā partem oi affectione religionis cessāte i casu nostro arbitror veriorem z credo q monasterio cōtra dictum castrum seu ipsius cōitatem multa cōpetāt in hoc remedia. Et primo p fundamēto omniuz dubiorū ego p mitto q omnis iurisdictio z districtus p totum orbem est apud principem de iure cōi. viij. q. i. z in apibus vnus ē princeps. c. solite. de ma. z obe. z. c. duo sunt. xcvi. di. vbi dicit q duo sunt qui regūt totum orbem adeo proditi: Papa. s. inspirualib' z Impator in temporalibus. hinc Imperator dicitur dñs vt. l. depcatio. ff. ad. l. rodiā. ō iac. z. l. bene azenoe. C. de quadri. pscrit. cum si. Q̄ñ autem pdictorum non bñt iurisdictionem nec districtum vt. c. hac editali. §. ad hec qui allodium. de pa. iura. fir. col. x. Alij vero inferiores iurisdictionē exercētes bñt eam a principe z nō ure proprio. ipse. n. princeps creauit dignitates vt in. c. i. q̄s dicatur dux marchio comes ꝛc. z idez no. idem Bal. per illū tex. dicēs omnes dignitates a principe pfluere tanq̄ a fonte: vnde in eo sunt omnes dignitates sicut videtur in papa q̄ creauit inferiores dignitates. xxij. di. c. i. z. ij. Ipse etiam Impator iurisdictionez magistratib' tribuit ipsos creando vel cōfirmādo vel prestando autoritatē creandi vel cōfirmandi vt i dicto. c. hac editali. §. iudices vero. z. ff de offi. prefec. vr. l. i. §. cum vrbē. z in auten. de defen. ciui. adeo' q̄ etiam minima iurisdictio nō potest conferri sine

auctoritate.p̃cipis mediata vel imediate ꝫ Bal.ꝛ bene in.d.§.ad hec.allegat no.in.l.ꝛ quia.ff.d̃ iurisd.om.iu.ꝛ in l.p̃matorum.C.eo.ꝛ per inno.in.c.ab ecclesiaꝝ.de of.or. hinc colligit ibi Bal.q̃ iurisdictio non potest vendi cum sit imperatoris.omnes enim iurisdictiones sunt apud Cesarẽ tanq̃ apud fontẽ a quo fluunt ꝛ refluunt sicut flumina a mari fluunt:ita q̃ ab eo fluunt per concessiones cõmissiones ꝛ confirmationes.ad eum autem refluunt per appellationes nullitates ꝛ querelas.de quibus cum p̃ceps incipit cognoscere omnibus alijs est impositum silẽtiũ vt no.Bal.in.d.§.ad hec.ꝛ Bald.ꝛ Inno.i.c.cuz.m. ferrarien.de cõstitu. ¶Ex his infero q̃ iurisdictio quantumcũque minima non est apud homines dicti castri:maxime attentis nõtis per Inno.in.c.cum ad sedẽ.de rest. spo.vbi dicit q̃ de iure cõi castrum nõ habet districtũ seu iurisdictionem vel pertinentias:sed ex spẽali dispositiõe consuevit castro certũ territoriũ assignari quod sibi in iurisdictione ꝛ datijs debeat respondere.ꝛ Bar.in.l.i.ff.de dam.infec.dicit q̃ apud castrum ciuitati subiectum nulla est iurisdictio:sed tota ẽ apud regimen ciuitatis.facit.c.cõquestus.de for.compe.ꝛ.l.qui ex vico.ff.ad muni.Et autem iurisdictio penes abbatem cui fuit plene collata per p̃cipem romanum vt dicit̃ in facti narratione.Et etiaz in possessione vel quasi multorum iurium per que cognoscitur q̃ apud eum sunt regalia:ꝛ ea que sunt meri ꝛ mixti imperij:bona enim decedentiũ ab intestato sine p̃propinquitate vsqz ad tertium gradum de quo in compositiõe devoluuntur ad eum quia de iure comuni adeo sunt regalia ꝛ mixti imperij:quod non pertinet ad ciuitatez seu castrum:sed ad p̃cipem tantuz:vt.l.vnica.C.de bonis va.li.x.ꝛ.c.vno que sunt regalia coll'.x.ꝛ no.Bar.in.l.cũctos populos i fine.C.de sum.trini.ꝛ.l.ij.ff.d̃ iure fi.Idẽ in bonis p̃euentibus occasione delicti.hec enim sunt regalia vt no.i iuribus p̃xime allega.nec de iure comuni pertinent ad castrum vel ad ciuitatem.vnde castruz de quo agitur habuit duas partes condemnationum nõ de iure comuni sed vigore illius cõpositionis inter monasteriũ ꝛ communitatem inite.Item ad abbatem appellatur tam in ciuilibus q̃m in crimnibus:nec constituitur ibi magistratus seu officialis nisi abbas sit p̃cipal s in electione.ꝛ in multis alijs abbas est in possessione iurisdictiõis Sed quicquid sit adductum in compositione hoc certũ est q̃ ex concessiõe p̃cipis plenaria iurisdictio ẽ apud abbatem quam etiam mortuo abbate castruz exercere nõ potest vt no.Inno.in.c.cum accessisset.de consti.sed succedit conuentus iuxta no.per Inno.in.c.cum dilectus. d̃ cõsue.facit cle.ne in agro de sta.regu.in.§.Ex quo infero in casu nostro q̃ de his que sunt iurisdictionis maxime vel minime non potest comunitas illius castri se impedire nisi quatenus est comprehensum in dicta compositione cum abbas habeat fundatam intentionem p̃ se in totum vigore p̃uiligiorum ꝛ longissime consuetudinis vt in.c.cum venerabilis.de relig.do.in.c. cum dilectus eo.ti. Quinimmo non p̃odesset p̃scriptio legitima nisi in vno articulo.quia cum alius est in possessione ꝛ quasi generalis iurisdictionis exercende.possessio in vno articulo non extenditur ad reliquos.sed tantum est p̃scriptum quantum est possessum vt in.c. auditis.ꝛ.c. cum olim.de p̃scrip.no. Inno.clare in.c.dilectus.de capel.mona.ꝛ Bar.in.l.i.§.siquis.ff.de iti. actuque. p̃ma. ¶Ex his clare patet decisio questionis nostre quo ad vnum p̃cipale remedium quod abbati competere potest dico enim q̃ cum impositio gabelle carnium ꝛ p̃hibere ne alius vendere possit sit iurisdictionis ꝛ merito cõputari possit inter regalia ꝛ cum sit quedã collatio extra ordinaria non pertinet ad castrum sed ad abbatem qui habet regalia in loco illo vt in.d.c.vno que sunt rega.facit.l.ij.C.de vectiga.ꝛ commit.vbi dicitur q̃ ciuitas non potest exigere vectigalia nisi habeat regalia vt no. Bar. in.l.ij.ff.de iure fis.nec etiam alias exactiones facere potest.hec enim p̃ter illum qui habet regalia nulli sunt cõcessa vt.l.vna.C.de superindic.ꝛ ibi per Bartolum licet ciuitas vel castrum p̃o necessitate p̃pria puta ꝑ debito possit immo compellitur imponere singulis collectam vt sic ipsa vniuersitas sit soluendo vt not.glo.in.l.i.ff.qd̃ cuiusq̃ vni.ꝛ in.c.cum dilecta.de rescript.ꝛ Bar.plene in.l. iiij.§.actori.ff.de re iudi. Non tamẽ potest imponere collectam p̃o re publica vt dicta.l.vna d̃ super.indic.vbi no: expresse Bart.ergo commoditas huius gabelle non potest p̃o aliqua parte pertinere ad castrum sed abbatem qui habet regalia ꝛ merum ꝛ mixtuz imperium:nisi quatenus per dictam compositionem sibi decretum est commoditas enim sequitur habentez iurisdictionem vt in de. statutum.de electione nec potest communitas allegare in hoc p̃scriptionem:quia contra ecclesiam non currit p̃scriptio minor quadraginta annorum vt in.c.de quarta.ꝛ callud.de p̃scriptio. Item req̃ritur bona fides vt.c.fi.ꝛ c.vigilanti.de prescript. Sed in casu nostro est p̃sumptio male fidei cum notissima sint in loco p̃iulegia monasterio circa plenum dominium cõpetentia ꝛ fama vulgatissima est in dicto castro ꝛ locis vicinis.ꝛ per hec enim ꝑbatur mala fides vt no. Bart.in.l.celsus.ff.de vsucapi.

¶Secundum remedium p̃cipale est vt abbas petat tertiam partem solutaz ratione longe consuetudinis Si enim per decennium aliquid annuatim soluerit ecclesie videntur soluentes fauore pie cause inducere consuetudinẽ nec possunt illaz consuetudinẽ deinceps tollere vt est tex. in.l.penultima.C.de sacro sanctis eccle.ꝛ ibi hoc no.Bar. ad idem bonus tex.in.c.ad apostolicam.de simo.ꝛ quod ibi no.

¶Tertium remedium vt Abbas intentet remedium qd̃ legitur ꝛ notatur in.l.cum de in rem verso.ff. de vsur. vbi per Barto.ꝛ per canonistas in.c.peruenit.de censi.vt dicat q̃ comunitas soluit per decennium tertiam partem vigore compositionis ꝛ per cursum decennij p̃batur compositio:licet non contineatur in antiqua compositione.potuit enim de nouo interuenire que p̃sumitur per cursum decennij p̃bata solutione annua.

¶Quartum remedium vt fundet se super p̃scriptione nam in istis incorporalibus currit p̃scriptio decẽ annorum sine titulo.l.fiquis diuturno.ff.si ser.vendi.no.glo. in.c.si cuz ecclesia sutrina.de cau.pos.ꝛ p̃prie.sicut in seruitutibus:cum hic non agatur de maximo p̃iudicio:cũ non p̃scribatur ius in totum iuxta notata per Barto.in dicta.l.cum de in rem verso.Et hec sufficiant quo ad p̃mum dubium.

¶Ex predictis infero ad decisionen Secundi dubij:qd̃ est tale:Ex forma statuti dicti castri p̃hibetur committi homicidium sub pena beris ꝛ persone ꝛ si contingat homicidium comiti iubẽtur bona homicide destrui. Demũ contingit q̃ quidam habens domum commisit homicidium cuius domus ex forma statuti veniebat destruenda: quam comune p̃o se accepit:ꝛ tenet baldum in ea. monasterium vero petit tertiam partem vigore compositionis inter eos i inte:in qua inter cetera cauetur q̃ de condemnationibus maleficiorum ꝛ damnorum datorum que exiguntur ab officialibus dicti castri tertia pars est monasterio danda:reliqe vero due partes debẽt remanere apud comune quod debẽt subire omnia onera comunitatis.comune vero negat dare dictam tertiam partem domus dicens q̃ debebat destrui:ꝛ si destructã fuisset monasteriuz nihil habuisset. Queritur quid iuris. Dico enim q̃ comune predictum non potuit dispositionem statuti relaxare vt non destrueretur domus.tum quia vt p̃dixi in p̃cedenti dubio plenaria iurisdictio p̃terquam in exceptis in compositione est penes monasterium Relaxare vero statutum penale vel penam immutare est iurisdictionis. Quinimmo iudex qui tulit sententiam etiam iniustam cũ suo fit functus officio:non potest amplius illam corrigere vel mutare vt.l.mozis.§.sed damnare.d̃.ꝛ si forte.ff.d̃ penis.l.iudex ꝛ ibi per Bartolum.ff.de re iudica.l. p̃ma ff.ad turpil.nec potest inferior etiam iudex sine causa dispositionẽ statuti in pena imponenda violare vt no.Bar. in.d.l.i.ad turpil.ꝛ.l.q̃d ergo.§.pena grauior.ff.de his q̃ no.infam.

no. ifam.z ẽ bonus ter.i.c.licet. de penis. facit qđ no.i.q.vĩ. §.nisi rigor.z p Inno.i.c.i.de ꝓsti.z.c.cũ ad monasteriuz. de statu regu. Itẽ qz in cõpositione erꝓsse cauet vt sine licentia abbatis certa solẽnitate iterueniẽte nõ possint statuta dicti castri corrigi vel mutari vñ cõitas nõ bẽat potestatẽ corrigẽdi vel mutãdi statuta nec bẽat ipiũ i dcõ castro: nõ video quo iuz: q̃ frõte possit cõitas alterare penã marie iã icursam vt h erat: soli'. n. babẽtis iura ꝓncipis ẽ tollere seu ipedire penã iam cõmissaz vt dicta. l. mozis. ꝟ. z si forte Exquo cõcludo q̃ cõmunitas nõ potuit de iure facere q̃n dcã dom' destrueret ſz si abbas vult ꝓsentire qui bz regalia in loco: tũc põt dubitari nũ quid cõe bẽat aliquid bze de dcã domo: nã vr q̃ tota debeat eẽ abbatis: qz in cõpositione solũ dr: vt de oibus penis q̃ ꝓuenirent ad cõe dci castri vel ad manus camerarij ipi' cõis vel ad aliud ꝓ dcõ cõi tertia ps sit z eẽ intelligaf monasterij ꝛc. Hec aũt pena nõ ꝓuenit ad cõe dicti castri: cũ er dispõne statuti veniret destruẽda: ſz ex alteratione pene quã facit abbas tanq̃ bñs regalia in loco cedit ipso iure ei dominiũ abbatis: qz bona delinquentiũ in casu publicationis nõ veniũt ad cõitatẽ vt prẽditi in ꝑcedenti dubio. ſz ad abbatẽ qui bz regalia z merũ z mixtũ imperiũ vt. d. l. vna. C. de bonis va. li. x. z. c. vno. q̃ sint rega. col. x. no. Bar. i. l. ij. de iure fi. ꝓal. z. d. l. cũ ctos populos. in fi. C. de sum. tri. Lõpositio enĩ loquit de cõdemnatiõe quã facit officialis dicti castri: cũ g̃ sumus extra formã cõpositionis tota debet eẽ abbatis dñi z supioris dci loci de ꝑscrip. auditis. z. c. cũ oliz. z de reli. do. cũ venerabiles. z. c. cũ dilectus. Dicerẽ tñ q̃ de equitate dz monasterij relinq̃re duas partes cõitati: qz cũ statuta loci nõ debeãt corrigi vl' mutari sine ꝓsensu vtriusqz. s. cõitatis z abbatis. dz i hac alteratione pene iteruenire cõsensus vtriusqz: z p cõsequẽs vr q̃ dicta domus sit ꝓ cõdẽnatione z pena maleficij: qz vbi eẽt pena maleficij nõ deberet nec monasterio nec cõitati g̃ est diuidẽda, put habet in cõpositiõe magna qz due ꝑtes relinquentur cõitati ꝓ officialib' cõitatis z alijs operibus ad q̃ abbas nõ tenet ſz cõitas dũtaxat cũ eni alteret pena destructionis in publicationẽ dz cẽseri iure publicatiõis: facit qđ in silĩ no. Bar. in. l. cũ duobus. §. idẽ rñdit. ff. ꝓ socio z qđ no. in. l. si. n. §. qui iniuriarũ. ff. siquis cau. z. l. sed si rẽ z ꝑcũ. ff. de pet. here. z. c. ecclesia sancte marie. vt lit. pen. Lõcludo ergo ex oibus predictis q̃ penã destructionis dõmus nõ potuit remittere sine consensu abbatis: z si vult cõsentire dz habere ad minus tertiã partem.

¶ Tertiũ dubiũ est: Cauet statuto dicti castri: q̃ vinũ forẽse nõ possit mitti in dcõ castro: vel curia ipsi' sub certa' pena. de mũ cõitas illi' castri cõcessit q̃busdã cõductoribus cappanaꝝ vt soluta certa quãtitate pecunie cõitati possint vinũ in dictũ castrũ mittere. Queritꝫ an cõitas potuerit hoc cõcedere sine abbatis licẽtia: an de dcã pecunia valeat monasterio aliquid hre. Ego puto hoc dubiũ satis decidi er ꝑcedentibus. nã nõ spectat ad ciuitatẽ vel castrũ, phiberene vinũ mittat' i castꝝ vel vẽdere gabellã vini mittẽdi in castrũ cũ ista dependeãt a iurisdictione. z regularit oẽs iste exactiones sunt a iure prohibite vt dixi. s. in ꝑ dubio. facit vltra ibi allegata. l. vnica. C. de mono. z meli'. l. i. §. cura carnis. ff. de of. ꝑfec. vr. vbi pz q̃ cura victualiũ spectat ad officiũ ꝑfecti vt dispõat d ꝑcio z vñ q̃lit veniãt z de similib'. ad idẽ. l. i. C. de epi. audi. z. l. ipatores ff. ad. l. tul. de ãno. vbi bon' ter. Et siq̃d, phis vẽdẽdis soluerit. dz cedere hñti regalia z nõ ciuitati vel castro subiecto. ad hoc qđ no. s. rubrica de ãno. z tribu. li. x. z. l. vna. C. de supindic. eo. li. z qđ ibi no. Itẽ cõitas vt. s. dixi i alijs dubijs nõ põt vigore copositiõis mutare statuta dci castri sine licẽtia abbatis. Quare cõcludo q̃ cõitas nõ potuit dare licẽtiã mittẽdi vinũ i ciuitate sine licẽtia abbatis cui' auctoritate statuta facta fuerũt. ad hoc qđ no. Bar. i. l. oẽs populi. ff. de iusti. z iur. nec ponere illã gabellã abbate iscio. nec sibi lucrifacere. ſz abbas i oibus dz eẽ ꝓncipalis. z credo q̃ q̃q̃d inde ꝓceptũ bacten' fuit ptinet ad abbatẽ q̃ hz regalia z vt merũ mixtũ imperiũ in illo castro ꝓterq̃ i exceptis i dcã cõpositiõe in q̃ nõ fuit fcã de hꝰ casu seu vẽditõe mẽtio. z iõ remãsit i plena ptãte abbatis. l. age. z. l. si d certa. C. de trãsac. z. d. c. cũ venerabil'. z. c. cũ dilect'. de reli. domi. Sz p futuro ptẽ satis honestũ z iustũ putarẽ vt nõ fiat ꝓ statuta antiqua z ꝓ cõpositionẽ nisi de cõsensu cõitatis z abbatis. z si cõueniũt vt vinũ mittat sub certa gabella cõueniãt z de diuisione lucri. nã equũ est vt cõitas aliq̃d bẽat erq̃ subit oia onera castri. ſz mero iure inspecto deberet totũ lucrũ ad abbatẽ habẽtẽ regalia i loco ptinere ar. in. d. c. vno. q̃ sint rega. coll. x. vbi dr q̃ extraordinaria collecta q̃lis ẽ ista ẽ de regalib' ad idẽ. d. l. vno. C. de supindic.

¶ Venio ad Quartũ dubiũ qđ sic ꝓponit' dcm cõe castri abbatie locauit certas cappanas ex̃tes istrata p quaz itur ℟o mã. ibiq̃z receptat' hospites z vẽdit' eis vinũ z alia victualia si q̃ hñt. Monasterium petit illã pẽsionẽ quã cõitas recipit dicẽs ptinere ad illud. qz loc' i q̃ sũt fundate cappãne ptinet ad dñiuz monasterij. Lõe ꝺdicit dicẽs ptinere ad se vigore cõpositiõis sepedicte cũ de reb' ibi specificatis dũtarat mõasterio dz hẽ tertiã partẽ z nõ de alijs. Dibi bzeuit vr q̃ mõasterium foueat iustitiã. nã de iure cõi hoc clarissimũ ẽ z qz cũ locus spectet ad dñiuz monasterij. g̃ hedificiũ cedit solo z p cõsequẽs monasterio ꝑsertim cũ cõitas scies locũ ptinere ad dñiuz monasterij fecit ibi cappãnas vt in. §. cũ i suo solo. insti. de reruz diui. marie i fine. §. ad idẽ qđ legit' z notat' in. c. cũ apostoli cos. xii. q. ij. Nec obstat cõpositio quã p se allegat cõitas. qz ibi nõ dicit' q̃ territoriũ castri debeat ptinere ad cõitatem. ſz cõpositio iteruenit solũ sup q̃busdã redditibus z bonis vt de illis monasteriũ haberet tertiã partẽ. i alijs ergo ibi nõ exꝓssis plenũ ius rmãsit mõasterio tãq̃ dño z ꝓpetario castri cũ sua curte z districtu ut pz i pulegijs ut i dcã. l. age. z. l. si d fra C. de trãsac. z i dicto. c. cũ venerabilis. z i. c. cũ dilect'. de reli. domi. Lõcludo ergo q̃ pẽsio cappãnarũ dz integre cedere mõasterio nisi alio iure speciali cõitas iuuet. ſz si fecit expẽsas i cappãnis bona fide põt illas recuperare a mõasterio per exceptionẽ. doli mali vt dicit ter. i dicto. §. cũ in suo

¶ Venio ad Quintũ z vltimũ dubiũ. Lõe dci castri iã sunt plures ãni ꝓ tollerãdis expens cõis statuit z ordinauit. q̃ q̃cũ q̃z laboraret de tris cõis daret ꝓ tratico cõi certas mẽsuras frumẽti de q̃bus terris ante dcm statutũ nihil soluebat' monasterio vl' cõi ſz libere dabat' facultas hoibus dicti loci laborãdi in illis terris ad eoꝝ vtilitatẽ: ne pp paupertatẽ homies capent aliũ incolatũ. mõasterium petit nũc tale terraticũ bacten' receptũ sibi restitui tanq̃ dño z ꝓprietario illi' territorij. cõitas ẽo dicit q̃ imo ptinet illud terrenũ ad cõitatẽ: z hoc vtiq̃ vigore cuiusdã statuti ipsius cõitatis: cui' cauebat' q̃ q̃cũq̃z vellet laborare de tris cõis deberet certũ modũ tenere ita q̃ dis ponebat tanq̃ de re ꝓpria: z monasterium hẽbat volumẽ illoꝝ statutoꝝ z nũq̃ ꝺdixit. ¶ Ego in hoc dubio sic puto dicẽdũ q̃ cum monasterium bẽat intẽtionẽ fundatã vigore ꝑulegioꝝ qz totũ territoriũ dicti castri iure ꝓprietatis z dñij fuit prorsus collatũ mõasterio: dz de iure hẽre terraticũ dictaꝝ terrarum cũ ꝓuenerit ex re sua vñ põt repetere a cõitate ar. in. l. mater z qđ ibi no. C. de rei vendi. z in. l. si me z titiũ. ff. si certũ pe.. z qđ ibi no. Sed videdũ est nũc nunq̃d cõmunitas uuetur aliquo iure spãli. Et ꝓfecto vigore cõpositiõis nõ iuuat' qz de hoc nulla fit ibi mẽtio: ergo remãsit in plena ꝓprietate monasterij vt. s. in alijs dubijs clare patuit. Sz dubiũ est nũq̃d iuuet' vigore statuti ꝑalle. Et certe ex solo tenore statuti nõ iuuat' qz in statuto ñ exꝓmũt' terre. ſz gnãliter dr. Quicũq̃z voluerit laborare de terris cõis. Uñ hec i certitudo ñ cõstituit cõe i aliq̃ possessiõe alicui' tre ut. l. iii. §. icertã. ff. d acq̃. poss. facit ter. in. l. si sit. ff. de leg. i. Fornso. z p illũ ter. dicit ibi Bar. p' By. q̃ siq̃s dixit. q̃q̃d hẽo in tali loco do mõasterio. p ꝟ mõasterium nihil acq̃rit nisi appareat z pbet' q̃d spectabat ibi ad dõatorẽ. ad idẽ. l. legaui. ff. de libe. lega. Idẽ dico si i statuto eẽnt certe terre exꝓsse z asserat' i eo q̃ sũt cõis: nã ex hac sola denominatiõe z asseueratiõe nõ acq̃rit' aliq̃ possessio cõitatiq̃z ad acquirẽdã possessionẽ ñ sufficit ains ſz req̃rit' etiã corpus vt sic corporalit' inter possessionẽ vt. l. ſz. C. de acq. poss. z. l. iij. in prin. ff. eo. hinc dr q̃ possessio hz plurimũ fci vt. cũ nois. de concel. ꝓb. Preterea alio existẽte in gnãli possessione toti' district' illi' castri nuda asseueratio fcã i statuto cõis nõ hz preiudicare. vero dño z possessori ut i. l. ñ nudis asseuerationib'. z. l. ñ epistolis. C. d ꝓba. Dic in simili dixit nõbil' Inno. in. c. dilect'. de cap. mo. q̃ p gnãle bannũ fcm ab aliq̃ tãq̃ a dño, phibẽs delicta sub certa pena ñ acq̃rit' possessio iurisdictionis alio gnãlit' possidẽte. Sz si hoies ꝓtextu illi' statuti laborauerũt illas tras tãq̃ ptinẽtes ad cõe z cõi rñdebat. an tũc cõitas fuit i possessiõe pcipiẽdo pẽsionẽ mõasterio sciẽte z nõ ꝺdicẽte iuꝝ ea q̃ legunt' z no. in. c. cũ venissent. de resti. spo. z. l. quãuis. z. l. q̃ vniuersas. ff. de acq̃. poss. z dico q̃ acquisiuit possessionẽ illaꝝ dũtaxat terraꝝ respectu quaꝝ percepit terraticũ vel alium actum exercuit per quem q̃rit' possessio. ad alias. n. terras nõ extẽdit' possessio. ex quo monasterium possidebat generaliter vt in. c. cum cõtingat. de deci. z p Inno. i. d. c. dilect' z p Bar. i. l. i. §. siq̃d. ff. de iti. actuq̃z ꝑ ua. Sz videdũ ẽ q̃d operet' talis possessio. Dico enĩz q̃ si nõ

possederũt p. xl. annos certũ ē q̃ ñ currit ꝓscriptio ꝺ mõaste
riũ vt i. c. de q̃rta. 7. c. illud. ꝺ ꝓscri p. 7 si fuit i mala fide teneꝰ
restituer q̃ q̃d ide pcepit vt i. c. grauis. de restn. spo. 7 l. domũ
C. de rei vẽdi. ¶ Mala fides ãt ꝓsumit si fama erat i loco q̃ il
le fre erãt mõasterij vt no. Bar. in dcã. l. celsus. ff. de vsucap.
Si aũt erat bone fidei: 7 tũc si terraticũ extat: teneꝰ illud rẽsti
tuere mõasterio vt. l. certũ. C. de rei vẽdi. Si ꝺo ē ꝓsumptũ:
nec cõitas ē facta er hoc locupletioꝝ ñ teneꝰ sm oẽs vt no. i. l.
er diuerso. ff. de rei vẽ. 7 isti. de offi. iudi. §. i. 7 dcõ. c. grauis. sz
si cõitas ē effecta er hoc locupletioꝝ sũt opiones: glo. cõiter te
nẽt q̃ nõteneꝰ ut no. i iurib⁹ ꝓxie allegatis. sz Bar. i dcã. l.
er diuerso. 7 moderni i. d. c. grauis. tenẽt ꝯriũ. Et ꝟ puto ve
ri⁹ 7 ꝟ ex eq̃tate l. si me 7 titiũ. ff. si cer. peta. debes eni teneri
si ex re mea vel mihi debita effect⁹ es locupletioꝝ vt ibi. Si ãt
cõitas possidet p. xl. ãnos bona fide illas tras ꝓscripsit. Sz
vidẽdũ vtr sit ꝓsũptio male fidei pp famã ꝑmissã: nã ꝟ cãu
nõ ꝓscriberet vt i dcõ. c. fi. de ꝓscrip. 7 no. Bar. i dcã. l. celsus
¶ Cõcludo g̃ tã i ꝑdcis q̃ i oib⁹ aliis 7 oĩa regalia seu q̃ sũt
meri vel mixti ipũ ꝑtinẽt ad mõasteriũ nisi vigore cõpositõis
vel alio iure spãli ꝑtineãt ad cõitatẽ. Ex ꝑdcis facile pz rñsio
ad ꝯria supi⁹ formata 7 similia q̃ formari possẽt: 7 reuidẽdo
specifice dico. Nõ obstare ꝑmũ ꝯriũ: qz mõasteriũ ñ petit ꝑ
dicta vigore cõpõnis q̃ fuit spãlis 7 ſtricta ad certa iura et
bona. sz vigore gnãlis dñij 7 ꝓpetatis q̃ hz vigore ꝓuilegioꝝ
i dcõ castro 7 tota sua curte 7 districtu. Sic̃ mõ tollit. Scdz
ꝯriũ. ozit. n. abbati ius agẽdi ad ꝑdcã 7 silia ñ ex obligõne q̃
sita facto hominũ dicti castri: sz largitione ꝓncipũ romanoꝝ
q̃rũ fuit dare abbati dcĩ mõasterij regalia 7 merũ 7 mixtũ ĩm
piũ i dcõ castro. Ad tertiũ rñdeo mltiplicit. Et ꝑq mõasteri
uz fũdat se vt sepe dcũz ē ex ꝓuilegio 7 donatiõe romãoꝝ ꝓn
cipũ seu ipatoꝝ vetustissima ꝓsuetudine ꝓformata. Et hoc
respectu tot⁹ ꝺo ptis fũdare se põt sup ꝓscriptione vel ꝓsue
tudie fauoꝝ ecclie vt. ꝺ. plenissime dixi. Et hec in dei nomine
sufficiãt. Hic. Abba. Eon. vij.

Esu xpi saluatoris ꝓsidio ex corde postulato: Tria
circa ꝓmũ dubiũ formatũ sũt examinãda. ¶ Primũ
nũq̃d dñs archiepus florẽtin⁹ sit siue fuerit debitoꝝ i quãtitate
pecũie p clerũ florẽtinũ sibi ꝓ sorte seu capitali postulata.

¶ Scdz ꝓsupposito q̃ fuerit an sit hodie liberat⁹ vigore ꝓpõ
nis fcẽ int̃ eũ 7 syndicos seu gerẽtes tũc se ꝓ syndicis ꝺci cleri.
Tertiũ ꝓsupposito q̃ liberatio seu ꝓpõ nõ valuerit an ꝺcũs
archiepus teneat⁹ ad int̃eresse seu vsuras q̃s cler⁹ creditoribus
mutuãtib⁹ asserit se soluisse ꝓ satisfactiõe tot⁹ cleri florẽtini.
Uenio ad ꝓmũ: vz. n. ꝺñm archiepm teneri 7 obligatũ fu
isse ace ꝺcõ clero i sorte petita. nã 7 si nullũ ꝑcesserit mãdatũ
ex pte ꝺñi archiepi ac tm ex q̃ ex cã icũbente archiepãtui cler⁹
soluit: põt de iure repetere ab eccl̃ia seu ꝑlato quod ipẽdit. ad
ꝟ bon⁹ ter. i. c. q̃cũqz. xij. q. iiij. vbi ꝺz q̃ si cler⁹ ẽt rector eccl̃ie
aliq̃d de sua sba ipẽditi vtilitatib⁹ eccl̃ie põt totũ illud ab eccl̃a
repetere: 7 ꝟ ẽ clarissimũ ẽt de iur ciuili p totũ titulũ de nego.
ge. marime in. l. siq̃s negocia alieꝝ. la. i. 7. ij. ff. de neg. ge. 7 q̃
legit⁹ 7 no. i. l. soluẽdo e. ti. Secũdo ad idẽ fac. c. i. depo. vbi p
bat⁹ q̃ si pecũia recepta p singulare ẽ de eccl̃ia sit ꝙuersa i vtili
tatẽ eccl̃ie põt agi ꝺ eccl̃iã ad restõnẽ. ad idẽ. c. quod ꝺbus ꝺã
de fide iusso. ubi ꝺz q̃ si citra mãdatũ accepit cleric⁹ ẽt rẽligio
sus ꝓ eccl̃ia pecũiã mutuã 7 eã i vtilitatẽ eccl̃ie cõuertit teneꝰ
eccl̃ia. Sz i cãu nro negari ñ põt q̃n pecũia illa fuerit i vtilita
tẽ archiepat⁹ ꝙuersa: q̃ si cler⁹ ꝓ portõe ꝺñz archiepz tãgẽte
ñ soluisset: ꝺ suo ꝺñs archiepus fuisset solutur⁹ vt. l. i. pupillo. ff
de solu. g̃ archiepat⁹ teneꝰ clero de sorte petita satisfacẽ. 7 q̃
ꝺñm archiepm oportuisset de suo soluer⁹. pbat⁹. nã archiepus
ẽ de clero 7 caput cleri vt i. c. si snia. de sen. exc. li. vi. 7 drai⁹ ꝓ
bat⁹ p locũ a spãli i. c. q̃ periculosũ. e. ti. 7. li. fac. xij. q. i. duo sũt
genera. iõ onera clero incũbentia teneꝰ archiepus ꝓ rata euz
contingẽte subire q̃ quod omnes tãgit ab omnibus ꝺz cõprobari in. c. ad hec. de of. archi. 7 nature ꝓsonũ ẽ illos ñ recusare
onera q̃ rerũ cõmoda ãplectunt⁹ vt ꝺicit ter. in cle. i. in ꝑn. de
cẽsi. Et q̃ ꝑlati eccl̃iaꝝ teneãt⁹ vna cũ aliis clericis ad ꝓcura
tões legatorũ 7 nũtioꝝ ap̃lice sedis 7 alia extraordinaria onera
ẽ ter. aptus in cle. ij. §. sũt 7 ñ nulli. de censi. 7 in. c. cũ istãtia. e.
ti. iũcto. c. ego. ij. de iur. iur. ¶ Sz his nõ obstãtib⁹ ꝯriã sniaz
in cãu nro censeo prestatioẽ: videlz q̃ ꝺñs archiepus minime
teneat⁹ ad sortẽ petitã. ¶ Moueoꝝ ꝓncipl̃r: qz eccl̃ia ñ obligat⁹
ex mutuo fcõ ẽt ꝑlato nisi ꝺbitoꝝ ꝓbet pecũiã fuisse i vtilitatẽ
eccl̃ie conuersam vt in auc. hoc ius porrectum. C. de. sa. ss.
ec. canonicata. x. q. ij. hocius. facit q̃ ꝺ legit⁹ 7 nõ marie ꝓ Jn
no. in. c. i. ꝺ depos. Nã 7 ciuitas non obligat⁹ mutui ꝺatõe nisi
bet⁹ pecũia ꝗ̃sa i eius vtilitatẽ: ille q̃ ꝯrit ꝺũtaxat obligat⁹ vt
in. l. ciuitas 7 ibi plene ꝓ Bar. ff. si cer. pe. vbi simpl̃r ꝓcludit
idẽ forti⁹ eccl̃a. sz i casu nro nõ ꝓbat⁹ illã pecũiaz in vtilitatẽ
archiepatus ꝗ̃sam directe vel idirecte. g̃ ꝺñs archiepus ad il
lã restituẽdã ꝓueniri nõ põt. Si. n. de fcõ cler⁹ fuit soluere co
act⁹ sibi ipsi putet marie cũ a ꝺño archiepo. p illa pecũia. soluen
da nullũ recepit mãdatũ. p hoc glo. no. quã Bar. multũ nõ
uit i. l. nã 7 suus. ff. de nego. ge. vbi cõcludit q̃ siq̃s ꝺ fcõ fuit
cõpulsus p alio soluẽ: nõ ꝓterea hz regressuz ꝯ illũ. p quo i
debite soluit. Nõ. n. hz quis actionẽ negocioꝝ gestoꝝ. p eo
qđ indebite ẽ solutũ vt in. ꝺ. l. si q̃s negocia. 7 iuria vni fcã al
teri fcã etiã i re illa auctoꝝ obesse nõ ꝺz vt i. c. fi. de emp. 7 ven.
7. l. si p prudẽtiã. in pri. ff. de cuic. Quinimo 7 si ex ordinaria
onera icũbebãt ñ debuit cler⁹ illa p se absq̃ ꝺño archiepo ap̃
pbare vel singulis ꝺ clero distribuere: q̃ñ ipe ꝺñs archiepus
debuit esse principalis i approbatiõe 7 erogatiõe vt est ter. apt⁹
in. c. nõ min⁹. de immun. ec. 7 in. ꝺ. cle. ij. de censi. q̃nimo sup sta
tu. eccl̃ie suaꝝ nõlz iferioriꝺ⁹ clericis facere statuta sine epi
cõsensu vt no. Jnno. in. c. cũ accessissent. de ꝓstit. 7. c. req̃sisti.
de testa. vbi ꝺicit: q̃ nullũ statutũ põt facere eccl̃a cathedralis
vel alia sine ꝓsensu epi: nisi forte essent aliq̃ mima: fac̃ glo. i. c.
ij. de ver. sig. li. vi. non g̃ põt ꝺici hoc negociũ vtiliter ceptum
cũ forte si ꝺñs archiepus fuisset tũc req̃situs vt portionẽ suaz
soluere⁹ illa onera ñ approbasset saltẽ i totũ vel aliter limitas
set erogasset 7 distribuisset vi pecũiaz aliũde ꝙ̃sisset: ad hoc
l. sz an vltro. marie in fi. ff. ꝺ neg. ge. Preterea sicut vniũsitas
ciuitatis nõ libere ardua nõ explicat sine suo rectore vt. l. ob
fuare. C. de decu. li. x. 7. l. pe. 7 vltia delegatio. eo. li. ita 7 for
tius cler⁹ nõ debuit hec satis ardua attẽtare sine approbatiõe
ꝺñi archiepi. ꝺ. c. nõ inuit⁹. 7 ipe ꝺz esse ordinat⁹ i cũctis vt i
c. plectis. §. ad epz. xxv ꝺi. Et hoc quo ad ꝓmũ. ¶ Cõcludo
ergo ꝺñm archiepm mĩe fuisse obligatũ in q̃ntitate sortis pe
tita p clerũ nisi cler⁹ ꝓbet q̃ pecunia sit ꝗ̃sa i vtilitatẽ eccl̃e di
recte vel idirecte mõ ꝺicto.

¶ Ad Scdm dubiũ ꝓmi dubij ꝓsuppositio. s. sine ꝗ̃itatis p
iuditio q̃. ꝺ. archiepus fuerit ab initio obligat⁹ ad soluẽdũ sor
tem p rata eũ ꝓtingẽte an sit hodie liberat⁹ vigore cõpositio
nis fcẽ cuz ꝺcis syndicis cleri cũ neget⁹ a clero illos ad ꝟ fuis
se mãdatũ. Et videt⁹ ꝑ q̃ nõ: qz asserẽti mãdatũ icumbit on⁹
ꝓbãdi vt i. c. i. de pcu. 7. l. i. C. eo. ti. adeo q̃ si in snia ꝺz eã finis
sse lata ꝯ procuratorẽ certe ꝓsone non p hoc ꝓbat⁹ mandatum
nec prodest sentẽtia eam habenti nisi probet mandatũ vt ꝺi
cit glo. no. in. c. cũ i iure. de of. dele. facit auc. sic̃q̃s in aliq̃ docu
mẽto 7 qđ ibi no. Bar. C. de edẽ. 7 glo. ĩ. c. abbate. de ver. sig.
Nec cãcellatura debiti fcã i li. cleri hz ꝓdesse ꝺño archiepo
q: potuit p debitoꝝ vel amicũ suũ cãcellari vt not. Bar. post
doc. i. l. ij. ff. ꝺ pac. reprobãdo glo. q̃ voluit simpl̃r q̃ si instrm
debiti repit⁹ cãcellatũ penes creditoꝝ ꝓsumit⁹ debito satisfa
ctũ arg. li. cyrographũ. ff. de ꝓba. nõ. n. hoc indistincte ẽ ꝟum
q: sic nõ ꝓbat⁹ debito satisfactũ ex eo q: instrm repit⁹ penes
debitoꝝ q: potuit illud sbripe vt legit⁹ 7 no. i. l. i. §. ille aũt. C.
de lati li. tol. ita necessario nõ ꝓbat satisfactionẽ cãcellatio: q:
sic põt sbripi 7 tradi creditoꝝ: ita põt clamdestie p nõ bñtez
potestatẽ cãcellari. ¶ Sz ego ꝯriã sniam arbitroꝝ i mã nra
ꝑualere. ¶ Moueõ ꝓncipl̃r ex duplici capite. Primo q: vt nar
rat⁹ in positicẽ casus illi q̃ cõpositionẽ fecerũt gerebãt se pu
blice 7 palã. p syndicis cleri: 7 ita cõiter tenebat⁹ 7 reputaba
tur 7 exercebãt officiũ plenissimũ syndicat⁹ recipiẽdo credi
ta 7 soluẽdo 7 cõpẽsando seu cõponẽdo 7 finiẽdo: vñ cler⁹ ꝟ
videꝰ 7 nõ ꝺicẽs etiã si nõ bũissent mãdatũ: vz tũc mãdatũ
dedisse vt no. ꝺicit Jnno. in. c. ex pte decani. ꝺ rescrip. 7 sequũ
tur ꝺñi de rota decis. cccclxiij. 7 seq̃nti. sz Bar. aliud senserit i
l. sepe. ff. de re iudi. 7 Cy. in. l. si pecũiã. C. de nego. ge. Sz pro
fecto ñ mouẽt⁹ bonis rõnib⁹. nã Bar. mouet⁹ ex eo q: cũ vtil̃r
ageret gerẽs se ꝓ procuratoꝛe vt erit⁹ declarat⁹ ñ videt⁹ ꝺñs ta
cẽs dare mãdatũ ar. in. l. filiusfamilias. §. int̃. ff. de pcu. p illã
l. mouet⁹ Cy. i hac snia sz certe ꝟ rõ nõ bona: q: initiũ in his
spectãdũ ẽ vt i. l. sz an vltro. ff. de nego. ge. Si. n. quisq̃z ageꝰ
in iudicio p alio ꝓsumeret⁹ inutilr agere iura ñ admitteret⁹ cõ
iũcta ꝑsonã sine mãdato: q: ꝙiũcta ꝑsona ñ ꝺz admitti ꝯ ꝑsũ
ptã volũtatẽ ꝺñi vt. l. põni⁹. in fi. ff. de pcura. Et p ꝺcõ Jn
no. ego allego ter. aptũ insti. p q̃s ꝑsonas agere pos. vbi ꝺici
tur q̃ procurator neq̃z certis ꝗ̃bis neq̃z ꝑsente adũsario imo
plerumq̃z eo ignorãte ꝓstituit⁹. Cuicũq̃z. n. pmiseris rẽ tuaz
agere aut defendẽ. is procurator tu⁹ esse intellgit⁹. notãda. n. z
põderãda sunt ꝟ ꝗ̃ba vltima: ꝓterea vtile ẽ hẽre procuratorem
vt in. l. i. ff. de pcura. Tertio tacẽdo 7 pmittẽdo se gerẽ ꝓ ꝓ
curatoꝛe videt⁹

curatore videt qs ꝓsentire z dare mãdatũ: vt in.l.q patitur ff.mãdati.z qđ not.Jnno.in.c.in genesi.de elec. Jtez ex quo cler⁹ poterat impedire illoꝝ officiũ z ñ fecit vī ꝓsensisse vt legitur z not.in.l.gayus.ff.đ pigno.act.z.l.fideiussor.§.pater ff.de pigno.z.c.nõne.de pũsump.facit dictũ Ly.in.l.inuit⁹.C. de pcura.z.l.erigẽdi.c.ti.vbi dicit q si amic⁹ vel cõiũcta ꝓsona gerit se ꝓcuratore vī dñs tacẽs cõsentire ar.i.l.si fu⁹ cõis ff.de dõa.int vi.z vto.ffert bar.z seqt i.l.ñ solũ.§.q alieno ff.eo.sz clerici emsdẽ vniuersitatis videt int se ꝓiũcti z amici ar.i.c.cũ.li.de offi.dele.no.gl.fi.i fine i.c.vlt.de pcu.z.c.ii. de postu.vel salti debem⁹ tenẽ q ẽtis se.p ꝓcuratore dño sciẽte z ñ ꝺdicẽte, ꝓsumat hũisse mãdatũ z tñ vt on⁹ ꝓbãdi ꝺriũ incũbat dño rogãti ut tz Añt.đ bu.i dcõ.c.ex pte decãi z bñ fac ter.pal.isti.de bijs p qs agẽ po.i fine z qđ notãt poit inno. in.c.veniẽs de ỽbo.signi.li.vi.vbi dicit int cet⁹ q si aliqs petit aliqđ ex ꝺcto plati mortui uel uiuẽtis vl p instrumẽta tabellionis sufficit agẽti ꝓbare cõmunẽ opinionẽ q habeat ꝓ plato vel nõrio qusqz ꝓbabit ꝺriũ.ar.C.de resti.l.i.z.C.sent.et int lo .oi iu.l.ij.itẽ ex q libri cleri erãt penes illos ꝓsumũt ba buisse mãdatũ ad qđ legit z no.i. c.cozã de offi.de le.z glo. nõbilis i.l.fi.C.de pactis dota.p Bal.i l.siq p calũniã.C. de epi.z cle.Et so capite ꝓncipaliter moueoz.qz ex q liber cleri.repit cãcellat⁹ z allegat ibidẽ cãcellatiõis cã.s.pp cõpõnẽ factã cũ dño archiepo ꝓsumẽdũ q legitie illa ꝓpõ int cesserit z q fuerit fcã p habẽtẽ ptãtẽ z de ꝓsẽsu cleri p id q̃ legitur z no.i.l.i.ff.de bijs q̃ in test.dele.z qz dñs archieps ñ ẽ talis ꝓsona q̃ sbtraxisse uel cãcellasse ꝓsumatur dcm libũ vt no.in.dcã l.i.C.de lati.liber.tol.z p Bar.post Ja.de are.in dcã.l.ij.ff.đ pac.ꝓterea cũ iã dudũ fuerit fcã cãcellatio debiti allegata cã ꝓpõnis z nũq̃ p cleriũ aũt officiales cleri fuit aliqñ ꝺdcm seu ptestatũ in ꝺriũ:satis ꝓsumẽdũ ẽ q de volũtate cleri ꝓcessit: ar.optimũ in.c.i.đ frigi.z ma.z.l.fi.C.de his q a nõ do.ma. Jmputãdũ ẽ.n.illi q i pnicẽ suã gesta taciturnitate firmauit z multũ bñ facit ter.iũcta gl.z dcõ Jnno.in.c.cũ olim de offi.đ le. arguẽdo de eo q excessit fines mãdati dño sciente z ñ ꝺdicẽte ad eũ q nullũ habebat mãdatũ.ꝓterea sic clerus adducit libũ pro se cui nõ ẽ stãdũ in ꝓiudiciũ dñi archiepi vt.l. rationes z.l.exẽplo.C.de ꝓba.ita dz recipe q sũt ꝺ se q̃ten⁹ ibi narratur ꝓpositio fcã cũ dcõ archiepo vt ẽ ter.in.l.publia.§.fi.ff. depositi maxime.qz liber facẽ fidẽ ꝺ dñz.sz ñ ꝓ eo iurta nõta p Bar.in.l.nuda.ff.de dõa .z.l.admonẽdi.ff.de iur.iu.z i aut.z si ꝺctus:.C. de fide instrumen.z hec de so dubio. Venio ad Tertiũ ꝓmi dubij qđ fuit an ꝓsupposita obligatõe respcũ sortis teneat dñs archieps ad vsuras solutas p cleꝝ pro illa portiõe ꝓtingẽte dñm archiepm.Et vī ꝓ q sic qz clerus ñ petijt vsuras:sz vt interesse:ergo ꝓtẽt illas petere de iure canonico vt.pbat i.c.ꝓstitutis z.c.puenit de fideiusso.z.c.delicti.de fo.ꝓpe.no.glo.in.c.ꝓquestus de vsu.z in.l.curabit.C.de acti. ẽpt.p Jnno.in.c.sacro de sen.exc. Contrariã ptẽ in tmis nr̃is puto ỽiozẽ vt.s.dñs archieps nullo mõ tẽat ad vsuras q̃s clerus soluit.p ea que plenissime ponit Jo.an.fun̄ regula damnũ de reg.iu.li.vi.in mẽcu.aut.n.cler⁹ soluit illas vsuras ignozãte dño archiepo z ñ repetit dcã.l.siqs negotia.ff.de negotio.ge.ñ.n.vtilit gessit z ideo ñ repetit.l.sz an vltõ.ff. eo.aut soluit dño archiepo sciẽte z patiẽte z idẽ qz ipurãdũ ẽ clero q se spõte i hoc obtulit ar.i.l.i.z.l.si bona fides .ff.depo.z.c.bona fides .e.t.sic.n.grauat illi⁹ ꝺditio q se depoito obtulit vt ibi.ita z cleri ꝺditõ q se sponte siñ dñi archiepi mãdato usuras soluit:aut soluit dño archiepo sciẽte z mãdãte vt se obligaret ẽt ad vsuras z ẽt ñ repetit:cũ ñ inuenit iuramtũ:debuit n.excipeī q vsure erãt i debite:tñ cũ obmisit sponte exceptionẽ ꝓpetẽtẽ dño archiepo q̃ tũ cũ q̃ pmisisset soluẽ:potuisz nihilomin⁹ excipe ut .c.debitores.de iur.iu.ergo sibi iputãdũ ẽ vt.l.si fideiussor.ff.mã.z qđ legit z no.in.l.exceptiones q̃ psone.ff.de excep.z.l.exceptione.ff.de fideius.Quinimo si clerus fuisset coact⁹ soluẽ vsuras adhuc ñ repetit erq ñ obligauit se archiepo mãdãte ar.d.l.exceptione.z q no. Jo.an.i.d. rela dãnũ. Nec ob.si dicat dcm archiepm fuisse int pellatũ vt soluẽt z vnica int pellato suffic ad ꝓstituẽdũ quẽ in moza vt legitur z no.i.l.titia seyo.§.vsuras.ff.đ leg.ij.z.l.si ex legati cã.ff. de ỽ.ob.z.l.moza.z.l.sciẽdũ.ff.de vsur.z suffic int pellatio ex iudicialis ut no.Bar.i.d.l.si ex legati.z pbat i.d.l.moza. qz cler⁹ ñ potuit ꝓstituer i moza dñm archiepm cũ ñ eẽt debitor cleri. Jtẽ ñ debuit cler⁹ a pncipio cape pecuniã sub vsuris dño archiepo ñ mãdãte ut.s.dcm ẽ. Quid plura de iur canonico. cui hodie stãdũ ẽ in hac mã iur no.p gl.in rla sin possessione li.vi.z p Bar.in.l.ꝓuilegia.C.de sasã.usure ex moza ñ veniũt

hz vẽiat int ecẽ iur no.i.d.c.ꝺqst:z.l.curabit.pal.z p inno .i.c. sacro.đ sẽ.exc.Sz i cãu nr̃o nullũ itereẽ,pbatũ fuit ex pte creditoꝝ:z cũ ꝺb itereẽ vẽiat ex ꝺcto ꝺouit ꝓbari p testes vocato dño ãchiepo đ cui⁹ itereẽ agebat ut ẽ ter.iũcta gl.i.§.ñ solũ i sti.đ ỽ.ob.no.gl.in.c.delicti.de fo.ꝓpe.Preterea posito z ñ cõcesso q vsure vẽirẽt tñ,p ea q̃ntitate q̃ cler⁹ repit obligat⁹ dño ãchiepo ñ currũt vsure sz fit ꝓpẽsatio debiti hic idevsqz ad cõcurrentẽ quãtitatẽ ter.est no.in.l.ij.C.de.cõpensa.z sic dz cõpensari debitũ charitatiui ꝺbsidij. Jtẽ debitũ annuũ qđ soluitur ꝺb noie ꝓcuratoris:si cõsuetudo ẽ vt ipse clerus collegialiter soluat.Et hec de tertio dubio.

Expedito ꝑ dubio ꝓncipali venio ad Secũdũ in q̃ in effectu q̃rit: An clerus possit repetẽ a dño archiepo qđ soluit in pecũia noie ꝓcurationis marie p eo tpe quo dñs archieps nõ p se sz p aliũ visitauit:eo ꝓsertiz attento q siue p se siue p alium visitauerit:clerici vltra pecuniã ipẽderũt ꝓcurationẽ in victualib⁹.Pro pte ỽo archiepi rñdet q i ciuitate z dioceſi florẽtina inualuit hec ꝓsuetudo p tantũ tps de cui⁹ initio memoria nõ extitit.Et ꝑ vī q dñs archieps tenet ad restitutionẽ nedũ eius quod recepit sz ad duplũ vt pbat i.c.exigit.de cẽsi.li.vi.z si.j.mẽsem nõ restituit fuit sibi eccle ingressus ipo iure interdict⁹ vt ibi:z p ꝺns si post mẽsem celeꝛauit restitutẽ nõ fcã incidit in irregularitatẽ vt i.c.is cui.de sen.exc.li vi.no glo.in.d.c.exigit.nec excusat.c.felicis.eo.ti.z li.vbi dī q a volente põt ꝓlatus recipe ꝓcurationẽ in pecũia qz p illud.c.moderat.c.ꝓcedẽs solũ eo casu q̃ recipit pecuniã a volẽte,p sumptib⁹ moderate faciẽdis ita q pecũia succedat loco victualiũ simile in.c.relatũ x.q.i.Jn alijs ỽo nihil mutat de illo.c.exigit.Sz cum i casu nr̃o dcus archieps recepit pecuniã vltra victualia:q̃ incidit in penã illi⁹.c.z tenet restituere duplũ ei⁹ quod recipit vt ibi: z facit.c.ꝓcuratiõs.in.fi.de cẽsi.z marie hoc ꝓcedit habito respectu q dict⁹ archieps ꝓsonaliter nõ visitauit:q̃ cãu ꝓbibet aliqđ petere a uisitato vt i.c.si.eps de offi.oz.li.vi.nec vī valere ꝓsuetudo in ꝺriũ cũ sit irrõnabilis z inimica canõib⁹ vt i.c.fi.de ꝓsue.z q sit irrõnabilis satis colligitur ex his q̃ bñtur i.d.c.exigit z.c.ꝓcuratiõs.pal. Sz q̃ q̃ hec vrgere videãt tñ in ꝺria snia plus plz:z arbitroz dcm archiepm ex duplici capite posse defendi z in sua ꝓsuetudine cõseruari.ꝓ intellectu pmi ꝑmitto q eps discurrẽs p suã dioceſim põt erigẽ cathedraticũ qđ datur in bonorẽ cathedre vt dicit ter.i.c.i.z.q.iij.z in.c.ꝓquerẽte.de of.oz.videz duos solidos a qualibet eccsia.l.aureos vt in.d.c.i.iũcta glo.adeo q sm cõem opi.ꝺz in q̃ntitate currat ꝓscriptio nõ tñ in totuz vt no.glo.in.c.q cũqz.xvi.q.vij.z.ple.p Jo.an.in.c.cũ.venerabilis.de cens.z hoc cathedraticũ appellat q̃qz synodaticũ vt in.c.olim.de censi.z ꝺb qz frequẽter datur in synodo vt not. glo.x.q.i.in sũma. Jtẽ ꝑmitto q q̃ aliqđ fuit annuatiz p tps tantũ ꝓstitũ de cuius initio memoria hominũ ñ exist:it: põt illud in futurũ peti etiã nulla cã exꝑssa:sz sufficit dicere:pro censu,seu annuã ꝓstatẽ ex iusta cã ab initio imposita p intãtuz tps de cui⁹ ꝺrio nõ est memoria.ꝺb no.tz Jo.an.in.c.quenit de censi.z Bar.in.l.cũ.de in rẽ ỽso.ff.vsur.sentit glo.xviij.q. ij.fuitiũ z est glo.no.q̃ exꝑsse ꝺb tz etiã respcũ epi z dericoruz relata ad ter.i.q.i.nullus epus q̃uamẽ. His ꝑmissis dico q cũ omni ãno tpe visitatiõis fuerit certa quantitas pecũie p q̃nelibz rectorẽ ecclie tradita archiepo p tantũ tps de cuius initio ñ est memoria debem⁹ ꝓsumẽ q ex iusta cã ꝺb fuit ab initio imposituũ z forte loco catixdratici qđ ꝓsumẽ ẽ iustissimuz p ea q̃.s.dixi:sz dī ꝓcuratio qz dat tpe visitatiõis z ꝓcurationis sic ꝓtingit q appellatur synodaticũ:qz datur i synodo vt.s.dixi.nõ.n.põt dici ꝓpte ꝓcuratio.cũ.d.archieps vel alī ꝑ eo visitãs recipiat ꝓcurationẽ in victualib⁹.ꝓcuratio.n.ñ põt geminari:facẽ in si.quod legit z no.in.l.libertis.ff.de ali. z cibaria.lega.z quod no.glo.in.l.q̃nq̃gẽta.ff.de ꝓba.Presumenda est ꝺ alia cã legitima ex cursu tãto tps vt no.in iurib⁹ ꝓallega.nã cursus tãti tẽporis ꝺz vim ꝓstituti z ꝓuilegij vt.in c.i.de ꝓscrip.li.vi.z.l.ꝺ iure.§.duct⁹ aque.ff.đ aq̃ q z esti.l.i. z.ij.ff.đ plu.ar.Et hoc ꝓsumẽdũ est maxime i casu nr̃o vt eui tetur delictũ z multa incõueniẽtia q̃ ex ꝺrio seq̃rẽtur de quib⁹ s.facẽ quod i fi t legitur z no.in.l.si defunct⁹.ff.arbi.tu. Põt ex secũdo capite.d.archiepiscopus iuuari z in sua ꝓsuetudine defendi,tenend q directe soluta sit pecunia pro expensis alijs q̃s facẽ in visitando totã dioceſim vltra victualia tpe visitationis,nã nullũ ius exꝑsse damnat hãc cõsuetudinẽ saltem q̃ñ est tanti tẽporis de cuius initio non ẽ memoria vt in casu nostro:nã z olim ipse habebat q̃qz medietatẽ q̃qz tertiã ptem omnium reddituũ ecclesiaꝝ inferioꝝ vt legitur z

no.ꝛ.q.i.antiquos.ꝛ.c.de his.fac quod no.Jo.an.in.c.requi
sisti.de testa.ꝛ.rõne ꝓsuetudinis antiquate põt recipe fuitia
ꝛ alia eꝛordinaria ab eccl̃esijs sibi ꝑiectis vt.d.c.fuitiũ.xviij
q.ij.ꝛ.d.c.nullus epꝰ gꝫamẽ.i.q.i.Nõ mirũ ꝯ si valet ꝓsue
tudo maxime antiquissima vt aliquid detur ipso tpe visita
tionis vltra victualia.ad l̃ fac.c.si epꝰ.de offi.oꝛ.li.vi.vbi dꝛ
q quãdo ꝑ se non visitat nil dꝛ petere a visitatis vltra victua
lia q̃ exhibẽtur visitanti ꝓ eo.qñ ergo visitat ꝑ se videtur sec̃
Itẽ secus qñ est ꝓsuetudo ita antiq̃ssima nã ꝛ ius publicũ ꝛ
aucte ꝛ vtilitate tollit ex ꝓsuetudie salti qñ iteruenit tacit' cõ
sensus pape vt nouit in q̃dã eꝛuaganti.ꝛ refert Jo.an.i.c.fi.
de cẽsi.li.vi.all'.xij.di.nos ꝓsuetudines.Et ego puto q ẽt pa
pa ignoꝛãte põt ꝑ ꝓsuetudinẽ tale ius tolli: qꝛ satis bẽ' pape
ꝓsensus ꝑ id qꝺ bẽ' i.c.fi.de ꝓsue.ꝛ hoc nõn' tenuit gl.iij.di.
§.leges.ꝛ.viij.dist.c.fruſtra. nã dẽmus ꝑsumẽ ex cursu tãti
tpis iustissimã cãm vt.s.dixi.Et notãt dixit Bal.i.c.ipialẽ.
§.ꝑterea ducat'.de ꝓbi.feu.ali.ꝑ fre.coll.x.q nullũ ẽ ius posi
tiuũ qꝺ ꝓsuetudinẽ ñ possit tolli.ar.i.l.de q̃b'.ff.de legi.Qꝺ
tñ ego limito nisi sit irrõnabilis.c.fi.de ꝓsuetu.sz ex cursu tãti
tpis semp ꝑsumit' rõnabilis vt i iurib' supius all'at' Quinimo
si ius reꝓbat ꝓsuetudinẽ nihilomin' põt de nouo iduci.
ad hoc allego ter.iũcta.glo.sing.in ṽbo ꝓsuetudinẽ.in cle.sta
tutũ.de elec.ꝛ in hoc posset mꝛta dici q pleniss̃ime exaiaui in
c.ij.de ꝓba.in lec.mea: sz hic ñ ꝓcq̃r: qꝛ ñ venit necessario ex
aiandũ. potuit.n.cẽ q ab initio ꝓp pauptatẽ archiepat' hoc
fuit inductũ vl' aliã iustã cãz: nec dꝛ nũc post cursũ tãti tpis re
fricari in dubiũ cũ agat' de cõmõ pecuniario ꝛ ñ aiarũ piculo
nec dꝛ reꝑhẽsibile reputari si sz varietatẽ tẽpoꝛũ statuta mu
tẽ' hũana vt in.c.ñ dꝛ.in ꝑn.de ꝓsã.ꝛ affin.Et hec sufficiãt ꝓ
secũdo ꝓncipali dubio. ¶ Nũc descẽdo ad Tertiũ ꝓncipale
in q̃ q̃rit': An cler' possit repet ẽ ab archiepo illã q̃titatẽ pe
cunie quã sibi dedit qñ iuit ad ꝓciliũ senẽse. Ad quod breuis
sime dico q ñ. ad qꝺ allõ exꝓssã gl.no.in.c.i.de sta.reg. vbi
dicit q singule eccl̃ie debẽt ꝓferre cũ epo qñ vadit ad papã vl'
ad regẽ vl' ad synodũ vl' qñ facit expẽsas ꝑ aliqb' negotijs
cõibus toti' dioces: ꝓbat hoc.xij.q.ij.c.vobis. facit qꝺ no.gl. in
c.q̃dã mõaci.xvi.q.i.ꝛ qꝺ legit' ꝛ no.in.c.cũ apl's de cẽsi. Ar
chiepꝰ.n. vadit ad synoduꝫ seu ꝓciliũ ꝑ cõi oiuꝫ vtilitate cũ
fiat ꝑ reformatõe eccl'ie vniuersalis ꝛ mẽbꝛoꝝ suoꝝ.iõ ab oi
bus dꝛ cõportari. facit qꝺ legit' ꝛ no.in cle.ij.eo.ti. Preterea
clerici spõte soluẽdo ẽt si fuisset idebitũ videt' illud dõasse nec
ꝓsumit ãpli' repetẽ vt.l.cãpana.ff.de ope.li.ꝛ.l.cui' ꝑ errorẽ.ff.dꝺ
reg.iu. Itẽ põt epꝰ instãte necitate petẽ charitatiuũ ꝓsidiũ
vt.d.c.aut epũs.qꝺ cũ tũc epꝰ petierit nec fuit sibi denegatũ
ñ põt cler' ãpli' repetẽ.qꝛ ex sola penitẽtia ñ põt dõatio reno
cari.l.iij.C.de reuo.do.ꝛ.c.fi.de dõa. Nec ob.si dicat' q syn
dici cleri q̃ dõauerũt dño archiepo illã pecunie q̃ntitate ñ bẽ
bãt ad hoc ptãtẽ: qꝛ satis ẽ q clerici spõte soluẽdo hoc appro
barũt. ad hoc.l.si fili'.ff.ad mace.ꝛ qꝺ no.Bar.in.l.q̃.n.ff.rẽ
ra.ha.vbi dicit q si aliqꝺ fcim fuit noie meo qꝺ tẽdit seu tẽdef
põt in mei ꝓeiudiciũ.ꝛ ego sciẽs facio aliquẽ actũ positiuũ q̃
tẽdit ad approbatõz act' video ꝛ ꝑ hũ gestũ noie meo approbar
ad qꝺ optime facit cle.i.de ꝓcu.ꝛ quod no.idẽ Bar.in.l.cũ
tabernã.§.idẽ q̃sit.ff.de pigno. Itẽ syndici soliti erãt palã ꝛ
publice ꝓsimiles dõatões facẽ ex cõmissiõe officij:ꝛ sic vi cle
rus dedisse hãc ptãtẽ.ad hũ quod legit' ꝛ no .in.l.ꝓuberiõis.
ff.de peculi.ꝛ in.l.si fili' familias.ff.de dõatio.ꝛ quod no.in
no.in.d.c.veniẽs.de ṽbo.signi.li.vi.ꝛ quod bẽ' in.l.ñ tãtũ.
al's incipit paul'.ff.rẽra.habe.ꝛ quod ibi no.Bar. Ex multi
plici ꝯ via dico dicrã pecuniã minime repeti posse. ¶ Postre
mo ad vltimũ dubiũ ꝺescẽdẽs quod ẽ. An cler' a ꝓfato ar
chiepo possit petef vt ꝓtribuat ꝛ soluat ptẽ suã de dõationib'
q̃s fecit cler' sũmo põtifici ꝛ soluat certa datia indicta ꝑ clerũ.
Cõclusiue breuitatis cã dico q ñ qꝛ cler' ñ potuit donãdo ẽt
sũmo põtifici obligare archiepiscopũ ad ꝓtribuẽdũ nec al'r
ꝑponere ista datia ꝓ vtilitate publica sine licẽtia ꝛ ꝓsensu dñi ar
chiepi cũ ipe sit caput toti' cleri:ꝛ penes eũ sit iurisdictõ ꝛ nõ
penes cle'.xij.q.iij.sin exceptõe.ꝛ.c.placuit.ꝛ.c.abbatib'.ꝛ
x.q.i.nouerit.ꝛ.c.egẽda.ꝛ.xvi.q.viij.o ẽs basilice.facit cle.ij.
de cẽsi.ꝛ.c.dilecta.de excess.prela.sic in si.dꝛ in vniũsitate ciui
tatis vt ꝓ vtilitate publica ñ possit sine ꝓncipe ꝑponẽ hec one
ra eꝛordinaria: imo oia sũt intẽdcã vt in.l.i.C.de supidic.li.x.
marie respcũ eccl'iam' vt in.c.i.§.illicitas.de pace in.fir.coll.x.
ꝛ.c.ad decus.§.itẽ nulla cõitas.de sta.ꝓlib.ec.ea.oli.plene no.
Jo.an.i.c.pueꝛit.de imu.eccl.vñ miroꝛ q dñs archiepꝰ patiat'
q ẽt in inferioꝛib' eccl̃esijs absq̃ suo ꝓsensu h̃ onera ꝑponãt cũ
posset mꝛtũ dãnificare eccl̃esias ꝛ eaꝝ reddit':ꝛ diminuẽ diui
nũ cultũ: ꝛ subtrahere necessaria pauꝑib': vñ epꝰ põt exigeꝛ
rõez a cũctis clericis de redditib' eccl'iaꝝ: ꝛ videẽ an bñ exꝑ
dãt xpi sbam.x.q.i.epm.ꝛ.c.cũ ꝛ plãtare. de priui. ꝛ ibi per
Inno. hinc ter.in.c.nõ min'.de immu.ecc. dicit q epꝰ ꝛ cler'
debent considerare hec onera imponenda: ꝛ mirum videre
tur si clerus posset cõpellere archiepꝰ suũ ad donãdũ vel ad
soluendũ onera vel eꝛordiaria: vt sic archiepꝰ sbijciat' ptãti
cleri: cum clerus nullã habeat iurisdictionẽ: ꝛ ꝑ suis necessi
tatib' possint facere vniuersitatẽ q̃ tñ erit sub epo iurta no. ꝑ
Inno.i.c.dilcã.de excess.ꝓe.fac.xi.q.i.de persona.ꝛ.xvij.q.
iiij.in venditiõibus.ꝛ.c.i.ꝛ.ij.de his q̃ fi.a ꝓel.cũ si.ꝛ facit qꝺ
ipse Inno.no.i.c.cũ accessissent.de ꝓsti.ꝛ.c.requisisti.de testa.
vbi dicit q etiã statuta simplicia nõ ꝑñt facere clerici sine con
sensu epi nisi circa leuissima: Et hec sufficiãt.ꝛ ꝑ predicta pa
tet rñsio ad oia ṽia supius formata. Ni. Ab. Cõ. viij

Laurentia mulier dedit ꝛ vendidit simul cum Joan
ne marito suo sibi cõsentiẽte ꝛ non remanẽte soluen
do vnã domũ ipsius Joannis ꝑ dotib' dcẽ Laurẽ
tie ipothecatã ꝑ precio centũ florenoꝝ quertẽdoꝝ in restitu
tionẽ dotiũ Katherine vroꝛis ꝓmoꝛtue dci Joannis quas
dict' ioannes restituere tenebat' ꝛ iurauit nõ venire ꝯ cõtra
ctuz vẽditiõis ꝓdicte. Queꝛit' nũc moꝛtuo dcõ ioanne vtruz
dcã Laurẽtia posset ꝓsequi iura ipotecaꝝ in dcã domo stãte
l.municipali: q̃ in his termis stat.

¶ Constãte ṽo matrionio si qua mulier de ciuitate vl' comi
tatu Senaꝝ refutationẽ vel donationẽ vel remissionẽ suoꝝ
iuriũ dotaliũ fecerit vel solutionẽ aliquã recepit a a viro suo
vel alio ꝑ eo de dotib' suis absq̃ ꝓsensu q̃ttuoꝝ ꝓinq̃ruz sibi
primoꝝ bone fame: quoꝝ duo sint ex latere ꝑis ꝛ alij ex la
tere mris ipsius mulieris: ipso iure non teneat.

¶ Si potẽtis dei postulato suffragio: Tria ad decisionem
huius dubij videnda sunt.

¶ Primo nunqꝺ cessante iuramẽto ꝑiudicauerit sibi muli
er predcã in iurib' ipothecaꝝ suaꝝ ex ꝓdicta venditione seu
consensu illi prestito.

¶ Secũdo ꝑsupposito q nõ: An saltz ꝑiudicauerit sibi ex
iuramẽti interpositione.

¶ Tertio admisso q sibi ex iuramẽto ꝑiudicauerit: An sup
sit eidem mulieri aduersus tale iuramẽtuz aliquod remediũ
legitimum.

¶ Venio ad primũ in quo primo vr̃ q sibi ꝑiudicauerit: qꝛ
mulier potest renũciare iuri ipothecaꝝ suaꝝ vt in.l.iubem'
ꝛ.l.etiã.C.ad velle. sed vendẽdo vel cõsentiẽdo venditiõi rei
sibi obligate vr̃ remittere illã obligationẽ vt.l.sicut §.si volũ
tate.cũ se.ff.qui mo.pig.vel ipo sol. ergo hec mulier fecit sibi
ꝑiudiciũ etiã sine iuramẽti interpositõe. ¶ Sed hoc nõ ob
stãte ṽrium in dubio dico veri'. ſ. q ex tali vẽditiõe circũscri
pto iuramẽto nullũ ꝑiudiciũ fuit mulieri irrogatũ. Primo ꝶ
clarissime patet ex forma suprascripti statuti qꝺ ãnullat ipso
facto oẽm ꝛctũ initiũ ꝑ mulierẽ in ꝑiudiciũ iuriũ dotaliũ for
maꝝ ibidẽ cõtenta nõ fuata q̃ in casu nr̃o minime iteruenit: er
go illa vendito nulla in ꝑiudiciũ mulieris cũ vir nõ eẽt tẽpo
re illius ꝛct' aliter soluẽdo i dotib' restituẽdis. mulier.n. vẽ
dẽdo ꝛ consentiẽdo vẽditiõi rei sibi ipothecate ꝑ dote vr̃ re
missionẽ iurium dotalium fecisse vt in.d.§.si.volũtate quod
facere nõ poterat obstãte statuto. Preterea dico q etiã cessã
te statuto nõ ꝑiudicauit mulieri dcã vẽditio mero iure cõi in
specto. nã cõis ẽ legistaꝝ opinio ꝛ Bar.ꝛ alioꝝ i.d.l.iubem'
q tũc ꝓcedit illa lex: vt valeat remissio iuriũ ipotecarũ ꝑ mu
lierem facta qñ marit' in alijs rebus remãet soluẽdo. Si aũt
nõ remaneret soluẽdo talis renũtiatio mulieri nõ ꝑiudicaꝛ.
Rõ qꝛ quãdo marit' remanꝫ soluẽdo renũciatio ipotbece ñ
cõtinet donationẽ vt i.d.l.etiã.ꝛ.l.si pign'.ff.dibis q̃ in frau.
credi. Sed qñ marit' nõ eẽt al's soluẽdo donationẽ ꝓtineret
q̃ nõ valet inter maritũ ꝛ vroꝛẽ vt.ff.de dona.inter vi.ꝛ ux.
q̃si ꝑ totũ. Preterea qñ marit' nõ eẽt al's soluẽdo mulier per
hãc renũciationẽ eẽt obligata nõ agere. nã ex pacto liberato
rio quis obligat' ad nõ agẽdũ vt.l.vbi pactũ.C.de trãsac.ꝛ.l
si vnus.§.pact' ne peteret.ff.de pac. Sꝫ mulier ꝑ viro nullo
mõ obligat' vt in auc'.siq̃ mulier.C.ad velle.g̃ talis renũtia
tio nõ valuit.ꝛ ꝶ tenuit Jac.de are.i.l.meuia.§.fi.ff.solu ma.
ꝛ By.in.l.pign'.ff.de his q̃ fi.in frau.credi ꝛ Ja.de bel.i auc.
vt imobilia ante nup.do.col.vi.ꝛ Bar.in.d.l.iubem'.quod
dixit ꝑpetuo mẽti tenẽdũ. sꝫ marit' nõ remanebat hic soluen
do cũ predicta renũciatio ipotbece q̃ tacite resultabat ex dcã
venditiõe seu ꝓsensu illi ꝑstito nõ hũit in aliquo preiudicare
mulieri. Nec ob. si dicat' q ipsa mulier fuit illa que vendidit:
nõ aute

nō aūt pure renūtiauit: qz dico q̄ p̄ciū nō fuit p ipsā receptū z sic cessat qō legit z no. in. l. si vir vxori. ff. ad vell. z qō nota. Bar. i. d. l. iubem'. in fi. Iz p̄ciū debebat q̄uerti ad vtilitatē mariti vt liberaret a restōe dotiū vxoris p̄defūcte: z sic effectu obligabat mulier ad nō petēdū ad vtilitatē mariti. Ō auc. siq̄ mulier. C. ad velle. Ex q̄b' oībus clar pz ꝛclusio p̄missa. z hec de p̄mo. ¶ Uenio ad Secūdū dubiū: An mulier sibi p̄iudicauerit saltē ex iuramēti interpositiōe. Et breuit puto q̄ sic p. c. cū cōtigat. de iur. iur. z. c. quāuis. de pac. li. vi. z auc. sacra puberū. C. si aduer. vēdi. Statutū. n. z ius cōe ānullāt ꝟ casu talē remissionē z ōctū p̄cipalit i fauorē mulieris: Iz scdario in fauorē publicū vt. l. i. ff. so. ma. quo cāu valet iuramētū q̄ illū de cuius vtilitate p̄cipalit tractat pstitū vt in dictis iuribus no. Bar. plene in. l. siq̄s p̄eo. ff. de fideiuss. z canoniste i d. c. cū cōtingat z multi legiste i. d. auc. sacra. nō. n. venit hoc iuramentū in p̄iudiciū aut dispēdiū salutis eterne: ergo seruandū. d. c. cū ꝓtingat. z. c. si ꝟo. co. ti. ¶ Restat ergo examinare. Tertiū an circa tale iuramētū cōpetat aliqd remediuz. Et vī p̄ q̄ nō p ter. i aut. sacmēta. puberū pal. q̄ dicit q̄ iuramētū pstitū ō. l. editā i fauorē p̄ncipalit ꝓuatū ē inuiolabiliter obseruādū. z no. ꝟbū inuiolabilit: si enī posset peti idifferēt absolutio q̄si de vēto illa aūt seruiret: nec inuiolabilit obseruare tur ad idē dcm̄. c. cū ꝓtingat qō mādat simplicit tale iuramētū obseruari i dāno rep tēpoz aliū ñ obstāte cū aia sit cūctis rebus tāq̄ p̄ciosio: p̄ferenda. xij. q. i. p̄cipiū'. z. c. matthеus. d simo. Iz casu nr̄o p̄dicta mīme militare credo: vñ dico q̄ a tali iuramēto pōt peti absolutio ab ep̄o: seu petere q̄ dcūs ep̄tor cōpellat relaxare illud iuramētū. Moueor p̄ncipalit qz vbicūque iuramētū ē illicitū z iniustū ex p̄te recipiētis Iz ex p̄te p̄stātis possit sine aīme dispēdio seruari pt nihilomin' peti absolutio ab ep̄o: vel vt recipiēs iuste ꝓpellat illud iuramētū relaxare: hoc ꝓbat in. c. i. z. c. si vero: z. c. vex de iur. in. in q̄bus iurib' relaxat iuramētū p vsuris soluēdis vel p metū pstitū pp turpitudinē recipiētis z idē ē ex idēptitate rationis vbicūq̄ aliq̄ alia turpitudo ꝟsat ex p̄te recipiētis vt sētit Inn. i. c. debitores. de iureiu. z doc. mar. se moderni i dcō. c. cū ꝓtingat ex pte Fre. ꝓsilio. cclxiij. ne iste turpit z ō legē recipiēs cōsequat cōmodū ex sua iprobitate ō. l. ita q̄z fullo. ff. de fur. cū pot' dēret ide puniri vt i. c. z si necesse de dōa. int' virū z vxorē z. ff. de neg. g. l. siue. Itē z Secūdo iuramentū vt sit vndiq̄z licitū dz habere tres cōites: veritatē: iudiciū z iusticiā si autē ista de fuerit nequaquā iuramētū ē Iz p̄iuriū. i. illicitū iuramētū ita dicit ter. in. c. ai aduertēdū. xxij. q. iij. z. c. z si xp̄s de iure. iu. Iz iuramētū pstitū p istā Laurētiā nō habuit comitē iudicij qz nō fuit discretū seu nō būit i se discretionēm nec ex p̄te iurātis nec ex p̄te recipiētis cū ex illi' obſuātia mulier sine iusta cā cōpellat ee indonata cū nō possit habere regressuz ō bōa mariti cū nō supsint: ō. l. i. ff. solu. ma. publice. n. int est mulib' dotes cōseruare vt dicit ibi ter. itē dcūs ep̄tor hic ō rit cū muliere q̄ illico erat i malū vsuz z a iure dānatū sic p̄ciū cū vsura ō. l. siq̄s cū sciret. ff. p empto. z quod ibi no. Bar. z i. l. si ꝟo nō remunerādi. ℌ. si adolescēs luxuriosus. ff. māda. z in. l. z mulieri. ff. de cura. furio. z alīs iurib'. hec enīz mulier vēdebat vt p̄ciū conuerteret in restōnē dotiū illius vxoris p̄defuncte. z sic ad vtilitatē solius mariti ō iura supius allegata: z sic iuramētū illud nō būit discretiōez nec ex p̄te recipientis nec iurātis maxime cū dcūs emptor ō rerat cū illa muliere ō legē cōez z municipalē q̄ vetāt remissionē iuriū ipotecarū ipsius mulieris marie marito alr nō existente soluēdo vt s. patuit. Preterea p̄fatū iuramētū nō habuit comitē iustitie. non. fuit iustū ō bere cū muliere q̄ ex fragilitate sex' z reuerētia quā hz ad maritū de facili oīa ꝓmitteret ar. eorū q̄ no. gl. in. l. i. ℌ. q̄ onerāde. ff. quaꝑ re. ac. nō dat. z in. l. si p̄. in fi. C. de spōs. z sepe mutue amorose cōiuges spoliarēt nisi lex int' dicerēt. ff. de dona. int' vi. z vt. l. i. ii. z. iij. itē fuit iniustū dcm̄ iuramētū rōne doli qui int'uenit re ipsa: z si nō ex ꝓposito. qz mulier vt dixit remanet sine iusta cā indotata. paria enī sūt q̄ dolus int'ueniat ex ꝓposito vel re ipsa vt dicit ter. i. l. siq̄s cū alr ff. de ꝟ. ob. rōne ꝟo doli z enormis lesiōis facilit remittit iuramētū vt in. d. c. cū ꝓtingat. z. c. q̄ntauallis. de iur. iur. Et si dicerem' ō p̄riū seq̄ret q̄ iuramētū esset vinculū iniustitie z iniq̄tatis ō. c. q̄to. de iur. iu. z. xxij. q. iij. ꝙ totū. Hāc opi. q̄ iuramētū dēat remitti Iz ēti facilioīb' feminis Frede. ꝓsi. pal. vbi formās qōnē Q̄ñ statuto cauebat q̄ certa ꝓcessio siue ꝓmissio fcā a filio familias sine cōsēsu p̄is ñ valeat ipso iure ēt si iuratū fuerit. z q̄dā filius familias ꝟbō nō obstāte ꝓmisit z iurauit Concluſit dcūs Fre. iuramētū fore obligatoriū: Iz qz iuramē tum recipiens fecit ō ꝓhibitionē statuti ciuitatis ex causa facti cui obtemperare debuerat z nō ꝟenire. viij. di. que ꝓtra. z. xi. q. iij. qui resistit. nec ex trāsgressiōe dz reportare commodum sed pot' puniri. p̄t cōpelli ipse recipiēs ad relaxatione / nē iuramēti. Nec i hoc venit ipse iurās ō iuramētum imo petendo relaxatiōez seu absolutionē iuramēti fatet se ligatū iuramēto: sic voluit Fre. q̄ ex sola ꝟentione statuti q̄s teneat relaxare iuramētū nulla alia allegata deceptiōe: fortr̄ g̃ in casu nr̄o dz relaxari dcm̄ iuramētuz qō fuit pstitū obstāte lege cōi z municipali z cū grauissimo dāno ipsius mulieris: q̄ ex b̄ remanet indotata. Idē apertissime voluit Uinc. z Jo. an. cū recitādo in. d. c. cū cōtingat vbi dicit q̄ mulier iurās in terminis illius. c. cū ꝓtigat. p̄ōt instare vt absoluat a tali iuramēto q̄ ꝓ tra ꝓhibitionē legis ꝓsentit fortr̄ in casu nostro cōcurrē tib' alīs de quibus supra Idē ꝓsoluit Pe. d ancha. in mulie re que ipsa fuit iuramēto decepta: z late ponit in repetitiōe c. canonū. de cōsti. z dñs Ant. de bu. in. d. c. cū ꝓtigat vbi dicit q̄ siue iurās fuerit enormit lesus i ꝟctu siue recipiēs iuramētum ꝟerit cū verisīr ꝓsumpturo: z hoc ꝓstaret p euidētiaz fcī: qz hic aliq̄lis ē turpitudo ex pte ꝟbētis q̄ māz dat cōsumptioni ad ꝓpriū ꝓsumēdū z lex fraudē ꝓsumit ꝓtra talē vt. d. l. si q̄s cū sciret z in. l. ij. ff. qua. re. ac. nō. da. talia iuramēta debent remitti p iura supius allata. ¶ Cōcludo g̃ q̄ supascriptum iuramētū dñe Laurētie ē remittendū altero p̄missorū modo rū: vel cōpellēdo recipiētē ad relaxationē: vel obtinēdo absolutionē ab ep̄o. vtrūq̄z. n. iuris remediū est eq̄ principale vt finalr tz Jo. an. in addi. Spec. in ti. de iur. iurā. sup rubrica z An. in. c. i. z. c. debitores. co ti. Iz aliud videat ibi sentire Jn no. z plenissime hāc mām examio in quadā mea disputatione que incipit. Frāte statuto. z vī ꝓbari in. c. si ꝟo. c. ꝟum. d iure iurā. Juramēto ꝟo sblato poterit dcā mulier vti iure ipotheca suaꝑ dcō. c. si ꝟo. in fi. z. p. doc. i. d. c. cū ꝓtigat. Ad ō ria supius formata facile patet rñsio. Primo. n. pōt dici q̄ ille q̄ petit absolutionē ñ venit ꝓtra iuramētū: imo illud obseruat vt in. c. i. z. c. si ꝟo. Item scdo ꝓcedāt illa iura q̄ñ vltra legis ꝓhibitionē nō interuenit alia deceptio z enormis lesio sicut in casu nr̄o cōtingit. Et hec solo plus plz z saluar oīum opinio. z hec sufficiāt. ¶ Nico. de Tud. Abbas Sicu. Pan. Consi. ix.

Statuto edito p ep̄m' lucanū i synodo ep̄ali ita cauetur: p̄mo in Rubrica sic: de absentatiōe p̄sbyteroꝝ ab eccl'ijs. deide in Nigro ita sbīcit: Itē statuim' z ordinam' ac p̄ntis auctē ꝓstōnis monem' q̄ ex nūc put ex tūc p monit reqsitis z citatis hēant' cēs z singuli abbates: p positi: archidiacōi p̄ozes: plebani: archip̄sbyteri: z eccl'iaꝝ p̄rochialiū rectores: neq̄s ipsoꝝ possit ab eccl'ia sua se absentare vltra duos mēses. Habēs ꝟo bñficiū simplex cui cura ñ iminet aiaꝝ vltra q̄ttuor sine n'a seu nr̄i vicarij licentia spāli alīs aūt ꝓtra facies sit ipso iure beneficio p̄riuatus.

¶ Alia ꝟo pstōne capitulari eiusdē ep̄i auctē edita: ita cauetur. Itē statuerūt z ordinauerūt q̄ reddit' z p̄uētus q̄ p tēpoze fuerit in lucano capitulo nisi inter residētes p totū ānū ꝓtinuū statuto tpe diuidant'. si ꝟo talit residētes p tres tm̄ mēses cōtinget absentari pp hoc de p̄bēda annua nihil p̄ni tus minuat Iz p̄sidētib' cōputēt. Qui si vltra p̄mās erint sola sibi p rata tp̄is portio assignet dūmodo q̄libz anno ad minus tā seruierit p sex annos ꝓtinuos vel interpellatos alīs nihil q̄piāt de p̄benda ꝛc. ¶ Cōtigit nūc q̄ ep̄s lucan' vigore p̄cedētis statuti p̄uauit seu p̄uatos declarauit duos ex suis canonicis q̄ se abītauerūt vltra q̄ttuor mēses licētia ab ep̄o vel vicario mīme obtēta. ¶ Querit nūq̄d potuerit hoc facere attētis ꝟbis vtriusq̄z ꝓstitutionis. Itē attēto q̄ de cōsuetudie lōgissimi tp̄is canonici lucani nō astrīguntur ad residētiā nisi p̄m quod dīponit i p̄cedēti statuto: nec statutuz p̄positum fuerit aliquādo in p̄sonis canonicoꝝ obseruatum Iz iam dudum fuerit editum.

¶ Jhesu xp̄i eiusq̄z matris p̄sidio humilr̄ inuocato.

¶ Obmissa oī argumētatōe qz casus nō videt mihi multū dubitabil'. Breuit p̄missis ꝓsideratis oib' arbitror p̄mum statutū ad canonicos mīme extendēdū. Moueor p̄: qz illud statutū loq̄tur de b̄ñtib' dignitates siue p̄sonat' vel ecclesias seu simplices vt patet ex tenore ipsi' statuti iūcta rubrica vbi dicit de absītatōe p̄sbyteroꝝ ab eccl'isijs: q̄ nō dz extēdi ad canonicos q̄ nō b̄ñt eccl'iā Iz bñficiū in eccl'ia. aliud est. n. hēre eccl'iam: aliud beneficium in eccl'ia vt legitur z no. in. c. fi. de p̄hēb. z in cle. i. d e cōcel. p̄ben. Scdo moueor z fortius cū canonici hēant de cōsuetudie vt nō teneāt ad residētiā: q̄

quidem ꝓsuetudo a iure approbat iux̄ no. in c. cū oēs. de cō
sti. z in c. cū dudū. cl. ij. de elec. nō dz dcm̄ statutū ad canoni
cos extēdi: tm̄ ne violet antiqua ꝓsuetudo a iure approbata:
tū qz ep̄s nō dz sine capitulo mutare ātiq̄s ꝓsuetudies eccl̄ie
vt no. in c. cū cōsuetudinis. de ꝓsue. z in dubio nō dz. statutū
referri ad casum in quo violaret ātiq̄ cōsuetudo ar. i. c. i. de cō
sti. li. vi. marie attēto q illud statutū ē penale: iō restringendū
ad hoc qd no. Jnno. in. c. sedes. de rescrip. vbi dicit q in mā
restrigibili appellatiōe clericoꝝ nō veniūt canonici. Preterea
z tertio cū de canonicis spāliter ꝓuisuz sit vt habet in scdo sta
tuto nō dz primū statutū generaliter loquēs extendi ad spēm
spāl'r ꝓuisaz vt in. l. sancim⁹. ff. de penis. Uñ cōsidero q aut
secūdū statutū precessit ꝓmo seu ꝓmo ē descriptū: tūc hz locū
p̄cedēs argumētatio. Aut primū ꝓmo fuit editū: z tūc p secū
dū qz spāliter loqt de canonicis limitat z restringit ꝓmū:
qz spēs derogat generi ꝓserti cū sequit genus vt in regula
generi. de reg. iu. li. vi. z in c. i. de rescrip. z in. l. quesitū. i fi. ff.
de fun. ītru. z in dubio dēmus ita interpretari dcā statuta vt
reducāt ad cōcordiā ne vnū p aliū corrigat vt in. c. cū expe
diat. de elec. li. vi. p Bar. ī eruaganti ad reprimēdū. sup ꝙbo
non obstantibus ꝓuilegijs z per Jo. an. in. c. i. de ꝓsti. li. vi. p.
alle. itē z q̄rto in ꝓio statuto nō interuenit ꝓsensus capituli
vel ꝓsiliū ex quo pōt argui nullitas statuti iux̄ no. p Jo. an. z
Archi. in. c. i. pal. Quinto z vltimo facit ꝓsuetudo optima le
gū interpres. ñ vt ꝓmittit primū statutū fuit fuatū ī canōicis
z sic salti ex eo capite qz moribus illud statutū nō fuit receptū
in canonicis nō dz ād eos extēdi iux̄ id qd legit z no. §. le
ges. iij. di. Nico. ab. Cōsi. r.

Actū ita ꝓponit. Quidā cleric⁹ de q̄dā plebanatu
nouit inuestitus reperit in dcā eccl'ia aliq̄ bona mo
bilia modici valoris eccl'ie p plebanū ꝓrime defun
ctū dimissa ac multa debita p eūdē defunctū noīe eccl'ie ꝺcta
q̄ pleban⁹ successor creditorib⁹ vrgētib⁹ cū ecclesia pecuniā ñ
hēret de dictis bōis mobilib⁹ aliq̄b⁹ ex creditorib⁹ satisfecit:
reliq̄s ꝙ de sua ꝓpria pecūia soluit: demū tractu tp̄is eo ple
banatū dimittēte successorī dcā eccl'ia eū urgēs ꝓpetit ab eo il
la bōa mobilia p dcm̄ dfūctū eccl'ie dimissa nūc q̄rit. d' duob⁹
Primo nunq̄d iste quondā plebanus possit legitime urgeri
ad restitutionē dictorum bonorum.

Secūdo ꝓsuppōsito q possit. nūq̄d possit repetē pecuniā
quā de ꝓprio soluit p satisfactiōe debitorū noīe eccl'ie p illū
defunctū ꝺctoꝝ. Dei oīpotētis iuocato suffragio: Breuit
quo ad primū dico dcūz quōdā plebanū ad dcōrū bonorū re
stitutionē minie cōstrigi posse. Moueor qz ad debita ꝺcta p
defunctū tenet successor marie cū successerit i bonis illi⁹ vt in
c. i z qd' ibino. de solu. z ī. c. i. de testa. ergo illa bona mobilia
potuerūt dari ī solutū vel alit distrahi p satisfactōe creditoꝝ
cū eccl'ia nūc nō haberet pecuniā vel aliū facilioꝛē modū satis
faciēdi creditorib⁹ vt in aut. hoc ius porrectū. x. q. ij. nec fuit
opus in distractione illorū bonorū cū esset mobilia z modici
valoris iteruēire epi auctoritatē ar. xij. q. ij. ī. c. cerulas z meli⁹
in. l. lex que tutores. C. de admini. tu. vbi patet q tutor sine iu
dicis auctoritate pōt vestes ātiq̄s z similia q̄ fuando fuari ñ
pñt p suo arbitrio distrahere: rector aūt eccl'ie maiorē potesta
tē hēt q̄ tutor vt no. glo. v. q. iij. i. c. fi. z Jnno. i. c. pe. de iura.
calū. ad idē. c. ceterū z. c. ad hec. z. c. relatū el so de testa. vbi
dicit q ꝓlatus seu rector eccl'ie pōt nedū in sanitate sz ētī egri
tudine de aliq̄b⁹ mobilib⁹ p eccl'ia ꝺacq̄sitis p suo arbitrio di
sponere ēt int' eos q̄ sibi fuerūt fort⁹. ergo hoc facere pōt p
satisfactōe debitorū nomine eccl'ie ꝺctoꝝ ꝓserti p illū q̄ dicta
bōa eccl'ie dimisit. Et hoc quo ad primū p cui⁹ decisionez
remanet satis clarū scdz dubiū alia examinatiōe ñ dignū. Sz
ꝓsuppōsito sine veritatis ꝓiudicio q dcūs ꝓdā pleban⁹ pos
sit ꝙstringi ad dcōꝝ bonoꝝ restitutōz. Punq̄d possit repete
re pecuniā a plebano p̄senti quā de suo ꝓprio soluit creditori
bus eccl'ie z ꝙdusiue dico q sic. ter. ē. n. de hoc aptus in. c. ij.
q. iiij. vbi dicit q si rector eccl'e aliq̄d de suo ip̄edit ad vtilitatē
ipsi⁹ eccl'esie: ē sibi ab eccl'ia id totū restituēdū cū nemo ꝙpel
latur de suo facer bñficiū. x. q. ij. ꝓtarie. facit. xij. q. i. manifeste
z. c. sicut manifeste z hec satisfaciant. Nicolaus Abbas.
Siculus. ꝓan. Con. ri.

Actū sic ꝓponit. Quidā magist⁹ Armagn' ciuis z
habitator fundeñ ciuitatis: dū ēet ī vltimis. ꝓstitut'
suū vltimū ꝙdidit testamētū i q̄ int' cet'a legata sic di
sposuit. Uolo z mādo q vxor mea dū vixerit habitet domū
meā que ē in parrochia ꝛc. post eius mortē volo q ꝓdicta do
mus vēdat' z pecunia ipsius domus det' ꝓ aia mea ad pui
sionē meoꝝ executorū. vxor predicta pōst mortē testatoris
stetit in domo ꝓdcā. demū dicti executores venerūt ad ꝓcor
diaz cum prefata muliere z ipsi mulieri vēdiderunt domum
sic legataz pro certo pretio: executores predicti receptore
cio inceperunt exequi voluntatem defuncti: videlz emendo
vnam domuz paruā z eam assignauerūt pro aia ipsi⁹ testōris
vni puelle maritāde quo facto ipsi executores steterūt vltra
annū z nihil d' residuo pecūie p̄fate dom' vēdite disponebāt:
deniq̄z ep̄s nouit in ciuitate creat' ingrēs de executicē piarū
volūtatū repit q̄ dicti executores ñ fuerāt prorsus defuncti
volūtatē executi z tñ admonēte vt ꝓficerēt testatoris volūta
tem de ipsoꝝ z epi ꝙsensu ꝓcessit vt ex residuo pecunie duo
cādelabra argēta p̄cclia cathedrali emerētur z ob hāc cām
exequēdā tradiderūt dci executores dictā pecuniā ipsi dño
epo q̄ dñs ep̄s operā dedit vt dcā cādelabra hērent: sz nō po
tuit illa hēre: ita q victus dñs ep̄s dictā pecūiā apud se p an
nuz z āpli⁹ retinuit demū decessit dicta mulier emptrix epo
retinēte pecuniā etiā post mortē ipsius p annuz z āplius aio
emēdi candelabra suprascripta. Nūc ꝺo executores p̄fati
repetūt a dño epo pecūiā p̄dictā dicētes q̄ volūt illā expēdē
ad eoꝝ volūtatē. Queritur nunquid possint.

Christi saluatoris eius pīssime mris nostris inuocatis.
Tria sunt ad clarā decisionē p̄dictoꝝ examinānda.

Primo nunq̄d dicta dom' potuerit vendi ante mortē dcē
mulieris legatarie.

Scdo: si cū annus esset elapsus a tpe habite pecūie distri
buēde ex dispōne testatoris: nūq̄d potuerit dci executores il
lam pecūiam disponere marie p cādelabroꝝ emptiōe.

Tertio ꝓsuppōsito q potuerit nūq̄d valeāt mutare volū
tatem z illam conuertere ad ad aliū pium vsum.

Uenio ad p̄mū: in quo vī p dicēdū q nō: qz ex quo testōr
disposuit vt post mortē vxoris legatarie vēderet' nō potuit
vēdi p ꝓpus arg. in. l. si ita relictū. §. pegasius. ff. de leg. ij. z. l. i
fideicōmisso. §. cū pollidi'. ff. de vsur. z. l. q̄ rome. p rīsso. ff. de
ver. ob. seruāda est. n. dispō testatoris tanq̄ lex. xiij. q. ij. c. vl
tima volūtas. z in auc. de nup. §. disponat. Sed hō non ob
stāte ꝓtraria opinio p̄stantioꝛē. fuit enī hoc tp̄s appositum
nō fauore defuncti sed ipsi⁹ legatarie q̄ potuit in hoc suo iuri
renūtiare nō solū ipsa emēte sz etiā potuisset cōsentire vt alte
ri in vita sua vēderet' vt. l. quotiēs. C. de fideicōmis. z. l. i. Et
optime z casuz nr̄m facit ter. in. l. i. z. l. cū ꝓponas. C. de pac.
vbi ꝓbat' q testator mādauit heredi vt si sine liberis decede
ret restitueret hereditatē Sempronio: z potuit hoc ñ obstā
te heres ꝙuenire cū Sempronio de dāda sibi certa parte hē
ditatis in vita z remitteret' fideicōmissuz vniuersale. Itē pōt
pure fideicōmissar⁹ renūtiare huic fideicōmisso z remittere
heredi vt. d. l. cū ꝓponas. pōt. n. q̄s renūtiare beneficio tp̄is
appositi i suū fauorē vt. l. eū qui. ff. d' ver. ob. z. l. stipulatio ista
§. inter incertā. ff. eo. z. c. ad apostolicā. d' regula. accedāt iura
generalia q̄ dicūt quē posse suo fauori renūtiare. d. c. ad apo
stolicam. z. l. si q̄s in cōscribēdo. C. de pac. z hoc clarissimuz.

Ex quo cōcludo q valuit venditō dcē dom' ꝙsentiēte dcā
legataria q̄ cōsensit eo ipso q emit ad hoc. l. cū p̄. §. libertis
z qd' ibi no. Bar. ff. d' lega. ij. z p Bal. in. l. fi. C. ad mace. z me
lius in. l. si filius. C. de pet. here. z Jo. an. in regula qui tacet.
de reg. iu. li. vi. in mercu. vbi dicit q si statuto epi cauet' q nul
lus cleric' possit rē eccl'ie locare sine suo cōsensu: q si ipe eps
cōducit vī cōducēdo ꝙsentire: ita dicēdū in ꝓposito.

Ad Scām dubiū breuiter dico q lapsu anni nō obstāte
potuerūt deputare pecuniā dci executores p aia testatoris:
de iure cōi hoc vī clarissimū: qz ann⁹ nō currit executori nisi a
die monitiōis fiēde p epm vt exequāt' seu ipleāt defuncti vo
luntatē z nō ꝓpus vt clare ꝓbat' in. c. nos quidē. de testa. z ibi
cōiter p doc. z p Fred. ꝙsi. cxxiij. At in casu nr̄o anni lapsuz
nō p̄cessit epi monitio. Idē dico si epatui fundēti ē ꝙsuetudo
vt cōiter viget in alijs epatib⁹ monēs ipso fcō z arrās execu
tores piaꝝ volūtatū ad exequēdū ifra annū als potestas de
uoluat' eo ipso ad epm. hac. n. cōstōne nō obstāte dico q dci
executores potuerūt post annū eligere cām in quā illa pecu
nia erp̄ederet' p ea q̄ elegāter nōuit Bar. in. l. cum quidam
ff. de lega. ij. vbi dicit se ꝙsuluisse p̄ista pte qz de iure cōi ille q̄
hz ius eligēdi pauper vel aliā cām si fuit in moza eligēdi z de
clarādi volūtatē suā pōt mozē illā purgare quo ad usqz lega
tum petat' vt ꝓbat' in. d. l. cū quidā. z dz peti p litis ꝙtestōz
z nō ante vt. l. āplius. ff. rē ra. ha. de iure q̄ cōi isti ñ excludūt
post annū: usqz qz vt dixi non precessit monitio: tum qz isti ha
bebāt eligere psonas vel causaz piam: nō autē erāt simplices
executores: item

executores: ītē in dec vigore talis ꝓstitutiōis excludere ēt q2 ꝓstitutio artat executores: sz isti ñ sūt ꝓpie executores cū hēant declarare i quā cāz deberet pecūia ꝓuerti. Executo2 n. ē ille q̄ hz nudū ministeriū fci i exequēdo dispositū p aliū vt in.l. executorē. C. de execu. rei. iudi. hic est q̄ ille q̄ declarat z sentētiat dē iudex: executor vo q̄ exeq̄t̄ declaratū p iudicē dcā.l. executorē. isti autē de q̄b' q̄rit' nō solū hñt soluere. sz ēt declarare z eligere vñ virtute talis ꝓstitutiōis nō electio sz mera executō deuoluit' ad ep̄m q̄ est bñ notādū q2 multi in ſ errāt credētes q̄ indifferēt' ptās talis deferat' ad ep̄m post ānū. z iō ep̄s dz eē caut' i statuēdo vt cōphēdat ēt istos q̄ hñt eligere z declarar' z exequi. Cōcludo ergo q̄ lapsu āni nō obstāte potuerūt illi executores nūcupati suā volūtatē declarare z deputare illā pecuniā in ēptionē candelabro2 ꝓ eccl'ia cathedrali. ē enī cā pia relinquere ꝓ ornamētis ecclesie quinimo tale relictū ꝓuilegiatū ē a iure vt ex eo ñ soluat' q̄rta vt i. c. fi. ꝺ testa.

¶ Venio ad Tertiū dubiū z vltimū. nūq̄d possit dci executores re cristēte integra mutare volūtatē suā z cōuertere illā pecuniā i aliā cāz ¶ Et ꝓ vī q̄ sic ꝙ. l. sicḋ stipulat'. ff. ꝺ ꝟbo obli. vbi dz q̄ si qs fuit stipulat' sticbū aut pāphilū quē ipse vellet si semel alterū elegit pōt mutare volūtatē suā donec i iudicio aliū petierit: ergo idē dicēdū in ꝓposito. Sz ſ nō obstā re ꝓriū in cāu nr̄o est renēdū ꝙ. l. but' modi. §. sticbū. ff. ꝺ lega. ꝓ z. l. statu liberū. §. i. ꝺ leg. ij. z. l. apud ausidiū. ff. de opa. libe. in q̄b' iurib' dare ꝓbat' q̄ habēs electionē er vltima volūtate si semel elegit seu declarauit volūtatē suā ap̄li' variare ñ pōt z ſ tenēt ibi cōit' gl. z doc ꝓserti Bart. Nō obstat ꝓriū q2 loquit' in electiōe data p stipulationē z nō er vltima volūtate. Diuersitatis rō reddit' dupler. Prīa cōiter ꝙ glo. q̄ i vltima volūtate eo ipso q̄ q̄s elegit vel volūtatē suā declarauit statiz acquirit' dñium electo pinde ac si testato2 elegisset vt in dcā. l. cū apud. z sic nō pōt ap̄li' eē locus penitētie. nā electio quā facit ipse cōmissarius attribuit' ipsi testatori: ita q̄ actio cōpetit electo ad ius illud ꝓsequēdū nō er electiōe cōmissarij sz er p̄ fato testō vt est ter. no. in. l. vnū ex familia. i prī. z ibi ꝙ Bar. ff. de lega. ij. q̄ rō cessat in stipulatiōe: sz q2 hec rō ñ vī vniūsalis: q2 ñ procedit eo casu q̄ legat' res aliena: cū tūc ex electiōe nō trāseat dñiū: ió Bar. z alij assignāt in dictis iurib' aliā rōem hanc. s. q2 vltime volūtates nō p̄nt sicut ꝟctus stare in suspēso vt nōnter dicit ter. in. l. fi. ff. cōia p̄di. ió statī fcā electōe act' ē cōsumptus: z nō ē ap̄li' variationi hoc'. Ex q̄ ḡ dicti executores seu cōmissarij declarauerūt volūtatē suā z voluerūt vt ex illa pecunia emerent' candelabra ꝓ eccl'ia cathedrali: z maxime cū ob hāc cām tradiderūt pecuniā dño ep̄o nō p̄nt amplius mutare volūtatē cū functi sunt officio suo ad hoc facit. c. publicato2. c. cū inter. de elect. z. c. si cōpromissari'. e. ti. li. vi z in. c. in lris. de offi. dele. z. l. iudex. ff. de re iudi. z regula mutare. de reg. iu. li. vi. z cle. cū illusio. de renun. z. c. si tibi abñti. ꝺ prebē. li. vi. z quod elegāter notauit i sili Bart. in. l. abñti. ff. ꝺ dona. vbi dicit q̄ hñs electionē ex officio sibi cōmisso si semel elegit ēt abñtē: nō pōt ap̄li' variare quod satis ꝓbāt iura canonica. §. prime all'. petēdo vt dcā candelabra emant' cū ān' sit elapsus a tpe quo ep̄s eos monuit vt exeq̄rent' dcō. c. nos q̄dē. z sic plena ptās exequēdi residet penes dñz ep̄z dicto. c. nos in auc. de eccl'esia. ti. §. siquis edificationē. Et hec sufficiant. Nic. de Tudeschis Abbas. Lon. xij.

In diuidue trinitatis noīe Āmē. Et si copiosio2 elegātissime i fcō ꝓposito p ilīgnes z famosos suprascriptos doctores ꝓsultū sit adeo ut eo2 auctē duct' sola subscriptōe ꝓtēt' eē deberē: ac tñ ad maiorē claritatē z vt facili' ꝓsulēti puideat' duo succinte attingā p doctores ꝓscriptos apte nō tacta. ¶ Primū nāq̄z vī supradscriptā trāsactō nē tenere penāq̄z ex cōuentione cōmitti absolutōem q̄z a iuramēto denegādā fore: q̄m z si i veritate ꝟct' fuerit pignoratiti' z feneratitius in fōrma venditōis z ēptōis ꝓceptus. attñ cū lis fuerit mota nō aduersus ficte ꝟbentē sz aduersus el' hēdē q̄ ꝓbabiliter potuit ignorare factū defuncti. z presumit' ignorare vt i regula cū q̄s in ius. de regu. iu. li. vi. z no. in. c. cura de iure pa. z in. c. de quarta. de prescrip. z in. l. i. z. ij. ff. de po. maxime cū instrumentum appareat cōceptū sub fōrma emptionis z venditionis cui standum est donec aperte probet' cōtrarium ūn. c. ioannes. de fi. instru. z. l. cum precibus. C. de ꝓba. licite iste heres trāsactionē egit z laudandus videt' fecisse cā redimendi veratiōnē suam ar. c. dilectus. de simo. z. l. ij. C. de transact. facit. c. ij. z. c. dilecti. de arbi. z. c. cū contingat. de iure iuran. z. c. licet. eo. ti. li. vi. z. c. fi. de foro compe. eo. li. vbi patet q̄ etiā ex alia causa licite recipit' iuramētum vt per illud forū foro accumulet'. Et p hec patz q̄ cū nulla reperiatur iniquitas er pte heredis iuramētuz recipiētis: nec peccatuz ꝓtinet er parte iurātis q̄ inuito iuramētū recipiēte nō dz fieri absolutio vt. C. de transac. l. si q̄s maior. z in. c. ij. de sp̄ō. immo dz cōpelli ad obseruātiaz vt. c. cōtingat. z. c. lz. de iu. iurā. q̄nimo er ꝓtrauētiōe efficit' infamis er quo transactio erat iurata z pditicē emolumentū q̄ cōsecut' ē er illa transactē vt i ꝓcal. l. si quis maior. nec ꝓtertu deceptiōis vltra dimidiā iusti precij rei petite dz trāsactio irritari. nā z si post trāsactionē inueniunt' publica instra ꝙ que appareat q̄ deceptus sit trāsigēs in q̄druplū: nō tñ rescindit' trāsactio. ff. ad treb. l. lucius. §. vlti. z est. rō in trāsactiē: q2 ꝟ ipso q̄ a lite recedit' magnū cōmodū est: vñ indebitū solutū ob trāsactiēz nō repetit'. C. de trāsac. l. ij. z. ff. de cōdi. inde in sūma. z hoc tebet etiaz glo. in. c. pe. de emp. z ven. z in ꝓcal. l. luti'. §. vltimo. ad trebel. facit q̄ dno. Bar. in. l. ij. C. de resci. ven. Nec obstat supius plene inducta per hoc. ꝓsulētes q̄m fundamētū eoruz vī falsum: fundāt enī se sup remissiē vsura ꝙ nō libere fcā: sz per ꝓdicta pz q̄ in casu ꝓdcō nō fuit facta apta remissio vsurarū imo ꝙ transactiēz fuit a lite recessum in qua etiā salua ꝓscia poterat obtinere heres ꝓtrahētis cū dubi' sit euētus litis. vt c. fraternitate. de frigi. z. c. fi. xi. q. i. ¶ Sed his nō obstātib' oppositū arbitro2 de iure ꝟum: q̄m hic heres sciebat vel scīr debebat ꝟctū esse feneraticiū. Primo q2 defunct' tpe ꝓtract' erat fenerato2: vñ ex eo q̄ rem ēptā locat venditori z diu patit' vēditorē ꝓsidere: vēditio vī simulata vt. l. sic. §. supua cuū. ff. quib' mo. pig. vel ipo. sol. z ꝙ Bar. in. l. post ꝟctū. ff. ꝺ dona. vñ talis ꝟctus ab vsurario vnit' vī fact' in fraudez vsurarū: marie q2 ꝓtra vsurariū ē defacili ꝓsumēdū in fauorem z salutem aiaꝝ ipsoꝝ in. c. iuuenis. de sp̄ō. z i de. eximi. de ver sig. facit quod not. glo. in. c. i. de scruti. Et hāc opi. iz recolende memorie. d. Pe. de ancha. i. c. illo vos. de pigno. vbi refert hāc q̄nem vidisse de facto hic Senis. z hoc intelligo vt. s. dixi q̄n talis ꝓtract' ē initus ab vsurario: si aūt ē initus ab alio er eo solo q̄ remāsit in possessiē rei vendite bñ ꝓsumit' ꝟct' simulatus vt in ꝓcal. l. sicut. §. supua cuū no. glo. C. remissi. pig. l. fi. sz hec ꝓiectura sufficit q̄ ad aliuz creditorē vt sibi iste ꝓtractus nō ꝓiudicet: sz venditor vel hñtes ab eo cām postea nō possunt dicere ꝟctū simulatū er eo solo q2 nō lz venire cōtra factū suū nisi sint alie cōiecture quod no. Bar. in. d. l. supuacuū z quod supradcā ē q̄ quo ad aliū creditorē ꝓtract' p sumit' simulat' ꝓcedit nisi ille q̄ recōduxit soluisset pēsionē z tūc nō ꝓsumit' ꝟct' simulatus vt no. Bar. in loco ꝓal. vñ cuz i themate ꝓsupponat' istū defunctū tpe ꝟctus fuisse vsurarium ꝺz presumi ꝓtractū fuisse feneraticiū er quo vēditorē diu passus ē possidē vt supra dixi. Item er alio iste heres sciebat vel scire debebat istum ꝟctū fuisse feneraticiū q2 vt in themate dicitur ꝓbatū erat in iuditio ꝓtractū esse simulatū in cā cōclusum. omne. n. in iuditio ꝓbatū dicit' notoriū vt in. c. cū oli de ꝟbo. sig. quod dicūt ꝟum dñi de rota dec. ccccliij. q̄ñ ꝓbatio ē ꝓfecta z in cā ꝓclusum ita q̄ nō restat nisi ferre sententiā vt hic erat ad predicta faciūt q̄ dno. glo. z Inno. in. c. significarūt de testi. z facit. c. sup q̄busdaz de ꝟbo. signi. z quod no. Inno. in. c. cōstitut' de filijs p̄sbi. z in. c. significasti de diuor. Immo plus dixit Inno. de appel. ex insinuatiē. z de cōsuetum dilect'. z de testi. p tuas. z glo. in. c. euidētia. de accu. q̄ quicq̄d in iudicio agit'. dicit' notoriū. Itē sn̄ia sine certa quātitate lata ꝺ certa si potest er actis certificari vt not. Inno in c. ij. de libel. obl. z glo. in. c. illa ꝓpositorum. de accusati. z Joan. in addi. Spe. in ti. de sen. pla. §. qualiter. n. q̄ si iudex. z vī ꝓbari i. l. iij. C. de sen. q̄ sine cer. quā. vñ nō poterat iste heres ignorare simulationē ꝟctus cum ꝓbatōes fuerint ꝓfecte z sibi note quapropter cū tenetur satisfacere aie defuncti vt in. c. fi. de sepul. z i. c. in lris de rap. z in. c. a nob. ij. de sen. exc. z in. c. tua. de usu. cuius aie nō satisfit nisi plene restituat' ablatū. de usur. cū tu. z rla peccatuz. de reg. iu. li. vi. z. xiij. q. vi. si res. nō debuit istū actorē q̄dāmodo inuitū trahere p sbterfugia z cauillationes z p suā potētiaz ad transactiōis actum ille enim q̄ trāsigit spōte nō donat sed timoz litis z veratiōis ipsum sbesse cōpellit vt in. l. ij. C. de trāsac. vbi bonus ter. iuncta glo. facit. c. sup eo. eo. ti. z marie in casu nr̄o remissio z liberatio fuit non libera: q2 non valebat actoz ꝓpter rei potentiā obtinere sn̄iam z sua laborabat inopia. ad hoc bonus ter in. c. ij. de arbi. z remissio vsura ꝙ nō spōte fcā non valet vt §. plene in alijs ꝓsilijs dictū extitit: z sic pz q̄ nō tenuit transactioiq2 plenaria satisfactiē debebat ꝓsulere aie defuncti vt i nr̄is iuribus supius allegatis. Itē trāsactio dz fieri i re dubia

z lite incerta.l.i.ff.de trāsac.vt q3 trāsigēs credat habēr bonā cām:alioquin si euidēs essetcalūnia nō valet trāsactio .ff. de cōdi.īde.i sūma p rñso.facit.c.exposita.de arbi.no.gl.i.c.sup eo de trāsac.vñ cū hic certus erat heres ꝯctū esse feneratitiū p supius inducta deꝑhendit in euidēti calūnia trāsigēdo z nō satisfaciendo plenarie aīe defuncti:z sicnō valuit trāsactio:z p ꝯñs nec pene appositio vt i silī no.gl.i.c.significantibus.de off.dele.z i.c.ii.de.ꝓca.z ī rel'a accessoriū de reg.iu.li. vi.z pacta q̄ ꝯ.iūcta gl.de pact. Et iuramētū ꝺz relaxari cū turpit' fuerit r'ceptū ab hēde vt plene supius elicit'.ad ℔.c.i.z qđ ibi no.de iur.iurā.z p doc.in.c.debitorē.eo.ti. Immo pl' vr' q̄ ēt si iste heres ꝓbabilit' ignorauit simulatōez ꝯctus:erq̄ tñ iste actor ñ bñit animū libēr donādi z remittēdi quod superat restituēdū vt ꝑz ex predcis:ꝺz heres iudicis officio cōpelli ad satisfaciendū aīe defuncti vt in pall'ato.c.fi.de sepul.c.i lris d' rapt.c.a nobis.ij.de sentē.ex comu.z.c.tua.de vsuris. ¶ Sz circa absolutōz a iuramēto aduertēdū q̄ ēt vltra practicas p dcōs doctores ꝓsulētes traditas:vī z alia pratica magis facilis:z p quā vitiat' circuit' vt a iudice petat' r'laratio iuramēti vti licite exacti vt nō obstāte iuramēto possit usuras q̄s solvit z iurauit nō repetere postulare vt absoluat' ab illo iuramēto:z hec practica fundat' sup.c.si ꝺo.de iur.iu.z lz illud.c. loquat' de petitōe absol'onis a papa:tñ z inferior absoluere pōt vbi aliq̄ turpitudo ex pte iurantis est ut no. Innoc.i.c.debitorēs.eo.ti.facit qđ no.xv.q.vi.nos sanctoꝝ.z.c.iuratos.z hāc practicā tādē tz Jo.an.i addi. Spe.sup rubrica ꝺ iu.iurā: Et expressi' recolēde memorie dñs Ant.de bu.i.c.i.eo.ti.vbi refert se vidisse ꝓsultū q̄ ad hāc absolutōez iuramēti ñ venit' nisi i subsidiū:q3 āte oīa ꝺz peti relaxatio a pte p ꝑal.c.i.z vbi ps absoluē nō vult absoluat ēps:z si alr absolueret nō rite absolueret. Sz.d. Ant.nō putat hoc necessariū:q3 nullibi dat' hic ordo:q3 in.c.supius all'ato absolvit' hic iurās p̄ncipalr sine alio circuitu:z sic ēt audit' p̄ncipalr ī.c.ad aures.z.c.abbas qđ me.cā. Et ℔ arbitror veri' eē:q3 ex iuramēto p̄ncipal'obligatio acq̄rit' deo nō parti turpit' recipienti:vñ sufficit petere relaxationē a iudice qui in hoc tz locū dei vt in ꝑal.c.si vero. de iur.iu. An aūt in hac absolutōe fienda sit ps q̄ iuramētū recepit vocanda breuiter inquā ut ꝑlixitatē cmitt' q̄ duas opiones quantū ad propositum reperio. Mā ꝑau.z Jo. calde. cōsuluerūt:q̄ si petit' absol'o a iuramēto firmante ꝯctū:z sic cōtingat ex hoc rescissio ꝯctus vt firmati iuramēto:vel sīt petit' absol'o a iuramēto z ꝯctu;sec' si iuramētū ñ firmat ꝯctū z petit' sola absol'o iuramēti iquātū ñ firmat ꝯctū:sz separata ē a ꝯctu vt aptat' via ad rescidēdū ꝯctū.q3 tūc dicūt ptē ñ vocā dā.q3 ꝑ ℔ nō p̄iudicat' pti.est.n.hic actus q̄si penitētial'z ex iudicialis q̄ pt exerceri pte ñ vocata.erq̄ sibi nō infert' p̄iudiciū. Et sic ad ꝓpositū vr' q̄ ps ñ sit citāda cū ℔ iuramētū ñ firmet ꝯctū nec eo sublato rescidit' ꝯct'.sz dat' via ad rescidēdū. Hāc ptē q̄ ps nō sit vocāda q̄ntū ad casum nr'm cū iuramētū pstat' sup vsuris repetēdis tz.d. Ant.i.q.c.debitores. Ꝏ uen' p̄ncipalit'.q3 tāta turpitudo ꝛsat' ex pte recipiētis.vt nulla sibi obligō acq̄rat':nec vt possit agere.nec excipe.cū ex iniq̄tate sua ñ dēat ꝓseq̄ actionē nec exceptionē.l.itaq3 fullo.ff.de fur.z quod no.in.c.in lris.de restit.spo.sz obligatō tñ acq̄rit' deo.nec vt possit agere nec excipe cū ex iniq̄tate sua ñ dēat ꝓseq̄ actōez.l.itaq3 fullo.ff.de fur.z quod no.i.c.i lris.ꝺ resti. spoli.sz obligō tñ acq̄rat' deo.vñ sufficit q̄ sit pñs de' z sic iudex q̄ i loco tz locū dei. Fatet' tñ tuti' eē q̄ vocetur vbi etiā ꝺz vocari tz q̄ valz absol'o sicut absolutio ab excōicatiōe ñ ꝺz fieri pte ñ vocata:z tñ si fit tz vt no.i.c.q̄ frōte.de ap. ¶ Aliā opi.p̄riam.s.q̄ ps sit' vocāda tz Jo.an.i addi. Spe.i ti. de in re iur.sup rubrica i vltia addi.z tz Fre.ꝺ Senis ꝓsi.ccrc.vbi cōcludit vocādū creditorē z p̄sequā absoluatur discutiēdū ē: an instrm sit vsurariū vel ñ saltē semiplene z sūmarie.nā absoluē.ñ ꝺz nisi ꝓstet istrm vsurariū eē.hoc aūt ꝓstare nō pōt nisi presentibus partibus vel citatis.l.in cāe.§.causa cognita ff.de mino.z.c.cū ex litteris.de in ite.resti.z postea in discussione iudicij ordinarij illud idem ꝓbari debet plene sm qđ causa.requirit.quia probationes sup illo preambulo nō facerent fidē cuz agitur p̄incipalit'.c.veniens de testi.ij.z idē qđ super sequit' felicis memorie dñs cardinal'florentin' i ꝑal. c.debitores.z hāc opionē put o verioꝛē q3 nō pōt negari q̄ int'sit creditoris z aduersarij iuramētū non remitti maxime i cāu ufo ar.iu.l.siqs maior.C.de transac z.c.fi.de fo.ꝓpe. li. vi. Itē nō interesset quare ꝓpelleretur ad relaxationē i.c.i.de iur. iu.erq̄ ergo ei' interest vocari ꝺz vt.c.interest q̄ttuor.de maio.z obe.z.c.oīa z.c.caueant.iij.q.viij. Et sic dico z ꝓsulo.

¶ Nicolaus Abbas. Consi. xiij

Quiuersitas ciuitatis' fundoꝝ dñ anno quolibet teneret' soluere certas collectas dñe regine de ipsorū hominū possessionib' z alijs bonis nolēs soluē amplius dcās collectas tali mō in recōpēsatione ipsaꝝ collectarū fec' z ordinauit q̄dā statuta vt q̄lz vendēs vinū granū z alia bona nec nō z emēs carnes teneat' z debeat soluere certum q̄d p vt ipsoꝝ statutis continet'. Ciues ꝺo z officiales ipsius ciuitatis sup hoc ꝓstituti volūt cōpellere clericos ad soluēdū gabellā p̄dictā de bonis ecclesie z de patrimonialib' ipsorū clericoꝝ. Clerici ex aduerso recusant dicētes se ñ tenerī ad p̄dicta onera seu gabellas queritꝰ quid iuris.

¶ Xpi eiusq3 matris p̄sidio humilr inuocato:ne bū c casum videar dubitabilē extimasse obmissa oī p̄ contraria pte argumētatiē ipsaz decisionē attigā.firmiter nāq3 teneo clericos ad hmōi gabellas non teneri. Hanc ꝛclusionē ꝓbabo iure diuino canonico z ciuili:postremo eam doctorū auctoritatib' roborabo. Jure ꝺo diuino ꝓbat' q̄ id qđ legit' z nō in.c q̄q̄ de cēsi.li.vi.iuncta glo.i ꝺo diuino ter.n.ibi dicit q̄ iure diuino z humāo eccl'ie z eccl'iastice psone acres ipsaꝝ singularū psonaꝝ exactiōib' sunt īmunes glo.ibi in ꝺo diuino addūc id qđ bēt' gen.xl vij.z Exodi.vij vltra medium vbi vī ꝓbari clericos ab hmōi collectis gabellis seu exactiōibus esse īmunes. Jure canonico ꝓbat' apte in.c.fi.de vi.z ho.cle. vbi er p̄sse ꝓbat' q̄ clerici nō sbijciunt' etiā i bonis ꝓpriis statutis z ꝛsuetudinib' patrie circa solutiē gabellaꝝ seu collectaꝝ editis etiā si exerceāt negociatiēs z mercimonia vt laici nisi tertio p eōm moniti ab huiusmodi negociatiōib' secularibus desistere nolint. Scdo ꝓbat' in.c.nō minus z.c.ad uersus.ꝺ imu.eccl. vbi ꝺz q̄ ab oīb' onerib' vbiū z castroꝝ clerici sunt exempti:ita q̄ nō tenēt' p cōi vtilitate aliq̄d solue nisi eps z cler' tanta necessitatē inspexerint vt absq3 vlla coactione velint in aliquo ipsoꝝ laicoꝝ necessitatib' sbuenire romano tñ pontifice pus consulto vt.ꝺ.c.aduersus.ad idem p̄dictū.c.q̄q̄.de censi.li.vi.cle.p̄ñti.e.ti.c.i.de imu.ec.li.vi.z xvi.q.i.generalr. Nec ꝺz cuiq3 hoc absurdū videri:nā bona ecclesiaꝝ sunt publico vsui spūali deputata.xij.q.i.videntes xvi.q.i.c.fi.z de prebē.rō.hic dic canō.in.c.nulli liceat.i.q.ij. q̄ id quod eccl'ie cōsecrat' siue fuerit aīal siue ager sanctū sanctoꝝ domino efficit:z ad ius p̄tinet sacerdotum:nō debuit ergo vsui publico mūdano deseruire:q3 semel deo dedicatum ad hūanos vsus āplius trāsferri nō debet:rel'a sīt deo dedicatū.de reg.iu.li.vi.z ius publicū cōsistit in sacris sacerdotib' z magistratib'.i.ꝺi.ius publicū. Laici aūt cū sint mūdani z p̄incipalr bñt vtilitatē ex republica mundana debent hec onera sbire.vt sic ꝓalib' spūalia spūalibus vsibus deputētur:facit.c.ecclesia sancte marie de cōsti.z.c.que in ecclesiarum.eo.ti.c.fi.de rebus ec.nō ali.xcvi.ꝺi.bene quidē. Hinc dicit ter.in.c.reprēhēsibile.xxiij.q.viij.q̄ milites seculares militant mundo:milites ꝺo celestes militāt deo. Jure aūt ciuili clarius adhuc ꝓbat'.nam cum negari nō possint q̄ hec onera sint extraordinaria cū nō sint certa z a p̄cipe ab antiquo posita iuxta ea que legūtur z no.i.l.vna.C.de sup indic.li.x.z l.ois.C.de āno.z tribu.eo.li.ğ clerici ab his sunt exempti vt ꝓbat' in l.plz.C.de sac.sanc.eccle.z.l.ij.C.de epi.z cle.Et de iure nouissimo hoc est clarissimū vt in auc.nulla cōitas.C.e. ti.z in corpore vñ sumitur de statu z ꝛsue.ꝓra liber.eccle.§. Itē nulla.col.x.vbi generalit' fuit dispositū:q̄ nulla cōitas vl' psona publica vel p̄uata collectas seu exactiēs angarias vl' p̄angarias eccl'ijs vel alijs pijs locis aut eccl'iasticis psonis ipōnāt aut inuadē eccl'iastica bōa p̄sumāt:qō si fecerit z re q̄siti ñ emēdauerit ğuissimis penis de q̄b' ibi sbijciūtur. Et p illū ter.voluit glo.i.l.de his.C.de epi.z cle.q̄ etiā a muneribus seu tributis ordinarijs q̄ olīz soluebāt'. Imperatori clerici sint īmunes:lz Bar.in.ꝺ.l.de his.ꝓrium teneat:z intelligat ꝺ.auct.item nulla in onerib' extraordinarijs.Bal.tñ in.ꝺ.l. plz.C.ꝺ sac.san.ec.soluit illā glo.q̄ onera etiā ordinaria imponerētur ab aliquo p̄ncipe q̄ Imperatore:q3 nullus ℔ facē pōt q̄q̄ ꝓstituat q̄d ordīarie soluēdū p illū ter.q̄ oīb' ℔ inhibet:z optime loq̄tur. Preterea ℔ onera iponūtur p̄ncipalit' psonis p reb':ğ clericis nō p̄ñt iponi q̄ nō sbijciūtur statutis' vt.l.rescripto.§.sciēdū.ff.de mune.z one.z ibi voluit Bar. Quinimo si res esset allibrata in libro ertimi z cuenit sine fraude ad ecclesiā vel clericū nō teneatur ecclesia vel clericus p illa resoluere vt no.Bal.in.ꝺ.l. placet.sentit Bar. in.l.incola.ff.ad muni. Spe.in ti.de cle.ꝓiu.in.ij.co.lū. Jo.ꝺ lig.in cle.p̄ñti.de censi.z Archi.in.c.i.de immu.ec.li vi. Preterea hec

tere a hec onera in fundēs ciuitate ipōsita succedūt loco illaꝝ collectarū q̄s soluebāt soli laici dñe regine: ergo eodē iur̄ debēt cū illis collectis censeri: q̄ subrogatū dz censeri iure illius in cui⁹ locū ē subrogatū vt in.c.ecclie.vt lit.pen.7.l.fi.cū.§. q̄ iniuriarū.ff. siquis cau. sicut ergo soli laici illa soluebāt. eodez mō soli laici debēt has gabellas soluere hocaptissime voluit. Ja.bu.in.l.ad instructionē.C.de sacro.san.ecc. vbi dicit q̄ tūc clerici tenent soluere gabellas impositas p laicos q̄s ad euz vsuz cōuerti debēt ad quē clerici contribuere tenebant vt ad refectiōez viarū respectu possessionū.l.i.ff.de itī.pub.7 vi.pu. Quid plura: hocaptissime tz Bal.in.d.l.plz. dicens clericos nō teneri ad gabellas ipositas p laicos. q̄ hec sunt munera extraordinaria ad q̄ clerici nō tenēt vt in iurib⁹ palle. 7 refert idē ꝓsiluisse Bar. 7 sic fuisse i q̄one facti determinatū. Et hāc sniaz marie tēo. q̄ hec onera vt vectigalia gabelle seu sil'es exactiōnes sūt a iure gnāliter ꝓhibita nec ipōi pōnt nisi p hūtē regalia i loco. nō aūt ex statuto ciuitatis vt ꝓbat i.l.ij.C.de vecti. 7 cō mis. 7.l. vectigalia. ff. de publica. 7 in.l. vna. C. de supindic. li. x. 7 ibi expresse p Bar. q̄ dicit q̄ ciuitas nō pōt iponere colle ctas ꝑ re publica sine ꝓncipis auc̄te. p ter. illi⁹.l. vnice. lz pro necessitate. ꝑpa ciuitatis vt cū debitū vel necessitas vrget pos sit collectas suis ciuibus iponere. imo cogit̄ hoc facere vt no. glo. in.l.i.ff. q̄ cuiusq3 vni. 7 p Bar. in.l. iiij. §. accusatozi. ff. de re iudi. 7.l.ij.ff. de iur. fis. Clericis ār nullo mō iponere pōt cū nō sint de eius iurisdictiōe 7 generalr sūt a iure exēpti vt i iurib⁹ pal. hinc notāt dixit Bar. i. d.l. vectigalia. q̄ fraudās hodie gabellā nō peccat cū non sit iuste ipōsita. q̄. s. nō ab eo q̄ hz regalia i loco. de q̄bus i.c. vno. q̄ sint rega. col. x. nisi sint de illis p̄sonis q̄ gabellā cōi ꝓsēsu iposuerūt. vt ipsimet ciues ꝓ necessitate cōi ¶ Cōcludēdo ergo ex oībus p̄dictis cleri cos fundensis ciuitatis vel alteri⁹ nō teneri ad soluēdū dcās gabellas vel sil'es statutis laicoz̄ indictas. 7 hec cōclusio sa tis vr̄ de mēte Inno. in.c. nō minus. pal. 7 optime facit.l. sanci mus. la. ij. C. de sa. san. eccl. vbi pz q̄ bōa q̄ deferunt eccl'esiis siue ex testō vel int' vivos sunt exempta a lucratiuoz̄. nscri ptionibus vt si statuto loci caueat q̄ de re donata vel locata soluatur certū q̄d cōi seu dño loci. tale statutū generale nō ex tendit̄ ad ecclesias vt ibi 7. xxiij. q. viij. sancimus. no. Anto. de but. in.c.i. de censi. fortius clerici debēt esse exempti in cā ñ lucratiua vt in casu nr̄o cū longa sit differentia inter lucra ñ cape 7 acq̄sita perdere.l.si sponsus. ff. de dona. int' vi. 7 vxo. Et hec sufficiāt. Nicolaus de Tudescis Abbas. Cō riij.

O Mnipotētis dei postulato suffragio. Videt' ꝓmo q̄ hospitali fācte. Marie nullū ius de pnti cōpetat 7 si quod ꝓpetierit legitime sit prescriptū. q̄ aūt nul lū cōpetat probatur censura mūicipali senensi sub titulo de p scrip. xx. 7. xxx. ānoz̄ i. v. siq̄s āt. vbi sic disponit̄. Siq̄s aūt rē aliquā ꝑ sua possederit spatio. xxx. ānoz̄. illā dcō tpe ꝑscri bat. 7 nemini cōquerēti de ea ius fiat. Et post quedā excipit ab illa prescriptione pupillos dūtaxat. de mulieribus 7 suaꝝ rū dotum nulla in dicto. c. fit mentio. non obstat q̄ in fine to tius statuti fiat exceptio respectu mulierū in dotibus suis. q̄ ꝓuilegiantur ibi mulieres quo ad prescriptionē. x. annoz̄. de qua fit mentio in subsequēti versiculo. Cū cui in dicto sta tuto quo ad ꝓpositum ponant due oz̄ones babētes materi am diuersam 7 separatā. Quia in ꝓma disponit̄ sup prescri ptione. xxx. annoz̄ nullo requisito titulo. 7 ab ea excipiūt pu pilli dūtaxat. In secūda ꝓo fit mentio de prescriptione. x. an noz̄ cū titulo. 7 ab ea excipiant plures persone inter quas re putatur mulier respectu suarū dotiū. clare patet. q̄ illa excep ptio debeat referri solum ad prescriptionē. x. annoz̄. de qua ꝓme premiserat quia determinationes. exceptiones clau sule 7 huiusmodi qualitates debēt referri ad ꝓma 7 non ad oīa precedentia quādo premittunt' plura capitula sepata 7 maxime quādo precedētia capla habēt suas determinatio nes vt in casu nostro. ad hoc. c. cū dilectus. de dona. legit' et no. in.c. inquisitioni. 7. c. secūdo requiris. de appel. 7 i Spe. in ti. de instru. edi. §. nunc autē videndū. ver. item excipe. per Bar. in.l. pretoz̄. ij. ff. vi bono. rap. 7 in.l. talis scriptura. ff. de leg. ij. Cum autē comune 7 homines castri. Radicolbine cōi tatus Senarum possederit titulo ꝓo donato dictuz castrū Caligrani circa qd' hospitale ex testamēto domine Antonie pretēdit ius habere respectu dotiuz suarum vt in themate di citur nedum per. xxx. annos qui sufficere debent ex forma di cti statuti sed etiam per quinquaginta annos 7 vltra. cum illum castrum fuerit eis libere donatum per magnificum cō mune Senarum Anno dñi. M. ccc. xxv. 7 illud libere 7 q̄e te possederit homines seu eoꝝ cōe iugiter 7 cōtinue a tpe do natiōis vsq̄ ad hodiernū diem: videt' dictū cōe prescripsisse oē ius illi mulieri cōpetēs in dcō castro. Quod aūt a tpe illi⁹ donatiōis debeat cōputari ꝓscriptio ꝑ dictā dñam Antoniā etiā in dotib⁹ suis: lz tūc superuiueret marit⁹. ꝓbatur in.l. in re bus. C. de iur. dot. vbi dz q̄ prescriptio currit ꝓra mulierez in reb⁹ seu iurib⁹ dotalib⁹ ab eo tpe quo pōt actiōm mouē vt post dissolutū matrimoniū vel post q̄ marit⁹ ꝝgere icipit ad inopiā etiā ex infortunio. Sz a tpe dcē donatiōis marit⁹ dcē dñe Antonie icipit esse min⁹ idoneus 7 ꝝgere ad inopiaz: q̄ cōe Senarū ꝓuenit eū dcō castro q̄ sustētabat 7 qō obnoxi um erat ꝓ dotib⁹ dcē dñe Antonie q̄ dcō tpe icepit currere ꝓ scriptio: 7 q̄ ꝓ in vita sua nō fuerit cōpleta prescriptio cū ipa decesserit i annis dñi. M. cccc. 7 sic cōe possederit p. xxx. an nos dūtaxat: tñ ꝓscriptio fuit finita ꝓra hospitale qō succes sit dicte dñe Antonie i dotib⁹ suis. rpa. n. precedētia cōputāt' cū sequētib⁹ lz ecclesia successerit ꝓuato vt plene legit' 7 nota tur p Cy. Bar. 7 Bal. post glo. i auc. quas actiōes. C. de sa. sanc. eccl. p. Jo. an. i. c. vnico. d iure patro. li. vi. Quinimo lz cōm opinionē in locis ꝓallegatis si ecclesia succedat ꝓuato cōtra quē fuerat inchoata prescriptio vtit' iure ꝓuati ꝓ tpe preterito: ꝓ futuro ꝝo vtit' iure 7 ꝓuilegio ecclesie ar. l. fisc⁹ ff. de iure fis. ideo dixit Bal. in. d. auc. 7 fuit etiā de mēte alio rum q̄ si cōtra ꝓuatū erat elapsuz tps quinq; ānoz̄ eo casu quo sufficit prescriptio decē annoz̄ cū titulo: 7 postea succe dit ecclesia cōpleta ē medietas prescriptiōis: vñ sufficit ꝓra ecclesiā cōplere aliā medietatē: 7 sic req̄runt' viginti anni: q̄ cadragenaria sola currit ꝑ ecclesiam. Ad ꝓpositū q̄ siue ispicia mus formā statuti q̄ tm̄ req̄rit. xxx. annos siue formā iuris cōis quod ꝓra ecclesiam vel hospitale req̄rit tps. xl. annoz̄ vt in auc. q̄s. actiōes. pleal. 7. l. oīa ꝓuilegia. C. eo. vbi pz q̄ bona hospitaliū gaudēt eodē ꝓuilegio cū bonis ecclie: q̄ egregie notauit ibi Bar. fac̄ q̄ no. Jo. an. in. c. ij. de in inte. resti. li. vi. cōpleta est prescriptio ex pte cōis Rocchealbine. Preterea ꝓbat' q̄ nullū ius vnq̄ cōpetierit hospitali sz olim fuit ipo thecaria dcē dñe Antonie cōpetēs i vita sua ꝑscripta in.l.i. 7.ij. C. si aduer. cre. vbi pz q̄ siquis spacio. x. annoz̄ inter ꝑ sentes vel. xx. inter abñes possedit q̄s rē titulo donatiōis vl' alio ltimo ꝑscribit ꝑ ipothecariā creditozi cōpetētez. Hic di xit no. glo. ij. i. l. cū notissimi. C. de prescrip. xxx. vel. xl. ann. q̄ ipothecaria hēt q̄ttuoz tpa. Becē annoz̄ vel. xx. q̄ exneus possidet cū titulo 7 bona fide inter presentes vel abñtes vt i dictis. ll. i. 7. ij. Trigita q̄ mala fide vel sine titulo vt. d. l. cuz notissimi. Si aūt possedit debitoz vel heres eius vel alter cre ditoz cū. xl. ānis ꝑscribit̄ vt. d. l. cuz notissimi. vbi plen⁹ de hoc dictū cōe Rocchealbine possedit dcm̄ castrū Caligiani viuēte dicta dña Antonia creditrice 7 hūte ipothecariaz in dicto castro spacio. xxv. ānoz̄ iusto titulo 7 bona fide: q̄ fuit cōtra eam prescriptū 7 sic inutile fuit relictū hospitali factū Siue q̄ cōsiderem⁹ ius cōe siue formā statuti siue ius compe tēs dicte dñe antonie siue id q̄d hospitali cōpetere potuerit in omnē casum vī ꝑscriptio cōpleta siue dcm̄ castruz fuerit cōis senaꝝ siue nō: nā si nō fuit cōis senaꝝ potuit cōe Rocc healbine bona fide 7 titulo donatiōis prescribere dominiū 7 ypothecariā aduersus creditozes. ff. p donato. l. i. 7 dictis ll. i. 7. ij. si aduer. cre. Si ꝝo fuit p legitimū bellū dictū castrū occupatū 7 sic fuit cōis senaꝝ effectū: nūc p donationē 7 tra ditionē illico fuit dominiū q̄situm dicto cōi Rocchealbine. l traditionib⁹. C. de pactis. 7 instituta de reꝝ diuisicē. §. p tra ditionē 7 sic nō fuit locus ꝑscriptioni dominij sz dūtaxat ad uersus ypothecariā dicte dñe Antonie cōpetētem cū res trā seat etiā in fiscū cū suo onere vt in.l.ū. C. ad le. iu. de. ui. pu. fa cit. l. si marit⁹. ff. ꝺ sol. ma. Nec obstat additio facta ad dictū statutū vbi disponit̄ vt nulla prescriptio currat vl' possit op poni vl' noceat ꝓra instrā dotalia vl' instrīs dotalib⁹ ꝑ mulie res vnā vl' plēs vel ꝑ herede smulieris siue steterit cū filijs si ue nō: q̄ dico q̄ cū illa additio tollat simplr prescriptionez debet intelligi ꝑscriptic̄ lōgi tpis q̄. l. currit spatio. x. vel. xx. annoz̄ nō aūt de prescriptiōe longissimi tpis vt. xxx. vel. xl. ānoz̄ ar. in. l. cēs 7. l. sic. C. de prescriptic̄. xxx. vel. xxxx. ānorum Quia non ē verisimile q̄ statuētes vnico verbo 7 gene rali voluerint tollere omnē prescriptiōis spetiē vt singularit' ꝓbatur in. c. i. de capi. coz. iuncta glo. x. col. ter. n. ibi in ꝝsicu lo preterea dicit vt liceat dñis alienationes feudi fcās nulla obstāte prescriptic̄ revocare 7 glo. ibi revocat in dubio de qua prescriptic̄ debeat intelligi. 7 tandē cōcludit q̄ de pre scriptione longi tpis nō aūt de longissima cū p illā tollat' oīs

actio.d.l.sic ꝛ l.oēs Iste.n.pscriptōes lōgissime introducte sūt ꝯ desides ꝛ sui iuris ꝓtēptores ꝛ differētia ozeē int desides ꝛ vigilātes.C. de ānali excep.vt pfecti'.ꝛ.l.vltia ꝛ vigilātib' ñ aūt negligētib' iura subueniūt.ll.ñ.n.ff.ex q̄.cau.ma.nec ſz il lā gl.credēdū ē pncipē q̄ iura tuet' hmōi ꝛbo gnālitotā obser uatōez de pscriptōe lōgissimi tpis multis vigilijs excogitatā ꝛ iuentā voluisse euertere ar.i.l.si qñ.C.de iof.te.ꝛ i.c.ecclia.ꝺ elec.ꝛ illā gl.seq̄t ibi Bal.ꝛ Jo.an.i addi. Spe.i.ti.de fen.i facolū.ꝛ refert se ita ꝓsuluisse. Sz q̄ q̄ hec vrgere videāt ꝯ riū tñ sniaz i casu nr̄o arbitroꝛ ꝛiozē. Moueoꝛ pncipaliꝛ p il lā additōez ad ocm̄ statutū factā vbi diſpōit vt nulla pscriptō currat ꝯ instrā dotalia nec ipsis mulierib' nec eaꝝ heredib':q̄ q̄dē ꝛba nō pñt ꝛificari recte itelligētib' nisi i pscriptōe lōga ꝛ lōgissima:qm̄ cū i ipso statuto fuisset fcā mētio de pscriptōe lōgi tpis ꝛ lōgissimi:ꝛ i additōe i fine posita vlr dicat'.vt nul la pscriptio currat contra istrā dotalia ergo oz necessario in telligē tā in pscriptōe lōgi tpis q̄ lōgissimi.ꝛba.n.seq̄ntia in telligūt' fm pcedēcia ꝛ ab eis determinatōez recipiūt.l.si seru' pluriū.ꝛ.l.q̄ filiab'.ff.de leg.i.ꝛ.l.nūmis.de leg.üj.ꝛ no.i.c. ex lris.de spō. Preterea cū illa ꝛba posita i additōe veniant excep tiue ad pcedēcia oz necessario vt itelligāt' i casib' pcedētib' ꝛ descriptis i toto statuto.q̄ exceptio ozeē de regla seu de cō tētis sub rel'a vt no.sup rubrica de reg.iu li.vi.ꝛ gl.in.l.i.ff.eo Preterea ꝛ scdo vbicūq; lex seu statutū tollit pscriptionē i ge nere ꝛ verificari nō pōt nisi i pscriptōe lōgissimi tpis.tūc vt ꝛba aliq̄d operēt' ex clud̄ pscriptōez.xxx.vl xl.ānoꝝ.hoc notāt' volvit Bal.in.d.c.i.de capi.coꝛ.col.x.vbi dicit q̄ si sta tutū disponit vt ꝓtra instrā publica nulla currat pscriptio oz itelligi de pscriptōe lōgissimi tpis.q̄ regulr ꝯ instrā publica nō hz locū pscriptio lōgi tpis.ꝛ ideō vt ꝛba aliq̄d operent' oz statutū intelligi mō ꝓdicto. Sz i casu nr̄o ꝛba illi' additiōis nihil operarent' nisi itelligerent' i pscriptōe lōgissimi tpis q̄ i statuto cui fcā extitit additio iā mulier erat specifice ꝓuilegia ta respectu pscriptiōis lōgi tpis q̄ additio oz itelligi de pscri ptione lōgissimi tēporis.marie cū ꝛba sint gnālia seu vlia q̄ ex ꝓpio significato verificant' in qualz spē sub genē ꝓtēta vt in.c.solite.de ma.ꝛ obe.ꝛ.xix.di.si romanoꝝ ꝛ.l.de ꝑcio.ff.de publi. Et cū simus in mā fauoꝛabili.ſ.i cā dotis ꝛ hospitalis nō oz fieri stricta intꝛpretatio ar.i.c.fi.de re iudi.ꝛ in.l.sunt p sone.ff.de religi.ꝛ sump.fune. Et per hoc est rñsuz ad vltimā oppositionē.s.formatam.

Tertio pncipaliꝛ facit:q̄ sine bona fide nō currit pscri ptio marime in realib' vt in cāu nr̄o vt plene legit' ꝛ no.i.c.fi. de pscrip.ꝛ p Ange.de pu.in.l seq̄t'.§.si viā.ff.de vſuca.ꝛ p batur in aūc.vt eccl'ia rom.centū āno.gau.pze. Sz cōe Ra dicalbine fuit in mala fide.ergo nō pōt allegare pscriptōz.fi des aūt mala ꝓbat' ex ꝓiecturis vt puta si cōis fama ē in loco q̄ illa res ptineat ad alīū vt no.Bar.in.l.celsus.ff.de vſuca. facit.c.quosdā ꝛ.c.quāto.de psump.ꝛ.l.ij.C.si seruus vel lib. ad dedu.aspi.li.x. Sz cōis fama est in vniuerso q̄n imo ius ꝫ specifice disponit vt bona mariti sint tacite ipotbecata ꝓ do te vroris.ꝛ cōiter solet marit' ēt p expſſuz bona sua obligare vroꝛi ꝛ ex eis facē donatōem pp nuptias vt in.l.assidnis.C. q̄ po.in pig.ba.ꝛ.c.ex lris.de pig.ꝛ in aūc.de q̄litate dotis: col.vij. Notoriū q; erat ocm̄ castrū pertinere ad maritū ocē dñe Antonie.ergo nō potuit cū bona fide ocm̄ cōe ꝯ actōz de dote pscribere:pscripti cū marit' ñ hāret pret' ocm̄ castrū vñ ocē dñe Antonie de suis dotib' satisfaceret. Ad pdcā elegāt facit ter.i.c.i.de pscrip.li.vi.vbi dō q̄ siue iuris dispōsiue psūptio sit ꝯ pscribētē ñ pscribit' nisi p tātū tēp' de cui' initio ñ fit me moria nisi int' venerit titul' illi' psūptōis psumptiu'.i cāu ꝛbo nr̄o ꝛz int'uenerit dōatio p cōitatē seneñ.q̄ hūit purgar malā fidē respū dñj.ñ tñ ꝓdecē habuit regula ipotbecarie cōpetē tis mulieri p suis dotib'.q̄ certi iuris ē q̄ bōa ēt legitimo mō trāseuntia in fiscū trāseūt cū suis onerib' marime dotalib' vt c.ex lris.ꝛ.l.ij.C.ad.l.iul.de vi.pu.ꝛ i.l.si ꝓstāte.in fi.ff.so.mat. cū si. Concludo ḡ q̄ ex duplici capite pōt hospitale se aduer sus pscriptionē allegatā tueri. Pro ꝛbute additōi sfcē ad ocm̄ statutū:ꝛ q̄ statutū hoc facere poterat.ſ.ꝓuilegiare mu lierē ut ꝯeā vel ei' heredē nulla currat pscriptio no. Bal.in auc.q̄s actiōes.C.de sa.san.ec.facit.l.vbi ler.ff.de vſuc.ꝛ.l.si fūdū.ff.de fun.do.cū si. Scdo ex defcū bone fidei rōe pdcā. Et hec vltia ꝓsideratio ꝓcernit nedū psonā ipsi' mulieris ſz ēt hospital' cui iura dotalia fuerūt legata:cū ꝯ neminē currat pscriptō fgulr cū mala fide. Pria ꝛbo ps dfēsiōis ꝓcernit mu lierē ꝛ ipsi' hēdē vt ꝓz i cā additōe. Hospitale ꝛbo ñ ē heres ſz iuf legati hūit iura dotalia: vt ꝓz i casus positōe.ergo ex hoc capite restat ꝓcludē q̄ ēt data bōa fide i pscribēte nulla currit pscriptio in vita ipsius dñe Antonie.ſz post mortē suā icipit currere cōtra hospitale sed ex defectu tpis nō est cōplera:q̄ vt.s.dixi ꝯ hoc hospitale nō currit nisi q̄dragenaria prescri ptio:ſz a morte.d.d.Antonie nō emanarūt adhuc.xx viij.āni cū decesserit.CCCC. Et p hoc patet rñsio ad ꝓtraria supins lata in fauoꝛe Rochealbine.pñt.n.ꝓcedere.habito respe ctu ad ius cē vel ad pmā ptem statuti:sec' aūt respectu pui legij q̄ postea additō ad statutum mulierib' affert. Et hoc sufficiant. Nicol. Abbas. Consi. xv.

Fr pi saluatoꝛis sueq; pissime mris virginis glo rioſe psidio inuocato. Duo sunt que pncipaliꝛ p fi lio Hieronymi facere videnꝫ ꝓpio cōpositō seu trā sactio fcā cū opario ope paupum q̄ p ipsis paupib' fuit be res instituꝫ in duab' ptibus hereditatis.d. Geri pīs olim Hieronymi:ꝛ cū alijs electis ꝛ deputatis ad hūc actū cōpō nis p cē Radicōdoli.quod fuit deputatū executoꝛ testi.de Gerij peundē Geriū:ita q̄ cōpositio seu transactio fuit facta cū herede seu hñte vim ꝛ nomē heredis ꝛ cū executoꝛe testā rio:ergo oz valere cū heredes ꝛ executoꝛ habeāt plenam po testat' ē agēdi vēdēdi ꝛ alr disponēdi iur̄ no.p Bar.in.l.alio. ff.de alī.ꝛ ci.le.ꝛ p Bal.i.l.id q̄ paupib'.C.de epi.ꝛ de.fac l.nulli.C.e.nā ꝛ bonoꝝ administratoꝛ pōt trāsigē vc ꝓbat' in l.iusiurādū.§.tutoꝛ.cū se.ff.de iur.iurā.ꝛ.l.interdū.§.q̄ tute lā.ff.de fur. Hec ptertu lesiōis oz trāsactio reuocari etiā si re piat' trāsigēs decept' in q̄druplo vt dixit ter.no.in.l.lucius §.fi.ff.ad.trebel.q̄ satis lucrat' q̄ a lite discedit vt ibi no.ꝛ in c.penul.de emp.ꝛ vendi.

Scdo pncipaliꝛ facit ꝓdicto filio Hieronymi prescriptō nā inter eum ꝛ pīem tenuerūt bona dicti Gerij vltra.xl.an nos p quōd tps complet' prescriptio tā ꝯ eccl'iam q̄ ꝯ relicta paupibus marie ex ꝓsse loco paupum vt hic accidit hoc ꝓba tur in.l.iūcta auc.quas actiōes.C.de sac.sanc.eccl.ꝛ xvi.q. iiij.§.neq; decēnij.ꝛ p Frede.ꝓsili.ci.vbi vī velle q̄ ꝯ relictū factū paupib' in certis currat pscriptio.xxx.annoꝝ nec oz in casu nostro psumi mala fides q̄.filij ñ psumūt' scire testamē tum pīnū cū possent hereditatē iure suitatis possidere lz sec' sit in alijs heredib' vt no.Bar.in.l.q̄ rome.§.duo frēs.ff.ꝺ ꝛb.obli. Sz his nō obstātib' q̄ ꝛbe nō obstāt ꝓtrariā sniaz arbitroꝛ ꝛiozē.ſ.q̄ cōpositicē ꝛ prescripticē nō obstantib' de bent' paupib' seu ope paupū due ptes hereditatis dicti ge rij in quib' instituit pauper ꝛ eoꝝ operā vna cū fructib' a tē poze mortis dicti Gerij ꝓceptis ꝛ ꝓcipiēdis. Moueoꝛ pncipaliter q̄ ꝛba testi dicti Gerij sunt clarissima in q̄bus nulla ꝓrsus recte ituēti cadit dubitatio.reliquit.n.filijs natis ꝛ nasciturīs suam legitimā portic̄m:ꝛ sic tertiā partē cū decesſ sit relictis trib' dūtaxat filijs vt i auc.nouissima.C. de inoffi. testa.i reliquis portiōib' istituit pauper ꝛ operā ipsoꝝ pau perū dicte terre Radicōdoli:quod potuit:nā vltra legitimā filioꝝ pōt pī dispōere de reb' suis vt vult:marie ad pias cau sas vt in.l.i.C.de sac.san.eccl.ꝛ.c.in pīa de ꝓba.ꝛ.l.oī mo do ꝛ.l.q̄ñ nouella ꝛ.l.q̄ñ in ꝓpoſitō.C.de inoffi.te. Luz ergo sup his duabus ptib' hereditatis nulla cadebat dubitatio ñ potuit in ꝓiudiciū paupū fieri transactio:q̄ transactio fit sup re dubia ꝛ lite incerta alias nō tz vt.l.i.ꝛ.l.post rē iudicatā.ff. de trāsac.ꝛ.l.elegāter.§.si post rē iudicatā.ff.de cōdi.inde.ꝛ presertim q̄n fit p administratoꝛē bonoꝝ qui nō pōt trāsigē remittēdo debitū sine cā vt ꝓbat' in.l.preses.C.de trāsact.ꝛ l.pactū curatoꝛis.C.de pac.pīsertim in relictis ad pias cās q̄ fideliter ꝛ sine aliqua diminutic̄ debent ꝓuerti ad vsum de stinatū p testatoꝛē vt in.l.nulli.C.de epi.ꝛ cle.adeo q̄ solus papa potest destinata ad certū vsum piū in alīū ꝓuertere ne dum remittere vt in cle.q̄ cōtingit.de religi.do.facit quod legit' ꝛ no.in.l.legatā.ff.de admi.re.ad ciui.pert.ꝛ.l.legatum ff.ꝺ vſufruc.l.ꝛ vtrobiq; per Bar.deficit ergo potestas trā sigēdi ꝛ cōponēdi in ꝓiudiciū:quinimo potest dici q̄ etiaz defecit volūtas:q̄ exꝓsse fuit dictū ꝛ in cōpositiōe ꝛ in po testate tributa p cōe Radicondoli electis vt nullū ꝓiudici um fieret paupib' ꝛ opere sup hereditate debita ex testō:nec potest allegari ꝯ pauper pscriptio:tum q̄ dispositio facta p Geriuz erat notissima ꝛ q̄si notoria in dicto castro Radicō doli:ex quo arguit' mala fides dicti Hieronymi ꝛ filij de tinentiū totā hereditatē dicti Geri:cum solū fuissent filij isti tuti in legitima tm̄:ergo prescribere nō potuerūt:cum mala fides ꝓbet' ex fama loci vt no.Bar.in.l.celsus.ff.de vſuca. Preterea dictus Gerius decessit anno dñi.CCC.xxx.vl circa:ꝛ dicta cōpō viso ꝑus testō pluries ꝛ pluries p vtrāq; partez

ptē fuit fcā .M.cccc viij. z sic bōa fuerāt possessa vsqz ad cō positionē per xxviij. annos dūtaxat vel circa. z sic nō erat cō pleta p̄scriptio etiā data bona fide: nunc ꝯo tpe cōpōnis in ceperūt eē indubie i mala fide cū clarissime potuit dcā bōa p duabus partibus ptinere ad paupes z supueniēs mala fides impedit cursum p̄scriptiōis vt in.c.fi.de p̄scrip.z regula pos sessor.de reg.iur.li.vi. ¶ Circa ergo bona p̄dicta nulla ca dit dubitatio q̄n possint q operariū dcē opere p̄o paupibus vēdicari. sz in fructibus posset cadere dubitatio i q̄bus cōclu do q si fuerūt pat̄ z filius in mala fide: vt q2 sciuerunt dicta bona spectare ad pauperes saltē ex fama loci: tunc teneat̄ re stituere fructus pceptos z eos quos potuerūt pcipere vt.l.ij. C.de pigno.act.z no.in.l.ex diuerso.ff.de rei vendi.z i.c.gra uis.de restit.spo. ¶ Circa ꝯo legitimā relictā filijs: dico q pauperes seu opera pauperū nihil deinceps pōt vendicare. ēt si dict̄ filius Hieronymi decederet sine filijs: rō ꝓmptissi ma est quia gerius reliquit filijs legitimā: z eos ad inuicem in illa substituit pupillariter z per fideicōmissū: z eis omnib̄ sine liberis decedentibus substituit dictā operā pupillarit̄ z p fideicōmissū Certū q2 est q p2 filio istituto in legitima solū pōt substituere pupillariter non autē per fideicōmissū: q2 sub stitutio fideicōmissaria ē onerosa. Pupillaris ꝯo ē salutifera ipsi pupillo ne decedat sin̄ testamēto z i legitia p2 ñ pōt ap po nē aliquod grauamē: hec ꝓbant̄ in.l.qñ in p2ioribus. cōiū cta.l.ex trib̄.C.de ioff.te. vbi p gl. Bal. z Bar. quare dico q ptes fratrū morientiū si decesserūt sine testamēto deuenerūt ad Hieronymū tertiū fratrem tūc supstitē: aut ex substitutō ne pupillari si decesserūt in pupillari etate. aut ex iuris dispo sitione si decesserūt in pubertate. q2 frēs succedūt in totū nō obstātib̄ dcēdētib̄ nec ascēdētib̄ vt i auc. p̄ frēs. C. dlegi. he re. z auc. itaq3 mortuo. C. cōia d succes. i corpore d hēdi. q ab i test. Hierōym ꝯo dcessit p̄ pubertatē. z sic expirauit sbstō pu pillaris vt in.l.centurio. z.l. in pupillari .ff. de vulg. z pupil. Fideicommissaria ꝯo nūq valuit respectu legitime vt. s. di xi. Restat ergo q etiā si Hieronymus decessisset sine liberis ex quo decessit post pubertatem nihil de legitima sua z fratrū suorum potuisset opera pauperū petere cū aduenīēte puber tate expirauit illa substō facta de pauperibus p supradicta z no. Bal. in.d.l.ex trib̄. Res ergo hic erat in iure clarissima habeat ergo iste filius Hieronymi libere z expedite tertiam partem dicti Berij. z reliquas duas partes restituat paupi bus z opere iux̄ testū Berij. Nec obstat q testōr dixerit q oīa bona erāt obnoxia paupibus q2 in p̄iudiciū filior̄ sibi cre di nō debuit iux̄ tñ no. p Bar. in.l.cū quis. §. codicillis. ff. de leg.ij. z p Cy. in.l. generaliter. C. de nō nu. pe. Et hec sufficiant. Hic. Ab. Sicu. Pan. Lon. xvi.

In p̄nti qōne fratrū ordinis camalduleñ. Illud dū taxat ad p̄ñs queritur. an snīa ꝯ eos lata sit nulla vt po te gempta istantia a statuto p̄fixa lata

Trinitatis deifice ppius inuocato p̄sidio. videt̄ p̄ima fronte dicendū dictā sententiam tenuisse saltem ex hoc capite quo impugnat̄. qđ primo sic ostendit̄. ¶ Primo nāq statu tū mihi ostensum lz terminū statuat nō solum iudici sed ēt iu stantie non decernit̄ sententiā post illū terminum. lx. dierū la tā non tenere ergo cum sententia reperit̄ lata saltez in termi no iuris: videlz infra triennium vt.l. properādum. C. de iudi. debet tenere. quia statutū simpliciter loquēs non dz intelligi vt ius commune corrigat ar. in.l. quotiēs. ff. de act. z obli. z hoc vī tenere Spe. in. ti. de lega. §. restat. ꝯ. q̄d si statuto. Se cūdo ad idē ꝓbat̄ sic. Ubicunq statuit̄ alicui terminus ad aliq̄d probandū. Si pendente termino cōtigit impedimētum facto aduersarij admittitur quis ad probandū etiā post ter minū maxime quādo aduersarius iuridice impedimētum p̄e buit. ad hoc bon̄ ter. in.l. fin. C. de adulteriis. in fine et nota bilissimus ter. in.l. si cum ipse. ff. de excusa. tut. p quē ter. dixit ibi Bal. q̄ si a statuto p̄figit̄ termin̄ duorū mēsium ad cām decidēdā. z altera pars petit t̄minū ad ꝓducendū testes vl tra mare seu ex̄ puinciā: ita q tot̄ termin̄ p̄fixus instātie vix sufficit p dilatōe testiū ꝓducēdorū ar. in.l.i. C. de dilat. z. iij. q. iij. spatiū. q poterit iudex ēt post t̄minū istātie p̄fixū snīaz ferre: z cāz ad finē ꝓducere. z idē in effū voluit ibi bar. dicens q moderni de illa.l. nō fuerūt recordati in mā .l. ppe rādū. pal. sz in cāu nr̄o monasteriū nō potuit cām ciuilē p se ichoatā ad finē ꝓducer̄ infra t̄minū. lx. dierū fcō aduersarij q̄ testes de falso criminalit̄ accusauit: z sic fuit op̄ expectare fi nē b̄ cāe vt stati i sequēti motiuo dicā. g ēt post t̄minū licuit iudici snīaz ferre. ¶ Tertio p̄ncipalit̄ ꝓbat̄ sic cā p̄iudicial' no uiter inchoata suspēdit cām iam pendentē in euētum ipsius cause p̄iudicialis vt i.c. tuā. de ordi. cog. z.c. lator. qui fi. sint le. z quod in eis no. z in.l. is qui reus. z ibi per Bar. ff. de pu bli. iudi. z.l. fi. C. de ordi. iudi. z.l.i. C. qui acc. nō po. vbi p Cy. z iij. q. xvi. ꝓbus z interi nō debet currere tps: q2 suspēsio fit a iure vt in iuribus p̄real. z nō volēti agere nō currit tps vt in l.i. C. de anna. excep. z.l. in reb̄. C. de iur. dot. Sz in casu no stro accusatio testiū de falso fuit p̄iudicialis ad cām ciuilem q monasteriū inchoatā: g nō debuit tps instātie ciuili p̄fix rum currere. Q. d aūt fuerit p̄iudicialis ꝓbat̄: q2 si testes cō uicerēt̄ de falso: nō debet iudex sequi dicta falsor̄ testiū vt i c. cū. i. z. a. de re iudi. z.l. diu̇. ff. de re iudi. marie cū ꝓbata fal sitate z secuta snīa appareat testes ipsos esse p̄iuros z infa mes vt in.c. sicut. de testi. no. in.l. lutius. ff. de his qui no. īfa. c. cū tu. z.c. testimoniū. de testi. Et ex ꝯrio potuisset sequi ab surdū. l. q monasteriū obtinuisset etiā in cā vigore testiū p2 ductor̄: z tñ testes fuissent postmodū de falso condēnati vñ melius ē ante tēpus occurrere z p̄uidere q̄ post cām vulne ratā remediū querere vt.l. fi. C. in qui. cau. i inte. resti. nō est necē. Ad idē optime facit. c. fi. de testib. vbi dicit̄ q pendēte accusatiōe de crimie ꝯ aliquē nō dz ille accusat̄ ad testimoni moniū interim admitti q̄si status eius interim sit i pendenti ¶ Quarto h̄ idē vī ꝓbari ex forma statuti p̄usini sb̄ rubri ca de reprobatiōe testiū z q pendēte reprobatiōe ipsor̄ nō currat terminus. vbi in effectu cauet̄ vt liceat cuilibet accusa re de falso testes ꝓductos z eor̄ ꝓductorē z i fine statuti ge neraliter disponit̄ q pendēte reprobatiōe tpa istātie ciuilis vel criminalis nō currāt. Nō obstat si dicat̄ statutū dispō re cum nō solū accusant̄ testes. sed etiā eius ꝓductor̄ ideo ñ dz extēdi ad casum nr̄m in quo testes dūtaxat fuerūt accusa ti. Ad hoc. n. pōt rn̄deri q dictū statutū loquit̄ p rōba p̄mis siua nō aūt necessitatiua: dicit. n. q liceat accusare testes z eo rum ꝓductorē z̄c. Jd aūt quod p̄mittit̄ nō necessitat. l. non quicq̄d. ff. de iudi. z.c. cōsuluit. de offi. dele. al's sequeret̄ ab surdū q non liceret acusare vnū sine reliquo q̄ vī p̄xa for mā alterius statuti positi sb̄ rubrica de pena inducētis vel in duci facientis falsum testē. z̄c. Jtē esset contra ius cōe ar. in.l.ij ff. de fal. z. d.l. lutius. ff. de his qui no. īfa z ideo h̄ intellectus fugiēdus vt min̄ q̄ fieri possit recedat̄ a dispō iuris cōis vt.l.ij. C. de noxa. z.c. cum dilect̄. de p̄sue. h̄ reprobatrubrz illius statuti in quo solum dī de reprobatiōe testiū z q pēdē te reprobatione ñ currāt tpa instātie: g nigrū dz ꝓificari etiā eo casu quo solum accusant̄ testes cū nigrū debeat conueni re rubro vt no. glo. i. c. tibi qui. de rescrip. li. vi. z.c. si sup gra tia. de offi. dele. li. vi. z.c. bone de p̄fir. vti vel inuti. marie q2 fi nis statuti non restrigit se cū ambo parit̄ accusent̄ sz loquit̄ generalit̄ z videtur magis se referre ad reprobationē testiū q̄ ad accusationē ꝓducētis in eo q dicit: q pendēte reproba tione non currāt tempa istātie ciuilis testes aūt sunt q̄ repro bantur non aūt ꝓducēs. ¶ Sed q̄ q̄ hec vrgere videātur p parte sentētie ꝓriā tñ sentētiā arbitror indubie ꝓiorē si iu ris z statutorum mētez sb̄tiliter indagare velim̄. Et pro cla riori decisione casus: p̄rio p̄mitto q ispecta mera iuris cōis dispositiōe: cessante eni dispositione statutaria nō dz suspēdi cā ciuilis iam inchoata in qua testes depōsuerūt suū testioni um in forma debita ꝓpter acusationē falsi criminalr̄ postea i stitutam ꝓtra testes qđ ꝓbatur his rōnibus: nō debet spectā ri euētus cuius nullus ē effect̄ vt.c. cū cōtingat. de offi. dele. z.l. pbationē. C. de pba. Sz euēt̄ cause criminalis institute cōtra testes dūtaxat nulli effectū potest ꝓducere in causa ciuili iā instituta inter illos: g non debz fieri supēsio cāe ciuil̄ maior. §. pbata est: ꝓña er se patet nior ꝯo ꝓbatur sic. Qui libet. modus agendi habz suā naturā z suum effectū nec sū pernaturaliter dz aliquid operari vt in.c.ij. de ordi. cog. z.c. sup his. z.c. q̄liter z q̄n. de accu. z.c. lz beli. de simo. fac. xxxij q. vij. adulterij. malū. z.c. flagitia. z.c. significauit. de app. ac. cusatio ꝯo fuit instituta ad vindictā non aūt ad effectum re pulsiuū vt i. d.c. super his Hinc dixit ter. i. d.c.ij. d ordi. cog. q si conuent̄ interdicto vī vi. vel alia actione petitoria exci pit de sua spoliatione ꝓtra agentē z ꝓbat: repellit agētem a sua petitiōe: sed per hoc non cōsequitur restōem: q2 ad hoc non fuit actū. Si autē dedurit spoliationē p viā accusatiōis vterq3 p sequitur suam actionē nec actor repellitur ab agen do lz reus dicat se spoliatū. q2 finis actionis nō est repellere sed consequi. Jta dico ad propositū finis accusatiōis falsi in stitute ꝯ testes est vt testes pniātur de falsoñ autē vt iudex non sequatur dicta eor̄ ex quo iaz depōsuerūt vt.l.ij. §. pena

falsi.ff.de fal.nõ ergo debet operari aliũ effectũ ciuilẽ saltem inter alias psonas. Hoc vltimũ dico vt enitẽ quod legit' & no. in.l.interdũ.§.qui furẽ .ff.de fur.& per cõsequẽs nõ dz suspẽdere cãm ciuilẽ iam cũ alio inchoatã. Secũdo forti' probat' sic lis inter alios acta aliis preiudicare nõ debet vt in.c.int' dilectos.de fide instru.& in.c.cũ sup.&.c.plene.de re iudic.&.C. res inter alios ac.in rubro & nigro.& in mãnfa pcise ꝓbatur per casum ꝛriũ in.d.l.lucius & in.c.cũ sup.in fine.de ordi.cog. vbi dz q si ꝛ pduc̃ẽtẽ fuit exceptũ q testes sui erãt falsi & ꝓbatur: & iudex ob hoc illozũ depõnem non sequit' non p hoc testes afficiunt' infamia qui non fuerũt i iudicio nec assumpserunt defensionis copiam. Et reddit ter.in.d.l.lutius.rationẽ q nõ dz ex sñia iusta siue iniusta ꝓ alio habita aliũ pgrauari. ter.notabilis in dicto.c.cũ sup.reddit rationẽ: q accusatio nõ fuit instituta cõtra testẽ quod in idẽ recidit.ita dico in casu ꝛ rio cũ scilicet accusantur soli testes cõuertitur .q ex hoc non dz preiudiciũ generari absenti qui nõ fuit i causa.vt ex hoc q dat cõmodũ attestationũ ne puniatur ex facto alteri'.forte.n. testes fuerũt ex eozũ iniuria & ꝓtumacia cõdẽnati. Itẽ posset cõdemnari p iudicis imprudentiã vel iniuriã vt.l.si p imprudentiã.ff.de cuic.& l.exceptione.ff.de fideius. Et si ps fuisset pñs melius & accuratius defendisset cãm suam.si ergo volebat accusator istũ effectũ ciuilẽ psequi debuisset excipe de falso ꝛ testes que exceptio i effectu dirigit' ꝛ partẽ vt i.c.lz.de p ba.& d.l.diuus.no.Inno.in.c.verũ.de fo.cõpe. Ad hoc singulariť facit ter.in.l.ij.C. de fide instru.vbi dz q si instrm̃ fuit inter alios falsum pronũciatũ nõ per hoc preiudicat alteri vtẽti nisi de nouo ꝛ istũ, pbet' falsuz.& no.Inno.in.c.cãz.q fi.sint leg.Idẽ ergo pari rõne dicẽdũ est in iudicio & reprobatione agitata ꝛ testes vt nõ piudicet gti litigãti q̃ nõ fuit in cã & ꝛ apte per illũ ter.tenuit ibi Barto.vbi vz approbare opiones. Ricar.malũ.qui precise hoc tenuit quasi i terminis nris in quadã sua disputatõe vt refert & seq̃t' Ly.& Bal.post multa in.l.i.C.q accu.nõ po.dicẽtes p hãc rõnez.q nõ preiudicat p ti non dz cã ciuilis suspendi per accusationẽ criminalẽ istituta ꝛ testes dũtarat.excipiat ergo de falso ciuilit' fz eos si vult q parti ꝓiudicet vel accuset etiã ꝓducentẽ vt dixit Bar.i.d. l.ij.& idẽ ipse tenuit in.d.lutius.hoc etiã sequit' Jo.an.i addi. Spe.in.d.§.restat.ꝛ.quid si statuto, vbi refert decisionem. Ricar.& cã seq̃t'.& sic cõis opio vz ꝓ hac parte & loquũt' isti doctores etiã cũ statutũ artat iudicẽ ad ꝓnũciandũ infra .lx. dies.& cõcludit' q p accusationẽ criminal'r institutã ꝛ testes dũtarat non dz iudex supsedere i negocio principali alis curreret tempora. Et ꝓ hac sñia optime facit gl.in.c.hec q̃ppe. iij.q.vi que post longã disputationẽ concludit q lz sit maria cõneritas inter electũ & electores.q electus causat ius suum ab electoribus .tamẽ sentẽtia lata cõtra electores nõ preiudicat electo qui nõ fuit pñs.cũ si fuisset pñs potuisset cãm suaz meli' ptractare. Ad idẽ quod in simili no.Inno.in.c.peruẽit de fideius.& in.c.p inquisitiõem.de elec.vbi bñ loquitur ad ꝓ positũ.& generaliter disponit' vt ea que fiunt contra absentẽ nõ debeant absenti nocere vt.l.de vno quoq;.ff.de re iudi.& iij.q.ix.caueant.& c.omnia.q̃nimo Bar.i.l.nequicq;.§.vbi decretũ.ff.de off.pcõ.q nec interlocutoria multum preiudicialis preiudicat abñti. Ad propositũ ergo cuz acta cũ testibus nõ preiudicent parti ꝓducenti non debet suspẽdi ob hãc accusationẽ iudiciũ ciuile iã inchoatum cũ ex huius suspensione nullus iuris effectus posset sequi.

¶ Hũc habemus videre nũ quid saltẽ ex forma cẽsure municipalis pusine indicat' suspensio ꝓmi iudicij vt sic tẽpora istã tie pẽdẽte accusatione non cucurrerint. Et dico q ñ dz impediri ob hoc cursus istãtie nec iduci primi iudicij suspẽsio. Quo neoz principaliter q statutũ illud deuians in multis a iur cõi dz restringi quãtũ fieri põt vt.l.iij.§.hec aũt ꝛba. & quod ibi no.ff.de neg.ge.& in.c.i nfa.de iniuriis adeo vt ñ solũ ñ debeamus recedere a ꝛbis sz ipsa verba stricte & ipproprie si fieri põt itelligẽda sunt vt min' q̃ fieri põt iuri cõi ꝓiudicet'. vt notãt ꝓbat' in.c.cũ dilect'.de consue.& i.l.ij.C.de nota. Cẽsura ꝛo municipalis pusina in multis deuiat a iure communi. Prio i eo q decurtat tẽpus istãtie prefirũ a iure communi.nã cũ de iure cõi det' i cã ciuili triẽniuz dcã.l.pperãdũ.ex forma dicti statuti dant' solũ duo mẽses. Secũdo ex iuris dispõne tẽp' currit a die lit.conte.dcã.l.pperãdũ. Statutũ aũt vult q a die citationis. Preterea de iure cõi pendẽte accusatione criminali ꝛ testes non dz suspẽdi cã ciuilis.sz ex forma statuti casus videt' dubius propter ea que.s. dixi corroborando ptẽ ꝛriã. Cũ ergo de iure cõi hoc sit clarũ per supius dicta idem debemus dicere de iure municipali vt sic ꝛba dubia statuti tra hantur ad dispositiouẽ iuris cõis quãtuz fieri põt vt ius cõe non corrigat' vt in iuribus supius allegatis. Et si ꝛba dictorum statutoꝝ recte põderent' hunc interptatiõi ñ repugnãt Primũ enim & scoz statutũ ptmittẽtia accusationẽ ad finẽ inducẽdi suspẽsionẽ in pma cã loquũtur copulatiue q̃ accusãtur testes: & is q eos ꝓdurit. Ad veritatẽ ꝛo copulatiue requritur q vtrunq; copulatũ ꝛcurrat eque pncipaliť vt no.in c.q̃rellam.de simo.& c.ij.& c.inter cetera.de rescrip.& sup rubrica de ꝓbati. Nõ sufficit q̃ ad finẽ suspẽsionis obtinẽde accusare testes dũtarat: tuz q statutũ ad hunc effectũ exposcit duo q optime facit.c.olim de rescrip.cũ q hoc ẽ iuri cõi consonũ vt predixi. Nõ obstat si dicat' q statutũ loq̃tur per verbum liceat: q dico q facultas datur i accusando nõ aũt ipponitur necessitas: q si vult accusans hẽre effectum suspẽsiuz instãtie ciuilis oz q fuet statutũ ꝓut iacet: cũ ad hũc effectũ obtinẽdũ nõ sufficiat alteꝝ de iure cõi. ꝓ hoc est ter.nota. in simili in.c.olim.de rescrip.facit.l.sepe & qbi no.ff.ꝺ.ver. sig.nam ꝛba statuti sunt stricte sumẽda q̃ cõtingit alteꝝ locupletari cũ iactura alteri' vt no.Bar.in.l.oẽs populi.ff. de iusti.& iur.& l.nõ dubiũ.C.de legi.facit.l.vt gradati.ff.de mune.& hon.& dcã.l.ij.C.de nota. Nõ obstat q in rubro nõ fiat mentio nisi de reprobatiõe testiũ: q hoc ꝛtingit q̃ñ pricipaliter tractat' & ꝓducẽs ꝓpter falsitatẽ testiũ accusatur. Preterea nõ est nouũ vt nigrũ latius disponat q̃ ꝛtineatur i rubro vt ꝓbatur. C.etiã obcirogra.pe.pe.den.po.iuncto rubro & nigro.ad idẽ.c.fi.& c.si sup gratia.de offi.de le.li.vi.nã & i rubri ca ꝛtinetur solum de officio delegati: & tñ in nigro disponit' de cõsuatore & executoꝝ sñie: q i multis differũt & delegatõe

¶ Eodẽ modo tollit' alia obiectio supra fcã: videlicet q in fine scõi statuti dz i genere q pẽdẽte reprobatiõe nõ currãt tẽpora instantie &c. q dico q accusans ꝓducẽtes & testes pricipaliter agit ad reprobationẽ testiũ nã ex illoꝝ reprobatiõe ꝛuincit' producẽs vt pz in tertio statuto: ideo statutũ simpliciter egit ꝺ reprobatione. Preterea ꝛba sequẽtia determinãtur & declarãtur a precedẽtib' vt in.l.si seruus pluriũ.& l. qui filiabus.ff.de lega.i.& l.nũmis de leg.iij.pfertim q̃ talis ꝺ terminatio & interptatio ẽ iuri cõi ꝛsona vt in casu nro.ꝺ.c. cum dilectus. Et q hoc fuerit de mẽte statuti sic ꝓbat' nã tertiũ statutũ dispõit ut reprobatis testib' debeat is qui eos ꝓ durit ꝓdere causaz: siue ꝓbet' q falso eos induxit siue nõ qꝺ non põt ꝛificari nisi vocato & accusato ipso ꝓductore.l.fi. C.si p vim vel alio mõ.l.de vno q̃z.ff.de re iudi.& l.ij.q.ix.caueat.& c.omnia.viij.dist.quia debebat in euẽtuz victorie isti' reprobatiõis ꝓducẽs ꝓdere cãm: merito statutũ secũdũ statuit vt pendẽte hac reprobatiõe tpa instãtie nõ currerẽt: q ꝛ causa reprobationis supradicto mõ agitata erat piudicialis ad cãm ciuilẽ.ꝺ.l.i.C.qui accu.non po.sz vbi ꝓducẽs ẽ presẽs nõ põt sequi effect' ꝓditõis cause ne cõdẽnet' abñs & indefẽsus: merito ñ potest seq̃ effcũs suspẽsiuus ꝑme cause: q ꝛ blato fundamẽto tollitur edificiũ.i.q.i.cũ paul.l.i.& qꝺ ibi no.ff. quod vi aut clã. Non obstat si dicat' q monasterio fuit fcã ꝺ nunciatio q̃liter testes fuerãt accusati: q ꝛ dico hoc nõ sufficere: q ꝛ cũ accusatio ꝓcipaliť tendat ad vindictã ipsoꝝ testiuz non tenebat' monasteriũ cõparere: q ꝛ sua nõ itererat.scribat enim ius suũ ꝑmãere illesum: potuisset tñ si voluisset ꝓ aliq̃li ꝑsumptione euitãda cõparear.optimũ.in.l.a sñia.in ꝑnc. ff.de ap.Sola.n.notificatio vel notitia pẽdẽtie accusatiõis non debet sibi nocere in iure suo tã sepato a criminatiõe testiũ Ad hoc induco in simili ter.optimũ in.c.cum sup.de re iudi. Non obstãtalia motiua in pri.allegata. Et ꝑ dum ꝺz q ipsi sñie saltẽ inerat tps a iure instãtie ꝑfirũ: ñdetur dupliciter. Primo q cũ statutũ dispõat vt termius.lr.dierũ currat a die citatiõis aperte patet q statutũ voluit corrigere ius cõe: & sic discedere a dispõne iuris cõis: ideo dz fieri sñia infra tẽpus a statuto ꝑfirũ alis nõ valet: cũ debeat statutũ hoc casu suari i puris terminis.hoc apte tenuit Bal.in.l.ꝓperandũ.ꝑ rũso. ꝛ.q̃d ergꝝ si statutũ.C.de iudi. Itẽ & secũdo vbicũq; termin' ꝑfigit' istãtie: succedit ille t̃min' loco termini iuris. Ad ꝫ q̃ in simili no.Juno in.c.ex ratione.ꝺ app.ideo dz censeri eodẽ iure cũ illo vt sicut non valet sñia lata post terminũ statuti.& hec est cõis opi.Ly.Bar.& Bal.in.ꝺ.l.ꝓperãdum.sequitur Jo.an.in addi.Spe.in.ti.de lega.§.restat.ꝛ.q̃d si statuto.facit optime in simi.c.personas & c.cum.sit romana.de appel.

¶ Ad secundũ motiuũ dico q aparte aduersarij nullũ impedimẽtum legitimũ ꝓtingit: q ꝛ accusatio criminalis ẽ ꝑsus separata a causa ciuili: ideo per illius pendentiaz nõ debuit suspendi causa

pendi cã ciuilis: qz er sepat ris nõ fit illatio. l. neqz natales. C. de pbati z. s. plene prohatum fuit. poterãt eni vtraque lis z suo marte currere. Et per hec tollo tertiũ motiuũ dico. n. q nullomodo accusatio ꝑ testes dũtaxat instituta est preiudicialis ad cãm ciuilẽ tã inchoatã qui cum testes iaz deposuissent testimoniũ z tẽpore testimonij fides testiũ minime vacillabat poterat. pcedi ad sniam. qz cõdemnatio testiũ postea sequẽs nõ dz retrotrahi ad actũ iam ꝑsumatũ. satis. n. ẽ vt dixi testes tollerari ipsoꝝ testimonio. lz postea reprobent. l. i. C. d testi. Itẽ cũ pars nõ fuerit in iudicio nõ dz sibi illa reprobatio prẽiudicari. satis est q hẽat effectũ ꝑ ipsos testes ad quoꝝ vindictã dũtaxat agit. vt. s. plene dixi. z sic decisio cãe ciuilis nõ pẽdet ab euẽtu istius cause crimialis merito nõ põt dici ꝓiudicialis. Ad alia argumẽta satis. s. ẽrñsuz. ¶ Ex his oib' ꝑdudo q p accusatõez falsi instituta ꝑ testes dũtaxat non debuit suspendi cã ciuilis iã inchoata. z per ꝓñs snia lata post termiñ prefixũ istãtie a statuto nõ valet cũ reperiat' lata pempta instãtia z sic sine mediis vt. d. l. pperãdũ. z quod ibi no. nec obstat. pñciatio iudicis facta de ꝓsensu partiũ vt tẽpora instãtie interi nõ currerent. qz cũ illa fit ꝑ statutũ z ꝑ ius vt pz er ꝓdictis uõ valuit. nã pemptio instantie nõ depẽdet a facultate partiũ z iudicis. imo eis ẽt iuitis' currit tẽpus vt pz in dicta. l. pperandũ. z ex forma ꝓmi statuti. vbi apte fit mẽtio de iudicis. pnũciatione vt in prorogatione instantie ñ hẽat opitulari nisi in certis casibus de q̃bus in statuto qui sunt penit' extra casum nostrũ. Et hec sufficiãt. Nicolaus de Tude.

Abbas Siculus ꝑan. Cõ. xvij.

¶ Omnipotẽtis dei postulato suffragio. In qõne Octonelli paucis vtar verbis. tũ pp mirã festinãtiã petẽtis. tum qz satis abunde p excellentẽ doctorẽ dñm Salustiũ mã pñs trita exstitit. ¶ Ex q̃ ad ꝓmũ dubiũ dico q ex multiplici capite dcũs Octonell'. s. nõ venit puniẽdus pena legis fi. ff. de rei ven. Primo qz ter. illius. l. exꝑsse illã penã ꝓponit si ab aduersario cõuincit'. sz anteq̃ iste Ottonellus ab aduersario cõuinceret' de mẽdatio reuocauit suã cõfessionẽ. ergo ñ hz locũ illa pena Ad hoc adduco apertũ z notabilẽ ter. si. i auc. ꝑ q̃ propriã. C. de non nu. pecu. qui vẽ occidere istã qõez maxie ꝓiuncta. l. eũ qui. ff. de iure iurã. z facit auc. itẽ possessor. C. qui po. in pig. ha. Pro hoc qz cõfessio põt reuocari. ipune si nulla captio ẽ aduersario quẽadmodũ in cãu nr̃o nulla subest cũ aduersari' nihil. pbasset in ꝓriũ añ reuocatõem cõfessionis. ter. est quasi in termis nostris in. l. de etate. §. si. ff. de interro act. facit. c. fi. de ꝓbes. z ter. iuncta glo. i. c. cũ in positiõib'. de iur. iurã. li. vi. in gl. in ẋbo iusta cã in fine. q notãt' dicit q sicut testis a ꝓurio excusat' vt in. c. ꝓterea. de testi. cog. si incõtinẽti se corrigit: sic z ponẽs vel respõdẽs eadez rõne. ¶ Secũdo ꝓncipaliꝝ facit. qz in penis legalib' loc' ẽ penitẽtie vsqz ad sniam ẽt ꝑ. ppria significata ẋboꝝ vt in. l. q cũ mai or. §. accusasse. z ẽt. l. in fuitute. §. petisse. ff. de bo. libe. no. bar. in. l. in criminali. C. de iurisdi. om. iu. z By. in. l. ãpli'. ff. rẽ ra. ha. dcã g̃. l. fi. dz intelli qñ negãs pseuerauit in negatiõe ne iuste plenitudinis hũanitas ãputet'. vt in si. dicit ter. in. l. siqs libellos. C. d appella. z. ij. q. vi. siqs. ¶ Tertio ex diuerso capite põt Octonellus apte iuuari. nã cũ in exceptiõib' suis dixerit se tenuisse z possedisse bona petita a. x. ãnis. z citra satis fuit ꝓsessus se incepisse possidere iã sunt. x. anni z postea buc usqz possedisse. H. n. denotat illa copulatiua q̃ ẽ tpis ꝓtinua vt no. cõit' canonistẽ in. c. lz. de ꝓba. z bar. in. l. celsus. ff. de vsucapi. vñ ex illis ẋbis satis fuit dict' Ottonellus cõfessus se possidere de pñti illa bõa petita p̃ftim cũ dcũs Ottonell' isequẽt ib' ẋbis diceret se nõ debere cõueniri. qz dñs Pãdolph' illa bõa sibi tã q̃ sua donauerat etc. z sic cõfitebat' se possidẽ. qz al's cessãte posse ñ potuisset ꝓueniri rei vẽdicatiõe. nã rei vẽdicatio req̃rit duo extrema. vz dñiũz ex pte agẽtis z possessionẽ seu detẽtationẽ ex pte cõuẽti vt in. l. i rẽ actio. cõiuncta. l. sin autẽ. z. l. officiũ. de rei. vẽdi. g̃ cũ i iudicio cõstaret istum Ottonellũ possidẽ seu saltẽ se obtulisse possessorẽ. ñ debuit interrogari er post fcõ an possideret. qz interrogatio iudicij ꝓparatoria ñ ẽ fiẽda nisi q̃ten' necessitas vrgeat. ter. ẽ i. l. i. ff. de interro. act. z ibi p bar. i pn. Vñ cũ iudex mãdasset respõderi interrogationib' saluo iure ipugnãtiũ z ñ admittẽdarũ q̃b'si respõdẽt' pnũciauit haberi pnõ rñso. g̃ cũ dcã interrogatio er cã pdicta fuisset sũ pria z sic ñ admittẽda er cã pdicta. pide habẽdũ ẽ ac si nõ fuisset illa rñsio negatiue facta. qz facta pñi hz. p insectis quo ad iuris effectũ. vt no. i. l. in bello. i. §. facte. ff. de capti. z facit ad hoc fere tot' ille titul'. Et nõ obstat si dicatur q̃ recipiens non cõfitetur vt in. c. cum venerabilis. de excepti. z in regula exceptionẽ. d' regu. iur. li. vi. z in. l. ñ vtiqz ff. de excep. qz dico illa iura ꝓcedere quãdo aduersari' vult se fundare quo ad factũ pure ꝓtentũ i ipsa exceptione: vt puta si ꝑ petentẽ debitũ opposuit pactũ de nõ petẽdo: non ẽ dubiũ q̃n ego cõfitear pactũ intercessisse: non aũt q debitũ precesserit: qz ỹltimũ tacite cõprehẽdit' z ꝓsistit in iure: pmũ ẽ exꝓssum z ꝓsistit in fcõ vt no. glo. q̃ hoc voluit z recte iutuenti in dicta regula exceptionẽ. d. c. cũ venerabilis. z aptius hoc tenuit ibi Ant. de bu. Ego allego ter. aptum in. c. exꝑte decani de rescrip. z hoc quo ad ꝓmũ dubiũ.

¶ Ad Secundũ an dict' Pandolphus potuerit ex statuto suo illã dñam Lagiam ꝑuare bonis suis pp contumatiã z i obediẽtiam ipsius in nolẽdo redire ad habitãdũ in ciuitate Fani iuxta mãdatũ dñi sui sb. publicatione bonoꝝ factum. Arbitror idubie tenẽdũ q̃ sic: ad qđ iudicio meo videt' ter. aptus in. l. fi. ff. de decre. ab. ord. fac. vbi pz valere statutuz sb grauissima pena ꝑ sbditos vt habitẽt i suo municipio. Adde ter. in. l. mercatores. C. de merca. z mere. p Bar. in. l. relegatoꝝ. §. interdicere. ff. de iuterd. z rele. ad idẽ quod no. Inno. in. c. postulasti. de fo. compe. vbi dicit dñm loci posse statuere sup publicatõe bonoꝝ q̃ sunt in loco etiã si bonoꝝ dñs nõ sit sibi sbiect'. vnde multo forti' potuit hoc facere dñs Pandolphus ex iusta cã sup bonis i suo territorio sitis: z ꝑ personas sibi sbiectas. ad hoc. l. incola. z. l. assumptio. ff. ad muni. nam dñs Pandolphus tanq̃ vicarius ecclesie ad vtilitatẽ suam potuit exercere hanc iurisdictionẽ z etiã maiorẽ iuꝛ no. per Bar. in. l. cunctos populos. ꝓpe fi. C. de sum. tri. Bat' enim istis vicariis nedũ merũ z mixtũ imperiũ sed etiã regalia vt no. in. d. l. cũctos pplos. nec poterat dcã mulier allegare ignorãtiam cum ad locum venerit: z de statuto fuit certiorata: z spretis mandatis dñi recessit vt in fcõ modo pponit.

Et er ho vltimo respõdet' ad Tertiũ dubiuz.

¶ Ad Quartũ ẋo z vltimũ dico q lz a principio potuerit in dubiũ reuocari: An foret credendũ potestati asserẽti cõmissionẽ sup bannis mittẽdis sibi factã a dño Pandolpho p id quod habet' in. l. vnica. ff. de mã. prin. z quod no. p. Jo. and. in. c. i. de of. leg. li. vi. tñ habito respectu q̃ potestas publice hoc asserit: z q̃erat honorabil' ꝑsona. Itẽ z fortius q ipe met. d. Pandolphus hec bona vt publicata volebat vigore dictoꝝ bannoꝝ clarissime ꝓbat' cõmissionẽ fuisse factã p dictũ Pandolphũ: qz ex sbsequẽti actu presumit' ꝑ preterito: ar. ad oia prędcã in. c. nobilissimus te vij. di. z. in. c. sbstãtia. de presump. z quod ibi not. glo. Item facit qz ẋba enunciatiua que sunt necessaria ad vtilitatez enuntiati plene probant vt no. ꝓbat' in. l. optimã. C. de ꝓben. z ꝓmit. sti. facit ad prędcã. l. illud. ff. de acqui. here. z de. lras. de proba. z. l. lz. C. de iudi.

Nicolaus. Abbas Lon. xvij.

In causa z questiõe que vertitur seu vertisperatur inter cõitatẽ Racchanati ex vna pte z cõmunitatẽ Aurimi ex alia super libertate nõ soluendi vectigalia seu gabellas in territorio Racchanati p homines ciuitatis Aurimi seu ipsius districtuales iuꝛ laudũ z arbitramentum qđ inter dcãs partes dz fuisse sel' z secundo latũ. Primo per quondã reuerẽdissimũ pez Neapolionẽ cardinalem z tũc legatum i illis ptibus. Secũdo p venerabilẽ olim viruz dñm Nicolaũ ciuẽ aurianẽñ. tũc secretariũ romãi põtificis.

¶ Jesu xp̃i saluatoris ꝑsidio et corde inuocato.

¶ Primo q cõitas Aurimi nullã in hac pte iustitiã foueat. Ex laudo eni qđ per dcũ dñm Neapolionẽ ꝓmo dz ꝓmulgatũ non potest dca cõitas Aurimi se fundare qñ non constat de cõpromisso in eum facto nec de sindicatu p syndicos tunc asserẽtes ptenso sz de dicto laudo dũtaxat tantũ: cuz p ciuitatẽ Racchanati nũc negẽt' illos fuisse syndicos nec alr de eoruz potestate doceri potest ñ valet laudũ seu snia etiam si ꝓmulgata al's fuisset a iudice cõpetenti: qz snia lata ꝓtra falsum syndicum seu ꝓcuratorẽ est nulla in prẽiudiciũ ipsi' domini vt in. c. ex insinuatione. c. in nr̃a. de ꝓcu. z. l. licz. C. e. ti. nisi dñs hũerit ratum gestum p falsum ꝓcuratorẽ. l. licẽt. ff. de iudi. z. l. iij. §. falsus. ff. rẽ ra. ha. z. l. si pecuniã de nego. ge. Sed in casu nostro non ꝓbatur q a ꝓncipio illi asserti syndici habuerit mandatũ vel q cõmunitas Racchanati eorum gesta rata habuerit: ergo ꝓinde iudicãdũ est ac si nũq̃ habuissent mãdatũ. paria eni sunt in effectu non esse seu fuisse vel non apparere vt i. c. solẽnitates. i. de con. di. i. z. l. in leg. ff. de ꝓtrahẽ. emp. Jo enim q̃ syndicos fuisse asserit: habet ꝓbare qz facta non presumũtur d' of. deleg. cũ i iure. de procu: ci. Hec enim extrinseca non presumunt' nisi exꝓsse probẽt'

l. q̃cũq; ff. de publi. nec sufficit q̃ ēt iudex asserat in sñia illos fuisse syndicos. q; sibi nō credit vt in. c. qñ ꝯ. de pba. z de ẜ ē glo. no. z magistra i. c. cũ in iure. de of. dele. q̃ exꝑsse dicit ũ valere sententiã si negat illũ fuisse ꝓcuratorẽ ꝯ quẽ lata fuit sñia nisi doceat illũ būisse mãdatũ. ob hoc ꝙsulitur vt istũm ꝓcuratoriũ seruatis debitis solẽnitatibus insinuet in instro sñie vel alꝫ ipm originale cõseruet. Idẽ exꝑsse voluit ibi Jn no. z vident cõiter doctores ibi in hãc sñiam inclinare. Quin imo dixit Bar. i. d. l. lz. C. de ꝓcu. q; si iudex ꝓnũtiat quẽ eẽ ꝓcuratorẽ. illa talis ꝓnũciatio nõ nocet dño absenti q̃ nõ fuit in iudicio z negat illi dedisse mãdatũ ar. in. l. de vno quoq; ff. de re. iudi. z. iũ. q. ir. caueãt z. c. oĩa. nec hz suffragari dignitas cardinalatus in persona dicti dñi Neapolionis ꝙsistens q2 in preiudiciũ alterius nõ credit ēt cardinali gl. ē notabilis q̃ ẜ sensit rñdo ad. c. nobilissimus. xcvi. di. i. c. sicut de sẽ. exc. ꝓbat apte i. c. a nobis in. c. ꝟ. er q̃dã z. c. lz vniuersis de testi. Jtẽ q2 vt arbit' seu vt arbitrator ꝓcessit vt pz ex tenoꝛ laudi z arbitro nõ credit' i ꝓiudiciũ alteri' pãtis. l. nec i arbitris. C. de arbi. Jtẽ nec sñia seu laudũ datũ p dcũm dñm Nicolauz hẽt dicẽ cõitati Aurimi opitulari qñ cõpromissũ nõ fuit plenũ. ẜ ad discordias sup finib' dõtãrat ortas fuit rescriptũ vt pz ex ipsi' tenoꝛe. excessit ergo. d. d. Nicolaus cõmissionẽ in multis q̃ten' p oĩa approbauit sñiaz. d. Neapoleõis: q̃ ꝓtinebat ꝓmos articulos vltra ꝙsinia. q̃ in illis sñia nulla cũ arbiter nõ hẽat ptãtẽ nisi q̃ten' i cpromisso ꝓtinet vt i. c. cũ dilect' de arbi. z in. l. nõ distinguem'. ẜ. fi. ff. de arbi. z marie ñ dz ēt amicabilis cõpositoꝛ se extẽdere ad ea q̃ de q̃b' nõ fuit cogitatũ vt. l. cũ aq̃liana. ff. de trãsac. Et idẽ videt' dicẽdũ qñ cõpromissũ fuisset plenũ. nõ. n. per hoc põt arbit' seu arbitrator extẽdere man' ad ea de q̃bus nõ erat cõtrouersia vt ẽ ter. nõbilis in. l. si cũ dies. ẜ. plenũ. ff. de arbi. vbi dz q̃ lz fiat cõpromissũ plenũ puta de oĩbus ꝟsis z qõnib'. nõ tñ extẽdit ad ea de q̃bus int' ꝓtes nõ fuit disputatũ. Hinc notãt dixit Bar. in l. aquiliana. ff. de trãsac. q; si erat int' te z me ꝛtrouersia de q̃dã fũdo z cõpromisim' i aliquẽ z dedim' ei plenã ptãtẽ arbitrãdi. ñ potit p ẜ arbitrator fũdũ adiudicare vni z cõdẽnare illã ptẽ vt det alti aliquã aliã rẽ de q̃ ñ erat cõtẽtio p. d. ẜ. plenũ z p. l. nõ distinguem'. ẜ. de officio. ff. eo. ſz ipsi' compromissi facti i. d. d. Nicolaũ erat cõtentio dũtarat sup finib'. nec sup alĩs apparet disputatio facta. g̃ ñ potuit sup alĩs iudicare q̃ si fec icassuz laborauit. Nec obstat emologatio fcãp. syndicos quia cum emologatio et approbatio sñie nulle habeat instar cuiusdã noui pacti seu contract' iuxta q̃ legũ' z nõ. in. l. ij. C. cõia vtriusq; iudi. z p Bar. i. l. vna. C. q̃ ꝓ sua iurisdic. ñ valuit i hoc factũ syndicoꝛũ q2 ñ habuerũt ptãtẽ ad ꝯhẽdũ vel paciscendũ sed ad cõpromittẽdũ dõtarat: cesserũt ergo protestatẽ: z per ꝙsequẽs factũ fuit nullũ. l. diligenter. ff. mãda. z. c. cũ oliz. de offi. dele. facit ad ꝓpositũ quod. no. Bar. i. l. ij. ẜ: creditum. ff. si cer. peta. z. l. si debitorẽ meũ. de nouat. vbi cõcludit: q; si cõstitui procuratorẽ ad mutuã pecuniã recipiẽdã nõ obest mihi neq; me obligat si in instrumẽto ꝙfiteꝛ se pecuniã recepisse. nõ tñ appareat q; vere receperit debuit enim intelligi mandatũ de mutuo naturali.

Tertio z vltimo facit ꝯ communitatẽ Aurimi ꝓscriptio lõgissimi tẽporis que potest allegari p cõitatẽ Racbanati pre ſsuppositio q; dcã lauda a ꝓncipio valuissent, nã priuilegiũ collatũ vniũsitati ꝓdict' p vsuz ꝯriũ ēt p singulares de vniũsitate vt i. c. si de fra. z. c. accidẽtib'. de pui. er q̃ vniũsitas sic ꝓmittiz ꝓuilegiũ patitur. Quinimo p actũ ꝯriũ sine aliq̃ ꝓfinitione temporis perdit' priuilegiũ priuatis personis cõcessuz idẽ si fuit cõcessum vniuersitati. dũmodo principalit' ñ cõcernat fauoꝛẽ ecclesie vt i. c. cũ accessissent. in fi. de ẜt i. z ibi plene p gl. z doc. et ꝓuilegiũ datũ ad aliq̃d faciẽdũ ꝓdict' p ñ vſ z spatio. x. annoꝛ. ter. ẽ nõbilis in. l. vna. ff. de nũdi. z ibi p Bar. z Jtẽ ꝓsuppositio q; ex dictis laudis actio personalis cõpeteret cõitati Aurimi. ñ regularit' actio ꝑsonalis tollit' spatio. xxx. ãnoꝛ vt. l. sic. C. d' ꝓscrip. xxx. ãno. At i cãu nr̃o a tpe ꝓmi laudi vel secũdi ẽ lapsuz tẽpus fere. lx. ãnoꝛũ. Bõa fides ãt ꝓsumit' vt no. gl. i. c. scõꝛ. z. c. si diligẽti. z. c. fi. de ꝓscrip. z marie i istis incoꝛporalib'. de quo plene p Bar. in. l. i. ẜ. i. ff. de iti. actuq; ꝓua. z. l. celsus. de vsuca. per. Ey. in. l. i. z. ij. C. de fui. z aq̃ Certat g̃ se quo velit veritas. q2 fundata ẽ intẽtio cõitatis Racbanati. Et ꝑfecto q̃q̃ hec z multa alia q̃ potuissẽt allegari in fauoꝛẽ cõitatis Racbanati. q̃ brevitatis cã subticui videant' multũ vrgere. ñ siq̃s recte oĩa iſpexerit z marie i vnũ ꝓũrerit dare apparebit cõitas Aurimi fouere institiã ex vtroq; capite. ſ. ex laudo. d. Neapolionis z dñi Nicolai. z clariꝰ hoc eliciet' si ad vtrũq; simul oculos dirigem'. Prio eni est considerãdũ q; primum laudũ ꝓmulgatuz extitit per cardinalem in illis ptibus tunc legatũ. Cardinali. n. etiã soli ex ꝙsuetudine ſaltẽ romãe ecclesie plene credit' de actis coraz se gestis vt in. c. cõsti tutus. de appel. z ibi hoc sequũt' Joan. z Hosti. no. Spe. in ti. de teste. ẜ. i. ẋ. quid si aduocatus vbi dicit q; Clemẽs papa ꝓnũtiauit hoc ex generali cõsuetudine magis q; de iure mero procedere: z quod credat' optie etiam facit. c. quod sup bis. de voto ibi. n. ſigilla illoꝛ cardinalium erãt ignota. ideo non fuit illis. creditũ: secus si fuissẽt nota vt ibi legit' z no. Ad idẽ optie fac. c. nobilissim'. xcvũ. di. vbi ſm cõez intelletũ credit' cardinali si asserit se legatũ: z sic in attribuẽdo sibi officium ordinariũ z honorabile ac ꝓficibile: g̃ fortius dz credi si asserit in sñia sua q; syndici habentes ad hoc potestatẽ a cõitate Racbanati cõpromiserũt in eum cõ hoc officiũ arbitrãdi sit magis onerosum q; honorabile: nec in hoc ꝟtitur magnũ preiudiciũ: q2 vt patet ex laudi forma multa attribuit cõitati Racbati in cõpensatiõz eoꝛũ que tribuit seu concedi mãdauit cõitati Aurimi: ergo attẽta leuitate ꝓiudicii: facilius dz credi assertõi cardinalis: ꝑserti cũ esset legatus in illis partibus. nã ratione dignitatis legationis magis dz credi. l. liquet. in fine. C. de ſum. tri. z. fi. ca facit. xi. q. i. quicq̃. z l. episcopale. C. de epi. audi. z quod no. Jnno. in. c. nuper. de testi. Item z secũdo cum illud esset arduũ negociuz z valde ꝓpalatum pp multa scandala inter illas duas cõitates orta vt patet ex tenoꝛe sñie: nõ ẽ ẋilimile q̃n agitatio illius negocij coraz illo legato cardinali per assertos syndicos cõitatis Racbanati pueniſſet ad aures hominuz Racbanati ar. in. c. quosdã. z. c. quãto. de presump. g̃ illos syndicos nõ revocãdo i tãto negocio presumẽdũ est q; mãdatũ dederãt iuꝛ nõbile dictũ Jnno. in. c. ex parte decani d' rescrip. facit ter. instũ. de bis per q̃ agere po. Hoc corroboro fortissime: cum. n. negari nõ possit syndicos compromittentes in dcm̃. d. Nicolaũ būisse mãdatũ cũ d' illo clare ꝙstat ac emologasse z approbasse illius laudũ in quo nil aliud cõtinetur nisi forma laudi illius dñi cardinalis: presumẽduz est q; formã illi' laudi addurerũt z pnũtarũt cõitati Hoc enim iter oẽs cõiter accidit z valet argumẽtuz a cõiter accidẽtib' vt in c. i. z quod ibi no. Cal. de cle. nõ resi. Recipiẽdo ergo formã illius laudi in qua fiebat mẽtio de arbitrio z laudo dato per dictum cardinalẽ coꝛ syndicis interueniẽtib' z nõ contradicendo videtur approbasse illoꝛ factũ p cle. i. de pcura. z p. l. si. filius. ff. ad maced. z p id q̃ notant' ponit Bar. i. l. quo. n. ff. rẽ. ra. haberi z. l. cũ tabernã. ẜ. idẽ q̃ sũt. ff. de pign. z. l. titi'. seya. ff. de ẜt. pec. in quibus iuꝛ. vult q; si quis recipit instz seu litterã ꝓinẽtez aliquid in sui preiudiciũ z nõ ꝓtestat' in ꝓtrarium videt' illi cõsentire z si aliquid fuit nomine suo gestum z super ẜ recepit instm z nõ cõtradicit videtur approbare z ẜ satis ꝓbat' per iura. ẜ. allegata. Tertio facit notabile dictũ Bar. in. l. sciendum. ff. de verbo. obli. z originaliẽ glosatoꝛis i. l. i. C. de fide instrum̃. z iure aste. fi. li. x. z Jno. i c. qñ ꝯ de pba. vbi cõit' nota. q; ẋbis enũtiatiuis instri credit' qñ illud enũtiatiũ potuit interuenire ꝙfecti instri tpe ob ẜ dixit. Bar. i. d. l. sciẽdũ q; si instm dicit uiso instro. debiti hĩta fide q̃ tale ẽ instũ pciũ ñ fcã rei subastatõe ꝛc. illud instm ꝓbat q̃ ꝙstat de debito z q; illud sit iustũ pciũ: q2 ẜ potuerũt iteruenire tpe cõfecti instri ita dico i ꝓposito cũ dñs. Lar. dixerit i pnũciatõe q; ꝙstabat d' mãdatis syndicoꝛ z hec fides potuit adhiberi tpe instẓi sñie p visionẽ instri: ergo dãda est fides huic istẓo sñie marie i fcõ antiq̃ssimo: difficile ẽ. n. oĩa acta p lõgissima tpa recẽsere: Ob ẜ dixit Jnno. i. c. bone de elec. z i. c. cũ in iur'. de off. dele. q; post q̃ sñia trãsiuit i rẽ indicatã oĩa ꝑsumũt' rite z recte agitata ad hoc bon' ter. in. c. siĉi fine de re iudi. no. Hosti. i. c. cũ int' e. t. z Cal. plene i. c. qñ de pba. z marie qñ sñia fuit lata ptib' pñib': er quo. n. syndici. erãt pñtes z ñ ꝯdixerũt imo approbauerũt: ꝑsumẽdũ ẽ de cõpromisso iuꝛ notata p Jnno. in. c. nõ nouit de eo q̃ fur. oꝛ. rec. z per Spec. i ti. de sen. pla. ẜ. iurta. ẋ. z no. zi ti. de istru. edi. ẜ. q̃r. ad fi. ẋ in sũma. z quẽadmodũ ex trãsactu tpis ꝑsumit' pro sñia iudicis: ita z p dcõ arbitroꝛ vt voluit By. i quoda suo ꝓsilio. xiij. recitat z sequit' Jo. an. in addi. ad Pe. in ti. d' arbi. ẜ. sequit. ẋ. q̃d si actũ fuit in cõpromisso z clarius per Ant. d' bu. in. c. qñ cõtra preal. col. xx. Ex sentẽtia ẋo seu laudo dñi Nicolai põt cõitas Aurimi se iuuaꝛ indubie iudicio meo ex triplici capite. Primo ex forma cõpromissi. Secũdo ex approbatiõe noua syndicoꝛ. Tertio ex ratihabitione cõitatis Racbanati q̃ presumẽda est vt. j. dicetur. Dixi primo q; po

terit se iu-

er ut se iuuare ex forma cõpromissi.s. dispõentis.qz hũit ad hmãdatũ.Et primo in hoc cõsidero breuissime loquẽdo. qz sum breuitatis amator.qz cõitas ARachanati dedit syndicis mandatũ ad prompromittendũ sup cõfimbus z alijs discordijs Jtẽ ad pbandũ z cõfirmandũ z reuocandũ snias et lauda als iter dcãs ptes.promulgatas.que q̃dẽ verba dare cõphẽde re pñt discordiã iã dudũ ortã sup vectigalib' nõ soluẽdis ma xime cũ sup illis als fuisset laudũ datũ.z de approbatiõe z reuocatiõe laudi fuit expresse mẽtio habita i mãdato.nec mã datũ est restringẽdũ sz poti' ampliandũ vt no.Inno.in.c.se des.de rescript.maxime in cãu nr̃o vbi dabat' ad cõpromit tẽdũ z cõponẽdũ p bono pacis z q̃etis. fauores enĩ debẽt ãpliari vt i regula odta.de reg.iu.li.vi. Syndici xo prompsi serũt z q̃q̃ videant' se restringere ad cãm discordie sup fini b' tĩm.qz dederũt mãdatũ sup depẽdẽtib' z cõneris. satis vi dent' dedisse mãdatũ ẽt sup vectigalib'.qz discordia finium erat cõnexa cũ solutiõe vectigaliũ.nã in cõpẽsationẽ solutio nis nõ fiende pfinia fuerãt posita fortasse in preiudiciũ ciuita tis Aurimi p dcũ dñm cardinalẽ.vñ orta discordia sup fini bus satis illa qõ vectigalium erat depẽdens z cõnexa cũ de il lis quob' parit' pro bono cõcordie fuisset laudatũ.facit ad lr̃ c.si postq̃.de elec.li.vi.Et in simili dicim' q̃ iudex q̃ cognouit de mr̃imonio põt accessorie cognoscer̃ de dote tanq̃ de depẽ dẽte.vbi als principalr cognoscere nõ potuisset vt i.c.de prudẽ tia.de dote post diuor.resti.z q̃ arbiter possit ẽt si ex pse i cõ promissionũ sit dcũ cognoscere de coherentib' z pnexis ẽ gl. q̃ ad hoc all'at iura i.c.cũ dilect'.de arbi.z vbi duo sũt pnexa q̃ recedit ab vno vĩ ẽt recedẽ ab alio.z petẽdo restõez de vno oz iudicare ẽt de alio.Ad hoc quod legit' z no.i.l.ẽt.ff. de mi no.z optime facit ad casũ nr̃m q̃ legit' z no.in.l.cũ actũ.§.i. de neg.ge. Secundo dixi q̃ psupposito q̃ a principio laudũ vltra articulũ finiũ ñ valuisz.qz latũ a ñ hñte ptãtẽ.tũ ex quo syndici scient illud laudũ approbauerũt z emologauerũt.bz saltim vim pacti z noui ꝯctus vt.l.ij.C.cõia vtriusq; indi.et p Cy.p Bar.in.l.vna.C.q̃ p sua iurisdi.facit qđ no gl.i.c.si gnificasti.de foro ppe.Nec obstat si dicat' q̃ syndici ñ ha buerũt ptãtẽ ad ꝯbendũ vel paciscẽdũ de nouo.qz dico q̃ ha buerũt ptãtẽ ad recipiendũ z approbãdũ qđcũq; laudũ ferẽ dũ p dñm Nicolaum:z exp̃sse senserũt q̃ possint ẽt super alijs discordijs q̃ sup finib' vt.§.dixi. Jtẽ respcũ pfirmãdi z reuocãdi snias z lauda als data vt dr̃ in syndicatu.g̃ mãda tum de directo extẽdit' z extẽdi põt ad oia contẽta i snia dñi cardinalis.nã qđ' generalit' dr̃ generalit' ẽ intelligendũ.l.de p cio.ff.de publi.z.c.si romano ꝯ.xix.di.z.c.solite.ẽ ma.z obe. marie qz data fuit eis potestas circa oia pdcã faciẽdũ q̃cq̃d ipsa cõitas z hoies ipsius psonalit' facere potuissent.p que verba dat' potestas ẽt in his que req̃runt spãle mandatũ vt no. Bart.in.l.pcurator cui libera.ff.de pcu.z .l.creditor.§. lutius.ff.mand. ¶ Tertio dixi q̃ ex ratihabitione ipsius cõi tatis ARechanati potest ipsa cõitas Aurimi se fundare.naz vt prediri pmittendũ est ex cõit' accidẽtib' q̃ illi syndici por tauerũt cõitati copiã z instr̃m illius laudi promulgati p.d.Ni colaũ in quo ẽt ptinebat' qualr ipsi syndici noie cõitatis illũ approbauerunt.vnde presupposito q̃ syndici non habuisset ad hoc mandatũ.tũ ex quo cõitas sciuit approbationẽ factã noie suo z super hoc recepit instr̃m et ñ contradixit vĩ ratifi casse.d.l.si filius.ff.fa.her.z.d.l.cũ tabernã.§. idem quesit.ff. depigno.z.d.cle.i.de pcu.z qđ no.Barto.in.d.l.quo enĩ.ff. rem ra.hab.z hec optima ꝑsideratio. Et per hoc pz q̃ ex mul tiplici capite põt cõitas Aurimi se iuuare ꝓtra communitatẽ ARachanati super huiusmodi vectigalib' nõ soluẽdis Non obstat q̃ de prescriptione dicit'.nã in hoc considerato q̃ con suetudo non hz pprie locũ in casu nõ.qz psuetudo ẽ quoddã ius cõe non ãt appropriabile.i.di.c.consuetudo. Prescriptio ꝯo vni aufert z alt'itribuit. Et hec ẽ vna de sbalib' differẽtijs inter consuetudinẽ z prescriptionem vt no.per Jo.in.c.fi.de cõsue.facit qđ ipse no.in.c.cũ.de consue li.vi.z p Cy.in.l.i. z.ij.C.q̃ sit lon.p̃ue.cũ ergo hic agat' de tollẽdo iure p̃sistẽte vigore laudor̃ z pcessionis syndice ꝯ penes communitatez. Aurimi non hz locũ pprie consuetudo.z sic cessat cursus.x. annor̃.p quẽ regulr psuetudo introducitur vt legitur z nota. in.l.de quibus.ff.de legi.oportet ergo vt interueniat prescri ptio.que causata est in odium negligentis ius suũ z in pñtiã in fauorem prescribentis iurta ea que habentur.xvi.q.iij.§. potest.per Cy.in regula possessor.li.vi.z Barto.in.l.i.ff.de vsucap.Jn casu vero nostro non datur negligentia ex nõ vsu sententie cuz ergo laudũ seu sententia cõcedit in actu mere fa cultatis immunitatem non soluẽdi vetigalia in tantum q̃ si homines Aurimi per mille annos nõ detulisse vt aliqua p territoriũ ARachanati:nõ fuisset inducta aliqua prescriptio qz p non vsum nõ inducit' prescriptio seu psuetudo ex quo non bz actũ induſum ꝓtrariũ disponi iuris cõpetẽtis vt no. Cy.in.l.ij.C.que sit lon.psue.z Jo.an.in.c.ioannes.de.cler. cõiug.Probat' ad sensum:qz nõ pñt isti dici in hoc negligen te scũ illi sint actus mere facultatis:z facit q̃ in fuitute vba na amittẽda habet' in.l.hec autẽ iura.ff.de ser.vba.ru.pre di.nec põt ista dici fuit' rustica q̃ prescribit' solo cursu tps ex non vsu vt.d.l.hec autẽ iura.z.l.sequit'.§.si viam.z quod ibi no.ff.de vsuca.qz nõ cõpetebat in casu nostro ius eundi per territoriũ:qz illud ius est liberũ cuiqz:nec dat' facultas emẽ di vel vehẽdi sed cõpetebat ius nõ cernẽdi.quãdo homines vellẽt aliquid adducere per territoriũ ARachanati:nõ ergo perdit' istud ius nisi per actũ ꝓtrariũ.s.p solutiões factas de rebus per territoriũ delatis:nec iudicio meo sufficit probar̃ q̃ aliqui homies aurimi soluerint:qz hoc ius competebat cõmunitati:z est ius incorporale:vñ non prescribit' nisi det' scia cõitatis cõtra quaz prescribit' qz sola patiẽtia dñi est pos sessio in istis incorporalibus:z alr possessio hẽri nõ potest vt pbatur in.l.ij.C.de ser.z aqua.plene per Jnno.in.c.bone.ij. de postu.prela.z in.c.pquerẽte.de offic.archi.z.c.ij.de i inte. resti.z in multis alijs locis per Bar.in.d.l.i.ff.de iti.actuq; pri.z Cy in.d.l.ij.seu pma.C.de sui.z aqua.nisi ergo maior pars populi Aurimi pbetur soluisse:nõ põt dici q̃ fuerit in choata prescriptio cõtra cõitatẽ vel nisi totiẽs z ita palã fuis set per maiorẽptem facta solutio q̃ scia verisilr pueniſſet ad ipsam cõitatẽ apud quã psistebat illud ius vt no.i iurib' pal. als aũt nõ datur negligentia cõitatis nec possessio põt q̃ri ex pte alterius vt no.marie p Jnno.in.d.c.bone. Quãtum aũt tps i altero pdictoꝝ casuũ requirat':credo q̃ tps.xxx.anno rũ quia tãto tpe regularit' prescribit' actio psonalis q̃ i hoc casu cõpetebat Aurimi vt.l.sicut.C.de prescrip.xxx.an.Bz tĩ ab hoc tpe sbduci tẽpus hostilitatis q̃n erat tanta q̃ ius non reddebat' in loco vt in.c.ex trãsmissa.z ibi per Jnno.de pre scrip.Jtẽ tps mortalitatis.qz illa ẽ dei hostilitas de quo per Bar in.l.nãlit'.ff.de vsucap.Jtem tps verisil'is scie illorum laudoꝝ:qz cũ mala fide nõ currit pscriptio.dz etiã cõsiderari an ex cõiecturis possit pbari mala fides iurta no.per Bar.i l.celsus.ff.de vsuca.Jtẽ in facto nr̃o cũ agat' de vectigalib' i ponẽdis etiaz est cõsiderãdũ.an cõitas ARachanati hẽat lr̃ ius imponẽdi z exigẽdi vectigalia p tãtũ tps de cuius initio memoria.nõ exist it al's aũt cessante pulegio principis non põt hoc ius cõperẽ ciuitati vl'alteri citra principẽ vt pbatur in.l. vectigalia.ff.de publi.z.l.si publican'.§.in omnib'.co.ti. z vtrobiq; per Bal.z in.l.ij.C.de noua.vecti.facit ter.opti mus in.c.sup quibusda.de ver.sig.hoc enĩ casu ꝓprie prescri bitur ꝓtra iura principi refuata in signũ specialis pulegij:nõ requirit' tantũ tps vt i.d.c.sup q̃busdã. Bz vbi istud ius cõ peteret ciũtati ARachanati:z ageret' de prescribẽdo iure cõ petenti Aurimis ex illis laudis.Dico q̃ nõ requirit' tẽpus requisitũ ad prescribẽdũ ꝓtra eccliaz romanã:qz illud pulle gium centũ annoꝝ cõpetit in iurib' imediate pertinẽtib' ad eccleſiã romanã:ita q̃ per pscriptionez piudicat' ipsi eccleſie romãe.Secus aũt cũ prescribunt' iura spectãtia ad sbditos eccleſie romane vt in casu nr̃o:qz tũc sufficit tps commune vt apte voluit glo.z doctores post illaz i.c.ad audiẽtiã.de pre scripti.z in.c.dilectus.ẽ cap.el.mo.z in.c.volum'.xvi.q.iij.z ibi per Archi.z hoc ideo.qz non agit' nũc ẽ preiuditio eccle sie romane sed subiecto ꝯ cũ pscribãt' iura que non erãt apẽ eccleſiã romanã.ad hoc optime q̃ no.Jnno.in.c.pquerẽte de of.or. ¶ Concludendo ergo q̃ ad hoc vt pscriptũ sit con tra communitatẽ Aurimi oz q̃ pbet' p communitatẽ rachana ti q̃ scientẽ vel soluente maiori pte populi ciuitatis Aurimi fuerũt iquieta possessione vl'quasi pcipiẽdi vectigalia ab ho minib' Aurimi p.xxx.annos:ita q̃ ẽ istis.xxx.annis dedu catur tẽpus guerraꝝ z mortalitatis modo pdicto z tps scie quam verisil'r potuerũt hẽre de dictis laudis z iure competẽ ti Aurimi.naz regulr p decẽniũ iducit' obligatio vt no.in.l. si de eo.ff.de acq̃.po.z in.l.i.C.de ser.fugi. Jtẽ q̃ istud ius in ducẽdi vectigalia in eoꝝ territorio habuerit ex pulegio pri cipis vel p tantũ tps de cuius initio nõ est memoria.Et hec dicta posui ita generalr:qz casus prescriptiõis generalr fuit mihi prepositus.z sic non potui dare certũ respõsum vt i.c. de muliere.de spon.cum si.

Et hec sufficiãt. ¶ Nico. Abbas. Con. xix.

Facti cõtingentia sic ꝓponit. Quidã habẽs duos filios nãles ex cõcubina masculũ .s. z feminã volẽs illos legitimare. cõcubinã in vxorem ducit. z tandẽ vltimũ cõdidit testm̃ i q̃ filiũ suũ masculũ hẽdẽ vniuersalẽ istituit. filie ꝙ sue iã maritate relicta iure instõnis florenos q̃drigentos: z hoc suuz testamẽtũ fecit in domo ꝓpria iacens i lecto egrotus pñtibus septẽ testibus rogatis vltra notariũ q̃ testm̃ scripsit. Testatore deniqz defuncto filius masculus tã hereditatẽ tenuit. sic in testõ cõtinebat. vixitqz p. xx. annos post patris mortẽ: z tandẽ pluribus relictis filijs decessit: elapsis nouẽ annis a morte ꝑdis filij cozã potestate senẽsi fuerũt cõuenti sup dicto legato quadringẽtoz florenorũ iur istõis relictoz dcẽ filie ꝓmi testatoris z ipsoz vt heredũ cõpuit ꝓcuratoz z cozã potestate litẽ cõtestatus est: demũ ꝓsit instãtia elapsoqz multo alio tpe z interiã sunt anni. xiij. fuit cõuent' vnus ex dictis filijs nepotibus ꝓmi testatoris sup dicto legato quatenus eũ ꝓ sua rata ꝓtigebat sup quo factũ fuit inter ptes cõpromissum z cozã arbitris fuit lis ꝓtestata. nũc nouissime orta est quedã ꝓtentio int' eosdẽ z cozã arbitris nouissime electis excipit' de ꝑscriptione dicti legati: cũ a tpe dicti legati sint lapsi q̃nquaginta anni z vltra. nec hz obstare lis ꝓtestatõ facta cozã potestate: q̃ iste q̃ nũc ꝙuenit' erat tũc pupillus etatis .s. nouẽ annozũ. z sm statuta senensia pupillus nõ põt ꝙueniri nisi cozã iudice pupillorz z alr iudiciũ nõ valet. z sic illa litis ꝓtestatio hẽt hz ꝓ non facta. Nec ob. cõtestatio litis facta cozã arbitris iã sunt. anni. xiij. q̃ tunc erat debitũ ꝑscriptũ. Querit' q̃d iuris.

Jesu saluatoris eiusqz pijssime matris ꝑsidio humiliter inuocato. Ad hui' casus clarã decisiõz tria breuit' sũt examinãda.

¶ Primũ nunquid filius ꝓmi testatoris potuerit ex ꝑsona sua ꝓscribere.

¶ Secũdũ q̃d de filijs ipsi' hẽdis nepotib' ipsi' testatoris.

¶ Tertio ꝑsupposito q̃ fuerit inchoata ꝑscriptio nunquid fuerit interrupta ꝙ litẽ ꝓtestatã habitã cozã iudice nõ suo. z q̃d de cõtestatione litis postea habita cozã arbitris. Quo ad pmũ vi q̃ filius ꝑscribere potuerit. q̃ ignozare ꝑsumit' testm̃ paternũ cũ cõsistat in fcõ iur plene no. ꝙ Bar. in. l. q̃ rome. §. duo frẽs. ff. de ꝛbo obli. z bõe fidei possessoz ꝑscribit ꝙ legata z hereditates ẽt ad pias cãs dispositas vt. l. fi. C. de sacrã. eccle. z xvi. q. iiij. c. fi. facit. qõ no. gl. i. l. lz. C. de iur delib. Et idẽ vi dicẽdũ q̃ ad filios nepotes ꝓmi testatoris cũ ipi paritz fozti' ꝑsumãt ignozar testm̃ aut cũ succedãt ex ꝑsona eoz patris nec hẽt obstare nouit' cõuẽto litis cõtestatio hita cozã iudice incõpetẽti q̃a is ꝓtestatio nõ interrũpit ꝑscriptiõem ut ẽ ter. iũct' cũ gl. in. l. penult. C. ne de statu defun. no. gl. i. c. vt ꝛbitus de appella. z. c. ex tuaz de pur. ca. z xvi. q. iij. §. ꝑt Nec obstat ꝓtestatio vltimo fcã cozã arbitris q̃ tũc erat ꝙpleta ꝑscriptio ꝙputãdo tps filij z nepotũ z iõ ñ hẽt locũ interruptio ad hoc no. gl. c. vigilãti de ꝑscrip. z Jo. an. i regla possessoz ff. de reg. iu. li. vi. i mercu. z ex hijs ꝓrũsio ad Secũdũ z Tertiũ dubiũ. ¶ Sz hijs ñ obstãtib' ꝛriã sniaz i cãu nõ arbitroz veriozẽ ex triplici capite. Primo q̃ fili' testõris ꝑsumit' hijsse noticiã testi cũ i fõo mihi ꝑsuppoat' q̃ testm̃ fuit inuẽtũ i domo ipsi' filij z sic erat in hẽditate iacẽte. l. si q̃ cautiones. ff. famil. her. et q̃s ꝑsumit' hẽ notitiã eoz q̃ sua sũt. l. q̃sq̃s. C. de resci. uẽ. fac. c. ab ercõicato & rescrip. z. c. cũ illoz de sẽ. ex. c. ꝑterea testm̃ fuit ꝙditũ publice i domo ipsius testatoris i pñtia septẽ testiũ z notarij filio existente in loco testatoris. ergo ꝑsumit' illius hijsse noticiã ar. optimũ in. c. quosdã. z. c. quanto de ꝑsumpt. z. l. ꝙsensu. C. de repu. z q̃d no. Bar. in. l. i. ff. si cer. pe. z xvi. di. q̃d dicitis z. c. i. de transla. epla. nec ab hijs discrepat Bar. in predicta. l. q̃ rome. §. fratres nam ibi ex presse vult q̃ ex ꝓiecturis ꝑsumi debet scia ẽt in filio Est z alia scie ꝓiectura q̃ cũ testõz hẽret duos filios masculũ. s. z feminã. z de iure ciuili eq̃l' ab intestato succedẽ deberẽt vt in auc. defuncto. C. ad ctul. z fili' totã hereditatẽ possedit iur dispõez testi. q̃ ꝑsumit' illi' hijsse noticiã. q̃ al's ꝑsumerem' in eo delictũ z vsurpatõnẽ q̃d in dubio ñ ẽ ꝑsupponẽdũ sic dicim' in eẽneo possidẽte totã hẽditatẽ vt in dubio ꝑsumam' hijsse noticiã testi ne ꝑsumat' aĩus vsurpãdi vt no. bar. in. d. §. duo frẽs. z eadẽ rõe ẽ ꝛ ꝓte q̃ ad ꝓtẽ sic de toto q̃ ad totũ vt in. l. an ps. ff. ꝓ derelic. facit. c. pastoralis. ꝛ. itẽ cũ totũ. de of. dele. Et hẽ ꝑfecto vltiuz sufficeret ad sciaz ꝑsumẽdã. Si q̃ fili' hijsit sciaz hui' legati ñ valuit ꝑscribẽ vt in. c. fi. de ꝓscrip. z. q̃d no. Bar. in. l. ꝓuilegia. C. de sa. san. ec. Et ꝙ ꝓñs nec filij istius heredis q̃ successerunt in hereditate ꝑscribere potuerũt. q̃ mala fides defuncti nocet heredibus in ꝓscriptione. ita q̃ nec ꝙ se pñt ꝑscriptioi nem inchoare vt ẽ tex. no. in. l. cũ. heres. ff. de diuer. z tẽ. ꝓe. Et hoc indubitatũ de iure ciuili q̃ iure decidenda ẽ pñs q̃ cum fit inter laicos iur' no. in. c. ij. de arbi. lib. vi. z rel'a possessoz. de reg. iur. li. vi. z ꝙ Bar. in. d. l. ꝓuilegia. C. de sa. sanc. eccl. De iure vero canonico nunq̃d heredes possint a se incipere ꝑscriptionẽ si hñt bonã fidẽ nõ. By. in. d. rel'a possessoz posset dici q̃ sic ex quadaz benignitate canonica ar. coz quẽ no. in. c. ꝛ quarta. de ꝓscrip. z. c. cura. de iur. pa. ¶ Sz ego semꝑ tenui ꝛrium vt in hoc nõ differat ius canonicũ a ciuili: quia nõ reꝑitur iure cautũ vti. c. i. de no. ope. nũc. Nec ob. no. in iuribus all'. per By. q̃ illa' nõ loquunt' in herede qui causat ius suũ a defuncto z censet' eadẽ ꝑsona cum defuncto vt in auc. de iur. iurã. a moz. ꝓe. sed in successoze in dignitate qui non causat ius suũ a defuncto sed a sugioze. a q̃ institõem hũit: nec censet' eadẽ ꝑsona cum defuncto: merito ꝑscribit si habet bonã fidẽ lz ꝑdecessoz habuerit malã fidem. z ex hoc capite indubie iudicãdũ est ꝓ legataria vl' eius herede.

¶ Secundũ caput fauozabile legatarie ẽ: q̃ ꝓsupposito q̃ filius testõris ignozasset testm̃ pmũ tamẽ ex alio capite ñ poterat ꝓscribere: q̃ aut erat male fidei possessoz: q̃m credebat hereditatẽ ꝓ dimidia ptinere ad sozozẽ. put iure disponit' z nihilomin' possidebat totã insolidũ nõ potuit ꝓscribere. z ita in filijs hereditb' rõne ꝓdicta. Aut errabat i iure credẽs hereditatẽ totã ad se vt ad masculuz ptinere z ẽt ꝓscribere nõ potuit: q̃ error iuris ipedit ꝑscriptionẽ vt i. l. nunq̃d. ff. de vsuca. nec error iuris est ꝓsumẽdus vt no. in. l. late culpe. ff. de reg. iur. z per Bar. in. l. sed z si. §. scire. ff. de petit. he. z l. q̃ sterna. ff. de pos. faci. l. quẽadmodũ. ff. ꝛ agri z z cẽsi. li. vi z regula q̃ ꝓtra iura mercat'. de reg. iu. li. vi. Certat ꝙ se ꝛitas quo velit nõ potest in casu nostro locũ habere ꝓscriptio.

¶ Ex tertio capite obtinere ꝛz legataria vel ipsius heres: q̃ ꝑsupposito q̃ dictus filius ltime inchoasset ꝓscriptiõem: tñ quia post mortẽ suã ꝙ nouẽ annos: z sic anteq̃ compleretur ꝓscriptio. xxx. ãnoz fuerũt oẽs filij nepotes testatoris ad iudiciũ euocati z ꝓ legatariã seu eius heredẽ fuerũt certificati de testõ aui z petitũ fuit ab eis dictũ legatũ. ertitit dicta ꝓscriptio interrupta ita q̃ amplius nõ potuerũt ꝑscribe' ꝓpter superuenietiã male fidei vt in. c. fi. de ꝓscrip. z in rel'a possessoz male. de reg. iu. li. vi. facit quod no. glo. in rel'a sine possessione. eo. ti. z li. z in. c. i. xvi. q. iiij. vbi no. q̃ ꝓscriptio semel interupta etiã ciuiliter per litis ꝓtestõem non potest ãplius inchoari ꝓpter malã fidẽ ꝓsumptã. Neqz ob. si dicat' q̃ illa litis ꝓtestõ fuit habita cozã iudice incõpetẽti: q̃ dico q̃ hic fuit interrupta non ꝓpter actũ ciuilẽ litis ꝓtestatio. sz ꝓpter superuenietiã male fidei q̃ cum ꝑsistat in facto non req̃rit iudicis competẽtiã seu actuz iudicialẽ. hẽ notãter voluit Ant. de bu. in. c. vt debit' de ap. super glo. i. vbi dixit q̃ si ex gestis coram incõpetẽti iudice reus fuit effect' male fidei possessoz interrupta ẽ ꝑscriptio vt in fili no. in exceptiõe q̃n per illã quis ꝓstituit' in mala fide. vt no. in. c. cũ dilect'. de ozdi. cogni. facit quod no. in. c. vt si clerici. de iudi. Sed in casu nostro talia interuenerũt cozã iudice incõpetẽti per que is ꝙ quẽ nũc agitur ꝓsumitur incidisse in malã fidẽ cum fuerit allegatum. testamẽtũ aui z legatũ in eo factũ z oblata ꝓticula testi q̃tenus faciebat ad cãm: quod plus ẽ testm̃ semꝑ fuit in domo isti' rei z fratrum: ita q̃ poterãt stati vidre z ꝛisimle ẽ q̃ viderũt vel eis ꝓputandũ si noluerũt ifozmari ar. i. l. quod te. ff. si cer. pe. z eleganter per Bar. in cruagãti ad reprimẽdã in verbo denunciationẽ ad finẽ: vbi vult q̃ etiã ex iuditiũ põt hẽs per informationẽ veriſimilẽ ꝓstitui in mala fide. Quinimo plus dico q̃ sine illa informatiõe non valuerũt istinepotes testõris ꝓscribere cũ ex eo q̃ semꝑ habuerũt testm̃ in domo ꝓsumit' sciuisse legatũ ar. in. d. l. q̃sq̃s. C. de rescin. ven. z q̃ nõ. Bar. in. d. §. duo fratres z ꝙ ꝓsequẽs non potuerũt ꝓscribere z hoc solum sufficeret ꝓ ea. nam mala fides ꝓbatur ex ꝓiecturis cũ consistat in animo vt nõ. Bar. in. l. celsus. ff. de vsuca. z. l. i. §. primo. ff. de iti. actuq̃ pri. z hoc solũ sufficeret ad ipediendã ꝓscriptionẽ ꝙpleri z hoc est quantum caput victorie reportãde: nec hẽt opitulari q̃ iuri cõuẽti erãt tunc nouẽ annoz quia satis ẽ doli capax ad ꝓrehẽdendum ea q̃ erãt facti. s. legatũ esse descriptũ in testõ marie cuz fuisset allegatũ per actozẽ q̃ eos traxit in cãm ad hoc optime. c. i. de delic. puer. z. l. i. ff. ad silla. §. impuberi z quod nõ. glo. i. c. presbyter. xxviij. di. z per doctozes in. c. cuz nobis ꝛ ꝓscrip. z hec sufficiant.

¶ Concludo ergo dictam legatariam seu eius heredem fo
uere iustã

uere iustã causam ꝓscriptiõe allegata nõn obstãte.

Nicolaus. Abbas. Sicu. ꝑan. Lon. ꝛr. Ꝛsus i effectu sic ꝓponit. ciuitas florẽtina hñs mlta loca ĩ tpalib' sibi plẽo iure subiecta int q̃ ẽ ciuitas aretina. Deputauit ⁊ assignauit oẽs suos reddit' ordinarios q̃ busdam exceptis ꝓ interesse mõtis .i. illaruꝫ pecuniaꝝ q̃s tpe necessitatis recipit ⁊ exigit a suis subditis q̃bus rñdet ĩ q̃ntꝫ vel parũ plus vel minus ꝓ centenario Et de ꝯsuetudine illi' cõitatis est deputare singul' quattuor ãnis quosdã officiales qui hẽant ꝓuidere q̃d de redditibus cõitatis sit ꝓ interesse mõtis assignãdũ ⁊ quid ꝓ aliis necessariis excipiẽdũ. His stãtibus ꝯtingit q̃ iminente q̃dã necessitate soluendi stipẽdiariis deputatis ad obsequiũ dicte cõitatis q̃dã ciues electi hñtes ad hoc potestatẽ grauarũt eꝛ ordinẽ multos eis suppositos iter quos grauarũt ciuitatẽ aretinã vt singulo mẽse soluerent florenos cẽtum per .xxxviij. mẽses ⁊ oĩa hec onera seu supindicta ĩposita ꝓ dictos ciues debebãt solui camerario ꝓducte stipẽdiarioꝝ. Interi durãte dcõ tpe fuit ꝓuisuꝫ ꝓ florẽtinos vt dcm̃ supindictũ centũ florenorũ solueret ꝓ ciuitatẽ aretinã nauꝫ ꝓ quattuor ãnos secuturos post dcõs .xxxix. mẽses finidos de mẽse decẽbris. M.cccc.xxvij. fuit ordinatũ vt dictuꝫ supindictũ centũ florenorũ q̃ soluebat' camerario cõducte solueret' dcõ mõti' ꝓ ipsi' interesse. Demũ finito tpe dictoꝝ q̃ttuor ãnorũ ⁊ solutõe fcã singulo mẽse ꝑut fuerat dispositũ et ordinatũ: fuerũt electi q̃dã ciues q̃ haberẽt ꝓuidẽ q̃d eẽ mõti assignãdũ q̃ visis oĩb' ꝑus assignatis mõti retulerũt in ꝯsilio dcẽ ciuitatis florẽtine q̃ erat vtile ⁊ expediẽs q̃ oẽs introit' oliꝫ assignati mõti ꝯfirmarẽtur ꝓ q̃ttuor ãnos. ꝯsiliũ ꝛo gnãle nulla exꝑessa mẽtione facta de singulis redditib' ꝓuidit ꝓ hec verba gnãlia q̃sequñt' videlꝫ. Q̃d' oĩa assignamẽta fcã ꝓ solutõe interesse mõtis q̃ nũc vrgẽt ⁊ q̃ vrgebant de mẽse decẽbris primi ꝓteriti eꝛ nũc itelligãt' eẽ ⁊ sint ꝓrogata ⁊ ꝯfirmata ⁊ ĩ ꝑstino roboze ꝑdurent ꝓ tẽs q̃ttuor ãnoꝝ saluis his q̃ s. in ꝛriũ ꝓuisa sũt. Ex nũc q̃rit' an dcm̃ supindictũ cẽtũ florenorũ videat' ꝓrogatũ ad q̃ttuor ãnos de q̃bus in dcã ꝓuisõe ꝯtiẽt'. Dipotentis dei postulato suffragio. Ꝛ ꝓmo q̃ sic nõ. n. i hac ꝓrogatõe defiẽ ptãs. q̃ ciuitas exercẽs regalia hꝫ tãtã ptãtẽ i tritorio suo q̃tũ ꝓnceps i vniũ so no. Bar. ꝑcipue i ciuitatib' Tuscie in. l. i famẽ. in fi. ff. de publi. iu. ⁊ l. i. ff. de aq̃ plu. arcẽ. ⁊ l. hostes. ff. de capti. facit q̃ no. bal. i. l. decernimus. C. de sac. san. ec. ⁊ Inno. in. c. cũ ꝑ. D. tabellio. d' fi. istru. ⁊ in. c. cũ te. de re iudi. bñ fat' ter. in. c. ꝓ venerabilẽ. q̃ fi. sint le. ⁊ c. sup q̃busdã de ꝛ. sig. Ꝫ certũ ẽ ꝓncipẽ posse imponẽ sbditis supiãdicta seu onera eꝛordinaria vt. l. vna. C. d' supindic. li. x. Quinimo põt onus eꝛordinariũ facẽ sua lege ordinariũ vt. l. i. C. de supindic. eo. li. g̃ ⁊ ciuitas hñs regalia sb facere ꝑt. ad quod. c. i. q̃ sunt rega. col. x. Itẽ ñ deficit cã. nã ꝓ re publica põt hñs regalia vt ꝓnceps ẽt bõa ꝓuatorũ publicare vt legit' ⁊ no. in. l. itẽ si verberatũ. ff. de rei. vẽ. ⁊ l. ãtioce sanũ. ff. d' ꝓui. cre. no. Inno. in. c. q̃ in eccliaꝝ. de ꝓsti. ⁊ bar. in. l. fi. C. si ꝯtus vel vti. publi. ⁊ Cy. in. l. rescripta. C. eo. nec deficiũt ꝛba. q̃ñ predcã ꝓuisio ꝓrogauit ad q̃ttuor ãnos assignamẽta fcã ꝓ interesse mõtis. nedũ ea q̃ vigebãt tpe reformatõis sz ẽt ea q̃ viguerãt d' mẽse decẽbris primi ꝓteriti q̃ tpe vigebat illud supindictũ. vñ illa lex voluit fingeꝛ ꝓrogatõeꝫ fuisse fcãz tpe q̃ durabat supindictũ cẽtũ florenorũ ⁊ sb voluerũt illa ꝛba reformatõis ibi. Ex nũc itelligãtur eẽ ⁊ sint ꝓrogata ⁊ ꝯfirmata ⁊ ĩ ꝑstino roboze ꝑdurẽt ꝛc. nã ꝛbũ itelligãtur. est verbuz fictũ seu ꝑsumptũ ⁊ nõ verũ vt. i. c. ex studijs. iũcta gl. de ꝓsump. ⁊ l. i. ꝯ. deiectõe. ff. de vi ⁊ vi ar. Certũ q̃z ẽ legẽ posse fingere actũ retro fuisse gestũ vt legitur ⁊ no. i. l. si is q̃ emptõe ff. de vsuca. ⁊ l. si marit'. ff. de adult. ⁊ c. lras. de tẽp. oꝛ. ⁊ ff. d' capti. ⁊ postli. re. ꝑ totũ. maxime in. l. postliminiũ. eo. ti. ⁊ ꝑ hoc tollitur q̃d' obijci põt q̃ id q̃d' ñ ertabat ñ potat ꝓrogare. q̃ ꝓrogare idẽ ẽ q̃ ertẽdẽ ⁊ hic ꝑsuppõit habitũ de pñti vt. l. sz si manẽte. ff. de ꝑca. ⁊ q̃d' legit' ⁊ no. i. c. de cãis. de of. deleg. ⁊ l. ꝑuatorũ. C. de iurisdi. om. iu. Itẽ ñ deficit volũtas statuẽtiũ q̃ illa ĩ dubio colligit' ex ꝛbis vt. l. ñ alit'. ff. deleg. iij. ⁊ c. fi. d' ꝛb. sig. ⁊ l. ꝑsperi. ff. q̃ ⁊ q̃. Nemo. n. ꝑsumit' dicẽ q̃ mẽte ñ cogitauit. l. labeo. ff. de suppel. le. ⁊ xxij. q. ij. c. ias sũt. cũ in hac ꝓrogatõe ꝯcurrat ptãs. causa. verba ⁊ intentio. nihil ẽ cui d' beamus intꝛpretationẽ in cõtrariũ facere. Sed ꝑfecto q̃ q̃ ꝑdicta ⁊ similia q̃ adduci posset videãt' multũ vrgere ꝓ hac pte affirmatiua. attñ si negociũ diligent' ⁊ accurate põderabim' ꝛriã sniaz arbitrarer mihi ꝑualere Et ꝓ mittõ q̃ ñ oĩa occurrentia pñt aperte lege decidi. sz deficiẽte lege est ad legũ similia ꝛcurrẽdũ vt. l. ñ pñt. ff. d' legi. ⁊ c. cũ dilecta. de ꝯfir. vti. ⁊ c. trãslato. d' ꝓsti. ⁊ l. illud. ff. ad. l. acqui. facit. l. natura rerũ ff. de prescrip. vbi deficiẽte simili recurrẽdũ est ad rationem naturalẽ vt. l. scire oꝛ. §. sufficit. ff. de excusa. tu. ⁊ c. secũdo re q̃ris. in fine. de ap. no. glo. in. c. cõsuetudo. i. di. Sed discurrendo ꝑ legũ ⁊ canonũ silia ⁊ iusticiã naturalẽ hec pars ꝛria vt. s. dicta ꝓrogatio non sit ertẽdẽda ad supindictũ centũ florenoꝝ aperte mõstrabit'. Et ꝓ de hoc iudicio meo ẽ q̃si ter. in. c. cũ olim de re iudi. vbi aperte cõcludit' q̃ dispõ ꝓncipis simpliciter facta ꝛ suam precedẽtez determinatiõez seu interlocutoriã nõ tzer defectu volũtatis: q̃ non ꝑsumit' ꝓnceps velle venire ꝛ suã ꝓcedentẽ interlocutoriã alio non exꝑesso ⁊ per illũ ter. dixit nõnter Bar. in. l. quod iussit. ff. d' re. iudi. in fi. q̃ si eodẽ iuditio sup eodẽ facto apparẽt due sñie interlocutorie ꝛrie: nec apparet q̃ iudex tulerit secundã animo revocãdi primã: non vꝫ ꝓma revocata: q̃ primã esse latã ozliq̃re iudici. l. hoc aũt. §. i. ff. ex qui. cau. in pos. ea. sic videm' in silĩ q̃ quis nõ vꝫ renũciare iuri quod ignorat. l. mater. ff. d' inof. te. nec miles vꝫ exheredare filiũ quẽ ignorat hẽre vt. C. de testa. mil. l. sicut certo. ⁊ in iudice ordinario ꝓ. multiplicitatez factoꝝ ꝓesumit. Bar. ignorãtiã sicut in dicto. c. cũ olim ꝓesumit' ignorãtia in ꝓncipe: ita ⁊ fortius dicendũ ẽ i casu nro nam cũ ꝓ fuisset data florẽtinos certa lex ⁊ certa meta seu vita illi supindicto vt. s. finiret in fine quattuor annoꝝ nõ est ꝛvisimile q̃ illa reformatiõe seu generali ordinatiõe sup redditibus assignãdis mõti voluerit cõprehẽdere illud supindictũ quod iaz habuerat ꝓius ꝓ ipsaz cõitatẽ certã vitã ⁊ terminũ: q̃ nõ est ꝑsumẽdũ in dubio q̃ dcã cõitas voluerit venire ꝛ suam determinationẽ ꝑius factã: ⁊ ita tollerabiliter ⁊ assidue vexare suos sbditos onerib' eꝛordinarijs iaz diu vexatis ⁊ guerris duris afflictos. Cum boni ꝓncipis sit fauoꝛ suos sbditos ⁊ itereꝛ ipsius hẽre sub se locupletes sbiectos vt in auc. vt iudi. sñi q̃q' suff. §. cogitatio Et ꝓmarie hoc dicendũ in casu nostro in quo dispositio ⁊ ordinatio cõitatis potest hẽre locum ⁊ vim suã absq̃ illo supindicto ar. in. c. i. de iure iur. li. vi. ⁊ q̃ hec onera eꝛordinaria sunt odiosa ⁊ sñ magna cã ⁊ exꝑesso ꝓncipis ꝯsensu nõ sunt exigẽda vt. d. l vna. c. de superindic. ⁊ in auc. itẽ nulla cõmunitas. C. de sac. san. eccl. ⁊ ꝑ Jo. an. i. c. ij. de imu eccle. Sc̃do ꝓcipal' induco casum nõbilẽ in. c. dilecti. de dona. vbi hẽtur q̃ si post multas donatiões annectit' in fine cl'a onerosa licz generalis: ñ tñ referꝛ ad illã donationẽ q̃ erat magis libera ⁊ hẽbat suã determinationẽ specialẽ Et ꝑ illuz ter. dixit spe. in ti. de istru. edi. §. nũc aũt videdũ. ꝛ. item excipe. q̃ clausula onerosa in fine posita nõ refertur ad dispositionẽ hñtem suaz spetialem determinationẽ: ⁊ idẽ voluit Bar. in. l. talis scriptura. ff. de lega. ꝑ. Et facit nõtt' q̃ ipse no. ĩ. l. pretoꝛ ait. ff. vi. bono. rap. vbi dicit q̃ ea que exoꝛbitant. a iure cõi nõ intelligũt' repetita in lege postea generaliter cõdita. Sed in casu nro illud supindictũ fuit assignatũ monti cũ certa determinatiõe. s. vt duraret per quattuor annos tm̃: g̃ generalis ꝓuisio postea fcã nẽ debz ertẽdi ad illud supindictũ hñs determinationẽ ⁊ certam vitam ex dispõne cõitatis sed ad alia assignamẽta facta monti: que nõ erãt ita ꝑuilegiata nec habebãt determinationem ita limitatã: maxie q̃ in odiosis fiẽda est stricta interꝑtatio: Tertio ad idẽ notabiliter facit. l. paulo calumaco. §. i. de leg. iij. vbi habet' q̃ si multa legata fuerunt vni facta in testõ quoꝝ aliqua fuerũt sb conditiõe alia ꝛo pure: ⁊ in codicillis postmodũ testatoꝛ dcõ legatario fecit legata ⁊ adiecit vt illis deberet esse cõtentus. Illa dispõ generalis facta i codicillis refertur solum ad legata que erãt vniformia ⁊ ꝑsenti debita nõ aũt ad illa que debebant' icasu mortis heredis. ⁊ hoc ex magna equitate. ⁊ de illo ter. fecit magnũ festũ Bar. in. l. fi de eicõmissa. §. si quis ita. ff. eo. ti. ⁊ voluit ertẽdere ad omnia legata facta sub cõditione que nõ erãt vniformia cum alijs: Ita notãter ⁊ singul'r põt dici ad ꝓpositũ q̃ reformatio nũc generaliter facta ozertẽdi ad assignamẽta que vigebãt de mẽse decembris q̃ erãt vniformia. ñ aũt ad dcm̃ supindictũ centũ florenoꝝ q̃d' hẽbat certã metã ⁊ cõditionẽ seu determinatiõez. Quarto ad corroborationẽ pdcõꝝ facit: q̃ dcã ꝓuisio nouit' fcã dispõit ꝓrogãdo assignamẽta q̃ tũc ⁊ ꝑus vigebãt ꝑ itereẽ mõtis. sz cũ dictũ superidictũ fuisz casu ⁊ ad tẽs assignatũ ꝓ interceẽ mõtis nõ potest dici simplicit mõti assignatum: vt sic veniat sub generali dispositione facta sup assignamentis ꝓrogandis. ad hoc notãter induco. l. quesitũ. ĩ ꝑn. ⁊ §. fi. ⁊ l. si ita legatũ. ff. de leg. ij. vbi ꝑbat' q̃ ea q̃ casualiter adsunt abesse videnꝛ. Quidã enim ibi legauit ea q̃ casu ibi fuerãt nõ videnꝛ legata. ad idẽ l. generali. §. vroꝛi. ff. de vsufruc.

le. vbi ter. no. dicit q legato vsufructu domoꝝ ⁊ eoꝝ que sūt in domibus ill' excepto argento non veniūt ea que erant compa rata mercis cā que fingunt' nō esse in domo: cū non fuisset destinata ut essent in domo sz accident fuerint ibi collocata. Ecce ergo q etiaz exceptio fcā a legato: non firmat legatū in alijs que nō sunt eiusdē nature cū relictis cōtentis sub dispōe generali. ad idez l. seyo. §. medico. ff. de annu. lega. Ita dicē dū in proposito. ex predictis ⁊ multis alijs similibus q̄ allegari possent q̄ breuitatis cā obmitto. cum predicta satis abunde sufficiāt. Cōcludo iudicio meliori semp saluo dictā, puisionē nouit' factā non extendēdā ad superindictū dictoꝝ centū florenoꝝ presertiz cū tpe prouisionis iā illud supindictū eēt extinctum nec dz iduci fictio de qua dixi in p̄cipio per iura supius allata. ex predictis satis pz rñsio ad iura ⁊ rōnes. §. inducta pro cōtraria parte. deficit enī in casu nostro principis voluntas vt colligit' ex p̄dictis. Et hec sufficiāt. Mi. Cō. xxi.

Aluatoris nostri eiusq̄ pūssime mris virginis interate presidio humiliter inuocato In qōne que ad pñs vertit' int' Jacobū olim Thomei bancherium actorē ex vna ⁊ Mathеū olim Simonis heredē ꝑdaz dñe Mathee ex alia parte sup reuitione quoꝝdā libroꝝz vt ex actis cāe late colligit'. Succincta ⁊ leui conclusione vtar cum hoc sit ꝑsiliuz decisiuum. ⁊ nō ad vnius partis petitiōem edituz. secutus i parte dcm Jo. an. in. c. sicut. de re. iudi. dicētis q̄ iuris periti nō solēt allegare iura cū petūt' cōsilia per iudices cārū. secus si petant' p partes. Dico ergo q̄ i decisiōe huius q. ptes dñi prātis eē debēt in p̄dēnando ipm Mathеū tanq̄ heredē dicte dñe Mathee ad reluitiōem libroꝝ pigno in sb nexoꝝ q̄ quēdam Joannē. de Florētia arbitrū, seu calculatorē assumptū pro pte dicte dñe Mathee dū ageret in humanis. ⁊ dcōs libros sic redemptos ꝑsignandū dcō Jacobo actori In predictā sniam me mouit principalit' qm̄ a principio vbi dubio in rōnū calculo ltime p dictas ptes fuerūt assumpti calculatores rōnuz vt probat' in. l. si residuū. C. de distra. pig. ⁊ l. arbitro. ⁊ ibi p. bart. ff. q̄ satisda. cog. ⁊ l. hac edictali. C. de secun. nu. ⁊ l. i. ff. de ven. ispic. ⁊ c. fraternitatis. de frig. ⁊ c. proposuisti. de pba. Et de his pitis in arte sua ēt per iudicē assumendis plene p Bar. in premio. ff. veteris in. ff. item nō hic q̄ illis qui piti sunt ꝛc. in. l. ij. in fi. C. de resci. ven. Preterea istis sic assūptis licite dat' aliq̄d remuneratiōis gra: qđ honorariū appellat' vt. l. i. ff. si mes. fal. mo. di. ⁊ et iā licite petūt siue sit salariū eis a p̄ncipio taratū siue id qđ ꝑsueuerit in hoc opas locare de quo p Bar. in l. i. §. ludi quoq;. ff. de var. ⁊ extraor. cog. vbi ter. facit mētionē de istis calculatoribꝰ. ad idē l. excepto. C. loca. ⁊ dz istis prouideri per ptes quax negociū gerunt sicut dz in delegatis ⁊ assessoribus vt in. c. statutū. §. in sup. ⁊. §. assessores. de rescrip. li. vi. Cū ergo ex facto dcē dñe Mathee seu ipsiꝰ, pcuratoris ad hoc hñs mādatū ꝓtigerit ista subpignoratio libroꝝ ⁊ in odiū ipsius dñe Mathee seu eiꝰ heredis nō satisfacientis de salario cōuento vel ꝑsueto dicto Joānī cālculatorē, p sua pte assumpto. ex q̄ quidē pignoratiōe dcūs Jacobus sine aliq̄ sua culpa incurrit dānū q̄ caret cōmoditate libroꝝ. ergo potuit agere ꝯ dictā dñam Mathеā seu eius heredē vt dictos libros reluat ⁊ eū indemnē cōseruet ēt p̄supposito q̄ male fecerit dcūs ioannes i supponēdo libros pignori hoc apte vī probari p id quod legit' ⁊ no. in. l. nā ⁊ seruꝰ. ⁊ ibiq̄ Bar. ff. de neg. ge. vbi pbat' q̄ si passus sum ēt iniuste aliquod dānū, ppter factum tuū possū agere ꝯ te ad satisfactionē dāni. ad idē. l. licet. in fi. ff. nau. cau. sta. ⁊. l. si non. §. cū aūt. ff. de his q̄ deie. vel effu. ⁊ l. si merces. §. cul. pa. ff. locat. vbi sunt textus optimi i mā nīa. ⁊ q̄ cām dāni dat dānū dedisse vī vt i. c. fi. de iniur. ⁊ dā. da. fac quod no. i. c. sic dignū. de homic. Et p ber iura dixit notāt' bar. i tractatu represaliarū. ¶. decio. q̄ si capt' fui pp̄ represalias idictas i odiū tui coactus sum satisfcere possū agere ꝯ te ⁊ repetere q̄ propter factum tuum ⁊ tui odium astrictus fui soluere. ⁊ idē firmauit Bar. in dicta l. nam ⁊ seruus. Idem tangit in. l. ij. in fi. ff. de ver. obli. ad idē facit quod idē Bar. no. in tractu de tyranno. ⁊ l. creditoꝝ. ff. de solu. vbi dicit q̄ si debitor iniuria creditoris fuit coactus debitū soluere p tyrannū cōsequitur liberationē saltē in effectu. idē voluit in simili in. l. cotē ferro. §. q̄ maximos. ff. de publi. vbi firmat' q̄ si emens pedagiū a ciuitate passus est maximū damnum propter guerram quam ciuitas alteri intulit vel ipsi fuit illata potest agere contra ciuitatē ad interesse. quia ex facto seu odio ipsius dānū passus ē. Ita dicendū puncthalit' i, pposito cū ex ipsiꝰ facto dñe mathee assumēt' illū ioānē i suū calcl'atorē B dānū carētie libroꝝ icurrerit dcūs Jac. q̄ pōt agere ꝯ heredē ipsiꝰ, d. Mathee ad satisfactiōez dāni ⁊ sic ad reluitōez dictoꝝ librorꝝ ⁊ facit quod nō. doc. i. c. calūnia de penis. nō obstat p̄dicte cōclusioni si dicat' q̄ dcā dña Mathea erat vsufructuaria ⁊ sic sumptus litis dēbat ptinere ad heredē qui erat proprietarius Ad hoc n. respōderi pōt multiplicit' ⁊ primo q̄ ipa dña Mathea tenebat' dicto Joanni ex cōtractu suo nomine gesto quod pz ex eo q̄ pstituit pcuratorē et iā ad eligēdum calculatores rationū ⁊ pmisit sub ypotheca ⁊ obligatione omniū bonoꝝ suorum habere ratam ⁊ gratam quicquid dictus pcurator in dicta causa ⁊ i dependentibus ab ea fecerit ⁊ sic etiā post renunciationē vsufructus. remāsit dicta dña Mathea obligata dicto Joanni electo per suū pcuratorem ad prouidēduz sibi de labore suo. Ad hoc bonus tex. cū materia sua in. l. p/curator. ⁊ quod legit' ⁊ no. in. l. post mortē. §. tutor. ff. qñ ex fac. tu. Preterea dicta domina Mathea pugnabat p iure suo ꝑsequendo. ⁊ sic suis sumptibus debebat militare. Itē q̄ modica impensa etiā facta in re in qua est cōstitutus vsufructus pertinet ad vsufructuariū ⁊ non ad proprietarium vt. l. hac tenus. ⁊ l. si pendētes. ff. d vsufr. Preterea ⁊ tertio q̄ teneat' ad sumptus vel nō. curanduz non est in casu nr̄o. satis enī ē q̄ ex electione sua seu sui procuratoris dcūs Jacobus incurrerit. damnum. imputandū est enī sibi si talē elegit ar. in. l. cū mandato. i fi. ff. de pcura. Et ex predcis pz rñsio ad id quod opponitur per alterā partē q̄ dicta dña Mathea erat mortua tēpore quo dicti calculatores retulerunt. nā vt predixi satis est q̄ hoc damnum contingerit ex electione sua: ⁊ sic ex facto suo. est enim in hoc initium cōsiderandum. debebat enī dicta dña Matthea post suā renūciationē vel ipsius heres post eius mortē illico prouidere vt nullum damnum potuisset contigere dicto Jacobo ex electiōe sua ⁊ pcordare dictuz calculatorē: nam sibi erat satisfaciendū, p laboze suo cuz pro eo nō remāsit quin negociū habuit effectū ad hoc quod legitur ⁊ no. i. l. i. §. diuus seuerus. ff. de var. ⁊ extraor. cog. ⁊ meli' in. l. sed addes. §. eū quidā. ff. loca. illud q̄z absoluti iuris ē q̄ obligō causata in psonā defuncti trāsiit heredē vt. l. veteris C. de ꝑben. ⁊ cōmit. stip. Ultimo nō obstat si dicat' q̄ libri nō sunt dicti Jacobi: q̄ hoc falsum: nā cū cōtraxisset societatez cum Adoardo ⁊ p illū gerebat negocia societatis libri societatis erāt cōes: vñ socius pōt agere ꝯtra sociū actione pro socio ad edicionē librorꝝ vt. l. quedā primo respōso. ff. de eden. vñ quilibet sociorꝝ, p sua cōmoditate pōt agere insolidum maxime q̄z cuz dictus Jacobꝰ exerceret negociationē p Adoardum solum videt' eum constituisse istitutorez suū vñ obligabat' ex actibus p illum gestis iux̄ pleno. p Bart. in. l. eadem ff. de duo. reis. ⁊ sibi mādasset vt libros cōficeret iux̄ ea que legunt' ⁊ no. in. d. l. quedā marie p Bar. Et hec sufficiāt.

Nicolaus. Abbas. Con. xxij.

Quidam Joānes de Senis heres ex testō Angeli de Senis ꝓcessit, dedit ⁊ cōsignauit dñe Nicole filie dci Angeli vnū fundū titianuz possessum per dictū Angelū eidez dñe Nicole relictum in dcō testō promittens dictus Joannes eidēm dñe Nicole ⁊ heredibus suis tāq̄ heres predictus ⁊ in nomine suo pp̄rio dictū fundum sēper defendere ⁊ disbrigare ab omni psona ꝛc. Et pro p̄dictis obseruadis obligauit se dict' Joanues suosq̄ heredes ⁊ bona pñtia ⁊ futura, put de predictis lati' ⁊ clare patet publico documēto manu publici notarij. Post hec dict' Joannes vendidit quedā bona sua ⁊ inter cetera vendidit cuidā Titio de Senis domū quandā: ⁊ demū, p suis excessibꝰ fuit publice bannit' ⁊ rebellis factus ⁊ oīa eius bona fuerūt publicata. Nuperrime ꝯo mota fuit questio cōtra dictā dominam Nicolam sup dicto fundo eidē per dictū Angelū eius genitorē relicto per quēdā Gayum de Senis: que dicta Nicola statim mota sibi lite denūciauit ⁊ significauit dictam litē sibi motā dicto Joanni vt veniret ⁊ cōpareret p se vl' aliū ad defendendū eam ⁊ dictū fundū ⁊ dicta lite sibi mota p dictū Gayum qui Joannes in p̄dictis semp fuit contumax. Tandem dict' Gayus ꝓtra dictā dominā Nicolam i dicta causa sententiā pro se reportauit ⁊ fuit dicto Gayo dict' fundus adiudicatus detinēdus in cām pignoris pro debito p eū petito. Nūc aūt euicto dicto fundo: supra dicta dña Nichola facta legitima discussiōe cōtra dictū Joannē ⁊ bona sua que vacantia non reperiūt' agit' similit' ipothecaria cōtra heredem dicti Titij emptoris dicti Joannis pro relaxatiōe dcē domus eidē obligate ⁊ ipothecate vigore supradicte obligationis sibi facte per dcūm Joannē mō predicto: qui quidē heres ꝯ

res ꝓpetitionẽm dicte dñe Nicole excipit q̃ dicta dña Nicola in predictis non est audiẽda cũ ipse tenuerit z possederit dictã domũ p se z p dictũ Titiũ olim patrẽ eius titulo pdcõ emptiõis p tẽps decẽ annorũ z satis vltra: z sic dictã domuz prescripsit z sup ea molestari nõ põt vigore cuiusdã statuti seneñ. cuius quidẽ tenor talis esse dignoscit vz. Et q̃cũq; possederit rẽ aliquã debitoris sui vl alteri⁹ psone iusto titulo p.x. ãnos sine ꝓdictione vel molestia dci sui debitoris vel cui⁹ res fuerit illã ꝓscribat z de ea in perpetuũ molestari nõ possit nõ obstãte aliquo capitulo ꝓstituti. Modo queritur q̃d iuris.

Saluatoris nr̃i eiusq; pijssime genitricis inuocato ꝓsidio. Vr̃ primo dcm̃ heredẽ se posse tueri vigore dicti statuti cũ illã domũ possederit iusto titulo sine ꝓdictione alicui⁹ psone p decẽniũ z vltra. ergo nõ põt aliquo mõ p aliquẽ molestari vt statuto cauet. z cũ ꝛba statuti clara sint alia intꝛpretatõe nõ egent. l. ille aut ille. ff. de leg. iij. z. l. nõ aliter. c. ti. z de reg. iu. c. ij. z de ꝛ. sig. c. fi. nec dubitari põt de validitate statuti marie in hac ciuitate Senaꝛ q̃ exercet iura ꝓncipis vt i. l. oẽs ppli. z qđ no. marie p Bar. ꝑpe fi. sue repetitiõis de iust. z iu. z per eũdẽ i. l. infamẽ. ff. đ publi. iudi. i fi. sui apparat. Preterea ẽt dcõ statuto oino cessante vr̃ dcũs heres turus de iure cõi. nã ypothecaria ꝓscribit̃ p tertiũ ltimo titulo spacio. x. ãnoruz vt ꝑbat. i. l. i. z. ij. C. si aduẽ. cre. no. in. l. cũ notissimi. C. de ꝓscrip. xxx. an. i gl. ij. Iste vo hẽs z defunctus habuerũt titulũ p emptore vt. ff. p emptore. l. Bona aũt fides hoc cãu ꝓsumit. q̃ nõ ꝓsumit̃ q̃s hẽ scĩam ypotece alteri⁹. cũ ꝓsistat i fcõ vt in rela ꝓsumit̃. de reg. iu. li. vi. z. l. error facti. ff. de iur. z fac. ig. z. l. cũ q̃s. C. e. z q̃ ꝓsumẽda sit bona fides no. in. c. scõũ. z. c. fi. de ꝓscrip. no. p Bar. in. l. celsus. ff. de vsuca. z. l. i. §. i. de iti. actuq; pri. satis eni ẽ allare bonã fidẽ q; cũ ꝓsistat in aio ꝑbari nõ põt vt no. gl. insti. de acti. §. alie. Vz. his nõ obstãtib⁹ q̃ iudicio meo vere nõ obstant ꝓtia sniam puto veriorẽ. Moueor pr̃i mo rõne iudicio meo icõuincibili impedito de iure agere nõ currit ꝓscriptio vt. l. i. i fi. C. de ãna. excep. z. l. in reb⁹. ff. de iur. dot. in q̃bus ꝑz q̃ nec filiofamilias i aduẽticijs nec mulieri in rebus dotalibus ꝓstãte mr̃imonio z durãte patria prãte curr it ꝓscriptio q; de iure agere nõ pñt. sz ꝓscriptio currit a die q̃ actõem nouere pñt. ad idẽ. c. q; diuersitatẽ. de ꝓcess. p. ꝑtim qñ impedimentũ cõtingit anteq̃ eẽt ichoata ꝓscriptio iur̃ theo rica. bart. o. i. l. senat⁹. ff. de offi. ꝓcõli. Vz certũ ẽ q̃ in cãu nr̃o. d. d. Nicola semp vsq; ad hodiernum diẽ nõ hũit de iure facultatẽ agẽdi. q; añq̃ res euincat̃ nõ põt q̃s agẽ sz dicat̃ q̃ res sit aliena vt in. l. q̃ rẽ. z. l. si post. C. de euic. g̃ bacten⁹ ꝓscri ptio ñ hũit locũ ꝓ eã. Preterea ꝓscriptio cũ bona fide pti ẽ in ducta i fauorẽ possidẽtis bona fide z ptĩ i odiũ negligẽtis ius suũ. pseq. x vi. q. iij. ꝓscriptionũ. facit qđ no. bar. in. l. i. ff. đ vsuca. z Dy. in rela possessor. de reg. iu. li. vi. z bar. in. l. nemo põt. ff. de leg. i. Cũ añt in cãu nr̃o ñ possit. d. d. Nicola notari de aliq̃ negligẽtia cũ ꝑus. l. añ euictõz ñ potuerit de iurẽ suo ex / piri. g̃ deficit fundamẽtũ sup q̃ fundata ẽ ꝓscriptio. merito ñ debuit currẽ. facẽ qđ si. legit̃ z no. marie p bar. in. l. i. ff. qđ vi aut clã. q̃s. n. eã incusare potit cur ñ egerit upothecaria cũ si voluisset agere. ñ potuisset vt. s. ꝑbatũ ẽ. Clarissimũ g̃ ẽ q̃ iu ris cõis ꝓscriptõ sibi ñ hz obstare marie cũ tex. i. d. l. i. C. si ad uer. cre. põdẽt z fundet se sup diuturno silẽtio creditoris ipo thecariã intẽtãtis. z sic r̃spicit illũ q̃ potuit ꝓclamare. z negli gẽtia siluit. q̃ ꝛba adaptari ñ pñt ad eũ q̃ ꝓclamare ñ potuit ñ. n. põt dici silẽ q̃ ñ põt loq̃. ei⁹. n. ꝑpe ẽ silere q̃ loq̃ põt. sic i si. dicit lex q; ei⁹ ẽ nolle q̃ potest velle vt. l. ei⁹. ff. de reg. iu. z ille đ itestat⁹ q̃ potuit ꝓdere testm̃ vt. l. i. ff. de suis z legi. z q̃ ꝯ credi torẽ hñtẽ ypothecariã iusta cã impeditũ ñ currat ꝓscriptio. ẽ casus fm vnũ intellectũ in. l. cũ postulasse. §. fi. ff. de dã. infec. z no. gl. in. d. l. i. C. si aduũ. cre. Idẽ dico ad dispõem statuariã. nã statutũ đz reduci q̃tũ fieri põt ad t̃minos iuris cõis vt. l. ij. C. de nova. z. c. cũ dilcõs. de ꝓsue. no. Inno. i. c. cãz. de ꝓscrip. z bar. in. l. cẽs ppli. ff. de iusti. z iur. sicut g̃ ꝓscriptio a iure cõi inducta ñ currit ꝯ ñ valẽtẽ agere vt. s. dixi. ita dicẽdũ in ꝓscri ptiõe statuaria põtz q; statutũ simplr̃ idurit ꝓscriptõz vt ius cõe gnãlr̃ disponit q̃ ñ valẽti agere ñ currit ꝓscriptio. vñ ñ ẽ p sumẽdũ q̃ statuẽtes voluerint in hꝭ corrigere ius cõe p statutũ gnãle vt. l. si qñ. z qđ ibi nõ. C. de inof. test. itẽ nec ꝓsumẽdũ ẽ q̃ voluerit siñ culpa z dlicto alt̃i⁹ tollẽ sibi ius qđ faceret si ꝯ ñ valẽtẽ agere curreret ꝓscriptio. qđ ñ ẽ dicẽdũ. q; ñ dẽm⁹ p sumere iniq̃tatẽ z iniustitiã in lege ꝓncipis r̃ ppli. ad hꝭ q̃ no. gl. in. l. q̃tiẽs. C. de ꝓ ip. of. z. l. ij. §. siqs a ꝓncipe. ff. neq̃d in lo. pu. z in c. sup eo. d⁹ of. del. nãler dz eẽ iusta rationabilis z ho nesta. iiij. di. erit aũt lex. z. C. de legi. leges. facit qđ no. bar. i. l oẽs ppli. ꝑpe. Itẽ statutũ recipit iur̃ ꝓtãtiõz restrictã. q̃n alit̃ ielligẽdo q̃s icurreret dãnũ siñ culpa. vt. l. ij. C. đ nova. l. vt g̃ dati. ff. de mu. z ho. z ple. p bar. i. d. l. oẽs populi z. l. ñ dubiũ C. de legi. sz in cãu nr̃o. d. d. Nicole ꝓtingeret damnũ si dcm̃ statutũ deberet ita ruditer intelligi vt curreret ꝓscriptio ipe dito a. l. agere. Preterea statutũ loquẽs in termis iuris recipit limitatores z exceptiões iuris vt. c. cũ dilectus z. c. ad audiẽ tiam. de cle. nõ resi. d. l. ij. de nova. ergo intelligẽdũ put iura dant legẽ prescriptiõi. Rursus si bene statuti ꝛba põderẽt hoc quod dixi sonare videtur. puidet. n. cũ quis possedit. x. annoꝛ spatio sine ꝓdictiõe vel molestia sui debitoris vel al terius z. c. z fici casu nr̃o is cuius erat res vel haberet ipothe cariam poterat ꝓtradicere seu possidentẽ molestare. sz in cãu nr̃o nõ poterat. d. dña Nicola ꝓtradicere rõne ꝓdicta: g̃ sta tutũ nõ habet locũ ꝓtra eã. put. s. dixi in dispositiõe iuris cõ munis. Ex his oibus clare ꝓcludit̃ q̃ nec ꝓscriptio statu taria nec iuris cõis hz locũ ꝯ. d. d. Nicolã cũ a tpe euictiõis dicti fundi quo incepit posse agere z p ꝑñs icepit prescriptio currere nõ sit decẽniũ elapsũ. Quod aũt dicte. d. Nicole ipo thecaria circa dictaz domũ cõperz apte colligit̃ ex ꝓmissiõe facta p. d. Joannẽ qui etiã noĩe ꝓprio ꝓmisit de euictõe dci fundi sb ipotheca oĩum bonoꝛ suoꝛ inter q̃ erat dicta dom⁹ Titio vendita que trasire dz cum onere ipothece in emptorẽ etiã si sciẽte creditore z tacẽte fuerit vẽdita vt. l. sicut. §. non vr̃. ff. q̃. mo. pig. vel ip. sol. z. c. ex lris. de pig. ꝓsertim cũ ex di spõe legali dict⁹ Joãnes heres essz obligat⁹ de euictõe mari me cũ legatũ fuerit fcm̃ filie: de q̃ plene legit̃ z not. in. l. si do mus. §. de euictiõe. ff. de leg. i. Đ aũt ꝓtra dictũ Joãnẽ pos sit nec agi ipothecaria cũ dict⁹ Joanes sit tãq̃ rebellis abñs nec reperitur aliquid possidere: z clare ꝓz ex his q̃ leguntur z no. per glo. z Bar. i auc. hoc si debitor. C. de pig. z hec sufficiãt.

Nicolaus. Abbas. Con. xxiij.

In causa que ad presens vertitur inter dñm Antoni um rectorẽ ecclesie sci Andree actorẽ noĩe dicte ec clesie ex pte vna z abbatissaz z moniales mõasterii sancte Clare seneñ. ex altera. in eo z sup eo q̃ dict⁹ dñs An tonius petijt se reduci z reponi nomie sue eccl̃ie in ꝑstinum statutũ ꝓcipiẽdi annuati pẽsionẽ ser florenoꝛ z triũ libraꝛ tam a dcis abbatissa z cõuentu q̃. a quoz alio detinẽte pos sessiõz de qua in libello z dictã abbatissaz z quẽrũ sibi cõden nari ad solutiõez dicte pẽsiõis subtractis certis tpib⁹ de q̃b⁹ in libello. Quo sunt breuissime ad clarã hui⁹ cause decisionez examinanda.

Primũ nunq̃d dict⁹ domin⁹ Antonius potuerit possesso rium in hac causa intẽtare.

Secũdũ ꝑsupposito: ne ꝛitatis ꝓiuditio q̃ potuerit an ꝓbauerit intẽtionẽ suã: ita q̃ ꝑ eo scõm formã petitiõis sue sit snia ferẽda Ad pmũ videt̃ q̃ inepte egerit: q; in istis p sonalib⁹ obligatiõib⁹ nõ ẽ dare petitoriũ sz agit̃ ꝯ psonã vt faciat id ad qđ se obligauit isti. de acti. i pn. g̃ nec possessoriũ q; possessoriũ dicit̃ respectu petitorij: z vbi nõ cõpetit pmuz nec scõm vt no. Cy. in. l. si certis annis. C. de pac. z Bar. in. l fi. ff. quoꝛ bo. Si g̃ inepte egit snia ẽ ꝯ eum ferẽda vt in. c. er animata. de iudi. z. l. i. ff. si mes. fal. di. Vz his nõ ob. incõ trariũ sed hz ꝛitas. z ꝑ hac ꝑte adduco casuz expressuz z rotũ dũ in termis nr̃is in. c. de elec. vbi ꝑ pẽsiõe subtracta q̃ debe bant̃ occasione vnius eccl̃ie alteri eccl̃ie fuit actũ possessorio Nec lꝭ ꝛriũ. s. formatũ. ꝓcedere. n. põt i obligõnib⁹ mere personalib⁹: sed in casu nostro debet̃ pẽsio nõ respectu obli gationis ꝓsonalis sz occõne rei. s. polris de q̃ in libello fit mẽ tio q̃ casu cõpetit possessoriũ sic cõpeteret ꝓ ipsa re. d. c. q̃re lam. idẽ essz si bẽo obligatã ꝓsonã ad aliq̃d annati vandũ ꝓ ius qđ habeo in ꝓsonã vt q; est meus vasallus vel ascriptiꝰ vt no. dic̃ Bar. i. d. l. fi. Et q̃ in casu nr̃o cõpetat possessoriũ er ꝑsse firmat Jo. an. in. c. quenit. de cẽsi. z Inno. in. d. c. q̃rela z est de mẽte Cy. in. d. l. si certis annis. nã videm⁹ in si. q̃ vsu fructuario dat̃ interdcm̃ si fuit deiect⁹ vt nõ possit vti frui. l. iij. §. vñ vi. z. §. interdcm̃. ff. de vi z vi ar. z tñ vsufruct⁹ debet̃ ꝓsone occasiõe rei. ff. đ vsufructu. l. i. Idẽ videm⁹ in interdcõ de iti. actuq; ꝓua. z de interdcõ de aq̃ quoti. z esti. vt. ff. de iti. actuq; ꝑ. l. i. z de aq̃ quoti. z esti. li. inq̃b⁹ ꝑz q̃ ꝓ ipsis fui tutibus q̃ debent̃ a re ꝓsone agi põt possessorio. facit optime qđ no. glo. in. c. nullus. scđo. ij. q. ij. z hec ꝓ primo.

Ad secundũ an. d. dñs Antonius ꝓbauerit sibi necessa rio incũbẽtia ad obtinẽdã restõnem in prestinũ ꝛc. Videt̃ primo q̃ nõ q; duo đz ꝓbare petẽs restitutõnẽ possessionẽ. s. z deiectionẽ: altero deficiẽte cessat possessoriũ vt. c. ꝓsultatio

nib' de offi.dele.z.c.olim.p̄ z.iij.de resti.spo.lz.d.dñs Anto nius nō ꝓbauit pōnē: qz in istis incoꝛpoꝛalib' nō acq̄rit' q̄si pō sine scia z patientia dñi vt.l.ij.z quod ibi nō.p doc. C.de fuit.no .Jnno.i.c.bōe.ij.de post.pla.z i.c.cōq̄rēte.de offi. oꝛ.z.c.ij.de i inte.resti.z multis alijs locis ꝙ Bar.i.d.l.i.ff.d iti.actuq; p̄. Sz i casu nr̄o ñ fuit ꝓbatū q rectoꝛ sci Andree ꝓcepit pēsionē occasiōe dcē pōnis sciētib' abbatissa z mōiali b' g̃ nō acq̄siuit q̄si possessiōz pēsiōis nec suffīt q bis q̄ hēbat possessiōz ꝓductā a monialib' soluēit.qz ñ potuit colon' p̄iudi care dño ignoꝛāti soluēdo pēsiōz alt'i marime cū sēp soluerit pēsionē dictis monialib'.vt legit' z no.in.l.q̄uis.§.p̄.ff.d.ac q̄.po. Jtē ñ ꝓbauit deiectionē marime violētā q̄ req̄rit' in b vt dcā.l.i.ff.de vi z vi ar. Sz ꝓfecto ꝛria pās p̄ualet in cāu nīo:nā p̄ dcūs Antoni' clare ꝓbauit possessiōz ꝓcipiēdo dcāz pēsionē cū ꝓbauerit eā ꝓcepisse sciētibus z q plus ē exp̄sse di sponētibus abbatissa z monialibus dicti monasteriī:q cū cō stituissent syndicū ad dictā possessionē locandā.exp̄sse māda uerūt yconimo vt locaret cū onere soluēdi dictā pēsionē q̄ de bet' rectoꝛi seu ecclie sancti Andree:z ꝓbat' q p illū cui dicta possessio fuit sic locata ertūc dcā pēsio rectoꝛi sancti andree p tpe eristēti plurimis ānis fuit soluta. Quinimo fuit exp̄sse ꝓbatū q ēt ante q̄ dicta possessio pueniss et ad man' dictaruz monialiū fuit p̄o ea ab ātiquioꝛib' possessoꝛib' pēsio p̄dicta soluta ecclesie. Jtē ꝓbat' q fuit trāslata in dcās moniales cū onere soluendi pensionez: vnde lōge magis q̄ sibi necessario incumberet ꝓbauit dcūs dñs Antoni'.cū vnica solutio suffe cisset ad ꝓbandā istā q̄si possessionē qz ē tale q̄d qd' nō solet de gr̄a ꝓcedi vt legit' z no.in.c.cū ecclesia sutrina.de cau.pos. z ꝓpoꝛtie.p Jnno.in.c.bone.de postu.prelat.z per Bart .in dcā.l.i.de iti.actuq; p̄ri.facit optime.c.cū de bñficio.de p̄bē.li. vi. Ꝓbat' ēt p̄dicta deiectio qz eo ipso q moniales noluerūt soluere spoliauerūt dictā eccliaz sancti Andree ista q̄si possessione.nā alr spoliatio intuenire nō p̄t.vñ satis ē ꝓbare i istis q̄si possessionē qz ipso fcō ꝓbat' spoliatio q denegat' solutio vt ꝓbat' in.c.suboꝛta.de re iudi.z ibi hoc no.Jnno.in p̄n.ad idē in.c.querelā.p̄eall.vbi de vtroq; dubio est casus rotūdus decidēs cōem istam.facit quod no.Bar.in.l.p̄us.ff.de no. op.nunc.z doc.in.c.mādatū.de rescrip. Ex q̄bus oībus cō cludo q dcūs vicarius subdelegatus i hac p̄te apostolicus dz restituere dictū dñm Antoniū noīe ecclesie sue.ad statum p̄stinū p̄cipiendū annuati dictā pēsionē quinq; florenoꝛum z triū librarū senensiū occasiōe dcē possessiōis seu possessiōz in libello cōtentarū.ac cōdēnare syndicū dicti mōasterij z ipz monasteriū dcō.d.Antonio ꝓdcō noīe ecclesie ad solutōez pensionis subtracte ꝓ tēpoibus retroactis.quib' soluēi debi te denegarunt de quibus in libello dicti dñi Antonij. Et hec sufficiant. Nico. Con. xxiiij

Ꝟlud de iure queriē an ispectis p̄mis z sis pactis. z quentionibus initis inter cōes sencm ex vna p̄te.z Laurentiū toscanū mediolanen.ex alia valeat dcūs Raynerius p se vsuras debentibus recipe restituere absq; eo q deponat annuatiz depositario per cōe eligendo ꝓut in p̄mis capitulis cōtinebat' octingentos florenos.ꝛc.

Scdo p̄supposito q per se restituere valeat.an posset' pue nire cū creditoꝛibus ipsarū vsurarū ꝓ minoꝛi quantitate vt sic ꝓsequebat' absolutōem sup toto debito.

Saluatoꝛis ꝓpriius postulato suffragio nunc p̄imū dubiuz attingendo q dcūs Raynerius p se restituere valeat.qz pa cta nouissima atendenda sunt z nō p̄ioꝛa vt.l.pacta nouissi ma.C.de pac. Sz in vltimis pactis simplic' dcm fuit vt dcūs Rayneri' restituat q̄nq; milia florenoꝛū infra certa tpa nec fuit adiectū vt de eis fieret depositū.ergo ipse restituere hē bit. Sedm ad idē facit.qz in nouis pactis fuit exp̄resse cō uentū vt cōi nō liceat in aliquo ꝙuenire q̄ q̄ quesito coloꝛe.er go non est aliquid extrinsecum subintelligendū ꝓ quod i ali qua p̄te obuiet' dcis capitulis facit.l.si ita stipulat' fuero.i.§. plane.als grisogon'.de ꝛb.obl. Sz his nō obstātib' ꝛriaz sentētiā exist̄mo ꝛioꝛē. Moueoꝛ p̄cipalr.qz cū i pactis ātiq̄s multa diceret.ꝓ̄io vt fiēt restō vltra q̄nq; milia florenoꝛū.sedo vt dcā restō fieret p̄ ciuib' sō cōitatiuis ꝛc.tertio di cebatur vt pecunia restituēda per dictum Rayneriuz depo neretur z redderetur debētibus habere p ciuē eligēdū a cōi. Quarto q incerta darent' domui sapientie ꝛc. Jn pactis ꝛbo nouissimis quo ad māz nostram vnū dōtaxat fuit exp̄ssuz cū limitatione :vt.s.dictus Rayneri' restitueret q̄nq; mila flo renoꝛ nisi refirmaret' ierercitō p̄stādi q casu aduenīēte obli gabat' dict' Rayneri' ad restituēdā totā sūmā.s.octo milia florenoꝛ.de reliq̄s ꝛbo ꝓtētis i p̄mis capitul' q̄ p̄dcis ꝓtētis i secundo omnino sunt connexa nihil dz i ipsis secūdis qz nō est ꝛbi simile q ab illis p̄sus fuerit recessuz. Cū hodie nō fiat nouatio obligōnis nisi exp̄resse ℔ fuerit dictū vt.l.fi.C.de no ua.not.plene. Bar.i.l.i.§.ij.ff.de p̄reto.stī. Jn scdis ꝛbo capi tulis nō fuit dictū q illa facerēt aīo nouādi. Nec ob.si dica tur q vbi tacite fit nouatio sꝫuenit ꝓ viā exceptiōis vt not. glo.in.d.l.fi.z Bar.in glo.in.l.ij.ff.eo.qz illud ꝛbum vbi pōt apparere q tacite fuerit nouatō facta. Sz in casu nr̄o nō po test cōp̄hēdi nisi respectu q̄ntitatis: quia solū vt p̄edixi di ctus Raynerius obligauit se ad restituēdū q̄nq; milia flo renoꝛ.residuū ꝛbo si inquātū refirmaret' in suo exercitio p̄re stādi.z sic tacite fuit facta nouatio respcū q̄ntitatis:cū scdm ꝓꝛa pacta tenebat' simpliciter ad totā q̄ntitatē simplr z ab solute ñ exꝑctata noua refirma. Jn alijs ꝛbo nō pōt dici q ta cite fuerit recessum:cū ex nulla p̄te pactoꝛ hoc possit cōp̄hē di.nā in secūdis pactis nō dz cui dz restō fieri:ergo dz intelli gi depositario eligēdo ꝓ cōe.put in p̄mis capitulis dicebat' cū p̄sona exnea nō debet intelligi in stipulatiōe.d.§.grisogo nus. Et ꝛba dubia z generalia debēt intelligi sm p̄cedētia.l. si fuus pluriū.ff.de leg.i.z.l.q̄ filiab'.eo.ti.z.c.inter dilectos de fi.instru. Et si dicerem' ꝛriū seq̄ret' absurdū:qz in secūdis capitulis nō fuit ꝓuisuz q̄d fiēdū de incertis nec de ꝓrogati ua ciuiū ad comitatiuos z alios foꝛēses ꝓut in p̄mis capitul' dicebat'.nō.n.est p̄sumēdū q magnifici dñi z alij.ciues qui pacta secūda fecerūt voluerit p̄iudicare domui sapie:z sup i certis nihil dispōere vel ꝓꝛijs ciuib' tollere p̄uilegiū p̄latio nis. Hec.n.oia argumētū locupletissimū p̄stāt:q nō intē debāt nec exp̄resse nec tacite recedere a p̄oze obligatiōe nisi q̄ tenus fuit exp̄ressuz in secūda.hoc etiā exp̄resse vī ꝓbari in.l q̄ vsufructū.ff.de ꝛboꝛ.obli.vbiq; q in dubio nō p̄sumit' facta nouatio q̄n plus ꝓtinet in p̄ma obligatiōe quā in secū da quod exp̄sse firmat Bar.in dcā.l.i.§.ij.de p̄reto.stipu.

Secūdo principalr qz pacta inita cū p̄ncipe seu hñtibus a p̄ncipe auctoꝛitatē vt ē hec cōitas Genaz habēt viz leguz vt legitur z nota.in.l.cesar.ff.de publi.z.l.penul.C.de dona ti.inter vi.z vxo.sed lex posterioꝛ recipit limitationē fm p̄rece dētē vt in.l.sz z posterioꝛes.ff.de legi.z notāter ꝓbat' in fili in.l.sciēdū.ff.q̄ satisda.cogā.iuncta.auc.offerat'.C.de litis cō testa. eam intelligēdo ꝓut no.glo.z Bar.in.d.l.sciēdū.nam lz lex nouissima.s.auc.offerat'.simplr dicat reū teneri ad cau tionē p̄stādā de iudicio sisti:suppleē tñ z determiat' p legez antiquā.s.si nō possidet īmobilia ꝓut dz in.d.l.sciēdū.z de ℔ etiā per Bar.in exuagāti ad reprimēdā.in ꝛbo nō obstātib' Jta dicēdū in ꝓposito cū in pactis secūdis simplr dicāt' de restōne quinq; miliū florenoꝛ fiēda:z nō dicat' per quez:z q̄d de incertis z q̄bus p̄mo sit fiēda restō debuit suppleri z determinari per antiq̄ capitula:z p̄fecto ꝛriū sentire iniq̄tatē maximā sapit:p̄sertim cū secūda cōuētio itercesserit dōtarat respectu q̄ntitatis minuēde z nō respectu modi restituendi. Cū dict' Raynerius sit oīno suspect' circa restōnē fiēdā:qz cū nō restituat ꝓp̄as vsuras nō est ꝛbi simile q integre z fide liter restituat alienas ar.xlvij.di.§.necesse. Et restō vsuraruz interim nō dz fieri p suspectū vt i.c.cū sit nimis.de iude.z qō ibi notat Hosti.z p. Jo.an.in.c.ij.de testa.li.vi.vñ non est ꝛbi simile q p secūda pacta generalia fuerit sibi data potestas re stituēdi p se.nā inspicim' in obscuris quod ē ꝛbi simili' vt in rel'a inspicim' de reg.iu.li.vi. Et in generali ñ venit quod q̄s in spē nō fuisset ꝛbi lr cōcessurus vt in.c.fi.de offi.vica.li.vi.z in cōuētiōib' ꝛbentiū volūtates potiꝰ q̄ ꝛba spectāt' vt in.l in quentionib'.ff.de ver.sig. Et p hoc dz solutio ad scōz du biū.cū eni restō singulr creditoꝛib' fiēda nō spectet ad dictuz Rayneriū sz ad depositariū eligēdū p cōe. Frustra q̄rim' an possit cōuenīr cū ipsis creditoꝛib' sup minoꝛi q̄ntitate. Sz p̄supposito sine ꝛbitatis p̄iudicio q spectet specialis restō ad dictū Rayneriū an posset p̄dicto mō ꝙuenire. Credo firmit' q non:qz lz q̄s dicat' satisfacere alicui q̄litercūq; eius volū tati etiā sine solutione satisfiat vt.l.si rem.§.oēs.ff.de pig.ac. ꝛbum restituere ad quod Raynerius se obligauit sapit in tegram restitutionē cū restitutio ē in p̄stinū statū repositio. ij q.iij.in.fi.l.i.C.de sen.pa.z alibi dicit' q verbo restōnis oīs vtilitates actoꝛis continet' vt.l.cū p̄etoꝛ.ff.de verbo.sig.nō enīz restitueret q̄nq; milia florenoꝛ si posset ꝙuenire de duo bus milib'.z maxime hec ꝛba sunt sic capiēda in casu nostro ꝓpter subiectā materiā:cū hec restō succedat loco restitutio nis mādate p̄ zenonē defunctū q̄ integraliter dz fieri vt aia ei' liberet' a peccato de vsur.cū tu:z in rel'a peccatū.de reg.iur

li.vi.

i.vi. Quinimo ꝓpter hãc ſuſpitiõez q̃ integre fieret talis reſtitutio ꝓp occultas ꝙuentiones dicit᷑ q̃ ꝓuidẽtia ſuꝑioris dz talis reſtõ integre fieri dicto.c.cũ ſit. de iudeis z ꝙ Jo.an. in.d.c.ũ. de teſta.li.vi. Nec ob.ſi dicat᷑ creditores poſſe ius ſuũ remittere. q̃ dico q̃ ñ ꝓſumitur ſponte facere cũ nemo preſumat᷑ iactare ſuuz z remittere alteri vſurario maxime a quo nullũ receperit ſeruitiũ ſz potius daret pauꝑib'. Hec aũt remiſſio nõ ſpontanea non liberat hñtẽ reſtituere ſic dicim' de ipſo q̃ ꝑmo ſoluit vſuras vt in.c. debitores. z qõ ibi no. de de iure iur. Et preſertim hoc ꝓcedit qñ q̃s tenet᷑ reſtituere ex ꝑſona alterius. nã ſeruãda eſt integralit᷑ diſpõ teſtõris ſine aliq̃ diminutiõe. l. nulli. z. l. ſiq̃s ad declinãdã. C. de epi. z cle. Nõ ob. Jriũ i precedenti formatiũ. q̃ ꝓcedit in pacto penitus ꝑmo Jrio vt ibi no. quod nõ ẽ in cãu nr̃o niſi reſpcũ quãtitatiſ vt. ſ. dixi. Cõcludẽdo ergo q̃ ſpãlis diſtributio vſuraruz nõ ꝓtinet ad Rayneriũ ſed ad depoſitariuz eligẽdũ ꝙ cõe. et preſuppoſito z nõ cõceſſo q̃ ad eũ ꝓtineret teneť integre reſtituere quãtitatẽ ꝓmiſſam vt i capitulis cõtinet᷑. z hec ſufficiãt. Nicolaus de Tudeſchis Abb. Sicu. Cõſi. xxv.

Saluatoris Jeſu xp̃i ciuſq̃z piiſſime matris inuocato preſidio. Cũ de infraſcriptis dubiis ad bonoꝛũ vi roꝛ ſatisfaciẽdũ conſciẽtijs q̃ nec per iudicioꝛ an/ fract᷑ diſcurrere habẽt: Jõ ſuccinta z leui deciſione vti igenij mei ꝓcitas patiet᷑ illa ꝓſtrigã argumẽtatõe ad quãlz ptiũ ob miſſa. Et ꝑmo illud querit᷑. ſi in aliquo monaſterio ſiue ꝓpoſita ſubiecto cũ oĩb' ſuis iurib' z mẽbris abbatis gnãlis ordis mõtis Oliueti. nõ fuit hacten' fortaſſis ex cã ꝓ: ꝙ dcũ abbatẽ generalẽ deputat' valeat dcũs abbas q̃ncũq̃z ſibi videbit᷑ ꝓpoſitũ ibidẽ cõſtituere quẽadmodũ libere ꝓſtituit i aliꝭ mõaſterijs z ꝓpoſitis eidẽ mõaſterio ſubiectis. Ad hoc primũ dubiũ arbitroꝛ in ꝓte affirmatiua iclinandũ q̃ ſic. Quinimo vꝛ ꝓia fronte cũ ad hoc ex iuris diſpõe obnoxiũ foꝛe nã erq̃ ꝑſupponit᷑ q̃ eſt monaſteriũ ſeu ꝓpoſitꝰ. ergo dz hẽre mõacos ſi fieri põt vt in.c. int᷑ quattuoꝛ. de reli. domi. z. c. relatuz. ne cle. vel mo. Et terq̃ ẽ ibi mõachoꝛũ ꝙgregatõ dz ibidẽ ꝓpoſitus inſtitui q̃ loco z ꝑſõis ꝑſit vt i cle. i. d᷑ ſup. neg. ꝑ. Quinimo vl᷑ diſpõit᷑ vt ſol' ꝓpoſ ñ moꝛet᷑ i ꝓpoſitu ſz tẽt᷑ abbas deputare ad min' vnũ ſociũ ſui ordis Et ſi fddit' ꝓpoſitꝰ ñ ſufficiũt duob', tũc dz alteri ꝓpoſitui vel principali monaſterio ꝙ hñtẽ prãtẽ vniri ꝓpoſitꝰ z fuitio i diuinis dz deputari cleric' ſecularis vt ẽ ter. i cle. ne i agro. §. ad hec. de ſta. monac. Nec ob. q̃ poſt ſubiectionẽ factã de dcis ꝓpoſitatibus ordini montis Oliueti ñ fuerit ibidẽ deputat' ꝓpoſ. q̃ i iſtis ꝙcernẽtib' honeſtatẽ z cultũ diuinũ ñ dz iſpici qõ fcm̃ fuit ſz q̃d fieri debuit vt i. c. cũ cãz. z. c. cũ i magnũ. de elec. facit de vi. z ho. cle. c. cum decorem domus dei. Jtẽ video q̃ ẽt in Grangijs monaſterijs vbi ſunt ſolũ oratoria põt abbas pro libito mittere aliquos mõacos. z ibidẽ ꝓſtituere ꝓpoſ. iuxt᷑. no. i. c. fi. de cẽſi. nã z cura totiꝰ mõaſterij z locoꝛũ eidẽ ſubiectoꝛũ ꝓtinet ad abbatẽ vt i. c. nulla. xviij. q. ij. z. c. cũ ad mõaſteriũ. x᷑. tales. d᷑ ſtatu. reg. et q̃ſq̃z ſuꝑioꝛ põt id agere ꝙ qd' augeat᷑ cultus diuin' z decoꝛ eccl'ie iuxt᷑ no. in. c. acceſſiſſẽt. de cõſti. Et hoc ẽ indubitatũ ſi talis ꝓpoſitus de q̃ q̃rit᷑ hz bona ꝙ ſe diſtincta a bonis mõaſterij. Sz ſi illius bona ꝓtinẽt ad mõaſteriũ principale puta q̃ ſunt de mẽſa. Dico q̃ lz tũc abbas nõ poſſit cõpelli ad ponẽdũ ibi rectoꝛẽ ſpãlẽ iuxt᷑ id qd' legit᷑ z no. i cle. frequẽs de exceſ. prel. ꝓt tñ ſi vult. q̃ ex hoc nulli fit ꝓiudiciũ ſi augmẽtat᷑ cult' diuin' z bona loci meli' diſponũtur. ar. eoꝛ q̃ no. in. d. c. cũ acceſſiſſent. Et ex his iſert᷑ ad Scõm dubiũ z tertiũ. Jn ꝓpoſ ibidẽ ꝓſtituendus vna cũ vno vel duob' monachis in eodẽ ꝓpoſitu ꝙ abbatẽ deputãdo ſeu deputandis dẽat hẽ vocẽ i electiõe generalis abbatis hacten' verbis ꝓſtõis ordinis q̃ cauetur vt ꝓpoſ cuiuſq̃z mõaſterij dicti ordinis z vnus vel duo ex monacis dicti monaſterij hẽant vocẽ in electõe abbatis generalis Et ꝑfecto vꝛ mihi i oẽm caſũ dicẽdũ q̃ ſic. Aut. n. bõa talis ꝓpoſitus non ſũt ſepata a bonis maioꝛis monaſterij. z tunc cũ de iure cõi tales dẽant hẽ vocem in electione abbatis iuxta no. ꝙ Jnno. z Jo. an. i. c. fi. de reli. domi. dz dcã ꝓſtitutõ ordis admittẽs ꝓpoſitẽ z vnũ vel duos mõacos iferi ꝓpoſitẽ mõaſterij itelligi large vt ẽt talẽ ꝓpoſitẽ z eius mõacos icludat. q̃ ſtatutũ dz trahi ad ius cõe quãtũ fieri põt vt i. c. cũ dilectus. de ꝓſue. z. l. ij. C. de noxa. inno. in. c. cũ cã. de ꝑſcrip. z Bar. i l. oẽs populi. ff. de iuſti. z iur. preſertim vbi ꝛba patiunt᷑ vt cõtingit in caſu nr̃o. nã verum eſt dicere hunc ꝓpoſitẽ eſſe lz ad nutuz abbatis remouibilis vt in cle. z ſi principal' de reſcrip. z cle. i. de ſup. neg. prela. z. c. cum ſingula. de prebẽ. li. vi. cum ſi. Jtem z monaci deſtinati ad talẽ ꝓpoſitũ ꝙ abbatẽ veri põt di

ci monaci illius monaſterij lz ſint ꝙ abbatẽ remouibiles ter. eſt no. i. c. i. de ꝓui. li. vi. i. §. fi. Aut bona talis ꝓpoſitꝰ ſunt oĩ no ſepata a bõis maioꝛis mõaſterij z quo ad adminiſtrationẽ z quo ad vtilitatẽ z vſum. z ideẓẽ dicẽdũ: q̃ intereſt cuiuſq̃z ꝓpoſitus ꝙcurrere ad electionẽ generalis abbatis ſub cuius regimine gubernat᷑ z ſup hoc intereſſe fuit fundata ꝓſtõ admittẽs ꝓpoſitum z vnum vl' duos monacos cuiuſq̃z monaſterij dicti ordis ad electionẽ abbatis: vñ lz de iure cõi ſit dubiũ an monaci talis ꝓpoſitus hñtis bona diſtincta debeãt habere vocem in electiõe abbatis generalis iuxt᷑ no i. d. c. fi. de relig. do. attñ cum ꝓſtõ hoc caſu generaliꝛ z clare loq̃t᷑ de quolibz monaſterio debẽt tales admitti marime cum ꝓpoſitꝰ iſti nõ habeãt electionẽ ꝓpriij ꝓpoſitis: ſed deputãtur i quolibz mõaſterio ad nutũ abbatis: nec debet in caſu noſtro fieri ſtricta z amara interꝓetatio: cum nõ ſit res odioſa imo fauoꝛabil' q̃ firmius z ſtabilius ẽ iudiciũ quod plurimũ ſnia cõfirmat᷑ vt in. c. prudentiã. x᷑. illa quippe. de. of. dele. z preſertiz in electione vt in. c. obeuntib'. lxiij. di.

Ad Quartũ dubiũ quid ſi ꝙtingat q̃ in aliquo ꝓpoſitu ñ ſint niſi duo vel tres monaci vna cuz ꝓpoſite an vnus vel duo er dictis monacis poſſint venire ad electionẽ abbatis generalis. Dubium facit q̃ ſecundũ verba ꝓſtõnis ꝑdicti monaci ꝓpoſitꝰ ſunt aſſumẽdi ad actũ electiõis ꝙ cõuentum ipſi' ꝓpoſitus ſed in tali ꝓpoſitu dñt aſſumi per cõuẽtum cum ñ ſint ibidẽ niſi ipſi duo vel vnus cũ ꝓpoſite. ergo ñ videť tales admittẽdi. Sed hac conſideratiõe non obſtante ꝛtrariũ puto de iure tenẽdũ. Et primo dico q̃ ꝙẽtus ſeu ꝙgregatio vl' collegiũ põt a principio ꝓſiſtere i trib' l. neratius. ff. de reg. iu. Et iure canonico vꝛ q̃ poſſit ꝓſiſtere in duob' vt in. c. i. de elec. no. glo. in. c. i. x. q. i. de quo tñ plenius dicendũ vt no. in. d. c. i. de elec. Jtẽ collegiũ ſeu virtus z potẽtia collegij ſeu capitularis poteſt ꝓſiſtere in vno ſolo alijs deficiẽtib' vt legitur z no. in. c. gratũ. de poſtu. pre. z in. l. ſicut q̃ cuiuſq̃z vni. z lxv. di. c. fi. His ꝑmiſſis dico q̃ multifarie põt remediũ in hac adhiberi. Et primo ſi ſunt tres in ꝙgregatione poſunt ꝑmo eligere vnũ q̃ erit electus a duob': poſtmodũ ꝑñt eligere reliquũ q̃ etiã poterit eligi a duobus: q̃ lz ꝑmo tertius fuerit deputatus vt eſſet vnus de electoꝛib' nõ per hoc ꝓdidit vocẽ z ius intereſſendi z ꝓmouẽdi facta ꝓpoſit': q̃ hoc nullibi cauetur cũ ꝙ illã deputationẽ nõ remouet᷑ a cõgregatiõe cum nõ deſinat ꝙ hoc eſſe monacus monaſterij: nec iſte actus ẽ in cõpaſſibilis cũ ꝓioꝛ: nã z officiales hñt nihilomin' vocẽ in capitulo monaſterij ar. in. c. edoceri. de reſcrip. c. fi. de prebẽ. li. vi. Scõs modus ẽ vt palã z in apto tractẽt de mittẽdis aliq̃b' ad electionẽ generalis abbatis: z tũc deputatus ꝙ alium poterit ꝓſentire cum a ſe nõ oriat᷑ ſz vocat᷑ a facto: z ipſe ꝓ bono monaſterij conſentit z ſic cõcurrit in hac electiõe totus cõuent'. z hoc poteſt fieri etiã ſi ſunt duo tñ in ꝙgregatiõe: nec hoc caſu tenẽtur hãc deputationẽ facẽ ꝙ ſcrutiniũ occultũ ẽt ſi in ꝓſtõe hoc cauet᷑: q̃ nõ eſt de facto talis forma poſſibilis cuz vnus nõ poſſit votũ alteri' in ſecreto ſcrutari: z ideo ꝓſtõ vẽdicat ſibi locũ in tali ꝓpoſitu q̃ ad formã ſcrutinij ſecreti: q̃ lex nõ ſtringit vbi de facto ſeruari nõ poteſt. iiij. di. erit ante lex. z. l. fi. ff. q̃ ſen. ſine ap. reſci. z. l. ita autẽ. ff. de admi. tu. Hic notanter dixit Jo. an. ſuper regula i toto. de reg. iu. li. vi. i mercu. q̃ ſi in eccl'ia collegiata nõ ſunt niſi duo ꝑñt illi ꝓcedere ad electionem ſine forma ſcrutinij: nec perdũt electionẽ ꝓp defectũ forme. c. q̃ pp. de elec. quã ſuare nõ ꝑñt pp paucitatẽ numeri ſz poti' reſeruat᷑ eis electio z remitit᷑ illa forma. dicẽ etiã q̃ vnus poterit eligere reliquũ palã z ille electus poterit ꝓſentire: z dicet᷑ elect' a toto cõuẽtu: q̃ lz vox electi nõ cõputet᷑ i numero quãdo ꝓcedit ꝙ formã ſcrutinij ꝑuati vt in. c. cum mana. quod ibi no. de elec. qõ ſic dz intelligi. ſecus aũt eſt qñ ꝓcedit ꝙ viam ſcrutinij manifeſti vt legitur z no. in. c. cũ in iure. eo. ti. Ratio diuerſitatis ẽ q̃ qñ ſcrutiniũ fit ſecreto nõ poteſt q̃s in ſeipſum ꝓſentire. q̃ cũ tũc ignoret an alij in euz ꝓſenſerint. repelleret᷑ iſte tanq̃ ambicioſus ſi ſeipſum eligeret cũ nemo debeat ſe ipſuz eligere z a ſe principiũ oriri. lz dz vocari ſicut aaron vt i. c. qualr z qñ. de elec. ſz qñ ſcrutiniuz fit palã z videt ſe eligi z deputari ꝙ alios tũc põt ꝓſentire ſue electõi. q̃ vocat᷑ tunc a ſocijs. nec põt dici ãbitioſus. z cõlentiẽdo auget numerũ. z iſte ẽ ter. no. i. c. cũ i iure. z bi ꝙ Jo. an. Tertio dico q̃ ſi in ꝙgregatione ſũt duo vel vnus dũtaxat cũ ꝓpoſite q̃ oẽs ꝑñt collegialiꝛ diſpõere vt vadãt ſil' ordinare tñ interi eccl'ia nõ careat debito diuinoꝛ cultu. Nec ob. ſi dicat᷑ q̃ iſti nõ ſint electi ꝙ cõuentũ vt dz i cõſtõe q̃ dico q̃ nõ ſoluz deputãt᷑ ꝙ cõuentũ imo ipſi ſunt cõuent' z diſponẽdo vt oẽs

vadãt satis ꝙuẽtus hoc disposuit. nã ⁊ corpus põt disponere de singulis. sic cap'lin põt cõsentire vt capelle iuuent' singulis eorũ põbẽdis vt inde. c. exposuisti. de põbẽ. facit qd' no. Inno. i. c. cũ nõ ignores. eo. ti. vt in. c. irrefragabili. §. excessus. de of. or. Preterea ius eligẽdi nõ dat' pozi ⁊ duobus mõacis attẽta forma sed attẽta subã ⁊ effcũ vt ql3 pozat' hẽat i electione abbatis pozẽ suũ ⁊ vnũ vel duos monacos tm̃. attẽto effcũ satis factũ ẽ mẽti cõstitutiõis. disposuit. n. ꝙstõ vt monaci assumerẽt ꝙ conuẽtũ ne alicꝫ ꝓpria auctoritate venirẽt vel vt ñ assumerent' ad libitũ pozis vt sic ois ꝙgregatio honozaret' ⁊ cõ ueniret i electione abbatis gnãlis. Sz in cãu nro qñ duo vel vn' dubitarat ẽ in pozatu vltra pozẽ si illi collegialit' p̃ri ap to disponũt iõ ñ vadũt ꝓpria auẽte sibi nec sibi prioz assumit ad libitũ sz ipsi vel ipse p̃ facit exercẽdo ⁊ ꝓmouẽdo iura collegii qd' penes eos vel vnũ solũ ẽ i alioꝝ defectũ vt. §. dixi oz. n. attẽdi mẽs ꝙstõnis ⁊ ipsi' rõ non aũt ꝛba vt i. c. itelligẽtia. de ꝛ. sig. ⁊ l. cũ pl. §. dulcissimis. ff. de leg. ij. Et p̃ de q̃rto dubio.

Circa Quitũ dico ꝙ ad hoc vt electio valeat oz de necessitate ꝙ eligat' ꝙs a maiozi pte bñtiũ ius eligẽdi habito respectũ ad totam congregationem. vnde nõ sufficeret maioz ps cõpat' cõe minozi ptiũ. sz oz eẽ maioz ps totiꝰ ꝙgregationis ter. ẽ no. i. c. ecclia. el. i. de elec. ⁊ elect' ñ põt ꝙputari in nũero cũ ꝓcedit ꝙ scrutiniũ ꝓuatũ vt. §. dixi. sec' si ꝓcederet' palã oi b' audiẽtib' vt ꝓdixi. Dico ẽt ꝙ vbi de necessitate ñ eẽt seruãda forma. c. qz pp. de electio. posset electores cõuenire a pncipio vt ille sit electus in quẽ cõueniret maioz ps ptiũ cõpatiõe minorũ. qz pp. primũ cõsensuz ⁊ cõuentionẽ oẽs videt' ꝙsentire sic plerũqꝫ obseruãt cardinales i electiõe pape vt no. doctozes i c. sz de elec. ⁊ ẽ gl. ordinaria i. c. socij. eo. ti. li. vi. ⁊ ibi bon' ter. cũ gl. ad hãc mãm. Et p̃ practica posset obseruari i eligẽdis electoribus. qz in eis deputãdis nõ ẽ i dubie seruanda forma. c. qz pp. qz illud. c. ꝓcedit in electione prelati.

Ad vltimũ dubiũ de mõ. §. tenendo in ꝙstõne ꝙdenda vt nõ bẽat obligare ꝯuenientes ad pactũ nisi ꝓẽptores. dico ꝙ satis ẽ ꝙ maioz ps ꝙgregatiõis ꝙsẽtiat iurẽ id qd' legit' ⁊ no. i. c. i. de his q̃ fi. ama. pte ca. ⁊ ꝙ ꝙstõ talis fundet' sup ꝓẽptu respectu culpe sz respcũ pene sup q̃libet trãsgressiõe culposa vt puta dicat' sic. Quicũqz sic fecerit. puniat' tali pena. Et si ꝯuenerit ex cõẽptu illaqueet' ⁊ inuoluat' ẽt culpa ⁊ pena. et puto ꝙ vbi ꝙstõ talis eẽt fcã a collegio ⁊ ꝙfirmata p papã potit collegiũ illã modificare dũmõ sit tale q̃d sup quo ipz collegiũ seu maioz ps potuisset illud statuere sine papa. c. cum accessissent. de ꝙsti. no. Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. ⁊ iure. in illa. q. An ꝙstõ ꝙfirmata p supioẽ possit reuocari sine illius cõsensu. ⁊ distinguit. ꝙ aut est talis popul' seu ꝙgregatio q̃ poterat statutũ facere sine supioris auẽte. ⁊ tunc eadẽ rõne potest reuocare. ⁊ p ꝙñs fort' modificare ad hoc dcm̃. c. cũ accessissent. ⁊. c. cũ. in. de ꝙsti. Aut ñ poterat statuere sine supioris auẽte. ⁊ tũc aut vult statutũ tollẽ' alit' statuẽdo. Aut vult simpl'r tollere. ⁊ ad ius cõe redire. Primo casu ñ põt nisi inueniat eadẽ solẽnitas in destituẽdo q̃ inuenit i ꝙstituẽdo. Sc̃do cãu põt sine supioris auẽte ar. i. l. hac cõsultissima. §. si quis aũt. C. de testa. vbi primũ testiñ tollit' p secũdũ m̃ solẽnit' factũ qñ p illud ad ius cõe redit'. vt qz sunt istituti veniẽtes ab intestato al's secus ad idẽ iura supius allãta in primo mẽbro. Et hec sufficiant. Nico. Lon. xxvi

Ad qõne q̃ ad pñs ꝛtit' int' clerũ coztunẽsez vna pte ⁊ q̃dã mõasteria monialiũ ozdinis sci Benedicti in ciuitate seu dioceſi coztuneñ. sita ex alia: ad eo ⁊ sup eo ꝙ cler' petit dcã mõasteria ꝙpelli ad ꝙtribuẽdũ vna cũ dicto clero circa solutõz. pcuratõis nũcioꝝ sedis aplice ⁊ pcuratõis eẽdo vt rõe visitatõis ꝛbite ac ad charitatiuũ sb̃sidiũ ꝓmissũ ⁊ ad alia onera q̃tidie clero occurẽtia. ad q̃ oĩa dz̃ p clerꝫ seu ipsos ſyndicos ⁊ officiales dcã mõasteria teneri tã ex iuris dispõne q̃ vigoze cuiusdã ꝙstõnis epalis. In ꝓmiũ ꝛo ꝓpte monasteriozũ allegat' ius cõe quod vz ab onerib' loca religiosa eximẽ'. Itẽ ꝙsuetudo tãti tpis de cui' initio ñ ẽ mẽoria. Jesu xpi fdẽptozis ipsiusqꝫ pũssime m̃is p̃sidio hũiliť iuocato. Uz p dcã monasteria ad p̃fata onera i districte teneri Et p̃ de pcuratõe nuncioꝝ sedis apostolice vz exp̃sse vt oẽs ecclesie teneãt' nisi p̃uilegio aplico sint munite vt ꝓbat' i. c. cũ istãtia. ꝺ cẽsi. ⁊. c. pcuratões. eo. ti. ⁊ i. c. accedẽtes ꝺ p̃scrp. ⁊ vtrobiqꝫ dispõit' ꝙ ñ obstat ꝙsuetudo ẽt lõgissimi tpis. qz ꝙ oib' iniet ab oib' dz̃ ꝙportari vt ibi ⁊ specifice ꝺ religiosis ẽt exẽpti cauet' i cle. ij. §. fũt nulli. de cẽsi. Circa secũdũ de pcuratõe rõe visitatõis eẽdo loci ꝛbita vz i. c. cũ ex officii. ꝺ p̃scrip. ⁊. c. venerabili. de cẽsi. in q̃bus pz ꝙ monasteria p̃nt visitari p loci eẽdz ⁊ ab eodẽ peti. pcuratio p̃scriptiõe ñ obstãte cũ sit visitationi ãnexa. vñ sic ipsa visitatio ẽ inp̃scriptibilis vt i. c. cũ ñ liceat. de p̃scrip. eodẽ mõ ⁊ ipsa pcuratio visitationi ãnexa quia de cõnexis idẽ dz esse iudiciũ vt dicit ter. in. d. c. cuz ex officii. Quinimo potest episcopus apostolica auct. visitare monasteria mõialiũ exempta ⁊ imediate aplice sedi sbiecta vt i cle. accedtes ꝺ sta. regu. ⁊ est ibi glosa notabil' i ꝛbo alia q̃ notãter dicit ꝙ siue visiter sibi sbiecta siue exẽpta põt eẽdz petere pcurationẽ cuz illa sit visitationi annexa vt supza dixi.

Circa Tertium de charitatiuo subsidio sunt opiniones nũ quid de iure monasteria ⁊ loca religiosa ad illud ipẽdendum teneãtur. nan Inno. videt' sentire in. c. i. de sta. regu. ꝙ ab his onerib' sunt exẽpta: q̃si sit de lege diocesana a qua monasteria a iure cõi sunt exempta: ⁊ hoc vz sentire ibi post p̃ncipiũ in. ꝛ. nos igit'. in verbo moderatũ auriliũ ꝛc. sz i fi. glo. sue videat' aliquãtulũ vacillare. Hãc opi. tenẽt Archi. ⁊ Joan. in. c. i. de p̃bẽ. li. vi. sentit Pau. in cle. i. de excess. pre. tacite etiam sensit glo. x. q. iij. in summa. optime p hac opi. facit m̃ tum ter. in. d. cle. i. de excess. pre. in. §. exigẽdo. maxime iuncta glo. in verbo in exigẽdo vbi inuit' ꝙ etiam ab exẽptis religiosis põt exigi charitatiuũ subsidiũ dummõ ẽps debitũ modũ non excedat. nã ibi exponebat' querela ꝙ ẽps nimiũ excedebat in illoꝛ sec' g̃ si fuat debitũ moderamẽ. ⁊ hoc aliqui doc. tenuerũt ibi: tenuit etiã dñs Jab. postea cardinal' flozẽtinus in. c. dilect'. de of. or. ⁊ ita dixit se consuluisse: facit qz monasteria tenẽt' soluere quartã de relictis eis factis vt in. c. req̃sisti de testa. ergo fortius ad charitatiuũ subsidiũ cum ad ea que charitatis rõne impẽdũtur strictius teneãtur loca religiosa q̃ alia ar. in. c. recolẽtes. de. stat. regu. Et oĩum de dioceſi int' est vt eoruz ẽps substẽtetur ⁊ ad elemosynã necessitatis tpe omnes tenẽtur vt legit' et no. in. c. sicut xlvij. di. Itez fac quia c. cum apls. §. phibem'. de censi. pmittit ⁊ indistricte vt a suis subditis possit charitatiuũ subsidiũ exigere: ergo a personis religiosis põt: cũ ⁊ ipsi subditi sint ẽpo. xviij. q. ij. abbates ⁊. c monasteria. ⁊. c. quãto. de of. or. cũ si. Iste ergo casus sz satis sit argutus p parte ipsi' mihi nõ est absolutus pro eo cum iura ⁊ opiniones varient'.

Item dico circa Quartũ p dez postulatũ i eo ꝙ petit' vt expensas quotidie occurrẽtes ꝺdicta monasteria ꝙtribuere cogãt'. nã ꝙ teneãt' multũ facit. cle. ij. de cẽsi. preal. in. §. sunt ⁊ nõ nulli. vbi vz q̃si ter. vt ad extraordinaria onera clero icũbẽtia teneant' etiã religiosi exempti dũmodo ad ꝙgruã portionem astringãtur ⁊ nõ nimiũ grauẽtur. ad idẽ ter. in cle. i. eo. ti. ⁊ rel'a qꝺ cẽs tangit. de reg. iu. li. vi. Jn cõtrariũ tamẽ facit ter. multũ no. in. d. c. cũ sit. xviij. q. ij. vbi ita disponit' ꝓpe fi. Monasteria eccliasticis ꝙditionib' seu angarijs vl' q̃buscũ qꝫ secularibus obseq̃is nullo mõ subiaceãt nullis canõibus iuribus deseruiãt sz remotis exactionib' ac ciuitatis gũedinibus diuinũ opus cũ summa deuotiõe animi pficiãt: ex q̃ bus ꝛbis clare colligit' monasteria fore exempta ab illis obsequijs ad que tenẽtur eccl'ie seculares: ⁊ p̃derãda sunt illa verba. nullis canonicis iurib' deseruiãt ꝛc. ⁊ sic nõ tenẽt' ad ea onera que iuste ⁊ licite introducta sunt a canonib' vt ad cathedraticũ ⁊ silia. ad hoc bon' ter. in. c. inter cetera. x. q. iij. ⁊ quod no. glo. ea. cã ⁊. q. in summa. ad idẽ qꝺ no. Inno. in. d. c. i. de statu. regu. ꝓpe fi. in. ꝛ. nã de lege dioceſana. ꝛc. vbi dicit de lege dioceſana esse quod singule eccl'ie debeãt cõferre cum epo qñ vadit ad papã vel ad regem vel ad ſynodum vel qñ facit exp̃sas p aliq̃bus negocijs cõibus totius dioceſis: ab his oĩbus exempta sunt monasteria fm eum: ⁊ hoc dicit sonare predicta. c. maxime. c. q̃ sit. preal. Sed postea videtur ab hoc recedere dicẽs vel dic hoc nõ esse de lege dioceſana sz iurisdictiõis nihil tamẽ specifice pro hac parte inducit.

Ex his oĩbus clare pz hunc casum esse satis dubiũ: sz ter. in. d. cle. ij. multũ facit p hac opinione ꝯ monasteria: quẽ ter. nõ vidit Inno. qz post eũ emanauit. Preterea ⁊ vltimo p parte clerici videtur facere cõstõ episcopal' que disponit vt omnia bona etiã monasterioꝝ allibrentur p soluendis oneribus incũbẽtibus clero p rata facultatũ ⁊ cõstituto epi bz̃ i sua dioceſi vim canonis. xi. q. iij. nemo cõtenat. ⁊ qꝺ legitur ⁊ no. in. c. ij. de cõsti. li. vi. Sed predictis nõ obstãtib' ꝯrium puto dicẽdũ in casu nostro cũ modificatõnib' tamẽ infrascriptis. Moueor p̃ncipal'r ꝓpter cõsuetudinẽ tanti tpis cuius inicij memoria nõ exist̃it que p dicta monasteria in eoꝝ fauorem allegantur. nã talis ꝙsuetudo seu prescriptio bz̃ vim tituli vt i. c. i. de prescrip. li. vi. l. hoc iure. §. ductus aque. ff. ꝺ aqua quo. ⁊ esti. ⁊. l. i. in fi. ff. ꝺ aqua plu. ar. nã sicut ex p̃uilegio p̃nt

gio pñt mõasteria ab his onerib⁹ erimi vt ī.c.accedẽtib⁹.de p̃
scrip.7.c.cum instãtia.de censi.cũ si.ita 7 p̃ tantã 7 tam longã
consuetudinẽ de cuius initio memoria nõ exist̃it.nec obstãt
illa iura q̃ videnť reprobare prescriptionẽ longissimi tp̃is.
qñ loquunť de illa de cuius initio ẽ memoria .nã ex cursu
tanti tp̃is p̃sumitť cã legitima vt in dictis iurib⁹ no. Preterea
siẽ p̃ ꝓsuetudinẽ tãti tp̃is pñt sine aliquo alio titulo p̃scribi iu
ra alicuius ecclesie 7 ẽt cẽsus nulla cã apparente adeo q̃ põt
peti cẽsus ex eo q̃ fuit solutus p̃ tantũ tẽpus de cui⁹ initio ñ ẽ
memoria.7 p̃sumenda est cã ex cursu tãti tp̃is vt no.gl.in. c.
nullus eps.i.q.i.7 Jo.an.in.c.quenit.de cẽsi.7 Bar.in.l.cũ
de in rẽ ꝟso.ff.de vsu.ita fortius potuerũt p̃scribere p̃ tantũ
tẽp⁹ dcã monasteria ꝟ alias ecclesias seu residuũ cleri vt sint
ab his oneribus exẽpta. Et ad ꝓfirmationẽ hui⁹ snie addu
co ter.quasi aptum.i.cle.i.de cẽsi.iuncta gl.in ꝟbo ltima. vbi
ꝓbatur q̃ p̃scriptio ꝓdest in his onerib⁹ vitãdis in his tñ q̃
prescriptibilia sunt fm glo.ibi.7 iõ adiecit illã limitationem
q̃ p̃scriptibilia sunt 7c.q̃ in quibusdã dubitatur an currat p̃
scriptio.loquitur tamen ter.ibi in prescripcione tanti tp̃is de
cuius initio non est memoria.7 de his de quibus dubitatur
an currat prescriptio no.p̃ io.an.in.c.cũ venerabilis.de cẽsi.
Preterea videmus q̃ ꝟ ẽpm currit p̃scriptio in q̃rta decima
ruz 7 mortuoꝝ vt in.c.de q̃rta de prescrip.itẽ una ecclesia p̃
scribit decimas i prochia alteri⁹ ꝟius cõe ut.d.c.i.de p̃scrip.
li.vi.7.c.ad aplice.de decī.fortius potest una eccl'ia p̃scribere
ꝟ reliquas libertatẽ vt ad onera communia non teneatur. Et
hec indubie puto ꝓcedere respcũ onerũ communiũ 7 chari
tatiui subsidij.7 hoc duplici ratione. Prima q̃ p̃scriptio valet
ꝟ onera cõmunia.s.dixi. Secũda q̃m cũ dubiũ sit in iure an
monasteria teneantur ad charitatiuũ subsidiũ 7 onera com
munia vt.s.satis dcm̃ est.ergo recurrẽdũ 7 standũ est ꝟsuetu
dini q̃ ẽ optia legũ interp̃s vt in.c.cũ dilectus.de ꝓsue. 7.l.si
de int'pretatione.7.l.minime.ff.de legi.maxime q̃m ẽ tantum
tp̃s cuius initiũ non ẽ memoria q̃nimo iure existente dubio
valet p̃scriptio seu ꝓsuetudo in oppositũ eius qđ' se hz veri/
tas vt est ter.no in.d.c.cũ dilectus. Cõsuetudo.n.hz vim dero
gatiuã 7 int'pretatiuã 7 imitatiuã vt no.gl.ĩsti.de iur.na.gen.
7 ci.ꝟ. ex nõ scripto. Et presertim fauore religionis est in hãc
partẽ inclinãdũ cũ multa fauore religionis statuta sint.l.sunt p̃
sõe.ff.dꝰ fli.7 sũp.fu.vñ tñ rõe dubiũ: cũ tãti tp̃is ex cui⁹ cursu p̃
sumẽda ẽ aliq̃ cã. ꝓcludendũ est in his duobus in fauorẽ mõa
steriorꝝ .dubiũ ꝟo maius remanet in alijs duob⁹ .s. in ꝓcura
tõe legatorũ 7 epi loci.nã vt predixi vꝫ q̃ sicut visitatio ñ p̃t p̃
scribi ita nec ꝓcuratio cũ sit annexa visitatiõi vñ hec iura vi
dẽtur imp̃scriptibilia: nec subest hic aliq̃ dubietas: 7 sic cessat
virt⁹ ꝓsuetudinis int'pretatiua Sz his 7 alijs ñ obstãtib⁹ sic
arbitror distinguẽdũ. Qđ' aut cler⁹ p̃ tãtũ tp̃s de cui⁹ initio ñ
est memoria subiit integrã ꝓcurationẽ legatorũ seu nũciorũ
pape 7 dioc̃esani absq̃ eo q̃ dicta monasteria aliquid solue
rint: 7 tũc possunt dicta monasteria se iuvare ex prescriptiõe
eã quidẽ introducendo nõ contra ep̃m vel legatos pape: sed
contra clerũ vt ipse clerus illaz ꝓcurationẽ integrã soluat 7
exhibeat: qñ hoc casu non p̃scribitur cõtra ep̃m vel legatos
pape. quo casu loquuntur superius all'que prescriptionẽ in
in his damnant. sz ꝟ clerũ qđ' fieri põt ar.d.cle.i.decensi.hoc.
n. casu non impeditur visitatio nec commoditas legatorũ cũ
clerus vigore prescriptionis teneatur soluere p̃ illis mona-
sterijs. 7 hoc sing'r tenuit io.de lig.in.d.c.accedẽtes. de pre-
scrip. sic notabl'r limitãdo illũ ter. aut clerus ñ soluit integrã
ꝓcurationẽ p̃ tãtũ tp̃s .7 sic ī effcũ iducit p̃scriptio ꝟ legatos
pape seu dioc̃esanũ loci 7 puto prescriptionẽ valere per iura
superius all. Cõcludo ergo ex oib⁹ p̃dictis q̃ dcã mõaste
ria pñt se tueri vigore dcẽ p̃scriptiõis seu ꝓsuetudinis ꝟ cha
ritatiuũ subsidiũ 7 alia onera extraordinaria clero incũbẽtia
In alijs ꝟo duob⁹ .s. i ꝓcuratõe epi 7 nũciorꝝ pape distinguẽ
dũ vt.s. prime dixi. Et q̃q̃ Jo.an. post Hosti. dicat ī .c. cuz
venerabilis. 7.c.cũ apl's. de cẽsi. q̃ ꝟ charitatiuũ subsidiũ nõ
currat prescriptio sicut nec ꝟ charitatẽ. tñ illud intelligitur
de clericis secularibus qui apto iure ad illud tenenť vt.s. di
xi Sz cum in monasterijs sit dubiũ vt p̃dixi stãdũ ẽ ꝓsuetudi
ni. Et hec sufficiãt. Nī. Cõ. rxvij.

Dubium super quo ꝓsilium de iure ī p̃tia ꝝ petiť ta
le est. Quidã pater familias ab intestõ decessit super
stitibus sibi filijs legitimis 7 nãlibus quoꝝ alť re
gulã sancti augustini heremitaꝝ ꝓfessus ẽ. Queriť an iste p̃
fessus valeat ad cõmodũ monasterij hẽditatẽ p̃ris p̃ sua por
tione adire 7 cũ reliq̃s fratrib⁹ ī seculo remanẽtib⁹ succedẽ.

Omnipotentis dei postulato suffrãgio. Pro clara 7 lucu
lenta p̃ntis dubij decisiõe: Dico aīaduertẽdũ ad tres religio
num spẽs quantũ ad propositũ nostrũ Queda est religi-
gio que hz singulis de religiõe ꝓprietatẽ cuiusq̃ rei deneget
eis tamẽ in cõi cõcedit: vt in religione beati Benedicti 7 fra
trum cartusiẽsiũ 7 similiũ: 7 ī istis nulla cadit dubitatio quin
possint ad vtilitatẽ monasterij singuli de religione suis parẽ
tibus 7 agnatis quẽadmodũ 7 alij exñtes in seculo succedẽ.
Quinimo non hz eoꝝ parentib⁹ eos a portõe ltima repel-
lere vt ꝓbatur in.l.deo nobis. C. de epi. 7 cle. 7 in.c. vno. xviij.
q.i.7.c.non liceat at pentib⁹ xix.q.vlt. vbi plus multũ singu-
lariter in fauorẽ religionis ꝓceditur vz vt nõ liceat pentib⁹ li
beros monacos factos ab hereditate sua repellere q̃uis duz
fuerit in seculo in cãm ingratitudis inciderit. Et q̃q̃ Guil. vt
refert Cy.i.l. deo nobis. preal. ī addi. refert etiã 7 seq̃tur bal.
ibidẽ distinguãt. q̃ aut filius incidit in cãm ingratitudis ex
facto suo tñ vt q̃ erat harenarius: 7 tũc p̃ ingressum religio
nis tollitur talis ingratitudo. q̃ trãsit ad frugẽ. melioris vite
ar. in auc. de mona. in pri. Ut ī cidit in cãm ingratitudinis
ex cã cõcernẽte patrẽ: 7 tunc nõ tollitur p̃ religiõis ingressuz
ar. in.l.ij.ff. de capi. di. 7 facit ter. in.d.l. deo nobis. vbi, phibe
tur pater erberedare filiũ solum ex ea cã: q̃ ꝟ volũtatẽ suaz
intrauit religionẽ. Ego autẽ idistincte teneo saluo iudicio
meliorꝝ: q̃ ois cã ingratitudinis tollitť vndecũq̃z ꝓcesserit p̃
religionis ingressum p̃ ter. illũ preal. rix. q. vlt. non liceat. vbi
simpliciter fauore religiõis sine aliqua distinctiõe disponit' vt
tollatur vitiũ ingratitudinis. 7 ad idẽ ter. in dicta auc. de mo
na. in prin. vbi dꝰ: q̃ ingressus religiõis oẽm humanã macu
lem detergit hz glo. sentiat ibi q̃ non p̃ hoc tollit filij ingratitu
dinẽ. Sed mihi primũ plus placet fauorẽ religiõis ar. l. fũt
psone. ff. de religi. 7 sump. fu. Item quia videm⁹ maiora sta
tui religionis fauore etiã in alioꝝ preiudiciũ vt in.c. in prefẽ
tia. de ꝓba 7 auc. nisi rogati. C. ad trebel'. 7 in auc. de san. epi.
ꝟ. sed hoc presenti. Item diminuiť penitẽtia quãtũcũq̃z gra
uis vt in.c. admonere. xxxiij.q.ij. 7 qđ no. i.c. scripture. de vo
to. Item in istis de religione non mẽdicãtiũ est aliud iure cla
re dispositũ. bona q̃ habẽt ipsi ingressi: nisi aliter ante ingressũ
disponãt acquirãtur monasterio: de quo tñ dicẽdũ vt plene
legitť 7 no. in auc. si qua mulier. auc. ingressi. C. de sa. sanc. ec:
7. xix. q. fi. c. q̃ ingredientibus. 7. c. nũc autem si qua 7 dicto. c.
vno. xviij. q. i. Ad ꝓpositũ ergo nostrũ si fratres isti heremi
tani possunt habere ꝓprietatez 7 dominiũ rerũ i cõi. Ad qđ
sciẽdũ ẽ q̃ ipsoꝝ rel'a ilpiciẽda ẽ ac ipsoꝝ ꝓstõnes. casus no-
ster nõ hz dubiũ qñ poterat dcũs filius ꝓfectus succedeť sic
alij fratres sui remanẽtes i seculo per iura superius allegata:
7 p̃ Spe. i'ti. de testa. mo. ꝓpe fi. p̃ mediã colť. Quedaz 7
secdo ẽ religio q̃ ex ꝓpria regula interdicit dñiuz 7 ꝓprietatẽ ali
cui⁹ rei singulis 7 ordini ī cõi vt ẽ religio beati Francisci. 7 in
istis cõis ẽ opio vt ñ admittantť ad successionẽ parẽtũ. szveni
unt alij succedẽtes ab itestato ac si isti eẽnt mortui qđz Bar.
ī minorica sua. ꝓpe fi. 7 Jo. de lig. post eũ in de. erimi de para
diso. de ꝟ. figui. 7 Bal. id. l. deo nobis. vbi dicit q̃ decedẽs re
licto filio in religione sancti Frãcisci dꝰ decedere sine filio ar.
ī. l. in metallũ. ff. de bis q̃ p̃ nõ scrip. 7 idẽ latius tz ī auc. siq̃
mulier. C. de sac. sanc. eccle. tz Hosti. ī. c. in p̃ntia. de. ꝓbat. sẽtit
Jo. an. in addi. Spe. ī ti. de sta. mon. ꝟ. i. ꝟ. iij. remittẽdo ī eis
ad. d. cle. extiui. hz Spe. alꝰ ibi senserit. szipe ñ vidit dcãz cle. iõ
excusať. szter. satis clar⁹ ẽ ibi in. ꝟ. dubitauerũt. 7. ꝟ. cupiẽtes
vbi pz q̃ frẽs isti p̃p strictissimũ votũ pauptatis ñ p̃nt a quo
quã heredes instituí. q̃ dñiuz ñ põt in eos trãsire. Nec p̃nt
aliq̃d petere de bonis ingrediẽtis: q̃nimo ñ p̃nt capere etiã si
ingrediẽs velit eis omnia bona sua donare. p̃nt tñ aliq̃ modi
ca cape si eis sicut ceteris paupib⁹ donenť vt ibi dꝰ. Et sic ea
dẽ rõne idẽ dico ī alijs religiosis dꝰ ordine mẽdicãtiũ ex regu
la. q̃ in eis subest eadẽ rõ q̃ ponit' in. d. cle. ꝟ. cupiẽtis. qđ satꝭ
sensit Bar. in dcã minorica sua. ꝓpe fi. 7 Bal. i. d. auc. siqua
mulier. 7 Fre. de Senis ꝓsilio. lxxv. Et de istoꝝ fratꝝ nume
ro minime sunt isti fratres heremitani. quia regula non in-
terdicit eis habitũ bonoꝝ in cõi. 7 ideo stamus ī casu nostro
ex istum casum. Est 7 tertia spẽs religionis que ex regula
non interdicit habitũ bonoꝝ in cõmũi. sed ex ꝓstõe ordinis
confirmata p̃ sedem apostolicã. sicut est videre in fratribus
predicatoribus qui ex regula nõ sunt mendicãtes cum habe
ant regulam Augustini sed ex constõnib⁹ quas postea fecit
eorum ordo approbatis per sedẽ apostolicã 7 ita debet intel
ligi ter. in.c. nimis. el secundo. de excef. prelato. ī prin. vbi di
citur q̃ fratres predicatores in altissimo pauptate xp̃o pau

peri famulant. Et de istis est dubiū nunq̄d possint eorū parē
tibus succedere ad vtilitatē monasterij. Et si hñt sup hoc p
uilegiū a papa ꝑut dī de ipsis predicatorib'. casus est clarus
vt dicit Jo. de lingn. z bñ in dcā cle. eriui. sed cessante p̄uile
gio est dubiū Et ꝓ eos q̄ nō succedāt. facit q̄ isti dicunt mē
dicantes vt ꝑz in. c. i. de relig. do. li. vi. medicātibus aūt ꝓhibi
tū est ꝑp cōgruā substentationē hīe redditus aut possessio
nes. sed incerta mēdicitas p̄ questū publicū tribuere eis victū
solet vt dicit ter. in. d. c. i. ergo nō ꝑsūt petere bona eorū religio
nē ingrediētiū q̄ tot possent eē bona q̄ dese rēt eē mēdican
tes. Jtē nō tribueret ī certa mēdicitas questū sicut eē debet. er
go nō ꝑsūt ad illoꝝ bona aspirare. Jtē paria videt q̄ aliq̄ sint
mēdicātes ex rel'a vel ꝯstōne p papā approbata: vñ frēs mi
nores ñ magis sūt ī capaces ex rel'a q̄ ꝑdicatores q̄ sunt ex cō
stōne. ter. i. d. c. nimis eos eq̄pat q̄ ad altissimā pauptatē. Et
eade rō vī in vtrisq;. si enī nō ꝑsūt hīe dñiuz in cōi. ergo non
ꝑsūt succedere. q̄ dñium trāsit in heredes vt in. l. cū heredes.
ff. de acq̄. here. p̄serti cū hereditas seu successio ex sui nā re
ferat taz ad pecuniā q̄ ad bona alia mobilia z imobilia q̄ oia
repugnant pauptati vt dicit ter. in. d. cle. eriui. In ꝓriuz fa
cit q̄ cū statuta sint stricti iuris vt legit z no. in. c. in nſa. de
iniur. z in. l. iij. §. hec aūt actio. ff. de neg. ge. debent. stricte in
telligi nā si ꝓhibēt simpl'r habitū possessionū z redditū nō
vident ꝓhibere id q̄ als a iure cōcessuz est. s. hereditatez et
bona ingrediētiū. q̄n salti possit cape z vēdē. z ex eoꝝ p̄cio su
is necessitatibus subuenire. nā z serui qui hīe ꝓpriū non
ꝑsūt. z tamē capiūt legata z alia bona vt habeant vñ viuāt vt
l. fuos ad custodiā. ff. de ali. z ci. leg. z q̄ ibi no. Bar. facit l.
ij. ff. de his qui sunt sui vel ali. iu. Jtē istis fribus in cōi z ꝑticu
lari pōt legari ꝓ suis necessitatib' vt in cle. dudū. z q̄ ibi no.
gl. de sepult. Et ꝑfecto ꝑp hec z silia arguīta q̄ formari
ad ptē vtrāq;z possent sūt opi. int' doctores. Jo. an. multas ret
tulit in. d. c. in p̄tia. de ꝓba. z ñ firmauit pedes Ihosti. tñ sen
sit q̄ ñ ꝑsūt cape ēt vt vēdāt. z multas opi. rettulit ēt Ly. i. d. l.
deo nobis. Sz Spe. in. d. §. i. nº. iij. de sta. mo apte tenuit q̄
ꝑsūt talia bona petere nō vt teneāt sz vt vēdāt z i vsus necessa
rios cōuertāt. cū z paupes petāt vñ viuāt. xlvij. di. sicut. Et
hāc opi. sensit ibi Jo. an. in addi. facit glo. not. in. c. i. de reli.
dom. sup nbo domū. q̄ dixit q̄ si domus leget' istis mēdicāti
bus ꝑsūt cape vt vēdāt cū ex elemosynis viuere dēant. facit q̄
legit z no. in. l. filiº. §. si q̄d. ff. de leg. i. z. l. mortuo. §. labeo. ff.
de leg. ij. z. l. ab admīstratōe. C. de lega. z. l. apud iulianū. in fi.
cū. l. se. ff. de leg. i. in q̄b' iurib' hēt q̄ si legat res alicui cui'
cōmertiū sine culpa ipsius nō hz debet ertimatio. ita dicēdū
in ꝓposito. hanc opi. Spe. apte seq̄t Ant. de bu. i. d. c. i pñ
tia. z Bal. de cal. ibi saltē vt ip lozēt iudicis offiū. sēsit Ly. i. d. l.
deo nobis. in fi. Bal. exquisite ꝓsequitur in. d. auc. siq̄ mulier
z concludit in istā partem si subest ꝯsuetudo vt isti succedant
quia p contrariam cōsuetudinē pōt derogari cōstōibus. cuz
hoc nō sit de genere maleficiozuz. Et plz mihi hec opi. vt si de
cōsuetudine succedūt seruetur consuetudo. cū hoc nō sit ꝓ re
gulā sz ꝓtra cōstōnes. q̄ lz sint ꝓfirmate p papā tñ ex ꝓtraria
ꝯsuetudine ꝑsūt remitti marie cū redeat ad ius cōe. quo cāu
videret q̄ ipsi met frēs possent redire ad ius cōe iūcta not. p
Bar. in. l. oēs ppli. ff. de iusti. z iur. i. nº. iur' pdcā q̄ro. facit. c. cū
accessissent. de cōsti. z. c. p illoꝝ. de pbē. Item consuetudo est
optima legū interp̄es. vt in. c. cū dilect'. de consue. z. l. si de in
terp̄etatione. ff. de legi. Ad ꝓpositū ergo nostruz dico q̄
si dicti frēs heremitani nō sunt mēdicātes etiā ex ꝯstitutioni
bus eoꝝ tunc dubiū ñ ē q̄n dcūs frater possit succedere vt. s.
diri. Si autem eorum constitutiones interdicūt eis ꝓpriе
tatē etiam in communi. standū est consuetudini. vt si de con
suetudine succedunt admittat' dictus frater alias ꝓtra p̄ dicta Et hec sufficiant. Nico. Ab. Cō xx viij.

Omnipotētis dei postulato suffragio. In cā cōis ca
stri Trignāde. res vī mihi ꝓsus sine dubio. certuz
nāq;z est cōe dcī castri iuridice acquisiuisse ius patro
natus in ecclesia plebis dcī castri ex indulgētia romani pōtifi
cis vt clare colligitur ex lr'is dñi nr'i Martini pape q̄nti z p
cessu inde secuto ad executōez dcārū lr'arū. nulliq;z ī dubiū ve
nire pōt quin papa possit ius patronat' laicis cōcedē vt in. c.
q̄ñ. z q̄si p totū de iur. pa. Quinīmo ius ꝓferendi z eligēdi
puris laicis concedere posset sicut multi p̄sto ipsi romani
pōtifices concesserunt vt in. c. i synodo. z. c. hadrianus: lr'iū.
di. Plus dico q̄ ī casu nostro necū papa sz etiā episcopus po
tuisset eis dictum ius patronatus cōcedere ex quo eccles'e mi
nus dotate cōtulerūt decē lz post ꝓsecrationē vt no. Jo. an.
in. c. i. de iure. pat. z sic debet intelligi z distīgui glo. in. c. pie
mentis. xvi. q. ij. Cum ḡ dicta eccl'ia parrochialis seu plebs
ptineret ad ius patronat' laycoꝝ: z ex speciali indulgentia
romani pōtificis ptineret rectoris instituēdi p̄sentatio ad
homines z cōe dicti castri Trignande vt ꝑz i ꝓcessiē aplica
non potuit aliquis vigore gratie expectatiue dictā plebē va
cantē acceptare q̄ talis gr'a non extrēdit' ad eccl'iam patrona
tā laycoꝝ: nisi de tali patronatu fieret in litteris aplicis exp̄s
sa mētio vt no. in cle. p litteras. de ꝓben. in glo. antepe. z per
Jo. an. in. c. cū dilcūs. de iur. pa. nec dicti hoies fuerūt hic ī
negligetia pñtandi cum hērent q̄ttuoꝝ menses ad pñtanduz
vt in. c. vnico. de iur. pat. li. vi. infra dictū tps p̄sentarūt cle
ricum idoneū reuerēdo pī dño epo aretino: z p ipsum ltime
fuerit secuta institutio Quinīmo plus dico q̄ sufficit paterno
pñtare infra quattuoꝝ mēses: lz infra illud tps nō fuerit secu
ta instō p epm. q̄ patron' fecit q̄ in eo est vt in. c. vno p̄eal.
z q̄ legit' z no. in. c. fi. co. ti. hñti enim instituere seu ꝯfirmaf
non ē a iure p̄fixum tps sed instadū est apud supioꝝ vt p̄e
figat illi tps ad hoc faciēduz ar. c. nullus. de iur. pa. z nōtoꝝ
in. c. exparte astensis. de cōcel. p̄e. z ita determinat dñi de ro
ta decis. ccli. Concludēdo ḡ indubie tenēduz q̄ p̄sentatus
z institutus p patronū z epm ē potioꝝ z quod expectāti apo
stolico nullum ius in dicta plebe cōpetit ex quo pñtatio fuit
facta epo infra q̄ttuoꝝ mēses a tpe vacatiōis z notitie iur' no.
in. d. c. fi. de iur. patro.

Nico. Abbas. Sicu. Pan. Con. rrir.

In questione pñti: An. s. restō sit dictis Guidoni z
Nicole indulgenda. Tria sunt ad mām enuclean
dam eraminānda.

Primo sn'ie late ꝯ Karoluz dictoꝝ Guidonis z Nicole
genitorē validitas z effectus.

Sedcūdo an cōpromissuz z laudū ex eo secutū inter p̄e
dictos Guidonē z Nicolā minores ex vna pte z dictuz Ni
colaum ex alia grauamē z lesionē dictis intulerit: ita vt eis in
integrum restitutio competat.

Tertio discutiem' validitatem z effectuz p̄imi decreti in
terpositi ꝯ dictum Guidonem.

Ad p̄imū igit' redeūdo: vī p q̄ dicta sn'ia lata ꝯ Karo
lum viribus corruerit. Qñ non discusso p̄ncipali debitore
actum extitit ipotheccaria ꝯ dcīm Karolū bonoꝝ possessorez
ꝓtra iuris ordinē: marie cum dictus Karolus excepit vt p̄i
us debitor p̄ncipalis z ipeti z discuti deberz vt ꝑbat' in auc.
hoc si debitor. C. de pig. vbi inhibet' iure nouissimo ipothe
caria ꝯ tertiū possessorē donec actū fuerit cū reo z interesso
ribus. cōstat aūt q̄ actū ꝯ legis ꝓuisionē marie iuris ordi
nem cōcernētem ē nullū. l. platā. C. de sent. z. ij. q. vi. sn'ia z. l.
non dubiū. C. de legi. z. x. di. vides. z in regula que ꝓtra ius
de regu. iur. li. vi.

Ex his infertur ad Secūdū p̄incipale dubiū. Nā si dicta
sn'ia lata ꝯ olim Karolū dictoꝝ minoꝝ parētem fuit nulla. ḡ
ꝓmissū inde secutū sup executiē dcē sn'ie inter dictos mio
res post mortē dicti Karoli z Nicolaū z laudū inde secutuz
ḡuamē z lesionē magnā intulit p̄dictis mioꝝ: q̄ cū arbitri
seu arbitratores approbauerit dictā sn'iam nullā enormiter
ex duplici capite lesi sunt. Primo q̄ sn'iam nullā approbaue
runt: z sic re ipsa damnū intulerūt: tū q̄ cōpromissuz abstulit
eis regressum de euictiē ꝯ z aduersus eoꝝ auctorē in dictis
bonis vt in. l. si dictū. §. si cōpromissero. ff. de euic. Et p ꝯns
ꝑsūt nūc restitutiēz in integrū petere. l. quod si minor. §. i. z
se. z quasi per totum ti. ff. mino.

Circa Tertiū. s. aduersus p̄mū decretū interpositū ꝯ dcīm
Guidonē minorē cōtumacē: Pōt dici q̄ ipso iure absq; alia
restōe dictus Guido z p̄sertim dicta Nicola eius sorōr im
pubes seruant' illesi ex defectu solēnitatis: q̄ cōtra minores
p̄sertim impuberes nō dz p̄ueniri ad p̄imū decretū nisi p
us eoꝝ amici requirāt' si minores defendere velint: z nemie
eos defēdente recurrit' ad refugiū p̄mi decreti vt vī tet. in. l.
hec autem. ff. ex qui. cau. i. pos. ea. z. l. ergo. ff. ex qui. cau. ma.
Ubi aūt remediū ordinarium ꝓpetit' cessat ē ordinariū vt i
l. in cause. ff. de mio. Ex quibus oibus vī q̄ aduersus laudū
cōpetit in integrū restō sz respectu p̄imi decreti ipso iure ser
uantur illesi. Sed predictis non obstātib' p̄ria sentētiam
arbitroꝝ ualere motus principal'r: q̄ predicta sn'ia lata con
tra dictum Karolum mero iure discussione non facta ꝓtra
principalē debitorē ex multiplici capite tenuit z in rem iudi
catam trāsiuit. Primo q̄ peruersio ordinis cause ad causaz
non viciat sn'iam ipso iure sed opus est appell'de vt in. l. i. z q̄ ibi no.

ibi no.C.de ap.7.l.i.§.fi.ff.que sen. sine ap.resci.vbi bon⁹ tex. facit qđ no.ij.q.i.i sūma Sz talis ē puersio i cāu nr̄o: q2 pus debuit discuti debitor principalis q̄ fieret transitus ad tertiū possessorē.nō aūt est vitiū in sba actiōis:q2 ipothecaria bñ cōpetit ꝓtra tertiū possessorem vt.l.pſecutione.7.l.distractis.C. de pig.nec est puersio ordinis eius dē cāe:ergo talis p̄postera tio nō vitiat erquo nō fuit appellatū:7 q̄ talis puersio i casu nr̄o nō vitiet ipso fcō aperte tz Bar.post Ja.bu.in.d .l. pſecutiōe in vltima.q. Nec ob.q̄ fuerit exceptū p dictuz Karolū vt p̄us dēret discuti debitor principalis.quia paria sunt non excipe:vel excipere 7 a relectione exp̄ssa vel tacita nō appella re vt in.c.ex pte.m.de ap.p Bar.in.l.a.pcedēte.C.de dila.fa cit qđ no.gl.in cle.vna.de dolo 7 contu. in v.rbo manifeste. nam cōtra talē puersionē ordinis cāe ad cām nō satis ē exci/ pere nisi exceptione nō admissa appellet vt.d.l.i.C. de ap.7 d.l.i.in fi.ff.q̄ sen.sine ap.re. Et p̄marie hoc pcedit in cāu nr̄o Nam cū multis ex cāis possit agi ꝓtra tertiū possessorem di scussione nō facta ꝓtra principalē debitorē iur̄ no.p gl.7 bar. in.l.decē.ff.de v̄.ob.7 p eūdē Bart.in.l.fi.primo rñso.ff. si cer.pe.7 ſ. dicaz latius.eo ipso q̄ iuder exceptione discussio nis nō facta ꝓcessit ad vlteriora 7 sententiam tulit ꝺ dictum Karolū bonorū possessorē vī ꝓnunciasse tacite q̄ discussio/ ni locus non erat.7 sic p̄supposito q̄ fuisset discussioni lo/ cus.tamen cū tacite fuerit in ꝺrium ꝓnunciatū.tenuit gestū in ꝺriū.q2 potius vī actū ꝺ ius litigatoris q̄ ꝺ ius constōnis vt in.c.cum inter de re iudi.7.l.res iudicata.ff.de reg.iu.7.l. igenuū.ff.de sta.ho.7.c.cū dilecti.de elec.7 p Bar.i.d.l.a pro cedente.imputandum est ergo non appellanti vñ cū snīa fece rit ius int̄ ꝑtes cū trāsiuit i rē iudicatā nō est ampli⁹ discutiē dū de illi⁹ viri⁹ vt in iurib⁹ ꝓxime all̄.nec p̄ñt isti minores petere cōtra tale grauamē p̄supposito q̄ iuder vere grauaſ set restōnem.q2 snīa lata fuit cōtra eorū parentē 7 eo viuente trāsiuit i rē iudicatā.7 sic cū nihil fuerit actū cū ipsis mino/ rib⁹ nō p̄ñt petere i integrū restōez vt legit̄ 7 no.i.l.emili⁹.ff.ꝺ mio. ¶ Scōo p̄cipl̄r tenuit mero iure dcā snīa nulla discus sione p̄us fcā.q2 vt mihi i fcō p̄ponit̄ re⁹ p̄ncipalis tunc tp̄s erat rebellis.7 oīa sua bona fuerāt publicata:7 sic notorie cō stabat q̄ in dcō loco vbi iudiciū agitabat̄ nō erat soluēdo q̄ cāu nō ē opus facere discussionē vt no.gl.7 bar.i.d.l. decē.ff. de ver.ob.7 est ter.sm vnū intellectū quē sequit̄ ibi Bar.i.d. l.fi.primo rñso.ff.si cer.pe. Probat̄ rōne.quia superfluis re/ medijs nō est vtēdū.l.hec stipl̄o.§.diu⁹.ff.vt lega.no. ca.ad q̄d eni fieret discussio si notoriū ē debitorē nō ē soluēdo certe ler eēt poti⁹ verbis q̄ reb⁹ ipositis ꝺ.c.cōmissa .de elec.li.vi.7 7.l.ij.i fi.C.cōia dele.facit qđ i si.legit̄ 7 no.i.l.post rē iudica/ tā.ff.de trāsac.7.l.elegant.§.si post rē iudicatā.ff.de ꝺdi.i de. 7 qđ ibi no.p Bar.in p̄ rñso. Et h̄ aptissime vī voluisse i t̄mi nis nr̄is bar.i.d.l.decē.7.d.l.fi.ff.si cer.pe.vbi dixit apte q̄ si re⁹ principalis ē rebell⁹ p̄ōt ꝓcedi ꝺ tertiū possessorē nulla di/ scussione fcā 7 loq̄t̄ ꝓpe i.d.l.fi.q̄ bōa debitoris erāt obliga ta. Nec ob.si dicat̄ q̄ debuit p̄us agi ꝺ fiscū q̄ bōa dci debito ris possidebat cū ip̄e tenēt̄ satisfacere creditorib⁹ēt h̄ntib⁹ pso nalē actionē.vt.l.ij.C.ad.l.iul̄.de vi.pu.7.l.si vt ꝓponis.C.de bo.p̄scrip.q2 dico q̄ fisc⁹ fcā publicatiōe bonoꝝ ñ ē hēs sz est successor vidicte 7 succedit ñ p repñratōz sz p̄ānihilatōz p̄sōe vt plē no.i.l.si ꝓstāte.§.fi.ff.so.ma.vñ cū dcā auc.h̄ si debitor. p̄al.sit iuris antiq̄ correctiua 7 solū ipediat ipothecariā ꝺ ter tiū possessorē respcū debitoris 7 sui heredis ñ dz extēdi ad fis cū:q̄ vt dixi ñ ē heres.nec repñtet p̄sonā defuncti.sz ē succes sor vidicte.nā fisc⁹ p̄t dici tit⁹ possor.7 sic ñ dz eē magis p̄uile giat⁹ tit⁹ possessor p̄uat⁹ q̄ fisc⁹.marie q2 hic agit̄ de p̄iudicio creditoris.q̄ hz de iure ipothecariā ꝺ quē sz possessorē ñ cū si mus ex casu dcē auc.nō dz dict⁹ creditor impediri q̄ min⁹ pos sit vti sua ipothecaria ꝺ quē sz possessorē cū iuſ correctiuū dēat multū restrigi vt no.marie p bar.i auc.q̄s actōes.C.ꝺ sac.lā. ec.faē qđ no.gl.i.c.cupientes.§.q̄ si p.xx.de elec.li.vi.7 i.l.p̄ci pim⁹.in fi.de ap.7.l.sācim⁹ C.ꝺ testa.7 hoc satis vī fuisse de mēte bar.in.d.l.fi.7.d.l.decē.7 ex hoc sec⁹o capite luce clari⁹ p̄z de validitate dcē snīe ¶ Tertio p̄t adduci gl.no.in.d.auc. h̄ si debitor.quā sequñt̄ ibi Cy.7 bal.q̄ dicit tñ cimpediri ipo thecariā ꝺ tertiū possessorē cū debitor p̄ncipalis ē p̄ñs.sec⁹ āt si ē abñs sic dicim⁹ in fideiussore vt in auc.p̄ñte.C.de fideiuſ. Sz si cāu nr̄o debitor erat abñs 7 rebellis nec ad effectū t̄mis siōis pot̄at ꝺ illū agi.q̄ nō erat necesse facere discussionē.7 h̄ vltimū voluit ēt bar.in.d.auc.hoc si debitor. ¶ Ex q̄bus oi b⁹ clare colligit̄ q̄ dcā snīa lata ꝺ.d. Karolū istoꝝ minorū gēitorē iure valuerit nec adūsus illā aliq̄ restō dcis minorib⁹ cōpetit tñ q2 nullū fuit grauamē ſz iuridice fuit ꝓtra eū ꝓcessū vt patet ex p̄dictis:tuz q2 p̄supposito sine veritatis p̄iudicio q̄ aliquid fuisset actū ꝺ ius litigatoris nō tñ ꝓpetit restō mi/ noribus cū nihil cū eis sed cū p̄re fuit actū.d.l.emiliuſ. ¶ Et ex his clare inferē ad secūdum q̄ nulla restō cōpetat ꝺ com promissuz seu laudū q2 nullū ḡuamē immo poti⁹ releuamen contingit minorib⁹:q2 arbitri redigerūt illam snīam ad mi/ norez summā:7 sic releuauerūt minores 7 grauarūt.d. Ni colaum:nec fuit sublata facultas bñdi regressuz ꝺ auctorē de euictiē ex duplici capite. Primo q2 dicta snīa tenuit vt ex p̄ dictis patet.7 sic illius vigore poterā agere de euictiē cū co rum genitor denuntiationē fecerit vt in.c.fi.de emp.7 ven.cō promissum aūt factū fuit respectu executiōis dūtaxat in ista ram minoꝝ fauorē. Secūdo p̄cipl̄r q2 cōpromissum fcm̄ fuit ex necessitate q2 officialibus p̄cipiētibus q̄bus a publi co circa hec data est plena 7 libera facultas vt no.Bar.in.d. l.fi dictū.§.si cōpromiſſ.ff.de euic.fuit.n.hoc cōpromissum necessarium 7 nō volūtariū 7 sic cessat ratio dicti.§.si cōpro missero. Ex q̄bus clare pz q̄ non cōpetit aliqua restō mari me cū illa nō detur nisi pro graui lesione.l.scio.ff.de in inte. rest.7.c.pe.de re.ec.non ali ¶ Quo ad Tertiū de interpo sitiē p̄mi decreti non multū arbitror dis̄putandū sup ipsius validitate licet posset allegari q̄ rector iure tenuerit:q2 fuit i terpositū ꝺ dictū Guidonē q̄ erat pubes.7 sic sm̄ multorum opi.nō fuit necessarie req̄rere amicos 7 cōsanguineos:de q̄ per Bar.in.d.l.hec aūt.7 per Cy.in.l.cuz ꝓponas.C.de bo. au.iu.po.p̄sertim cū citatio apprehēdit dictū minorē in̄ no. per glo.in.l.ij.ff.ex q̄.cau.in pos.ea.nec.dicto Guidoni esset p restōnis bñficiū subueniēdū:tū q2 ꝓtumacia ē delictū vt no.i l.omne delictū.ff.de re mi.7 aduersus delictū minori nō sub uenit̄.l.auxiliū.ff.ꝺ mino.7.l.i.C.si aduer.ꝺ.nā debebat cō parere 7 petere curatorē sibi dari vt.l.q̄ habebat.ff.de ture.7 quod ibi in.§.si pupillus no.Bar.vbi dicit q̄ pupillus p̄ōt ci tari q2 intelligit̄ vt compeat cum tutore. Item cum p̄mū ꝺ cretū modicā lesionē inferat maxime in casu nr̄o cuz adhuc nō habuerit effectū cū.d.Guido semp remāserit i possessiōe 7 adhuc bodie sit:nō potest peti restō que p modica lesiē ñ p̄stat̄.d.l.scio.ff.de in inte.resti.7 p̄eal.c.pe.p̄sertim cuz habeat viam ordinariā pmptissimaz.s.satisfaciēdi ei p quo p̄mū decretū iterpositū fuit:nā lz al⁹ tollat̄ missio p̄stita cautiē de iudicio sisti 7 restituendis expensis vt.c.q̄ñ.§.i alūs vt lit.nō ꝓt.illud tñ pcedit q̄ñ missio est facta propter contu maciā in nō cōpendo:q2 per talē cautionē satisfit cāe missiōis Sed in casu nostro fuit facta missio ꝓpter contumaciā i no lendo credꝺ snīam arbitror:nō nisi p̄ius fiat executio nō de bet missio reuocari vt no.in.d.§.in alijs.7. Bar.in.l.si finita. §.iulian⁹.de dā.infec.ff.de cōdi.inde. Item p̄supposito sin̄ ꝛitatis p̄iuditio q̄ dicta missio nō valuerit:tñ cū constet da rissime ꝺ validitate dictaꝝ snīaꝝ vt patet ex predictis debēt de nouo dicti Guido 7 Nicola minores cōpelli ad parēduz snie arbitrorꝝ:vel fienda est missio ex primo decreto citatis ipsis minoribus cū eorꝝ tutore 7 curatore iuxta formā.l.i.de admi.tu.seu iuſ ea que legūtur 7 no.in.d.l.hec aūt. Et ipsis ñ parētib⁹ poterit inderpp nimiā ꝓtumatiā eorꝝ hitor respcū q2 magis ipsi ꝓcepserūt 7 hodie ꝓtenūt decernē vt missus i possessionē ex primo decreto lucret̄ fruct⁹ iuſ ter.sing.i.l.ful cimus.in fi.ff.ex qui.cau.fm lec.cōm quā ibi tenet Bar.7 Spe.in ti.de primo 7 secūdo decreto.§.restat.v̄.hoc autem notādū. Et hec sufficiāt. Nic. Ab. Con. rrr.

Rinceps q̄dam illustrissim⁹ inspectis innumerabi
libus ꝛtutibus fide ardore vrgēti deuotiē magni ficis gestis dariſſimisq; ac ꝑpetuo memorandis cu iusdam magnifici 7 insignis viri comitis 7c. ¶ Inter cetera beneficia dicto comiti collata quoddam castrum seu oppi/ dum insigne cum omni suo districtu 7 iurisdictione eidem comiti in feudum nobile 7 gentile dedit tradidit 7 concessit.

Et inter cetera promisit prelibatus princeps dicto comiti presenti 7 acceptanti dictū castrū cuz suo districtu iurisdictiē 7 pertinētijs 7c. defendere manutenere auctorizare 7 disbri gare ab oi persona 7 psonis 7 cōi collegio 7 vniuersitate. et habere rat um gratū 7 firmum q̄q̄d dict⁹ comes faciet dein ceps ꝓstituet 7 ordinabit in dicto loco dummō talia sint q̄ ꝺ ipsius dñi principis 7 succorꝝ suorꝝ honorē 7 statutū cōspici ant 7 que nām feudi sequātur 7c. Nunc vo dicta pcessiē sic facta eps territorij dicti castri seu oppidi impedit dñm comi tem feudatariū petendo ab eo florenos q̄dringētos annua tim ꝓponens illos sibi deberi occasione dicti castri. Querit

nunc nunqd dictus dñs comes feudatarij dicti castri possit habere regressum ꝓtra dictū dñm principē vt eum contra .v. episcopum defendat disbriget ꝛ liberet ab omni obligatione quā dictus .d. epūs pretendit.

¶ Jesu xpi saluatoris sueqꝫ genitricis marie p̄sidio humilit̄ inuocato ¶ Uidet̄ ꝓmo dictū dñm epm posse actoꝫ ꝛ ius cō petēs dirigere versus supradictū comitē dcī castri possessorē ꝛ q dictus comes nullū habeat in hoc ꝯ dictū p̄ncipē regressꝫ qꝛ cū onus soluēdi illū canonē seu pensionē sit reale transiit cū onere suo i possessorē ter. vī. no. i auc. de nō alie. §. scire. col. ij. vbi notabl̄r ꝓbat̄ q q̄sqꝫ ad quēres ēphiteoticaria p uenerit pōt ꝓuenire ad canonē soluēdū ꝛ p illū ter. hoc firma uit Bal. in auc. si quas ruinas. C. de sacro. san. eccle. Jdē videm̄ i onere soluēdi decimas: trāsit. n. in quēlibet possessorē nec hꝫ soluēs regressuꝫ ꝯ suū auctorē vt i. c. tua ꝛ. c. pastoralis de dec. q si dñs locat fundū suū ꝑ certa pēsiōe ñ ipse ꝫ ꝓduc tor tenetur soluere decimas. qꝛ intelligit̄ fruct̄ vēdidisse sal ua decima. allegat dcūm. c. pastoralis. Ego ātallego ter. no. i. l. i. C. de anno. ꝛ tribu. li. x. vbi dī q annonas is soluere dz q̄ possessionē tꝫ ꝛ fruct̄ ꝓcipit ꝛ p illū ter. dicerūt ibi gl. ꝛ bar. q dño locāte fūdū ꝑ certa pēsiōe on̄ soluēdi tributa spectat ad ipm ꝓductorē. ad idē adduco bonū ter. i. auc. de māda. p̄nci. §. nō pmittas col. iij. in. l. int̄ debitorē. ff. de pac. vbi ꝓbat̄ q on̄ soluēdi tributū spectat ad possessorē ēt si fuisset appōitū pactū ut ñ possessor ſꝫ tradēs tēret̄ soluere qꝛ valet tale pactū i p̄iudiciū bñtis possessionē ꝑ pēsione obligatā. q̄nimo dico q ēt ꝑ ꝓterito tpe pōt possessor nou̇ ꝓueniri vt ē ter. no. in. l. ipatores. ff. de publi. idē ḡ ꝛ fortī dicēdū ē in casu nr̄o i quo nullū comodū reseruauit sibi p̄nceps i feudādo dcūm castrū dz. n. intelligi q ꝓcesserit saluo onere reali ad quod ñ vī iustū eū teneri cū ois comoditas trāsiret in dcūꝫ comitē feudatariū ¶ Sz p̄dcis ñ obstātib̄ q̄ vere cāui nr̄o minime obstāt dico q hꝫ epūs habeat actoꝫ aduersus dictū comitē possessorē ipe tñ comes feudatarij hꝫ regressū ꝯ dñm p̄ncipē qui dictū castrū cōcessit in feudū ꝑserti nobile ꝛ gētile ꝑ hac cōclusione alle go ter. no. in ꝓꝑijs terminis in. c. p̄. de inuestitu. de re. alie. facit. col. x. vbi dī q cū de re aliena vel alti obligata fiat iuesti tura distinguēdū ē vtrū scienti vel ignoranti facta sit. is enīꝫ qui rei aliene inuestituram sciens suscepit nisi pacto spāli sibi de euictione ꝓsperit de euictione agere non pōt. ignorāter vero suscipiēs recte agit. vt aliud eiusdē quant itatis seu boni tatis ei prestetur respectu vero inuestientis seu infeudantis nulla fit distinctio. sciūt. n. alienā vel alteri obligatā siue igno rauerint vt in dcō. c. primo. notāter dī. Ad propositum ergo aut dictus comes ignorabat illud castrū epō obligatū ꝛ tūc indubie agit contra p̄ncipē vt eū defendat ab episcopo ꝓ ut er presse in inuestitura dcūs p̄nceps ꝓmisit: aut vt tribuat ei aliud feudū eiusdē bonitatis ꝛ quātitatis. ꝛ ē ille mirabilis ter. ſm bal. in quo petit̄ vna spēs ꝓ alia. Sz seruandus ē in casu nr̄o qꝛ cā feudalis dz p̄ncipaliť decidi ſm leges ꝛ ꝓsuetu dines feudoꝝ ꝛ indefectū illaꝝ recurrēdū ē ad legē cōēz vt ē ter. no. in. c. i. de feu. cog. eadē collatione. Et arbitror q est in optōe dicti comitis an hoc cāu agat ꝯ p̄ncipē vt eū defendat ꝓut specifice ꝓuētū fuit. l. i. ff. dē pac. aut vt det sibi aliud feudū eiusdē bonitatis ꝛ quātitatis. nā p illā hominis ꝓuisionē nō fuit recessum ab ordinario iuris beneficio vt no. bar. in. d. l. si cōstante. ff. so. ma. secus ab extraordinario. ꝛ hoc cāu dz intel ligi ter. in. l. fi. C. de pac. connen. Jdē illud idez pōt defendi ex vi pactoꝝ cū p̄nceps ꝓmiserit disbrigare dictū castrum ab oi psona. tenet̄ ḡ disbrigare aut dare rē eiusdē bonitat is et quātitatis. Et dicit Bal. in. c. fi. de noua forma fide. q feuda tarius pōt agere ꝯ dñꝫ ad int̄esse duplicit̄. vel vt soluat̄ in pe cunia. vel vt det ei aliud feudū ar. illi⁹ ter. in. c. i. de inuesti. de re ali. fa. Et idē dicendū in casu nr̄o. Et de ignorātia dicti co mitis respcū dcē obligōnis ē p̄sumēdū. qꝛ in fcō alieo p̄sumi tur ignorātia. de reg. iu. li. vi. ꝛ. l. rel̄a. ff. de iur. ꝛ fac. igno. aut dcūs comes fuit sciēs: ꝛ tūc spāl̄r sibi ꝓuiderit in cāu euictio nis seu impugnationis vt pz in cōcessione feudi pōt agere ꝯ dñm p̄ncipē vt in cāu p̄cedēti vt dicit ter. pal. in. d. c. i. cōcor dat. l. si fūdū sciens. C. de euic. vbi pz q si sciēs fundū alienuꝫ vel obligatū illū emit. ꝛ de euictione sibi ꝓsperit pōt scientia nō obstante de euictione agere. nā ꝛ rē alienā in sui p̄iudiciū pōt quis vendere vt. l. rē alienā. ff. de ꝯben. emp.

¶ Scdo p̄ncipaliť ad idē allo ter. in. c. fi. de noua forma fide. eadē. col. vbi dī q inuestitura fcā dz oīmodo dñs cogi inue stitū in vacuā possessionē mittet̄ q si deficiat tenet̄ ei cāz vtili tatē p̄stare. Et pōdero illd̄ ꝛbū i vacuā. dz ḡ eā sīn oi obligōe ꝛ seruitute tradere vt no. per Bar. in. l. i. ff. dē acti. emp.

¶ Tertio ꝓbo per. c. i. per quos facit inuesti. in p̄in. eadem col. ꝛ quod ibi no. Bal.

¶ Quarto ad hoc facit qꝛ dcūs castrū fuit cōcessū i feudū no bile ꝛ gentile nihil sibi dictus p̄nceps reseruādo vñ videtur concessisse sine omni onere obligatiōe ꝛ solū tenet̄ comes ad ea que sunt debita ex cōib⁹ legibus ꝛ ꝓsuetudinib⁹ feudoꝝ. c. i. in fi. q̄d fit iuesti. ꝛ. c. i. de forma fide. ꝛ. c. i. de noua forma fide. col. x. ꝛ plene de hac mā ꝑ Jo. an. i addi. spe. i ti. de ꝑscri pti. sup rubrica: vbi ꝓsequit̄ de feudo nobili gentili ꝛ frāco.

¶ Quinto ꝛ vltimo faciūt cause ob quas feudum fuit con cessuꝫ. ſ. magnifica gesta clarissimaqꝫ ac ꝑpetuo memorāda merita dicti comitis ꝛc. vt plenius patuit. §. in casu recitat̄ tione: faciunt. n. ipsa vt concessio largissimam recipiat inter pretationē in fauorē dicti comitis feudatarij. hic singl̄r dicit Bal. post Jo. de ra. in. c. i. si vasal. feu. priue. cui de fe. col. x. q feudum cōcessuꝫ ꝓ magnitudinē meritoꝝ: puta qꝛ a morte uantē liberauit vel ab hostibus latrūculisue eripuit vel q̄d simile nulla ex causa vel ingratitudine ē amissibile. vī. n. mer ces laboris eximij ꝛ non liberalis ꝓcessio. Ad hoc ter. no. in l. si pater. ꝛ. l. aquilius regulus. ff. de dona. ¶ Magnitudo. eni meritoꝝ cum demeritis ē cōpensanda. facit quod in si. no. Bar. in. l. si ita stipulat̄. §. si tibi nupsero. ꝛ. l. si. diuortio. ff. de ver. ob. ꝛ. l. i. C. de dona. añ nup. ¶ Concludo ergo ex predi ctis dictū comitē habere regressum ꝯ dictū p̄ncipē vt dictū castrum ab omni obligatiōe liberet vel vt det sibi aliud feu dum eiusdē bonitatis ꝛ quātitatis. Non obstant ꝯria supra formata: ꝓcedūt enī i onerib⁹ quasi naturalib⁹ vt in tributo impatoꝝ i ratione possessionis debitoꝝ: illud. n. semp sequitur possessorē ꝛ in dubio vī actum vt possessor soluat. ꝛ idē vide mus in ecclesiasticis. xvi. q. i. si quis la ycus in. d. c. pastoralis secus aūt in onore accidētali dicta. l. i. ff. de acti. empt. ꝛ q̄q̄d sit in aliis: i feudi ꝓcessiōe hoc clarissimū est q si res simpl̄r i feudū concessa repet̄ aliena vel alteri obligata potest agi cō tra ꝓcedētem modo predicto.

Nico. Abbas. Sic. Dan. Con

In causa ꝛ questione que vertit̄ seu uduꝫ ventila ta est inter paulū minorē cum auctoritate sui tuto ris ex vna ꝑte. et q̄ndā Sanctū aretinū ex alia: duo p̄incipal̄r sunt examinānda.

¶ Primū nunqd minor ꝓtētēdēns lesionē ex laudo secuto vigoꝝ cōpromissi facti ex p̄cepto iudicis ꝓout ex statuto are tino cauetur ꝑ restituri ōis beneficiū subueniri possit lesione predicta aliter non probata.

¶ Secundū an docto. de lesione enormi possit hanc restitu tionē petere vel aliter ꝺ iniqtate laudi opponere maxime cū allegetur lesio euidēs que incontinēti ꝓbari potest Ex eo qꝛ fuit actum ypothecaria cōtra ipsum pupillum ꝛ discussione ꝓtra p̄incipalē q̄ soluēdo erat aliter nō facta: qꝛ licet exceptio fuisset opposita arbiter seu arbitratores tulerūt sniam sup actione ypothecaria ꝯ ipꝫ pupillū iudicādo q̄dam bona pos sessa per illū pupillū esse detinēda loco pignoris ꝛ ypothece donec per ipsum pupillū esset satisfactū de quātitate centum florenoꝝ q̄ petebāt̄ ꝛ predicta pñt in ꝓtinēti ꝓbari.

¶ Xpi eiusqꝫ pissime matris p̄sidio humilr inuocato.

¶ Circa primū videt̄ q dict̄ minor possit petere restitutio nem aliter extrinsecus lesione non ꝓbata qꝛ eo ipso q minor cōpromittit videt̄ lesus vt est ter. not. in. l. si minor. xxv. ānis §. minores. ff. de mino. ratio ē vt ibi no. glo. ꝛ Bar. qꝛ a snia arbitri nō pōt. appellari. l. i. C. de arbi. ꝛ sic p cōpromissum p dit beneficiū appellādi: merito lesus restituit̄: ꝛ hoc videtur ꝓcedere etiā in cōpromisso facto tanq̄ in arbitratores habi to respectu ad statutū ciuitatis Aretine quod ꝓhibet de nul litate ꝛ iniquitate dici ꝯ sniam seu laudū arbitroꝝ ꝛ arbitra torum: ꝛ sic vigore statuti eadē est rō in vtroqꝫ. secus aūt essꝫ in arbitratoribus ispecto iure cōi vt no. Bar. i. d. l. si minor

¶ Sed hoc nō obstante aliud puto dicēdū i casu nostro. p cedit. n. ꝯriū qñ minor sponte cōpromisit quo casu p̄sumat̄ lesio ratione p̄dicta. Sed in casu nostro fuit fcm̄ cōpromis sum ex mādato iudicis: cui in fauorē minoris ne per iudicio rum anfractus exagitet̄ ꝛ in fauorē rei publice ne lites sint imortales fuit data potestas a statuto ciuitatis. Q̄ aūt sta tutū valeat: facit quod no. Bar. in ꝓemio. C. ꝛ glo. i. l. neqꝫ pignus. §. priuatoꝝ. ff. de reg. iu. facit ad primū dictuꝫ opti mum quod no. idē Bar. in. l. si dictū. §. si compromisero. ff. de edi. edic. vbi dicit q si quis cogit̄ ad cōpromissuꝫ vigore statuti habet nihilomin⁹ regressum ꝺ euictione ꝓtra auctorē suū ac si

sunz.ac si in iudicio fuisset convictus. Preterea illud statutū esset potius damnosū q̄ vtile z seruiret de vēto si minor posset dicere se lesum ex eo solo q̄ cōpromisit: ler aūt dz esse imposita rebus nō verbis vt in.c.cōmissa.de elec.li.vi.z.l.ij.in fi. C.cōia deleg. facit ad predicta.c.ab arbitris.z quod ibi no. ō offi.dele.li.vi.

¶ Quare veniendo ad Secundū dubiū. Breuiter ꝓcludēdo dico q̄ ex duplici capite pōt dicto minori aduersus dictaz lesionē succurri statuto ciuitatis nō obstāte. Prio p spāle restōis bñficiū. nā minori leso cōpetit infra quadriennīū restōnis beneficiuz aduersus lesionē non modicā vt. ff. de mino. p totuz. z.l.fi. C. de temp. in inte. resti. nā aduersus contract' z sniās iudicū succurrit' minori z ecclesie vt. in. c. i. z. ij. de in inte. resti. li. vi. z. l. in cause. cū. l. sequenti. z. l. q̄ si minor. ff. de mino. fortius dz eis succurri aduersus laudū arbitrorum cum sit quidam cōtractus vel quasi vt in auc. z ꝺo cōtingit. C. de iudi. z in corpe vt diffe. iudi. Immo longe forti' hoc casu dz succurri cū ledat' ab alio. s. arbitratore iuxta no. p bar. in. l. si societatē. §. arbitrorū. ff. p socio. z hoc ē clarissimū inspecto iure cōi. Nec obstat si dicat' minorē hoc casu nō multū ledi cū habeat regressuz ꝓtra auctorē sunz q̄ presupponit' esse solue do z p modica lesione restō denegat' l. scio. ff. de i inte. resti. z in. c. pe. de re. eccle. nō al. Dico. n. q̄ imo grauit' ledit' cum. oportebit eū se anfractibus iudiciorū inuoluere vñ ter. notabilis dicit q̄ minoribus subuenit' nō solū cū de bonis eorum aliquid minuit' sed ēt cū interest ipsorū litibus z sumptibus nō vexari vt in. l. in minoribus. xxv. annis. ff. de mino. Et si hoc de quo q̄rit' esset modici preiudiciꝫ nō emanasset cū tanta solēnitate auc. hoc si debitor. C. de pig. corrigēdo ius anti quū. Itē longe melius est pignori z rei incumbere q̄ aduersus psonā agere dicit ter. in. §. furti aūt. insti. de obli. q̄ ex de. nasc. Uidēdū ē ergo nunq̄d censura municipalis statuti huic conclusioni cōtradicat. Et pfecto arbitror q̄ nō: solū enim statutū quo ad. pposituꝫ dicit q̄ ab huiusmodi laudis seu arbitramētis latis in cā minorū nō possit appellari vel reclamari nec de iniquitate vel nullitate opponi pari forma que obseruat' z dispositā ē de cōpromissis laudis q̄ fiunt z ferunt' i curia dñi capitanei dcē ciuitatis. Statutū aūt curie dñi capitanei est tale. Contra lauda vel arbitramēta nō possit appellari vel dicere se grauatū vel de nullitate opponere pena. xxv. libraꝝ p quolz q̄ ꝓtrafecisset: vñ pōderāda sunt diligent' ꝟba dictorū statutoꝝ q̄ solū vident' excludere querelātē a bñficio gnāli iuris cōis vt ñ possit de iniq̄tate dici ꝛc. z sic excludunt minorē q̄ten' venire et iure minoris ñ āt quenit iure minoris petēdo restōz i integrū adūsus lesiōz: cū. n. duo ſmedia ℔ cāu dixi cōpetere minori sublato gnālit' vno p statutū remanet reli q̄ quū ar. optimū ex his q̄ no. glo. in. c. pe. de ēpt. z vēdi. q̄ dicit q̄ si minor iuraūit nō venire ℈ actuz intelligit' exclusus solū a beneficio etatis: vñ si fuit deceptus vltra dimidiā iusti p̄cij poterit venire iure cōi a quo nō vī exclusus per illa verba generalia. Et idē Bar. z alij in. l. ij. C. de rescin. vē. Et hec interpretatio benigna est maxime facienda i cāu nostro duplici cōsideratione. Prima q̄ cū illud statutum sit contra ius cōe z odiosum debet strictissime interpretari vt minus q̄ fieri posit ledat ius cōe vt est ter. notabilis i. c. cū dilectus. de ꝓsue. z l. ij. C. de nora. Secunda quia cum illud statutum loquens de minoribus emanauerit principaliter in fauorem maiorum dz multum restringi quatenus retorqueat' in eorum lesionem ne quod statutum fuit in eorū fauorez retorqueat' in odium vt in. l. quod fauore. C. de legi. z in regula quod ob gratiam de reg. iu. li. vi. Et predicta intelligo probata per minorem lesione non modica vt predixi. ¶ Secundo principaliter potest dictus minor iudicio meo venire iure communi petēdo dictum laudum reduci ad arbitriuz boni viri sicut posset quilibet maior dicto statuto non obstante. quia cum statutum generaliter loquatur in materia odiosa et restringibili non debet extendi ad casum cuz allegatur enormis lesio euidens que incontinenti probari potest. non enim est verisimile q̄ statutum voluerit fouere iniquitatem euidentem. cum ex in dubio debet presumi iusta z rationabilis. iiij. distin. erit autem lex. z interpretandum est q̄ statuentes intellexerint prout statuissent si specialiter casus euidentis iniquitatis fuisset coram eis propositus vt dicit glos. in. l. tale pactum ff. de pac. Et q̄ statuētes ñ intellexerūt in casu euidētis iniq̄tatis maxie ℈ minorē. apte colligit' ex ꝟbis statuti dū dicit ne lites fiāt immortales. q̄ rō cessat cū euidēs ē lesio z incōtinēti probari potest. ad hoc allego glo. notabilem in. c. fusc citata de in inte. resti. in verbo effectū snie que notāter sentit q̄ vbi aduersus snīam tollit' exceptio legitima debet intelligi nisi illa exceptio incontinēti ꝓbetur: pro hoc optime facit. c. litteras. de resti. spol. vbi admittit' exceptio que infra breuem dilationem ꝓbari potest: que alias p cōes regulas iuris ē sblata. ad idem glo. notabilis in. l. i. §. siue aūt. ff. de tabu. exhibē. z quod no. Oldra. consilio xlv. quod incipit. ¶ Cum littera executoria. ¶ Ubi idem notanter dixit: dispositio enim tollēs generaliter exceptionem debet stricte intelligi vt in. c. ex parte. el. i. de off. dele. z notāter dixit Bar. in. l. i. ff. quod vi aut clam. q̄ vbi statutū remouet generalr omnē exceptionē pōt implorari iudicis officiū arg. in. l. plane. ff. de peti. here Ad predicta optime facit. l. iij. §. ibidem. ff. ad exhiben. z qō no. glo. in. c. i. z. c. litteras. de resti. spo. vbi patet q̄ exceptio generaliter denegata admittit' si incontinēti offertur ꝓbatio. z maxime hoc dicendū est in casu nostro in quo statutuz est ℈ ius z ledit ius partis tollendo omne remediū cōpetēs lesō ar. in. d. l. ij. C. de nora. z. c. cum dilectus. de consue.

Nicolaus. Abbas. Con. rxxij.

¶ Christi nomine inuocato. Circa duo dubia prescripta aliqua dumtaxat addā a suprascriptis doctoribus obmissa. ¶ Et primo circa pmū q̄ dcā substitutio facta de cōsortio seu fraternitate valeat vt fideicōmissaria allego ex presse Bar. hoc in eisdē seu omnino similibus terminis tenentē. s. in repetitiōe. l. centurio. ff. de vul. z pu. in xvi. colum. ℣. quero principalr quarto. vbi firmat cōclusionē q̄ quādo substō fit per ꝟba directa z p verba cōmunia: ꝟbū directum stat in sua significatiōe: z verbum cōe trahitur ad fideicōmissum vt sic aliquid operet' adiectio ꝟbi cōis: z tūc dicit esse in electione sbstituti amplecti verba directa vel cōia seu obliqua vz: vel capere hereditatē ex directa sbstōne vel fideicōmissaria allegat. l. testō. ff. ō manumis. testa. z. l. recusare. §. titius. ff. ad trebel. ponit exemplū si testator his verbis vsus est vz: si filius meus decesserit sine liberis talem sbstituo z eum sibi heredem facio: vel bona mea ad talem perueniāt in his eum heredez instituo. Item dicit si testor dixit: si filius meus decesserit sine liberis Titium instituo z sbstituo: naz cum verbum instituo sit directum vt. l. i. in prin. de vulg. z pu. verbum vero sbstituo sit comune: valebit sbstō vtroqz iure ad hoc facit. l. pe. ff. de ven. inspi. Idem dicit si testor vtat' verbo cōmuni z verbo obliquo dicendo sic: si filius meus decesserit sine filijs volo bona mea puenire ad Titium, iure substitutiōis z fideicōmissi. naz sbstō est verbum cōe: fideicōmissuz est obliquū: ideo dz intelligi vt vtraqz valeat: z sit in electiōe sbstituti vt ꝓbat ter. in. d. l. recusare. §. titius. Ita puncraliter contingit in casu presenti. nam in testō inter cetera dicitur q̄ testor dictum consortiū seu fraternitatem vniuersalem heredem sbstituit atqz facit: z oīa eius bona legauit z legat z c. nā verbum heredem est directū verbum sbstituit est verbuz cōmune vt no. in. d. l. centurio. z in. c. primo de testa. li. vi. z in. c. raynutius. eo. ti. ergo debet dicta sbstitutō obliquari ratione verbi cōis vt plene no. in iuribus preallegatis. Et videt' magis indubitatum in casu nostro cum testator adducit illa verba. z omnia eius bona legauit z legat. que clarissime denotāt fideicōmissum: z ꝓtrarium dicendo illa verba nihil operarētur. quod nō est dicendū. q̄ verba debent aliquid operari vt in c. si papa. de priuilegio. li. vi. z. l. si q̄ñ. C. de inoffi. test. marie vbi dispositio aliter salua esse nō potest quo casu verba etiaz sunt impropriāda vt est ter. no. in. c. si snia. de sen. ex cō. li. vi. facit. l. si stipulatus. fuero per te. ff. de verbo. obli. in. l. stipulatio ista. §. sed si seruus z. §. possidere. eo. ti. z p Bal. in. c. i. de capitaneo qui curiā vendi. col. x. z p Archi. xiij. q. i. c. i. Idez etiā voluit idē testor in alio loco testamenti vbi dixit q̄ in quolibet casuū predictoꝝ ꝛc. tunc eius hereditas z bona deuenirent ad consortiū predictū vnde pondero verbū bona z verbum deuenirent que sunt cōia. ideo debēt trahi ad fideicōmissum vt substō valeat vt in. d. c. raynūtius. z. c. si pater. de test. li. vi. vnde presupposito sine veritatis preiudicio q̄ nō valeat substō facta puberi p verba directa iuxta vnū intellectum quidat' ad. l. verbis ciuilibus. z ad. l. pupillari. ff. de vul. z pu. illō tamen procedit q̄n solum p verba directa sit substō. secus vbi per verba directa cōia. vel per verba cōia z obliqua vt cōtingit in casu nostro. nam res debet interpretari potius vt valeat quā vt pereat ut in. c. abbate sane. de re iudi. li. vi. z in. l. quotiens. ff. de ver. obl. maxime in testamētis in quibus debet fieri larga interpretatio vt in. c. cū dilecti. de dona. z in. l. in testamentis. ff. de reg. iur. presertim fauore pie cause vt est in casu

nostro vt.l.sunt persone.ff.de relig.z sūp.fu.z in auc.de eccl. ti.in.§.siquis autez vnū sanctozū.z in.c.cū tibi.de testamen. Secūdo principaliter moueoz alia rōne non minus concludente. Jn relictis.n.ad pias cās cessat ois solēnitas iuris ciuilis:z spectat mera voluntas sm ius gentiū vt in.c.relatū de testa.tz Bal.in.l.i.C.de sacr.san.ec. Quinimo voluit bar. in.d.l.itidē esse de iure ciuili q dictā.l.i.z voluit q sicut miles habet liberū arbitriū in testandoiira z disponēs ad pias cās Illud aūt certū est militē posse filio puberi p verba directa substituere vt i.d.l.centurio.ergo z a pagano potest talis substō directe fieri ad pias cās:pro hoc q negari nō pōt:qn ista phibitio substōnis directe post pubertatē sit de iure ciuili z non de iure gentiū.nam si esset de iure gentiū non posset remitti in milite:qz ea que essent de iure gentiū nō tolluntur per principē vt in de.pastoz alis.de re iudi.q Jnno.in.c.que in ecclesiarū.de constit.z Bar.in.l.fi.C.si contra ius vel vtili.publi.ergo talis phibitio cum sit de iure ciuili nō bz locū in legatis ad pias cās. Videmus insup q oēs regule iuris ciuilis in vltima voluntate tradite fere cessant in legatis ad pias cās vt plē legit z no.i.c.cum tibi.z.c.relatum.de testa.q bar. z Bal.in.l.i.C.de sacro san.ec.preal. Ibincest q sm cōem opi.dictoz valet in istis legatis ad pias cās volūtas capta tozia Jtē potest quis pro parte decedere testatus z p parte intestatus sicut miles:nec vitiant legata si ex testō nō adeatur hereditas.z idem in similib⁹ qōnibus vt plenissime no. per doc.vtriusqz iuris in locis preal. Substitutio ꝯo facta de dicto pforio seu fraternitate dē ad pias cās z bz ad hoc aliq allegēt gl.i.c.fi.q clericoz.xi.q.i.z Archi.in.c.si qs.xlij.di.tū gl.z archi.boc ñ dicūt bz solū asserūt q tales pfraternitates seu cōsortia nō sunt reprobata. Sz ego allego spe.i ti. de instru.edi.i.§.nūc ꝯo aliq ꝯ.scias q int relicta ad pias cās vbi cōcludit q hospitalia z qlibet alia loca in qbus exercēt opera charitatis dicūt loca pia.allego ad boc bonū tex.z quod no.ibi Bar.i.l.oio priuilegia.C.de epi.z de.z expressius sūt Bar.in.l.i.z fi.ff.de colle.illi.facit tex.in.c.req fisti de testa. Et ex his infero ad secundū dubiū :nūqd ex predicta hereditate sit detrahenda trebellianica z dico q nō ex duplici capite nā si consortiū vult adire hereditatē iure directo q potest ex priuilegio spetiali.vt supra dixi z qz testatoz substituit etiam directe nō dz detrahi trebellianica quia nō capit a manib⁹ heredis sed imediate ab ipso testatoze z sic sicut dicimus i milite vt dicta.l.centurio Si autē vult petere dicta bona ex fidei cōmisso q pōt p supradicta:tunc iure spāli nō dz detrahi trebellianica p auc.simili.C.ad.l.fal.lz gl.teneāt oppositū i dcō c.si pī.de testa.li.vi.q voluit restringere illā auc.ad falcidiā q detrahit ex singulis legatis:nō aūt voluit extendere ad trebellianicā que detrahit ex toto coꝛpoze hereditatis: tñ cōis opi.modernoz vtriusqz iuris ēi oppositū.z eam tz Bar.i.l. marcellus.ad trebel.z Bal.in.l.id qd⁹ pauperib⁹.C.de epi.et cle.Ey.i auc.sz cū testōz.C.ad.l.fal. Et vidi super boc cōsilia solēniū doctozū z motiuū pncipale huius opionis est.qz falcidia continet i se trebellianicā.nā trebellianica largo mō dī falcidia.z vī de boc ter.i auc.de eccle.ti.i.§.cū autē.z i.l.siqs ad declinadū :C.de epi z cle.vbi fit mētio de legato particulari z de hereditate restituēda z tñ phibet ibi oīs falcidia i relictis ad pias cās.itē hodie sūt coequata legata z fideicōmissa vt.i.l.ij.C.cōi.de.le.vñ sicut cessat falcidia i legatis:ita dz cessare i fideicōmissis. Nō ob.pdcis.c.si pī qz solū pbat a ꝯrio sensu:sz tale ar.cessat vbi reperit ꝯriū i iure vt i.c.nobis.i.ij.de sent.excō.itē pōt ibi pcedere ar.a ꝯrio sensu respectu legitie nō aūt respcū trebellanice.ñ ob.motiuū gl.in.d.c.si pī.q frustra eēt heres si nō detrahit trebellanicā.imo nō frustra.qz habebit meritū a deo exercēdi ipsuz actū tā respcū defuncti q respcū pauperuz qbus fīēda ē restō seu dispēsatio: facit q i silli no.Bal.in auc.preal.Et hec sufficiant. Mic.de Tu. Abb.Si.pan. Con. rrriij

Residio altissimi ex coꝛde postulato.qz q̄nqz dubia p veniūt pncipaliter etaiāda. Attigā iuxta ordinē pposita tōis qdlz dubiū p se. Et pmo circa pmū q q̄rit i effcū:an ꝯpromissū fecīt q̄tuoꝛ mercatoꝛes laicos i curia officialiū mercantie p duos germanos ex vna pte iacobū.s.z Philippū q gerebāt se p mercatoꝛib⁹ tēat cū alt eoꝛ.s. iacob⁹ alleget se nūc clericū i miozib⁹.reliquus ꝯo.s.Philipp⁹ repiat clericū ꝯiugat⁹.Et pposito q cōpromissū valuerit: q̄rit an potuerit dcūs iacobus p ꝓcuratoꝛē se submittere.z decisiōi z ordinatōi illi⁹ cāe statutis z pposuetudib⁹ stilo mercātie.et sic i effcū pnt dici duo dubia. Cōclusiue rē ipaz at

tingēdo.dico cōpromissuz valuisse et si ābo fuissent clerici sacris.qz laicos bñ pōt p clericos cōpromitti de reb⁹ tpalib⁹ psertim ad patrimonium eoꝛum spectantibus vt probat in.c.exposita.z.c.dilecti.de arbi.z a ꝯrario sensu in.c.contingit.z no.in.c.si diligenti.de fo.cōpe.in glo.i.prope fi.q dicit q licet clericus non possit i iudicē laicuz consentire vt ibi.in arbitrum tñ sine pensu epi bene consentit. Et diuersitatis rō bene potest esse.qz iudex bz iurisdictionē:vñ per prozogationez subijceretur iurisdictioni iudicis secularis:qz per prozogationem extenditur iurisdictio in prozogationē: z iudicat iudex iure suo z iurisdictione pscriptiua vt.l.i.z.ij.ff.de iudi.quod circa clericum fieri non potest tū qz laicus non potest habere iurisdictionē in clericos ratione incapacitatis.xcvi.di.de niqz.z.c.si imperatoꝛ.c.cū ad verum.tū qz iurisdictio non pōt prozogari ad aliam spetiē iurisdictionis:qz tūc non esset prozogatio sz noue iurisdictionis datio vt no.i.c.p.in.g.de offi de. z per Ey.in.l.testā.C.de testa. Arbiter aūt nō bz iurisdictionem sed quandā notionē z statur dicto suo metu pene in cōpromisso appositē.l.ait pretoꝛ.z.l.a diuo pio.in prin.ff.de iudi.z in.c.dilecti.z c.peruenit.de arbi.z.l.diem proferre.§.stari.ff.eodem.Et pīsertim boc procedit quādo compromittit in laicum tanq in arbitrū z arbitratoꝛē.nam talis ē quidam amicabilis compositoꝛ inter partes vt in auc.si vero contigit C.de iudi.z in coꝛpoze vt dif.iudi.no. Jnno.in.c.quintauallis.de iur.iur.z Bar.in.l.si societatē.§.arbitroꝛ.ff. p socio. Necob.q compromissum fuerit factū in curia officialium mercantie z ipsoꝝ auctoritas interuenerit:qz per boc non alteratur nā compromissi:z potuit interuenire auctoritas illoꝝ officialium ad cautelam saltē respectu illoꝝ qui nō erant clerici z abundans cautela no nocet.l.testm̄.C.de testa.z prefti boc procedit in casu nostroꝛ in q̄ nullus illoꝝ erat in sacris constitutus imo ambo gerebāt se plaicis z mercatoꝛib⁹.ar. c.ex parte.iij.d priuil.z.c.fi.de vita z hone.cle. ℞ respectu secunde ptis dubij Dico potuisse dictū Jacobum p procuratoꝛem suum vel seipsum subijcere se statutis z consuetudinibus z stilo curie officialium mercantie coꝛaz ipsis mercatoꝛibus dummō talia sint que ꝓcernāt ordinationē z decisionem cause non autē ledāt priuilegium imunitatis plone vel foꝛi: qz illa sunt concessa toti collegio clericali non autē singularibus plonis:ideo in illis non valet renūtiatio vt.d.c.si diligēti.z in.c.contingit.de sen.exc. Quod aūt causa ordinet vel decidatur certo modo z ordine non violatur priuilegiū clericale cum ptes conueniūt vt certa sīa p iudicē feratur z iudex debet in hoc sequi conuētionem ptium.l.si cōuenerit .ff. de re iudi.ad nil.n.istud tendit nisi vt partes ad concoꝛdiam reuocet.l.i.§.inde queritur.ff.de no.op.nunc ad idez glo.no. in.c.significasti.de fo.compe.que dicit clericos posse appꝛobare sīam latam a iudice non suo: z habebat talis sīa vim pacti:pro boc bonus ter.in l.ij.C.cōmunia vtriusqz iu. z qō ibi no.sicut.n.possunt se submittere sīe late ab alieno iudice vt habeat vim pacti:ita pōt se submittere statutis laicoꝝ quo ad decisionē cause vim pacti non aūt vt statutoruz. Et pīsertiz boc procederet tenendo opi.Bar.in.l.cūctos populos.C.de sum.tri.vbi tenuit q statuta laicoꝝ specifice non disponentia de clericis nec in libertatez ecclesiasticā dummō als sint honesta debent seruari in clericos etiam in foꝛo ecclesiastico.ar. c. constitutus.de in inte.restitu.z in.c.ij.de eo qui iuit in po. c.cum cā.de re iudi.lz non credā illud dictum simplr.verum p c.ecclesia scē marie.iuncta positione casus quā facit glo.in.c ecclesia.vt lit.pē.sed tamē facit illud dictum optime in ar.decisionis nostre vt saltem vi pacti debeāt talia statuta seruari in causis clericoz̄. Preterea video q eo ipso q clericus litigat coram laico sequendo foꝛum rei submittit se tacite omnib⁹ statutis laicoꝛum concernētibus iudicij ordinationē vt no.glo. in.c.quod clericis.de fo.compe.z Jo.cal.in quadā disputatione sua que incipit.Statutis ꝛc.z Bar.in.d.l.cūctos populos.quinimo voluit Hosti.in.d.c.quod clericis.q si agit cō hereditaria clericī vel als tempalis debet decidi in foꝛo seculari sm leges z facit quod ipse no.in summa in ti.de testa. in.§.conficiātur.ñ.verum.z quod no.d.An.in.d.c.quod clericis. Et quicquid sit de hac questione quā plenissime examinati in.d.c.quod clericis in lectura.illud tamē vester indubitatum vt clericus potuerit ex pacto se subijcere in ordinatē z decisione illius cause illis statutis z consuetudinib⁹ laicoꝝ cū non minuāt priuilegium clericale sed solum in hoc artēditur fauoꝛ persone mere:qz isti erāt mercatoꝛes: ideo causa debet decidi etiā cessante pacto sm leges z pīsuetudines mercancie.qz

cancie: q2 hoc vī tacite actū vt no. Cal. in dicta disputatione: ꝛ facit. l. quod si nolit. §. q2 assidua. ff. de edi. edic. Et hec quo ad primū dubium principale.

¶ Cōcludo: ergo q valuit dcīs cōpromissus in laicos etiam quo ad clericos: ꝛ q potuerunt dare potestatē arbitris seu arbitratoribus ordinandi ꝛ decidēdi cām secundū ꝓsuetudinē ꝛ statuta mercātie. Et circa clericū ꝓiugatū nullū est dubiū quia in ciuilibus nō gaudet priuilegio clericali vt in. c. vno. de cle. coniug. li. vi.

¶ Venio ad Secundū dubiū quo q̄rit: an virtute dicti cōpromissi sci p ipsas ptes in arbitros sit eis attributa illa auctoritas ꝛ iurisdictio que p statuta dicte curie mercātie ē attributa iudici ipsius curie: ita q tres arbitri er q̄ttuor nō potuerit procedere sine q̄rto eo nō req̄sito ꝛ moito lꝫ fuerit eis data potestas vt oēs quattuor vel tres ex eis possint procedere. Et facit dubiū q2 in cōpromisso fuit dictū vt isti arbitri succederent in locū ipsorū officialiū curie mercātie quo ad oīa ibidē ꝓtenta: agēda: audiēda: videnda: cognoscenda: tractāda. ꝛ ꝓsequēda: examinanda: calculāda ꝛ reuidēda finiēda: decidēda ꝛ sentētiāda. arbitrāda: laudāda: firmāda ꝛ determinanda secūdū formā iuris statutorū ꝛ ꝓsuetudinū ꝛ stili ac vsus dcē curie mercātie ꝛc. Et i quodā statuto dicte curie cauetur q̄ i decisionib' q̄stionū a certa ſūma supra adsint presentes ꝛ cōsentiētes iudex ꝛ q̄ttuor ꝓsules dcē curie req̄sitis tñ aliis duobus ꝓsulibus dicte curie. Arbitror circa primam partem dicendū q nulla iurisdictio dictis arbitris fuit collata: q2 cōsensus priuatorū nō facit eos iudices q̄ nulli p̄sunt iurisdictioni vt. l. priuatorū. C. de iurisd. o. iu. ꝛ c. significasti. de fo. cōpe. p̄sertī q2 hic fuit in eos cōpromissus tanq̄ in arbitros ꝺ quoꝝ natura est vt in eos nō transferatur iurisdcō sed q̄dam notio vt. §. dixi. Et lꝫ fuerit dcīs vt succederēt i locū consulū: hoc tñ ꝺz intelligi respectu cognoscendi ꝛ finiēdi vt pꝛ ex tenore cōpromissi. Itē q2 arbitria sunt redacta ad istar iudiciorū. l. i. ff. de arbi. ¶ Merito potuit dici q succederent in locū illoꝝ ꝓsulū cora q̄bus primo fuerat illa qō ītentata ſhinc ē q largo sūpto vocabulo arbitri pñt appellari iudices vt ē tex. iūcta gl. ii. q. vi. a iudicis. ¶ Ad secūdā partē bui' dubij. An tres tenebant' req̄rere q̄rtū abñtez ꝛ expectare eū debito tpe. Vī primo q sic: q2 cū isti fuerint deputati ad instar illoꝝ ꝓsulū: ꝛ sin stilū illius curie debebāt procedere: ꝛ de stilo ꝛ statuto illius curie ē q lꝫ q̄ttuor ex eis possint procedere. debēt tñ ꝑus req̄rere alios duos vt. §. dixi. ḡ idē dicēdū i istis arbitris q licet fuerit dcīs in cōpromisso q oēs vel tres ex eis possint procedere ꝛ diffinire: debuit tñ itelligi q̄rto ꝑus req̄sito ad istar ꝓsulū: ex q̄ i eoꝝ locū fuerūt deputati. facit qꝺ i si. legit' ꝛ no. martie p Bal. i. l. oīa ꝑuilegia. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ p Inno. i. c. inter dilectos. de fi. instru. nam ꝛ subrogatum ꝺz sapere nām eius in cuius locū subrogatū est vt. c. ecclia. vt lit. pē. ꝛ in. l. fꝫ si rē ꝛ pcū. ff. ꝺ peti. here. ¶ Sed hoc ñ obstāte ꝓtā ptez arbitroꝝ verioꝝ. Et pmo dico q de iure vbi potestas dat' plurib' hoc er p̄sso vt oēs aut aliq̄ ex eis possint procedere cū ñ tractet' de ꝑoꝝ comō pñt aliq̄ procedere sin reliq̄s et illis ñ req̄sitis. de ꝺ ē ter. er p̄ssus ꝛ no. i. c. cū pl'es. de of. dele. li. vi. no. Bar. i. l. si vni. al's incipit pōponi'. ff. de re iudi. ꝛ i. l. heredes mei. §. peto ad trebel. ꝛ sic poterāt mero iure inspecto pp formā cōpromissi procedēr tres ex eis q̄rto ñ req̄sito. Nec ob. q ꝓsules ñ procedūt duob' ñ req̄sitis: q2 dico q isti arbitri p oīa ñ succesſerūt i locū ꝓsulū: fꝫ solū respcū audiēdi. tractādi ꝛ finiēdi cōez fꝫ statuta ꝛ stilū curie mercātie vt agte pꝛ er forma cōpromissi dū ꝺz q ad ifra tractāda finiēda ꝛc. succedebāt loco ꝓsulū: ꝛ sic respcū ꝓtētorū i cōpromisso ñ respcū exercēdi ptātē insil' vel separati. q2 hoc ñ ē de ꝓtētis in ꝓpromisso. Itē ex alio colligit' q illa subrogō in locū ꝓsulū ñ se extēdit ad hūc casuz: q2 ꝓsules sūt ser ꝛ pñt procedē q̄ttuor ex eis: isti ꝟo arbitri erāt q̄ttuor ꝛ poterāt procedē tres ex eis. ꝛ sic ꝟba ñ pñt adaptari ad hūc casuz. vī ex diuersitate facti ꝛ nāe colligit' diuersitas in iure ar. in. l. si idē codicill'. C. de codicil. facit. l. si ex plagijs. §. in cl uo. ff. ad. l. aq̄. Preterea pp ꝟba illa gñālia nō dēmus recedē a. pp̄ria significatiōe ꝟboꝝ ar. in. c. fi. ꝺ ꝟ. sig. marime q2 pusio generaliū ꝺz extēdi ad casuz spāl'r puisuz vt. l. sanctio. ff. de penis. ꝛ. l. doli cl'a. ff. de ꝟ. obl. illa ergo ꝟba generalia vt procedāt sicut ꝓsules ad cām tractādā ꝛ finiēdā nō sūt referēda ad spālē. puisionē ptātis procedēdi vt q̄ttuor vel tres eoꝝ possint procedere vt itelligat' ētio abñte req̄sito qꝺ eēt ꝺ nām ꝟboꝝ ꝛ iuris dispōez. ¶ Et hoc puto verissimū q̄re cōcludo q tres ex illis potuerūt procedē q̄rto abñte irreq̄sito. nec ob. si dicat' q q̄rt' q̄q; int' fuit procesſui ꝺ dcīs. c. cū plures, vbi pꝛ q̄ ex q̄ tres incipiūt procedēñ ꝺz vlterl' q̄rt' se impedire nisi aliis impeditis ꝛc. q2 dico q lꝫ ñ potuerit se ingerē. in ex quo ptes nō contradixerunt videtur tunc p illis vicibus recepisse potestatem a partibus: nam ꝛ iurisdictio pōt tacite prorogari vt pbatur in. c. cum olim. de of. dele. no. bar. in. l. i. in fi. ff. de iudi. ꝛ Jano. in. c. ad petitionē. de acu. ¶ Sꝫ presuppoſito sine ꝟitatis p̄iuditio q dict' quartus arbiter debuerit requiri: q̄rit' an debeat credi scripture soli notarij i qua attestat' illū fuisse requisitum ꝛ debito tpe expectatū: lꝫ in eisdem actis non appareat de aliqua relatiē facta per nuntiū vt fieri solet. Et primo videt' q nō: q2 certi debent esse alij quorum potestas ex alterius voluntate vel ipotentia cōsolidat' vt legitur ꝛ no. in c. prudentiā. in prin. de offi. dele. ꝛ per Bar. in. l. si finita. §. iulianus. ff. de dam. infec. ꝛ. l. multū. ff. de condi. ꝛ demon. vbi dicit non valere mulctā impositam p iudicē rōne ꝓtumacie: si tpe snie non cōstabat iudici de illius contumacia: q2 nuntius nōdum fecerat relationez. ¶ Sꝫ ꝓtrarium puto verū: q2 illa requisitio potuit fieri in p̄sentia notarij. ꝛ sic potuit notari' scribere illum fuisse requisitū: potuit etiam requiri ab alijs arbitris in presentia notarij vt in. d. c. prudentia ꝛ. l. ij. C. quō ꝛ quādo iu. credit' aūt ꝟbis enūtiatis notarij quādo enūtiatū potuit interuenire tpe ꝓfecti instr̄i vt no. Jnno. in. c. q̄m. de proba. ꝛ Bar. in auc. siquis in aliquo documēto. C. de eden. ꝛ glo. in. l. i. C. de fi. instru. ꝛ iure astesi. li. x. ꝛ hoc maxime procedit attento vt mihi i facto ꝑsupponitur q ab antiquo ꝛ vsqꝫ in hodiernum diē super requisitiōe absentis statur solum scripture notarij actorum absqꝫ eo q in actis appareat de aliq̄ citatione facta per nuncium: nam consuetudo est optima legū iterpres. l. si de iterp̄tatiōe. ff. ꝺ legi. ꝛ. c. cū dilect'. de ꝓsue. ꝛ cōsuetudo potest facere instr̄m auctēticum quod al's non ē auctenticū vt est ter. no. in. c. cum dilect'. de fi. instru. facit. l. de quibus. ff. de legi. Et hec de scōo p̄ncipali dubio.

¶ Ad Tercium dubium nunq̄d tenuerit, snia arbitroꝝ lata partibus absentibus eis tñ prius monitis ꝛ citatis per doctos arbitros vt venirēt certa die ad audiēdam sententiā. Et pfecto lꝫ inspecto mero iure cōi cum non fuerit eis data potestas pnunciādi in absentia ptium nō valet snia eis absentibus lata lꝫ pena cōmittat' vt est ter. nōbilis in. l. diem ꝓferre §. si quis litigatori. ff de arbi. ꝛ i. l. ij. C. e. ꝛ vtrobiq;. no. Bar. tamē considerato q isti arbitri debebāt procedere sin statuta: ꝛ stilum curie officialū mercātie vt. §. dictū est ꝛ de statuto ꝛ stilo dicte curie est vt ferat' snia ptibus abñtibus citatis tamē ergo dicta snia valuit ꝛ maxime ꝺ procedit si dicti arbitri erāt arbitratores ꝛ amicabiles cōpositores p id quod no. i. c. qui tanallis de iur. iur. ꝛ. l. si quis arbitratu. ff. de verbo ob. ꝛ maxime p Bal. in. l. si quis ex cōsensu. C. de epi. audi.

¶ Venio ad Quartū dubiū nunq̄d decreta magnifici dñi Lucani disponētia sup compromissis delegatiōibus ꝛ instātijs dicte curie sint tante potētie q faciāt q dicta instātia non sit perempta: ꝛ cū dictus Jacobus clericus se submiserit dicti decretis virtute pactoꝝ in dicto cōpromisso appositoꝝ q̄b' decretis dicti iudex ꝛ consules tenētur obtemperare. ꝛ causas venientes tam in dicta curia q̄ illa que p dictā curiam committuntur tam de precepto q̄ de volūtate ptium terminare sin formā dictoꝝ decretoꝝ al's icidūt i penā decreti ꝛc. ¶ Ego in hoc dubio cōsiderādo casus cōtingētiam aīaduerto q inspecto mero iure cōi instātia non erat hic perempta: q2 nōdū erat lapsum trienniū a tpe cōtestate litis: nam ꝛ per triennīū durat instātia de iure cōi coram arbitris sicut corā iudice vt est communis snia ꝛ no. per glo. ꝛ Bar. in. l. item si' unus. §. si multo post. ff. de arbi. ꝛ per Spe. in. ti. e. §. differt. ꝟ. infra triennium. ꝛ per modernos in. c. presbyter. de iudi. lꝫ q2 cōpromissum fuit hic factum ad tps anni ꝛ laudū fuit latum post annū vī q non teneat, q2 extra diem cōpromissi. Sed hoc non ob. q2 de consensu partium cōpromissum fuit is prorogatum vt dicitur in themate ꝛ, snia fuit lata in tempore prorogato merito debuit snia tenere vt probat' in. l. si cum dies ff. de arbi. ¶ Nec obstare debēt decreta magnifici. d. Lucani q2 ipse consensit prorogatōi: ꝛ etiā postea, prorogauit. fecit. n. tanq̄ habens iura principis in. d. ciuitate: q2 sicut potuit legē super instantiā, promulgare ita ꝛ circa illa dispēsare. facit ad ꝛ quod no. Bar. in. l. i. famem. in fi. ff. de pub. iudi ꝛ in. l. hostes ff. de cap. post li. re. ꝛ Jo. an. in' regula cui lꝫ quod est plus. de reg. iu. li. vi. ī mer. ꝛ indubitanter valuit lex ꝛ dispensatio propter illos qui nō erāt clerici. nec dicit' ligare clericos sed facit actuz validū vel invalidū ratione alioꝝ. fꝫ respectu Jacobi qui erat clericus satis est q compromissum ꝛ snia tenue

runt inſpecto iure cõi vt .s. dictum eſt. Item q2 ſubiect' cauſaz illam deciſionibus ſtatutoz illius curie z eius ſtilo. facit qđ no. Archi. ij. q. vi. nõ ita. z Jo. cal. i dcã diſputatõe. Statutis z q doc. marie modernos i. d. c. qđ dicis. vbi cõcludit' q ſi eã dici vẽtilat' coram iudice ſeculari itellat' ẽt circa pẽptionẽ i ſtantie ſm ſtatuta illius curie: ita q q oia dz regulari ſm ſtilũ illius foꝛi. Nec hz obſtare ſi dicat' q de progõe ꝓmo ſcã q magnificũ dñm ad petitionẽ ptiũ nõ apparet ſcriptura: q2 fuit deꝓdita ꝛc. q2 dico q erquo in ſecũda petitõe poſtea ſcã dcõ dño de voluntate z ſubſcriptiõe ptiũ narrat' q dñs al's progauerat z petebat' q iteꝝ ad tres dies ꝓrogaret: qđ z factũ extitit q dictũ dñm: ſatis pbat' ꝓma ꝓꝛogõ. q2 qñ ali qđ enũciat' ſi. ptes qđ neceſſario req̃rit' ad validitatẽ ei' qđ gerit' ꝛbba enũciata, pbãt enũciationẽ ad validitatẽ illius act' vt ẽt er. no. i. l. optimã. C. de ꝓbẽ. z cõ. ſti. facit ẽt qđ no. bar. i. l. i. z ij. C. de rela. Itẽ ſup actis ẽt ſbalibus ſtat' cõfeſſioi ptiũ erquo reſultat, pbabile dubiũ vt ẽ ter. no. in. c. ſi. de. pba. Et hec de quarto principali. Quito p̃ncipal'r q̃rit': an pp exceptõz cõueritatis cãe oppoſitã q ꝓbi. i curia ptãtis reſpcũ iac. clerici i mioꝛib' ꝓſtituti ipſa cã dẽat remitti ad curiã eccleſ vl' q curia ptãtis dẽat ꝓcedere ad executõez dcõ laudi perti/tã q. d. ꝓbi. q pte ſua tñ. itẽ q̃rit' an añ q̃. d. ꝓ. i aliq̃ audiatur i dcã curia dẽat aſtrigi ad vãdũ fideiuſſiõez petitã fz foꝛmã. ſtatuti ꝛc. in quo dubio habẽte plẽs ptes. dico p̃ncipal'r ꝓſiderãdũ an ſnia lata ꝛ dictos fratres, quoꝝ vn' repit' clericus i mioꝛib' valeat ſaltẽ reſpcũ alt'i' q̃ ñ ẽ cleric': z vtruz ꝓ ſuppoſita validitate potuerit executio ipſi' peti coram iudice ſeculari Et q̃tũ ad caſuz nr̃m idubie dd. q. d. ſnia tenuerit ꝓtra vtrũq; q2 fuit lata, ab arbitris i quos potuit ꝓꝛomitti ſz eẽnt laici vt .s. diri. Quinimo pl' dico q ſi ſnia foret lata a iudice ſeculari deberet tenere ſnia ꝛ illũ q̃ ñ ẽ cleric' q pte ſua z hoc i ſepabilib'. i idiuiduis ãt dz tenere q̃ ad ñ clericũ i totũ. hoc p bo. p ter. l. vna. C. ſi plures vna ſen. iũcto eo quod ibi no. bal. p' p̃n. i. i. col. nã ibi dz i ter. q ſnia lata ꝛ plẽs collegas ſimpl'r iducit obligõez q pte ita q q̃lz vẽ ꝓdẽnat' i. dimidia: z ſic tal' ſnia hz effectũ ſepabilẽ. merito vtile ñ vitiat' p̃ iutile. rel'a vtile z qđ ibi no. de reg. iu. li. vi. z. l. i. §. trebati'. ff. d aq̃ q̃t. z eſt. Et idẽ dd i indiuiduis nã ſicut a p̃ncipio põt q̃lz collega ſeu ſocioꝝ i ſolidũ ꝓueniri ter. i. l. loci coꝛp'. §. ſi fũd'. cũ ſe. ff. ſi ſerv̄. ita z ſi ꝓuenũt' plẽs quoꝝ alt'ꝝ ñ poſſat ibi ꝓueniri dz ſnia z q̃lz obligat' in ſolidũ z dz valere ſnia reſpcũ ei' q̃ poſſat ibi ꝓueniri. ad hoc qđ no. bal. in. d. l. vna. Vñ ad ꝓpoſitũ reſpcũ executõis ſnie dico q q̃ten' ſnia arbitroꝝ ꝓtinet fcm̃ ſepabile põt peti executio coram ptãte ꝛ. d. ꝓ. q nõ ẽ cleric': p pte ſua. nec põt excipe de clericatu alt'i'. q2 quo ad eũ p ſua pte nullũ ſubeſt impedimẽtũ ar. d. l. vna. z. d. l. loci. §. ꝓpetit. nã quo ad iſtud liberas edes hz ꝛc. vt ibi in ſilt' dr. q̃ten' ꝓ o dcã ſententia ꝓtinet fcm̃ inſepabile vt in redditiõe rõis põt. d. ꝓ. ꝓueniri inſolidũ q2 ſic vẽ ꝓdẽnat' vt .s. dcm̃ ẽ Et cõpelli põt ſm ſtatutũ dare fideiuſſoꝛẽ ſaltẽ p pte ſua. p alia ꝓ o pte põt z dz adiri iudex eccliaſtic' vt mãdet ſnias executõi ꝛ clicũ ad qđ tẽt' vt. d. l. a diuopio. in p̃n. ff. de re iud. nec p p̃dcã ꝓtinentia cãe diuidit', q2 ꝓgnitõ z executõ hz effectũ ſepabilẽ reſpcũ diuſaꝝ pſõaꝝ nec curãdũ de ꝛietate ſniaꝝ q̃s iudex poſſz exer. q̃ int' diuſas pſonas ar. l. a ſnia. ff. de ap. itẽ pp diuerſas q̃lita tes pſonaꝝ ñ ſuat' rel'a de ꝓtinẽtia cãe vt p bãt' in. c. fi. de iudi. Et pfecto in caſu nr̃o nõ põt allegari aliq̃ ꝓtinẽtia cãe cũ ꝛ quẽlz põt peti executio coram iudice ſuo q̃tenus ſentẽtie obligõ eũ tãgit vt pz er p̃dictis: z facit qđ legit' z no. i. c. vno de obli. ad ra. z. l. i. ff. de pe: Ad Ultimũ, nũq̃d valeat captura fcã per iudicẽ ſecularẽ ꝛ clericũ cõiugatũ nõ incedẽtẽ in habitu z tõſura. nec ter monitũ ꝛc. Dico q ſic. q2 talis in nullo gaudet p̃uilegio eccliaſtico. nec req̃rit' ꝛ eo aliq̃ mõitio ſed ſtatiz q ñ incedit in habitu z tõſura pdit oẽ p̃uilegiũ vt ẽ ter. in. c. vno. de cle. ꝓiu. li. vi. z ibi apte ſ no. io. an. z idẽ ipe no. in addit. Spec. de cle. cõiug. poſt. prin. Vi. Cõ. xxxiij.

In nomine dñi nr̃i Jeſu xp̃i eiuſq; genitricis Marie. Sup qõnis materia que i preſentiaꝝ vertit' int' clerũ piſanum ex vna. z hoſpitale nouũ ſanctiſpiritus de Piſis ex parte alia ſuper q̃buſdã cõibus onerib' noꝛuit' diſtributis q dcm̃ clerũ piſanũ aſſignata pte ꝓ o rata dcõ hoſpitali. Vnũ q p̃i' dico animaduertẽdũ q dcũs cler' hz ꝛ dcm̃ hoſpitale intẽtionẽ fundatã vt cũ eo cõcurrat, p rata ipſum cõtingẽte tã iure cõi q̃ loci cõſuetudine ar. optimũ z q̃ſi exꝓreſſum in. c. accedentibus. de p̃ſcrip. z in. c. req̃ſiti. de teſta. z. c. cũ inſtantia. de cenſi. z de ſtatu mona. recolẽtes. Hec iſtud p̃ſertiz pp lõgiſſimã conſuetudinẽ reuocat' in dubium que in talibus õneribus eſt pmarime attẽdẽda vt legit' z no. xviij. q. ij. ſeruitiũ q glo. in. c. q2 cognouimus. x. q. ii. Ex quo infero quod hoſpitali alleganti nunc ſe non teneri ad ſubeundam partem onerum impoſitoꝛum per clerum piſanum incumbit onus ꝓbandi exemptiõez z liberationẽ ita q ſi nõ ꝓbat itẽtionẽ ſuã clariſſime dz ſuccũbere vt i. c. in p̃ntia de ꝓba. z in. c. cũ venerabilis. z. c. cũ dilect'. de relig. do. z in. c. incibit. z in. l. in exceptionibus. ff. de ꝓba. z. l. i. ff. de excep. in p̃iu. Examinandum eſt ergo nunc̃d hoſpitale ꝓbet ad plenum intentionẽ ſuam. ſ. liberationẽ ſeu exemptionẽ reſpectu ꝓtributionis dictoꝝ onerum.

Et p̃imo exaiãda eſt liberatio que allegatur facta per officiales cleri. piſani capitaneos vulgariter nuncupatos.

Secundo p̃incipaliter preſuppoſito q dicta liberatio ad caſum noſtrum ſe nõ extendat: An poſſit dictũ hoſpitale ſe tueri virtute litteraꝝ apoſtolicarum ex poſt facto impetratarum p̃ſertim attento proceſſu inde ſecuto p ſubdelegatum apoſtolicum. Circa p̃imam partem meminí alꝛs me ſatis plẽ ꝓſulendo ſcripſiſſe in fauoꝛem dicti clerici: z q2 dictum conſilium adhuc conſiſtit apud officiales dicti cleri nõ me extendam circa iſtam partem niſi quedã breuiſſime addẽdo ad maioꝛem coꝛroboratiõnẽ concluſionis tũc p me facte. Cum. n. liberatio q̃ pretendit' facta per capitaneos dicti cleri fuerit redacta in ſcriptis per dominum Thalanum tunc ſyndicum z camerarium dicti cleri vt patet in libꝛo ipſius cleri ſtandum eſt ipſius ſcripture bñtis officium de publico ſtãdum eſt in ſpectãtibus ad officium ipſius vt in. l. quedã. §. nũmularios. ff. de eden. vbi hoc exꝓreſſe tenet Bar. facit quod no. Jnno. in. c. i. in fi. de fi. inſtru. habet. n. dictus camerarius z ſyndicus ex officio ſuo z longa conſuetudine redigere in libꝛis cleri omnia ſpectãtia ad dictum clerum: z ex conſuetudine etiam datur fides illius libꝛis p qua facit. c. cum dilect' de fi. inſtru. Et per maxime hoc dicendũ in caſu noſtro i quo per aliam ſcripturam magis auctenticã dicta liberatio ꝓbare non poteſt. vt ex infra dicẽdis apparebit. dicta vero liberatio ſcripta per manũ dicti Thalani refert ſe dñtarat ad onera tunc tpis diſtributa z cuilibet de clero ꝓꝛo rata cõtingente aſſignata z deſcripta i quibuſcũq; libꝛis dicti cleri vt clare patet ex inſpectione ſcripture inde confecte: ergo non dz extendi ad alia debita totius cleri que tunc non erãt diſtributa: nec in libꝛis cleri deſcripta. q̃q̃. n. liberatio ſit fauoꝛabilis vt legitur z no. in. l. tale pactum. ff. de pac. z. l. non ſolum. §. ſi liberationis. ff. de libe le. z ar. in. c. ex litteris. de ꝓba. tamẽ quãdo eſt deſcripta aut ad certum tempus: aut ad certa loca nõ operatur vim ſuam vltra exꝓreſſa z comꝓhẽſa vt ẽ ter. no. in. l. aurelius. §. totius. ff. de libe. leg. facit. l. talis ſcriptura. in fi. ff. de leg. i. Hinc eſt q ſi eximit' monaſterium cuz capellis habitis non extendit' exemptio ad capellas habẽdas vt no. in. c. q2 circa. de p̃uile. facit quod in fi. legit' z no. z maxime per Bar. in. l. fi ita. ff. de au. z ar. le. Et indubio interpretandum eſt ꝓtra hoſpitale quod fundat ſe ſuper dicta liberatione quare verba dicte liberatiõis nõ fecit per verba latiora z clariora deſcribi vt plene no. per Bar. in. l. veteribus. ff. de pac. Quinimo attentari poſſet etiã ſi dict'. Tala. exꝓreſſe conſcripſiſſet liberationẽ ſimpliciter ab omnibus onerib' impoſitis z imponẽdis nõ valuiſſet dicta liberatio per ſolos capitaneos facta: q2 remittere debitum clarum z liquidum eſt dare vt in. l. ij. ff. de calum. legitur z no. in. c. veniens. el. i. de reſti. Officialis autem non põt donare nec remittere ius clarum ciuitatis vel collegij vt in. l. preſes prouintie. C. de trã ſac. nec habens adminiſtrationẽ quãtuncũq; pleniſſimã poteſt donare vt in. l. ꝓtra iuris regulas. ff. de pac. z. l. filiuſſamilias. ff. de dona. in. c. fi. de offi. vica. li. vi. nec puto hoc caſu valere cõſuetudinẽ in ꝓtrarium cum non poſſint remitti iura aliarum eccleſiarum ſine debitis ſolennitatib' a iure requiſitis: nec valet conſuetudo in cõtrariũ vt no. Jo. an. in. c. nulli de rebus eccle. non alie. z eſt ter. notabilis iũcta glo. ũ. in. c. cũ cauſa de re iudi. Ex his infero ad liberationẽ quã poſtea effecit dictus dñs Thalanus tanq̃ camerarius z ſyndicus dicti cleri: non. n. illa liberatio extendit ſe ad onera poſtea imponenda. tum ex defectu poteſtatis. vt pz per predicta. tum ex defectu volũtatis. q2 ſemper retulit ſe ad formã liberatiõis facte per capitaneos cleri in qua nil dicebat' de oneribus imponendis z diſtribuẽdis. ergo dicta liberatio ipſius camerarii debet reſtringi ad contenta in deliberatione capitaneoꝝ ad hoc ter. notabilis in dicta. l. aurelius. §. teſtamẽto facto. ff. de libe. lega. facit quod no. in. c. venerabilis. de excep. Nõ

obſtat tertio

obstat tertio scriptura.quedã que super hoc reperitur in prõ thocollo cuiusdam ser Gasparis tunc notarij dicti hospitalis:quia quatenus mentionẽ facit de oneribus imponendis ꝛ nondum distributis.illa scriptura reperitur facta in margine dicti prothocolli alterius manu sine testibus ꝛ sine die ꝛ loco:quare ex multiplici ratione nõ debet fidẽ facere. Prõ quia est alterius manu facta ideo suspecta de falsitate vt est ter.in.c.inter dilectos.de fi.instru.facit dictum.c.cum venerabilis.de reli.do. Secundo q2 etiã si esset manu eiusdẽ,scripta non debet facere fidẽ.quia notarius non potest sine iudicis auctoritate addere etiã in prothocollo id quod obmisit quando illud non est de necessario concomitantibus contractũ sed de validantibus ꝛ corroborantibus:quia est suspitio de falsitate vt no.Jo.an.post Spe.in addi.Spec.in ti.de instru.edi.§.instrumentũ.versi.sed nunquid confecto,pro quo optime facit ter.in auc.de here.ꝛ fal.§.si vero absunt.sequitur Anto.de bur.in.c.ex litteris.de fide instru.ad idem notabile dictũ Jo.an.in addi.Spe.in ti.prime allegato.§.ostẽso.v.illud quoq;.vbi sequendo opiõz cuiusdã doctoris dicit q̃ si notarius in prothocollo dixit hoc fuit cassuz de voluntate partiũ nec apposuit testes nõ credit notario.ꝛ talis cancellatura non valet ꝛ ea nõ obstãte põt sũmi inde publicũ instrumentũ.ꝛ hoc dcm̃ sequit Ant.de bu.in.c.cũ.p. tabellio. de fi.instru.Et prefertiz hoc dicendũ in casu nr̃o cũ adsit alia notabilis cõiectura q̃ dcã additio nõ fuit descripta p dictũ ꝑ Gasparem:q2 idem ꝑ Gaspar in quodã alio instr̃o confecto sup dependẽtibus ab hac mãrettulit se ad liberationẽ capitaneorũ descriptã manu dci dñi Thalani tũc camerarij i libris cleri. Ex q̃bus oibus ꝛ bis q̃ alꝫ dixi in alio ꝓsilio pall.satis dilucide apparet dictũ hospitale deficere in itentione sua p verba liberatõis fcẽ p dcõs capitaneos. Venio nunc ad Secundam partez nunquid possit se tueri ex litteris apostolicis ꝛ processu inde secuto.Et videt primo q̃ sic quia summus pontifex põt ꝛctum invalidũ sup iurib' ecclesiaꝝ validũ reddere ẽt partibus invitis,cũ habeat in istis plenitudinem potestatis ꝛ in eis semp eius auctoritas intelligit' excepta vt in.c.venientes.de iur.iu.ꝛ.c.ꝓposuit.de concess.preben.p Jo.an.in.c.a nobis de deci.per ter.cũ glo.in.c.cõstitutus.de rescrip.cũ si.sed papa mandauit illam liberationez factam per caputaneos cleri confirmari supplendo ex plenitudine potestatis omnez defectũ siqui forte in eadẽ intercesserit vt patet in litteris apostolicis:ergo non põt amplius allegari aliquis defectus vt in.c.i.de transac.ꝛ.iij.q.vi.hec quippe.ꝛ quod legit' ꝛ no.in.c.i.ꝛ.ij.de cõfirma.vti.ꝛ nõ licet de facto principis disputare.xvij.q.iiij.§.qui autem. Sed p̃ dictis nõ obstantibus que vere non obstant ꝓtrariã sniaz arbitroꝛ preualere.Et in p̃mis firmiter teneo dcãs litteras tãq̃ subreptitias forẽ ipso facto irritas ꝛ inanes. Cõmisit enim impetrans subreptionẽ p̃cipalit' in duobus.Prõmo dũ asseruit capitaneos cleri absoluisse ꝛ liberasse dcm̃ hospitale ab omnibus oneribus ipositis ꝛ deinceps imponendis ꝛ indicendis ꝛc.Cũ tñ de imponẽdis ꝛ describendis nulla fuisset facta mentio in deliberatiõe capitaneorũ. Secũdo dũ asseruit capitaneus predictos habuisse ad hec ꝛ ad alia pagẽda sufficientẽ potestatem a toto clero pisano.cum tamen nunq̃ super predictis probare poterit potestatem eis fuisse traditã a clero Subreptio autem vitiat litteras gratiosas ipso facto sine ope exceptionis vt legitur ꝛ no.in.c.ad audientiã.ij. de rescrip.ꝛ in.c.si eo tempore.e.ti.li.vi.ꝛ.c.i.ꝛ.ij.de filij.pres.co. li.ꝛ est bonus ter.in.l.i.ff.de nata.resti.nec secundũ omnes valet processus inde secutus cum habens potestatem ex illis ꝓcessit non in forma iudicij ficut in casu nostro ꝓcessum extitit parte non vocata ꝛc.vt no.Jo.an.post Cõpo.i.d.c.ad audientiam.Ego allego ad hoc ter.apertum in.d.c.constitutus.in fi.de rescrip.Quinimo plus legẽdo tenui in dicto. c.ad audientiam.q̃ si executoꝛ litterarum apostolicaruz subreptitiarum ꝓcederet in forma iudicij.nihilominus non valeret processus si in eisdem litteris conceditur gratia ꝛ imprimitur iurisdictio.quia cum iurisdictio sit tunc accessoria ad gratiam sicut ipsa gratia redditur nulla ipso iure per subreptionem.ita ꝛ iurisdictio tanq̃ accessoria vt probari videt' in.dicto.c.ꝑstitutus.in fi.quod loquit' indistincte.ꝛ facit.c. si super gratia.de off.dele.li.vi.vbi probatur q̃ sicut gratia iam facta non expirat per mortem concedentis etiam re integra.ita nec potestas data executoribus tãq̃ accessoria ad ipsam gratiam sicut sustinet' vltra suaz naturã vigoꝛ gratioserõne accessoꝛij.ita debet corruere ipsa gratia corruẽte.nec

cõtrarium probatur ꝑ aliqua parte iuris. Nemo autem dubitare potest quin casu predicto illa subreptio habeat vitiare cum omne expressum quo tacito princeps saltem nõ ita de facili litteras concessisset hẽat inducere subreptionẽ vt in.c.postulasti.ꝛ.c.sup lr̃is.de rescrip. Si autẽ exposuisset pape q̃ liberatio fuisset facta respectu onerũ impositoruz:ꝛ q̃ capitanei nõ hẽbant ad hoc potestatẽ ꝛc.non obtinuisset illas litteras quod maxime colligit' ex eo:q2 papa mãdat cõfirmationẽ fieri si ita est vt fuit narratum:ꝛ onus probãdi ita esse incũbit ei qui illa expressit vt no. Jo.an.in.c.i.de lit.cõtes.li.vi.Preterea papa concessit illas litteras sub cõditione:si ita est:vt patet in eis:deficiente q̃ conditione defic̃ gratia vt in.c.cum adeo.de rescrip.nec confirmatio postea facta p subdelegatũ pape hz clero obstare:tum q2 fuit facta vigoꝛe gratie nulle: tum q2 pars non fuit vocata vt ī.c.omnia ꝛ.c.caueãt.iij.q.ir ꝛ in.c.pe.de re.iudi.ꝛ.c.inter dilectos.de fi.instru. Secũdo principaliter nõ valuit in se processus inde secut':q2 firmiter credo clerum in confirmatiõe fuisse citãdum:q2 cũ de hoc iaz alꝫ fuisset ꝓtroversia inter partes vt ipsemet papa narrat in suis litteris ꝛ papa mãdet confirmationez fieri sub illa clꝫ si ita est:videt' expresse cõmisisse cause cognitionẽ:vbi aũt exigitur cãe cognitio semp debz pars aduersa citari.ad hoc glo. no.in de.pñti.de censi.in verbo cõstituerit.ꝛ in de.ij.ꝏ penis in verbo cõstiterit.ꝛ in de.i.eo.ti.in verbo cõmode in fi.q̃ sũt satis notabilia. Ad idem allego ter.iuncta glo.ꝛ Bar.in.l. nec quicq̃.§.vbi decretũ.ff.de off.procõ.allego Inno.i.c.i.p pe fi.de confir.vti.vbi expresse tenet q̃ in cõfirmatione actus legitimi ꝛ iudicialis debz pars vocari.facit quod no.idem Bar in.d.§.vbi decretũ.vbiz q̃ in qualz iudicis interlocutoria ex qua pars ledi põt oz pars vocari.,pbatur p.c.caueãt.ꝛ.c.oia iij.q.ir.vbi patet q̃ nil preiudiciale est attentandũ cõtra ptẽ absentem. Ad idem.c.i.de causa pos.ꝛ proꝑ.ꝛ.c.inter quattuoꝛ.de ma.ꝛ obe.vbi papa expresse dicit q̃ ꝛctinauditã ptez nil faciendum est:nec negari põt quin clerus lederet' si dicta confirmatio teneret ar.eorum que no.in.c.i.ꝛ.ii.de cõfir.vti.maxime supplẽdo ex plenitudine potestatis.omnẽ defectũ sic papa mandat in ea suppleri. Hec ob.huic cõclusioni si forte diceret' dominũ papam dedisse potius executorẽ q̃ iudicez, executoꝛ aũt põt procedere iuris oꝛdine nõ seruato:ꝛ sic assumere viam meri executoris iuxt̃ no.in de.vnica.de off.dele. ꝛ per Inno.in.c.fi.de prescrip.Et ideo audio i facto isto quẽdam cõsuluisse de quo admirari non sufficio:per superius allegata ꝛ est glo.que idem tz in.c.pastoralis.§.q2 ꝏ de offi. dele.loquit'.n.in executoꝛe dato ad beneficium cõferendũ.ille.n.potest procedere pte nõ vocata:q2 per actum collatiõis nullum preiudiciũ generat' abñti possessoꝛi vel'ius ꝓtendẽti hinc est q̃ etiã oꝛdinarius iferioꝛ pretẽdens aliq̃ beneficiũ de iure vacare potest illud cõferre possessoꝛe non vocato vt ẽter.in.c.lzeps.de prebẽ.li.vi.ꝛ ibi bona glo.que reddit predictam rationẽ.sed actum preiuditialẽ non exercet pte absente vnde non potest illum inducere in possessionẽ possessoꝛe non vocato vt est ibi ter. Sed vbi datur potestas executoꝛi circa actum qui potest esse preiudicialis pt̃inec delegãs adhibuit prius cause cognitionẽ super executione fienda mandat' ne duz simpler executio sed etiam cognitio.ita q̃ tenet' talis cõmissarius partem vocare ꝛ audire suas exceptiones.q2 succedit loco mandatoris qui idem debuisset facere vt est ter.apertus fin cõmunẽ lec.in.l.ꝛ si nõ cognitio.C.si ꝛctius vl'vti.pub. canonizata.xxv.q.ij. Et expresse in terminis nostris voluit Bar.in dicta.l.vbi dicit q̃ quando cõmittit' executio alicuꝰ acti nulla precedente sententia non potest ad executionem peruenirī nulla precedẽte cognitione.l.i.C.de execu.rei iudi. ꝛ mandando executionẽ videt' mãdare cognitionẽ vt in.d. l.ꝛ si cognitio.ꝛ idem in effectu voluit in.l.a diuo pio.§.i.ff.ꝺ re iudi.vbi plenius explicat hunc articulum.ꝛ no.per canonistas in.c.decetero.de re iudi. Ad idem quod notat Inno. in.c.cum olim.ij.de priuile.vbi dicit q̃ lz papa mandet aliquẽ in possessionẽ induci amoto quolibet illicito detentoꝛe intelligitur parte vocata nisi papa expresse mãdet contrarium vel prius tulerit super illa sniam partibus vocatis.q2 nõ ẽ de intentione principis preiuditium generare abñti l.fi.C.si per vim vl'alio modo.l.meminerint.C.vnde vi.c.cum ex litteris de in inte.rest.l.ij.§.si quis a principe.ff.ne q̃d in lo.pub.ꝛ.c. super eo.de offi.dele.cum aliis iuribus superius allegatis. Ad predicta facit notabilis theorica Vinc.ꝛ aliorum doctorum in.c.exanimata.de iudi.vbi dicũt q̃ nisi euidẽter appareat principem comissionẽ fecisse per viam inquisitionis in/

telligitur semper illam fecisse per viam iudicialis cõmissiõis ar. in. illo tex. 7 qz res de facili reducit' ad naturaz suaz. xxxv. di. ab exordio. Et maxime hoc dicendũ in casu nostro in quo papa per illam cl'am: si ẽ ita: mandauit cãe cognitionẽ asserendo q̃ de illo fcõ nõ hẽbat plenã notitiã 7 ibi narrat' vt plurimũ factuz a clero 7 cõtra cleruz: quõ ergo poterat cõmissario ꝓstare ita esse vel nõ clero nõ vocato. cũ causa ꝓ merita p̃tiũ assertione pandant'. d. c. cum ex lris. 7 d. l. fi. C. si ꝯ ius vt vti. pu. et profecto ꝓsules ꝯriũ ad p̃dicta nõ aduertit. ¶ Et ex oibus predictis ꝓcludo dcãs litteras apostolicas fuisse 7 eẽ nullas ex vitio subreptiõis. nec ꝓcessum inde secutũ valuisse seu valere: tũ qz factus vigore litterarũ nullarũ: tũ qz pte non vocata. ℞ō obstat cõtrariũ. s. p me fctũ qz ꝓcedit eo casu quo dñs papa simplicit' 7 ex certa scia ꝓfirmasset qđ hic facere noluit: nec bz opitulari q̃ mãdauerit suppleri oẽm defectũ ex plenitudine potestatis: tũ quia nõ simplicit' hoc mãdauit sed sub cõditiõe si narrata eẽnt vera: tũ qz illa cl'a solum refertur ad defectus circa solẽnia iuris vt no. Spe. in ti. de lega. §. nunc ostendẽdũ. ℣. xviij. 7 Archid. in. c. cenomanen. lvi. di. Jn cãu aũt nr̃o illa liberatio capitaneoꝝ non se extẽdit ad casum nostrũ ex defectu p̃tis 7 volũtatis vt. s. dixi. Et sic dicta cl'a nihil operat' quo ad casum nostrũ etiam si simpliciter fuisset apposita. Et hec sufficant. Mi. Abb. Vicu. Dan.

Cõ. xxxv.

Actum sic ꝓponit'. D. Joannes olim papa. xxij. ꝓsituit certos officiales aplicos ĩ ciuitate Flozẽtie: q̃bus dedit potestatẽ 7 licẽtiã indicendi sniam octuaginta miliũ flozenozũ int' omnia beneficia posita in dominio cõmunis flozentie tam exempta q̃ nõ exempta vt in ipsa cõcessiõe latius cõtinet'. 7 eremit ab illa cõtributiõe beneficia dominoꝝ cardinaliũ 7 iurta potestatẽ tributam secuta extitit impositio 7 distributio int' omnia beneficia illis beneficijs cardinaliũ dũtaxat exceptis: demũ tractu temporis cũ cler' tã vigore suprascripte ipositionis fcẽ cũ exemptione cardinaliũ mõ predicto q̃ quarũdã aliarũ impositionũ simplicit' factarũ multũ aggrauaretur in vsuris 7 interesse qz recepit illas pecunias mutuo: impetrauit nuprime a papa Martino vt p vsuris 7 interesse predictarum impositionuz que ascendunt ad summã nouẽ miliũ flozenozum possit beneficia omniũ etiã exemptoꝝ p rata cõtingẽte collectare vt leuius quisq; valeret sufferre 7 tollerare partẽ contingentẽ a quorũ impõne quedaz abbatie q̃ tempore impositiõis dictorum octuaginta miliũ flozenozũ erant in cõmenda cardinaliũ: nũc aũt habent ꝓprios abbates nituntr se subtrahere allegãtes q̃ ista summa nouẽ miliũ flozenozũ dependet ab impositione suprascripta: a q̃ ipse abbatie respectu cardinaliũ erant exẽpte. Queritur quid iuris.

¶ Saluatoris Jesu xp̃i eiusq; matris p̃sidio inuocato. Arbitroꝝ q̃ ex triplici capite dicte abbatie teneantur ad contributionem dictorũ nouẽ milium flozenozum.

¶ Primo quia beneficia cardinaliũ fuerunt exempta ab illa iposione capitalis dũtaxat nullaq; facta fuit tũc mentio de vsuris 7 interesse postea secuturis ideo non debet extẽdi ad interesse 7 vsuras postea secutas. ter. est no. i. l. fi. §. luti° titi°. 7 ff. de condi. inde. vbi ꝓbat' q̃ restõ in integrũ cõcessa res p̃cũ capitalis nõ extendit' ad vsuras inde secutas etiã q̃ plus est existentes tpe restitutionis cõcesse. Ad idez facit quod legit' 7 no. in. l. iiij. C. depositi. 7 per glo. optimam in. l. eleganter. §. nõ solum. ff. de dolo. Item ex sepatis nõ fit illatio ĩ. c. ij. de transl. prela. ẽt. l. neqz natales. C. de ꝓba. sed vsure 7 interesse inde sequẽtia sunt sepata a ꝓma impositiõe respcũ capital'. ergo extẽptio circa vnũ nõ extendit' ad reliquum. Et preserim hoc dicendũ in hoc priuilegio qđ veniebat in preiudiciũ aliorum beneficiorum nam quatenus priuilegium ledit ius alterius debet stricte interpretari contra illum vt in. c. cum dilectus. de consue. no. Jnno. in. c. cum dilecti. de dona. et Bar. in. l. beneficium. ff. de constitu. prin. Nec obstat si dicatur q̃ hoc interesse ꝓuenit occasione illius capitalis a quo illa beneficia cardinalium erant exempta. 7 sic imputandum est illis clericis morosis qui non satisfecerunt in termino: nec mora vnius ex alijs esse dãnosa: 7 damnũ qđ qs sua culpa sentit sibi 7 nõ alij ex imputare vt in. c. mora. 7 rel'a dãnuz de reg. iu. li. vi. 7. c. quenit. de fide inst. 7. c. dilecti. de fo. com. Ad i dẽ tex. in. l. aurelius. in. §. legatũ ẽ. ff. de libe. lega. vbi ter. no. dicit q̃ legatũ liberationis extenditur ad accessoriũ vsuraꝝ post testũ ℞ctum quia rñdeo hoc ꝓcedere inspecto iure cõi. sz hic fit ipositio istorũ flozenozũ anẽte 7 bñficio cõcessionis papeq; papa cõsiderans guerras 7 alia discrimina que difficultauerunt solutionẽ capitalis cõcessit vt hec damna inde sequentia omnes sentirent: vñ posset attemptari q̃ etiã si dicti cardinales haberẽt dicta beneficia nunc in commenda. q̃ ad hanc contributionẽ possẽt illa coerceri cum ab ista impositione non eximantur.

¶ Secũdo capite obligant' dicta monasteria. qz dicta extẽptio fuit concessa eis non ꝓpter beneficia sz fauoze cardialium qui illa beneficia detinebãt: vñ ex quo quenerunt ad manus illoꝝ cessat dicta exemptio: qz beneficiũ personale psonã sequit' 7 extinguit' cum persona vt in regula priuilegiuz. de reg. iu. li. vi. 7 cessante causa cessare bz effectus vt in. c. cum cessante. de ap. quod ꝓcedit etiã in priuilegijs vt ĩ. l. gñalr. C. d epi. 7 cleri. canonizata. xvi. q. i. gñalr. hĩc ẽ q̃ cũ ꝓtilegiũ incipit eẽ nociuũ cessat ꝓtilegiũ vl saltẽ ẽ reuocãdũ vt ĩ. c. suggestũ 7. c. dilecti d̃ decl. 7 ĩ. l. ex facto. ff. d̃ vul. 7 pupil. 7 lxiij. di. §. verum. 7 dignũ est vt hi qui cũ alijs vitã ducũt simile sentiant in legibus disciplinã d̃ statu mona. c. recolẽtes. Ad idẽ tex. no. in. c. i. §. i. de priui. li. vi. vbi dr̃ q̃ si papa cõcedit priuilegium monasterio vt nullus eos audeat monacos illi' monasterij excõicare suspẽdere vel interdicere: stat priuilegium quocunq; loco monaci se cõferãt: dummõ semp sint monaci illius monasterij: sed si aliqui ex eis mittant' ad aliquos priuratus 7 subiectos dicto monasterio; 7 ibi gerunt regimẽ illoꝝ priozatuũ. vel ibi habitẽt tanq̃ monaci tunc. n. 7 si bene possint reuocari ad primũ monasterium. 7 sint monaci taz primi monasterij q̃ priozatus. ratiõe tamẽ eiusdẽ priozat' non erẽpti poterũt illi monaci ab eo excõicari interdici vel suspẽdi causa vltima exigẽte qz cessat priuilegiũ ex quo non sunt monaci primi monasterij tñ ad idem tex. in. c. cum capella. de priuil. Jdeo dico in casu nostro q̃ cum dicta monasteria exiuerint manus cardinalium presuppositio q̃ dicti cardinales fuissent ab hac impõne exempti non debẽt abbates illo beneficio vti prescriptis rationibus.

¶ Tertio capite salti respectu totius non possunt dicta monasteria pretendere exemptionẽ. quia hec impositio nouem miliũ flozenozũ non descendit totaliter ex illo capitali octuaginta milium flozenozum a quo cardinaliũ beneficia fuerunt exempta sed etiã ab alijs impõnibus a quibus non fuerãt exempta vt patet in litteris pape: 7 sic cessat ĩ illis oĩs excusatio Ex quo euidenter colligitur q̃ non fuit de mẽte. d. pape illa beneficia illo respectu ab hac ipositiõe liberare. si. n. voluisset distinxisset extimẽdo ab interesse illius mpositiõis. Quare ex predictis omnibus concludo dicta monasteria oĩno teneri sicut alia beneficia ad contributionẽ dictoꝝ nouem miliũ florenoꝝ dicta excusationenon obstãte.

Nicolaus de Tudes. Ab. Monsi. xxxvi.

In dei nomine Amẽ. Circa ꝓmum dubiũ quo queritur. An minoz frater possit petere a maiori q̃ cõmunicetur apotheca 7 nomina debitorũ in libris societatis descripta. Dico hoc dubiũ dependere ab alio. An acquisita q̃ filiũ in potestate viuẽte patre si nõ apparet vnde acquisiuit presumi debeat illa prouenisse ex bonis paternis vel ex industria filij seu aliũde. nã in casu nostro p̃supponit' filiũ in potestate 7 rariisse societatẽ cum forense suo ꝓprio nomine. 7 multa inde acquisiuisse. nec apparet an habuerit capitale a patre suo seu ex bonis paternis vel aliunde. Si. n. capitale nõ processit ex bonis paternis certo certius ẽ q̃ illud 7 quicquid inde prouenit censet' aduentitium. nec venit ĩ diuisione bonoꝝ cum fratre minori. sed illud est suum p̃cipuũ vt. l. fi. 7. l. filio lz in sacris. C. de collo. no. in. l. cum oz. C. de bonisq; li. 7 expressius habet' insti. q̃ quas perso. no. acq. in prima colun. ℣. ne quod ei ex suis laboribus. vel ꝓspera fortuna accesserit 7c. Si vero capitale ꝓcessit ex bonis patris. tũc id quod solet attribui pecunijs acqrit' patri. 7 sic veniet in diuisione. quod vero attribuit' persone acquirit' ipsi filio 7 minime venit in diuisione 7 in dubio medietas lucri attribuitur pecunie medietas ꝓsone vt no. voluit glo. 7 Bar. post eam in l. i. C. ꝓ socio. 7 facit tex. in. l. si non fuerit. ff. e. ti. Et ita puntaliter in casu isto decidit Bar. in. d. l. cum oz. 7 in. d. l. i. vbi dicit q̃ si filius fuit licite lucratus cũ pecunia medietas acquiritur patri tanq̃ ꝓfectitium 7 alia medietas filio tanq̃ aduentitium. qz peruenit ex laborib' suis. quare dico in proposito nostro q̃ si posset apparere q̃ capitale processit ex pecũia paterna. medietas lucri erit precipua filij. 7 loquor de lucro tangente filium ꝓrata alia vero medietas venit in diuisione cũ fratre minore. Si vero dubitatur vnde peruenerit capitale vt in casu

vt in casu nostro presupponit. Formaliter formatꝫ qō ista p glo.in.d.l.cū oz.ꝫ insti.p quas pso.no.acqui.in.ỽ.ne qđ ei. i verbo pspa. Et qđaꝫ voluerūt qꝫ oz pſumi qꝫ qſiuerit ex bonis pr̄nis sicut presumit in vxore q̄ quicquid acqrit cōstāte matrimonio presumit qſiuisse ex bonis mariti vt.l.ēt. C. de dona.int vi.ꝫ vx.ꝫ.l.quitus.ff.eo.ti. Alij tenuerūt totū opposituꝫ vt pſumatꝫ qſiuisse ex sua idustria vel pspera fortuna sicut pſumit i tutore vt.l.si defunct'. C.arbi.tu. Sꝫ gl.i vtro qꝫ loco sequēdo Jo.distinguit: An pr̄ erat pauꝑ filius autez idustriosus ꝫ diligēs: ꝫ tūc presumit filius qſiuisse ex idustria sua Aut eō pr̄ erat diues filius vero negligēs: ꝫ tūc pſumit quesiuisse ex bonis pr̄is.ꝫ illaꝫ opi.approbauit ibi Odofre.ꝫ Bar.dicētes: aliud in vxore: nā in ea fit illa pſumptio pp vitandā turpē suspitionē: ꝫ ne pſumatꝫ delictū. Sꝫ in filio i dustrioso nō cadit pſumptio delicti: ꝫ idē voluerūt quidā in vxore vt no.in.d.l.ēt. Aliā solutionē posuit pal.gl i.d.l. cuꝫ oz.dicens distinguēdū. qs petat. an frater vt cōicet. an ipse q̄ qſinit petit vt pcipuū hēat. Prio casu pbet frater qꝫ ex bonis pr̄is acqſiuerit ipm capitale. Scđo cāu qꝫ pbet ipse fratꝫ maiorꝫ qꝛis q̄ asserit ꝫ petit oz.pbare.ff.de pba.l.ei q̄.ꝫ.vi.q. vlti.actor. Et hanc.ij.opi. sequitur ibi apertius: hoc firmat i auc.ex testō.C.colla.rō qꝛ in dubio fcā nō presumunt .l. in bello.§.facta.ff.de capti.ꝫ postli.re.ꝫ de offi.dele.c. cū in iure asserens ergo pbet.q̄liter autē sit pbādū: dicit qꝫ p ꝓiectuꝫ as mō predicto in ꝑma solone. Et hoc satis mihi plꝫ ꝫ in effectu icidit in idē cū ꝑma solōe. Et facit qꝫ in si.no.in clerico. nā si nō hꝫ administrationē bonorū bñficij nō pſumit qſiuisse ex bonis ecclesie sed ex sua idustria vel pspera fortuna lꝫ nihil haberet vt i.c.i.de pecu.cle.ꝫ no.in.c.cū in officiis.ỽ testi.ꝫ.xij.q.iiij.c.i. Jn cāu ergo nr̄o cōcludo p fr̄e maiori q̄ societatē cū alio aromatario ꝓrit: ꝫ pſupponit qꝫ erat valde diligens. Ex duplici.n.capite ozobtinere. Primo qꝛ ipse fuit ꝫ est in bonorum possessiōe: ꝫ sic fratri minori asserenti capitale pcessisse ex bonis pr̄nis incūbit onus pbandi p supradicta. Scđo qꝛ esto qꝫ sit recurrēdū ad cōiecturas: multas hꝫ ipse p se. Primo qꝛ ex pr̄nti presumit circa preteritu vt in.c. cū p bellicā.xxxiij.q.ij.no.glo.in.c.scribā.de pſump.sicut.n. fuit diligentissimus in acqrendo ꝓcta societate vt oz in themate: ita presumēdū ē qꝫ ipsuꝫ capitale sua diligentia paulatim vel alīs ex pspera fortuna acqsierit. ad idē.c.māđata.de presump. Scđo occurrit pſumptio pauꝑtatis pr̄ne. Tertio qꝛ ꝓrit societatē noie ppꝛio: ꝫ ita eius noīe ꝫ sui cōsocij libri intitulabātur: de pr̄e aūt nulla fuit habita mētio. Quarto i eo qꝫ pr̄ nūq̄ exegit a filio rōnem neqꝫ aliqđ lucrū: ꝫ nemo pſumitur in factis suis negligēs. ff. de pba.l.cū de idebito. ꝫ.c.sup hoc. de renūc. Quīto qꝛ filius viuēte pr̄e ex lucro emit alīqs possessiōes noīe suo: ꝫ pr̄e nō ꝓdicēte. presumit.n. ex taciturnitate pr̄na ꝫ facto filij qꝫ lucrū acqrebatꝫ sibi solu ar.in.l.si filius.ff.de pet.her.ꝫ eorū q̄ no.i.c.quenit de empt.ꝫ ven. et c.nōne. de pſump.ꝫ.l.q̄ dotis.ff.so.ma.ꝫ.l.cū oz.§.sine autez res.sepe alī. Sexto qꝛ pr̄ in testō suo nullā fecit de dicta apotheca mentionē: vñ pſumit acqeuisse bis q̄ p filiū eo viuēte disponebant. ar.i.d.§.sinautē res. Et p hec supflua remanēt alia dubia circa mām istā formata pr̄ē illud quo queritꝫ. An valeat donatio facta ipsi fratri maiori p sociū suū forensem cū excedat valorē q̄ngentorū florenorū cū non fuerit insinuata: fuit tñ facta coꝝ ꝓbis seu dñis ciuitatis Racha.natiq̄ ipaꝫ approbātib'. Jn q̄ arbitror aduertendū ad prātē quā hñt ipsi dñi seu ꝓres. si.n. hñt iura pcipis. tūc satis puto illā donationē valuisse: qꝛ pcipis pñtia supplet oēz solēnitatis defectū vt.l.oīum. C. de test. presertiz qꝛ insinuatio non fit pp aliud nisi vt occultis fraudib' ꝫ deceptōib' obuiet vt no.Bar.i.l.modestinus. ff. de dona. pbat i.l.data. C.e.ti. q̄ ñ pſumūt data p̄ncipis pñtia ar.i.l.fi.ff.qđ me.cā.ꝫ.l.transactionē. C. de transac. Ad idē.l.pe. C. de dona.int vi.ꝫ vx.ꝫ.l. illud. C. de sa.san.ec. vbi de mā plē.p Bal. Si ỽo dci ꝓres ñ hñt iura p̄ncipis sꝫ potestatē limitatā vt cōit ꝓrigit i ciuitatibus popularib'. Et tūc aut statutū validat donatōes fcās coꝝ ꝓbis. nec alr̄ exigit insinuationē. ꝫ tūc vt statutū aliqđ afferat itelligā ipsaꝫ valere lꝫ i actis publicis nō fuerit insinuata. ꝫ satis ē eā posse pbari p testes ar.d.l.oiuꝫ. ꝫ vt aliqđ sit spāle data pñtia dñorū. vī. n. recessuꝫ a iure cōi erq̄ statutū alr̄ dispōit qꝫ ius cōe. vt i sili no. bal. i.l.ij. C. de.ura.ca. facit qđ no. bar. i.l.iiij. §. pretor ait. ff. de dā. in fec. in illa. q. cū statutuꝫ disponit vt citet' qs ad faciez vel ad domū. Aut statutū spāle nihil sup hꝫ dispōit. ꝫ tūc cū puto eā valē q̄ren' excedit q̄ngētos aureos nisi fuerit insinuata p tex. i.d.l.illud. C. de sa.sā.ec. ꝫ i.l. donatio. ꝫ.l. in hac. C. de dona. Jn ptāte. n. gnāliter tributa ꝓbis non intelligitur data potestas cōtrahendi legib' ꝫ statutis generalibus vt plene no.p Bar.in.l.ambitiosa. ff. de decre.ab oz.fac. Jnsinuatio vero non est aliud nisi facere donationē i scriptis coꝝ iudice vt.d.l.i donatōib' ꝫ.l.dōatio ꝫ.l.scimus. C. de donat.no. Bar.in.d.l.modestinus. nec exigitur cause cognitio siue decretū. sed satis est qꝫ fiat in pūtia cuiuscūq̄ magistratus vt.d.l.in hac facit optime.l.fi. C. de pdi. decu. sine decre. nō al.li.x.tenet Bar.i.d.l.modestinus. ꝫ plenius per Bal.in.d.l.illud Et qꝫ in remissione exigat insinuatio plene p Bar. ꝫ Bal.in locis preal. C An autē eo casu q̄ probaret capitale ꝓcessisse vere vel presūptiue ex bonis paternis pſumatur pr̄ donasse filio maiori ex quo totum lucrū pmisit penes fillum toto tpe vite sue. Dico quod nō qꝛ illud esset peculium ꝓfectitium quod venit oino in diuisione licꝫ tempore mortis pr̄is reperiat penes filiū vt.d.l.filij lꝫ in sacris. C. de colla. Ad idem adduco bonū ter. arguēdo p locū a speciali in.l.cum oz sepenumero all.ỽ. sinaūt res. vbi ponitur speciale in bonis aduēticijs quoꝝ vsufruct' acquirit pr̄ ꝫ disponitur qꝫ si pater illa bona voluit remanere apud filiū cuius erat ꝓprietas toto tpe vite sue non pñt heredes pr̄is illorum bonoꝝ vsufructū petere vt pote patri debitum: sꝫ remanet penes filium quasi ex diuturna donatiōe. secus.n. in alijs bonis ipsius pr̄is seu ꝓfectitijs. An aūt hoc casu sit stādum libris apothece in redditione rōnis. Dico qꝫ lꝫ hoc dubium sit superfluū vt pꝫ per p̄dicta. tū vt in omnib' q̄renti satisfiat ꝓpter casus q̄ possint occurrere dicerē qꝫ lꝫ alīs possit q̄s approbare libros omnes alicuius q̄tenus faciūt p se et reiscere q̄tenus faciūt ꝓtra se in separabilibus vt ē ter. no. in.l. publia. ff. depo. q̄ lꝫ loquatur in epl'a idem tamē est cadē ratione in alia scriptura vt no. Bar. in.l. aurelius. §. idē qſiit ff. de libe. le. Jn casu tamē nostro aliud arbitror dicēduꝫ qꝛ pater dando filio pecuniā vt eam exerceat in apotheca vel alio mō videtur eam tradidisse vt faciat inde libros ꝫ scripturam sm ꝓsuetudinē illius artis ar.i.l.qꝫ si nolit. §. qꝛ assidua ff. de edi.edic. facit quod in si.no. Bar.in.l.nemo est q̄ nesciat ff. de duo.re. ꝫ quod no.in.l.quedā. ff. de eden. vnde satis est qꝫ reddēdo rationē de capitali ꝫ lucro ꝓbet sm ꝓsuetudinez aliorū socioꝝ ꝫ aromatariorū. vnde in his que nō solēt fieri instrā vt in modicis satis est ꝓbare per libū tam ꝓ q̄ ꝓ socium seu fratrē. pōt etiā dari iuramētum. ꝓ quo facit qđ in si.no. Bal.in.l.id quod pauperibus. in fi. C. de.epi. ꝫ cle. ꝫ Spe. in ti. de instru.edi. §. nunc vero aliqua ỽ. sed nunquid sm. facꝫ.l.si negocia. ff. de neg.ge. Et pr̄sertim hoc admittendum inter socios. non.n. requirit maior diligentia in rebus cōmunibus q̄ in ꝓprijs insti. ꝓ socio. in fi. ꝫ societas habet istar fraternitatis. l. verum. ff. eo. et ideo nō est procedendum multum stricte pr̄sertim cuꝫ appareat de lucro nō modico. Et ratio reddēda est a principio administratiōis vsqꝫ ad finem pſuppositoꝫ cum pecūia paterna se exercuerit. hoc.n. est gñale vt.l.i. C. vbi de ratio. agi. oz. nam spāle est in pr̄e qui administrauit bona aduēticia filij pp vsufructū sibi debitū vt non teneat filio rōnem reddere vt in.d.l.cū oz.ỽ. nec ratiocinia: secus ergo in alijs bonis iq̄ p̄ administrasset de bonis filij ꝫ econtra ar. in.d.l.i. C. vbi de rō. Nec aliter magis insisto. qꝛ non puto necessariū vt predixi.

Nicolaus. Abbas. Con. rrr vij.

Casus in effectu talis est. Quidā testōr disposuit vt certe pecunie distribuerētur p consules cuiusdā artꝫ in maritādo puellas egenas cū quibus cōsulib' in dicta distributiōe fienda deberēt interuenire due voces ifrascriptorū heredum. heredes aūt suos scripsit hoc mō. Nazin omnibus suis bonis ꝫc. sibi heredes vlēs instituit fēc ꝫ eē voluit filios masculos ltīmos naturales tam natos q̄ nascituros p vna parte: ꝫ dñm Bynum ꝫ Petrum fratres filios olim Bartholomei Jacobi p vna alia parte: ꝫ Franciscum ꝫ Thomasinum frēs ꝫ filios olim Thomasij p vna alia pte Nunc dubitatur mortuo testōre qualr̄ ꝫ per quem oz fieri dicta distributio: an. s. consules qui sunt ser numero hēant ser voces ꝫ heredes duas. ꝫ sic constituāt oēs octo voces: an vero consules habeāt vnā vocem heredes vero duas: ꝫ quid si minicē discordāt.

Saluatoris presidio humiliter inuocato arbitror dicta verba posse habere quattuor itellect'. Quibi tñ plꝫ dumtaxat vltimus. Prim' est vt ꝓsules habeant voces sm capita vt cum sint ser hēbunt ser voces: p quo videtur casus sm vnum intellectū in.c. scriptū. de elect. ỽ de

studiis. vbi pz q si facultas interessendi electoi epi cōpetat vni uersitati ecclīarū cōuentualiū cōputant plati illarū ecclīarū p capita ita vt sm numerū platorū hēant voces. ¶ Scdo facit qz idē videmus in iudicib'. nā si oar ptās plurib' iudicibus stat maiori pti eorū sm numerū psonaz vt in.l. duo ex tribus. ff. de re iudi. 7 di. lxv. c.i. Idē in arbitris vt in.l.i tres. cū.l.sequēti. ff. de arbi. 7 c.i. de arbi. li. vi. 7 qđ ibi no. ¶ Tertio quia in disponē dubia recurrendū est ad verba precedentia 7 sequēta vt i.l.si fanus plurū. ff. de lega.i. 7 l. nūmis de lega.iij. 7 l. q filiabus. de leg.i. cū si. sed testōr respcū heredū locutus ē p voces: qz voluit vt interuenirēt eoz due voces. ergo idē vz sensisse de psulibus. Sz iste itellectus mihi ñ plz vt oēs sil' piungant 7 pstituant octo voces vt sic stet maiori pti numero multiplici rōe. Primo qz cū psules sint vocati sub noīe appellatiuo 7 simul ad actū expediendū cū tertio, vidētur oēs vocati vt vnū corpus nec debēt cū tertio piūgi pari mō sm capita ar. optimū in.l.fi. C. de ipu. 7 alī. sub. 7 i.l.si qs titio. ff. ve vsufruc. accre. 7 qđ ibi no. glo. 7 optime facit ter. i l. interdū. ff. de here. isti. facit i ar. l. titius fundi. 7 l. liber. §. titius. c. ti. Et dicā latius. j. i qrto intellectu. Preterea tenēdo hūc intellectū sequeret absurdū qz posset distributio fieri sine psulibus 7 sine vocibus heredū. Pone. n. q tres psules sint i vna pte alii tres i alia cū qbus cōueniāt due voces heredū certe sm premissuz intellectū isti prevalebūt cū sint qnqz 7 alii tres vt in dcā.l. duo ex tribus. 7. d. c. i. lxv. di. 7 tamē nō ē verū dicere q hic sint psules: qz cū sint deputati vt certum corpus nō repntat istud corpus nisi p maiorē ptē singulorū de corpore vt. l. mortuo. ff. de fideiuss. iuncta. l. qđ maior. ff. ad muni. 7 l. aliud. §. refert. ff. de reg. iu. 7 c. i. de his q fi. a mapte ca. 7 c. fi. de rescrip. li. vi. no. gl. in. c. i. ne si dena. li. vi. 7 io. an. in. c. a collatione. de ap. li. vi. 7 Fre. psi. primo. nō. n. dicūtur facere cōsules q tres ex eis faciūt. 7 tū testōr voluit vt distributio fieret p psules. Itē pone aliud absurdum finge q oēs cōsules simul in vnū cōueniāt 7 due voces heredū inclinēt in aliā ptem sm illuz intellectum valebit dispō psulū q sūt ser voces: 7 sic distributio fieret p solos cōsules: quod ē aperte ꝯ mentē 7 verba testōris voluit. n. testōr vt in distributione fiēda interueniāt cū consulibus due voces heredū: ergo sine eorū consensu nō pñt cōsules distributiōem facere quēadmodū qñ capitulū hz aliqd facere cū cōsensu prelati vel platus cū cōsensu capituli. oz enī necessario q interueniat ad minus maior ps capli 7 cōsensus epi vt est glo. no. iūcto ter. in. d. c. vno. ne se. va. li. vi. 7 firmat Joā. an. in. c. a collatione. 7 plene Fre. in. d. cōsilio. i. 7 q no. in. c. postulasti. de pces. preb.

¶ Secūdus pncipalis itellectus est vt psules hēant vnā vocē er quo vocant p noīa appellatiua tanꝯ vnū corpus fictuz 7 repntatū: heredes vo hēant aliam vocē. 7 exponant vba testōris q heredes hēant duas voces. i. due ptes heredū q̄ sunt quattuor hēāt vnā vocē: 7 ita vident sensisse quidam in allegationibus suis. Sed pfecto hic intellectus mihi nō plz: qz ertorquet 7 destruit verba testōris. q voluit vt i distributione fienda interuenirēt due voces heredū. nec est a verbis recedendū. vbi non constat dare de cōtraria intentione. vt. l. nō alr. ff. de leg. iij. 7. c. fi. de ver. sig. Itē quia ex verbis testatoris clare pz q voluit psules esse auctores 7 principales in hac distributione fienda heredes vero esse inferiores. vocantur. n. accessorie ad cōsules vt pz ex illis verbis cum cōsulib' 7. c. ad hoc. l. si cui. ff. de fun. istu. 7 qđ legit 7 not. i. c. vno. ne sede va. p. 7 i. c. cū martbe. §. q̄siisti. de cele. mis.

¶ Tertius principalis intellectus est per. l. siquis titio. ff. de vsufr. accre. 7 in. l. titie tertores. §. nihil. ff. de leg. i. vt sit sēsus: q hec distributio spectet equaliter ad consules 7 ad heredes. ita tamen vt heredes habeant duas voces: consules vo vnā. sicut si actus expediendus spectaret ad tres eqz pncipalr. qz testatoz cōsules vocauit p se vt vnū corpus. heredes vo vocauit p duabus portionib' sic colligit p casuz Primz i l. liber homo §. titius. ff. de here. instī. vbi ponit casus q si testōr dixit: Titius heres esto. Seyus 7 Meuius heredes sumpto q fiūt duo semisses. i. due partes totius hereditatis. quarū vna dat Titio qui fuit solus vocat altera datur Seyo 7 Meuio qui fuerūt simul vocati Ita in pposito cū heredes ex presse sint vocati vt habeant duas voces. cōsules vo fuerunt vocati simpliciter sub nomine appellatiuo tanꝯ vnū corpus debēt habere solum vnam vocē. Sz hic itellectus nō placet propter absurditatē que sequeretur. quia posset cōtīgere data inter eos discordia q soli heredes absqz psulib' distribuerent cum habeāt duas voces iuxta plene no. p Joan. in. c. strupū. de elec. quod est expresse cōtra mētem testatoris qui voluit vt consules essent pncipales in hac distributione fienda vt supra plene dixi. Preterea cum act' ptinet ad duos simplr 7 nō datur potestas insolidū non valet qđ agitur ab vno eorum vt in. c. si duo. de procu. li. vi. 7. c. causaz m'rimonii. 7. c. vno delegato. de off. dele. Sz in casu nostro consules 7 heredes vocant tanꝯ duo corpora: qz testatoz voluit ō vno confidere sine reliquo: ergo nō valet quod disponit ab altero corpore dumtaxat: ad quod optime facit qđ legit 7 no. in. c. pastoralis. primo respōso de rescrip.

¶ Quarto trado quartuz intellectū: qui videt equitati rōni 7 menti testatoris cōsentaneus: 7 nulla inde sequit absurditas: vt dicamus q cōsules vocētur vt vnum corpus inter se tamē fiet computatio per capita vt sic appareat vbi sit ipsū corpus vt in. d. l. interdū. 7. l. si quis titio. cum alijs supius allegatis. quēadmodū quādo aliquid spectat ad canonicos cū consensu epi. nam vocant canonici vt vnū corpus 7 repsentatur ipm corpus p maiorē ptez singulorum vt no. i. d. c. vno ne se. va. iuncta glo. in verbo assensu. ad idē. c. abbas. xviij. q. ij. iuncto. c. ecclesia. de elec. 7 expresse voluit Fre. in. d. consilio p in solutiōe qōnis: 7 Jo. an. in. d. c. a collatione 7 in. d. c. postulasti. ad idem glo. nō. in. d. c. pastoralis. vbi dicit q plures iudices deputati ad certū actum sunt loco vnius. 7 quod no. Jo. an. post Hosti. in. d. c. scriptum. cuius dcā optime faciunt ad hanc. q. Et arbitroz q ista distributio pertinet principaliter ad ipsos consules per ea que superius diri 7 qz testatoz expresse in principio vocauit ipsos consules dūtaxat sed dicit consules non possunt aliquid disponere sine consensu duarū nocum heredum Ita q oportet duas voces heredum conuenire cum iudicio consulum: quēadmodum quādo aliquid pertinet ad capitulum cū assensu sui epi. non enī potest aliquid in illo actu disponere capitulū nisi eps cōsentiat: nec sufficit q medietas capituli concurrat cū iudicio epi quia ibi non esset capitulum. sed oportet q ad minus maior pars capituli concurrat ad dispositionem actus 7 habeat cōsensum epi. Et ita ecōtra qñ eps hz actum facere cum assensu capituli. nō enim vocantur oēs per capita sed vniuersitas p se: 7 respcū sui ipsius fit computatio per capita: non autem respectu epi: quia illius assensus requirit eque principaliter vt no. glo. preal. in. d. c. pastoralis 7 Fre. in. d. consi. prope fi. ad idē. c. si p te. ō rescrip. li vi. iuncta glo. testōr. n. expresse voluit vt cōsules distribuerēt. sz cū eis voluit q cōcurrerēt due voces suoz heredū. non ergo valebit actus nisi consules disponāt. 7 saltem maior pars psulum. d. l. duo ex trib'. ff. de re iudi. 7. d. c. fi. de rescrip. li. vi. cuz si. pal. cū assensu duaz vocū ipsoz heredum. noluit. n. testatoz dare alicui eoz potestatē in solidū. Qualr autem hēri debeāt due voces heredū. Arbitroz q cum heredes fuerit vocati distributiue q omnes vocati p quarta pte hñt vnaz. alij p alia quarta habēt aliā. 7 sic de reliquis ar. optimū in cle. ples. de' iur. pa. 7 in preal. literum 7 in. c. qñ. de iur. pa. vñ satis est q consules hēant in distributione fiēda duos ex predictis heredibus sumptis mō p dictoz: 7 erit tutū vt omnes requirātur cum testatoz non expresserit quoruz heredū voces habeantur 7 sufficiet habere duos eorum ar. eorum que no. Bar. in. l. pōponius. als inci pit si vni. ff. ō re iudi. 7 in. l. heredes mei. ff. ad trebel. Nō aūt puto necessariū q omnes heredes dent duas voces. qz non resultaret aliquis bonus effectus cū vt dixi act' pertineat principaliter ad consules. 7 sufficit hunc cōsensum duorum heredum. nō. n. voluit testatoz necessario omnes debere cōsentire ne difficultarent in tñ materiam pp facilitatē hominuz in discordādo vt in. c. nec nouū. viij. q. i. ad. c. scriptū. s. allegatum in primo itellectu potest respōderi vt colligit ex no. p Fred. in loco preal. Et hec sufficiāt.

Nicolaus. Abbas. Con. xxxviij.

IN questiōe que ad presens vtit inter dōpnum Nicolaum verij de brādanis de Urbino ex parte vna 7 dōpnum Jacobū thomasii ex alia super canonicatu 7 prebēda ecclesie vrbinēsis. Conclusiue ipsius questiōis decisionē attigam. cum hoc consiliū sit decisiuū non aūt persuasiuū ad partis petitionē implorātū.

¶ Et primo discutiā iura dicti dōpni Nicolai.

SEcundo prefati dompni Jacobi. Et quoruz examinatione 7 decisiōe patebit Tertius que. s. sint ptes iudicis in diffinitiōe huius cause. ¶ Et prio obmissis allegationibus que fieri possint in fauoreꝫ dicti dompni Nicolai. tum propter causam prescriptam. tum qz satis patent in

tēt in actis ꝓductis ꝙ ipsum dñm Nicolaū. Firmiter arbitror inherendo actis cāe mihi exhibitis ꝙ dictus dñs. Nicolaus nullū ius foueat in dicto canonicatu vel ad ipsum obtinendū vigore litterarū apostolicarū per eū impetratarum: ⁊ mihi exhibitarū pluribus cāis ⁊ rōnibus ad hanc sniam motus. Primo quia dicte littere fuerunt subreptitie cū in eis asseruerit se rectorem ecclesie sancte Barbare ac illā ecclesiaz nō habere actu aiarū curam: cuius ⁊rium aperte ꝓbatur ꝙ testes ꝓductos ꝙ dictū. d. Jacobū. ac per ipsius. d. Nicolai responsionē ad positiones aduerse partis. Certūqz est ꝙ eis falsitas exꝓssa vel veritas tacita qua suppꝛessa vel exꝓssa ꝓinceps nō cōcessisset litteras suas saltim ita de facili habet inducere subꝛeptionem vt no. ꝓbat in. c. postulasti. ⁊ ibi per Hosti. de rescrip. ⁊. c. suplīris. co. ti. facit. l. ⁊ si nō cognitio. et l. ⁊ si legibus ꝓsentaneū. C. si ⁊ius vel vti. pu. ꝙ autem hoc fuerit huiusmodi patet: quia facilius papa ꝓcedit canonicatū cum aiarum cura negligat cum bēat canonicus residere in canonicatu vt in. c. exti rpande. §. qui vero. de prebē. Subreptio autē in litteris gratiosis vitiat gratiā ipso facto ⁊ quic quid vigore taliū litterarū secutum est vt legit ⁊ no. in. c. ad audientiā. ij. ⁊. c. cōstitutus. de rescrip. ⁊. c. i. ⁊. ij. de fil. ꝓby. li. vi. ⁊ in de. i. de ꝓben. ⁊ in. l. i. ff. de nata. resti. ⁊ qđ no. in. l. ꝓscriptione. ⁊. l. ⁊ si legibus. C. si ⁊ius vel vti. public. Nec ob. ꝙ dictus. d. Nicolaus: nūc dicat se nō fuisse rectorem illius ecclesie tpe impetratiōis. qz cum ipsemet in illis litteris hoc asseruit stādū est ꝓme assertioni sue ad hoc bonus ter. in l. cum precū. C. de libe. cā. ⁊ apte tenuit Jo. an. in. c. cū impō nibus. de iur. iurā. li. vi. vbi firmat ꝙ narrata in rescripto ꝙ impetrātē faciunt fidem ⁊ eū etiā si rescriptū appareat subꝛeptitiū: facit qđ no. Inno. in. c. cū venerabilis. de excep. ⁊. c. olim. de censi. Preterea ꝓ testes satis ꝓbat ꝙ nōie suo tenebatur ⁊ possidebatur ⁊ ꝙ reputabat cōiter rector illius ecclesie. nec ipse. d. Nicolaus ꝓbauit aliū titulū legitimū vnde aut possidebat tanꝙ rector aut vt intrusus: ⁊ in sui odium perinde est ac si legitime possedisset ne sit melioris cōditionis intrusus ꝙ legitimus rector ꝓbatur in. c. eū qui. de prēben. li. vi. Et qđ quisqz dilucida voce ꝓtestatus ē ⁊c. c. ꝙ tuas de ꝓba. ⁊. l. generaliter. C. de nō nu. pe. marīe quando detegitur fraus vt in. c. inter dilectos. de dona. ⁊. c. cum super de concess. ꝓ. ⁊. l. si creditoribus. C. de ser. pig. da. ma.

¶ Scđo principaliť impugnat ꝓuisio facta de dicto dño Nicolao: qz vt clare ꝓbatū est per cōfessionē suam ⁊ testes ꝓductos ab aduersa ꝓte tenuit: ⁊ adductz duas ecclesias curatas. s. plebē sci Andree ⁊ ecclesiā sancte Marie in castiglone: nec fuit ꝙ eū allegata aut ꝓbata dispensatio per habē tem potestatē nec vnio legitime facta licet per eū fuerit allegata. sed assertioni ꝓtis standū nō est cū vnio cōsistat in fcō: ⁊ sic ⁊ius nō ē ꝓsumēdū. nā quelz ecclesia curata ꝓsumit ꝙ se stare ⁊ dz habere suum rectorem vt in. c. c. cū nō ignores. de ꝓben. nec sufficit ꝓscriptio vt tanꝙ vnite teneant nisi sit tāti temporis cuius initij memoria nō exꝛistat: vt plene ꝙ Jo. an. sup rela q ⁊ius iura. de reg. iu. li. vi. in mercu. facit. c. i. de ꝓscrip. ⁊. vij. q. i. sicut. ⁊ de offic. ordi. c. ordinarii. li. vi. Cum ergo constet eundem. d. Nicolaum possedisse eodem tēpore duo beneficia curata: nec appareat de legitimo titulo: ꝓsumēdū ē ꝙ inuiste possederit. qz iure resistente possedit vt i. l. quēadmodū. C. de agri. ⁊ cē. li. xi. ⁊ in. d. rela qui ⁊ius iura mercatur. ⁊ ꝙ ꝓns incidit in penā exꝛuagātis execrabilis Jo. xxij. vbi disponit ꝙ talis est ꝓuatus vtroqz beneficio ⁊ effectus inhabilis ad alia quecunqz beneficia. ergo concluditur ꝙ dictus. d. Nicolaus erat inhabilis ad dictum canonicatum obtinendum: ⁊ per ꝓns non valuit collatio canonicatus per executorem sibi facta ꝓ hoc qđ no. Inno. in. c. iter dilectos. de exces. ꝓl. vbi dicit ꝙ collatio beneficij facta per executorē notorie indigno est nulla. ⁊ facit qđ ipse no. in. c. fi. de ꝓsum. In casu aūt nostro plus est. quia non solū erat indignus: ⁊imo a iure inhabilitatus ad quodlz beneficium vt. s. dixi. ⁊ facit qđ no. idez Inno. in. c. cum in nostris. de concess. ꝓben.

¶ Tertio ꝓncipaliť facit ⁊ dcm. d. Nicolaū cle. gr̄e. de rescrip. vbi disponit ꝙ si post gratiā factā ad beneficiū obtinēdū recipit quis beneficiū quod simul cū beneficio sibi debito vigore gratie retinere non pōt videt renuntiare dicte gr̄e. Sed in casu nostro dictus. d. Nicolaus post gratiam sibi factam obtinuit duo curata que nullo modo potest obtinere cum canonicatu ⁊ alio beneficio cū sit redditus inhabilis ad quodcunqz beneficiū obtinendum: ergo videt dē gr̄e renūciasse: ⁊ ꝙ ꝓns nō potuit illi' vigore petere dictū canonicatū ꝙ ius semel extinctuz non reuiuiscit vt i. d. cle. gratie. vij. q. i. ꝙ periculosuz. ⁊. c. ex transmissa. de renun. ⁊. de cōsc. di. iij. queris. ⁊ l. qui res. §. arear ff. de solutio. Nec hoc ob. ꝙ ter. in. d. cle. gratie loquat in eo qui impetrauit gratiā ad beneficiū curatum vel ad dignitatē qz dictus dōp. Nicolaus impetrauit etiam ad beneficium cū cura vel sine cura. Jtē eadē rō est in casu nostro in vtrisqz vt patet ex predictis: ergo eadez dz esse dispositio vt aperte hoc sensit glo. in. d. cle. gratie. in verbo beneficiū curatum. ⁊. in glo. ꝓcedēti.

¶ Quarto posset attentari ꝙ etiam cessantib' omnib' predictis dictus canonicatus non includebat sub litteris impetratis per euz: qz non fuit facta mentio. ꝙ canonicatus spectabat ad electionē canonicoꝝ. sed solum mandat prouideri ꝺ spectante ad collationem presentationē. quisitionē seu dispositionē ep̄i vel capituli ⁊c. Certū est autem ꝙ appellatiōe predictorum modorum non venit electio vt probat in. c. cum illis. de preben. li. vi. §. illis vero. ⁊ in cle. i. de prebē. §. i. Et ꝙꝙ illa iura loquātur cū mandat prouideri de prelaturis dignitatibus seu personatibus. tamen eadem ratio est in inferioribus beneficiis. cum. n. littere ad beneficia obtinēda sint ambitiose debent stricte itelligi vt in. c. quānis. de prebē. li. vi. ideo vno modo exꝓsso non venit alius vt in. c. cum in illis. prea. ⁊. c. suscepturn. de rescrip. eo. li. ⁊ hoc tenet glo. ordinaria in. d. cle. i. in verbo de dignitate. ⁊ idem ibi pau. ¶ Ex quib' omnibus euidēter ꝑz dictum dōpnū Nicolaum omni iure ꝺ stitui in retētione seu assecutiōe dicti canonicatus.

¶ venio nunc ad iura dicti. d. Jacobi. ⁊ obmissis pari ratione allegationibus que possent exquisite contra eundem fieri Arbitror eum bono iure fulciri. satis. n. probatum est ꝙ confessionē pris aduerse ⁊ ꝙ testes ab eo productos ꝙ possessio iuris eligēdi canonicos est ad presens penes canonicos residentes in ciuitate Urbini. ita ꝙ exñtes extra ciuitatē nō sint de necessitate vocādi: ⁊ tali consuetudini statur etiā in electionibus canonicoꝝ vt probatur in. c. cum in ecclesiis. in fi. de preben. li. vi. Preterea satis ꝓbatum est ꝙ in. d. ecclesia non erant tpe electionis facte nisi octo canonici quoꝝ vnus erat mortuus. ⁊ sic remāserūt septē: tres probātur abnītes extra ciuitatem tpe electionis facte. potestas ergo eligēdi remāsit solide penes quattuor i ciuitate residētes quod esse potest cū penes vnum residere ius collegij etiam i electione prelati vt legitur ⁊ no. in. c. gratum. de postu. prela. ⁊. lxv. di. c. fi. ⁊. l. sic ff. quod cuiusqz vni. facit. x. q. ij. hocius correctum. post pī. ibi maiori pte ibidē seruientiū cōsentiēte ⁊c Illi vero quattuor canonici penes quos remāsit tota potestas eligēdi potuerunt compromittere in vnum ex eis vt in. c. cum in iure ⁊. c. causam. ⁊. c. qz. propter. de elec. li. vi. cum si. electio ergo facta a compromissario eoꝝ de dicto. d. Jacobo valuit ⁊ tenuit cum possit capitulum data vacatione canonicatus ad eoꝝ libitum se congregare ⁊ eligere: cum a die vacationis ⁊ notitie currat eis tps vt in. c. qz diuersitatē de concess. prebē. ⁊. c. licet de sup. negli. pre cum si. Et qualiter capitulum debeat eō nocari standum est consuetudini vt in. c. in causis. de elec. no. Bar. in. l. obseruare. C. de decurio. li. x. Nec ob. si dicatur ꝙ non plene ꝓbatur consuetudo vt absentes non vocent: qz cum illa sit contra ius requiritur spatium. xl. annoꝝ vt i. c. fi. de ꝓsue. no. glo. i. c. fi. eo. ti. li. vi. qz saltē ꝓbat ꝙ pñtes in ciuitate sunt i possessiōe diuturna eligendi canonicos exñtib' extra ciuitatem minime req̄sitis ⁊ hec quasi possessio sufficit ad validitatem electionis iam facte vt in. c. querelaz de electi. ⁊. c. cum olim de causa possess. ⁊ ꝓpri. ⁊. consultationibus de iure patro. ⁊ quod in eis no. facit quod no. Inno. in. c. ij. de inte. resti. Et ex istis omnibus concluditur Tertium ꝙ cū contra electionem dicti domini Jacobi vel eius personaz nil canonice probatum sit ⁊ de ipsius iuribus clare pateat partes iudicierunt in hac causa confirmare electionem de eo factā ⁊ imponere silentiū dicto dōpno. M. ac illi canonico ꝙ dixit se cōtemptū in illa electione cū ꝓbatū sit per testes ꝓductos a. d. dōpno. M. illū venisse ad ciuitatem post electionem legitime factam de. d. dōpno Ja. ⁊ hec sufficiant.

Mico. Alb. Con. trtir.

Illud de iure queritur in effectum an statutum ciuitatis quo cauetur vt uxor relicte debeantur alimenta ab heredibus viri defuncti a tpe dissoluti matrimonij donec sibi fuerit dos soluta: possit sine peccato obstari presertiz habito respectu ꝙ mulier defuncto viro fuit recepta a patre suo locuplete ⁊ in ipsius domo alimentata ab eodem. donec fuit alteri nupta. cui maritata extitit cum iuribus

ſibi competentibus ꝫ heredes primi mariti. Hinc eſt q̄ tam pater qui alimentauit filiam in viduitate q̄ maritus ſecūdus qui alimentat z ſuſtinet onera matrimonij quotidie petunt alimenta a tēpore mortis primi mariti: p parte aūt bereduꝫ mariti allegatur dictum ſtatutum cōtinere vſurariam prauitatem. Itez q̄ er alio capite nō erant mulieri alimenta preſtāda. quia alio ſtatuto ciuitatis cauet' vt vxor teneat' reſtituere oīa ſibi tradita z donata a marito qđ ñ dicta mulier minime fecit: cum adhuc ſibi teneat quaſdam veſtes preciosas. Querit' quid iuris tam reſpectu mulieris q̄ patris z ſecūdi mariti qui dictam mulierez alimentarunt dote non ſoluta vſq; ad preſentem diem.

¶ Chriſti ſaluatoris eiuſq; piiſſime genitricis aurilio inuocato. ¶ Videt' primo dictum ſtatutum valere ac omni peccati ſcrupulo carere. ſicut enim lex ciuilis potuit a principio ſtatuere vt dos in bonis immobilibus cōſiſtens reſtōni ſubiaceat poſt annū adeo q̄ reſtōne poſtmodū nō facta teneatur heres ipſam dotem cum vſuris reſtituere vt eſt expreſſum in l. vnica. §. ex actio. C. de rei vx. ac. Et dicit bar. in l. cūctos populos. C. de ſum. trini. q̄ tales vſure poſſunt etiā hodie peti. p bibitione iuris canonici non obſtāte. quia non veniunt ex pacto contrahentiū. ſed ex legis diſpōne. ppter moram. ſicut. n. poteſt lex in penam cōdemnare in duplum vel triplum inſti. de actio. §. tripli. facit quod legitur z no. in. c. vnico. de plus petiti. ita potuit lex condemnare heredem mariti. ppter moram z contumaciam in reſtituendo dotem ſin iuris diſpōnem. Ita pari rōne potuit ſtatutum ciuitatis preſertim bñ tis iura principis inducere vt dos in quibuſcunq; bonis cōſiſtens illico reſtōni ſubiaceat z in penā moroſi inducere vt alimenta mulieri preſtent' donec dos ſoluta fuerit arg. in. l. oēs populi. ff. de iuſti. z iure. z qđ no. Bar. in. l. infamē in fi. ď publi. iudic. Et preſertim hoc videtur admittendū in cauſa alimentorum: cum multorum ſit opinio vt etiam infra annum debeantur alimenta mulieri non habenti aliunde vnde viuere et etiam omni diſpoſitione ſtatutaria ceſſante vt no. glo. in dicto. §. ex actio. quam multi ſequuntur: z firmat Spec in ti. q̄ ſi. ſint leg. z cū maritus ppter onera matrimonū ſupportā da lucret' fructus rei ſibi pignorate pp dotez vt in. c. ſaluberit' de vſur. fortius ergo pro ſuo intereſſe poterit petere ſine omni peccato huius alimenta ab heredibus primi mariti. naz et de iure canonico poſſunt peti vſure tanq̄ intereſſe vt no glo. in. c. conqueſtus. de vſuris z in. l. ſi traditio. C. de ac. emp. z vz expreſſum in. c. ſaluberiter. c. i. de feu.

¶ Secō principaliter facit. quia formalitas in vſura eſt ipſum mutuū. vnde vſura non conſiſtit niſi in contractu mutui pacto tacito vel expreſſo intereueniente. xiiij. q. ii. per totuꝫ. z in. c. conſuluit. de vſu. plene per Jo. an. in. regula peccatum. de reg. iu. li vi. in mer. Sed in caſu noſtro nullum interuenit mutuū. nec pactum expreſſum vel tacitū ſed totuꝫ euenit ex diſpoſitione ſtatutaria. ergo ceſſat vſuraria prauitas.

¶ Sed bis non obſtantibus que vere caſui noſtro non obſtant contrariam ſententiam arbitror veriorem. Et p̄mo allego auctoritatē Jo. de lig. in cle. vnica. de vſur. vbi hanc qōem in terminis format z dicit talia ſtatuta nō valere z ſtatuētes incidere in penā illius cle. z plus dicit q̄ talia ſtatuta non valent etiam ſi mandent alimenta preſtari vel quid certum pro libra poſt annum pro quo allegat dictum Jnno. in. d. c. ſaluberiter. vbi firmat vxorem relictam non lucrari fructus rei ſibi pignorate propter dotem quia non deſeruit matrimonio ſicut enim maritus non lucratur fructus rerum dotaliū nec pignorum ſibi datorum propter dotem ſi non ſuſtinet onera matrimonij vt legitur z no. in. c. per noſtras. de dot. poſt diuor. reſti. z. l. ſi ante. ff. ſolu. ma. z i dicto. c. ſaluberiter: ita nec vxor debet aliquid habere. p intereſſe dotis: ex quo non ſuſtinet nec deſeruit oneribus matrimonialibus. non. n. videt' maritus alimentare vxorem principaliter propter dotem acceptam. ſed quia vxor deſeruit oneribus mrimonū. Hinc videmus q̄ ſi marit' duxit vxorē ſine dote teneť nihilominus alere vxorē iux' dignitatē ſuā z tanq̄ ſororē vt no. Jnno. i dcō c. p noſtras. z legit' z no. in. l. ſi cū dotē. §. ſin aūt. ff. ſolu. ma. Et pſertim nō pñt alimēta exigi infra annū cū añ nulla fit mora: nec etiam poſt morā. quia lz male faciāt heredes non ſoluere dotem prout a iure diſpoſitū eſt. ñ tū propter curſum tēporis pōt aliq̄d extimabile peti. quia quicquid ſorti accedit vſura eſt. xiiij. q. iij. per totum. Lex autem ſeu ſtatutum nō poteſt inducere vt licite vſura ſoluatur cum in materia peccati ſtandum ſit iuri canonico vt in. c. fi. de preſcrip. no. Bar. i. l. pulegia. C. de ſac. ſan. eccle. i regula poſſeſſor. de reg. iu. li. vi.

¶ Preterea z ſecundo probat ſbtiliter: ratio. n. quare potiſſime fuit vſura. phibita ē q̄ creditor cōſequit' duas retributiones. Primo. n. conſequit' pecuniā ſuam integrā. Secundo conſequit' aliquod lucrum vltra debitum quod eſt ꝫ naturam rerum: cum er ſe non generet aliam pecuniā nec vſus pecunie eſt ſeparatus a dominio ipſius pecunie vt plene z ſbtiliter no. per. Jo. an. ſuper dicta regula peccatū. ¶ In caſu autē noſtro hoc directo cōtingit. nam mulier haberet duas retributiones ex ſua pecunia. Primo enim cōſequit' ſuam pecuniam cum integritate. Secundo cōſequitur lucrum in alimēto rum quod non eſt cōcedēdum: nec ſtatuta ciuitatis excuſāt vt in. dicta cle. vnica. de vſur. Nec obſtat q̄ petat ratione ſui intereſſe nō. pbatur ex hoc intereſſe mulieris. Primo. n. infra annum nō poteſt de iure petere p̄ſertim cum non indigeret cum a patre locuplete fuerit alimentata. Quinimo multi tenent vt refert Ly. in dicto. §. exactio. etiam ſi mulier non habeat vñ ſe alat nō per hoc pōt petere alimēta infra annū cum hoc nullo iure caueatur. nec obſtat ſua inopia cum poſſit ſibi puiderev n 'ēdo ius ſibi competens de pñti. Et profecto illa opinio eſt verior z ſbtilior lz alia equior vt ſentit Jo. an. in addi. Spe. in ti. qui fi. ſint legi. §. i. Fortificabit' etiā hec concluſio ex rōnibus ſtatim fiēdis ad contraria. Et ad hanc cōcluſionem facit qđ no. Bar. in l. inſulam. §. vſuras. ff. ſolu. mat. vbi dicit q̄ vxor non poteſt petere vſuras occaſione retardate dotis: ita q̄ nō habet locum ſin euꝫ de iure canonico. l. vna §. exactio preallegatum. Idem ſentit Azo in ſumma de vſur. z Joan. z Jnno. in. c. ſaluberiter. de vſur. vbi dicunt q̄ ſi heres mariti obligauit vxori predium pro dote reſtituēda tenet' cōputare fructus quod eſt notādum. Non obſtat primū contrarium. §. formatū. Dico. n. q̄ lz lex poſſit certam penā infligē moroſo z contumaci vt in contrario nō tamē poteſt inducere lucrum parti. ppter curſum tpis ſicut facit in. d. l. vnica. §. exactio. z ſtatutum in caſu noſtro z ita refert Butri. in. d. l. cunctos populos. quēdam theologū ſibi reſpondiſſe. Quinimo ſtatutū in caſu noſtro nō eſt fundatum ſuper aliqua mora: q̄ non aſtringit heredē ad illico dotem ſoluēdam ſed ad preſtandū alimēta: donec dos fuerit ſoluta: z ſic induc materiam peccandi: quia vxor non curabit petere dotē vt interim conſequatur illud lucrum ex ſolo curſu temporis. Nec ſecūdo obſtat quod dicitur de intereſſe. q̄ intereſſe non eſt infra annum cum nulla ſit ibi mora dicto. §. exactio. nec etiā poſt annū. pbatur ipſo iure intereſſe ſz eſt neceſſe vt appareat q̄ mulier vel maritus erat ſolitus ex pecunia licite lucrari z tūc habebit petere. pbando intereſſe non autem audiet' petēdo alimēta vigore ſtatuti. facit qđ no. Jnno. i. c. ſacro. de ſentē' exc. z Bar. in. l. vna. C. de ſen. que. p eo quod intereſt. z quod no. in. c. conqueſtus. de vſu. petit enim maritus ſecundus ab iſtis heredibus primi mariti dotē tanq̄ aliud debitum priuatum. Non obſtat tertio q̄ dicit' mutuū nō interceſſiſſe. quia dicō q̄ non eſt mutuū expreſſum ſed ius fingit mutuū iterue nire quaſi heres ſoluerit dotē z poſtea mulier ſibi compēſauerit. nec ab ea recipiat lucrum alimētorum ſicut ius diſponit in eo qui vendit rez pluſq̄ valet. q̄ differt ſolutionē precij vt plene legitur z no. in. c. in ciuitate. de vſur. cum enim habeat actionē ad dotem poſt annum vel ante. ſi ſtatutū hoc inducit tacite vel expreſſe. z eam non intenter. videtur tacite conuenire cum debitore. merito hoc eſt damnandū. Et hec ſufficiant Et preſertim hoc dicendum in caſu noſtro in quo mulier nō paruit ſtatuto quatenus in ea fuit i reſtituendo veſtes. z fruſtra legis auxilium inuocat q̄ cōmittit i legez vt i. c. quia fruſtra. de vſur. z hec ſufficiāt.

Nicolaus. Abbas. Sic. Con. .rl.

Factum in effectu ſic ꝓponit' ſtatuto ſenēſi cauetur vt nulla mulier nupta poſſit de ſuis dotibus vel ipſarum preiudicium aliquem contractum vel obligationem facere cum patre fratre auo vel quacunq; perſona ſine conſenſu vel ratihabitione ſui viri z ſi fieret nō valeat ipſo iure ꝛc. alio vero ſtatuto cauet' vt in qualibet vltima voluntate ſufficiant tres teſtes ꝛc'. Quibus ſic dictantibus quedā dña Cbecca nupta Joanni de bandinellis ſuſcepta vnica filia ex matrimonio veniens ad mortem in preſentia dicti viri ſui' cum conſenſu contis patris ſui donauit cauſa mortis dicto patri ſuo preſenti z recipienti pro fratrib' carnalibus dicte domine cbeche z filiis dicti contis quartam partem ſuarum dotiū omni modo quo poterat. ¶ Queritur nunquid dicta donatio iuribus ſbſiſtat. Pro cuius deciſione q̄tuor

ſunt examinanda.

¶ Primo an donando mortis cā videat mulier contrabere vel in preiudiciū ſuarum dotiū obligationē facere

¶ Secūdo preſuppoſito q̄ cōtractum vel obligationē fēciſſe videat: ita vt mariti cōſenſus interuenit vt iuxta p̄mū ſtatutū debuerit. An mariti p̄ſētia in donationis actu cū taciturnitate habeat' p cōſenſu vt ſic ſtatuto ſit ſatisfactum.

¶ Tertio preſuppoſito q̄ debeat haberi taciturnitas pro cōſenſu nunquid dicta donatio poſſit infringi ex eo capite. qz non interuenerunt quinqz teſtes.

¶ Quarto preſuppoſito q̄ ex dictis capitibus non poſſit infringi. an ſaltē valeat impugnari ex eo quia pater p̄ſensit ſeu auctoritatem preſtitit in donatione facta filijs ſuis in poteſtate conſtitutis.

¶ Circa primum videt primo dicendū q̄ donando cā mortis nō videat dicta dña Lhecha cōtractū aliquem vel obligationem feciſſe. q̄ nō cōtraxerit vī clariſſimū. quia ad eſſe cōtractus requirit' vt vtro citroqz naſcat' obligatio vt i.l. labeo. ii. ff. de ver. ſig. qđ ceſſat in donatione cā mortis: nam ex quo nō interuenit rei donate traditio nulla naſcit' ex p̄te donatarij obligatio. nō enim obligat' ipſe donator ad aliquid: ſecus ſi interuenit traditio. quia tunc obligat' ad reſtituendū ſi cōualeſcit donator. aut ſi prius decedit ipſe donatarius vt in. l. nō omnis. ff. ſi cer. pet. Nec ipſe donator videt' obligari. tum qz ante mortem donatoris nō videtur donatio perfecta vt in. l. non videtur. ff. de dona. cā mor. tū quia pōt penitēria ductus illam donationem ad libitum reuocare vt in l. mortis cauſa donatio. z. l. qui mortis cauſa. ff. eodem. ti. ergo non eſt donator obligatus. cum obligatio ſit iuris vinculum quo neceſſitate aſtringimur alicuius rei ſoluende ꝛc. vt dicit ter. inſti. de obli. in p̄in. Et hoc expreſſe videtur ſenſiſſe By. dicens q̄ quando donator per verba obligatoria ſe obligat. vt quia dicit promitto tibi donare: z tunc eſt obligatus lz poſſit reuocare aut non per verba obligatoria. vt qz dixit dono. z tūc non obligatur. ſed heres aditione ſecuta tenetur vti ex teſtō. all'at. l. i. C. eo. Cū ergo vt patet ex predictis dicta dña Lhecha nō fecerit donando cā mortis aliquez cōtractum vel obligationem. quia pure donauit cauſa mortis ergo non requirebatur conſenſus mariti. potuit ergo donare cum ſolo patris conſenſu vt in. l. tam is. §. i. ff. de dona. cā mor. facit quod in ſimili dicimus q̄ p̄hibitus alienare inter viuos nō vī p̄hibit' in vltima voluntate ar. in. l. pater. §. fīdum. ff. de leg. iij. plene per Bar. in. l. ſi ita quis p̄miſerit. §. ea lege. ff. de ver. ob. Donatio autē cauſa mortis trahit' ad vltimam voluntatē vt inſtit. de donat. in p̄in. z in. l. fi. C. de dona. cā mor. Mariti ergo p̄hibita ſine conſenſu mariti contractum vel obligationem facere de ſuis dotibus non vī p̄hibita diſponere in vltima voluntate. z per cōſequēs nec i donatione cauſa mortis. Sed ſtatutum p̄hibet mulierez nuptam in preiudicium ſuarū dotiū ſine ſui viri conſenſu obligationem facere. Sed nulli dubium eſt q̄ donando cauſa mortis facit obligationem in preiudiciū ſuarum dotiuz: quia non data reuocatiōe debetur dos ſeu eius pars donatario vigore donationis vt. ff. de dona. cau. mor. per totum: q̄ aūt obligatio ex tali donatione oriatur aperte patet. quia olim certuz eſt q̄ debebat interuenire ſtipulatio vt. in. l. mortis cā donatio. z. l. ſenatus. §. fi. ff. eo. no. Ly. in. l. i. z. l. fi. C. eo. Ho die vero ſm cōem opinionem ſufficit nudum pactum ſic in donatione inter viuos vt no. glo. in. l. cum pater. §. meuio. ff. de leg. iij. z iſti. de donat. in p̄nci. tenet Ly. in dicta. l. i. z fi. et Bar. in. d. §. meuio. z. in. l. i. ff. de dona. cā modo p̄real. z ſic oriť obligō que inducit' ex cōſenſu partiū vi i. l. cū āplius. §. is nā oz. de reg. iu. z. l. ſticū. §. nālis. ff. de ſoluti. ānimo dico q̄ nō ſoluz inducitur obligō in p̄iudiciū ſuarū dotiū ex tali donatione ſz ēt ipſa donataria obligat' ex ſtipulatiōe ſeu pacto ſuo lz non irreuocabilr p ſupra dicta ex quo eā fecit nō in teſtamento vt aperte hoc voluit Bar. ipugnando opinionem By. i dcā. l. i. ff. de dona. cā mor. tenet originalit' ibi gl. z clari' i. l. legatū ē quedā donatio. ff. dele. ſo. z inſti. de dona. § . p̄. i verbo ſatisſentit. d. l. i. z fi. C. e. ergo locus ē ſtatuto quo cauetur vt nulla obligōem facere poſſit i preiudicium ſuaz dotiū ſine conſenſu mariti hūit. n. ſtatutum reſpectuz ad fragilitatē ſexus. ar. in. l. ſi mulier. C. ad velle. vī ſicut mulier inducit' ad donandum cā mortis ita īduci poteſt ad nō reuocādum ar. in. d. l. ſi mulier. z qđ no. Bar. in. l. generaliter. C. eo. vī negari nō pōt preſertim in muliere q̄n dicat' obligationē feciſſe in p̄iudiciū ſuarū dotium. qz ea nō reuocāte ſicut nō re-

locauit p̄eiudicatur filie: z heredibus ſuis: z ipſa remanet ſemper obligata: lz iu vita poſuerit ſe abſoluere ſed ante q̄ faceret obligata exiſtebat. Et his patet reſponſio ad contraria Dico enim q̄ proprie non cōtrarit ſz obligationem in preiudicium ſuarum dotium fecit. Imez quādo donatio cauſa mortis non fit in teſtō nec in codicillis accedit magis ad nām cōtractus q̄ vltime voluntatis vt probatur. i. l. tā is. §. i. p̄real. z ibi hoc tenet Bar. z idem quod in. d. l. i. z fi. C. de dona. cā mor. ſecus aūt ſi fieret in teſtamēto vel codicillis: qz tunc ſaperet ex toto nām vltime voluntatis. z eſſem' extra verba ſtatuti: z hoc caſu ,pcedāt cōtraria. ¶ Et quibus omnibus concluditur q̄ opus fuit ſolennitate ſtatuti ad validitatem dicte donationis.

¶ Ideo oz nunc diſcutere Secundus dubium an maritus tacendo videat' cōſenſiſſe. Et ,p parte affirmatiua pōt allegari regula qui tacet. de reg. iu. li. vi. cum multis iuribus ibi allegatis: ,p cōcordātijs. in quib' patet q̄ q̄ tacet conſentire vī Dico q̄ pro z cōtra pñt allegari iura fere infinita que diſcuti untur plene per glo. z By. in dicta regula qui tacet. z regula is qui tacet. z ,p Ly. in. l. inuitus. C. de procura. z Bar. in. l. q̄ dotis. ff. ſolu. ma. ,p canoniſtas i. c. nonne. de preſump. Sed in preſuppoſito noſtro arbitror firmiter q̄ illa viri p̄ſētia z taciturnitas nō deber haberi ,p conſenſu: ,p quo allego ter. no. iuncta glo. in. l. iij. ff. de auc. tu. vbi patet q̄ tutor non dī conſentire cōtractui minoris niſi expreſſe approbet vñ ſola taciturnitas non hētur ,p conſenſu. Et expreſſius per illum ter. z glo. hoc voluit Bar. in. d. l. que dotis. vbi ad propoſitum ,p ibi no. tradit theorica dicēs q̄ quādo agatur de p̄iudicio tertij: cuius bona concernūt aliquē quo ad curaz z ſollicitudinē tacens non preſumit' conſentire: ſed dos vroris reſpicit maritum quo ad curam z ſollicitudinē preſertim attēto ſtatuto quod ,phibet mulierē obligationē facere ſine conſenſu mariti: ergo maritus tacendo non vī conſentire. Secundo pro bo ſic vbicunqz ſtatutū exigit cōſenſum alicuius in facto alterius vī illuz requirere pro ſolēnitate: qz alr nō poſſet requirere ex quo negotium ad illum non pertinet nec eſt ſuperior cōtrahentis: ita nōter tenuit An. de bu. in. c. cum cōſuetudis de conſue. Ubi aūt requiritur cōſenſus ,p ſolēnitate actus oportet q̄ interueniat expreſſe z clare nec ſufficit taciturnitas ad hoc quod legit' z no. in. c. qz pp. de elec. aūctis notatis in. c. qđ ſicut. z. c. eccleſia. e. ti. facit quod in ſi. no. glo. in. c. vt circa. de elec. li. vi.

¶ Tertio videtur de hoc ter. in ſi. in. l. filiusfamilias. §. pari autem ratione. ff. de dona. vbi patet q̄ is cui ,phibetur donare ſine alicuius conſenſu non poteſt donationem facere niſi ſpecialr ſibi fuerit donare permiſſum. Et pondero verbum ſpecialr. per quod probat' conſenſum expreſſum requiri. Et per illum ter. hoc apte tenet Bar. in. d. l. tā is. §. i. ꝟ. quero an requiratur expreſſa z ſpecialis ꝛc. Tertio facit theorica Inno. in. c. in geneſi. de elect. quam ſequit' glo. in rel'a qui tacet p̄ al. dicit. n. q̄ vbi agitur de re onerosa z non appetibili tacens non habetur ,p conſentiēte vt i. l. filiusfa. §. inuitus. ff. de ,pcu. Sed in caſu noſtro p̄iudicabitur p illā donationē filie ipſi' mariti ad quā veniebat integra dos p ꝓñs ipſi marito qui in vita filie habebat vſufructū vt in. l. non ſoluz. C. de bonis q̄. li. ergo tacendo non vī cōſenſiſſe.

¶ Ex predictis patet dictam donationē nō valuiſſe. z p conſequēs fruſtra eſt exaiandū. Tertium an cozzuat. qz non interuenerunt quinqz teſtes z poſſet allegari q̄ etiaz ex iſto cozruat p. l. fi. C. de dona. cā mor. vbi diſponit' vt ad valitudinez talis donationis interueniant quinqz teſtes. Nec ob. ſtatuz p̄real. qz loquitur de vltima voluntate: ſz quādo donatio fit per ſe non aūt in teſtō vel codicillis. ſed in tertia ſpē diſtincta. accedit magis ad nām contractus ꝙ vltime voluntatis vt. ſ. plene diri. ſtatutū ergo permittēs numerum triū teſtiū in vltima voluntate non oz extendi ad iſtum caſum marie cū ſit reſtringendū tanꝙ deuiās a diſpōne iuris cōis vt in. c. cū dilcūs. de conſue. z in rel'a que a iure communi erozbitāt. de reg. iu. cū ſi. facit optime quod in ſi. no Bal. in. l. fi. C. de teſta. vbi dicit q̄ ſi ſtatutum ,phibet minorem. xx. annis teſtari. nō oportet extendi ad donationē cauſa mortis ratione predicta licet aliud direrit Bar. in. l. ij. ff. de leg. i. In contrarium tamē ſingulariter facit. l. marcellus. ff. de dona. cauſa mor. vbi patz q̄ ſolēnitas remiſſa i vltima voluntate videtur tacite remiſſa in donatione cauſa mortis. ad idem facit ter. inſti. de dona. in p̄in. z in. d. l. fi. C. de dona. cauſa mor. profecto articulus ē ſatis dubitabilis ſed in preſentiarum alr non examino. quia

er predictis satis dare pz decisio huius questionis.
¶ Et eadē rōne nō curo eraiare Quartū dubiū qđ hic posset oriri. an pz potuerit pstare suuz cōsensuz in donatiōe p filiā fratrib' suis filijs pstitutis in potestate ipsius pris cōis ꝺ quo p glo. z Bar. in. l. i. ff. de auct. tu. z meli' p Bar. in l. ipubere. §. i. ff. de fal. vbi vident' sentire q̄ non: lz aliud senserint in d. l. i. Primū videt' verius pp vsufructū q̄ acq̄rit' ipsi pri q̄ in fcō suo nō potuit auctorizare.

Nicolaus. Abbas. Con. xli.

IN qōne q̄ vertit' seu verti sperat' inter Antonium Joānis ex vna pte z Nicolaum Nicolai ex alia super prevalitate duorum testōrum ab eadē dña diuerso tñ tpe cōfectorū ac etiā sup validitate cuiusdā donationis int' vnos facte ab eadem dña in casu quo mutaret pmuz testm̄ duo principalit' examinānda incumbunt.
¶ Prio nūquid attētis verbis vtriusq; testamēti dici possit primum per secundum revocatum.
¶ Secūdo presuppositā pmi revocatiōem an saltē valeat donatio facta in eodē testō. ¶ Circa primū arguit' ad partem negatiuā q̄ pmū p secūdū nō revocet' vbicūq; in pmo testō ponit' cla derogatoria alteri' voluntatis nō valet sꝺm: nisi fiat de illa cla mētio vt i. l. siquis. in pn. ff. de leg. iij. facit. c. nō nulli. de rescrip. z. c. pe. z vlt. de capel. mo. Sz in casu nr̄o in primo testō fuit apposita hmōi cla. nec de ea fuit facta aliq̄ mētio in scꝺo. ergo ꝛc. ¶ Minoꝛ pbatur ex verbis pmi testi in quo int' cetera sic cauet'. Et hāc meā pñtem volūtatē volo z mādo ceteris aliis prevalere z ppetuo iuris effectū hre z icōmutabilē z firmā esse, z ex nūc iuro spōte corporalit' tactis scr̄is ad sancta dei euangelia pñs testm̄ z vltimā meā pñtē voluntatē de nouo nō cōdere vel facere ꝛc. vñ ponderāda sunt inter cetera illa verba Et ppetuo iuris effectū hre z incōmutabilez z firmā esse ꝛc. Et q̄bus clare pz q̄ voluit illud testm̄ valere. Scꝺo ad idē facit. c. cū olim. de reiud. vbi gratia facta ꝺ precedentem interlocutoriam pncipis. de q̄ in gra nulla extitit mentio facta indicat' subreptitia z nulla. z p illū ter. dixit no. Bal. in. l. qꝺ iussit. ff. eo. q si sup eodē apparerent due sñie interlocutorie ꝺrie nec apparet q̄ iudex tulerit sniaz ad reuocandi primā q̄ prima nō videt' revocata. Ita dicenduz in ppōsito: z tāto securius quāto in primo testamento firmiter dixit q̄ volebat illā esse suā firmā z icōmutabilē volūtatē Et hoc pmarie vī tenēdū ex eo: q̄ i prio testō apposuit iuramētū de illo nō revocādo: ne ergo dicat' periura debem' int' pretari nō būisse animū aliud testm̄ cōdendi sz potius morē gerēdi filio pcerti cū iuramētū hēat vim clausule derogatorie seu si nō valet qꝺ ago vt ago valeat vt valere pōt vt legit' et no. marie p Bar. in. l. cū pr̄. §. filius matrē. ff. de leg. ij. z in. l. siqs. p eo. ff. de fideiuss. z in. c. ad nostrā. iij. z. c. quāto. de iur. iu. Tertio ad idē facit veniens ꝺ iuramentū est infamis vt in l. siqs maioꝛ. C. de transac. z. vi. q. i. infames. no. glo. in. c. q̄rela. de iur. iu. z. c. puenit de fideiuss. sed infamis nō pōt cōdere testm̄ vt. l. siq̄s cui bonis §. fi. ff. de testa. ergo nō debuit valere secūdū testamētū cum reputatur factū a piura. Sed his nō obstātibus ꝺria sniam puto prevalere. ¶ Moueoꝛ principalit' q̄ l. sancimus. C. de testa. vbi pz q̄ p secunduz testm̄ simpliciter cōditū tollit' pmū. est enim vltia volūtas ābulatoria vsq; ad mortē. testm̄ cui sola mors pfirmat' vt in. c. cū marthe. de cele. miss. z. xiij. q. ij. vltima voluntas. nec pōt qs sibi legē imponere a qua recedere nō liceat vt in. d. l. siquis. in pn. ff. de lega. iij. nec req̄rit' q̄ fiat spālis revocatio ꝺris testi. sed sufficit tacita que elicitur ex contraria voluntate ad hoc bonus ter. in. l. fi. §. i. ff. de lega. ij. p quē ter. tenuit ibi Cy. z sequunt' cōiter doc. z preserti Bar. in. d. l. siquis. in pn. in fi. pme col. q̄ etiā si in primo testamento est cla derogatoria tacita sumpta a ꝺrio sensu. nō tamen est necesse vt exp̄sse tollat' sz sufficit tacita. sicut. n. tacite inducit ita tacite tollit'. Et p p̄dicta vī decidi questio nostra nā si bene ponderent' verba pmi testi nō est ibi aliq̄ cla exp̄sse derogatoria sequētis voluntatis sz tm̄ tacite. Quinimo nō simpliciter z absolute dixit se nolle valere ꝺriam voluntatē imo exp̄sse voluit eā valere dū adiecit hec verba vz. Et inquātū contingeret me ab hac vltia voluntate discedere vel testm̄ aliud vel aliā vltimam voluntatez cōdere ex nunc prout ex tunc z ex tunc prout est nūc dono inter vinos ꝛc. Ex quib' verbis clare colligitur q̄ ad validitatem scꝺi testi noluit aliquam solemnitatez adhiberi vel derogatiōez aliquā fieri debere vel qꝺ dēret fieri mentio pmi testi sz solū ad mutatiōez prioris volūtatis voluit donatōem int' vinos valere. facit ad hoc qꝺ no. maxie p Bal. in. d. nō dubiuz. C. ꝺ legi. in illa questione an fcm̄ contra legem penalē valeat. Et profecto ex hac sola cōsideratione sbsistineri potest secūdum testm̄. ¶ Et ad contraria. s. formata respondeo z primo ad primū patet respōsio ex. s. dictis. non. n. fuit apposita ex p̄esse aliqua cla derogatoria voluntatis. sz potius illa verba sapiunt cla m derogatoriam potestatis in eo q̄ dixit q̄ voluit illam vltimā volūtatem esse firmā z incommutabilem q̄ nullo vinculo sbsistit. qz nō potest quis se reddere inhabilē ad mutandū testm̄ vt in. d. l. siquis in pn. z ibi plene p Bar. facit. l. stipło hoc modo cōcepta. z quod ibi no. ff. de ver ob. Ad. c. cum olim. z dictum Bar. dico q̄ p̄cedūt in his in quibus datur pbabilis ignorātia prioris actus pp multitudinem factoꝛ. nam etiā p̄cipē sepe fallit oblivio. xxiij. di. pte rea. Sz nos loquimur i ꝺri testō in quo nō psumitur ignorantia. tū qz ē factum pp̄riū vt in. c. ab excōicato. de rescrip. tum qz est factū ita notabil z raro cōsuetum fieri q̄ nō debz p̄sumi oblivio vt in. c cū illoꝛ. ppe fi. de seu. excō. z in testō pbatur clare in. d. l. sancimus. C. de testa. vbi clare probatur valere scꝺz testm̄ longo tpe post primū cōfectū lz exp̄sse nō revocetur pmuz per scꝺz. Quare dicēduz secundū testamētū valere z tenere z in casu nostro lz non apponātur illa verba cōsueta annullās z irritans omnē aliā voluntatem ꝛc. satis enim annullat ex quo aliud cōdidit testamētū cum nō possit decedere cuz duob' testis. d. l. sancim'. Nec ob. q̄ in p̄ fuit appositum iuramētum: q̄ illud non impedit revocationē testi. ad hoc glo. no. in. c. vltima voluntas. xiij. q. ij. z plene per Joan. in rel'a' qꝺ semel placuit. de reg. iu. li. vi. in mercu. vbi tādez concludit valere testm̄ non obstāte iuramēto prestito de illo non revocando. fatet' tamē q̄ testatoꝛ ē periurus. z facit qꝺ no. Inno. in. c. dilecto. de preben. vbi dicit nō impediri actus validitatem cōtra iuramētum: vnde si quis iurauit nō vendere libruz z postea vendit tenet venditio lz ipse sit periurus. Quinimo plus voluit Bar. in. l. cum duobus. §. idē respondit. ff. p socio. z in. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de ver. ob. q̄ tale iuramētum tanq̄ cōtra bonos moꝛes nō est obligatoꝛium vt in cla nō est obligatoꝛiū. de reg. iu. li. vi. z sic mutans testm̄ nō est periurus. Et ex his patet responsio ad vltimum argu. ad quod potest multipl' responderi. Primo negando q̄ mutando testm̄ inciderit in periurium: qz nō fuit obligatoꝛium sed temerarium quod non obligat ꝺ raueniētē ad periurium vt in. c. quanto. de iur. iu. z. xxii. q. iiij. per totum. Preterea non ois periurus ē infamis infamia ciuili sed solū ille qui venit contra promissionē iuratam in damnuz ꝺrimi vt in. l. siquis maioꝛ. z quod ibi no. C. de transac. z in. l. fi. iuncta. l. ij. ff. de crimi. stel. no. Archi. in. c. auctēz. xv. q. vi. no. in. c. testimoniū. de testi. vbi videtur de hoc casus. Preterea z q̄rto non ois infamis inhabilitat' ad testi factionē. imo relr q̄lz infamis ꝺz testi factionē vt. l. ij. C. de sec. nup. z. l. fi. ff. de leg. i. tenet Bar. in. d. l. is cui bonis. de ver. obli. z ad casum illius respondet. q̄ loquit' in casu suo. z de hoc ibi.
¶ Venio nunc ad Secundū principale dubium: an saltez valeat donatio inter vinos facta in dicto prioꝛi testō. Et videtur primo q̄ sic: qz fuit facta p viam contract': fuit. n. facta p̄sentibus z recipientibus ꝛc. Clarumq; ē q̄ in vltima voluntate potest cōtrahi. nec revocat' ꝓtractus revocato testō iurta id quod legit' z no. in. l. heredes palam. ff. de testa. z donatio inter vinos est irrevocabilis nisi propter ingratitudinem vt in. l. fi. C. de revoca. do. z. c. fi. de dona. z donatio p̄sumit' facta inter vinos ex quo non est facta cōmemoratio mortis etiam si fiat ab infirmo vt est tex. no. in. l. seya. §. fi. ff. de dona. causa moꝛ. nec ista dña donauit omnia bona sua p̄sentia z futura quo cāu posset dici nulla tanq̄ indirecte tollens libertatem testādi iurta opi. Bar. in. l. stipło hoc modo concepta. ff. de ver. ob. z. l. fi. C. de pac. sed donauit quartā partē omnium bonoꝛuz quo casu debet valere donatio cum valeat etiā si ꝺentur oia bona p̄sentia cum possit fieri testamentuz respectu acquirendoꝛum iurta no. per eundē Bar. in. d. l. fi.
¶ Sed predictis non obstātibus cōtrarium arbitroꝛ dicēdum in casu nostro. ¶ Moueoꝛ principaliter: qz id quod non potest fieri principaliter z per viā dispositionis nō ꝺz admitti indirecte z p viaz ꝺditiōis vt i. l. seyus z augerius. ff. ad. l. fal. sed directe non potest quis reddere se inhabilem ad mutationem testi vt in. d. l. siquis. in pn. ff. de lega. iij. ergo nec indirecte p viā conditionis disponendo q̄ si mutauerit ꝺnat illa bona. nā in casu nr̄o illa dña nō fecit pure donationem inter vinos in testō sed p modū cōditionis. s. si mutaret testm̄. z aduertēdū q̄ vigoꝛe statuti mulier hns filios nō pōt

disponere etiam

dispoñere etiã in testõ in preiudiciũ filiorũ nisi de quarta pte. z hec dña in testõ donauit non filijs illã q̃rtam ptẽ. illos he/redes in illa q̃rta pte instituẽdo: z in casu quo mutaret testa/mentũ donauit illis inter viuos illã quartã partẽ. z sic i effectu auferebat sibi duplr liberã testi factionẽ. ꝓpio timore donationis int̃ viuos. nã si mutabat testm̃ ex tũc p̃uabatur q̃rta pte omniũ bonorũ. q2 donatio inter viuos ex tũc hũisset effectũ. z sic in fraudẽ fuit facta illa donatio loco pene. vñ de directo fuit cõmissum ꝯ. l. stipło hoc mõ cõcepta. preal. vbi pz q̃ nõ valet adiectio pene in casu mutatiõis testi. q2 est ꝯ bonos mores. nil autem est q̃ magis bonis debeat q̃ vt sup̃me voluntatis liber sit stilus. l. i. C. de fac. san. eccl. Et alibi dicit ter. no. q̃ etiã indirecte nõ põt libertas suppremi iudicij cõstringi vt in. l. cũ duobus. §. idẽ rñdit. ff. p socio. Secũdo auferebat liberã potestatẽ testandi. q2 donabat totã quartaz ptẽ de qua dũtaxat poterat libere disponere. Et bãc opi. q̃ ñ vale at hec donatio facta sub cõditione si mutauerit testm̃ reperio ẽrpsse tenuisse Bar. i trib' locis. z dicit se ita cõsuluisse i l. cũ duob'. i. §. idẽ rñdit. p̃al. z i. l. stiçs. i p̃n. de le. iij. i. vi. col. v̈ q̃ro an si remediũ. z i. l. stipło hoc mõ. cõcepta. p̃al. i p̃n. Ꝺouet p̃ncipaliter q2 ꝯ. tus int̃ viuos fcũs sub cõditõe impossibili de iure vel sub cõditõe turpi est ipso iure nullus vt in. l. impossibilis. z. l. generaliter. ff. de v̈bo. ob. Sz hec donatio ẽ facta sub cõditõe turpi ꝯ bonos mores. s. si cõtingat me mutare testm̃. q2 aufert liberã testi factionez: ergo nõ valet. d. l. stipło. hoc mõ cõcepta. z refert q̃ reperit. Byrta cõsuluisse lz contrariũ scripserit sup̃ rela q̃ semel. li. vi. Et ponderanda sunt v̈ba z rõnes Bar. nã inferẽ donationẽ nõ valere sub tali cõditione etiaz si nõ fuisset facta de oibus bonis p̃ntibus z futuris sed de certa pte bonorũ. nã q̃ est facta de p̃ntibus z futuris: tũc tenuit donationẽ nõ valẽ et si fuisset pure fcã vt ipe no. i. d. l. stipło. z. d. l. fi. C. ꝺ pac. Et sic aptissime sẽtit i cãu nr̃o donationẽ nõ valuisse marie attẽto q̃ dicta dña nõ poterat libere disponere nisi de illa q̃rta pte. z p hec pz rñsio ad allegata. s. p ꝯra opione. Quare ex omnibus predcis ꝓcludo pri mũ testm̃ fuisse p secundũ reuocatum. Item q̃ donatio facta in primo testamento sub conditione si mutauerit testm̃ non valeat. Et hec sufficiant.

¶ Mico. de Tudes. Abbas. Con. xlij.

In questione Bñici placidi senensis vtrũ debitores sui respectu instrumenti dotalis possint personaliter capi z in carcere detineri donec satisfecerint dcõ Bñico creditori eo non obstante q̃ dicti sui debitores offerant bona sua pro satisfactione debiti. Videt primo q̃ non: nã si. p debito pecuniario nõ extenditur p̃us manus ad immobilia nec ad debitorũ noia si mobilia reperiri p̃nt vt in. l. a diuo pio. §. in vẽditiõe. ff. de re iudi. z sic iudex minus q̃ possit non ceat in executione rei iudicate. ergo fortius debet obseruari equitas respectu capture personalis vt nunq̃ fiat q̃diu bõa debitoris sufficientia reperiantur. z hanc sententiaz aperte videntur fouere glo. z Barto. in. l. iij. §. tutores. ff. de suspec. tut. Sed his nõ obstantibus contrariam sententiam arbitror prevalere. Et arbitror q̃ ex duplici capite p̃nt dicti debitores in casu nostro capi. Primo virtute conuentionis inite inter partes. promiserunt enim vt possent cõueniri realiter z personaliter pro illa quantitate que quidem conuentio de iure valet. q2 sicut a iure in multis casibus disponit vt reus possit detineri in carcere donec debito satisfecerit. l. i. C. q̃. bo. ce. po. l. cũ eo. z q̃ ibi no. per bar. ff. ad. l. iuli. pe. cum si. ergo z per pactum id fieri potest. Et hanc partem q̃ valeat ẽrpsse tenet Ange. de perusio in. l. nemo carcerem. C. de erac. tribu. l. x. sensit Barto. in. l. si decessero. ff. qui. satis. co. z Spe. in ti. de renun. z conclu. §. i. ver. itẽ est beneficium. in fi. z Fre. de Senis consilio. l viij. vbi plus tenuit q̃ cum iuramento potest quis renũciare beneficio cessionis bonorum ar. auc. sacrã puberum. C. si aduer. ven. z. c. cum contingat. de iur. iur. z c. ij. de pac. li. vi. z. c. significante. de pig. z optime facit. c. ex rescripto. de iur. iu. In casu autem nostro intervenit iuramentum. Quinimo multi tenuerũt q̃ etiã sine iuramento potest illi beneficio cessionis renuntiari licet bar. tenuerit contrariũ in. l. alia. §. elegant. ff. solu. ma. in casu autẽ nostro nullum vi dubiuz. tũ quia nõ renuntiauit beneficio cessionis z sicñ põt dici pactũ ꝯ bonos mores cum possit vitare carcerẽ cedendo bonis: tũ q2 intervenit iuramẽtũ maxie ꝓcedit hec cõclusio q2 nullibi exp̃sse ꝓbatur vt sine cessione q̃s euitet carcerem imo m ꝯrũ facit. l. i. z q̃si p totũ. C. de cessi. bo. z qd̃ no. glo. i. c. ij. de pigno. vendant ergo ipsi debitores si volunt z satisfaciant creditori: quinimo non tenetur creditor vendere pignus vt in. d. l. a diuo pio. §. q̃ si res. multo fortiꝰ non tenetur capere insolutum ne speciem ꝓ quantitate recipere cõpellatur. ¶ Ex secundo capite potest capi. s. vigore statuti. Senarum in quo disponitur q̃ ratiõe instrũ possit quis capi z detineri donec fuerit creditori satisfactum vt pz in statuto cõtento sb̃ rubrica q̃ debitoris capi non possint personaliter etc. Et pondero q̃ statutũ illud in principio loquitur in mã iuris disponẽs vt regulariter quis capi pſonaliter non possit. demũ excipit casum obligõis instrumẽti dotalis z quosdã alios vt ergo exceptio sit de rela oz intelligere vt in illis casibus fiat captura etiam i casibus a iure non expressis: alr illa exceptio nihil operaret ꝓpter. l. si q̃s. C. de inof. testa. z. c. si p̃. de priuili. vi. Nec ob. si dicatur q̃ tollit ius cõe respectu ordis q2 dico q̃ primo pars statuti ponẽs regulã nullã facit mentionez de ordine ꝛz concernit sbam capture z postmodũ excipit casum nostrum z exceptio dz esse de rela vt no. s. super rubrica de reg. iu. li. vi. Facit ad hunc intellectũ notabile dictũ Bar. in. l. iiij. §. prętor ait. ff. de dam. infec. vbi dicit q̃ si statuto caueatur vt quis citetur personaliter vel ad domũ non intelligit scõm ius cõe vt sit alternativa ordinis: vt. s. p̃ personaliter in ꝺ secundum ad domuz citetur ꝛz stat. ꝓprie vt satis sit citare ad domum q2 capiẽdo primũ intellectũ statutũ nil induceret vltra ius cõe q̃ ẽst notãduz. Preterea cũ statutum nõ loquatur in exceptionibus in terminis iuris: ergo voluit ius cõe corrigẽ z hoc de nouo inducere vt notãter in simili dicit Bal. in. l. p̃erandũ. C. de iudi. in. v̈. quid ergo si statutũ dicit. Et hec videntur de mẽte Bar. in. d. l. tutores ff. de suspec. tu. in. fi. vbi dixit lz. de iure cõi non debeãt capi debitores ex quo habẽt bona sufficiẽtia ꝓout no. ibi glo. tamẽ statuta z cõsuetudines Tuscie alr se habẽt. Verba statuti nostri satis clarissima sũt ideo non est opus amplius cauillãdo insistere vt. l. ille aut ille ff. de leg. iij. maxime cum cõsuetudo suffrageť iusticia vt ipse Bar. attestatur. ¶ Concludo ergo q̃ tam respcũ cõuẽtiõis p̃sertim iurate q̃ statuti ciuitatis p̃nt dicti debitores capi z detineri pſonaliter donec satisfecerint nõ obstãte q̃ bona sua offerãt: p̃sertim cũ iuramentũ sit implendũ in forma spec̃ fica vt in. c. ad nostram. el primo de iur. iu. adeo vt vigore iuramenti quis possit cogi precise ad factum vt i. d. c. ex rescrip. de iur. iu. firmat An. de bu. i. c. veniẽs. codẽ. ti. facit q̃ no. gl. in. l. si pecuniã. ff. de condi. ob causam. z hec sufficiant. Ad cõtrarium supra formatũ in principio faciliter patet responsio ꝓcedere enim potest vbi nõ intervenit cõuentio z cessat dispositio statutaria vt sic mero iure cõi inspecto nõ i carceretur ex quo habet bona sufficientia z non est in cõtumacia sm illã opinionem not. glo. in. §. tutores preal. quã sequit ibi Bar. z Ange. in repetitiõe dicte. l. nemo carcerez que satis placet ꝓpter magnã equitatez pro q̃ facit. l. ob fenus. ff. de admitu. z. d. §. tutores licet apto iure non probet vt ś. diri.

Nicolaus. Abbas. Lon. xliij.

Jesu xp̃i saluatoris presidio ex corde inuocato. Ex omnibus per partem narratis ad claram decisionem quatuor possunt elici questiones.

¶ Prima an valuerit interpositio primi decreti.

¶ Secunda quid de secundo.

¶ Tertia presupposita illorum nullitate an mater missa in possessionem fecerit interim fructus suos.

¶ Quarta: an bona mariti sint tacite obligata proalimentis debitis vxori habito ad ius commune z legem municipalem respectu.

¶ Redeo ad primuz in quo videt dicendum primũ decretum tenuisse in bonis pupilli interpositum ad petitionem matris suo tempore dotẽ postulãtis. Maz missio in possessionẽ ex primo decreto cũ sit modici preiudicij fit etiã contra absentem causa reipublice si a nemine defendatur in. l. ignorare. C. de resti. mi. z contra ecclesiam vt in. c. ij. z iij. de eo qui mit. in poss. Item ergo dicendum contra pupillũ si a nemine defendatur quinimo cõtra pupillum citatum z indefensum videt ter. in. l. apud iulianum. ff. ex qui. causa. z apertius in terminis nostris tenet Bar. in. l. i. ff. de admi. tu. vbi dicit q̃ si pupillus citatus non comparet per legitimã personam potest contra eum fieri missio ex primo decreto: sed i casu nostro presupponitur pupillum fuisse citatum in domo quõdam patris sui z nemo pro eo cõparuit: ergo etc. Nam ex citatione facta domi potest peruenire ad primũ decretum iuxta no. per Jnno. in. c. fi. de eo qui mitt. in po. videtur probari in. l. iiij. §. prętor ait. ff. de damno. infec.

¶ Sed his non obstãntibus puto in casu nostro primũ decretũ iuribus non fuisse re. ¶ Moueor primo q3 ꝯ pupillũ non põt deuenire ad interpositionẽ ꝑmi decreti nisi ꝑius citato tutore q̃ in casu nostro minime citatus fuit. Si autez pupillus nõ hz tutorẽ requirẽdi sunt cognati vel affines 7 siq̃ forte alĩ sint quos verisimile est defensionẽ pupilli nõ obmissuros vl̃ ꝓp necessitudinẽ vel ꝓp charitatẽ vel alia rõne: quod etiam minime in cãu nostro factũ fuit hec ex presse ꝓbant in.l. hoc aũt.§. defendi. cũ sequẽti .ff. er qui.cau.in pos.ea.

¶ Secũdo moueor ex citatõis defectu alr cõsiderato: naz qñ quis reperiri põt citari hz ad facie: 7 sic ꝑsonaliter nõ autez ad domũ er quo citandus nunq̃ cõparuit in iudicio vt ẽ ter. iuncta glo.in.c.cãm.de dolo 7 cõ. etiã ad effectum deuenendi ad primũ decretuz vt ibi no. 7 marie per hostĩ. qui tenuit quẽ dici posse reperiri si est in prouincia sz ꝑsuppositа opione Bar.ꝓ verioꝛi qui tenuit in.d.§.prętoꝛ ait .q̃ si nõ reperit̃ i ciuitate dr reperiri nõ posse ad hoc vt possit fieri citatio ad domũ quã opi. multi sequunt̃ i.d.c.cãm. 7 allegat pro cãu qđ hẽtur in auc. de exhibẽ. 7 introd. reis. §. si ꝯo quidã, oz ñ capi. verbũ ciuitate large cũ nõ simus in mã odiosa imo fauorabili vt etiã veniat comitatus ar. optimũ .in.l.i.§. cũ ꝓbem. ff. de of. proco. sed pupillus habitabat in comitatu. ergo debuit ibi dẽ ad faciẽ citari nõ aũt ad domũ quondaz habitatõis patre. Et ꝑsuppositо q̃ in casu nostro verbũ ciuitate. nõ dẽat capi ita large tñ er alio põt citatio infrigi. q3 vt mihi ꝓsupponit̃ in facto post mortẽ ꝓius vel saltẽ longe ante citatiõez pupillus nunq̃ habitauit in domo paterna sed apud suum tutorẽ q̃ notorie habitabat in commitatu. notorie et constabat pupillum ibidez habitare. ergo prima citatio debuit fieri ad personaz suam vel ad domũ sue habitationis vt in.d.l.prętoꝛ ait, 7.l. scire oportet .ff. de ex cu. tu. 7.d.c.cãm. cuz glo. sua de do. 7 contu. Tertio principaliter põt infringi. q3 fuit facta dolo pñtis ꝯ abñtem cũ sciret pupillo cõpetere exceptionẽ saltẽ in maiori ꝑte dotis. cũ ꝑ prius fuisset pro maiori ꝑte facta solo vt no. voluit Inno. in.c.ii. de dila. vbi dicit q̃ si dolo pñtis fuit fcã missio ꝯ abñtẽ vt q3 sciebat abñti exceptionẽ cõpetere poterit is q̃ ab ꝓs fuit petere reuocari põnem in sua absentia datã. 7 si missus excipiat tu contumacit̃ abfuisti. poterit pas sus missionez replicare: 7 tu dolose excipis de dolo vel de cõtumacia mea cum 7 dolose circa eandẽrem egeris sciẽs me exceptiõe tutũ. Et ꝓ hac opi. Inno. facit .l. si prętoꝛ .§. marcellus. ff. de iudi. nã 7 missio debuit fieri ꝓ mõ debiti declarati. l. cũ ꝓponas. iuncta auc. ei q̃ iurat. C. de bo. au. iu. pos. 7. c. qñ. §. i alĩs vt lit. nõ cõte. Ysta ꝯo mater dolose petiit missionem respectu totius dotis. cũ tñ esset sibi ꝓ maiori ꝑte satisfactum. ¶ Quare ex oĩbus predictis concludo primum decretũ minime valuisse. Nõ obstant iura ꝓia in ꝓncipio allegata quia debent limitari sm predicta.

¶ Venio ad secũm dubiũ. l. An valuerit secũdum decretũ. Et ꝓfecto illud põt iudicio meo ex multiplici capite infringi. Prio q3 ex quo nõ valuit primũ non hz valere secũm. q3 scõz decretũ ẽ secũda iudicis aggrauatio i odiũ cõtumacis vt no. in.l. si finita. §. iulianus. ff. dã. infec. 7 in.c.i. de eo q̃ mit. i pos. Sz i casu nr̃o nõ valuit prima aggrauatio. nec potuit dici pupillus cõtumax. vt pz ex predictis: ergo nõ debuit fieri secda aggrauatio: cũ secũm decretũ fũdet̃ sup primo ar. eoz q̃ legũt̃ 7 no. in.c.qñ .in fi. vt lit. nõ cont. 7 sinõ valet principale nec accessoriũ de fi. instru. int̃ dilectos. §. ceterũ. Secõ nõ valuit potissima ratione q3 non fuit interpositũ ꝯ latitantẽ. latitare aũt hr̃ in ꝓposito qui iussioni iudicis nõ obedit fraudã dicreditoꝛis cã vt. l. fulcin' i prin. iuncto. §. latitare aũt. ff. er q̃. ca. no. inno. i.c. dilecto. de ẏ. sig. Pupillus aũt nõ latitabat ex multiplici respectu. Prio q3 nũq̃ fuit citat' i interpositiõe secũi decreti nec sufficit ipm citari nisi citet̃ 7 tutoꝛ er quo illum hẽbat vt. š. dixi. nã si nõ põt int̃ponі ꝑmũ vt dixi i ꝓcedẽti dubio: fortiꝰ nec secũm sm Inno. i.d.c. dilcõ. Nõ ob. q̃ iudex dedit sibi curatoꝛem ad litẽ qđ vr̃ facere potuisse ex q̃ ñ defendebat̃ vt. d. l. fulcin'. §. plene. cũ sequẽtib'. q3 dico illud ꝓcedere qñ pupillus nõ hẽbat vel hẽbat min' idoneũ. Sz i cãu nr̃o pupillus hẽbat tutorẽ idoneũ q̃ nũq̃ fuit citat' ad illam cãm: ergo nõ potuit sibi dari curatoꝛ ad litẽ vt ꝓbat̃ i. §. int̃ dũ. insti. de cura. fuit ergo interpositũ secundũ decretũ cũ persona non hñte potestatem: est ergo nullum sicut iudiciũ agitatum cum falso procuratoꝛe. l. lz. C. de procu. 7 i.c. in nr̃a. 7 c. ex insinuatione. co. ti. nec ex ignorãtia iudicis ignorantis pupillũ habere tutorem hz ipsius pupilli idefensi deteriorari conditio ar. l. clarum. C. de auc. ꝓ. 7. l. quesiuit. ff. de re iudi.

¶ Tertio ꝓncipaliter cozzuit q3 iuder illud interposuit ñ erominato prĩ' plene principali negocio vt pz ex recitatione facti contra. l. cum .ꝓpponas. C. de bo. au. iudi. pos. 7 sic fuit interpositum a minus instructo merito nõ debet valere cũ 7 snia diffinitiua ex tali causa cozzueret vt in.c.cum ex litteris. 7 qđ ibi no. dr in inte. resti. no. Bar. in.l. platã. C. de sen. 7 interlo. Quarto non. valuit q3 interpositum fuit dolo ꝑsentis occasione totius dotis cui tamẽ erat̃ satisfactũ ꝓ maiori parte vt. š. dixi ijn ꝓcedẽti dubio. Quinto 7 vltimo facit notabile dictum Inno. in.d.c. dilecto. 7 de ver. sig. li. vi. vbi dicit q̃ cuz interpositio secũdi decreti sit snia interlocutoria quod pz ex eo q3 fit lite non conte. d. l. cuz ꝓponas. poterit iuder illud decretum ex causa iusta reuocare vt puta si nunc cognoscit q̃ non erat debitum vel ẽst alia causa legitima vt erat in casu nostro interuenit legitimꝰ defensoꝛ pupilli. nam interlocutoria nõ transit i rem iudicatam quo ad iudicẽ: ideo quãdocũq3 potest iuder illam reuocare ex quo reperit in illa fuisse peccatum seu grauamẽ alteri parti iniuste inflictum vt in.l. iuder. ff. de re iudi. 7.c. cum cessante. de ap. no. Inno. i.c. querelam. ꝯ elec. per bar. in.d.§. iulianus. 7 hec ratio ẽ i dubitabilis 7 incõuincibilis.

¶ Venio ad Tertium: An ista mulier missa in possessiõe fecerit interim fructus suos 7 dico q̃ non. q3 possedit iure resistente cum non fuerit ꝓcessum contra pupillũ sicut iure disponitur vt patet ex predictis: ergo bona fides non excusat cũ etiam non presumit̃ vt no. dic. Bar. in.l. sed 7 si. §. scire. ff. de per. berede. Item facit quod ipse no. in.l. iuste. possidet. ff. de arqui. pos. Preterea minoꝛ posset petere restõnem aduersus lesionem vt ff. de mino. l. q̃. si minoꝛ. 7 l. in cause 7 q̃si p totũ.

¶ Ad vltimum An bona mariti sint tacite ipotecata ꝓ alimentis vxoris. hanc q. firmauit Spe. i ti. de dona. inter vi. 7 ux. §. formatis. ñ. sed nunq̃d 7 ibi recitat opiniones ꝓtrarias nec bene firmat pedes sz Bar. in.l. lutius. ff. de ali. 7 ci. leg. plenius ꝓsequit̃ 7 tandem videtur terminare q̃ non. q3 hoc nullo iure cauetur: 7 bona non obligãtur tacite nisi in casibus a iure expressis vt. ff. 7. C. per totum in qui. casi. pig. ta. cõtrahi. lz. n. reperiatur ipotheca ꝓ dote vt. l. vna. C. dr rei ux. ac. 7. l. assiduis. C. qui po. i pig. ha. Pro alimẽtis tamẽ nil disponitur 7 etiam ista pars mihi placet maxime in casu nostro vbi queritur: an sint obligata ꝓ alimentis debitis soluto matrimonio. nam nullo iure cauetur vt alimẽta prestent̃ soluto matrimonio vt no. Ey. in.l. vnica. §. exactio. C. de rei. ux. ac. Et ꝓsuppositо q̃ caueret̃ non tamẽ disponit̃ vt bona sint obligata. Et ita respondeo ad legem municipalẽ nam in ea solum inducitur obligatio alimentoꝝ non autẽ obligantur bona. Fallunt predicta secũm Bar. in loco preal. nisi fundus dotalis fuisset datus inestimatus. nam cum nunc principaliter deputet̃ ꝓ oneribus matrimonij satis põt admitti vt sit obligatus ꝓ alimẽtis sed ad casum nostrum non facit cum non fuerit data bona inestimata. Et hec sufficiant.

Nicolaus. Abbas Lon. xl iiij.

Quedam domina Katerina suum postremum ꝯdẽs testamentũ. inter cetera legauit de bonis suis Bartholomeo Joãnis nepoti suo florenos quadringẽtos in omnibus aũt alĩs bonis suis mobilib' 7 imobilibus presentibus 7 futuris suum heredem vniuersalem instituit Bartholomeum. š. scriptum nepotẽ suum 7 hoc in casu quo deueniret ad etatem perfectã 7 in casu quo decederet i pupillari etate tunc voluit q̃ de dictis bonis suis disponatur ꝓ ut videbitur 7 placebit domino Bartholomeo bugolini filio suo legitimo 7 naturali quem vsufructuarium omnium bonoꝝ suoꝝ ad vitam suam reliquit: semp tamẽ saluis suprascriptis florenis. cccc. quos dimisserat dicto Bartholomeo nepoti suo 7 in casu quo ꝓ dictum dominũ Bartholomeuz filium suum predicta bona nõ possent distribui 7 ordinari vt supra est dictum tunc isto casu sbstituit suos fideicõmissarios vt bona sua distribuant pauperibus Jesu crĩ 7 pijs locis 7 cõsanguineis suis ꝓ ut eis videbitur 7 placebit sup hoc tñ onerãdo eoz ꝯsciẽtiã Demũ mortua testatrice dictus dñs Bartholo. filiꝰ su' reduxit dcã bona ad man' suas 7 volẽs exeq̃ testamẽtũ mr̃ũ r̃spectu legati fci. d. B. dicti florenoꝝ quadrigentis tradidit in solutũ 7 pagamentũ cuidã mulieri amite. d. B. recipientis ꝓ dicto Bartholo. certam domuz reseruato sibi vsufructu cũ hac tamen ꝯditiõe q̃ in casu quo dictus. d. B. daret 7 solueret sibi dcõs florer. quadrigentos q̃ instrm dicte dationis insolutum euanesceret 7 remaneret dicta domus libera penes. d. d. B. Deniq3 interiecto tem-

poze 7 ali

pore z aliqbus discordijs super dicta domo exortis ac mor
tuo dicto. Bertho. nepote i pupillari etate relicto pre abñte
dicta sua amita nomine prīs abñtis cū debitis cautōibus er
vna pte z dictus. d. B. ex alia cōpromiserunt in quosdā amī
tos cōes sup dcā domo dātes illis plenā ptātem pstitis etiā
fideiussoribus p observantia laudi q arbitratores auditis p
tibus i hūc modū arbitrati sunt videlz q dcūs. d. B. teneat
z dēat dare soluere z numerare flore. quadringentos dena
riorū inde ad medium mensem Augusti p quibus pecunijs
dictus dñs bartholomeus dederat i pagamentū dictam do
mū dicte mulieri p illo nepote. Et q dicta domus remaneat
libera z expedita penes dictū dñm bartholomeū z i cāu quo
dicta solutio nō fieret fuit regressus reservat' ꝫ fideiussores
vt in ipso laudo plē ꝓtinet. Finalr dcā domus fuit trāslata
in quēdā tertiū tū ex obligōne dcī. d. bartholo. tū ex fcō curie
inꝑpetis pmū z scdm decretuz a quo quidē tertio possesso
re pat' dcī nepotis pmortui supueniens nititr domū illā auo
care dicens ad eū tanquā ab heredē sibi ptinere cū filio fuerit
data i solutū z pagamētū p dcīs quadringētis florenis sibi
legatis. Nec bēt obstare cōpromissuz z laudū inde secuta qz
cū dcūs dñs Bartholomeus fuerit religiosus nō potuit cō
promittere nec ad aliquid se obligare sine licētia sui plati. Et
aduertēdū p intellectu materie q dcūs dñs Bartholomeus
fuit pmotus i abbatē bis z tādē sine aliqua abbatia exīs ad
ministrabat predicta bona extra monasterū sciēte supiore z
nō ꝺicēte. Nūc queritur an ꝺdictus pater vel alius cui ius
suum cesserit valeat dcūm cōpromissum ꝺdcā ratiōe infrige
re z tali ptextu domū a tertio possessore revocare.

¶ Xpi eiusqz matris glorioſissime psidio inuocato ad decisio
nē huius qōnis duo pncipaliter sunt examinanda.

¶ Primo an valuerit relictū factum dcō fratri Bartholo
meo eo modo q factum fuit.

¶ Secūdo ꝑsupposita validitate an dictū cōpromissum p
eū postea factū de iure valūerit. Circa pmū animad uerto
duo fuisse relicta.

¶ Primo enim dcā dña catherina testatrix fecit dcūm dñm
Bartholomeū vsu fructuariū oium bonorū suorū.

¶ Secūdo voluit q si dcūs Bartholome' quē heredē sub
cōditiōe instituit decederet i pupillari etate q tūc de dictis
bonis suis disponat, put videbitur z placebit dcō fratri bar
tolomeo. Et adiecit q in casu quo z dictū fratrē Bartholo
meū filiū suum ꝺdicta bona nō possent distribui z ordinari
q tūc bona deveniāt ad fideicōmissarios ꝛc. vt supra dcīm ē:
vñ vī pmo inspectis dcis verbis testi q relictū valuerit. sz q illō
onus ānerū vt bona deveniāt ad fideicōmissarios si illa bo
na nō possent ordinari z distribui, put videbitr z placebit di
cto fratri. B. nō valuerit tanꝙ ꝫleges cū voluerit facer mo
nacum capacem ꝓprietatis z attribuere sibi potestatem di
sponendi bona cōtra substantialia monachatus ad hoc facit
qđ notanter posuit Barto. post glo. in l. Iutius. §. tres here
des. ff. ad trebel. vbi firmat hanc questionē q̄dam reliq̄d cer
ta bōa cuidā monacho cū hoc q circa illa abbas ñ sibi aliquā
molestiā faciat q si fecerit voluit q illa bōa deveniret i aliū q̄
ritur an in casu molestie sit locus fideicōmisso glo. sentit ibi q
sic. refert tū quosdā tenere ꝫriū z idē dixit Archi. l. c. qz i gre
diētib' xir. q. vl. sz Bar. ibi dixit illos q̄ tenuerūt ꝫriū verius
dixisse qz illa cōditio vt abbas nō faciat ei molestiā ē turpis
cū sit ꝫregulā monachorū qua disponit' vt monachi nil habeāt
vt in. c. cum ad monasterium in fine de sta. regu. iō non valuit
secundū eū tale grauamē appositus, sed si esset tale relictū qđ
valeret in monacho vt si reliqueretur p alimentis qz etiā ser
uo pñt reliqui vt. l. fuos. ff. de ali. z ci. le. tunc forē procederet
dictū illi' glo. Ita videt' in casu nostro dicendū q illud gra
uamē vt bona deveniāt in fideicōmissarios si p dcīm fratrem
Bartolomeū ñ possent illa bona ordinari z distribui habea
tur p ñ apposito z p ꝑis dicendū q illa bona fuerūt acquisi
ta monasterio. Et quo iferr' ad secūdū dubiū negative. s. vt
cōpromissuz fcīm p dcīm frēz Bartholomeū de dcā domo ñ
valuerit cū ñ possit monac' cōpromittere sup bonis acq̄sitis
mōasterio vt i. c. qđ' q̄busdā de fideiuss. z qđ' legit' z no. i. c.
ꝓtingit de trāsac. plenaria. n. dispositio z administratio mōa
sterij z ei' bonoꝝ ptinet, ad abbatē nō aūt ad mōachos ma
xime singulares vt. i. c. nullā. xxviij. q. ij. z i. c. edoceri z qđ ibi
no. de rescrip. Nec obstat si dicat' hec bona fuisse relicta dcō
fratri Bartholomeo qz dico q relictum non potest cōsiste
re penes personam monaci sed per eū fit acquisitio imediate
mōasterio vt plene no. p Inno. z alios i. c. i pūtia de. pbatio.

¶ Sed his non obstantibus contrarium arbitror in casu
nostro dicendum. Et primo pondero q bona non fuerūt
simpliciter relicta dicto fratri Bartholomeo tanꝙ proprie
rio sed p eum ordināda z distribuenda vt sibi videbit' z pla
cebit quo casu valet relictum factum monaco cum censeatur
quidā administrator z distributor bonorum vt in. c. religiosi'
de testa. li. vi. Et q hoc fieri possit adduco no. dictū eiusdem
Bar. in auc. excipit'. C. de bonis qz li. vbi queritr de hac qōne
pone q aliquid relinquit' monaco sb hac conditiōe, vt non q̄
ratur monasterio: an valeat tale relictū. Et videtur primo q
non qz continet impossibilitatē z repugnātiaz quandā. nam
monacus non pōt habere aliquid sed totū est monasterij. xij.
q. i. nolo. z. c. nō dicatis. z auc. ingressi. C. de sac. sanc. ec. vnde
dicere q sit monaci z non querat' monasterio est ꝓtradictio
quedā in se ipso z quedā pplexitas que habet vitiare legatū
z contractū vt. l. si titius. ff. de condi. insti. z. l. vbi repugnan
tia. ff. de reg. iur. In ꝓtrarium. cōcludit ibi Bar. dicens pre
dicta verba debere ita intelligi: relinquo monaco sb hac con
ditione. vt nihil acquiratur monasterio hoc est: q monasteri
um illud patiatur habere eo modo quo potest. s. connuētib'
oculis: sicut dicimus in seruo q pōt aliquid habere conniuē
tibus oculis dñi vt. l. iij. ff. de manu. z sic nihil queratur mo
nasterio. s. facti. z ad hoc adducit ter. cū ibi notatis in dicta
l. Iutius. §. tres heredes. Sic ergo fit imꝓpriatio verborum
vt relictū valeat z monaco acquiratur libera sine ꝓprieta
te administratio. p quo ego adduco ter. no. iuncta glo. z In
no. in. c. insinuante. ne de. vel mo. ergo fortius dz valere reli
ctum in casu nostro in quo verba relicta nō sapiūt ꝓprietatē
in monaco sed potius licitā administrationē z dispensatio
nem. vnde ponderanda sunt illa verba: prout videbitur z pla
cebit dicto fratri Bartholomeo que sonāt arbitriuz boni vi
ri vt ꝓbatur in. l. thais. §. forē. ff. de fideicō. li. z in. l. fideicō
missa. §. q̄ q̄. ff. de leg. iij. no. i. c. ij. ꝺ corpo. vi. z plene p Bar.
in extrauaganti ad reprimēdum. z in. l. alio. ff. de ali. z ciba.
le. Maz abbas potest monaco dare licentiā plene administrā
di certa bona vt in. d. c. religiosus. z in. c. cum ad monasteriū
z. c. ij. de sta. regu. z quod vtrobiqz no. z ꝓbatur magis spāci
fice z singulr in. d. c. insinuante. iuncta glo. Et in hac cōcessio
ne nō requiritur exꝑressus consensus supiorīs sed sufficit ta
citus: z qz supior sic eum habere illam administrationē videt
z tacet vt ꝓbatur in seruo in. l. quātuberonis. ff. de pec. z i. d.
l. iiij. de manu. satis sensit Bar. in. dicta. auc. excipitur. vbi di
xit sufficere q monasterium patiat' conniuētibus oculis illū
habere meliori modo. quo potest: ad idem quod no. idē Bar.
in. l. que dotis. ff. so. ma. vbi per illā. l. q̄ tuberonis dedit regu
lam generalem q vbi tractatur de modico ꝑiudicio tacitur
nitas habetur p consensu. In casu aūt nostro de nullo nedū
modico monasterij ꝑiudicio tractabatur imo erat opus puz
ꝓbere assensum dispositioni materne ar. in. l. i. C. de sac. san.
eccl. z. xiij. q. ij. vltima voluntas. ergo taciturnitas superio
ris debuit haberi p consensu. Preterea z secūdo vbicūqz mo
nacus habet administrationē peculij obligatur abbas ex cō
tractibus monaci q̄tenus patitur peculiū vt no. dici Inno. i
c. cum olim. de ꝓbat. facit quod no. Bar. in. l. si cōis seruus ff
de stip. ser. sicut dicitur i contractib' initis p seruū z vt ibi no.
ergo dictus cōtractus cōpromissi dz valere quatenus patit'
administratio dictorū bonorum. secus aūt vbi monac' sine
omni administratiōe cōtraheret quo casu abbas in nullo obli
gatur. z hoc casu loquātur iura in contrario alleg. Itez z ter
tio clarissime quocūqz se vertat negociū p̄batur tertium pos
sessorem se posse tueri aduersus patrē dicti Bartholomei vl'
alterius cui sua iura cessit. aut. n. dictū cōpromissum valuit:
z tunc casus est clarissimus. fuit enim per laudum disposituz
vt domus libere remaneret in totum penes dictum Barto
lomeum z deficiēte solutione quadringētorum florenorū re
seruatus fuit regressus aduersus fideiussores: nō autē remā
sit domus obligata: z sic non potest vendicari domus ratiōe
primē datōis insolutum. Aut enim dictū compromissum nō
valuit ex defectu potestatis, put allegatur quod tū negatur
z tunc eodem morbo z fortiori laboraret illa datio domus i
solutum facta. sicut. n monacus non potest sine supiorīs au
ctoritate cōpromittere. ita z fortius dare insolutum non pōt
cum per illam datōez contigit alienatio quam indubie mōa
cus facere non potest. immo nec solus abbas. xvij. q. iiij. in vl
timis. z. xij. q. ij. abbatibus. per compromissum autem
meliorauit conditionē dictorum bonorū. nec debet admitti p̄
allegando defectū potestatis i monaco respectu cōpromiss'

cū z ipse fūdet itentionē suā sup illa datōe insolutū facta per ipsuz monacū dūtarat: allegās. n. ꝟria nō est audiēdus i. c. solicitudinē. de ap. z. l. vbi repugnātia. ff. de reg. iu. presertī cū ampliorē potestatē hūerit tpe ꝓmissi q̄ dationis isolutū: eū ꝓmo casu decesserat dcūs Bartholomeus i pupillari etate. z sic fuerat locus substōni de dicto fratre Bartholomeo fcē. Scdo ꝓo casu adhuc viuebat dcūs Bartholomeus heres sub conditione institutus: z p ꝓns nullā potestatē ꝓsus alienādi dictā domū hēbat: cū tūc esset merus vsufructuari⁹. Et idē per oīa dicendū si illa bona quocūq; casu fuissent acq̄sita monasterio: idē. n. esset defect⁹ potestatis vtroq; cāu. Et ex iure tertiū pōt q̄s se defendere dūmō sit exclusiuū iuris actoris qđ cōtingeret in casu vt legit̄ z no. in. l. cū seruum. C. de ser. fugi. z ibi p Ly. pleniſſime per bar. in. l. ij. ff. de except. rei iudica. ¶ Et predictis oībus cōcludo dictā domū nō posse a dicto tertio possessore reuocari ex defectu compromissi z rōne illius dationis insolutū. Et rñsio ad contraria satis pz p ꝓdicta. Et hec sufficiant.

Ali. Abbas Cōn. xlv.

Quisus in effectu talis est q̄dam frācisc⁹ oli petri de villa casalis districtus ꝓrati pistoriēsis diocesis in postremo suo testō inſt̄ cetera heredē vniuersalē istituit Nānē eius nepotē filiū oli Joānis filij dicti testatoris post vero mortē dicti sui heredis decedētib⁹ sine filijs iure legati p remedio aīe sue reliquit q̄ fieret vna capella i plebe sci stephani de ꝓrato quā capellā hēre voluit z mādauit p dotibus suis z p alimentādo pbyterū ibidē instituendū de successore i successorē iperpetuū vnā petiā terre stariorum. xij. vel circa positā in cōitate ꝓrati ac disposuit in dcō testō vt dicta petia terre in dotē data nō possit quoquo mō iure vel cā alienari i pignus dari vēdi donari vel pmutari vel aliquo modo dñiuz trāsferri directe vel obliquū submitti Et si fieret ꝟruz voluit ꝓtuz tūc ipso iure eē nullū. Deniq; mortuo testōre dictus Nānes heres istitutus adiuit hereditatē z tādē sine liberis decedēs cōdito testō relict̄ iure legati dcāz petiā terre cū suis ptinentijs dñe Thomasie sue matri q̄ post mortem filij sui habuit possessionē dicte petie terre: qua habita fuit cōuenta z in iudiciū vocata vigore testamēti dci frācisci q̄ dcāz petiā terre legauerat p dotib⁹ capelle mō predicto: recepitq; libellū i iudicio litēq; fuit cōtestata super dicta terra, sibi legata z post plurimos dies a die ꝓtestatōis litis p eā facte denūtiauit heredi dci nānis iudiciū sibi motū sup terra z deniq; in cā ꝓcedens sniam cōtrariā reportauit a qua appellauit z iterū succubuit Nūc vero dcā dña Thomasia legataria instat aduersus heredē dci Nānis q̄ ē cleric⁹ z minor curatorē hūs suo curatore i iudicio minime exīte z narrādo vtriusq; legatū z euictiōz factā petit heredē cogi ad dādā z tradēdā dcām terrā. queritur qđ iuris multaq; alia narrāt in facto ſz predicta in effectu sufficere videntur.

¶ Xpi eiusq; mīis ꝑsidio humilit̄ inuocato. Dicz ꝓmo dictā legatariā i sua petitiōe eē exaudiēdā q̄ legatū rei aliene cōiūcte ꝑsone factū valet ꝺz ignorāt̄ fiat z tenet̄ heres rē redimere si pōt z legatario tradere Si autē nō pōt q̄ dñs nō vult vendere saltē cōpetēre ptio tenet̄ ad estimationē ad hoc qđ legit̄ z no. i. l. cū alienā. C. de lega. z isti. e. §. ñ solū. z. ff. dō leg. ij. l. nō dubiū z vī q̄ a principio possit precise peti ipsa res legata vt innuit ter. in. d. l. cū alienā. z Bar. ibidē hoc no. i ꝑn. ꝺz gl. ū. videat̄ ibi dare alia theoricā in petēdo. ſz p ꝓmo facit ibi ter. z. l. iulian⁹. ff. de ꝓsc. z quod no. bar. i. l. si seruū. ꝑpe fi. ff. de ꝟb. ob. Nec ob. q̄ dcā terra fuit sel̄ sibi tradita q̄ñ cū fuerit ab ea legitime euicta. pōt tūc agere de euictōe vt i. l. q̄ cōuenīt. §. si heres. ff. de leg. iij. z. l. si dom⁹. §. de euictione. ff. de leg. i. z ibi vī casus q̄ ipsa res legata euicta pōt peti ex testō. Nec ꝺz obstare si dicat̄ denūtiationē fuisse factā heredi post litē ꝓtestatā. q̄ denūtiatio fieri pōt quotz tpe dūmō nō fiat p petītōz cōdēnationē vt ē ter. no. i. l. si rē quā. §. q̄libet tpe. ff. dō euic. z facit qđ ibi no. in gl. fi. Nec ēt ob. si dicat̄ q̄ fuit legataria ꝓtumaciter abñs tpe snie. z sic cū videat̄ p suā cōtumaciā ꝓdēnata nō ꝺz hēre regressum de euictione vt. l. si iō. ff. de euic. z. l. emptor fundi. C. eo. z. c. fi. de emp. z ven. q̄ dico illō ꝓcedere q̄ñ quis, pmisit cām liquidarii absentia sua. tunc. n. vī magis ꝓdemnatus er ꝓtumacia sua q̄ ex iniustitia cause. iō ñ ꝺz regressum de euictione. sed q̄ñ oīa p prius fuerunt liquidata parte presente licet tpe condemnationis fuerit absens habz nihilominus regressum de euictione. q̄ tūc non ex ꝓtumacia sed pp iniustitiā cāe fuit ꝓdēnatus. ita singlr. dixit Bar. z bene in. l. si fugatus. ff. de euic. aliaz solennē limitatio nem ad illa iura vedit Bal. in. l. res inter alios. C. q̄. res iudi. non no. dicēs q̄ si ex inspectione actorum potest apparere q̄ abñs cōtumaciter iuste succubuit nō habet nocere abñtia cōdemnati. In casu aūt nostro satis potest apparere q̄ iuste dicta domina Thomasia succubuit: q̄ clare patet illā petiaz terre fuisse legatam pro dotibus capelle illo Nannis herede decedente sine filijs. Nec postremo ob. si dicatur vt in facto supponitur dictā dominā Thomasiaz debuisse appellare nō ad archiepiscopum florētinū sed ad ēpm pistorien. q̄ a vicario foraneo appellādū est ad ipsum ēpm constituentem cuz officialis foretaneus dicat̄ habere delegatā non ordinariaz nec facit idem consistorium cum episcopo sicut vicarius generalis ut nota. glos. in cle. z si principalis. de prescriptis. z Innocentius. in. c. romana. de officio. ord. li. ser. quia respondetur q̄ ltez appellanduz sit gradatim tamen si appellatur omisso medio z non excipitur valet appellatio: q̄ hoc ē de circunstātijs non aūt de substantialibus appellationis ut not. glo. z cōiter doc. in. c. dilecti filij. prio de appel. facit quod no. glo. in. c. ij. de consuet. li. vi. in verbo officiali.

¶ Sed his non obstantibus que iudicio meo casui nostro non habēt obstare cōtrariū arbitror prevalere. s. dictum beredem absoluendum ab impetitiōe dicte dñe Thomasie. ¶ Do neor prio cōsideratione incōuincibili. ubicūq; n. legatur res que iudicio principis dūtarat alienari pōt nō valet legatum nec debet ipsius estimatio etiam si scienter fuerit factuz: ter. est notus z notabilis in. l. apud iulianū. in fi. ff. de lega. i. ubi habetur q̄ illud quod vnius facto solū potest explicari reputatur impossibile no. glo. in. l. continuus. §. cū quis. ff. de ver. ob. z By. i regula semel deo. dō reg. iur. li. vi. z Bar. i. d. l. apud iulianū. Sz hec petia terre legata dicte dñe Thomasie erat huius: ergo estimatio nō debetur. maior apertissime. probatur in de. q̄ cōtingit. de reli. do. post prin. vbi dicit̄ q̄ deputata ad certum vsum largitione fidelium nō pōt ad aliū vsuz deputari salua semper sedis apostolice auctoritate. Et marie ter. ille ꝓcedit in casu nostro in quo testator nō solum deputauit illā terrā pro sustentatione capellani instituendi i dicta capella: sed etiam p dotibus ipsius capelle. dotes enim debent esse libere z nullo mō alienari. ad hoc quod legit̄ z no. in. c. i. de censi. Quinimo in casu nostro testator strictissime p hibuit alienationem z pignorationem vt patet ex predictis que quidem prohibitio valet z multū operatur vt est ter. notabilis in auc. de alie. emphi. §. sanctissimas vbi dō q̄ res ecclesie pōt alienari, p redemptione captiuorū nisi sint dote eo modo vt alienari non possint z sic, phibitio testatoris reddit illarum rerum alienationē magis difficilē q̄ disponatur a iure cōi. Et per illum ter. dixit notāter glo. in. c. verum. de cōdi. ap. q̄ res relicta ecclesie generaliter non solum p dote nec ad certum vsum alienari non potest p necessitate vel vtilitate ecclesie si testator illā, phibuit alienari: z q̄q̄ in hoc aliqui ibi instent tenēdo contrarium: tamē in casu nostro non videtur dubium. q̄ dicta petia terre fuit relicta pro dotibus capelle ad certum vsum in perpetuuz. z sic excepta auctoritate pape ad alium vsum trāsferri non ꝺz neq; imminet vtilitas vel necessitas capelle in alienatiē. imo totum oppositum cum rep maneret indotata. ergo illius alienatio non poterat fieri ex cepta auct. pape. ergo ꝺz reputari impossibilis. z p cōsequēs non valet legatum de illa factum etiā vt debeatur estimatio vt in. d. l. apud iulianum. z in. d. §. cum quis. z qđ vtrobiq; no. Bar. Quinimo in latioribus termis hoc idem senserunt glo. in. c. si eps. xij. q. v. z Inno. in. c. filius de testa. tenēt q̄ si legatur res ecclesie non valet legatū nec debetur eius estimatio. z hoc propter difficultatem que imminet in illius alienatione vt in ti. de rebus ecc. non ali. per totū. Et q̄q̄ aliqui noluerint ibi sequi opinionē Inno. z Jo. Bar. tamen eam sequitur in. d. l. apud iulianum. z in. dicta. l. cōtinuus. §. cum. quis Item in casu nostro cōsideratis rationib⁹ tenentiū cōtrariū nemo videtur diserepare. Mouetur. n. q̄ res ecclesie in multis casibus pōt alienari, de quibus per glo. xij. q. ij. in summa z sic non reputatur impossibilis alienatio. Sed in casu nro esset hec consideratio. q̄ dicta petia terre fuit legata pro dotibus capelle ad certum vsum z prohibita strictissime per testatorem alienari. z sic imminet illa difficultas alienādi de qua d. l. apud iulianum. §. fi. vt. s. dixi. Ex hoc ergo capite clarissime patet dictum legarum nō valuisse nec ipsius estimationez deberi. Preterea ex alio capite dico beredē non teneri de euictione. z sic debere absolui ab impetitiōe dicte domine Thomasie: q̄ ante susceptū iudiciuz debuit denuntiare item sibi motam ar ipa

motam at ipsa suscepit iudiciū litē cōtestādo ⁊ post plurimos dies den ūtiationē fecit: nō ꝓsupposito q̄ alʒ valeret legatū tñ ex q̄ nō denūtiauit in principio añ suscepti iudiciū ñ bz regressuz de cuictiōe aduersus heredē tet.ē singlaris ñ cautillādo l. fraz. i. d. l. q̄ cōcubinā. §. si heres. ꝫhūc intellectū ad illū ter. quē voluit ibi By. seq̄t ibi bar. ⁊ Ly. i. l. emptoz. C. d' euic. et gl. i. d. l. si rē. §. fi. ff. eo. ĩ fa solutiōe. ⁊ ē spāle i legato vt fiat d' nūtiatio ante litē cōtestatā ⁊ nō postea. q̄ agit legatari' ex cā lucratiua. vbi añ ageret ex cā onerosa facili' sibi subuenit' aduersus auctorē suū quo cāu ꝓcedit. d. l. si rē. §. fi. all's. p ꝫrio. nō. n. ē eadē rō lucra nō capere ⁊ q̄sita pdere. seu dāna sentir' vt in. l. si spōsus. §. si marit'. ff. de dona. int' vi. ⁊ vxo. Et p hec pz facilit' solo ad ꝫria. s. in prin. formata. ¶ Quare ex oībus p̄dictis cōcludo dictū heredē absoluēdū ex duplici capite ab ĩ petitione dicte Thomasie ꝓsset addi ⁊ tertiū q̄ tñ nō ꝓcernit merita cāe. s. ex defectu instātie: q̄ iudiciū fuit sine curatore heredis minoris agitatū ex quo nō pōt seq̄ cōdēnatio minoris ꝫ absolo sic vt i. l. nō eo min'. C. de ꝓcu. ⁊ i. l. ij. in. fi. C. q̄ legi. ꝓso. stā. in iudi. nō. ha. Et q̄q̄ dcūs heres sit cleric': tñ cū agat' de re tpali nō potuit stare in iudicio sine curatore vt p bat' q locū a spāli ĩ. c. si annū. de iudi. li. vi. Itē sicut clericat' ñ liberata a patria ptāte vt no. Inno. ⁊ cōiter doc. sequunt' in c. audeoz ē. de eta. ⁊ q̄. ꝫglo. ⁊ minus bene alʒ ibi senserit. ita nō liberata datōe curatoris marie q̄ datio curatoris nō venit in ꝓiudiciū clerici imo in fauorē ne in iudicio decipiat'. d. l. nō eo minus. ⁊ l. clarū. C. de auc. p̄. Et hec sufficiant.

¶ Nr'. Abbas. Lon. xlvi.

In q̄ōe q̄ ad pñs vertit' int' cōes terre Sertiani ex vna pte ⁊ cōe castri Castiglioncellier alia sup q̄busdā ꝓpinb'. Quo breuit' attingā.

¶ Primo in cā appellois an valeat snia lata ꝓ dictā terraz Sertiani vel saltē sit iniq̄: ⁊ q̄ pñs retractāda.

¶ Secūdo que snia illoz cōmitatū prevaleat sup iure ⁊ p prietate illoz finiū. ¶ Circa p̄mū obmittā argumēta q̄ ad p tes fieri solēt ne videar hoc ĩ dubiū revocasse. Ui ⁊ enī mihi indubie tenēdū si narrata veritate nitant' dictā snīam nullā in se firmitatē hẽre ex multiplici capite. Quia lata fuit in ecclesia: ⁊ per pñs ipso iure indubitant' nulla vt ꝓbat' in. c. de cet. de immu. eccl. li. vi. ppe fi. Secūdo q̄ lata ex ꝓbōnibus oī no nullis. Attestōnes. n. sup quibus se fundarūt cōmissarij viribus nō subsistūt. cū testes fuerint recepti ꝑte aduersa nō citata q̄ oīno citari debuit vt i. c. ij. de testi. ⁊ auc. de testi. §. hoc ät. col. vij. ēt si cā sit sūmaria. q̄ hoc cōcernit defensionē ꝑtis vt no. Bar. in extrauaganti ad reprimēdū in verbo figura. Quinimo plus notant' dixit idē Bar. i. l. filj'. ff. de dona. q̄ si cōmittit' cā trāctāda oi iuris solennitate obmissa: nihilominus citāda est ꝑs in receptione testiū. q̄ talis citatio sapit defensionē ne indigni testes admittant'. q̄ quidē defensio est de iure nāli vt in cle. pastoralis. de re iudi. Et p pñs ēt p p̄incipez tolli non potest vt ibi repit'. ergo sententia lata sine medijs ideo nulla vt legit' ⁊ no. in. c. ecclesia. de consti. ⁊ in. l. plataz. C. de sen. ⁊ ij. q. i. nos quēq̄. facit q̄ legit' ⁊ no. i. c. cū. J. ⁊. A. de re iud. Tertio cozruit dicta sententia quia fuit lata sine alt qua petitione saltem in actis insinuata vt legitur ⁊ no. in cle. sepe. de verbo. sig. in glo. in verbo necessario ⁊ per doc. in. c. i. de lib. ob. per Bal. in auc. offerat' ꝑpe fi. C. de lit. cōtes. ⁊ in extrauaganti ad reprimendum. in verbo figura. Quarto cozruit tanq̄ lata a commissarijs ⁊ minus instructis de meritis cause cum noluerint recipere testes oblatos a communitate Sertiani denegantes dilationem debitam. nam ⁊ sic causa sit sūmaria. tamen non debent ita abbreuiari dilationes vt veritas occultetur. dilatio autem duoz dierū data a dictis commissarijs non erat sufficiens ad testiū ꝓductionez vt mihi in facto ꝓsupponitur vnde cū tñ viderint iura vnius p tis ⁊ nō alterius nō potuerunt plene instrui in causa vt in. c. dudū. el. i. de elec. facit. l. fi. C. si per vim vel alio mō. ⁊ per cōsequens talis sententia nulla vt in. c. tū ex litteris. ⁊ q̄ ibi no. Inno. de in inte. resti. ⁊ per Bar. in. d. l. platā. ⁊ p̄supposito sine veritatis preiudicio q̄ dicta snīa teneat. tñ negari saltez non potest q̄n sit iniusta ⁊ iniq̄ predictis ex cāis. ⁊ per hoc oī no retractanda vt in. c. cū ad sedē. de resti. spo. ⁊ l. per hāc. C. de tēp. ap. q̄q̄ firmit' credam dictā snīam nullo iuris robore fulciri. Et hec de primo.

¶ Ueniens ad Secundum breuissime me expediā cum nō viderim probōnes fiendas per aduersam partem. nam attestationes dictoz testium in nullo predicta ex causa fidem faciunt quare de nouo ⁊ citata parte sunt ꝓducendi ꝫ cū intē tio cōitatis Sertean̄i super dictis cōfinibus sit satis p instrumēta fundata: oz q̄ aduersa pars fundet intentionē suaz aut per melioza instrā aut per testes fundātes se sup prescriptiōe. ⁊ requirit' prescriptio. xxx. annoz̄ vt in. l. fi. C. finiuz regum. Aduertēdum tñ q̄ tempore guerraz non currit prescriptio quādo est tanta in loco q̄ ius nō redditur vt in. c. ex transmissa. ⁊ quod ibi nota. de prescripti. no. Bar. in. l. naturaliter. ff. de vsuca. Item dicēdum in tpe mortalitatis: cuz illa sit dei hostilitas vt no. idem Bal. in d. l. naturaliter. Ista enī tempora debēt sbduci de medio. dormit. n. istis temporibus prescriptio vt in iuribus prealle. Nam requiritur etiā bona fides etiam de iure ciuili: q̄ in materia cōcernēte peccatū est standuz canoni ⁊ nō legi vt materia prescriptionis no. Bar. in. l. priuilegia. C. de sac. sanc. ec. ⁊ per. glo. in regula possessoz de reg. iur. li. vi. probat' in. c. fi. de prescrip. Probatur aūt mala fides ex cōiecturis multis modis de quibus p Bar. in. l. celsus. ff. de vsuca. Et presertim aīaduertendū est ille mod' vt. s. probet' fama vicinie super veritate cōfinīū: nā ex hoc aduersarij tanq̄ vicini presumuntur scire vt ibi no.

Nicolaus. Abbas. Lon. xlvij.

In Christi nomine inuocato: Illud de iure q̄ritur: An in litteris gratiose cōcessis p summum pontificē ad beneficium cum cura vel sine cura cōprehēdatur p stimonium: quod quidē reputatur ĩ loco beneficiū ecclesiasti cuz: habet tamē quasdā qualitates separatas a natura alioꝝ beneficiozum curatorum. nā vt in facto mihi presupponitur tale prestimonium non requirit residētiā nec sbiacet onerib' publicis seu alijs exactionibus etiam respectu iurium ẽ paliū ⁊ in loco impetrationis ex cōi consuetudine reputatur prestimonium tanq̄ species distincta ab alijs beneficijs cum cura vel sine cura: ita q̄ ex cōmuni vsu loquēdi non venit prestimonium appellatione beneficiozum cum cura vel sine cura: nisi specialiter nuncupetur.

¶ Et videtur primo q̄ in talibus litteris cōprehendatur p stimonium: q̄ negari nō potest quin sit beneficium ecclesiasti cum. cognoscitur enim beneficium ecclesiasticū ex parte persone ꝓuidentis: ex qualitate eius cui ꝓuidetur: ex qualitate ipsius beneficij ⁊ modi in prouisione seruādi. Primum attēditur: q̄ non nisi per ep̄m vel prelatū ecclesiasticum potest fieri prouisio de iure cōi: licet punctatio pertineat quādoq̄ ad laicum. vt in. c. ij. de iur. patro. no. Inno. in. c. quod sicut. de elec. Item q̄ ille qui habet ꝓuidere illud sibi retinere nō pōt vt in. c. fi. de instī. facit quod no. in. c. relatum. de preben.

¶ Secundum attēditur: q̄ de ipso non pōt prouideri nisi clerico vt in. c. cum alio. de rescrip. ⁊ in. c. ex litteris de transactio. ⁊ in. c. ij. de instī.

¶ Tertium cōsideratur: quia habet aliquid spiritualitatis annexum vel cui annectitur: vnde propter diuinū officiū datur ecclesiasticum beneficium vt i. c. fi. de rescrip. lib. vi. lxxxi. di. si quis sacerdotū. Item quia perpetuuz est quantū ad cuz cui confertur. hoc est cū ꝓprium beneficiozum ecclesiasticorum. lxx. di. sancto ꝓ. de cle. egro c. penul. no. in. c. si gratiose. de rescrip. lib. vi. ¶ Quartum consideratur. q̄ de beneficio ecclesiastico oz prouideri pure ⁊ sine pacto ⁊ cōditione ⁊ nō pro alio comō tempozali alʒ cōmitteretur simonia. i. q. ij. q̄ pium ⁊ in. c. fi. de pac. ⁊ de simo. c. consulere cum multis alijs caplis eusdē ti. nec debet esse vis in nomine. ex quo omnes predicras qualitates habet siue appellet' beneficium siue officium siue possessio siue prestimoniū vel pensio ar. xvi. q. i. possessiones. ⁊ in. c. conquerēte. de cler. non. resi. ⁊ in. c. saluator i. q. ij. ⁊ in. d. c. consulere. ex diuersitate enim nominum non diuersificatur rei sbstantia. attendi enīz debet potius natura rei q̄ simpler denominatio vt i. c. ea que. de simo. ⁊ in. l. si vno ff. loca. ergo cum prestimonium habeat oēs predictas qualitates seu conditiōes cum de eo prouideat' solui per prelatum ecclesiasticum ⁊ persone ecclesiastice ⁊ i perpetuū nō ad tempus neq̄ sb pacto aut conditiōe. nec confert' p tempozali cōmodo sed pp spūalitatez anneram vel cui annectit'. ergo debet censeri beneficium ecclesiasticum. ⁊ per cōsequens dz comprehēdi in gratia concessa ad beneficiuz cū cura vel sine cura facit regula beneficium. de reg. iur. li. vi. Huic etiā cōuenit generalis diffinitio beneficij. Est enīz beniuola actio gaudium tribuēs capiēti vt in. c. i. ex quibus cau. feu. amit. coll. r. Ad predicta facit quod no. Jo. cal. in. c. in nostra. de rescrip. vbi predictam conclusionē tacite videt' sentire.

¶ Sed his non ostantibus contrariū arbitroz de iure procedere attēta loci consuetudine de qua. s. Consuetudo enim

seu cõis itelligẽtia loci preferẽ ꝓprie significationi vocabuli vt in.l.cũ delanionis.§.asinam.ff.de fun.instruc.z in.l.libe, rozũ.§.q tñ cassius.de lega.iij.z in.l.labeo.de suppel.leg.fa cit quod legit' z no.in.c.er litteris.de spon.no.Inno.in.c.oli de ver.sig.z gl.in.c.nõnulli.de rescrip.z Bar.in.l.omnes po puli.ff.de iusti.z iur. Sed de loci consuetudine est vt appel/ latione beneficii cum cura vel sine cura non veniat prestimo/ nium nisi spetialiter nũcupet'.ergo nõ debet cõprehẽdi in lit teris gratiosis.presertim cum in eis sit fienda stricta interpre tatio ꝓpter ambitionem comprimendã vt in.c.quãuis.de p̃ ben.li.vi.z.c.si eo tẽpore.de rescrip.eo.lib.Opitulat' huic cõ clusioni nominis diuersitas si enim prestimoniũ idem ꝓprius esset quod aliud beneficium cũ cura vel sine cura habuisset di uersum nomẽ vt in simili notãter dicit ter.in.l.si idem codicil li.C.de codicil.facit etiã ꝓdditio ipsius prestimonij satis diuer sa z separata a natura aliozum beneficiozum.si enim essẽt idem nõ haberent naturã diuersam.xij.q.i.duo sunt genera. z in dcã.l.si idẽ.facit ad idem quod in simili legit' z no.in.c.sedes de rescrip.z maxime per Inno.in.c.statutum.de elec.li.vi. vbi ter.optimus.in quo dz q appellatiõe ecclesie parochialis nõ venit in materia restringibili ecclesia parochialis collegia ta ꝓ qualitatẽ collegij quã habet vltra parrochiam que ta mẽ alias venire vbi materia nõ esset odiosa vt no.ibi Jo.an. in nouella: Jta notant' põt inferri ad propositũ :cum enĩ pre stimonium habeat diuersitatẽ ab alijs beneficijs de q̃.§.z ẽt differt z cozruat prefertim loci cõsuetudo z sumus in mate/ ria restringibili nõ debet comprehẽdi sub appellatione bene ficij cum cura vel sine cura Qualiter aũt ꝓbet' cõis vsus lo/ quẽdi seu itelligẽdi plene ꝑ Bar.i dcã.l.labeo.de seppel.lega. Et ꝓ hec pz facilis responsio ad cõtraria:procedunt enim in/ specto mero iure cõi z vbi ceffaret diuersitas rerũ ita q̃ soluz esset diuersitas in nomine quod nõ contingit in casu nostro vt patet er predictis.

¶ Nicolaus. de Tudes. Sicu. Pan. Con. xlviij.

Agustin' z dña Katherina maritus z vroz per solẽ nem stipulationez iuramẽto vallatam vt instro pu/ blico inde confecto cõtinet' per verba formalia q̃ se quunt' ypothecauerũt sibi inuicem z vicissim z solẽnit' obli/ garũt vna pars alteri z altera alteri oĩa ipsozũ z cuiusq; ipso rũ bona p̃nția z futura mobilia z immobilia iura z actões z nomina debitozum:qui ypothecatio z obligõ locũ habeat z vires z effectuz sortiant' inter eos post mortem alterius vtri usq; ipsozum.videlicet si Augustinus supuixerit dicte dñe Katherine z non aliter vel alio modo:z sic ad eũ pueniant dicta bona.z modo simili si dcã dña Katherina supuix erit. d. Augustino ad eam pueniant integraliter bona ꝓdcã ꝓui dendo in funeralibus in casibus contingẽtibus. Et si fil ũ-er tarent legitimi z naturales ex se dicto Augustino z dña Ka tberina masculi vel femine vnus vel plures illico p̃ns ꝟctus euanescat :z bona transeant ꝓut iura z statuta Senarum disponunt z cũ cõdictione z pacto q.d.d. Katherina adue niente casu mortis.d. Augustini honeste z vidualit' viuat. z si ꝟ faceret z nõ seruaret vitã vidualẽ.cadat ab oĩ iure quod ad eã pueníre posset vigore p̃ntis cõpositionis z ꝟctus :z cũ pacto etiã z condictione q̃ superuiuens teneat' facere elemo synas ꝓ aĩa premorientis discrete ꝓut sibi placuerit. Jtẽ cũ pacto z cõdictione q̃ illud qđ restaret,post mortẽ.d.d. Ka/ therine superuiuentis abseruantis tñ ꝓdicta pueníre debeat z sit Angeli fratris carnalis.d. Augustini tunc p̃ntis z acce ptãtis ꝑ se zc. Demũ cõtigit q̃ dicti dña Katherina z Augu stin' remiserunt sibi hanc supradictã obligõem absoluentes se mutuo.z dcũs Aug' veniens ad mortẽ condidit testm̃. et dictã.d. Katherinã vrozem suã simpliciter heredẽ instituit eo q; defuncto.d.d. Katherina trãsiuit ad alia vota. Queritur an ꝓ hoc debeãt bona dci Augustini transferri ad dcm̃ An/ gelũ vigore supradicte cõpositionis.

¶ Christi eiusq; matris presidio inuocato. Videt' primo q̃ sic:nam licet non possit quis per vltimã voluntatem se li/ gare vt certũ heredẽ habeat vt i.l.stipulatio hoc modo cõce pta.ff.de verbo.obli.potest tamen per stipulationem bona sua irreuocabiliter alteri donare.quia tunc transit in contra ctum quiest irreuocabilis vt nota.glos.in.l.fi.C.de pac. Hoc idem videtur voluisse . By. in regula quod semel placuit. prope finem de reg.iu.li.vi. Hoc idem apertius voluit An/ ge.de Perusio in disputatione sua que incipit in refulgenti palatio.vbi aperte tenent valere donationem omnium bo/ nozum presentium z futurozum ꝓnato factam motus ꝓn cipaliter q; rei sue quilibet est legittimus moderato; z arbi, ter.l.in remandata.C.manda.z in.c.de his de sepultu. Jtem quia ista donatio omnium bonoz nullo iure est ꝓhibita.nã per eam non ꝓnuet' libera testamẽti factio:cum nihilomin' possit donare heredem instituere:cum hereditas sit nomẽ iu ris:facit quod no. Bar.in auc.ingressi.C.de sacro.sanc.eccl. Jtem per donationẽ istã ꝓnato factã non transfert' ipso fa cto dñium:sed requiritur tradicio vt in.l.traditionibus.C.de pact.dominium.ergo consistit penes ipsuz donatarium:z sic nõ deficiunt bona quo minus possit testari licet heres possit postea compelli ad traditionem. Sed in casu proposito nõ potest dici q̃ dicti coniuges se priuauerint libera testamẽti fa ctione:cum de hereditate nulla facta fuerit mentio: ſz solum per solennez stipulationẽ obligauerunt se vt bona ꝑmoriẽtis pueníent ad supstitẽ.z sic in effectu fuit quedã bonoz̃ pre sentium z futurozum donatio que debebat habere effectum post mortez dumtaxat:ergo reuocari non potuit cum ꝓiu/ dicio.d. Angeli.cui ius iam fuerat quesitum per suam prese tiam z stipulationem.

¶ Preterea z secundo hic non fuit pura donatio cuz super uiuens esset obligatus ad fatiẽdum elemosinas pro anima primo moriẽtis:ad piam aũt causam videtur quẽ posse dona re omnia bona sua p̃ntia z futura iuxta no.per. Bar.in.l.fi.C. de pac.prealle.

¶ Preterea z Tertio hic interuenit iuramẽtuz utriusq; par tis:quod seruari poterat sine interitu salutis eterne.ergo sal tez vigore iuramẽti illa talis donatio seu stipulatio debeat eẽ irreuocabilis.

¶ Sed his non obstantibus a contraria opinicẽ mĩne pu to fore recedendum saltem incõsulendo z iudicando cum co munis sit z cele bris opinio talẽ donationẽ non valere: qz ſz non impediatur testamẽti factio quãtum ad actuz testãdi im peditur tamẽ quãtum ad effectũ heredis habẽdi:qz non in ueniretur quia qui vellet hereditatem acceptare cum oĩa bo na essent transferẽda in donatarium.ad hoc insti.ad.l.falc.in ꝓin. Et id quod nõ.valet directa via non debet admicti per obliquam: vnde sicut directe non potest impediri per stipula tionẽ solennẽ iudiciũ vt in.d.l.stipulatio hoc modo concepta ita nec indirecte per stipulationẽ omnium bonozuz presentiũ z foturozũ vt in regula cum q̃d vna via.de regu.iu.li.vi.z in c.ius.de procura.z in.l.non dubiũ.C.de legi.facit.l.seyus z augerius.ff.ad.l.falc.Et hanc partem q̃ talis donatio non valeat consuluit Cy.z sequtur Bar.in.d.l.fi.C.de pac.z in.l. stipulatio.prealleg.z in.l.siquis in ꝓin.deleg.iij.z refert q̃ By.pro hac parte cõsuluit:ſz aliud scripserit super dicta re/ gula quod semel. Hanc etiam partem secutus est Bal.in.d.l fi.z dixit hanc opinionẽ esse communẽ.Et qualiterũcq; nomez hubic cõpositioni seu cõtractui ĩponam' non potuit irre/ uocabiliter obligare:quia vt dixit Bar.in locis preallegatis non est dare modum ligãdi quẽ irreuocabiliter vt bona sua presentia z futura peruenĩãt ad aliquem in vita vel post moz tem predicta ratione:quia esset contra bonos mozes. Prete rea er alijs etiam rationib' nõ potest dictus Angelus aliq̃d petere a dicta dña Katherina vigore illius compositiõis seu mutue donationis:qm̃ vt illa fuit donatio mutua causa moz tis.z potuit reuocari.l.i.ff.de dona.cau.moz.ꝓpter mortem marime mutuo vtriusq; consensus vtriusq; coniugum quo ruz res principaliter agebatur interueniẽte vt in.l.nihil tam naturale.ff.de regu.iur.z in.c.i.extra co.ti. Aut fuit inter/ uos z nõ valuit.qz inter coniuges est prohibita donatio ne mutuo amoze se spolient vt.ff.de dona.iter vi.z vro.p totti Sed in casu nostro hoc contingebat.qz premoriens non ha bebat potestatem disponẽdi irreuocabiliter de vno minimo cum omnia bona presentia z futura debebãt superuenire ad superuiuientẽ z hoc profecto faciebãt ex mutuo amoze quo detinebantur.

¶ Jtem tertio ex alio capite non habet dictus Angelus fa cultatem aliquid ex dictis bonis postulandi.quoniam ipse non fuit vocatus principaliter ad illã stipulationẽ sed accesso rie z potius fauere dictozum contrahentiuz q̃ ꝓprio.quod patet ex eo quia solum de eo fuit facta mentio respectu bono rum que superessent post mortẽ dicte.d.Katherine vigore il lius cõpositionis vt ad ipsum Angelum pueníent.nec etiã fuit dictum vt pure peruenirẽt sed cum onere vt ex eis face/ ret elemosinã ꝓut sibi placeret.quare cum ad dictam dñaz Katherinã nihil peruenerit vigore illius compositionis.qz illa possidet vigore vltimi testamẽti z non vigore composi/ tionis seu

tionis seu stipulationis vel mutue donationis. cum ab illa p̄
p̄tius spōte recessissent: ergo nō potest aliquid petere. q̄ cessante p̄ncipali cessat accessoriū: de reg. iu. li. vi. c. accessorium. Nec ob. si dicat q̄ ab ea nō poterāt recedere i p̄iudiciū dñi Angeli q̄ vt dixit Angelus fuit vocatus accessorie ad validitatem dicte cōpositionis seu donatiōis qua cessante mutuo cōsensu cessat dispositio cōcepta in fauorem ipsius. ar. eorum que leguntur. no. in. l. si cū cornelius. ¶. l. vero p̄curatori. ff. d̄ solu. Et facit optime quod. s. dixi: q̄ dcūs Angelus debebat facere ex illis bonis elemosynas p̄ animarū illorū cōiugū. ¶ sic in illorū p̄ncipaliter fauorem fuit adiectus. Nec obstat si dicat q̄ elemosynam tenebat facere. put sibi placebat. Ad hoc enim rñdeo q̄ verbū placet nō importat liberam voluntatem ſ̄z arbitriū boni viri vt ē̄ter. notabilis in. l. thais. §. fororem. ff. de fideicō. li. no. Bar. in extrauagāti ad reprimēdū Et p̄ hec cōcludo dictā compositionē seu mutuā donationē vel stipulationē a p̄ncipio nō valuisse: ¶ esto sine veritatis p̄iudicio q̄ valuisset potuit mutuo cōsensu cōiugum reuocari nō obstante absentia dñi Angeli ¶ per p̄sequens nō potest nunc dcūs Angelus vel ipsius heres aliquid ipsius cōpositionis vigore petere. Nō obstant p̄dicta supernus p̄ alia parte formata. quia valet argumentū a communi accidentibus vt in. c. i. de der. nō resi. ¶. l. neq; natales. C. de p̄batio. accidit autē cōiter q̄ facta in alium omniū bonorū p̄sentiū ¶ futurorum donatione nemo vellet frustra eē heres. Nec obstat si dicatur. q̄ rei sue quisq; est legitimus moderator ¶ arbiter. q̄ hoc verum nisi disponat cōtra bonos mores. q̄ interest rei publice nec rē sua q̄sq; male vtat vt i. §. ſ̄z hoc ipse isti. de bis q̄ sunt sui vel ali. in. ¶ i. §. cogitatio. ī auc. vt in. fine quoq; suf. Nō ob. secūdū duplici rōne. Primo quia nō oia bona fuerūt dispositi ad pias cās ſ̄z p̄ncipaliter sibi inducēs donauerūt oia bona cū onere tñ vt distrahet ¶ q̄sq; faceret elemosynā. put sibi placuerit: ¶ sic p̄ncipalis effect' donatōis dirigebat' in priuatuz sed pōt rñderi q̄ etiā ad pias causas nō valeat donatō oiuz bonorū p̄ntiū ¶ futurorū. ex quo p̄sona remanet sui iuris sine dñio aliquorū bonorū. vt voluit Ange. in dcā disputatione saltē in cāu nr̄o in quo bona nō fuerūt collata ecclesie ſ̄z solū fuit impositū onus faciendi elemosinā ad placitū. ¶ sic cessant rationes Bar. in. d. auc. ingressi. ¶ Ad id q̄ opponit' de iuramēto pōt rñderi dupliciter. Primo q̄ actus gestus ꝯ iuramentū regulariter ſ̄z ꝯueniens sit periurus vt in .c. sicut de ſpō. Inno. i. c. dilecto. de p̄bē. ¶ Jo. an. in regula quod semel placuit. de reg. iu. li. vi. in merc. no. dixit q̄ si quis iurauit nō mutare testamentū. pōt iuramento nō obstante illud mutare ſ̄z icidat in periurū. Secūdo pōt rñderi q̄ illud iuramentū cū sit cōtra bonos mores nō hūit ligare iurātes vt in regula nō ē obligatorium. de reg. li. vi. ē autē ꝯ bonos mores vt q̄s p̄dat saltē indirecte liberā testi factionē seu suppremū iudiciū vt. d. l. stipulatio hoc mō p̄cepta. Et hoc vltimū tenuit Bar. in. d. l. stipl'o ¶ d. l. si quis in p̄n. ff. de leg. iij. ¶ in. l. seyus ¶ augerius. ff. ad. l. fal. Et hec sufficiant.

Nicolaus Abbas. Con. xlix.

Saluatoris inuocato p̄sidio. In q̄ne q̄ vertit' seu ꝺ proximo verti sperat' int' Antoniū del. Uigna ¶ oli socios ex vna parte. ¶ quosdā eius florentinos p̄tendentes se creditorem illorum ex alia.

Uidet' p̄mo dcōs creditores fauore iustitiā aduersus dictos Antoniū ¶ socios. Q̄m dicti Antonius ¶ socij duo p̄miserunt dictis creditoribus eis. ſ. soluere decē solidos pro libra qualibet totius debiti. Itē q̄ in dcis. x. solidis eis soluendis debuerūt eos cōseruare ab oi alio creditore cuiuslibet societatis q̄ quocūq; tpe aliquid peteret vel mō aliq̄ molestaret dcōs creditores. Et ſ̄z autē Antonius ¶ socij seruauerint p̄mū. q̄ de dictis. x. solidis. illis satisfecerint. nō tñ seruauerunt secundū. q̄m nō seruarunt illos indemnes in dictis. x. solidis cū fuerint p̄ sententiā compulsi restituere medietatē illis mercatoribus qui vigore repr̄esaliarū in vrbe concessarum fuerūt compulsi soluere creditoribus dictorum Antonij ¶ sociorū degentibus in vrbe. ad hoc q̄ legit' ¶ no. in. l. nā ¶ seruus. ff. de neg. g. ¶ l. licet. ff. nau. cau. sta. ¶ l. qui sic soluit. ff. de solu. Nec habet obstare si dicatur q̄ dictis Antonio ¶ socijs non fuit denuntiatum vt eo defenderent aduersus illos mercatores. quia ex quo sciebant litem motam non erat opus alia denuntiatione. cum enim qui certus est amplius certificari non oportet lege .i. ff. de ac. emp. ¶ in regula qui certus. de regu. iu. li. vi. facit quod in si. legitur ¶ nota. in. l. si superatus. ff. de pigno. ¶ i. l. sepe. ff. de re iudi. vbi legitur ¶ no. q̄ sñia lata cōtra debitorem scientē p̄iudicat creditori scienti ¶ tacenti licet sibi nō fuerit aliquid nuntiatum. ¶ ita ecōtra in sñia lata p̄tra creditorem vt p̄iudicet debitori scienti. citra enim omnē denuntiatiōem debuit vltro compere ¶ causam defendere. ita dicendum in p̄positō.

Preterea ¶ secūdo dicti mercatores florētini fuerūt detenti ¶ exacti p̄pter repr̄esalias cōcessas in vrbe in odium Antonij ¶ sociorum. ergo redeuntes florētiā potuerunt iuste habere regressuz p̄tra illos ar. in. l. si merces. §. culpe. ff. loca. q̄ aperitur videtur tenere Bar. ſ̄z non multum firmet in. l. ij. in fi. ff. de ver. ob. frustra ergo allegatur q̄ lis non fuit denūtiata dictis Antonio ¶ socijs. cum in omnem euentū ipsi tenebātur ¶ fuissent cōdemnati. exigitur. n. p̄sentia pp̄ defensionez que potuisset cōpetere. sed in casu nostro nulla competebat dēfensio. ergo defectus denuntiatiōis non eos habet relevare ad hoc q̄ nō Bal. in. l. res iudicata. C. quibus res iudic. nō nocet.

Tertio adduco. l. fi. C. de bo. auc. iu. possi. ¶ l. cum vnus. co. ti. in quibus iuribus patet q̄ missio i possessiōez per p̄torez vno ex creditoribus cēs videnti missionis q̄ alij p̄nt vti beneficio immissiōis: cuz ergo beneficio syndicorum creditores florentini habuerūt bona dictorū Antonij ¶ sociorum. ergo potuerūt creditores vrbis vel mercatores illorū nomine agere directe p̄tra illos creditores petendo partē. nec fuit opus denuntiare dictis Antonio ¶ socijs. q̄ bona iam trāslata in dictos creditores petebant ¶ non agebat' actione personali vel alia que saltim secūdario dirigeretur p̄tra ipsuz An. ¶ socios non ergo potest dici illos creditores florentinos q̄ fecerūt compositionē habuisse īntegra. r. cū vt dixi iure ¶ iudice disponentib' alij creditores vrbis concurrerēt in illorum parte.

Quarto ꝯ dictos Anto. ¶ socios facit q̄ Boffus vn' ex socijs iteruenit cōpositiōi facte Rome cū creditorib' degētibus Rome ¶ illam approbauit. ergo alij tenebantur ad obseruantiam. ad hoc q̄ legitur ¶ no. in. l. i. ff. de exercito. ¶ l. aedē ff. de du. reis ¶ per Bal. in tractatu de constitu. Ex his ñ obstantibus p̄trariam sententiā in casu nostro arbitror p̄ualere. Mouent me plura in hanc sententiā. Et primo negari nō potest quin dicti An. ¶ socij ad impleuerit primā partē p̄missionis. q̄m dictis creditoribus satisfecerūt in decē p̄ libra iurta cōpōnem. nec hoc reuocatur in dubiū. Videndum ergo restat an adimpleuerit secundā p̄missionis p̄tem quatenus. ſ. promiserūt illos creditores cōseruare in illi'. r. solidis pro libra aduersus quem ſ̄z alium creditorem. in cuius diluci dationē oz̄ indagare quid importēt illa verba. quod cōseruabunt eos ¶c. Et profecto illa verba possunt prima fronte habere tres intelectus. sicut in simili. q. notauit Bar. in. l. stipl'o ista in p̄n. ff. de ver. ob. i questiōe illius qui promisit emptorem defendere p̄tra omnē personā de iure ¶ de facto. Dñr. n. illa verba tribus modis intelligi. Primo vt si moueat' lis in iudicio ¶ euincatur de iure. vel de facto. Secūdo modo intelligi de facto vt. ſ. i iudicio faciat ea q̄ facti sunt vt assistere apud tribunal iudicis. producere testes. facere expensas ¶ similia Tertio modo p̄nt intelligi de iure ¶ de factō. hoc est armata manu resistere ¶ recuperare. Iste tamē modus vltimus q̄ non venit ex nā p̄tractus non p̄ſ̄z Bar. vt sic ad hunc sensum hec verba reducātur ad hoc bonus ter. in li. fi. C. de ac. emp. ¶ ven. sed ad priores modos precedētes. Ita possumus dicere in casu nostro vbi minus promisit vt. ſ. non intelligantur illa verba vt de facto p̄seruet eos in illis. r. solidis. sed eos defendendo in iudicio seu illa assistendo. Certumq; est q̄ is quitenetur ad defensionē alterius non tenetur se offerre liti ſ̄z sciat illā motam. ſ̄z oportet vt sibi denuntiet' sicut dicimus in venditore qui tenetur defendere emptorem. nec sibi imputatur si scivit litē motaz ¶ eum non defendit si sibi non fuit denūtiatuz in hoc. n. casu requirit' denuntiatio non ad effectū simplicis scie inducēde. sed ad actum defensionis explicāde vt no. Spe in. ti. de emp. ¶ ven. in fi. ¶ hoc sequitur ibi Jo. an. in addi. ¶ Bar. in. l. denūtiasse. ff. de adulter. ¶ in. l. emptor. C. de euic. sequuntur cōiter moderni in. c. fi. de emp. ¶ vendi. nam emptor fortē cōfisus de iure suo ¶ industria persone non curat denūtiare venditori. nec per p̄sequens p̄ditor tenet' ire. ex quo ille eum non requirit. ita ad p̄positū creditores hic potuerunt p̄fidere de iure eoꝝ ¶ industria personarum. ideo non curarunt requirere Anto. ¶ socios qui promisserūt eos conseruare aduersus quēlibet creditorem. ergo nec ipsi sponte tenebantur ire non ergo fecerunt p̄tra suam p̄missionem. nam tenebatur conseruare ¶ defendere eos si fuissent. ſ. requisiti;

imputandū est ergo illis creditoribus qui requisitionē ꝛ de nūtiationē debitā non fecerūt. ad hoc vltra alios adduco bonū ter. in. c. ꝓmo de noua fide forma. col. fi. vbi vī ꝓbari q ꝓ mittēs aliū adiuuare seu defendere nō tenet adimplere. ꝓmissionē quantūcūq; sciat illum indigere auxilio nisi fuerit requisitus: ꝛ illū ter. dixit ibi bal. menti. ad hoc tenēdū. facit ad idē quod legitur ꝛ no. in. c. breui. de iur. iurā.

¶ Scō ꝓncipaliť moueor vbicūq; ꝙs iniuste fuit exactus ꝙ aliū nō habet regressum ꝯ illum in cuius odiū fuit exact' si illi' factū nō erat ad hoc ordinatū ad hoc gl. notabilis quā sequit ꝛ no. Bar. in l. nā ꝛ seruus ꝓcio respōsio. ff. de nego. ge. facit optime glo. in. l. si quis dolo. ℣. i. ff. de re iudi. ℣ in cāu nostro illi mercatores florētini iniuste fuerūt exacti ꝛ detenti q; repꝛesalie nō fuerūt iuste cōcesse. forte. n. papa cōcessit ad falsam alterius suggestionē nā vt mihi in facto supponit' officiales florētini requisiti sup satisfactione fienda mercatorib' vrbis. responderunt q ꝓparati erāt iustitiā facere ꝛ ea alit' nō postulata fuerūt repꝛesalie ꝓcesse quod de iure fieri nō pōt. sunt enim repꝛesalie odiose ꝛ in defectū iustitie solū ꝓcedēde vt legit ꝛ no. in. c. vno de iniurūs. li. vi. ꝛ xxiij. q. ii. dominus. ꝙ Inno. in. c. dilect' de appel. Jo. an. sup regula nō ē sine culpa de reg. iu. li. vi. in mer. ꝛ latius ꝙ Bar. in tractatu repꝛesaliaꝝ vbi inter cetera requirit ad earū iustitiā q ꝓcio debeat reqꝛi iudex ordinarius vt iustitiā faciat ꝛ eo recusante superiorꝛ ꝛ demū inferiorꝛis defectū pōt alienus iudex ꝛ dominus repꝛesalias concedere. sed in casu nr̄o nō constat de iustitia denegata quinimo cōstat de oppositio per respōsionez officialiū. itē ꝙ rñsionē dñi florētini q̄ten' fuit prouisuꝝ q si forenses nolent stare cōpositioni facte cū creditoꝛibus florētinis q fieret eis iustitia sm leges imperiales. ergo non habebant dicti mercatores regressum ꝯ dictos Antoniū ꝛ socios seu ꝯ mercatores florētinos. fuerūt ḡ dicti creditores iuste ꝓdēnati ḡ eis imputandū. tum quia non denuntiauerūt Antonio ꝛ socijs. tum quia per iniuriam fuerunt condemnati ad hoc in. l. si per imꝓudentiam. ff. de euic. ꝛ d. l. ēptor. C. eo. ti. ꝛ. c. fi. de emp. ꝛ ven.

¶ Tertio facit ꝓncipaliter. quia ex alio capite nullā actionem hēbant dci mercatores qui fuerant in vrbe exacti ꝯ creditores florentinos. nam illa decē ꝓlibra receperant vel in cām iudicati ꝙ manus syndicorum vel vigore cōpositionis facte cū debitoꝛibus quibus casibus cū trāsiuerit recta. via dñium in eis nō poterāt iq̄etari ab aliis creditoꝛibus nō hñtibus ypothecaꝝ anterioꝛem sed ꝙsonalē actionē vel ypothecam posterioꝛem vt plene no. per Bar. in dcā. l. cū vnus. ff. ꝺ bonis auc. iudi. pos. ꝛ in. l. a diuo pio. ff. de re. iudi. vnde istis casibus non habent locum iura superius all'. ꝛ. l. fi. C. de bonis au. iu. poss. ꝛ dicta. l. cum unus. q̄ solum loquunť in ꝓtorio pignoꝛe: nō aūt in solutione facta ab ipsis debitoꝛibus vel in rebus datis in cām iudicati vt voluit Bar. ꝛ benei locis ꝓcal. Nec obstat si dicat q vigore ꝓuisionis dñi florētini debebant forenses cōcurrere in executione illius compositiōis. quia rñdeo ꝓuisione fuisse factam ergo forenses duobus tamen concurrentibus. ꝓmo q huic compositioni ipsi consentirent Secundo si vellent contribuere bona existentia in societate romana. sed ipsi creditoꝛes requisiti noluerunt consentire nec bona contribuere. ergo remanserunt sub alia ꝓticula reformatōis ꝛ ꝓuisionis vt. l. eis ius fieret ℔ leges imꝓiales: nam una via electa non potest ad aliam redire. l. si cui. ff. de seruitu. facit. l. quod in heredem. ℣. eligere. ff. ꝺ tribu. ꝛ. c. ut quis duas de elec. li. vi. Et per hoc potest tolli qꝺ opponitur per dcōs creditoꝛes. l. q officiales seu syndici nō seruarunt in distribuendo formam statuti. nam hoc nihil ad rē̄bum. nam compositio fuit facta cum creditoꝛibus vt haberent decem ꝓlibra: ꝛ dominium florentinum dispo/ fuit quod si creditoꝛes forenses nollent compositioni ac / quiescere vel bona contribuere quod fieret eis ius secunduꝝ leges imperiales. vnde eis nolentibus licite potuit vigore cōpositionis illis dumtaxat florentinis satisfieri ¶ Item statutum loquitur de cōpositione iter salentē ꝛ creditoꝛes non intervenientes. ¶ Sed in casu nostro interuenit compositio ꝛ vigore compositionis fuit facta solutio decem solidoꝛum ꝓlibra. vnde sumpsit vim illa solutio potius ex facto ꝙtiuꝝ approbata ꝛ confirmata per dominium florentinum quam ex forma alicuius statuti: nec potuerunt dicti creditoꝛes forenses se iuuare ex forma compositionis cum ipsam impugnauerint a ꝓncipio in regula ex. eo de reg. in. li. vi. ¶ Quare ex omnibus predictis concludo dictos creditoꝛes non habere regressum cōtra Antoniū ꝛ socios vigore cōpositionis nō seruate: q; vt patet ex predictis eā quātū i eis fuit seruauerūt Non obstāt ar. superius formata. Et ꝓmo satis fuit respō sum ad id quod dicitur de sciētia q; non sufficit hoc casu scie sed requiritur denuntiatio ꝛ maxime: quia imputādū est illis creditoꝛibus q̄ non appellarunt ab illa sñia iniusta. Nec obstat. l. sepe. cum si. q; illa ꝓcedit quando actio vel defensio ꝓ mo loco mihi cōpetebat ꝛ passus sum sequētem agere seu qñ ꝓncipaliter agebatur de re mea. Sed i casu nostro actio vt defensio ꝓmo loco ꝓtinebat ad ipsos creditoꝛes cum dñi/ um pecunie solute in eos ꝓorsus simpliciter transiuerat: ꝛ sic agebatur de re ipsoꝝ ꝛ defensio ꝓmo loco ꝛ ꝓncipaliter ad eos ꝓtinebat Antonius vero ꝛ socij solum tenebantur eos in illis conseruare ꝛ defendere sicut in simili cum agitur ꝓtra emptoꝛem: nā actio realis dirigit' in possessoꝛez. vēditoꝛ autem ℔ solum. assistere emptori ꝛ defendere vt. l. i. C. vbi in rem ac. Non obstat secundū: dico enim ꝓcedere quā do repꝛesalie iuste fuissent concesse. Quinimo etiam si iuste dubitabatur an ex actus possit agere contra debitoꝛem ꝓncipalem cum repꝛesalie concedātur ꝓpter factum dñi nolētis facere iusticiam ꝛ non ꝓpter factuꝝ debitoꝛis non respōdentis. ꝛ ideo Bar. in tractatu repꝛesaliaꝝ ꝓpe finem: vbi melius examinauit hanc materiam: dixit istum exactū debē petere vt actiones sibi cedātur contra debitoꝛē. ꝛ sic illarum vigore postea agere: ꝛ ad illum tractatū se remittit Bar. in dicta. l. nam ꝛ seruus. Sed in casu nostro hoc fuit obmissuꝝ tum q; non apparet de cessione actionū: tuꝝ quia nō fuit actū contra debitoꝛes. ſ. Antonium ꝛ socios: sed contra creditoꝛes cōtra quos nulla cōpetebat actio: nec ꝓpter illoꝝ odium fuerūt repꝛesalie cōcesse: nec est verum q in cēm eueniū illi succubuissent: q; nego hoc: nam illa solutio facta creditoꝛibus nō fuisset reuocata. sed aliter forte cum illis cōuenissent Ad tertium ar. satis. ℣. fuit responsum. Ad quartū ꝛ vltimū respondetur: q Boffus desinebat eē socius tpe illius approbationis cum oēs cessissent foro: ꝛ sic nō potuit per factum suum alijs ꝓiudicare vt. l. i. C de transac. ꝛ. C. res inter acta per totum. Et hec sufficiāt. Nicolaus. de Tudes. Abbas Siculus Panormitan'. Con. .L.

Omnipotentis dei postulato suffragio. Videť ꝓmo dictum ser Joannem. debere succedere dicte domine Constantie vxori sue: quia deficiente legitima vel naturali successione marit⁹ succedit vxori ab intestatoꝛ vt in .l. vnica. C. vnde viro ꝛ vxoꝛ: sed in casu nostro deficiebat legitima vel naturalis successio qñ dicta Cōstantia erat nata ex incestuoso ꝛ damnato coitu: ꝛ ꝙ consequēs ñ poterat dici naturalis vnde parentes sibi non succedūt nec ipsa parētibus: sunt. n. tales indigni omni beneficio legali vt in auc. q̄ modo. na. eff. le. ℣. fi. vbi videť ꝓbari: facit quod no. Bar. in. siqua illustris. C. ad orfi. in. l. si gener. ff. de his quibus vt dig. nec potest dici q domina Gratiosa dicta soꝛoꝛ ex cadez necesse debeat sibi succedere q; vt prediti cum sint iste mulieres nate ex incestuoso coitu non possunt iter se dici agnate vl cognate cum non mereantur appellari filij vt habetur in di auc. ꝛ. xxx v. q. vij. in. c. vnicor ꝛ quod inter se non succedant tales fēsit By. in tractatu suo de succes. abinte. ꝛ vidi in hoc opinionē solennis doctoꝛis: ꝛ ꝓ ea facit. nam si pater ꝛ mr̄ excludūtur a successiōe taliū filiozum: q; non debēt tales nūcupari filij: fortius debēt excludi fratres ꝛ soꝛores cū isti non vocantur contūcti seu agnati vel cognati nisi ex personis parentū. ad hoc facē quod i sili volunt glo. singu. in. l. ij. ff. vñ cog. Tertio dictus ℔ Joannes maritus debuit sibi succedere: cū cessat hoc casu omnis legitima vel nālis successio. ¶ Sed his non obstātibus arbitroꝛ dictum ℔ Laurentiū patrem dicte Constātie iuridice dicta bona data in dotem dicte Cōstātie ad manus suas reduxisse: q; ad eum tāq̄ ad patrē ꝛ non ℔ Joannem tanq̄ maritum illa bona erant devoluēda. Modo eoꝛ ꝓcipaliť q; de iure ciuili pater non potest aliquid dona re filijs spurijs ꝛ incestuosis. Sunt. n. indigni omni substātia paterna vt in auc. ex cōplexu. C. de incest. nupt. De iure vero canonico ex equitate naturali fuit in ductū vt deberēt ali vt in. c. cum haberet. de eo qui duxit in ma. Et per illum ter. dixit notanter Bar. in. d. auc. ex complexu. ꝛ in dicta. l. si gener. q; ratione alimētorum potest pī relinquere aliquid talibus filijs incestuosis Jtez dotare filias: q; cū causa dotis non sit minus fauorabilis q̄ causa alimētoꝛum potest pater dotare quēadmoduꝝ ꝛ alimēta prestare. facit qꝺ in simili nō. Cy. in. l. nō ex omni. C. de admi. tuto. vbi dixit: q; sicut frater

tenet' soꝛo

nõ.er omni.C.de admi.tuto.vbi dixit.q̃ sicut frater tenet' so
rorem inopẽ alere vt in.l.cũ in plures.ff.d̃ admi.tuto.ita te ne
tur eã dotare. Putu it ergo l egittime dictus ꝑ Laurentius di
ctã Cõstãtiã filiã icestuosã in iudice dotare.sed ea mortua siñ
liberis dos dz ad eũ redire q̃ dos successit hoc casu loco ali
mentoꝝ ad que pat' tenebat'.ea ergo mortua cessauit cã ali/
mentorum:7 p cõsequẽs illa bona debent redire ad patrẽ.nõ
n.potuisset dcũs ꝑ Laurẽtius etiã si expresse voluisset dona
re dcã bona filie incestuose p̃ iura predicta sed solũ potuit do
nare in vita ipsius Cõstantie rõne alimẽtorũ.potuisset tñ illi
donare in vita:7 post mortez suã suis filijs siq̃ futuri eẽnt.nã
filijs filie incestuose bene põt auus donare vt i.l.fi.C.de nã.li
Et hoc notauit Bar.in.d.l.si gener.vbi p̃dicta satis apte sen
tijt.Et iõ in casu nostro recte potuit dcũs ꝑ Laurẽtius stipu
lari vt soluto matrimonio dos restitueret' Cõstantie vel he
redibus suis.Debẽt.n.intelligi illa verba vt Constantie resti
tueretur in vita sua pro cã alimẽtorũ. Appellatione vero he
redũ intelligunt' hoc casu liberi tñ ipsius Constantie.q̃ vbi
materia nõ est ꝓportionabilis nisi filijs appellatione bere/
dum veniunt solum filij.vt nota.in.l.gallus.ff.delibe.7 post.
nõ ertãtibus ergo filijs dicte Constantie illa bona debebant
reduci ad dictuꝫ ꝑ Laurẽtiũ vñ fuerunt ꝓuenta. Nõ obstãt
ꝓria supius formata.ꝓcederet enĩ si illa bona dotalia nõ fu
issent ꝓuenta a patre sed alũnde dcẽ Cõstantie fuissent acq̃
sita.tunc.n.satis crederem maritũ preferendũ.sed i casu nro
debẽt redire ad patrem nõ iure successionis sz iure reuersiõis
7 ex causa cessante.q̃ vt dixi cessauit ea mortua alimẽtoꝝ cã.
Mater autẽ vel sorores nihil pñt petere.tum q̃ nõ sunt dicen
de agnate vel cognate rõne predita.tũ q̃ dicta Constantia
non poterat habere illa bona nisi in vita sua. Et ex predictis
infert' q̃ dictus ꝑ Laurẽtius potuit dicta bona in alium alie
nare 7 ille in quẽ facta fuit alienatio potuit donare illa hospi
tali.q̃ rei sue q̃libet est legitimus moderator 7 arbiter mari
me in donando ecclesijs 7 hospitalibus vt in.l.i.C.de sac.sã/
ec.7.l.in re mandata .C.manda.7 in.c.de his. de sepul. Et
hec sufficiant.

Nicolaus. Abbas. siculus Pan.doc. Con. Li/
Aluatoris postulato presidio. Ad dilucidationez il
lius cõcertationis .an municeps terre Scarlini ca/
pi licite potuerit in dicta terra Scarlini p̃ officialem
dogane salis terre Plũbini ad effectuz vt puniat' 7 iudicetur
per officiales sup̃ sale deputatos per magnificũ dñm Gerar
dũ Plũbini dominũ in dicta terra Plũbini. Inuestigandus
est p̃ncipaliter quã potestatẽ habeat dictus dominus Plũbi
ni in terra seu cõitate Scarlini. Si.n.illa terra fuit dicto dño
recõmissa dũtaxat nec aliter in eũ merũ et mixtus imperiuz
extitit translatum.tunc questio non habet tantũ dubium: q̃
licet vnũ castrum vel ciuitas alteri recomittatur.nõ per hoc
talis terre populus desinit esse liber vt prius etiã si soluat ei
cui se recommisit in signum maiorit atis pallium vel quid si
mile puta vt eligat sibi potestatem de terra sua. vt contingit
in casu nostro vt no.Bar.in.l.non dubito.ff.de capt. Vide/
tur.n. per talem recommissionẽ recipere eos sub sua protec/
tione vt scilicet eos protegat 7 defendat per quem actuz nõ
datur iurisdictio nec iuri alicuius derabitur vt nota. plene
per Barto.in.l.i.C.de exc.mũ .li.x. vbi plus sensit q̃ etiam
si committitur protectioni 7 regiminimini non per hoc transfer/
tur merum aut mixtum imperium.ar. illius.licet hoc vlti/
mum sit magis dubitabile per illud verbum regimini. quod
non curo aliter inuestigare cum hoc vltimum non faciat ad
nostrum p̃positum. Sed primum de quo etiam per Bar
to.in prohemio.ff.in ver.item dicitur. Ad idem quod legi/
tur 7 notatur in.c.recipimus.7.c.ex parte tua.de priuile. Et
hoc presuppositum dubium presentis questionis insurgit
ex tenore illius conuentionis post dictam recommissionem
inite inte dictum dominum 7 communitatem Scarlini i eo
q̃ inter cetera ad propositum fuit inter eos solenniter con/
uentum 7 stabilitum. Qđ dicta communitas 7 homines
Scarlini non possent vel debeant deinceps in futurum vllo
tẽpore vel mõ habere vel recipere vel emere aliud sal a balia
persona cõitate vel loco vel vniuersitate in aliqua alia terra
vel loco preter q̃ ab ipso magnifico dño 7 sal ipsius magnifi
ci dñi sub pena 7 ad penam instatutis 7 ordinamentis dict.
magnifici dñi de dicta materia seu de veto salis quomõ libe
disponẽtib' ꝓtentã 7c. Certũ est autez q̃ ex quo terra Scarli
ni erat libera neminen in dominum recognoscens potuit sei
hoc 7 in alijs subijcere iurisdictioni 7 statutis dicti dñi iuxta
no.per Bal.in.l.decernimus.C.de sac.sanc.eccle.7 p. Bar.
in tractatu de tyranno. Sed in statutis dicti domini de hac
materia loquẽtibus inter alia disponitur q̃ officiales doga
ne salis presentes 7 futuri possint oẽs 7 singulos vendentes
aut emẽtes sal quomõcunq̃ in damnũ dogane salis ipsius
magnifici domini 7 alios quoslz culpabiles quoquo mõ cir
ca materiam salis punire condemnare seu mulctare pecunia/
riter seu realiter ex arbitrio eorũ ,put eis discretũ esse videbit'
7c. ergo dictus municeps terre Scarline potuit capi i terra
Scarlini vt puniatur per dictos officiales. pena venit impo
nenda fm arbitrium dictoꝝ officialium al's aũt non fuaret'
statutum dicti domini in hac materia disponẽs cuz illud sta
tutum nõ imponat precise certam penã sed disponat iponen
dam ad illoꝝ arbitriũ.dz ergo seruari totũ cum sit vnũ factũ
qualificatũ ar.in.l.delictis.§.si detracta.de nox.7 i.c.fi.de re
sti.spo.7 q̃ in simili no.Bar.in.l.aurelius.§.idem quesiit.ff.
de libe.le.7 in.l.quidem.C.de excep.7 per Jo.an.in.c.i.de cõ
se.li.vi. Et hunc intellectum multũ suadẽt illius conuẽtionis
verba dum dicit' quomodolz disponẽtibus 7c. Qualr cũq̃
ergo statutũ disponit de pena seruãdum est.l.i.ff.de pac. Si
vero i dictũ dñm Plumbini fuerit trãslata oĩmoda iurisdictõ
circa dictã terram Scarlini:tunc casus videtur magis dar'
intentioni officialium:q̃ licet territoria sint diuersa respectu
officialium vtriusq̃ terre.tamẽ respectu dñij vtriusq̃ territo
rij vnum põt dici territoriũ. Simile patet in Imperatore q̃
licet diuiserit territoria per prouincias 7 diuersa regimina 7
prohibuerit ne liceat vni violare alterius territorium.C.vbi
de cri.agi.oz.per totum iuncta auc.qua prouincia.eo.ti.7 in
auc.de defen.ciui.7 in auc.vt nulli iudi.7.ff.de offi.presi.per
totum maxime in.l.ij.cum multis si. vnde ipse Imperator
potest astringere quẽlibet per vniuersum orbem.q̃ totus or
bis est sibi vnum territorium.hinc dicit' mũdi dñs.l.bene a
zenone.C.de quadri.prescrip.7.l.decatio.ff.ad.l.ro.de ia.7
clarius ad ꝓpositũ ,pbatur in de.pastoralis.de re iudi, vnde
in eo habet locuz iliud. Ubi te inuenero ibi te iudicabo vt no.
in.c.fi.de fo.cõpe.7 in.l.ij.C.vbi de cri.agi.oz. Similiter i pa
pa respectu spũalium vt in.c.cuncta per mundũ.7.c.per prin
cipalem.ix.q.iij. Et in epo respectu sue dioces' vt possit iqua
libet parte ipsius sedere pro tribunali.7 iudicare de negocijs
totius dioces'.vt in.c.cum episcopus.de of.ord.li vi.7 in lega
to habẽt esb se plures prouincias potest enim ō facto vni' iu
dicare in altera.q̃ non excedit limites sue iurisdictionis vt in
c.nouit de offi.lega. Jta dicamus in casu nostro lz.n.ex pacto
terra Scarlini habeat potestatẽ 7 sic merum 7 mixtum imperiũ
non tamẽ tollitur quin dñs ipse possit per se vel suos officia
les de certis causis cognoscere in terra Plumbini etiã de ge
stis in terra Scarlini cum respectu ipsius vnicũ sit censendũ
territorium. Similiter videmus in papa qui in causa fidei ō
putat inquisitores per totã xpianitatẽ vt possint iurisdictio
exercere cõtra hereticos licet ep̃is nõ liceat extra suas dioce
ses.7 pñt mandare dicti inquisitores in causa fidei suspectos
capi 7 ad dicta loca p̃ ipsos puniẽdos duci vt in.c.inquisitio
nis.de here.li.vi. Et presertim 7 hoc dicẽdũ videtur in casu no
stro in quo vna cum iurisdictiõe vniuersali concurrit pactum
speciale de quo.s. ¶ Sed his non obstãtibus contrarium
sniam in casu nostro arbitroz verioꝛẽ. Et primo si tenemus
vt in facto mihi presupponitur q̃ dicta terra Scarlini sit re
commissa dumtaxat at dicto dño.casus videt' mihi satis cla
rus q̃ cessat iurisdictio in dicta terra 7 suis habitatoribus vt
s.in principio dixi. Unde solũ restat tollere obstaculũ dicte
conuentionis seu pacti Ad quod rñdeo multipliciter. primo
q̃ in pacto nõ sibiecit se,dicta terra statutis suis editis 7 eden
dis sed simpliciter obligauit se ad penaz in statutis dicti dñi
contentã vbi autem quis obligat se indefinite ad statuta 7 est
res grauis preiudicij non itelligitur de statutis edendis in
futurũ sed solum de editis in existentib' tempore obligatio
nis.hec est notabilis theorica Bar.in l.si stipulatus.§.cum
stipulamur.ff.de ver.obl.pro qua optime facit ter.in.c.pe.de
iur in.7 aperte sentit tibi Hosti.7 facit ter.in simil in.l.si man
dauero.§.is cuius.ff.manda.vbi q̃ publicatione bonorũ sim
pliciter facta intelligitur de bonis presentibus nõ autẽ de ac
quirendis in futurum.cui cõcordat ter. in.c.felicis.§.verum
de penis.li.vi.secus vbi ageretur de modico preiudicio.naz
tunc appellatione bonorum veniunt bona tam presentia q̃
futura vt.l.fi.C.q̃res pi.ob.porque leges reducunt' cõiter ad
pcordiã p̃ distinctionẽ,prime factam ita dicendũ in casu nro
cum.n.hec sit res grauissimi preiudicij si homies terre Scar

lini possent capi de dicta terra z duci vt puniant̃ p officiales extraneos i terra Plumbini z sic vt violet̃ eoꝝ territoriũ ñ dz intelligi illud pactũ in statutis edendis sz editis: Cum ergo illa reformatio dñi Plumbini vt illi officiales cognoscãt z puniant ꝛc. superuenerit post illud pactuz nõ vendicãt sibi locũ ꝯ homines Scarlini. Et sumus in mã i qua dz fieri stricta interpretatio vt in regula odia. z in regula in penis. ff. de reg. iur. li. vi. z in. l. interpretatione z. l. si pses. ff. de penis. z optie facit. l. quicq̃d astringende. ff. de ver. ob. z adhuc melꝰ facit. l. veteribus. cũ materia sua. ff. de pac. vbi inter cetera no. bar. q in dubio dz semp fieri interpretatio ꝯ eũ q̃ fundat intẽtionẽ suã sup pacto. qz dz pactũ clare ꝓbare exquo sup illo se fundat vt. l. nõ nudis et. l. nõ epistolis. z. l. neq; natales. z. l. matrẽ C. de ꝓba. Sed in cãu nro dñs seu officiales dogane salis fundant intentionẽ sup illo pacto. ergo in dubio dz ꝯ eos fieri interpretatio. z dubia ꝓbatio non releuat ꝓbantẽ vt in c. in pñtia. de ꝓba. Preterea pñsupposito sine veritatis preiudicio z nõ cõcesso q illud pactum traheret̃ ad statuta postea edenda nihilominus nõ sequit̃ q municeps Scarlini cõmittens fraudez circa doganã salis possit capi de dcã terra z duci ad terrã Plũbini qz pactũ fuit factum respectu pene dñ tarat. nõ autẽ respectu iudicis extranei obligarũt. n. se ad penã in statutis cõtentã z iõ satis est q puniant̃ pena ꝓtenta i statutis dci dñi, nõ autẽ dz ita amare interpretari vt etiã per hoc possit violari territoriũ dcẽ terre Scarlini. pacta. n. debent stricte intelligi preserti cũ deniãt a dispõne iuris. cõis dcã. l. q̃cq̃d. astringende. ff. de ver. ob. z. d. l. veteribus. z optime facit. l. si vnus. §. añ omnia. ff. de pac. vbi dz q pactũ factũ in vna re nõ nocet in alia preserti in casu nostro hoc suadendum est vbi agit̃ de ꝓganda iurisdictione alterius iudicis cum violatione alterius territorij. exigitur enĩ consensus clarus z liber. Hinc ẽ q vbi regulariter gesta p metũ tenẽt iurisdictio tñ p metũ ꝓgata ipso iure corruit. quia vt dixi i tali casu exigit̃ consensus liber et clarus vt in. l. ij. ff. de iudi. z fieri dz interpretatio ꝯ dñm q debuit legem z pactũ apertius dicere vt dictis iurib' no. nõ. n. dz fieri interpretatio p quã multis legib' derogetur vt legit̃ z no. in. l. siqñ. C. de inof. test. omnis. n. recessus a iure cõi est odiosus z stricte interpretãdus vt in. c. i. z. ij. de fi. pref. li. vi. Hinc est q statuta intelligenda sunt stricte quantũ fieri põt vt minus per ea ledatur ius commune vt in. c. cũ dilectus. de consue. z. l. ij. C. de nora. per Inno. in. c. cãm. de rescrip. z Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. z iur. z maxime in casu nostro dz fieri stricta interpẽtatio ne ledat̃ pactũ generale ꝓmus. factũ vt terra Scarlini hẽat potestatẽ z merũ z mixtũ imperiũ de per se ar. in. l. nõ ad. ff. de cõdi. z demon. facit. c. veniens. de ꝓscript. Nec ob. si dicat interpretationẽ ꝯtrã cõgruere iuri cõi cũ rõne dilecti sit fienda remissio ad locuz delicti vt in auc. vt nulli iudi. §. siquis vero comprehensoꝝ. z in cle. pastoralis. de re iudi. Ad hoc. n. respondeo dupliciter: ꝓmo q delictũ istud nõ fuit factũ i territorio Plumbini lz fraudauerit pp pactũ initũ cũ terra Scarlini gabellã seu dogana salis terre Plũbini: z iõ nõ est remissioni locus. lz. n. quis delinquat in rem alicuius loci exquo d linquit extra territoriũ ipsius loci nõ põt ꝓueniri rõne delicti in illo loco vt no. doctores in. c. postulasti. de so. competen. z Bar. in. l. cũctos populos. C. de sum. tri. Preterea pñsupposito q delictũ fuisset cõmissum in territorio Plũbini: tñ remissio hodie ẽ sublata p ꝓtam ꝓsuetudinẽ q̃ valet exquo delictũ põt puniri in loco domicilij vt no. Jo. an. z Cal. i. c. i. de. rapt. Si vero pñsupponat̃ dños Plũbini hẽre iurisdictionez in terra Scarlini. tunc licet casus sit magis dubitabilis nihilominus idem qd. s. ꝓxime dixi putarem concludendum vt dicta captura fieri nõ potuerit nec officiales dogane habere iurisdictionẽ contra illum moueor ꝓncipaliter de dicta terra. Scarlini voluit per pactum hẽre merum z mixtum imperiũ in dicta terra z officialẽ ꝓprium qui habeat iurisdictionez exercere qd quidem pactũ oino est seruandum nec põt violari per dominũ Plũbini etiam si habeat ibidem iurisdictio, nẽ qz ẽt ꝓnceps ligatur ex contractu etiam cum subiecto imo vt in. c. i. de pact. z ꝓsertim in casu nostro in quo tempore pacti erat dicta terra Scarlini omnino in sua libertate ad hoc quod legitur z nota. maxime per Bar. in. l. pe. ff. de decre. ab or. fa. z pactum initum cum domino hz quo ad subiectos vim legis vt. l. cesar. ff. de publi. z. l. pe. C. de dona. inter vi. z vro. Si enim posset in facto talis trahere inde subditos z transferre iurisdictionem in alios officiales tere Plũbini sic posset eadem ratione in alio casu. z sic posset ex dicta terra Scarlini tollere merum z mixtũ imperiũ qd̃ non est deducuz per supradicta. hoc. n. argumẽtuz in simili qõne facit. Jo. an. c. cum venerabilis. dõ censi. debet. n. virtute pacti ibidẽ cognosci de omnib' que ibi committũtur vel per suos municeps alibi aꝰ autẽ dictũ pactũ posset annihilari. z p hõ tollitur quod dixit de imperatore z papa. isti. n. distinxerũt territoria ꝓprijs legibus quibus ipsi non sunt astricti. l. principes ff. de legi. z. c. proposuit. de cõcef. prebẽ. z solum respectu suorum officialiuz non aũt respectu prãtis eorum iõ apud eos non est territorij distinctio vt. s. dixi: sed secus in casu nostro nã dñs Plũbini nõ est naturalis dñs terre Scarlini z ex pacto habet dicta terra vt possit sibi eligere potestatẽ qui cognoscat in ciuilibus. non ergo põt illius terre territoriuz violare rationibus predictis. z hec sufficiãt.

Nicolaus Abbas. Sicu. ꝓban. Con lij

In qõne Raynerij de toscanijs tria diuini nomis presidio inuocato exaianda manebunt primo. An statutum municipale disponẽs q omnia istrã a certa summa supra debeãt registrari in archiuio communis z si alter fiat tale instrz nõ sit alicuius valoris z efficacie nec ex eo aliquid peti possit ꝛc. extendat̃ ad forẽses cõtrahentes in loco statuti z facientes ibidem instrm confici adeo q instrm inter eos ibidem confectum ipso facto nõ valeat si non fuit registratũ vt in statuto continet̃. ¶ Secũdo presupposito q tale statutũ extendat̃ ad forenses modo predicto an dictum statutum ꝓcernat ois a loca z castra cõmitatus ciuitatis i qua dictum statutũ viget vt si instrm in comitatu factum nõ registratum modo predicto sit nullum. ¶ Tertio an inspectis actis z allegatis in dicta causa sit sufficienter probatum quod castrũ in quo dictũ instrm dicit̃ celebratũ sit de comitatu illi' ciuitatis in qua viget statutũ.

¶ Venio ad primũ. Et videtur primo q tale statutũ nõ extendatur forẽses qz tale statutũ dz ius ꝓprium ipsoꝝ statuentiũ ut in. c. ius ciuile. ꝓma. di. nec cõcernere põt non subditos ex potestatis defectu ut in. l. omnes populi. ff. de iusti. z iur. z qd̃ legitur z no. in. l. cũctos populos. C. de sum. trinit. l. finõ spetiali. C. de testa. z. c. ecclesia sancte marie. de cõsti. z quod legitur z no. in. c. a nobis. el primo. de senten. exc. cũ si. Hinc aꝑte direrunt Bar. z Bal. in dicta. l. cũctos populos. q statuta ciuitatis nõ pñt habilitare vel i habilitare forensis etiã i terra statuentiũ: vñ ꝓcludũt q si statuto cauet̃ ut filiusfamilias possit testari vel q ñ possit obligare vel q quis nõ possit aliquid relinq̃re vroꝛi talia statuta nõ extẽduntur ad forẽses lz ibi velint testari vel obligari vel relinquere vroꝛi.

¶ Sed his nõ obstãtibus cõtrariũ arbitroꝛ de iure ꝓcedere in casu nostro. Nã si verba dicti statuti bñ ponderent̃ nõ disponunt circa psonas eas habilitãdo vel inhabilitãdo quo casu ꝓcedunt p̃dicta sed potius dant solẽnitatẽ actui exercendo in eoꝝ territorio. disponit enĩ statutũ vt instrumentũ debeat registrari i archiuio cõis z alit̃ nõ sit alicuius efficacie. z sic dat formã instrumentis in territorio ciuitatis cõficiẽdis: z hoc fit ne fraus cõficiatur quã euitare spectat ad officium eius, in cuius territorio instrumẽta conficiuntur ar. in. l. congruit. ff. de offi. presi z q talis solẽnitas debeat seruari inter forenses ibidẽ instrumẽtũ celebrari facientes videtur ter. in l. ij. C. quẽadmo. test. aper. vbi aperte dicit̃ q testamẽta debẽt insinuari ꝑm leges morescz locoꝝ in quibus insinuantur z sic apperte patet q talis insinuatio concernit solennitatem actus. Ceterũqz est q respectu solẽnitatis actus debet reseruari statutum z consuetudo illius loci in quo actus geritur l. i. C. de eman. lib. l. iij. ff. de testi. z. l. non speciali. C. de testa. tenent cõmuniter doctores in. l. cunctos populos. z in. c. quod clericis. de foro cõpetẽ. facit. c. illa. z. c. illud. x ij. disti. z quod i eis no. hoc idem aperte sentit Bar. quasi interminis nostris in. dicta. l. cunctos populos. in. v. circa secundum. vbi cõdidit statutũ quo cauetur vt valeat testamẽtum coꝝ tribus testibus celebratum extẽdere vires suas quo ad forẽses ibidẽ testantes quia secundum eum concernit tale statutum solẽnitatem actus non tamen habilitat vel inhabilitat personas testãtes. Idem z apertius sentit Bal. in dicta. l. cunctos populos. vbi dicit q quãdoqz actus producitur ad esse q̃qz ad esse productus deducitur in iudicium: primo casu debet seruari statutum loci disponẽs qualr actus producat̃ qz concernit solẽnitatẽ actus. Secundo casu inspicitur locus iudicij. Ad ꝓpositum ergo cum dictum statutũ disponat qualr instrumẽtum deducat̃ ad esse requirẽs in hoc vt registretur z aliter disponit vt sit nullius efficacie debet indubitãter extẽdi ad forẽses

di ad forenses facientes i loco instrumẽtũ celebrari. nõ enĩ debẽt peregrini violare statuta z mores ciuitatis. viij. di. c. q̃ cõtra. maxie cũ tẽdãt ad ipediendũ vitiũ falsitatis ne in loco stuẽtiũ cõmittat᷑ dz. n. dñs loci opari quãtũ potest ne i loco suo falsitas cõmittat᷑. l. i. C. de. fal. mo. z qđ legit᷑ z no. p. Bar. i l. ne quid. ff. de incendi. rui. nauf. q̃nimo Bar. plus voluit in d. l. cunctos populos. ſ. ut statutũ dissponẽs sup̃ insinuatiõe testamentorũ seu instrumentorũ extẽdat᷑ ad ecclesias z ecclesiasticas psonas cũ nõ disponat super psonis vel ecclesijs sed generalit᷑ sup̃ solenitate actus. ꝛeo respectu ecclesiarũ z psonarꝫ ecclesiarꝫ dubitẽ de victo suo p id qđ no. Bal. in. d. l. cunctos populos. z p. c. ecclesia scẽ marie. z quod ibi plẽ dixi de cõsti. z hec sufficiãt quo ad primũ. Cõcludo ergo q̃ dictũ statutũ extendit᷑ ad forenses in territorio statuẽtiũ instrumẽtũ celebrari facientes. Quo ad scdz an. ſ. statutũ ciuitatis mõ p̃picto simplicit᷑ dissponẽs extendat᷑ ad totũ comitatũ ciuitatis: breuit᷑ ꝯcludẽdo credo q̃ sic moueor: primo q2 vbi tractat᷑ de regimine ciuitatis z sic de populo comitatus dz de ciuitate vnde oia edificia q̃ sunt in p̃tinẽtibus ciuitatis vident᷑ eẽ i ciuitate: tex. est aptus i. l. edificia. ff. de ver. sig. ſbinc alibi dicit tex. q̃ q̃ i cõtinẽtibus vrbis nati sunt: Rome nati itelligunt᷑ vt in. l. qui i cõtinẽtib⁹. ff. eo. ti. z alibi dicit tex. no. quĩ ex vico ortus ẽ eã patriã itelligit᷑ habere cui⁹ reipublice vicus ille respondet ut in. l. qui ex vico. ff. ad muni. ad idẽ. c. i. de usu. li. vi. iũcta glo. in verbo alienigenas. Ad idẽ tex. no. in. l. i. §. cũ vrbẽ. ff. d̃ off. p̃fec. vr. vbi pz q̃ cõmisso regimine vrbis venit nõ solũ qđ muroꝝ ambitu continet᷑ sed etiã totus comitatus ciuitatis. z sic apte ibi pz q̃ comitatus regit᷑ legib⁹ ciuitatis cũ ciuitas z comitatus reputent᷑ vna urbs. z iõ oẽs comitatiui dicunt᷑ ciues ciuitatis i cuius comitatu sunt vt i. l. q̃ ex vico. z. d. l. q̃ in cõtinẽtibus. no. Bar. in. l. i. ff. ad munic. z clarius. l. nõ dubito. ff. de capt. vbi per illũ tex. dixit notãdũ q̃ castra q̃ sunt de comitatu alicui⁹ ciuitatis p̃nt ꝓprie dici pop̃ulus nõ liber z homies illius castri dicunt᷑ ciues illi⁹ ciuitatis allant. d. l. qui ex vico. Ultimo adduco ad hãc sniam notata p Bar. in. l. ij. ff. de verbo. sig. vbi ex multis p eũ ibi tactis iferẽ q̃ cõdemnatis ciuib⁹ vident᷑ ꝯdẽnati comitatiui nisi aliud ex verbis dissponẽ appareat allãt. l. ciuitatibus. ff. de lega. i. z. l. si ciuitas. ff. si cer. pe. cũ si. dicit etiã q̃ qñ ciuitas ponit᷑ p populo tũc cũtinent᷑ comitatiui. Cõcludo ergo q̃ nisi aliud ꝓbet᷑ satis est ꝓbata intẽtio istantis p statuto q2 ꝓbato q̃ castrũ sit de comitatu ciuitatis dz regulari sm statuta ciuitatis p̃cipalit᷑ dissponẽtia cũ de iure cõi castra nullã iurisdictionẽ habeãt sed subsunt ciuitati in cui⁹ territorio ꝓsistunt iurta no. p Jn no. in. c. cũ ad sed ẽ. de resti. spo. z p Bar. in. l. i. ff. de dã. ifec. z in casu nostro clarissime pz q̃ dictũ castrũ nõ habeat iurisdictionẽ cũ in occurẽtib⁹ veniãt boies ad magistratũ ciuitatis vt pz in attestationib⁹: z dicã latius in sequẽti dubio. Code scẽdo ad tertiũ an sit sufficient᷑ ꝓbatũ q̃ dictũ castrũ sit de comitatu illius ciuitatis vbi viget statutum. Satis credo q̃ sic ad qđ iduco tex. q̃si apertũ iũcta glo. ij. i. c. cũ olim. de censi. vbi glo. aperte colligit ex illo tex. q̃ ex quo cõtinet᷑ in aliq̃ scriptura publica de finibus alicuius ep̃atus ei standũ est donec ꝓbet᷑ cõtrariũ. Iz illa scriptura p̃cipalit᷑ facta fit ob aliud allegat p cõcordantib⁹ multa iura in ar. sed inter cetera optime facit. c. cũ cã. de ꝓba. vbi pz q̃ in finibus ep̃atus ꝓbandis nõ requrunt᷑ ꝓbationes strictissime cũ ista facta antiq̃ssima nõ possint de facili ꝓbari. l. si arbiter. ff. de ꝓba. z. c. quid p nouale. de ver. sign. vnde sufficit probatio per famã libros antiquos z alia adminicula z multa coiunguntur simul ad pficiedã probationẽ iurta illud que nõ prosunt singula multa iuuant vt ibi no. Et idem quod illa glo. tenuit Jnno. in dicto. c. illud. de presump. per doc. in. c. fi. de succes. abinteſt. vnde cum in casu nostro in multis instrumentis publicis p̃sertim ꝓductis. p parte aduersa dicatur Iz incidenter q̃ dictum castrũ sit comitatu illius ciuitatis eis standũ est donec ꝓbetur ꝯtrarium p̃sertim cum assertione instrumentorum cõcurant dicta testium que z si plene p se nõ probẽt tamẽ negari nõ potest q̃n vehemẽter adminiculẽt᷑ que cũ assertione seu attestatione instrumẽtorũ indubie debent plene probare per id qđ legit᷑ z no. in. d. c. cum cã. maxime cũ in casu nostro nõ agat᷑ de ꝓprietate castri Iz de modico preiudicio ad effectũ. ſ. an debeat i casu nostro regulari sm statuta ciuitatis: vnde negari nõ põt q̃n tanta saltẽ oriat᷑ presumptio vt onus ꝓbãdi ꝯtrariũ trãsferatur in aduersam partem vt legitur z no. in. c. vt instrum vt ecclesie. Et presertim vt dixi cũ instra sint ꝓducta per aduersam partem: nam producẽs vĩ fateri ꝓtenta in instro nõ solum quo ad ea que principali ibi disponũtur sed etiã quo ad incidẽter dicta z enũciata: vñ super ꝛobis ibidẽ enumeratis põt dictus Raynerius fundare intẽtionẽ suã tex. est aptus z no. in. d. c. cum olim. Preterea z vltimo testes dicũt q̃ viderũt homines illius castri venire ꝓpertinẽtibus ad iurisdictionalia ad dictã ciuitatem: ergo dz presumi alio nõ probato q̃ aut sunt de districtu aut de comitatu z vtroq; casu ẽ fundata intentio Raynerij p̃ supradicta z q̃ valeat hec argumẽtatio vĩ ex ipsis dictis doctoꝝ in. d. c. cũ olim. nã vt ibi no. ista sunt ꝙuertibilia: ecclesia est in diocesi: ergo dz soluere iura ep̃alia z ecclesia tenetur ad ep̃alia ergo presumit᷑ in diocesi facit capitulo primo de reli. do. z qđ ibi no. ita ad ꝓpositũ valz hec argumẽtatio castrũ est in comitatu: ergo alio nõ probato subijcit᷑ ciuitati z ipsius legibus p̃ supradicta. Item castrum respõdet ciuitati in iurisdiction alib⁹ ergo presumit᷑ de comitatu vel districtu ciuitatis. Nec obstat si dicatur testes nõ deponũt nisi de. xiiij. mẽsibus: quia dico ex quo nõ probatur q̃ anteriori tempore respõderet alteri ciuitati presumit᷑ q̃ semp fuit z est de comitatu istius ciuitatis p̃ tex. no. z quod ibi no. p Jnno. in. d. c. i. de reli. do. ubi ꝓbatur q̃ si dubitatur in cuius diocesi est ecclesia p̃sumit᷑ q̃ sit in diocesi illius qui probatur ibidẽ exercuisse aliqua iura ep̃alia ex quo nõ probatur aliũ esse in possessione alioꝝ iurium: z hec sufficiunt. Nico. abb. Sicu. Pan. Super. eandẽ mã. Con. liij.

In predicta causa dicti Raynerij toscani duo noua dubia orta sunt: Primũ cum instrõ contra eum producto desit nomẽ Jmperatoris z ad probãdũ consuetudinem ad validitatem instrumenti producuntur fere octo instrumẽta in quibus nõ est appositũ nomẽ Jmperatoris in eodem territorio ꝓfecta in quo fuit celebratus testamẽtum de quo presens est qõ. Itez producunt᷑ litere testimoniales potestatis illius castri vbi dictũ instrm̃ fuit ꝓfectũ q̃ ptãs attestat᷑ q̃ tam in ciuitate nutinẽsi q̃ eius districtu z comitatu z diocesi multi notarij ꝓsueuerũt publicare eoꝝ instrumẽta noĩe Jmperatoris nõ imposito. Querit᷑ nunq̃d ex predicti sit ꝓbata consuetudo loci vt ad validitatẽ instrumẽti publici nõ sit necesse apponere nomẽ Jmperatoris. Sedm principale dubium an lex finalis. C. si cer. pe. habeat locũ in instrumẽtis publicis etiã sm hodierna tempa ita vt per ius auctẽticũ non dicatur correcta p̃sertim cum instrumẽtũ de quo q̃ritur fuerat confectum extra muros eiusdẽ castri.

Christi eiusq; matris presidio inuocato attingendo dicta dubia cõclusiue ꝓter tpis breuitatẽ credo cõsuetudinẽ per predicta non fore probatã qñ ad probandum cõsuetudinẽ dz q̃ probetur tantus cõsensus populi qui põt legem de nouo cõdere. vt. l. de quibus. z qđ ibi no. per bar. z alios. ſt. de legi. z per Jo. an. in. c. fi. de cõsuet. hic notanter dixit Bar. in. l. i. ff. de legi. q̃ vsus mulierũ non inducit consuetudinẽ cum ipse non possint edere leges cũ lex z cõsuetudo equipolleant vt in. d. l. de quib⁹, sed cũ i casu nostro ꝓducanatur fere octo instrumẽta cõfecta sine nomie Jmperatoris nec aliter appareat de cõsensu populi seu maioris ptis tacite vel exp̃resse q̃ voluerit tollere dispositiõz auctentice vt nomẽ Jmperatoris p̃ponat᷑ &c. ergo nõ potest dici q̃ sit consuetudo introducta in cõtrariũ certũ. n. est q̃ instrumẽta non fiunt coram omni populo vel maiori parte z põt eẽ q̃ populus vel maior ps nnnq̃ vidit illa instrumẽta vñ non potest dici q̃ ex illis sit inducta ꝓsuetudo contra legem nõ. n. probat hoc esse q̃ ab hoc cõtigit abesse. l. neq; natales. C. de ꝓba. z in. c. ij. de trãsla. prela. cũ enim possibile sit q̃ nemo p̃ter illos q̃ habuerũt illa instrumẽta publicata viderit illa instrumẽta: ergo non potest dici q̃ sit inducta cõsuetudo populi cum ad inducẽdam consuetudinẽ populi oportet vt dixi q̃ actus fuerit totiẽs z tam publice agitatus q̃ verisimil᷑ venerit ad noticiã populi vt dixi vt in. d. l. de quibus. z ibi p Bar. z in. l. i. z. ij. C. que sit lõ. consue. z ibi per Cy. nec enim ꝓbat᷑ in casu nostro q̃ illis instrumẽtis fuerit data fides in iudicio seu extra ita palam z publice q̃ venerit ad noticiaz populi pro quo optime facit quod legitur z no. in. l. cum de consuetudine. ff. de legi. vbi ad consuetudinẽ ꝓbandã aĩaduertitur an fuerit obtenta in contradictorio iudicio q2 per hũc actuz publicũ z notorium presumitur cõsensus populi. z per hoc tollo quorundã doctorum opinionẽ qui dixerũt q̃ vbi dubitatur de viribus vnius instrumẽti debẽt inspici alia instrumẽta si sunt eiusdem sbe: debet enim eorũ dictum sane intelligi: quãdo. ſ. producunt᷑ talia instrumẽta quibus ꝓbatur data fides tanq̃ publicis alias ante oia cozzuerent eodẽ morbo qñi

nõ debet summ lex invalida ꝓbatione plena ꝓbatio hinc dicit tex.in.c.i.de fi.instru. si scripturã auctenticã nõ videmus cum exemplaria nihil facere possumus nec est nouum seu in usitatuz q̃ in eadem ciuitate reperiant octo et .x. instr̃a defice re in solẽnitatibus debitis nõ tamẽ ꝑ inperitiã illoz̃ notario rum debemus dicere legibus esse derogatum imo illa instrã esse nulla legis auctoritate ar. i.l.fi.i fi.C.de fideius.nec potest dici q̃ inter notarios sit introducta illa consuetudo tũ qz nõ ꝓbat vere vel ꝑsumptiue q̃ illa instr̃a venerit ad noticiã no/ tarioꝝ maioris partis illius ciuitatis: tum qz ad hoc ut induc at ꝓsuetudo ut scripture nõ autentice det fides: oz probare q̃ tali scripture fides fuerit adhibita vt est tex. aptus in. c. cuz dilectus. de ꝓsue. qõ hic minime fuit probatũ. Jtẽ notarij soli nõ possunt inducere cõsuetudinez cõcernentẽ totũ populũ qualis est hec consuetudo cũ agatur vt in iudicijs 7 extra talibus instrumẽtis deficiẽtibus i solẽnitate debita det plena fides sicut supra dixi in moribus mulierũ. nec obstat si dicat q̃ vigore taliũ instrumentoz̃ fuit alias processus agitatus vt dicitur patere ex productõe actoz̃ũ. Zad hoc .n. respõdet multipliciter. ꝑmo q̃ illa acta non fuerũt gesta coz̃ã iudice ſz coz̃ã arbitratoribus 7 bonis viris q̃ nõ solẽt ꝓcedere ſm iu/ ris rigorẽ sed ſm equitatẽ sepe ꝓbona concordia tollunt de iure vnius 7 dant alteri vt in. c. nisi. de ꝓbẽ. 7 no. in. l. si ome is. §. recepisse. ff. de arbit. 7. l. si societatẽ. §. arbitrozuz. ff. ꝓ so cio. 7 quod legit 7 no. in. l. si dictuz. §. si compromissero. ff. de euic. Preterea illa acta nõ fuerunt gesta ex toto in comitatu Mutinensi de cuius ꝓsuetudie q̃rit. Jtẽ. 7 fortius no appa ret inde lata ſñia 7 siqua lata fuit nõ fuit lata in dcõ comitatu et intra: 7 sic non põt dici q̃ populus mutinensis tacite con/ senserit ut talia instr̃a sine nomine Jmpatoris facerent fidẽ nec etiã fuit reuocatum in dubiũ an talia instr̃a valerent. Jtẽ solũ ꝓbatur vnicus actus. vnicus autez actus nõ sufficit ad inducendã ꝓsuetudinẽ: qz cõsuetudo requirit frequẽtiã actu um vt in. l. i. 7. ij. C. que sit lon. ꝓsue. tenet Bar. post Guil. i. d. l. de quibus. nec obstat littera testimonialis potestatis illius castri attestantis consuetudinẽ q̃ in decisionibus cãrũ. non statur verbo iudicis ẽt cũ iuramẽto vt in. c. Iz ex quadaz. de testi. vbi dicit tex. q̃ vni testi non credit̃ etiã si sinodali ꝓfulgeat dignitate 7 nõ creditur soli dicto etiaz ꝓsidis ꝓuincie vt ibi: fortius nõ debet credi potestati vnius castri ad idẽ bo nus tex. in. c. cũ a nobis. de testi. iuncta glo. vbi clare patet q̃ verbo alicuius iudicis non statur in decisionibus cãrum nisi sint plures qui deponunt in forma testimonij coz̃az alio iu/ dice vt no. in glo. ꝓsertim doc. tenet ibi Jnno. qui expresse dicit q̃ nec verbo nec scripture iudicis credendũ est cũ nõ ha beat officium attestandi sed iudicãdi quinimo cõmunis opi nio doc. est in. c. possessionez. de ꝓba. q̃ litteris testimoni ali bus etiam ep̃i non cr ditur nisi lesitas ꝓiudicij aliud indu cat in casu añt nostro agitur de grauissimo ꝓiudicio qz si nõ ꝓbatur ꝓsuetudo venit reus absoluendus a petitione. xũ. mi lium florenoz̃ũ. vnde potestas vnius castri de facili posset coz̃ rumpi ad testificandum consuetudinez 7 dixit Jnno. in. c. i. 7. ij. de fi. instru. q̃ scripture cuiuscũq̃ ꝓlati nõ creditur de nõ spectantibus ad officiuz suũ cũ hec potestas sit data notarijs 7 nõ iudicibus attestandi ante consuetudinez esse in lo co non spectat ad officium potestatis. Preterea iura volunt vt consuetudo ꝓbetur cũ consistat in facto vt in. l. i. 7. ij. C. que sit lon. consue. 7 dicit Ly. in dicta. l. ij. q̃ debet consuetu do ꝓbari per testes solenniter deponentes duos ad mi/ nus 7 difficillimum est ꝓbare consuetudinem vt ibi ꝓbatur 7 in .c. fi. de consue. vnde multi credunt consuetudinem esse 7 vt plurimum aberratur vnde inter cetera testes debẽt ꝓbare tria secundum Ly. in loco ꝓallegato. videlicet vsum populi 7 vsus frequẽtiam 7 temporis diuturnitatem quod in casu nostro minime ꝓbatum est quinimo ꝓsup posito 7 non concesso q̃ litteris potestatis in hoc debeat cre di tamen littere in ista causa producte non probant consuetu dinem cum potestas solum dixerit q̃ multi consueuerunt pu blicare eoz̃ instrumenta sine nomine Jmperatoris in eo q̃ dicit multi 7 non dicit omnes vel maioz̃ pars nec dicit q̃ illis instrumentis fuit data fides in iudicijs vel extra quod necessarium requiritur ad inducendam consuetudinem vt ꝓbatur in dicto. c. cum dilectus. Jtem simpliciter dicit q̃ consueuerunt publicare 7c. non. enim dicit q̃ consueuerunt per tanta tempora per que sit inducta cõsuetudo 7 sic nõ de ponit super diuturnitate temporis quod est necessarium ad ꝓbandum consuetudinẽ. nam verbũ consueuerũt non semp denotat ꝑfectã consuetudinẽ ad hoc quod legitur 7 no. in. c. cum ecclesia sutrina. de cã pos. 7 ꝓprie imo hoc 7 bene põt ve rificari in bino vel trino actu vt in. l. iij. C. de epis. audi. xx v. q. ij. in. c. ita nos. ꝓbatio autẽ debet cõcludere necessario vt in c. in presentia de ꝓba. Ex his clare concludo quo ad scõm q̃ per predicta non sit ꝓbata consuetudo vt in ciuitate 7 co mitatu mutinẽ. nõ sit necesse apponere nomen Jmpatoris 7 per cõsequẽs dictum instrumẽtum nullam fidem facit vt in autẽ vt ꝓponatur nomẽ Jmpatoris nec põt dici q̃ ista sit modica solennitas cuius defectus non habeat vitiare actũ vt in. l. i. ff. de vent. inspi: qz dico q̃ ista non est modica solen nitas cum ad eam introducendã emanauerit dicta auctẽtica cum tanta solennitate 7 vt ibi colligit̃ ex tex. 7 glo. aliter ipso iure nõ valet instrumentũ. ineſt ergo solennitas spetialis ma xime cũ ibi ponat̃ verbum omne quod hz excludere om/ nem dispensationẽ 7 dispositionẽ inferioris iuxta glo. no. in cle. vt bi qui. de eta. 7 q̃li. Super hoc vltimũ forte posset attẽ tari q̃ non valuit cõsuetudo introducta sine consensu ꝓncipis in cõtrariũ maxime cũ Jmperator illaz solẽnitatẽ induxerit nõ solum ut falsitas facilius possit deprehendi sed etiam ad eoz̃ honoz̃em 7 memoriam iperij subditi autẽ nõ possunt statuere 7 per cõsequens nec cõsuetudinem introducere cõtra inducta in fauoz̃em ꝓncipis nisi forte esset talis cõsuetudo de cuius initio nõ est memoria vt i. c. super quibusdã. de ver bo. sig. facit quod no. Bar. in. l. oẽs populi. ff. de isti. 7 in. 7 cũ temperamẽto posset itelligi. c. cum dilectus. de fide istru. hoc tamen vltimũ de presenti nõ firmo. Nic. ab. tudis/ co cardinalis Pan. Lõ. liij.

Factum super quo de iure cõsilium petit̃ in terminis infrascriptis i effectu cõtinet̃ Quidam veniens ad mortẽ instituit heredẽ hospitale sancte Marie 7 in ter̃ cetera onerauit dictũ hospitale vt deberet quolibet ãno certis tẽporibus i testõ descriptis distribuere vnũ modium frumẽti pauperibus venientibus ad dictũ hospitale pro elemo sina petẽda deniqz post mortẽ testatoris lapsi sunt. xl. ãni lõ ge vltra infra que tẽpora nunq̃z dictũ legatuz fuit executioni mandatum tunc diocesanus loci instat pro executione dicti legati replicat hospitale q̃ cum per. xl. annos 7 vltra nõ ha buerit memoriam dicti legati est illi prescriptũ vnde quẽad/ moduz de alijs bonis põt disponere ad pias causas libere 7 absolute: ita 7 de illis bonis relictis per testatorem. Queritur nunq̃d ꝑscriptione possit dictum hospitale se tueri.

Christi eiusq̃z matris presidio inuocato videtur pri/ mo dicendũ q̃ non qz uon volenti agere nõ currit prescriptio vt in. l. i. C. de ãna excep. vbi dicit̃ q̃ du/ rante p̃tia potestate nõ currit prescriptio filio in bonis ad vẽ titijs: qz illa durãte filius nõ habet illoz̃ bonoz̃ administra tionem sed omnimoda administratio pertinet ad patrẽ. Jdẽ ꝓbatur in vxore ꝓstante matrimonio nõ enim currit ꝓtra eam prescriptio in rebus dotalibus: qz constãte matrimonio agere nõ potest. l. in rebus. C. de iur. do. Zad idem. c. qz diuer sitatem. de concess. preben. 7. c. ex transmissa. de prescrip. Sz in casu nostro legatum erat factum pauperibus incertis qui non possunt ratione incertitudinis agere. ergo contra eos nõ cz currere prescriptio. 7 hanc opi. tenuit Zan. de butri. in. c. nihil. de prescrip. 7 in hoc casu intellexit illum tex. Secũdo principaliter cõtra prescriptiõem arguitur alio modo 7 sic pre scriptio bona fide remota non adiuuat prescribentẽ contra p̃ scriptionem arguitur alio modo: 7 sic prescriptio bona fide remota non adiuat prescribentem vt in. c. vigilanti. 7. c. fi. de prescrip. 7. in regula possessoz̃ male fidei de reg. iur. li. vi. Sz in casu nostro non debet presumi bona fides sed mala q̃m cũ hospitale sit heres extraneus presumit̃ notitiã habere testa menti vt no. Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verbo. obl. mala fides autem ꝓbari põt ex coniecturis vt no. idẽ Bar. in. l. celsus. ff. de vsuca. 7 facit. l. doluz. C. de dolo. 7. c. ij. de renunc. li. vi. ergo cum hospitale presumat̃ habere notici am testamẽti in quo continebatur dictum legatũ non potest allegare prescriptionẽ: quia presumitur in mala fide. Tertio facit. l. fi. C. de sac. san. ecc. vbi patet q̃ in legato facto pro re demptione captiuoz̃ sola currit prescriptio centenaria vnde saltem hoc casu deberet interuenire prescriptio centuz anno rum que ꝓbatur aliter 7 sic omnia bona hospitalis princi paliter sunt deputata in alimoſinã pauperum vt in de. qz cõ tingit. de reli. do. ergo non videtur q̃ hospitale possit allega re prescriptionẽ ne dictum modiũ frumenti dispensct inter pauperes. est enim talis prescriptio contra ius vel tanti tempo

ris cursus

ris cursus de cuius initio nõ est memoria vt in.c.i.de pscrip/
li.vi. ¶ Sed his nõ obstantibus ꝓria sniam arbitror in casu
nostro veriorem.z ꝓmo q in casu nostro habeat locũ pscri/
ptio. Cõtra opi.dñi An.soleo adducere tex.expressuz cui im
possibile est respõdere in.l.vt iter diuinum.C.de sa.san.ec. vbi
probat q cõtra legatũ factum pro redemptione captiuoruz
currit prescriptio z tñ captiui duplici iure agere nõ poterant
neqz qz incerti sed his nõ obstantibus currit pscriptio quia
epo tanq̃ administratori pauperum dat actio ꝯ ecclesiam in
bonis suis lz ipsum corpus ecclesie tanq̃ inanimatum agere nõ
possit.ac tñ ex negligẽtia administratoris currit prescriptio vt
in ti.de pscripti.per totũ. Idem videmus in bonis minoris q̃
lz nõ possit esse in iudicio sine auctoritate curatoris insti.de cu
ra.z in.l.clarũ.C.de aucto.prestan.tñ ex negligentia admini
stratoris currit prescriptio vt.l.sunt.C.de pscrip.xxx.an. Et
hoc idem in casu nr̃o voluit glo.in.d.l.vt inter diuinũ q̃ dicit
idẽ dicẽdũ i legato facto paupib⁹ q̃ i legato fcõ pro redẽptõe ca
ptiuoꝝ.z dz gl. itelligi i legato fcõ paupib⁹ icerti sic tex. loq̃t
de captiuis. Itẽ qz tex. ibi facit expssaz mentiõez de relictis fa
ctis hospitali. Ad idẽ induco aliũ pulcherrimũ tex.in auc.de
eccle.ti.in.§.pro tpalibus.vbi tex.generalit dicit q̃ i legatis
z hereditatibus ad pias cãs spectat pscriptio hodie.xl. an/
noꝝ vñ põderanda sunt verba illi⁹ tex.in eo q̃ distincte ad/
mittũt pscriptionẽ q̃dragenariã in legatis ad pias cãs sz ne/
gari nõ põt q̃n legatũ factũ paupib⁹ incertis sit ad pias cãs
cũ oẽ legatũ factũ ꝓ aia dicat ad pias cãs vt no.in.l.sicꝫ ti/
tio.ff.de leg.ij.z in.c.relatũ.de testa.z banc opi.tã oudũ tenui
i lec.i.d.c.nihil. hoc dico vt cesset psumpta affectio casus imi
nentis z repio q̃ expsse idẽ sensit Fre.doctor egregi⁹ cõsi.ci/
vbi plus voluit q̃ nedũ hoc casu curreret pscriptio sed etiam
q̃ sufficeret tricenaria motus qz hoc cãu cõpetit epo actio nõ
vt epo sz vt administratori pauperũ cõpetit.n.epo sm eũ.p istis
legatis factis paupib⁹ cõdictio ex.l.nulli.z.l.q̃s ad declinan
dũ.C.de epi.z cle.q̃ quidẽ ꝯdictio tollit spacio.xxx. annoꝝ
vt in.l.sicut.C.de pscript.xxx.anno.z sic voluit Frede.face/
re dziam iter legata fcã paupibus z facta ecclesijs qz respe/
ctu ecclesiaꝝ req̃rit q̃dragenariã sz respcũ pauperũ dicit suffi
cere tricenariã. Ihoc tñ vltimum nõ soleo approbare imo ꝯ
eũ vr casus in.d.§.p tpalib⁹. vbi generalit dz q̃ i legatis ad
pias cãs nõ currit pscriptio minor q̃dragenaria ad idẽ optie
facit.l.C.de sac.san.ecc. vbi equiparat legatũ factũ ecclesiis
z predemptione captiuoꝝ seu paupib⁹ quo ad pscriptionẽ i.
ducẽdã in vtroqz.n.cãu statuebat illo tpe terminus centũ an
noꝝ ex quo cuidẽt colligit q̃ hec actio nõ regulat sm alias
actões sz est ꝓuilegiata fauore pauperũ sicut illa q̃ ꝓpetit p ec
clesijs.iura.n.nõ minus fauẽt paupib⁹ q̃ ad pscriptionẽ indu
cendã q̃ ecclesijs vt in.d.l.fi.z.xvi.q.i.nã pp paupes alẽdos
bona fuerunt reseruata ecclesie in ꝓmitiua ecclesia.xij.q.i.c.
videntes. Ex his oibus apte cõcluditur q̃ in legatis factis
paupib⁹ incertis currit pscriptio.xl.annorũ.si ergo currit p/
scriptio vt heres nõ cogat soluere sed sibi lucrifacere vt in
d.l.fi.z.d.§.pro tpalibus.ergo fortiꝰ in casu nr̃o ẽ admittẽda
pscriptio q̃ venit nõ ad ꝓpbanandũ.i.ad cõuertẽdũ in ꝓpba
nos vsus sed ad cõmutãdũ in aliã piã cãm.naz hospitale vult
in piã cãm disponere bona hereditaria quẽadmodũ agit de
alijs bonis hospitalis. Simile videmus in ecclesia cuius bo
na ex dispõne testõris seu fundatoris deputant ad certum
vsum vt puta in alimoniã mistrorũ illius ecclesie z ꝓ alijs ne
cessarijs ipsius ecclesie vt in.c.pastorali.de his q̃ fi.a prela. z
tñ pscribit ꝯ eã per aliã ecclesiã in illis bonis vt si deputent
ad vsum illi⁹ ecclesie prescribentis vt in.c.ad aures.z.c. san/
ctorũ.z.c.i.de pscrip.z.c.de q̃rta.z.c.illud.e.ti.z.xvi.q.iij.licz
z.c.inter memoratos cũ si. q̃nimo ẽt laicus pscribit ꝯ talia
bona ecclesiarũ deputata ad certũ pium vsum vt in.c.i. de p
scrip.li.vi.z.in.c.cãm.e.ti.per locum a spãli. fortius ergo de
bet valere pscriptio in casu nostro vbi agitur de modico pre
iudicio: cũ oino in piã cãm talia bona sunt expendenda. Con
cludo ergo q̃ in casu nostro põt hospitale se tueri contra dio
cesanũ loci prescriptione.xl.annorũ.bona fides antẽ presu
mitur regulariter in prescribente vt no.in.c.si de pñti.z.c.fi.
de pscrip.z per Bar.in.d.l.celsus.non obstant ꝯria supius
allata. Et primo respondet ad.l.i.z.l.in reb⁹. pcedunt.n. illa
iura in vroze z filiofamilias q̃ nullo modo valẽt agere durã
tibus patria ptate z mrimonio sed in casu nr̃o eps põt agere
tã q̃ administrator pauperũ vt i.d.l.nulli.z.l.q̃s. vñ pp suã ne
gligẽtiã currit prescriptio sicut currit in bonis ecclesie q̃ nõ
minus sunt ꝓuilegiata q̃ legata facta paupib⁹ z eodẽ mõ
rñdetur ad.c.qz p diuersitatẽ z.c.ex trãsmissa. pcedũt.n. inõ
valẽte agere. opio ãt.d. An.nõ ꝓbat iure. nam fundabat se
super.d.l.i. cui satis est respõsum z per tex. dicti.c. nihil. quez
doc. cõiter intelligũt alio modo q̃ ipse intelligat. ¶ Ad secũ
dum contrarium de presumptiõe male fidei pp testamẽtum
rñdeo q̃ procederet. si testm̃ fuisset repertum in hospitali: sz
in casu nostro fuit alibi repertũ. Itẽ pcederet si rector illius
loci cui hereditas fuit relicta fuisset ppetuus sed administra
tores illius loci quottidie remouent ad libitũ rectoris hospi
talis maioris: vnde lz ꝓsumat scia in eo qui erat administra/
tor tpe apprehensiõis bonorũ quo casu pcedit dictũ. Bart.
pzeal.tñ in successore nõ presumit ista scia ex quo enim repit
hospitale illa bona possidere potuit ꝓsumere q̃ ex aliqua le/
gitima cã possidet: z sic a se potuit prescriptionẽ inchoare ut
est tex. iuncta. glo. in.c. de quarta. de pscrip. iz. By. in.c. possef
sor. de re. iur. li. vi. facit quod no. Bar. in. l. cũ heres. ff. de di
uer. z tẽp. prescrip. Ad tertiuz de. l. fi. respondet q̃ pcedebat
sm illa tẽpora sed hodie p istis legatis ad pias cãs sufficit p
scriptio. xl. annorũ z ecclesie romane dũtaxat reseruatur pre
scriptio centenaria ut in auc. quas actiões. C. de sa. san. ec. z
ibi p doc. z no. i. d. §. p tẽporib⁹. z. xvi. q. iij. c. fi. ¶ Ad quar
tuz z ultimũ argumentũ dico q̃ pcederet si rector hospitalis
vellet bona hospitalis cõuertere in ꝓphanos usus quo ca
su ꝓscriptio esset ꝓtra ius: sed in casu nostro vult disponere in
piã cãm ista bõa sicut reliqua bona ipsius hospitalis. z sic nõ
est ꝓtra ius immo ꝯformatiuri ut in. d. cle. quia ꝓtingit. z sic
sufficit bona fides vna cum cursu. xl. annoꝝ. Et hec sufficiãt.
¶ Nico. ab. Sicu. Pan. Con. Iv.

Ea que ad psens vertit iter cõe Serteani ex vna
pte z cõitate Castilioncielli ex alia sup quibusdam
finibus. Quã p alios z p me als plene scriptũ extiti
tit in fauorẽ cõitatis Serteani paucis in psentiaꝝ ntar ver
bis cõclusiue obmissa argumẽtorũ inductiõe procedẽdo z p
sequar principaliter quattuor mẽbra. Primo circa validitatẽ
appellatiõis interposite q̃ cõe dicti Serteani a snia lata ꝓtra
eos sup dicto possessorio. Secdo ꝓsupposito sine veritatis p
iudicio q̃ nõ potuerit appellari an saltẽ p viaz nullitatis snie
debeat audiri. ¶ Tertio an in cã appellationis seu nullitatis
debeat dictũ cõe obtinere in possessorio. Quarto an idem sit
dicendum in petitorio vt. l. p dicta cõitate sit ferẽda snia.
¶ Circa ꝓmum q̃ q̃ videat obstare huic appellatiõi iterpo
site p cõe Serteani. l. vnica. C. si de mo. pos. fu. ap. tñ Bar.
melius q̃ alibi intellectũ illius. l. exaiauit in. l. ij. ff. de ap. reci.
vbi inter ceteras notabiles limitatiões quas ponit ad so. illi
us. l. dicit illã. l. non pcedere q̃n alteri iniuste auferet sua pos
sessio qz tunc talis snia lata super possessorio est magni pre/
iudicij cum grauissimũ sit perdere possessionẽ sine causa vt in
l. fi. C. si per vim vel alio mõ. z. l. vltima. C. de rei ven. z i. §. cõ
modum. insti. de interdic. saltem in eo qui non valet nisi reme
dium possessorij intẽtare z ex difficultate ꝓbandi dñium se
pe perdita possessione ꝓpatur dñium vt in effectu in. c. sepe
de rest. spo. vbi tex. no. iõ intelligit Bar. d. l. vnicã. q̃n p snia
possessor reponit in ꝓstinũ statum qz tunc parat modicũ pre
iudicium qz sicut prius habebat petere eodẽ modo poterat
nunc post snia rem petere: probat rõne. nam illa lex vnica ẽ
fundata in remotione appellationis super modicitate preiu
dicij vt notatur ibi z per glo. in. d. l. ij. sed negari non potest
quin fiat preiudicium quando per sententiam aufertur pos
sessio sine causa legitime eam habẽti. ergo potest tunc appel
lari z presertim hoc est tenendũ: quia de iure canonico a tali
sententia indifferenter potest appellari vt legitur z notatur
in. c. cum ad sedẽ. de resti. spo. z i cle. vnica. de seque. pos. in fi.
Jus ergo ciuile deuians ab hac dispositiõe equissima: debz
quantum fieri põt restrigi. ¶ Aliam limitationẽ solennem
quantum ad propositum nostrũ posuit idem Bar. in. d. l. ij.
dicens q̃ dicta. l. vnica. non. interdicit simpliciter appellatio
nem in possessorio sed solum disponit vt non obstante appel
latione snia consequatur effectum suũ quasi dicat q̃ licet als
appellatio a diffinitiua suspendat executionẽ snie vt i. l. i. ff.
ad turpil. z. l. ij. ff. de penis. z. l. vnica. §. inter. ff. nil ino. ap. pẽ.
z. c. venientes. de mutui. cum si. tamẽ hoc casu propter modi
citatem preiudicij fit executio sed nihilominus procedit sup
appellatione z ea iustificata retractatur executio: nec hoc ẽ
nouũ. nam idem videmus in appellatione interposita abre
cutore, per talem. n. appellationẽ nõ suspenditur ex toto exe
cutio sed ꝓceditur prout habetur in. l. ab executione. C. quo
rum ap. non reci. Item simile videmus in apellatione ab int

locutoria q̃ non impedit ꝓcessum iudicis nec inducit retractationẽ attentatorũ nisi ea ꝑ⁹ iustificata vt in.c.nõ solum de ap.li.vi.z hec sunt de mente Bar.in.d.l.ij.que dcã puto verissima z notanda. Unde ad ꝓpositum nostrũ cũ per sniaz lata a cõmissarijs dñoruz auferatur iniuste comunitati Serteani legitima eoꝝ possessio potuit a tali snia comunitas appellare. Itẽ ex alia rõne proxime dcã põt dcã appellatio iustificari.z hoc quo ad primũ. ¶ Quo ad secũdũ presuppositosine veritatis preiudicio q̃ appellari non potuerit an saltẽ ꝑ viam nullitatis debuerit audiri dicta comunitas Serteani. i dubio puto q̃ sic ꝑ tex.no.in.c.licet.de sen.excõ.li.vi.vbi ꝑbat q̃ per desertionẽ appellationis nõ excludit via nullitatis. Idẽ probat per locũ a speciali in de.vnica.de re iudi.facit quod legit z no.in.l.i.C.qñ prouo.nõ est nece.z in.l.si expressum.ff.de app.z i.c.se pe.z.c.dilecto de appel.q̃nimo notãter dixit Bar.in.d.l.si expressum.q̃ cã nullitatis denoluit totũ negociũ ad superiorem ita q̃ superior potest corrigere in parte z in totum z supplere z omnia facere q̃ ꝑmus iudex debuisset facere sicut cõtingit in remedio appellatiõis allegat dicta Jnno.in.c.cum cõtingat.de offi.deleg.nec ob. si dicatur. statutũ huius ciuitatis Senaruz obuiat dictioni nullitatis. potest enim ad hoc multipliciter responderi vt enim mihi i facto presupponit statutũ solũ dicere q̃ si appellatio efficit deserta ꝑ lapsũ duoꝝ mẽsiũ infra quos appellatio dẽbat expediri q̃ non debet ps deferens amplius in illa cã audiri per viaz nullitatis.hoc.n.statutũ primo non obstat qz negatur ꝑ tẽ appellationẽ fuisse desertam z saltẽ nõ fuit deserta ex hoc capite statuti.qz nõ per lapsum duoꝝ mensium.vnde cũ illud statutum veniat ꝯ ius dz strictissime itelligi: ita q̃ nõ dzer cedere casum proꝓriũ in quo loquit vt legit z no.in.c.cũ dilectus:de ꝓsue.z in.l.ij.C.de nora.z in.c.in nostra.de iniur.z in.l.ũ.§.hec autẽ verba.ff.de neg.ge.z quod no.Barto.in.l.omnes populi.ff.de iusti.z iur.z Joan.and. super regula pro possessore.in mercu. Itẽ quia nõ debet induci iuris correctio per idẽptitatẽ rõnis saltẽ que nõ est exꝑssa vt no.Bar. z Bal.in in auc.quas actiones.C.de sacro san.ec.z facit qđ no.Bar.in.l.liberoꝝ.ff.de ver.sign. Preterea statutũ tollẽs ditionẽ nullitas dz intelligi nulli nisi nullitas sit patẽs vel in cõtinenti possit ꝑbari ad hoc.c.cũ bertholdus.in fi.de re iudi.z glo.no.in.l.i.§.siue autẽ.ff.de tab.exhi.per Bal.in.l.data opa.C.qui accu.nõ poss.in cõmento maioris ꝑ Oldra. suo ꝓsi.xlv.quod icipit Cũ littera executoria.z allegat pro casu. l.pen.C.qñ prouo.nõ est ne.z de resti.spo.c.litteras. penultimo responso ibi dñ dicit z ꝓbationes auferunt incontinenti.z adduco no.glo.in.c.suscitata.de in inte.festi.in verbo effectuz snie que clare ꝓcludit q̃ dispõ tollens dictionẽ nullitatis nõ dz intelligi de illa que põt incõtinenti ꝓbari.z facit quod no.Pan.i cle.vnica.de renũt.probat rõne.nam in dubio ñ est ꝓsumendũ q̃ statuentes velint fouere apertã iniusticiaz z tollere de iure vnius z dare alteri.imo tale statutũ nutriens apertã iniq̃tatẽ esset nullũ.iiij.distin.erit autẽ lex z i.c.fi. de ꝓscrip.no.bar.in.l.oẽs populi.ff.de iusti.z iur.z. in.l.fi.C.si cõtra ius vel vti.pu.si nullitas snie esset notoria q̃ incõtinẽti possit ꝓbari iniquũ esset q̃ talis exceptis excluderetur esset enim tollere defensionẽ que ẽ de iure naturali vt in cle. pastoralis. de re iudi.ergo intellectus illius statuti non est reducendus ad casum nostrũ in quo euidenter constat de nullitate sentẽtie maxime in eo q̃ fuit lata in ecclesia vt in.c.decet.in fi.de immu.ecc.li.vi.z hãc z alias cãs nullitatis hui⁹ snie plene tetigi in alio ꝓsilio quod in hac mã nullitatis scripsi. Ulteri⁹ ꝓbat alia consideratione vbicũq; statutũ seu lex disponit cã nõ expressa debemus considerare rationẽ naturalẽ que potuit mouere legis latorem.z si illa est vnica z indubitata.quia alia rõ non potest naturaliter coniecturari debemus ad limites illi⁹ rationis coniecturate legem extendere z restringere vt not. dixi Cy.post alios in.l.non dubium. J.de legi.z Bald.in.l. maximum vitium. J.de libe.prete facit textu.in. lege. scire. oportet.in verbo sufficit.ff.de excu.tu.z glo.no.in.l.tale pactum.ff.de pact.sed in dicto statuto nõ potest alia ratio naturaliter considerari in eo quod tollit dictionẽ nullitatis appellationis inductam per lapsum duoꝝ mẽsium nisi quia statutum presumpsit q̃ ex quo non expediuit appellationem infra duos mẽses presumitur q̃ calumniose opponit de nullitate causa differende executionẽ sentẽtie simile in dicta de. unica.de re iudi.sed vbi ẽ euidẽs z clara nullitas cessat ꝑsumptio calũnie iõ debuit cessare dispõ ad hoc bonus tex.in.d.c. lfis. Preterea z vltio ex quo ps Serteani fuit de fcõ admissa ad probandum iniquitatem seu nullitatem snie z eam ꝓbauit est ꝓ ea ferenda sentẽtia ad hoc notabile dictum Jnno.in.c.cum statutis.de fili.presb. vbi dicit q̃ conuentus possessorio recupande non dz audiri ante restõnem.sup proprietate tamẽ si de facto fuit admissus z eaz probauit dz iudex ꝑ eo ferre sniaz.hic no.dixit etiã Jnno.i.c.dilecta.de rescrip. z in.c.cum bertoldus de re iudi.q̃ lz post q̃ snia transiuit in rem iudicatam non debeat audiri ps aduersa super nullitate snie:tamẽ si de facto fuit admissa z iniq̃tatem ꝓbauit est retractanda snia non obstãte trãsitu in rem iudicatam qz de qua re iudex cognouit de ea dz pnũtiare vt in.c.cum super ꝺ causa pos.z ꝓprie z in.l.de qua re.ff.de iudi.z hec sufficiãt q̃ ad secundum membrum.

¶ Intertio mẽbro procedã: breuius quia in facto mihi presupponit q̃ cõitas castri Serteani ꝓbauit possessionẽ dictorum finium antiquiorẽ q̃ pars aduersa Itẽ ꝑ plures z meliores testes adduxit q; titulum seu titulos.pars autẽ aduersa nisi est solũ probare possessionẽ q̃re ex triplici capite q̃ ꝑ quodlibz per se sufficit ad victoriaz dico q̃ dicta cõitas Serteani dz obtinere in possessorio retinẽde qz vbicunq; vtraq; pars ꝓbat per testes possessionez z fundãt se sup eadez speties possessionis cum impossibile sit q̃ duo eandẽ rem z eodẽ modo insolidũ possideant seu possiderint: vt in.c.licet.de ꝓba.z.l.iij.§.ex contrario.ff.de acquir.poss.ferenda est snia ꝓ ea parte que ꝓbauit per plures seu meliores testes:z vbi hic inde esset paritas testium est snia ferẽda pro probãte possessionem magis diuturnã z antiquã.z si deponũt vriusq; partis testes super eodẽ tempore fertur sententia eo qui vltra possessionẽ probauit titulum.nam bis ciuibus is qui melius probauit presumitur vere possedisse.alia vero pars presumitur potius occupasse temereq; possedisse ista probãtur notatur per tex.z glo.z doc.i.c.licet.preal.clarissime voluit.Bar. in.l.si duo.ff.vti possi. Idem Ja.de are.Butri.z Cy.in.l.i.C. eo. Ut in casu nostro communitas Serteani nõ solum preualet in vno ex predictis sed in omnibus tribus ꝓbauit non tantum per plures z meliores testes. Item antiquiorem possessionem sed etiã titulũ.ideo cõitas dz esse superior in interdicto vti possidetis:z alteri parti q̃ ꝑsumenda est iniustã quando q; possessionẽ intrasse z aliqua cõmoda ꝓcipisse dz ꝓcipine ꝺ cetero audeat molestare communitatẽ Sertiani z forma sententiandi clare colligitur ex.d.c.licet. ¶ Et ꝓ ꝫ ifero ad quartum membrum principale dico enim q̃ ꝑ dicta cõitate Sarteani est ferenda snia etiam q̃ ad proprietatẽ.naz vltra titulum probatum ꝓbant ꝓscriptionẽ longissimi temporis: communitas vero Castromelli non potest pretẽdere ꝓscriptionẽ qz prescriptio sine possessione.nõ ꝓcedit vt i regula sine possessione.de regu.iur.li.vi.sed ipsi homines dicti castri non presumũtur possedisse sz potius iniuste possessionẽ intrasse vt supra dixit:ergo nõ probãt prescriptionẽ:nam vt predixi certum est q̃ cõitas Serteani que vere presumit possedisse prescripsit rõne possessionis z presumitur bona fides maxime intercedente titulo vt in.l.pe.C.de euic.per Bar.in.l.celsus de vsuca.tenet gl.in.c.si diligẽti.z.c.fi.de prescrip.ergo pars aduersa eodẽ tempore nõ prescripsit:qz sicut impossibile est vt duo in solidũ z eodem tẽpore possideãt ita impossibile est vt duo eodem tpe eandẽ rem.prescribãt z facit qđ no. By.i regula sine possessione.de reg.iur.li.vi.z hec sufficiãt.

Nico. Abb. Sicu. Pan. doctor. Con. lvi.

Quod solutio fieri debeat ad extimationem monete antique q̃ erat tpe quo ꝺñs noster papa disposuit sup emptione bonoꝝ stabiliũ seu solutione annua fienda mõsterio montis maioris videt tex. iuncta glo. i verbo duos solidos in.c.cõquerẽte.de of.ordi.nã ex dispositiõe legis canonice fuit inductũ ut q̃libet solueret annuatim ꝓ cathedratico seu synodatico epo dioceseano duos solidos.v.q. i.c.i.z in dicto.c.cõquerẽte.z tñ glo. notant dicit q̃ isti solidi sunt soluẽdi sm extimationẽ illius monete q̃ antiq̃s z ab initio solui ꝓsueuit nisi circa solutionẽ minoris monete q̃ nũc est in vsu sit ꝓscriptũ siue sit maior moneta siue minor:z ad hoc allegac.oli.de cẽsi.z illa gl.a.nemine ibi reꝓbat. Scõo ad idẽ videt tex'in.d.c.olim.de cẽsi.nõ.enim põt intelligi ille tex. in solutione fienda ex contractu sed ex dispõne legis cum loquatur ꝺ solutione fienda nomine cathedratici quod debet ex dispositione iuris vt.s.dixi: z tamen tex.ibi mandat solutionem debere fieri secundũ extimationẽ antique monete.ꝑ hoc aperte ad idẽ facit quod no. Hosti.in summã in ti.de sensi.§.ex quibus causis.in.v.qđ si moneta. lz enim i principio senserit vt cao

senserit vt cathedraticū dēat solui de moneta currenti si moneta sepe variat tñ firmat i.d.§.quid si pal.q̄ sup.lx. annos fuit facta solutio de certa moneta dz in posterū ad illi⁹ extimationē solui si illa antiqua moneta variat p.d.c.oli. sed in casu nostro fuit facta solutio vltra.lx. ānos ſm antiquā monetam saltē ad illius extimationē ergo ſm illā dz fieri solutio p.d.c.oli. Tertio vī casus in.l.quotiēs.C.ō suscep.z archa.li.x. vbi lex generalit̄ disponit q̄ vbicūq; certa summa solidoꝝ ē soluenda nō itelligit̄ de solidis vsualib⁹ z currentib⁹ ꝑ tpe. sz ō illis antiq̄s quoꝝ.lxxij. faciūt vnā libz̄ auri. z sic lex mandet solutionē certoꝝ solidoꝝ fiendā nō tñ intelligit̄ de solidis vsualibus z currētib⁹ sed antiq̄s existentib⁹ tūc tpe legis hoc idē aptius sensit glo. in.l.fi.ff.de in ius vo. tibi ter. certo cāu mādat quē cōdēnandū i q̄nq̄ginta aureis. z gl. dicit ter. intelligendū de illis aureis quoz.lxxij. faciūt vnā libz̄ auri. z sic ñ habuit respectū ad vsualē monetā. z idem voluit glo. in.l.quicunq;. C. de ser. fu. z insti. de pena teme. li.§.fi. in fi. z Jo. an. post Uinc. in. c. ff. de inde sup glo. fi. z in addi. Spe. in ti. de instru. edi. §. porro. in fi. vbi clare sentit q̄ etiā in dispositione legis dz hēri respectus ad monetā antiquā z non ad currentē. Et p hoc z alia. j. stāti dicēda vī Spe. vsq; quaq; iterū dicere in ti. de solu. §. nūc aliq̄. ℞. pone. vbi dicit q̄ i solutione fienda ex dispositione legis dz attendi moneta currēs solutionis tempore z allegat ter. iuncta glo. in. c. ij. de male. z in. c. olim. de iniur. z facit q̄ lex semp loquit̄ l. auriam. C. de bere. z vī dcm̄ Spec. respectu solutionis fiende seq̄ Bald. in. l. illud. C. de sa. san. ec. nam primo dictū suum vī p̄dcā z nullibi pbat̄. iura enim̄ que allegat poti⁹ faciūt in p̄mū nā intelligunt̄ de vsualib⁹ q̄ia ex presse hoc disponunt. si. n. specifice hoc non disposuisset debuisset itelligi de solidis aureis quoꝝ.lxxij. faciūt vnā libz̄ q.d.l.quotiens. z alia superius allegata. tō male iudicio meo senserunt ibi glo. dicētes q̄ etiā si nō fuisset dictū de vsualib⁹ debuisset nihilominus de illis itelligi q̄ est falsum p.d.l.quotiēs. preterea cōtra dcm̄. Spe. induco hāc rōnem. pena debet esse commensurabilis delicto. l. respiciendū. ff. de penis. z. c. nō afferam⁹. xxiij. q. i. sed lex disponens de certa pena pecuniaria respectu delicti habuit intuitum ad valorē monete existentis tpe disp̄onis ex quo aud non exp̄ssit. ergo nō debet intelligi de alia moneta que possit esse intm̄ diminuta q̄ q̄si pena esset ita exigua q̄ daret mām z audaciā delinquēdi ℣. c. paup. xi. q. iij. Itē posset esse intm̄ augmētata q̄ excederet debitā vindictā z in odiosis nō vī lex semper loqui sz debet restringi si fieri pōt ad tempus disp̄onis facit q̄ legit̄ z not. in. l. certa forma. C. de iur. fi. li. x. Preterea p̄supposito q̄ dcm̄ Spe. sit verū i se ñ i cāu nr̄o nullo mō p̄cedere pōt. loquit̄. n. q̄ ex disp̄one legis nulli ē acq̄sita obligō. vñ cū legis effectus pēdeat satis pōt sustineri vt bēat̄ respectus ad pecuniā currentē tpe quo q̄s icidit i legē ar. i. d. c. ij. de ma. z. ob. c. oli. sz in cāu nō obligatio fuit iā orta tpe p̄uisionis papalis z acq̄sita mōasterio mōtis maioris: g̃ dz itelligi de moneta tūc currēti ne obligō variet̄ i bis satis sensit Bar. i simili q̄one i. l. oēs populi. ff. de insti. z iu. dū q̄rit an q̄s sit puniēdus ſm legē existentē tēpore dlicti an ſm illam q̄ reperit̄ tempore sniē z concludit q̄ si p legē ex̄tē tpe delicti imponitur pena ordinaria ſm illam ē iudicandū q̄z dz hēri respectus ad tps orte obligationis ad q̄d allegauit. d. c. oli. z statim p delictū vī q̄s obligat⁹ ad penā tūc ex̄tē. l. i. ff. de pen. z. c. pueris. de sen. ex. cū si. ita indubitant̄ vī dicendū i p̄posito: nā pp obligationē orta tpe ℣ctus dicim⁹ q̄ bēt̄ respectus ad monetā tūc currētē iuxta id quod legit̄ z no. i l. cū q̄d. z. l. vltimū. ff. si cer. pe. idē g̃ i disp̄one legis ex quo tpe q̄ emanat nascit̄ ex ea acquirit̄ alteri obligatio. Quid ampli⁹ adduco ꝑsideratione incōmutabilē dñs papa disposuit z statuit sup solutiōe fiēda monasterio mōtis maioris in recōpensationē eoꝝ q̄ fuerāt sibi subtracta p eū i fauorē mōasterij sancti Antonij g̃ necessario debuit intelligi de moneta tūc currēte: q̄z nō potest fieri recompensatio damnoꝝ illatoꝝ nisi fiat extimatio p pecuniā certā z invariabilē ar. in. l. i. ff. de cō traben. emp. Pecunia. n. dz certū pondus formā z materiā vt in. d. l. i. vndestatuēdo solutionē i cōpēsationē damnoꝝ ñ potuit intelligi nisi de illa moneta tūc currēte: q̄z vigore icerte z variabilis monete nō posset fieri recta damnoꝝ illarum extimatio z recōpensatio ar. in. d. l. vltimū. z. l. cū quid. z q̄d in eis no. z in. l. paulus. alias incipit creditore. ff. de solu. Simile videmus cū agit̄ ad rescissionē ℣ctus pp deceptionē z dānū datū vltra dimidiā insti prec̄ū. nā in cōsiderāda deceptione inspicimus valorē rei tpe cōtractus q̄ aliter nō potest q̄s dici deceptus in contractu iuxta id q̄ legit̄ z no. in. c. cuz dilectus. z. c. pe. de ēpt. z vē. z. l. ij. C. de rescin. vē. ita. ad ꝓposito nō potuisset dñs noster papa facere rectā recōpēsationem damnoꝝ p solutionē annuatim fiēdā nisi habuisset respectū ad monetā tūc currētē tpe recōpensatiōis facte. Nico. ab bas Sicu. Pau. doc. Con. lvij.

In qōne q̄ vertit̄ seu verti sperat̄ inter monasteriū sancte crucis montis Auellañ eugubiñ. diocesis ex una pte. z frēs ordinis cistercien. ex alia pte sup subiectiōe monasterū sancti Bartholomei de cāpo regi eiusd ez dioces. Tria ad claritatē decisiōis arbitror exaīanda. Primo nūq̄d p̄uilegia exēptionis z vnionis dicto monasterio sancti Bartholamei cōcessa sit p̄iudicatū iuri monasterij sancte crucis. Secūdo p̄supposito q̄ p̄uilegiū nocumentū non attulerit: an. xl. ānoꝝ p̄scriptio bēat excludere ius z actionē cōpetētē dicto monasterio sancte crucis. Tertio si talis p̄scriptio p̄iudicet an dictū monasteriū sancte crucis possit p̄scriptione centenaria se tueri vigore p̄uilegij Cesarij quod papa postmodū ratū manere sanxit. Primū ex ordine aggrediens vī primo q̄ p̄uilegiū Alexandri p Gregorū post modū corroboratū fit iuri dicti mōasterij sancte crucis p̄iudicatū Sensit enim dictus Alexāder q̄ dcm̄ mōasterium sancti Bartholomei neq; ep̄o neq; abbati nec veniq; cuiq̄ clericorū seu secularium sz sibi tm̄m mō successoribusq; suis romanis pōtificibus de sua subiectione ñdeat: z adiecit post pauca q̄ si q̄spiā vel ep̄s vel abbas vel q̄libet magna paruaq; p̄sona ℣ huius nr̄e p̄stōnis edictū p aliquā machinationē vel subtilitatis astutiā p̄fatū sibi adrogauerit vel subderit mōasterium z is q̄ dederit z is q̄ male susceperit vsq; dū resipiscat z q̄ male p̄sumptū sibi reddat p auctoritatē omnipotentis dei z beati Petri z pauli apostolorum principis perpetue damnationis vinculo z anathematis innodetur ꝛc. Cum ergo papa qui plenitudinem habet potestatis vt in. c. ad honorem de auro z vsu pal. z. c. cūcta p mundū. z. c. p̄cipalē. ix. q. iij. eximerit dictū monasterium a subiectione ep̄i abbatis z cuiuscūq; alterius p̄sone quod cum potuisse facere indubiū minime reuocandū est vt in. c. fi. papa. de p̄uile. li. vi. facit. c. ij. z. c. dudum. z. c. quanuis de p̄eben. eo. li. ergo non potest monasterium sancte crucis aliquam subiectionē in dicto monasterio p̄tendere Si. n. p̄iudicat̄ ep̄o cui⁹ potestas est ordinaria z plenaria supra monasteria. xviij. q. ij. mōasteria. z. c. abbates. z. c. si quis abbas. z de relig. do. cum dilectus. z c. venerabilis. cum si. fortius dz p̄iudicare abbati sancte crucis p̄tendēti aliqualem superioritatē ex instōne dicti monasterij dumtaxat. dictus. n. abbas solū p̄tendere poterat q̄t. tuoz. s. confirmationē abbatis item reuerētiam z obediētiaz z certum annuū censum. Hec enim quattuoꝝ dumtaxat reſ nauit patronus tempore fundationis abbati monasterij sancte crucis. facilius ergo debēt tolli ista que sunt tenuiora z ō iure speciali ꝓtra ius cōe q̄ potestas ep̄i q̄ ordinaria est z fauorabilis z super plena subiectione fundata: sed nulli dubiū q̄ ep̄o p̄iudicatur dicto. c. si papa. z. c. i. de p̄uile. li. vi. z. xvi. q. i. q̄ frater. multo magis dz p̄iudicare abbati ar. i. c. dilect⁹. de of. leg. nec potest allegari subreptio cum de abbate nō fuerit facta in p̄uilegio spālis mētio que nō poterat verificari nisi in iure spāli: cum de iure cōi vnum monasterium non sit sub alio vt in. d. c. monasteria. z no. in. c. in p̄ntia. de p̄bati. Secūdo adiuuat vnio nouiter facta per dominū papam Martinū bodiernū in eo q̄ illud monasteriū vniuit fratribus cisterciēsibus subtrahēdo dignitatē abbatialē q̄d indubiāter facere potuit vt iu. c. sicut. de concess. p̄e. z in. c. z temporis qualitas. xv. q. i. p̄sertim cum fuerit facta post dictū p̄uilegiū z post iura p̄scripta ꝓtra monasteriū sancte crucis. p̄scriptio. n. oēm actionē excludit vt dicit ter. i. c. ad aures. de p̄scrip. non ergo fuit opus mētionē facere de monasterio sancte crucis cum ipsius ius iam sublatū erat per p̄uilegium Alexandri z per p̄scriptionē quadragenariam ¶ Sed his non obstātibus contrariā sniam puto p̄uale re vt. s. per p̄uilegium Alexandri seu vnionis facte per dominum Martinum nullū p̄iudiciū fuerit irrogatum iuri monasterij sancte crucis. Moueor primo q̄ de intentiōe p̄cipis est nunc̄ p̄iudicare tertio nisi de eo specialem faciat mētionē vt in. c. sup eo. de off. dele. z. l. ij. §. si quis a principe. ff. neq; d in loco pu. p̄sertiz cum derogatur instōni beneficij z dispōni laicali ne laici p hoc subtrahantur a fundatiōe ecclesiarum ad hoc glo. not. in de. per litteras de p̄eben. z quod no. doc. in. c. cum dilectus. de iure pa. sed in casu nostro non fuit

facta specialis mẽtio de iuribus cõpetẽtibus monasterio scẽ crucis: ergo talia priuilegia non optinẽt firmitatẽ in preiudicium illius monasterij. Nec obstat q̃ in priuilegio Alexãdri seu Gregorij fuit dictũ vt nulli abbati subiaceat ꝛc. q̃ ista nõ est sufficiens mentio vt preiudicet iuri monasterij q̃ mẽtio d̃z esse spãlis ⁊ non ita generalis vt in.c.ij.de do.⁊ cõtu.⁊ qđ ibi notat̃ per doc.in.c.cũ dilecta.de rescrip.⁊ bonus tex.in.c. bone.de cõsti.vti.presertim in cãu nostro erat fienda spãlis mẽtio in qua illa iura erãt debita mõasterio sancte crucis ex p̃ mẽda institõne monasterij ⁊ dispõne laici patroni. naz papa p̃ suũ priuilegiũ nõ intẽdit preiudicare institutioni beneficij nisi hoc aperte exprimat vt in.c.cũ dilectus.de consue.facit.c.cõ stitutus.de rescript.presertim cõtra dispõnem laici patroni vt no.in dcã cle.plãs.⁊.c.cũ dilectus de iure pa.facit optie. c.monasteriũ.xvi.q.ij.⁊.c.eleutherius .xviii.q.ij.potuit enim papa in suo priuilegio intelligere de abbatibus qui in certis religionibus vnitis vocatur pater abbas cui modicũ preiu/ dicium irrogat̃ vnde nõ debemus presumere rationibus p̃/ dictis papã intellexisse per verba illa generalia de speciali di/ spositione patroni. ad idẽ bonus tex.in.c.ex multiplici.de de cimis. vbi patet q̃ priuilegiũ nõ preiudicat cõpositioni p̃ us facte de illa spãli mẽtione nõ facta i.c.cũ olim.de p̃scrip.vbi p̃ uilegiũ nõ p̃iudicat laudo lato ex cõpromisso: fortius nõ d̃z p̃iudicare instõni bñficij seu monasterij de illa speciali mẽtio ne nõ habita. Secũdo facit .c.veniens.de p̃scriptio.vbi tex. notabilis innuit q̃ si p̃nceps cõcessit alicui priuilegium cum aliquali reseruatione iuris alterius nõ valet p̃uilegiũ eidem modũ cõcessum super illis iuribus sine aliquali reseruatione iuris alterius prius facta de illa non habita mentione quia si papa sciuisset illã reseruationẽ non concessisset forte sine il/ la vt ibi no. decidit̃. ergo idez ⁊ fortius dicendũ in cãu nro q̃ si papa sciuisset q̃ illa quattuor iura fuissent reſuata q̃ pa tronũ monasterio scẽ crucis nunq̃ concessisset illã plenã exẽ/ ptionẽ sine illorum iuriũ reseruatione q̃n salti de illis fecisset mentionẽ p̃serti cũ potuisset cõcedi exemptio. cũ illoꝝ iuriũ reseruatione q̃ illa iura nõ iudicant plenã subiectionẽ vt cla re innuit̃ in.c.bis que.de mal.⁊ obe.⁊.c.cum inter.de re/ iudi. vbi numerant̃ multa iura inferentia plenã subiectionẽ: ⁊ inter illa enumerantur obedientia ⁊ reuerentia tanq̃ spẽs.

¶ Tertio adducitur.c.i.de consti.li.vi. vbi dicitur q̃ papa p̃ suã constõem nõ censetur velle tollere statuta ⁊ consuetudi/ nes cũ in facto consistãt nisi ex eis fecerit mentionem. ergo fortius idem dicendum in priuilegio qđ nõ emanat cum tan ta moderatione sicut ius commune vt ibi no. non ergo debet tolli statutũ ⁊ ordinamẽtũ suũ factũ in institõne monasterij p̃ priuilegiũ pape ex quo de illo nõ fuit facta spãlis mẽtio. Quar to facit q̃ Greg⁹ seu Alexander noluit simpliciter dero/ gare iuri monasterij sancte crucis. sed dixit q̃ per hoc priuile giũ exemptionis nõ deberet recedere a charitate scẽ crucis put in alio priuilegio dixerat. vnde credendũ est q̃ p̃ illa ver ba voluit reseruare oĩa iura cõpetentia monasterio scẽ cru/ cis. nõ enim fuaret illi charitatẽ si vellet sibi subtrahere cẽsuz ab antiquo ip̃ositũ vel alia iura sibi reseruata vt i.d.c.eleutho rius. facit.c.quãto.de censi. Charitas.n.ẽ recta voluntas ab oĩbus terrenis ꝓfus aduersa ꝛc. vt in.c.charitas.de pe.di. ij.⁊ in istis est fienda larga interp̃tatio ut nõ preiudicet̃ iuri alteri⁹ sine cã iurta no.p Bar.in.l.oẽs ꝓpuli.ff.de insti.⁊ iur. ⁊.l.nõ dubiũ.C.de legi.fac.c.cũ dilectus.de cõsue.⁊.l.ij.C.de noxa. Hoc idẽ ⁊ darus in ꝓposito nr̃o voluit Inno.i.c.du dũ.de priuileg. vbi dixit q̃ oĩa priuilegia p̃iudicialia stricte interp̃tãda sunt ⁊ q̃ p̃ot ad iuris ordinẽ reducẽda. ff.de vul. ⁊ pu.l.er fcõ.⁊ de decī.suggestũ. Et idẽ dicit̃ i priuilegio exẽ ptionis: quare ibi post multa cõcludit q̃ nõ valet priuilegiũ exemptionis nõ facta mẽtione de possessione alterius bona fide habita ꝛz in veritate nõ hẽat ꝓprietatẽ. ⁊ idẽ firmauit glo. in.c.ij.de decī.li.vi. fortius ergo dicẽdũ in casu nostro q̃ non valet p̃uilegiũ nõ facta mẽtione de possessione seu ꝓprietate monasterij sancte crucis. Et idẽ dicendũ est p oĩa q̃ ad vnio nẽ nouit̃ factã p.d. Martinũ. nã cum de predictis nõ fecerit specialẽ mẽtionẽ nõ tenuit cã p̃ illã preiudicaret̃ monasterio sancte crucis respectũ ꝓfirmatiõis abbatis cũ p̃ illã unionem sit adẽpta ⁊ suppressa dignitas abbatial. Nõ ob. qđ. ⁊ dcm fuit de p̃scriptione: q̃ statũ rñdet̃ i scdo ⁊ ttio dubio. Et hec q̃ ad pmũ dubiũ q̃ puto verissima ⁊ indubitata. Et satis pz rñsio ad ꝝria. ⁊. formata.

¶ Ad secũdũ dubiũ an saltim. xl. ãnoꝝ p̃scriptio p̃iudicet dicto monasterio sancte crucis cuz infra illud tp̃s nullã electionis de abbate facte ꝓfirmatione fecerit nec cẽsum receperit nec obẽdientiã seu reuerẽtiam ha buerit ⁊ vz q̃ sic. nã regularit̃ ecclesiã citra romanã sufficit p̃scripcio. xl. annoꝝ cũ bona fide vt in.c.de quarta. ⁊.c.illud. de prescript. nec requirit̃ titulus cũ ius cõmune non sit. ꝑtra prescribentẽ vt in.c.i.co.ti.li.vi.⁊ prescriptio .xl. annoꝝ oẽm prolius actionẽ excludit vt dicit tex.in dicto.c.ad aures.de p̃ scrip. Sed his non obstãtibus pnto in casu nostro sic dicen dũ q̃ respectu iuris ꝓfirmandi abbatẽ in monasterio sancti Bartholomei nulla prescriptio currerit cõtra monasteriuz sancte crucis ratio incõuincibilis est q̃. ꝓpter reseruationẽ factã de ecclesijs collegiatis presertim de cathedralib⁹ ⁊ mo nasterijs p̃ multos romanos pontifices successiue nõ potuit abbas sancte crucis p̃ tpe exñs ius sibi in hoc cõpetens ex ercere. vnde cũ fuerit impedit⁹ impedimẽto iuris nulla cur rit p̃scriptõ. l.i.C. de anna.excep.⁊.l.in rebus.C.de iur. do. sibi patet q̃ durante patria potestate non currit contra filiũ prescriptio in rebus aduẽtijs: non potuit illo tpe agere cum plena illarum rerum administratio perueniat ad pr̃em vt in dicta.l.i. Nec constante matrimonio currit prescriptio in rebus dotalibus contra vxorem: quia non potest agere cum plena administratio pertineat ad maritũ vt dicta.l.in re bus.⁊.l.doce ancillam.C.de rei vendi. ad idẽ.c.i.⁊.c.de quar ra. de prescrip.⁊.c.ex transmissa.co.ti.⁊.c. quia diuersitatem. de consue.preben. In quibus iuribus patet q̃ ecclesie va/ canti vel habenti prelatum inutilẽ ad agendum non currit p̃ scriptio. sed in casu nostro abbas sancte crucis pro tempore existens fuit impeditus quo ad actũ confirmationis. ergo ñ currit contra eum p̃scriptio. remãsit ergo hoc ius in habitu apud eum ꝛz interdictũ sit exercitium ad beneplacituz pape p̃ refutationis actũ. nec papa exercẽdo hoc ius cõfirmatiõis di citur prescribere etiã si per mille annos hoc faceret cũ hoc fa ciat ex potestatis plenitudine. ⁊ hoc casu põt intelligi dictuz Spe. in ti. de prescrip. ¶. illud. dũ dixit papã nõ p̃scribere cõ tra ecclesias inferiores cum ipse iam sine prescriptiõe sit vni uersalis dñs. Preterea i p̃scriptiõe requiritur bona fides vt sic credat illud ius ad eũ pertinere ita q̃ exerceat credẽs vti iure suo vt in.c.si virgo. xxx'iij.q.ij.facit.l.fi.ff. quemad. fui. ami. no. Inno. in.c.bone.ij. de postu. prela. dñs papa actũ confirmationis exercuit ⁊ exercet non de potestate ordinata sed absoluta q̃ refutationis actum. ⁊ scit q̃ de iure cõi ⁊ ptãte ordinata hoc ius pertinet ad inferiores: ꝛz ipse possit concurrẽ in confirmatiõis actu cum ordinario vt.c. si a sede. de preben li.vi. ergo non põt in hoc allegari prescriptio ex persona pa/ pe cõtra abbatẽ sancte crucis: q̃ non deprehẽdit̃ in negligẽ tia cum habuerit manus ligatas p̃ reseruatiões summoꝝ põ tificum vt i iuribus supius allegatis. Prescriptio. n. est indu cta principal̃r in odiũ negligentiũ vt in.l.u.ff. de vsuca. ⁊.xvi. q.iij.§. potest. Et in casu nostro nulla reperit̃ negligẽtia ex p̃ te abbatis sancte crucis. Nec obstat si dicat̃ q̃ fuit negligẽs in alijs q̃ p̃ hoc p̃scriptio nõ debet extẽdi ad iura in quibus nulla fuit cõmissa negligẽtia. q̃ prescriptio ẽ stricti iuris ⁊ tã tum prescribitur quãtum possidetur vt probatur in.c.audit. ⁊.c.cum olim de prescrip. ⁊.c.cum contigat. d̃ decī. no. Bar. in.l.i.§. si quis. ff. de iti. actuq̃ priua. ⁊ Inno. in.c. dilectus d̃ capel. mo. ergo. necessario concludit̃ q̃ vnio facta per dom̃i numnostrũ Martinũ suppr̃imẽdo dignitatem abbatie: nul la mentione facta de iure confirmãdi tinente ad abbatẽ san cte crucis fuit tanq̃ subrepticia ipso iure nulla: q̃ si fuisset i for matus q̃ talis vnio redũdabat in preiudiciuz monasterij san cte crucis nullo modo vnionẽ fecisset vel saltim nõ ita de faci li. ergo talis suppressio habuit inducere subrectionẽ vt in.c. postulasti. ⁊ quod ibi no. Hostiẽ. de rescrip. quod dico p̃cede re etiã si papa vnionẽ motu proprio fecisset: q̃ motus proprius licet excludat subrectionẽ non tamẽ firmat gratiã cõtra intentionẽ scribentis qui in dubio non videtur velle preiudi care tertio vt no. Jo. in.c. si quis motu ꝓprio. de preben. li. vi. ⁊ Cal. in.c. cum dilectus. de iure pa. ⁊ domini de rota decisio ne. cũ. facit. l.ij.§. si quis a principe. ff. nequid in lo. pu. ⁊ quod no. Inno. in.c. dudum. de priuileg. ⁊ glo. in.c.ij. de decī. li. vi. quinimo posset attentari q̃ etiã respectu obedientie nulla cur reret̃ prescriptio quia ꝛz potuerit abbas sancte crucis aliqua honesta precipere presertim mores reformãdo abbati sancti Bartholomei non tamẽ per hoc ꝛcluditur q̃ si ñ preceperit currerit prescriptio contra eum: cum iste sit actus mere facul tatis ⁊ non necessitatis. non enĩ fuit in institutione dictum vt abbas sancte crucis exerceat contra abbatem sancti Bar tholomei iurisdictionem ꝛz q̃ teneretur abbas sancti Bar/

tholomei ad

tholomei ad obedientiã ⁊ reuerentiam abbati ſancte crucis. Si ergo iſte non obediuit q⁹ ille nõ ꝓcepit nõ ꝑ hoc eſt ꝯ eũ ꝓſcriptum q⁹ ex nõ vſu nõ inducit᷑ ꝓcludo vel ꝑſcriptio ex quo nõ ꝺz tacitũ actũ ꝯ diſpõnem vris vt no. ꝑ Jo an. i. c. io annes. de cle. cõiug. ⁊ ꝑ Ly. in l. ij. C. que ſit lon. ꝓſue. ꝓbatur in l. hec aũt iura. ff. de ſerui. vr. prędi. ⁊ i l. altius. C. ꝺ ſui. ⁊ aqua. Si. n. habeo facultatẽ altius tollẽdi in ſolo meo vſq; ad celũ nõ preſcribit᷑ ꝯ ius ſi altius nõ extulit ex quo nihil factum eſt in ꝯriũ ꝗa iſte eſt actus mere facultatis ⁊ in actibus mere facultatis nõ currit ꝑ nõ vſum ꝑſcriptio vt no. i iurib⁹ pal. ⁊ in. c. ex parte aſtenſis. de cõceſ. pbẽ. ⁊ forte nõ occurrit caſus in quo hẽret neceſſe ꝑcipere ar. eorum que no. Bar. in. l. cũ ſcimus. C. de agr. ⁊ cenſi. li. xi. Reſpectu vero reuerẽtie eſſet aĩaduertendũ an ſubtraxerit abbas ſancti Bartholomei reuerentiã abbati ſancte crucis qꝺ difficile eẽt ꝓbare. nã illa conſiſtit in ſalutationis actu vel ꝑ aliũ modũ ꝑ quẽ fit reuerentia ſm mozẽ patrie iurta nõ. in. c. his que. de mã. ⁊ obe. Tota difficultas ſtat circa cenſum non ſolutũ q⁹ an ſit completa preſcriptio. xl. annorum). multa debent conſiderari ⁊ ñ ſolus tranſcurſus annorũ. multa. n. impediunt ꝑſcriptionis curſum vt vacatio monaſterij ſancte crucis. naz tempus vacationis debet ſubduci de medio vt in. c. i. ⁊. c. de quarta. ⁊. c. auditis. de preſcrip. que iura habent locũ in eccleſijs etiam inferioribus vt no. Jnno. in. c. olim. prio. de reſti. ſpo. Jtẽ tpe guerre nõ currit ꝑſcriptio qñ tanta eſt in loco hoſtilitas q⁹ ius nõ redditur vt in. c. ex tranſmiſſa de preſcrip. ⁊ qꝺ ibi no. Jnno. Jdem in tpe mortalitatis. q⁹ illa eſt dei hoſtilitas vt no. Bar. in. l. naturaliter. ff. de vſuca Jtẽ tpe ſciſmatis vt in. c. cum nobis. de ꝑſcrip. Jntelligo ſi erant diuerſe obedientie ⁊ ius non reddebat᷑ vni ꝯ alterã iurta no. in. d. c. ex tranſmiſſa. Omnia. n. iſta tpa debẽt de tpe preſcriptionis ſubduci ⁊ ſi nõ remanet illis ſubductis tpus. xl. annorũ �herz monaſteriũ ſancte crucis fundatã intentionẽ ſuã vt in. c. auditis. de preſcrip. Si vero ꝑſcriptio remaneret cõpleta ꝺz aduertere an monaſteriũ ſancti Bartholomei fuerit in bona fide i nõ ſolũẽdo cenſum. nã mala fides ꝓbat᷑ ſi erat fama i loco q⁹ debebat ꝺare cenſum monaſterio ſcẽ crucis vel apparebat ꝑ aliquam ſcripturã exiſtentẽ i eorum monaſterio vel q⁹ audiuerunt ab aliqua perſona cui veriſimiliter credere debuerũt. ꝑ hoc. n. ⁊ ſimilia ꝓbatur malã fides vt no. Bar. in. l. celſus. ff. de vſuca. ⁊ ſi põt de his ꝓſtare ipedit᷑ ꝑſcriptio ꝑ. c. fi. de preſcrip. ⁊ rgla poſſeſſor male fidei. de reg. in. li. vi. Si autẽ ñ põt ꝓbari ita q⁹ remanet icõcuſſa ꝑſcriptio. xl. annorũ. Tunc eſt recurrẽdũ ad Tertiũ ⁊ vltimũ dubiũ nũquid poſſit monaſteriũ ſancte crucis ſe tueri preſcriptione centenaria vigore priuilegiorũ Frederici ⁊ Hẽrici Jmperatorũ poſtea approbatorũ ꝑ papã Honorũ quartũ. Et videt᷑ primo q⁹ nõ q⁹ Jmperatores non potuerunt priuilegiare monaſteriũ in preiudiciũ fori eccleſiaſtici vt no. Jnno. in. c. nup de teſti. cũ ergo iure canonico catuum ſit vt vna eccleſia poſſit ſe tueri preſcriptione. xl. annorum contra aliam eccleſiam vt in. c. de quarta. ⁊. c. ad aures. de preſcrip. ergo non debet prodeſſe priuilegium Jmperatorũ. facit. c. dudum. de deci. ⁊. c. eccleſia ſancte marie. de cõſti. ⁊. xcvi. di. bene quidẽ. nec ob. approbatio Honori pape multiplici rõne. Primo q⁹ cõfirmatio in forma cõi facta parũ ꝓdeſt vñ non validat actum nullũ vt legit᷑ ⁊ no. in. c. q⁹ diuerſitatem. de ꝓceſ. ꝓb. ⁊. c. fi. de ꝓfir. vti. Bẽ aũt fcã in forma communi ⁊ non ex certa ſcia qñ non inſerit᷑ totus tenor rei ꝓfirmate. vel cũ non apponit᷑ clauſula ex certa ſcia: vel alit᷑ non appareat de certa ſcia rei ꝓfirmate iurta no. in. c. i. ⁊. c. añpe. ⁊ penul. de ꝓfir. vti. Sed in caſu nro non apponit᷑ tenor in ꝓfirmatione illorũ ꝓuilegiorũ. nec clauſula ex certa ſcia. ergo ꝛc. Preterea priuilegium Jmperatorum valet quo ad ſuos ſubditos vt. l. cunctos populos. C. de ſum. tri. facit qꝺ legitur ⁊ not. in. l. fi. ff. de iur. o. iudi. ⁊. c. a nobis. de ſen. exc. ergo confirmatio valet ſolum quo ad ſubditos. Ez his non obſtantibus contrarium arbitror de iure procedere. Moueor principalit᷑ q⁹ dñs papa in ſuo priuilegio nõ fuit vſus verbo ꝓfirmamus. ⁊ ſic nõ põt dici q⁹ fuerit cõfirmatio in forma cõi: ſz vſus fuit verbo ſancim⁹ ꝑ qꝺ verbũ nõ inducitur ꝓfirmatio ſz potius legis noua editio ar. in. c. generali. de elec. li. vi. nã ſancio ẽ nomẽ ꝓſtõnis canonice vt no. glo. iiij. di. i ſuã ſic dicim⁹ de verbo cẽſemus quod ẽ noui iuris inductorũ vt no. glo. in cle. i. de cõceſ. preb. i verbo cenſemus. vñ ponderãda ſunt hec verba Jmperatorum ⁊ ꝺba pape. Jmperator enim ſimplr decreuit ut nulla ꝑſcriptio minor cẽtenaria curreret ꝯ monaſteriũ ſancte crucis nec reſtrinxit ſe ad ꝑſonas ſeculares vel eccleſiaſticas. Honorius vero ſupueniẽs ſic inquit Preterea oẽs libertates ⁊ imunitates a bone memorie Frederico ⁊ Henrico imperatoribus vobis ⁊ ordini vro conceſſas ratas ⁊ gratas habemus ⁊ eas futuris tpibus illibatas manere ſancim⁹ ꝛc. que verba clarius luce demõſtrãt q⁹ Honorius ſimplr in forma cõi voluit ꝓfirmare: imo principalit᷑ diſpoſuit legẽ ꝑuatã cdẽdo. nã qꝺ principi placuit legis hz vigorẽ inſti. de iur. na. gen. ⁊ ci. §. ſz qꝺ principi. ⁊ oĩa nza facimus ꝗbus auctoritatẽ noſtrã timparimur vt in. l. i. C. de vete. iur. enu. ⁊ bonus. ter. i ſil᷑ i. c. ſi apoſtolice. de ꝑbẽ. li. vi. vñ poti⁹ ẽ nũc lex Pape q⁹ imperatoris. Preterea videm⁹ q⁹ ſi lex ciuilis canonizat᷑ ꝑ papã hz canonis vigorẽ vt in. c. in ꝑmis ⁊ ibi bona glo. ij. q. i. no. doc. in. c. ij. de ꝑſcrip. fortl⁹ ꝯ ꝺz dcm priuilegiũ Jmpator habere vim canonis cũ Papa exꝑſſe ſenſerit vt illa illibata ꝑmaneant. ⁊ lz nõ exꝑſſerint que ſint ille imunitates tñ ſatis habent᷑ ꝑ exꝑſſis ex quo papa ad illa priuilegia ſe retulit in. c. auditis. de ꝑſcrip. vbi bonus ter. in ſimili ⁊ in. l. pe. C. de ſen. que ſine cer. q⁹. ⁊ in. c. cũ bertholdus. de re iudi. hoc idẽ ꝓbat᷑ ꝑ optimũ ſimile. nam a principio Jmpator fuit q⁹ dedit priuilegiũ eccleſijs circa materiaz preſcriptionis vt. l. fi. cũ. antẽ. quas actiones. C. de ſac. ſan. eccl. poſtea ſupuenit ius canonicũ ⁊ illas. ll. approbauit in genere vt in. c. cũ vobis. de ꝑſcrip. ⁊ ꝑ hanc approbationẽ habuerũt vigorẽ etiaz quo ad forũ eccleſiaſticũ ⁊ inter eccleſias. Et ꝑ hoc tollit᷑ unũ motiuz quod allegatur ꝯ monaſteriũ ſancte crucis videlicet q⁹ approbatio pape non ꝺz habere locũ contra ipſum papã preſcribẽtem. nã primo poteſt de directo negari q⁹ hic papa preſcripſerit. nã ſbtractio cenſus preſcribit᷑ per monaſteriũ ſancti Bartholomei ⁊ non ꝑ papã. vnde ꝑ ſuppoſito q⁹ eccleſia ſancti Bartholomei eſſet exempta tamẽ in ſuis iuribus maxie cum agitur de preſcriptiõe annua nõ gaudet priuilegio romane eccleſie vt nota glo. in. c. dilectus de capel. mo. ⁊ in. c. ad audientiã. de preſcrip. ꝑ doc. in. c. cum vobis eo. ti. ⁊. xvi. q. iiij. volum⁹. Jtem preſuppoſito ⁊ non cõceſſo q⁹ hic papa ꝑſcripſiſſet attñ priuilegium ꝑ eum ꝓceſſuz ꝺz habere locum indiſtincte ex quo generaliter conceſſit: nã priuilegiuz largiſſimã interpretationẽ recipit ꝓtra priuilegiantem vt no. Bar. in. l. beneficiũ. ff. de conſti. prin. ⁊ Jnno. i. c. cum dilectus. de dona. ⁊ in. c. olim. de ver. ſig. per Jo. an. facit. c. cum dilectus. de conſue. ꝑ hoc illud ſapiẽtis: Patere legem quã tu ipſe tuleris. Et q⁹ quiſq; iuris in alterum ſtatuit ipſe ꝺz vti eo: vt in. c. cum oẽs. de conſti. hoc aperte ſenſit. ꝺ. An. in. c. cum vobis. de preſcrip. vbi voluit q⁹ papa poteſt ꝑſcribere ꝓtra eccleſiam inferiorẽ ſpatio. xl. annorum ⁊ tamẽ illud tempus. xl. annoz hz eccleſia ex priuilegio iure ſpeciali per papam approbato ſeu inducto: ergo idem dicendũ i iſto priuilegio centum annorũ. hoc renẽdum habito preſertim reſpcũ q⁹ ꝑſcriptio ẽ odioſa reſtigẽda vt in. c. cũ ꝓtigat. de deci. cum. ſi ⁊ hec ſufficiãt nec oportet alr ad ꝓria reſpõdere: q⁹ ſatis remanẽt per predicta ſoluta ⁊ clara.

Nico. Abb. Sicu. doc. Pan. Con. lviij.

Quidam Nicolaus ſuuz condidit teſtm̃ in q̃ quiqz filios ſibi heredes iſtituit ꝓ equali portiõe ⁊ eos ad inuicem ſbſtituit. ⁊ ſi omnes mozirẽtur ſine filijs legitimis ⁊ naturalibus q⁹ tunc ⁊ eo caſu adueniente voluit domũ ſuã cõmaſſaritijs deuenire ⁊ eẽ ſuozũ nepotũ carnalium ex fratre: ⁊ dictos ſuos nepotes ſub ꝓdictione ꝑdicta ſibi heredes iſtituit ⁊ fecit in dicta domo ⁊ maſſaritijs: deniqz teſtatore mortuo deceſſerũt tres ex dictis filijs heredibus inſtitutis a dicto teſtatore nõ ſupſtitibus ſibi filijs legitimis ⁊ naturalibus: quartus vero deceſſit poſt mortem illorũ trium relicto vnico filio Joanne noie. Poſt modũ moritur dictus ioannes ſupſtite Nicola vũtarat filio dicti teſtatoris. Ultimo loco moritur dictus Nicola ſine filijs legitimis ⁊ naturalibus condito teſtõ in q̃ extraneos heredes ſibi inſtituit. Nũc queritur an dicti nepotes ex fratre primi teſtatoris admittãtur ad legatum ſeu ad ſuſtõnẽ dicte domus ſaltim ꝑ partib⁹ illorũ filiorũ q̃ ſine filijs legitimis ⁊ naturalibus deceſſerũt Et primo altiſſimi otium cõditoris poſtulato ſuffragio, videtur q⁹ in nullo dicti nepotes debeant admitti qñ cum fuerint vocati ſb cõditiõe ſi omnes decederẽt ſine liberis. ⁊ vn⁹ illorum deceſſit relicto filio legitimo ⁊ naturali: ergo defecta conditione non debẽt admitti vt in. l. ij. C. de condi. inſer. vbi patet q⁹ fideicommiſſum relictũ ab herede ſi ſine liberis deceſſerit non debetur ſi deceſſit relicto nepote quem ex filia ſuſcepat nec ob ſi dicatur q⁹ in quibuſdã ex filijs extitit conditio vñ ꝓparte illorum debetur fideicommiſſum ſeu admitti debet

ſubſtō vt in.l.lutius.§.gayo.ff.ad trebel.q̄ illud ꝓcedere q̄ñ cuilibet illoꝝ filioꝝ fuiſſet facta ſubſtō repati vel fideicōmiſſū relictū in caſu nr̄o fuit fcā oibus ſub noīe collectiuo .ſ.ſi oēs decederent ſine filijs cū ergo vnus ex eis habuiſſet filiū ⁊ eo ſuꝑſtite deceſſit.deficit ꝓditio q̄ nō fuit verū dicere q̄ oēs deceſſerunt ſine filijs ꝓ hoc.l.fuerit.⁊.l.ſi cui ducenta.ff.de re. du. Nam cōditio ꝺz adimpleri i forma ſpecifica vt in.l.cui fundus.⁊.l.q̄ heredi.ff.de ꝓdi.⁊ de.⁊.c.ad noſtrum.et ꝓio. de inre iu. Scdo ꝑncipaliť ꝓ iſta parte vī tex.in.l.penul.C.de ipu.⁊ alijs ſubſti.vbi ꝺ̄ q̄ q̄dā duobus ipuberibus filijs ſuis heredibus inſtitutis adiecit ſi vterq; impubes deceſſerit illū ſibi eſſe heredem demū alter dūtaxat deceſſerat in pupillari etate q̄rebatur an ad partē iſtius ꝺz ſubſtitutus admitti⁊ decidit ibi q̄ non q̄ cum ſubſtitutio fuerit facta ſub noīe collectiuo.ſ.ſi vterq; decederet in pupillari etate nō extitit cōditio altero dūtaxat in pupillari etate decedente. Et ꝓ iſta parte poſſent multa allegari ſed nō eſt multum inſtandū cū ꝛ̄ba ꝓ iſta ꝑte videāť clariſſima ideo fruſtra recurrit ad interꝓetationē vt in.l.ille aut ille.⁊.l.nō aliter.ff.de le.iij. Sed bis nō obſtantibus que vere caſui noſtro mime obſtare arbitroꝛ. Puto q̄ iſti nepotes ex fratre debeant admitti ad totum ius q̄ cōpeteba t illi filio vltimo mortuo ſuper dicta domo⁊ maſſaricijs. Nō aūt dico q̄ debeant admitti ad ꝑtes illoꝝ qui deceſſerunt ꝓmo loco ſine filijs q̄ñ iſti nepotes nō fuerūt ſubſtituti ſimpliciter filijs morientibus ſine liberis immo filij fuerūt inť ſe ad inuicem ſubſtituti ita q̄ vnus debeꝛet ſuccedere alteri vſq; ad vltimū.⁊ ſic i hereditate illoꝝ triū qui ꝓmo deceſſerunt ſine filijs ſucceſſerūt pariter duo filij ſuperſtites ex diſpōne teſtō ꝛis.nec admittuntur nepotes tertio loco ſubſtituti vt dcā.l.penul.et.c.ſi pater.de teſta.li.vi. quarto ꝛ̄o qui deceſſit relicto filio maſculo nō potuerūt alio mō ſuccedere illi nepotes nec in ꝑte contingente ex perſona ꝓpꝛia nec in alijs portionibus ei.cōtingentibus ex perſonis fratrū mortuoꝝ q̄ nedū ipſi excludunť cū in ꝑſona illius defecerit cōditio ſub qua fuerant vocati vt in.l. heredes mei.§.cū ita.q̄nimo dico q̄ etiaꝫ vltimus frater excludiť ab illius ſucceſſione.quia ſi fuerint ad inuicē ſimpliciter ſubſtituti ſñ tacite ſubintelligitur ſiquis deceꝺeret ſine filijs vt ē ter. nota.⁊ ſingularis inter coniunctos in.l.cum auus.ff.de condi.⁊ dem. vbi dicitur q̄ quidam inſtituit filium ac nepotem ex altero filio.⁊ adiecit q̄ ſi nepotes decederet infra vigeſimum annum dēret hereditatē reſtituere patruo ſuo.demum deceſſit nepos infra illā etatē liberis relictis videbatur q̄ cuꝫ in ſubſtitutione nulla fuiſſet facta mentio de filijs q̄ teneretť reſtituere hereditatem patruo ſuo ſm verba teſtatoꝛis. contrarium tamen ibi decidit.dicit.n.q̄ in euentum liberoꝝ deficit conditio cōiectura pietatis q̄ſi minus fuerit ſcriptum q̄ dictū⁊ eſt ille tex.vt dixi ſingularis in eo q̄ reſtitutio debebat fieri non extraneo ſed filio teſtōris⁊ tamen ſubintelligitur ex quo iſtitutus erat nepos ex filio niſi decederet relicto filio⁊ per illū tex.ampliant multum no.in.l.cum acutiſſimi. C.de fideicō.⁊.l.generaliter.§.cuꝫ autem.C.de inſti.⁊ ſubſt. nā ſolēt intelligi illa iura q̄ñ reſtitutio erat fiēda extraneo: vt tūc intelligať tacite facta mētio de filio iſtituti ſed idē ē ubi inſtitutus⁊ ſubſtitutus ſunt cōiuncti⁊ quilibet habuit portionem ſuam: ita dicēdū in ꝓpoſito q̄ ſi filij fuerint inuicem ſubſtituti nulla facta mentōe de eoꝝ filijs tamen debuit ſubintelligi niſi alter deceꝺeret cum filijs.d.l.cum auus. Quare concluderem q̄ quartus filius qui ꝓ dimidia ſucceſſerat tribus fratribus premoꝛtuis ſine filijs iuxta ſubſtitutionē teſtatoꝛis totum ius ſibi cōpetens tranſmiſit in filium ſuū⁊ quo ad perſonā ſuam oīno defecit cōditio⁊ reſpectu filioꝝ⁊ reſpectu nepotū vt ꝓꝛ ꝑdictis. Sed totū dubiū remanet reſpectū ptis cōpetentis vltimo filio tam ex ꝑſona ꝓꝓꝛia q̄ ex ꝑſona illoꝝ trium fratrum premoꝛtuoꝝ ſine filijs quibus ſuceſſit ꝓ dimidia iuxta diſpoſitionē teſtatoꝛis an illa pars deꝺeat venire ad iſtos nepotes. Et profecto ſi ille filius fratris viueret ſeu viriſſet tēpoꝛe mortis iſtius. Nicolai ultimi res eēt magis dubia ꝑ no.in.l.q̄dā teſtō ꝓcul.ff.de.vul.⁊ pu.⁊.l. heredes mei.§.cū ita ad trebel.⁊.l.pe.C.ꝺ̄ ipu.ſz nō ꝺz diſputare cū iā eſſet ꝑmortuus⁊ ſolus ſuꝑeſſet iſte Nicola qui deceſſit ſine filijs ꝓꝓꝛijs⁊ ſine filijs fratrū ꝑmortuoꝝ. Quo caſu puto vt.ſ.dixi q̄ iſti nepotes debeāt venire ad totum ius q̄ꝺ dicto Nicole cōpetebat ſuꝑ illa domo⁊ maſſaritijs et ꝑſona ſua⁊ alioꝝ q̄b' ſucceſſit: moneoꝛ ꝑncipaliť ꝑ ter.dicte. l. heredes mei.§.cū ita.ubi videť hoc expreſſum. ibi.eni. pater iſtituit duos filios ſuos adiecit q̄ ſi vterq; ſine liberis diē ſuum obierit omnē hereditatem volo ad neptem meā Claudiam ꝓuenire: demum deceſſit vnus ex filijs cum liberis: reliquus vero deceſſit poſtmodo ſine liberis decidit ibi q̄ nepotis. Claudia ſubſtituta admittit ad partē illius q̄ deceſſit ſine liberis: ⁊ ſic in partē illius in quo extitit cōdictio ſz ſubſtō fuiſſet factā ꝑ nomē collectiuū vt ſi vterq; deceꝺeret ſine liberis ⁊c. reꝺdit ibi tex.rōnem q̄ hoc admittit nō ꝓpter verba: q̄ illa ꝓꝛſus reſiſtūt q̄ verum fuit q̄ vterq; nō deceſſit ſine liberis ſed ꝓpter voluntatē defuncti que ſpectari ꝺz admitti debuit: ita punctaliter cōtingit i caſu noſtro ſz. enī fuiſſz dictū ſi oēs deceſſerit ſine liberis ⁊c. tū ex quo ī ꝑſona vltimi exiti ꝓditio.⁊ q̄ꝺ plus ē nemo remanſerat ex ꝑonibus fratribus. deꝺēt iſti nepotes admitti nō ex ſignificatu verboꝝ ſed ꝓpter ꝑſumptā volūtatem teſtatoꝛis. Secūꝺo hoc videtur apte ꝓbari ex rōne.l.pe.C.de impu.⁊ alijs ſubſt.aliter īducēꝺo q̄.ſ.id̄ rerim.ibi.n.inſtitutis duobus filijs ipuberibus fuit facta ſubſtō directa per nomē collectiuū. videlz ſi vterq; deceſſerit i pupillari etate talis ſit heres demū⁊ vno tantum decedente in pupillari etate deciditur ibi q̄ ſubſtitutus non deꝺebet admitti in illius portiōe. propterter voluntatē preſumptam teſtatoꝛis. q̄ preſumendum eſt patrem cogit aſſe ꝑmo decedenti fratrem ſum ꝺebere ſuccedere⁊ ſic q̄ ꝓpter amorem filialem eos ſubſtiterit ad inuicem ergo ex ratione ter. q̄ ꝺebet attendi an ampliandū vel reſtringēꝺū dictā.l.cū p̄. §.ꝺulciſſime.ff.de leg.ij. apte cōcluꝺit q̄ ſi nō fuiſſet illa preſumpta volūtas teſtatoꝛis q̄ cauſat ex amoꝛe filioꝝ ar.in.d. l.cū accutiſſimi. veniſſet ſubſtitutus in portionē illius in quo extitit conditio licet in perſona vtriuſq; non extiterit quātuꝫ cunq; fuiſſet dictū ſi vterq; ⁊c.⁊ eſt i hoc ille tex.ſic inductus ſatis notabilis ad caſum noſtrum.⁊ per illū tex.tollitur obiectio que poſſet fieri ꝺ̄ dictā.l.heredes mei. videlicet q̄ illa loquitur in fideicōmiſſaria reſtōne nam idē eſt in directa vbi ꝑ dicto modo fuit facta ſbſtitutio ꝑ nomē collectiuū vt ꝓbatur in.d.l.pen.⁊ expreſſe voluit Bar.in vtroq; loco.⁊ facit quod ipſe no.in.l.quidā teſtō ꝓculum.ff.de vul.⁊ pu. Preterea in caſu noſtro nō eſt locus directe ſubſtōni cuꝫ iſte vltimus frater deceſſiſſet poſt pupillarē etatem: ⁊ ſubſtō fuit facta ꝑ ꝛ̄ba cōia⁊ directa iuxta no.in.l.centurio.ff.de vul.⁊ pu.⁊.c.ſi pater.de teſta.li.vi. Nec etiam ob.ſi dicatur q̄ in caſu noſtro ñ fuit facta ſubſtō ꝑ nomen collectiuū ſicut in.d.§.cum autem⁊ in.d.l.pe.q̄.Contrarium eſt verum cum magis ſit collectiuū verbum oēs q̄ verbum vterq;.⁊ in materia noſtra Bar.illa equiperauit in dicta.l.pe.⁊ in.d.§.cū ita. Nec etiam ob.ſi dicatur q̄ in.§.cum ita.primo teſtatoꝛ ſingulariter⁊ diſtributiue dixit. Siquis filiorum meoꝝ ſine liberis diē ſuum prioꝛ obierit partem ſuā ſuꝑſtiti fratri reſtituat ⁊c. quia hoc nihil ad rumbum. Naꝫ illa ſubſtō diſtributiua⁊ reciproca non refertur ibi ad ſbſtitutos ſcdo loco ſb noīe collectiuo ſz ad ipos frēs ꝑ inſtitutos. Et ita pūctaliť cōtigit in facto noſtro. teſtatoꝛ enim hic primo inſtituit filios demū eos ſbſtituit ſingl'a riter inuicem⁊ ſcdo ſeu in loco ipſoꝝ ſbſtituit iſtos nepotes ſb nomīe collectiuo ita q̄ non video q̄ caſus habeat in hoc aliquā dubitationē: ⁊ clariſſime firmat Bar.in dictis locis. Tertio principalr ꝓbatur ſic in vltimis volūtatibus cuiuſcunq; qualitatis ſint ſiue ſit directa ſbſtitutio ſiue fideicōmiſſaria ſiue conditio ſiue teſtm̄ vel codicillus ꝺz primo loco attēdi voluntas diſponētis expreſſa vel tacita ſeu coniecturata vt.l.in cōdictionibus.ff.de condi.⁊ demō.⁊.l.non aliter.de lega.iij.⁊.l.cuꝫ acutiſſimi.C.de fideicō.⁊.l.generaliť.C.de inſti.⁊ ſb.⁊.d.i.pen.de impu.⁊.d.l.heredes mei.cuꝫ infinitis ſimilibus adeo q̄ id quod conſtat ex coniecturis dicitur euidens vt.l.licet imperatoꝛ.ff.de lega.i. Et ex ratione naturali poſſimus coniecturare voluntatem defuncti vt in iuribus preal. ⁊ facit.l.ſcire oꝛ.§.ſufficit.ff.de excu.tu.⁊ q̄ꝺ notat Cy.in.l.ñ dubium.C.de legi.⁊ Bal.in.l.maximū vitium.C.de libe.pre. Sꝛ ꝓ deo videamus in caſu noſtro q̄d fuit prima teſtatoris voluntas. voluit enim⁊ indubitāter p̄ꝺiligere filios ꝓꝛios⁊ nepotes ex filijs ſed eis deficiētibus noluit dare filijs ſuis liberā facultatē diſponēꝺi de illa domo ſz voluit preferre nepotes ex fratre: ⁊ forte etiaꝫ fecit ꝓpter ſui memoriā: ne domus ꝓpꝛia peꝛueneꝛit ad homines alterius cognationis. ſed cū caſu noſtro tempoꝛe vltimi moriēdis nullus exta ret de filijs vel nepotibus ex eis. q̄d ergo habꝫ obſtare ne iſti nepotes admittuntur ſaltim ꝓ iure cōpetenti iſti vltimo in quo fuit purificata condictio ꝓfecto nihil niſi inanis⁊ nud' verboꝝ ſonus de quo non curauit iuriſconſultus in.d.l.heredes mei.nec in.d.lutius.§.gayo nec in.d.l.pe.⁊ merito ne

ꝓualeant verba in

pueal eant verba intētioni. cū nō intētio verbis sz verba hñt deseruire intentioni. vt dicit tex. in. c. scdo requiris. de appell. Preterea z quarto vbi est eadem rō i parte quo ad partē que est in toto quo ad totū valet ar. de toto ad partē .l. que de tota. ff. de pet. here. z in. l. an ps. ff. p de relic. z. c. pastoralis. §. itē cū totum. de offi. de lega. Sed si oēs filij testatoris decessissent sine liberis isti nepotes ex fratre nocant' insolidum' ad illam substitutionem. ergo in parte istius qui in parte decessit sine alijs fratribus primo loco substitutis z sine liberis ex fratribus debent vocari isti nepotes cum in parte istius nulla appareat rō quare isti nepotes non debeant admitti. non n. in persona sua cōcurrit fauor liberozuz fratrū premortuorū cū nullus esset supstes tēpore mortis isti'. Nicole. limitatur ergo in eo prima voluntas testatoris in eo q voluit nepotes ex fratre preferre nudo indicio filiozū suozū. Et p predcā sane patet responsum ad contraria.

¶ Nico. abbas. Pan. Cō. lix.

Quidam dñs Ja. de Racaneto in suo vltimo testō inter alia sic disposuit. Item veniente predcā condictione substituit altare magnuz ecclesie sancte Maria de platea de Racanato in ēdam petia terre vineata zc. quam possessionem voluit pro dicto altari teneri z cultiuari ad perpetuum cultum diuinum. z eligi debeat vnus pbyter ad perpetuum diuinum cultum predictū qui teneat' z debeat in dicto altari celebrare diuinū officiuz. put iuris sanctio postulat z requirit pro aīa dicti testatoris z suozum parentum. qui presbyter ad celebrandum mō predicto dēat eligi p dictū b Claudiū si tunc viuet. post mortem vero b Claudij p eius filios z sic subsequentur perpetuo de filijs in filios successiue Et si oēs predicti non virerit voluit eligi dcūs pbyter p pores fraternitatis sancte Lucie qui p tēpore fuerint. Aduertē dum tamen q predicta ecclesia sancte Marie cui' altare fuit substitutū est mōasteriū ordinis beati Syluestri seu montis sani quod monasteriū regitur per priores z monacho cōuentualit' z monastice deputatū p generalē dicti ordinis q. ppe ē ordo sci Benedicti. z est monasteriū possessionibus z bonis cōpetenter dotatū. Nunc queritur de tribus.

¶ Primo an dictus b Claudius possit assecq vigore suprā dicti relicti ius patronatus.

¶ Scdo an possit vel dēat eligi psentari z instituī secularis sacerdos an monacus dicti monasterij:

¶ Tertio quid de dicta possessione debeat cōsequi presentādus z instituendus.

¶ Saluatoris Jesu xpi postulato suffragio attingam ex ordine. Primum ex cuius decisione alia dubia pendent. Et videt' primo q dcūs b Claudius z successiue alij de quibus. s. fit menti acquisuerint ius patronatus dicti altaris quia ex dotatione hoc ius patronatus acquiritur. xvi. q. vij. filijs nota. glo. in. c. pie mentio. ea. causa. z. q. nota. Jo. an. in. c. i. de iurepa. z glos. lx. iij. di. in summa. sed dictus dominus Jacobus dictum altare maius dotauit. ergo acquisiuit ius patronatus. Nec obstat q illud nō construxerit quia dictū. c. filijs loquitur alternatiue. s. construxit vel dotauit. z sic sufficit alterā ex illis liberalitatē exercere vt i regula ī alter natiuis. de reg. iu. li. vi. z in. c. inter cetera. de rescrip. z hec iuris patronatus acquisitio pcedit nō solū respectu ecclesie pstructe seu dotate sed etiā respectu capelle ut. in. c. nobis d iurepa. nec refert an in ecclesia seculari vel monasterio illud ius acquirat': cū ius nō distinguat sed generaliter cōtulit priuilegiū dotanti vel fundanti seu cōstruenti vt ex predictis vel eozum altero acquirat hoc ius vt i. d. c. filijs. z de iurepa. p totum. z per hec videtur tollenda illa psideratio q pdicta ecclesia sancte. Marie sit monacozū monasteriū hoc enī nō habz huiusmodi iuris natiuitatē impedire cū z ipm corpus monasterij posit esse sub potestate patroni. xvi. q. vij. monasterium. z in. d. c. nobis. in. prin. z in. c. dilectus. z de cōsue. cū similibus.

¶ Ex his infert' ad Secundū dubiū q sacerdos secularis poterit eligi. quia hñs ius pntandi potest psentare quē vult. In hoc enim. voluerunt iura ipsi patrono mozem gerere dū mō alias sit idone' ut i. c. i. xvi. q. v. z. cā. q. vij. decernum'. z. i. c. pastoralis de iurepa. z. c. cū dilectus. eo. ti. quinimo videt' q secularem z nō monacum eligere debeat: qz ad beneficium nō curatum monacus pmoueri nō potest vt i. c. sup eo. z qō ibi no. de regula. no. plene in. c. quod dei i timorē. d sta. regu. Sed predictis nō obstantibus que vere cause nostro nō contrariā sniam. prius in casu pscripto arbitroz veriorē. s. q neq dictus b Claudi' nec filij dicti domini Jacobi vel alij quicūq ius patronatus ex instōne predicta in dicta ecclesia sancte Marie seu eius altari maiozi adepti sūt seu cōsequi valent ad hanc sniam z conclusionē tenendā ex multiplici capite motus sum. Et pmo qz ius patronatus i ecclesia acquirit' ex triplici capite dōtat at: cōstructiōe. s. ecclesie. xvi. q. vij. monasteriū ecclesie. Dotatiōe. ea. causa z. q. filijs vel nepotibus. Et territoziū ad ecclesiam fundandā collacatiōe. xviij. q. ij. abbatē. z in. c. ad audiētiam. ij. de ecclē. edi. z. c. iij. de iurepa. no. Jo. in. c. i. eo. ti. z glo. in. c. pie mentis. xvi. q. vij. Hinc est q ex diuerso facto possunt eiusdē ecclesie effici tres patroni vt puta quia vnus dotauit: alter dedit fundū vbi ecclesia fuit constructa. reliquus per se vel suis expensis cōstruxit seu fabricauit vt no. Jo. an. in. c. nobis. de iurepa. facit qd not. glo. lxiij. di. in summa Reliquus autem modus ius patronatus acquirendi a iure traditus nō ē: vnde siquis aliqd reliquit vel donauit ecclesie preter causas predictas nō efficit' patronus sed dicit' benefactoz vt no. Jo. an. in dicto. c. nobis facit. c. requisisti. de testa. z quod not. glo. i. c. iij. de iur. patro. Sed cū in casu nostro dictus dñs Jacobus testatoz nec ipsam ecclesiam sancte Marie nec eius altare fabricauerit fundauerit vel dotatauerit. ergo non potuit ius patronatus pro se vel suis acquirere consequentia z maioz patent: minoz probatur clarum est enim q ipse non construxit nec fundauit cum ab olim fuerunt fundata: nec etiam dotauit cū etiam iam dudu tēpore fundatiōis fuerit dotata: nec requirit' q altare maius ecclesie debeat ee dotatū cū sit ps ecclesie: sz satis ē ipsam ecclesiam fore dotatam vt satis innuitur in. c. nemo de consec. dist. prima z in. c. cum sunt. de eccle. edi. quinimo si vere ponderentur verba testatoris non reliquit dictā petiā terre p dote sed ipsum altere simpliciter instituit ad perpetuū diuinum cultuz: z sic potius dicitur benefactoz q patronus: quod exp ius in casu nostro voluit Jo. an. i. o. c. i. vbi dicit q etiā sit ante fundationē ecclesie quis aliquid daret etiā. magnū: nō per hoc acquirit patronatum ex quo nō dedit causa dotis. In casu autē nostro non solū non dedit p dote sed etiaz dedit post fundationē dotationē z cōstructionē ecclesie. ergo minime acquisiuit ius patronatus. Et hec pfecto consideratio nullum patitur scrupulum in contrarium.

¶ Secūdo pricipal' moueoz: qz dicta ecclesia sancte Maria erat iam constructa z cōsecrata vna cum altari suo maiozi vnde etiā presuppositio q dictus dominus Jacobus reliquisset dictā peciam terre pro dote: non tamē per hoc acquireret ius patronatus in loco iaz consecrato. Efficitur aūt quis patronus ecclesiam de nouo pstruēdo: qz sicut pater deducit filium de non esse ad esse vt no. in. d. c. i. z. d. c. nobis z dicto. c. pie mententis. ita ante rei cōsecrationē efficitur patronus: sz in loco iam consecrato p prius non pōt quis effici patronus aliquid dotatiōis loco eidē donādo vel ipsum reficiēdo: qz cū ius patronatus sit quedā seruit' in ecclesia religiosa z loca sacra seruitutē nō recipiūt vt in. l. seruitute. §. fi. ff. de seruitu. z alibi dicit tex. quod humane iuris esse desinit seruitutem non recipit vt in. l. caueri. ff. cōia predi. Et hāc opi. ī terminis nostris firmat glo. in. d. c. pie mentis. xvi. q. vij. z sequūtur cōiter doc. z maxime Inno. super rubrica de iure patrona. z Jo. an. in. c. i. eo. ti. Excipit tamē Inno. vnum casum. s. qñ ecclesia iam cōsecrata esset sine dote. z aliqs vellet eam dotare. nā tunc acq̄rit ius patronat': quia spūalia non possunt esse sine temporalibus. i. q. iij. si quis obijcerit. Qd tamē limitauit Jo. an. in. d. c. i. quādo hoc faceret de consensu diocesani: quod respectu refectionis voluit glo. in. c. iij. eo. ti. tunc. n. fauore ecclesie fingitur q actus iste precesserit cōsecrationē ar. c. tanta. qui fi. sint le. Limitat etiā hoc pcedere qñ a cōsecrari faciēte vl' etiā ipso conseratoze non pōt dos haberi: ar. eoz que no. in. d. ca. cum sint. de eccle. edi. quasi in sbsidiū z non alr hoc admittat' sed cum in casu nostro neutrū horuz interuenerit: qz ecclesia erat dotata. Item presuppositio q non fuisset dotata. tñ non fuit dos data cum auctoritate diocesani vt ius patronatus de nouo acquireretur. ergo cessat' prozsus iuris patronat' acquisitio hec. puto enim absurdum q laicus p sue libere volūtatis arbitrio relinquēdo vnum predium ecclesie iam consecrate vel ipsius altari maiozi ex hoc omnino efficiat' patron' ecclesie vel altaris maiozis. vnde cum ius patronatus acquiratur laicis ex sola gratia z tollerātia ecclesie. cum de iure cōi non sint huius iuris capaces cū sit annexum spūali iuxta ea que leguntur z no. in. c. quoniā. de iure patro. z per Inno. in. c. quod sint de elec. non est hac acquisitione laxāda facultas sed restringēda. vt in regula odia restringi de reg. iur. li. vi. z

in.l.quod vero contra rationem.ff.de legi.Et hec secunda cõ
sideratio etiã nullũ patit̃ ꝓriũ.¶ Tertio p̃cipaliter ꝓside
ro ꝙ etiam ex alio capite nõ potuit iste acquirere ius patro/
natus in dicta ecclesia sancte Marie.qm̃ nec erstructõe nec
exdotatione quis acquirit ius patronatus nisi hoc faciat de
consensu diocesani.i.episcopi vel habẽtis ius episcopale3 in
loco:vt in cãu nr̃o est generalis istorũ fratrũ sancte Marie.
hoc exp̃resse ꝓbatur in dicto.c.nobis.de iurepatro. Satis/
n.esset absurdũ ꝙ quis pro suo libito possit ecclesiam de no/
uo construere vel altare de nouo erigere cum ista spũalia nõ
possint laici ꝓpria auctoritate tractare vt i.c.ij.de iudi.7.xvi.
q.vij.oẽs basilice.vnde io.an.notauit in dicto.c.nobis.per il
lũ tex.ꝙ non sufficit petere consiliũ diocesani.imo oꝫbẽre cõ
sensum.si tũ nõ vellet sine iusta cã cõsentire posset per superi/
orẽ compelli arg.c.i.de iurepa.In cãu aũt nostro non babu/
it iste dñs iacobus auctoritatẽ seu ꝯsensum diocesani.ergo ex
suo ꝓprio facto non potuit ius patronatus p̃sertim i al/
tari maiori acquirere.si enim hoc dixisset generali ordinis.for
te nullo modo consensisset.nec etiam consentire potuisset cũ
hoc sit contra iura per p̃dicta.7 hec etiam consideratio con
cludit.

¶ Quarto capite potest ius patronatus excludi.quia si p̃e
dicta concurrerent in casu nostro que in veritate concurrunt
tamen habito respectu.quia in ecclesia religiosorum non po
test beneficiari clericus secularis vt ꝓbatur non cauillãdo
litterã in.c.fi.§.phibemus de sta.regu.vbi dicitur ꝙ etiam ab
bate 7 monacis consentientibus nõ potest clericus secularis
beneficiari vt habeat titulum in monasterio .ergo multo ꝛ for
tius non procedit acquisitio in casu nostro vbi nedum mona
ci nõ cõsenserunt.sed etiã penitus ꝓtradicũt Et quãꝙ Ho/
sti.ibi destruẽdo in veritate litterã:dicat illud ꝓcedẽ quando
clericꝰ secularis vult deesse de corpore religiosorũ de dando
vocem in capitulo 7 similia faciendo sicut unus de collgio:un
de secus dicit si vellet clericus esse cõtentꝰ beneficio suo 7 ec/
clesiam officiare absq; eo ꝙ sit de collegio monacorum Hoc
tamen dictum non est verum 7 ꝓsus repugnat illi litere.
nã ibi phibetꝰ simpliciter quẽ recipi ad p̃bendam in ecclesia
regulari 7 respectu receptorum disponit̃ vt nõ imisceant se
cetibus monacorũ.Si enim boc liceret,put dixit Hosti.non
restrinxisset ibi se ter.ad receptos eos tollerãdo:sꝫ hoc dispo
suisset respectu receptorũ 7 recipiendorũ.vnde sensus littere
fuit hic si bene ponderetꝰ vt deinceps nullus reciperetꝰ ad p̃
bendã in ecclesia regulari sed receptos voluit ibi papa tollera
re ne p̃uarentꝰ iure iam quesito cũ hac limitatione vt nõ imi/
sceãt se cetibus 7 cõgregationi monachorũ.simile in .c.i. de re
li.do.li. vi.Et hanc opi.ꝓtra Hosti.sequit̃ do. An .in.d.c.
fi.7 semper legendo tenui contra Hosti. saltẽ quo ad casum
nr̃um vbi monaci resistunt.7 ꝓ hoc vltra alios adduco .c. du
dũ.xviii.q.ũ.vbi dõ ꝙ clerici seculares nõ debẽt aliquo mõ
attendere ad celebrandum in ecclesia regulari nisi inuitentꝰ a
monacis 7 etiam episcopus nõ potest publice in monasterio
etiã sibi subiecto celebrare monacis inuitis ne per concursꝫ
populi monaci qui debent vitam solitariam ducere scandali
zentur vt ꝓbatur i.c.liminoso.7.c.ij.7.iij. xviij.q.ij. ad idem
fac̃.xvi.q.i.placuit.7.c.si.cupis.nec credo ꝙ Hosti.ꝓtradixis
set huic casui.ipse enim loquitur:qñ abbas 7 monaci volũt
aliquẽ recipere ad beneficiandum in eorũ ecclesia:7 nos lo/
quimur quãdo eis inuitis volunt isti acquirere ius patrona
tus in eorũ ecclesia p̃sertim in altari maiori quod nullo mo/
do fieri posse arbitror:ne accessu secularium patiantur ali/
quod scandalum.7 ne ecclesia eorum patiatur hãc seruitutẽ.

¶ Concludo ergo ꝙ ex predicta institutione nõ fuit ius pa
tronatus acquisitum alicui,Et ex hoc infertur ad decisionẽ
aliorũ dubiorum:Dico.enim ꝙ nemo est eligendus seu pre/
sentandus qꝛ si cessat ius patronatus: cessat omnis effectus
qui causatur ex eo vt in.c.cũ cessante.de appella. Acquiritur,
eni illa petia terre ecclesie sancte Marie ad perpetuũ diuinũ
cultũ id est ad usus necessarios eccl̃sie 7 personarum ipsius
ar.i.c.pastoralis.de his que fi,a prela.cum pure fuerit facta
institutio 7 alia apposita 7 decreta p̃ testatorẽ habentꝰ ꝓ non
adiectis cũ de iure fieri nõ possint vt ꝓbatur in simili in.c.si/
gnificatuꝫ de preben.ꝗnimo etiã sit testatoꝛ reliquisset illã pe/
tiaꝫ terre sub cõditione de habẽdo patronatũ:tamẽ cũ illa cõ
ditio sit cõtra ius vt patet ex p̃dictis oꝫ haberi ꝓ nõ adiecta
7 relictum remanet purum vt in.l.cõditiones.7.l.filius.7.l.q̃
dã in suo.ff.de cõdi.insti.cum si. Fratres aũt dicti loci debẽt
rogare deũ ꝓ anima testatoris sicut facũt ꝓ alijs eorũ bñfa
ctoribus.Et hec sufficiãt.nõ enim expedit respõdere ad cõtra
ria:qꝛ satis habunde patet responsio ex p̃dictis.Laus deo.
Nico.abbas de tudisco Sicu.Pan. Con. Ix.

In causa 7 questiõe que vertit̃ inter Joannem ex
vna parte 7 Antoniũ filiũ: 7 beredes Petri ex alia.
Salutatoris Jesu xp̃i p̃sidio inuocato: videt̃ primo
dictũ Joãnẽ fore audiendũ sup petitiõe sua exceptiõe rei iu
dicate ꝙ dñm Antoniũ opposita non obstãte.Et primo,pba
tur sic.Ubicũqꝫ sñia cõtinet aiaꝝ periculũ nõ obstat rei iudi
cate exceptio.siue fuerit iudicatũ in foro ciuili siue ecclesiasti/
co.Primũ ꝓbatur notabiliter in.c.ij.de excep.li.vi.Secũdũ
i.c.latoꝛ.iuncta glo.7 i.c.cõsanguinei.7 in.c.tenoꝛ.vere iudi.
Sed sñia de qua in casu nostro excipitur cõtinet periculum
animarum.ergo ex ea nõ cõpetit rei iudicate exceptio.minoꝛ
ꝓbatur:nam cum p̃supponatꝰ dictũ cõtractũ mutui fuisse
feneraticium 7 ullius vigore vsuram multarũ quantitatũ pe
cunie dicto Petro solutam.7 iudicatum fuerit oppositũ nu/
tritur per illam sententiam vsurarius in peccato suo.cum pec
catum non dimittatur si non restituatur vsura.ex quo resti/
tui potest vt in.c.cum M.de vsur.7 in regula peccatum. de
regu.iuris.libꝛo.vi. Item dictus Antonius filius 7 beres
dicti Petri peccat in non satisfaciendo anime defuncti ꝓ/
ut tenetur:ut in.c.a vobis de senten.excõ.7 in.c.in litteris.de
rapto.7.c.fi.de sepul. Nec obstat si dicatur ꝙ a tali sententia
non fuerit appellatum quia per hoc non purgatur vitium
sentẽtie respectu anime obtinẽtis iniustam sñiam videt̃ not.
Inno.in.ca.quia plerique.de immu.eccle.ad idem facit quod
legitur 7 no.in.l.iulianus.ff.de condi.inde.vbi habetꝰ ꝙ per
sñiam iniustã non tollit̃ obligatio naturalꝭ nec etiã per eam
inducitur obligatio naturalis vt no.Bar.in.l.ab eo.C.quõ 7
quãdo iu.

¶ Secundo p̃cipaliꝛ. ꝓ dicto Joanne inducitur qꝛ rei
iudicate exceptio obstat cum ad idem agitur secus si ad aliud
agitur nunc ꝙ primo vt in.l.queritur cum duabus sequenti
bus.ff.de excep.rei iudi.7.c.abbate sane.de rei iudi.li.vi. Sed
in casu nostro ad aliud nunc agitur:ergo nõ habet officere ex
ceptio rei iudicate etiã p̃suppositꝰ ꝙ illa sñia transisset in rẽ
iudicatam.minoꝛ ꝓbatur:primo.n.solum fuit actum an mu
tuum fieret vsurariũ an gratuitũ 7 iudicatũ fuit ꝙ gratuitũ
vnde p̃suppositꝰ ꝙ a principio fuisset gratuitũ tamẽ nihilo
minus postea potuit solui vsura ne illud repeteretur ar.in.c.
consuluit.de vsur.ista.n.sunt cõpassibilia:nec ꝓbat hoc esse
quod ad hoc contingit abesse vt in.c.ij.de transla.p̃la.7.l.
neqꝫ natales.C.de ꝓba. Hunc aũt repetitur ꝙ fuit solutũ
indebite 7 per vsurariã ꝓuitatem ne illud repeteretur:7 sic
ꝓrsus ad aliud agitur nunc ꝙ primo.non.n.in primo iudi
cio fuit repetita vsura sed solum fuit oppositum ꝙ contractꝰ
ille fuerat simulatus 7 illicitus in fraudem vsurarũ ꝯfectꝰ

¶ Tertio videtur dictũ Joannem admittendũ ex alio ca/
pite etiam si predicta non proficerent:ex quo.n.dictꝰ Petrus
mandauit in extremo vite restitui quicq̃d occasione trafico
seu contractuũ illicitorũ ad eum quenisset videtur tacite re/
misisse iuramẽtum 7 omne obstaculũ per quod dictus Joan
nes prius neq̃isset exigere vt probari videtur i.c.ad.nostrã
ij.de iur.iur.scõm vnũ intellectum.

¶ Et q̃q̃ predicta in fauorẽ dicti Joannis vrgere videan
tur i ꝓtrariaꝫ mñ sñiaꝫ declinãdũ fore arbitror:ad quã tenẽdã
ex triplici capite motus sum.¶ primo 7 p̃cipaliter qꝛ regu
lariter quelibet sñia a qua nõ est appellatum transit in reꝫ iu
dicatã:ita ꝙ de ea potest vtroqꝫ iure excipi cõtra denuo agẽ
tem vt in.c.cum inter de re iudi.7.c.abbate sane.eo.ti.li. vi.7
in.l.item cuꝫ queritur.cũ duabus sequẽtibus.ff.de excep.rei
iudi.Et hec excep.fuit inducta ad iuris rigorẽ seruandũ vt li
tium esset finis vt no.glo.in.c. pastoralis.§.qꝛ vero.de offi.
dele.in.l.qui exceptione.ff.de condi.inde. Hec regula nõ re
peritur lesa nisi in quibusdã casibus iure expressis vt in cau
sa matrimoniali 7 quibusdã alijs iuxta id quod legitur 7 no.
in.d.c.latoꝛ.inter quos casus non reperitur casus noster.s.
cum agitur de repetitione vsurarũ.Et q̃q̃ generaliter dica
tur ꝙ vbicũqꝫ vertitur periculũ anime sñia non trãsit in rem
iudicatam vt no.glo.7 Inno.in.c.inter monasterium. de re
iudi.fm glo.in.c.latoꝛ.eo.ti.7 darius Hosti.ibi 7 in.c. consan
guinei.tm illud intelligitur de peccato per ptes non remissibi
li vt sensit glo.in.d.c.latoꝛ.7 in.c.iurauit.de ꝓba.7 clarius
Anto.de butrio in.d.c.latoꝛ.vt pute cum sñia fertur iniuste ꝯ
vinculum matrimoniale vel ꝓ matrimonio obstante ꝯsan
guinitate vel affinitate in gradibus diuina vel humana legi
bus prohibitis

gibus ꝓhibitis. secus aũ vbi fertur iniuste ꝓ matrimonio nullo impedimẽto obstante. tunc enim transit in rem iudicatam. qz vitium sentẽtie est per partes remissibile. exquo eni solũ ꝓ iudicat parti transit in rem iudicatã. quia vitiũ snie est per ptes remissibile vt ꝓbatur in. c. quod ad cõsultationẽ. de re iudi. z. l. ab eo. C. quõ z quãdo iu. vbi dicit q nõ appellans a sẽtẽtia videt accomodare consensum z alibi dixit ter. q nõ appellando videt confirmare snĩam in. l. fi. C. de sen. q̃ sine cere quan. Jn bis aut in quibus vitium snie nõ est per partes remissibile cessat iste interpretatus cõsensus cũ expresse nõ potuissent partes snĩam iniustam approbare vt in. c. si diligẽti. de fo. compe. Sed in casu nostro etiaz presupposito q sentẽtia fuisset iniusta per quã fuit ꝓnunciatum cõtractum mutui fuisset gratuitum z licitum z non fictum neqz simulatũ. tamẽ vitium snie erat per partes remissibile. quia debitor pot remittere vsuras creditori vt no. glo. z By. in regula pactuz de regu. iur. li. vi. z Frede. cõsi. xviij. z io. an. in addi. Spe. in ti. de vsu. in tertia colũna. ergo talis snia trãsiuit in rem iudicatã. z presertim indubitanter in cãsu nostro in quo dictus Joannes debitor expresse aquieuit sentẽtie z obtulit se paratum executioni snie prout in ea cõtinebat. z recipiens post ea sponte dilationem ad soluendũ prestitit iuramentũ de soluendo. z sic renuntiauit omni iuri dicẽdi de iniustitia snie vt i. l. ad solutionẽ. C. de re iudi. Hinc dicunt iura q snia facit inter partes quãtũcũqz sit lata cõtra ius litigatoris vt in. d. c. cũ inter. z. l. ingeniũ. ff. de sta. ho. z accipit pro veritate vt in l. res iudicata. ff. de re iu. ideo non pot amplius de iniustitia snie i dubiũ refricari nec obstat si dicat q obtinẽs sciẽt snia iniustã peccat vt no. inno. in dicto. c. quia plerigz z Barin extranagãti ad reprimẽdã. in verbo denuntiationem. quod pz ex eo q per iniustã sentẽtiã nõ tollitur nec inducit obligatio naturalis vt notat Bar. in. dicta. l. ab eo. z in. l. iulianus. ff. dõ cõdi. ide. nã ratione peccati obtinens snĩam iniustã dz victus q̃q̃ non appellans audiri. C Ad hoc eni respondet dupliciter. Primo q de iniustitia snie nõ constat z in dubio obstat transitus in rem iudicatã. qz presumit iuste lata. z est ꝓsumptio iuris z de iure cõtra quam nõ admittit probatio in cõtrarium nisi per cõfessionẽ vincentis vt no. inno. in dcõ. c. qz plerigz. facit quod legit z no. in. l. is qui fidẽ. de spon. Preterea hec cadẽ rõ militat in omni snĩa iniusta. semp enigz peccat obtinens scienter iniustã snĩam vt no. inno. in. dcõ. c. plerigz z Bar. in locis preallegatis. tamẽ ꝓpter hoc peccatum nõ auditur pars aduersa exquo non appellauit z potuit in suuz preiudiciũ acquiescere snie. quinimo etiã in preiudiciũ eccle sie obstat iste transitus in rem iudicatã vt in. dcõ. c. cuz inter z. c. cum super. eo. ti. ratione presumptionis iustitie. z vt sit littum finis. Preterea z fortius in casu nostro intervenit expressus consensus istius Joannis vt ponitur in puncto consensit enim expresse sententie. z sic etiam quo ad obtinentem fuit sublatum omne vitium si quod erat in sententia. et fuit inducta obligatio naturalis que oritur ex cõsensu vt no. Barto. in dicta. l. ab eo. facit. l. stichum. §. naturalis. ff. de solu. z. l. cum amplius. §. is natura debet. ff. de regu. iu. Et ꝓ hoc est sublatum primum cõtrarium supra factum Debet enim intelligi quando vitium sententie nõ est ex parte remissibile. Item quãdo nõ iteruenit expressus cõsensus partis. Quinimo plus puto q etiã ꝓ viã denunciationis euãgelice non debet iste Joannes audiri: tum qz peccatũ fuit iremissum per expressum. consensum istius Joannis: tũ qz nõ debet amplius disputari de iustitia sentẽtie: z goc expresse firmauit Bar. in dicta extranaganti ad reprimenda. in verbo denunciationẽ. Allego aliam rationem in casu nostro meliorem z incõuincibilẽ denunciatio euãgelica nõ procedit nisi clare probet q denuntians agit contra conscientiam: ut legit z no. maxime per. Jnno. in. c. nouit. de iudi. sed cum hic agatur cõtra Antoniũ heredem dicti Petri qui nullo modo presumitur habere notitiam de qualitate dicti contractus mutui sed oĩno habuit bonam conscĩam cũ habeat sententiam pro se quã debet iustam presumere vt in iuribus prealle. ergo nõ potest habere locũ etiã denunciatio euangelica: fortius nõ debet dictus Joannes audiri directe petendo presertim cũ veniat contra suum iuramẽtũ. Et hec sufficiant quo ad obtinendũ ex ꝑmo capite. C Secũdum caput obtinẽdi in cã ex quo etiam motus sum est cõfessio dicti Joannis. cum enim fuerit cõfessus in iudicio dictũ mutuũ fuisse gratuitum ac recognouerit debitum tanq̃ verum z iustum prout apparet ex tenore sententie nõ debet nunc admitti ad probandum contrariam cũ cõfessio sponte facta nõ possit reuocari etiam ꝓbando contrarium nisi vsqz ad sententiam diffinitiuã vt in. c. fi. de confes. z l. error facti. C. de iu. z fac. igno. ad idem. c. per tuas. de probat. z. l. generaliter. C. de non nume. pec. Nec obstat si dicat q de confessione non constat nisi per verba narratiua sententie que non ꝓbant vt in. c. si papa. de priuile. li. vi. Dico enim q ex quo iudex aliqua narrat in sententia vel in iudicio parte pñte z non contradicente talia verba narratiua ꝓbant i pñ iudiciũ partis non cõtradicentis vt probatur in. l. i. C. de rela. z ibi expresse firmat Bar. z dicit bene notãdum vt in casu nostro dictus Joannes non solum fuit presens z tacens sed expresse sententie consensit.

C Ex tertio capite potest dictus Antonius obtinere qz nõ debet quis admitti ad probandum quod probatum non releuat vt in. c. cum contingat. ff. de offi. del. z in. l. ad probationem. C. de ꝓbat. sed z presupposito q dictus Joannes probaret se aliquas pecunias vltra solutionem ex soluisse dicto Petro nõ per hoc obtineret: ergo nõ debet ad hoc probãdũ admitti minor ꝓbatur: quicqd soluit seu dat a debitore cessãte pacto gratis z amore licite pot a creditore recipi. deficit enĩ alterũ qđ est formale in vsura vt plene no. Jo. an. ĩ regula peccatũ. de reg. iu. li. vi. ĩ mercu. facit. c. tua. de simo. z bonus t̃r. in. c. sicut epm. i. q. ij. Sed in casu nostro mutuũ fuit gratuitũ. vt ipsemet Joannes cõfessus fuit. ergo nõ potest repeti gratis solutũ: ąnimo z si nõ fuisset a pncipio gratuitũ ex quo nõ fuit ꝓnuntiatum q fuit gratuitum: z ipse expresse ꝓsensit sentẽtie videt remisisse omẽ z totũ illud qđ potuiss repetere qui enim consentit antecedẽti consensit cõsequẽti vt in. c. iij. de constituti. z in. l. oratio. ff. de sponsa. Nec obstat si dicat q licet a pncipio fuerit gratuitũ tamẽ ex post facto fuit vsura soluta. B. n. nullo modo stare potest: qz actor videtur deducere totum ius suum quod habet tpe iudicij inchoati vt. l. solemus. ff. de iudi. z. c. cum ecclesia sutrina. de causa poss. z ꝓpri. z. c. abbate sane. de re iudi. li. vi. vnde cũ in iudicio non contẽderet an a principio fuisset contractus illicitus z feneraticius immo disputabatur de ipsius iuribus existẽtibus tempore snie quod pater aperte: quia contra petitionẽ non excepit Joannes q contract' ille erat feneratitius: z sic aperte retulit se ad tempus snie z etiam si non dixisset satis tacite intelligitur cum ĩ iudicio cõtenderetur or iure existẽti tempore snie ergo ex quo dictus Joannes succubuit z confessus fuit cõtractũ illum licituz videtur per consequẽtiaz voluisset remittere omne ius sibi competens presupposito q fuisset illicitus. Hec. n. questio vsuraria seu repetitio vsurarum dependet ab illa qõne an contractus fuerit feneratitius. si enim non erat feneratitius non potest aliqđ repeti cum presumatur donatũ. Ex quo infertur ad solutionẽ alterius contrarii: dico. n. q nunc non agitur ad aliud q̃ primo. Nam hoc replicatur in subiecta materia prime questionis qui. n. succũbit ĩ petitione fundi nõ admittitur volens pere fructus occasione fundi. l. fundi z. l. fundum. ff. de eccept. z. l. si quis cum. ff. de excep. rei iudi. ita punctalier contingit hic. Non obstat quod vltimo opponitur de cautione seu mandato dicti Petri vt omne illicitum ex tortũ restituatur. dico enim q non extenditur ad istuz casum cum hic negetur contractũ fuisse illicitũ nec oz admitti ad probandum contrariũ obstãte presumptione iuris z de iure que orta est ex snia vt supra dixi. Item ex remissione iaz presumpta vt predixi ius fuit acquisitum dicto Petro. Item ius est sibi acq̃situm nunc ex snia non solum ex pacto. z ideo illa cautio non debet extendi ad hunc quasi contractuz ar. eorum que no. Bar. in. l. more. ff. de acqui. heredi. z in. l. apud iulianum. ff. ex qui. cau. in posse. ea Et hec sufficiãt.

Nico. Tudis. Abb. Sicu. Pan. Lon. Ixi.

Factum super quo consilium petitur in his submittitur terminis: Perusini ciues eo tempore quo viuebant populariter ita q de facto superiorem seu dominum non recognoscebãt concesserunt solenniter omnib' ciuibus senẽsibus plenum ciuilitatis ius ram in gabellarũ solutione q̃ in alijs quibuscunqz tam in agendo q̃ in defendẽ do: ita q deberẽt haberi z reputari tãq̃ ciues originarij ciuitatis Perusine. Et hoc si z in quãtuz ipsi ciues senẽses parem immunitatem z ciuilitatẽ ipsius perusinis concederent vigore autez huius concessionis condictiõalis z respectiue par immunitas emanauit a ciuibus senẽsibus erga ciues perusinos. z procedẽte tempore ciuitas Perusina perdidit pluries libertatem: nam fuit subiugata a rege Lacislao. z successiue a Brachio de Montone: z demũ deuenit ad ecclesie

romane dominiũ sub cui' umbra nũc de p̃senti quiescit. Cõtigit ẽt q̃ a pluribus z plurib'ãnis z tẽpore Caciſlai regis z Brachũ z dominij romane eccleſie dicta priuilegia vltro citroq; edita non habuerũt obſeruantiam ſed ciues ſenenſes tam in ſolutione gabellarum q̃ in alijs fuerunt Peruſij habiti z tractati tanq̃ forenſes. z idem contingit ipſis peruſinis in ciuitate Senarum. Nũc cautẽ quidam ciuis peruſinus nitit' vt precta ciuilitas in ciuitate Senarũ ſibi obſeruet'. ita q̃ in omnibus habeat' z tractet' tanq̃ originarius ciuis ſenenſis ſicut in ciuilitatis cõceſſione continetur: reluctantibus ciuibus ſenenſibus ob cãs predictas. Querit' q̃d iuris.

IEſu xp̃i ſaluatoris poſtulato ex corde ſuffragio vñ primo q̃ dñus peruſinus poſſit iuridice dicta ciuilitate in ſenenſi ciuitate vti: tuz quia priuilegia debẽt eſſe perpetua. xxv. q. ij. c. i. z ij. z in regula decet. de regu. iur: li. vi. tum q; fuerunt conceſſa non ſubditis. z per cõſequens ſunt irreuocabilia iuxta no. per inno. in. c. nouit. de iudi. tum quia tranſiuerũt in quaſi contractum cũ peruſini conceſſerũt ciuilitatem z immunitatẽ ſenenſibus propter conceſſionẽ ab eis fiendam. ergo talis cõceſſio irreuocabilis iuxta id quod legit' z no. maxime per Bar. in l. penul. z l. ambitioſa. ff. de decre. ab ord. facit. Nec obſtare habet ſubiugatio ſequens ciuitatis Peruſine. q; licet ciuitas ſit ſub dño nihilomin' põt ex cõtractu facere ciuẽ qui alis nõ eſt ciuis vt probat' in l. i. in p̃n. ff. ad muni. z hoc ibi aperte firmat Bar. ad idẽ ter. fz lfaz q̃ habet electio in l. fi. C. de incolis. li. x. facit ter. iuncta glo. i. l. edificia. ff. de ver. ſig. nec etiã hz obuiare nõ obſeruãtia in q̃ buſdã ciuibus tum q; illi nõ allegarunt hoc priuilegiuz. tum quia licet aliqui ſponte ſoluerint z nõ fuerit vſi illo priuilegio non per hoc renunciatur in reliquis actibus priuilegio z libertati vt videt' notabilis ter. in l. voluntarie. C. de excuſa. tuto. tum q; cũ priuilegiũ illud fuerit cõceſſum toti populo ciuitatis nõ potuerunt alicq particulares nõ cõſtituentes ſaltem maiorẽ partẽ populi illi priuilegio per eorũ p̃trauentionem tacite renuntiare ar. eorũ que no. inno. in. c. accidentib' de priuile. poteſt enĩ quis renuntiare iuri z fauori q̃tenus tãgit' pſonã ſuã nõ aũt quatenus pſonã alteri' ad hoc quod legit' z no. in. c. dilecti. z. c. ſi. diligenti de ſo. compe. z in l. ſicq̃s in cõſcribendo. C. de pactis. z. c. ad apoſtolica. de regu. cuz ſi.

¶ Sed bis minime in cãu noſtro militantibus arbitror dictum peruſinum non poſſe inuitis ciuibus ſenenſibus illa immunitate z ciuilitate vti cum illa ſit ex infra allegandis cauſis extincta z ſublata. Adduco: in hanc ſententiam quia dicte immunitatis z ciuilitatis conceſſiones fuerunt reſpectiue z reciproce conceſſe. nulla enim conceſſio fuit in ſe pura ſed quelibet fuit facta reſpectu alterius obtente ſeu obtinende. vnde peruſini non conceſſiſſent illam immunitatem ſenẽſib' niſi pp cõceſſionẽ p̃ſimilẽ a ſenẽſib' obtinẽdã. et ita eẽ ſenẽſes ñ p̃ceſſiſſẽt niſi pp p̃ceſſionẽ eis a puſinis fcãz vt ſat' ex vtriuſq; priuilegij tenore perpenditur. ergo ceſſante conceſſione facta per peruſinos illico ceſſauit z extincta fuit conceſſio eis facta p ſenenſes. q; ceſſante cauſa priuilegij ceſſat priuilegiũ in. l. generaliter. C. de epi. z cle. z. xvi. q. i. generaliter. cũ glo. ſua. facit. l. ex facto. z quod ibi no. ff. de vul. z pup. z. c. ſuggeſtum de ſpon. z facit in ar. totus titulus ffozũ z. C. de cõdi. ob cauſam. z optime facit. l. quero. §. inter locatorem. ff. loca. vbi habet' q̃ ſi locator. p̃miſit ſub certa pena nõ expellere intra tpa locationis cõductorem intelligit' illa tacita cõditio reſpectu cuius locauit. ſ. ſi penſionem conuentã cõductor ſoluerit alias autẽ ille ceſſante a ſolutione poteſt ſine pene metu expelli. Et per illum ter. dicit ibi Bart. q̃ ſi p̃miſit filiuz nõ exheredare intelligit' niſi cãm exheredationis filius dederit vt in. l. quidam cum filium. ff. de ver. obli. Itẽ ſi promiſit te nõ offendere intelligitur niſi cãm offenſionis cõmiſeris vt. l. qui ſeruum. ff. de verb. obli. Ad enĩ quod tacite ineſt habet' p̃ expreſſio. l. cum quis. ff. ſi cer. pe. Et generaliter dixit Bar. illũ §. notandum ad omnes cõtractus in quibus vltro citroq; aliquid promittitur vt quis non teneatur ad implere cum effectu ſi per aduerſam partem omnia ſeruata non ſunt. facit. l. iulianus. §. offeri. ff. de acti. emp. z. l. ediles. §. ſi. cum. l. ſequẽti. ff. de edi. edic. z regula fruſtra fidem quis poſtulat. de reg. iur. li. vi. z quod ibi nota. per. Jo. an. z per Cy. in. l. cum pponas. C. de pac. z facit ter. in. l. cũ precibus. C. de preſcrip. ver. z quod legitur z no. in. c. peruenit. de iureiuran. z. c. conſtitutus. de penis. z. xxiij. q. ij. c. qđ deo pari. Quod autem amiſſa libertate emanuerit ſaltem pro maiori parte immunitas cõceſſas per ciues peruſinos facile ꝓbatur: imponere vectigalia pedagia exigere gabellas z preſtationes ordinarias z extraordinarias inſtituere z iniungere pertinet ad principem nõ autẽ ad ciuitatẽ non liberam vt ꝓbat' in l. vectigalia. ff. de public. z in l. vnica. queſint regalia col. x. z in. c. ſuper quibuſdã. de ver. ſig. z expreſſius probatur in l. ij. C. noua vecti. q̃nimmo plus dixit Bar. in l. vnica. C. de ſup indi. li. x. videlicet q̃ ciuitas non libera nõ poteſt imponere collectam ſuis ciuib' etiam pro vtilitate publica ſine principis conſenſu licet poſſit imponere pro neceſſitate imminente ipſi ciuitati ut propter debita ſoluenda. z ſic debet intelligi quod legitur z not. in l. iiij. §. actori. ff. de re iudi. z in. l. i. ff. quod cuiuſq; iu. no. Sicut autem non poteſt ciuitas non libera iſta onera imponere: ita z fortius nec exemptionem alicui concedere: quia non poteſt in preiudicium iurium principis ſtatutum ſeu ordinamentum vel priuilegiuz edere ut no. Bar. in l. omnes populi. ff. de iuſti z iur. z clare probatur in l. omnes. C. de anno z tribu. vbi patet q̃ nemo citra principem poteſt immunitatez prestare ſuper iuribus debitis principi z ibi per Bar. facit ad idẽ quod legitur z no. in l. fi. §. ſiquis profeſſus. ff. de publi. z optime. c. venientes. de iur. iuran. z ſpecialiter in caſu noſtro voluit Bar. in l. ſi maritus. ff. de adul. vbi dicit q̃ ciuitas nõ põt facere vt q̃s habeat' p̃ non ciue niſi in p̃tinẽtibus ad ipam ciuitatẽ. ſecus aũt q̃ ad p̃tinẽtia ad principem. cũ q̃ ciuitas Peruſina cõceſſerit immunitatẽ z ciuilitatez ciuibus ſenenſibus reſpectu gabellaruz non ſoluendaruz z pedagiorum: que omnia pertinẽt ad principem: ergo perdita libertate illud priuilegium fuit annihilatuz p̃ſertim contra romanã eccleſiam que eſt vere dña illius ciuitatis: vñ expulſo domio eccleſie non potuerũt ciues alicq̃d concedere vel ſtatuere de pertinentibus ad romanã eccleſiam vt in. d. c. venientes. de iure. iurando z quod legitur z no. in. c. quãto. lxiij. di. z aperte voluit Bar. in. d. l. omnes populi. ff. de iuſti. z iur. z per conſequens dz ceſſare priuilegium cõceſſum vt ſupra dixi. Ad idẽ facit quod in ſimili legitur z no. in. l. ſi vero. §. itẽ cum quidaz ff. loca. vbi patet q̃ etiã ſi caſu fortuito ꝓductor nõ põt preſtare operas locatõis nihilominus tenetur reſtituere mercedẽ perceptã ipſi locatori: preſertim cum hoc contingat ob odium peruſinorum arg. in l. ſi merces. §. culpe. ff. e. ti. Et hec ſufficerent ad excluſionẽ dicti priuilegij. ¶ Sed ad maiorem cautelam inferam alias cauſas perditõis huius priuilegij: vbicunq; quis directe venit contra priuilegium ſibi conceſſuz p̃ditur priuilegium per vnicam cõtrauencionẽ vt in. c. cum acceſſiſſent. in fi. de conſtit. z ibi per docto. z in. c. pro illoz. de p̃ben. z in. l. fi. C. iure do. impe. niſi fauor eccleſie aliud operet' z ſic loquitur. c. accidentibus. de priuileg. facit ad idez. xxxij. q. ij. cum renunciatur. ſed in caſu noſtro peruſini venerũt cõtra priuilegiũ ciuilitatis eius conceſſuz pluries z pluries ſoluendo gabellas in ciuitate Senarum tanq̃ extranei: z idem fecerunt ciues ſenenſes in ciuitate Peruſina: ergo fuit tacite renunciatum mutuo priuilegio. nec obſtat ſi dicatur q̃ ſingulares ciues non potuerũt hoc facere, in preiudicium omniuz ciuium. q; illud verum niſi totiens fuiſſet facta contrauẽtio q̃ veriſimiliter pueniſſet ad notitiam ciuium. nam tunc videtur ciues approbare. arg. eius quod no. Jnno. in. c. bone. ij. de poſtu. prela. Et preſertim in caſu noſtro in quo per decennũ z vltra non fuerunt dicta priuilegia obſeruata z ſic ſaltem fuit inducta conſuetudo in contrarium vt in terminis noſtris no. Cy. in. d. le. voluntarie. C. de ex. cu. tuto. ¶ Preterea z vltimo ſi detur priuilegium ad aliquid faciendum: z illud nõ fiat infra decennium perditur priuilegium vt notanter probatur in l. vna. ff. de nundi. z hoc firmat ibi Bar. dicens per illũ ter. q̃ ſi ciuitas habens priuilegium ſuper ſtudio generali nõ vtitur illo infra decenium perdit illud. ergo fortius i caſu noſtro pditur ſaltẽ per lapſum decennij in quo non ſoluz fuerunt vſi ſed expreſſe p̃uenerunt ſoluẽdo tanq̃ forenſes. fortiꝰ enim perditur priuilegiũ contraueniendo q̃ non vtendo vt no. in. d. c. cũ acceſſiſſent. z preſertim in caſu nr̃o in q̃ ciues ſenenſes fuerũt plies z pluries coacti ſoluere i ciuitate Peruſina tanq̃ forenſes. vnde debebãt ipſi peruſini obſeruare ſuũ priuilegium erga ſenenſes ſi. volebãt vt eis obſeruaretur eis conceſſum a ſenenſibus: quia fruſtra quis poſtulat fidem ſibi ab eo ſeruari qui fidem a ſe preſtitam ſeruare recuſat vt in regula fruſtra. de regu. iur. li. vi. cum ſimilibus ſuperius allegatis. nec obſtat ſi dicatur q̃ priuilegium non fuit allegatũ in ciuitate Peruſina quia immo tacite fuit allegatum dum allegabant ad ſolutionẽ euitandã ſe eſſe ſenẽſes vt patet in actis Item quia ſatis eſt q̃ per non vſum ſit inducta conſuetudo i

contrariũ. l.

contrarium in.l. de q̃bus 7.l. diuturna.ff. de legi: 7. iiij. di. §. eges. ꝓterea fruſta allegaſſent priuilegiũ quod iam eſſet Inullum 7 anihilatũ in aduentu ꝓncipis vt ſupra dixi facit. l. decernimus .cum materia ſua. C. de ſa. ſan. eccle. Et hec ſufficiant. Laus deo. ¶ Nico. abbas Sic. ꝑa n. ¶ Con. lxij.

IN cõtroverſia orta iter ducẽ Burgundi ex una 7 ducẽ Auſtrice ex alia partibus ex q̃buſdã capitulis pacis inter eos facte. ¶ Jeſu xꝑi ſaluatoris ꝑſidio et corde poſtulato. attingã ex ordine dubia iurta mihi conſultationẽ ꝓpoſitã. Et i ordine illud primo occurrit. An illa quattuordeci loca i cõſultatione exꝓſſa que dux Burgũdie aſſerit fore fortilitia 7 ad ſe ſpectare vigore capitulorũ pacis inite ſint ſibi adiudicãda An uero ꝓtineãt ad ducem Auſtrie 7 ſint ſibi dimittẽda ad quẽ indubie ꝓtinebãt ante guerrã inchoatã. Videt ꝓma facie q̃ ſint duci Burgũdie adiudicãda nõ obſtante arbitramẽto ꝓpm tridentinũ lato quẽ i vno ex dictis pacis capitulo expreſſe actũ extitit q̃ oia caſtra 7 loca acq̃ſita 7 acquirẽda ꝑ ducẽ Burgũdie vſq; ad cõcluſionẽ illius pacis ſint. 7 remaneant cũ eorũ iuriſdicti onibus 7 ꝓtinẽtijs ipſi duci Burgundie. hoc tamẽ declarato q̃ ville 7 quecũq; loca tridentini territorij ſique forent q̃ nõ eſſent de diſtrictibus iuriſdictionibus aut ꝓtinẽtijs ſupra ſcriptis acquiſitis 7 nõ haberent niſi cãpanilia tm̃ aut cãpanilia cũ eccleſijs ſolũ vel etiã eccleſiã ſine campanilibus fortificatã vel eſſent ſine eccleſijs 7 cãpanilibus 7 ſine fortilitijs 7 verteret dubiũ quoꝝ eſſent quoniã partiũ q̃libet aſſereret eas eſſe ſuas de ipſis ſtet ad arbitriũ 7 iudicium domini epiſcopi tridentini ꝛc. Cũ autẽ iſta quattuordeci loca nunc poſtulata q̃ ducẽ Burgundie ſint de acq̃ſitis durante guerra. ergo ſunt ſibi adiudicanda. nihil eni tã congruũ ẽ fidei humane q̃ ea que partibus placuerũt ſeruare ut dicit ter. in. l. i. ff. de pactis. in pricipio. 7 alibi dicit ter. ſtudioſe. agendũ ẽ vt eaque promittunt opere compleant ut in. c. iij. de pactis q̃nimo eccleſia vt pax ſeruet. interponit ſe iperioſe etiã inter laicos vt pacta initia ſuam obtineant firmitatẽ vt in. c. i. 7 qõ ibi nota. eo. ti. Quod autẽ iſta loca fuerunt de acquiſitis probat dux. Burgundie per iuramenta fidelitatis ab habitoribus illorum locorum tempore acquiſitionis ſibi ꝓſtita. nam per iuramentum fidelitatis probatur poſſeſſio vt in. c. longinquitate. xij. q. ij. 7 in. c. ſi diligenti. de preſcrip. 7 ibi expreſſius hoc tenet ibi. Jo. an. nec hmic ſentẽtie ſeu in tẽtioni ducis Brugũdie repugnat iuridice arbitramẽtum latum per epiſcopum tridentinum. quoniam illa loca tã q̃ fortilitia non veniebant in compromiſſa. finit eni cõpromiſſum de villis ſeu locis ſine fortilitijs ꝛc. vt ſupra dictum eſt. qualia non ſunt hec. ergo arbitramentum in hac parte ipſo iure fuit nullum cum arbiter nullam habeat poteſtatem circa incompromiſſo non cõpbenſa ut in. c. cum dilectus. de arbi. 7 in. l. non diſtinguemus. §. de officio. 7 in. l. ſi cum dies. §. plenum. ff. de arbi. hinc notanter voluit ¶ Bartolus in. l. acquiliana. ff. de tranſſatio. q̃ ſi fuit cõpromiſſum de vna re non poteſt arbiter illam rem vni adiudicare 7 alteram partẽ condemnare vt det aliquam aliam rem in compromiſſo non deducatur licet poſſit arbitrari vt det certam quantitatẽ pecunie ꝑ illa re vt inſti. de offi. iudi. §. officiuz. 7 de hoc plenius per eum in dicta. l. ſi ergo in compẽſationẽ rei compromiſſe nõ poteſt arbiter extendere manum in rem extrinſecam. fortius non licuit hoc caſu epiſcopo tridentino arbitratori extendere poteſtatẽ ſuam ad hec loca que nullaz comunionem habebant cum rebus in compromiſſo deductis. ¶ Sed in diuerſam partẽ predictis minime obſtantibus motus ſum pluribus rõnibus 7 permaxime vna reſpectu cuius nullũ video ſubterfugiũ que eſt hec. Cũ enim arbitramẽ tum fuerit latũ per epm̃ tridentinũ ſuper omnib' locis territorij tridentini in fauorem ducis Auſtrie quibuſdam ſpecifice nominatis exceptis 7 adiudicatis ducis Burgũdie 7 tale arbitramentũ dicat' per vtranq; partẽ emologatuz 7 approbatum: ergo nunc nõ poteſt allegari poteſtatis vel iuſtitie defectus. cũ nedum arbitramentũ ſed ſententiam quãcunq; ex poteſtatis dẽfectu nulla poſſit per partes ex poſt facto approbari vt habeat non vim ſentẽtie ſed cuiuſdam pacti 7 ꝟctus: ita q̃ talis ſentẽtia decetero impugnari nõ põt. ter. eſt apert' in. l. ij. C. cõunia vtriuſq; iudi. 7 clarius hoc voluit Bar. poſt glo. in. l. i. C. qui ꝑ ſua iuriſdi. no. glo. 7 moderni poſt eã in. c. ſignificaſti. de ſo. compe. fortius ergo potuit approbari arbitramentũ quantumcũq; nullum ar. in. l. cũ antea. 7 quod ibi no. ꝑ docto. C. de arbi. nec mirũ cum nõ ſumat vires ſuas ex poteſtate arbitrãtis ſeu ſentẽtiãtis ſed vigore contractus ſeu pacti tacite miti ex approbatione ſeu emologatione ſecuta vt no. in dictis iuribus. Et ꝑ hec ſoluitur contrariuz q̃ formari poſſet de notatis per glo. in cle. i. de ſequeſt. poſſ. 7 fruc. vbi concluditur in effectu q̃ licet aliquo iure remoueatur facultas allegandi nullitatem contra ſententiã. poteſt tm̃ allegari nullitas ex iuriſdictionis defectu proueniens: ita videtur in ꝓpoſito dicendũ q̃ licet dictũ fuerit in capitulo pacis vt cõtra diffinitionẽ epiſcopi tridentini arbitratoris nihil poſſit opponi: poterit tamẽ dici de poteſtatis defectu. Dico eni illã glo. ponere caſum ſatis diuerſum a noſtro. nos eniz loq̃mur quando partes approbarunt arbitramentum ex poſt facto: vigore cuius approbationis videntur nouiter contrahere 7 paciſci ſuper exꝓſſis in arbitramento vt in iuribus ſupius allegatis: glo. vero allegata in contrarium procedit vbi nõ intervenit conſenſus partium ſed ius vel ſtatutum remouet facultatem dicendi contra ſententiam de nullitate: quo caſu licet allegare nullitatẽ proueniẽtẽ ex iuriſdictionis defectu 7 ratio eſt quia ſtatutum ſeu ius in remouenda exceptione fundat ſe ſuper ſententia. ¶ Exceptio autem negans iuriſdictionem remouet qualitatez ſententie ſuper qua ſe fundat ius ſeu ſtatutum: quia ſi fuit lata a iudice non ſuo non meret nomen ſententie vt in. l. iiij. §. cõdemnatum. ff. de re iudica. 7 in. c. ac ſi clerici. de iudi. 7. C. ſi a non compe. iudi. per totũ. ad hoc no abilis doctrina Barto. in. l. i. ff. quod vi aut clam. vbi per illum tex. 7 glo. voluit quandocunq; aliqua diſpoſitio tollens exceptionez fundat ſe ſuper qualitate. hoc non obſtante admittitur omnis exceptio per quam illi qualitati detrahitur: q̃ tunc non venitur contra diſpoſitionẽ. vnde ſi ſtatutum diſponit vt nulla exceptio admittat' contra inſtrumẽtũ publicum. põt nihilominus opponi q̃ illud inſtrumentũ non fuit conditũ a notario q̃ per hoc non remouetur qualitas publici inſtrumẽti. 7 idem in ſimilib' vt ibi no. per Bar. Hec autẽ in caſu noſtro minie obſtãt vt luce clarius patet ex predictis. ¶ ꝓterea 7 ſcõo videtur q̃ etiaz ceſſante emologatiõe ꝓdicta ſententiã duz eſt pro dicto duce Auſtrie Cum. n. fuiſſet in capitulis pacis actum q̃ ſi contẽtio aliqua verteretur inter dictas partes ſuper villis 7 quibuſcũq; locis territorij tridẽtini que non haberẽt niſi campanilia tm̃ ꝛc. vt ſupra dictũ eſt ita q̃ eſſent ſine fortilitijs q̃ de ipſis ſtetur ad arbitriuz 7 iudiciũ epiſcopi tridẽtini. Et inter partes fuit diſputatum ſeu potuiſſet merito dubitari: an quedã loca dicerẽtur eſſe ſine fortilitijs potuit iuridice 7 cum bona conſcientia dictus epiſcopus facto compromiſſo generali ſuper omnibus locis ꝛc. declarare que ſunt illa loca que dicantur eſſe cũ fortilitijs vl̃ ſine ad effectũ decernẽdi ſuper illis quoꝝ eſſent vt ſic omnis diſcordia ſeu fomes diſcordie tolleretur. Iz in cõ promiſſo exꝓſſe non fuiſſet dictũ vt diceret que loca dicantur ſine fortilitijs ſed vt diceret ſuper illis locis cuius eſſent; Dico q̃ iz arbiter non poſſit ſententiare circa omnino aliena ab exꝓſſis quo caſu intelligi debent iura ſuperius ꝑ me allegata. poteſt tamẽ decernere 7 ſententiare. de coherentibus exꝓſſis ſine quibus nequeũt exꝓſſa comode termiari. Ad hoc allego glo. notabilem in dicto. c. cum dilectus. de arbi. 7 idem voluit ibi Jnno. 7 glo. iuris ciuilis in. d. l. non diſtinguemus: §. de offici. Queſtio autẽ iſta ad quem pertineret dicta loca non potuiſſet comodo decidi niſi determinaretur prius queſtio ꝓambula an illa loca dicantur ſine fortilitijs vt ſic comprehendãtur in compromiſſo: alias. n. quelibet pars potuiſſet dicere illa loca eſſe cum fortilitijs vel ſine: 7 ſic de facili fuiſſet rupta par. ad cuius conſeruationẽ partes ita libere poſuerunt ſe in manibus epi tridẽtini, ꝓ hoc. c. in causis. de electio. iuncta glo. in verbo q̃ vero in fi. vbi colligitur q̃ data poteſtate eligendi per compromiſſum videtur tacite data poteſtate poſtulandi quia omnia que ſunt vicina 7 coniuncta mandato tacite veniunt vt ibi. Item facit quod in ſimili habetur in iudicio ordinario vel delegato cui data poteſtate ſuper principali iure intelligitur acceſſorie data in cognoſcendo an illa cauſa ad ſuam poteſtatẽ pertineat vt. l. ſi quis ex aliena. ff. de iudi. 7 l. ij. ſiquis in ius doc. nõ vbi per Bar. 7. c. ſuper litteris. de reſcript. vbi per Jnno. 7 alios doctores hinc dixit glo. notablis in. c. i. de offic. delega. li. vi. q̃ Iz conſeruator datus per papam in fauorem alicuius eccleſie neque at de iure cognoſcere niſi de iniurijs notorijs tamẽ ſi negat' per partem iniuriam eſſe notoriã poterit ſuper hoc ſummarie cognoſcere 7 ſuper hoc ꝓnunciare Iz ſimpliciter datus ſit ſuper notorio. Ad idem ter. iuncta glo. in. c. cum perſone.

de priuileg.li.vi.z.in.c.i.de penis.eo.li.vbi etiã per glo. Pre terea videmus q̃ mãdatũ nõ extenditur vltra comprehen sa in mandato quinimmo loquitur p verba tatiua dicens q̃ procurator ad illa solummodo intelligitur constitutus q̃ i cõmissionis litteris inueniuntur expressa vt nota.in.c.cum olim.el primo de offi.deleg.z tamẽ potest procurator agere eaque sunt preparatoria mandato licet nõ sint in mandato expressa vt no.in.l.ad rem mobilem.z.l.ad legatũ.ff.de pro cura. Item potest exercere id quod est prope mandatũ vt i dicto.c.in causis.de elec.z de renuntia.c.post translationẽ.z.ff. iudic.sol.l.iam tamen.§.vltimo. Item prorogare potest mã datum ad accessoria ipsius siue sequelã vt.ff. de institu.l.cui cunque.§.si ei apud quem.z hoc notanter fiirmauit glo.in dicto.c.cum olim. Idem ergo dicendũ i casu nostro.z tanto fortius quanto partes tacite videntur voluisse vt dictus epi scopus tridẽtinus esset generalis decisor questionum que possent oriri ex capitulis pacis super rebus acquisitis seu traditis vt par suis finibus conseruaretur.

¶ Tertio principaliter facit quia i dubio debet fieri interpre tatio vt dispositio teneat.vt.in.l.quoties.ff.de verbo.obli.z.c. abbate.de verbo.signif. Hinc est q̃ verba etã impropriant' z extendunt' vltra vim ꝓpriam vt salua sit dispositio vt notabi liter probat' in.c.si nia.de sente.excõ.li.vi.facit.l.si ita stipu latus fuero per te.ff.de uerbo.obli.facit qđ notat Bal.in.c.i. de capi.qui.cu.ven.coll.x.z Archidi.xiij.q.i.c.i. Preserti cũ dux Austrie certet hic de dãno vitãdo z dux Burgundie de lucro captando iuxta ea que leguñt' z notant' in.l.apud cel sum.§.marcellus.ff.de dolo excep.z i.c.dilecti.de except.z p Bar.in.l.cũ mulier.ff.sol.matri. Ad idẽ facit theorica.Bar. in.l.oẽs populi.ff.de iusti.z iur.z.l.nõ dubiũ.C.de legi. qua cauetur q̃ i statutis z alijs dispositionibus debet fieri stri cta vel larga interpretatio nequis sine legitima causa patia tur damnum alter vero sentiat lucrũ.ad quod optime facit. l.vt gradatim.ff.de mune.z hon.z.l.ij.C.de nora.z.c.cũ di lectus.de cõsue. Reliqua patebũt ex responsionibus ad con traria. Et primo dum dicitur illa quattuordecim loca fuis se acquisita durante guerra.z sic nullo modo uenerunt in cõ promissum. Respondetur dupliciter. Primo negando al legationem in facto fore ueram.non enim potuerunt rusti ci z incolle locorum illa loca in ducem Burgundie transfer re cum ipsi non possiderent nec nomine proprio nec nomine ducis Austrie sed possiderentur a duce Austrie ut voluit Jn no.in.c.olim.ei primo.z olim.iij.de resti.spo. Jurisdictionẽ enim quam habeat dux Austrie in personas hominum non potuit ipse perdere sicut nec ex solo facto dominiuz.quia cũ iurisdictio sit res incorporabilis solo animo detinet' nec põt perdi sine scia z patiẽtia possidẽtis ut i.iu.l.ij.C.de fui.z aq̃ z ibi p doc.z no.in.l.i.ff.de iti.actuq; priua.plene p Jnno.i. c.bone.el.ij.de postu.ꝓla.z in.c.conquerente.de offi.ord. z.c.dilectus.de capel.mona.z in.c.olim.ij.de rest.spo.z mul tis alijs locis. Hic autẽ in pdicione non interuenit patientia ducis Austrie qui illã iurisdictionẽ possidebat vt statiz dicã. Idem dicam respectu locorũ cum enim dux Austrie illa lo ca possiderit per se non perdidit ciuilẽ possessionez per ingres sum ducis Burgundie sed tñ naturalẽ vt.in.l.clam posside re.§.p ad nundinas.z.l.peregre.ff.de acqui.pos.z in.l.olim. el ꝓmo.de resti.spo.vbi p glo.z doc. Jn duobus enim casibus perdit' ciuilis hoc casu. Primus q̃ possessor venit violenter z nõ fuit admissus. Secũdus q̃ iuit ad possionem suã.quia suspicabat' se posse repelli vt no.i iuribus preall. Sed i casu nostro nentrũ horũ accidit: quia dux Austrie nitebat' cõgre gare gentes q̃ poterat vt recuperet illa z alia loca pdita nec diuertit ad alienanegocia: z q̃q̃ Bar.in.l.i.C.vñ.vi.dixe rit q̃ debet antiquus possessor recuperare infra triduum tñ melius attingit materiã in.l.iij.§.cum igit'.ff.de vi z vi arg. ibi.n.dixit q̃ debet cõsiderari qualitas facti z personaꝝ z c. vnde diceret' quẽ facere incõtinenti si veniret ad recuperan dũ infra sex menses.vt si oportuit congregare magnũ exerci tũ z c. Et hec opinio cõiter tenet'; z videt' demente glo.in.c.si gnificasti.de hõi.que dicit q̃ incontinenti dz propulsare vim si facit q̃ citi' comode potest aliena negotia non deuertẽdo. Certũ est q̃ anteq̃ acq̃siuerit dux Burgundie cuilez possef sionem non vi illa loca aquisiuisse vt probat' ex his q̃ leguñt' z no.in dictis iuribus z maxime in dcõ.c.olim.el primo. Pre terea z secundo potest facilius responderi q̃ presuppositio q̃ illa loca,prius aq̃siuisset ac tñ ex quo arbitramentum sup bis approbauit,nõ potest amplius cõtrauenire per ea que supi' plene dcã sunt alia fuerũt.s.soluta in fortificatiõe partis con trarie. Et hec sufficiant quo ad primũ dubium.

¶ Secundo principaliter inter dictas ptes versat' in dubiuz an q̃dã ville z terre territorij Tridẽtini sub noie pertinentiz ruz z iurisdictionũ petite p ducẽ Burgundie debeant corref pondere castris eidem duci Burgundie adiudicatis vigore dicte pacis an vero ciuitati Tridentini per cõsequens debe ant subijci duci Austrie q̃ est dñs Tridenti. Et primo videt' q̃ debeant correspondere dictis castris: z per cõsequens de bent esse illa loca subiecta duci Burgundie cuz omnibus iu ribus iurisdictionibus z ptinentijs suis.sed iste ville z terre que dicunt' numero.cxxij.sunt de pertinentijs illorũ castri: ergo debẽt dicto duci adiudicari.maior patet ex tenore capi tulorũ pacis minor probat' sic.castrũ de iure cõmuni non ha bet ptinẽtias nec iurisdictionẽ vt no.Jnno.in.c.cuz ad sedẽ. de resti.spo.z facit quod no.Bar.in.l.i.ff.de vã.infe. Sz ex statutis ẽ,puissionibus superiorũ castra habẽt hodie certum territoriũ.z sic debet intelligi Jnnoc.in.c.z litteris.de iure pa. Cum aũt petitur vel adiudicat' aliqua res cũ pertinẽtijs suis nomine ptinentiarum veniunt que spectarunt ad rẽ pe titã seu adiudicatã de iure cõi statuto z consuetudine loci vt nota.Jnnocen.i.c.ex litteris.de iurepa.z in.c.ad sedem.pal. Sed de consuetudine loci est vt ville z terre petite contri buerunt cum dictis castris ad onera illis castris incũbentia Item liberant quo ad iurisdictionẽ z obedientiam officiali bus dictorum castrorum:ergo sunt de pertinẽtijs illorum ca strorum.maior ꝓbatur iure.minor ꝓsupponitur in factor:cõ sequẽtia ꝓbat' ar.l.i.ff.ad muni.vbi patet q̃ eo ipso q̃ aliqs recipitur inciuitate vt subeat onera vna cum alijs acquirit iu ra ciuilitatis ad idez.l.quod conclaue.ff.de dam.infec.vbi ps q̃ si certum edificium attribuitur vsui alicuius domus videt' de pertinentijs illius domus.

¶ Sed contrariam sniam arbitror veriorem.moueor prin cipaliter q2 in facto mihi presupponitur q̃ dicta loca petita per ducem Burgundie tanq̃ pertinẽtia ad dicta castra sunt interritorio Tridẽti z q̃ secundũ statuta illius ciuitatis sunt de pertinẽtijs z iuribus z iurisdictionibus illius ciuitatis z etiam ipsa retroactis temporibus maxime ante guerram ci uitati quo ad iurisdictionẽ reuera respõdebãt.z hoc dicit' cõ stare ex testib' z scripturis ex archiuo ciuitatis. publico sum ptis non autem responderũt illis castris nisi forsan aliqua q̃ nouitatum tempore. Si enim predicta vera in facto sunt ꝓ bo apertissime q̃ dicta loca nõ sunt ad iudicãda ratione per tinentiarum duci Burgundie. vt enim scilicet argumentan do partem contrariam dixi appellatione pertinẽtiaruz veni unt ea que ad rem pertinent iure cõmuni aut statuto parti culari aut consuetudine:sed si predicta diligenter põderent' dicta loca petita sunt de pertinẽtijs ciuitatis non solum iure cõi sed etiaz consuetudine z statuto loci. Be iure cõi patet q2 sunt in territorio ciuitatis vt probat' in.l.edificia.z.l.qui i co mitatibus.ff.de ver.sig.z.l.qui ex vico.ad muni.z.l.i.§.vltẽ. de of.prefec.vr.facit optime quod not. Bar.in.l.ũ.ff.d.ver. sig.quod legit' z no.in.c.si ciuitas.de sen.exc.li.vi.z per glo. in.c.i.de vsur.e.li.q̃ aũt fuit de ptinẽtijs ex dispõne patet ex statuto ciuitatis statutũ autem potest concurrere cũ iure cõi vt legitur z no.in.c.i.de ꝓsti.li.vi.z.c.sopite.de sensi. Be cõsue tudine autẽ probatur ꝓ testes z per scripturas ꝓdutas ex archiuo publico quod retroactis temporib' responderunt i omnibus ciuitati modo predicto.testes autez z scripture an tique maxime ex archiuo publico ꝓducte bene ꝓbant ptinẽ tias vt in.c.cum causam.de proba.z in auten.ad hec.C.d fi. instru.z.c.ad audientiam.de prescript.ergo concluditur q̃ predicta loca non possunt peti tanq̃ pertinẽtia ad dicta ca stra sed relinquẽda sb obediẽtia z ditiõe ducis Austrie cui est sbiecta ciuitas tridentina.nec bz predictis obstare q̃ alicꝫ bus temporibus maxime durante ista guerra correspondē runt illis castris q2 deputatio que fit casualiter secundũ exi gentiam temporum non habet rei naturã alterare vt elegã ter ꝓbatur in.l.quesitum.in ꝓn.z.l.fi.ff.de leg.iij.vbi ꝓbat' q̃ qui studioꝝ causa abest non videtur abesse.z per illuz ter. firmat ibi Bar.in ꝓn.q̃ si per mille annos staret scholaris in studio non sortitur ibi domicilium ex quo habet animũ re deundi ad partes z in fi.ibi ꝓbatur q̃ id quod casualiter abest non videtur abesse nec is qui casualiter adest videtur adesse.ad idem bonus tex in.l.generali.§.uxori.ff.de vsu fru.ubi ꝓbatur q̃ legato usufructui domorum z omniũ rerum que sunt in domibus non veniunt que causa mercis erant in domo

erant in domo lz quod plus est testator aliqd excepisset a legato ut quia dixi excepto argento unde lz exceptio firmetregulam in non exceptuatis non tamē eam dilatet ut cōprehē dat ea q̄ erāt natura nō comprehendit vt ibi ꝓbat elegan ter z firmat ibi Bar. qui p illum ter. dixit q̄ si testator legauit. uxori omnia que erāt in domo nō veniunt ea que hēbat testator in domo causa vēdendi q̄ ex quo sunt ibi casualiter z ad tēpus non vident esse i domo ita dico ad propositū q̄ licet casualiter propter expeditiā guerrarū ille terre seu ville fuerunt institute vt corresponderent illius castris non per hoc uidentur de ptinētijs castri nisi deputatio illa fuisset facta in perpetuū quid in dubio non est ꝑsumendū .ne cōtinga alienatio bonorum z iurium ciuitatis que de facili nō est presumenda: imo cum solēnitate nō modica est explicanda ut legitur z no. in l. fi. C. de vend. rebus ciui. li. xi. z p Bar. in l. ꝓhibere. ff. quod vi aut clam. quinimo nō notabiliter ꝓbat i dcā l. prohibere. §. illud q̄ mādato generali rei publice non venit suarū rerum alienatio. z multū no. Bar. ibi illum ter. dicit etiā ibi Bar. q̄ si aliqua ciuitas faceret t aliquod statutū causa alienationis fiende alicui tyranno q̄ talis alienatio z omnia que facta sunt possent reuocari q̄i facta iusto metu ar. eorum que leguntur z notā. in l. i. §. que honerande. ff. quarū regum am. nō da. z in l. ad inuidiam. C. quod me. ca. Et per hec patet responsio ad cōtraria.

¶ Circa tertiū dubium an loca Ponde Scantu Gearifalegii Ualuo e Pelagagi sint vallis sancti Martini z vallis Martine, z Lemē superius z Lemen inferius sint de ptinentijs dicte vallis sancti Martini que fuit adiudicata duci Austrie ut sic per cōsequentiam etiam dicta loca videātur sibi adiudicata an uero sint. valles diuerse z seperate. z sic pertineant ad ducē Burgundie cui fuit adiudicata ciuitas Agrigentina in cuius territorio dē valles uidentur cōsistere. Et primo videt dictas valles specare z pertinere ad ducem Burgendie quoniam dicta ciuitas Agrigentina fuit eidem adiudicata cum toto suo territorio castris locis aquis. z passibus. z vallibus z montibus ac locis quibuscūq; qui z que sunt z cōprehenduntur de iure uel consuetudine. seu etiam possessione vel quasi in pertinentijs iurisdictionibus confinibus z destrictu territorio ꝛc. prout plenius cōstat ex capitolis dicte pacis. sed predicte valles sunt de territorio z ptinentijs dicte ciuitatis. Agrigentine saltī rōne possessionis vel q̄si ergo ptinēt ad ducē Burgundie minor ꝓbatur multipliciter. Prio q̄ dcē valles ꝑstituerunt obedētiā officialibus agrigensinēsibus p magna tēpora Ad hoc. l. i. §. urbem. ff. de offi. prefec. vr. z in c. licet. de proba. Itē q̄ i statutis z libris descriptionum z datiorum agrigentinorū appellant z noiant valles seperate z diuerse. ex diuersitate enim nominum colligitur rerū diuersitas. ut in l. si idē codicilli. C. de codic. ergo cū iste sint diuerse valles adiudicate a valle sancti Martini ipsi duci Austrie non debent venire alie valles diuerse sed debent remanere apud ducem Burgundie cui gener aliter fuit adiudicata ciuitate cum toto territorio z pertinentijs. ex seperatis enim non debet fieri illatio ut in c. ii. de transla. prela. z l. neque natales. C. de ꝓba. maxime quia sententia est stricti iuris vt in l. vnica. C. si vna sola plu. fue. cōdē. z in c. dilectus. de offic. ordi. not. Bar. in l. si expressum. ff. de appel. Tertio ꝓparte dci ducis Burgūdie facit. q̄ i dictis vallib' officiales ciuitat' Agrigētine ꝑcepta faciebāt z statutis illi' ciuitatis z viuit z istat' libris archiuij publici tanq̄ loca subiecta descripta reperiūt; q̄ oia satis innuunt illa loca cē de ptinentijs dicte ciuitatis p dictā l. i. ff. ad muni. z dicta l. i. §. cū vrbem. ff. de offi. prefec. ur. cū si. z maxime facit q̄ fossatū illa territoria diuidit. ergo nō possunt dici q̄ veniant sub noīe vallis sancti Martini.

¶ In ꝓriā ptē q̄ dicta loca veniāt accessorie ad vallē sancti martini faciūt etiā plura. Primo plurima insīa publica antiquitus cōfecta in dictis locis in q̄bus illa loca denominant valles sancti Martini: z sic veniūt oia appellatione vallis sancti Martini. Nam in factis antiq̄s nō modicā ꝓbationē faciunt talia verba enunciatiua sup cōfinibus vel vnitate seu situ locorū vt est glo. notabilis in. c. cū olim de censi. z idem ibi Inno. z glo. in. c. series. de testi. z. c. illud. de presump. q̄q̄ Bar. in l. pe. C. de iure delibe. dixerit q̄ talia verba faciunt fidē q̄n proferunt inter partes ar. eorū que leguntur z notan. l. optimā. C. de ꝓhen. z cōmit. stip. Sed potest dici q̄ tūc faciunt plenā fidē vt in dicta l. optimā. sed inter extraneos faciūt presumptionē nō modicā iuxta no. in dicto. c. fi. de success. ab inte. facit qd no. i. l. nuda. ff. de dona. Preterea in casu nostro verba illa fuerūt ꝓlata inter homines illorū locorū: ita q̄ debent facere maiorē fidē: maxime q̄ illi presumebant scire q̄litatē suorū locorum ar. in. c. videtur q̄ ma. ac. po. z in l. si chorus. ff. de leg. iij. z quod legitur z no. in. c. cū causa. de proba. in. c. ad audientiā de prescrip. vbi patet q̄ p libros antiquos seu scripturas probatur fines locorū. ff. de le. iij. l. ꝑdijs. §. titio. ¶ Secūdo facit ꝓduce Austrie quodā ꝓuilegiū antiquitus cōcessum p dictum ducem in quo illa loca cōprehendunt sub vno vocabulo vallis sancti Martini. z per idem ꝓuilegiū subijciuntur potestati alterius ciuitatis in criminalibus z ciuilibus magnis vt in eo cōtinent. vnde presupposito sine veritatis preiudicio q̄ illa loca fuissent de pertinentijs ciuitatis Agrigentine: tamen ex dispositione ꝓncipis potuerunt deputari vt essent de pertinētijs alterius ciuitatis. nam z ꝓuincia mutat z diuidit ex dispositione ꝓncipis. x. di. c. i. z in auc. ut iudi. sine quoq; suffra. §. hoc aūt. cū similibus. facit in simili quod legitur z not. in. c. sicut. de excessi. prelat. z. xvi. q. i. z tēporis. cum si. ¶ Ego stantibus istis probationibus ad inuicē conflictantibus arbitror dicendū q̄ si potest ꝓbari q̄ in uno illius guerre vl'i ꝓgressu de cuius pace nūc agit illa loca possiderentur per dictā ciuitatē Agrigentina tanq̄ existentia de territorio seu de ptinentijs suis q̄ iudicā dū esset ꝓ dicto duce Burgūdie vigore capitulorū dicte pacis. fuit enim sibi adiudicata seu donata ciuitas Agrigentina cuz toto suo territorio z pertinentijs que pertinerent ad dictam ciuitatem de iure consuetudine vel possessione seu quasi ꝛc. etiam si pertinerent de iure ad alium episcopatum vel haberent concessionē specialem dum tamen possiderent per ducem Austrie tpe incepte guerre vel abinde citra ꝛc. vt plenius colligitur ex capitulis pacis. Si autē hoc probari nō potest tunc puto illa loco adiudicada duci Austrie per supra dicta: z presertim q̄ ex quo per ipm ducē seu predecessorē ante guerram inceptam illa loca fuerunt translata quo ad criminalia z ciuilia magna in aliam ciuitatē ab illa, Agrigentia z in modicis habuerūt magistratum propriū desinerunt esse de territorio z ptinētijs ciuitatis Agrigentine z fuerunt de territorio z pertinentijs illius ciuitatis cui fuerunt dedicata: q̄ territoriū dicitur aterrēdo: vt notatur in l. pupillus. §. territoriuz. ff. de verbo. sig. vnde per illum tex. dixit ibi Bar. q̄ si aliqua ciuitas habet aliquod exercitiū in alio loco z ibi aliquis deliq̄t q̄ ptās ciuitatis potest illum punire rōne territorij q̄ satis videtur de territorio ciuitatis ex quo exercitus suus ibi terret z dominatur. Ad idez quod no. Bar. in l. i. ff. de dam. infec. vbi dicit q̄ si castrum habet magistratum ō p se z nō subijcitur ciuitati in qua est censetur in suis iuribus vt ciuitas ad idem quod no. Bal. in. c. i. §. ad hec. ff. de pac. iurafir. col. x. vbi dicit q̄ castrum ex se iure communi inspecto nō habet iurisdictionē nisi princeps sibi dederit vel illam prescripserit. facit quod idem Bal. no. in l. fi. C. si a non compe. iud. z Jo. an. in. c. cū. eterni. de re iudi. li. vi. vbi volunt q̄ si castrū habet iurisdictionē de p se nō sequit in aliquo ciuitatē. z idez videt velle Bar. in dicta l. i. de dam. infec. Cum ergo ex dispositiōe ducis Austrie ante guerrā facta illa loca nō subijcerent ciuitati Agrigentine. ergo cōcessa agrigētina ciuitate cum suo territorio z pertinētijs nō venūt illa loca cū nō sint de suo territorio vel pertinētijs. Et cū dux Austrie illā ciuitatem donauerit nō ex mera liberalitate. nō dz fieri larga interptatio sz extrictissima. q̄ in odiosis dz fieri stricta interptatō vt i regula odia restrigi. dreg. iu. li. vi. z iputāduz ē duci Burgundie q̄ ꝛbaliargi z dari nō concepit iuxta no. in l. veteribus. ff. de pact. Presumēdus ē. n. dux Burgūdie q̄ stricte intellexerit illa verba cū nō presumatur iactare suū. l. cū de idebito. ff. de ꝓba. facit glo. no. in l. cū quis. ff. si cer. peta. z tex. in c. super hoc. de renunc. Non obstāt contraria superius allegata in fauorem ducis Burgundie. Primū enim fatenduz est sed negatur verum esse in facto.

¶ Ad alia vero simul respondēdo: dico q̄ licet datia z alia onera quecunq; contulerint z subierit illa loca cum ciuitate Agrigentina: tamē cum hec potuerint contingere ante deputationem z translationē factam per dōm Austrie nō probāt q̄ sint de presenti de territorio illius ciuitatis z pro supposito q̄ aliquādo cōtulerint casualr ad tps: per hoc desinūt habere naturam destinctam p. l. generali. §. vroi. ff. de vsufructu. z l. quesitum. in pr. in. z in fi. ff. de leg. iu. Oportet enim probare q̄ post illam concessionē seu translationē ciuitas Agrigentine possiderit illa bona tanto tempore tanq̄ eius perti-

nentia q fuerit legitime prescripta ar.in.c.ad audientiã.de prescrip.z in.l.fi.C.fi.regum. Ad id aũt quod dicitur denominatione põt responderi dupliciter. Prio q presuppositoq illa loca sint diuersa a valle sancti Martini.tñ satis est duci Austrie q nõ sint de territorio z pertinẽtijs ciuitatis Agrigentine vt patet ex predictis. Preterea nominatio plene non ꝓbat ex quo non fuit facta inter ptes contendentes vt nota. Bar.in.d.l.pe.C.de iur.deli.z facit quod nota Bar.in.l.fi. C.si a non cõpe.iudi. Ultimo z melius põt dici q cũ testes z instrumẽta debeant reduci ad cõcordiã si fieri põt.vt in.c.cũ tu.de testi.no.plẽ in.c. in nostra.eo.ti.facit.c.periculose.de pe. di.i. Debemus interpretari q illa loca habent vocabula spẽ alia tamen generaliter comprehendebant sub vocabulo valis sancti Martini:nec est hoc nouũ.facit quod legit z nota in.c.inter dilectos.de dona.p Jnno.in.c.petitio.de.procura.z.xcix.di.c.i.ubi bonus tex.z in dicto.c. periculose

¶ Uenio ad quartũ dubium quo querit an turres i capite pontis castri Tertij posite ptineant ad ducem Austrie ad quẽ ptinet dictum castrũ an vero ad ducẽ Burgundie cui fuit adiudicata ciuitas Agrigẽtina in cuius territorio vidẽtur dicte terres consistere. Uidetur primo illas spectare ad ducẽ Burgundie quia edificium cedit solo ut in.§.cum i suo cum sequẽti.ff.de re.di.z in.l.adeo.§.ex diuerso.ff.de acqui. re.do.sed dicte turres sunt edificate in territorio dicte ciuitatis:ergo cedunt ipsi ciuitati z per consequens duci Burgũdie cui illa ciuitas fuit adiudicata.maior aperto iure probatur.minor autẽ cõstat ex eo q ciues agrigẽtini certis temporibus i dcis turribus habitasse ꝓbantur z in eis datia q datiarios agrigentinos q̃sita z exacta fuerunt presumi,ergo debent esse in territorio ex quo ciues nomine ciuitatis ibi talia exercebant.saltem hoc casu quo nõ cõstat q sit de alieno territorio.ad hoc bonus tex in.c.i.de reli.do.iuctis notatis ibi p Jnno.vbi ꝓbat q si nõ constat in cuius dioceſi sit certa ecclesia presumitur esse i dioceſi illius qui ibidem aliqua iurisdictionalia exercuit: Secũdo ꝓsuppositoq a principio ille turres edificate fuissent iuxta põtem ad usum castri tñ cũ pons fuerit iam diu diruptus z sublatus remãserunt turres sepate a dcõ castro z per cõsequens remanserunt in sua libertate.ideo illico accesserunt ciuitati i cuius territorio erant. cũ cessante cã.cessat effectus vt i.c. cũ cessante.de appel.z res de facili reddeat ad naturã suam .xxxv.di.ab extraordio.z.l.si vnus.ff.de pac.saltim habito respectu q dñs nõ curauit põtem reficere iam diu z potuerit.z sic videt amplius noluisse illis ad seruitũ dcĩ castri vti. Ad hoc quod no.i simili q Joan.in.c.querellã.de ele.in uerbo denouo .z per Bar.in.l.si de eo.§.si forte.ff.de acqui.pos.nec de nouo posset trãslata i ducem Burgundie ciuitate cuz toto suo territorio pontem reficere:quia esset nouã seruitutem iponere cum a priori seruitute illud territoriũ liberatũ fuerit quod nõ licet sine consensu noui domini.l. quẽadmodum.ff.ad.l.acqui.i prin.z.l. quotiens.ff.de fui. ¶ Sed his non obstantibus quẽ casui nostro mime obstãt ꝓduce Austrie arbitror sniandũ.moueor ꝓncipaliter duplici capite. Primo q ex quo dare nõ cõstat solum i quo dicte turres fuerũt edificate fuisse seu esse de territorio ciuitatis Agrigentine vt mihi in facto ꝓsupponit ꝓsumẽdũ est q fuerit z sit de territorio dicti castri tũ,ꝓpter vsuz ad quẽ fuerunt ille turres edificate tum ꝓpẽ cõnexitatẽ seu contiguitatẽ quã habebat cũ puto z alijs edificijs dicti castri:tũ q castrũ vtebat illis tanq̃ suis ptinẽtijs.ad hoc.d.c.i.de reli.do. z qd ibi no.p Jnno.ut enim ibi apte colligit si ignorat i cuius dioceſi sit ecclesia edificata ꝓsumit esse in dioceſi illius q exercuit ibi aliqua epalia:ita q rõne exercitij certorũ iuriũ ꝓsumitur ꝓprietas totius:ita ad ꝓpositũ ex quo castrũ vtebat illis turribus tanq̃ ptinentijs suis z a principio fuerunt edificate ad vsum dcĩ castri.presumendũ est q in solo dicti castri fuerunt edificate.ad idẽ facit.l.fi.C.de rei vẽ.vbi ꝓz q possessor nõ tenet restituere rẽ quã possidet nisi plene ꝓbãti dñiuz ꝓsumit.n.possessor dñs ut no.in.c.cũ ad sedẽ.de restit.spo.z semel dñs semp ꝓsumit dñs vt.in.l.siue possidetis.C.de ꝓba. Itẽ vt.§.dixi q̃q castrũ de iure cõi nõ habeat pertinentias z territoriũ tñ hodie ex statutis consuetudinibus z priuilegijs cõiter habent ut no.in iuribus.§.allegatis in alijs duobijs:tñ ad ꝓbandũ ptinentiã castri:satis est ꝓbare cõsuetudinẽ.hic aũt nõ solũ ꝓbatur has turres esse de ptinentijs castri ex ꝓsuetudine:q̃mo ꝓbatur q originaliter ad hoc fuerũt edificate vt cederẽt ipsi castro ad eius custodiã. Preterea nõ est presumendũ q in territorio ciuitatis fuissent edificata fortilitia ad custodiã castri alterius territorij a ciuitate cum etiam in proprio solo nõ liceat fortilitia facere que possint cedere ad emulationẽ alterius ciuitatis ut no.in.l.opus nouũ. ff.de oper.publi.no. Jnno.in.c.fi.de resti.spo.ergo ꝓsumuntur edificate in ꝓprio territorio ipsius castri. ¶ Et secundo capite moueor:quia presuppositosine veritatis ꝓiudicio q i ꝓprio territorio ipsius ciuitatis Agrigentine fuerint edificate:tñ ex quo dñs vtriusq; loci illas edificauit z deputauit ad vsuz castri videtur donasse illud edificiũ cũ solo suo illi castro seu territorio castri p.l. quod cõclaue.ff.de dam.infec.ita q solũ cessit edificio sicut in simili dicim' cũ clericus de pecunia ecclesie edificauit in ꝓprio solo vt fauore ecclesie solũ cedat edificio vt no.glo.in.c.cũ apostolicos.xij.q.ij. videtur enĩ ꝓnceps voluisse ampliare territoriũ dicti castri põt enim rex seu dux aliqua donare de apicibus dignitatis sue dummodo ne minẽ ledat vt no. Jo.an.in.c.grãdi d sup.ne.prel.li.vi.z bar. in.l.ꝓhibere.ff.quod vi aut clam.z ꝓsertim hoc casu in quo nõ fiebat alienatio extra dignitatẽ iuã vt in simili habet in.l. volũtas.C.de fideicõ.z in.c.cum apostolica .de his q̃ fi.a ꝓ. Ad idẽ optime facit qd legit z no.in.l.i.ff.de seruit.le.

¶ Tertio principaliter induco dictum Bar.in.l.ij.ff.ve.v̄. sig.z Ja.de are.in.l.si finita.ff.de dã.infec. voluit.n.q si ꝓnceps cõcedat mihi dignitatẽ vt concedere illã a tota sua iurisdictione z territorio. Ad idẽ quod ipse Bar.in ea.l.no. ꝓpe fi.vbi vult q si ciuitas augetur z cingit nouis muris seu fossatis seu plantatis totũ augumẽtũ cõprehẽdit appellatiõe ciuitatis.ita ampliãdo princeps edificia castri faciendo novas turres totum debet comprehendi sb pertinẽtijs castri.

¶ Nũc restat respõdere ad ōria ꝓ alia parte,iudicata. Et primo ad primum satis patet respõsuz ex predictis. Fateor enim q edificium factum pure in alieno solo cedit solo:sed i casu nostro non hoc contingit.q edificator turrium erat dominus vtriusq; territorij:vnde edificãdo in vno territorio z deputãdo illud edificiũ ad vsum alterius territorij vt illud edificium cum omni iurisdictiõe transtulisse ad vsum castri vt ś.dixi maxime per.l.quod cõclaue z per no.p Bar.i.d.l.ij. ff.de ver.sig.nec ob.tex.in fi.dicte.l.qd cũclaue.cũ ibi no.vbi innuitur q dominiũ cedit solo sz altius locus dz habere vsum iure seruitutis.ad idez.l.i.de seruile.q dico illud ꝓcedere qñ dominus vtriusq; edificij legauit seu disposuit d illis edificijs in diuersis personis nam tunc consequit quis tunc legatum cuz iure seruitutis sz in casu nostro aliud contingit.nam dico q solum ibi fuerunt edificate turres cedit edificio z turres cũ edificio sunt effecte d prouincijs z territorio castri sicut contingit in porticu z in conclaui. Contrariũ enim procederet quando dñs vtriusq; territorij specifice donasset illud solum alteri quia tunc edificium cederet solo cuz iure seruitutis Sz hoc nõ cõtingit i casu nostro. nec est verisimile q dominus hoc senserit.q illud solũ inutiliter remaneret apud dominũ totius territorij ar.in.l. antiquitas.C.d usufru. Preterea negatur in facto turres fore edificatas in alieno territorio z in dubio presumendũ est quod in ꝓprio per superi' dcã nõ ob. quod dicitur q.datia ibidez fuerunt exacta per ciues agrigentios:q hoc in facto presupponit q hoc casualiter contigit tempore guerre cuz dux esset domin' vtriusq; teritorij vnde licet domin' ad aliuz vsum vtatur res per aliqd temp' nõ videtur voluisse omnino alterare naturam rerũ ex quo saltz per cõiecturas vrgentes hoc non apparet ar.optimũ in.l.q̃sitũ in prin.z in fi.ff.dele.iij.presertim cũ hec exactio datiorũ non habet excludere quin etiã ad vsuz castri remaneãt deputata.ista enim se ad inuicem compatiunt ideo scdus vsus ñ habet alterare naturã rei.secus quando se non cõpatiuntur. ita loquit.l.conclaue.preal.facit ad hoc in ar.l.nemo. z qd ibi nota.C.de assesso.vbi patet q scdm officium exercudit primum quãdo nõ compatiũtur als secus.facit.l.natales.C.d ꝓba.z.c.officij.de testa.z.l.si consul.ff.de adopt.z.c.ex lris de ꝓba.z quod ibi no.z causa naturalis z originaria vincit accidentalẽ.l.qui habet.ff.de tute. Non obstãte secũdum principale ar.quod fit de pontis diruptione z negligẽtia domini non reparantis pontem p no.per Jo.an.in.d.c.querellã.z p Bar.in.d.l.si de eo.q ex quo castrum habet intentionẽ fundatam ex prima constructione z fundatiõe turriũ nil habet officere sibi diruptio pontis ex quo nõ apparet fcã serioseq dominum vt turres separaret a pertinentijs castri.presertim cũ dñs destruxerit pontẽ ex causa tẽporali.s.vt castellani tũc rebelles non valerent habere.subsidiũ vnde id qd fit casualiter nõ alterat naturam rei vt in.d.l. generali.§. vroz.ff. de usufruc.le.

vsufruc.le.z i.l.quesitū.in prin.z in fi.preal. Preterea cū pōs si turres essent ad vsum castri z tollat pons.nō tñ debēt sub trahi turres sicut sublata una ex duab' fuit utibus remanet reliqua vt.i.l.si dominus.ff.de serui.ur.pdio.z in.c.ex viay. de au.z usu.nec habet officere negligentia allegata in refectione pontis Primo q negligentia negat in fcō:cū.n.dux Austrie multis z magnis tēpestatibus fuerit inuolutus nō debz dici negligens si infra octo ānos pontē nō reficit pre sertim q cū ipse cēt dñs vtriusq territorij nō artabat aliq iure in illius refectione:z sic nō pōt dici negligens:quinimo videamus q iudei q non potest de nouo erigere synagogā: tamē si antiqua corruit presenti illam reparare vt in.c.consuluit.deinde.etiā sine profitione alicuius termini vt ibi: nec potest quis dici negligens qñ comode nō potest.l.nepos p culo.ff.de ver.sig. presertim qñ ad hoc non artabatur i casu nostro:nec in aliq habent iuuare ducem Burgundie notata per Jo.an.z Bar.i.locis pal. Ipsi.n.loquitur qñ p negligē tia pdit ciuilis possessio alio occupante naturalem nā certe siquis intrauit fundum meum z ego qui possideo ciuiliter negligo ire z recuperare possessionē perdo p negligentia ciuilē quia videor suspicari me posse repelli iuxta no.i.d.l clā possidere.§.qui ad nundinans.ff.de acqui.pos.z in.d.c.olim. el.i. de resti.spo. Sed nos sumus in casu penitus seperato: cum nemo occupauerit illas turres dirupto ponte: immo poterat dux Austrie illas possidere ad lesionē castri. nam z in possessione idē statuitur.si.n.absento me de possessiōe mea z nemo illa intrauit.nō per hoc perdo ciuilē si negligo ire ad possessionē mea nisi steterim per tantū tēpus q induceret ob liuio puta p decenniū ut nota in.d.l.si de eo.z p By.in regula sine possessione.de reg.iur.li.vi. quinimo si alius intrasz fundum meum z ego ignorans negligo ire ad eundē fundū: nō per hoc pdo ciuilē nisi steterim p decenniū: q tunc ex obliuione psumpta pdit possessio.apte.hoc apte voluit glo.singularis de qua Bart.ibi facit ibi magnū festū i.l.i.C.de ser. fug.z sentit By.in regula pal.z presertim procedit condusio.ē.facta in casu nostro cū nō sit elapsum decentum atpe diruptionis pōtis nec apparet de aliquo actu per quē videatur dñs eio voluisse dictas turras sepasse ab vsu castri. Ad p dicta optie facit quod in simlino.Jnno.in.c.ij.de aposta.vbi cōcludit q priuilegiū clericatus nō perdit nisi p actum eio cōtrarium clericatui:z q se nō cōpatitur cū clericatu alis secus. Ad idem quod no.doc.in.c.i.de cle.cōiu.vbi dicunt q si clericus in minoribus cōtrahit matrimoniū p verba de pñti pdit ipso facto beneficiū ecclesiastiū.si secus si cōtrahit spōsalia de futuro.q spōsalia de futuro multis modis pñt dissolui.z sic nō repugnat prorsus retētioni beneficij:secus i cōtractu matrimonij p ver de pñti:ita dicēdum onio i casu nostro. Et hec sufficiant quo ad quartum dubium

¶ Quintum dubium ad quē portus ppe Tritiū pertinere debeat an ad ducē Burgūdie rōe ciuitatis Agrigentine q fuit sibi adiudicata cū toto suo territorio z oibus ptinentiis an ad ducem Austrie ad quem spectat locus seu terra Tritij:allegatur pro duce Burgundie q debeat sibi salti pro dimedia pte adiudicare qñ territorū ciuitatis Agrigentine vsq in medū Ab duā durat:hinc ē q ciues agrigentini bñt in dicta aqua Abdue multa molēdina z certas spiscarias z aliqñ tenuerūt naues in quodā supiori portu:z iō cū ille portus Tritij sit ex dicta aqua Abdue dz dictus dux Burgūdie habere illū portuz p dimidia parte sicut territorū illius ciuitatis durat vsq in medā Alduā. ¶ In ōriū p parte ducis Austrie allegat dictus portus solet semp i Tritio incantari z in totū exigit:z q pprietas dicti portus est aliquo est ciuiū alterius ciuitatis. Itē q licētie z bullete semp ptinerūt ad Tritiū z ad dños Tritij p tātū tps cuius initij nō est memoria.ad hoc allegat.c.sup q busdā de ver.sig.z.l.cū de iurē verso.ff.de vsur.cū si.ūstud ergo ius portigandi nullo mō diuidi debet cuz semp puenerit ad Tritiū etiā tpe quo ciuitas Agrigentina ptinebat ad alinz dñm q ad ducē augrie. Quibi autē videt ducē Austrie ex multiplici capite in iusticia huius portus pualere.primo q cū clare nō constet in cui terrritorio sit debet presumi esse in territorio Tritij ex quo dñi de Tritio exercuerunt ius bulletandi z incantādi z alia de q sup faciēdo vt pbat in.c.i.de rei.do.iūcto dicto Jnno.z aliorū doc.ibidē. Preterea z sēdo pīsupposito q illud territoriū ab initio fuisset cōe vel etiā in totū ciuitatis Agrigentine.ñ ex quo p tūc tps de cuius initio est memoria illa ciuitas vel q tenebat prius illā ciuitatē nō exercuit ibi ius territorij sed domini Tritij tamē: ergo fuit locus ille pscript' cuz iura vni' loci possint indubie pscribi etiā quo ad iurisdictionē z ne dū cōtra inferiorez sz etiā cōtra papam z Jmperatorem vt in.l.ope rit.C.de pscrip.xxx.vel.xl.an.z in.c.ad audientiam. z.c. si diligenti de pscrip.nota Jnno in.c.bone.ij.de postulatione pa. facit.l.fi.C.fini.re.quinimo ea iura q sunt principi reseruata in signū prerogatiue z priuilegij specialis potest pscribi per tantum tps decuius initij memoria nō existit vt in.c.sup qui busdā.de ver.sig.vt ius exigendi datia legitimandi z similia vt ibi in.l.si publican'.§.in vectigalibus z ibi p Bar.ff.de publi.z cōcludit ibidē q si ista iura pnent in loco ad alium q ad principem potest prescribi minori tempore: z de hoc per eundem in.l.i.ff.de aqua plu.arcē. Alia vero iura principis q nō sunt reseruata in signuz spetialis priuilegij prescribuntur minori tēpore vt in dicta.l.cōperit z plene p Bar. in.l.intra quatuor.ff.de diuer.z tēpo.pre.nisi sint reseruata in signum supremi dominij: q illa sūt in prescriptibilia state subiectiōe exēpluz intributo sic loquitur.d.l.ppit. in fi.vnde in cāu nro vbi nō prescribit cōtra principē i dubio ,pcedit pscriptio iure cōi. fortius ergo in cāu nro ,pcedit pscriptio q ē tāti tēporis decur' initio nō est memoria q bz viz ostituti vt in.l.hoc iure. §. ductus aque ff. de aqua plu.ar.z in.l.i. §.fi.ff.de iti.actuq priua.ex quo quis exercet aliqua iura aio acquirendi vniuersalem iurisdictione eā acquirit alio non'posidēte:z presumit animus acquirēdi vniuersalem iurisdictionez ex quo exercet aliqua iura generalia seu q sūt signa vniuersalis iurisdictōis vt est intrare ptoriuz plocum vel ius bulletādi z licentiādi z portū incantandi z similia.hec videt apte de mēte Jnno.i.c. dilectus.de cap.mo facit. qō no.glo.z doc.i.c.qō clericis.de. fo.cōpe.ita contigit directe in casu nro.ut patet ex predictis. Debemus ergo cōcludere q domini Tritij prescripserūt totalem iurisdictionē in dicto portu. Et ex eisdem rationibus idem videtur dicendum de portu prope Sōzinuz posito cū dicatur q per multa z multa tempora dictus portus fuit incantatus z deliberat' per homines sonzini z per eos institutus z ad eoz ripaz reductus z semp a Sonzino noiatus fuit:z q hoies Sonzini ptendūt z probāt eorum territorium durare vltra Olium z vltra Olium iusticiam faciunt z locū iusticie habere solēt: vnde presumēdum est q dictus port' sit in eorum territorio:vel q legittime fuerit per eos pscriptus per.ē.dicta Non obstant allegata pro pte ducis Burgūdie Et primo in eo quod allegat q per priuilegiū imperiale territoriū ciuitatis sibi adiudicate comprehendit totum Oliuz seu aquā Olei. Ad hoc enim potest respōderi q presupposito q sic fuisset tamē ptra priuilegiū fuit legitime pscriptum per homines Sonzini.nam ptra priuilegia principis currit pscriptio in cōtrariuz vt in.c.ad hec z.c. accidentibus. de priuile.z.c.ad audientiaz de prescrip. Preterea in cōtrariū ostēditur aliud priuilegium cui non videtur derogatum per secūdum cum de illo non fiat mentio spālis sicut requirit in derogatione priuilegij vt in.c.veniēs.de prescrip.no.glo.in regula generi.de re.iur.lib.vi.z.xxv.q.ij.in summa. Et si dubitatur de reuocatiōe vel de anterioritate temporis sniandum est ,pduce Austrie qui est possessor vt in regula, cum iura partium sunt obscura.de reg.iur.li.vi.z in.c.ex litteris de proba. Non obstat secundo q dum fuisset par facta includebat iste portus nam hoc potius facit contra ducem Burgundie q pro:primo q vigore illius pacis nihil potest peti cum nō habuerit effectum vt in.c.peruenit.de iur.iurando z.c.constitutis.de penis.z in regula frustra fidem de regu.iur.li.vi.z in l.quero.§.inter locatorem.z quod ibi no. Bar.ff.lo. Preterea si tunc fuit inclusus specifice z nunc z in pace renouata fuit pretermissus ergo aperte concludit q tacite fuit exclusus ar.in.l.pacta nouissima.C.de pact.z in.l.pacta cōuenta.ff.de cōtraben.emp.z ea que speciali nota videbant digna si nūc non exprimunt videntur esse neglecta:z sic in dispōne non includi vt in.c.quānis.de prebē.li.vi. Preterea cum illa locorum adiudicatio fuerit satis odiosa ex parte ducis Austrie id quod nunc non fuit expressum habet pro obmisso arg.in. l.commodissime.ff.de libe.z post z in.c.susceptum ō rescrip. li.vi.cum similibus. Et hec sufficiunt:laus deo.

¶ Nicolaus. Abb. Si. Con. lxiij.

Quedam domina.B.donationem fecit inter vivos q venerabili viro magistro Luce ordinis fratruz minorum de ferdecim florenis aureis annis singulis toto tempore vite dicti magistri Luce exsoluēdis pro libri emendis z alijs necessitatibus p studio theologie supportā

dis pro quorum solutione obligauit pensionē cuidā apo / thece iuris ⁊ ꝓprietatis ipsius donatricis. demuꝝ dicta dña. B. cōdidit testamētum ⁊ reliquit dictā apothecā cuidā Ni / colao ꝓsanguineo suo. cū onere soluendi dicto magistro Lu ce de pensione dicte apothece florenos sexdecim auri annis singulis sm tenorem suprascripte donationis hoc tamen ad dito ⁊ specificato ꝑ dictā testatricē ꝙ si cōtingat ullo unq̄ tē / pore vel casu dcm magistrū Lucā nō fore capacem dicte do nationis. cū frēs minores nullum ꝓprium ⁊ maxime i ꝑticu lari habere vel cōsequi pnt dicto casu aduenīēte ꝙ nō sit capax dictorū sexdecim florenorū legauit dicto Nicolao libere di ctam apothecam ⁊c. demum cōtigit i facto ꝙ dictus magr Lucas obtinuit a sede apostolica mētione fcā de dictis do / natione ⁊ ultīa uoluntate facultatē recipiendi dcās pecunias ānis singulis ꝓlibris emēdis ⁊ aliis necessitatibus suppor tādis ꝓ studio theologie vsq; ad beneplacidū sedes aposto lice ⁊ de licentia superioris siue ⁊c. vt latius in dictis litteris apostolicis cōtinet. Nūc aūt dictus Nicolaus seu eius he / res mortua testatrice solutis iam aliq̄bus annis dictis .xvi. florenis dicto magistro. Luce resistit soluere dicēs cū dictos denarios de iure ⁊ sm regulam suā non esse capacē. ⁊ p cōse quēs dicta apothecа sine aliquo onere ꝺz sibi libere remane re iurta dicte testatricis voluntatē: queritur quid iuris.

¶ Jesu xp̄i redemptoris ꝓsidio ꝓpnus humiliter ex cor de inuocato: vt veritas huius qōnis clarius elucescat argu mentabo prius partē negatiuā. videlicet ꝙ dictus magister Lucas nō sit huius donationis seu relicti capax. ⁊ p conse quens dcā apothecа absq; supra scripto onere debeat apud dcm Nicolaū seu eius heredē remanere. Et pro sic. fratres minores tam i ꝑticulari ꝙ i cōi nō pnt sibi aliq̄d appropria re cū se ac bonū tēporale exproprіauerint vt dicit tex. i de. exi uit de paradiso. de ver. sig. in. §. cupientes. ergo dcūs magr Lucas nec ꝑ se nec noie cōuentus potuit dictā donationē re cipere. hoc videt cōfirmare tex. i. c. minus. ij. de excess. prela. i ꝓn. vbi dicit ꝙ fratres predicatores ⁊ minores xp̄o paupi famulāt ⁊c. cū ergo debeāt esse ⁊ xp̄o seruire i altissima pau ꝑtate: ergo nō sunt capaces annui redditus. ¶ Preterea quid expedit in hos ire ambages cū tex. i hoc vr̄ rotundus ⁊ da rus. in de. preal. extrui. i. §. cū ꝙz. vbi dr ꝙ cū annui reddituus iter immobilia censeant a iure ac hmōi redditꝰ detineri pau ꝑtati ⁊ mendicitati repugnet nulla dubitatio est ꝙ dicti frēs redditꝰ quoscūq; ⁊ possessiones vl eorū etiā usum cū eis nō repetiatur cōcessus recipere vel hre cōditiōe ꝓsiderata ipsoꝝ nōlz cū nō solū qđ malū esse dignoscit sed ēt oē qđ spēm hz mali sit uitis ꝓfectis spēaliter euitandū. hec sunt formaliter ver ba illius tex. q̄ vident ꝯ dcm magr̄m Lucā valde strungere pre serti i eo ꝙ ꝓhibet recipere reddituus q̄scūq; etiā respū usus cum ergo dixerit q̄scunq; nihil recipiēdo vr̄ inclusisset annuum redditum cuiusque qualitatis ⁊ cōditionis ar. in. c. solite. de ma. ⁊ obe. ⁊. xix. di. si romanorum. ⁊. l. de precio. ff. ꝺ publi. cum si. facit etiam ratio generalis sequens dum dicit eos debere euitare oē quod hz spēm mali. tale namque videt hoc legatum. nā vr̄ in fraudem fcm librorū causa cum se ex tēdat ad totū tps vite dicti magr̄i Luce q̄ iā din effectus est magz in sacra pagina. vñ fortius nō ꝺz aliq̄d operari ꝑserti in casu nostro vt. i. ꝺ. de. extrui. in. §. cupiētes ⁊ qđ in istis fri bus no. Bal. in auc. ingressi. C. de sa. san. ec. Jtē ⁊ secūdo ꝓn cipal r dicta donatrix habuit respectū nō ad ecclesiā fratꝝ vl alioꝝ cōuentuū sed ad psonā dōtarat dicti magr̄i Luce. nā fecit donationē dicto magr̄o Luce ad habēdū tenēdū ⁊ pos sidēdū ⁊ dispēsandū, put sibi videbit ⁊ placebit ꝓlibris emē dis ⁊ studio theologie ⁊ aliis suis necessitatibus vt latius pz in instrō donatiōis cōfecto que q̄dē verba in plumbꝰ iuri ⁊ re gule fratrū minoꝝ repugnāt. Primo q̄tenus dōauit magr̄o Luce ad tenēdū ⁊ possidēdū ⁊ expendēdū ⁊c. Et tm certū est ꝙ oīs pecunie ꝺctatio ē dictis fribꝰ ꝓhibita ita ꝙ eā tangere nō pnt vt in. d. cle. extrui. in. §. porro. cū dictus ⁊c. Secdo ꝙ in tēdebat donare magr̄i Luce pson̄e ⁊ sic eū facere i particula ri capacē qđ nō licet nedū fratri minori sz nulli regligioso vt in. c. nō dicatis. ⁊. c. volo. xij. q. ij. ⁊ in. d. cle. extrui. §. cupiētes. pal. Tertio in eo ꝙ donauit ꝓ suis necessitatibꝰ. ꝓ hoc enim nō pōt negari q̄n mēdicitas incūbēs fratribꝰ minoribꝰ releꝝ ꝯ iuris dispositionē cū fratribꝰ mēdicātibus incerta mē dicitas ꝙ questū debet victū tribuere: dicat tex. in. c. i. de reli. do. li. vi. ⁊ faciunt verba testatricis in testō, plata duz dixit ꝙ si dictus magr̄ Lucas nō sit capax cū frēs minores nō pos sint aliq̄d habere p̄sertim in ꝑticulari ⁊c. ⁊ sic apte sensit ꝙ donationē fecerat pson̄e fratris non aūt ecclesie vel ꝙuentui. Cū aūt hec sint ꝺria regule ⁊ ipsoꝝ ⁊ iuri: ꝙ dicta donatio n valuit. q; gestū ꝺius est nullū vt in. l. nōbiū. C. de legi. ⁊. x. di. vides. Hoc agite ꝓbat i simili in. l. si in metallū. ff. de bis q̄ nō ꝓ ñ scrip. vbi pz ꝙ relictū factū in capaci habet ꝓ nō scri pto ⁊ p ꝙñs pinde est ac si non fuisset factū vt ibi. ⁊ facit qđ le git ⁊ no. in. l. qđ meo. ⁊. l. si me in vacuā. ff. de acq̄. pos. in ter / mins nr̄is vident fuisse de mēte Bar. in minorica sua sup de. extrui de paradiso. ubi dicit ꝙ legatū potest fieri fratrib⁹ mi noꝝ ꝓ libris. Jn alia ꝝo parte dixit ꝙ ānuū legatū ad tps non modicū fratrib⁹ fieri non pōt p. d. de. extrui. §. cūq;. ⁊ sic sentit ꝙ etiā ꝓ libris non pōt annuū legatū ad tps non mo dicū fratrib⁹ fieri. ⁊ ita ut audio aliq̄ intellexerunt ꝓcipiētes ꝝba sua vt arbitroꝝ poti⁹ ad cortice ꝙ intellectū. ¶ Sz ego diuersam sniam extimo iuri consentaneā. s. ꝙ dicta donatio facta dicto magr̄o Luce valuerit. Moueoꝝ ꝓmo q; fratres minores ⁊ alij q̄ sunt de genere mēdicātū dicunt mēdican tes. q; in certa mēdicitas ꝺzeis victū tribuere vt dicit tex. in. c. i. de reli. do. li. vi. ⁊ sic in ꝓtinētibus ad victū dōtarat dicun tur mēdicātes ⁊ exp̄sse voluit Fre. de Senis egregi⁹ doctoꝝ in ꝙstiis suis consili. xij. appellatione aūt victus veniūt dō tarat ea q̄ essi potui cultuiq; coꝝpis necessaria sunt vt vestes ⁊ similia vt dicit tex. i. l. ꝝbo vict⁹. ff. de ꝙ. sig. Jdē voluit tex. respectu alimētoꝝ in. l. legatis. ff. ꝺ ali. ⁊ cl. le. vbi ꝺz ꝙ legatis alimētis debent ea sine qb⁹ coꝝp⁹ alu non pōt ut cibaria vestit⁹ ⁊ habitatio. cetera vero q̄ad disciplinaz ꝓtinent legato non continent. ⁊ notanda sunt hec ꝝba vltima ꝙ q̄ clare. ꝓbat ꝙ ea que tendūt ⁊ studium ⁊ disciplinam capiscendam non comprehenduntur appellatione alimentoꝝ vl victus per qua. l. dixit ibi Bar. ꝙ legatis alimētis alicui non tenet hēs prestare legatario sumptus ꝓ studio. ergo fratres minores ⁊ alij mendicantes non debent dici mendicantes respectu eo ruz que concernūt disciplinam adiscendā ratio quia per ista nō releuatur mendicitas respectu virtutis Et per conseqns infertur ꝙ dicti fratres nō sunt capaces annui redditus qui relinquitur non pro victu seu alimētis: sed pro studio ⁊ libris emendis. Et hanc opinionē aperti⁹me tenuit Frederic⁹ ꝺ Se. d. consi. xij. istud sensit glo. in cle. dudum. de sepul. in ver bo indirecte. vbi dicit ꝙ valet relictum factū singularib⁹ fra / tribus ꝓ libris emendis. Et ꝙꝙ ibi Jo. met. q. in fribus pre / dicatoribus: qz sic accidit tunc in facto tamen rationes sue concludūt etiaz in fratribus minoribus. ⁊ de eis facit expres sam mentionem in consilio ⁊ specifice respondet ad illaz cle. extrui. que loquitur de minoribus dicens ꝙ illa de. non ex tenditur ad istud capitulum ⁊ cōsiliuz Fre. videt confirmat se Bal. in fribus minoribus in auc. ingressi. C. de sa. sanc. ec. vt dicam expressius in sequenti argumēto. ¶ Secūdo pri / cipaliter probat sic relictū annuum factum fribus pro con / cernētibus diuinum cultum valet sm omnes qz relictum nō cōcernit commoditates fratrum principal sz ipsum diuinum cultum. hoc apertissime voluit Bal. sequēdo consiliū Frede. in. d. auc. ingressi. C. de sac. sanc. eccl. ⁊ agtius Jo. an. de leg. post Bar. in cle. extrui de pa. in vltima. q. tractatus. vbi dixit ꝙ valet relictū factum annuū pro diuino cultu factum fratri bus minoribus puta si relinq̄tur annuati frumētuz ꝓ hostiis vel vinum ꝓ sacrificio vel pecunia ꝓ luminaribus ⁊ similib⁹ Et idē voluit Frede. dicto consilio. xij. Et quidā alius solen nis doctoꝝ post eum vt patet ibi in cōsilio sequeti. probat rō ne qz vt predixi ꝙ hoc relictū non relenat mendicitas fratrū hoc etiam sensit Bar. in minorica in alia questiōe duz firma uit ꝙ licet ipsi frēs non possint heredes instituī vt in. dic. cle. extrui. §. cupiētes. ecclesia tm ipsoꝝ pōt heres instituī vt in. d. cle. extrui. §. cupientes. ⁊ sic aperte voluit ꝙ in bis que acqui runtur ecclesie ⁊ non ipsis fratribus valet omne relictū. quia iura generaliter volunt ꝙ quelibet ecclesia pōt heres istituī vt in. l. i. C. de sac. sanc. eccl. Ecclesia fratrum minoruz non re peritur alicubi excepta sz fratres ipsi dumtaxat qz debēt per questum ipsum sibi victum querere. Per relictum aūt factū ecclesie pro reparatione ⁊ similibus non tollitur fratrū men dicitas. Sz relictuz annuū vel donatio facta ꝓ studio theo logie ⁊ libris emēdis concernit diuinum cultum. ergo valet relictū vel donatio fratribus facta. minoꝝ probatur aperte ꝙ auctoritatem Frede. in consi. preal. vbi computat studiū iter relicta facta ꝓ cultu diuino. Probatur ratiōe ecclesia vniuer / salis indiget ad sui regimē per maxime scia. ideo indurit vt cuz volentibus studere possit episcopus dispēsare. vt adept ecclesiam parrochialē non teneatur ꝓmoueri ad sacerdotiū

infra septennīū.

infra septennium. nec teneatur deseruire ecclesie ꝫ posset se ꝙ illud episcopus causa studij absentare vt probatur in. c. cum ex eo. de elec. li. vi. ⁊ maxime hoc ꝓcingit in studio sacre theologie vt est tex. no. in. c. fi. de magi. Unde quelibet ecclesia cathedralis ꝺz suis expēsis tenere magistrū ⁊c. vt i. c. q². ⁊ q̄ si ꝙ totum de magi. q̄ oia sunt statuta ꝓpter diuinū cultū augumentandum. nam vt notante. inquit tex. in auc. habita. C. ne fili. p pat. p sciam mundus illuminat' ad obediendū deo ⁊ ministris vita subiectorū informatur ⁊c. ⁊ deus p ꝓphetā inquit: Quia tu sciam repulisti. ⁊ ego te repellam ne sacerdotio fungaris michi. vt habet' in. c. nisi cū pridem. de renunc. Religiosis aūt cōpetit studiū ⁊ maxime fratribus quorum scientia ⁊ predicationibus mundus illuminat': fides auget': ⁊ refendit' vt in de. exiui. pal. ⁊ in de. dudum. de sepul. diſputat plene Jo. an. in. c. sane. de regu. hinc dixit in. c. quia. de magi. ꝙ fauore studij potest religiosus assumi ad officiū discēdi sicut fauore aiarum pōt promoueri ad epatum vl' ad aliam ecclesiā curatā vt in. c. qđ dei timorē. desta. regu. ⁊ in de. i. de elec. Quis enim negabit magis resplendere dei ecclesiam p viros edictos maxime in theologia q̄ per cereos vel lāpades qui figuratiue accendunt' in ecclesia. si. n. relictū ꝓ illis factū: ꝺ factū ad diuinū cultū vt. i. c. fi. de testa. ⁊ quod ibi nota. fortius idem dicendū i relicto facto ꝓ studio theologie ut. n. dicit tex. in. d. c. fi. de magi. docti. in tgeologia fulget in rei ecclesia velut splendor firmamenti. hic tex. no. in. c. sup specula. ne de. vel mo. dicit quia uero theologie studiū cupimus ampliari vt dilatato sui tentorij loco funiculos suos faciat longiores vt sit fides circuncincta muro inexpugnabili bellatorū quibus resistere valeat ascendentibus ex aduerso ⁊c. ex q̄bus oibus luce clarius demonstrat' q̄ relictū factū ꝓ studio theologie ⁊ libris emendis ꝺz dici ad diuinū cultū: ergo valuit dicta donatio annui redditus ad uitā magistri Luce facta hoc etiam firmatur alia rōne dicta domina Bonataria illā donationem fecit dicto magistro ꝓ salute aie sue ⁊ remissione peccatorū suorū vt expresse dicit' in nostro donationis ergo fuit relictū ad pias cās. nā omne donatum vel relictum ꝓ aia ꝺ ad pias causas vt no. Bar. ⁊ glo. in. L. si quis titio. ff. deleg. ij. Et Spe. in ti. de instr. edi. §. nūc ꝺo aliqua. ꝺ. ⁊ scias q̄ inter legata ad pias cās: facit qđ legitur ⁊ nota in. c. req̄sisti. ⁊. c. relatū. de testa. Ex quibus omnibus aperte ꝺducitur dictā donationē tenuisse tum quia fuit facta ad pias causas tum q² ad diuinum cultum tum quia nō releuatur mendicitas fratrū que versatur circa victū ⁊ alimenta vt supra dixi quinimo plus voluit Fre. i. d. cōsilio. xij. q̄ valet relictū annuum factum fratri vel cōuentui ad vitā unius fratres vel ad certū tēpus simpliciter seu ꝓ suis necessitatibus nō adiecta causa studiorū vel alia cōcernēte diuinū cultū mouetur principaliter q² sicut potest legari una summa fratri vel cōuentui pro alimentis eorū vt ꝓbatur in. d. de. exiui. §. cupientes. ⁊ in de. dudū. de sepul. iūcta glo. in verbo indirecte ita debet posse legari vna summa soluenda per singulos ānos vt cōtigit i ānuo redditu ad vitā fratris vl' ad aliud tēpus non in perpetuū fuit optima ꝓsideratio. Et i hoc casu debet i telligi secūda allegatio seū cōclusio Fre. nam primus membrū fuit quādo relinquit' ad pias causas vt pro studio ⁊ similibus: secundum fuit quādo relinquit' simplicit' ꝙuentui vel vni fratri pro suis comoditatibus: hoc clare colligitur ex themate per eū formato. naꝫ simplicit' format' thema in relicto anno simplicit' facto: ꝫ postea in solutū nūc attigit ꝑmū casuꝫ tanq̄ indubitabileꝫ. s. q̄n fit ad pias causas postea trāsiuit ad casuꝫ generaliter ꝓpositū. nec ob. ꝺ. de. exiui. in. §. cūq; ānui redituus: quia secundū eū ille tex. potest ꝺcedere quādo ānuus reditus ē ꝑpetuus vel ad tēp' maximū ita. q̄ releuaret' mēdicitas fratrū: ꝫ in casu nostro q̄n relinquit' ad vitam vni' fratris ꝫ respectu fratris posit dici perpetuus iuxta no. ꝙ glo. x. q. ij. hoc ius ꝓrectuꝫ. ꝺ. ꝑpetua. tñ respectu cōuent' cui fit aq̄sitio nō pōt dici ꝑpetuus seu ad tēpus maximū: cuꝫ ꝙuētus nūq̄ moriat' vt in. l. ꝓponebat'. ff. de iudi. In relicto. n. facto frati seu religioso ālteri ꝺz inspici condictio illius cui acquiritur sicut incapacitate serui attendit' capacitas dñi cui relictū acquirit' vt dicit no. tex. i. l. nō minus. ff. ve acq̄. here. ⁊ in. l. si. in metallū. ff. de bis q̄ ꝓ nō scrip. ba. Relictum aūt singulari fratri etiā mēdicāti acq̄rit' cōuentui vt. nota glo. p al. i ꝺ. de. dudū. ⁊ facit. l. deo nobis ⁊. quod ibi no. C. de epi. ⁊ de. ⁊ qōlegit' ⁊ no. in. c. inꝓsētia. de. pba. ⁊ in auc. in gresi C. de. s. san. eccl. ⁊ voluit. Bar. i. ꝺ. tractatū. minoꝛicarum. Et ꝓfecto he sūt optime cōsiderationes. Sed ego hanc opi. Frede. sequoꝛ in hoc vltimo casu q̄n fit simplicit' fratri vel ꝙuētui duob' cōcurrētibus: Ꝓio q̄ nō fiat in magna quantitate: q² tūc posset releuari illo ꝙ mēdicitas ⁊ posset fieri i fraudē ad lō bon' tex. i. ꝺ. de. exiui. §. cupiētes. Scōa limitatio q̄ nō fiat ad tēpus maximū vt ipe Feder. voluit et plz mihi q̄ nō dicat' ad tēp' maximuꝫ q̄n fit ad vitā vni' fratris marie āno si sicut erat magr Lucas q² nil icertius hoꝛa moꝛtis ⁊ nil certius moꝛte: vt in. l. ij. ff. de cōdi. ⁊ de. vñ cū illud relictū seu donatio possit extingui quotidie: nō potest dici q̄ sit maximū tēp' attū ratiōe incertitudinis posset tolleraꝛi: aꝛ. eoꝛū que legūt' ⁊ no. in. l. si ea pactione. C. de usur. ⁊ in. c. fi. ⁊ in. c. in ciuitate. c. ti. lꝫ. n. quis possit viuere vsq; ad cētū annos vt in. l. fi. C. de sa. sā. eccl. veritas tñ vt plurimū de negatur. vñ dicit Jnno. q̄ hodie secūduꝫ inferioꝛes causas satis potest timeri de moꝛte alicuius post quinquagessimū annuꝫ ita nouerit in. c. q̄ñ frequēt'. ꝺ. resti. spo. ⁊ hec opinio sic determinata plus plz q̄ opi. Bar. q̄ vī i hoc vltimo sēsisse ꝓtrariū vt ad vitā vni' fratris non possit fieri annuū legatū conuentui vel ipsi fratri. hoc tamen non multuꝫ firmauit sed dubitauit cum decidendo dixit tutius esse vt abstineatur non autem negauit precise vt non possit fieri: Fre. autez precise tenuit: ⁊ ita consuluit: ⁊ meliorꝫ bus rōnib' fuit motus. nec ꝺz tunc talis ānuus reddit' cōputari inter immobilia eꝛ quo non est perpetuo duraturus nec ad tps maximū sed potius iter mobilia cū ad mobilia ⁊ ad tps non maximū conpetat. sicut in simili dicimus de actiōe q̄ si ꝺatur ad mobilia computatur inter mobila vt nota. glosa. ⁊ Bar. in. l. potest pupillus. ff. de auc. tu. ⁊ glo. in auc. de nō ali. §. i. col. ij. ⁊ per Bar. in. l. mouētium. ff. de ver. sig. In casu tamen nostro quando legatum vel ꝺonatio fit pro studio vel alia pia causa Bar. non resistit q² ipse loquitur simpliciter de relicto annuo facto fratribus imo vt. s. dixi potius i hoc sentit cōtrarium cum dixit ecclesiam ipsoꝙ esse capacem ⁊ libꝛi acquirunt' potius ecclesie q̄ conuentui cum cōuentus nō possit comedere libꝛos. ⁊ sicut frēs habēt vsum ecclesie ita debēt vsum libꝛoꝙ hēre. Item expresse Jo. de lig. post Bar. i fi. tractatus tenuit quod predixi i legato annuo cōcernēte diuinū cultum. Restat ergo clare cōcludere q̄ casus noster sit sine aliquo dilationis scrupulo in fauoꝛē ꝺonationis cum nullus reperiatur qui eꝛ pse teneat contrarium: ꝫ cōmunis opi. ē ꝓ ista parte: ⁊ multuꝫ faciunt littere apostolice cōcesse dicto fratri Luce. videtur enim papa tacite appꝛobare conclusionem s. factam vt valeat ꝺonatio seu relictū annuuꝫ ꝙ libꝛis emēdis ⁊ pro aliꝭ necessarijs ꝙ studio supportādis. Si. n. dicta ꝺonatio non valuisset nō indulsisset papa dicto magistro Luce. timēti super iliarum pecuniarum ꝓceptione ab aliquo molestari vt i litteris ꝺ. ptātā libere ⁊ licite recipiēdi ⁊ habendi dictam pecuniā annuatim non. n. potuisset ꝺare potestatez licite ⁊ libere ꝓcipiendi ⁊ habēdi pꝛout fecit si dicta ꝺonatio ñ valuisset cum enim narrauerit in litteris dictā testatricē ⁊ ꝺonatricez obiisset. sciebat papa q̄ si fuisset incapax dict' frater Lucas illa ꝺonatio fuisset nulla ⁊ remāsisset dicta pēsio apꝺ ꝺonatricem seu apud heredē post moꝛtem testatricis vt. in. l. pluribus. ff. de leg. i. ⁊ in dicta. l. si in metallum. ff. de bis qui pro non scrip. vel apud dictum Nicolaum ex dispōne speciali ipsius testatricis vel etiam forte de iure cōi scđm tex. valde no. in. l. fi. ff. de an. ⁊ ar. le. ⁊ sic non potuisset ꝓcipere indebitū sine peccato nec ignoꝛātia soluentis excusaſſꝫ illum a peccato vt per totum ti. de condi. id. ff. ⁊ C. In ꝺubio autem standuꝫ est intemptationi pape: q² ad ipsum pertinet interpꝛetari canones sicut illoꝙ editio vt in. c. inf. de sen. exc. Et si dicatur q̄ dictus magister Lucas libꝛis non indiget. Respondetur ꝑ hoc posse negari: non. n. est arbitrādum q̄ sit refectus omnibus libꝛis necessarijs ad theologie studiuꝫ. Scōo presuppꝺ sito sine veritatis ꝑiudicio q̄ hoc sit verum: non tñ per hoc cessabit dicte ꝺonationis effectus. q² fuit facta ob duplicem causam pꝛo libꝛis. s. emendis ⁊ pro aliꝭ necessarijs supportādis in studio: vnde lꝫ cessat pꝛima causa. nō tamē cessat scōa: ergo non cessat diſpos. isti. ꝺ nup. §. affinitatis. Preterea legatum factum pro aia seu ꝺonatio non cozzuit si non potest conuerti ad vsum distinatū sed ꝺz ad alium vsum pium destinari in. l. legatum. ff. de vsuf. le. ⁊ in. l. legato. ff. de admi. re. ad ci. p. legitur ⁊ no. in. c. ij. de testa. ⁊ plene per Bar. in. l. pꝛ. §. tu sculan'. ff. de le. ij. ⁊ i. d. l. legatū. ⁊ per Jo. de leg. post Bal. in. ꝺ. de. exiui. Nūc restat respondere ad contrariam superi' formata. Et pꝛimo ad pꝛimū de incapacitate rñdetur q̄ pro prietas nō acquiritur dicto magistro Luce nec cōuentui ꝫ bēbit nudū vsum vnde usu ꝛ sicut bñt frēs ex his que eis ꝺā

tur quotidie vel ad diuinū cultū vl' pro alimentis vt in.d.cle. exiuit.7.d.de.dudū. Apud quē aūt sit proprietas plē nota.i dictotractatu minoricarū:7 in quadā extrauagāti non curo prosequi q2 nō ēst nostra materia.satis ē.n.q vsus nō est sibi improbatus.Et q̄q̄ al's frēs minores nō p̄nt p se recipere pecuniā etiam legatā sed syndicus sup hoc reputatus hoc facere dz vt plē no.p Bar.in.d.tractatu tū in casu nostro potuerit dictus magr Lucas recipere aūc te belle apostolice 7 cum sui superioris licentia vt in ea dicit'.papa.n. indulgentiam hanc cōtulit q̄buscunq; cōstōibus nō obstantibus vt in ea p3

¶ Ad scd̄m ar.de cle.exiui.§.cunq;.satis ē.s. responsum

¶ Ad tertiū dico q̄ 1z habuērit respectū ad p̄sonā magri Luce.tū p'comoditate fratris pōt sibi fieri relictū 1z acq̄sitio fiat fm iuris dispōem:ad hoc bōa glo.pal.in.d.cle.dudū.de sepul.in verbo indirecte. Jō videm' in seruo nā licet q̄s istituerit eū heredē nec possit dñs adire hereditatē nec seruū p̄cise cōpellere si nō vult adire vt in.l.cū pponas.C.de here.insti. tū perseruū acquirit' dño eos hereditatē adeunte ita q' etiā permouētū nō stet in p̄sonā serui vt in.l.plz.ff.de acqui.here Preterea bñ potuit habere respectū ad p̄sonā vni' frīs in cōcernētibus diuinū cultum 7 opus piū vt illud opus pium exerceatur in personam vnius fratris vt specifice p libris emendis a studio voluerunt glo. Fre.Barto.7 alij in locis p̄allegatis hūc voluit aperte Bar.in.l.seruos ad custodiam.ff. de ali.c.ci.le.vbi firmauit q' relictum potest fieri pro alimentis nedum conuentui fratrum minorum sed etiam singularibus frībus sicut valet p tali cā relictū fcm̄ seruo vt ibi 7 sic ñ pōt dici frater incapax cū nō sit incapax nudi usus q̄ tm̄ frib' cōpetit. Similiter videmus i seruo q̄ nō est capax proprietatis iure proprio:7 tm̄ est capax in cā alimētorū vt.d.l.7 fit cōpulsio iudicis offō vt ibi dicit' Et p̄dcā p̄cedūt p̄serti habito respectū q' i casu nihil fuit dcm̄ in donatiōe de capacitate vl' incapacitate sed simplicit' fuit fcā p salute aie testatricis 7 pro redētiōe peccatorū suoz̄ vnde cū fuerit int' viuos nō potuit postea apponere aliquā cōdictionē capacitatis vel i capacitatis ut ē tex.i.l.p̄fecta donatio.C.de dona.q̄ sub mō. q̄nimo etiā si potuisset nō hūissent illa verba in aliquo officere q2 expressio eorū q̄ insunt nihil operant' vt legit' 7 no.i.c.significasti de elec.7 clarius p̄bat' in.l.ij.ff.de le.i. Jn quolibet.n.relicto seu donato tacite itelligit' si ē capax.vt.d.l.si in metallū.7.d. l.qō in eo Preterea illa cōdictio verificat' a iure q2 capax est p'studio theologie 7 alijs necessarijs supportandis p ipso studio vt.s.dcm̄ ē vel pro alimentis vt.s.tetigi intelligendo vt.s. Non ob.ar.vltio factū vz q' multa fuerunt' expressa cōtra iuris 7 regule dispositionē.q2 donauit ad habēdū possidendū 7c.q2 dico q' 1z multos modos expressisset quoz̄ aliq̄ nō erūt i se licciti tm̄ illoz̄ expressio ñ 1z vitiare alios modos licitos 7 a iure ñ improbatos vt p studio 7c.1z illi illiciti hñtur p nō expressis.ad hoc bo.ter.cū ibi no.in.c.significatum.de p̄bē.7.l.filius.7.l.cōdictiones.ff.de condi.insti.7.l. sancim' C.de dona.7.xij.q.ij.ecclesiarem seruos.7.c.ij.x.q.i.vbi bonus ter.iuncta glo.ad idem notabile dictum barto.in.l.Iutius.§.tres heredes.ff.ad tre.vbi dicit q' si mōcho fuit aliquid relictum cum hoc q' si abbas fecerit ei questionem devolueretur ad alium valet relictum: sed illum grauamen tā quā iuri cōtrariuz hētur pro non scripto: Preterea ad cōfirmatōez predictoz̄ addo aliud dictū notabile Bar.in autēticā excipitur.C.de bo.q2 li.vbi.dicit q' si aliquid reliquitur monaco cum hoc nihil acq̄rat' mōasterio valz relictuz 7 intell'r meliori modo quo potest vt.s.nihil facti acquirat' mōasterio 1z paciat' monacū hē meliori mō quo potest 7 facit quod no. Archi.i.c.q2 in gredientibus.xix.q.ul.ita ad p̄positū id qō fuit dictū de capacitate vel incapacitate. Jtē de hñdo 7 possidendo 7c.aut habentur p nō adiectis vt in primo dicto Barto. aut itelligēda sunt largissimo meliori mō q̄fieri pōt vt sic ex i de nulla seq̄t' absurditas vel iuris cōis seu regule cōtrauentio. Et qm̄ a nōnullis q̄ dictā donatiōem infringere molliūt' trida vt audio vltra predicta obiciunt'. Primo q' cū fratres minores neminez debeāt inducere ab eis aliq̄d relinquēduz vt.d.cle.exiui.§.dubitauerūt.7.§.cū etiaz.7 ad dicti magistri Luce.psuasionez dicta donatio facta fuerit non debuit ex ea aliqua obligatio naturalis vel ciuilis oriri tāq̄ iure resistente facta ad hoc qō legit' 7 no.in.l.cū lex.ff.de fideius. Secūdo q2 non licuit dicto magistro Luce stipulari ad sui cōmoditatem. Tertio q2 donatio fuit facta dicto magistro Lucē ante quaz esset magistri honorez adeptus.7 sic tacite videt' fuisse facta donec fuerit magistratus q̄si tūc cesset cā donationis: merito dz cessare dcā donatio ar.l.a filia.ff.ad tre. Sz p̄fecto si p̄dicta diligent' p̄siderentur nil concludunt necessario contra p̄clusiones.s.factā. Ad p̄mū.n. potest multiplicit' respōderi. Primo negando q' hic interuenerit aliq̄ subrectio dicti magistri Luce. naz cōtrariū clare colligit' ex tenore dotatiōis p̄sertim in fine exordio qō multum dz attēdi ad coniecturādaz mentez disponens vt in.l.si.ff.de here.iusti.no. Bar.in.l.ābitiosa.ff.de decre.ab ord.fac. Secūdo respondet' q' iductio ad largiendū elemosinā p̄cul dubio vt p studio theologie nō ē p̄hibita Solū.n. p̄hibet' fratribus inducere nouit' ingredientes ad aliquid sibi relinquendū ne videāt' illū idurisse ad ingressū p̄p bona tēporalia: vel quādo habuit recursū ad spetiales aīcos,preleuādo eoz̄ mēdicitatē.7 sic respectu eoz̄ q̄ p̄sistūt i victu.7 sic loq̄nt' iura:sz in casu nr̄o hec cessant. Preterea si licet hē recursū ad spāles amicos p necessitatib' infirmoz̄ 7 fratrib' iduēdis vt in.d.cle.exiui.§.cū etiā.forti' licet p studio theologie i quo ñ vtilitas fratrū sz ecclesie vniuersalis p̄ncipalit' ordinet' vt.s.dixi. Nec ob.ter.loq̄t' ibi p ordba tarativa.7 sic vī ex dudere alios casus ibi ñ exp̄ssos:q2 tex. ille loquit' in bisp q̄ relenat' illoz̄ mēdicitas qō ñ p̄tingiti.cāu nostro. Jtē vt elegāt inq̄t Bar.p' glo.in.l.fu.ff.d vsuc.1z lex aliquē excludat cāuz cū tarativa dictione non per hoc excludit alibi exp̄ssos vel p̄similes:si sum' in materia fauorabili.cāus aūt nr̄ vī nōdū simulis sz maiori ibi exp̄ssis 7 sum' p fide amplīada 7 defēdēda vt i.d.c.sup specula. Preterea 7 tertio p̄supposito sine veritat' p̄iuditio q' hic interessiss3 persuasio probibita.non tamen per hoc infereretur q' donatio sit nulla q2 res non resistit donatōni sed persuasioni. ad hoc induco ter. apertissimum in.ca.constituit.xx.questione.iij.vbi dicitur q' religiosi nō debēt iducere aliquē ad iurrādūreligionē p̄p bona tēporalia illius consequēda quod si fecerit tenet nihilominus in gressus q2 ille est bonus dolus nec potest dici deceptus qui religionē intrauit vt.c.pe.quod me.cā.ita in proposito cuz donatio fuerit facta puro amore diuino 7 sine aliquo dolo non dz vitiari p̄p inductionē ad bonū. Jdem videm' in contractu inito p excōicatum: nam p̄hibetur sibi cōio 7 peccat ingerēdo se cōioni.c. illud.de cle.exc.mi.7 tm̄ contractus intus per eū tenet.vt no. Jnno.in.c.veritatis.de do.7 contu. 7 probat' in.c.felicis.§.verum.de penis. Non ob. quod obiicitur de stipulatione q2 ad validitatē donatiōis non req̄ritur hodie stipl̄o vt.l.siquis argentū.C.de dona.p̄sertim ad piam causam.facit qō no.glo.in.c.quotiens cozdis.i.q.vij. Jtem illa domina pure donauit magro Luce p̄nti 7 recipienti vt dī in p̄in.donatiōis. Jtem seruus stipulat' in fauorem domini 1z verba cōcipiat in personam suā vt.ff. de stip.ser.p totum.ita 7 religiosus in fauorē conuētus p̄sertim in concernētibus cultum diuinū.facit qō no. Jnno.in.c.duduz.de controuer.cōiu. vbi no. dicit p illum tex. q' sicut quilibet sacerdos vī official' ecclesie vniuersalis vt recipiat obligatiōez in fauorem ecclesie vl's ita p studiū theologie fauore potuit dictus magister Lucas obligationē recipere. Preterea dcā donatrix reliquit illud idem libere in testō suo dum mō dict' magister Luca sit ad hoc capax sed indubitāter est capax.p libris emendis 7 oneribus studij subportādis vt.s.deductū fuit. Preterea cū illa domina hoc fecerit sponte vt cōsuleret aie sue vt patet in instrumēto donationis in principio debet valere saltim per viam cuiusdaz dedicationis ad piam cām iuxta nota.per Bar.post glo.in.l.illud.C.de sacr.sanc.eccl.i. q.illius q̄ existēs i camerā solus donauit quedam bona pauperibus 7 sic ex multiplici capite tollitur illa impugnatio.

¶ Ad tertiū facilime patet responsio.7 primo cū toto tpe vite dicti magistri Luce reliquerit frusta dicit' q' debuit durare donec fuit effcūs magister. impossible enim est qō post mortem magistrare tur:nec est vīsimile q' cogitauerit toto tē poze vite sue deberz vacare circa studiuz scholasticū vnde cū verba sint clara cessat captiosa interptatio.l.ille aut ille.ff.de leg.iij.7 in.c.fi.de ver.sig. Preterea studiū sacre theologie ē magis proficuū rpianitati post magistratū q̄ ante vt.c.fi.de magi.7.c.super specula.ne cle.vel mo.7 pluribus libris indiget post q̄ tempore scholastico. Jtez presupposito q' nūc nō indiget libris nō per hoc cessat donatio ad pias causas per ea que superius dixi. Et hec sufficiant.

¶ Nicolaus. Abb. Con. Ix iiij.

¶ Casus in effectu talis est. Quodam senensi statuto cauetur vt omnis causa appellatiōis debeat decidi infra.xl.dies.7 vltra.xl.dies ñ duret instāna. Illo vero statuto cauet' q' tempore quo q̄s est producturus testes de extra

de extra prouinciã tempus determinãde cause ñ currat ipso iure. ¶ Contingit q̃ in causa cuiusdaz appellationis appellans bñit dilationẽ ad ꝓducẽdos testes postmodũ vero asserens q̃ testes extra prouinciã volebat ꝓducere petijt & optinuit dictã dilationez ꝓgari in fine añt dcẽ dilationis ꝑtendẽs impedimẽtũ sibi ifra illã cõtigisse obtinuit iterũ ꝓgationẽ dcẽ dilationis nulla de ipedimẽto iudicis scã fide deisi fine dcẽ ꝓgate dilatiõis petijt tertio dictã dilationẽ sibi prorogari iurãs q̃ nõ aio calũnie hoc petebat. iudex añt iuramẽto calũnie dũ taxat recepto dictã dilationẽ tertio ꝓgauit. ¶ Hic queritꝫ an instantia cãe sit peremꝑta cũ multa tpa sint decursa vltra xl. dies. Quipotẽtis. postulato suffragio. Vt p̃ dictã istãtiã mĩme esse ꝓemptã q̃q̃. xl. dies & vltra lapsi sint hac. n. ptẽ exꝑsse ꝓbare vt statutũ in eo q̃ expresse decernit tẽpus nõ currere ipso iure i dilatiõe data ꝑ testibus extra prouinciã exñtibus ꝓducẽdis. ergo dilatio data ꝛsepius ꝓrogata ꝑ illis testibus ꝓducẽdis non dz cõputari in termino xl. dierũ. ad hoc qđ in sil' legit' & no. i. c. auditis. de in inte. re & c. auditis de prescrip. & c. i. & c. de quarto, e. ti. ¶ Scđo videtur idẽ esse de mero iure dicendũ etiã illo statuto circũscripto. vbicũq̃z. n. certũ tẽpus prefigit' a lege vel statuto ad aliq̃d faciẽdũ debet intelligi si infra illud tps fieri põt alꝫ añt põt actus explicari etiã post illũ terminũ ad hoc. l. fi. C. de adul. & c. ex rõe. de ap. & l. vt gradatim. ff. de mu. & ho. & l. ij. de nora. ¶ Ex. n. non debet esse imposita sup impossibili. iiij. di. erit autẽ lex. & optime facit tex. in. l. si cui ipse. cõiuncta. l. prece. ff. de excu. tu. & ibi hoc in terminis nr̃is tenet Bal. & sentit ap te Jo. an. in. addi. Spe. in ti. de lega. §. restat. ꝟ. q̃d si statuto. Sed certũ ẽ q̃ vbi testes sunt de extra ꝓuincia ꝓducendi nõ põt cã decidi infra xl. dies cũ det' dilatio sex mensium solũ ꝓillis testibus producendis vt in. l. i. C. de dila. & iij. q. iij. spaciũ. ergo post illud tẽpus potest sentẽtia ferri cũ instãtia minime sit perẽta. Nec ob. si dicat' q̃ scđa dilatio fuit data sine cãe cognitione Ad hoc. n. põt multipliciter rñderi: Primo q̃ hic nõ fuit data scđa vel tertia dilatio sed vinca tñ quesepe fuit ꝓrogata añ eius lapsum. Aliud ẽ. n. nouã dilatiõez dare. & aliud datã ante ipsius finẽ ꝓrozogare iuxta id quod legitur & no. in. l. quod si manẽte. ff. de preca. & l. iiij. ff. de dã. infec. vbi per Bar. ¶ Item q̃n dilatio prima non fuit integra potest nedũ ꝓrozogari sed etiã dari de facili scđa ut nota. In no. in. c. vltra tertiã. de testi. Sed in causa nostra prima non fuit integra: quia nunquam habuit terminum sex mensium vel trium ergo de facili sine alia cognitione potuit dari scđa vel etiam ꝓrozogari cum iure ipso videatur talis ꝓrozogatio iustificata. Item & tertio facit quod nota Bar in. l. i. C. de dila. in fi. vbi dicit valere ꝓbationem factã infra dilationem datã sine cãe cognitione q̃n prima dilatio non fuit perfecta. ¶ Sed q̃q̃ hec vrgere videant'. in diuersam tñ ptẽ puto de dinãdũ. ¶ Pono ꝛ primo ꝙ tex. in. l. fi. ff. de dila. vbi dr̃ q̃ in pecuniarijs cãis non potest iudex dare vltra vnã dilationẽ & ponderandus ẽ ille tex. in eo q̃ negõ p̃cedit ꝟbũ põt erq̃ tollitur ptãs iudici assignãdi aliã dilationẽ cũ tũc ꝟbũ põt inducat necessitatẽ vt no. glo. in rl'a. i. dꝛ re. iur. li. vi. no. bar. in terminis nr̃is in. d. l. fi. & qꝛ tex. i. l ozatione. ff. e. vr̃ inuere ꝓtrariũ: dant' varie so. sz cõit' tẽt' illa q̃ omnis dilatio ꝓbatoria ẽ pẽptoria: ita q̃ sine cãe cognitione nõ potest alia assignari fa: & ita loq̃t'. d. l. ozatione. In hac añt cãe congnitione versatur vt de impedimento cõtingente infra dilationez assignatam fiat iudici fides. sine añt hac cognitione cãe nõ valet datio fe dilatiõis vt aperte voluit tex. d. l. fi. & aperte tenet ibi bar. facit qđ legit' & no. in. c. in cãis. & ꝑ glo. i. c. ij. dꝛ dila. qualis añt debet eẽ. ꝑ bono impedimẽti nõ reperit' bene in. e. §. decisum. Fre. Se. cõsi. cix videt' velle vt sufficiat iuramẽtuz allegãtis ipedimẽtũ qđ videt' tenuisse glo. i. c. vnico. iiij. q. v. Dz mihi plus plz opi. Jo. mo. Archi. & Jo. an. i. c. i. de vo. & cõtu. li. vi. q̃ concludũt ꝑ' multa hoc fore arbitrariũ cõsiderata persone ipedimẽti & cãe qualitate vnde iudex erit cõtemptus iuramẽto q̃n exiget semiplenaz nõ q̃n plenã ꝓbationem. & ꝓ hoc ego allõ ter. no. i. c. ex litteris. de i it. re. vbi ꝓbat' q̃ iuramẽtũ nõ ꝓbat in distinte ipedimẽtũ cũ ergo in casu nostro in ꝟa dilatione seu ꝓrogatione nulla intꝛuenerit cãe cognitio sup impedimẽto ꝛ ergo illa ñ valuit. & idẽꝑ õt dici de tertia tñ qꝛ solũ fuit exactũ iuramẽtũ calũnie qđ nõ videt' sufficere ꝓsertim i tertia dãda seu ꝓrogãda cũ tertia debeat dari non exacta cãe cognitione vt no. i dictis. iure. maxime i. d. l. fi. ff. de fer. tuz qꝛ iuramẽtũ non debuit eẽ de calũnia sz de veritate qꝛ possibile est q̃ ꝑima dilatione seu ꝟa fuit in negligentia & non in calũnia ꝙ negligẽtiã añt excludit' a ꝟa vel tertia dilatione vt no. i pal. iurib'. & facit. c. lz. de ꝓba. sicut i si. dicimus q̃ iuramẽtũ calũnie non excludit condẽnationẽ expẽsarũ i cãu ꝓditionis cãe: qꝛ potuit litigare temere & nõ icalũniose vt no. i. c. finẽ. de do. & ꝓtu. & i. c. calũniã. de pe. & in. l. ex diuerso. ff. de reiuẽ. & l. dicimus. C. de iudi. & nõ ꝓbat hoc ceẽ qđ ab hoc ꝓtigit ab eẽ. l. ñ hoc. C. vnde cogna. & c. ij. dꝛ trãslacp̃. Probatio. n. dz ꝓduden necessario. c. iꝑsẽtia. dꝛ ꝓba. & c. audi. & de i ite. re. & l. ad ꝓbationẽ. C. loca. Ex ꝓdicti dare inferꝫ q̃ dicta instãctia sit gẽpta plapsũ trãti tẽporis cũ ille ꝓrogationes seu dilationũ dationes fieri nõ potuerint modo ꝓdicto ꝛ ergo cessat statutũ qđ voluit vt interminino ꝑfixo ꝓtestibus exꝛ puincia ducẽdis nõ currat tẽꝑ' instãcie: q̃ illꝺ statutũ dz intelligi determino legitime ꝓcesso ar. l. iiij. §. ꝓdẽnatũ. ff. dere. iudi. & c. non potest. de ꝓbẽ. li. vi. & optime qđ no. bar. in. l. iuste possidet. ff. de acq. pos. vbi dicit q̃ miss' in possꝛ auc. iuris ordine non seruato nõ excusat' ꝓp autoritatẽ iudiciariã apena statuti punientis ingredientes & turbãtes possꝛes alt'ius. c. foꝛ'. de ver. sig. & no. c. q̃rẽte. dere. spo. Pro hoc ẽt facit aliud statutũ sub rub. infra q̃tũ tps difiniat' cã. vbi disponit' q̃ nec iudex nec ptes cõi ꝙ sẽsu ꝓgare possint tminũ instãtie ꝑfixũ. sñia ergo ꝓlata remãet valida: nec dz ps ãpli' ꝟillaz audiri sicut nõ audiret' ꝑ' tminũ iuris vt i. c. ꝓsonas & c. cũ sit. dꝛ ap. nã tmin' iste statuti succedit loco tmi iuris vt no. Jnno. i. c. ex rõe. & tñ & doc. i. c. ꝑ. de. iud. & Bar. & Bal. ĩ. l. ꝓperãdum. C. e. Et ꝙ hec ꝑz rñsio ad primũ contrarium. §. alle. & etiam ad scđm. Fateoꝛ. n. q̃ si ex magnitudine cause vel viroꝝ longa distãtia non potuisset causa terminari i tpe a statuto prefixo q̃ tunc possit causa terminari post illud tempus. sed in casu nostro hoc non cõtigit nam vt in narratiõe facti mihi ꝓsupponit' prima dilatio fuit competenter prozogata sm locozum distantiã ita q̃ pars potuisset alio extrynseco non accidente testes ꝓducere. ñ potuit ergo dari secunda vel tertia dilatio causa impedimẽti legitime non probata: vt. §. dixi. Nec ob. dũ dicitur q̃ hic non fuit data scđa vel tertia dilatio sed vinca tñ sepius prozogata: qꝛ dico q̃ iura ꝓhibẽt dari secũdaz vel tertiã dilatiõez sine cause cognitione attento affectu & non mõ dum tarat. Indurerũt enim hoc ne causa plus debito sine iusta & apparẽti causa ꝓrogaretur & sic lites fierẽt immortales ar. l. ꝓperãdum. C. de iudi. & c. finẽ litibus. de do. & cont. ergo ꝓhibituz vna viam ñ debet ad id alia via admitti vt in regulã cum q̃d vna via. de. re. iur. li. vi. & c. tue. de ꝓcu. & quod in eis no. Et ex contraria opi. daretur locus ingannis & fraudibus. cõtra. c. q̃to. de dilatiõis. posset enim iudex per hanc viam prozogationis si esset licita circumuenire disꝑsonem illius. l. fi. ff. de fer. quod non ẽ dꝛ. Preterea etiã prozogari nõ dz ꝑma sine cãe cognitiõe lz leuis sufficiat vt no. in. l. a ꝓcedente. C. de dila. & dicta. l. fi. & c. ij. eo. ti. ergo fortius nõ dz prozogari sine cause cognitiõe ꝓsertim totiens sic contingit casu nostro. & hoc aperte videtur velle Bal. i. l. i. C. quõ & q̃n ii. in fi. vbi. dicit q̃ sicut in danda dilatione req̃ritur cause cognitio ita in ea alterãda licet vt audio Ange. de Pe. aliud & minus bene senserit in dicta. l. fi. ff. de fer. ¶ Ultimo ad dictum Jnno. & Bar. ꝓcal. respondeo multipliciter. Primo ꝙ id quod ipsemet Bar. voluit in. d. l. fi vbi reꝓbauit illud dictum Jnno. dicẽs q̃ licet iudex ꝓfixerit terminum breuiozem termio iuris nõ per hoc põt sine cãe cognitiõe dare scđam dilationẽ qꝛ terminus de quo i. d. l. i. C. de dila. fuit ꝓfixus nõ vt iudex debeat totũ integrum ꝓfigere sed vt non possit illum extendere: breuiare añt potest vñ potest iudex arbitrari infra illam termini dilationẽ put sibi videt' vt clare hoc innuit ibi tex. ergo nõ est verũ dicere q̃ abbreuiauit terminum iuris imo statuit terminũ competẽtez sm sui arbitrium. non ergo potest dare scđam dilationem illo ꝑ tertu. ¶ Scđo potest responderi q̃ hodie ex communi uditiozum cõsuetudine termini iuris de curtant' vnde fozi cõsuetudo est legitima causa terminos & dilatiões restringẽdi vt no. Bar. in auc. qui sel. ¶ quomodo & quando iu. non ergo poterit pars conqueri de termini decurtatione: & per ꝙñs non erat ligitima cã prozogandi illam dilationẽ. ¶ Tertio respondeo attenta forma statuti seu noue reformationis vbi simpliciter disponit' vt iudex appellationis teneat' causam finire infra xl. dies &c. & q̃ amplius non duret illa instantia decurtando. n. tempus anni a iure ꝑfixi vt in de. sicut. de ap. & in auc. ei qui appel. C. de tẽ. ap. videtur tacite disponere vt termini iudiciales debeant decurtari quia alꝫ non posset causa infra tam breue tempus decidi vt voluit Jnno. in. c. super

eo.ii.de ap.z debet iudex ita dilationes restrigere vt cām pos
sit decidere infra terminū sibi prefixū ex q̄ possibile ē.sed i cāu
nro iudex hoc nō seruauit q; sine cause cognitiōe saltē ltīma
pluries dilationē prorogauit seu nouas dilationes cōcessit q̄
instantia illa ē perempta.Et hec sufficiant. lxv.

QAsus q̄dā Rayneri de tolomeis de Senis fuū
cōdidit testamētū i q̄ instituit suos heredes vl'es.iiij.
neptes suas ex filio p̄mortuo fecitq; ac p̄stituit suos
fideicommissarios z executores testi.v.personas numero de
ditque eis plenā ptātem:iussitq; mādauit z ordinauit q̄ due
ex suis dictis neptibus maritarentur in domo tholomeorū
consortarie sue illis psonis q̄bus dictis fideicommissarijs vi
debitur.alie vero due maritarent q̄buscūq; dictis ēt fideicō
missarijs videbit z placebit zc.Contigit mortuo testatore
oēs illas puellas decedere vna dūtaxat supstite: sup cuius
p̄uictiōe oritur p̄ētio inter dictos fideicommissarios.an ista
dēat maritari ex dispositione testatoris i domo tholomeorū
an ex. Itē si tres ex.v.fideicommissarijs possint illam marita
re ex cognationem testatoris:an vero debeant preferri duo
q̄ volūt eā maritare i cognatōe:z an isti duo possint sine alijs
si req̄siti nolūt cōsentire. Itē an possint cōtrahere spōsalia cū
de eis nihil fuit dictū i testō sed de matrimonio dumtaxat
Ultīo ēt q̄rit an dicti fidei cōmissarū possint eā maritare vel
spōsalia facere sine cōsensu triū proximiorū cōsanguineorū
vel attinētiū.nō obstante forā statuti senensis i hac forma q̄
sequit dictātis vz:Nulla psona audeat vel p̄suant facare nu
ptias matrimoniū vel sponsalia cū aliq̄ cive Sēarū sine con
sensu patris vl'aui paterni si būerit:z si auū paternū seu prēz
nō habuerit sine cōsensu triū ,primiorum cōsanguineorum.

QHabiti Jesu eiusq; pijssime matris p̄sidio humilit' in
uocato:ad decisionē predictorū pl'a sunt videnda.
Et primo an dispō aui paterni circa neptes maritan
das valuerit aliquo casu.

CSc̄o presuppositā i aliq̄ validitate an ista neptis super
stes sit p fideicōmissarios maritanda i dō.tho.vel extra.

CTertio presuppositō q̄ i dō cognationis testōris an duo
q̄ hoc cōueniūt possint illā maritare alijs tribus fideicōmis
sarijs nō obstātibus ex q̄ consentire nolūt vel q̄le remediū
erit ad hoc vt voluntas testatoris effectum habeat.

CQuarto an possint dcī fideicommissarij sponsalia ,p dcā
puella ꝫbere cū i p̄ntiarū non sit apta ad matrimoniū i pedie
te etate hīto respcū q̄ de sponsalib' nihil fuerit in testō dictū.

CQuinto an dicto statuto non obstāte possint dicti fideicō
missarij mr̄imoniū vel sponsalia ,p dcā puella ꝫbere sine alio
rū ,primiorū ꝓsensu. Ad primū redcūdo vr̄ q̄ dispō testa
toris circa mr̄imoniū ꝫbēdū vel spōlalia non valuerit q; cir
ca spūalia z preserti circa mr̄imoniū ñ curat' de pr̄ia ptāte cū
in his non bēat pr̄ in aliquo se intromittere vt.c.si animū.de
iudi.li.vi.ad idē.c.vnicū.de spō.inpu.li.vi.vbi dr̄ q̄ ex matri
monio vel sponsalibus ꝫctis p pētes filij in nullo obligant'
nisi ꝓsenserint tacite vel exp̄sse vt ibi latius no.facit.c.vnicū.
xxx.q.ij.z.xxv.q.ij.sufficit.vbi patet q̄ ad matrimonium con
trahendum sufficit solus consensus illorūm de quorum con
iunctione agit' licet uerentes noluerint consentire: vnde de
iure can̄.cui in his standum ē vt.c.pe.z ul.de se.nup. cum ibi
nota.z bar.in.l.priuilegia.C.de sa.san.eccle.si filia contrahit
sine consensu patris non potest ex hoc exheredari immo po
test petere dotem a patre vt no.glo.xxxij.q.ij.c.fi.z.c. de rap
toribus.xxxv.q.i.salti q̄n non potuit maritari nisi ,pmitteret
dotē iux̄ no.p bar.in.l.obligamur.ff.d̄ ac.z ob.Preterea z vlti
mo volūtas aui testatoris tēdit i tēp' q̄ neptes nō erāt i pote
state sua: ergo nō valet.nā ꝓmortem soluit' pr̄ia ptās z ipe di
sposuit post mortē.ad hoc glo.no.in.l.illa in stitutio.ff.debe
re.institutione z paria sunt disponere in habili tēpore vel ha
bili si effectus refert' ad tēpus inhabile vt in.l.q̄d spōse.C.
de dona.an nup.z.l.eū q̄.ff.de iur.om.iud. Sz his nō ob.ar
bitror de iure sic dicēdū q̄ aut q̄rit nūquit possint parētes
obligare filiaz vel neptē inuita ad matrimoniū vel sponsalia z
dicēdū q̄ nō.tenet'.n.filia ꝓsentire solū ex honestate non aūt
de necessitate vt no.i.c.i.de spō.i pu.li.vi.itaq; l.fz q̄ presens.
ff.de spō.q̄ dicit filiā non posse discedere a volūtate paterna:
nisi q̄n pater elegit sibi indignū morib' vel turpēnō hz locū
de iure can̄.vt in iuribus p̄al.z no.gl.in.d̄.c.i. Aut querit'
nūq̄d parētes possint maritare eorū liberos z inducere filias
ad consenciendum. Et dico q̄ sic de iure ciuili est tex.apertus
in.l.si patre.ff.de ri.nup.vbi dicit tex.sing.q̄ etiam si filia cō
sensit patre cogente in illum in quem non consensisset si suis
set sui arbitrū nihilominus tenet matrimoniuz: de iure vero
canonice.no.tex.in.c.honorātur.xxxij.q.ij. vbi est tex.sancti
Ambrosij. z inter cetera comendat puellas que non eligūt si
bi sponsos sed consentiunt ad dispositionem parentuz.vnde
inpersonam mulieris dicit sponsaltum. meorum pater meus
curam subijt:hoc enim non est meum z in p̄in. in persona
Rebecce dicitur honorantur parentes relictis muneribus
consulitur puella non desponsalibus illa.n.iudicij expectat
parentum . non enim est virginalis pudoris eligere sibi
maritum sed iam desponsata viro de perfectionis die co nsu
litur zc. vt ibi hic tex.in.d.c.i.despō.i pu.dicit q̄ sic pater filie
contraxit matrimoniū debet filia consentire.s.de honest a
te vt ibi no.in glo.sic etiam videmus in si.q̄ parentes pos
sunt offerre eorum liberos monasterio z illi debent ex hone
state consentire vt.c.i.xx.q.ij.no. Inno.no.in.c.ij.de regu.fa
cit.c.cum virum .e.ti. cuz si.concludendum est ergo q̄ paren
tes possunt cōtr aere matrimonia z sponsalia ,p liberis eoꝝ:
z illi debent ex honestatis debito consentire. Hanc autem ele
ctionem z inductionem liberorum potuit auus patern' qui
habebat neptes in sua potestate suis fidei cōmissarijs cōmit
tere.ipse enim videtur facere q̄d illi fecerunt vt.le.vnuz ex fa
milia.ff.de le.ij.nec mirum nam dat liberis suis tutorem qui
habeat pupillum in potestate vt.ff. de testa. tu. per totum. fo
rtius cōmittere potest hanc nudam electionem et persuasio
nem ar.in auc.multo magis. C.de epi. z cle. z presertim cum
i ter illos sit auia materna que est tutrix dicte pupille z tutor
potest hoc facere ar.c.i.xx.q.ij.z eorum qua no. Innocen.in.
d.c.ij.de regu.z sic gratiose conceditur testi factio z tutoris
datio iurta.no.per glo.no.in.dic.l. illa ita z huius electionis
z inductionis facultas.z hoc quo ad primū.,pcludo q̄ q̄ auus
paternus potuit hanc potestatem dare suis fidei cōmissarijs
secundum q̄ ipse habebat z indubio videt' dedisse sm iuris
dispositionē q; ꝝba generalia debē restringi ꝑz subiectā ma
teriā.l.si vno in p̄n.ff.loc.z.c.cū dilectus.d̄ ꝓsue.z li.ij. C.de
nora.cū si. Venio ad secundū dubiuz an dicta puella debeat
p̄fideicōmissarios maritari in domo tho.z inducere puellā ad
ꝓsentiēduz mōs:s̄.dicto. Et ꝓclusiue mihi vltra q̄ sic.vbicūq;
enizplura mādāt' z mādatuz ñ pōt per oīa ad ipleri dz adim
pleri eo mō quo potest vt.c.cū dilcī.d̄ do. z contu.z.l.celsus
ff.de arbi.z.c.pisanis.de rest.spo.no.glo.in.c.constitutus de
rescrip. votum enim testōris non pōt per oīa suum effectum
habere pp aliarum mortem.dz ergo in p̄sona supstitus man
dari executioni quaten' fieri potest vt in iuribus p̄cal.z.l.sti
chum aut pamphilum.ff.de v̄.obli. est ergo maritanda sm
quod videbitur z placebit fideicōmissarijs. Sz an in cogna
tione testatoris an extra.arbitror de iure dicendum.q̄ in dō
z familia z cognatione testōris.in gradu tamē non ,pbibito
moueor q; vbi aliq̄d fieri disponitur p testatorē vel alium in
personis plurium z mandatuz verificari non potest nisi in p
sona vnius tunc standum est ordini scripture vt actus gerat'
cuz persona primo nominata vt.c.mandato d̄ preben.li.vi.
z.l.quotiens.ff.de vsuf.presertiz vbi cadit ordinata affectio
vt est tex.opi.in.l.heredes mei.§.fi.ff.ad tre.z no.Bar.in l.
gallus.§.quidā.ff.d̄ li.z po. In casu autē nostro primo dispo
suit de maritādis in dō tho.z postea de maritādis extra fa
miliā ḡ: videt' habuisse maiorē affectōz ad illos de familia.
z presertim hoc dicendū in casu nostro.nā quilibet presumi
tur appetere honorē z conseruationē z augumētum cogna
tionis sue vt.l.i.ff.de ven.inspi.z quod ibi no.z per Cy.in.l.
ex pu.C.de adul.cum si.sed per hoc coniugium diuitie cōser
uantur in dō z cognitiōe ergo videt' principalius habuisse
effectum ad illos de dō q̄ ad alienos.facit etiā quod in si no.
in.l.duo sunt titij.ff.de testa.tu.

CQuo ad.iij. dubiū.s.an duo ex fideicōmissarijs possint
illam maritare in dō tho.alijs tribus nolentibus consentire
vel quale remedium sit adhibēduz arbitror sic dicēdū.q̄ aut
nō reperitur idoneus in dō tho.z tunc debet maritari extra
domū:q; illlud mandatū debet intelligi si inquātuz in dō re
peritur idoneus vt.c.cāz de elec.z.c.abbate de ver. sig.z.l. vt
gradatim.ff.de mu.z bo.facit.l.sed que patris.ff.de spō. Si
autem i dō z agnatiōe testatoris reperitur idoneus tunc posset
dici q̄ aliis nolentib' exequi voluntatē testatoris poterunt
duo exequi z potest attētari q̄ etiaz vn' solus posset ar.opti.
z quasi expressum in.c.ij.§.sane.de testa.li.vbi dicit' q̄d si vn'
ex executoribus testi est mortuus vel remotus vel non vult
exequi poterit alter solus testatoris voluntatem adiplere ne
voluntas testatoris impediatur z idem Bar.in.l.i.§.si ples

ff.de exerc.

ff.de exerc.7 Bal.i.l.nulli.C.de epi.7 cle.7 q̄q̄ Fre.de Se. consi.lxv.dixerit q̄ minor pars non potest exequi sine maio ri parte 7 ad.§.sane respondeat illum procedere quando fue rant deputati duo q2 tunc alter potest cū non sit minor ps: tamen refert quosdam alios in distincte tenuisse primū vt eti am minor pars possit maiori parte nolente exequi.7 hoc pu to verius per rationē illius tex.fundat enim se ne cōtingat voluntatem testatoris impediri.vñ data voluntate aliorum vel morte seu abñtia diuturna videtur illa potestas compe/ tere insolidū sicut obseruat in pluribus procuratoribus da tis simpliciter in causa spūali iurta ea q̄ habent in.c.si duo de procu.li.vi.7 videt fuisse tacite de mēte Bar. Bal.7 Ja. de are.in locis preal.ad.§.sane. quattenus facit mētionem de duobus potest dici q̄ recitat facti contingentia. naz ratio littere predit in pluribus si minor pars non vult exequi 7 ra tio legis est consideranda etiā contra verba vt.l.cū pater.§. dulcissimis.de leg.ij.7.l.non dubium.C.de legi.7 relicta cer tum.de re.iur.li.vi.cum si potest etiam ad maiorē cautelam seruari aliud remedium.s.vt adeatur potestas 7 imploretur officū suum quatenus compellat alios ad consentiendum iurta voluntatem defuncti ar.i.c.nullus.de iure pa.nā vbicū q̄ quis in facto alterius debet prestare consensum pōt cōpel li consentire si sine cā cōtradicit vt ibi;7 facta q̄d i simulibus terminis no.bar.i.l.si cū dotē.§.eo ārte.ff.so.ma.7 i.l.fi.ff. de ap.reci.7 in.l.cū nō solū.§.necessitatē.C.de bo.que li.7 p bal.in.l.in cōiunctiōem.C.de nup.7 per bar.in.l.1.§.si pluri es.ff.de exerc.qui cōiter concludūt q̄ si statuto cauet q̄ mu lier non possit cōtrahere vel testari sine cōsensu duorū primi orū q̄ si illi primiores nolunt cōsentire potest mulier adi re iudicem vt compellat eos ad consentiēdū si non habēt iu stā cām contradicendi vel eis resistentibus pnuntiet illā pos/ se sine eorū cōsensu cōtrahere vel testari ita pūctaliter dō in ppo sito q̄ si volūt fideicōmissarij euitare opinionē adeāt iudicē q̄ cōpellat alios fideicōmissarios ad cōsentiēdū vl' q̄ eis resi stētibus pnūciet istos posse sine illis.7 hec de tertio dubio. ¶ Circa quartū dubiū an possint dicti fideicōmissarij contra here sponsalia cū in testō fuerit facta mentio de mrimonio simplr.Et credo q̄ sic p.l.tutor.§.fi.7.l.oratio.ff.de spō.vbi generalit dr q̄ id q̄d disponit de nuptijs habet locum etiā disponsalibus nec mirū cum per sponsalia perueniatur ad mrimonū:vñ prohibito mrimonio prohibent sponsalia 7 eo pmisso pmittunt sponsalia vt ibi.ab idē.l.non sine.7 quod ibi no.C.de bo.q3 li.7.c.i causis.de elec. vbi probat q̄ data potestate eligendi videt data ptās postulandi cum postula latio sit coniuncta electioni 7 per eam peruenitur ad effectū electionis.7 hoc mihi videtur indubitatum.

¶ Venio ad.v.7 vltimum an sufficiat consensus istorum fi deicommissariorum statuto supascripto non obstāte.Et in dubitant credō q̄ sic q2 statutū punit contrahentē cū puella si ne pfensu pris vl' auis ed i cause nr̄o occurrit consensus aui; q2 virtute ptātis tribute fideicommissarijs vt ipse auus te/ stō2 facere q̄d isti fecerint vt probat in.l. vnū ex familia.§.i. ff.de le.ij.Et facit ad hoc illa questio ad quaz dy..7 bar. post eum inducūt illū tex.querunt.n. q̄dsi testator reliquit cētum distribuēda ipios vsus put elegerit executor testi. executor aūt elegit fabricā ecclesie: querebat an eps deberet ex illo reli cto habere quartā.nā rex relicto facto fabrice nō debet quar tā: vt.c.fi.de testa.sed ex relicto facto ecclesie simpliciter debe tur vt.c.requisisti.e.ti. dubitabat nūc in casu isto q2 nō testa tor sed executor elegit fabricā.7 comuniter concluditur p illū tex.q̄ non debet q2 testator videt eligisse exqua dedit execu tori potestatez eligendi.ad idē q̄d no.i.l.theoponp', ff.d' do. p̄le.7 rel'a per aliuz facit.dere.iur.li.vi. Preterea ratio statuti nō fuit alia nisi vt puelle non deciperent a ptrahēt' sine cō sēsu parentuz 7 primiorū cū sepe mulieres laborēt ptra pro pria cōmoda.vt.l.iij.in fi.C. de spō. que ratio cessat in casu no stro cū auus qui p̄sumit plus ceteris diligere neptes ar.l.fi. C.de curo.fu. elegerit istos fideicōmissarios seu executores testi sui de quibus videt confidētiam maximā habuisse 7 p/ sumūtur amicissimi ac.etiā aliqui ex eis sunt de cognatione defūcti vnde nō est presumēda eis interuenientibus deceptio arg.l.trāsactionē.C.de trāsac. hīc videmus in si.q̄ tutores d' putati aparentibus in testō preferunt legitimis 7 datiuis vt l.si sub condictione.ff. de te.tu.7 sic etiā extranei deputati ite stamēto preferunt consāguineis:q2 presumit testator elegis se sibi magis affectos. Et presertim hec tenēda sūt habito re spectu ad formam dicti statuti que est contra ius cōe immo posset dici q̄ est nullū cū impediat liberā facultatē matrimo nia ptrahēdi.7 hoc aperte tenuit Jo.an.i.c. statutū. de hōi. li.vi. Sz circa hoc me vlterius nō extēdo cū etiā presuppositā validitate 7 statuti i dubitant' predit pclusio predicta.Et per hec patet ad omnia dubia responsum.

Nic. Abb. Lō. lxvi.

Christi nomine feliciter inuocato. Quāq̄ multa pos sent in fauorē dicti Antonij patris.s. dicti Philij alā rī ego breuitatis causa atigaz duo dū taxat que absq̄ aliquo scrupulo etiaz distributiue sufficiūt. d. Ā. ad optinendu victo riā in causa nedū in hoc iuditio sz etiaz in alio. Et primo in eo q̄ d. P. tēpore pdēnationis de eo facte ob ptumātiam suam erat in patria potestate iqua etiam postmodū decessit. pdem natio.n. facta de filiofa.ob suā contumatiā ita q̄ nūq̄ fuit in iuditio saltem ad litē cōtestādaz nō debet nocere patri etiam respectu peculij profectitij nec ad vētitij vt no.glo.fi. insti.de noxa.7 bar.in.l.si finita.i.§.si de vectigalibus.ff.de dan.ifec. ad idē q̄d ipse no.in.l.cū filij'.ff.de ño.ob.lz.n. delictuz filij no ceat patri quo ad peculiuz pfecticiū q̄n filius fuit i iuditio q2 sicut pater tenet de peculio ex ptractu filij ita 7 de cōdēnati one facta in iuditio:q2 iniuditio quasi ptrahim'.l.iij.preal.et idē hoc casu dicēdū ipeculio ad vētitio q2 pater dimisit apd filiū nō retinēdo sibi vsu fructum q̄ potest vt.l.cū oz.§.sinaūt C.de bo.q3 li. nā eadez tūcrō i hoc peculio ad ventitio q̄d in pfecticio q̄n filij' pdēnat p̄fertuz d' dilecto pp suā ptumatiam talis snīa nō dz ob eē p̄ri neqz quo ad peculium pfecticium neqz quo ad veticiuz.rō ē q2 cōtumax habet vigore statuti p confesso que confessio cum sit ficta non vera non debet alteri nocere vt.l.eius qui delatorem.ff.de iur.fi.7 quod ibi no. Item videmus q̄ vbicunq̄ snīa lata contra vnuz preiudicat aleri illud fallit q̄n snīa est lata ptra cōtumacē vt.l.qui repudiātis in fi.7.l.papinian'.§.meminisse.ff.de inof.te.ad idē.l.duob' §.i.ff.de iur.iurā.vbi ficta sol'o non sufficit ad vandā actionē ptra principalē.7 hāc partē exp̄resse firmauit Bar.in.d.l.cū filius.7 dicto.§.si de vectigalibus.7 Cy.in si.q.in.l.si quādo C.vñ vi sed in casu nostro.d.P. erat in ptāte p̄ria.7 fuit cōdē natus ob contumatiā suam vigore statutoꝝ: ergo talis snīa nō debet mādari executiōi ptra p̄rem siue dicamus illa bona per.d.P. possessa tempore vite sue a patre fuisse pfecta siue eidem aduenisse ex prospitate fortune vel industria persone nā i pfectuꝝ nō ē dubiū cū illa pleno iure ptineāt ad patrē. i aduenticiꝝ ño idē dicendū rōne vsufructus qui debet p̄ri in vita sua vt in.l.non solum.C.debo.q3 li.7.l.i.C.de bo. ma ter Nec ob.si dicat q̄ saltem respectu pprietatis illoꝝ bono rum illa snīa dz mādari executiōi ptra patrē cū proprietas per tineret ad filium vt in iure.proxime allegatis.q2 dico q̄ ourā te patria potestate nō potest filius q̄q̄ modo disponere etiaz de proprietate.vnde etiam testari non pōt vt.d.l.non solum §.illis aūt 7.l.pe.C.qui te.fa.non po.vñ sicut directe non pōt filius viuēte patre alienare bona aduēticia:ita nec indirecte d' linquendo vt firmauit idem Bar.in.d.§.si de vectigalibus.7 per hec euitatur illa cōtentio an bona possessa per filiuz debe ant presumi aduenticia vel profecticia.de qua p glo.7 doc.in l.cū oz.C.de bo.q3 li.nam siue dicamus illa fuisse pfecticia si ue aduentitia semper predicta conclio vendicat sibi locum vt p3 ex predictis.nec ob.si dicatur quod vigore cuiusdam iter. d. Ā nto.7 filios lati fuit facta diuisio bonorum 7 data plena facultas filijs disponēdi de bonis diuis.q2 dico q̄ talis diui sio facta per patrē inter filios durāte p̄ria prāte non valet 7 so lum habet vim cuiusdā vltime voluntatis vt no.in.l.si ancilla §.si pater.ff.p suo.7.l.si filia.§.si pater.ff.fa.ber.7 glo.no.iū cto tex.in.l.quotiens.C.e.nam inter patrē 7 filium durāte pa tria potestate nō cadit obligatio ciuilis vt no.in.l.frater a fra tre.ff.de condi.inde.hinc est q̄ regl'r non valet donatio fcā filio exīte in potestate de quo plene no.in auc.ex testō.C.de colla.nec ob.si dicatur q̄ diuisio fuit facta pretertu arbitra/ mēti:q2 id quod non p̄ñt facere partes exp̄resse non p̄ñt face re vigore arbitramēti:cum arbitramētum sit quedā transa/ ctio vt in auc.differētes iudices.§.si vero cōtigerit.ad idem. l.cum bi.§.sed cuz lis.ff.de transac. Preterea arbitramētum debet intelligi vt pater finat filios hēre dispōez illoꝝ bonoꝝ conniuētibus oculis sicut permittit domin' seruo vt.l.iiij.ff. de manu. vel etiam vt dimittat apud filios vsufructū patien do eos vti non tamē vt illa diuisio habeat vim contract' in ter patrez 7 filiū durāte p̄ria prāte nā exp̄resse firmauit Bar. in.d.§.si de vectigalibus q̄ si pater permisit bona aduenticia esse apud filios non tamē pp hoc sentētia lata ob. cōtumaciā

cõtra filiũ vz mandari executioni i illis bonis aduentitijs in ꝓiudiciũ patris.

¶ Ultimo nõ ob. si dicat q̃ nõ solũ ob cõtumaciam fuit d. ℙ. cõdemnatus sed ẽt ꝓpter cõfessionẽ ℳicha. verũ q̃ cõfessio vnius maxime cõfitentis crimẽ ꝓprium alteri nõ ꝓiudicat. c. i. de cõfes. 7 l. fi. C. d accu. nec ẽt acta gesta ꝑ vnũ ex coreis faciũt fidem cõtra aliũ q̃ dr̃ pter cõmisisse delictũ l. denuntiasse. §. fi. ff. de ad vl. 7 interminis nr̃is firmat bar. in. d. l. cũ filius. 7 hec q̃ ad primã cõsiderationẽ. Scdo 7 breuius põt. d. ℵ. se defendere ex vilitate sñia q̃ ptãs tulit sñiam cõdemnationis post lapsum. viij. annorũ a tpe delicti cõmissi cũ tamen vigore statuti ptãs nõ possit iquirere seu iudicare nisi de delcis cõmissis tpe sui officij 7 p sex mẽses ante suum officiũ ichoatũ: ergo. d. sñia fuit nulla cũ. n. ptãs recipiat potestatẽ vigore statutorũ 7 i statutis ponitur illa limitatio: ergo quicquid facit ꝑ tale statutum ẽ ipso nullũ. ad hoc glo. nota i cle. i. de iu. pa. facit. c. at si clerici. de iudi. 7 C. sta nõ cõpe. iu. per to. de hoc cũ nõ multũ curẽdũ cũ ꝓma cõsideratio satis habunde sufficit ad victoriã cause vz vt. d. ℵn. absoluat 7 aduersa pars cõdemnet in expensis. lxvij.

Ita cã q̃ vertit seu verti sperat inter nobilẽ virum Guidonẽ: paulũ ex pte vna 7 filiã condã ℙhilippi germani dicti Gui. p. ex alia super q̃busdã rebus emphiteoticarijs primitus cõcessit cõdã ℳatheo patris dictorũ. S. p. 7. ℙh. 7 eius descendentibus masculis vsq; i tertiã generationẽ ita q̃ ps premorientis i supra viuentes deueniat: 7 deficientibus masculis deueniat i filias feminas. Duo sunt necessaria ex ajanda: vnũ principaliter aliud accessorie. ¶ Prio igit exaiandũ incumbit. an ẽphiteosis cũ d. ℳ. cõcessa fuerit ipso fcõ resoluta ex cessatione solutiõis pẽsiõis cũ q̃driẽniũ ex par. d. ℳ. seu eius habendũ nõ fuerit soluta debita pẽsio mõsterio sci Thome ab ãnis domini millesimo. cccc. xij. vsq; ad ãnum millim. cccc. xvij. ¶ Scdo dicessorie exaiabitur an valuerit concessio. seu renouatio facta tpe fcã soli. ℙ. 7 filijs suis ẽt feminis añq̃ dicta bona fuissent deuoluta ad monasteriũ fm pacta posita i prima concessiõe. ¶ Circa ꝑmũ uarie fuerit opiones cũ ius clarũ sup hoc non appeat. Et si tẽmus opionem q̃rũdã quã refert Jn no. nec eam reꝓbat in. c. potuit. de loca. q̃ requirat iudicis auctas in ipsius resolutione 7 q̃ non resoluatur ipso iure p solutionẽ non factã. decisiombus. q. esset satis clara q̃ cũ nunq̃ iudicis auctẽ fuit dictus contractus resolutus manifesto esset concludendũ q̃ concessio seu renouatio fcã. d. ℙ. ñ valuerit; cũ bona ẽphiteotica ñ essent adhuc in ecclesiã reuersa 7 concessio fcã. ℳ. 7 suis posteris esset in statu suo 7 tñ iure cõi tũ vigore ꝓcessionis facte omnia bona ẽphiteoticaria ꝓsistere dẽrẽt in psonã. d. S. p. cũ ipse solus remãserit masculus exꝑ posteritate. d. ℳ. ꝑterii cũ noie victorũ. ℳ. 7 heredũ fuerit postea facta solo in. m. cccc. xvij. 7. xix. 7. xx. ẽt ꝑ preteritis annis: Sed si tẽtur opi. ꝓria. l. vt in resolutione ẽphiteosis non requirat auctas iudicis sed fiat ipso iure ꝑ pẽsionẽ debito tpe non solutam: que opi. videt ꝛõior 7 cõior vt ẽ de mente glo. in. d. c. potuit. 7. in. l. ij. C. de iure emph. tenet barto. ibi 7. l. ij. ff. si ager vecti. 7 bald. in auẽ qui rem. C. de sa. san. eccle. 7 apte tz ſpe. in ti. de loca. in. §. nunc aliqua. ℵ. lxxxvi. 7 vr̃ mihi aperte ꝓbari ꝑ tex. li. i. iuncta. l. ij. ff. si ager vecti. vbi aperte dicit q̃ ẽphiteota potest vẽdicare rel ẽphiteoticariã etiam a domino dũmodo soluerit pẽsionẽ ergo ꝛõrio sensu eo non soluẽte pẽsionẽ resoluta est ẽpl: ieo q̃ ad ipsum dominũ alias añt posset rẽ vẽdicare ãteq̃ resoluẽt iudicis autoritate iuxta no. insi. per Jnno. in. c. dilectos. de ex cel. pre. 7 hoc clare senserunt glo. 7 bar. ibidẽ videt ꝓbarii d. l. ij. C. de iure ẽph. in fi. nã ibi consulitur ẽphiteote vt domino nolente recipere pecuniam illaz consignet ne postmodũ allegetur ipsum cecidisse a iure suo ꝑ solutionẽ nõ factam ad idez tex. i. d. c. potuit. vbi dicitur q̃ ꝑ non solutionez potest ẽphiteota ex pelli. 7 ponderãduz est verbũ expelli. sonat. n. i factuz non in ius. 7 sic ĩuit q̃ non est necessaria sententia ꝓuationis sed sufficit expulsio facti. 7 ideo glosa vtriusq; iuris cõiter dixerũt q̃ auctoritate ꝓpria potest dominus expellere ẽphiteotaz ꝑ negligentiam seu contumatiaz insoluendo debitã pẽsionez vt no. in. d. c. potuit. 7. in. d. l. tũc hec questio reddit dubia: nã cũ tex. in. d. l. ij. prefigat biennũ post cui' lapsũ dat autoritatẽ domino expellẽdi ẽphiteotaz q̃ tẽperat tex. i. d. c. potuit. nisi ẽphiteota celeri satisfactione sibi ꝓuideat. nec in casu nostro potest allãri celeris satisfactio cũ steterit ꝑ biennũ 7 vltra primum biennũ. nã illa ꝛba referunt, admodũ tẽꝑ vt. no. glo. i. d. c. potuit. nec potest dici q̃ requirat q̃ fuerit emphiteota exactus i iudicio vel extra cũ aperte hoc esset cõtra tex. d. c. potuit. vbi dicit q̃ non requirit monitio vt soluat ad tẽpus cũ sit a iure pfixum. ad hoc non ad neteret q̃dam qui tenueret ullaz opi. ergo renuit cõcessio seu renouatio facta d. ℙ. 7 suis filijs dũtaxat que quidẽ cõcesio fuit sibi facta ãno domini millesimo. cccc. xvi. 7 sic per viij. ãnos postq̃ fuit cessatum a solutione pensionis. nec ob. si dicatur q̃ abbas sancti Thome in renouatione facta. ℙ. non dixit illaz se facere propter canonem non solutum. nam satis est q̃ generalit ipsam fecerit 7 in dubio debemus ꝓsumere q̃ q̃s faciat actuz meliori mõ quo potest. vt. l. iij. ff. mil. te. 7 in dubio res interpretãda vt potius valeat q̃ pereat vt. c. abbate. de ver. sig. 7. l. quoties. ff. de ver. ob. nec obsi dicat q̃ solutio pẽsionis fuit postea fcã nomine ℳat. seu eius heredũ: qñ non potuit purgari mora inꝑ iudicũ. d. ℙ. cui ius fuerat q̃situm per cõcessionez sibi añ moraꝫ purgataz factã ar. in. c. quãuis. 7 q̃ ibi no. de rescripti. li. vi. Nec etiam habet obstare si dicat q̃ saltem sẽtẽtia declaratoria debuit ꝓcedere anteq̃ fieret ꝓcessio. d. ℙ. p. c. cũ fz leges: debere. li. vi 7 q̃ no. in. l. eius q̃ delatorem. ff. de iure. fi. q̃ illa iura ꝓcedunt q̃ ad. apprẽsionem bonoꝝ fiendã ratione priuationis a iure inducte. sed quo ad concessionem iuris deuoluti fiẽdaz nõ req̃rit sentẽtia declaratoria vt est tex. no i. c. lzeꝑs. de ꝑb. li. vi. 7 q̃ ibi no. glo. viij. ¶ Sed his nõ obstãtibus ꝓcessionẽ factã d. ℙ. de iure fuisse nullã 7 q̃ hodie i sua validitate p sistat ꝓcessio ꝓus fcã. ℳatheo 7 suis posteris masculis vsq; in tertiã generationẽ 7 per consequẽs q̃ hodie dcã bona debẽt ꝓsistere apd d. S. p. 7 nõ apd filiã. d. ℙ. ℳ. Neoz ꝓcio aliter q̃re p suppõita illa, opi. q̃ ẽphiteosis resoluat ipso iure p solutiõez pẽsiõis debito tpe nõ fcã attñ in resolutõe req̃rit necessario q̃ interueniat dñi volũtas al's aũt nõ resoluitur hoc ꝓbat tex. i duplici loco. C. d iur. emphi. in. d. l. ij. vbi ter. bis dicit q̃ si dñs voluerit 7 per illũ tex. hoc firmauit ibi Bar. 7 idem Bal. in. d. auc. quir̃. C. de sac. sanc. eccl. expresse sensit glo. in dicta l. ij. ff. si ager. vect. 7 expressius ibi Bar. ¶ Concludit. n. in locis predictis q̃ ꝓtra emphiteotã rez vendicantem nõ potest obiici ab extraneo q̃ pensionẽ nõ soluit sz solum a dño 7 hoc ideo q̃ nõ transfert dominiũ ipso iure p solutionẽ nõ factam sed dño dumtaxat volente q̃ dixit ibi Bar. notãdum 7 menti tenẽdũ. ad idez ter. in. d. c. potuit i fi. vbi dicit q̃ emphiteota nõ soluens põt expelli vnde ponderandum est verbũ põt. dat. n. dño facultatẽ expellẽdi nõ autẽ expellit ipso facto: quod de hoc verbo potest no. glo. in. rel'a. i. de reg. iur. li. vi. 7 Bar. in. l. fi. ff. d illa. sed in casu nostro non apparet q̃ abbas sancti. T. voluerit. ℳ. seu eius heredes esse priuatos propter solutionẽ nõ factam infra illud q̃drienium quinimo si omnia gesta recte põderẽtur nunq̃ videt istum casum cogitasse nam nunq̃ expresse dixit ante purgationẽ more q̃ nolebat. ℳ. sequet' hẽdes eẽ priuatos nec etiã tacite põt deprehẽdi q̃ hoc voluerit sz potius contrariuz qd̃ clare colligit ex preceptiõe pensionis q̃ postea sibi fuit soluta ꝑ preteritis 7 futuris annis. nã vt apparet in libro censuali eiusdẽ monasterij cui fides est adhibẽda presertiz in ꝓiuditium monasterij seu quo ad declarãdaz voluntatẽ illoz̃ de ecclesia iuxta ea que habent 7 no. in. c. ad audientiã. de presc. ptis 7. c. cum cãm. de proba. facit. l. nemem'. quod ibi no. ff. d neg. g. 7. per Bar. in. l. ammonẽdi. ff. de iure. iur. 7. l. nuda. ff. de dona. pensio fuit soluta monasterio noie. ℳ. seu eius heredũ in xvij. xix. 7. xx. annis tum ꝑ preterit q̃ futuris annis ex quo euident apparet de voluntate dñi q̃ voluerit illuz obhoc esse priuatũ iuxta no. per glo. 7 doc. in. d. c. potuit. l. ij. C. de iure emphi. vbi expresse firmat hoc Bar. post alios. 7 si dicatur q̃ non debet libro censuali credi i preiudiciũ. d. ℙ. ar. l. solennibus. C. de rei ven. 7 quod ibi no. per Bal. in prin. dico hoc ꝓcedere quãdo descriptio fieret seu tenderet directe in preiudicium. alterius: sed in casu nostro adducit soluz ad arguẽdam 7 presumẽdam voluntatẽ abbatis. naz negari nõ potest q̃ non facit ꝓsumptionẽ d volũtate abbatis q̃ voluerit primã concessionẽ eẽ resolutã ꝑ solutionẽ ñ factã ar. in. l. instrã domestica. 7 quod ibi no. C. de ꝓba. maxime q̃ volũtas hoĩs non potest probari nisi cõiecturis cessante voluntate expressa vt in. c. si vero. de sen. ex cõ. facit. l. dolum. C. de dolo 7. c. ij. d renunc. li. vi. nec obsi dicat q̃ iaz declarauerat volũtatẽ suam cõcedẽdo illa bona. d. ℙ. 7 in dubio debet fieri interꝓtatio vt cõcessio valeat per supradicta: q̃ dico q̃ si verba dicte concessionis recte ponderẽtur nõ possunt ad hũc casuz referri qñ. d. ℙ. hunc ꝓuationis casuz non expressit sed soluz petijt dictaz

petijt dictã emphiteosim sibi renouari renouatio aũt petita per filium non sapit causam ꝓuatiõis paterne sed ponꝫ ꝓsup ponit existẽtiã ⁊ validitatẽ prime cõcessionis. sed ne ꝓp mozꝫ tem patris vl' temporis longinq; tatẽ pereat memoria origis rei solet peti renouatio vt ꝓbat ter. xij. q. ij. longinquitate. ⁊ i. c. i. de preca. hinc est q; successoꝛ in feudo oꝫ petere inuestiturã renouari ac etiam habes dñi oꝫ recognosci p renouatiõnẽ fiendã vt in. c. i. q̃ fuit ꝑma cã seu. ami. coll. x. ⁊ no. in. d. c. longinquitate. cũ enim res emphiteoticaria ẽ oino reuersa ad dñm presertim propter canonẽ nõ solutũ nõ fit ibi renouatio etiã q̃ ad filiũ sed noua concessio. cũ ius ꝑmi totaliter sit extinctum. ad hoc. c. ij. de feu. ⁊ qõ no. in. c. vinco. de vas. de crep. crat. col. x. Preterea abbas sci Thome concessit seu renouauit. d. P. sub cõdictione si recte peteret renouari: ergo non videt' cogitasse hunc casum priuationis: nunc. n. non fecisset sub cõditione maxie predecã sed assertiue dixisset q; emphiteosis erat resoluta ꝓpter canonẽ nõ solutũ nec dixisset se renouare sed potius de nouo concedere. cum enim priuatio vtilis dominij que resultat in casu nostro sit quid penale cũ diminuat patrimonium alterius iuxta no. per Jo. an. in. c. fi. de elec. li. vi. ⁊ expresse in casu nostro firmat bal. in. d. l. ij. C. de iur emp debemus strictam interpretationem facere vnde oꝫ q; de dñi voluntate clare constet ar. in. l. si ples. ⁊ l. inter/pretatione. ff. de penis. ⁊ in regula odia. de re. iur. li. vi. videtur. n. per verba illa apposita in secunda concessione abbas dubitasse ꝺ validitate priozis renouationis. ignorans autẽ non videtur velle maxime in penalibus vt i. l. ignorãs. C. de dona. ⁊. C. de cõdi. inde. l. fi. vbi bonus ter. ⁊ per hoc tollitur morium quod in contrariũ formari potest si dicat' q; moza nõ potuit purgari post concessionem factam. d. P. qz dicendum q; cum nulla concessio non valuerit potuit purgari moza q̃cunq; nã tpe solutionis pẽsionis facte ꝓteritis ⁊ futuris annis noie. M. seu eius heredũ nõ constabat q; voluerit abbas ẽphiteotã esse priuatũ ꝓpter solutionẽ non factã vt predixim̃o potius presumitur ꝟrium vt pz ex predictis. nec ob. si dicatur abbatẽ declarasse exposit fcõ q; illã cõcessionẽ fecerat pp canonẽ seu pẽsionẽ non solutã: quia cũ talis declaratio non fuerit facta post mozã purgatam per. d. M. seu ipsius nomine vel eoꝝ heredũ nõ potuit fieri in ꝓiudiciũ ꝑme ꝓcessiõis. nã cessatũ fuit in solꝫoe ab annis dñi. m. cccc. xij. vsq; xvij. ⁊ solutio fuit postea facta in. xvij. ꝓnis ꝑteritis. itẽ in. xix. ⁊ sic ꝓ annis futuris post mozã purgatã declinatio ꝟo fuit fcã p ꝓbatẽ ano. m. cccc. xvij. vñ nõ poterat nunc hoc declarare ꝑtim cũ resultare ꝟrietas. nã exceptiõe pẽsionis ꝓteritis ⁊ futuris annis vꝫ voluisse bre ꝓnationẽ. q̃ non poterat postea ꝟbo declarare ꝟriũ cũ declaratio sit ꝟria facto sicut in firoicimus in ꝓtestatiõe qz fcõ ꝟria ñ valet vt no. in. c. cũ. m. de ꝓsti. ⁊ l. ñ solũ. §. morte. ff. de no. ope. nunc. ⁊. c. solicitudinẽ in fi. de ap. vbi dꝫ repellendũ illum esse q̃ in verbo ⁊ facto repit' contrarius facit. ff. de reg. in l. vbi repugnantia. nec ob. si dicatur q; ille q̃ declarat nihil inducit de nouo ⁊ sic vꝫ q; si cupit possit declarare vt no. in. l. heredes palã. ff. de testa. qz dico illud ꝓcedere vbi constat actũ qui declarat' ꝓcessisse ⁊ ita ꝓprie loquitur. c. pastoralis §. i. de ap. Sꝫ vbi ñ costat actum precessisse nõ potest fieri declarationem sꝫ oportet q; prius ꝓbetur ꝑsente pte actũ ꝑcessisse vt ꝓbatur. i. c. pueritad nos. de ap. ⁊ cle. pseu. iuncta. gl. ꝺ cẽsi. ⁊. c. cũ ꝛz leges. de bere. li. vi. sꝫ in cãu nostro nõ constitit q; abbas voluerit ꝑma ꝓcessionẽ ee extinctã pp canonẽ nõ solutũ ergo nõ potuit hoc declarari ꝑsertim pte nõ vocata: nec ob vltimo si dicat' q; ꝓ aliis ãnis vsq; adꝑsentez diẽ nõ fuerit fcã solutio pẽsiõis p. ꝺ. Sp. sꝫ p. ꝺ. P. vnde a. m. cccc. xx. solutio fuit fcã p. P. seu eius noie ⁊ nõ p. Sp. ⁊ sic videt' q; saltiz ex isto capite ꝺ. Sp. sit ꝓnatus iure suo cũ tãto tẽpore non soluerit. Ad hoc respõdeo p no. ⁊ sing. ꝺ. Guil. de cu. qꝺ refert ⁊ sequit' Bal. in l. solennib'. C. de rei vẽ. vbi ponit istaz. q. ad litterã. dicit. n. q; si fũdus ꝓcessus in ẽphiteosim non est def cõ pẽs ẽphiteotam sꝫ possessio peruenit ad tertiũ qui possidet et solut canonẽ p octo vel. x. ãnos. q; verus ẽphitẽota nõ soluẽ do non cẽdit iure suo; qz ecclesia que ẽ domina nõ põt mihi opponere de solutione nõ facta. satis. n. sibi est q; solutio fuit sibi fcã a tertio possessoꝛe. nã iste cẽsus cẽperat' tributo: sufficit atq; tributũ a quocunq; soluat' ad hoc vt res nõ incidat i ꝓmissũ allegat ꝓ cãu. l. forma. §. si cũ ego. ff. de censi. allegat etiã simile in alia materia. nã mozuo patre debet vasallus infra ãnũ adire dominũ ⁊ petere in vestituram alias feudũ ꝑditũ ꝺ. c. l. que sit ꝑ. cã be. an. pone q; patre meo mozuo fil' incepit fe

dũ possidere nec' volebat' mihi restituere: ego qz nõ eraz ipossessione feudi non petij inuestituram infra ãnũ nec ꝑstiti iuramẽtũ fidelitatis an aũt ꝓ hoc sꝫ priuat'. Guil. ⁊ Bal. post eũ tenẽt q; non ꝓ. ꝺ. §. si cũ ego. nã ex quo non habeo comoditatez non teneoꝛ subire onera feudi. Itẽ ex quo non suz ipossessione non dicoꝛ eẽ in dolo non petẽdo inuesturã: ergo nõ debeo incidere in penã vt. c. fi. de ꝓbi. feu. ali. ꝓ lo. col. x. nec fcí' posse soꝛ qui soluit põr me excludere. nã non potest allegare ꝑscriptionẽ cũ non habeat titulũ legitimũ ⁊ ꝑsertiz si est i mala fide vt in cãu nostro. Concludo ergo ex oibus ꝑdictis q; ꝺcẽ res ẽphiteoticarie debẽt existere. pẽs. Ꝺ p. vigoꝛe ꝑme' ꝓcessionis cũ ipe solus remãserit depositeritate masculina ꝺcí. Ꝺ.

Nic. Abb. Con. lxviij.

In xpi Jesu noie. q̃ q̃ sup vacatione' data ꝑ Bartholomeo notario senẽsi ꝑ officiales ad huiusmodi ꝺputatos multa ad ipi' iniustitiã allegãt'. mihi tñ duo ꝟsunt' ꝑci pue si in fcõ ꝟitate nitant'. quoꝝ vnũ ꝓcludit illius vacatõis iniustitiã reliquũ: ꝟo nullitatẽ. Primo mihi nãq; ꝑsupponit' senẽsi censura cautũ foze vt debitozes cõis describãt' per camerariũ deputatũ ad hec manũ ꝓpria. ⁊ sic descripti i illo libꝛo speculi vl'garit' nũcupati debẽt lacerari si extrabant' vl' eligant' ad aliqꝺ cõis offiũ. dic. aũt ꝑ B. ñ reperit' script' manu ꝓpa camerarij sꝫalti': q̃ talis scriptura ñ. debuit facere sufficiẽtẽ fidẽ. qꝺ multiplicit' oñdit Pro nãq; iduco gl. no. q̃ cõiter approbatur in. c. vt circa. de electi. l. vi. q̃ dicit q; vbicunq; ꝑstitutio exigit iuramẽtũ adractura scripture. nõ ẽ ꝓstitutiõi satisfactum si ꝓstetur iuramentum sine tactura cum constitutio exigat tactura ꝓsolemnitate actus ⁊ ad maiozẽ terrorem facit quod no. glo. in de. l. de haberet fortius ergo in cãu nostro non est satisfactũ statuto si exigit vt manu ꝓpria camerarij describant' debitozes ⁊. ꝺ. ꝺ. B. reperit' descriptus manu alterius.

Secundo facit qz regl'r scripture nõ tabelliõis non facit fidem nisi sit statuto vel ꝓsuetudine approbata vt. c. dilect' de fi. instr. facit quod no. Bal. in. l. i. C. de sum. tri. statutũ ergo senense oans potestatẽ camerario describẽdi debitozes ⁊ fidem ipsius scripture adhibẽdo vꝫ elegisse fidem ⁊ industriã persone camerarij ꝑtim in casu nostro in quo exꝑsse statutum requirit vt manu ꝓpria camerarij fiat descriptio: q̃ scriptura alterius manu ibidẽ repta non debet facere fidem ꝑsertim ex quo camerari' nõ attestatur ibidẽ in alia scriptura alium scripsisse eo mandãte ad hoc optume facit quod in si. no. in. c. fi. de of. dele. §. is aũt vbi dicit' q; is cui iniungitur vt personalr negociaz exequatur non põt alteri illud cõmittere cũ videat' electa fides ⁊ industria ꝓsone cõcoꝛ. c. is cui eo. ti. i vi. vbi plus ꝓbat littera q; is cui simplr cõmittit' nedum misterium in quo versatur fides ⁊ industria ꝛz nõ dicat' q; persona liter exequatur nihilomin' videtur in dubꝺo electa industria ⁊ fides persone vt alteri cõmittere non possit ergo nõ debet facere fidem in casu nostro in quo non apparet cõmissionem fuisse alteri factam p camerariũ ad idem facit qꝺ no. Bar. in. l. i. C. de ꝓpos. agere in reb. li. xij. vbi p illũ ter. dicit q; positus in aliquo offo non põt regulr per alium deseruire nisi in alijs multum ꝓ repu. laboꝛauerit: ⁊ tunc si vult debet deseruire p hominẽ eqz condutionis non aũt per quemlz q̃ omnia cessant in casu nostro. Preterea facit qꝺ de tabelliõe no. glo. in auc. ꝺ tabel. §. nos aũt. col. iiij. ⁊. c. cum. p. de fi. instr. dñt. n. ille glo. p tex. ⁊ pal. §. nos autẽ q; notarius qui fuit rogatus debet p se totum instrumẽtuz cõplere ⁊ non per alium nisi hoc faciat iudicis auc. ⁊ sequitur hoc dictuz hosti. in. c. inter dilectos. de fi. instr. ⁊ Jo. an. in add. spe. in ti. de inst. edi. §. inst fin. ꝟ. itez op. Et saltem illud dictum videtur indubitãter verum quãdo in instrumẽto vel libꝛo notarij regitur scriptura manu alterius de quo ipse non attestatur ibidẽ in alia scriptura. est. n. ꝑsumptio q; falso illa fuerit ꝓ alium apposita vt. ꝺ. c. inter dilectos. ⁊ c. cum venerabilis. de reli. ꝺo. fortius ergo hoc dicendũ in casu nostrn vbi offm̃ scribẽdi ⁊ fides datur non notario: vt per alium scriptura facta fidem non faciat vt no. in. c. quonã cõtra de ꝓba. vbi hosti. exꝑsse tenuit q; deputati ad scribẽdũ acta iudicialia nõ possunt ꝓ aliuz sine iudicis auctoritate scribere cum sit eoꝝ electa industria ⁊ fides q̃ q̃ Anno. tenuerit ibi oppositũ tamen requiritur q; is cui offm̃ commissum fuit declara uerit ꝑ subscriptionẽ vel sigillum q; eius auc. fuit factum quod in casu nostro mie intervenit. Ex quibus omnibus euidenter ꝓcluditur q; scriptura facta i dicto libꝛo manu alterius q̃ camerarij non facit fidem vt. ꝺ. ꝑ B. debeat habere vacationẽ ⁊ per ꝓns vacatio sibi per offales data fuit in

iusta.z presertim ē in casu nostro ꝑsumptio ꝫ dictā diſcrip
tionem qꝫ camerarius i breui trāſumptio qđ fecerat de pre/
ſcriptis in libro nō erat de ſcriptus.d.ſ B.hicē q̄ fuit extra
ctus z acceptatū officiū nec fuit laceratus ſicut ſolet de alijs
fieri.hec.n.oīa ad miniculantur cōtra dictā ſcripturā ar.c.cū
cauſam.z qđ ibi no.de ꝓba.z.l.ij.ff. de teſti. ¶ Ex ſo capi
te vacatio eidem ſ B. data videt nulla er defectū citatōis.
dicitur.n.q̄ dicti officiales dederūt ei vacationem eo ꝓtius
nō vocato nec audito ex quo ꝓfecto ſatis poteſt dici q̄ eorū
declinatio fuerit nulla. ¶ ñi vbicunqꝫ iudex declinat aliquē
eſſe inhabilē ad officium vel icidiſſet in penā ſtatuti debet ꝑ/
us citare ꝓtem z audire ſuas defenſiones ter.ē noi.c.cū ſm
leges.in fi.de beret.li.vi.no.bar.in.l.cius q̄ delatorē.ff.de iu
re fi.hinc dixit glo.no.in.c.cupientes.§.ceterū.de elec.li.vi.q̄
licet a ſnia ſeu pena legis vel ſtatuti nō poſſit appellari vt.l.ſi
qua pena.ff.de ꝟb.ſig.z.c.qꝫ nos.z.c.cōſuluit.de ap.tñ a ſnia
iudicis declarantis quē incidiſſe i penā legis ſeu ſtatuti pōt
appellari quia iudex potuit male declinaſſe ſeu ſententiaſſe.
Preterea regl̄r non valet quicq̄d fit ꝑ iudicē pte abſēte i eius
ꝑiudiciū citatione nō premiſſa ſaltem reſpectū eoꝝū q̄ ſunt gra
uis ꝑiudicij vt.c.omnia z.c.caueāt.ix.q.ij.no.bar.in.l.nec q̄c
q̄.§.vbi decretū.ff.de of.ꝓcō.vr̄ ter.aut glo.in.c.eccl̄ia ſan/
cte marie.de cōſti.z bona glo.in cle.pñti. de cenſi.z cle.ij. de
pēis.i ꝟbo cōſtituit vbi ꝓiudicem non debere declarare quē
icidiſſe i excōicationem eo nō vocato nā cārum meritā ptiū
aſſertione paduntˢ.l.i.C.ſi ꝑ vi vel alio mō.z.ccū ex litteris
de i inte.re.q̄nimmo plus voluit Jnno.in.c.tua.d̄ coh.cle.z
mu.ꝓpe fi.q̄ etiā i notorijs ñ valet ſententia niſi ꝓius citet
reus z ex ponatur ſibi factum z audiantur ſue defenſionis
cum multa dicantur notoria que nō ſunt.c.conſuluit.de ap.
facit.c.fi.de of.dele.li.vi.ſūcto.c.i.e.ti.z li.z quāq̄ videant
facere in contrariū quod ipſe nota.in.c.q̄to.de trāſl.pre.z
ter.in.c.cum olim.de re iudi.z.c.bone de elec.tamen veritas
ē q̄ vbicunque defenſio poteſt cōpetere abentia ſemper req̄
rit citatio q̄tūcumque factum dicatur notorium: ſecus vbi
certū ē nullam defenſionem cōpetere abñti.q̄ caſu ꝓcedūt ꝫ
ria ad hoc.l.ij.§.q̄ ſi de frumētaria.ff.de admi.re.ad ci. pti.
z ibi ꝑ glo.vbi ꝑ illū ter.no.dixit q̄ reuſores rōnum debito
ris cōis poſſunt ꝓnunciare ꝓtra abentes ex quo aſſignant li
bros ſuos in quibus ſunt deſcripta oīa.ſ.introitus z exitus:
vnde nulla alia defenſio poterit competere.ſed i caſu noſtro
hoc nō cōtingit cum ille liber nō fuerit deſcriptus per.d.ſ
B.iō potuiſſet ꝫ illū multa opponere marie cum ſcriptura
eſſet facta manu alterius. Jtē potuiſſet ꝓbare ſe non debito
rem cōis: quia licet ſtatutū det ꝓma fronte fidem ſcripture
illius libri.non tamen ꝑ hoc tollit q̄n poſſit ꝓbari ꝫrū mari
me in caſu noſtro vbi ꝓbō non eſt plena ad hoc.c.cōtinebat
de diſpō.ipu.iuncto.c.ꝓpoſuiſti.de ꝓba. Ex quibus oī/
bus infertur q̄ illa ꝓnunciatio offāliū fuit nulla ex defe/
ctum citationis: z quia nō fuerunt audite defenſiones dci ſ
B.dꝫ ergo audiri z citari z inquiri de predictis q̄ ſi vera
ſunt non debet vacationem hr̄e. Et hec ſufficiāt. lxix.

Qual'i his terminis ꝓponitur. Quedā domin' Anto
nis Matheī quādā domū ſuaꝫ vēdidit cuidā mari
tāo retēto penes ſe dicte dom' dñio donec.d. M. ex
ſolueret totū preciū ꝙuentū.cū aūt.d. M. ceſſaret in ſolutiōe
maioris partis preciī.d. Ant. vēditor impetrauit ad omnē cau
telam a iudice poteſtatem vēdendi dictā domū ꝓ reſiduo pre
ciī:hoc tñ in licentia ante dicta expreſſo vt illā vēderet premiſ
ſis ſub aſtatiōib' pl' offerēti demū factis ꝑ nūciū dict' ſubaſta
tionib' cū non aperuiſſet aliquis qui ꝟtra.cl.floze.obtuliſſet.
d. Ant.z. M. comuni ꝙcordia vēdiderūt ꝑfactā domū inſo
lidū cuidā Angelo ꝓ precio.cl.floze.aſſeruit tandē.d. Ant.
ſe vēdere vigore dominij z ꝓpriatis ſibi reſeruati tēpore vē
ditionis facte.d. M. ac vigore licentie ꝑfacte ſibi a curia con
ceſſe.poſtremo illīc ad tres fere dies.d. Ang.ſpōte z ex mera
liberalitate ꝓmiſit ſolēniter.d. M. dictā domū ꝓ dicō precio
cl.flo.elapſis ꝓius.v.ānus z non ꝓius vēdere z vēditionis
inſtrumētū facere.nūc aūt mortuo.d. Ant.d. M. dicit dictū
contractuꝫ venditionis facte.d. Ang.fuiſſe fictū ſimulatuꝫ z
pignoraticiū i forma vēditionis conceptū z inſtat vt pēsiōes
z medio tēpore er dicta bona percepte vl'que ꝙcipi potuerūt
debeāt in dicto precio ſeu ſorte dictoꝫ .cl.floze. cōputari cō
tradicēte.d. Ang.z dicente dictū contractum fuiſſe vere vēdi
tionis. Queri q̄d iuris.

Ceſu xpiſcopi eiuſqꝫ matris preſidio tacitus in uocato:
Videtur primo q̄ dicte penſiones debeant ex tenuare ſoꝛ/
tem ſeu preciū dictoꝛuꝫ d.floze. quod ꝓbatur ſic: vbicunque
concurrūt duo.ſ. modicitas preciī que hinc i facto g.d. M. al
legant z pactū de retrouēdendo ꝑ ſūptio iuris eſt q̄ cōtract'
factus i forma vēditionis ſit fictus z ſimulat' z vere pignora
ticius: vnde fructus percepti z que percipi potuerunt debent
inſortem computari vt ꝓbari videtur in.c.capitulo ad no
ſtram de emptione et venditione facit.c.illo vos .de pig .no.
glo.in.c. ꝙqueſtus. de vſur. z Archi.in.c.qꝫ plerique.xiiij.q.
iij.z preſertim in cāu noſtro debet preſūmi fraus in quo pac
tum de retrouēdendo nō fuit libe ꝫ z abſolutū ſi ꝓmiſit retro
uendere poſt.v.ānos a tēpore vēditionis: z ſic volebat ꝓ illis
quinqꝫ ānis ratione, vſure habere comoditatez domus. z de
hoc videt prima frōte tex.in.d.c.ad noſtrā. Jnſurgit.n. mul
tipliciter ex predictis ꝑ ſūptio fraudis primo ex modicitate
preciī q̄ hic allegat'. ꝑſūmit' enim qualitas contractus ex quā
tate preciī.l.ꝑ diuerſas. C.mā.z no.glo.in.l.i.ff.de ſuꝑfi.z bar.
in.l.conte.§.q̄ maximus.ff.de publica. Secūdo oriť ꝑſūptio
fraudis qꝫ noluit obligare ſe ad retrouēdēdū quādocūqꝫ ſed
poſt q̄nquēniū: z ſic eſſe certus recipere cōmoditatem ſeu pē
ſiones domus per q̄nquēniū vt no.doc.i.d.c.ad noſtraꝫ.

¶ Sed his nō ob. arbitroꝛ q̄ in cāu noſtro non debet ꝑſū
mi ꝓtractus pignoraticius z ꝑſuppoſito q̄ eſſet non ꝺbet au
diri.d. M. perēs ꝙpēſationem penſionū eo modo quo petit.
Dē aūt non debet preſūmi ſimulatus z per ꝙſequens pigno
raticius ſz potius.verus ꝓtractus ēptionis z vēditionis. Pri
mo, ꝓbo peā q̄ ipaz vēditionē ꝓceſſerūt. nā iudex lꝫ fuit adu" p
d.d. Ant. vt daret ſibi poteſtas vēdēdi preſiduo preciī z multi
ꝑmiſſis q̄ iudicē fuit data poteſtas cū lꝫ q̄ fieret ſubaſtatiōes
nr̄o z pl' offerēti daret' q̄ illa ſecutū erit vt dixi i cāu nr̄o nec
fuit aliquis repert' qui obtuliſſet vltra dictū preciū .cl. floze
nouꝫ ergo nō debet ꝑſumi fraus ar.l.nō eſt veriſimile.ff.qđ
me.cauſa z.l. tranſactionē.C.de trāſac.z.l.i.C.de. ꝓedi. de
cu. ſine dec.non ali li.x.qđ ibi Bar.z per ſpe.in ti.de emp. z
ven.§.nunc dicēdum.ꝟ.bī ſcias.z Bal.i.l.quicūqꝫ.C.de ꝺo.
qꝫ.li.z in prima ꝙſtiōe.in li.feu. in his.n. iuribus legit' z no.q̄
interueniente auc. iudiciaria nulla fraus eſt ꝑſumēda.

¶ Secundo principal'r ad fraudez excludēdā facit qꝫ ven/
ditio dicto Ang. fuit facta principaliter g.d. Ant. penes quez
erat dñium dicte domus licet in inſtiō ad maiorem cautelam
fuiſſet dictum q̄ etiam.dic. M. vendebat z quilibet eorum
inſolidum.ſed certū eſt q̄ ex ꝑſona.d. Ant.non eſt ꝑſumēda
aliqua fraus vel ſimulatio cum ipſe eſſet ditiſſim' nec vende
bat ꝓpter neceſſitatē: vt cunctis in hac ciuitate Senaruꝫ no
tum eſt: ſed ꝓ reſiduo preciī quod habere debebat: nec ſibi
fuit factum pactū de retrouendendo: nec etiā vilitas p̄cij int̄
uenit ex parte ipſius.ceſſant.n.in perſona ſua omnes cōiectu
re inducentes ꝑſumptiōez fraudis: debet ergo ceſſare oīs ꝑ
ſumptio ar.c.cum ceſſante. de ap.cuꝫ ſi.

¶ Tertio me mouet interuallū tꝑis inter venditionē factaꝫ
d. Ang.z pactum de retrouēdendo factū.d. Ma.naꝫ vendi
tio fuit facta die.xx.februarij: z pactum fuit factuꝫ die.i.mar
tij eiuſdem anni: vnde venditio fuit pure facta nō aūt ſub pa
cto de retrouendēdo. pactū aūt de vendēdo fuit poſtmodum
factū ex mera liberalitate.d. Ang. vt dicit' in iſtrumēto: z ſic
nō pōt ex hoc ſūmi cōiectura ſimulatiōis. optime facit qđ in
ſi.no.in pacto legis cōmiſſorie qđ in pignoribus reꝓbat
ſi interuenit tpe cōſtituti pignoris ſecus ſi ex interuallo cum
tūc nō ſit neceſſitate aſtrictus vt no. Ly.in.l.fi.C. de pac. pi.
z cano.in.c.ſignificāte.de pig.ita dicēdū in ꝓpoſito ꝑtim
q̄ magis ē. pōderādū qꝫ principal'r vendidit dictus.d. Ant.
apud quem remāſerat dominiū eiuſdē domus cuꝫ quo nec
ante nec poſtea interuenit aliquid pactū.

¶ Quarto principal'r facit qꝫ preſuppoſito q̄.d. Ang. emiſ/
ſet dictā domum ꝓ minori iuſto precio non tamē per hoc cō
peteret facultas prefato . M. repetendi penſiones vel com/
putandi in precio.cl.florenorum multiplici ratione. Primo
qꝫ ſi fuit vera venditio tenuit licet potuiſſet agi condictione
l'ij.C.de reſci.ven.z.c.cum dilectus.de emp.z ven. vt ſuplea
tur iuſtum precium vel res reddat': z hoc ſi interueniſſet de
ceptio vltra dimidiaꝫ iuſti preciī que hic negat' interueniſſe
nec ſ casu potuiſſe vel poſſet iſte. Ma. agere: qꝫ ipſe.lꝫ ꝟbo
vendiderit vna cum dicto.d. Ant. inſolidum non tamen ef/
fectualiter rem tradidit cum dominium domus non eſſet pe
nes eum ſed penes dictū.d. Ant. qui reſeruauit ſibi dñiuꝫ do
mus donec totum pretium integre ſolueret' quod tamē ni/
hilominus apud eum remanſiſſet preſuppoſito q̄ pactū illō
non fuiſſet appoſitum; qꝫ de iure res vendita non efficiur
emptoris niſi

emptoris nisi tradat & pcium integrum soluat nisi fuisset ha
bita fides de precio vt insti. de re. di. §. vendite. & l. traditiõi/
bus. C. de pac. Iste ergo. M. ad nihilum agere potest ꝓtra
d. Ang. cũ vẽditio per eum facta nullũ hũerit effectũ: vt. n.
p̃diri qlibet illoꝝ vendidit in solidũ sed oñiũ trãstulit solus:
d. Ant. apud quẽ erat. Tertio sua venditio dũtaxat hũit ef/
fectum. Item p̃supposito & nullatenus ꝓcesso q̃ dicta vendi
tio fuisset sĩlata tñ non video quo iure posset iste. M. repe
tere oẽs pẽsiones sicut repetere velle videtur: qz cum nun/
quã acquisiuerit oñium illius domus vt pz ex p̃dictis: ergo
nõ potest petere pẽsiões inde ꝓueniẽtes que spectant ad do
minũ & nõ ad ẽptorem quinimo non potuisset. d. M. agere
actione erẽpto ad rẽ tradẽdã exquo nõ soluerat totũ preciũ
vt est tex. ĩ. l. iulianus. §. offerri. ff. de ac. emp. dixit tñ ad p/
positũ not. Bar. ĩ. d. §. offerri. q̃ si emptor soluit ptem pre\
ciĩ licet non possit agere ex ẽpto ante q̃ totũ p̃ciũ soluat tamẽ
post̃q̃ soluerint p̃ciũ integrum poterit petere fructus seu red
ditus ꝓrata eius precij qd̃ soluit allãt ꝓ casu. l. fi. ff. de fun.
do. & idẽ ibi firmat. ita q̃ etiã p̃supposito q̃ non fuisset vera
venditio sed simulata non tamen posset. d. M. volẽs nunc
soluere residuũ precij petere pensiones nisi pro rata eius p̃
ciĩ quod soluit. sed ĩ casu nostro nil petere põt quia non dz
presumi venditio simulata rationibus predictis ad contra
ria, s̃ formata patet rñsio ex predictis. Con. lxx.

In xpi nomine. Id de iure q̃rit̃ an viso quodam i
dulto apostolico ciuitati mõtis Flasconi cõcesso vi
deatur dicte ciuitati concessum castrum Castellon
chi: & in facto p̃supponit̃ q̃ dictũ castrum non erat nec
est de territorio comitatu vel destrictu ciuitatis Viterbiensis
aut castri Bulsene seu illorum de illo castro Bul. Et profe
cto si id quod, s̃. in facto p̃supponitur veritate nititur res
videtur mihi prorsus indubitabilis multis ex ratõibus. Et
principaliter qz papa Gregorius concessionem illam fecit
sub conditione extrinseca vz si & inquãtum illud castrum & q̃
dam alia ibidem concessa sint vel vnquã fuerint de territorio
comitatu & districtu ciuitatis viterbiñ. vel aliquorum de ci
uitate Vi. ac castro Bul. &c. vt clare patet ex tenore priuile/
gij. conditione ergo falsa exñte annihilatur concessio vt pz
per totum ti. de condi. ap. & presertim in. c. super eo. & c. per
tuas. eo. ti & per totum ti. C. de condi. inser. no. glo. in simili/
bus terminis ĩ cle. vna. de of. del. & Inno. ĩ. c. fi. de presump:
quinimo plus dico in casu nostro q̃ cum cõdictio fuerit de
p̃ti & de preterito vt patet per illa ẁba: sunt vel vnquã fue
runt &c. cõcessio a principio q̃ ad illud castrum nihil valuit
quia conditio de preterito vel p̃ti actum nõ suspendit sed
si ẽ falsa dispõ ẽ nulla: si vera illico tenet vt. l. cũ ad p̃ns. ff. si
cer. pe. & l. condictio in preteritum. ff. de. verb. ob. & insti. e. §.
condictiones. cum si. & hec sola consideratio sufficeret ad vi
ctoriam cause: sed ad maiorem clãritatem subijciã alia mo
tiua. & sic secundum ĩ ordine. Princeps nũquã intendit
p̃iudicare tertio nisi de illo mentionem faciat. l. ij. §. siquis a
principe. ff. nequid in lo. pu. hinc ẽ q̃ si cõmittit cãm int̃ duo
os appellatione remota non videt̃ quo ad pre iudiciũ tertij
appellationez remouisse vnde tertius sentiẽs se in eadẽ cã pre
grauari potest remotione appellationis non obstãte appella
re vt. c. super eo. de of. del. hic no. dixit glo. ĩ. c. ij. de deci. li. vi.
& Inno. in. c. dudũ de p̃uil. q̃ p̃uilegiũ nõ valet si nõ facit mẽ
tionẽ de posse bona fide ab alio q̃sita alz mẽtionẽ agat de pro
prietate alterius. sz ĩ casu nr̃o papa nõ fecit mẽtionẽ de ꝓpẽ
tate & possessione illoꝝ ad quos vere spectabat dictũ castrũ
Ca. ergo dicta cõcessia nulla. Tertio probatur alia ratiõe:
papa intẽdebat in hoc facto nõ solũ cõsulere istis de mõte F.
sed etiã punire illos de. V. & B. vt expresse colligit̃ ex prefa
to indulto in ẁ. nos igit̃ attendẽtes. sz in cãu nostro non puni
ret illos cũ ad eos dictũ castrũ nõ spectaret sz ad alios: ergo
cessat dicta concessio. nã vbicũq; princeps mouet̃ ex duabus
causis similis ꝓsideratis illaꝝ altera dficiẽte cessat dispositio
vt probat̃ in. c. qñ frequent̃. §. porro. iũcto. §. si aũt. vt. lit. nõ.
pt. Preterea & quarto subrectio in litteris gratiosis vitiat ip
so facto gratiã vt. l. fi. ff. de nat. rest. & c. i. & ij. dfi. p̃s. li. vi. & i. c.
ad audiẽtiã. & qd̃ ibi no. d rescrip. sz ĩ cãu nostro iteruẽit sub
reptio pluribus modis vt collĩ ex predictis & tenore priuile
gij: ergo dicta cõcessio nulla quo ad castrũ. E. licet posset va
lere quo ad alia ineodẽ priuilegio cõcessa ĩ quibus nulla fuit
ꝑmissa subrectio ut est tex. no. in. c. super eo. de rescrip. li. vi.
Sz hic cadit alia questio necessario hic ex animãda p alios
ꝓsulẽtes obmissa: cui. s. incũbat onus probãdi q̃ dictũ castrũ.

E. fuerit vel nõ illoꝝ d. V. vel. B. an illis d mõte F. q̃ illoꝝ
fuerit: an vectigalibus in cũbat onus pbãdi q̃ pertinebat ad
alios qd̃ est quererẽ si de subrectione opponit̃ ꝓtra litteras
principis cui icũbat onus probãdi an ipetrãdi an ex cipienti
quã. q. plẽ. examinat Jo. an. in. c. i. de. lit. ꝓt. li. vi. vbi post mul
ta distinguit expressũ a tacito vt ꝺi ex presionez probet impe
trãs: excipiẽs. n. hoc casu negat impetrans vero asserit debet
ergo approbare assertionẽ suã esse verã ar. ff. de proba. ei incũ
bit. Ad idẽ adduco. c. secũdũ de rescrip. vbi dicit̃ q̃ iure scrip
to iteligit̃ clausula si preces veritate nitant̃: ergo oportet ad
purificationẽ gratie vt ipetrãs probet narrata per eũ fore ve
ra tacitũ ꝺo. pbet excipiẽs cũ ipse asserit aliquid tacitũ q̃ ex
presse papa nõ cõsẽsisset litteras. in cãu aũt nostro opponit̃
de subrepti one non aũt de suppressione. probent ergo ipsi in
petrãtes id quod narrarũt in impetractione. Secũdo ca
dit hic alia difficultas: Utrum sufficiat illis de monte Flasco
no pbare q̃ dictũ Castellõchi aliqñ fuerit illoꝝ d Viterbio
vel castro Bulsene licet tẽpore concessionis eẽt alterius. Et vi
det̃ primo q̃ sic: qz hoc expresse voluit papa in suo priuilegio
vt patet ibi: Sũt vel unq̃ fuerũt &c. ergo satis est q̃ fuerũt
illoꝝ licet tũc tpe ꝓcessionis erat sub papa dũ taxat. & tũc suf
ficit pbare q̃ aliqñ fuit illoꝝ licet tpe ꝓcessionis nõ eẽt eorũ.
& hoc cãu ꝓficeret illa ẁba ĩ preterito. plata. papa. n. videt̃ vo
luisse preiudicare iuri suo ar. c. cũ dilectus. & qd̃ ibi no. de cõ
sue. debet. n. priuilegium late interpretari ad preiuditium cõ
cedentis vt nota. Innocen. in. ca. olim. de verbozũ. signifi. et
Bar. in. le. beneficium. ff. de consti. prin. Aũt castrum illud
fuit istorz de Viter. vel de Bulsena si tempore cõcessionis
erat alioꝝ respectu pprietatis vel possessiõnis iuste: & tũc nõ
valet p̃uilegium tanq̃ non faciens mentionẽ de iure tertij vt
no. Inno. in. d. c. dudũ. & glo. in. d. cij. de deci. li. vi. dz enim pri
uilegiũ stricte intelligi quatenus preiudicat iuri terti vt no.
Inno. in. c. cum idem. de dona. & Bar. in. d. l. fi. & glo. in. c. ca/
nonice. de of. oz. li. vi. Intelligatur ergo priuilegiũ in casu. s̃.
scripto. & satis q̃ potest aliquid operari iuxta id qd̃ legitur &
no. in. l. si. quãdo. C. d inofi. te. non. n. per verba generalia pre
sumitur princeps velle iuri alterius preiudicare de illo non ba
bita mẽtione p̃sertim in p̃iuditium illozũ qui fuerũt olim oñi
cum nemo debeat alter⁹ odio pregrauari vt in rel'a nemo. d
reg. iu. li. vi. & l vi. di. satis peruersum.

Mico. Abb. Con. lxxi.

Casus talis: Quidam clericus noie eccl'ie sue perce
pit decimas sibi de iure cõi non debitas ex quodam
agro ꝓ parte culto p̃ tantũ tempus qd̃ sufficit ad p̃
scriptionẽ. nũc autẽ alia pars agri d qua nõ est memoria q̃ fu
erit culta ducitur ad culturã ita q̃ ide percipiunt̃ fructus ex
quibus decima est ecclesie soluẽda. Dubitat̃ cui hec decima
debeatur: an ecclesie q̃ prescripsit decimas ptis culte: an vero
illi cui de iure cõi vel cõsuetudĩe debeantur decime illius ter/
ritorij.

Omnipotẽtis dei humiliter presidio iuocato. Ut
pma fronte dicendũ q̃ hec decia debeat̃ ei cui de iu
re cõi vel consuetudine debentur vl'r illius loci decie
vt aperte ꝓbari videt̃ ĩ. c. cum cõtingat. de deci. vbi dicit̃ q̃
ei qui prescripsit decimas in certa parrochia nõ debentur de
cime noualiuz que in eadẽ prochia insurgũt: sz potius ei ad
quẽ de iure cõmuni ptinet in illa prochia decima. preceptio
& est decisiõis illius ratio sm doc. ibi: qz tantũ prescribit̃ qui
tum possidetur: cum sine possẽ prescriptio ñ procedat. c. si di
ligenti. de p̃scrip. & in rel'a sine possessiõe. de re. iur. li. vi. pars
ergo non possessa & per ꝓns nec prescripta remanet ꝓprieta
rio ar. l. siue possidetis. C. de ꝓba. & l. i. §. si quis hoc interdi
cto. & quod ibi no. Bar. ff. de iti. ac. qz pri. & per Inno. in. ca.
cumana. de elec. ergo idem p. nctal'r dicendũ in casu nostro
cũ. n. iste de quo q̃ritur ñ possederit quo ad ius ꝺcimãdi nisi
ptẽ cultam agri: de reliqua ẁo parte nihil percepit. ergo con
cludendũ q̃ non prescripserit: & per ꝓns illa pars remãserit
illesa apud ꝓprietariũ siue sit ꝓprietarius de iure cõi siue ex
cõsuetudine vt in hoc nõ videatur fiẽda dzia: quia ex hoc ps
inculta non est acq̃sita p̃scribẽti ex possessiõis defectu nec ꝓ
prietario qualicunqz vz adẽpta. nam vt dicit tex. l. nec vtilem
ff. ex qui. cau. ma. Iniquissimũ est oñium auferre quod vsus
non abstulit. nec intelligit̃ ãmissum qd̃ alteri ablatũ non est.
ad idem. c. auditis de prescrip. & c. cuz olim. eo. ti. vbi ꝓbatur
q̃ exercens aliqua iura episcopalia illa sola prescribit: nec ex
tenditur possessio ad alia etiã cõsil'ia. & idem voluit in effectu
Bar. ĩ. d. §. si quis hoc interdicto. Preterea p̃scriptio est odio

sa tanꝝ ius alterius absorbẽs. xvi. q. iij. §. põt ergo debet re/
stringi quantũ fieri potest. ad põdicta etiã. c. tua. i. de deci. vbi
disponit ꝙ ad concessionẽ decimarũ alicuius parrochie in
feudum laicis factã non venit decima nouaIium reddens ibi
ter. rationẽ. quia i talibus non est extendẽda licentia sed po/
tius relaxanda ⁊ ponderãda est hec ratio que satis facit ad
hunc pscriptionis articulum lꝫ secus siti cõcessione facta ec
clesiastice persone vt. c. ex parte. e. ti. qꝛ ibi vertit fauoꝛ ⁊ nõ
odium. ¶ Sed his nõ obstantibus cõtrariã sententiã ar/
bitroꝛ de iure prevalere. s. ꝙ hec decima de qua q̃ritur debea
tur pscribẽti: moueoꝛ primo ꝙ tex. in. c. i. ⁊. c. q̃d per nouale. de
ver. sig. vbi dicit ꝙ quo ad decimarũ solutionẽ nouale dicit
ager. de nouo ad culturã redactus de quo nõ ẽ memoria ꝙ
aliqñ fuerit cultus sed iste ager de quo q̃rit nõ põt dici ꝙ de
nouo fuerit ad culturã redactus cũ ꝑ pte eẽt ab antiquo cul
tus; ergo nõ põt dici nouale: ⁊ ꝑ ꝓns sumus extra casũ dci.
c. cũ ꝙtingat Ager. n. ꝑ pte cultus nõ põt dici ꝙ de nouo ꝑ/
cidit lꝫ nũc ps nõ pcisa pcidat. ad hoc qꝺ si. legit ⁊ not. in
de. ipleriscꝫ. de elec. presertĩ cũ iura reqrãt ⁊ ꝙ nõ sit memo
ria ꝙ ager ille aliqñ fuerit cultus vt i iuribus proxime. al. ꝙ
nõ potest dici de hoc agro qui ꝑ parte erat cultus. Hanc ꝙ
tem per hanc ꝓsiderationem tenuit Jo. an. post Vinc. in. d.
c. i. de ver. sig. firmauit etiã idẽ Vinc. in. c. fi. de priuil: recitat
⁊ sequit Spe. in. ti. de proba. §. i. ver. quid si vna pars. ⁊ sal
tem hec pars ẽ verisima vbi ager ille erat ꝑ maioꝛi pte cul/
tus nã tũc minoꝛ ps trahit ad maioꝛẽ ptẽ ar. c. qꝺ i dubiis.
de cõse. eccl. vel al. ⁊. c. vnico. e. ti. li. vi. optime facit tex. ⁊ qꝺ
ibi. no. Bar. i. l. cũ delatiõis. §. sabinus. ff. de fun. istru. hoc
forte voluit Jo. an. in addi. Spe. i. d. ver. quid si vna. vbi di/
xit hãc. q. terminandã sm varietatẽ pris nouiter culte. nam
raro ꝓtigit ꝙ ager ex toto sit cultus durũ ẽ sentire ꝙ illa mo
dica ps inculta censeat alterius nature q̃ sit minoꝛ ps culta cũ
vna ⁊ eadem res nõ debeat diuerso iure censeri ut. c. cogno/
uimus. xvij. q. ij. ⁊. c. cũ i tua. de deci. ¶ Scõo principaliter ad
duco in ar. optimum tex. i. d. c. in tua. de deci. fin vnã lec. que
multũ cõgruit illi littere: ⁊ approbat ibi cõiter a doc. vbi ꝑ
batur ꝙ si pscribẽs decimã icerta terra pcepit de oibus fru/
ctibus ide prouenientibus decimam preterq̃ de certis fru/
ctibus ibidem annuatim perceptis de quibus nulli fuit deci/
ma psoluta illoꝝ fructuum decima debetur nõ ecclesie pa/
rochiali ad quã de iure cõmuni pertinet illius terre decima
sed ecclesie que prescripsit decimam in illo agro reddens ibi
ter. rationem quia illa terra est illi decimalis ⁊ vna ⁊ eadem
res nõ debet diuerso iure censeri quasi dicat ꝙ percipiendo
decimam aliquorũ fructuum in vno agro nemine percipiẽ/
te aliorum fructuum decimã videtur ius decimãdi in totum
acquisitum ipsi pscribenti. nõ enĩ videtur hũisse respectum ⁊
animũ acquirẽdi ptẽ sed totũ ꝓpter vnitatẽ subiecti. Si er/
go ꝛcipiens decimas alioquorũ fructuum videt pscripsisse
ius decimãdi respectu totius agri quãcq̃ nõ percepisset deci
ma m omnium fructuum q̃ ibidem colligebat. ergo fortius
dicendum in casu nostro ꝙ iste qui pcepit decimas omnium
fructuũ qui ibidez recoligebat videatur prescripsisse quo ad
ius decimandi illũ agruz etiã pro parte inculti vt sic habeat
ibi in habitu ius decimandi ne vna ⁊ eadem res diuerso iure
censeatur: nec in hoc vltimo casu potest sibi i putari quare ñ
percepit decimas ex parte in culta cũ nil inde prouenerit. quĩ
mo si ide aliquid ꝓuenisset ex quo nulli fuit decima soluta de
bet decima nunc ei qui prescripsit ⁊ nõ quõdaz proprietario
vt. d. c. cũ intua vbi hoc videt probari ⁊ tenent comuniter doc.
ibidez. Nec ob. si dicatur ꝙ iste prescribẽs nõ possedit totum
agruz quo ad ius decimandi qꝛ dico satis possedisse totuz ex
quo vnicus est ager ⁊ ipse solus percepit ibi decimas videt.
n. habuisse animũ possidẽdi ⁊ prescribẽdi totũ ar. optimum
l. possideri. in prin. ff. de acqui po. vbi dicitur ꝙ qui funduz
possidere vult non oportet vt omnes glebas circũambulet
lꝫ sufficit quamlibet partez eius fundi introire dũmodo men
te ⁊ cogitatione hac sit vt totũ fundũ vsqꝫ ad terminuz vellit
possidere. ¶ Tertio ad idẽ qꝺ no. Jnno. in. c. dilectus. de rel.
do. vbi dicit ꝙ exercens vnũ actũ iurisdictionalez animo acq̃
rendi vniuersalez iurisdictionez in loco videtur iurisdictiõez
in totũ acquirere dũmodo alius non sit ipossessione generali.
nã tunc tãtũ acquirit respectu capituloꝝ seu actuũ quos exer
cuit. ⁊ hoc casu potest procedere dictũ bar. in. d. §. si quis boc
interdicto ⁊. c. auditis ⁊. c. cũ olim. de prescrip. cuz si at iste cle/
ricus qui nomine ecclesie pcepit decimas ex fundo pro parte
culto videt animũ habuisse acquirẽdi illũ i totũ quo adius
decimãdi ⁊ nõ ꝓ pte: animus aũt colligit ex unitate subiecti.
uaz cũ esset vnicus fundus nõ est verisimile ꝙ voluerit illum
ꝑ parte dumtaxat acquirere ar. optimũ i. d. c. cũ intua nec ali
erat i possessione pcipiendi decimam de parte inculta vnde
vno solo pcipiente decimaz ex eodẽ agro nõ debet idem ager
esse pluribus decimalis nec in actuz nec impotentia ne vna ⁊
eadez res ⁊c. vt tenẽt comuniter doc. in. d. c. cũ in tua. Et per
hoc satis patet respõsio ad ꝓtraria superius alle. nã. c. cũ con
tingat. vbi videtur prima frõte casus ꝑ contraria opi. loquit
iprescribẽte decimas i parochia i qua sũt diuersi agri quoꝝ
aliqui penitus sũt in culti. si enĩz illi de nouo rediguntur ad cul/
turaz oriunt ibi noualia que omnia sũt diuersi iuris ⁊ sepera
ti ab agris cultis cũ verũ sit dicere illos agros nũc primũ pci
pos. Gz in casu nostro nos loquimur in eodẽ agro qui ꝑ par
te erat cultus: nec potest dici ꝙ de nouo reducit ad culturam:
Itẽ ratione partis videt totus possideri: nõ sic vbi dat agro
rũ pluralitas. Et per hec puto ꝙ aliquo prescribẽte decimas
in vna villa in qua sunt agri diuersi habentes diuersos termi
nos si aliqui agri ciusdem ville penitus inculti de nouo redigũ
tur ad culturam: decima inde prueniens debetur non prescri
benti lꝫ tamq̃ de noualibus debetur illi ad quẽ illius ville spe
ctat decima de iure comuni vel antiqua cõsuetudine qꝛ nega
ri non videtur quin tales agri nunc primuz precidatur: ergo
sunt noualia ⁊ per consequens debet habere locum. d. c. cuz
contingat. vt in. c. i. ⁊. c. quid per nouale. de verboꝝ. signi.
¶ Preterea sicut ad prescriptionem decimarum vnius par
rochie non veniunt noualia dicto. c. cuz contingat. ita nec ad
prescriptionẽ decimaꝝ alicuius ville. Preterea possidens de
cimas agroꝝ cultoꝝ in vna villa nõ per hoc videtur pos/
sidere agros incultus cũ ex separatis non fiat illatio vt. c. ij.
de trãsla. prela. ⁊. l. neqz natales. C. de proba. nec. possessio dꝫ
extendi de loco ad locũ pfertiz ꝓtra ius cõe iurta no. ꝑ Jnno.
in. c. in litteris. de resti. spo. ⁊ optie facit tex. ⁊ qꝺ ibi no. Bar.
in. d. l. i. §. si quis hoc interdicto. ff. de in. ac. qz p. non sic autẽ
contingit in eodem fundo vbi datur vnitas termioꝝ Et pre
sertim hec concl'io ꝓcedit si agri inculti fuerũt post pscriptõ
nem agroꝝ cultoꝝ redacti ꝑ dñm temporalẽ vt vna cum
alijs pdijs cultis cõstituãt de nouo vnam villã: qꝛ pscriptio
iam completa respectu agroꝝ cultoꝝ non debet trahi ad a/
gros incultos qui nunq̃ fuerũt possessi. esset. n. contra regu
lam sine possessione. de reg. iur. li. vi. Item ꝓtra casum in. c. i.
x. di. vbi. dicit ꝙ lꝫ vna ꝓuincia diuidatur in duas per prin
cipem secularẽ non tamẽ ꝑ hoc debet quo ad spũalia diuidi
prouincia vt constituantur duo archiepi: vt. n. ibi dicit. ter.
ad mobilitatem necessitatũ mundanaꝝ dei ecclesia ⁊ iura spe
rimalia mutari non debent. Et hec sufficiãt.

¶ Nicolaus. Abbas. ¶ Con. lxxij.

Saluatoris Jesu xpi postulato suffragio: Videtur ꝑ
ꝙ ꝓ dictũ Guidonẽ multipliciter obstet exceptio. Primo
enim videtur obstare exceptio intentionis exclusiua
cum nulla actio dicto Guidoni ꝓ heredes Bonauẽture com
petere videat qꝺ ex eo ꝓbari videt ꝙ fortilitiũ vl' põdẽ qꝺ
in presentiarũ possidet per dictũ Guidonẽ fuit in bonis dcẽ
domine Xpofore ex cuius ꝑsona ꝓncipaliter agit: quod q̃dez
fortilitiũ dedit ⁊ assignauit in dotẽ dicto Angelo scõo mari
to lꝫ extimatũ cui' oñium iure naturali inspecto remãsit in bo
nis dicte oñe Xpofore lꝫ ex iuris ciuilis dispõe transiuerit
in maritũ: sed illo iure naturali ispecto fauore mulierũ ius. i.
introduxit vt mrimonio dissoluto habeat mulier rei vẽdica
tionẽ in illis bonis ac si ꝑpetuo remãsissent in bonis suis ⁊ ꝓ
feratur in illis oibus alijs mariti creditoriboꝰ etiã hñtibus an
teriorẽ ⁊ potiorẽ causam in bonis mariti vt singlr ꝑbat in. l.
in rebus. C. de iur. do. vbi. inter cetera dicit ꝙ mulieri in illis
bonis in dotẽ collatis ꝑ extimationẽ cõpetit rei vẽdicatio cũ
eadẽ res ⁊ ab initio vroris fuerit ⁊ naturalr in eius ꝑmanse
rint oñio ⁊ subiectiõe: non. n. legũ subtilitate transitus earuz
in mariti pmoniũ videt fieri: ideo rei veritas delata vel in
fusa est. cum ergo dictus Guido habeat apud se dictum sor/
tilitiũ quod longe magis valet quã sit quãtitas quaz petit ab
heredibus dicti Bonenenture nulla actio sibi cõpetere põt
vt puta cum nulla sit obligatio ex quo extãt bona dotalia suf
ficientia pro satisfactione dotis, soluto. n. matrimonio dos re
uertitur ad mulierem ⁊ donatio ꝓp nuptias ad virum vt in
c. i. ⁊. c. nuper. de do. post. di. rest põt ergo dici dicto Guidoni
quod queris intus bẽs.

¶ Secundo principaliter videt contra dictũ Guidonẽ cõpe/
tere exceptio ordis. cum. n. fuerãt duo correi bonoꝝ dotaliũ
dicte domine

dicte domine Xpofore Bonauẽtura.l.z Angelus eius frat vt patet ex instrumẽto dotali ratificatiõe secuta p dictũ Angelũ qõi rebus dotalibus posse fieri idubitati iuris ẽ ut pro batur in .l.fi. C. de do.cau.nõ nu. z bona dotalia puenerint ad alterum ex illis dũtarat vz Angelum maritũ dicte Xpofore sepe dicte debet prius discuti dictus Ange. ad quem dictorum bonorũ peruenit comoditas quã fieri trãsitus ad dictum Bona.correum qui nullatenus bũit ex illis bonis comoditatem iurta theoricam Bart. in.l.i duobus.ff. de duo. re.per.l. vnde queritur.ff. como.

¶ Tertio ob. dicto Guidõi qz cũ agat ex psona Angeli filij dicte dñe Xpofore excessione actionis sibi facta cui quidẽ Angelo nulla cõpetebat actio tempore cessionis cũ iam bauerat sententiam que trãsierat in rem iudicatã super ipotbecaria actiõe cõtra cõdã Karolũ patrem dicti Guidonis nõ põt pretendere aliquã actionẽ cũ nõ potuerit cedere qõ iam sibi cõpetere desierat cũ ex sententia haberet ius contra dictũ Karolũ z eius heredẽ. l. res iudicata. ff. de re. in. z. cum inter. de re iudi. Nec ob. si dicat' q ex cõpromisso postea facto cesserat actiõem dicto Guidoni qz cũ compromissum sit voluntarium non potuit generare p̃iudiciũ heredibus dicti Bonauẽture quibus cõtingit liberatio p sententiã latã sup bonis dicti Angeli correi q̃ erãt ppius obligata z ante ea pro dotis restõe p̃sertim cum fuisset lata sententia super dicto fortilitio qõ fuerat dicte dñe Xpofore z ab eadem in dotẽ dicto Angelo scõo marito cõsignatum ad hoc. l. f. dictum §. si cõpromisero. ff. de euic. que quidẽ lex videtur facere etiã ex aliõ capite ꝓra dictũ Guidonẽ: quia cum ipsa satisfecerit dicto dño Angelo p̃cipaliter vigore sententie arbitramentalis z vigore sol'onis prefate recepit cessionẽ nõ videtur q possit habere regressum cõtra dictũ Bonauentura correũ. iputãdum enĩ sibi est q̃re cõpromisit z nõ expectauit iudicia lẽ sententiã: ¶ Sz his mĩme obstãtibus cõtrariã sniam arbitroz p̃ualere vz vt nulla exceptio q̃ salti possit colligi ex narratis in themate habeat cõtra dictũ Guidonẽ obstare: moueoz p̃cipaliter quia dictus Bonauentura contra cuius beredes nunc agitur obligauit se z omnia bona sua ad restõem dotiũ i casu restõnis renũtiãdo exceptioni doli mali beneficio de fideiussoribus ep'le diui adriani nouarum constõnum z generaliter omni aliũ legum auxilio z fauoꝛi cum aliis clausulis oportunis z in talibus consuetis p̃sertim cum iuramento recipiens in hoc preceptũ a notario inforꝛma guarãtigie: ergo nõ potest nunc opponere aliquã exceptionem per quã in totum elidatur obligo vel diferatur pretextu discussionis fiende in personã dicti Angeli scõi maritidicte domine Xpofore ad hoc. l. iuris gentium. §. item si quis pactus. ff. de pac. z l.i. §. si conueniat. ff. de post. z l. sed z si. §. quesitum. ff. siquis cau. z. c. vnico. de como. cũ ibi no. in quibus iuribus legitur z no. q tam in iudicijs quã in cõtractibus potest quis a principio renuntiare exceptionibus z legum beneficijs sibi cõpetentibus. z generaliter facit. l. si quis in cõscribendo. C. de pac. vbi generaliter dicitur quem posse renuntiare fauoꝛi p se introducto. ad idem. c. ad apostolicam. de regu. z specialibus ad materiam nostrã ẽ glo. in auc. de fideiuss. post prin. in ℣. acceden. z in auc. de duo. re. in ℣ bo cedere. vtrobiq; n. no. q post quis renũtiare beneficio ordinis vt primo conueniat' ipse fideiussor q̃ principalis. Idẽ in duobus reis vt qui licet teneatur in solidũ diuisione nõ facta. z idẽ. no. in auc. p̃sẽte. C. de fideiuss. z glo. i. c. ij. e. ti. Nec ob. si dicatur q huic exceptioni vt prius discutiatur. d. Ang. nõ fuit specifice in casu nostro renũtiatũ qõ vz eẽ de necessitate ad hoc ad renũtiatio valeat vt p̃ma frõte videt' velle ter. in. d. §. quesituz. Ad hoc. n. respondetur multiplicit. Primo n. illa. l. loquitur in iuditijs secus aũt in contractibus vt ibi. no per glo. z doc. z quicquid sit in iudicijs non p̃sequoꝛ qz non est materia nostra. Jncontractibus tñ de quibus loquimur communiter tenetur q ad minus sufficit expressio aliquorum casuum secuta clausula generali sub qua comprehendũtur omnes casus pares vel minoꝛes ar. in. c. sedes. de rescrip. z videtur expressum in. c. qui ad agẽduz. de p̃cu. li. vi. z i. cle. non potest. e. ti. tenet glo. z Bar. in. d. §. quesitum. no. doc. in. d. c. vnico de como. de quo per Spe. z Jo. an. in addi in. ti. de loca. §. nũc dicenduz. ℣. ad euidentiã ita contingit in casu nostro nã dictus Bonauentura renuntiauit specialiter quibusdaz exceptionibus: quaruz alique concernunt beneficiũ ordinis z post subiecit clausulaz generalem renuntiando omni exceptioni z legũ auxilio z fauoꝛi per quã quidez clausulam comprehendũtur omnes exceptiones z concernentes beneficiuz prediscusionis alterius seu ordinis cum sint pares expressis.

¶ Secundo principaliter ad hanc sententiam facit quoniam dictus Bonauentura recepit ipse solus preceptum de soluendo in casu restitutionis fiẽde in forma guarnatigie secunduz dispositione statutoꝛum senensium quo casu non potest secundum predictoꝛum statutoꝛum dispositionẽ allegare aliquam exceptionez saltẽ predictã de discussitione fienda prius ĩ personã dicti Angeli vt patet in statuto posito sub rubrica de exceptio. contra guarentigiaz. ubi n. regulariter denegatur oĩs exceptio preter quasdam specialiter ibi permissas inter quas non reperitur predicta concepta: ergo videt' denegata: qz exceptio quoꝛũdaz firmat regulaz in oppositum vt ĩ. c. domin'. xxxu. q. vij. z. c. ij. de coniugi. le. p̃oso. facit. l. de pretio. ff. ꝺpublice. z. c solite. de maio. z obe. z. xix. di. si romanoꝛum. cuz si. z maxime non debet audiri i casu nostro cũ dictus Bonauẽtura fuerit cõfessus q̃ ipse receperat dotez z pro restitutione recepit preceptum non potest ergo nunc dicere contrarium obstante dicto statuto.

¶ Tertio etiam facit q̃ dicti Bonauentura z Angelus eius frater erant in comunione: ita q̃ omnia eoꝛum bona erant in diuisa z inconfusa omnia fuerunt obligata pro restitutione dictarũ dotiũ: vñ non põt dici q̃ magis fuerunt obligata bona vnius quam alterius. ar. eoꝛum que nota in simili in. leg. marcellus. ff. ad trebel. vnde per diuisionem que postea contingit inter eos non debuit saltim inpotbeca p̃iudicari iuri dicte domine Cbristoforе z eius heredi: ar. bonum in. le. si nupta filia. §. si filius. ff. fa. ber. z maxime hoc procedit si tacite contraxerãt societatẽ omniũ bonoꝛ sicut solẽt facere fratres carnales indiuisi vt cõiter fit in hac ciuitate Senarum iurta materiã Bar. in tractatu de duobus fratribus. z in. l. si patruus. C. cõia vtri. iudi. cum si. nam tunc z quo ad obligationẽ personalẽ non põt allegari q̃ angelus dicta bona recepit cum quilibet videatur habuisse ex quo erant socij omniũ bonoꝛum.

¶ Quarto principal'r inducit' q̃ exceptio vt prius Angel' discutiat' non sit admittẽda quia notorie cõstat dictũ Angelum non esse in territoꝛio senẽsi cum sit rebellis omnib' suis bonis publicatis: z sic nil ipse vel aliquis eius nomine possideret sẽquacanea ergo esset p̃discussio ipsius ideo nõ fiẽda iurta no. q̃ Bar. in. l. decem. ff. de ver. ob. z in. l. fi. ff. si cer. pe. z no. in auc. hoc si debitoꝛ. C. ꝺ pigno. Notoria. n. nõ sunt in iudicio deducẽda vt in. c. qm̃. de fi. p̃e. z in. c. vfa de coh. cle. z mu. facit. l. ictus fustium. ff. de bis q̃ no. infa.

¶ Ad cõtraria. s̃. p diuersa parte formata põt faciliter respõderi. Et primo ad. l. in rebus. põt duobus modis dici. illa. n. ler non dicit vt vroꝛ vel heres teneatur illa bona in dotez data tam vendicare obmissa ipotbecaria respectu alioꝛ bonoꝛuz vel obmissa p̃sonali sed in fauoꝛẽ mulieris dat vtilẽ rei vẽdicationem z ipotbecariam: vnde non tollitur quin mulier possit vel eius heres vti personali vel ipotbecaria in aliis vt i. l. persecutiõe. C. de pigno. z melius in. l. vnica. §. accedit. C. de rei vr. ac. ¶ Preterea z scõo illa. l. loq̃tur de tertio possidẽte illa bona dotalia. dz enim intelligi de marito vel herede possessore vt reducatur ad terminos auc. hoc si debitoꝛ. C. de pigno. Sed in casu nostro terti'. s. dictus Guido possidet dictũ foꝛtiliciuz agit aũt nõ ex p̃pria psona sed vt cessionari' dicti dñi Angeli heredis dñe Xpofore. Statuto vero senẽsi cauetur q̃ idem ius seruet' cessionario qõ seruari debet cedẽti. z ideꝛ videret' dicendũ in casu nostro de iure cõi cum agat tanq̃ alius ar. in. l. si consul. ff. ꝺ adopti. z quod no. in. c. cũ inter canonicos. de elec.

¶ Ad secundũ contrariũ de lege vñ querit' z de dicto Bar. in. d. l. in duobus. respõdet' dupliciter. Primo q̃ non habet locum in casu nostro in quo dict' Bonauẽtura cõfessus fuit solus recepisse dictas dotes z obligauit se tunc p̃cipaliter ad restituendũ in casu dotis restituẽde licet obligauerit etiaz fratrem z promiserit q̃ ille bẽret ratum: nec potest nunc dicere contrariũ obstãte dicto statuto loquẽte de instrumẽto guarãtigiato contrariũ vero procedit in duobus correis eqz p̃cipalib' quoꝝ alter qui conuenit' nõ habuit aliquod cõmodũ.

¶ Preterea z scõo in casu nostro dictus Bonauẽtura p̃mittit restituere dotes renuntiãdo omni legum auxilio put. s̃. plene dixi vnde saltim vigoꝛe renũtiatiõis nõ potest' opponere vt prius discutiatur dictus Angelus.

¶ Ad tertiũ mottiũ respondeo etiam dupliciter. Primo q̃ per solam sniam latã contra tertiũ in actione ipotbecaria nõ

tollitur actio

tollitur actio cõtra reũ principalem sed opportet q̃ precedat solutio vel alia satisfactio ar. in l. fi. C. de fideiuſ. z in. d. l. ſi duobus. z quod ibi not. Bar. In caſu aũt noſtro preceſſit ſnia dũtaxat. Preterea z ſecundo dictus dñs Angelus cedẽs cõ promiſit non ſponte ſed vigore ſtatuti. vnde idem dicẽdum in ſententia talis arbitri quod in ſentẽtia iudicis ar. eius qđ legitur z not. i. c. ab arbitris. de off. dele. li. vi. z. l. apertiſſimi. z. l. cum ſpeciali. C. de iudi. Et idem poteſt dici dum opponitur contra Guidonem quod ipſe compromiſit: nã proceſſit ad actum compromiſſi vigore ſtatuti: preterea z melius ipſe nõ agit nũc vigore ſententie arbitramentalis ſed vigore ceſſionis ſibi facte a dicto Angelo qui poterat cedere etiam nullo facto compromiſſo. l. pen. C. manda. z ſic ceſſat cõtrariũ. loquitur enim quando quis habet recurſum cõtra pretium: quia reportauit ſententiam arbitramentalem cõtrariã quod facere non poteſt: quia eſt quid ſibi imputetur quare cõpromiſit: ſed in caſu noſtro dictus Guido fundat ſe ſuper ceſſione dũtaxat. Et hec ſufficiant.

¶ Nico. de tudiſco abbas Sic. Pan. Con. lxxiij.

In queſtiõe que ad pñs vertitur in dominã Floridam ex vna z heredem Pauli Jordani ex pte alia ſuper reſtitutione dotis eiuſdem Floride ac legatorum preſtatiõe eidem Floride factorum a dicto Paulo eius marito premortuo. Tria breuiſſime propter loci z temporis angustiã ad ipſius queſtionis deciſionem attingam.

¶ Primo nunquid eidem Floride dotem repetenti vigore inſtrumenti cõfeſſionati z guarentigiati obſtet exceptio dotis non numerate preſertim cum illico eodem die z loco quibus factum fuit dictum inſtrumentum frater dicte Floride qui confeſſionem receperat in fauorem dicte Floride promiſerit ſe dotem dicto Paulo ſoluturum nõ obſtante cfeſſione de dote recepta per dictum Paulum prius facta.

¶ Secundo preſuppoſito q̃ dictũ inſtrumẽtũ mereat exe cutionem exceptione predicta nõ obſtante nunquid dictus heres poſſit vti in ſolutione dotis beneficio inuentarij vt ſic nõ teneatur ſoluere niſi quatenus vires hereditatis patiuntur z de bonis hereditatis i ſolutum dare cum a dicta Florida replicetur dictum inuentarium in nullo tempore dicto heredi preſtare adiumentũ cum deficiat in ſolennitatibus debitis preſertim ex eo q̃ bona hereditaria integraliter i eo deſcripta non ſint: z eadem queſtio verſatur in preſtatione dictorum legatorũ an. ſ. dicto inuentario nõ obſtante teneat heres ad ſolida legata non bita animaduerſione ipotentie dicte hereditatis.

¶ Tertio preſuppoſito ſine veritatis piudicio dictum heredẽ iuuari inuẽtarij bñficio an ꝺbeat heres ſoluere iurta vires hereditarias dictã dotẽ z legata detracta tertia pte extime ſeu valoris ſi voluerit dare aliq̃ bona hereditaria iſolutũ z hoc attẽta cõſuetudie ciuitatis caſtelle An ꝺo poſſit dare iſolutũ nulla detractatione fcã attẽta diſpõe iuris cõis z ſtatuto ꝺcẽ ciuitatis caſtelle inquo ꝺtractio tertie pris pmictit cõtra debitorẽ ꝓtumacem in nõ veniẽdo dũ taxat

Ieſu criſti eiuſq̃ piiſſime matris virginis glorioſe pſidio ex corde poſtulato. Circa pmũ dubiũ ſ fozmatũ videt dictam exceptiõez nõ numerate dotis dicte Floride obſiſtẽ z obuiare z: prio adduco fere totũ ti. C. ꝺ dote cã. nõ nu. vbi pz ſpãle eẽ in ꝓfeſſiõe dotis recepte vt illa nõ obſtet quãtũcũq̃ pure fcã intra tẽpora ibidẽ pfinita z mariti me videt ter. in. l. fi. e. ti. vbi ꝺ q̃ quãtũcũq̃ marit' ꝓfiteatur in inſtro dotali dotes ſibi datas eẽ ex quo tñ nõ ꝓſtat datiõez interueniſſe ſed policitatio ſub ſecuta ſit. poteſt nihilominus opponi nõ numerate pecunie exceptio nõ ſolũ p ipm maritũ ſz ẽt p ipius beredez: ita pũctalit videt in cãu nro ꝓtingiſſe. nã primo dictus Paulus maritus fuit confeſſus dotez recepiſſe a frate dcẽ Floride: z demũ dcũs frater dcẽ Floride cõfeſſione prius fcã nõ obſtãte pmiſſit ſoluere. predcã videt cõfirmare glo. i. c. ſi cautio. de ſi. inſtr. i verbo ꝓfeſſioni q̃ iter caũs ſpeciales iquibus ꝓpria ꝓfeſſio nõ piudicat confitẽti enumerat hũc caſũ confeſſionis dotis recepte. ſicut inſi. inducit de bitor ad confitẽduz debitũ receptuz ſpe future numerationis vt per totum ti. C. de non nu. pe.

¶ Secũdo principalit contra dictã confeſſionẽ facit illa iure. vulgata regula q̃ in continenti fiũt vident ineſſe vt in. l. ũ. ff. ſi. cer: pe. z. in. c. officij de ele. Sz in cãu noſtro illico z in eodẽ loco frater dcẽ mulieris fuit confeſſus cõtrariũ pmittẽdo dictam dotez ſoluere ꝓfeſſione mariti ab eo pus recepta non obſtãte; ergo ꝺinde habẽda eſt dicta ꝓfeſſio mariti ac ſi nõ fuiſſet fcã ad qđ optie facit. c. hã z ego. de verſig. vbi patet id qđ non durauit non videri fuiſſe factuz z concoꝛ. ff. de inꝛ ẽ ꝛ. l. ſi p parte. §. vlus. z ꝺ peni. di. i. diuoꝛtium.

¶ Tertio dcm teſtis illico q̃ eũ dez reuocatũ non facit fidẽ ſz ſtat' ſecũdo dcõ vt eſt tex. notabilis i. c. pterea. de teſti. cogen. p quẽ tex. dicit glo. no. i. c. cũ ipoſitionibus. de iur. iur. li. vi. q̃ ponẽs vel reſpondẽs ſeu cõfitẽs põt in continẽti ſuã confeſſionẽ abſq̃ aliquo piuditio reuocare. ad idẽ glo. i. c. apud. xxxij q. i. ſatis eſt ergo heredi ſi cedit dcẽ Floride actionẽ cõtra fratrem ſuũ q̃ pmiſſit dictã dotẽ ſoluere vt i. l. fi. ſocer. §. luti'. ff. ſo. ma. nec ꝺz heredi iputari quare defũctus nõ exigit fratrez haberet eni locũ hec ipugnatio ſi frater mulieris eẽt nunc ſoluẽdo ſz ex quo nomen pmiſſoꝛis ẽ idoneũ ſatis videt cedere actionez ad hoc. l. ſi extraneus. ff. de iure. ꝺo. ¶ Sed pdictis non obſtãtibus cõtrariã ſẽtentiã i caſu noſtro arbitroꝛ pferẽ dam. p qua cauſa aduerte q̃ triplici ex cauſa poteſt maritus confiteri dotem habuiſſe. Primo ſpe. future numerationis pp concupiſcentiã conſequẽde vꝛoꝛis. z hec confeſſio eſt illa ꝺ qua loquit' totus titulus. C. ꝺ dote cau. nõ nu. q̃ qdez in. effectum non nocet marito cõfitenti nec eius heredi obſtãte exceptione non numerate pecunie: dummõ proponatur infra tempora cauta in. l. fi. cum auc. ſua. C. de non nu. pec. In caſu aũt noſtro non põt dici ob. hanc cãm. ſ. pecunie numerãde dictam confeſſionẽ emanaſſe cum cum certus erat maritus ex his que in continẽti ſubſecuta ſunt q̃ pecunia non debebat ſibi illico cuz frater dicte mulieris ex conuẽtione pus inter eos habita pmiſit illico ſoluere in certis terminis per quendam amicũ poſtea declarãdis. Ex his. n. que incõtinẽti ſequunt preſumũtur z declarãtur pcedẽtia vt in. l. ſi ſeruus pluriũ z. l. q̃ filiab'. ff. de leg. i. z qđ legitur z no. in. c. ex litteris: de ſpõſa Preterea ſuperfluis remediis non pſumitur quis velle vti vt in. l. hec ſtipulatio. §. diuus. ff. vt le. no. ca. z in. c. ũ. de pbati. maxime ſi talia remedia cedũt ꝓtra ꝓprium comodum ar. in l. cum de indebito. ff. de pba. z in. c. ſuper hoc. de renunc. ad quid enim ſpe future numerationis fuiſſet iſte maritus cõfeſſus dotem recepiſſe cũ incõtinẽti ſciebat ſe recepturũ pmiſſionem de dote certo termino z certis modis ſoluẽda: z ideo ñ placet vt ob hanc cauſam numerãde dotis dumtaxat illa cõfeſſio emanauerit. Secundo poteſt marit' cõfiteri dotẽ recipiſſe animo donãdi mulieri ipſam dotẽ confeſſatã queꝺdem donatio valet ſi eſt remuneratiua z p conſequẽs preiudicat dicta confeſſio: vt puta ſi plebeus contraxit cum nobili mulie re vel cuz ea a qua multa fuitia receperat vt no. Bar. in. l. ſi diuoꝛtio. ff. de ver. ob. z idem notauit poſt glo. in. l. ſi volũtate. C. de dot. pmiſ. z in. l. i. C. de dona. ante nup. ¶ Tertio põt confiteri qꝛ in veritate dotẽ per prius recepit. ¶ Põt addi z quarta cauſa confitẽdi magis ptinens ad mãm noſtram qñ ſ. confitet' ſpe future pmiſſiõis ſibi fiende per aliquẽ qui vult dotare mulierem quaſi velit maritus illud nomez pmiſſoꝛis ſibi cedere in dotem ꝓfeſſatã vt ſic nomis piculum pertineat ad eum ipſe vero teneat' mulieri ad reſtõnem dotis confeſſate: quẽadmodũ enim poteſt mulier dare in dotẽ nomen debitoꝛis inſolutũ ita potuit maritus confiteri dotẽ recepiſſe ſpe futuri nominis ꝓſequẽdi. Unde oportet q̃ in caſu nro conie cturemus confeſſionẽ illã mariti emanaſſe. Aut qꝛ recepit dotem: aut qꝛ voluit nomẽ fratris mulieris in dotem ſibi cedere. z ſuper quolz doctoꝛ caſuũ videtur q̃ dicta Florida poſſit ſe fundare: nã ex quo maritus fuit confeſſus recepiſſe dotez pro Florida futura vꝛoꝛe. ac pmiſſit illã dotẽ ꝓfeſſata Floride reſtituere in caſu reſtituende dotis: z promiſſionẽ iſtam fecerit notario publico ſtipulãti p dicta Florida: ac renuntiauerit in dicto inſtro exceptioni non numerate pecunie: nõ debet audiri allegans dotem non fuiſſe ſolutã vt in caſu nro eſt glo. no. quã ſequit' ibi Bar. in. l. i. C. de nõ nu. pe. Nec ob ſi dicatur q̃ frater dicte Floride illico fuit confeſſus ꝓtrarium pmittẽdo dotem ſoluere in futurum qꝛ confeſſio fratris quantũcunq̃ illico facta nõ debuit nocere Floride cui ius iam erat queſituz p ſtipulationẽ notarij publici qui potuit ſtipulari dicte Floride abñti: ad glo. in. §. ſi quis alij. inſti. ꝺ ꝛ ob. que numerat notarium inter perſonas valentes alteri ſtipulari: ſequit' By. in. l. ij. ff. rẽ pubil. ſal. fo. z idẽ ibi Bar. vbi plenius hãc materiaz p ſequit': licet aliud z bene videt' ſẽſiſſe Jnno. i. c. dudũ. ꝺ cõuer. ꝓiug. nã ſatis potuit cõtingere q̃ vꝛoꝛ ſoluerit dotez fratri ꝓprie aſignãdã futuro marito. frater aũt puidit mulieri p cõfeſſionẽ a marito receptã: conuẽtione prius habita vt ipſe remaneret ſibi obligatus pro dote mulieri integro iure cõſeruato. Sc ꝺo põt ſe fundare q̃ nomen

fratris receperit

fratris receperit i dotē isolutū cū dicta cōfessio nō potuerit rationabiliter ad aliā causam emanasse ex quo incōtinēti sperabatur obligō fratris alias dicta cōfessio esset oīno superflua z talis ꝓfessio diceret facta p errorē i quem inciderat iste vsus ꝓfitēdi dotē receptā z recipiēdi illico ꝓmissionē quod nō est ꝑsumendum iuxta no.per glo.in.d.l.i. C.de non nu. pecu. Et hāc opi. q videat facta dicta cōfessio vt nomē sequens cedat insolutū aperte firmauit ille doctor excellētissimus q raro a semita veritatis z equitate iudicatur aberrasse Bar.post Ja.de are.doctorē eximiū in.l.pe.§.pe.ff.so.ma. Iz aliud senserit ibi bal.z in.l.legē.C.de pactis. faciēdo differētiam:an ꝓmissio fuerit subsecuta incōtinēti.an ex interuallo vt i ꝓmo casu nō ꝓcedat opi. Ja.de are.in secūdo sic. Gz ego meliori iudicio semp saluo potius dicerem oppositum. nā qñ fit ꝓmissio incōtinēti nō apparet quare emanauerit precedens cōfessio nisi ob cām future promissionis. Gz qñ emanauit ex interuallo potuit ꝓmissio subsequi nō vt nomē sit sibi insolutū sed vt curāt tēpora profira cōtra exceptionē non numerate dotis facere.d.l.fi.vñ sequor i hoc opi. Jo.de are. z Bar. Preterea in hanc sniam in casu nostro vehementer me mouent duo. Prio q ad minus negari nō pōt quocunqz se vertat veritas quin casus iste sit dubitabilis sed data turiū dubitatione fauēdū est cause dotali ciā si actor stet ꝓ dote vt ē ter.in.c.fi.de re iudi.z melior ter.iūcta glo.añ pe.in.c. er litteris.de proba.facit qđ in.si nōnter dixit Hosti.in.c.su p eo.d cognat.spi.vbi ꝓcludit iudicādū fore ꝓ matrimonio tanq̄ refauorabili si in ipsius fauorē reperiat opio unius doctoris Iz multi doc.teneāt ꝓriū:ita dicēdū z fortius i casu nostro i quo ꝓ fauore dotis concurrit opi. Ja.de are.z Bar. Iz Bal.solus aliud senserit:q̄ tñ in q̄busdā alijs locis simpliciter secutus est Barto. Preterea z secūdo vrgentissime facit cēsura municipalis ciuitatis castelle qua cauet q̄ ꝫ istrumētū guarētigiatū non possit opponi nisi exceptio solutiōis satisfactionis vel falsitatis.quelz.n.alia exceptio q̄ nō ꝓmittit ex capite alicuius statuti Iz descendat ex aliqua parte iuris communis videt per dictū statū esse sublata vt expresse firmat Bar.in.l.i.ff.vi aut clam.nec obstat si dicatur q̄ exceptio simulationis pōt dici exceptio falsitas:cum falsitas nihil aliud sit q̄ imutatio veritatis vt legitur z no.in auc.de tabellionibus.q2 nō est verum dicere q̄ instrumentū sit falsum ex quo fuit cōfectum de voluntate partium.nā notarius solū attestatur de ꝓfessione mariti quā in veritate fecit z potuit legitime facere ex aliqua predictarum causarum: vñ quātuncūqz maritus nō recepisset dotē non per hoc pōt dici instrumentum falsum:q2 verum ē dicere maritum fuisse confessuz. z sic notarius non imutauit veritatem.z hanc opi. expresse firmauit.Bart.in.l.i.ff.quod vi aut clam. vbi dicit q̄ si statutum non admittit exceptionē ꝓtra instrumētū publicū nisi falsitatis non pōt opponi exceptio simulationis: q2 simulatio non facit instrm falsum Iz faciat desinere ꝫriū: nec Bal. hoc casu dixisset oppositū: imo idē sensit sup rubrica.C. de pui.do.vbi dixit q̄ Iz dos tm̄ ꝓfessata nō hēat alās p̄uilegia dotis sm glo.in.l.assiduis.C.qui po.in pig.ba.tamē concurrente dcō statuto guarātigie habebit omnia p̄uilegia dotis tāq̄ vere enumerata.z ideꝫ ibi concludit si confessio dotis inuenit aliquibus indicijs:at i casu nostro nō solū ꝓcurrit ꝓmissio dotis icōtinēti sub secuta Iz eriā dcm̄ statutū guarētigie ac etiā legatū fcm̄ q̄ marituz in eo q̄ legauit multa mulieri vltra dotes suas.z sic videt q̄ fuerit cōfessus se debitore mulieris i dote ꝓfessata.ar.in.l.i.C.de fal.cau.adiec.lega.z qđ no.Bar i.l.si vltra.C. de fideiuss. Per hec omnia ꝓclude meliori iuditio sēp saluo dcm̄ instrm guarātigiatū ex cutioni mādāduz exceptione nō numerate pecunie nō obstāte Adcontraria superius allegata satis patet ex p̄dictis rñsio.maritus.n.nō negauit seu reuocauit aliqñ cōfessionez prī factā licet illico recepit ꝓmissionē fratris z hec duo pñt simul stare.potuerūt.n emanasse ad diuersos effectus vt patet ex predictis.

Cāq̄ brevitatis spēali ꝫria nō attingēdo ꝓdescēdo ad sm dubiū inq̄ ꝓcludo q̄ si vera sūt q̄ mihi in fcō narrant puto inuētariū nullū nullumq̄ cōmodū seu beneficiū heredem ex eo debere ꝓsequi.Primo nāqz vt inuētariū valeat oportet vt añ oīa signū venerabilis crucis fiet manu heredis Ci.tenet creditores z legatarij q̄ vemā certa die z certo loco ad videduz ꝓfectionē inuētarij vt in.l.fi. C.de iure delī.z in auc. Iz cū testator.C.ad.l.fal. Itē citatio debet fieri nominatiz si sint certi alias sufficit mittere ꝓclama p̄ ciuitatē vt no.Bar.post Ricar. ma.in.d.l.fi. Itē creditorū z legatorū habētiū vltra testes descriptos in inuētario debēt adhiberi tres alij testes locuples/tes z bone opionis in quo p̄ ꝑsēna debet ꝓfici inuentariū vt i auc.de here z fal.in.§.sānimus.ꝟ.si absūt debet eriā in uētariuz ꝓfici infra xxx.dies postq̄ scit heres hereditatē sibi delatā z infra.lx.dies sequētes debet ꝓficere z oīa bona in hereditate inuēta debet describere.hec.n.z alia similiter debēt adhiberi inuētario ꝓficiendo vt plene legit z no.in.d.l.fi.z d.§.sānimus.z p Spe.in.ti.de instru.edi.§.d.ꝟ.nūc dicamus. vbi ter cēsa dicit i ꝓin.illius.ꝟ.q̄ si in aliquo istoꝝ requisitoꝝ defecerit totū inuētariū ruine subiacebit quod videt ꝓbari i.d. l.fi.in.ꝟ.z si p̄factū.inꝟbo solidauerint. iūcta glo. posita in codē ꝟbo.z indicto.§.sabinus.z p Spe.i.ti de instru.edi.§. dicto.ꝟ.nūc dicamus.z in.d.auc.de here.z fal.in.§.fi.ꝟo nō fecerit inuentariū secūduz hāc figuram ꝛc. Sed in casu nostro multa allegant contra solenitatem p̄dictam que sim facto vera sūt non dubito inuentariū in nullo heredi ꝓfuturū. Primo nāqz dicit q̄ omnes creditores z legatarij nō fuerūt citati:in eo loco abentium fuerūt adhibiti tres testes sed vnus solus notarius z q̄q̄ ꝓponat exparte heredis q̄ a.xxx.annis z citra hec solēnitas dūtaxat fuit obseruata i confectiōe inuētarij in ciuitate castelle.hec tñ consuetudo legi contraria non est adplenū ꝓbata:q2licet adducant multa inuētaria sub eadē forma ꝓfecta nō tamē est ꝓbatū q̄ illis fuerit data fides iuditio tāq̄ legum ꝓfectis:vl q̄ fuerit ita palā fcā q̄ venerit i notitiam populi nam cum consuetudo inducatur ex tacito ꝓsensu populi.l.de quibus.ff.de legi. p̄ma.di.consuetudo. oportet q̄ ꝓbentur actus per quos elicitur tacitus populi consensus ad consuetudinem inducendam facit quod not. Barto.in dicta.l.de quibus.z Jo.an.in.c.fi.de consu. Itē inder in casu nostro non curauit illos creditores z legatarios vt comparerēt certa die z certo loco ꝓut debet de iure fieri secundū quod sensit Bar.in dicta.l.fi.z Ange.in suo tractatu sup inuētario.Iz emanauit citatio vt deberēt infra tres dies compere.nam talis citatio non erat citatū ad cōparēdū in certa die sed pōt quādocunqz infra illos dies compere vt no.Bar.in.l.qui ante Kalendas.ff.de ver.ob.Iz per ibi no. per eum posset aliquaten' dicta citatio tolleraī si certus locus fuisset assignatus. Preterea non fuerūt descripta in hereditate inuēta p̄sertim in descriptiōe frumēti videtur fraus cōmissa in inuentario in qua heres repitur in mēdacio:vñ p̄sumitur in dolo vt in auc.item possessor.C.qui po.in pig.ga. in dubio dz p̄sumi heredē sciuisse omnia bona testatoris nisi aliter probet ignorātiam q̄ Iz regulariter heres p̄sumat ignorare iura defuncti vt in regula is qui in ius succedit. de regu.iur.li.vi. attamē vbi quis tenet secundū alienū indagare cōe facti prop̄ū p̄sumit illud scire vt est tex.no.iūcta glo. in.c.innotuit de elec.Iz in casu nostro heres tenet in confectione inuētarij in vagare bona defuncti:ergo p̄sumitur in dubio sciuisse omnia bona testatoris:z p̄sertiz est p̄sumēda scia cum in quātitate frumēti fuit repertus varius z mendax.facit optime quod no.Bar.in.l.tutor qui repertorium ff.de admi.tu in.ꝟ.quero quid sit tutor vbi dicit q̄ si tutor nō posuit in inuētari cēs res videt dolo fecisse cum debeant poni omnes res. Hec vera sm eū nisi aliqua iusta causa subesset ob quā verisimiliter ille res erāt sibi occulte: quod in casu nostro minime contigit cuz multa que erāt vel debebāt sibi esse nota non erant descripta in inuētario: z p̄serti tres petierre que nō fuerūt descripte:Iz ipsi nunc asserāt illas venire accessorie in descriptione quorūdaz p̄diorum cū colerentur per eos dē operarios:que excusatio satis frīuola est iudicio meo cum ille tres petie terre sint in loco satis sepato ab illis p̄dijs:z bona immobilia debeāt describi z designari saltuz per duos ꝓprios confines vt in.l.forma.ff.de sensi.no.glo. in.c.ij.de libel.obla. Preterea nō fecit inuētariū infra tēpus a lege statutū nec inchoatū nec p̄fectū qđ indubie inducit nulli tatem inuētarij vt in.d.l.fi.quinimo plus voluit Jo.an.in addi.Spe.in p̄cal.§.dicto.ꝟ.in huius añt.q̄.Iz inuentarium fuerit perfectū infra tps debitū ex quo tñ fuit inchoatū tempore legittimo de quo.§.inuētariū est nullū:nec dz illius cō modo in aliquo vti cum legis forma fuata non fuerit.z hoc refert tenuisse Bar.Sillia.z plerosqz alios doc.Iz referat aliquos tenuisse cōtrarium vt Cy.in.d.l.fi.z videt ibi sēq̄ Bar. ex quo inuentariū fuit p̄fectū tpe legittio sed in casu nostro non fuit neqz inceptū neqz finitū tempore legittimo:z ideo non dubiū q̄ inuentariū non valeat z multa alia possent allegari q̄ p̄tinent in allegationibus factis p parte mulieris:Iz predicta vident sufficere vnuz tñ non est obmittendū quod

tenigit glo. no. in. b. auc. de bered. z fal. in. §. sancimus i. ℣. lucrari. que dicit q; si heres surripuit vnam rem caret beneficio inuentarij in totum: plus dixit Barto. in. l. paulus. z. l. quod ratione. §. quod vulgo. ff. ad. l. fal. q; si heres non posuit quasdã res inuẽtario ꝓdat beneficium inuentarij in oĩbus rebus: q; videtur subtraxisse quod est intelligendum nisi iusta cã ignorantie eũ excuset ꝑ ut ipse no. in. d. l. tutor. qui repertorium. z idẽ in effectũ voluit Bal. i. d. l. fi. C. de iure de libe. §. cũ agitur. q; cũ deliquerit in cõfectione inuentarij debz perdere beneficiũ in totum. facit. xi. q. iij. ꝓuilegium meretur amittere. at in casu nostro nõ occurrit iusta cã ꝑtim cum habuerit frumentũ z vinum in manibus z scripsit illa in minori quãtitate q; ẽssent. Nec ob. si dicat q; in terris ecclesie vt est ciuitas castellana nõ debet habere locũ pena nõ cõficiẽtis inuentariũ. Ad hoc enim respõdeo dupliciter. Primo q; respectu creditorum cõfectio inuentarij tribuit beneficiũ z ꝓuilegiũ nã anteq; Imperator indulxisset beneficiũ inuẽtarij heres obligabat creditoribus insolidũ vt ꝓ in. d. l. fi. in. ꝑn. z hoc q; heres ad secũdo hereditatẽ videbatur quasi ꝓtrahere cũ creditoribus vt. in. l. apud iulianũ. in fi. ff. ex q. cau. in pos. ea obmittens ergo cõfectionẽ inuentarij nullã incurrit penam respectu creditorũ: sed solum nõ cõsequitur ꝓuilegiũ ꝓncipis. z sic nõ põt quis allegare in terris ecclesie etiam si esset clericus vel ecclesia q; nõ teneat. creditori⁹ insolidũ imputandũ est sibi si noluit vti beneficio legis sicut in. si. no. doc. in exceptiõe nõ numerate pecunie in. c. si cautio. de fi. instru. vt etiã clericus vltra biẽniũ nõ audiat volẽs ꝓponere exceptionẽ nõ numerate pecunie: q; vltra biennium nõ dicit puniri ꝑ legẽ sed potius bñficiũ legis nõ se extẽdit vlterius vt in. l. in ꝯctibus. C. de nõ. nu. pe. ſz respectu legatarioꝝ põt dici q; obmissio inuẽtarij hodie penã adiecit: q; olim nõ tenebat heres simpliciter ꝑstare solida legata ex nõ ꝓfectõe inuẽtarij. hodie aũt cõis ẽopinio vt teneat ꝑstare integra legata ſz excedant vires patrimonij ipsius hereditatis ꝑ ter. in. d. auc. de bere. z fal. in. §. si ℣o nõ fecerit. tz Bart. in. d. l. q; in actione. §. qd vulgo. ff. ad. l. fal. z Jo. an. in. d. §. dicto. ℣. z nũc dicamus. in addi. spe. vñ hodie ex nõ ꝓfectiõe inuẽtarij nõ solũ heres perdent bñficiũ falcidie: ſz ẽt tenet oĩbus de suo vltra vires hereditarias q. d. §. si ℣o nõ fecerit. z hoc casu vꝫ aliquãtulũ obstare ꝯrietas. s. formata: ſz si bñ iura canonica ponderẽt q; ꝓstões legales generaliter disponentes ſz penã adiecerint bñt nsbilomin⁹ locũ in foro canonico etiã ꝯ clericos z ecclesias ex quo ꝯriũ non reperitur dispositũ de iure canonico vt ꝓbari vꝫ in. c. ecclesie. el. l. vt lit. pen. z ibi hoc firmauerunt Jho sti. z Jo. an. ad idem. c. i. z. quod ibi no. de noui. op. nun. z ꝑsertim hoc ꝓcedit quando lex penalis potest se habere quo ad ecclesiam quo ad cõmodum z incomodum vt contigit in casu nostro. nam ecclesia legataria poterit consequi solidum legatum vltra vires hereditarias si heres non confecerit inuentarium z q; leges loquẽtes de inuentario habeant locũ in iure canonico videtur tex. in. c. raynaldus. in fi. de testa. z ibi cõiter tenet q; doc. q; animo dubitat dũtaxat nũq; d in foro aie teneat heres vltra vires hereditarias si nõ ꝓfecerit inuẽtariũ Concluditur tñ cõiter q; non tenet in foro anime vt no. Jo. an. in. c. q; q; de vsu li. vi. secus i foro cõtẽptioso. duer sitatis ratio est. q; lex inducens penaz ex nõ cõfectione inuentarij fundat se super dilecto ꝑsumpto naz ꝑsumit heredẽ subtraxisse bona hereditaria si nõ ꝓfecit inuẽtariuz vt inuit tex. in. d. §. facimus. z no. Bar. in. d. §. quod vulgo. q; quidẽ ꝑsũptio cessat i foro aie i q; credit cõfiteti de oib⁹ cũ ibi nõ tractet nisi de ꝓuidicio suo vt i. c. significasti. de homi. no. glo. i cle. si q; suadẽte. de penis. vñ ꝓsumtio legis cedit ibi ℣itati. viij. di. veritate manifesta. animo voluit glo. cũ qua trãsit ibi Joan. an. q; etiã ecclesia heres teneat vltra vires hereditaria si non ꝓfecerint inuẽtariũ: ſz ego credã ꝯriũ fauore ecclesie: sed primũ ꝓcedit regulariter in oĩbus alĩs z hãc oppi. vt spẽale est in ecclesia tenuit Bar. in. l. i. C. de sac. san. ec. z Bal. in. l. fi. C. de iure. delibe. facit q; no. Ly. in. l. tutores. C. ad. l. iuli. de vi publi. z hoc q; hereditas intelligit delata ecclesie in quãtum nõ sit onerosa ne indirecte alienentur bona ipsius ar. in auc. ficut. C. de sacr. sanc ecclc.

¶ Et ex dictis ꝓcludo ad Secundũ dubiũ q; cui heres Pauli legitime non ꝓfecit inuentariũ: tenet de suo integre satisfacere dicẽ Floride tam respectu dotis q; legatorum: nec sufficit satisfacere dictis hereditariis. ¶ Et p; hec relinq; superfluũ

¶ Tertiũ dubiũ nunquid si ꝑsupposita validitate inuẽtarij teneat heres satisfacere detracta tercia parte veri valoris rerum si elegit satisfacere de bonis hereditariis z hoc attẽta consuetudine ciuitatis castelle: attñ vt ad maiorẽ cautelaz illi dubio breuit satisfiat: puto consuetudinez obseruandã naz ſz statutũ loci disponens detertie partis detractione loquat dũtaxat ꝯ contumacẽ in nõ veniendo. attñ ex quo ꝓsuetudo ciuitatis habet vt i distincte fiat tertie partis detractio etiã ꝯ volẽtez satisfacere de bonis; seruãda est loci ꝓsuetudo: licet nõ fuerit obtẽta in cõtradictorio iuditio nã satis est q; a decem ãnis z citra sic pluries fuit obseruatũ i iuditio. nã ex quo populus ita sepe cõtra legẽ vidit obseruari z restitit videt voluisse tacite ꝓsuetudinez inducere hoc exꝑsse firmauit Bar. in. d. l. de quibus. ipe. col. i. ℣. quero nũ quid. z in. ℣. q; ro quid si iudex. vbi firmat q; si iudex iudicauit cõtra legez z decẽniuz ꝑterijt q; cõsuetudo videt inducta vt ita in futuꝝ iudicet non q; cõsuetudo inducat ex sẽtentia ꝑsertiz cũ fuerit lata tanq; cõtra legẽ sed inducit ꝓsuetudo ex actu sẽtentie ex quo ꝓcedẽdit tacitus cõsensus populi. hoc etiã videt firmasse Jo. an. i. c. fi. de cõsue. sup glo. vltima i ℣bo ꝯdictorio. nec ob. si dicat q; ñ fuit vnq; ꝯdictum ne sic ꝓnuntietur primo: q; satis videt cõtradictũ cũ iuditiũ reddat inuitũ vt i. l. in stipulãtez. §. sacrã ff. de ℣bo. ob. animo plus dico q; ad inducẽdaz ꝓsuetudinez nõ requit actus iudicialis licet q; actus iudiciales posset iudici ꝓsuetudo. z sic debet intelligi. l. cũ. de cõsue. ff. de legi. vbi videt q; cũ decõsuetudine ciuitatis queritur explorãdũ est an aliquãdo ꝯdictorio iudicio ꝓsuetudo fuerit firmata. illud enim ꝓsuluit iuriscõsultus: q; ẽ vnus modus facilis ꝓbãdi ꝓsuetudinez non tñ sequit qui alĩs modis etiã ex iudicialibus possit ꝓbari ꝓsuetudo vt exꝑsse ꝓbat in. c. cũ dilectus. de ꝓsue. z insti. de iure natu. gent. z ci. in. §. ex non scripto. vbi dicitur q; diuturniores mores cõsensu vtentiũ cõprobati inducũt ꝓsuetudinem. z hoc tenẽt Jo. an. z Bar. in locis ꝓall. ℘robat ratione consuetudo non causãtur ex facto iudicis ſz ex tacito consensu populi vnde sufficit qualitercũq; consensus populi tacite eligatur siue sint actus iudiciales siue extra iudiciales. Et per hec sit breuiter tertio dubio satisfactũ. Post ꝓdicta scripta z completa fuit a mẽ nouiter quesitum ꝑsupposita validitate iuentarij: an heres dicti Pauli teneat integre satisfacere dicte Floride de legato quinquagita florenoꝝ sibi facto ſz hereditas sit nunc non soluẽdo. cum dicta Florida petierit dictũ legatũ eo tempore quo dicta hereditas fuit soluẽdo: z heres sine iusta causa cessauit soluere. z postmodũ satisfecit quibusdã legatarijs post venientibus q; quoꝝ satisfactionem hereditas est effecta non soluendo: z puto breuiter q; sic: nam cum de iure teneatur heres satisfacere legatarijs primis venientib⁹ vt in. d. l. fi. §. z si prefatam. fuit dicta Florida legataria damnificata ex facto heredis. ideo debet de propꝛia substãtia reddere istã Floridã indẽnem ar. optimũ in. ca. pastoralis. de iur. patro. vbi habet q; si episcopus sine iusta cã non admisit primo pñtatũ per patronum ſz instituit secũdo quãdo totum tenetur prouidere primo. ꝓsentato in equiualẽte beneficio cum ex facto episcopi iniuste fuerit damnificat⁹ nec obstat. d. l. fi. vbi dicitur q; nullum damnũ debet heres cõsequi ex quo fecit inuentariũ: quia illud procedit si heres seruauerit dispositionẽ illius legis vt ibi satis innuitur. sed in casu nostro venit ꝓtra illam legem: cũ nõ satisfecerit dicte Floride legatarie primo venienti: sed satisfecit post venientibus vnde frustra legis auxilium inuocat ex quo cõmisit in legez vt in. c. q; frustra de vsu.

¶ Nico. Abb. ꝺ tu. Sicu. ꝑan. Lon. lxxiiij.

¶ Quarti nomine iuocato Illud de iure queritur an visis pactis z compositiõibus initis inter magnificũ cõe Senarum et vna parte z Raynerium toscanuz ꝺ Mediolano er alia pte at fideiussiõe subsecuta q; honorabiles ciues Bozum Franciscia c Franciscum Tuccij ac postea superueniẽte morte dicti Rayneriꝯ possint ciues deputati super restõne vsurarũ secundũ tenorem testi quõdã Senonis de Lonbardia: seu ipsa cõitas Senaꝝ extendere manuz ad prestũ cui preerat dict Raynerius z inde detrahere quãtitatem debitam restõnez vsurarũ z postmodũ petere a dictis fideiussoribus capitale dicti prestiti in quãtitate trigita duarũ milium librarũ: an vero possint dicti fideiussores offerre z cõsignare dicto cõi dictum prestũ in quãtitate ꝑdicta ante oẽm deducionẽ faciendã: z sic cõsignãdo dictuz prestũ se liberare prorsus a dicta fideiussione.

¶ Et primo vt clarius decisio subsequẽs pateat videt q; deductio quãtitatis ꝓ vsuris restituẽdis possit ante oĩa fieri cõtradictione dictoꝝ fideiussorum nõ obstãte. nã totum dictuz prestũ seu

prestũ seu capitale dicti prestiterat obligatũ ad restitutiõez vsu
rarum ex dispositione testi predicti Genonis vt etiã dicta cõ
munitas z Raynerius pdict' cõtrabẽdo fuerũt confessi: vt
satis patet ex testõ dicti Genonis z consilijs iuris peritoꝝ
inde sumptis: ergo dictũ pstũ sic obnoxium restitutioni fuit
cõsignatum Raynerio cũ dicto onere q res obligata tran
seat ad quẽcunqz cũ onere z obligõe sua lz expresse nõ dicat'
vt in.l.sicut.in.§.non videt'.z.§.debitoꝝ.ff.qui. mo.pig. vel
ipo.sol.z in.c.ex litteris.de pig.ergo dicti ciues sup dicta re
stõne p cõitatẽ ppositi z deputati debẽt posse ad dictũ pstum
manũ extendere nõ obstante cõtradictione dictoꝝ fideius
soꝝ: p hoc quod legitur z no.in.c.cũ tu.z.c.tua.de vsur.z.in.
l.ũ.C.si vnus ex plu.bere.z.in.l.i.C.q̃ po.in pig.ba.facit.l.si.
C.si antiquioꝝ cre.pig.vẽ.z dicta deductõe sic legitime facta
tenebũtur dicti fideiussores ꝓsignare pstũ in q̃ntitate pdicta.

Secũdo pncipaliter z fortius facit q Raynerius i secũ
dis pactis initis cũ cõe obligauit se i dicta q̃ntitate.xxxij. mi
liũ librarũ p capitali dicti pstι ac etiã promisit restituere q̃nqz
milia florenorum occasione dicte restõnis fiende z ꝓ eis
pdictis ad implẽdis obliganit oĩa bona sua pñtia z futura z
p ꝓñs videt' obligasse oĩa bona dicti prestι cuius dominiũ
videt' in eũ transisse attẽtis presertim secũdis capl'is cũ rece
perit dictũ prestũ z obligauerit se ad restituẽdũ nõ eadẽ bo
na q̃ erant tũc in trafico: sed obligauit se in q̃ntitate. vel ad re
stituendum alia bona cq̃alẽtia in genere: quo casu vẽ trãsire
dominiũ in recipientẽ vt legit' z no. presertim per Bart. in
l.incendiũ.C.si cer.pe. cũ similibus. si ergo bona illius presti
tanq̃ bona futura ipsius Raynerij fuerũt obligata etiã pro
dictis q̃nqz milibus floꝛe. occasione restõnis fiẽde: ergo põt
cõitas z p ꝓñs ciues ab ea deputati extendere manum ad bo
na dicti prestι ulla aduocando z reuocãdo a dictis fideiussoꝛ
bus cũ fuerit prius obligata dicte cõitati q̃ fideiussoribus ar.
in.l.si fundũ in.l.si generaliter.C.qui.po.in pig.ba. z.in.d.l.
prioꝝ.fideiussores aũt tenebuntur de residuis satisfacere cõi
cum ipsi possint soluere de substãtia pncipalis vt.in.l.si pro
curatoꝛẽ.in.§.si ignoꝛãtes.ff.man.z si aliq̃d deficit pro dicta
solutione fienda tenentur soluere de suo vt in.l.non recte. z
auc.pñte.C.de fideius. Preterea presupposito q nõ trãsis
set a principio dominium dicti prestι in dictum Raynerium
qz ex quo cõitas non erat domina dicti prestι nõ poterat ꝓtra
hendo transferre domium cũ traditio nõ possit plus iuris
transferre q̃ sit in ipso tradente vt in.l. traditio.ff.de acqui.
re.do.z.in.c.nuper.de dote post di.resti.z.i.q. vĩ. da ymber
tum. tamen ex nouis contractibus quos fecit dictus Ray
nerius recipiendo pecunias de nouo a debitoꝛibus videtur
acquisiuisse dominium illarum pecuniarum' z ius seu obli
gõnem in pignoꝛibus sicut dicimus in eo qui vendidit rem
furtiuam vt nũmi inde habiti efficiantur furtiui: nec sint furtiui
quẽadmodum erãt ille res vẽdite vt i.l.in vas.§.fi.ff. de fur.

Tertio pncipaliter cõfirmatur dicta sentẽtia considera
tis antiquis capitulis in ea parte in qua non fuit facta nova
tio tacite vel expresse per noua capitula postea inita cum di
cto Raynerio. nam in primis capitulis iter cetera continet'
q dictus Raynerius deberet in fine temporis conuenti cõ
signare totum capitale quod esset sibi consignatum per comu
ne vt habeatur in primo capitulo in fine: in septimo vero capi
tulo dicitur q dictus Raynerius debebat restituere vsuras
quas Geno mãdauit restitui debonis dicti Genonis. z i quã
tum illa nõ sufficerent debebat restituere de bonis dicti prestι.
Demum in noua conuentione fuit expressa certa quantitas
vsurarũ restituendarum nec fuit ad iectũ vnde de berẽt pecu
nie detrahi: ergo debuit intelligi secundum. antiqua capitula
vt fieret detractio de bonis cõdam Genonis: z illis deficiẽti
bus de bonis prestι seu trafici. nam cũ non fuerit facta nova
tio expresse iuxta materiam. l. fi. C. de noua. non potest dici q
fuit facta etiam tacite ex quo ista sunt cõpassibilia iuxta no. p
Bar. in.l.i.ff. vi bo. rap. z in.l. pe. ff. de preto. stipula. z melius
i extrauagãti ad reprimendũ. i verbo legibus nõ obstãtibus:
ergo ante omnia in defectũ bonoꝝ Genonis debent dicta
quinq̃ milia florenoꝝ detrahi de presto z fideiussoꝛes rema
nẽt obligati ad consignandũ prestũ in dicta quãtitate. xxxij.
milium librarum iuxta eorum obligationem.

Sed q̃q̃ predicta videantur p hac parte prima frõte vr
gere. tamẽ si omnia diligẽter põderentᷣ in contrariũ se habet
veritas videlicet q dicti fideiussoꝛes liberantᷣ consignando
dictũ prestũ in quãtitate predicta nec ante consignationez de
bet fieri aliqua deductio pro vsuris restituendis. Mouetꝛ
principaliter negãdo dominiuz dicti prestι aliquãdo trãsiuis
se in dictum Raynerium sed semp remãsisse in bonis illius in
cuius bonis erat tẽpoꝛe quo dictũ prestũ fuit consignatũ dic
to Raynerio: z dico q dictus Raynerius fuit deputatus
z prepositus z per comune Senarũ nõ vt dominus sed vt
istitoꝛ in rẽ suã. i. ad vtilitatẽ suã cuz certo onere. s. dictas vsu
ras restituendi i fra certũ tempus z ipsũ capitale postea con
signandi: z per consequens cuz nunquã fuerit dominus sed
simplex institoꝛ z gubernatoꝛ nec obligauit nec obligare po
tuit dictũ prestũ p restitutione vsurarum: q nemo potest alie
na bona obligare vt in.l. si res aliene. ff. de pig. ac. z. C. si res
alia. pig. da. sit. quasi per totũ obligauit ergo dictus Rayne
rius bona sua dũ taxat vt patet i capitulis sup hoc habitis:
z per ꝓsequens nõ venerunt in dicta obligatione nec venire
potuerũt bona dicti pstι: quz solũ tenebat' ꝓsignare dcm prestũ
in certa quãtitate tanq̃ speciem alienaz. put solẽt facere z se
obligare isti institutoꝛes sed generales ad mnistratoꝛes qui
preponunt' alicui negotiationi questuarie. q autem dictus
Raynerius non fuerit dominus dicti prestι sed institoꝛ qui
dã p̃bat' ex quoꝛ: qz cũ comunitas Senaz ñ eẽt domina hui'
prestι nõ potuerat trãsferre dominiũ qd nõ habebat vt i. d. l.
traditio: nec etiam est verisimile q comunitas hoc intẽderit.
cũ. n. huius comunitatis regimẽ sit pacificũ benignũ z iustũ
absq̃ omni tyrãnide: nõ est verisimile q voluerit transferre
dñiuz qd apud se ñ erat: maxie cũ dictũ pstũ eẽt obnoxiũ pie
cause. s. restõni vsurarũ. z ad cõiecturandã voluntatem con
trahẽtis multũ attẽdit' eius cõdictio vt in. c. illo vos. in fi. de
pigno. z in. l. qui semisses. ff. de vsu. Preterea hoc euidenter
colligit' ex verbis antiquoꝝ z nouoꝝ capitulorũ cum dcõ
Raynerio habitoꝝ. Et primo colligitur ex verbis pri
mi antiqui capituli in principio ibi. Prendendo bona z sin
gulare confidentia dela persona di raynero tostano z volẽ
do per le sui mani ꝓmuarsi el presto nella citta de Sena z.

Que verba clare innuũt q voluerũt eum facere institoꝛ
rem dicti prestι z gubernatoꝛẽ. non. n. fuit dictum q trãsfere
bant in eum dictum prestum: sz q voluerũt q per eum conti
nuaret' ex singulari confidẽtia psone si. n. fuisset trãslatus z do
miniuz non oportebat adijcere ista verba. Preterea hoc cla
rius probat' in fine dicti capituli premi vbi dicit' q si in fine
temporis conuenti dictus raynerius vellet recedere teneat'
z obligatus sit totũ capitale sibi consignatuz relarare in ma
nib' cõis: z diligenter pondero illud verbũ relarare qd aper
te denotat dominiũ nunq̃ transmisisse in dictũ raynerium sz
remansisse in prioꝛi statu. Ad idem facit q habetur in. d. c. i.
in eo q cõitas ex pacto voluit apponere certũ hominẽ ad cu
stodiam dicti prestι ne dissiparet' per dictũ raynerium. Itez
facit quod habet' in septimo capitulo in fine in eo quod fuit
dictũ vt deficiẽtibus bonis cõdam Genonis deberet fieri re
stitucio vsurarũ ex dicto trafico qz erat obligatũ testõni vsu
rarũ: ergo cũ vtraq̃ ps exp̃sse fateret' dictũ traficũ esse obno
xiũ restõi vsurarũ z q illd fuerat pstũ Genõis ñ est ꝟisimile
q cõitas voluerit vl' potuerit trãsfere dñiuz i raynerium. hoc
illud videtur cõfirmari in capitulis nouis i eo q ibi dr q di
ct' Rayneri⁹ debebat se obligare ad ꝓsignãdũ dcm pstũ in
dcã quãtitate ad req̃sitiõez z volũtatẽ magifico⁹ dño⁹ z c.
vñ põdero dcã ꝟba ꝓsignare dcm prestũ. nã ꝟbũ ꝓsigna
re apte denõt q ñ dñiuz sz nuda admissiõ fuit trãslata in ray
neriũ ẽ. n. istud ꝟbũ cuiusdã facti nec denotat trãslationẽ iu
ris seu dominij fiendã p Raynerium in cõe. multa enim ver
ba alia sũt tã i nouis q̃ i antiq̃s capitulis similia q̃diligenter
ponderata firmant cõclusionẽ predictã. s. q dictus Rayneri
us ex dictis conuẽtionibus fuit deputatus institoꝛ z genera
lis administratoꝛ pstι z non dominus z q tenebat' ꝓsignare
prestum vt quãdam spẽm eo mõ quo habuit seu in quãtitate
pdicta: z quod dicatur institoꝛ qui preponit' pecuniis fene
randis ꝓbatur aperte in. l. institoꝛ in. §. labeo. als incipit. l. q̃
cunqz. §. labeo. ff. de institi. z omnis instituroꝛ dicit' preponi
alicui vniuersali negociatiõi questuarie vt i. d. l. institoꝛ. z ibi
per Bar. fuit ergo dictus Rainerius prepositus negocia
tioni questuarie. fuit aũt prepositᷣ ibi in rẽ suaz vt predixi qz
ad vtilitatem suam: qz ipsa debebat habere cõmodũ istius q̃
stus cũ illo onere restõnis vsurarũ fiende sicut n i si. no. Bar.
in.l.cunctos populos. C. de sum. tri. in vltia col. De ciuitate
que habet ex priuilegio vel consuetudie antiqua publicandi
bona: nam possunt dici secundũ Bar. procuratoꝛes fisci in rez
suam in ipsa ciuitate: qz ad sui vtilitatẽ vtunt' iure fiscali ex cõ
cessiõe principis tacita vel expressa. His tanq̃ ꝟissimis ꝓfũ

damẽto positis clarissime infertur ad decissionẽ eius quod ꝓdixi.s.q̃ dicti fideiussores nõ tenent nisi cõsignare prestũ in quãtitate predicta: nec tenetur prius pati aliquã deductionẽ: nã consignãt prestũ in quãtitate promissa. z sic cõsignant id ad qd̃ se obligarũt qd̃ facere ꝑñt: nã videnť habuisse tacitũ mandatũ a Raynerio vt. in. d.l.si pauratorẽ. §.si ignorãtes. ff. man. z qd̃ ibi no. nec põt fieri ꝑmo detractio vsurarũ ꝙm capitula q̃ raynerius ꝓ bis obligauit oia bona sua: q̃ vt ꝓdixi ꝓdictũ prestũ nũq̃ fuit i bonis raynerij. nec ob. qd̃ ꝓdixi q̃ ex noua ꝯtatiõe seu ꝯtibus p raynerium postea initis pecunia inde ꝓueniens fuit quesita raynerio per. d.l. qui vas z per no. in. l. qui urbana. ff. de cõdi. inde. q̃ hec ꝓcedũt in rebus ꝑticularibus in quibus nõ succedit loco rei. secus aũt est in reb' vniuersalibus. in illis. n. pecunia vel res ꝓueniens succedit loco alterius rei. z videť potius fuisse agitatũ factũ negotiationis vniuersalis q̃ factũ ꝓprium vt est tex. in. l. sed si rem z preciũ. z ibi per Bar. ff. de petit. here. Ad idem bonus tex. in. l. impator. in fi. ff. de leg. ii. vbi dicit q̃ siquis rogatus fuerit q̃ q̃q̃d hereditati superit post mortẽ suam restitueret: z de ꝓcio rerũ venditarũ alias cõgauit diminuisse q̃ vendidit nõ videť q̃si ille res nouit empte ex precio succesrũt in locũ ꝓiorem rerũ adeo vt nõ videant res nouit quesite ita dicendum in ꝓposito. Pecunia enĩ z alie obligões pignorũ postea ꝓuenientes occasione illius negociatiõis z trafici. succedere. enĩ in locũ pecuniarũ ꝑmarũ z obligationũ dicti trafici renouent. Ad idem qd̃ habeť in fi. in. l. si grege. ff. de leg. i. vbi dicit q̃ si grege legato pecora viuo testatore mortua cẽt z in eorum locũ alia essent substituta eundem gregẽ videri facit etiã. l. ꝓponebať. ff. de iudi. vbi dicitur eundẽ esse populũ ꝛ multi moriãtur z alij subrogẽtur Nõ obstant alia ꝯria superius formata. Et ꝑmo ad ꝑmã: fateor dictũ ꝑstũ esse obnoxium restõni vsurarũ nõ tamẽ ex obligõe rayneríj sed ex ꝑma dispõne genonis dñi presti. Potest ergo fieri z debet inde vsurarũ restõ. sed nõ cum ꝑiudicio victorũ fideiussorũ. nam quẽadmodũ raynerius recepit prestum cum dicta obligõne: ita satis esse dz q̃ fiat cõsignatio cũ dicta obligõne: nã fideiussores nõ obligarũt se nisi ad restituẽdũ dictũ prestũ: z sic cũ suo onere. ad hoc. c. pastoralis. de deci. Ad secũdũ motiuũ satis supra fuit responsum negãdo q̃ hic dñium presti trãsiuerit i. raynerium: Ad Tertiũ z vltimũ respõdetur q̃ fideiussores obligarũt se solũ ad restituẽdũ dictũ prestũ i dicta quãtitate cui obligatiõi satisfaciunt restituẽdo prestũ i dicta quãtitate nã solutiõe eius qd̃ debetur ois tollitur obligatio vt isti. q̃bus mo. tol. oblig. in ꝑn. nõ aũt oq̃ligarũt se vt ꝑmo fiat deductio ꝓ vsuris restituẽdis de dicto trafico: sed raynerius obligauit se ad hoc sine fideiussore obligãdo bona sua. habeat ergo regressus ꝯ bona raynerij si nõ fecit ad qd̃ se obligauit sine fideiussore. Preterea z forti' cũ dictũ capitale iã obligatũ añte ꝯctũ factũ cũ raynerio restõni vsurarũ supsit: z inde põt fieri restitutio vt iuris ẽ. vñ quid absurdũ petere vltra illud capitale aliã pecuniã feneraticiã ꝓ restõne vsurarũ q̃ nimo posset attentari q̃ totus cõtractus initus cũ dicto Raynerio fuit nullus cum fuerit super re turpi ex qua nulla obligatio oritur vt in. l. generaliter. ff. de verbo. ob. z in. l. si remunerandi. §. res turpis. ff. mãda. z in. c. fi. de pac. Nec obstat si dicatur non esse turpe restituere vsuras: illud fateor si simpliciter ad hoc se obligasset sed obligatio fuit facta vt ex pecunijs fenerandis fieret restitutio vt clare colligitur ex meritis dictorũ capitulorũ. vnde ex tali contractu nõ fuit orta obligatio naturalis z ciuilis z ꝑ ꝓsequẽs etiam fideiussor omnino liberatur vt expressum in. l. cum lex. ff. de fideiuss. Et ex solo isto secũdo capite possent dicti fideiussores se defendere q̃ q̃ etiaz legitime defendant ex antecedenti capite: etiam ꝑsupposita validitate ꝓtractus. Et hec sufficiant.

Hic. Abb. Sicu. Pãnor. Sup. eodẽ Con. lxv.

Iesu xpi saluatoris ex corde inuocato presidio Illud de iure queritur: Viso quodaz instrumẽto in quo cõtinet quedaz petio seu puisio facta per magnificos dominos Senaꝝ ac capitaneũ populi et vexilliferos magnificos z tres ciues electos super materia concernente olim raynerũ tosanũ de Mediolano ꝑstatorem seu feneratorez ac etiaz promissio facta ꝑ Gozũ olim Francisci mercatorẽ leneñ. suo proprio z priuato nomine nec nõ z nomine Frãcisci Tuttij campsoris de Senis: adque faciendã z agẽda virtute dicte fideiussiõis teneãť dicti Gozus Frãcisc' fideiussoris ꝑdci.

Et primo videť q̃ teneãť principalicer ad tria sicut vigore' prouisionis facte' per dictos dominos z cetera z promissionis sub secute facte per dictum cõdam raynerium tenebatur ipse raynerius nam vt ex dicto instrumento colligitur raynerius debebat se primo obligare intriginta duabus millibus libris denariorum ꝑ capitali ipsius presti fiendi cõputatis tamẽ mille libris de inde ꝓmassaritijs seu supelectilibus que fuerũt ꝓdaz Genonis de Mediolano z toto pluri quãdo dicta supellectilia valuissent vltra mille libras z dictã quãtitatem. xxij. milium librarum tenebatur dictus raynerius cosignare omnem requisitionem magnificorũ dominorum ꝛc.

Secundo obligabať dictus raynerius cõtinuare prestuz seu fenus in ceptum per dictum genonem vsq̃ ad kalendas iunij anni millesimo. cccc. xxx.

Tertio obligatur principaliter ad restitutionem vsurarum occasione testi facti per dictũ. Genonez. s. ad sũmam quinq̃ miliuz florenorum. z hoc infra tempora contenta in dicto instrumento. Et q̃ ad omnia premissa obligent dicti fideiussores. ꝓbať apertissime prima fronte ex verbis contẽtis in dcã fideiussione. Primo in eo q̃ dictus Gozus suo nomine z nomine Francisci predicti promisit z conuenit cum dictis magnificis dominis z cetera. stipulantibus vice z nomine cõis Senarũ se factuꝝ z curaturũ omni exceptiõe remota q̃ dictus raynerius obseruaret z impleret omnia z singula i dicta petitione seu ꝓuisione contẽta z omnia z singula supra scripta ad q̃ dict' raynerius obligatus ẽi petitiõe: fideiubere z ita fideiussit. Sed in dicta petitione cõtinẽtur illa tria principalia suprascripta: ergo ad omnia hec tria cuz suis determinationibus z qualitatibus dicti fideiussores tenentur. obligatur enim fideiussor ex solenni stipulatione que hic interuenit in. l. blãditus. C. de fideiuss. z vbi verba clara sunt non est opus interꝑtatione vt in. l. ille aut ille. ff. de le. ii. z in. c. fi. ō verbo. sig. Preterea z scdo dictus Gozus prefatis noib' obligauit se q̃ in casu q̃ dictus raynerius predicta non seruaret ipsemet Gozus dictis nominib' obseruaret z executõi mãdaret: vñ ponderãduz est illud verbũ predicta positum in dicta fideiussiõe. refertur enĩz ad omnia z singula contẽta in dicta petitione seu ꝓuisione qd̃ colligitur ex eo q̃ dict' Gozus obligauit se in principio fideiussionis ad faciendũ z curãduz q̃ dictus raynerius obseruabit omnia z singula in dicta petitione. nam illud verbum ꝑdicta. dz referri ad precedẽtia vt in. l. si ita stipulatus. §. grisogon'. ff. ō verbo. ob. Tertio ꝓbatur alia consideratiõe ex eo. s. q̃ dictus Gozus in fideiussione ꝑdicta quã fecit voluit teneri ad id qd̃ vltra mille libras cõpertũ foret dcã suppellectitia Genonis valere. z sic ꝓ illo pluri voluit fideiubere reddẽs rationẽ i dicto instro quoniã deliberatum fuerat in cõsilijs q̃ ipse Raynerius solus esset pro illis obligatus sine aliqua fideiussiõe prestanda. cum enĩz dictus Gozus exceperit a dicta fideiussione vnum casuz dũtaxat seu vnma particulã obligatiõis videť se voluisse ad omnia alia contẽta in dicta petitiõe seu prouisiõe obligare: nam exceptio firmat regulã in oibus alijs nõ exceptis cõprehẽsis sub genere seu sub regula vt in. c. dominus. xxxij. q. vij. z in c. ij. in fine de coniu. lepro.

Quarto z vltimo cõtra dictos fideiussores facit: q̃ in dicta petitione siue ꝓuisione bis fit mentio i principio. s. z in fine ō fideiussione prestãda ꝑ dictũ raynerium z qualitas siue clausula apposita in vno capitulo alicuius negocij referri debet ad omnia capitula eiusdem negocij vt in. c. ii. requirits de apella. no. glo. in. c. inquisitiõi. co. ti. facit xxij. q. vij. apostol'. z. l. tritia. ff. de ver. ob. vbi dicit q̃ ea que in prefatiõibus cõcipiuntur in stipulationib' repetita intelligũtur. Preterea non apparet ratio q̃re dicti fideiussores magis debeant obligari ad vnum capitulum q̃ ad reliqua: ergo dicta clausula de fideiussione prestãda debet referri ad omnia: facit. l. generaliter. ff. de fideiusso. z quod no. Bar. in. l. talis scriptura. ff. ō lega. primo. Ex his omnibus videť concludẽduz q̃ cum dictus raynerius vita presenti finitus sit q̃ dicti sui fideiussores tenentur ad voluntatẽ dominorũ Senarum ꝛc. consignare. xxij. milia librarum ꝑ capitali ac cõtinuare ꝑdictum ꝑstum vsq̃ ad kalendas Januarij: z restituere quinq̃ milia florenorum ꝓut ad hec omnia obligatus erat dict' raynerius.

Sz his nõ obstãtib' q̃ i casu nro minime ꝑualere arbitror: puto dictos fideiussores ad duo dũtaxat fuisse ex dcã fideiussione obligatos. Prio ad ꝛsignãdũ triginta duo miliaria librarum ꝓ capitali dicti presti: cõputatis tamẽ mille libris ad q̃ dictus raynerius se obligauit. pualore supplectilium dicti Genonis Item ad restituendũ mille sercentos florenos qui debebant ex summa dictorum quinq̃ milium florenorum i primo

termino restitui

termino restituí; que tamen quantitas dictorum mille z ser
centorũ florenorũz fuit per dictũ rayneriuz integraliter resti
tuta: vt mihi verbotenus relatũ extitit q̃ si veritate nitit ob
ligãtur iudicio meo dicti fideiussores dũtaxat ad cõsignãdũ
triginta duo milia librarũ pro capitali dicti prestiti nõ autez te
nẽtur cõtinuare dictũ prestũ seu fenus nec restituere vsqz ad
quantitatẽ quinqz miliũ florenorũ. z q̃ hec vera sint. ꝓbat
apertissime ex verbis fideiussionis facte per dictũ Gorũ i eo
quod ibi expresse dicit pro illis dũtaxat fideiussit ad q̃ obli
gatus est fideiubere Rayneríus predictus z nõ aliter neqz
alio mõ que verba diligẽtissime: sunt in hoc negocio põderã
da ex quibus clarissime liquet q̃ noluit Gozus nominib⁹ an
tedictis fideiubere simpliciter pro omnibus ad que dictus
Rayneríus obligatus erat faceret adimplere sed solũ ad ea
pro quibus dictus Rayneríus obligatus erat fideiussorem
dare. fideiussor aũt nõ obligatur vltra cõsensum proprium: sed
solũ ad ea que promisit per solennem stipulationem vt in l. q̃
vltra. z in dicta l. blanditus. C. de fideiusso. facit. l. consensu.
ff. de actio. z obli. vnde ponderanda sũt predicta verba in fi
deiussione contenta q̃ aliter vel alio modo nolebat fideiube
re nisi pro illis tm̃ z duntaxat ad que predictus Rayneríus
fideiubere obligatus erat: sed dictus Rayneríus sz obligas
set se ad plura non tamen tenebat fideiubere nisi in duobus
capitulis dũtaxat cõtentis in petitione seu ꝓpuisione domíno
rũ. quod colligit ex eo: quia lz multa fuissent expressa i dicta
ꝓpuisione cõcernẽtia obligationẽ dicti rayneríj de fideiussiõe
non fuit facta mentio nisi respectu dictorũ capitulorum dũ
taxat. in alijs ergo dicta fideiussio videtur preterita z negle
cta: pro hoc ter. optimus i. l. iij. ff. de libe. z postbu. facit. c. nõ
ne. de presumpti. z. c. qualis. xxv. di. ¶ Secũdo hic videtur
expresse probari per theoricam Bar. in dicta l. talis scriptu
ra. ff. de lega. ꝑmo. vbi narrans de clausula in aliqua dispos
tione contenta ad que fit referenda quãdo in tali dispositiõe
sunt multa capitula dicit inter cetera q̃ si clausula ponit in
ter vnum capitulum seu inter verba ipsius capituli: tũc refer
tur tm̃ ad illud capitulũ z nõ ad alia precedẽtia vel sequẽtia
allegat dictã. l. tertiã. §. filius. ff. de libe. z postbu. que ler be
ne facit. z põt adduci hec ratio: nã quãdo clausula ponit in
ter verba eiusdem capituli videt pars capituli: ideo debet re
stringi ad ipsum capitulũ nõ aũt cõcernere precedẽtia vel se
quẽtia. si enim auctor dispositiõis intẽdisset per clausulã quali
ficare omnia cõtenta in dispositiõe nõ adiecisset clausulã int
verba vnius capituli sed adiecisset eã generaliter in p̃ncipio
vel fine capituli non restringendo se ad certum capitulũ quo
casu loquit dictum. c. secũdo requiris. in contrariũ allegatũ
ex verbis enim dispositionis comprehendimus mentem dis
ponẽtis vt in. c. ad audiẽtiã. de decimis. z. c. porro. de p̃uile.
z. c. fi. de verbo. signi. z in. l. nõ alit. z. l. si q̃s i p̃ncipio. ff. de le
ga. iij. ita pũtaliter cõtigit i negocio nostro: nã in ea petitiõe
sine prohisione dominorum in qua continet z tractatur de
fideiussione prestanda per dictuz raynerum dicit in effectu
i principio q̃ dictus raynerius deberet se obligare inquanti
tate triginta duarum milium librarum in eo pluri q̃ dicta sup
pellectilia genonis valerent vltra mille librasl Et subdit ibi
dez: Bãdo dictio buoni z sufficẽti recolte dicõsignare el dec
to presto nella dicta quãtita ad rechiesta z volunta de magni
fici signori ꝛc. Liquali recolte doue p raynero mãcasi defa
re le predicte cose loro si obligeranno diobservare che fusi
manchato p raynero ꝛc. Que verba diligẽter ponderata in
ñ nunt fideiussionem prestandã respectu huius capituli tm̃
z non respectu sequentium in quibus nihil dicit de fideiusio
ne. deinde aduertenda: sunt illa ꝟba: Bando dicio buoni z
sufficienti recollecti cõsignare el decto presto ꝛc. Et illa alia
verba: Liquali recolti doue per Raynero mãcasse difare le
p̃dicte cose loro se obligarãno ꝛc. Illa. n. verba Bãdo dicio.
Et illa: Le ꝓpradicte cose. Restringũt obligationez fideiuſ
sionis prestãde ad illud capitulũ dũ taxat cuz sint posita inter
verba eiusdez capituli: z aperte referũt se ad illud capitulum
Idem punctaliter ꝓtingit in vltimo capitulo dicte ꝓuissionis
vbi fit mẽtio de quinqz milibus florenorũ restituendis p dcũz
Rayneriũ. de fideiussione enim fuit dũtaxat mẽtio facta re
spectu solutionis fiende in primo termino que ascẽdebat ad
quãtitatez mille sexcentorumz florenorumz: vnde respectu totius
summe quinqz milium florenorum non fuit habita mentio
de fideiussione nec respectu alterius summe i alio termino re
stimẽde vt dare colligit ex verbis dicte p̃missionis ibi: Nel
qual tẽpo debe rẽdere z restituire fiorini cinque milia dioro i

questo tẽpo cioe dal diche sera obtẽta la ꝑsente prohisione
anno mese proximo auinire fiorini mille secento deliquali fio
rini mille seicento deusure de restituir si nelle prime page deb
bia per simil modo dare buoni z sufficienti racolte z c. Que
verba si diligẽter põderent restringũt obligationez per fide
iussionem prestandã per dictũ Rayneriuz ad hanc sũmam
dũmtaxat mille sexcentorum florenorumz in primo termino sol
uendorumz. sũt enim hec posita inter verba istius capituli: z sic
solum concernũt illud capituluz vt clarissime colligit ex illis
verbis: Deliquali fiorini mille secẽto debia p simili modo da
rebuoni z sufficiẽti ricolte. non autez fuit dictũ: Dequali fio
rini cinque milia z c. Et sic illa verba d̃ fideiussione prestãda
soluz determinãt restitutionẽ dicte sume mille sexcẽtorum flore
norum p ractionez premissam. Preterea in presto ꝓtinuando
ad quod erat obligatus predictus rayneríus nulla erat pro
sus habita mẽtio de fideiussione p̃stãda p dictũ Rayneriũ:
z sic remanet obligatio fideiussionis prestande solum in pre
dictis duabus casibus: quia quicquid non est verbis claris
expressum habetur pro obmisso vbi agitur de obligatione
cõtrahenda vel augenda vt est tex. expressus z ibi p Bar. in.
l. quicquid astringe. ff. de verborum. obligationũ nec sufficit
dicere q̃ altera ps boc i mẽte gerebat: qz̃ putãduzẽ sibi erq̃
nõ exp̃sit vt i. l. si repetẽdi. C. d̃ ꝓdit. ob cau ¶ hic dixit. Bar. i
dicta. l. quecqd astringende. q̃ si obmittunt i contractu ea q̃
non insunt de natura contract⁹ non habentur ꝑ expressis
lz tacite fuissent intellecta ab vna partium tm̃. In dubio autẽ
non videntur intellecta ab vraqz parte nisi ea que veniunt a
natura contractus vt in. l. cum quid. ff. si certum petat. Pre
terea ad hanc sententiam optime facit tex. in. l. veteribus. ff.
de pactis. vbi videtur q̃ pactio obscura vel ambigua debet
nocere ei qui verba protulit: qz in eius potestate fuit verba a
pertius scribere. ¶ hinc dixit Bar. in dicta. l. veterib⁹. q̃ obli
gatio obcura recipit interpretatiõem contra eum qui fundat
se super obligatione: qz non potest agere ex obligatione ob
scura z dubia vt in. c. in presentia. d̃ probatio. z in. d. l. quecqd
astringẽde. Item fit interpretatio contra eum q̃ verba obli
gationis protulit vt in dicta. l. veteribus. z in. c. contra cuz fit
interpretatio. de regul. iuris. libro. vi. In casu autẽ nostro ver
ba obligationis de fideiussione prestãda non fuerunt prola
ta a Rayneriο. Item fideiussores non fundãt se super obli
gatione; cuz sint rei in hoc casu: merito pro eis z nõ ꝓtra eos
est fienda interpretatio: merito dict⁹ Gozus sciens propter p̃
dicta dictum Rayneriuꝫ non tenere fideiussorẽ de omnib⁹
ad que ipse erat obligatus: dixit in dicta fideiussione p̃dicta
verba q̃ ꝑ illis dumtax fideiubebat ad que obligatus erat
fideiubere dictus rayneríus in dicta petitiõe z nõ aliter vel
alio modo: z precipue dico dictos fideiussores obligatos nõ
fore ad prestũ cõtinuãduz aliquib⁹ rationibus vltra p̃dictas.
Primo per theoricam Bar. in. l. pretor. la secũda. ff. vi. bo
no rapto. vbi dicit inter cetera q̃ vbi dicta i precedẽtib⁹ sunt
contra ius comune seu exorbitant a iure cõi non intelligãt
repetita in sequẽtibus quod notat glo. in. d. l. talis scriptura
facit. c. i. cum sequẽti: de filijs presbitero. libro. vi. Sz in casu
nostro hoc exorbitat a iure cõi. imoe ſt cõtra ius diuinũ z hu
manũ q̃ xp̃ianus exerceat fenus noie ꝓprio vel alieno vt in
c. sicut non suo. xlvi. dist. z in. c. super eo. z. c. cum tu. z. c. quia
in omnibus. de vsuris. ergo illa verba de fideiussione prestã
da vt fideiussores teneant facere qd̃ obmitteret p rayneriũ
non sunt referẽda ad prestũ continuãduz z fenus exercendũ
¶ Secundo facit alia theorica qm̃ potuit ibi Bar. in. d. l. ta
lis scriptura. vbi dicit q̃ etiã vbi clausula ponit in principio
vel in fine capituli non est referẽda ad alia capitula: quando
põt reddi ratio quare debeat magis referri ad vnũ capitulũ
q̃ ad reliquũ. Sed in casu nostro sub ẽ ratio euidentissima. nã
nullũ turpe committit q̃ fideiusores obligẽt se ad restituẽdũ
capitale: vel pro restitutõe vsurarũ: sed bene committeret tur
pido z peccatũ grauissimũ z q̃ omnes iter xp̃ianos: q̃ xp̃ian⁹
presertim p̃cipuus ciuis palam exerceret fenus nomine pro
prio aut alieno: merito illa obligatio de presto continuãdo nõ
est referenda ad fideiussores: quinimmo plus dico, q̃ etiaz si
expresse fideiussores se ad continuãduz obligassent non valu
isset talis: obligatio qz rei turpis non valet stipulatio vt in. l.
generaliter. ff. de verbo. obli. z in. c. fi. de pactis. nec põt accede
re fideiussor vbi ex p̃maria obligatiõe nulla oritur obligatio
vt in. l. fideiussor. §. fideiussor. ff. de fideiussori. Sed i fenore
exercendo nulla potest oriri obligatio ciuilis vel naturalis:
cum ius diuinũ z canonicum resistat vt in dicto. c. fi. de pac

tis.facit.l.cuz lex.ff.de fideiusoꝛi.vbi.expresse probatur q̃ fideiussoꝛ nõ potest accedere illi contractui cui lex resistit. Ex predictis omnibus cõcludo dictos fideiussores nõ foꝛe obligatos ad cõtinuandum prestum dicti Raynerij:nec ad restituendam totam summam dictoꝛuz miliuz florenoꝛum:sed solummodo ad consignãdum triginta duo milia librarum pro capitali z ad restõnem mille z sexcentoꝛ florenoꝛuz occasione testamenti Genonis.z hoc inquãtum dicta quantitas nõ fuerit restituta per Raynerium.

¶ Nunc restat respondere ad cõtraria supra formata. ad q̃ faciliter patet responsio. ¶ Ad primum nanqz respondeo q̃ illa verba generalia ad omnia z singula ꝛc. restringunt̃ p verba spetialia immediate sequentia in eo q̃ dictus Gozus in fideiussione subiunxit q̃ pro illis duntaxat fideiubebat ad q̃ obligatus est fideiubere raynerius ꝑdictus z non aliter vel alio modo.z sic illa verba ꝓcedẽtia q̃ obligabat se ad omnia z singula in promissione contẽta debeãt intelligi de bis omnibus z singulis pro quibus dictus raynerius obligatus erat fideiubere.verba enim precedẽtia declarant̃ ex sequentibus vt.in.l.si seruus plurium.in fi.z in.l.qui filiabus.ff.de lega.i. nam z ea que incontinenti submittuntur inesse videnť vt in.l. lecta.ff.si cer.peta.z in.c.officij.de elec.aperte voluit Bar.in l.quesitum.in.§.fi.ff.de fun.istru.vbi dicit q̃ vbi post genus sequitť enumeratio quarũdã specierũ taxatiõis causa:tũc minuitť significatio generis z restringitur ad species enumeratas in.l.legata.secũdo respõso.ff.de suppel.leg.In casu autẽ nostro cõstat q̃ p illa verba generalia fuerũt verba spetialia adiecta causa retrigẽdi generalitatẽ precedẽtẽ vt aperte colligiť ex verbis supra recitatis pserti ex dictiõe tm̃ z dũtaxat z ex illis alijs.q̃ nec aliter nec alio mõ volebat eẽ obligatus. Ad idẽ allego ter.notabilẽ z magis clarũ in.c.exiui de paradiso.in.§.exigitť in pmis.de verbo.signi.vbi clare colligitť q̃ genus precedẽs cũ enumeratiõe quarũdã specierũ restringitur ad species enumeratas alias vt dicit ibi ter.supflue z nugatorie fuissent adiecte ille species ita i ꝓposito z gorus voluisset simplicitť obligari ad oia z singula ꝓtenta i dicta quistione supflue z nugatorie imediate subiunxisset p illis tm̃ z dũtaxat fideiubebat ad q̃ obligat⁹ erat fideiubere dictus raynerius z non aliter vel alio modo.

¶ Et p hoc tollitť etiã Secũdũ ꝓrium in eo qd̃ opponitť q̃ dictus gozus se obligauit ad oia ꝑdicta.nã illud verbũ predicta ꝓcernit genus cũ restrictõe subsequẽti vt intelligatť ad oia ꝑdicta.s.ad q̃ obligatus erat dictus raynerius fideiubere.nã verba relatiua referunt antecedẽtia cũ suis restrictionibus z determinationibus iuxta notata in.l.cunctos populos.C. de sum.trini.z fi.catho.z in.c.i.de cleri.nõ resident.

¶ Ad Tertiũ ꝓriuz respondeť q̃ ideo gozus excepit q̃ nolebat obligari in illo pluri q̃ supplectibilia valebãt vltra mille libras:qz in quisiõe ꝑdicta cõtinebať aperte q̃ etiã de illo deberet pstari fideiussioꝛ vnde necessariũ erat illũ casum excipere alias fuisset obligatus.nã exceptio firmat regulã i bis dũtaxat q̃ al's cõprehẽdũtur sub regula z ñ i alijs vt ẽ ter.notabilis i.l.gnãli.i.§.vtoꝛi.vbi p Bar.ff.de vsu.z vsufru.lega.

¶ Ad Quartuz z vltimũ contrariũ q̃ clausula debeat referri ad omnia sequentia satis patet ex premissis responsio.naz contrariũ procederet: quando clausula esset simpliciter apposita in principio vel in fine capituli: ita q̃ possit pariter oia recte cõprehendere. Sed in casu nostro illa clausula de fideiussiõe prestãda fuit restricta ad certa capitula:z sic fuit pars illoꝛũ capituloruz vt supra plene dixi. Nec obstat si dicať q̃ non subest ratio restringẽdi illaz clausulam magis ad vnum capitulũ q̃ ad reliquuz:quia dico q̃ immo subest ratio vrgẽtissima restringendi. Primo ne cristianus z bonus ciuis videat̃ obligatus ad feneranduz. Secundo ne sit quis obligatus in maioꝛi quantitate q̃ vellit obligari. Item quia dictus Raynerius facilius cõperuisset fideiussoꝛem pro parte obligationis q̃ in totuz. Itez quia illa clausula expresse refert se ad precedentia. z sic ex quo ꝓstat de aio opponẽtis clausulaz nõ debet referri vltra intentũ illaz apponentis vt nota Speculi.in ti.de instru.edi.in.§.nũc autẽ.in.ꝑ.itez excipe z allegat ter.in.l.siquis i ꝓncipio.ff.ꝺ lega.iij.z.xxxij.q.vij.apostolus: Et hec sufficiant.

¶ Nic.Abb. Sicu. Pan. Con. lxxvi.

Inuocato Christi auxilio: plura sunt examinanda ad huius questionis decisionem.

Primo an ad parochianos possit spectare ius pstandi rectoꝛem proprium de antiqua cosuetudine.

¶ Secundo an maioꝛ pars vicinoꝝ possit presentare minore parte non vocata.

¶ Tertio ꝓsuppositio q̃ maioꝛ pars possit presentare an valuerit pstatio fcã ꝺ clerico absẽte tpe pstatois pserti iterueniente procuratoꝛe pstãdi ad.hũc actũ specialiter ꝓstituto.

¶ Quarto ꝓsuppositio q̃ valuerit an talis pstantio ratificetur ex eo quia presentatus in absentia non ratificauit presentationem infra tẽpus latis statutum ad presentandum: sed post illius tẽporis lapsum statiz tamen q̃ reddit ad propria certioꝛat̃ de presẽtatione in eius absentia fcã illã ratificauit.

¶ Quinto restat concludere ꝓsuppositio q̃ ratificare dicto tẽpoꝛe potuerit quis veniat nũc instituẽdus an presentatus per maioꝛem partem parochianoꝝ modo predicto cui⁹ presẽtatio fuit p̃ verba generalia admissa p eũ ad quẽ spectabat: An vero ꝑsentatus ꝓsonaliter per minoꝛez partez parochianoꝝ infra tamen tẽpus iure statutum.

¶ Circa primũ comunis opinio declinat i fauoꝛẽ parochianoꝝ licet enim de iure comuni non spectet ad eos potestas presẽtandi si costat ecclesiã non habere patronos seu non apparet quis sit patronus quo casu presumitť esse libera: vt notat Inno.in.c.cũ venerabilis.i.fi. de ex cep.facit quo no. glo. in.c.q̃q̃.de elec.li.vi.z ter.in.c.ofius. de elec. Tamen quãdo de ãtiqua ꝓsuetudine ꝑsentatio pertinet ad parochiãos seruãda est cõsuetudo:de quo videť ter.in.c. querelam. de elec. firmat ibi Jo.an.z comuniter doc.z sic disputando cõfirmauit idem Jo.an. vt patet explene discussis per eum sup regula qd̃ alicui gratiose ꝺ reg.iur.li. vi.i mercu.z lz Archidi. videať resistẽ huic opi.i.c.hortamur.lxxi.dis.vbi plene ꝓsequitur dicens q̃ ex prescriptione seu consuetudine sola non potest hoc ius pstãdi competere non patrono.tamez quicqd allegari posset disputatiõis gratia precedẽs opinio tanq̃ comunis seruaretur in iudicãdo z saltem in casu nostro nõ est fienda discussio in quo populus est in possessione presentandi ex antiqua consuetudine nec apparet quis illam ecclesiam fundauerit seu dotauerit:vnde saltez indubio debemus ꝓsumere fuisse q̃ parochianos fundatã z dotatã cum ecclesia nõ nascatur:z in obscuris.inspicimus quo veresimil' z qd̃ plerunqz fieri cõsueuit vt in regula inspicim' in obscuris.ꝺ reg.iur.li.vi.vñ debemus in dubio presumere rõne pdicta z propter longam consuetudinẽ parochianos esse patronos. Itẽ quia valet pstantio facta ab eo qui ẽ in possessiõe bona fide presentãdi vt in.c. consultatiõibus.de iure.pa.z i.d.c. querelaz.q̃ Inno.i.c.ij.de i integ.resti.z.c.in lris.de resti.spo. cũ si.

¶ Concludo igitť circa pmum pdictaz presentationem non posse ex eo capite invalidari:qz fuit facta a populo parochie qui est in possessiõe pstãdi ex antiqua cõsuetudine.

¶ Ad scõm dubiũ: An maioꝛ pars potuerit pstare minoꝛi parte tunc non vocata. z pfecto cõis opinio est q̃ sic vt not. Jo.an.in.c.ij.de iure patro.z sequũtur comuniter alij doctores scribẽtes post eum z nouissime tenuit cõsulẽdo Frede. ꝺ Se.vt patet in opere ꝓsilioꝝ suoꝝ cõsilio.xvij. concludũt enim cõiter isti doc.q̃ vbi presentatio spectat ad plures tanq̃ ad singulos:tunc nõ est necesse vt in pstaõis actu omnes conueniãt sed possunt sepatim pstare ad hoc.l.per funduz ff.de serui.rusti.pred.secus dicũt si spectat ad plures tãq̃ ad collegium tunc ꝓcedunt iura que dicunt obesse contemptus vnius q̃ multoꝛũ contradictio vt in.c.boneij.z.c.quod sicut de elec.cum si. In casu añt nostro certũ est quod ad prochianos spectat pstantio tanq̃ ad singulares nõ autẽ vt ad collegium cum ipsi parochiani non faciãt collegiũ cum nõ reperiãť tale collegium a iure approbatum in.l.i.cum ibi notat. ff.de colle.illi.facit quod no.Bar.in.l.fi.ff.eo.ti.z Inno.in.c. delicta de excel.prela.z.c.cum arbitroꝝ.de offi.ordi. Et hec opinio tanq̃ cõis obseruaretť in pratica luz iudicio meo posset aliquãtulum cauillari per theoricam Bar.in.l.oẽs populi.ff.de iusti.z iure.ar.i.l.z suum heredẽ.ff.de pactis tm̃ in casu nostro cessat omnis excitatio cum in facto ꝑsupponatť consuetudinẽ esse in loco vt maioꝛ pars prochianoꝝ presentet absente minoꝛi pte quasi cõdudit̃ dictã pstationẽ non posse impugnari propter absentiaz minoꝛis ptis.

¶ In Tertio dubio nunq̃d cozzuat dicta presentatio saltẽ ex eo capite.qz fuit facta de clerico absente Conclusiue dico q̃ q̃q̃ patroni abũtes possint presentare clericuz pstentẽ p eoꝝ litteras: p quo allego ter.apertũ in.c.ea nostra.ꝺ bis que fiant a prela.z ita consuluerũt vt refert.d.Car.in.c.sane.de iur.pa. Jo.an. Abbas.z Lap.de castilli.tamẽ puto q̃ ordinario seu illo ad quẽ pertinet instro resistente nequeũt patroni pstationez facere

tionē facere de absente: ratio q2 patrōis īdultū est a iure tps ad pñtāduz rectorez: vñ nō satis faciūt iuri solū eligēdo illum rectorez z nō psentando vt i.c.fi.z ibi hoc notat Jo.an.z cōiter doc. facit etiā.c. vnicū. de iure patro. Nec obstat si dicat' q̄ psentatio hic nō iteruenit in absentia presenti iteruenīente ꝓcuratore cū per ꝓcuratorem possit quis in absentia instituī q̄ magis est ut in.c.accedēs. de prebē. q2 per hoc vt arbitror nō ē iuri satisfactū. nō enī potest dici psentatio que fit de absente. nam pīsentare idē est q̄ presentialit' z corporalit' exhibere: vt est tex. iuncta glo. in verbo presentari in cle. dudū. de sepul. facit optime. l.i. ff. de verbo. oblig. z l. coram. ff. de verbo. signi. z l. diē ꝓferre. §. coꝛā. ff. de arbi. cuz similibus. Preterea si diceremus contrariū posset graue ꝓiudiciū irrogari ecclesie ex dilatiōe ꝓuisionis. si enī satis esset patrono eligere z in absentia pīsentare. posset sic presentatus differre aduē tū suum per annū z annos: nec ep̄us posset interim ꝓuidere ecclesie: nā de isto pīsentato nō: q2 nō potest eū in absentia examiare ar. in.c.si forte. de elect. li. vi. nec de persona alterius posset ꝓuidere tanq̄ per patronū nō pīsentata vt i.c.decernimus. xvi.q.vij. z ob hoc putarē nō valere consuetudinē in cōtrarium ar. in.c.i. de consue. z q̄ nō possit regulariť fieri presentatio de absente iā absolute tenui in lectura. c.ea noscitur. ꝑal. ¶ Sed in casu nostro arbitror pīsentationē valuisse: q2 i facto mihi pīsupponit' ordinariū cū fuit pīsentatio facta ipm pīsentationē acceptasse: admisit enī eam: ac recepit saluo iure alieno: vt narratur in casu: ergo mero iure tenuit: pīsertim cū in facto etiā pīsupponat' ipsum pīsentatū esse idoneum ac ipsi ordinario notū. Et hāc opi. seu limitationē ad predicta iā oudū tenui legendo in dicto.c.ea noscit'. quā ꝓbo tali ratione Presentatio enī psonalis nō requirit' ad aliū finē nisi vt superior qui habeat instituere possit illū examinare ad finez illuz approbādi vel reprobādi ar. i.c. venerabilē. de electio. z.c.cupientes. de elec. l. vi. sed si presentādus ē notus saltē ipsi ordinario nō requirit' alia examinatio ad finē institutionis fiende. tex. est in.c. constitutis. ij. de appella. z in.c. nullus. xxiij. di. ergo potuit ordinarius sine alicuius iniuria z iurium violatione illam presentationē admittere. ¶ Cōfirmo p̄dicta alia ratione: ordinarius potest absenti cōferre beneficiū vt. in.c.si tibi absenti. de preben. li. vi. z in.c. gratia. de rescrip. eo. li. Potest etiā inuestire absentē p ꝓcuratorē vel ipsum procuratorē p absente vt legit' z not. in dicto.c.accedēs. fortius ergo deber posse admittere presentationē factā de absente: cū presentatio sit quoddā ichoamētū ad institutionē obtinēdā vt in.c. quod aūt. de iure patr. z totale ius spirituale trāsfert' p institutionē ipsius ordinarij arg. in dicto.c.q̄ aūt. notat Jnno. i c.q̄ sicut. de elect. facit tex. z q̄ ibi not. in.c. dilectus. de offi. lega. Jncluditur enī ius presentatiōis sub collatione libera quā facit ordinarius. habet enīz collatio vim electiōis z cōfirmationis vt notat Jnno. in.c.cū oliz de cau. possess. z ꝓprie. si ergo collatio potest fieri absenti vt in preallegatis iuribus: ergo z presentatio z institutio per argumentū a paritate rationis de confirma. vti. in.c.cum dilecta. z.c. translato. de consti. cū similibus. Et p̄summo hordinarium habuisse notitiam de absente ex quo ille presentationez acceptauit sicut p̄sumit' habere de eo cui beneficiū in absentia ꝓfert. naz qui vult cōsequēs videt' approbare antecedēs vt. no. in.c.cū. Ad. de consti. z in.c. ex parte. de sponsa. Et hanc partē puto verissimā: nec credo q̄ ab ea descrepasset aliquis scribētium si hāc limitationez ꝓsiderassent: nec aliquis reperit' qui teneat ꝓtrariū.

¶ Ex his infero ad Quartum dubium: dico enīz q̄ dictus clericus non habebat necesse dictaz pīsentationem acceptare seu ratificare cuz eam satis ratificauerit infra tempus legitimuz p procuratorez specialiter constitutū: qui optime in hoc actu interuenire nō potuit ex quo pīsentandus erat notus vt in dicto.c.accedens. quod sic itelligo. si enī procurator potest interuenire pro absente nota ad actuz collationis p quez trāsfert' plenū ius spirituale. multo fortius potest interuenire in actu pīsentationis p quaz parum iuris transfert'. dicit' autez quoddaz incoamētuz ad institutionez obtinēdam vt i dicto. c.q̄ autez: valet enim argumentū a maiori vt in c. cū in cunctis. i principio de elec. z i auc. multo magis. C. de episco. cle. cuz similibus.

¶ Ex predictis simul collectis infert' ad decisionez Quinti dubij z totius questionis quis. s. sit per ordinarium instituē dus. Dico enīz q̄ presentatus per maiorem partez parochianorū ex quo fuit legitime presentatus z acceptatus z est idoneus vt probatur in.c. quoniaz. de iure pa. nec valent instō de alio facta ar. in.c.cuz bertoldus. dere iudi. z in.c. decernimus. preal. facit cle. ij. de iure pa. cum si. z hec sufficiant.

¶ Nic. Abb. Pan: Consi. lxxvij.

In trinitatis individue nomine Amen. Jnquestione que ad presens vertitur inter Jacobū chitramelli z socios ex vna parte z Marianuz folchi ex alia de pluribus dubijs consiliū postulatur que singulariť iuxta ordinem petentis attingā ꝓcluse z breuis q̄ fieri poterit.

¶ Primū dubiuz est an tempus. dieruz datum a iure ad appellandum curat ipsi minori morosо qui tutorē habebat nec infra decennium appellauit.

¶ Secundo an propter cōpromissum factum cursus dicti temporis impediatur. ex posito q̄ non impediatur an possit ad hoc tempus restitui z per quem.

¶ Tertio an valet laudum latū per duos absente tertio taz iure ciuili q̄ canonico.

¶ Quanto an arbitrer in laudando teneatur sequi statuta loci vel ius omune.

¶ Quinto an si compromissum sit iuratū reductio peti possit non habita prius absolutione a iuramento.

¶ Sexto an possit appellari a laudo vel peti reductio et q̄d si statutum permittat appellari an in libello possit accumulari appło reductio z restatio: z ad quez tūc appłatur.

¶ Circa Primū posset argui q̄ tēpus decendū non curat minori q2 hodie tēporales pīscriptiones nō currūt ipso iure ꝓ minorem vt in.l.fi.C. in qui. cau. in inte re. non est nec. sed ē que daz prescriptio temporalis z breuis cum sit. x. dierum: ergo non debet currere minori quantumcunq̄ habeat curatorem

¶ Sed profecto in ꝓtrariū se habet veritas pro quo allego tex. apertum in iure nouissimo in auc. de appellat. z intra que temp. §. i. tenet expresse Bar. in.l.fi. C. in qui. cā. in inte. rest. ñ est ne. z idem ibi sentit Bal. p hoc facit q2 hoc tempus currit etiā ecclesie vt in.c. beneficio. de in inte. resti. z.c. cum inter de re iudi. z.c. cum super. eo. ti. cū multis si. non ob. l. fi. preal. que non procedit in prescriptiōib' preiudicialib'. ille enī currunt in distincte fauore iudicioꝝ ne lites fiant īmortales: ꝓ hoc. l. pperāduz. in fi. C. de iudi. no. Jo. an. in.c. beneficio z.c. cōstitutus. de inte. resti. Concludendū est ergo indubie hoc tempus decendū currere minori tutorem habenti.

¶ Ad Scām an pp compromissuz factū cuz pte aduersa intempus appellandi cursus dicti tpis impediat'. Videtur p̄ q̄ sic per cle. quādiu. de ap. z i auc. si tamē. C. de temp. ap. vbi patet q̄ tempus prefixum ad appellationē ꝓsequendā z finiendam impeditur p cōpromissum factum de ptiuz ꝓsensu ſz tempus. x. dierū quod dat' ad appellandū computat' in tpe anni qui prefigit' ad appellationē ꝓsequendā z finiēdaz naz currit annus a die interpolate appellatiōis vt in cle. sicut appellationē. de appel. ergo ꝛc.

¶ Contrarium puto verius pīsertim in casu nostro ex duplici capite. Primo q2 hic non fuit cōpromissum in cā criali super qua lata sñia nec etiā compromitti potuisset pīserti cuz potuisset redūdare in preiudiciū fisci vt in. c. pe. secūdo respōso. de in inte. resti. z. l. non distinguem'. §. iulianus. ff. de arbi. ergo cōpromissum factuz sup ciuili' questiōe non habuit impedire cursum decendū ad appellationē interponēdaz in causa criminali: q2 ex separatis nō fit illatio vt in. c. ij. de trāsla. prez. l. neqz natales. C. de ꝓba. z cessat hoc casu ratio iurīs alle. in contrarium: z hoc est indubitatū. ¶ Preterea non impeditur cursus dicti tpis ex alio capite nā tēpus pfixum ad appellādum non impedit' per cōpromissuz sed tps dumtaxat pfixum ad prosequēdaz ipsam appellationē ita aperte loq̄t' tex. in. cle. q̄ vu z idem innuit tex. in. d. auc. si tamē loquitur enīz quādo cōpromissum fuit factum causa iam p appellationem deuoluta ad iudicem ad quē. z hāc opi. exp̄resse tenuit Pau. de liaza. z Jo. de lig. post eum in. d. cle. quādiu. z Bal. in. l. centurio. ff. de vul. z pupil. Diuersitatis ratio est q2 tps ad prosequēdum datur vtriqz parti: ideo non mirū si per cōpromissuz factum de vtriusqz ptis consensu ipedit'. Temꝑ ꝓo decēdū. datur tm̄ parti gravate ad releuationē grauaminis: ideo nō debet p compromissuz ipediri q2 reliqua ps nil debet in hoc posse cuz sibi nō sit iste termin' pfixus: vnde si diceremus terminū illum impediri p compromissuz oporteret necessario dicere q̄ etiam citra cōpromissum p solam volutatem debentis appellare ipediat' quod tamen est falsuz.

Secunda ratio diuersitatis est q2 tps ad ꝓsequēdum datur ad litigandū vtriqz parti vt. l. fi. C. de tempo. ap. z in auc. ei q̄ appellat. C. de temp. ap. sed partes satis litigāt coꝝ arbitriſ

ideo non imerito impedit temporis cursus ꝙ tps decendij
dator ad devoluendā causam ad superiorem: z ne videatur
acqescere iudicatis vt.i.c.qō ad ꝓsultationē.de re iudi. z.l.ab
eo.C.quō z qñ iu. Preterea z tertio satis est hoc iure nō caue
ri regularit eni oēs tps est cōtinuū vt no.ff.de diuer. z tēp.pre
scrip.l.i.z in.c.sup eo.de appella. Ꝙ posito q dictū tps decē
dij cucurrit ipsi minori etiā cōpromisso nō obstāte an guber
tor ciuitatis Firmi ꝓ dño nostro papa ꝓsidens poterit per
eius rescriptū restituere dictū tēpus.x.dierū. z sic i effectu re
stituere dictū Marianū ad appellādū: videt ꝓmo q nō qz
ē q̄stum ius alteri pti saltē in eo q fuit in dicta snia criali de
claratū dictū Marianū violentiā intulisse in dictis possessio
nibus ꝛc.ar.in dicto.c.qō ad cōsultationē.facit.eni snia ius i
ter ptes post q̄ trāsiuit i rem iudicatā z ꝓ veritate iuris ꝓsum
ptione seu factiōe accipit vt in.l.ingenuum.ff.de sta.homi. z
in.l.res iudicata.ff.de reg.iu. z in.c.cū inter.dere iudi.cum. si
gubernator aūt seu legatus nō pōt tollere ius alteri quesitum
vt in.c.fi.de constr.vti.facit qō no. glo in.c.fi.de here.lib. vi.
z melius ꝙ glo.no.in.c.ꝓ illorū.de prebē.in verbo auctorita
tē que dicit legatū nō posse venire ꝫ id qō est alteri cōcessum
ꝙ spetiale ꝓuilegiū: ergo fortius nō pōt tollere qō ē alteri cō
cessum ꝙ ius cōe vt est in casu nostro ꝙ sniam q̄ transiuit i rē
iudicatā. nā solius ꝓncipis est tollere ius alterius iuxta no. ꝙ
glo.i.c.cōstitutus.de reli.do. q̄nimo videt q etiā rescriptus
ꝓncipis hoc casu nō valeat ex quo cā decisa nō fuit ꝙ appella
tionez suspēsa vt ꝓbari videt i.l.fi.C. sen. rescin. nō pos.

¶ Sed his nō obstantibus arbitror sic distinguendū q aut
gubernator vult restituere ad appellandū nulla subsistente cā
legitima. z credo q non possit: qz nec legatus posset hoc casu
q̄n esset venire ꝫ iuris dispositionē qō nō lz alicui cura ꝓn
cipē etiā in ordinatorijs iudicij qō plus est vñ dixit glo. uo. i
c.fi.de here.li.vi. Legatū nō posse cōmittere causam ex natu
ra sui plenariā ex aiandi simplicit z de plano sine strepitu et
figura iudicij. z idē tenuit Spe. i ti. de le. §. sup est. ꝫ. sed nū
quid possit instituere. facit de. ne romani. de elec. z glo. in pal.
c. ꝓ illorū. z tex i.c. dilect'. ꝓmo ñcta glo. de prebē. Princeps
aūt posset dūmō ꝓstaret q ex certa sciā hoc faceret: qz cū hoc
ius ex snia copetat ꝙ ex iuris dispōne pōt ꝓnceps q̄ supra
ius ē ꝫ illud restituere ar.in.c.ꝓposuit. de ꝓcess. pbē. z.c. inno
mit. de elec. l. ꝓnceps. ff. de legi. z l. digna vox. C. eo. facit op
time qō. Inno. in.c.q in ecclesiarū. de ꝓsti. vbi dicit ꝓncipē pos
se tollere actionē cū ipse actiōes instituerit. l.ij. ff. de origi. iur.
z spetialit in casu nostro firmat Bal. i dicta. l. fi. C. seu. rescin.
nō pos. vbi notant dicit q aut ius ē q̄situ parti ex iure gentiū
seu naturalis: z ꝫ illud nō pōt ꝓnceps sine cā disponere vt le
gif z no. i. l. ij. C. de preci. ipe. offe. plene ꝙ Bart. i. l. fi. C. si ꝫ
ius vel vti. publi. z ꝙ Cy. in l. prescriptiōe. C. de pre. iurga. of
fe. aut ius quesitū est pti ex lege positiua puta per ꝓscriptionē
vel sentētiā seu qd simile: z tūc pōt ꝓnceps ꝓtra tale ius dis
ponere ꝓsertiz restituēdo ad audiētiam cause facit auc. q̄ sup
plicatio. C. de ꝓc. impa. offe. ꝛc. l. vnica. C. de sen. pre. preto.
Aut. subest legitima causa restituendi. z tunc dico q sine con
petat iure maioris siue iure minoris: vt in casu nostro ꝓtingit
qhia siue dicat dictum Marianuz esse maiorem z potest gu
bernator restituere aduersus cursus decendij: z sic restituere
partē ad appellandū taz ꝓtra sententiaz suaz q̄ alioꝙ magistra
tuuz z nedū gubernator hoc poterit qui habet amplam pote
statez: sed etiā alius ordinarius inferior vt in.l. prefecti preto
rio. ff. de mino. z l. ab hostibus. z quod ibi no. per Bar. ff. ex
qui. cau. ma. z in.c.cū bertholdus. de re iudic. per Inno. in.c.q̄
relaz. de procu. nam z ꝓtra sententiam potest ex tali casu quis
restitui neduz ad appellanduz tantū vt in.l.i.C. si ad ver. rem
iudi. z in.c.i.z.ij. de in inte. restit. li. vi. z.c. benefitio. eo. ti. cuz
in. finitis similibus. aut enī prefor siqua iusta mihi causa vide
bit in integrum restituaz vt in.l.i.ff. ex qui. cau. ma. siue dicat
Marianus sit minor z fuerit lesus ex obmissione appellatio
nis. ergo potuit ꝙ gubernatorē ad appellandū restitui. Nec
obstat si dicat q ꝓius debuit agere ꝓtra tutorez si est solven
do ad interesse z indefectum petere restitutionez vt in.l. pro
peranduz. in. fi. C. de iudi. z.l. cū mandato. ff. de mino. dico. n.
ꝓtrariuz in casu nostro quinnimo regulare ē q vbicunq; mi
nor est lesus interuemente tutore vel curatore est in optione
sua petere restitutionē vel agere contra tutorem vel curatorē
vt probat in.l.etiam. C. si tu. vel cura. inter tenet ibi Bar. z
Bal. z glo. iuris canonici in.c.ij. de in inte. resti. in verbo resti
tuimus z Hosti i.c. suscitata. eo. ti. nec obstat dicta. l. properā
duz: quia loquit cuz in stancia est perempta. naz tūc quia nō
perit actio z tractat de modico preinditio voluit ius vt ꝓius
minor ageret contra tutorem seu curatorez vt in dicta. l. etiaz
not. glo. z Bar. z Bal. secus vbi periret actio z vulneraret
ius minoris vt in casu nostro. in terest. n. minoris sūptibus
litibus nō verari vt in. l. minoribus. ff. de mino. Ad. d. l. man
dato. respondet q loquit in procuratore qui est ad ministra
tor voluntarius: secus in tutore z curatore qui sūt necessarij
vt no. in. d. l. cū mādato. Ad uertēduz tamē in hoc diligenter
vtrū potuerit gubernator restituere ad apellandū aliter ꝓ
lesione per minorez non ꝓbata Bar. in. l. fi. C. inpu. cau. in
inte. resti. nō est nec. tenuit q si quis eo ipso q̄ minor a senten
tia nō appellauit lesus fuit: z sic non oportet aliter lesionem
ꝓbare hoc probat per. l. minor xxv. annis. §. i. ñcta glo. ff. de
mino. vbi patet q minor petit restitui aduersus ꝓmissū:
qz vt ibi dicit glo. eo ipso q cōpromisit lesus fuit cum perdi
derit facultatem appellādi: sed Bal. in. d. l. fi. refert alios te
nere ꝓtrarium quos ipse sequitur dicēs necesse esse vt minor
ꝓbet ꝓius se fuisse lesuz ex sentētia alias non debet restitui
ad appellādū: qz potuit esse snia iusta: z sic i nullo fuit lesus i
nō appellādo imo posset grauari si restitueret ad appellan
dū ꝓ nō cōstituto de i iustitia snie cū data iustitia snie sucū
beret. non obstat. d. l. minor. super qua se fundat Bar. qz ibi
a principio ꝓstabat de lesione. cū ꝓmittēdo promisit stare
sententie iuste z inique vt in. le. diem proferre. §. stari. ff. de
arbi. ideo potuit illico petere restitutionem: sed in casu nostro
aliud fuit nā ligādo cozā capitaneo nō ledebat cū poterat ap
pellare q aūt ñ appellauerit: potuit hoc facere ex iusta cā: qz
forte vidit snias iustas vnde non inferturquod fuerit grava
tus non appellando. z hec pars. est verissima. debet enim
petens restōem ostendere ꝓius re ipsa vel per ꝓbationem
lesionez vt no Inno. in.c. auditis. de i inte. resti. z allego eun
dem Bar. in alio loco vbi sentit quod dixi. s. in. l. vnica. §. si. ꝙ
curator. ff. siquis ius di. vbi tenet q factū ꝓcuratoris in non
appellando nocet domino: qz potuit ex iusta causa nō appel
lare ar. in. l. i. in fi. ff. quādo appel. ergo idem z fortius ꝓsumē
dum in tutore q non appellauerit. qz vidit minorem fouere
iniustitiā. Ex quibus omnib cōcludo gubernatorē non po
tuisse restituere ad appellādum nisi ꝓius fuerit ꝓbata cozā
eo lesio minoris ex iniustitia snie: z loquor de snia lata in cau
sa criminali.

¶ Uenio ad Tertium principale dubiū: an laudum arbitra
mentale latum ꝙ duos arbitros retractatiōi subiaceat ex q̄
dicti arbitratores viaz arbitratorꝫ sequentes in snia absolue
runt dictū Jacobum z socios ab ipetratiōe facta ꝓ parte di
cti Mariani cum cōstaret eisdē ipsos cōuentos tenuisse z pos
sedisse bona petita sine cōtradictione spacio. xx. annorum se
cundum q statutū loci requirit cōfirmatū ꝙ papam. Et hoc
dubium potest subdiuidi in duo referendo illud ad narratio
nem cum presupponat duos arbitros pnuntiasse abñte ter
tio legittime requisito z nolente interesse. Primo ergo videa
mus: an subiaceat retractioni seu sit nullū ex eo capite: qz fuit
latum ꝙ duos absente tertio lz requisito. ¶ Secundo vide
bimus: an subiaceat retractiōi ex eo qz fuerūt secuti statutuz
loci quod videt iuri cōtrarium in eo q dicit sufficere pre
scriptionē. xx. annorum sine titulo quo ad bona immobilia cū
de iure requirat tempus. xxx. annorum vt i. l. si quis emptio.
C. de prescrip. xxx. anno. Item ius apertè requirit bonam fi
dem vt in. c. fi. z. c. vigilāti de prescrip. Statū vero nullā fa
cit mentionem de bona vel mala fide sed contentat solo cur
su. xxx. ānorum sine lite z contrauersia ¶ Ad Primū dico q
de iure ciuili tale laudum non valeret qz potestas data pluri
bus arbitris competit nō insolidū sed omnibus simul iunctis
vt. l. pedibus. ff. de arbi. no. Bar. i. l. i. §. si plures. ff. de exerci.
hinc est q sententia lata a duobus tertio absente nō valet vt
in. l. si in tres. ff. de arbi. immo plus dixit Bar. i. l. si duo ex tri
bus. ff. de re iudi. q si tertius fuit ꝓsens in discussione merito
rum cause z dixit opinionē suam z recessit: z non possunt ad
huc duo laudare absente tertio ex defectu potestatis licz: In
hoc. hoc vltimo casu tenuerit contrariū vt ipse not. in. c. ray
naldus. de testa. sed dictū Bar. verius est ō iure ciuili ꝙ iura
superius allegata z ratiōes suas. Ꝙ de iure canonico tale
arbitramentum valet ꝙ. c. fi. de arbit. in. vi. Et huic iuri cano
nico standū est in foro ecclesiastico z in terris ecclesie vt no.
glo. in. d. c. fi. z. Bar. in. d. l. si. duo. Cum ergo nunc sumus in
terris ecclesie: dicendum firmiter est q ex hoc capite dictum
laudum non subiacet retractatiōi. An aūt subiaceat ex secun
do capite ꝓdicto firmiter idem credo. s. q non immo subiace
ret retractationi

retretractationi si arbitri non habuisseñt regulam ad statu/
ta loci. ¶Moueor primo qꝛ dictum statutum est iustum ꝛ va/
lidum nec in aliqua sui parte nutrit peccatū. potest enī per se
populus statuere cōtra ius ciuile in preiudiū ipsorum tm̄: ex
quo non tangunt iura p̄cipi reseruata: nec aliter statuūt con
tra bonos mores naturales vt.in.l.omnes populi.ff.de iusti.
ꝛ iur.ꝛ ibi hoc firmat Bar.in repetitione.ꝛ est glo.notabilis
in.l.neqꝫ pignus.§.p̄uatorum.ff.de regu.iur.solū enim hoc
statutū minuit tēpus a lege p̄fixum. naꝫ vbi lex requirit. xxx.
annos ex quo nō subest titulus. d.l.siquis emptionis statutū
cōtentat' de.xx.q̄nimo potuisset requirere minus tēpus pu
ta.x.annorū bona fide comitāte ad hoc qđ no. Bart. in.d.l
oēs populi.ꝛ Jo.an.i.c.ij.de excep.li.vi. Nec ob.si dicat' sta
tutū nō requirere bonā fidem.ꝛ sic non valet cum sit peccati
nutritiuum vt not.idem Bart.in.d.l. omnes populi.ꝛ Jo.
an.in.d.c.ij.quia dico statutū istud loqui generaliter. vnde in
dubio debet intelligi qꝫ loquit' bona fide comitante: quia sta
tutum generale debet restringi vt minus ledat ius cōmune
qꝫ facere possit ar.in.l.fiqñ ꝛ qđ ibi no.C.de inof.te.p Jnno.
in.c.causam.de rescrip.ꝛ p̄sertim hoc casu debet recipere i
terp̄retationē restrictiuam ne quis indebite ꝛ cum peccato lu
cret'; ꝛ alter iniuste perdat ius suū ar.in.l.vt gradatim.ff.de
mune.ꝛ bon.in.c.cum dilectus.de consue.ꝛ hoc aperte volu
it Bar.in.l.omnes populi.ꝛ in.l.non dubium.C.de legi. In
casu autē nostro nō cōstat de mala fide Jacobi.ꝛ auctorū suo
rū. Primo fuit per eū allāta bona fides vt patet in actis: nec ē
opus qꝫ aliter ꝓbent cum ꝓbari nō possit sed p̄sumit' cum
agit' de p̄scriptione rerū imobiliū vt no.glo.in.c.si diligen
ti.ꝛ.c.scōꝫ.ꝛ.c.fide p̄scrip.ꝛ Barto.in.l.celsus.ff.de vsu/
ca.ꝛ glo.in.§.alie.insti.de act. p̄sertim valet statutum cū fue
rit per papam cōfirmatū vnde pōt deciler pape: quia omnia
nostra facimus quibus auctoritatē nostraꝫ ip̄ertimur.l.i.C.
de vete.iure enucle.ꝛ.c.si apostolice.ð p̄bē.li.vi. Ex quibus
omnibus infertur qꝫ arbitratores seu arbitri bene fecerunt se
quendo statutum loci: quia in decisione causarū p̄ferendū
est iuri cōmuni vt in.l.si fundus.ff.de euic.ꝛ.l.an in totum.
C.de edi.p̄tua.l.i.C.de emā.lib.ꝛ.l.ij.C.quemadmo.te.ap.
rij.di.illud.ꝛ.c.illa.ꝛ.viij.di.que cōtra mores.ꝛ.l. quod si no
lit.§.quia assidua.ff.de edi.ꝛ.l.iij.ff.de testi per Cy.in.l.ij.C.
de ꝓsti.pe.ꝛ in.l.cunctos populos.C.de sum.tri.ꝛ hoc apud
me est indubitatum. ¶ Ex his infertur ad decissonē Quar/
ti dubij principalis an dicti arbitratores dicantur fuisse i do
lo sequendo dictū statutuꝫ ꝛc. nam in nullo dolo possunt de
p̄hendi quinimo potius potuissent dolo vacare si dictum
statutum secuti nō fuissent. dolus enim est calliditas quedaꝫ
ad circunuenendum ꝛ decipiendum alium adhibita vt.l.i.
ff.de dolo que in casu nostro minime notari potest quinimo
p̄supposito sine veritatis p̄iudicio qꝫ statutum aliquo ca
su intrinsecus existente nō valeret nō posset dici arbitratores
esse in dolo sequendo statutum per superioreꝫ cōfirmatū cū
ꝓbabilis errorꝫ q̄ resultat ex statuto excuset a calūnia ꝛ dolo.
l.ij.ff.de iur.ꝛ fac.ig.i.c.i.de elec.li.vi.i fi. facit qđ not. glo.i.c.
vnico.de postu.p̄la.li.vi.ꝛ.c.cum venerabilis. de cōsuetu.
¶ Uenio ad Quintū dubiū an dicta reductio arbitramenti
peti potuerit nō habita p̄ius absolutione iuramēti in cōpro
misso p̄stiti ꝛ nō multum in stādo dico qꝫ si allegat' fraus ꝛ
deceptio enormis quam non cōmisisset bonus vir potest peti
reductio absqꝫ eo qđ petat' absolutio a iuramenta hoc ꝓbat
ter.in.c.quintauallis.ꝛ.c.veniens.de iure.iu.facit.l.si libert⁹
ff.de oper.li.nec etiaꝫ cōmittit' pena in cōpromisso apposita:
quia iuramentū ꝛ pena de nō ꝓtraueniēdo debēt intelligi si
arbitrio boni viri fuerit ꝓnuntiatum vt probatur i iuribus
p̄eal.no. Jnno.ꝛ Hosti.in.d.c.quintauallis.ꝛ Jo.de.i ti. de
arbi.§.i.ꝝ.sed pone. Nec ob.si dicat' qꝫ in cōpromisso fuit di
ctū vt alte ꝛ abasse possent arbitri disponere ꝛ laudare tollē
do de iure vnius ꝛ dare alteri: qꝛ dico qꝫ illa verba restringū
tur per verba sequentia duꝫ fuit dictuꝫ p̄o vt eis videbitur
ꝛ placebit que quidē verba sonāt arbitriū boni viri ꝛ nō libe
rā volūtatē vt i.l.thais.§.sororē.ff.de fideicō.li.vi.ꝛ.c.i.fidei
cōmissa.§.cꝫcꝫ.ff.de lega.iij.no. Bar.i.l.alio.ff.de alu.ꝛ ciba
lega.ꝛ in extrauaganti ad reprimendum. vbi plenius qꝫ alibi
posuit. facit glo.in.c.ij.de corpo.vi.cū si dico. tamen qꝫ si non
ꝓbauerit dictus ¶Marianus iniustitiaꝫ et iniquitatem arbi
tramēti incidit in periuriuꝫ ꝛ penaꝫ appositam in ꝓpromisso: qꝛ
tūc appareret eū iniuste ꝛ ꝓtra iuramētum ꝓclamasse: qđ est
intelligendū si iudex reclamationis declarauerit arbitramē
tū: eē equū Jtē si nulla ꝓbabilis causa excusat dictū ¶Maria
nū de quo plene per Bar.in.l.si societatē.§.arbitrorū.ff.pro/
soc. plenius in.l.qui rome.§.duo fratres.ff.de.ver.ob.ꝛ.l.iu
lianus.ff.de ꝓdi inde. regulariter fuit dictū By.in quodā cō
silio suo quod refert Jo.an.in addi.spe.intitulo de arbi.§.ex
cipit'.ꝝ. quid si cōpromissum. Ad.p̄obandā aūt iniquitatē
arbitramēti non sufficit probare qꝫ arbitratoꝛ lesit in aliquo
ius partis: qꝛ habet a iure potestatē aliqualiter ledendi p̄tem
pro bono pacis ꝛ tollendo.l.vni ꝛ vando alteri vt no.glo.in.
l.si de meis.§.recepisse.ff.de arbi.ꝛ no. Jnno.i.c.quintauallis
de iur.iu.ꝛ Bar.in.d.§.arbitrorum. etiaꝫ si nunqꝫ fuissent ap
posita illa verba alte ꝛ basse ꝛce. que hinc fuerunt apposita.
multo ergo fortius non sufficit hoc probare in casu nostro
vbi vltra potestatem a iure traditā fuerunt apposita illa ver
ba que debent aliquid vltra ius operari ar.i.c.si papa.de pui.
li.vi. debet ergo probari qꝫ ita enormiter lesit qꝫ nemo bonus
vir fecisset ar.in.d.§.arbitrorumꝫcū.§.sequi. Bar.tñ in.d.§. ar
bitrorum. dixit. qꝫ. debet probari lesio in sexta parte totius:
ꝛ plenius hoc p̄sequit' in.d.§.arbitroꝛ. quod mihi nō pla
cet. vt plene dixi i lectura dci.c.quintauallis. vbi finaliter con
clusi qꝫ quādo dicat' enormis lesio non potest dari certa doc
trina sed ex uarijs circūstātijs bonus vir.i. iudex arbitrabi
tur. naꝫ facilius debet arbitratoꝛ induci ad vandū ð iure vni'
alteri qñ alit' pax sequi ñ potest. alit' quasi hāc rōne cessante.
Jtē aliter qñ ius partiū est obscurū ꝛ inuolutū qꝫ quādo cla
rum in dubitatum. Item aliter est diues qui pauper. ꝛ sic de
aliis circumstantijs quibus consideratis habebit iudex arbi
trari an arbitramentum fuerit equum ꝛel iniquum.
¶ Ultimum dubium est circa vires appellatiōis interposite
a sententia arbitramentali ad.d.gubernationē in quo potest
de pluribus dubitari. Primo an potuerit a tali arbitramento
appellari. Secundo an ad.d.gubernatorem. Tertio an po/
tuerunt cumulari illa tria remedia in eo qꝫ ¶Marianus p̄di/
ct' appellauit ꝛ petijt reduci ad bonā eq̄tatē ꝛ petijt se restitui.
¶ Circa primū dico qꝫ an de iure cōi possit appellari a sentē
tia arbitratorū non dico arbitrorū est dubium nam Bar.in
l.fi.ff.de appella.reci. tenuit qꝫ sic per rationes quas ibi p̄se
quit'. sed ꝓtrariū ipse sensit in.l.i.C.de arbit.ꝛ idem ibi Bal.
ꝛ hoc vltimū. cōis est opinio. potest.n. peti reductio non aūt
potest interponi vera appellatio. Ad hoc ter.in.d.§. arbitro
rum. iuncta.l.sequēti. melius videt' ꝓbari in.l.non distingue
mus.§.cum quidam.ff.de arbi. vbi ꝓbat' qꝫ ista petitio redu
ctionis ē quedā species appellatiōis: nō est ergo vera appel
latio sentit glo.in.c.causam.de elec.ꝛ.ij.q.vi.a iudicibus ꝛ p
batur qꝫ rationē quā ponit ter.in.l.i.C.de arbi. que militat tā
in arbitris qꝫ in arbitratoꝛib'. vnde dico qꝫ nō potuit appel
lari nisi qꝫ statutum municipale defendat' appellatio post po
sita aūt disp̄one statutaria est dubiū an potuerit appellari ad
gubernatoreꝫ cū per statutū debuerit apellari ad capitaneū
loci. Ego puto qꝫ de iure ciuili. nō potuerit ad gubernatoreꝫ
appellari: qꝛ nō doꝛ appellari. obmisso medio ad p̄cipē vl' euꝫ
q̄ tenet locum p̄cipis. l. imperatores. ff. de ap. Sꝛ de iure ca
nonico videt' contrariū vt in.c.si duob'. de app. vbi pꝛ qꝫ eti
am in terris ecclesie pōt appellari ad p̄cipē obmisso medio
ergo ad suū locuꝫ tenētemꝫ ar.xcij.di.c.fi. statutū ergo doꝛ intelli
gi nisi apellaret' ad p̄cipē vel ad locū tenētem. hic dixit ali
bi glo.qꝫ ad legatū pape pōt appellari obmisso medio vt noꝛ
glo.in.c.i.ð offi.le.ꝛ Bar.hoꝛ.ij.q.vi.c.iij. licet. Jo. ibi tenue
rit ꝓtrariuꝫ. Guil. tamē in spe. de lega. §. supereſt. ñ. illud aūt
dixit de consuetudine obseruari vt ad euꝫ appellet' obmissio
medio plene dicit glo.in.c.ij.de consue.li.vi. Et hoc vltimuꝫ
mihi placet qꝛ concurrit cum qualibet iurisdictione in p̄uin
cia sibi decreta vt legit' ꝛ no.in.c.i.de offi.le.
¶ Circa vltimum de cumulatiōe non est multū instanduꝫ: qꝛ
p̄suppositō qꝫ potuerit ad euꝫ appellari posset ita libellus ap/
pellatiuus interp̄etari vt nullam ꝓtineat cōtrarietatem. doꝛ.
n. largissime interp̄etari vt concludat intentionē libellantis
vt in.l.si quis intentiōe ambigua.ff.de iudi. legit' ꝛ no.i.c.cō
stitutus de reli.do. potest.n. excusari appellatio p̄textu statu
ti si quod est. ¶ Reductiōis vero petitio pōt esse accessoria ad
appellationē vt reducat ad equitatem vim appellationis. re
stitutio nō potuit peti p̄textu ſnie criminalis ꝛc. de hoc tamē
non multum curādum cum satis ex p̄dictis cōsultum sit di
ctis Jacobo ꝛ socijs. Et hec sufficiant.

Nico. Abb. Sicu. Pan. Con. lxxviij.

Punctus questionis in his terminis ꝓponit': Qui
dam Bendictus Lacterim suum cōdidit testm̄ in
ter cetera reliquit Stephanaꝫ eius matrē ꝛ Anto

niam eius vxorem dñas massarias ꝛ vsufructuarias omniũ suorum bonorum dum honeste ꝛ caste vixerint ꝛ vitã vidua lẽ obseruauerint in dominibus suis vna cũ infrascriptis suis heredibus in omnibus autem suis bonis mobilibus ꝛ imobilibus ꝛc. posthumum seu posthumos vnum vel plures nasciturum vel nascituros de corpore supradicte Antonie sue vxoris si ad lucem peruenerint vel peruenerit sibi heredes vniuersales vel vniuersalem instituit cum hac condictione adiecta ꝙ siquis dictorum posthumorum moreret̃ i pupillari etate vel postea quãdocũq; sine filijs legitimis ꝛc. ꝙ vnus moriat̃ alteri ꝛ alter alteri ꝛ si oẽs morirentur sine filijs liberis substituit eis Bellauitam eius filiam tunc superstitem ꝛ posthumã seu posthumas nascituras ꝛc. ꝛ si dicti posthumi ad lucem nõ peruenerit dictã Bellauitã ꝛ dictã posthumã vel posthumas heredes vniuersales instituit ac fecit inequali portione ꝛ ꝙ vna moriat̃ alteri ꝛc. Et si dicti posthumus seu posthumi veniret vel venirent ad lucez vt̃ s. dictũ est reliquit dicte Bellauite ꝛ dicte posthume seu posthumabus octingentas libras denariorũ ꝛ arnesia cõsueta pro qualibet: ꝛ in predictis eas heredes instituit ꝛc. ꝛ adiecit hec verba. Itẽ reliq̃d adueniente cõdictione predicta ecclesie sancti Augustini pro anima sua ꝛc. cẽtum ꝛ quedam alia relicta fecit semp adiũciẽdo illa verba adueniente cõdictiõe predicta. Et vltimo dixit: Item reliquid voluit ꝛ mandauit dictus testator eueniẽte cõdictione predicta ꝙ residuum bonorum suorum deductis p̃mo omnibus supradictis relictis dentur ꝛ distribuant̃ amore dei ꝛ pro anima sua ꝛ suorum mortuorũz. ꝛc. quo quidem testamento facto moritur testator superuiuente dicta Bellauita eius filia: deinde nascitur posthuma videlicet Biauina filia dicti testatoris: tandem diem suum clauserunt liberis minime relictis.

¶ Cõtingit de predictis circa tria dubitari. Primo nunq̃d dicta legata debeantur.

¶ Scõo an vsufructus dictoꝝ bonoꝝ dicti testatoris remaneat penes dictas mulieres Stephanã ꝛ Antoniam.

¶ Tertio si dicta dña Antonia vxor dicti testatoris transierit ad secũda vota: an dicta Stephana debeat habere integrũ vsufructũ omniũ bonorum dicti testatoris.

¶ Circa p̃mum saluatoris auxilio inuocato: obmissis breuitatis causa argumentis que satis leuiter possent pro parte legatariorum formari arbitror firmiter dicta legata non deberi ex defectu condictionis inserte: facit enim condictionis defectus deficere legatum quantũcunq; fauorabile vt. ff. de cõdi. ꝛ demon. quasi per totum. ꝛ. C. de condi. inser. per totuz. ꝛ extra de condi. appo. in. c. verum. ꝛ. c. per tuas. cuz si. an autem defecerit condictio legatis apposita dependet ab intellectum illorum verborum sepe repetitorum, videlz adueniẽte cõdictione predicta. cũ enĩ plures cõditiões testator apposuisset: i legatis ꝺo nõ exp̃ssit sub q̃ ꝺdittone prestari illa volebat sed dixit i genere adueniẽte dicta ꝺditiõe. ¶ Inuestigandũ i cumbit de q̃ cõditione intellexerit testator ad quod indagandum debemus p̃mo ꝓiecturare mentem ꝛ voluntatem testatoris: quia in cõditionibus primum locũ obtinet testatoris volũtas vt in. l. in ꝺditionibus. ff. de ꝺdi. ꝛ de que quidem põt colligi ex ꝓiecturis, dicit̃. n. euidẽs volũtas testõris que colligit̃ ex ꝓiecturis vt in. l. licet in gator. ff. de le. i. facit. l. nam ad ea. ff. de ꝺdi. ꝛ de. Itez fiẽda est quantũ fieri potest interp̃tatio vt euitet̃ absurditas ꝛ intellectus ꝓtra ius vt. in. c. cum dilectus. de ꝓsue. ꝛ. l. ij. ꝛ qõ ibi no. C. decondi inser. In hoc autẽ testõ testor premisserat tres principales condictiones. Prima ꝛ principalis fuit illa ꝙ siqs dictorũ posthumoruz. s. masculoruz moreret̃ i pupillari etate vel postea quandocũq; sine filijs legitimis ꝛc. ꝙ vnus moriat̃ alteri: ꝛ sic omnes morerent̃ substituit Bellauitaz filiam superstitẽ ꝛ posthumaz vel posthumas nascituras ꝛc. ¶ Secũda cõdictio fuit ꝙ si dicti posthumus ꝛ posthumi primo instituti ad lucez nõ venirent: instituit vniuersales heredes dictam Bellauitam ꝛ posthumas seu posthumã nascitur̃: ita ꝙ vna moriat̃ alteri. Tertia ꝺditio fuit ꝙ si dicti posthum' vel postumi pueniret seu peruenirent ad lucez teliqnit Bellauite ꝛ posthume dotes suprascriptas inquibus heredes instituit ꝛc. Si. n. volumus illa verba postea in legatis adiecta adueniente dicta cõditione ꝛc. referre ad hanc vltimã cõditionẽ. s. si posthumus vel posthumi peruenirent ad lucẽ ꝛc. qõ videt̃ fieri dẽre quia ꝺditio in dubio refert̃ ad proxima vt no. glo. in. l. i. ff. de le. prest. facit. l. qõ traditũ. ff. de ꝺd. ꝛ decerto ẽ legatũ nõ deberi qz deficit illa ꝺdicio cũ nullus posthumus peruenerit ad lucẽ ſz posthuma dũtaxat. ꝙ ꝙ ex hoc capite excludant̃ legatarii. ¶ Mihi tamẽ nõ placet vt ad istã ꝺditionem debeãt illa verba referri: qz sequeret̃ absurditas ꝛ esset intellectus cõtra tacitã volũtatẽ testatoris: sequeret̃. n. hoc intellectũ retẽto ꝙ pater voluerit magis grauare filios masculos ꝙ feminas quia in euentũ masculoruz relinquebat legata secus in euentẽ feminarũ: ꝙ sonat in absurduz pp ꝓseruationẽ familie ꝛ agnationis. l. i. ff. de vẽ. ilspi. ꝛ qõ no. Ly. i. l. fi. C. de adul. Itẽ esset ꝓ sus ꝓtra intentionem testatoris qz magis dilexit masculos eos primo loco instituendo ꝙ feminas quas instituit in defectuz masculorez. Preterea sequeret̃ absurduz ꝙ voluisset aliquid relinquere in effectu filius masculis cũ mandasset i eñ tũ dicte ꝺditionis residuũ bonoruz vltra legata distribui in pauperes: qõ nõ est verisimile. xvij. q. iij. c. fi. ꝛ inauc. siqua mulier. ꝛ qõ ibi no. C. de sac. san. ecc. Preterea oriret̃ ex hoc intellectu quedã ꝺdictio ꝓtra. l. nõ. ad ea. ff. de cõdi. ꝛ de mõ. rerciend' ꝙ est hic intellectus. Si aũt volum' illa verba ꝺditione ad veniẽte ꝛc. referre ad alias ꝺditionez que ẽ i medio s. ꝙ si posthumi seu postum' non nasceret̃ instituebat filias feminas ꝛc. etiã sequit̃ absurdũ qz eo casu instituit pure filias feminas nihil eis prelegando. vñ si legata haberent hoc cãu locũ sequeret̃ ꝙ nihil remaneret filiab' cui mãdat ꝺia in euentũ ꝺditiõis distribui, paia qõ, pfecto non est verisimile ar. i dcõ. c. fi. xvij. q. iij. vbi dicit ter. Qui ex hereditatis filijs ecclesiã instituit heredẽ aliũ querat q̃ rapiat ꝙ Augustinũ: imo deo, ppitio neminẽ inueniet ꝛc. Preterea hoc videt̃ contra mẽtem testatoris qui post filios masculos p̃dilexit filias feminas vt ibi patet in substitutiõe ꝛ secũda instõne ergo nõ verisimile ꝙ voluerit eas in effectu excludere ꝓpter legatarios: cum etiaz non sit verisimile ꝙ quis voluerit alios p̃ferre ꝓprie soboli quinimo improprianť verba vt ꝓpria soboles preferat̃ vt in. l. cũ accutissimi. C. de fideicõ. ꝛ in. l. generali. C. de instl. ꝛ substi. Preterea si hunc intellectũ habuisset testator reliquisset filiabus saltẽ dotes suas sicut fecit in casu quo voluit bona pueníre ad filios masculos. Restat ergo cõcludere necessario vt illa verba aduenitẽte dicta cõdictione ꝛc. referant̃ ad primã condictionẽ. s. ad causam quo posthumus seu posthumi nescerent̃ ꝛ morerentur sine liberis quo casu substituit filias. Et ꝙ sit iste intellectus capiẽdus: probo multipliciter. Primo ex ꝓprio significatu verboꝝ: cum. n. testator in nulla parte testamẽti dixerit ꝙ relinquebat sb cõdictione nisi in illa prima qte vt ꝓxer tenore testamẽti: ergo illa verba aduenitẽte dicta condictione ꝛc. debẽt referri ad illã p̃mazz partem. verba. n. expresse hoc innuunt: nec contraria intẽtio apparet: ergo a verbis non est recedẽduz vt in. l. non aliter. ff. de leg. iij. p̃sertim hoc dicendũ in dipositione idiotaꝝ qui nõ capiunt q̃d sit cõdictio nisi exprimat̃ spãliter ꝛ verba debent intelligi aliquãdo grosso modo ſm qualitatẽ loquẽtis vt legitur ꝛ no. in. l. si ita stipulatus. §. hi quoq;. ff. de ver. ob. facit. l. labeo. de supel. le. ꝛ. c. er litteris. de spon. cum. si. Preterea ꝛ scõo ex hoc intellectu nulla sequitur absurditas cuz in hoc casu filiabus reputur ꝓuisuz de dotibus suis: vñ non est absonum ꝙ testator voluerit filijs masculis mortuis bona distribui i legata ꝛ pias causas ar. in. d. auc. siqua mulier. ſz pp bonorem voluit filias sbstitutas. ꝛ ſm hunc intellectũ testator ꝓuidit filijs masculis vt peruenientes ad lucem haberent omnia bona: ꝓuidit filiabus ꝺ dotibz ꝛ anime sue post mortem filiorum masculorum. Tertio hic intellectus capiendus ꝛ ceteris p̃ferendus vt euitetur omnis absurditas ꝛ iuris cõtrauentio iurta no. per Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iur. ꝛ i. l. quod labeo. ff. ad carbo. ꝛ ꝓpter absonũ intellectũ euitandum ꝺz fieri relatio ad remota vt no. in cle. ne in agro §. ceterum. de sta. reg. facit. l. non ad ea. ff. de condi. ꝛ demõ. ꝛ quod no. Bar. in. l. talis scriptura. ff. de lega. i. ꝛ in. l. pretor ff. vi bo. rapt. cum si. cum ergo hic defuerit illa ꝺdictio: q' filij masculi nõ fuerunt nati seu natus: ergo deficiunt illa legata. Et sic diceres quare non debẽtur legata hoc casu cum filie reperiunt̃ institute sicut deberent̃ in alio cum sint sbstitute p̃mortuis masculis cũ in omnẽ euentũ bona veniãt ad ipsas filias ꝛ paria sunt ꝙ filij nõ nascant̃ vel ꝙ moriãtur in pupillari etate. Dico diuersitatis rationẽ esse: qz filijs masculis natis testator ꝓuiderat filiabus de dotibus. ideo non mirum si voluit bona distribui in ledata ad pias causas; ſz eis non natis non erat ꝓuisum filiabus de aliquo: ideo voluit bona distribui in pauperes ꝛ legata. Preterea magis quis diligit feminas quãdo nunq̃ habuit masculos ꝙ post natiuitatez masculorum. vnde filijs masculis non natis instituit simplr feminas: eis

mīnas: eis vero natis secus. Cōcludo ergo q̄ in casu supra scripto dicta legata non debent ex contradictionis defectu.

¶ Ad secundum dubiū nunc̄d dictis duabus Stephane & Antonie debeat vsufructus bonorū dicti testatoris. Videt p̄mo q̄ sic: quia ꝫ per illa verba relinquo talē dominā massariā & vsufructuariā omniū bonorū meorū ex cōi cōsuetudine & interpretatione debeant solū alimēta liberis heredibus institutis vt no. glo. & doc. in l. vnica. C. si cōdo nup. tñ quī predicto modo fit legatū sub cōdictiōe puta si caste & honeste vixerint &c. & hereditas puenit ad extraneos debet integer & plenus vsufructus legatarijs vt pleno. Bar. in l. titia cū testō. §. fi. ff. de leg. ij. cū ergo in casu nostro mortuis filijs hereditas peruenit ad nō liberos testatoris: ergo debetur illis integer bonorum vsufructus.

¶ In cōtrariū q̄ nihil debeat facit q̄ predicta p̄cedunt qñ fuit legatū pure p̄dictis verbis factū. ſz in casu nostro fuit adiectū si cum filijs suis in domibus testatoris manserit. vnde cum deficiat hec vltima conditio p̄pter mortē dictarum pupillarū: ergo nihil eis debet. nec obstat si dicat q̄ p̄ istos legatarios nō deficit: quia quo ad nullitatē relicti paria sunt q̄ cōditio deficiat p̄ parte legatarij vel casu fortuito vt p̄batur. C. de cōdi. insert. in l. si ea cōdictione. iuncta l. sequen. vt & ibi per Bar. ad idē q̄ legitur in l. meuia. ff. de annu. le. & in l. gayo. ff. de ali. & ci. lega. & profecto hec pars esset verior si fuisset purū legatū vsufructus. attamen q̄ in casu nostro fuit legatum cōi cōsuetudine & interpretatione alimētorū tñ cū relictū fuit dū caste & honeste vixerit cuꝫ filijs testatoris iurta no. in. d. l. vnica. C. si scdo nup. & d. l. titia cum testō. §. fi. spetiale est fauore alimentorū vt nō extinguatur etiā per casum fortuitū seu per mortē illorū cū quibus debebāt habitare. satis enim est q̄ nō deficit p̄ legatarios vt est ter. expressius in l. illis libertis. ff. d alimē. & cib. le. & vt obiq̄. hoc firmat Bar. Ex quibus cōcludo q̄ etiā post mortē filiarū debent dictis dominabus alimenta: que debent exhiberi sm facultates defuncti & charitatem quā habuit testator in legatarios iurta id quod plenius legitur & no. in l. pe. ff. de alimē. & cib. lega.

¶ Et per hec decidit tertiū dubiū quid si domina Antonia vxor testatoris trāsit ad secūda vota nūc̄d aliquid accrescat domine Stephane matri testatoris & certe dico, q̄ nō sed solum debentur alimēta sicut p̄us: q̄ in alimentis non habet locū ius accrescendi etiā si vsufructus alicuius predū esset relictus p̄ alimentis sed pars deficientis accrescit heredi seu p̄prietario vt est ter. valde notabilis in l. dominus. ff. de vsu fruc. facit q̄ no. i. l. libertis. ff. de alimē. & cib. lega.

¶ Nicol. Abbas de tudisco Sicu. Panor. doc.

Consi. lxxix.

Tāte statuto quo cauetur: q̄ vir lucretur tertiā p̄tē dotis vxore p̄moriente sine filijs si vxorē durerit ad domū & cum ea habitauerit vel ad habitandū inerit cū ea &c. Queritur an is q̄ duxit mulierē p̄ verba de p̄nti eāq̄ traduxit ad domum sue solite habitatiōis & cum ea familiater habitauit gaudeat benefitio statuti p̄dicta coniuge seu spōsa decedente i domo ipsius viri anteq̄ matrimoniū esset carnali copula p̄sumatuꝫ.

Xp̄i eiusq̄ matris nominibus invocatis. Videtur primo q̄ nō quia statutuꝫ facit mētionē de vxore & viro: sed appellatione vxoris & viri quādoq̄ intelliguntur illi dūtaxat qui matrimoniuꝫ consumauerūt p̄ carnalē copulaꝫ vt p̄batur in. c. ex publico. & in. fi. de cōuer. p̄iug. tunc enim matrimoniū est p̄fectuꝫ quo ad sui essētia & significatum vt in. c. debitū. & c. nuper. de biga. facit q̄ no. glo. in. c. qua p̄pter. xxvij. q. ij. Quādoq̄ vero intelliguntur illi qui p̄traxerūt p̄ verba de p̄senti dūtaxat circa carnis copulaꝫ vt p̄batur in l. cui fuerit. ff. de cōdi. & de. & l. iij. ff. de dona. inter vi. & vxo. iūcta glo. in verbo cōcubine. & iusti. de nupt. §. nuptias. & ibi bona glo. p̄batur etiā p̄ multa iura canonica quibus cauetur q̄ solus p̄sensus de p̄nti facit matrimoniū quo ad sui essētiā & possūt illi dici maritus & vxor vt i. c. fi. de spō. duo. & xxvij. q. ij. sufficit. & c. cū initiatur cuꝫ multis terminis ibi sequētibus. p̄batur etiā diffinitio matrimonij que habetur & declaratur p̄ glo. ea. cā. & qui in p̄in. & iusti. de nupt. in p̄in. vbi bonus ter. cuꝫ glo. facit etiā. c. vnicū. de voto. li. vi. Quādoq̄ vero verificantur illa verba maritus & vxor in spōsis de futuro dūtaxat ex quadā benigna interpretatione vt est. no. in l. non sine. C. de bonis q̄ lib. Ex quibus potest inferri q̄ hec verba maritus & vxor quādoq̄ capiunt stricte & significant illi qui matrimoniū p̄sumauerūt. Quādoq̄ large & denotant illi qui matrimoniū p̄ verba de p̄senti dūtaxat p̄traxerunt: Quādoq̄ largissime & cōprehendunt spōsus & sponsa p̄ verba de futuro. Cū ergo in casu nostro sumus in materia penali cū statutuꝫ diminuat patrimoniū mulieris. l. iij. ff. de dā. in fec. no. Jo. an. in. c. fi. de elec. li. vi. Itē odiosū quattenus deuiat a dispositione iuris secūduꝫ quā nihil lucratur maritus mortua vxore vt in. c. i. & c. nup. de dona. inter vir. & vxo. & de do. do. post di. resti. & C. de rei vxo ac. l. vna. debēt v̄ba strictissime iterp̄tari vt minus q̄ fieri possit recedat aiure comuni & alter ledat vt in. c. i. & ij. de fi. presby. li. vi. & l. si p̄sens & l. interpretatione. ff. de penis. & l. iij. §. hec aūt verba. & q̄ ibi no. ff. de nego. ge. &c. cū dilectus. de p̄sue. regula odia. & regula inpenis. de reg. iur. li. vi. cū multis si. Intelligat ergo in materia nr̄a instrictiori significatu. & sic intelligatur de illis qui matrumonium consumauerunt.

¶ Sz his nō obstātibus p̄rium arbitror in cāu nr̄o de iure p̄ualere: vt. s. dict' vir qui p̄rit p verba de p̄senti & eā traduxit i domū suā & cū ea familiarit habitauerit: gaudeat benefitio statuti p̄all. ¶ Moueor p̄mo: q̄ ad hāc interp̄tatōez faciendā v̄ba statuti nō resistūt imo oīno suadent. Requirūt. n. dicti statuti v̄ba tria. p̄mo q̄ sit vxor. scdo q̄ sit ducta ad domū viri tertio q̄ cū ea habitauerit vl ad habitādū cū ea uerit q̄d verificata. p̄sus fuerūt in cāu nr̄o. Primo. n. vxor est ex quo eū illa p̄rit matrimoniū p verba de p̄senti. licet illā nō cognouerit vt i iurib' supius allegat. & iste pōt dici vir illi' mulieris: vt ēt p̄bat i euāgelio: Senuit Joseph vir Marie. & alibi āgelus Noli timere Joseph accipere Mariā coniugez tuā &c. que verba transumptiue habentur in. c. ioseph. & c. priusq̄. xxvij. q. ij. vbi aperte decidit q̄ ex quo interuenit cōsensus de p̄senti maxime secuta cōmuni habitatiōe pūt dicit maritus & vxor. seu vir & coniunx sicut in coniugio quod verū fuerit in beatā Mariam & Joseph: licet nunq̄ interuenerit carnalis copula vt ibi & in. c. omne itaq̄ ea. causa. & q. Hoc a p tissime fuit de mente huius statuti in quo appellat' vxor anteq̄ sit ducta. & sic ante secutaz carnalem copulā ar. in. c. instit utum. ea. causa. & q. non. n. pōt dici sponsa ex quo interuenit consensus de p̄senti: q̄ sponsa dicit' quasi p̄missa. dicuntur. n. sponsalia a spondeo spondes q̄ idez est q̄d p̄mitto p̄mittis vt legit & no. i. c. nostrates. xxxv. q. & super rubrica de spon. sed ex quo cōtractū est matrimoniū non pōt dici promissa sed p̄iugata & vxor dicta. l. non sine. C. d bonis q̄ li. & d. c. sufficit. cum alijs iuribus superius allegatis. ¶ Secūdo ista mulier fuit ducta ad domum. ¶ Tertio habitauit cum viro suo licet non fuerit cognita carnaliter. nam ad significatum huius verbi cohabitauerit non requritur carnalis copula sz consortiū cōis habitaculi: vt p̄bat' expresse i materia nostra in. d. c. c. primus q̄. xxvij. q. ij. Ex quo ergo verba hāc interpretationem important. nec cōstat de contraria intentiōe statuentiuꝫ non est a verbis recedēdum. l. non aliter. ff. de lega. iij. & sufficit ita scriptum esse. l. p̄spexit. ff. qui & a q̄. & c. scriptum est in. l. vi. q. iij. q̄ nimmo si volumus cōiecturare rōnez & mentem statutētium non deuiabit a suprascripta interp̄tatiōe sed potius illā corroborabit: ꝫ. n. in dicto statuto nō sit expressa aliqua ratio tamē licitū est p̄iecturare rationē naturalē que potuit mouere statuentes. & sm illam cōiecturā possum' & debemus statutū extendere vel restringere vt no. Bal. in. l. matrimū vicium. C. de libe. p̄te. & in l. scire oportet. ff. de excu. tu. & Ly. in. l. non dubium. C. de legi. facit quod not. By. i regula si. de reg. iu. li. vi. p̄hoc ter. in. d. l. scire. §. sufficit. vbi allegat' naturalis iustitia ad cōiecturādam mentē disponentis & illa debet p̄sumi ratio legis qua verisimil' fuit mot' disponens vt no. glo. in l. tale pactum. ff. de pac. sed ratio statuti deferentis lucrum soluto matrimonio viro & nō vxori nō potest dici q̄ sit p̄propter copulā carnalē: q̄ hec ratio reperit pariter in vtroq̄ non aūt quo ad debitum carnalē ad paria iudicant' vt in. c. quāta. & c. gaudemus. de diuor. immo potius deberet' lucrum vxori qui perdidit virginitatem: que ē altera dos. & multa fuitia viro impendidit p̄sertim circa sobolem vt in l. assiduis. C. qui pot. in pig. ha. nec virginitas pōt amplius restitui. xxxij. q. v. paulus. nec potest cōiecturari q̄ fuerit p̄p affectionē coniugalez seu reliquias matrimonij soluti: quia hec ratio etiā militat in vxore. hinc est q̄ lex nō vult valere pactuꝫ de lucro captādo quin sit vtriq̄ coniugi cōe vt in. c. fi. de do. post di. resti. facit q̄d habet i auc. de equali dot. §. hoc igitur. & in auc. sed iam necesse. C. de dona. ante nup. non ergo potest assignari alia bona ratio nisi q̄ maritus substinēdo onera matrimonij incurrit multa damna: & ꝫ ad hec

ſupportãda habeat votez vt in.l.ſalubrit de vſu.z.l.ſi conſtã te.ff.ſol.ma.tamen ut plurimũ nõ ſufficit dos ad hec onera: quinimo tantũ fiũt ſumptus in veſtibus z ornamẽtis q̃ vos in illis cõſumit. Hanc rõnem poſſunt Bal.in.l.nõ ſine. pal. z Bar.intractatu de duobus fratribus.vbi p hãc rõez dixit notabile ꝟbuz q̃ ſi pater ſubſtinuit onera matrimonij ipſius q̃ illud lucrũ qđ acquirit marito vigore ſtatuti cedit patri: qz videt ꝓpter bona paterna ex q̃bus ſuſtinet one ra ipſius matrimonij.z ſic vides q̃ ñ habet reſpectus ad co pulã al's pater nihil lucraret: q̃ qđem rõ reperitur i casu no ſtro.nã vt ꝓſupponitur in caſu vir duxit mulierem ad domũ z faciebat oẽs expẽſas ſicut ſolet facere maritus vxori ſecum cohabitãti ꝓparauerat vt audio multas veſtes z multa ꝓpa ratoria fecerat vt eã poſtea cũ ſolita ſolẽnitate cõiunctionũ ma trimoniũ cõſũmaret:debet ergo gaudere bñficio ſtatuti:cum verba z mẽs ſtatuti naturalis ſuadeant.ad idẽ tex.z ibi exp̃s ſe tenuit Bal.i.l.deo nobis.C.de epi.z.cle.ſtatutũ. eni ñ req̃ rit traductionẽ cũ ſolẽnitate ſz ſolũ cõtentatur q̃ fuerat du cta z cũ ea habitauerit:qz p cohabitationẽ ſuſtinentur onera matrimonij imo plus dicit ſtatutũ.ſ.ſufficere q̃ iuerit vir ad cohabitandũ cũ ea: q̃ verba ſunt multũ ponderãda. innuũt. eni q̃ lz nõ multũ cohabitauerit tñ ex quo iuit aio cũ ea habi tãdi gaudet beneficio ſtatuti:z ſic nõ req̃rit q̃ fecerit multas expenſas in ducẽdo vel cõmorando.ſi eni maritus iuit ad ha bitandũ cũ ea nõ eſt opus ſolẽni traductione z nihilominus ſtatutũ affert lucrũ marito: ergo p̃cedẽs pars que loq̃tur q̃n mulier ducit ad domũ mariti vt cũ eo habitet dz itelligi etiaz ſine ſolẽni traductione cõtentatur.eni ſtatutũ de effectu z nõ curat de modo hec vltima ꝟſideratio eſt ꝓfecto optima i fa uorẽ viri.nã rõ ſtatuti dz eſſe vniformis in.c.maiores. de ba ptiſ. cum ſi. Non obſtat motiuũ.ſ.in ꝟrium formatũ.procedit eni q̃n q̃ritur de matrimonio ꝓpter ſuam ꝓfectaz ſignifi cationẽ:quo caſu intelligi debet de cõſũmato:qz tũc hz ſuum perfectũ ſignificatũ vt in iuribus ibi allegatis:ſecus q̃n fit mẽ tio de matrimonio ſeu de marito z vxore ad alium finẽ ut cõ tigit in caſu noſtro:tũc eni verba accipiũtur ꝓprie:qz nõ ſub eſt ratio capiendi illud ſtrictiſſimum ſignificatũ: naz ceſſante rõne illius ſtrictiſſimi ſignificati debet ceſſare illud ſignifica tũ.c.cum ceſſante.de app.cum ſi.at in caſu noſtro nõ fit men tio de marito z vxore ꝓpter ſignificatũ ꝓfectũ matrimoniuz ſz ꝓpter onera matrimonij vt prędixi. Et hec ſufficiãt.

¶ Rico.tudiſco ab.Sicu.Pannor. Conſi. lxxx.

Caſus i effectu cõtingens ſup quo qđ ius poſtulat: q̃rit talis ẽ: Cõdã Angelettus hebreus ꝓuenit cuz magnifico cõi Florẽtie p certa pecuniaꝝ quãtitate annuati dicto cõi Florẽtie ſoluẽda vt poſſit libere ſe ſuoſq; fi lios z heredes famulos factores ac ſocios habere p̃ſtũ z il lũ exercere iterra collis ꝓtyę quinq; annoꝝ. Itẽ q̃ liceret di cto Angeletto ſuos ſocios noiare infra certũ tp̃s i capitul' cõ tẽtũ.demũ ante q̃ ſocios noiaret dict' Angelettus vita finitus ẽ: q̃rit an liceat heredibus dicti Angeletti ſocios noiare cũ ſint infra tẽpus quo liceret dicto Angelo ſi viueret noiare.

Omnipotẽtis dei poſtulato ſufragio ꝓ deceſſione preſẽtis materie duo ſunt principalit nominãda.

Primũ eſt nũ quid per mortem dicti Angeletti ante nominationẽ ſocioꝝ factã dictus cõtractus penitus corruerit: vt hic inde nulla remãſerit obligatio.

¶ Secũdo p̃ſuppoſito q̃ principalis ꝓtractus cũ dicto An geletto initus mãſerit z trãſiuerit i heredes ipſius Angelet ti:an liceat ipſis heredibus ſocios iuxta pacta z capitula cõ uenta nominare z hoc infra tẽpus quo licuiſſet dicto Ange lecto illos nominare.

Uenio iuxta ordinẽ ad Primũ:z videt q̃ per dicti Angele cti mortẽ dictus cõtractus penitus ſit anulatus per l.ſi. C.de cõtraben.emp.z.l.ſi merces.in ꝓin.ff.loca.inquibus.iurib' patet q̃ nec vẽditio nec locatio cõſtat ſi p̃ciuz ſeu merces fuit poſita in arbitrio tertij illo nolente aut non valẽte ſuũ arbi triũ z iuditiũ declarare:quaſi locatio vel venditio ſit fcã ſine mercede ſeu pretio ſine quibus tales ꝓtractus cõſiſtere non poteſt inſti.de empti.z ven.ſ.p̃ciuz. Sed in caſu noſtro mor tuus eſt dictus Angelettus qui debebat ſocios nominare ſi ne quibus ꝓtractus nõ videtur conſiſtere:ergo dictus cõtra ctus prorſus corruit.

¶ Sed his nõ obſtantibus ꝓtrariũ arbitror firmiter dicendũ iure ꝙualere: ¶ Moueor ꝓncipaliter:qz in caſu noſtro ꝓtractus fuit firmus in pſona dicti angeletti qui erat principalis in cõ uitione illa vt clare colligit extenore dictorum capitulorum. ipſe.n.pſe z ſuis heredibus ſe obligauit firmiter ad ſolutio nẽ annuatiz faciendã dicto cõi Florentie:z voluitq; illa capi tula inita cũ factore ſuo ſeruarent pro ſe z ſuis heredibus. Itẽ clarius colligit ex alio capitulo quo cauet q̃ nõ liceret dicto Angeletto ſocios nominare niſi vſq; ad certum tẽpus: z ſic eo nõ nominãte remanebat ꝓtractus validus ꝓ eo dũ taxat z ſuis heredibus. Cũ ergo ꝓtractus habuerit ſua ſub ſtãcialia in perſonã dicti Angelettilicet aliqua accidentalia circũferentia eſſet p dictũ Angelettũ infra certũ tẽpus exp̃i mẽda nõ debet irritari contractus ſi illa accidẽtalia nõ inter ueniãt.i.ſi ſocios nõ nominauerit hoc videt optime inſimil ꝓbari i.l.pe.C.de iſti.z ſubſti.vbi pz q̃ ſi teſtator dixit iſtituo talẽ heredez ſub conditionibus infraſcriptis: poſtea tamen nullaz cõditionez ex p̃ſit ꝓinde valet heredis inſtitutio ac ſi pure fuiſſet facta hoc etiã p illuz tex. fuit generaliter demẽte Bal.in.l.fi.C. comunia de lega. vbi voluit q̃ ſi arbitriuz ap ponit rei ſubſtãciate.i.ꝓfecte puta i acceſſorijs deficiẽte arbi trio nõ expirat id quod principaliter agit ad quod etiã facit l.officio.ff.de ꝓtraben.empt.ſecus ſi apponit rei ſubſtãtian de.i.ꝓtractui faciẽdo quo caſu ꝓcedit ꝓtrariũ.ſ.formatũ:nã ſine p̃cio nõ poteſt dici emptio nec locatio vt in iuribus p̃al merito ꝓmortẽ illius qui habebat arbitraria ſubſtãcialia cõ tractus expirat ꝓtractus.qz hoc caſu a pſona arbitrãte nõ re cedit.l.ſiquis arbitratu.ff.de ver.ob.ſed i cãu.nſo ſecus eſt: qz ſocij nõ erãt de ſubſtãtia illius ꝓtractus cuz dictus Ange lettus ſe principaliter obligaſſet z ſociorum nominatio fuit poſita in optione ſua: vnde viuẽs potuiſſet aliqẽ noiare ꝑtu in ſuo roboze ꝓmanẽte: vt clare colligitur ex dictis capitulis.

Concludo ergo quo ad primũ q̃ contractus ille remãſit va lidus z tranſiuit in heredes Angeletti cuz p ſe z ſuis heredi bus conueniſſet. ¶ Item etiã fuiſſet ſi exp̃reſſe feciſſet de he redibus mẽtionẽ:qz regulariter oĩs contractus tranſit in he redem actiue z paſſiue licet de eis nõ fuerit cautũ vt in.l.vete ris.C.de ꝓtraben.z cõmitt.ſti.z.l.ſi pactũ.ff.de ꝓba cũ ſi.

¶ Circa ſecundũ magis dubitabile an poteſtas nominandi ſocios tranſiuit in heredes dicti Angeletti ex quo cõtractus principalis in eos tranſit. Videtur primo q̃ nõ qz cuz illa no minatio depẽderet a iudicio z volũtate dicti Angeleti nõ po teſt trãſire in heredẽ:quia heres non põt interpretari volũta tem z iudiciuz defuncti vt no.glo.in.l.idez pomponius ſi fru mentum.ff.de rei ven.z in.l.inter ſtipulãtem.§.i.ff.ꝺ ver.ob. Probatur ratione nã iudiciũ heredis nõ eſt defuncti cũ ſit magna inter omnes dria.l.ſi non ſortẽ.§.libertus.ff.de condi.inde.z.l.inter artifices.ff.deſolu. Hinc eſt q̃ communiter dicunt.doc.q̃ vbicũq; aliquid inheret mere perſone ꝓtrahẽ tis illud nõ tranſit inheredẽ vt no' Bar.in.l.eadez.ff.de ver bo.ob.z in.l.ſi deceſſerit.ff.qui ſatisda.cog.pbat' in.l.vna.§. ne aũt.C.de ca.tol.

¶ Sed cõtrariã ſniam arbitror in caſu noſtro de iure verio rem: Moueor principl'r p.l.veteris.C.de cõtrahẽ.z cõmitſti.vbi datur regula q̃ omnis pactio ſiue cõſiſtat in dãdo ſiue in faciẽdo ſiue ſit mixta trãſit in heredẽ ne iudiciũ defuncti p varias ſimultates corruat:z eſt de mente illius tex.q̃ omne id quod commode poteſt adimpleri per heredem ſicut per defunctuz tranſit in heredẽ ſicut ex quo cõtract' z facultas exercendi p̃ſtum tranſit in heredẽ vt ſupra dictum eſt preſup poſita validitate ꝓtractus:ergo z poteſtas cõtrahẽdi ſocie tatem.z per cõſequẽs ſocios nominãdi.nõ.n.apparet quare hoc debeat magis cõuenire dicto Angeletto ꝺfuncto q̃ ſuo heredi:pro hoc facit theorica Bar:in.l.ſiquis arbitratu.ff. de verbo.obli.in illa queſtione an compromiſſum factũ tãq̃ in arbitrum tranſeat in heredem cum alias factum tanq̃ in arbitrum non tranſiret vt in.c.ſi.de arbi.z in.l.diem proferre.§.i.ff.eo. Et concludit q̃ aut aſſumitur arbitrator ſuper ꝑtu celebrãdo z non trãſit ſicut dicit in arbitrio aut aſſumitur ſuper iam celebrato puta ſuper acceſſorijs:z tunc ſicut cõtractus ipſe trãſit in heredẽ ita z ipſum cõpromiſſuz rõne ac ceſſorij ar.in.l.fundi venditor.ff.de contraben.emp.z.in.c. ſi ſuper gratia.de offi.dele.li.vi. Ita dicẽdum in ſimili q̃ cuz nominatio ſocioꝝ veniat acceſſorie ad contractũ p̃ncipalez qui tranſit in heredẽ debet z ipſa noinatio trãſire quod vi detur exp̃reſſe de mente Bal.poſt Butri.in.d.l.fi.C.cõmu nia dele.vbi volũt q̃ ex quo ꝓtractus nõ corruit deficiẽte ar bitrio:qz arbitrium ꝟſatur circa accidẽtalia põt ſuppleri qđ ipſi ꝓtractui deeſt. ¶ Preterea ad hãc ſniaz adduco theoricã Bar.in.l.ſiquis a filio.§.fi.ff.de lega.i.vbi aperte limitat illaz regulam vulgatã:q̃ heres non põt interpretari voluntatez z iudicium

ꝛ iudicium defuncti vt habeat locuꝫ quãdo ex illa interpꝛeta
tione reus venit cõdemnãdus seu posset damnum pati vel
tolleret alteri defensio quibus casibus dicit ꝓcedere ꝓria. se
cus aũt vbi ex illa declaratiõe nemo venit condẽnandus vel
dãnificandus lꝫ forte posset ꝓ interpꝛetationẽ restringi lucrũ
vt optime ꝓbat i dicta l. sicꝫs a filio. vbi apte colligit q̃ si de/
functus legauit alicui Sticho seruũ: ñ apparet ꝺ quo Sti
cho senserit cũ plures haberet seruos eiusdẽ nomis: declara
tio ptinet ad heredẽ: qui declarando põt restringere lucrum
legatarij. qꝫ forte testatoꝛ sensit de meliori ꝛ heres poterit eli
gere mediocrẽ seu viliorem. Si ergo heres declarat volunta
tẽ defuncti vbi potest alter aliquale interesse ꝑtendere: puta
circa mai' lucrũ: ergo forti' ꝺz in casu nostro heres dicti ange
letti posse declarare socios suos cũ nullũ interesse possit iter
voluntatez defuncti ꝛ heredis cõitas Florentie pretendere.
Ad idẽ facit optime. l. fi. C. cõia dele. pal. vbi si testoꝛ legauit
alicui vnũ seruũ ꝛ dedit optionem tertio si ille nõ vult aut nõ
põt qꝫ mortuus est eligere deuoluit' potestas eligẽdi ad ipm
legatariũ de cuius cõmodo ꝓncipaliter agit': ita dicamus in
ꝓposito q̃ si defunctus Angelettus nõ valet socios nomia/
re. ꝺz potestas ꝓbendi societatẽ ꝛ socios nominãdi transire
in heredẽ ad quẽ trãsit dictus ꝓctus ꝓncipalis ꝛ ipsius co
moditas. nec debet ꝗs admitti ad ꝓdicẽdũ qꝺ sibi nõ ꝓdest
ꝛ alteri nocere itẽdit. l. i. §. deniq;. ff. de aqua plu. ar. ꝛ heres
ꝛ defunctus censentur eadem ꝑsona in auc. de iure reiu. qꝺ pre
fata abbis: marie cũ filius est heres. l. fi. C. de ipu. ꝛ alijs sub.
ꝛ. xxxv. q. iij. §. hac aucte. nec ob. si dicat' q̃ saltim ꝺz adiri bo
nus vir. i. iudex vt socios declararet: ñ aũt ꝺz heres declare vt
dicta l. officio. ff. de ꝓben. emp. ꝛ l. domuꝫ eo. ti. qꝫ dico illud
procedere quãdo quis arbitraret' ad cõmodum ꝓpꝛium ꝛ
in alterius ꝓiudiciũ: qꝺ in casu nostro cessat: cũ quia nõ agit'
deꝓiudicio cõmunitatis Florentie: tum quia i casu nostro
nõ tertius sed ipe Angelettus habebat nominare vnde sicut
defunctus poterat nolare: ꝛ ita ꝛ ipse heres debet posse. Ab
surdum eni. esset dicere q̃ iudex deberet nominare socios cũ
socij eliguntur ex spontanea voluntate adeo q̃ nemo po/
test suis heredibus imponere vt certos socios habebant. l. ne
mo potest. ꝛ l. adeo. ꝛ l. cum duobus. §. idẽ respondit. ff. de. ꝓ
socio. Et hec sufficiant.

¶ Nico. Abbas Sicu. pan. Consi. lxxxi:

Quæ themate mihi narato tria in effectu dubia venũt
descurrenda ad daram facti decisionem. ¶ Primũ
nunquid dictus ser. Stephanus debuerit seu po/
tuerit sepeliri in loco sacro cum diceretur fenerato: per pu/
blicam famam: ac etiam de senore ꝓbari potest per testes q̃
bus fuit seneratum.

¶ Secundum ꝓesuppositio q̃ non debuerit in loco sacro se
peliri: an debeat nunc exhumari: ꝛ de loco sacro ꝓcul abijci si
ꝓbari potest eum fuisse vsurarium in vita modo predicto.

¶ Tertiuꝫ dubiũ ad cuius instantiam seu accusationem vel
ꝓcessum poterit ista exhumatio fieri.

Esu xpi saluatoꝛis ꝓesidio ꝓius deuote inuocato
Videt' primo q̃ dictus ꝑ Stephanus licite potue/
rit in sacro sepelliri: qꝛ iura excludũt ab ecclesiastica
sepultura manifestos vsurarios dũtaxat vt in. c. qꝛ in oibus.
de vsur. ꝛ cle. cos. de sepul. ꝑ Stephanus nõ ꝓbatur q̃ fue
rit manifestus vsurarius siue capiamus manifestum ꝓ noto
rio siue in sua ꝓpꝛia spetie ꝓut differt a notorio. naz iste non
potest ꝓbari vsurarius nisi ꝑ famã que nõ inducit notorium
nec manifestũ vt plene no. i. c. nostra. de coba. cle. ꝛ mu. ꝛ i. c.
cũ in dioceſi. de vsur. vbi expꝛesse patet q̃ sola fama ñ sufficit
vt ꝗs dicat' manifestus vsurarius. ad idẽ quod no. Bar. i. l.
de minoꝛe. §. tozmẽta. ff. dequestio. nec testes quibus dicitur
fuisse feneratũ ꝓbat illũ vsurariũ ꝑtertiz manifestũ: tuz qꝛ in
ꝓpꝛio facto deponũt: ergo nõ debet eis dari fides. qꝛ licet cõ
tra se ꝗs possit testificari: ꝑse tamẽ minime. xxxij. q. ij. i ꝓi. ꝛ in
l. nullus. ff. de testi. ſi. iiij. q. iij. nullus. tũ qꝛ sũt singulares in
dictis eoꝝ cũ ꝛ quilibet deponat sibi fuisse feneratũ. singula
res aũt testes nõ ꝓbat vt in. c. cũ dilecti. de elec. ꝛ in. c. taz litte
ris. de testi. cũ ſi. ꝛ ꝑtertiz ñ ꝓbat qualitatez manifesti cũ ipsis
singulariter adhibitis fenus fuerit exercitũ. manifestuz. n. re
sultat ex actibus palã ꝛ publice gestis vt in. c. i. de postu. ꝓla.
ꝛ no. in dicto. c. nostra.

¶ Sed his nõ obstantibus ꝓtrariaz ſniaz dico de iure mero
ꝓualere. Et ꝓmo de hoc arbitroꝛ esse casũ expꝛessũ i dicto. c.
cũ in dioceſi. de vsur. vbi clare liquet: q̃ fama cũ alijs ad mi
niculis sufficiũt ad ꝓbandũ quẽ vsurariũ manifestũ vt ex du
dat' ab ecclesiastica sepultura. ꝛ idẽ ibi glo. ꝛ Jo. an. satis sẽtit
in glo. sua in. ca. i. de vsura. li. vi. in verbo manifestos. in fine
sequit' Ange. de pus. in quandam sua disputõe: que incipit:
Astẽsis miles. ꝛ Fre. de Senis ꝙsilio. lxij. vbi dicit solã famã
sufficere cũ quibus dã admiculis cũ agit' ꝛ vsurarius arcea
tura sepultura ecclesiastica ꝛ vt rẽonat' a cõione altaris ꝛ vt
nõ recipiant' ab eo oblationes: ꝛ sic quo ad penas ꝓẽptas in
ꝙsilio generali: de quo in. c. qꝛ in oibus. de vsur. Ad illud eniz
ꝙsiliũ se refert tex. in. d. c. cũ in dioceſi. Sed in cãu nõ ꝙcurrit
ꝓmo fama publica vt ꝓsupponit' in fcõ. Jtẽ dcm̃ multoꝝm
testũ quibus fuit feneratũ qui negari nõ potest quid faciãt
in casu nr̃o ad miniculã cũ nõ agat' de ipsoꝝ ꝓmodo sed so
lũ de pena spirituali vnde sic deponũt legatarij ꝓ validitate
testi cũ ꝓncipaliter ñ agit' ꝺ eoꝝ ꝓmodo lꝫ secũdario redũdet ad
eoꝝ cõmodũ vt isti. ꝺ testa. §. legatarij. faĉ. l. durãtib'. C. eo. ꝛ
qꝺ no. i. c. i. ꝺ testi. ꝛ doc. i. c. isup. eo. ti. ita forti' potuerũt isti ꝺ
ponere ad ꝓbãda illũ vsurariũ ꝑsertiz cũ solũ nũc agat' ad pe
nã spiritualẽ nec agit' ꝓncipaliter vt secũdario de eoꝝ cõmodo:
quinimo voluit dictus Ange. de pu. in dcã disputatione q̃
vbi solũ agit' ad ꝓbandũ quẽ manifestũ vsurariũ: testes qui
bus fuit feneratũ plene ꝓbẽt ex quo nõ agit' de eoꝝ ꝙmodo
ꝓncipaliter: ꝛ sic nõ deponũt in facto ꝓpꝛio: nec ob. q̃ sint sin
gulares: qꝛ nõ possũt dici singulares cum agit' de ꝓbãdo ali
quo vniuersali hñte i se plura particularia si testes singulari
ter deponũt de actib' particularibus: sicut ni simili dicit glo. sin
gls in. l. ob. carmẽ. ff. de testi. q̃ dicit q̃ cũ ꝓbanda ẽ possessio
dioturna. non ob. si vnus testis dicit de vno tempoꝛe ꝛ alius
de alio: qꝛ ex dictis eoꝝ resultat totum de quo queritꝫ. ꝛ fa/
cit quod in simili no. Jnno. in. c. qualiter ꝛ quãdo. ij. de accu.
ꝛ quicqd sit de dicto Ange. an plene ꝓbẽt isti testes: qꝛ nũc
disputare non intẽdo: illud tamẽ verissimũ ꝛ absolutũ est q̃
saltem adminiculãtur plurimũ: ergo cum fama publica ple/
ne ꝓbãt illum ꝑ Stephanũ fuisse manifestũ vsurarũ saltez
quo ad penas spales ꝓdictas: cũ agatur de modico ꝓiudi/
cio ꝛ expedit aliabus ipsoꝝ vsurarioꝝ ꝛ aliozũ vt facilius
arceantur. Preterea q̃ dictus ꝑ Stephanus fuerit manife/
stus vsurarius ꝓbat' expꝛesse ꝙ autoritatẽ Bar. in. l. ij. ff. de
fur. ꝛ Ange. i dicta disputatione Astẽsis miles dicit. n. Bar.
quem sequit' Ange. q̃ eo ipso efficit' vsurarius manifestus
q̃ indifferẽter quis in camera sua mutuat sub vsuris omnib'
postulãtib' lꝫ nullũ erexerit altare ad fenerãdũ. ꝛ ꝙ ꝑ. l. palã.
ff. de ritu nup. ubi ꝙz q̃ mulier palãꝺz questũ facere lꝫ i publi
co se nõ ꝓstituerit sed in domo sua vel alterius cuilibet indif
ferẽter postulãti: ꝛ q̃ plus ẽ sufficit ſz eos hec ꝓbatio ad red
dendũ testamẽtũ nullũ absqꝫ alia cõfessiõe ꝛ publicatiõe per
ẽpm fienda. q̃ aũt mutuauerit omnibus indifferẽter venien
tibus ꝛ postulãtibus poterit ꝓbari ꝑ illos quibus fuit fene
ratum secundũ Ange. ¶ Preterea ꝛ tertio q̃ dictus ꝑ Ste
phanus fuerit publicus vsurarius facit aucturitas Bal. in/
l. i. C. de. sa. san. eccl. dicens euz esse intelligendũ manifestum
vsuraruz de quo est cõis opi. q̃ sit manifestus vsurari' dum
modo ꝑ duos aut tres ꝓbetur q̃ fuerit vsurarius ꝛ recte lo
quitur. nam ex his resultat ꝓpꝛie manifestũ in spẽ sua quod
iura contra vsurarios requirũt. non. n. iura requirũt factuz
notozium sed manifestũ nec subest causa imꝓpꝛiandi seu
restringendi illud verbũ cum fuerit in fauoꝛem vsurarioꝝ:
quod non est dicendum. verba. n. sunt in ꝓpꝛio significatu in
telligẽda ex quo nõ constat de contraria intentiõe vt in. c. fi.
de ver. sig. ꝛ in. l. non aliter. ff. de leg. iij. Ex qubus oĩbus a/
ptẽ cõcluditur q̃ ꝑ dictas ꝓbões dictus ꝑ Stephanus debu
it dici manifestus vsurarius: ꝛ per consequẽs non debuit se/
peliri in sepulturã ecclesiasticã vt in iuribus ꝓaleg.

¶ Ex his infertur ad Scõm dubium nunq̃d debeat nũc in
de exhumari factis predictis ꝓ bõnibus. Videt' primo q'ñ
quia post mortem non põt quis regulariter accusari nisi sal/
tem crimẽ defuncti fuerit cuidẽs ita q̃ nulla alia exigat' pro
bõ vt no. glo. ꝛ clarius post eã Archi. lxxxviij. di. c. fi. facit qꝺ
no. xxiij. q. ij. in fuam. Crimia enim morte extinguũt' ꝛ reli
cti sũt defuncti dei iudicio. di. quoꝝdã. ꝛ. xxxij. di. erubescãt.
cum si. ¶ Preterea corpus istius ꝑ stephani fuit sequestratũ
ob hanc causam feneraticiaz ꝑ episcopũ loci: ꝛ demũ fuit fa
cta per eundem relaratio: ergo non debet amplius de hoc di
scuti: tum' quia de facto vnius hoĩs sepius querẽdum nõ est
vt in. l. lꝫ. ff. nau. cau. sta. ꝛ no. in. c. de his. de accu. uim q̃ ẽps
relaxando interdictũ videt' fuisse inter locut'. q̃ iste non fue
rat vsurarius: ꝛ sic transiuit per lapsuz decendũ in rem iudi
catã vt in de. sicut. de app. facit. c. cum dilecti. de elec. cum si.

Sed quãꝯ dicta videant obstare tñ in ꝓriũ se habet veritas. Et ꝓmo vñ ter. in. d. c. cuz in dioceſi. de vſu. vbi habet qꝫ eps pôt exercere penas laterañ. cõcilij ꝯ vſurarios de q/bus ꝓstat ꝙ famã z alia argumẽta. Et iter ceteras penas laterañ. cõcilij est vt nõ admittant ad eccleſiasticã ſepulturã vt in. d. c. qz in oibus. ſz ꝯ dictũ ꝙ Stephanũ erat publica fama. Jtẽ alia plurima argumẽta vt pz ꝙ dicta illoꝝ q̃bus fuerat feneratũ ſeu alia: ergo nõ debuit ſepeliri i eccleſiaſtica ſepultura. Preterea cuidẽ est de quo cõſtat ꝙ cõiecturas vt in. l. ſz iperatoꝛ. ff. de leg. i. facit. c. ad noſtram de emp. z ven. ſed ꝯ dictũ ꝙ Stephanũ erãt pdicte vrgentes cõiecture: ergo ſatis peccatũ ſuũ erat cuidẽs pñt ergo ꝓbationes recipi de pdictis nõ ad publicãdũ nũc peccatũ: ſz ad faciendũ fidẽ qꝫ peccatũ erat tunc manifeſtũ z ꝙ ꝓñs qꝫ nõ debuit ſepeliri i cimiterio. Preterea decedens in peccato mortali nõ ꝺz habere ſepulturã eccleſiaſticã. in. c. fi. iũcta glo. lxxxviij. di. idez no. glo. i. c. ex pte de ſepul. z in. c. ij. z. c. cũ ad moneſteriũ de ſta. reg. z in. c. q̃ſi oibus de vſu. Jſte aũt ꝙ Stephan' deceſſet i peccato mortali ex quo nõ mãdauit vſuras reſtitui. ergo nõ debuit ſepeliri i cimiterio eccleſiaſtico z ſi de facto ſepultus fuit ꝺz ide exhumari ſi pñt ſua oſſa diſcerni ab oſſibus fidelũ vt i. c. ſacris de ſepul. z i vſurario de facto ſepulto qꝫ debeat exhumari tenet glo. in cle. eos. de ſepul. in ꝟbo eis a q̃bus. z idẽ ibi Pau. z Jo. de lig. Nõ obſtãt ꝓria: qz ꝓcedũt in peccato occulto. ſed iſtud nõ pôt dici occultũ ſed manifeſtũ ex quo ꝯ illũ degenerabat publica fama cũ alijs argumentis facit. c. tua z qꝺ ibi no. de coha. cle. z mu. Nõ ob. ſcõm qz eps illaz relaxationẽ fecit ſine cauſe cognitione z ad pces amicoꝝ filij dicti ꝙ Stephani. Jtẽ factũ extraiudiciale nõ tranſit in rẽ iudicatã vt in. c. cõcertatione de app. li. vi. maxime qñ fit ſine cauſe cognitiõe vt no. glo. z Jnno. in. c. ex pte ꝓmo. de. ꝟ. ſig. z qꝺ male factũ est pôt ille idẽ q̃ fecit corrigere ex quo nõ poterat in illo facto diſpenſare iuxta theoricã Hoſti. in. c. diuerſis fallaciſs. de cleri. cõiu. facit. c. qualit z qñ. ꝓmo de accuſa. z. c. noſti. de elec. maxie qñ hoc facit pubica auctoꝛitate ſicut eps in caſu noſtro iuxta no. in. c. ſiq̃s pbyteroꝝ. de re ecc. nõ alie. nõ. enim poterat eps diſpenſare ꝯ cõcilium de quo. in. d. c. qz in omnibus. ar. cle. ne romanam. de elec. z per ter. iunta glo. in. c. dilectus. i. de preben. z. ca. dilecto. eo. ti. in quibus patet qꝫ regulariter etiã legatus cardinalis nõ potest diſpenſare ꝯ cõcilium. Et hoc de ſecundo.

¶ Quo ad Tertium z vltimuz breuiter dico epiſcopũ poſſe ex officio ſuo facta ſibi fide de fama z aliis argumẽtis facere exhumari per ter. exõſſuz i. d. c. cũ in dioceſi. Jtẽ puto qꝫ q̃libet bon' xpianus poterit hoc denũtiare epõ z petere vt debeat exhumari cũ cuiuſlibz bõi xpiani iterſit vt ſacra deuotiſſime tractent: z vt alij hoc terrore paueſacti deſiſtãt ab hoc nefandiſſimo crimĩe ar. i. c. fi. q̃ ma. accu. po. z i. c. ꝓterea. ij. z c. cũ i dioceſi. deſpõ. z. ij. q. i. ſi peccauerit. Preterea ius publicũ ꝓſiſtit in ſacris. i. di. ius publicũ. Vltimo etiã dico qꝫ q̃ꝫ q̃ꝫ dictus ꝙ Stephanus nõ mãdauerit vſuras reſtitui: nihilominus poſſũt heredes ſui ꝓpelli vt reſtituant vſuras ꝙ defũctũ extorſas. ſicut. n. ipſe obligabat ad reſtituendũz de vſu. ptotũ ita z heres q̃ ſuccedendũ in locũ defũti ſiue ſit filius ſiue extraneus vt est ter. aptus i. c. tua de vſu. maxime hoc ꝓcedit tenẽdo qꝫ vſure repetant ꝙ cõditionez in debiti qꝺ tenet glo. in. c. ſi. epm. xvi q. vi. z in. c. michael de vſu. Et hec ſufficiant.

¶ Mic. Abb. Si. Pan. Con lxxxij

¶ Omnipotẽtis dei poſtulato ſuffragio illud de iure queritur an heres quõdam Angeletti ebrei pſtatoris teneat ad emẽdã dãni ſiq̃d ꝓtingit ireb' apꝺ eũ pignoratis z hoc tã inſpectis capitulis z pactis innitis inter dictũ angelettũ z comũe ſenaꝝ qꝫ iuris cõis cẽſura z pfecto ex capitulis z pactis antedictis nõ poteſt ſuper hoc aliqua deciſio ſũmi cũ ſup hoc articulo minime diſponãt: recurrẽdum est ergo ad iuris comunis diſpoſitione cui etiã iudei ſubijciunt vt i. l. iudei. z. l. ſiqua. C. de iudeis. de iure ꝟo cõi indubitati iuris est creditorez nõ teneri ſiue pignus pditũ ſit ſiue deteriozatũ niſi de dolo lata z leui culpa: de leuiſſima aũt ſeu de caſu fortuito nõ teneꝯ creditor vt ꝓbatur in. l. ij. z. l. que fortuitis z. l. ſi creditoꝛ z. l. ſi nulla z. l. creditoꝛ. C. de pignoꝛa. acti. z in. l. ſi ſeruos. ff. e. z iſti. quib' mo. recõtrahit' obli. ¶. fi. z i. l. ꝯctus. ff. de regu. iu. cũ multis alijs ſi. Si ergo ex dolo z lata culpa ſeu leui ipſius creditoris pignus est pditum vel deteriozatũ teneꝯ ipſe creditoꝛi debitoꝛi ad intereſſe vt iuribus legitur z notatur: ſecus ſi perit vel deteriozatus est pignus caſu furtuito vel leuiſſima culpa: nõ aũt teneꝯ creditoꝛ de leuiſſima culpa ꝙtractus iſte ſit gratia vtriuſqz: ſ. creditoris z debitoris vt legit' z notat' in. d. ¶. fi. inſti. q̃ mo. re. ꝯ. ob. z i. d. l. ꝯctus. Sed circa pdicta poteſt ꝓncipaliter dubitari ꝺ duob' Primo cui icũbat on' ꝓbãdi an pign' pierit vel fuerit deterioꝛatũ cũ culpa vel ſine Secundo qz ſupradictũ est creditoꝛẽ ñ tenere de leuiſſima culpa ſed de leui vel lata Videdũ est q̃ dicatur leuiſſima culpa que leuis z lata. Circa primũ cui. ſ. incunbat onus ꝓbandi opiniones ſũt vt plene notat' ꝙ. glo. z doc. i. l. ſi creditoꝛ. C. de pigno. actio. z i. l. ſiquis ex argẽtarijs. ¶. pe. ff. de ede. Et nõ inſiſtẽdo in opin. ꝓriis cõis z ꝟa ſententia est qꝫ ammiſſio ſeu pditio ſemꝙ debet ꝓbari ꝙ ipm creditoꝛem qui caſum allegat. ſed qꝫ ſine culpa ſua perdiderit fienda est hec diſtinctio: Quidam ſunt caſus qui de facili non ꝓtingũt ſine culpa vt furtuz vel in cẽdium z in iſtis debet creditoꝛ probare qꝫ ſine culpa ſua pdiderit. Quidam ſunt caſus ꝟiſimiliter ſeparati a culpa vt puta in curſus hoſtiũ z tũc ſatis est ꝓbare caſuz cũ per illuz ꝟiſimiliter excludat' culpa ita ꝓcordãdo oppi. cõtrarias dixit Bar. z bene in. d. l. ſi creditoꝛ Qualiter autem ꝓbetur caſus: dicendum est qꝫ quidaz ſunt caſus multuz manifeſti vt ruina incendiũ vis hoꝛtũ z ſimiles z iſti ꝓbetur manifeſte Quidam ſunt caſus fortuiti clam deſtini z occulti vt furtum z tunc ꝓbõ fit ꝙ coniecturas vt qꝫ hoſtium reperitur ruptuz z famulus aufugit z ſimilia ar. in. l. non omnes. ¶. a babaris. ff. de re milita. ita cõclud. Bar. z bñ i. d. l. ſiquis ex argẽtarijs. z fuit demẽte doctoꝝ in dicta l. ſi creditoꝛ z eandem diſtiter. puto fore fienduz qñ contingit damnum in rebus pignoꝛatis: ꝺz. n. creditoꝛ ꝓbare apte vel ꝓeſumptiue qꝫ ſine culpa ſua ſaltẽ leui contingerit deterioꝛatio Ad predicta addo vnum nõ. modũ ꝓbãdi deterioꝛationẽ q̃ elicit' ex ter. z. ibi no. ꝙ. Bar. i. l. iij. C. de muri. legal. li. xi. ſ. vt ſufficiat ꝓbare qꝫ in tanto tempoꝛe debẽt poſſe eſſe corrupte tot ex illis ſupellectilibus vel de illis rebus ar. in. l. ſi. ff. de alu. pu. pſt. nam multe res ſunt que ſolo tractu tpis ſolẽt deteriorari quãtũcunqz diligẽter cuſtodiẽt' vt foderature z ſimilia. Circa fin. l. que ſit lata leuis z leuiſſima culpa lz multa ſcribant' vt no. in. l. quod nerua. ff. de po. tñ ſequẽdo ibi Bar. cuius dicta cõiter approbat' dicendũ qꝫ lata culpa est deuiatio circunſpecta ab ea diligentia quod cõiter hñt homines qui ſunt eiuſdẽ conditiõis z pfeſſionis leuis vero culpa est deuiatio incircunſpecta ab ea diligẽtia quã adhibẽt hois diligẽtes qui ſunt eiuſdẽ conditiõis z pfeſionis: leuiſſima vero culpa est deuiatio in circunſpecta ab ea diligẽtia quaz hñt homines diligẽtes z diligentiſſimi eiuſdẽ cõditiõis z pfeſſionis que omnia ſunt declarãda vt plene no. in. d. l. quod nerua ad ꝓpoſitum tamẽ breuiter dicẽduz ſatis eſſe creditoris ꝑ ſtatoris qꝫ habuerit i rebus pignoꝛatis illaz diligẽtiam quã ſolent adhibere hoies diligẽtes eiuſdẽ conditiõis z pfeſſionis non aũt teneꝯ ſi non adhibuit eam diligẽtiam quã ſolẽt adhibeꝯ homines diligẽtiſſimi eiuſdẽ conditiõis z pfeſſiõis z hec ſufficiant.

¶ Nico. Abb. Pan. Con lxxxiij

Diſponente Statuto terre Collis: qꝫ quilibz tranſiẽs per territoriũ dicte terre cum animalibus ſeu alijs rebus de quibus debeat ſolui gabella teneat' ibi certuz q̃d noie gabelle ſeu vectigalis ſoluere z gabellã fraudãs incidit in certam penã eodem ſtatuto cõprẽſa. ¶ Accidit nouiſſimis dieb' qꝺ quidã foꝛenſis cũ certis porcis tranſitũ habuit per viam z cõe territoriũ dicte terre Collis z ſci. Gemiani z tandem diuertit ad territoꝛium ſancti Geminiani z ibidem ſoluit gabellam allegat' nec per hoies terre Collis qꝫ dictus foꝛenſis eoꝝ gabellam fraudauit qz tranſiunt ꝙ illam viã publicam que erat de territoꝛio dicte terre ſancti Geminiani z nullam ibi ſoluit gabellã Replicatur per dictũ foꝛẽſem qꝫ non tenebatur ibi ſoluere gabellã ex quo nõ declinauit ad ꝓprium z ſingularẽ territoriũ ipſoꝝ ſz tranſiuit dũtaxat ꝙ illam viam publicã que est de territoꝛio vtriuſqz terre. ſ. Collis z ſancti Geminiani queritur q̃d iuris.

Saluatoris Jeſu xpi. poſtulato ſuffragio videtur ꝑ qꝫ vectigal ſeu gabellã tenebatur foꝛẽſis predictus ſoluere in dicta terra Collis quoniã diſponit dicte terre ſtatutum iam antiquũ vt tranſiens ꝙ territoꝛium dicte terre teneatur ſoluere gabellam de rebus inuectis: ſz territoriũ cõe pôt dici ꝓprium vt in. l. ſerui electione. ¶. primo. ff. de lega. ꝓmo. facit. l. ſi dom'. ¶. fi. ff. e. ti. ergo tenebatur tranſiẽs per territoꝛium cõmune ſoluere. ¶ Sed biis minime obſtãtibus diuerſam ſniam arbitroꝛ oino veriozem moueoꝛ ad hãc ſniam ex duplici capite. Primo ex defectu voluntatis: volũtntis aũt

voluntatis aũt defectus colligit ex verbis statuti per q̃ alio nõ appente colligit volũtas disponẽtiuz vt.i.l.non aliter.ff. de leg.iij.z.l.labeo de suppel.le.z.c.fi.verbo.si gni.cũ fi. Cũ. eni verba statuti disponãt de trãseũte seu itrãte territoriũ ter re Collis z nil dicit deterritorio cũ alia terra cõmuni:euidẽ ter colligit q̃ voluerũt disponere de gabella soluẽda i ꝓprio territorio z nõ i cõmuni.cõsequentia dilucide ꝓbatur ex eo q̃ illud qd̃ ẽ cõmune nõ potest dici meũ ꝓprie sumpto vocabulo q̃ illa verba statuti territoriũ terre Collis cõprehẽdũt territoriuz ꝓpriam dicte terre Collis q̃ ille genetiuus terre Collis denotat dominiũ sicut hoc ꝓnomẽ meum z tuum vt no.i.c.i.de post.pla.z in.l.quintus.ff.de ãnu. z arg.le.id aũt qd̃ est cõmune dicit meũ nõ ꝓprie vt dixi:sed ꝓ fictionez vt no.glo.in.l.id qd̃ nostrũ.ff.de regu.iur.z Bart.in.l.ser.el.i fi.ꝑalle.videt ter.in.l.illud.ff.derit.nup.z. xij.q.i. si ergo.lz glo.aliud senserit z minus bene:quia debet intelligi sm predicta z vt no.Bar.in.d.l.ser.cle.z facit ꝓ hoc ter.bonus i.l. pupillus in fi.ff.de verbo.sig.vbi dicit q̃ verbum suuz ẽ ambiguũ.i.dubiũ q̃ põt referri ad totuz z ad partẽ z ideo consulit ibi iurisc̃onsultus q̃ is qui iurat suũ non esse adũciat i iramento:nec sibi cõmune esse:quasi in illo iuramẽto nõ veniret cõmune:cũ in iuramento debeat fieri stricta interpretatio ne q̃s incidant in periurium vt no.i.c.pe.de iur.in. ergo idem z fortius dicẽdum in casu nostro qui est odiosus tanq̃ ꝑius.z alteri ꝓiudicialis vt in regu.bodia z reg.in penis de reg.iu.li.vi.z.l.si presens z.l.interpretatiõe.ff.de penis z sm p̃dictã itelligenda est etiã glo.in.c.ꝓserti de ꝓben.li.vi.sz i statutis marie obuiantibus a iure cõmuni sicut sunt ista de uectigalibus soluẽdis iuxta id qd̃ legit z no.in.l.vectigalia.ff. de vectiga.z.c.sup quibusdã de verbo.signi.nõ habet locuz sensus impropriꝰ z fictus sed verba debẽt intelligi ꝓprie z stricte vt in.l.si quãdo.C.de inoffi.te z.l.iij.§.hec aũt verba ff.de nego.ge.z.c.in nostra deimunitis ꝓ Bar.in.l.oẽs populi.ff.de instr.z iu.Jo.an.in regu.ꝓpossessoꝛe.de regu.iur.li. vi.in mercu.ergo dictũ statutũ nõ dz trahi ad territoriuz qd̃ ẽ cõmune terre Collis z sancti.gemi. vel alterri cuiũcunq; z ꝓ q̃ñs defecit iboc casu volũtas statuẽtiũ ergo cessare debet statutũ dsentẽ.exco.c.quobis. Scdo.ꝓbat p̃missa ꝓclusio ex potestatis defectu:ex q̃ eniz territoriũ ẽ cõe nõ posset terra collis ẽt si vellz ꝑponere onus vectigalis soluẽdi sine ꝓsensu terre sancti gemi.qz vbi vnus ex dñs vult disponere d̃ toto ad vsuz nõ destinatũ nõ põt vnde nõ valet q̃quid agit donec alius dñs cõsensuz suũ pstiterit vt ꝓbat in.l.ꝙ fundũ.ff.de ser.ru. p̃di.no.in.l.sabinus.ff.cõi di.z in regula in re cõi.de reg. iuli.vi.no.Bar.i.d.l.fui electõe.speciale eni est in fisco vt rõne ptis possit disponere de toto vt legit z no.in.l.i.C.de alie rum fi.cuz ꝓpria.z.in.l.ij.C.de communi rebus alie.sed vis publica nõ est destinata ad vectigal percipiẽduz imo de in re cõmuni nullus citra p̃cipẽ põt imponere vectigalia.etiaz iterritorio ꝓprio vt.d.super quibusdam.z.l.vectigalia. ꝑal. ergo nõ potuisset nec etiam hodie posset terra Collis seu cõmune ipsius ꝑponere vectigalia etiam in territorio ꝓprio vt in dicto.c.super quibusdaz.z.l.vectigalia.prealle. Ergo non potuisset nec etiã hodie terra Collis seu comune ipsius in ponere sine ꝓsensu terre sancti Germaniani aliquid onus gabelle in territorio cõmuni. Ad ꝓrariuz in principio formatuz dicenduz q̃ ꝓcedit in legatis in quibus largioꝛ fit iterꝑtatio vt in.l.intestatio.ff.de regu.iu.z in.c.cuz dilecti.de dona. Et qz predicta satis de iure clara sũt:ãplius nõ insisto.

Hic.Abb.Sic ꝑdan. Con. lxxxiiij.

Casus super quo ꝓsilium de iure querit sic in effectu ꝓponitur ad petitionẽ cuiusdã Mini de tholomeis ꝓcuratoris matri sue iudex senẽsis i actione personali mota seu ꝓposita ꝓtra dominũ Guidonẽ senẽsem ob ipsius Guidonis ꝓtumaciã pretẽsez induxit dictũ Minum ꝓcuratoꝛio noie in possessionẽ ex primo decreto quorundaz bonoꝝ dicti domini Guidonis: deniq; post interpositionem primi z ante dispositionem secundi: dictus dominus Guido fuit condennatus in ciuitate senensi de crimine lese maiestatis omnibus eius bonis publicatis: post cuius condennationem z publicationem fuit ad petitionem dicti Mini secundum decretum super dictis bonis interpositum citationibus prius factis ad domum solitã habitari per dictum dominũ Guidonẽ comune senense cui bona dicti dñi Guidonis fuerat ꝓfiscata minime cito aut requisito. nũc aũt dictuz comune seu officiales sup hoc deputati dicũt dicta bona pertinere ad dictum comune z non ad matrez dicti Mini: Queritur quid iuris.

Esu xp̃i saluatoris presidio i vocato arbitroꝛ indubie dicta bona eẽ z ꝓtinere ad comune senẽse.z non ad matrez dicti Mini illis decretis nullo modo obstãtibus moueoꝛ qz nedũ secũduz decretuz ꝓ quod illa bona fuerũt adiudicate legitime interpositũ nõ fuit quinimoꝛ nec primũ iure subsistit si diligent acta causa põderẽt.

Et incipiã primo a nullitate primi decreti z consequenter descendẽda ad secũduz. Occurit nãq; primũ decretũ ex multiplici capite. Primo qz nõ ꝑcessit tertia citatis ꝓtra dcũ dñm Guidonẽ nec vnica ꝙ emptoria sed bina dũtaxat q̃ nõ sufficit ad valliditatẽ primi decreti vt noꝛ glo.z Bar.in.l.si finita.§. iulianus.ff.de dã.in fec. Idẽ no.in.c. quoniã.§.in aliis. vt lit. nõ ꝓte. Probat ratione:primũ decretũ non debz interponi nisi ꝑ ꝓtumaceꝫ.ꝓtumax aũt dicit ad ꝓcessũ i cobãduz ꝑ eũ qui tribus citationibus aut ꝙ vnica peremptoria vocat venire ꝓtẽnit vt i.l.ꝓtumatia.ff.de re iudi. Secũdo occurit fortius qz citationes ille bis facte minus legitime fuerũt qz de iure debz quis citari personaliter:z demũ si nõ reperit factã prꝰ inquisitiõe ꝙ ciuitatẽ potest citari ad domũ suã vnde citatio nõ debet fieri ad domũ nisi in subsidiũ ut i.l.iij. §. pretoꝛ ait ff.de dã.infec.z.l.i.ff.delib.agn.firmat Bar.in.d.§.pretoꝛ z glo.in.c.causaz.de do.z ꝓtu.quã sequunt ibi comuniter doc. z videt ibi ꝓbari in ter.z ꝙ Jo.an.in regula ꝓ possessoꝛe.de regu.iu.li.vi.sed in casu nostro licet iudex ꝓmissionem fecerit decitãdo ꝓsonaliter vel ad domũ:z sic debuerit ꝑceptũ fuuz reduci ad terminos iuris vt prius.s. citaret ꝓsonaliter si posset reperiri.secũdo indefectũ ad domũ:cum nuncius in relatione debuit dicere q̃ prius diligẽter ꝙquisiuit ꝓsonaz z cuz non posset eam habere citauit ad domum nec sufficit dicere in genere vt no.expresse Bar.in.d.§.pretoꝛ ait.sz i facto isto nuncius simpliciter retulit se illum citasse ad domũ nec dixit q̃ illuz ꝑius diligẽter ꝙ quisiuit.nec obstat q̃ nuncius postea subiunxerit q̃ oia dixerit z fecerit ad que de iure z sm formã statutoꝝ tenetur:qz illa verba generalia non sufficiũt:nõ.n. presumitur ꝙ nuntio cum sit vilis ꝓsona sicut ꝙ iudice ar.eorum que no.in.l.i.C.de usur.z expresse i materia nostra firmat Bar.in.d.§.pretoꝛ.

Occurit deniq; ex Tertio capite:qz iudex interposuit ipm decretũ nulla facta relatiõe per nunciũ super scda citatiõe z sic non constito de contumacia illius:vnde etiã presuppositio sine veritatis ꝑiudicio q̃ ille fuisset vere contumax ex quo tñ iudici non constabat nõ potuit ꝓcedere sup contumatiã: qz ignoꝛabat id qd̃ erat fundamẽtum siue ꝓnunciationis ar. in l.hoc autem .ff.ex qui.cau.i ꝑ.ea not.expresse Barto.z ita dicit se cõsuluisse z quẽdam ꝓcessum retractari feciſſe in.d.l. si finita.§.iulianus.z in.l.multũ.ff.de condi.z de.hoc autem s.q̃ nulla fuerit relatio facta expresse colligit ex actis cause z onus ꝓbandi citatiões debitas p̃cessisse incũbit ꝑti stanti ꝓ ipso decreto.nõ.n.ꝑsumuntur p̃cessisse cum fuerit decretum inter positum in abñtia ꝑtis nec verbis iudicis dz credi vt.c.q̃m cõtra de ꝓba.z hãc sniam q̃ parte negãte debeat fieri ꝓbatio q̃ citatiões legittime p̃cesserint firmauit Fre. de Senis consulendo vt ꝑ consi.clxv.facit optime i si.c.sacro de sen.exc. Et his clarissime ꝑ qd̃ ipsum ꝓmũ decretũ minus legittime fuit interpositus:z hoc sufficeret ad nullitatem scdi qz non dz peruenirí ad secũduz sine ꝓmo legittime interposito vt in.c.q̃m.§.fi.vt lit.nõ.ꝓte.z.l.cũ proponas.z auc.ei qui iurat.C.de bo.auc.iud.po.est de mẽte Bar.in.l.cũ vn.§. fi.ff.eo.ti. Sed nihilomin ad habũdantẽ cautelã multiplicirationem ꝓbabo scdm decretũ non minus immo fortiꝰ corruere q̃ ꝓ primũ. Et primo causat ipsius nullitas qz non põt secundũ decretũ interponi nisi cõtra latitãtez aio fraudandi creditoꝛes ita q̃ nõ sufficit illum turpiter alis latitare nisi latitet.i.occultet turpiter aio fraudãdi ipsos creditoꝛes vt est ter.apertus vt.l.iulianus.§.sed is q̃.ff.ex.q̃.cã.in ꝑ.e. facit ter.iuncta glo.in.c.consultatiõibus.de of.del.z per Jnnoc.in.c.dilecto.de ℞.sig.sed in casu nostro dictus dñs Guido cũ esset tẽpoꝛe secũdi decreti cõdennatus z bãnitus ꝓ crie lese maiestatis non latitabat ꝓpter ipsos creditoꝛes fraudãdos sed ꝓp timoꝛez moꝛem mortis se absentauerat a toto territorio Senensi:ergo nõ potuit illud scdm decretũ tanq̃ in contumacem interponi eo modo quo interpositũ fuit. Preterea z secundo cum sua bona,vacarẽt tum per suam abñtiam tuz ꝓpter condẽnationẽ de eo factaz debuit saltiz dari curatoꝛ bonis non aũt debuit ꝓcedi per solã citationẽ domi factam cum ibi non habitaret nec habitare potuisset vt no.Bar.in.d

§.iulianus facit.l.ab hostibus.ff.ex qui.cau.ma.§.i. ꝓtere/
rea.z tertio fortius z apertissime ꝓbatur nullitas dicti secun
di decreti: debet.n. secundū decretū interpōi circa bona ipsi⁹
vt in.d.l.cum ꝓponas.z auc.ei qui iurat.z.ff.de bonis auc.
iudi.posſ.per totū.sed i casu nostro oia bona dicti Guidonis
erāt publicata tēpore secūdi decreti: ergo nō potuit interpo/
ni secundū decretū in bonis cōdam ipsius facit dicta.l.cum
vnus in fi.cum.l.sequenti.ff.de bonis auc.iudi.posſ. Nec p̄/
mus decretus potuit impedire publicationē illorus bonorum:
tus qz nō valuit vt supra dictū est: tum qz ꝓsuppositā validi
tate nō potuit impedire transactionē dominū: qz cū cēt iter
positum super actione personali nō fuit translatus nec domi/
niū nec vera possessio, seu custodia dūtaxat vt i.l.is cui.ff. vt
in posſ.le.z.l.si finita.§.siquis aūt.ff.de dam.infec. Sola er
go custodia illi data nō potuit impedire publicationē domi/
nij quinimmo nec vera potuisset impedire cum nihil commu
ne habeat ꝓprietas cum' possessione.l.naturaliter.§.nihil
commune.ff.ex qui.cā i posſ.e. facit optime.l.si cōuenerit.ff.
de pigno.act. debuit ergo dict⁹ Minus ꝓcurator facta bo/
norum publicatione intētare actionem suā ꝓsonalem contra
fiscus qui tenet respondere debitoribus cōdemnati vt legit
z no.in.l.ij.C.ad.l.iu.li.vi.de publi.vel ꝑua.quinimo regula
riter iudiciū inchoatū cōtra cōdemnatū expirat facta publi/
catione.nā debz agi ꝑ fiscū qui bz suos iudices separatos vt
notabiliter ꝓbatur sm cōmunē intellectū in.l.si cōstante.§.fi.
ff.so.mat. Respectu vero fructuū ꝓceptorū ex dictis bonis
dico qꝫ recepti post ꝑmū decretū z ante interpositionē secun
di indubitant veniūt restituendi: qz missus in actione ꝓso/
nali nō facit illos suos nisi iudex ob nūciā contumaciā rei il
lud in sūia missionis decreuisset quod hic minime factū fuit
vt est tex.no.ī.l.fulcinus.ff.ex q̄ cau.in posſ.ea.no.i dicto.§.
iulianus.z i.c.qm̄.§.in aliis.vt lit.non.cōt. Circa perceptos
post interpositionē secundi decreti pōt ꝓbabiliter ꝓbari: qz
mater dicti mini fuit in bona fide lz errauerit i iure: z error iu
ris lz impediat vsucaptionē.l.nunq̄.ff.de vsucapio.nota.in
c.apostolice.de donatio.tamē nō impedit quin possessor bo
ne fidei faciat fructus suos vt in.l.sed z si.§.scire.ff.de petit.
here.no.glo.ī.l.fi.fur.ff.de vsuca.no.By.i regula possessor.
de reg.iur.li.vi.z Bar.i.l.ex diuerso.ff.de rei vēdi.z doc.i di
cto.c.grauis.z hoc vī verū: Sz dubiū ē an teneat illos resti/
tuere ꝑ iudicis officiū cum lz sint cōsumpti facta tñ fuit locu
pletior cū illos ꝓuerterit in rē suā glo.i dicta.l.ex diuerso.qđ
nō: ex quo nō supsunt. idē glo.isti.de offi.iudi post ꝑn. z i.§.
siqs a nō dño.isti.de rerū di. sz Bar.i.dicta.l.ex diuerso.te
net ꝓriuz: qz ex quo facta fuit locupletior de bis q̄ debiti erāt
equū ē vt teneat restituere ꝑ ꝓdictionē sine cā ex dispōne.l.si
me z titiū.ff.si cer.pe.z idem videt sequi dños An.in dicto.c.
grauis. Et mihi etiā placuit vt plene ibi scripsi. Cōcludo ergo
qꝫ tenet restituere oēs fructus ꝓceptos vel extimationez
si nō supersunt.

Nicol. Abbas. Consi. lxxxv.

Acti ꝓtingētia i effectu sic ꝓponit. Quidā Domini
cus de Cortona futur⁹ marit⁹ cuiusdā dñe Albissi/
me cortunen. fuit solēnit corā notario z testib⁹ ꝓfes
sus se habuisse z recepisse ꝑ dē dote mlieris. florenos. cccxl.
duc̄tos q̄nq̄ginta videlz dcā dña Albissima: z q̄dragita a
frate a carnali dicte mulieris z ꝑmissit solēnit dictā q̄ntitate
dotiū restituere in oēm cuētuz dotiū restituendaꝝ &c. deniq̄z
eadē die z hora corā eisdez testib⁹ predictis. s. dña Albisima
z eius frater carnalis promisserūt dicto Dominico soluere
dictā quantitatē. cccxl. florenorū ad eis requisitionez occasio
ne dicte dotis nō obstāte ꝓfessione ꝑ prius de recepto ꝑ dcm̄
Dominicū facta: demū matrimoniū inter predictos secutuz
extitit: nec pōt apparere qꝫ vos p̄dicta soluta fuerit: apparet
tñ quedā trāsactio facta inter dictos coniugales elapsis. xx.
annis a tempore matrimonij contracti: in qua inter cetera di
citur qꝫ cum dictus Dominicus de dote promissa a dicta do/
mina Albissima eius vxore nō habuerit nisi centuz octuagin
ta florenos z pro illis habēdis oportuerit eū litigare ꝓtra he
redes primi mariti dicte dñe Albissime in tantū qꝫ defuis ꝑ
prius pecunijs expēdiderit. xix. florenos. Preterea cū dictaz
vxorē suā alimentauerit p. xx. ānos dote integra non soluta:
z sic dicta dña Albissima erat dicto Dominico obligata in di
ctis. xix florenis z in residuo dotis ꝑ eaz ꝑmisse z ꝑ alimētis
habitis z habēdis. ideo cū dicta dña Albissima non haberet
vnde soluere venerūt ad istā trāsactionē qꝫ dicta dña absolue
bat cū a dicta quātitate dotiū recepta vt sic i cuētū dotis resti
tuendo nō tenet dictus Dominicus vel eius heres aliquid
restituere: z dictus dominicus ab soluit dictā suā vxorem ab
omni obligatione facta z contracta occasione dotis ꝑmisse
z alimētoꝝ habitoꝝ z habēdoꝝ. Nouissime decessit dictus
Dominicus prius decedente dicta dña Albissima: heredes
illius dñe repetūt integrā dotē ab heredibus dicti Dominici
ꝓtra quos excipit qꝫ nō costat de receptione dotis. Preterea
obstat trāsactio superius recitata: Querit nunc quid iuris.

Omnipotētis dei postulato suffragio: Videt primo
qꝫ heredes dicte dñe Albissime nō sint audiēdi mul
tiplici ratione: qz mulier vel ipsius heres non potest
repetere dotē nisi ꝓbet illā solutā fuisse vt in.l.C.de dote cau.
nō mune. z in.l.antepē. z vltima.C.solu.ma.facit.l.vnica.C.
de rei vxo.actio. Sed in casu nr̄o nō ꝓbatur dictā dotez fuis
se solutā: ergo repeti nō pōt. nec obstat ꝓfessio prius de dote
habita facta: tū qz ꝓfessio de se nō ꝓbat in casu nr̄o: qz po/
tuit fieri spe future numerationis vt.C.de dote cau.uō nume.
per totuz: tū qz ꝓfessio fuit immediate secuta i ꝓrariū p dictā
Albissimā z fratrē ipsius: z que incōtinēti fiūt videtur in esse
l.lecta.ff.si cer.pet.a. z in.c.offitij.de elec. Nec obstāt verba po
sita in dicta trāsactione: qz illa verba fuerūt ꝓlata ñ principa
liter ꝓpter se sed ꝓpter trāsactionez fiēdaz: z sic fuerūt verba
enūtiativa, plata ꝓpter aliud. s. ad finē trāsactionis fiēde ḡre
vident facere fidē de cētuz octuaginta florenis ad finez dūta
taxat trāsactionis: nō autē si principaliter agit de ipsoꝝ recep
tione ad finē illos repetēdi sicut agit in casu nr̄o de hoc vide
tur ter. iūcta glo. in.l.optimā.C.de ꝓtrahē. z ven. z ꝑmit. stip.
ad idē tex. iūcta gl. in ꝓbo dōationē. i. c. illō de ꝓsum. Preterea
ꝑ
suppositō qꝫ de illis centū octuaginta florenis fieret fides ꝓl
lam transactionē tamē vigore trāsactiōis fuit sublata oīs pe
titio vt in illa patet. Quod aūt trāsactio valuerit ꝓbatur. nā
quādocūq̄z dos ꝑmissa viro sibi nō soluit licitū est virū vxo
rem ase repellere z denegare sibi alimēta vt ꝓbari videt in.c
per tuas de dona.inte.vi.z vxo.firmat Bal.in.l.quod in vxo
rem.C.de nego.ge.allegat glo.in.auc.de nō eligen, secundo
nu.§.penul.coll.i. potuit ergo licite secum trāsigere sup alimē
tis sibi prestādis diminuendo vel sibi satisfaciendo de parte
dotis. sibi soluta. nā recte constāte matrimonio soluitur vxo
ri dos a marito vt alat parētes vel frates suos iopes: vt no/
tanter ꝓbat in.l.quāuis.ff.so.ma. ergo fortius potest sibi
solui vt seipsam. alat.

Et q̄ q̄ predicta in fauorem mariti ꝑma fronte vrgere vi
deant: tamen ꝓtrariā partem arbitror de iure veriorez: vide
licet qꝫ per ea que gesta sunt in dicta trāsactione plene ꝓbet
dictū Dominicum recepisse nomie vxoris titulo dotis. dxxx.
florenos z qꝫ illa transactio nō valuit in preiudiciū mulieris
vel eius heredis. Et qꝫ per verba habita in dicta trāsactione
ꝓbatur dicte quātitatis solutio patet expresse in instro trans/
actionis: in quo nō solum denunciat dicta solutio ad finem
transactionis: sed principlr dictus Dominicus in pñtia mu
lieris fuit primo confessus se recepisse dictā quātitatē z subiū
xit qꝫ ꝓ dicta quantitate recuperāda ab heredib⁹ ꝑmi ma
riti oportuit eum exponere. xix. florenos. in quib⁹ dicebat suā
vxorem sibi obligatā: ipsa etiam vxor in presentia mariti re/
cognouit illos cētū octuaginta florenos fuisse solutos ex bo
nis suis &c. vt seriosius in illo instro continet: z demū vene/
runt ad illam transactionē: cum ergo dict⁹ Dominic⁹ fuerit
hoc confessus cora, vxore que ꝑ se illam cōfessionē accepta
uit: ergo ex dicta confessione oritur plena probō vt in.c.fi.
de cōfes. z.l.generaliter.C.de nō nu.pe. z.l.certum.§.siquis
abñte.ff.de confessi. z qđ ibi no. Preterea de hoc videt ter.
maxime iunctis ibi not ꝑ Bar.in.l.cuz quis decedēs.ff.dele
ga.ij. vbi patet qꝫ si quis testādo fuit confessus se debitorem.
Tuij ex certa causa ñte parte z acceptante per illam confes
sionem in testō habitā, ꝓbatur debitus ita qꝫ poterit peti tāq̄
debitum principaliter agendo z non est necessarie vt petatur
tanq̄ legatum ad idem ter. z qđ ibi no. in.l.heredes palam
ff.de testa. vbi patet qꝫ etiā in vltima voluntate pōt cōtrahi
non ergo dubitādum quin per illa verba habita in dicta trā
sactiōe ꝓbetur dicte quātitatis solo z facit ad idem qđ ha
betur in.l.publia.ff.depositi. Nec obstat predictis. d.l.optimam:
quia loquit quādo quis stipulādo alteri abñti dixit se suuz
illius. nō. n. per hoc ꝓbatur ille seruus si principalr ageret
de suimte. sz in casu nostro iste Bñicus fuit cōfessus in pñtia
vxoris z per se prius dixit i prefatiōe recepisse ꝓ dote vxo
ris illam quatitatem. Et que dicunt in prefatiōe faciunt fi/
dem ar. in.l.fi.ff.de here.instī. z per Bar.in.l.liberoruz.ff.de
ver.sig. z

ver. sig. z hoc qđo ad primum ¶ Quòd aũt transactionẽ p iudicet mulieri, pbatur optima ratiõe z multiplici. Et pmo licet admitti possit q vir nõ teneat alere vxorem si sibi nõ soluitur dos, pmissa vt predixi: tñ ex quo maritus duxit vxorẽ z simpliciter eam alimentauit vt contigit in casu nostro: non põt postea de iure repetere alimẽta a patre vxoris vel ab ipa vxore: cũ quia ex quo nõ abstinuit ab obsequio vxoris imo habuit eã iugit in suo seruitio tenet eaz alimentare vt expres se firmat Bar. in l. q in vxor. pal. C. de neg. ge. pbatur in si. per. l. in rebus. §. pñt. ff. como. vbi patet q naturali rõne tenetur quis ipendere nccia seruo vel equo comodato ex quo habet illum i suo seruitio z etiã tenetur ad medicinas modici precũ: ergo fortius tenetur alere vxorem quãtumcunque indotatã exq̃ habet eã in suo obsequio. Itẽ, ppter affectionem cõiugalẽ vi: bi donasse illa alimẽta etiã in casu quo potuisset repetere ex quo nõ fuit de ꝺrio, ptestatus vt vi. ter. in. d. l. qđ i vxorẽ. ad idẽ. l. si pater no affectu. C. eo. titu. vbi victricus certo casu tenet gratis alimẽtare puignũ ex quo nõ fuit, ptestatus de cõtrario: ergo fortius hoc dicendu z in vxore marie vt vterq; vi cõfessus vxor nõ habebat vñ se alere. nam in defectu dotis z patrimonii tenet marit' ex debito cõiugali alere vxorẽ vt no. glo. z Bar. in l. si cũ dotez. §. sinautẽ in seniss. ff. so. mat. z no. per. Inno. inde. d. c. per nostras. de dona. inter vi. z vxo. optime facit tex. in l. quod si nulla. ff. de relig. z sup. fu. nec vxor põt cõueniri ad solutionẽ dotis, pmisse vltraq̃ facere põt vt dicit tex. no. in l. cum post mortẽ. ff. de admi. tu. Sed in casu nostro nõ apparet q dictus Dominicus fecerit aliquã, ptestationẽ sz simpliciter vxorẽ alimentauit per. xx. annos vsq; ad tempus transactiõis vtẽdo semp obsequio vxoris: ergo non potuit postea alimẽta repetere: tum q vt dixi tenebat ad hoc: tum q esto q nõ fuisset obligatus vi nõ, ptestãdo liberalit donasse. Preterea z fortius maritus nõ põt aliquid petere occasione dotis retardate nisi q̃tenus, pbaret suũ interesse vt. no. marie p An. de bu. i. c. salubrit. de vsu. Sz in casu nostro nõ probat interesse illius Dominici. nam sz debitor nõ soluat debitum creditori: nõ tñ p hoc infert q fuerit passus dãnum adeo q possit agere cõtra debitorẽ alis eẽt vsura recepta rõne retardate solutionis: oportet ergo q, pbet interesse puta q erat solitus mercari: z certũ qđ cõiter in anno lucrari: vel erat solitus deponere pecuniã apud mercatorem z de honesto lucro ptẽ recipere. tũc enĩ põt petere interesse alis nõ vt plene no. in l. conquestus. de vsu. z l. curabit. C. de ac. emp. z p Bar. in l. ij. C. de vsu. z Inno. i. c. sacro. de sen. ex. c. nec põt dicere maritus q interesse ptẽ dit rõne alimẽtorũ pstito z. q. hoc est falsuz: q. nõ frustra eio ipẽdit alimẽta cũ vteret fuitio z obsequio vxoris: z sz possit maritus obstinẽdo ab obsequio denegare piter alimẽta vt. s. dixi. tñ ex quo tenuit vxorẽ penes se nõ põt ptẽdere nisi interesse retardate solonis dotis, pmisse z in casu nro fuit trãsactũ ñ sup interesse sz sup alimẽtis q̃ nullo mõ poterãt repeti ¶ Preterea z forti' dico q nec etiã interesse aliqđ i casu nostro poterat peti q. nõ apparet q marit' cõstituerit vxorem aliquãdo in mora. nã i, pmissione dotis nõ fuit apposita certa dies, pipsius solutione: vt si dicamus q dies iterpellabat p homine iurta id quod habere in l. magnã. C. de ꝓtrabẽ. z cõsti. z. c. potuit. de loca. sed fuit, pmissa ad requisitionẽ ipsi' Dominici: z sic ad cõstituẽdaz vxorẽ in mora opus erat interpellatione vt plene no. in l. mora. ff. de vsu. z l. si ex legati. cã. ff. de ỽ. ob. sed in cãu nostro nõ apparet aliqua interpellatio: ergo nulla mora z p cõsequẽs nullũ poterat peti interesse: ergo trãsactio fuit calũniosa vt clare colligit ex rationibus premissis. Nã trãsactio debet fieri super re dubia z lite incerta. si. n. fit super eo qđ est notorie i debitũ nõ valet tanq̃ calũniosa vt l. in sũma. z l. elegãter. ff. de cõdi. id. z l. i. ff. đ trãsac. z. c. sup. eo. z. c. i. de trãsac. z l. sub. ptertu. C. e. ti. sed alimenta in casu nostro notorie repeti nõ poterãt: sed mulier ignoranter fuit decepta vt patet clare ex supra deductis. ergo dicta transactio nõ valuit. Et pterti; pcedũt pdicta eo attento q tacite videt actũ vt dos illico soluti ñ ꝺberesolui nã si debebat soluti illico ad q primo ille Dominicus fuisset ꝓfessus dotẽ recepisse. z hoc nõ ob. recipit ꝓfessione z pmissionẽ de soluẽdo a muliere z ei' fratre: vnde videt voluisse herede nomez mulieris z fratris eius in dotẽ iurta no. per Bar. i l. penul. ff. so. ma. imputetur ergo sibi si nõ excusi tnomẽ vxoris z fratris ipsius.

¶ Concludo ergo heredes dicti Dominici teneri z obligatos esse ad restituẽdaz dictã quãtitatẽ cẽtuz octuaginta florenorũ z etiã aliã quãtitatẽ: si de illa habet, pbati solutionis reseruato tñ sibi lucro debito vigore statuti municipalis ex quo alimẽtauit vxorẽ: z cauẽdũ q. vbi denegata fuissent alimẽta nihil de maritus lucrari de dote licet statutũ simplicit loquatur ar. optimũ in l. si ab hostibus. §. vbi. z ibi hoc notanter firmat Bar. ff. so. ma. z maxime pdicta, pcedũt in casu nostro n quo nõ fuit retardata solutio totius dotis sed certe partis: i vnde hoc dico pp no. in simili per Bar. in l. iulian'. §. offerri. ff. de ac. emp. Et hec sufficiunt.

¶ Nic. Abb. Siccu. Pan. Lon. lxxxvi.

¶ Q Jsis capitulis initis int magnificũ comune Senaruz ex vna parte z pdaz Angelettũ hebreuz suo nomine z sociorũ ex alia ꝓtingit de tribus dubitari.

¶ Primo an p mortẽ dicti Angeletti extinctus sit ꝓtractus initus int dictũ comune z Angelettum.

¶ Secũdo psupposito ꝓtractus vita: an p mortẽ dci Angeletti sit soluta societas inter eũ z quõdaz socios suos ꝓtracta.

¶ Tertio an soluta dicta societate vel nõ liceat socijs remanentibus plura le ca ad prestandum tenere.

¶ Et primo circa primũ dubiũ videt dictũ ꝓtractũ esse per mortẽ Angeletti extinctũ: q. dictus Angeleti' ꝓtraxit suo priuato nomine z sociorũ a quibus nõ habuit mãdatuz: nec eis stipulari potuit pserti cũ tũc ñ essent socij vt i. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de ver. ob. remansit ergo contractus validus dũtaxat, pparte Angeletti vt i. l. si michi z titio. ff. eo. ti. ergo dicta obligatio extincta fuit p mortẽ dicti Angeletti saltem quo ad illos quos postea socios nominauit. Preterea obligatio illa fuit ꝓtracta cũ comuni suo nomine z sociorũ z sic i tuitu sotietatis cũ sub nomine appellatiuo illos expressisset ar. i. l. si seruus cõis. ff. de stip. ser. z. c. qñ abbas. de offi. dele.

¶ Secundo quia p mortem dicti Angeletti fuit dicta societas dissoluta nec transire potuiti heredes quantumcunqz ꝺ eis in contractu societatis mentio facta fuisset vt probat in. l. nemo. z l. adeo. z l. eum duobus. §. idem respondit. ff. p socio. z insti. eo. §. solunt. vbi patet q etiã si plurimi fuerit socij ac tamen per mortem vnius societas in totum rumpitur ergo dicta obligatio seu cõtractus cuz cõi initus nõ potuit trãsire in socios dicti Angeletti cum nõ possint amplius dici socij facit quod habetur in. l. item mella. ff. de ali. z ci. leg.

¶ Tertio z fortius facit cõtra condã socios Angeletti z heredes dicti Angeletti quod habetur in. xx. capitulo vbi habetur q illa capitula debent habere obseruãtiaz quo ad socios dumtaxat dicti angeletti z durãte illa societate. sed certuz est q per mortẽ dicti Angeletti desierunt esse socij dicti Angeletti nec amplius durat dicta societas vt. s. ostensuz fuit ergo cõmune non remansit obligatum ad dictorum capitulorum obseruantiam.

¶ Sed his non obstãtibus ꝓtraria snia de iure verior est. s. q dicta obligatio cum cõi contracta non sit extincta per mortem Angeletti z fortius nec per mortez quorundã aliorum ex societate predicta. Probatur primo ex eo q dictus Angelettus cõtraxit suo ꝑuato noie z vice z nomine sociorum z per eum declarãdorum z suorumq; heredũ vt patet in principio dictorũ capitulorũ quo quidẽ socios postea declarauit q̃ iurta cõpositionẽ inter cõe z Angelettũ habitã venerunt z apparuerunt cora notario cõtractũ initum per dictum Angelettum eorum noie: ergo dictus cõtractus tenuit quo ad eos p rati habitionẽ sequẽtẽ. trahitur. n. rati. habitio in contractib' retro z cõparatur mandato vt in. l. fi. C. ad macedo. facit. l. sz z quod ibi nota. ff. de iudi. z l. si. absentis. C. si cer. peta. z l. mater. C. de rei vendi. z regula rati. de reg. iur. li. vi. in quib' habetur q licet non possit quis directe alteri stipulari potest tamen alterius noie stipulari z valebit stipulatio illo ratificãte vt in. l. actione. ff. de neg. gest. no. Bar. in. d. §. alteri. ergo ex predictis clare cõcludit dictũ contractũ habuisse validitatem etiã in personã sociorum.

¶ Sc̃do videndũ est an ꝓtractus fuerit extinctus per mortem dicti Angeletti: z profecto puto q non quia illa obligatio fuit cõtracta vt supra dixi non solũ noie angeletti z sociorum sed etiam pro eorum filijs z heredibus vt patet in principio capitulorũ ꝓ z in capitulo. xx. ergo debet trãsire ad heredes cum materia sit trãsmissibilis ad heredes. ad hoc. l. veteris. C. de contrahen. z cõmit. sti. z l. si pacum. ff. de proba. vbi patet q regulariter omnis obligatio actiue z passiue trãsit in heredes etiam de illis non fuerit facta mentio i cõtractu dũmodo materia vt dixi sit i heredes trãsmissibilis: vt no. Bar: in. l. iij. ff. de verbo. ob. z. facit optime quod ipse no. in. l. postulante. ff. ad trebell. vbi dicit quod si statuto cauetur ꝺbito

rem posse capi ꝑ debito ꝙ tale statutū extenditur ad heredē licet in contrariū in hoc vltimo posset allegari quod ipse no. in.l.si decesserit.ff.qui satisda.co.sed recte intuēdo illa dicta nō sunt cōtraria:nec aliter insisto:qz nō multum vrgent i materia nr̄a:fortius ergo in casu nostro dicta obligatio habuit in heredes istoꝝ cōtrahentiū transire cū de illis fuit facta expressa mentio. Nec obstat si dicat ꝙ noīe societatis fuit ꝓtractus initus que iā est extincta ꝑ mortē Angeletti. Dico enim cōtrarium esse verū cū in dicto ꝓtractu fuerit facta mentio de eoꝝ heredibus:ergo nō cōtraxerunt nomine societatis cū certū erat societatē nō transire i heredes. Preterea vt notanter dicit Inno.in.c.dilecta.de excessi.prela.cōtractus nō pōt fieri directe noīe societatis:qz societas nō ē corpus seu collegium:al'sequeret' ꝙ oībus mortuis resideret ius societatis i vno vt.l.sicut.ff.ꝙ cuiusꝙz vni.7.c.gratum.de postu.pre. qd̄ est falsum vt pz ex predictis qz imo soluit' per mortē vnius: iō etiā si fuisset expresse dictū noīe societatis: dz tamen intelligi sm cum vt cōtractus valeat.i.nomine sociorum. nam verba imꝓpriant' vt contractus seu dispositio non cozzuat in odiosis 7 his que sunt stricti iuris vt notāter ꝑbatur in.c.si sententia.de senten. excō.li.vi.7.l.si stipulatus fuero per te. ff.de verbo.obli. Nec obstat ꝙ stipulatio fuit facta sub nomine appellatiuo scilicet sociorum 7c.quia dico ꝙ per hoc non sequitur ꝙ ille contractus sequatur societatem per id quod de ipsorum heredibus supra dixi. Item satis est ꝙ tunc ēent socij:7 sic ꝙ illa qualitas affuerit tpe contractus:quia q̄litas apposita in aliqua oratione debet intelligi sm tempus verbi ad quod refertur vt in.dicta.l.ut̄ mella.vt no.Bar.in.l.ex facto.ff.de vulgar.7 pupilla. videlicet in primo respō.so. Preterea actum fuit vt dicti socij nominarentur infra certum tēpus 7 ꝙ deberet venire 7 ratificare dictum cōtractum: 7 ita tempore cōuento fuerunt nominati 7 venerunt ac prop̄ijs 7 priuatis nominibus ꝑ se 7 suos heredes dictum cōtractū eorum nomine initium ratificauerunt vt patet in istrumento ratificatiōis:ergo nō pōt dici ꝙ nomine societatis seu ꝙ tanq̄ socij hoc fecerit Expressius hoc idem ꝑbat' i.xx.capi.vbi itercetera dz ꝙ dicta capitula debeāt obseruari p tps.x.annorū ꝑ ipsis 7 eoꝝ filiis 7 heredib':ergo nō expirāt p mortem quorūdā:seu societate dissoluta.nō obstat ꝙ dicat' in fine dicti.xx.capi.durāte societate p̄dicta 7c. dico enim ꝙ verba debent imꝓpriari sm nām ꝯctus vt ꝑbatur in.l.si vno.ff.loca.facit quod in simili no.Bar.in.l.cotē ferro.§.qui marios ff.de publi.7 quod no.glo.in.l.i.ff.de superficie 7 qualitas pactoꝝ non minus ex verbis quā ex mente statuentiuz eliciēda est notant' dicit tex. satis bonus ad ꝓpositum in.l.iuris gentium.§.pactoꝝ cum sequenti.ff.de pactis subijciens ꝙ lz p̄ma persona iferatur.nō per hoc pactum semp ē psonale qz plerūqz psona exp̄mit' vt demostret' cū quo pactum factum est: ita dicendū in ꝓposito:cū enī vt pz ex p̄dictis mā obligatiōis erat transmissibilis ad heredes ac expresse fuerit actum vt transiret ad heredes 7 ꝓpter heredum supueniētiam dissoluatur societas:ergo non est verisimile ꝙ dicta verba stēt ꝑprie qz in surgēt quedā cōtrarietas que nō est in ꝓtinēti p̄sumenda vt.l.no.ad ea.ff. de condi. de mo. in teiligant' ergo illa ꝛba durāte societate p̄dicta.i.durāt̄ibus illis de illa societate sicut supra dixi in si post Inno. quasi dicat ꝙ ad alios q̄ ad filios 7 suos heredes non possint dicta capitula extēdi 7 fac̄ adhoc qd̄ habet' i dicto.xx.c.7.i.c.xvij. Ex his cōcludo dictū cōtractū nō fuisse extinctū ꝑ mortem angeletti 7 quorūdaz aliorū̄ sociorū̄ ymo remansit in psonis aliorū̄ 7 trāsiuit in heredes morientiū qui omnes tenentur ex debito p dictū tēpus.x. ānorū̄ obseruare comunitati Senarū̄ que p se 7 suos heredes p̄miserunt Ex predictis etiā remanet solutū Scōm dubiū nūquid ꝑ mortē dicti. Angeletti fuit dcē societas dissoluta 7 dicēdū i dubio ꝙ sic ꝑ p̄dicta.

¶ Condescendo igit̄ ad Tertiū nūquid liceat dictis hebz eis habere mēsas plures seu plura loca ad prestāduz 7 prosacto credo indubitāter ꝙ sic siue velint socialiter exercere siue seperatiz 7 priuatis nominibus hoc apertissime ꝑbatur ex capitulo primo 7.xvij.7.xxv.si diligenter ponderent': nā in.c.i. dicitur,liceat eis in vno vel pluribus locis mutuare 7 in capitulo.xvij.dicit' ꝙ nō possint facere i aliquo loco cōcurrētiā in illo'questu nisi i loco illo essent illi prestatores q̄ fuerūt expressi i dicto cōtractu:p̄ ergo possūt ꝯcurrētiā facere 7 sic i eodē loco plura presta tenere:in.c.ꝛo.xxi. ad huc expressius dicit' ꝙ licitū sit dicto angeletto 7 cuilibet illoꝝ qui per eū fuerint nominati p̄stare in vno vel pluribus locis p totum comitatū 7 districtu senensez 7c.7 pōderāda diligēter sunt illa verba 7 cuilibet illorū̄:faciūt.n. ꝑ his que supra dixi ꝙ etiā diuisa societate possit quilibet illoꝝ prestare in vno vel pluribus locis p totū distrituz senēsez: exp̄imunt'.n.7 dat' eis potestas etiā singulariter 7 sic nō exigit' necessario ꝙ fiat societate:possūt tn̄ vt p̄dixi etiā socialit' facere si vellēt socialit'imo fuit demēte vt exercerēt sicut vellēt vt patet ex predictis 7 hec sufficiant.

¶ Nic. Abb. Siccu. Pan. Lon. lxxxvij.

Quidā fecerūt 7 cōtraxerūt inter se quandā societatē ad certū tēpus: deme contingit ꝙ decesserūt aliqui de societate remanētibus eorū̄ heredibus qui scientes societatē p̄dictā post mortē parentū̄ nō abstiniuerūt a noiter gerēdis:imo cū pecunia comuni plaries 7 plaries 7 se penumero ꝓtraxerūt sicut fecerāt eorū̄ parentes ponēdo lucrū̄ in comuni. querit' an videant' societatez de nouo ꝓtraxisse seu ꝓfirmasse vt sic ex facto superuenienti dicatur societas antiqua recēsita 7 renouata. Et breuiter arbitroꝝ ꝙ sic nā certuz est ꝙ societas potest tacite ꝓtrahi p actus qui tacite societatē inferūt etiā si nulla per prius precessit societas ad hoc.l. coiri.ff.pro socio 7 melius in.l.de miqz.ff.eo. vbi probat' ꝙ societas potest tacite dissolui ergo 7 ꝓtrahi tacite.i regu. iuris res de regu.iu.7 in.l.nihil tā naturale.ff.d̄ regu.iu.qd̄ ex ꝑsse firmat Bar.7 Bal.7 alij i.l.si patruus.C.coīa vtri.iu.7 i tractatu d̄ duob' fratrib'. Preterea ego adduco tex. exp̄ssuz i terrisnr̄is i.l.plāe.ff. ꝑso. vbi dr̄ ꝙ si heredes socioꝝ oiuz societates inierūt ꝙ nouo ꝓsensu ex postea gestis obligātur tāq̄ socū̄ 7 d̄bet ille ter. iudicio meo intelligi intermis nr̄is quādo tacite consenserūt continuādo ꝑoza gesta:q̄ innuit ter. in verbis illis aium interunt societatis 7c. frustra.n. pōderaret' aius si expresse societatē ꝓtraxissent ar.l.labeo.ff.de supl'le nemo. n. p̄sumitur dicere qd̄ mente nō concepit vt ibi ter. in ꝛbo qd̄ postea gesserit 7 sic ponderat' gesture superueniētes. Item lex dz intelligi in casu dubio vt in.l.qd̄ labeo.ff.ad carbo.7. l.i.in fine admuni.7.c.cū in iure de offi.dele.fz cui dubiū erat ꝙ heredes poterant nouiter ꝑ expressuz ꝓsensum ꝓtrahere societem:dz intelligi ergo qn̄ tacite cōtraxerūt modo p̄dicto ad idem optime facit.l.ut̄ queritur.§.q̄ ipleto.ff.loca vbi pz ꝙ si finito tpe locatiōis quis stat in re locata videt' de nouo conduxisse:ergo idez dicam' in ꝓposito ꝙ si finita societate ꝑ mortez: heres stat in eadē societate sicut defunct' ꝙ videatur societas de nouo cōtracta cum in vtroqz casu sufficiat ꝓsensus absqz alia solēnitatē vt i.l.consensu.ff.d̄ acti.7 obli.7 hec vident' de mente Bar.7 Bal.in dicto tractatu de duob' fratribus 7.d.l.si patruus.volūt.n. ꝙ si post mortē patris cuius quis erat socius remāsit in rebus cōibus in illis noīe societatis ꝓtrahēdo ꝙ vī tacite ꝓtrahēdo de nouo cū filio defuncti: ēt si sit pupillus dū nō tutoꝛ tacite ꝓsenciat ita 7 fort' dicēdū i ꝓposito cū in casu nostro filius defuncti sit.xviij. annoꝝ q̄ pōt se obligare 7 ipse ꝑse noīe societatis ꝓtraxit denouo p' mortem p̄ris Et hec sufficiant.

¶ Nic. Abb. Sicu. Pan. Cō. lxxxviij.

Ar̄pī noīe.casus in fcō sic ꝓponit' cōdā dñus Antonius mathei in suo testō iter cetera fecit legatū infrascripti tenoris vz Itē reliqt 7 legauit Guinoccio thome nepoti suo possessionē eiusdem testōris sita 7c.7 cū oi sua iurisdictiōe 7 ptinēcia 7 cū oibus singulis massaritijs ptinēti'bus ad dictā possessionē ēt si mediarij dicte possessionis haberent aliquod debitum cūm dicto testatoꝛe remaneat 7 sic dicti Guinoccij 7 cetera.7 post quedā adiecit adiecit: item reliquit 7 legauit dicto Guinoccio floꝛ.ducentos auri quos voluit dict' testatoꝛ q̄ intelligātur esse ꝓresto oīs administrationis quā fecisset idem testatoꝛ hinc retro dictoꝝ domine Ꝛpofoze 7 Guinocci. Cum hoc ꝙ dicta dña Ꝛpofoza mater dicti Guinocci 7 ipse guinoccius debeat remanere taciti 7 ꝓtenti.ꝛ.dictis legatis vz q̄ vlterius nō petāt ac petere possent in bonis suis al'legata nō valeāt 7c. contingit nūc vos 7 pōderatis ꝛbis dci testatoꝛis d̄ duob' p̄incipal'r dubitare.

¶ Primum dubiū nunquid lecti seu culterce exercentes in doībus dicte possessiōis legate quos testatoꝛ lōgo tēpore ibi tenuit ꝑ vsu suo 7 suoꝝ quādo ibant ad illā possessionem veniāt in dicto legato.

¶ Secundus dubium an dictus Guinocci' possit voluntate dicti testatoris minie repugnāte vendicare 7 petē quedā supellectilia vt lecticas capsas 7 similia pertinētia ad dñiuz ipsius que de p̄senti sunt in domo dicti testatoris 7 que ibi dez erīstebāt tpe vite dicti testatoris 7 multa supellectia coꝝ que fuisēt ibi aducta.

¶ Circa primū

Circa primū dubiū videtur prima fronte dicendū q̄ dicti lecti seu cultrice nō veniāt in. di. legato p. l. pictoris cū. l. seq. ff. de fun. instr. vbi patet q̄ legato fundo cū instrumento suo veniunt dōtarat ea que ptinent ad culturā dicti fundi vnde asina molendinaria ibidē existēs nō cōprehendit. idē videtur cū legat' istrumētū alicuius artificij vt solū veniāt ptinētia ad illā artē seu artificiū sz lecti nō ptinēt ad culturā agri ergo illi nō cōprendūt' in. d. legato: veniāt ergo ligones seu zappe z tine z similia que proprie ꝯcernūt ipsum funduz. Sz hoc non obstāte cōtrarium arbitror de iure procedere. Do ueo2 principaliter: quia in legato p̄dicto nō fuit dictum simpliciter de instrumēto fundi imo testato2 legauit possessionem cū omnibus z singulis massaritiis pertinentibus ad dictaz possessionē. certū autez est quod illud venit appellatiōe massaritiarum quod venit appellatione suppellectilium. nam massaritie vulgariter idem important quod suppellectilia vt no. Bart. in. l. i. ff. de suppelle. le. Sed certum est q̄ appellatione suppellectilium etiam in legatis veniunt lecti z cultrice vt est ter. no. in. l. suppellectili legata. in p̄n. ff. eo. z no. ibi no. Bar. ergo in casu nostro certissime tenenduz est q̄ appellatione massaritiarū veniunt lecti z cultrice. z idē i similib' suppellectibus dicendum est vt sunt capse scamna z similia. Aduertendū tamen q̄ testato2 legauit nō simpliciter massaritias ibidez existentes: sed massaritias ptinētes ad illam possessionem: veniūt ergo massaritie seu suppellectilia q̄ testato2 deputauerat vt in dicta possessione starent, p vsu suo z suoz cū irent ad dictā possessionem. ad hoc ter. bonus in ar. in. l. qd cōclaue. ff. de dam. infec. vnde plus dico q̄ si plurima suppellectilia erat solitus testato2 ibi tenere respectu illius possessionis sz p aliquali z tpali necessitate i de aliq̄ asportasset ex quo nō fecit aio vt ppetuo inde āmoueret puto q̄ cōprehendant' i dicto legato quācūq̄ ibi nō cēnt tpe mortis testatoris vel testamenti cōditi. ad hoc adduco bonū ter. in. l. quesitū. ff. de leg. iij. z. l. generali. §. vxori. ff. de vsufruc. le. quinimo potest dici q̄ etiam si dixisset testato2 lego possessionem cū instrumēto suo: q̄ nihilominus veniāt dicti lecti z alia suppellectilia que testato2 ibi habeaat cā fundi dōtarat p ter. in. l. cum delanionis. §. deputatoribus. z. in. §. asinam ver. itē cacabos. de fun. inst. vbi patet q̄ vasa apta ad coquēdum veniūt appellatiōe instrumēti possessiōis si crant ibi ad coquendū ad vsum dicte possessionis: ergo idem de lectis z aliis massariūjs ibidē existentibus ad vsum dicte possessionis. Cōcludo ergo quo ad primū dubiū q̄ in dicto legato veniūt omnes massaritie seu suppellectilia que testato2 ibi tenebat occasione dicte possessionis siue sint lecti siue alie massaritie.

Circa Secūdū dubiū an dictus Guinocius possit suppellectilia sua exītia i domo quondā dicti dñi Antonij vēdicare z petere volūtate dicti testatoris minime refragante puto breuit' q̄ sicnā de iure eū posse idubitanter iuris cē. l. i ciuile. C. de fur. insti. de acti. post prin. z. l. siue possidetis. C. de ꝓbat. z. l. mater. C. de rei vendi. cum multis si. Videndum igitur restat an volūtas testatoris resistat: pfecto arbitroz q̄ non: q̄n testato2 asseruit illos ducentos florenos legasse pro resto ois administrationis quā ipse testato2 fecisset de bonis dicti Guinocij: z sic incōpensationē redditūū z fructuū quos ipse ad ministrando bona dicti Guinocij p̄cepisset vel si quoquo modo teneretur ex mala administratiōe: sed dicta suppellectilia nō veniūt nomine ad ministrationis: q̄ illa nō dicit' administrasse cū fuerūt simpliciter illata i domū dicti domini Antonij tanq̄ ad domū ꝓiūcti: ergo nō videt' legatū factū cōpensationē illoz suppellectiliū: cū ad ministratio bonoz z suppellectilia i domū illata, p illoz ꝓseruatiōē sint, prius diuersa ar. in. l. iij. de suppel. le. dispositio ergo facta sup vna specie non debet extēdi ad reliquā que nunq̄ fuit i ad ministratiōē ar. i. l. licet. C. de iudi. z. l. i. C. si ad ver. rez iudi. Ut pfertiz hoc dicendū in testamentaria dispositione que debet late intelligi in fauoē legatarij. l. in testamēto. ff. de reg. iuris. z. c. cū dilecti. de dona. z q̄ hoc fuerit de mēte testatoris que debet principaliter attēdi. l. in cōditionibus. ff. de ꝓdi. z demō. ostendit' clare p verba dicti testatoris. nā cū premisisset vt dictus Guinocius esset contentus p̄dicto legato adiecit declarando verba predicta videlicet ita q̄ nihil possit petere in bonis dicti domini Antonij: sed certū est q̄ vendicādo bona ꝓpria nō dicitur aliquid petere in bonis dicti domini Antonij. non enim illa suppellectilia Guinocij sūt in bonis dicti dñi Antonij vt. l. q̄ntus. ff. de aur. z ar. leg. z. l. bonoz. ff. de ver. sig. Itez dcūs Guinocius vendicādo suppellectilia sua nō dicit dominū Antonum vel eius heredē esse vel fuisse sibi obligatū. actio enim ista realis ꝓpetit circa rez z nō circa personā vt insti. de actio: post prin. maxime cōiuncta glo. in verbo nullo iure. z p̄sertim p̄dicta procedūt attento q̄ dictus testato2 nunq̄ vllis suppellectilibus fecit cōtrouersiā nec unq̄ negauit illa pertinere ad dictū Guinocium.

Mic. Abb. Sicu. Pan Lon. lxxxix.

Esu xp̄i saluatoris inuocato p̄sidio. Ex themate proposito multa possent dubia elici: sed q̄ illoz plurima remanēt decisa per discussionez aliquoruz ideo alia dōtarat amplectar.

Et primo videndum an dicta domina Uannucia legitime potuerit dictū altare cōstrui facere de licētia dū taxat prioris ecclesie sancti Saluatoris de Reate.

Secundū dubiū p̄supposito q̄ potuerit vel nō: an dicta domina Uānucia teneat' per se z heredes suos dictam cappellaz dotari facere.

Tertio p̄supposito q̄ teneatur ad dotem dicte capelle: an dos debeat esse sufficiens pro p̄sbytero instituendo i dicta capella dumtaxat an etiaz pro clerico qui iuuare debet ad diuina celebranda.

Quartuz dubiuz vtruz p̄supposita obligatione dcē domine Uanucie ex sola fūdatiōe reddat' dicta obligatio ineffi car per donationez bonoruz suoz factā altari cuidā sancti Dominici de firmo anteq̄ sup̄adcā dotatione ꝓueniret'.

Circa p̄mū dicēdū videt' dictaz dominā Uanuttā nō potuisse dcm altare erigere seu erigi facere ex sola licētia z consēsu dicti domini prioris. q̄ non p̄t ecclesia vel capella seu oratorium erigi z cōstrui sine licētia diocesani in loco nō exempto. Si aūt locus est exēptus requirit' licētia sedis apostolice vt ꝓbatur in. c. auctoritate de p̄mile. li. vi. z in auc. vt nullus fa. ora. do. p' prin. col. v. z in auc. de eccle. ti. §. si aūt: ad idē de cōse. di. i. c. nemo. Dictus prior nō est diocesanus in loco cū ecclesia sit subiecta abbatie sancti Saluatoris: ergo de ꝓsensu illius abbatis qui dicit' diocesanus in loco rōne plene subiectionis debuit dictū altare construi: ad hoc quod no. glo. in de. i. de re. ecc. nō ali. z Inno. in. c. statuimus. de transac. cū ergo dictum altare non fuerit legitime cōstructū oz destrui ar. in. ca. primo de noui ope. nū. facit tex. in dicta auc. vt null' fa. ora. do. post p̄incipium: z quod cōtra legē factum ē non oz habere effectū aliquē. l. non dubium. C. de legi. z. x. di. c. iudeos filij. z regula que cōtra ius fiunt. de reg. iur. li. vi.

Sed his non obstātibus arbitroz de iure sic esse dicēduz q̄ aut dictus Abbas cui illa ecclesia est pleno iure subiecta nō vult habere ratā constructiōem dicti altaris: z tunc ꝓcedat quod supra dictū est vt dictum altare possit destrui seu detineri in iurisdictione ecclesie absq; eo q̄ dicta domina Uannuccia seu eius heres possit ius patronat' vel aliquod aliud sibi in illo vēdicare ar. xij. q. ij. apostolicos. z in. dicta auc. de eccl. ti. §. siquis aūt in sua domo. Si vero dictus Abbas ratum habuit vel habuerit cōstructionez dicti altaris eo ipso puto dictam dominaz Uannuncia obligatam fuisse ad dotandū dictum altare. Docuit p̄cipaliter q̄ construēs ecclesiam vel capellam seu altare obligat' ipso facto ad dotationē sicut obligatur pater naturalis dotare filiā. xvi. q. vij. pie mentis. no. glo. in. c. nemo. de conse. di. i. z idem glo. in. c. cum sicut. de cōse. eccle. vel alta. quatenus tamen illa glo. dicit q̄ prius debz dari actio in consecratorem qui cōsecrauit ecclesiaz sine dote z in defectū debet dari in fundatorē z eius heredē. illa tamē glo. in ea parte cōiter non tenet' a doctoribus ibi dicentibus q̄ immo prius in fundatorē per illum tex. z idem tenuit glo. in. d. c. nemo. Nec obstat si dicat' q̄ dicta capella nō fuit constructa cum consensu diocesani: q̄ dico q̄ licet debuerit adhiberi consenlus diocesani tamē illud fuit introductū in fauorem ecclesie ne cōtingeret opus i choari z non consummari vel nō sufficiēter postmodū dotari: vt q̄ forte vires p̄monij edificatoris mīe sufficiāt. vñ id q̄d fuit statutū in fauorē ecclesie nō debz tetorqueri i ipsius lesionē vt in. l. q̄d fauore. C. de legi. z. c. quod ob gratiam de regu. iur. li. vi. z q̄ i fauorez ecclesie ꝑ fuerit constitutū. ꝓbat' aperte in dicta auc. vt null' fa. ora. do. post prin. z dicto. c. nemo. Et multa possunt similia ad confirmationē adduci. Primo patet in ordinatōe clericoruz. non enim debet epūs aliquē ordinare in clericuz nisi prius assignet beneficiū vnde viuere possit vt in. c. i. z. ij. lxxvdi. z tamē si ordinauerit tenet' epūs ꝓuidere de suo donec sibi ꝓuiderit de beneficio vt in. c. cū secōm apostolum. z. c. epūs. ꝏ ꝓbeb. Ad idem bonus tex. in. c. siqua de rebus. xij. q. ij. vbi

dicitur q̃ si vacante ecclesia capitulum aliqua de bonis eccl. alienauerit sine superioris auctoritate relinquitur optioni futuri episcopi an velit ratificare dictam alienationem: quia forte vtilius est ecclesie habere precium quã rem: z sic alienatio nulla tanq̃ facta sine solẽnitate de qua. xij. q. ij. sine exceptione. põt haberi rata tractu temporis. q2 nullitas ĩsurgit fauore ecclesie ideo nõ debet retorqueri in ipsius lesionẽ si prelatus futurus viderit illã esse ecclesie vtilem. z hoc firmauit expresse glo. in. c. i. ne sede vacan. ad idem bonus tex. in. l. nõ eo minus. C. de procu. vbi patet q̃ lz sententia lata cõtra minorem sine curatore sit nulla secus tamen est si fuit lata pro minore ad idem quod in simili not. glo. z Barto. in. l. si tutor. C. in qui. cau. in inte. re. non est nec. z. l. si mater. §. hoc iure. ff. de excep. rei iudi z quod not. doc. in. c. causam. de iudi. Preterea illud quod fuit statutum in odium z penam edificãtium ecclesias vel capellas sine autoritate diocesani vt in auc. de ecc. ti. §. siquis aũt. cũ sequẽ. non debet cedere in eorũ fauorez vt in. c. si necesse de dona. ĩter vi. z vro. z. c. ij. de transla. põla. z. l. papinianus. exuli. ff. de mino. Et per hec remanet decisus etiã Secũdus dubiũ. Ex quibus oibus ꝓcludit dictã dominã Uannũtiã fuisse ex cõstructione capelle seu altaris ob igatã ad dotandũ illud sufficienter abbate predicto habente ratã ꝓstructionez dicti altaris.

Ueniamus nũc ad Terciũ dubiũ an ad sufficientiã dotis reqratur q̃ inde possit viuere etiã clericus vltra sacerdotez. Et videt primo q̃ nõ per. c. vt quisq; presbyter. de vi. z bone. cle. vbi inuit q̃ presbyter habẽs populũ tenet habere clericum: secus ergo i habẽte altare: ꝓtrariũ alias tenui in lectura dicti. c. vt quisq;. z nũc etiã ꝓfirmo: q2 certus est q̃ missarũ solẽnia nõ debent celebrari sine suffragio clerici vt in. c. ꝓposuit. de fili. presby. ergo quilibet habẽs beneficiũ requirens missaꝝ celebrationem tenet habere clericum lz nõ sit al's curatum. quod videtur fuisse de mente glo. in dicto. c. vt quisq;. z bene facit text. iuncta glo. in cle. ne in agro. §. ad hec. de sta. regu. Edificando ergo altare sacerdotale videtur se obligasse ad dotem dandam ꝓ necessarijs concurrentibus admissarium solennia. nam qui vult vnum videtur voluisse omnia ꝑ que peruenitur ad illud vt. l. oratio. ff. de spon. z. l. ad rem mobilem. z. l. ad legatum. ff. de procura. z. c. prudentiam. z. c. preterea. de offi. deleg. facit. l. illud. ff. de acquir. here. Concludo ergo in hoc tertio dubio q̃ dos dicti altaris debet eẽ sufficiens pro pbytero ibidem instituendo z ꝓ clerico q̃ habet pstare suffragiũ ad missarũ solẽnia. facit dictũ. c. nemo. z in dicta auc. vt nullus fa. ora. do. post principium.

Ad Quartum z vltimuz dubiuz: an dicta obligatio reddatur inefficax ꝑ donationẽ omniũ bonorũ postea alteri altari factã. Et vr̃ primo q̃ sic: q2 ꝑ cõstructionẽ altaris nõ apparet ꝓbona cõstruẽtis sint tacite obligata: imo vr̃ sola obligatio psonalis orta sicut patet in vouẽte aliquã rez: nõ eni obligatur res anteq̃ tradatur: sed persona tantum vt in. l. ij. ff. de pollici. sed psona nihil habet saltiz sufficienter ꝑ donationem alteri factã: ergo obligatio remanet in efficax. manifestum est enim actio quã inopia debitoris excludit vt ĩ. l. nã is. ff. de dolo. z. c. olim. el. ij. de resti. spo.

Sed cõtrarium arbitror de iure procedere. Moueor primo q2 cõstruens ecclesiaz vel capellã obligatur ad dotandũ sicut pater tenet dotare filiam vt sensit glo. in. d. c. cuz sint. de ꝓsec. ecc. vel alta. z. ĩ. d. c. nemo. de ꝓse. di. i. Dz si pater facit in mẽsaz donationẽ vni ex filiis que tẽdit in preiudiciũ alterius filii quo ad partẽ sibi debitã revocant dicta donatio tanq̃ in officiosa vt. l. ij. C. de ioffi. dona. z qõ ibi no. ergo idẽ dicẽdũ i cãu nro. nã ista altaria vident fuisse loco filiarũ ꝓtẽplatẽ aie ipsius domine Uannucie. argu. in. c. in presentia. de proba. z eorũ que no. Bar. in auc. siqua. C. de sacro. sanc. ecc. z facit in simili ibi tex. z quod legit z no. xix. q. vltima. siqua mulier. Preterea ꝓbatur z alia rõe in conuenibili vbicunq; debitor donat bona sua in ꝓiudicium z fraudem creditorum debet talis donatio revocari etiã si fuit facta ignorãti fraudẽ vt probat in. l. i. iuncta. l. qui aũt. §. simili quoq; modo. ff. de his que in frau. credi. ergo dicta donatio dz revocari: quatenus venit in ꝓiudiciũ altaris cui dicta Uannutia erat debitrix respectu donatiõis. Posset addi z tertia consideratio: si ponat q̃ dicta Uannucia donauerit secundo alteri oĩa sua bona pñtia z futura: nam talis donatio nõ tenet tenẽdo opinionẽ Ange. de peru. valde equã quam posuit in sua disputatione que incipit. In refulgẽti reprobãdo Bar. in. l. i. C. ꝺ pac. qui tenuit q̃ simul valet donatio omniũ bonorũ pñtiuz z futurorum. sed Ang. cõtra lz non intẽdo ad presens discurrere que opinio sit ꝛior cũ satis sit ꝑ pmissa alteri priori cõsulẽdo nec in casu nostro dicit q̃ donauerit pñtia z futura dicta ergo donatio nõ reddit primã obligatiõez in efficacez: tum q2 non potuit se liberare ab obligatiõe ꝑ cõtractã: tum q2 videt facta in fraudẽ creditoris. Ex ꝓdictis omnibus ꝓcludo q̃ dicto Abbate ratificãte dictã altaris cõstructionẽ debz prius dictum altare sufficienter dotare ꝑ sacerdote z ꝑ clerico z residuũ si qd erit applicabat scdo altari cui scdo loco fuit fcã donatio vl vltima dispositio. Et hec sufficiant.

Nico. Abb. Sicu. Pan. Lon. &c.

Quidam Antonius habens. Franciscuz eius filium legitimum z naturalem infantem in eius potestate constitutum condidit testamẽtum solẽne in quo dictum Franciscum heredem instituit vniuersalem. z talem fecit institonez. videlz z si dictus Franciscus decesserit in pupillari etate vel postea quãdocũq; sine filiis substituit Paulum Petri ipsius testatoris auunculũ vulgariter pupillariter z ꝑ fideicõmissuz z dictũ Paulũ dicto suo filio tutorem dedit. Tãdẽ mortuo dicto testatore dict' Frãciscus supuiuẽs trib' mẽsib' cũ dimidio decessit ifans supstite dicto Paulo substituto z matre ipsius ifantis: mõ mr̃ ꝙdaz infantis mouit q̃stionez dicto Paulo substituto possidenti vigore dicte substitutionis hereditatem dicti olim Antonij z successiue Francisci asserens ad se successionem dicti Francisci sui filij in sanctis defuncti spectare: z dicit dictum Paulum substitutum forze exclusum: q2 ipse non assumpsit in iudicio tutelam. dicti Franciscj nec aliuz tutorem ꝓfestim dari petijt nec excusauit in fra quinquaginta dies a morte testatoris. ꝑ parte vero dicti Pauli substituti dicit dcã successionẽ z hereditatẽ ad se aspectare vigore dicte substitutionis adiiciens q̃ ipse tutor ꝓstitutus i testamẽto dicti Antonij licet nõ fecerit inuentariũ ꝑ dicto infante tamẽ dictũ infãtez nutriri fecit z administrauit eius tutelã taz in soluendo collectas z debita q̃ etiaz soluẽdo salarium dicte nutrici z administrando z gubernãdo z colligendo bona dicte hereditatis dicti Antonij cũ sciuit se tutorẽ in dicto testamẽto datũ. Et posito sine veritatis preiuditio q̃ nõ administrasset nec tutelam gessisset: nec aliuz dari petijsset nec se excusasset: nõ propterea debet priuari dicta successione z q̃ nulla mora vel negligentia est sibi in putanda eo q̃ dict' Franciscus superuixit patribus mensibus cum dimidio tantũ: z iura vident dare annũ substituto ad petendũ tutorẽ vnde cum mors superuenerat dicto Francisco in tam breui tempore nõ potest dici q̃ ipse fuerit negligens vt successione priuari debeat: quid iuris queritur.

Omnipotentis dei postulatio suffragio duo ad decisionem huius questionis examinanda incũbunt. Primum est an dictus sbstitut' excusẽt ex eo q2 tutor instõ designatus gessit negocia pupilli tutela tamẽ nõ assumpta cum solemnitate debita.

Secundum presupposito q̃ ex scdo capite nõ excusetur an debeat priuari successione pupilli nõ petendo tutorem cõsulti exq̃ potuit facere hoc in vita pupilli anno nõdũ elapso.

Circa primũ videt dcm substitutũ nõ excusandum quia paria sunt non generalis sine solennitate debita gerere. l. fi. C. arbi. tu. z. l. iij. C. de tuto. vel cura. z. l. iij. §. tutores. ff. de suspec. tuto. facit. l. si vnus. C. de testa. z. c. ij. de transla. prela. Secundo de hoc videt glo. no. in. l. ij. §. si mater. ad tertul. q̃ dicit matrẽ nõ excusari quin prauet successiõe pupilli si cũ solennitate debita non assumpsit tutelam nec petijt tutorem dari filio q̃q̃ ipsa vel alij gesserint z administrauerint bona pupilli sine solennitate debita. z illam glo. sequitur ibi Bar. z Bal. in. l. matres. C. ad tertul. sed predictus substitutus lz gesserint negocia pupilli: nõ tñ hoc fecit legitime: q2 nõ fuit sibi decreta tutela ꝑ iudicem prius confecto inuentario sicut fieri debuit vt in. l. fi. C. arbi. tute. no. glo. z Bar. in. l. legitimos. ff. de legi. tu. nec alia fecit q̃ in dicta. l. legitimos. notantur. ideo non debet ex illa gestione excusari: imo magis debet inculpari: q2 gerens negocia pupilli non decreta sibi tutela per iudicem z inuentario prius non confecto debet tãq̃ suspectus accerrime puniri: vt habet in. d. l. fi. C. arbi. tute. in fi. z in dicta. l. iij. §. tutores de supe. tut. Sed his nõ obstãtibus posset attẽptari de iure cõtrarium: Moueor in hanc sniam principaliter: q2 tutor testamentarius seu datiu' nõ excusando se infra quinquaginta dies postq̃ scinit se tutorẽ designatũ videtur se astringere z acceptare tutelam adeo q̃ amplius se excusare nõ valet: z tutela incipit stare periculo suo vt ꝓbatur

vt ꝓbatur in.l.si pater.§.oportet.ꝛ.l.quinquaginta.ff.de ex cu.tuto.facit.l.i.in prin.ff.de admi.tut.ergo dictus substitutus in testō tutor datus se nō excusando infra quinquaginta dies postq̄ sciuit se tutorem designatū videt tutelam accepta sse:nec potuit amplius se excusare:ergo nec per ꝓns nec aliū tutorē dari petere potuit:ꝛ per ꝓns.nō pōt puniri ex eo capite:q2 nō petijt tutorem dari pupillo:ꝓ quo facit on. qō. Bart.in.l.tutor ꝙ repertoriū.ff.de admi.tu.vbi dicit q̄ ꝛz tutor nō cōfecerit inuentariū nihilominus tutor est:pōt tamē repelli ab agendo vt.d.l.tutor qui repertorium ꝛ ꝑuari officio tutele ꝓsus vt dicit ter.in.d.l.fi.C.arbi.tu. Restat ergo cōcludere q̄ iste tutor fuit in culpa ex eo dūtaxat:q2 administrauit bona nō decreta prius sibi tutela per iudicē nec confecto inuētario:sed ex hoc capite nō reperit iure cautum q̄ debeat p̄uari successione sed poterit alijs penis puniri de quibus in.l.fi.iuncta glo.preal.C.arbi.tute. Cum enim ista pena priuationis successionis non sit in hoc casu iure exp̄essa nō debet imponi vt no.glo.in.c.fi.de iurepatro. facit de peni.di.i.pene.ꝛ.l.interpretatione.ꝛ.l.si preses.ff.de penis.ꝛ facit in ar.l.acutissimos.ff.de excu.tuto. vbi patet q̄ ꝛz substitutus recuset tutelam nō per hoc excluditur a successione.

Tertio facit pro isto substituto vt nō priuet noua ꝓsideratio:is qui nō petijt tutorem dari filio priuat successiōe pupilli.sed pupillus in casu nostro nihil habuit.q2 nō adiuit hereditatē nec existentia sui heredis habuit in casu nostro operari:q2 ipse pupillus ꝛz esset in potestate tēpore mortis habuit tñ substitutū vulgarē ꝓ cui' datōez tollit' suitas sz cōem opi.p.l.si filij'.ff.de lib.ꝛ po.tz.Bar.i.l.si filij' q̄ pñ.ff.ō vulg. ꝛ pu.ꝛ Bal.i.l.fratris.C.de iur.deli.no.gl.i.l.papinian'.ff. de inoffi.test.ergo succedit iste substitutus patri ꝛ nō filio.ē enī hereditas patris nō filij vt.d.l.si filius.de libe.ꝛ posthu. Preterea nō vī sibi iputandū si nō petijt tutelā sibi decerni ꝓ iudicē nec ꝓfecit inuentariū:quia hoc nō poterat de iure:cū enim esset tutor testamētarius nō poterat aliquid facere nisi prius adiret hereditas per pupillum:q2 tutela ꝓfirmat' per additionez hereditatis vt.l.si nemo.ff.de testa.tute.nec existētia sui heredis ꝛz hoc casu ꝓfirmare tutelaz:q2 habebat substitutū vulgarem vt no.Bar.in dicta.l.si nemo. Et si dicatur ergo est sibi imputandū si nō petijt interim donec adiret hereditas tutorem dari filio per.l.siquis sub condictione.ff. de testa.ture.ꝛ insti.de acti.tuto.post prin. Ad hoc enī potest responderi dupliciter. Primo q2 ꝛz ex hoc capite possit priuari successione pupilli.tamē in casu nostro illa nō fuit vnq̄ pupilli cum nō adiuerit hereditatē ꝛ habuerit substitutum vulgarem.est enī hereditas patris ꝛ nō filij:nec pōt mater petere legitimā:q2 nō pōt filius repudiare hereditatē patris ꝛ petere legitimaz.habet enim aut totā agnoscere aut totam repudiare vt notat Bar.in.l.gerit.ff.de acqui.here.

Secundo potest principaliter responderi intrando Secundum dubium.§. formatum: q̄ presupposito q̄ filius habuisset aliqua bona:tamen ex quo annus non erat lapsus ante mortē filij non debet substitutus vel alius qui habebat succedere ab intestato saltē citra matrē priuari successiōe pupilli. de hoc.n. videt' tex.expressus in.l.sciāt cūcti.C.de legi.hære. ꝛ optime facit tex.in sti.ad tertul.i.fi.tenuit Bal.ꝛ etiā Ang. in.l.predicta sciant.ꝛ in.d.l.matres ꝛ Bar.in sua solēni repetitione in.l.ij.ff.qui pe.m.ꝛ q̄ q̄ ipse Bar.in.l.ij.§.cōfestim ff.ad tertul.ꝛ in.d.l.sciāt post Rica.malū.tenuerit ꝓtrarium dicēs q̄ si nō petijt tutorem infra quinquaginta dies videtur in negligentia q2 debebat petere sicut mater citius q̄ poterat vt deinarre ꝓbari videt' in.d.l.ij.§.si mater.ꝛ.§.confestim ꝛ q̄ idez esset in substituto ꝛ alio qui poterat succedere ab intestato inducebat.d.l.sciant.ibi oū dicitur secundū nostraz constitutionez ꝛc.quasi dicat q̄ dabat' annus tantū secūduz priorez cōstitutionez de qua in.d.l.ij.§.cōfestim.vt.s.peteret' confestiz i.citius q̄ fieri poterat:ita tñ vt ānus non excederet:ut ipsemet Bar.vt supra dixit in sua solēni repetitione diligēti' examinādo hūc articulū tenuit cōtrariuz.s.q̄ substitutus vel alius qui habebat succedere pupillo ab intestato habet ānuz integrū per.d.l.sciant ꝛ.l.ij.specialiter facit ista.oltz añ legez C.nō erat prouisū q̄ aliquis substitutus vel alius cōsanguineus nō tenēt' ex necessitate petere tutorez pupillo licet spōte potuisset nisi in matre ꝛ libertis vt in.l.ij.ff.quipe tu.ꝛ in.d.l. ij.ad tertu.ergo ler.C.superueniēs inponēs necessitatez petē di debet stricte intelligi vt.s.ānus det' integre ꝛ absolute alijs qui per prius nō erāt ad hoc necessitati cū.n.sit illa lex odiosa preseruatiua in eo q̄ priuat successione ab intestato ꝛ extestō debet stricte intelligi vt no.ꝓbatur in.c.statutum.de elec.li.vi.facit. c.cum in cunctis.de elec ꝛ regula odia ꝛ regula in penis iuncto.c.si compromissarius.eo.ti.li.vi.ꝛ.l.interpellatione.ꝛ.l.si preses.ff.de penis.nec predictis ob.de re.iu.lib.vi.ter.in.d.l. sciant.quatenus dicit secundum nostram cōstitutionem ꝛc. q2 vt dicit Bar.ꝛ bene in.d.l.ij.illa verba nō debēt referri ad tertul.sed ad alia iura que disponūt quales debēt esse tutores vt sit sensus q̄ ꝛ tutor debet ab istis peti infra ānum secūduz dispositionez legalez. Preterea mater tenet' ex duplici capite petere tutorē filio prio ꝓpter pietatez maternam vt.l.matris pietas.C.quippe. Secūdo propter spem future successionis dcō.§.ꝓfestiz. In alijs aūt habitātibus succedere ex testamēto vel ab intestato nō subest nisi vna cā.s.spes successionis:ergo mitius fuit procedēduz cū eis q̄ cū matre ar.in.l.re cōiuncti.ff.de leg.iij.ꝛ in auc.cessāte.C.de legi.her.quinimo posset attētari q̄ etiā mater nō priuet' infra annū per ter. qui hoc a parte inuit insti.ad tertul.in fi.ꝛ ad illuz tex. posset reduci ter. in d.§. cōfestiz vt sic ex legis interpretatione dicat' facere cōfestiz petēdo in fra ānuz.vel dicamus q̄ cōfestiz.i.q̄ titius potest debet petere tutorē: nō tamē punit' nisi negligat ꝓ annuz vt voluit tex.preal. Et cū sumus in materia odiosa melius ꝛ equius est dicere q̄.d.l.ij. intelligat' secundū tex.in sti.ad tertul.in fi.q̄ e cōtra.ar.in.l.placuit.C.de iudi.sensit Bar.i.d.l. sciant.ꝛ.l.matres. Ex his omnibus concludo dictum substitutuz nō debere in casu uostro successione priuari siue sit hereditas patris siue pupilli. Et hec sufficiant.

Rico.de tudelcho ab. Sicu. Pan. Lon. ꝛci.

Quidā Sēpronius de lese maiestatis crimine condemnatus bonis suis expresse publicatis anteq̄ ꝑfatū delictum cōmutteret ꝛ sniam reportaret certa bona donauit q̄busdā fratribus carnalibus ad eorum vitā dumtaxat:ita tñ q̄ vnus alteri succederet ꝛ oibus mortuis dcā bona recta via ad eundē donatorem redirent ꝛ adiectū fuit i principio donationis q̄ de predictis bonis donatis facerent in eorum vita quicquid eis placuerit sine alicuius cōtradictione. In fine ꝛo instrumenti' dicitur q̄ supradictam donationē fecit prefatus donator sub his cōdictione tenore ꝛ lege ꝛ pacto vz q̄ pñs donatio valeat ꝛ effectū sortiat' vsq̄ in vitā tñ dictorū donatariorū ꝛ cuiuslibet eorū ꝛ nō vltra:ꝛ q̄ ipsi donatarij vel aliquis eorum nō possint neq̄ debeant ipsa bona donata in toto nec ī parte vllo tpe alicui ꝑsone vel vniuersitati vendere donare vel alienare cābiare obligare nec aliter baratare nec trāslatare cū aliter ꝑfatus donator nō fecisset nec facturus fuisset nec ꝓ facta vult haberi pñtē donationē sed vult pñtē donationem quotiēscunqz secus fieret nō valere nec tenere nec officium sortiri debere ꝛ ipso iure ius ꝛ dñium ipsorū donatorū in totū pueniat in ꝑfatū donatariū. Hec sunt ꝛba formalia posita in fine dcī instri. Contingit q̄ post sniam cōdemnationis ꝑdictorū ꝛ bonoꝝ publicationē factā dicti donatarij seu aliqui eorum qui super erant vendiderunt dicta bona donata sub cōditione ꝑdicta cuidā senensi ciui ꝓ certa pecunie quantitate ad corū vitā dūtaxat. Nunc queritur an cōe senense cui bona dicti donatoris fuerūt cōfiscata pñt illa bona donata vigore publicationis ꝛ dicti pacti in donatione appositi vendicare.

Salvatoris invocato suffragio vī prio q̄ non ꝓ verba ꝑ ora apposita in instro q̄ fuit dictū vt de predictis bonis donatis facerent in eorū vita q̄cquid eis placeret:ergo pñt disponere in eorum vita etiā vendendo. Videmus enī q̄ cum vsufructuarius q̄ non trāsmittit ius suū in heredē: pōt nihilominus vsufructum alij vendere:nec mirū:q2 vt dicit iuris cōsultus: Qui precio fruit' ipsa re frui videt' vt habet' i.l.nō vtit'.cū.l.se.ff.de vsufruc. Ita dicendū in ꝓposito hic satis enim isti vtunt' rebus donatis in eorū vita ex quo vtunt' precio. Preterea alienare est cōtractus per quē trāsfertur dñiuz vt.l.i.C.de fun.dot.sed predicti donatarij vendiderūt ad vitā eorū dūtaxat:ergo illa nō pōt dici alienatio maxime ad incurrendum penā priuationis. Sed contra triā sniam arbitror de iure ꝛiorem Et prio ꝓbabo q̄ dicti donatarij cecidērūt a iure eorū. Secūdo q̄ dicta bona devoluta sunt ad cōe senense probatur per ter. aptū q̄ cauillari nō potest i.l.fi.C. de reali.nō ali. vbi dicitur q̄ siue ler siue testator siue pactio contrahentiū ibi buerit alienationem videtur ꝓhibita nō solum dñi trāslatio sed vsufructus ꝛ pignoris.sed negari non potest q̄n dicti donatarij alienauerint saltem vsufructus dictarū rerum:ergo venerunt cōtra pactū in donatione appositum. Secundo hoc ꝓbatur exp̄esse ex tenore dcē donatio

his i eo q̃ expresse fuit ꝓhibitum ne dicta bona obligarent vel baratarent seu translatarent. sed negari non pōt quin p illa vēditionem trāslatauerit seu obligauerūt dicta bona ergo ceciderunt dicta bona i cōmissū quinimo plus dico q̃ ꝓhibitus vendere nō pōt etiā locare ad magnū tp̄s q̃ p tales venditionē cōstituit ius in re. z sic fit q̃dā alienatio rei vt no. Bart. z dy. in. l. codicillis. §. a substituto. ff. de leg. ij. lz glo. ibi aliter firmate: que tñ cōiter ibi i hoc dānat. z pmuz tenet glo. in cle. i. de re. ec. nō al. z optime facit ibi ter. Preterea z tertio donator ꝓhibuit simplicit illa bona vendi. lz negari nō pōt q̃n donatarij illa vendiderit z dñiuz transtulerint in emptore vt patet ex instrumēto vēditionis i de cōfecto. nec obsi dicat q̃ ad eorū vitā dūtaxat vendiderint q̃ p hoc nō pōt negari q̃n vēditio fuerit facta lz ad tp̄s. Nā z ꝓhibitio vēditionis nō poterat itelligi nisi de tēporali vēditiōe q̃ de ꝑpetua nō erat dubiū cum donatio fuisset facta ad vitam eorūz duntaxat: vñ cessante illa ꝓhibitione nō potuissent vendere vltra eor vitā: q̃ nemo pōt in alīū plus iuris trāsferre q̃ ipse habeat. c. nup. de dona. inter vi. z. vx. z. l. traditio. ff. de acq. re. do. debēt ergo verba intelligi i quo pñt aliq̃d operari vt i. c. si papa. de ꝓbil. li. vi. z. l. si q̃n. C. de inoff. te. z. l. q̃dlabeo. ad carb. q̃ aūt p dictū pactū impediatur dominū trāslatio z dēuolutio fiat ad donatarīū ꝓbatur i. c. verū. de dona. z in. l. ea lege. C. de cōdi. ob. cām. z expressius tenet Bart. in. l. filio. §. diui. ff. de leg. i. Q̃d aūt hec bona sint cōi q̃sita ꝓbatur q̃ p dictā sniam oia bona fuerūt ꝓfiscata ergo z iura oia cōpetentia ꝓdemnato vt. l. ij. C. ad. l. iul. maie. ꝓuincta. l. bonorū. ff. de ver. sig. ius ergo reseruatū dicto donatorio trāsiuit i dictum cōe p dictaz ꝓfiscationē: quinimo pōt dici q̃ nō solū fuerint bona publicata sz etiā ꝑsona fuit ad mortē cōdēnata quo casu veniūt i publicatione etiā bona postea quesita vt i. l. ij. C. de bonis pre. no. i. l. certa forma. C. de iure fis. l. x. Cōcludo ergo ex oibus p̄dictis q̃ dicti donatarij vendēdo lz ad eorū vitā ceciderūt a iure eorū: z bona donata reuersa sūt ad cōe seneñ. q̃ potest tanq̃ ꝓpria illa vēdicare. Ad ꝓtraria. §. formata facilit responderi potest. nā prioza verba debēt itelligi sm sequētia. l. si fuus pluriuz. ff. de leg. i. vt sic faceret de illis de bonis q̃q̃d eis placeret: nō tñ alienādo seu trāslatando: q̃ specialia derogāt verbis generalib⁹. z. c. i. de rescript. z. l. quesituz. in fi. ff. de fun. instru. z regula generi. de reg. iu. li. vi.

Ad secūdū rñdet q̃ vsufructuarius nō ꝓhibetur alienare ius q̃d hz: sz i casu nro exp̄sse fuit eis hoc ꝓhibitū. voluit enim donator vt tenerent penes se dicta. l. fi. C. de re. ali. non ali.

Ad tertiū rñdetur dupliciter. Primo q̃ ꝓcedit q̃n aliena/tio capitur stricte. Sz i ꝓhibitione facta pacto ꝑbentiuz dz capi large vt. d. l. fi. z ibi no. Bal. Preterea z secundo satisfacta est huius dñij trāslatio lz ad tēpus vt pz in dicta vēditione: ergo ꝛc. Et hec sufficiāt. Consi. xcij.

In xp̄i nomine Amen. Illud indubitati iuris est: i q̃ mero iure cōmuni inspecto legatum factū filie ꝑ dote est purum z non ꝓdictionale cum non excedit legitimaz suā vñ potest illico post mortē patris per ipsam filiaz petiː nec est necesse expectare tēpus nuptiarum p̄sertim in casu nostro in quo filia fuit in ipsa dote instituta per patrē. vnde sicut ipsa legitima nō capit dilatiōez vel aliud grauamē Quonā. in prioꝛib⁹. C. de iof. te. z inauc. vt cū. de ap. §. aliud quoq̃ capitulū. ita nec ipsa dos que succedit loco legitime cū subrogatuz sapiat naturaz eius in cuius locū subrogat vt i. c. ecc. l. vt. lit. pen. z. l. q̃ qui pretio. ff. de vsufruc. cū si. Et hanc opi. vt illico possit peti firmāt communiter doc. maxime Bar. in. l. titio. §. titio genero. ff. de ꝓdi. z de Bal. post Ricar. mal. z alios in. l. generaliter. C. de epi. z cle. z ad tex. d. §. titio genero. qui videt velle q̃ legatū dotis sit cōditionale z q̃ debeat differri exactio in tēpus matrimonij cōtracti. Respondetur multipliciter vt no. ibi. z. d. l. generaliter.

Sed dubiū insurgit in casu nostro occasione statuti tridētini in quo inter alia cauet: extantibus masculis filia femina si succedit. quo casu dixit Bar. in. d. §. titio genero. q̃ legatuz dotis factū filie est conditionale sicut si fieret extraneo ita q̃ nō potest peti nisi tēpore matrimonij: q̃ dos non est sine matrimonio. l. ij. ff. de iur. do. habet ergo inse tale legatū tacitam cōditionez: z sic si moriet ante q̃ nubat nō trāsmittit legatum in heredes. d. §. titio genero. q̃d etiā videt velle Dy. in. l. sancimus. C. de nup. Et q̃q̃ Ricar. ma. tenuerit cōtrariū vt refert ipse Bar. in. d. §. titio motus q̃. statutū nō potest i totuz tollere legitimaz licet possit diminuere q̃d etiā videt sentire Dy. in regula indultū. de reg. iu. li. vi. ergo cū hoc casu dos succedat loco legitime nō recipit granamē vel dilationē sicut nec ipsa legitima in iuribus. §. allegatis: Bar. tñ sequendo Dy. tenuit primū: mouet q̃ ꝑsuppositā etiā opi. Ricar. q̃ statutū possit diminuere lz nō tollere. tñ sicut pōt diminuere ita vī q̃ possit illā differre ad certū tp̄s puta tp̄s nuptiaꝝ cū: cū sit q̃dā diminutio ar. i. l. minus soluit. ff. de regu. iu. sz Bal. i. d. l. sancim⁹. sequit opi. Ricar. reprobata opi. Dy. z Bart. mouet q̃ si posset statutū differre intēpus matrimonij posset sequi q̃ ista filia mozeret ante matrimoniū vt cōtingit in casu nostro z sic nihil trāsmitteret ad heredes z percōsequēs ex toto priuaret legitima q̃d est cōtra presupposituz q̃d facit Bar ꝙsentiēdo opi. dci Ricar. q̃i totū ñ posset tolli. Et ꝓfecto iuditio meo hec cōsideratio Bal. fuit optia si vera simpliciter esset illa opi. q̃ legitima nō potest in totū tolli: sed cū ipse met Baldus senciat ꝓtrariū in. l. cū lege lenonina. C. de epi. z cle. vbi firmauit q̃ ꝓp familiaz domus ꝙseruandam potest prorsus mulier priuari legitima cum sit de iure positiuo: dicit tñ q̃ reseruat sibi ius petēdi alimēta quasi illa sint de iure naturali. i. di. ius naturale. ergo fūdamentuz suū non procedit cū statutū videat mulieri seruare alimēta donec nupserit: ergo potuit simpliciter eam excludere ab omni successione p̄ferturz reseruādo dotez incuentū matrimonij: ergo legatuz dotis debet intelligi pure. Sed his nō obstātibus puto q̃ in casu nostro heredi p̄dicte filie sit tripliciter ꝓsultū. Primo. n. ē dare ꝓsultū tenēdo illā opi. q̃ legitima possit i totū tolli et ad tēpus quā vī tēuisse collecto decisiōez rote dec. xix. releuat vaījs opi. teūit statutū valere dūmodo i totuz non auferat vel multūabsorbeat. Et idē videt velle Anto. de bu. i. c. raynaldus. de testa. sed in casu nostro in totum absorberet si primo diminueret reducendo illā ad dotē tñ z postea differendo in tempus contracti mīmonij adeo q̃ posset contingere q̃ i totū priuaretur sicut contingit in casu nostro cū ista filia fuerint mortua ante ꝓtractū matrimoniū. Et ꝓfecto hec opi. mihi placet in casu nostro in quo statutum expresse non tollit in totū imo dat dotē quasi ꝑ matrimonio ipsius mulieris. l. iij. ff. de mino. sapias ergo ipsa dos nām legitime ne filia decedat prorsus sine herede z sine aliquibus bonis: facit quod in simili no. in. c. ex insinuatione. de ap. vbi dicit q̃ si terminus ꝑfigitur appellāti ab hoc q̃ talis terminus succedit loco termini iuris q̃ subrogatū dz sapere nam eius i cuius locū subrogat. §. dixi z hec interpretatio tanq̃ benignior ē indubijs recipienda vt in regu. odia z regu. ipenis. li. vi. z. l. interpretatione z. l. si ꝑses. ff. de penis Secūda via est vt virtute statuti tridentini cōpetierit simpliciter ius petendi illico dotē relictā cōiuncta saltē voluntate testatoris Statutū. n. disponit q̃ si pater disposuit de filio in testō dz filia esse cōtenta dispōne paterna ita q̃ si sibi reliquid dotē sit illa cōtentus: z vtera illaz quātitatē nil petere possit. vī ergo statutū velle q̃ si dos est filie relicta in testamento q̃ possit quātitatē sibi relictā illico petere p contrariū sensum q̃ satis validus est. l. cū inter. §. cū inter socerū. ff. de pac. dota. z ꝑ Bal. in. l. cōuenticulā. C. de epi. z de. ad hoc facit verbū illud quātitatē ꝛc. non. n. retulit se simpliciter ad dotē sed ad quātitatē relictā ꝑ dote. Preterea statutū in casu quo pater reliquit dotē filie in testō nō ꝓuidit de alimentis donec fuerit maritata: sed solū ꝓuidit in casu quo pater fuit mortuus ab ite testato: ergo simpliciter disponendo q̃ si filia sit cōtenta dote sibi relicta z q̃ aliquid vltra non possit petere videt voluisse q̃ ipsa dos sit patrimonij filie: z sic debeat sibi succedere loco legitime z ꝑ cōsequēs debet illico mortuo patre cōpetere p̄sertim cū pater nil dixit de alimentis iterī filie p̄standis: z statutum dicit q̃ filia debet esse contenta dispositione paterna. vnde si diceremus contrariū sequerēt q̃ statutum posset priuare filiā alimētis z oī successione q̃d est contra cōem opi. z contra. l. cum rō. ff. de bonis dam. Et hec interpretatio per maxime sumenda est in casu nostro in quo pater non solū reliquid dotem filie imo in illa quantitate eaz heredem instituit: ergo voluit eam prorsus excludere a successione. Tertia via consulendo heredibus dicte filie potest subtilit iudicio meo obuiari ꝛobis statuti moderni ex quo in principio euident ostendit q̃ filia non simpliciter excludit a successione parentis exīte masculo sed a tempus dūtaxat. s. masculo superstite. nō. n. statutuz simpliciter dixit vt extantibus masculis: femina nō succedat sed dicit q̃ femina non succedat nec audiatur agendo vel excipiendo supstite masculo: vnde illa verbo supstite masculo: cum sint ablatiui casus faciunt cōdictionem vt. l. a testatore z ibi ꝑ Bar. ff. de cond. z de. z qualificant verbo sequentia

nō audiat.

nō audiat' ꝛc. ē ergo sensus q̄ mulier nō ꝺz audiri super successione p̄ius supstite masculo: ergo post eius mortē ꝺz audiri. verba eni q̄lificata debēt itelligi ſm tēpus verbi. ad qō referunt' vt no. Bar'. in. l. ex facto. ff. de vul. ꝛ pup. ꝛ. l. precipimus. C. de ap. ꝛ Bal. in. l. generalit'. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ glo. i. c. statutū. i verbo canonicis i fi. de rescrip. li. vi. Ad p̄dicta optime facit qō no. Bar. i. l. fi. ff. ad tertul. vbi dicit q̄ si statuto caueat' q̄ q̄ꝺu extiterit masculus femina nō succedat q̄ filia excludit' viuēte masculo vñtarat ſz illo mortuo ꝺz admitti q̄ illud aduerbiū quādiu vī statutū voluisse facere heredē masculū ad tēpus ꝛ ibi plenius habet' per eū. idē ergo dicamus i ꝓposito cū statutū dicat nō audiat' agēdo vel excipiēdo supstite masculo: ergo illo mortuo ꝺz audiri agēdo ꝛ excipiēdo. valet eni cōtrarius sensus in statuto p̄sertim cū iuri cōi ꝓꝺcꝛ dat vt est in casu nostro vt no. Bart. in. l. oēs populi. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ plenius Bal. in. d. l. conventiculā. Nec obstat si dicat' statutū etiā vti verbo succedat quo casu tenuit Bar. i. d. l. fi. q̄ femina nō admittitur mortuo masculo cū tractet' nūc de hereditate filij ꝛ nō patris ex quo nō fuit adiectum illud aduerbiū quādiu vel simile qō etiā vī tenere Jo. an. in addi. spe. in. ti. de succes. ab inte. sup rubrica in tertia colūna: qꝛ ꝺico illud ꝓcedere si statutū simplicit' ꝺixisse exstante aliquo masculo femina nō succedat: nā tūc femina simplicit' excluditur: ꝛ hereditas deferet' masculo. merito post mortē masculi nō pōt filia petere hereditatē patris: qꝛ iā desit eē patris ꝛ est nūc filij: ſz hoc casu quidā antiqui voluerūt ꝓ̄ius vt not. Jo. an. in addi. p̄dicta ſz p̄mū verius. Sz in casu nostro fuit adiecta illa determinatio nō succedat nec audiatur masculo supstite. Precedētia. eniꝫ verba determinantur p̄ sequentia vt. l. fi. §. cui dulcia. ff. de vi. tri. ꝛ ole. le. ꝛ cle. exiui de ver. sig. ꝛ. l. si fuus plurīū. de leg. i. ꝛ. l. nūmis. de leg. iij: ꝛ hunc intellectū plurimū adminiculātur alia verba statuti quatenus p̄uidēt mulieri vt soluto matrimonio p̄ eā ꝓbendo possit redire ad domū masculi heredis ꝛ ibi ꝓcipere alimēta: ꝛ sic vī excludere femināstante masculo: sed illo mortuo cessat illud refugiuꝫ maxime in casu nostro in quo bona patris debent distribui in pauperes. Ex q̄bus omnibus ꝓcluditur q̄ dicte filie statim cōpetit ius petendi legatuꝫ dotū sibi a patre factuꝫ tanq̄ puꝛ quod transmisit in suos heredes legitimos. l. vnica. C. de cade. tol. Jmꝫ q̄ mortuis masculis statim cōpetunt ius petendi legitimaꝫ ita q̄ est in optione heredū ipsi' an petant legatum an legitimā q̄tenus plus est in legitima q̄ in legato iuxta id qō legitur ꝛ no. in. l. l. sancimus. C. de in offi. te. in. §. replecationē. Et hec sufficiant.

Nicol. Abbas. Sic. Pan. Consi. xciij.

Christi saluatoris ex corde p̄ius p̄sidio inuocato.

In qōne q̄ ad p̄ñs vertit' int' capitulum toregen̄: ꝛ eom curaneñ. ex altera sup̄ executione cuiusdā sniele a quodaꝫ thesaurari ꝛ canonico ecclesie subiceñ. vigore subdelegationi sibi facte p̄ quendā p̄supposituū vricien̄. cōseruatoreꝫ ꝛ delegatum in causis capituli a sede apostolica deputatū insuper eo q̄ negat' ex pte dicti episcopi dictū thesaurariuꝫ habuisse iurisdictionē cū ꝓmissio fuerit facta ex p̄sso nomine ꝓp̄rio et nomine appellatiuo ipsius thesararie. de qualitate aūt canonicatus nulla fuit penitus insnbuelegatē facta mētio. thesauraria aūt negat' q̄ si dignitas vel ꝓsonat' in illo loco. Presupposito igit' sine veritatis p̄iudicio q̄ in illis partibus thesararie non censeant' dignitas vel ꝓsonat' an dicta sentētia possit sustineri ex eo q̄ dictus thesaurarius erat etiā canonicus ecclesie cathedralis: hoc erat in loco notis simū: imo in facto p̄supponit' statutum vigere in ecclesia vt nemo possit ibidē obtinere dignitatē personatū aut officium nisi canonicus ipsius ecclesie. Et primo videt' dictā sententiā ex iurisdictionis defectu minime valuisse: qꝛ causa non debet delegari aut subdelegari autoritate sedis apostolice nisi habēti dignitāte personatū aut canonicatū in eccelsie cathedrali vt in. c. statutū. in p̄in. ꝛ i. §. in nullo. de rescrip. li. vi. ꝛ quic quid fuerit attentatū est ipso iure irritus ꝛ in ane vt ꝓbatur in fi. d. c. statutuꝫ. p̄ quez dixit' glo. in verbo cōmittat' q̄ ꝓcessus agitatus p̄ alias personas est nullus licet cōtra delegatū aut subdelegatū nō. fuerit exceptū. Sed in casu nr̄o causa fuit subdelegata thesaurario ꝛ sic officio thesararie nō autem canonico cuꝫ aūt de qualitate canonicatus nulla fuerit facta mētio: ergo sentētia nō debet tenere. differētia. n. est inter dignitatē ꝓsonatū ꝛ officiū vt i. c. i. de ꝓsue. li. vi. ꝛ ibi p̄ Archi. ꝛ not. in. c. multa. de ꝓbē. ꝛ de thesauriaꝫ tenuit maior pars dominoꝝ de rota q̄ nisi aliud habeat loci reputatio de iure communi videt' simpler officio vt plenis no. p̄ eos decis. clxvi. Non obstat si dicat' dcm̄ thesaurariū esse pariter canonicuꝫ: qꝛ licet iste due qualitates concurrēt in ipsius ꝓsona cōmissio tamē videt' facta qualitati ex p̄sse nō aūt tacite vt. c. q̄m ab bas. de offi. del. ea eniꝫ que subtacent' nō vident' cōsiderata imo neglecta: p̄sertiꝫ cū ſpetiali nota sunt digna vt i casu nostro p̄. c. quāuis. de p̄bē. li. vi. ꝛ. l. si repetēdi. C. de condi. ob. causā. ꝛ. l. labeo. ff. de supel. lē. ꝛ id qō exterius agit' interiorē mentis dispositionez ꝛ habitū representat vt i cle. exiui. ꝺ ver. sig. facit. l. nō aliter. ff. de leg. iij. ꝛ. c. fi. de verbo. signi.

Sed his nō obstātibus ꝓtrariā sentētiā arbitroꝛ in casu nostro p̄ualere ad quā tenēdā multa me ipellūt. Et primo theorica Jo. an. in regula p̄ulegiū. de regu. iur. li. vi. in mercur. que videt' etiā de mēte Bar. in. l. ꝛ quia. ff. de iurisd. om. iu. ꝛ l. si seruus communis. ff. de sti. l. ꝛ ꝓbat' expresse p̄iuria infra allegāda videlicet q̄ ad cōiecturādaꝫ dispositionis seu ꝓmissionis qualitatē nō debem⁹ simpliciter ꝛ p̄cipalit' ꝓsiderare an sit in ea' expressū nomē ꝓp̄riū an appellatiuū: imo illa ꝓsideratio est ad habēda velud vltimū refugiū ſz primo succurē ad subiectā materiā. Si nō materia ꝓportionat' ꝓsone ꝛ nō dignitati vel potius ꝓsone q̄ dignitati iudicare debemus dispositionem potius ꝓsonalem q̄ realē ꝛ ita e ꝓ̄: ſz sit exp̄ssa dignitas: ꝛ nō nomē ꝓp̄riū vel e ꝓ̄: hec ꝓbantur in. c. requisisti detesta. ꝛ. c. pōrifices. xij. q. iij. in q̄bus patet q̄ si aliq̄d relinq̄tur ep̄iscopo exp̄resso dumtaxat nomine dignitatis a p̄xi mo seu cōsanguineo videtur relictum factū contemplatione ꝓsone ꝓpter qualitatem relinquentis. si autem fit ab extraneo videt' factū cōtemplatione ecclesie licet sit expressum nomen p̄opriū vt ibi ꝛ. l. annua. §. a tritia. ff. ꝺ annu. lega. hic dixit glo. no. in. c. ij. de testa. li. vi. q̄ si quis prelatus fuit deputatus executoꝛ testamentarius exp̄resso nomine dignitatis tm̄ q̄ illo mortuo nō per hoc officiū transibit in successoꝛem si prelatus erat ꝓpinquus testatoꝛis. solet. n. istud officium deferri rōne amicitie ꝛ propinquitatis: ita dicendum i ꝓposito: q̄ q̄ enim in causa nostra fuerit expressa qualitas thesararie tm̄ quia etiā fuit expressum nomen ꝓp̄rium ꝛ in persona cōcurrebat qualitas canonica tus debemus interpretari q̄ cōmissio fuerint facta persone ꝓpter qualitatē canonicatus cōcurrentem ꝛ non officio thesararie cū materia subiecta. i. ipsa subdelegatio nō ꝓportionaret' ipsi officio thesararie: vnde videt' expressa illa qualitas cā magis demostrā di ꝓsonā cui fiebat cōmissio sicut in si. dicit ter. in. l. iuris gentiū. §. pactoꝝ. ff. de pactis. q̄ ad cōsiderandū an pactū sit ꝓsonale an reale nō debemus simpliciter considerare an sit expressa ꝓsona vel ne. plerunq̄. n. persona pacto iuserit' nō vt pactum factum sit in rem an in personā non minus est verbis q̄ lex mente cōuenientium extimandum ē: qꝛ eni officiū thesararie solet magis extiari q̄ simpler canonicatus: iō thesararius canonicus solet denominari ab officio thesararie etiaꝫ in materia spectante ꝛ concernente ipsam canonicatū sicut. §. dixi in ep̄o q̄ i dispōne concernente personam solet denominari ꝓ nomen dignitatis cā honoris ꝛ ꝓpter cōsuetudine ꝛ ad maiorem demonstrationem dcō. c. relatū ꝛ alijs iuribus superius allātis. ad idē facit. c. dilecti. de foꝛ. cōpe. vbi rescriptum impetratum exp̄resso nomine ꝓp̄rio ipsius p̄lati in cā tm̄ concernente ipsam ecclesiam transit in successoꝛem in dignitate ita q̄ rōne materie concernentis ecclesiam tm̄ rescriptum censet' reale ꝛ nō personale: ſz qualitas dignitatis fuisset suppressa. ꝛba enim debent deseruire rebus ꝛ intentioni ꝛ non ecōtra: qꝛ lex ē ipositā rebus ꝛ nō ꝛbis vt in. c. secundo req̄ris. de app. ꝛ. c. commissa. de elec. lib. vi. ꝛ. l. ij. C. cōia de leg. ecce ergo q̄ q̄litas oīno suppressa habetur ꝓ exp̄ressa ꝓpter materiā subiectā: ita dicamus i ꝓposito Et predictis addo ter. cū glo. in. c. aduersus. de īmu. eccl. ꝛ in. c. i. de offi. vica. li. vi. in quibus iuribus not. legitur ꝛ no. q̄ excōicatio lata in aliquē officialem exp̄resse dumtaxat nomine officij non transit in successoꝛem in officio quia ꝓpter subiectam materiam censetur ſnia personalis ꝛ non realis qꝛ excōicatio non ꝓportionatur officio sed persone cum feratur ꝓpter contumaciā. quesequitur personam: ita in proposito subdelegatio non pōt competere officio thesarie ex quo non ē dignitas vel personatus: ergo censetur facta persone p̄sertim cum sit expressum nomen ꝓp̄rium propter qualitatem canonicatus concurrentem in personā: nec habet obstante q̄ qualitas canonicatus non fuerit expressa. quia nullo iure cauetur q̄ in deligatione debeat p̄mi qualitas ꝓpter quā persona reddat' habilis. satis. n. est cā

esse habilē: q2 iura nō requirūt nisi q̄ q̄litas dignitatis perso
natus vel canonicatus cōcurrat tēpore cōmissionis vt ꝓba
tur in dicto.c.statutū.in p̄n. hinc voluit ibi glo. no. super ver/
bo canonico q̄ sufficit q̄ tpe dationis seu commissionis q̄s
sit canonicus l3 tpe p̄sentationis seu ꝓsecutionis desinat eē
canonicus quia illa decretalis requirit existentiam q̄litatis
tpe dūtaxat cōmissionis: secus ergo est tūc abfuisse q̄ exp̄s
se tenuit bal. in.l. generaliter. C. de epi. z cle. q2 sm eū z bene
illa qualitas requirit ꝓpter p̄suptionem litterarū rōe cano
nicatus que nō desinit esse licet desinat esse canonicus: facit
theorica bar. in.l. ex facto. ff. de vul. z pu. z. l. precipimus. C.
de ap. Preterea ter. videtur in. d.c. requisisti. z. c. dilecti p̄al:
vbi non requirit vt qualitas exprimatur ad hoc vt dispō sit
realis vel personalis. satis n. est q̄ ex subiecta materia hoc
possit ꝓcipi z p̄sertim hoc ꝓcedit in casu nostro i quo q̄litas
canonicatus erat notoria cōmissio eni nō fit canonicatui sed
p̄sone canonici vt patet p̄dictis ideo sufficit q̄ cōmissio fiat
persone habēti qualitatē ipsam persona habilitatē. Ado
uez Secūdo p̄cipaliter q2 vigore statuti illius ecclesie non
pōt quis habere dignitatē personarū vel officium nisi sit ca
nonicus: ergo cōmittendo causam thesaurario illius eccleſie
satis videt cōmissa canonico. exquo eni vnū pōt eē sine alio:
exprimendo vnuz tacite vī exprimere aliud vt in. c. si q̄s obij
cerit. 1. q. iij. facit. c. trāslato. cum ibi no. i glo. de cōsti. Ter
tio optime facit in ar. l. iij. ff. de mili. te. vbi dī q̄ similes dixit
se velle testari iure cōi z nō potuit perficere valet testū iure
militari: q2 nō videtur p hoc renūtiare bñficio militari red/
dens ibi tex. optimā rōnē q2 in dubio nō videtur quis elegis
se viā p quā iudiciū suū posset impugnari hic dixit ibi Bar.
q̄ in dependētibus a nuda voluntate vbi quis fecisse actum
meliori mō quo pōt ut ꝓbatur p illū ter. ita dicamus in pro
posito q̄ subdelegatus videat in dubio voluisse delegatio/
nem facere meliori mō quo poterat nec exprimendo q̄litatē
thesaurarie credendus est elegisse viam p quā sua voluntas
posset irritari. in dubio eni debemus interpretationem facere
vt res potius valeat quā peat vt in. c. abbate. de ver. sig. z. ff.
de verb. ob. l. quoties. Quarto p̄cipaliter facit. l. qui ha
bebat cuz ibi no. ff. de re. du. vbi dicit q̄ siquis habēs duos
seruos quorū vnus erat fullo vocatus Flacco: alius pistor
vocatus Stichus errauit i legando puta quia legauit Sti
chum fullonē cuz esset pistor z nō fullo q̄ si habebat nomina
seruorū nota videtur legasse habito respecto ad nomen pro
prium z nō ad appellatiuum z ideo legatario debetur Sti/
chus pistor: z sic per illuz ter. patet q̄ qualitas exp̄ssa nō bz
vitiare dispositionēl3 falso sit expressa: ergo idē z fortius di
cēdū in casu nostro i quo nō fuit erratū in q̄litate sz fuit exp̄s
sa talis q̄litas q̄ nō requirebat ad validitatē cōmissiōis nec
erat capax ipsi' cōmissiōis cū p̄sona cui fiebat cōmissio erat
nota ipsi subdelegāti z notorie constabat ipsuz esse capacē
ratione canonicatus. Ad p̄dicta optima faciūt no. p Inno.
in. c. significāte. de rescrip. vbi dicit q̄ si rescriptū fuit ꝓcessuz
cōtra. El. dioceſi remēsis: z potest p alia cōstare q̄ sensit de
U. dioceſi leodien. q̄ nō debet viciari cōmissio. satis eniz est
q̄ ꝓ alia potest cōmissio substineri z certificari Idē dicūt
domini de rota dī cissione. cxxvi. Si fuit erratū i nomine vel
cognomine: z tenet Hosti. i summa de rescrip. §. possūt obūci
dī. idez si in nomine. q̄ procedit etiam in litteris gratiosis vt
voluerūt idez domini de rota decisione. cclxviiij. in antiquis.
ergo idē z fortius dicendū in casu nostro vbi nullus erro fu
it cōmissus vt substineatur sub delegatio facta p̄sone ex quo
est capax ratione qualitatis sibi inherētis licet nō fuerit exp̄s
sa. Quinto faciūt no. p Bar. in. l. si seruus communis. ff. de sti
ser. vbi firmat q̄ si in disputatione fuerunt expresse due quali
tates z secūdū alterā dispositio esset iefficax. debet dispositio
gubernari z regulari secūdū aliā dispositionez vt res potius
valeat: altera vero qualitas habet ꝓ nō expressa. ita dicam⁹
in proposito q̄ vbi secundum qualitatem thesaurarie ex p̄ss
sā dispositio redderetur inutilis videatur subdelegatio facta
persone. potest. n. fieri persone ex quo alias est capax subdele
gationis imo vt supra dixi cū cōmissio fit canonico sequitur
personā z nō canonicatū. hinc est q̄ potest iudicare licet desi
erit eē canonicus vt supra dixi. Et hec est optima ꝓsideratio.
Sexto z vltimo faciūt no. p glo. in. l. cū ita. §. i. ff. de ꝓdi. sz d.
z pe. z Bar. in. l. z q2. ff. de iurisdic. om. iu. vbi dicūt q̄ q̄n in
dispositione exprimit nomē proprium cū appellatiuo debet di
spositio attribui qualitati prius expresse vnde si precedit no
men ꝓprium censet facta persone z non dignitati que postea
subijcit vt videt ꝓbari in. l. si communis seruus. ff. de sti. ser. z
hoc dicm̄ debet limitari quādo disponēs habebat notā p̄sonā
alias cōsiderari debet nomē appellatiuū p. l. qui habebat. pre
al. ita notāter limitauit Bar. in. d. l. si communis seruus. Et ad
vertēdū q2 isti loquūt quādo dispositio poterat eē salua siue
esset realis siue p̄sonalis. fortius ergo debet ꝓcedere in casu
nostro in quo primo fuit expressū nomē ꝓprium nec potest sub
delegatio esse salua si intelligeret ꝓtēplatuz officium thesaurarie.
Ex premissis omnibus concludo q̄ exquo ipsi vel delegantri
notū erat illū subdelegatuz esse canonicū iudicāduz est ꝓmissi
onez valuisse licet expressisset qualitatē thesaurarie cū noīe ꝓ
prio z tacuerit qualitatē canonicatus.

Hic. Abb. Siccu. Pan. Lon. rciū

Christi noīe invocato. Inquestione heredum ꝓdaz
domini Petri de Clarauallis plurima veniunt ad
ipsius luculentā decissionem examinānda. Primo ad
quē ptinebat seu ptinet directū dominū illius palatū cū pos
sessionibus adiacētibus an. s. ad hāc ciuitatē Tudertinā an
vero ad romanā ecclesiā cui illa ciuitas Tudertina i tēporali
bus z spiritualibus est immediate subiecta.

Scdo an ꝓcessiones de illo palatio fcē dicto dño Petro z
successiue suis filijs post eius mortez vel eaz aliqua valuerit.

Tertio vtrū ꝓcessio fcā romanū pōtificē cuidā tertio nō
facta mētione dī iure ꝓpetēti dictis filijs valuerit.

Quarto p̄suppositio q̄ iure nō subsistat an saltēm rōe p̄scri
ptōis possit terti' possessor se tueri cōtra filios dcī dñi Petri.

Quinto an filij dicti dñi Petri possint dicta bona a posses
soribus vendicare.

Circa primū q2 nō ꝓstat mihi ex cuius pecunia ciuitas il
la tudertina dictū palatium emerit: an. s. ex bonis ipsius vni
uersitatis an vero ex redditibus regalibus cū tpe emptōis
dicta ciuitas subtraxerat se a deuotione z fidelitate ecclesie
z gubernabat se populariter z libere ac si ipsa ciuitas habe/
ret sui ipsius iura imperij. Distinguerem sic q̄ aut dicta ciui
tas emerat dictum palatiū ex redditibus ipsius vniuersitati
z tūc ptinebit dictum palaciū ad ipsam vniuersitatem tuder
tinam z non ad romanam ecclesiā: q2 sicut priuate p̄sone p̄nt
habere rez dñia de quibus nō pōt ꝓnceps p sola voluntā/
tis libito disponere cū dñia sint de iure gentiū. i. di. ius gen/
tium z. l. ex hoc iure. ff. de iusti. iu. z insti. de iurē naturali. gē.
z ci. §. sed nālia. z insti. de legi. agna. succ. in fi. z. l. di. in pri.
no. Inno. in. c. q̄ in ecclesiarū de ꝓsti. Cy. in. l. p̄scriptione. C.
de p̄d. imp. of. z Bar. in. l. fi. C. si cōtra ius vel vti. pu. z in p
hemio. ff. veteris aliquid in. l. antiocesiū. ff. de p̄ui. cre. z. l. i.
§. per hanc. ff. de rei vē. ita z vniuersitas que tenet vicem per
sone. l. mortuo. ff. de fideiuss. pōt bñe aliqua bona ꝑticularia
diuersa prorsus a camera fiscali de q̄bus pōt ipsa ciuitas dis
ponere z alienare pōt quēadmodū sibi videt expedire vt in.
l. in tantum. §. vniuersitatis. ff. de re. diui. z. l. fi. C. de re. ciui.
ali. li. ix. Si vero dictum palaciū fuisset emptum ex reddit⁹
regalibus occupatis p dictā ciuitatem tpe rebellionis. tunc
dicerem dicta bona pertinuisse ad ecclesiam romanā: Primo
ex cōi theorica glo. vtriusq3 iuris. s. q̄ si ex pecunia ecclesie
emitur aliqua res dñium vtile illius rei ipso iure pertinet ad
ecclesiam iure spēali sicut dicimus in pupillo z militibus vt
nota glo. in. l. si vt pponis. C. de rei ven. z in. c. inquirendum
de pecu. cle. z in. c. apostolicos. xij. q. ij. z q̄q̄ Bar. i. d. l. fi. vt
pponis. limitando dixerit illud ꝓcedere in pupillo z eccle/
sia: q̄n res fuit ēpta per administratorē pupilli vel ecclesie. si
autē p tertiū tunc dicit q̄ demū in subsidium efficitur ecclesie
p. l. filie. ff. de solu. cuius dictum nō placuit ibi Bal. dicenti q̄
si de pecunia pupilli emitur p aliū q̄ per suū administratorē
certa res q̄ etiā in subsidiū non efficitur pupilli sed bene illa
res est obligata pupillo p sua pecunia allegat bonum ter.
in. l. iij. in p̄in. ff. de rebus eorū z idē sub dubio forte dixit te
nendum in ecclesia que fingit iure maioris in. c. i. de in inte.
re. Mihi tñ plus plz simplicit in ecclesia dictum glo. vt idif
ferenter dñium vtile acquirat ecclesie q̄cquid sit in pupillo
q2 si miles seculi habet illud p̄uilegiū indistincte. d. l. si vt p
ponis. qđ indubitanter est extendendum etiā ad clericos re
spcū suorū p̄simoniorū cū sint milites. p glo. no. quā sequit
ibi bar. z cōiter alij doc. in. l. miles. ff. de re. iudi. z. l. stipēdia.
C. de execu. rei iud. z Bar. in. l. miles ita. §. mulier. ff. de mili
te. z. l. affectionis. ff. de dona. fortius idem dicendum in ipsis
ecclesijs cū non debeant gaudere minori ꝓgatiua ecclesie
in rebus suis q̄ milites seculi vel dei in rebus eorū imo ma
iori iurta no. in. c. fi. de vit. z ho. de. z per glo. in. c. vnico. de i
inte. re. z.

inte.re.7.c.q̃q̃.de cens.li.vi.7.xvi.q.iiij.possessiões.facit ad idē glo.sig.in.d.c.apostolicos.q̃ dicit q̃ si clericus in ꝓpꝛio solo hedificat de pecunia ecclesie solū cedit iure singulari hedificio ar.i illo ter. Secūdo p̃ncipalis 7 fortius dico dictum palaciū cū possessionib' adiacentibus fuisse 7 ptinuisse ad ecclesiā romanā: 7 hodie etiā ptinere respectu dñij directi alia 7 clariori cōsideratiōe videlz qꝛ ciuitas tudertina ille emit tā q̃ camera fiscalis sui ipsius vñ illa bona fuerūt effecta fiscalia 7 impialia cū tpe emptiōis dicta haberet oia regalia i dicta ciuitate 7 oīū tanq̃ hñs sui ipsius impiū faciebat ar.eoꝛū q̃ legūtur 7 no.i.l.vnica.C.de bo.va.li.x.7 maxie ibi p Bar. 7 p eūdē i.l.cūctos populos.C.de sum.tri.7.i.l.hostes.ff.de capti.7 post.re.7.l.infamē.in fi.ff.de publi.iu. trāsferēdo ergo postea seu recognoscēdo summū impiū ius ptinēs i dicta ciuitate ad romanā ecclesiā 7 recognoscēdo papā in oīm etiam i tpalibus videnꝫ trāstulisse 7 recognouisse etiam respectu bonoꝛū fiscaliū q̃ sunt accessoꝛia ad ipm supremū dñium ar.i.c.trāslato.de ꝓsti.7.viij.di.quo iure.7.c.vnico.q̃ sunt rega.coll'.x.7.i.d.l.vnica.de bo.va.7.i.l.depcatio.ff.ad legem ro.de iac.7.l.bene a zenone.C.de q̃dri.p̃scrip.cuꝛ ibi no. Et populus tudertin' patiēdo dictū palaciū cuꝛ possessiōibus cōcedi 7 disponi p romanū pōtificē tanq̃ bona fiscalia vēra cite fuisse cōfessus illa ad romanā ecclesiā rōne p̃dicta ptinere ar.in.l.si filiꝰ.C.de peti.he. In dubiis.eni recurrēdū est ad ꝓiecturas i.c.in ambiguis.de reg.i.7 tenendum ē qđ ē verisimilius 7 plerūq̃ fieri cōsueuit vt i regula ispicimus i obscuris.de reg.iu.li.vi.cū si. Et per hec cōcludo q̃ alio nō apparente p̃sumēdum est dictū palaciū ptinere ad romanā ecclesiā.7 hoc hodie videꝫ tenendū indistincte saltē rōne prescriptiōis cū romana ecclesia p se vel alium tāto tēpoꝛe illud possederit bona fide 7 iusto titulo verisimilit̃ p̃sumpto q̃ illud p̃scripserit ad hoc qđ no.in.c.cum vobis.de p̃scrip.7.l.celsus. ff.de vsuca.7 p Inno.i.c.bone el scō.de postu.p. vbi firmat q̃ papa pōt sicut alius vtēdo iure p̃uati p̃scribere ex quo hoc nō facit ex plenitudine potestatis.7 idē Archi.xvi.q.iiij.volumus.7. An.de bu.in.d.c.cū nobis.secus vbi vtereꝫ plenitudine potestatis 7 hoc casu pōt intelligi Spe.qui vī sentire ꝓtrarium in spe.in ti.de p̃scrip.ver. illud antē.7 puto q̃ p decennium potuerit p̃scribere cū illo titulo p̃sumpto per ea q̃ no. Jo.an.in regula qui ad agendum.de regu.iu.li.vi.i mercu.7 per glo.7 Bar.in auc.quas actione.C.de sacro san.ecc.

Uenio ad Secūdum an.s.cōcessiones facte quōdam domino ꝑetro 7 eius filijs valuerint 7 saltem illaruꝫ aliqua habeat vigoꝛem. Et p̃mo videtur q̃ p̃ma concessio facta per quēdam dominū.P.cardinalez tunc vicariuꝫ generalem 7 legatū in patrimonio 7 specialit̃ i dicta ciuitate tudertina de iure valuerit p id qđ no.Bal.i.l.exēplo.C.de ꝓbat.vbi dixit q̃ si legatus cardinalis dicit in aliq̃ cōcessione vltra cōprehēsa in generali legatione se habere ad hoc specialez cōcessionē a romano pontifice q̃ sibi credendum est dūmodo publice illud agat 7 cōsueuerit illud facere allāt no.i.c.cū exlitteris de inte.resti ad idez qđ no.spe.in ti.de lega.§.super est. ℣. q̃d si.delegati iurisdictōe.vbi dicit q̃ raro.7 quasi nunq̃ dubitatur de ipsius potestate:7 q̃ non cōsueuit legatus cardinalis fidez facere de sua potestate:cōtrariū tamen tenet Jo.an.post Hosti.in.c.i.de offi.le.li.vi.vbi firmat q̃ si legatus dicit se habere ex speciali cōmissione aliqua vltra cōprensa in generali legatione q̃ sibi nō est credendum.7 hoc puto verius p̃sertim in casu nostro vbi agitur de alienatione vtilis dominij in p̃iudiciū romane ecclesie.requiritꝫ.n.ad hoc spetiale mandatuꝫ ar.in.l.ꝓhibere.§.plane.ff.q̃ vi aut claꝫ.7 firmat Bar. ibi.7 Spe.iti.delega.§.nūc.dicendū.℣.pe.nec debet p̃sumi mandatū saltē respectu alienationis fiende ar.in.l. ꝓtrarius regulas.ff.de pac.7.l.si filius familias.ff.de dona.7 allego glo.no.in.c.sicut.de sen.exc.que aperte sentit allegando.c.nobilissimus.xcviij di.q̃ nunq̃ sufficit honestas 7 dignitas persone vt sibi soli credaꝫ in alterius p̃iudiciū facit.c. cū anobis de resti.7 optime.l.vnica.C.de super indi.li.x.q̃uem terdixit ibi Bar. nunq̃ esse alicui credenduꝫ quantūcunq̃ indignitate posito dicēti se habere potestatē ad faciendum aliqua de prudentia a principis potestate: 7 p̃sertim hoc dicenduꝫ in casu nostro iquo ñ apparet q̃ ille talis vicarius cōsimiles alienationes de rebus spectātibus ad romanā ecclesiā cōsueuerit facere licet asseruerit se habere ad hoc potestatē spetialē 7 sic etiā sumus extra opinionē Bal. Ad dictū Spe. dicēdū q̃ ipse retulit se nō ad ius sed ad factū. In hoc tamē nō puto multū insistenduꝫ:qꝛ papa Gregoꝛius postea nouiter creat' dedit p̃facto vicario spetiale mādatū ad illam cōcessionem faciendā: vnde vigoꝛe spetialis mandati dictus vicarius p̃e factā cōcessionē de nouo firmauit 7 eidē innouato denouo cōcessit feudū: q̃ aūt papa possit aliqua bona tēporalia ecclesie cōcedere laicis infeudū nō est hesitandū q.c. ad audientiaꝫ. 7.c.si diligēti.de p̃script.7 ea que no. Hosti.in.c.a nobis. de deci.nec etiā in ista cōcessione licet iure valuerit est multū insistendu:qꝛ fuit ab illa recessum cōmuni tacito consensu in eo q̃ mortuo dicto domino Petro filij eius p̃dicti cū essent i possessione dcī palatij 7 possessionū defacto spoliati tēpoꝛe guerrarū i petrauerūt abeodē cū esset Tuderti illa bona sibi cōcedi in emphiteosim vsq̃ ad secūdaꝫ generationem p annua pensione 7 p̃secutione possessionis datus fuit ab eodez papa executoꝛ licet nōdū habuerit effectū pp guerraꝝ discrimina:cuꝫ aūt iste cōtractus ñ possit cōcurrere cū p̃cedēti videtur a p̃ioꝛe recessū ar.optimū.i.l.siquis antea.ff.de acq̃.pos. 7.l.qđ in heredē.§.eligere.ff.de tribu.7.c.quis.duas.de elec. 7 optīe facit ter.in.c.veniens.in fi.de p̃script. vbi patet q̃ impetrās p̃uilegiū ꝑriū p̃scriptiōi vī renūtiare p̃scriptioni: hec ergo cōcessio in emphiteosiꝫ tāq̃ vltima 7 facta ab habēte potestatem tenuit mero iure:nec curo de concessione facta per.cumune Tuderti que p̃cessit istam concessionem factam in emphiteosim quia illa potest multipliciter impugnari cum fuerit facta a non habente potestatema ciuitateque si bi violētur occupauerat dominium spectans ad romanam ecclesiā.nō.n.valent gesta a tyranno p̃sertim in p̃iudicium ecclesie vt in.l.decernimus.C.de sac.san.eccl.facit quod no. Bar.in.l.oēs populi.ff.de iusti.7 iure.7 in.d.c. ꝓhibere.§. plane.q̃ aut vi aut clam.7 ꝓ nō dato habeꝫ quod ab illo datur q̃ de iure donare nō poresꝫ 7 in.c.quod aūt.de iurepa. 7.i.q.vij. Bi.facit.l.traditio.ff.de acqui.re.do.7.c.nuper. de dona.inter.vi.7 vx. Hec ob.si dicatur q̃ papa approbauit tractu tpis oia statuta cōstōnes 7 ordinamenta facta a populo tudertino:qꝛ dico q̃ in illis verbis generalibus nō venit cōfirmatio alienationis fcē de bonis:spectantibus ad romanā.ecclesiā.requiritur eni ibi specialis cōfirmatio sicut a p̃ncipio requirit̃ spēalis cōcessio: ita q̃ sub verbis quātūcunq̃ generalibus nō venit p̃tās alienandi dicta.l. cōtra iuris regulas.ff.de pac.7.d.l.si filiusfa.ff.de dona.sed si ponamus dicta bona ꝓtinuisse ad cōe tudertinum modo predicto 7 nondū fuissent per papam p̃scripta valuisset dicta concessio dūmodo legitime solennitates in illa concessione interuenerīt saltem fm cōsuetudinem loci.l.i.cum ibi no.C. de emā.lib.7.l.ij.C.quē ad.rest.ap.cum si. 7 tunc recipiendo cōcessionem in emphiteosim a papa non pdit ius quod p̃ius habebat a vero dño per tex.in.l.neq̃ pignus.ff.de reg.iur: 7.l.ei aquo.in fi.ff.de vsuca.7.l.qui rem p̃opꝛiam.C.loca: Ex his omnibus pꝛesponsum ad secundum.Dico.n.filios dicti domini Petri habere ius in dicto palacio 7 possessionibus aut ex cōcessione sibi facta in emphiteosim p papā Gregoriū:aut ex cōcessione ciuitatis tudertine;si ponamus mō predicto illa bona de iure pertinere ad dictam ciuitatem.

Quo ad Tertiū an sit iuri ipsoꝝ p̃iudicatum per cōcessionem alteri factā p romanum pontificem de ipsoꝝ iure mentione non facta. Et indubitanter dico q̃ nō tū ex defectu ptātis tū ex defectu p̃sumpte voluntatis p̃dictū ꝓbatur qꝛ etiā p̃inceps obligatur ex cōtractu inito cum subdito nec pōt cōtractum illum sine iustissima cā infringere vt in.c.i.de ꝓba.p Jo.an.in.c. significasti.de fo.cōpe.p Bar.in.l.quod semel.ff.de decre.ab oꝛ.fac.ꝓbatur ēt in.c.i.de feu.sine calū.non amit.7.c.vno.de succe.feu.col.x.7 sic non potest emphiteota renunciare rei ēphiteoticarie inito dño vt no.glo. i.c.i.si vasa q̃ feu.ali.contra cōsti.lo.in fi.col.x.facit quod nota.Bar.in.l.is cū quo.ff.de aqua.plu.ar.ita.non.debet dūs posse emphiteotā suo iure p̃uare 7 in alium trāsferre.sunt.n. contractus a p̃ncipio voluntarū 7 ex post facto necessitatis l.ficut.C.de ac.7 ob.Scōm ꝓbatur quia ois cōcessio facta per p̃incipem:nō facta mentione de iure tertij nō valet vt i l.i.ff.de nata.resti.7.l.ij.§.siquis a principe.ff.ne quid in lo. pu.7.c.super eo.de of.dele.7.c.cum nostris. de concel.prēben.cum si. Nec ob.si dicatur dictos filios fuisse omnibus bonis p̃iuatos eo ipso q̃ exercerunt se cum alijs contra statum ecclesie per.l.quisquis.C.ad.l.iul.ma.quia dico q̃ restituti fuerunt plenissime per Martinum papam.restitutio autem refertur ad oia bona i alios non alienata tempoꝛe restitutiōis.l.i.C.de sen.pa.7 per Bar.in.l.fi.e.ti. dicta vero concessio facta in tertio nō.p̃cessit dictā restitutionē sed fuit sub

secuta ꝛ sic fuit facta eo tēpore quo iaz illi erāt restituti ad eo
rū iura ꝙ restōnem que cū sit in pstinū statū repositio dicta.
l.ij.ꝛ.ij.q.iij.§.notandū. dz intelligi de bōis emphiteoticariis
ꝛ oibus quibus cūq; qz ḋ oia dicit nihil excludit. xix. di. si ro
manoꝝ. ꝛ.c. solite. de ma. obe ꝛ. l. de precio. ff. de publi. Nō
obstat secūdo si dicat illos filios iā cecidisse ab eorū iure cū
nunq̄ soluerint pensionem. c. potuit. de loca. ꝛ. l. ij. C. de iure
emphi. ꝛ sic nō erat necesse de ipsoꝝ iure facere mētionē: fa-
cit quod no. Bal. in. d. l. ij. qz dico cōtraria procedere qñ isti
habuissent possessionē vigore illius cōcessionis emphiteoti-
carie. sed cū dñs papa per se vel aliū nunq̄ tradidit eis pos-
sessionē nō tenebant soluere pensionem ar. in. l. iulianus. §.
offerri. ff. de act. emp. apte sentit Bal. in. l. sollēnibus. C. de
rei vē. in fi. excusat enī q̄diu tertius facit sibi qōnem nec po
test possessionē cōsequi ar. in. l. quādiu. C. ḋ admi. ad bo. po.
facit optime. l. i. ff. de actio. empt. ꝛ ven. ꝛ tenet glo. in. c. fi. de
noua forma fide. col. x. que dicit q̄ si dñs nō dat feudū p̄mis
sum nō tenet vasallus seruare iuramētū fidelitatis. ad idem.
l. q̄re. §. iter locatoꝛē. qđ ibi no. Bar. ff. loca. ꝛ potissime hoc
p̄cedit qñ alius recognoscebat a papa per ter. singularem i
l. forma. §. si cum ipse. ff. de censi. ꝛ p̄ Bal. in. d. l. solennibus.
Et per hoc patet quid dicendum ad tertium.

Demo nūc ad quartū dubiū: An saltem obstet filiis dicti
domini Petri p̄scriptio cuz fere lapsi sint quinq̄ginta anni
vel vltra q̄ dictū palatiū cū possessionib' nō possederūt. Cre
do q̄ nō: p̄mo ex defectu bone fidei. nō enim valet hodie aliq̄
p̄scriptio cū mala fide p̄sertim in terris ecclesie vt in. c. vigilā
ti. ꝛ.c. fi. de p̄script. Inno. i.c. si duobus. i fi. de ap. Idem tñ ē
in foro ciuili inter laicos etiā in terris impij: qz vbi peccatuz
immineret standū est iuri canonico ꝛ non ciuili vt p̄sertim
in materia p̄scriptionis no. Bar. in. l. p̄uilegia. C. de sac. san.
ec. ꝛ glo. in regula possessor. de reg. iu. li. vi. ꝛ no. i. c. ij. de no.
op. nunc. ꝛ in dicto. c. fi. de p̄script. mala fides añt ꝓbat in ca
su nostro p̄ famā q̄ vulgatissima erat in loco illo q̄ dicta bo-
na erant cōcessa dictis dño Petro ꝛ filiis. vñ isti possessores
qui erant in loco p̄sumūt illud sciuisse vt in. c. quosdaz. ꝛ. c.
quāto. de p̄sump, facit qđ no. Bar. in. l. i. ff. si cer. pe. ꝛ q̄ p
hunc modū ꝓbetur mala fides sufficiens ad p̄scriptionē im
pediendā aperte tenuit Barto. in. l. celsus. ff. de vsuca. ꝛ not.
in. c. si diligenti. de p̄script. Idem est si subsunt alique alie cō
iecture q̄ illi possessores sciebant illa bona ptinere ad dictos
filios domini Petri: puta quia ipsi habuerunt hoc dicere vel
fuit eis denunciatū a p̄ncipio. l. si fundū. C. de rei vēdi. ꝛ no.
i iuribus ꝓprie allātis: ꝛ maxime per Bar. i. d. l. celsus. Se
cūdo p̄ncipaliť obstat p̄scriptioni: qz dicta bona fuerunt i-
uasa tempore seditionis facte in dicta ciuitate per quā dicti fi
lij domini Petri vna cum multis alijs ciuibus fuerūt de vi-
cta ciuitate Tudertina expulsi: ideo illa bona tanq̄ vitio af-
fecta nō potuerūt p̄scribi nec p occupatores nec per illos
in quos ipsi illa bona transtulerunt iurta id quod legitur ꝛ
not. in. l. vitia. C. de acqui. pos. ꝛ insti. de vsuca. §. furtiue.

Tertio p̄ncipaliter obstat dcē p̄scriptioni: qz nemo posse
dit illa bona tāto tēpore q̄ sufficiat ad p̄scriptionez transi
erunt enīz illa bona per multas manus nec est casus in quo
vnus poterat vti accessione tēporis alterius iurta ea que ha
bētur in. l. de accēsionibus. cū seq. ff. de diuer. ꝛ tēp. p̄script.

Quarto qz quādo tāta est hostilitas seu mortalitas in lo
co qđ ius nō reddit i loco nō currit p̄scriptio vt i. c. ex trās-
missa. de p̄script. no. Bar. in. l. naturaliter. ff. de vsuca. sed filijs
domini Petri tanq̄ expulsis ius nō reddebat in dicta ciui-
tate Tudertina: vel si teneremus q̄ p̄scriptio curreret dare
tur tamē restitutio ex clausula generali siqua mihi iusta causa
videbit cē. ff. ex qui. causa. man. l. i. ꝛ. l. sz si p̄ pretorez. c. ti. no.
Bar. in. d. l. naturaliter. Illud etiaz certū est q̄ qui non valet
p̄scribere per se ex defectu bone fidei nec suus heres potest
p̄scribere vt in. l. cū heres. ff. de diuer. ꝛ tēp. p̄script. Ex his
ergo potest. d. p̄scriptio. multis ꝛ varijs ꝓsideratoib' i frigi.

Nūc añt p̄dictis discussis restat q̄rere: an filijs dicti domi
ni Petri habētibus ꝓcessionē validā fuerit aliquod dominiū
aquisitū adeo q̄ possint dicta bona possessoribus vendicare.
Et primo videť q̄ nō qz tradictione ꝛ non solū tituli interue
tiōe acquiritť dominiū vt. l. traditiōibus. C. ḋ pac. añ. n. tradi
tionē cōpetit solū actio p̄sonalis cōtra cōcedentez vt assignet
possessionē vacuā. l. i. ff. de acti. emp. cū enī possessores cū istis
nō ꝓtraxerūt nō possūt ab eis cōuenīri actione p̄sonali nec e
tiā reali cū illa nō ꝓpetat ex quo dominiū non fuit trāslatum
l. in rē actio. ff. de rei. ven. ꝛ sine actione experitur. l. si pupilli.
ff. deneg. ge. Nec ob. q̄ ꝓtractus fuerit initus cū p̄ncipe qz
in dubio videť p̄nceps velle ꝓtrahere secundū ius comune
ar. in. l. digna vtoz. C. de legi. ꝛ aperte hoc firmauit Bal. i. c.
ij. de no. foz. fide. col. x. in secūda colū. vbi dicit q̄ ex ꝓtractu i
to cū p̄ncipe alio extrinsecus nō attendente non trāsfertur
dominiū sine traditione. ꝛ intelligit. l. cōes. ꝛ. l. bene a zenone.
C. de quadri. p̄scrip. q̄ ibi interceserat traditio

Sed his nō obstātibus ꝓtrarū puto in casu nostro ex du
plici capite dicēduz. Primo qz filij dicti domini Petri habu
erūt possessionē ꝛ etiā dominiuz vtile ex ꝓtiori ꝓcessione facta
eis infeudū p̄ vicariū pape habentē ad hoc spetiale mādatū.
p̄ solā. n. inuestituraā feudi trāsfertur dominiuz ꝛ ius saltez ad
rē vt no. Bar. i. d. c. ij. de noua foz. fi. Preterea in dubitāter q̄si
uerūt ius in re. ꝛ dominiū vtile p̄ traditionē possēssionis eis
factā predicto titulo vt in. c. vnico. in qui. casi. feu. amit. col. x.
i fi. p̄ glo. ꝛ Bal. i. c. vno de cap. cozza. eate. col. tenet. glo. fi. i. c.
cū bertholdus. de re iudi. ꝛ Inno. in. c. si diligēti. de p̄script. ꝛ.
c. ad apostolice. de re iudi. li. vi. qđ ḋdez dominiū vtile nō p̄di
derūt licet a possessione ceciderūt: qz dominium retinet solo
aio. l. siquis vi. §. differētia. de acq. pos. nā nihil comune habz
ꝓprietas cū possessione. l. naturaliter. §. nihil cōe. ff. e. vnde
ratione dominij remanētis pōtis qui cecidit a possessione
p̄ possessorē rei vendicatē vtili agere. vt. l. i. ꝛ. ij. ff. si ager ve
cti. nec aquirendo nouū titulū silicet. ēphiteoticariū p̄ dide
rūt p̄mū dominiū hēntes ex titulo feudali: qz cū vterq; ꝓct⁹
ad hoc tendat vt habeatur vtile dñium. d. l. i. ꝛ. ij. si ager ve-
ctig. p̄ interuentum scdi nō perdit dñium seu possessio hita
ex ꝓrio: vnde potest retinere dñium hitū ex ꝓrio cōtractu vi
gore scdi sine aliq̄ traditione fienda ex scdo vt aperte ꝓbat
isti. de re. diui. §. interdum. ꝛ in. l. siquis anna. ff. de acq. pos.
ꝛ qđ ibi no. Bar. in fi. ꝛ melius ꝓ eū in. l. si ꝓprietarius. ff.
de dā. infec. vnde si hñs pignus agit postea p̄sonali ꝛ facit se
poni in possessionē ex ꝓrio decreto p̄ iudicem nō p̄ hoc per-
dit possessionem quā prius habebat sed exp̄sse directo cōse
quitur pignus pretorium sine aliqua traditione: quia sufficit
traditio iā facta ex p̄ori cōuentione licet als pignus pretori
um nō sufficiat ad trāslationē possessionis vt. i. l. nō est i fi. ff.
de pig. acti. ꝛ hoc multum tz Bar. in. d. l. siquis antea. Idem
dicimus quādo vsufructuarius mittiť ex ꝓrio decreto i pos
sessionem ꝓprietatis. nō. n. requiritť aliqua traditio ex quo
res detinetur p̄ vsufructuarium vt in. d. l. si ꝓprietarius. ita
in ꝓposito ex quo dñium vtile habebat p̄ primū cōtractuz
seu feudi cōcessionem non fuit opus q̄ ex secundo contractu
emphiteoticario interuenerit traditio sed potest nunc tēri ꝛ
exerceri vigore si contractus ꝛ hoc est verissimum. Scdo
capite dicuntur filij. d. P. hr̄e vtile dñiū etiā si nunq̄ būissent
priorem concessionem feudalem: qz habuerūt dicta bona in
emphiteosim a papa per viā supplōis ꝛ cuius dā priuilegij ꝛ
gr̄e vt patet ex tenore cōcessionis quo casu per talem conces
sionē trāsfertur vtile dñiuz sine traditione ar. c. si tibi absēti.
de preb. li. vi. ꝛ hoc firāt bal. in. d. c. ij. de no. foz. fi. i. x. col. Idē
dicendū si cōcessio nō fuit facta p̄ viā supplicōis: sed papa
in ipsa concessione vsus fuit ꝛbis aptis ad translationē dñij
vt qz dixit damus assignāus ꝛ trāsferrimus vel quid sile nā
sicut potest ler trāsferre dñium sine traditiōe. l. coissa. ff. de
publi. not. in. l. traditionibus. C. de pac. ita potest p̄nceps
cum sit lex animata in terris. in auē. de consti. i fi. ix. q. iij. ipsi fūt
facit quod no. Inno. i. c. fi. de accu. ꝛ i. c. raynaldus. de testa.
ꝛ hāc theoricā expresse firāuit bal. in. d. c. fi. de no. f. f. ꝛ optie
faciūt ad p̄dicta no. per hosti. ꝛ Jo. an. i. c. continebat. de bis
que fi. a p̄. Exp̄dictis cōcludo q̄ dicti filij. d. P. p̄nt predictū
palatium cum adiacētibus pōibus sibi concessis vendicare
a quibuscūq; possessoribus iniuste detinentibus vtili rei vē
dicatione. Ab xcv.

Fr̄i noie factū sic ꝓpōitur: Quedā. d. B. coniu
gata suū solēne condidit testm̄: ꝛ inter cetera mari-
to legauit sub hac forā vz: Itē reliquit ꝛ legauit Frā
cisco eius viro p̄nti ꝛ recipienti. ꝛ mihi notario tāq̄ p̄sonē pu
blice recipienti ꝛ stipulanti p. d. F. filoz. cētum qō legatū. d.
d. B. voluit habere ꝛ tenere vi donationis inter vivos ita q̄
aliqua ingratitudinis cā vel offensa reuocari non possit: ꝛ dic-
to titulo donationis iter vivos donauit ꝛc. ꝛ iurauit dicta
testatrix ad scā dei euāgelia corpozalit tactis scripturis dcāz
donationem ꝛ legatum in ꝓpetuū non reuocare: Queritur:
an. d. B. possit dictū legatum seu donationem inter vivos
reuocare. Hec. qō. incidit in illā vulgarē ꝛ difficilem. q. que
adhuc hodie ēt disceptatione: an donatio facta iter ꝓinges

ꝓfirmetur

cõfirmet iuramẽto seu saltẽ obliget iurãtez vt cõtrauenire nõ possit. nã certũ ẽ q dictũ legatũ trãsiuit i donationẽ int vi uos: tũ ꝓpter verba exꝑssa z certum ẽ q in vltima volũtate põt ꝯbi vt no. in l. heredes palã. ff. de testa. facit qđ z no. ma rie ꝑ Bar. i. l. cũ qs. §. codicill'. ff. de le. iij. z qđ habere i auc. de iu. iur. a moꝛi. p. post ꝓn. tũ qz legatũ ẽ quedã donatio vt. l. legatũ. ff. de le. ij. z lz possit renouari. ff. de ad. le. ꝑ totũ vꝫ ꝓ/pter illa verba adiecta vt renocari nõ possit: trãsiuit: eni i aliã spẽm donatiõis q dꝫ int viuos quẽadmodũ donatio causa moꝛtis ꝓpter similia verba trãsit i donationem int viuos. l. vbi ita donat. ff. de do. cã moꝛ. sunt eni tres species donatio nis vt no. d. l. legatũ. ¶ Ex aiandũ ẽ ergo an donatio facta marito ꝓfiret iuramẽto vel an salti iuramẽto obliget ad nõ ꝓuiendũ. Et vꝫ ꝓmo q tale iuramẽtũ nõ valeat. vꝫ. eni ꝓtra ria bona matrimonij. de qbus i. c. oẽ itaqz. xxvij. q. ij. ẽ eni ꝯ bonũ ꝓpis qz ꝑ talẽ donationẽ negligit studiũ liberoꝝ du/cãdoꝝ cũ ꝓpter paupertatẽ ex donatiõe causata nõ hẽat do natoꝛ vñ filios enutreat. l. ij. ff. de do. int vi. z vr. Scdo ẽ ꝯ sacramentũ. qz talis donatio ẽ sepe cã diffidij z diuoꝛtij: qz ꝑ cã isurgit aioꝝ ꝓturbatio. Est tertio ꝯ fidẽ matrimonij: per quã nõ solũ dz vitari adulteriũ: sed dz eẽ in matrimonio ois castitas z puritas sz ꝑ talẽ donationẽ matrimonia fiũt vena liria: z sepe libido ẽ donatiõis cã z se spoliãt ꝯ bonos moꝛes vt inuit tex. i. l. i. ij. z. iij. ff. de do. int vi. z vr. ergo tale iuramẽ tũ nõ dz tenere vt regula nõ ẽ obligatoꝛiũ. de reg. iu. li. vi. ꝑ/sertim cũ vxoꝛ donat marito cũ ꝑsumenda sit donare ꝑsua/sionibus z deceptionibus mariti iducta. iuramẽtũ añt dolo ꝯ legẽ ꝓstitũ nõ valz. c. cũ cõtingat. de iu. iur. ¶ Sed his nõ ob. ꝯriã sniam puto de iure ver ioꝛez. ¶ Moueoꝛ ꝓmo ꝑ illam regulã vulgatã q iuramẽ semꝑ ẽ suandũ ex quo suari põt si ne interitu salutis eterne lz veniat i dispẽdiũ rerũ tpaliũ. c. si vero. z. c. cũ cõtingat. de iu. iur. sz iuramẽtũ istud ẽ hmõi nul lũ eni peccatũ incurrit. d. mulier suando. d. iuramẽtũ: ergo ob ligat ad ipsi⁹ obseruãtiã. iuramẽti enim obligõ saltez ꝓmaria dirigit i deũ apud quẽ nulla regit turpitudo: z i muliere iu rãte nullũ ẽ peccatũ: ergo ẽ obseruãdũ etiã aliq ꝯprobitas re periret apud maritũ q iuramẽtũ exegit vt ꝓbat in eo q ꝑ misit ꝑ iuramẽtũ suo creditoꝛi vsuras soluere: tenet eni sol uere rõne ꝓdicta vt. c. debitoꝛes. cũ ibi no. de iu. iu. Preterea z scdo video q iuramentũ ligat in actu invalido iuri z rõni mãeroso vt patet in pacto legis cõmissorie qđ in pignoꝛib⁹ ẽ reꝓbatũ ꝓpter ꝯprobitatẽ creditoꝛis. l. i. z. ij. C. de pac. pi gn. z. c. significãtẽ. de pig. z tñ video q iuramẽtũ obligat sal tẽ vt ꝑ iuramẽtũ ꝯuenire nõ valeat. d. c. signifi. no. Bar. l. siqs ꝓ eo. ff. de fideiuss. nõ eniz detestabili⁹ ẽ q qs iniuste z ꝯ offi cũ charitatis ꝑdat rẽ suã ꝑ illud pactũ z creditoꝛi acqrat ꝑ cupiditatẽ q ꝓ ꝓiunx donet aliqđ ꝓnupi cũ quo ẽ vna caro ꝓpter cũ in ꝓꝛi casu illud pactũ emanauit ꝓꝑ nimiã anxie tatẽ ꝓsequẽdi z repiẽdi pecuniã mutuã. In casu autẽ nostro donatio ꝓcedit ex mera liberalitate vt clare inuit tex. l. si ma ritus. ff. de do. int vi. z vxo⁹ z cã donandi videt honestissi/ma scilicet ꝓpter pudicitiam vnde videt ꝓmiuz pudicitie. l. res vxoꝛis. C. e. vbi ꝑ Bal. Preterea valet iuramẽtũ sup alie natione rei dotalis vel date in donationẽ ꝓpter nuptias per quã quidẽ alienationez põt vxoꝛ ꝓfus remanere indotata qđ cedere põt ꝯ bonũ publicũ de quo. l. i. ff. so. ma. z filij ꝑñt ꝓuari alimẽtis z successione z nihilomin⁹ valz: qz magis est cõsulendũ anime q coꝛpoꝛi cũ sit cũctis reb⁹ ꝓtifioꝛ. xij. q. i. ꝑcipim⁹. fortius debet valere in casu nostro i quo dedit par tẽ ꝓpꝛio marito ita q nõ potest timeri de paupertate cũ ali menta ꝓsecutura sit a marito etiã si nil haberet in dote. l. q si nulla. ff. de reli. z sũ. fu. no. l. si cũ dotẽ. §. si añt insciissimo. cũ se. ff. so. m. z. c. p vestras. de dõa. iter. v. z. vx. z ibi ꝑ Inno. nec aliquid deperit filijs cũ quicquid pater habebat est liberoꝝ in effectu: ita q sola defficit eis ad minist ratio vt dicit tex. §. sui. insti. de here. qua. z di. z no. l. insuis. ff. de li. z po. z oẽs casus mulieris fortuiti debet maritus esse parriceps. d. l. si cũ dotẽ. §. si maritus. ꝛ. qđ eniz. Itẽ valet iuramẽtũ in preiudiciũ future successionis ꝓtra legẽ ciuilẽ. l. pactũ. C. de col. iũcto. c. ij. de pac. li. vi. ꝑ qđ quidẽ iuramẽtuz multipliciter decipitur z posset remanere sine oi substãcia fortꝫ debet valere i casu no stro in quo alit reliquũ tenet alere in necessitate ac etiã comu nes liberos. d. c. ꝑ vestras z. d. l. si cũ. z. l. i. z. l. siqs a liberis. ff. de li. ag. valet etiã in preiuditiũ minoꝛis alienãtis rẽ ꝓpriã sine debitis solẽnitatibus ꝓtra iuris dispositionez qđ emana uit vt indẽnitati minoꝛũ ꝓsuleret z aliorũ decepcionibus z fraudibus decurreret auc. sacra pu. C. si aduer. ven. nõ mirũ

ergo si in casu nostro min⁹ dubitabili valeat z vinculũ inisci at qđ plus in hac sentẽtia ꝓueniũt fere oẽs doc. vtriusq iuris Bul. de cu. in. l. lz z si possessoꝛi. §. itẽ si iurauero. ff. de iure iu. z Bar. in. l. sey⁹. z angerius. ff. ad. l. fal. z plenius disputat z sequit in. l. siquis ꝓpeo. ff. de fideiuss. licet in. l. i. ff. de do. inter vir. z vxo. videt sẽsisse oppositũ sz ibi materiã nõ discussit: sz lẽto pede transiuit remittẽdo se ad materiaz. d. l. siquis ꝓ. vbi tenuit post lõgam indaginẽ primã sentẽtiã: hanc etiã de iure comuni videt sẽtire cy. in. l. i. in fi. C. de sa. sã. eccl. z Bal. i. cuz multe. C. de do. an. nu in eo q tãdez remittit se ad Bar. i. d. l. siquis. z inuit q iuramentũ habeat ꝓfirmare talẽ donationẽ licet prius visus sit tenere cõtrariã sententiã ꝑ aliqua motiua ad questatiz. ita. respõdebo sequit An. de bu. i. c. cũ ꝓtingat. de iure iu. z Jo. an. z Jo. de lig. in de. romani. co. ti. z ꝓ hac parte ꝓsuluit Fre. de Se. vt patet cõs. cxxxv. ¶ Restat nũc respõdere ad ꝓtraria. Et primo dñ dicit q ꝑ talẽ donatiõez ꝓtingit studij liberoꝝ neglectũ: dico q illa ꝓsideratio fuit mul tũ aremotis; z huiusmodi cause remote z secũdarie nõ habẽt impedire vires iuramenti. iũcta glo. fi. in. c. ij. de pac. li. vi. facit qđ no. gl. in. c. de cetero. ꝺ homi. q dicit causas remotas nõ eẽ attendẽdas. xxiij. q. i. c. ꝺ occidendis. Itẽ qz non ꝓtingit istud cũ bona ꝓueniũt ad patrẽ qui ꝓcũctis rebus diligit filios ita q magis terreret in filijs q̃ i se ipso vt. l. insti quidẽ. ff. qđme. causa z paternus affectus omnẽ vincit offitiũ. l. fi. de cu. fu. z si diceret q hec donatio tollit studiũ liberoꝝ. l. ꝑcreando/rũ forte et alio matrimonio: qz si mulier remanet i dotata vl sine cõpetenti dote nõ reperiret maritũ. l. i. ff. so. ma. respon deo q istas causas non impedit vires per. d. c. cũ ꝓtingat. z. c. licet. de. iu. iur. li. vi. inquibus patet valere iuramẽtuz ꝓstitũ super alienatione rei dotalis vel dotate ꝓpter nuptias. ma/gis. n. vt ꝓdixi est cõsulẽdũ aie q̃ coꝛpoꝛi. z maxime hoc dicẽ duz in casu nostro. Nõ ob. secundũ cõtrariũ q hec donatio dat causã diuoꝛtio cũ qz hodie non potest matrimoniũ sepe rari sicut olim. xxxij. q. vij. c. i. z. ij. z. c. gaudem⁹. de diuoꝛ. c. pu blico. de cõtrauer. cõi. z. c. tua. de iu. iur. nec ista causa est semꝑ vera z ꝑpetua. satis est q iuramẽtũ non tendit interituz salu tis eterne. d. c. si vero. n. causa est satis remota quinimmo pos set dici q inducit maioꝛ dilecto in ter eos ꝓpter liberalitatẽ z monificentiaz quam alter exercuit in reliquum obligatur enim recipiens ad antidota naturali r. i. ad retribuendũ. l. sed z si. §. cõsuluit. ff. de pe. he. c. cũ in officij. de testa. cũ si. Ad ter tiũ q debet eẽ in mrimonio ois puritas nec debẽt esse in ma trimonia venalitia. ℟ ñdet q per hec minus adest puritas. exercet. n. liberalitas z dat nõ nunq̃ premiũ pudicie vt di cit. tex. d. l. si maritus. z. l. res vxoꝛis. C. ꝺ. do. inter vi. z vxo. Itẽ iuramẽ prestatur deo apud quẽ nulla reperit iustitia nec est parte iurantis adest aliqđ peccatum ergo iuramentũ ser/uãdũ. d. c. debitoꝛes. z. c. significante de pig. z si dicatur. hoc iuramentũ esse cõtra bonos moꝛes ar. d. l. i. ff. ꝺ. do. inter vi. z. vxo. ergo non est obligatoꝛiũ: vt in regula nõ est obligato/riũ de reg. iu. li. vi. ℟ ñdeo. d. l. intelligendã de bonis moꝛib⁹ cuiuslibz vt exponit ibi glo. in q̃ iuramentũ ligat ex que ius nutrit principaliter bonũ priuatuz vt patet in multis casib⁹ s. all'. in quibus iuramentũ ligat cõtra legẽ ci. z sic contra bo nos moꝛes ciuiles. quelz. n. lex. fundatur super bonis mo/ribus ciuilibus z sup rõne. xiij. di. erit ante. z. i. di. cõsuetu. iu ramenti ante vinculum ꝺpeditur qñ est contra bonos moꝛes naturales qz ꝓstantur super continẽte in se aliquã turpitudi nem z instũtutum naturale. naturalia. n. sunt imutabilia. v. di. in prin. z unsti. de iu. na. gẽ. z ci. §. sed naturalia. iõ iuramẽ tum in contrariũ nõ valet: qz ẽ ꝓstitum super imutabili: z sic super non dependente a ptãte iurantis: merito nõ valz sicut qñ iuramentuz ꝓstatur contra legem editã in fauoꝛem pu/blicum seu hñtẽ causam ꝓhibitionis perpetuam quibus ca sibus non valet iuramentũ quia nõ potest iurãs se obligare super non dependente a ptãte sua quod ꝓcedit etiã de iure. cañ. c. si diligenti. de fo. cõ. z. c. q̃to. de iu. iur. z. xxij. q. iij. q̃si ꝑ totũ. Et his casibus debet intell'i. L non dubiũ. C. de legi. secus qñ lex fundatur ꝓncipaliter super fauoꝛe ꝓuato lz scꝺario illud cedat in fauoꝛẽ publicũ. nã tunc valz iuramentũ in cõtrariũ. c. cũ cõtingat. cum multis alijs all'. i contrariũ: z auc. sacra. C. si ad. ven. vt cõtingit in casu nostro. nam de iure naturali oia bona sunt cõia. xij. q. i. dilectissimi. viij. di. i pri. iõ non potest dici q istud iuramẽtũ sit contra bonos moꝛes naturales: nec ob. frauus ꝑsumpta in viroꝛtũ qz nulla lex ex presse fraudem ꝑsumit immo liberalitatẽ z mũificentiã. d. l. si marit⁹. z puditie ꝓmiũ. d. l. res vxoris. Preterea si ꝑsume

ret fraus non confirmaretur morte immo semp cet nulla d.c.cū conting.vbi patet q etiā iuramentū fraude z dolo p stitū. non valet z.d.aūc.sacrata.z nihilominus morte cōfir matur si fuit deuentum ad traditionem.l.papinianus.ff.ꝺ do.inter vi.z vxo.z.d.l.res vxoris.z.c.fi.e.ti.cū.i. Preterea nisi lex ꝓsumeret firmiter fraudem ita q esset presumptio u ris z de iure non videt impediri iuramentum q3 ex leui pre sumptione marime iuris ci.nō debet impediri obligatio iu ramenti ar.l.litteras. de presūp.z quod no. io. an. in addi. spe.de instr.edi.§.pozzo.ff.z no.vbi dicit q donatio exce dens.cccc. aur. nō insinuata confirmat iuramento z tam ler.ci.ꝓsumit superficialiter in tali donatione fraudem.l.da ta.C.de dona.licet Bal.in hoc vltimo sentiat contrariū in.l. id quid pauperibus.C.de epi.z cle.sed primū veri' per ea q. s.all'.sunt.z hec sufficiāt ꝑtertiz q3 data dubietate seruandū est iuramen quia in dubijs tutioꝛ via z anime minus piculo sa seruāda est vt in.c.iuuenis.ꝺsponsa.no.in.c.i.de.scru.z.c. venerabilē.de elec.cū.si. xcvi.

Festus xp̄s adsit ad claram diuisionē thematis nar rati tria per ordinē exaīanda incumbūt.

Prio an dictus dñs Paulus patron' potuerit p̄sentare dōnū assensuz filiū suū instituēdū in bñficio' sui patronatus.

Secūdo presupposito q ex capite filiatiōis p̄tatio non valeat impugnari an saltim euacuari possit ex eo q3 dictus dō pnus assensus est canonicus in dicta ecclesia in qua dictum beneficium sine cura noscit institutum.

Tertio posito q ꝺicto3 bñficio3 accumulatio nō obstet nūq̄d.d.dō. A.possit p eām z capl'z illius ecclesie cōstringi z artari vigoze dicti altaris seu beneficij sine cura ad dicendū missaz in alijs altarib' eiusdē eccl'ie z ad faciēdū ebdomodā in dicta eccl'ia bīto respū q institō dicti altaris seu beneficij artat sacerdotē ibidē instituēdū ad celebrādū dūtaxat in di cto altari q̄q̄ respectu celebrationis fiende varia reperiant instrumēta:maz idez notorius in vno instrumento eāo z capi tulo exhibito scripsit sacerdotē obnoxiū ad quinquies i di cto altari in singulā ebdomada celebrandū.in alio vero istru mento qō heredibus ꝓsignauit scripsit q dictus sacerdos te net dicere semp z cōtinuo missaz sup dicto altari.

Circa primū dubiū videt primo q.d.dō. P.non potuerit filiū suū presentare ad dictū beneficiū p.c.ꝓsuluit z.c.q3 cleri ci de iure pa.z tenet Inno.in dicto.c.q3 clerici.p illū ter. Pre terea patronatus nō potest p̄sentare se ipsū vt in.c.p vestras e.ti.ergo.nec filiū cū natura pater et filius eadez persona itel ligit vt dicit ter.in.l.fi.C.de i pube. z alijs z alibi dicit ter. q pater z filius sūt vna caro.xxv.q.iij.§.hoc aūt.

Sed predictis nō ob. ꝓtraria sentētia cōmunioꝛ est quaz sequit glo.in.d.c.q3.clerici.z.c.cōsuluit.z idez tenuit Inno. in.d.c.cōsuluit.licet cōtrariuz senserit in.c.quia.clerici.sed pri mam opi.glo.sequit hosti.pbi.z communiter alij doc.etiam moderdiozes cū.n. nullibi hoc reperiant iure ꝓbabitū vide tur ꝓcessuz cū materia ista ñ sit ꝓbabitoria sed pot' ꝓmissiua iux no.c.ij.de trāsla.pri.p̄serti cuz istis spiritualibus ñ curre tur de patria potestate.c.si ānum. de iudi.li.vi.z patris suffra giū in vniuersitate,ꝺesse filio,ff.qō cu. vni.n.l.illud.preterea prelatus habēs ius ꝓferendi potest cōferre beneficiū ecclesia sticū sut ꝓsanguineis dūmodo alias honesti sūt.c.dilecto.de preb.p archi.in.c.eps.x.q.ij.facit ter. iuncta glo.c.de cetera. lxxxix.di.z fre.ꝓsi.cciij.fortius.ergo potest fieri p̄sētatio de filio vel alijs ꝓsanguineis cū p eā fiat quodā incoamētū dūta xat ad institutionē obtinēdā de iure.pa.qō aūt nec i ꝺubio aluter insisto cū cōmunis opi.hoc habebat.nō ob.c.q3.clerici. in ꝓtrariū alle.loquit.n.cū patronatus in iuste acquirit vt fi lius p̄sētet secus ergo si iuste.ad.c.ꝓsuluit.respōdet q loq tur cū filijs se intrudit ꝑse vel pcōcessionez paternam sine isti tutione eāi qō fieri nō potest etiā ꝺ extraneo cū patron' habe at ius p̄sētandi dūtaxat nō aūt ꝓferēdi seu ecclesiā aluter cō cedēdi.c.illud.z.c.fi.z.c.quoniā.de iu.p.plē.no.xvi.q.vij.pie mētis. Ad vltimū ar.de idētitate.ꝓnarū dico illud,pcedere pfictionē z nō in veritate maxime in istis spiritualib' vt supra dixi. Cōcludo ergo dictā p̄sentationez non posse ex eo capite impugnari quia p̄sentauit filium.

Ad Secūdū dubiū. Videt primo q sic per.c.litteras.de cōcef.pre.de.fi.e.ti.vbi patet q ꝑ asecutionē secūde prebende i eadē ecclesia vacat ipo iure prima.dicam' ergo q cū ista bñfi cia sūt in eadē ecclesia q aut debet impediri p̄sentatio ad se cūduz aut ꝑ assecutionē secūdi vacabit primuz ipso facto. Pre terea ex quo epūs videt q iste p̄sentat' nō valet deseruire in se cūdo benefacto cū sit astrictus primō: non debet illū instituere in secūdo ar.c.q3 nō nul.z.c.relatū.de cle.non resi.preterea non potest quis de iure haber eplura benefacta p̄sertim in eadē ecclesia.lxx.di. sancto ꝑ z.c.q3.in rāuz.ꝺ preb.z.c.ꝓque rente.de cle.nō resi.vt.n.potest.quis ad iplere vnū officium: nō.n.debet sibi vēdicare stipēdia plurimo ꝑ.c.ad hec.z.c.cuz nō ignoꝛes. de ꝓben.cū si. Cōtrariā sentētiā arbitroꝛ veriozē cū infacto mihi ꝓsupponat q canonicus dicte ecclesie nō exi gat residētiaz sicut hodie cōmunis ꝓsuetudo est ꝑ totā italiaz que ꝓsuetudo a iure est approbata ter.z glo.in.c.cū ois.de cō sti.sequunt ibi doc.z glo.in.c.dudū.ij.de elec.insi.per Inno. in.c.cū iā dudū.ꝺ preb.z glo.i de.gr'a ꝺ rescrip.z.c.gr'a.e.ti.li. vi.ꝺ iure aūt cōi pōt q̄s habere plura bñfacta sine cura ex quo ābo residētiā nō req̄rūt.d.c.gr'a.z.d.c.cle.gr'e ꝑ Inno.i.d.c.cū iā.p̄sertiz i casu nostro i quo vnū beneficiū per se nō sufficit ad canonicū cōmode sustentanduz ideo potest salua ꝓscientia re cipere secundū no.glo.d.c.dudū.in fi.Inno.d.c.cū iā.z hodie habet generalis ꝓsuetudo vt etiā in eadē ecclesia quis possit habere nedū duo simplicia benfacta sed dignitatez z canoni catū que quidez ꝓsuetudo valet ter.in glo.i verbo nisi vnicuz ꝺ ꝓsue.li.vi.facit.c.eā.te.de ꝓsti. Pil.ergo repugnat quin.d. dō. A. q̄uit' dcm altare nō ob.q sit canonicus ex quo ad i si dētiaz ratione canonicatus nō teneret: seus si tenetur reside re ratione canonicatus deseruire in dicto altari: q3 tūc licet il la sint benefacta sine cura:tamen non posset illa simul teneret ex quo extraguntur residentiam no.in.c.fi. de cle. non resi. glo. d.cle.gratie. posset tamē hoc casu eps dispēsare vt no. ꝑ Fre. consi.cr v.p.d.c.i. de consue.li.vi.z in casu nostro nō req̄rit dispēsatioꝛ:tum per cōsuetudinē generalē:tum q3 canonicat' nō requirit residentiaz. Ad ꝓria facile respō det:z primo ad. c.l'ras.z cle.fi.ꝺico q locunt in duabus prebēdis eiusdē ec cl'esie quas q̄s habere non pōt etiaz ex dispēsatiōe epi nec va let consuetudo in ꝓrium.d.c.l'ras ꝑ Jo.an.vbi ꝓsequit hui' dicti rationē secus in alijs vt ibi no.p̄sertiz cū bñficia sunt dif formia vt in casu nostro. Ad alia iura respō detur q loquūt in beneficijs requirentib' residētiam vt patet in eis.

Ad Tertiū dico.ꝺ.dño. A.esse instituēduz ꝑ episcopū.vt patet ex predictis nec posse ꝓstringi ad celebrāduz in alijs al taribus vel ad faciēduz ebdomodā sicut alij capellani ex quo institutio beneficij hoc nō habet.non.n.tenet quis deseruire vltra onus anexū in institutiōe bñficij.c.cum in cunctis.§.in feriozа.de elec.z.c.cui de nō sacerdotali iuncta glo.de ꝓben. li.vi.facit.c.significatū cuz ibi no.eo.ti.in antiq̄s.z.c.extirpā de.§.q3 vero ꝺ ꝓben.per glo.magnā.in.c.lz.canon.de elec.li. vi.cū multis si.que ad hoc possunt allegari.nec obstat q aliq beneficiati in dicto altari fuerint in dicta ecclesia q3 per fui rium iniuste p̄stituz z quasi ꝑ extorsionē prelati z capituli nō fuit inducta ꝓsuetudo in ꝓrium vt i.c.q3 cognonim'.x.q.iij.vbi bonus ter.iuncta glo.facit qꝺ no.glo.z Bar.in.l.i.§.q̄ bo nozāde.ff.qua re.act.non da.p̄sertim cum nō sit tāti tempo ris q sufficiat ad p̄scriptionē seu cōsuetudinē inducēdaz cuz requirat' tps.xl.annoꝝ per id qꝺ legit z no.in.c.fi.de cōsue. z.c.de quarta.de prescripti.no.n.ꝺz instō beneficij ꝺ facili tol li immo episcopus ꝺ illam dispensare pōt vt no. Cal.in.c.cū accessissent.de consti.facit.xvi.q.iij.monasteriū. Et ꝑ hoc ꝑz non esse vim nec difficultare materiā q̄uter instr̄m dicat sup modo celebrādi in dicto altari satis.n.est q instō bñficij solū artet ad celebrādum in dicto altari z non alibi. Dico tamē ad veritatem eligēdam q debet inspici originale ꝑ qꝺ declaran tur inde transumpta vt i.c.quoniā.contra.de proba.z incasu quo originale diceret vt sacerdos ibidez instituēdus teneret semper z continue dicere missam in dicto altari:nō debz ita amare intelligi vt nullum ptermittat diem quin celebret:sz q quāto freqētius pōt ꝺz in dicto altari celebrari salua semper honestate sua z debita missarū deuotiōe vt est ter.no.in.c.si gnificatū.de preben.nō.n.ꝺz nec astringi potest ad celebran dū nisi honeste possit z deuote.nō.n.q̄s semp deuot' z apt' est ad celebrādum vt enim inquit canō: Satis felix est qui di gne quotidie celebrare pōt de cōse.di.i.sufficit.z dicit Augu stinus quotidie eucharistiaz sumere nec laudo nec vitupero de conse.di.ij.quotidie. Et hec sufficiant.

Nico.de Tudis. Abb. Sicu. Pan. Con. xcvij.

In xpi nomine amē: Visto instr̄o liberatiōis z quie tationis facte de mille z quingentis florenis per dñam Minochiam vt tutricem pupillozū in dicto instrumēto cōtentozū. Reuocat' indubiuz an cla illa in fine dicti instrumēti contēte videlz: Pactu facit de vlterius non petendo debeat

petendo. debeat referri ad dictã sũmã mille z ḋngentoꝝ flõ re. dumtaxat: an vero ad integram dotem cuius respectu fuit facta solutio dicte quantitatis.

¶ Et primo vr̃ q debeat referri dicta clausula ad integrã sũmã dotiũ debẽdarũ qñ verba in aliqua dispositione cõtenta debẽt aliquid operari vt l. si quãdo. C. de inof. test. z in. c. si papa de priuil. li. vi. sed si dicta cla referẽ ad quãtitatẽ solutam dũtaxat. verba clausule nil operarent: qz solutione eius qd debeꝫ tollit obligatio absq; alio pacto de nõ petendo vt isti: ḋbus modis tollit obligatio. in prin. quinimo. per solutionem a tertio factã nomine debitoris ipso iure tollitur obligatio vt in. l. soluere. cũ se. ff. de solu. z in. l. soluendo. ff. de neg. g. ergo vt dicta clausula aliquid operet debet referri ad dictam quãtitatẽ dotiũ tũc debitarũ. solet. n. pactũ fieri de nõ petẽdo debitũ vt sic ꝓtra actionẽ actoris ꝓpetẽtez obstet exceptio pacti vt insti. de excep. in. §. ꝓterea. Itẽ verba generalia z indefinite ꝓlata: debẽt generaliter vt intelligi in. l. de pretio. ff. de publiciana. z no. in. c. vt circa. de elec. li. vi. z. xxxi. q. i. q si determinauerit. sed dicta nutrix fecit pactũ indefinite de vlteri' nõ petẽdo ergo debet generalit intelligi. tutrix añt hoc facere potuit ꝙ viã cuiusdã trãsactionis ꝓfertiz cũ auc. iudicis que i hoc facto intercessit vt in. l. interdũ. §. tutelã. z. l. pignore. §. fi. ff. de fur. ¶ Et q̃q̃ ꝓdicta aures demulcãt aduersaz sententiã ego arbitror de iure ꝓualere. s. q dictuz pactũ de vlterius nõ petẽdo referatur solũ ad quãtitatez tunc solutaz z non ad integrã tũc debitã qd ostendit pluribꝰ rationibus. Et primo qz vbi verba clara sunt nõ relinquit locus interpretationi vt in. l. ille aut ille. ff. de leg. iij. z in. c. ex toto. de regu. iur. z in. c. fi. ḋ ver. sig. sed verba liberatoria dicti instrumẽti solũ referũtur ad quãtitatez mille ḋngentoꝝ floze. tũc solutoꝝ vt patet in principio dicti instrumẽti dũ in eo dicit q quietauit liberauit z absoluit de mille quingẽtis florenis aureis ex sũma z de sũma dotiũ domine Cbristophore ꝛc. nõ. n fuit dictũ q ꝓ illa summa liberabat debitorẽ z a tota quãtitate dotiũ sed q liberat de mille quingẽtis florenis de sũma dotiũ clare inuũt q nõ fiebat absolutio ꝓ tota summa dotiũ ar. in. l. decez. ff. de ver. ob. ergo illa clausula de vlteri' nõ petendo debet referri solũ ad liberationẽ super solutione facta qz nõ est verisimile q in cõtinẽti dicta tutrix fuisset sibi ꝓtraria ar. in. l. nec ad ea. ff. de cõdi. z dem. Si. n. voluisset debitorez liberare a toto debito dotiũ nõ restrinxisset se in verbis liberatoꝛijs z quietationis ad quãtitatẽ mille z ḋngentoꝝ florenoꝝ. sciuisset. n. dicere vt solitum est fieri q ꝓ dicta quãtitate soluta liberabat z quietabat debitorẽ ab omni eo qd posset peti occasione dotiũ domine Cbristoforе ar. in. c. ad audiẽtiaz. z. c. dilecte. de decim. ꝓfertiz qz in stipulationibus z ꝓtractibus debemus primo inspicere qd actũ sit: z si nõ apparet debemus recurrere ad communẽ obseruãtiã: de qua si nõ apparet sequẽduz est id quod ẽ minimũ: z iputãdũ ẽ stipulatori vt. l. semp i stipulatõib'. ff. ḋ regu. iu. z i rla obscuris. z in regula in dubijs. ḋ regu. iu. li. vi. ¶ Secũdo z fortius hoc ostendit alia cõsideratione cla i fine posita debet referri ad precedẽtia z non ad extranea in. c. inquisitioni. de ap. iũcto. c. super eo. de of. dele. plene ꝓbatur. in. l. talis scriptura. ff. de leg. i. z i. l. ꝓtor. la. ij. ff. vi bo. rap. sed in dicto instrumẽto solus ꝓcessit quietatio z liberatio de mille z ḋngentis florenis: ergo pactũ factuz in fine de vlterius nõ petendo debet referri solũ ad illã quãtitatez soluta z non ad residuũ debiti cũ de illo nulla fuerit facta mentio. sicut. n. ꝓsona extranea nõ intelligit adiecta in stipulatione vt in. l. si ita stipulatus fuero. §. grisogonus. in ti. ff. de ver. ob. ita nec extranea z ñ exꝓssa debẽt itelligi i stipulationib' z ꝓtractibus. ¶ Tertio facit qz in dicto instrumẽto nõ dicit q causa trãsactionis liberauerit debitorẽ a toto debito. z sic nõ apparet causa quare dictũ pactuz de nõ petendo debet referri ad totũ debitũ: naz ex quo debitũ est liquidũ z clar vt patet in instrumẽto dotiũ ḋ quo fit mentio i dicto instrumento liberationis nõ poterat tutrix liberare debitorẽ pupillorũ a residuo tacite quãtitatis causa ñ aparente vt. l. preses. C. de trãsac. z exꝓsse firmat ibi Bar. nec ob. auctoritas iudicis qz cũ sit interposita sine causa z maxime causa non cognita nihil operat vt ꝓbatur in. l. magis puto. §. illud. ff. de re. eo. ergo est presumendũ q dictũ pactũ ex mente contrahentiũ z iudicis fuerit adictũ vt ꝓcerneret totũ debitũ cũ nõ sit ꝓsumẽdũ quez velle facere id qd ḋ iure adiplere nõ põt. xxij. q. ij. fac nõ. z in. l. iij. ff. de insti. testa. Ex hoc capite dicta cla ḋz restringi tan ex defectu partis quã presumpte voluntatis: nec vt viri debet presumi transactio tum qz vbi debitũ est liquidum non cadit ibi transactio vt in. l. elegãter. §. post rem iudicatã. ff. de condi. inde. presertim i preiudiciũ pupillorꝝ vt no. Bar. in. d. l. preses: tũ quia in dicto instrõ nihil dicit de transactiõe. nec est ꝟisimile ex alio capite q fuit facta trãsactio sup toto debito: qz contractus ũ debet claudicare vt in. l. si cum dies. §. si arbiter. ff. de arbit. sed in dicto instrumẽto debitor fecit pactum q si dicti pupilli non deberent de iure habere illam quantitatẽ mille quingentoruz florenoꝝ q illud quod plus debito esset solutum deberet retro solui ipsi debitori: ergo nõ est verisimile q tutrix voluerit soluere pure dictã quantitatẽ. nam absurdum est cõsistere in vna parte quod in alia nõ cõsistit vt i. d. §. si arbiter. repugnat. n. illud pactũ nature trãsactiõis ar. in l. lutius. ff. ad tre. z in. l. sub pretextu. C. de transac. ergo non ẽ presumẽda transactio in. c. ad nostram. de emp. z vendi. z in c. illo vos. de pigno. z in. l. vbi ita donat'. ff. de dona. cã mor. z presertim hoc ꝓcedit in causa pupillorum.

¶ Quarto z vltimo hec sñia agitissime iudicio meo ꝓbat in l. veteribus. iuncto eo quod ibi no. Bar. ff. de pac. vbi legit z no. q in dubijs ḋz semper pactũ interꝑtari ꝑ eum in cuius fauorẽ appositum fuit: ratio qz cum ipse fundet se super illo pacto ḋz ꝓbare clare intentionẽ suaz alꝫ debet subcumbere qz dubia ꝓbatõ non releuat ꝓbãtem vt in. c. in ꝓsentia. de ꝓbatio. z in. l. non nudis. z. l. neqz epistolis. C. eo. ¶ Sz debitor in casu nostro fundat se sup dicto pacto quod quidẽ saltem est dubium vt patet ex ꝑdictis: ergo cõtra se fienda est interꝑtatio z facit quod legit z no. i. l. quicqd absurdẽ de. ff. de ꝟborum ob. ¶ Nec obstãt contraria superius inducta. Et primo respõdeo ad primũ dico nõ esse absurdum vt quis sibi ꝓuideat in eodẽ instrõ de multiplici remedio ar. in. l. quotiens ff. de act. z ob. facit quod no. Bar. i. l. i. ff. ad. l. fal. z presertim quia hoc habet cõsuetudo notariorũ: geminãt enim ad cautelam multa remedia in actu absolutiõis ar. in. l. fi. C. de fide. iuſ. quod clare ꝓz ex cõtentis in principio illius instrumenti: nam dicta tutrix liberauit debitorẽ z quietauit a predicta ḋntitate sibi soluta que tamẽ liberatio z quietatio nõ erat necessaria qz ex sola solutiõe contingebat liberatio ipso iure q̃ ad ḋntitatẽ solutã vt legit z no. in. l. q̃daz extimauerũt. ff. si cer. pe. z i. c. ꝓstitut' ḋ. pe. z ex lꝭ põt ꝓiecturari qd itẽdebãt ptes in illo pacto de vlterius non petendo. oia enim verba dubia in aliqua dispõne contenta declarãtur verbis precedentibꝰ z sequẽtibus vt in. l. qui filiabus z. l. si seruus pluriũ. de le. i. z l. nummis. de leg. iij. sed absurdum esset q dicta clausula referretur ad integrũ debitum ꝓ ea que. s. dicta sunt. Non ob. secundũ motiuũ nam verba indefinite ꝓlata debẽt generaliꝫ intelligi vbicũqz subest eadem ratio secus si diuersa ratio assignari põt vt no. in. d. c. vt circa. z per Bar. in. d. l. talis scriptura: quinimo verba generalia debẽt restringi ne surgat absonus intellectus z ne quis lucret sine causa cuz iactura alterius vt. l. vt gradatim. ff. de mune. z bo. l. ij. C. de nox. z in. c. cum dilectus. de cõsue. z in. c. abbate. de ꝟbo. sig. plene per Bar. in. l. nõ dubiũ. C. de leg. z. l. cũs populi. ff. de iusti. z iur. sequeret enim vt patet ex ꝑdictis absonus z ꝓrarius ẏtellectus si dictuz pactũ de ñ petẽdo referret ad integrũ debituz. ¶ Ex predictis omnibus cõcludo q tam ex defectu ptãtis dicte tutricis q̃ ex defectu presumpte volũtatis nõ debet dictum pactũ de vlterius nõ petẽdo referri nisi ad dictã quãtitatem mille z quingẽtorum florenorum.

¶ Nico: Abb. Sicu. Pan. Lon. xcviij.

In noie saluatoris Jesu xp̃i Amen. In questiõe q̃ vertit inter quosdã filios ꝑ Antonij super valitate cuiusdã scripture in qua dõ vltimã volũtatem dicti ꝑ Antonij sine alia solennitate cõtineri. Videt primo dictam scriptũrã manu ipsius ꝑ Antonij inter suos liberos testãtis valere qz cum ipse ꝑ Antonius esset notarius: ergo potuit ꝓ prium testm̃ conficere cũ nõ agat hic de alterius preiudicio vt no. Bar. in. l. si Paus cõis. ff. de sti. ser. Preterea cũ dictus ꝑ Antonius sit testatus inter liberos: ergo valet testm̃ licz sit min' solẽne respectu solẽnitatis. est. n. a iure remissa ois solẽnitas iuris ciuilis inter liberos: z sufficit sola solẽnitas iuris gentiũ vt in. l. hac cõsultissima. §. ex ingfecto. C. de testa. z in auc. quod sine. eo. ti. vbi ꝓbatur q sola scriptura ipsius ꝓis sufficit: licz al's non sit notarius dummõ constet scripturam illam fuisse ꝓis saltem ꝓ duos testes vt ibidem no. per Bar. z Bal. z tenet glo. in. l. fi. C. fa. herc. Sed i casu nostro videt ꝓbari ꝓ duos test. per arbitros examinatos q illa fuit scriptura z volũtas vltia patris illoꝝ q̃ debet facere iter eos plenã fidem. Et videt hoc aperte tenere Bar. in. l. si is qui testa

vbi dicit q̄ siquis volūtatez suā vltimā scripsit in aliqua cedu la licet illā nō publicauerit coraz notario nihilomin⁹ valet in ter liberos p̄ iura superius allegata. ¶ Sed his obstātibus que vere nō obstāt casui nostro licet insc vera inter contrariū puto verū.s.q̄ dicta cedula seu scriptura non facit fidē etiam si reperiat scripta manu testatoris nō obstāte dispositione il lozū duoꝝ testiū. Et hoc probo multiplici capite. Primo qz nō habet diē certuz nec cōsulē seu nomē principis: ergo testa mētuz nulluzetiā inter liberos vt aperte ꝓbatur in dicta auc. qd̄ sine. C. de testa. vbi exigit q̄ tēpus certū apponi debet in tali scriptura priuata: z aperte tenet ibi Bal. dicēs istū esse ca sū spetialē in quo in scriptura priuata oportet q̄ de necessita te apponat dies: licet regulariter ꝓtra p.l.cū tabernaz.§. idem quesit.ff. de pigno. z spetialitatis ratio est: qz testamentū so/ let sepe mutari ideo dies est de substātia.l.iij.§. diē.ff. quēad. testa.ap. sed in dcā scriptura nō est nec mēsis nec dies testamē ti nec nomē ꝓsulis seu principis: ergo indubitanter ex hoc solo capite dicta scriptura nō facit fidē etiā si cōstaret q̄ fuerit con fecta p̄ dictū ꝑ Anto. Preterea z secūdo licet testamētuz min⁹ solēne ratione solēnitatis faciat fidem inter liberos: tamē op portet q̄ ꝓbet q̄ fuerit facta p̄ patrē seu eius autoritate z debet de hoc fieri fides saltē p̄ duos idoneos testes vt no. gl. z Bar. in.d.l.fi.C. fa. here. z Bal. i.d. auc. qd̄ sine. z Bar. i.d. §. ex imperfecto. Probat ratione qz solēnitas iuris gentiū nō intelligit remissa licet remittat solēnitas iuris ciuilis vt no. in.l. filiusfa. ff. de dona. sed de iure gētium z diuino est vt salt ē in ore duoꝝ vel triū stet de verbū vt in.c. licet vniuersis. de testi. z.c. cū esset z.c. relatū d̄ testā. ergo z c. i cāu auc. nisi duo videant duo testes tamē non sunt idonei tertes etiaz de iure diuino: qz sunt singulares in eozū dicto: nō. n. fuerūt eodē tē pore quo dictus ꝑ Antoni⁹ dicit dixisse q̄ illa cedula cōtine bat vltima volūtas sua. diuersitas ergo in tēpore facit vt nō habeat ꝓ duobus testibus vt in.c. nihilomin⁹. iij. q. v. z.c cū dilecti. de elec. z.c. tā litteris. de testi. z.l. ob carmē. ff. de testi. cū si. Preterea dicti testes nō deponūt q̄ cōtinebat in dicta cedula: z qd̄ plus ē nō recognoscūt firmiter dictā cedulam seu an ꝓprie fuerit illa que tūc eis fuit ostēsa: imo vnus ex testib⁹ dicit se nescire litteras: ergo pfecte nō potest scire an ista sit il la scriptura que tūc fuit sibi ostēsa. nā potuit dictus ꝑ Antoni⁹ ostēdisse eis tūc aliā scripturaz q̄ istaz que nūc ꝓducitur. pro batio aūt debet cōcludere necessario vt in.c. in p̄sentia. de pro ba. Itē dictus ꝑ Antonius dixit ꝓut ipsimet testes deponūt q̄ volebat illā scripturaz facere autēticari per notariuz: ergo non habuit illaz ꝓ perfecta per.l. cōtractus. C. de fide instru. potuisset eni interiz volūtatē suaz mutare. ari.l. si is qui testa mentū. ꝓ. alle. z qd̄ ibi no. Bar. Ex his oībus cōcludo dictā scripturaz nō facere fidē etiaz inter liberos. Et ad contraria supra formata respondet q̄ predūt quando saltez per duos idoneos testes ꝓbaretur q̄ illa scriptura fuerit edita p̄ ꝑ An tonium predictum. Item quando scriptura haberet certum diem. Et hec sufficiant. Nico. ab. Sicu. pannore. Cōsi. xcix.

Quidaz cōdidit testamentū vt post mortē eius sepeli retur in ecclesia cathedrali z q̄ omni die post mortē eius ꝓ aīa ipsius testatoris in perpetuuz celebrari deberēt. xxx. missa mortuoꝝ per triginta p̄sbyteros quoruz cuilibet per fideicōmissarios suos solui deberent. xij. denarij de fructibus seu redditibus bonoꝝ relictoꝝ dicti testatoris. dictus aūt testator diē persoluens extremuz sepultus fuit in ecclesia cathedrali z inchoate fuerūt misse p̄dicte in dicta ec/ clesia p̄ beneficiatos vt plurimum dicte ecclesie z alios non beneficiatos. Et predicto rebmate q̄rit de tribus dubitari.

¶ Primo an dicti presbyteri teneant secundū voluntatem testatoris dicere omni die etiā quādo est missa ꝓ festi do minice vel quadragesime missa mortuoꝝ an sufficiat dicere missaz currentez cū ꝓmemoratione anime illius defuncti.

¶ Secūdo vtruz dicte misse sint celebrande in dicta ecclesia vbi est corpus dicti testatoris si ibidē celebrari possūt z ñ alio loco cū in testamento p̄ eum nō fuerit specificatum in quo lo co celebrari deberent.

¶ Tertio vtrum iste misse possint dici per presbyteros bene ficiatos in dicta ecclesia qui sunt obligati ꝓ dictis suis bene ficijs ad dicendum duas vel tres vel plures missas in ebdo/ moda i dicta ecclesia. z sic diebus plus sunt obligati ꝓ bñ fis suis celebrare missas: ita q̄ dicte misse computari debeant in numero illoꝝ. xxx. presbyterorum licite recipiendo. xij. denarios ꝓ quolibet an per fratres mendicantes vel alios non beneficiatos seu nō obligatos ad celebranduz ꝓ alio.

Felix xp̄i Saluatoris ipsiusq̄ Genitricis p̄sidio et corde prius inuocato: Videt primo circa primum dubium illos. xxx. p̄sbyteros minime obligatos seu obligari potuisse vel posse ad quotidie celebrāduz missam de functoꝝ p.c. quidā laicoꝝ. de cele. mis. vbi ꝓbari vī neqz ꝓ sbyteros celebrātes nec diuina audientes debere obmittere missam ꝑm diei qualitatē contingētem pp̄ missas peculiares hoc est illas in q̄bus quis habet specialē deuotionez. ad idez bonus tex. in.c. z hoc attēdendū. de cōse. di. i. vbi quasi idem p̄ma fronte ꝓbari videt: z maxime hoc videtur procedere in missis defunctoꝝ cum in missis ꝓtingētibus seu viuozum quātumcūqz solēnibus debeat ozari etiā pro defunctis vt ē tex. in.c. pe. ca. di. z hoc est qd̄ dicere voluit tex. in. d.c. q̄dam laicozum in fi. dum dicit q̄ volēs audire missam oz audire de eodē die ꝓ salute viuozū z etiā defunctoꝝ quasi celebrādo ꝓ viuis celebret etiā pro defunctis abcedat ad p̄dicta auctori/ tas Archi. in.c. pe. ꝑ. vbi dicit missas defunctoꝝ esse pecu/ liares. ¶ Secundo pricipaliter videt pro p̄dicta ꝓclusiōe ter. melioz oī alio qui ad hāc materiā allegari pōt in.c. significa/ tum. de preben. vbi colligit q̄ nedū si testatoz imo si capitulū ecclesie cathedralis i stituit beneficiū hoc onere annexo vt q̄ tidie debeat celebrari missa de sancta Maria p̄ sacerdotem ibi instituēdum talis instō non ligat sacerdotē ad quotidie ta lem missaz celebrādum: ꝛ satis est q̄ celebret missarū solēnia. hoc. n. ꝓbat ibidem ex eo qz capitulū illud onus i instōne adiecerit inter alia onera: z postmodū petierit a papa illā in/ stōnem cōfirmari: papa tamē illud onus nō approbauit sed cōfirmauit aliq̄bus imutatis z inter cetere vbi in institutōne dicebat vt omni die debeat missaz de sancta Maria celebra re: papa eo tenore cōfirmauit vt quāto frequētius posset, salua deuotiōe z debita honestate deberet missaz̄ solennia celebra re. qz eniz illud non erat honestū vt ꝓpter missaz peculiarem deberet obmitti missa de die: ideo papa noluit cōfirmare vt a perte ibi innuit tex. z sentiūt ibi doctores: nec circa hoc requi rere aliquā cōmutatiōez p̄ superiorē fiendā quinimo dicerez q̄ vbi hec instō beneficij fieret etiā ab ep̄o talis instō in illa p̄ te reciperet interpratione ꝛ formaz illius. c. qz condictio vel modus minus honestus in instōne adiectus hēri oz ꝓ non appositio vt notāter dicit glo. in. d.c. significatū z videt ꝓba ri. x. q. i. c. ij. iuncta glo. facit. c. fi. cū ibi no. de cōdi. appo. z ter. in.l. condictiōes. z.l. filius. ff. de condi. insti. vbi habet q̄ ea q̄ ledūt pietatem existimatiōez z verecūdiā nostrā z generaliter que cōtra bonos mozes fuerint habent in vltimis volūtati bus ꝓ nō scriptis. ergo vt dicti testatoris volūtas sit iuri cōi z honestati ꝓformis oz intelligi vel reduci ad termios iuris cōis vt sic ꝓpter missaz defunctoꝝ nō obmittat missa de die p̄sertiz in die dominico maxime cum sit vna opinio q̄ die do minico nō sit ꝓ defunctis ozandū cum p̄sumēdum sit ꝓpter dei reuerētiaz illa die q̄escere vt refert Archi. in. d.c. pe. ꝛ illā ipse non firmet.

¶ Sed hiis nō obstātibus que casui nostro minime obuiāt: arbitroz ꝓtrariā sententiā dicere veriozē vz q̄ debeāt dici om nia. xxx. misse defunctoꝝ ꝓ aīa dicti testatoris quātūcūqz occurrat dies dominica vel alia solēnis.

Mouoz primo qz negari non potest quin hec fuerit testa toris intentio vt clare colligit ex verbis testamēti ibi ꝓ aīa ipsi us z ibi misse mortuoꝝ. nam certū est aliā esse missam viuoꝝ z aliam missaz defunctoꝝ vt ꝓbat in.c. sufficit. de conse. di. i. z.c. quicūqz. xxvi. q. v. no. Archi. in. d.c. pen. ad idem tex. in c. cum creatura. de cele. missa. ergo a verbis testatoris si ius ex presse non resiliit recedēdū non est. l. non aliter. ff. de leg. iij. quinimo dicit canō q̄ vltima testatoris volūtas modis oīb⁹ seruanda est vt in.c. vbicunqz. xiij. q. ij. z alibi etiā dicit q̄ ea que sunt ad certū vsum largitōne fidelium deputata ad aliuz vsum excepta summi pontificis auctoritate conuerti non de bent vt in cle. qz contingit. de relig. domi. z lex ciuilis dicit q̄ vltima voluntas ꝓ lege seruāda est vt in auc. de nup. §. dispo nat. z p̄sertim hoc obseruāduz cum voluntas defuncti ver satur circa pias causas. nā aiabus defunctoꝝ multum ꝓsunt oratiōes z sacrificia sacerdotū vt in.c. aie defunctoruz. xiij. q. ij. z canon suadet peccata elemosynis redimi vt in.c. medici nam. de pe. di. i. Exaiandū est ergo vtruz huic volūtati supra scripti. testōris obstet iuris dispō vel sit bonis moribus con traria vbi aūt non impugnat per iura est modis omnibus obseruanda q̄ aūt nec iuri nec honestati obuiet quinimo sit iuri cōsona aperte ꝓbo per dictū. c. cū creatura. de cele. mis. vbi ter. mandat in ecclesiis collegiatis de re conuentualiter

celebrari duas

celebrari duas missas quotidie vnã pro defuntis aliã vero p festo vel feria secundũ ipsorũ cõtingentiã: ergo etiaz diebus festiuis licet celebrare missaz pro defunctis etiã quentualiter qđ plus est: z dicũt ibi doc. pserti3. Jo. an. post hosti. exponẽ do illũ tex. q si aniuersariũ defunctorũ incidit infestuz: faciẽ duz est saltẽ in priuato z missa festi solẽnis in cõuentu: z si nõ est festũ potest dici missa ãniuersarij solẽniter z ferialis in priuato: z dicũt hoc posse habere locuz etiã in capellis quasi nec sit iusta causa bis celebrãdi vt in. d. c. cõsuluisti. z pserti3 dicũt ad hoc teneri quasi ex debito illos quibus pp hoc aliquid relinquit. nec hoc est simoniacũ allegãt de prebẽ. c. significatũ. preallegatũ. z. c. iij. ne prela. vi. suas. ecce ergo clare probatur q i diebus etiã sollẽnibus pserti vbi aliquid relinquit pro officio mortuorũ nõ est obmittẽda missa mortuorũ. capit enim anniuersariũ in. d. c. cuz creatura promissa defunctorũ vt vbi no. glo. ergo volũtas dicti testatoris nõ est imutanda ex quo iuri ñ obuiat imo potius est cũ formis. hoc idẽ probare videtur dictũ. c. quidaz laicoruz pro contrario allegatũ si bene põderent. nõ enim prohibet simpliciter missas peculiares audiri imo permittit dũmodo fiat ex bona deuotione z nõ exsuperstitutione vt qdaz faciebãt credates propter illas habere meliores segetes: z hoc quãdo in ecclesia sunt plures sacerdotes ita q aliquis possit celebrare de die z alius missaz puculiarẽ. Si autem nõ esset nisi vnus sacerdos i ecclesia tũc nõ debet obmitti missa de die ,pter missam peculiarẽ: quo casu loquitur tex. c. ibi i fi. z hoc expresse tenet ibi Jo. an. dicẽs q vbi plures sacerdotes essent in ecclesia posset quis ex bona deuotione audire vnã missaz peculiarẽ in secreto: z aliã audire de die p. c. z hoc attendẽdum de cõse. di. i. z sic põt sacerdos dicere missam peculiarẽ die solẽni dũmodo p illã nõ abstrahat populus ab audiẽdo missam solẽnẽ de dieiõ dz dici in priuato: z hoc voluit z ,pbat tex. si bene põderet. in. d. c. z hoc attẽdũ vnde nõ ,phibet tũc dici missam solẽnẽ sed potius p mittit dũ modo nõ faciat impedimentũ misse solẽni. z q etiã in die dñica possit dici missa defunctorũ modo predicto firmat Archidi. in dicto. c. z hoc attendẽdũ. z satis innuebat in decisiõe illa. c. vt ibi ipse refert. z idem iunxit in. d. c. penul. ¶ Ex his p3 rñsio ad ꝓtraria. s. allegata. procedũt enim qñ in ecclesia non esset nisi vnus sacerdos: vel qñ idẽ sacerdos obligaret ad dicendũ quotidie vnã missam peculiarẽ qđ nõ videt honestuz vt ,pbat in. d. c. significatũ. Sed cũ in casu nostro testator nõ obligauerit: nec celebrari mandauit oi die dicta. xxx. missas defunctorũ p eosdẽ sacerdotes nec in eadẽ ecclesia sz simpliciter disposuit vt per. xxx. sacerdotes dicerent: dico q dz intelligi vt salua missa que dicẽda e in ecclesia fm diei cõtingentiã debeãt tibi celebrari misse. xxx. mortuorũ per alios sacerdotes qui poterũt mutari z eligi cõsciam executorũ testamenti z ex hoc nulla surgit absurditas nec obuiat testatoris volũtati quinimo nullo modo puto equũ vt dicat missa diei cuz cõmemoratione defunctoꝝ: qz cũ plura suffragia fiãt p mortuis in missa defunctorum q vbi fit sola cõmemoratio nõ debent talia suffragia subtrahi defuncto presertim ex quo p illis dicẽdis largit elemosynas. xij. denariorũ. debemus enim piguius succurrere defunctis q̃ fieri põt ar. in dicto. c. cũ creature. Preterea si tãtuz prodesset cõmemoratio quantum tota missa defuncto ad quid ecclesia statuisset spetialẽ missã pro defũctis vt in iuribus superius allegatis. pserti3 cũ inqualibet missa sit etiã p defũctis oranda vt in. d. c. pen. Cõcludo ergo vt supra q si sacerdotes reperiri possũt debẽt dici omni die. xxx. misse mortuorũ p anima illius testatoris ita tamen vt ecclesie nõ subtrahat vna missa de die que solet dici in altari maiori: nec sẽper saltez per totũ ãnuz debent dici per eosdez sacerdotes ar. d. c. significatũ. Et hec de primo dubio.

¶ Circa Secundũ dubiũ in quo videlicet loco seu ecclesia debeãt dicte misse celebrari ex quo testator certã ecclesiam expresse nõ designauit. Breuiter dicendũ arbitror q i ecclesia inqua ipse testator sepultus est: presertiz cũ illa sit ecclesia cathedralis per tex. in auc. de eccl. ti. §. siquis autẽ in nomine dei. vbi dicit q siquis in nõie dei magni z saluatoris nostri Jesu xpi hereditatẽ aut legatuz reliquerit non designato specifice cui ꝺbet assignari q eo casu hereditas vel legatũ sic relictũ debet puenire ad ecclesiã illius loci in quo testator haberet domiciliũ in illa ciuitate vbi sepultus est: ergo debet dari ecclesie cathedrali sed in casu nostro testator habuit domicilium illi⁹ loci: presertim cum ibi sepultus sit cum ibi eligerit quodam modo domiciliuz post mortẽ iux ista ꝺ Psalmista: Et sepulcra eorum domus illorũ in eternũ. facit quod legit z no. in. c. cũ grauia. xiij. q. ij. z xij. q. ij. aurũ. vbi habet q corpora mortuorum dicunt in cimiterijs seu ecclesijs requiescere: ergo oi cõsideratione debent dicte misse dici in ecclesia cathedrali.

¶ Preterea in casu nostro casus est magis clarus cuz testator senserit de ecclesia: qz mãdauerit celebrari missas z misse dici non valẽt nisi in ecclesijs z locis consecratis de cõse. di. i. nullus presbyter. z. c. vniciqz. z sequẽti. ergo tacite de ecclesia in tellexit ar. in. l. interdũ. ff. de ver. ob. ¶ Relictũ aũt factũ ecclesie aliter nõ specificate z declarate itelligit factũ ecclesie cuius parochianus est ipse testator ar. in. l. que cõdictio. §. cum ita testõ. ff. de condi. z demon. vbi hoc firmat Bar. z satis bene facit ille tex. ibi. n. dicitur q si testator mandauit aliquid fieri in foro nec ascriptũ fuit in quo foro intelligit de foro illius municipij in quo testator habebat domicilũ: sz iste misse sunt dicende post mortẽ testatoris z p aia ipsius testatoris: ergo presumẽdum est testatorẽ sensisse de illa ecclesia in qua testõr elegit sepulturã cum ipsius dicat in futurum perochian⁹ respectu diuinorum ibidem celebrandorum. debemus. n. in dubijs considerare quod verisimilius est z id qđ plerũqz fieri consueuit vt in regula. inspicimus in obscuris. de reg. iur. li. vi. z id qđ ex cõiecturis ꝓcipi põt dicitur euidẽs voluntas testatoris. l. iz imperator. ff. de leg. i. sed ꝟisimilius est q testõr senserit de ecclesia sepulture. honestius. n. ibi p ipsius anima celebrãtur misse q̃ alibi. cum patrocinio illorũ sanctorum in quorum honore fuit ecclesia illa bedificata z cõsecrata adiuuentur vt in. c. non eristimẽt. in fi. xiij. q. ij. z ibi defendunt facilius corpora a spiritib⁹ immũdis vt no. glo. in. c. cuz grauia. ea. causa z. q. ergo honestius est vt ibi p eo preces fundãtur. Ex his omnibus ꝓsumit testator ad illã ecclesiã habuisse maiorem affectionez: ergo de illa sensisse ꝓsumẽdus est ar. in. l. nulli. C. de sac. sanc. eccl. facit qđ no. Ey. in. l. i. C. de sac. san. ecd. z Spe. i ti. de instru. edi. §. nũc. ꝟ. sed quid si testõr. Et optime facit p consideratiõe affectionis tex. in. l. cũ acutissimi. C. de fideicom. z in. l. generaliter. §. cuz aũt. C. de insti. z substi. cum si. Item visi solent vt plurimũ suffragia p mortuis domesticis citius facere in ecclesijs in quibus corpora sepulta sunt q̃ alibi quod videt iuri consonuz ar. in. d. c. cum grauia cum ibi no. in glo. ergo de illa testator sensisset videt ar. in. d. regula inspicimus. z in. l. semp. ff. de verbo. sig. sed si ibi non possunt comode celebrari pro ipsius defuncti aia debent etiã in alijs ecclesijs celebrari ar. optimũ in. c. nos quidẽ de testa. z. l. legatum. ff. de vsufruc. leg. z in auc. de eccle. ti. §. siquis aũt ministrorum. coll. ix. cum deus vbiqz sit. xiij. q. ij. vbicunqz cum si. Et hec de secũdo. Concludo ergo q in ecclesia vbi corpus dicti testatoris est humatuz dicte misse celebrande sunt: z si ibi nõ ꝓt congrue celebrari iuxta ea q̃ dixi supra in precedẽti dubio: z ea que dicaz in sequẽti; celebrabũtur in alijs ecclesijs.

¶ Nunc Tertium dubiũ aggrediẽs videtur primo sufficere q per presbyteros al's beneficiatos z astrictos ad celebrãdum i dicta ecclesia valeãt legittime dicte misse testatoris voluntate minime refragãte celebrari itaqz poterũt in numero illaruz computari per. c. nõ mediocriter. de consecr. di. v. vbi dicit sãctus Hieronymus q cum pro cũctis animabus psalmis vel missa dicit nil minus q̃. si pro vno quolibet ipsorum diceret accipitur quod videt speciale in sacramẽtis secũduz quosdam vt ibi no. in glo. propter spiritum sanctum qui non datur ad mensurã vt in. c. nec quenq̃. dẽ conse. di. iiij. cum enim valor orationis z aliorum suffragio ꝓ plurimũ cõsideret ex parte charitatis ar. i. q. i. ipsi sacerdotes charitas aũt non minuitur si affectus distribuitur i multos imo potius augetur non. n. charitas est inuidia nec querit que sua sunt ꝺ pe. dist. ij. charitas. z de pen. di. vi. c. i. ꝟ. credẽdũ. ergo tantum valet si celebratur pro multis q̃ si pro vno. z per consequẽs oportet concludere non esse curandum an dicte misse celebrentur per al's beneficiatos qui sunt obnoxi ad celebrãduz in dicta ecclesia an per alios nulli obnoxios.

¶ Secundo posset ad duci vna consideratio vulgaris: naz si in vna die concurrũt due vel tres cause ieunãdi sicut contigit hoc anno in mens' februarij. occurrit enim eadez die ieiunium quadragesimale quattuor tẽpoꝝ z vigilie sancti Mathie vnico ieunio põt omnibus satisfieri ad hoc. c. ij. de ob ꝓ ieu. no. Jo. an. in. c. cũ in cunctis de elec. z facit quod ipse ibi no. in confusione penarum concurrẽtium eodem tempore z per glo. in. c. ij. de magi.

¶ Tertio facit presumpta testatoris voluntas vt misse pre dicte dicãtur in ecclesia sepulture vt dixi in precedẽti dubio

qđ de facili non posset cõtingere nisi dicerentur ꝑ ibidem beneficiatos: nec videt dicendũ vt clerici ibidẽ beneficiati excludant ab illa elemosyna cũ testatoꝛ ꝑsumat ad illos habuisse affectionẽ submittẽdo coꝛpus ipsoꝛu ecclesie: ꝛ ꝑ consequens eoꝛũ oꝛationi ar. in. d. c. nõ existimem: ꝛ. c. cum gratia. ꝓeal.

¶ Sed profecto cõtrariã sẽtentiã puto omnino subsistẽdã vt. s. ꝑ illos qui alias sunt illa die obligati ad celebrandũ nullo modo dicte misse debeant celebrari sed ꝑ illos qui absoluti sunt: ita ꝙ specialiter ꝛ in tuitu testatoꝛis cũ tarat sacrificiũ offerrant hoc ꝓimo ꝓobo per verba dicti testatoꝛis in eo ꝙ mãdauit vt ꝑ aia ipsius dicte misse celebrarent sed si celebrarent ꝑ sacerdotes alias obligatos ad celebrandum non celebrarent ꝓ aia ipsius testatoꝛis imo ꝓincipaliter ꝓ aia illoꝛũ qui dicta beneficia instituerũt cũ illa obligatio ꝑcesserit ar. in. l. qui ꝓioꝛ. ff. de iudi. ꝛ. l. cũ ex pluribus. ff. de solu. ꝛ optime ꝑ Inno. in. c. cũ iam dudũ. de ꝓbẽ. cũ si. Vel si ponemus ꝙ pariter ꝑ vtroꝙ celebrarent: non tamẽ esset verũ dicere ꝙ pro aia testatoꝛis celebraret. ad hoc bonus ter. i similibus iñ. c. cũ in illis. de ꝓbẽ. li. vi. in fi. vbi dicit ꝙ si mãdatur ꝓuideri de beneficio spectãde ad collationẽ vnius nõ potest ipleri mãdatũ in beneficio cuius collatio ad cũ simul cũ alio ꝑtinet: ad idẽ facit ter. in. l. fuerit. ff. de reb. du. vbi dicit legatũ ipediri factũ vni ex cognatis qui ꝓimũ capitoliũ ascẽderit si simul duo venisse dicantur vel finit factũ illi qui monumentũ fecerit ꝛ plures fecisse dicãtur ꝛ facit quod plene no. Bar. in l. hoc articulo. ff. de heredi. instit. ꝓterea ꝛ fortius quis i dubio ꝓesumitur elegisse viaꝫ per quã sit pinguius ꝓuisũ ar. in l. iij. ff. de mil. te. facit. c. sup hoc. de renunc. ꝛ. l. cũ de indebito. ff. de ꝓba. cũ si. sed certũ est ꝙ quatenus suffragia ꝓsiderant ex parte satisfactionis magis ꝓsunt quãdo fiunt ꝓ vno ꝙ ꝑ plurib⁹: qꝛ quatenus suffragiũ est satisfactoꝛũ habet effi catiã finitã: ergo minus ꝓdest cuꝫ in plures distribuitur ar. i c. cũ. in. de ꝓsti. ꝛ. c. i. de instit. cũ si. Et hanc partẽ tenuit beat⁹ Thomas sup. iiij. sententia ꝙ di. xl v. q. iij. articulo ꝓimo ꝛ. ij. ꝛ firmat Jo. an. ꝛ Calda. post eum: ꝛ communit ibi alij doc. sequẽtes in. c. fraternitatẽ. de sepul. ꝛ videtur de mente Archi. in. d. c. nõ mediocriter vbi firmat ꝙ missa magis ꝓdest vni quãdo fit ꝓ eo specialiter seu ipsius intuitu dũtaxat ꝙ quãdo ꝓ omnibus vel pluribus simul: ergo dictus testatoꝛ videtur voluisse vt specialit ꝓ eo dicerẽt dicte misse, ꝛ non simul ꝑ alijs ꝓsertiꝫ cũ verba sua satis clare hoc innuãt cũ voluerit vt ꝑ aia sua celebrarentur: ergo ꝑ ipsius aia ꝛ ipsius intuitu dũtaxat: ad hoc bonus ter. in. c. cũ apostolica. iũcta glo. pen. de cõcess. ꝓbẽ. Et hec cõsideratio videtur omnino hanc partẽ cõcludere vbi enim verba ꝛ res clara sũt nõ est opus interꝓetatione. l. ille aut ille. ff. de leg. iij. ꝛ. c. fi. de ver. sig. ꝛ. d. l. nõ aliter. de leg. iij. Ite ꝛ tertio bñficiati sunt astricti ad dicendũ missaꝫ de die secũduꝫ contingentiã: sed testatoꝛ voluit vt celebrarentur misse defunctoꝛũ ꝓ aia sua: ergo ꝑ illos nõ potest volũtas testatoꝛis satisfieri vt colligit ex his que plene dixi i ꝓmo dubio. Quarto facit ter. i. l. reipublice causa. ff. ex qui. cau. ma. vbi dicit⁹ illos solos dici abeẽ reipublice cã qui nõ sui comodi causa absũt sed coacti absũt ad idẽ. l. si cui. e. ti. sed cũ dicti beneficiati alias teneantur celebrare ratione beneficioꝛũ ex comoditate quã percipiũt: ergo nõ dicerent celebrare ꝑ aia testatoꝛis ex quo coacti celebrãt ex comoditate beneficioꝛũ que habẽt. Quinto ꝛ vltimo faciũt multa iura que inmuũt quẽ nõ videri ex certa causa aliquid facere quãdo illud tenebatur ex alia causa facere vt ꝓbatur in. l. sed ꝛ si. §. i. ff. ad exhiben. ꝛ. ff. de peti. here. l. §. ꝛ si. §. quod adi. ꝛ. ff. de rei vendi. l. si res. ꝛ facit qđ no. glo. in. c. cũ ab omni. de vi. ꝛ hon. cle. ꝛ in. c. statutũ. §. iſuper. de rescrip. li. vi. ergo nõ posset isti beneficiati dicere ꝙ celebrarent ꝓ aia defuncti ex quo alias hoc tenebantur ratione beneficioꝝ facere. ¶ Ad cõtraria. ꝫ. formata potest faciliter responderi. Et ꝓimo ad. c. nõ mediocriter. dico ꝙ illud. c. multipliciter intelligitur vt ibi no. i. gl. ꝛ ꝑ Archi. ꝛ placet mihi illa solutio vt illa verba referantur ad ipsos sacerdotes vt tantũ valeat eicelebrare ꝓ vno sicut ꝑ centũ vel inteligitur quãdo sacerdos missaꝫ dicit ꝑ singulis ꝛ cũ tristitia ꝛ anxietate. nã nõ minus valet vna missa cuꝫ hylaritate cum bona deuotione dicta ꝓ centũ ꝙ si ꝓ quolibet diceret cũ anxietate. Et iste solutiones multũ cõueniũt menti illius. c. ꝛ verbis ibi precedentibus. Vel tertio ꝛ vltra glo. potest inteligi quatenus cõsideratur suffragiũ respectu charitatis: secus aũt quãdo est satisfactoriũ vt voluerũt beatus Tho in loco ꝑal. ꝛ doc. nostri cõiter i. d. c. fraternitatẽ.

¶ Ad secundum motiuum ꝙ vnico ieiunio potest satisfieri plurib⁹ cãis ieiunãdi. ℟ñdeo ꝙ ꝓcedit qñ ꝙlibꝫ illaꝝ cãruꝫ ꝓcernit certũ diẽ ideo oꝫ ꝙ satisfiat eo die meliori mõ quo põt Sꝫ in cãu nostro cessat hec ratio cum per plures sacerdotes possit satisfieri eodem die voluntati testatoꝛis.

¶ Ad tertium ꝛ vltimuꝫ dico ꝙ licet testatoꝛ ꝑsumat diligere clericos illius ecclesie sepulture: tamẽ ꝓesumit magis diligere animã suaꝫ ar. in. c. licet. in fi. de regu. ꝛ de peni. di. iij. hec que de charitate. nullaꝫ .n. cõmutationẽ homo faceret oꝫ ꝑ anima sua vt in. c. matheus. de ꝓpon. ergo ꝑsumẽdũ ꝙ sentiret de eo modo per quẽ piguius ꝛ citius possit consuli anime sue: ꝛ eodẽ modo dico respectu ecclesie quod ceteris paribus fateoꝛ ꝙ videt sensisse de illa ecclesia. Sꝫ si indicta ecclesia ex sacerdotũ aptoꝛũ penuria nõ põt sibi ita bene consuli videtur voluisse vt vbicunqꝫ diceꝛẽtur: quia loca non sanctificant sed merita. Ir. di. c. non loca. ꝛ. c. multi. ꝛ ob hoc forte testatoꝛ minime restrinxit se ad certaꝫ ecclesiã sꝫ locut⁹ fuit generaliter. ꝛ omnes ecclesie sunt mẽbra vnius ecclesie vniuersalis: cuius christus Jesus sponsus est vt in. c. firmiter. §. vna de summa tri. ꝛ. c. nouationis. vij. q. i. ꝛ. c. loquit. ꝛ. c. pudenda. xxiij. q. i. Et hec sufficiant.

¶ Nico. Abb. Sicu. Pan. Lon. c.

Ludit in dubium reuocat an crimini artiũ ꝛ medicine doctoꝛ magister Joannes de Salmoneta ꝓ tuerit alibrari seu i ꝛrimo poni in ciuitate Sena ꝑ in qua aliquabona possidet ꝛ vxoꝛẽ duxit: ꝛ vltra decenniuꝫ moꝛam traxit: ꝑsertim respectu exercitij. personalis. seu eo ꝑ que lucrat⁹ causa discipline seu intuitu ꝛ industria ꝑsone.

Saluatoꝛis Jesu xꝑi inuocato presidio: Videt ꝓimo dicendũ ꝙ sic ꝙ ꝙ. n. ciuis huius preclare ciuitatis Senaruꝫ nõ sit per id quod legit⁹ ꝛ no. in. l. ciues. C. de incolis. li. x. est tamẽ hui⁹ ciuitatis incola. ꝛ domiciliũ namqꝫ incolam facit dicta. l. ciues. ꝙ autem domicilium cõstituerit in dicta ciuitate euidenter ꝓbatur ex eo quia per decennium. ꝛ vltra ibidem habitauit: ex tanta enĩ moꝛa etiã studentes domicilium soꝛtiri censent⁹ vt ꝓbatur in. l. ij. in ꝓin. C. eo Et hoc tenẽdũ in casu dubio firmauit Bar. in. l. lex coꝛnelia. §. si domuꝫ. ff. de iniur. ꝛ Jo. an. post Egi. i ꝓbemio gregoriano ꝛ. c. quod clericis. de foꝛo compe. Jncolis autem possunt munera seu collecte que imponũtur ꝑsonis ꝑ rebus iniungi sicut ciuibus vt ꝓbatur in. l. incola. ff. ad munici. ꝛ. l. rescripto. in. fi. ff. de mun. ꝛ ho. quinimo dixit glo. no. in. d. l. incola. ꝙ post impositionẽ collecte non põt incola mutare incolatum inde recedẽdo in ꝓiudiciũ muneris iniuncti cum iam ꝓuẽtus sit ar. in. l. siquis postea. ff. de iudi. ꝛ. l. pe. de iuriſdi. o. iu. ꝛ. c. ꝓposuisti. de fo. compe. ꝛ ꝑsertim videt⁹ ꝓbare aiuꝫ domicilium in dicta ciuitate cõstituẽdi acquisitio bonoꝛum immobiliuꝫ ꝛ traductio vxoꝛis in dicta ciuitate. facit dicta. l. ciues. §. i. ¶ Sed his non obstãtibus ꝓrarium arbitroꝛ de iure ꝓcedere in casu nostro. Primo namqꝫ certũ est ꝙ foꝛensibus habitantib⁹ in loco qui nõdum ꝓstituerunt ibi domicilium nõ possunt munera ꝑsonalia imponi nec collecte q̃ imponũtur personis ꝑ rebus etiã ibi exercẽtibus. ista enim imponi nõ ꝑnt nisi subditis ter. est apertus in. d. l. rescripto. in. fi. ff. de mu. ꝛ ho. ꝛ ibi. apertius hoc firmat Bar. dicens ꝙ ob istã causam qꝛ clerici non sunt laicis subiecti non ꝑnt eis tales collecte imponi: ꝛ idem firmauit in. l. plꝫ. C. de sac. sa. ec. ꝛ. l. vnica. C. de muliere ꝛ que mu. subi. li. x. ꝛ Bal. in. d. l. ꝓꝫ. ꝛ facit quod ipse no. in auc. item. nulla cõitas. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ per canonistas in. c. fi. de vi. ꝛ hone. cle. ꝛ cle. pñti. de censi. ꝛ in. c. i. de immu. eccl. li. vi. Solum ergo restat exaiare an dictus magister Joannes constituerit domicilium in loco ratione ꝓdicto ꝙ vt sic dicat⁹ incola. Et ꝓimo dico ꝙ licet in dubio quis per moꝛam. x. annoꝛũ dicat⁹ constituere domicilium in loco habitationis vt in. d. l. ij. illud tamẽ ꝓcedu nisi alie cõiecture militẽt in cõtrariũ que declarẽt ꝙ alia ex causa ibidẽ toto tempoꝛe habitauerit quibus concurrẽtibus etiã si ꝑ centum annos in loco habitauerit. non dicitur ꝑ hoc domicilium ibi cõstituere vt legitur ꝛ no. in. l. quesitum in ꝓin. ff. de legatij. domicilium enim cõstituit⁹ ex aio vt in. l. siquis. ff. structus. ff. ad muni. vt puta constituit ibi larẽ aio inde non discedẽdi vt dicta. l. ciues. aius autẽ ex coniecturis ꝓbatur vt in. l. ꝫ imperatoꝛ. ff. de leg. i. ꝛ in de. eriui de ꝛbo. sig. ꝛ. c. ij. de renũc. li. vi. ꝛ. l. dolum. C. de dolo. cuꝫ si. Jn casu aũt nostro occurrũt plurime coniecture ac etiã ꝓbõnes euidentissime ꝙ dictus magister Joannes non habuit aiuꝫ cõtinẽdi Senis domiciliuꝫ Primo qꝛ ad hanc ciuitatẽ Senarũ venit tanq̃ foꝛensis cõductus ad legẽdum medicinã quẽadmodũ alij foꝛenses: ꝛ finita ꝓxima

nita prima cõducta fuit reconductus iterum ꝛ sepenumero. successiue tanꝗ forensis: ꝛ vt forẽs in quãtitate salarij tracta tus: ingiter ꝛ semp in sua recõductiõe habuit dixisse qꝫ nisi cũ cõpetenti salario recõduceret intendebat inde recedere sicut faciũt alij forenses. Ex his enim satis animus declarat ipsius magistri Joãnis qꝫ nõ intẽdebat ex villa moza hic constituere domiciliũ ar. optimũ in. l. nensenius. ff. de neg. ge. q̃nimo volui. t. d. An. de bu. in probemio gregoriano pal. qꝫ in studente sufficiat sola cõiectura studij ad declarãdum animũ qꝫ non steterit tãto tẽpore causa ibidẽ costituendi domiciliũ. De quo tamẽ dicto posset dubitari p. d. l. ij. C. de incolis. que loquit in studẽte. sed in casu nro in quo p̃dicte ꝓiecture ꝛ probationes animi cõcurrũt nõ puto aliqualit̃ hesitandũ. Preterea nũꝗ in tẽpore habitationis subijt aliqua onera tãꝗ ciuis vel incola qõ huic nre cõclusioni prestat adminiculũ maxime ar. in. l. i. ff. ad muni. acquisitio seu emptio bonoꝝ imobiliũ p dictum magistrũ Joãnem facta in dicta ciuitate Senarũ nõ sufficit vt ad munera personalia teneat̃ vt est text. apertus in. l. libertus. §. sola domus. ff. ad muni. ꝛ ibi firmat Bar. qꝫ etiã colle cte nõ possũt imponi possessoribꝫ forensibus per ea que supra dixi. Nec etiã ob. qꝫ in hac ciuitate duxit vroꝛem. naꝫ traductio vroris nõ inducit ciuilitatẽ in loco nec incolatũ vt i. d. l. ciues q̃nimo dico qꝫ ipsa vroꝛ efficit̃ incola seu ciuis originis mariti ꝛ ibidẽ ꝛ nõ illoco scõe originis debet onera patrie subire vt est tex. in. l. fi. §. idẽ rescripserũt. ff. ad muni. ꝛ ibi per Bar. ꝛ p glo. in. l. ciues. ꝛ. l. origine. C. de mune. ꝛ ho. li. x. Uroꝛ autẽ mutat forũ saltez quo ad onera ꝛ nõ vir. qꝛ vroꝛ tenet̃ sequi mariũ ꝛ nõ ecõuerso vt i. c. vna quidꝫ mulier. xiij. q. ij. legit̃ ꝛ no. in. c. i. de cõiug. leꝓ. cũ si. Et hec sufficiant.

Nic. Abb. Sicu. Dan. Lon. ci.

Actuꝫ super quo cõsiliũ petit̃ interminis infrascriptis ꝓponit̃: videlꝫ: Eps spirensis ad ipius postulationẽ ꝛ instãciaꝫ trãslat⁹ extitit p Martinũ papaꝫ v. ad sedẽ treuerensẽ archiepalẽ. eo prius vt moris ꝛ iuris est absoluto a vinculo spirẽsis eccl̃ie cui erat obnoxi⁹ ꝛ de eccl̃a vt vacãte p trãslationẽ p̃fatã ꝓuisũ fuit p eundẽ Martinũ viro illustri dño Adolfo de Alamania nũc in decretis licentiato: deniqꝫ post dictas ꝓuisiones dictus trãslatus ad eius postulationẽ obtinuit p eundeꝫ romanũ põtificẽ pallio archiepali decorari. postremo cõtigit dictũ trãslatũ nequisse dci archi epat⁹ corpalẽ possessionẽ nãcisci ob cuiusdã resistẽtiã qui se defacto archiepiscopatu itrusit pp qõ dictã eccl̃iaꝫ spirẽsem nitit̃ vt pt⁹ obtinere ꝑdicẽte dco dño Adolfo ꝛ dicẽte dictã spirensẽ eccl̃iaꝫ sibi deiure tanꝗ de eo legitime prouisum relaxandam Queritur quid iuris.

Aluatoris Jesu xp̃i eiusꝗ glorioſissime matris p̃sidio ex corde humilit̃ inuocato. Uidet̃ primo dictuꝫ trãslatũ minime de iure artandũ fore ad relaxatõeꝫ spirẽsis eccl̃ie nisi prius corporalẽ possessionẽ eccl̃ie treuerensis pacifice obtineat vel p eum ster quo minus ipsaꝫ possessionẽ nãcisc̃at. Eccl̃ia enim prima vacat p trãslationẽ ad secundã vt in. c. ij. de trãsla. p̃la. ꝛ. c. bone. ij. de postu. ꝛ. xxi. q. ij. c. siquis tã trãslatus. sed nõ dicit̃ quis ꝓprie trãslatus nisi primo habuerit possessionẽ secũde eccl̃ie vt dicit glo. no. i. d. c. siquis trãslatus. facit optime. c. cũ in cũctis. §. cũ vero. de elec. ergo nõ debet iste verbo trãslatus cõstringi ad priorẽ eccl̃iã dimittẽdã nisi primo nãcisc̃at corporalẽ possessionẽ secunde. Secũdo principalit̃ videt̃ ꝓbari p tex. no. maxie iũcta glo. in. c. siquis. xiij. di. vbi dicit̃. qꝫ si quis fuit episcop⁹ ordinatus ꝛ nõ recipitur ab eccl̃ia ad quã ordinat⁹ extitit nõ debet abijci a priori dignitate etiã si interiꝫ fuit alteri collata secũdũ gl. no. ibi que addit ad illũ tex. hoc vltimũ ar. dicti. c. cũ in cũctis ꝛ. vij. q. i. eos. ꝛ. C. de repu. haered. l. vltima. ꝛ põderãdũ qꝫ tex. ibi loquit̃: etiã si primũ beneficiũ foret dignitas. igitur idẽ dicendum in casu nostro: videtur ergo ibi casus iuncta glo. de questione nostra.

Tertio optime facit in ar. e. si beneficia. de ꝓben. li. vi. vbi habetur qꝫ si quis dimisit beneficium suum ꝓpter aliud sibi dummodo secũdũ alteri debitũ sine difficultate dimittat. ecce collatuꝫ quod postea reperitur alteri debitum potest redire ergo qꝫ beneficiũ alteri legitime collatũ potẽst repetiꝛ ex quo secunduꝫ nõ potest legitime retineri. Idem ergo dicamus in casu nostro vt nõ obstãte prouisione domino Adolfo facta possit translatus retinere priorẽ eccl̃iam. s. spirensẽ ex quo nõ potest secunde eccl̃ie possessionẽ apꝛehendere. videtur. n. translatus ꝛ absolutus a vinculo prioris eccl̃ie sub qua dã tacita ꝓdictione. s. si possessiõeꝫ secũde eccl̃ie potuerit adipisci. ar. d. c. si beneficia. cum. n. hec translatio fuerit i fauorẽ dicti translati facta non dꝫ in eius lesionẽ ꝛ diminutionẽ honoris redundare. ar. in regula qõ ob gratiam. de reg. iur. li. vi. ꝛ. l. qõ fauore. C. de legi. facit quod in si. no. Jo. mo. in. c. generali. de elec. li. vi. cuius dictuꝫ retulit Jo. an. nec illud repro bauit in dicta regula quod ob gratiã. in mercu. dixit enim qꝫ si papa aliquem epm̃ transtulit in sedẽ archiepiscopalẽ eo prius a vinculo prioris eccl̃ie absoluto qꝫ episcopat⁹ non vacat illico per illã absolutionẽ ꝛ translationẽ sed incipit vacare postꝗ eps trãslatus prestitit cõsensum: qꝛ videt̃ sub tacita cõdictione absolutus. s. si ꝓsensum p̃stiterit reddẽs rõnez: qꝛ cuꝫ hec translatio fiat in illius fauorẽ non debꝫ in illius lesionem redundare. Idem in si. ꝓsuluerũt. d. Fran. zaba. cardinali flo. ꝛ multi alij doct. in causa epi florẽtini quẽ papa eo absoluto a vinculo epatus promouit absentẽ in cardinaleꝫ. concluserunt enim epatum nõ vacare nisi a tpe quo dictus episcopus prestitit cõsensum. ꝛ ob hoc ille eps ante ꝓsensum p̃stitum administrauit in epatu fere per annum Idem dicendum in casu nostro vt dicta translatio ꝛ absolutio videantur facte sb tacita condictiõe. s. si possessionẽ secunde eccl̃ie potuerit adipisci: cum tunc dicat̃ ꝓprie translatus vt no. in. d. c. siqs iam trãslatus. alꝫ cederet trãslatio in ipsius lesionem quod non est dicendum.

Quarto faciũt ad hanc ptem multa iura que per adeptionem secundi beneficij incõpatibilis inducũt vacationẽ primi non a tpe ꝓprisionis secundi ſꝫ post habitã pacificaꝫ ꝛ corporalem possessionẽ ipsius vt in. c. licet eps. de prebẽ. li. vi ꝛ de. si pluries eo. ti. ꝛ. c. cõmissa. de elec. li. vi. ꝛ. d. c. siquis iaꝫ trãslatus. iuncta glo. cum si. ꝛ videt̃ de casu nostro ter. quasi expressus in. c. cuꝫ in cunctis. ꝓcal. in. §. cum vero. vbi patet qꝫ beneficia electi ꝛ confirmati in episcopũ non vacant nisi post plenam translationẽ ad epatum que causat̃ per consecrationem ꝛ corporalẽ possessionẽ vt ibi ecce ergo qꝫ beneficia incõpatibilia cum epatu nõ vacãt p solã ꝓprisionẽ de episcopatu sed oporiet qꝫ prius habeat̃ corporalis possessio ipsius episcopatus: ergo idem dicendum in casu nostro q̃ꝗ enim duo episcopatus sint in eadem persona de iure cõi incompatibiles. xxi. q. ij. sicut in vna. ꝛ. vij. q. i. sicut. tamẽ nõ dꝫ in effectu induci vacatio primi nisi post habitã possessionẽ secundi ꝛ qꝫ ille ter. ꝓcedat in duob⁹ episcopatibus videt̃ tacite velle glo. in. c. relatio. xxi. q. i. que in duobus epatibus allegat illuꝫ ter. Nec ob. si dicatur qꝫ ex hoc cõtingeret istum translatũ habere duos epatus eodem tempe qꝛ non videt̃ absurdum: quia primuꝫ habeat habitu ꝛ actu: ꝛ scõm habeat respectu tituli: ex quo nõ põt ipsius corporalẽ possessionẽ habere vt ꝓbat̃ in. c. pastoral̃. vij. q. i. vbi ter. ad hoc no.

Sed predictis non obstãnbus que casui nostro minime fauent ꝛtrarium arbitroꝛ de iure ꝓcedere. puto. n. illaꝫ ecclesiam spirensem simpl̃r vacasse p absolutionẽ ꝛ translationẽ prius factas ꝛ de eo fuisse dicto dño Adolfo legitime ꝓprisum ꝛ per consequẽs dictum trãslatum fore iuris remedijs expellẽdum ad eccl̃iam spirensem libere relaxandũ p dictũ dñm Adolfum gubernãdam ꝛ disponẽdã vt per veruꝫ ipsius eccl̃ie pastoꝛem. Moueoꝛ primo in hanc sniam principaliter p ullam iuris regulam quicunqꝫ vult consequẽs vr̃ velle antecedẽs. vt in. c. cum. m. de consti. ꝛ. l. illud. ff. de acq. her. c. ex pte. de spon. c. prudẽtia. c. preterea. de offi. dele. ꝛ. l. ad legatum. ꝛ. l. ad rem mobilẽ. ff. de ꝓcur. ſꝫ olim eps spirẽsis intulit apud dñm papam vt sibi ꝓcuderet̃ de archiepatu treuerẽsi: ergo videtur voluisse ꝛ cõsensisse vt ante oia absolueretur a vinculo quo eccl̃ie spirensi tenebat̃. non. n. poterat de iure etiam verbo transferri ad aliã sedem nisi prius absolueretur a priori ꝛ ita etiam est de moze romane curie ab antiquo seruato vt ꝓbatur in. d. c. ij. de transla. ꝓla. ꝛ. c. bone. ij. de postu. ꝓl. no. Jo. mo. in. d. c. generali. ꝛ Jo. an. in. d. regu. qꝫ ob gratiã. in principio questionis: cũ ergo fuerit suo consensu ab illa priori eccl̃ia absolutus ꝛ sic p cõsequẽs vacauerit. vij. q. i. sicut el. primo. ꝛ. ij. ꝛ. §. ecce non põt per cauꝫ d̃ facto ſnperueniẽtem ipsam p̃orem eccl̃iaꝫ retinere ꝓsertim post prouisionẽ alteri factã qꝛ renunciãtib⁹ iura sua expresse vel tacite non datur ad illa regressus nec est loc⁹ penitẽtie vt in. c. q̃ periculosum. vij. q. i. ꝛ. c. ex transmissa de renum. ꝛ. c. ex hoꝛ. de ꝓmile. ꝛ actio semel extincta nõ reuiuiscit de consen. di. iiij. queris ꝛ. l. qui res. §. aream. ff. de soluti. Nec potest dictus translatus allegare qꝫ huic actui ꝓsenserit sb tacita cõdictione secunde eccl̃ie adipiscende: tuꝫ qꝛ isti actus spirituales nõ recipiũt condictionẽ vt iij. c. ij. de elec. li. vi. ꝛ in regula

actus legitimi.de reg.iu.li. vi.z qui renuntiat beneficio debz pure z oino renunciare vt in.c.ex parte.ij. iuncta. glo de off. dele.tum qz nullã cõdictionẽ exp̃ssit dũ per se seu aliũ instituit apud papã Martinũ vt de Archiepatu sibi ꝓuideret: ergo nulla cõdictio dz subintelligi vt in.c.vnico.i fi.xxxij.q.vij. Presertim in materia nostra q̃ de sui natura debet eẽ pura z simplex nec cõdictio mente retẽta releuat vt in.l.si repetẽdũ. C.de cõdi.ob causam. Preterea nullũ iuris refugiũ põt dict' trãslatus in hoc reperire cũ palliuz archiepale obtinuerit qđ nõ solet per ecclesiã romanã tradi nisi fortiter z sepe postulãti vt in.c.presta.c.di.no.in.c.significasti.de elec ergo cõsensit absolutioni p̃us de eo facte quo ad ecclesiã spirẽsez p̃sertiz cũ palliuz postulauerit post ꝓuisionẽ factã de ecclesia spirensi dño Adolfo. vñ per hũc actũ archiepo cõueniẽtẽ videtur apertissime cõsensisse nõ solum absolutionip̃us facte sed etiã ꝓuisioni dñi Adolfi.ar.optimũ i.d.c.ex ore.de his q̃ fi.ama. par.ca.z.c.sollicitudinem.de app.z.l.vbi repugnãtia.ff.de reg.iur.z.c.cuz.m.d ꝓsti.vacauit ergo dcã spirẽsis ecclesia p illã trãslationẽ mõ predicto factã pure z absolute. Et hãc p tẽ aperte sensit Jo.mo.si bene ponderet i.d.c.generali z Joan.post eũ in dicta regula quod ob gratiã dũ dicunt q si papa trãsfert absentẽ etiã fauore psone nõ vacat p̃mus epatus nisi a tẽpore cõsensus p̃stiti per trãslatuz. In casu aũt nostro dictus trãslatus pluries cõsensit vt pz expredictis. Idẽ videtur sensisse. Egi.cremonen.i sua disputatiõe vt refert. Jo.an. in dicta regula quod ob gratiã qui plus dixit: videlz q p̃mus epatus vacabat illico post trãslationẽ p papã factã nõ expectato trãslati cõsensu: qz illius cõsensus dependet a voluntate pape facit.vij.q.i.scias.z Jo.an.videt ibi aperte approbare vacationẽ saltẽ eo casu quo epus fuit postulatus per capitulũ in archiepm: z ipse lz nõ cõsenserit: tamẽ nõ contradixit sz volũtati dñi pape se submisit.secuta eni trãslatiõe p papã de absente firmat Jo.an.q illico vacauit epatus cũ nõ fuerit facta oino sine suo consensu. multo ergo magis debuit illico vacare epatus spirensis in casu nostro per illã translationez verbo tenus factã cũ dictus epus spirẽsis aperte illi cõsenserit a p̃ncipio z palliũ petẽdo z fortiter instãdo p sua ꝓuisiõe ergo p predicta apertissime videt iste casus decisus i fauorem dñi Adolphi ꝓuisi. Nec ob. si dicat q dictus trãslatus remanet sine epatu: tũ qz imputandũ ẽ sibi quasi hoc q̃uit. potuit enĩ ab initio cogitare q istud impedimẽtũ euenire poterat: ar.bonũ in.l.siquis domũ.ff.loca. p̃sertim cũ a parte itrusi diceret palam Rome q alius p̃ter illũ itrusum nõ eẽt potẽs ad possessionẽ archiepatus hũdam: tum qz non oino dicit sine archiepatu: qz qui actionẽ ad rẽ cõsequendã hz ipsaz rem habere vr.l.qui actionẽ.de regu.iur. agat ergo iuris remediis ad possessionẽ nãscisendã z relaxet episcopatũ quẽ sine aliquo titulo possidet: vt ex predictis clare cõstat. Item cũ dictus papa ex certa scia de epatu spirensi tanq̃ vacãti ꝓuidisset dicto dño Adolpho nõ erat locus dispõm.c.cũ i cũctis.§.cũ vero.preall.p̃supposito sine veritatis p̃iudicio q illud.c.haberet locũ i pluribus epatibus. Dz enĩ papa nõ expectando q secũdi epatus haberet p̃us possessio dispensare voluisse per cõtrariũ actũ cõtra illius iuris dispositionẽ vt in l.idẽ vulpianus.ff.de excu.tu.z qđ no.Bart.in.l.quidã cõsulebãt.ff.vere iudi.z Jnno.i.c.veniẽs.de fi.preb.z Hosti.i.c. diuersis fallatijs.de cle.cõiu.z Bal.in repetitõe.l.barbari'. ff.de of.presi.in q̃bus iurib' cõiter legit z no.q p̃ceps agẽdo actũ scient ꝑ legẽ vz circa illã dispẽsare. cõstabat aũt in casu nr̃o de certa scia pape: q p̃us ipse epm spirensez absolvit a vinculo ipsius ecclesie: z de illa ecclesia facto eius vacãte ꝓuidit dño Adolpho: vñ i facto ꝓprio nõ põt p̃sertim in p̃cipe nisi certa scientia p̃sumi vt i cle.vnica.de ꝓba.cũ ibi no. facit qđ no.glo.in cle.i.de iudi.z incle.pastoralis.§.p̃terea.de off. dele.z per Jnno.i.c.statutũ.qđ oli incipiebat p̃sertim.de p̃scrip.li.vi.papa aũt potuit per illũ absolutionis actũ puram iudicere ecclesie vacationẽ p id qđ glo. singularis no.i.c.p p̃n cipalẽ.ix.q.iij. Dz aũt voluisse ex quo post illũ actũ ꝓcessit ad ꝓuidẽdũ de illa tãq̃ vacãti dicto dño Adolpho ar.i.l.labeo. ff.de suppel.le.z.c.dilecti.de ad.z.xi.q.iij.estimant.sciebat.n. papa q de ecclesia pure nõ vacãte maxime episcopatu nõ debet fieri alteri.ꝓuisio cum immuneret ibi adulteriũ spũale.vij q.i.sicut.z.xxi.q.ij.sicut i vna z huic ꝓclusioni clare astitit. Jo.an.in.c.ex ore.de his que fi.ama. parte ca.super verbo cõfirmat.in vltima solutione cũ dicit q ibi fuit collata p̃positura electi in epm z cõfirmati ante cõsecrationẽ ex certa scia pape: iõ valuit collatio nõ obstãte q̃ tps consecrationi ꝓcessum lapsum non esset: quia videtur sup illud ius dispẽsasse ar.c.ꝓposuit.de concess.prebẽ.quod est no. Ita dicendũ in simili p̃supposito sine veritatis p̃iudicio q primus epatus pure non vacasset añ adeptã possessionẽ sedi tamen ex quo papa scienter de p̃mo epatu ꝓuidit alteri tenet ꝓuisio: nec dz ex facto superueniẽte ipsius effect' impediri cum iam matrimoniũ sit iniciatũ z confirmatũ inter ecclĩaz spirẽsem z dictum Adolphum: de trãslati.prela.c.ij.in.fi.z.c.cũ interca. de elec.cum si. Ultimo p dño Adolpho faciunt oẽs iuris regule. certũ est eni q ex quo papa scienter absolvit epm spirensem a vinculo quo ipsi eccl'ie erat astrict': fuit ipsa ecclesia spirensis soluta ꝓsus a lege ipsius episcopi: quare merito potuit cuicũq; libere nubere. vij.q.i.§.ecce.z.c.sic.z de secũ. nup.c.pe.z vlti. ergo ꝓzsus sine titulo tenet nũc dictã ecclesiam spirensem occupatã. Et si diceremus cõtrariũ sequeretur absurdũ q idem esset archiepus z epus diuersarũ ecclesiarum: z sic lederet spũale matrimoniũ quod inter epm z ecclesiam ꝓtrahit: in cuius signũ defert annulũ vt no.in.c.clerici. de vit.z hon.cle.z.vij.q.i.sicut z.c.ij.de transla.pre. Nec ob. c.pastoralis.ea cã.z.q.in ꝓnuz allegatoribi.n.papa ex certa scia contulit epatuz expulso a ꝓꝑia sede nulli alij debitũ. põt enim papa ex certa scia z cum cãe cognitõe vni duos episcopatus cõferre vt est ter.not.in.c.relatio.preal.xxi.q.i. Sed in casu nostro papa nõ contulit isti trãslato d nouo in spirensem ecclesiam imo illum absoluit p ꝓzus a iure illius ecclesie Preterea ecclesia spirẽsis fuit alteri collata.s.dño Adolpho vnde cum alteri sit desp̃sata non dz per istum translatum vt sc̃orum sine aliquo titulo detineri ꝓtra dictũ.c.sicut. committitur enĩz adulteriũ spũale cũ alterius eccl'ia iniuste detinetur: sicut cum alterius coniuge cõmittit' adulterium carnale dcõ c.sicut.z.c.sicut.in vna.xxi.q.ij.cuz si. Fundata est ergo eutẽtissime ex premissis dñi Adolphi electi spirẽsis intentio

Restat nũc vt ad ea que.s. in diuersam partẽ adduci respondeam': ad que si premissa diligẽter põderẽtur facillima erit resp̃sio. Et primo dum dicit q nõ dicit quis plene trãslatus ante q̃ possessionẽ corporalẽ nanciscat per.d.c. siquis iam translatus. respõdeo q ꝓprie nõ dicit plẽ translat': cuz vacatio spirẽsis eccl'ie fuit inducta p absolutionẽ ꝓzius a papa ipso episcopo spirẽsi p̃sentiẽte factã vt.s.dixi p̃sertiz cum post ꝓuisionẽ domino Adolpho factã instãter pallium archiepiscopale petierit in pontificalis officij plenitudine cum archiepiscopalis nois appellatiõe ꝓferẽt vt in.c.nisi. de auc. z vsu pal.z.c.quod sicut.de elec.z sic apertissime approbauit translationẽ de eo factam z absolutionẽ p̃cedentẽ ac ꝓuisionem dñi Adolphi inde secutã. Non obstat scõm motiuũ de.c.siqui.xcij.di.loquit enĩ nõ in episcopo translato sz in nouiter ordinato qui nõ debz abiici a p̃ori dignitate si nõ põt possessionẽ episcopatus nanciscĩ: hoc.n.iuris est. vt ꝓbat' in c.cum in cunctis.§.vero.de elec.licet interim fuerit sua p̃ma dignitas alteri collata vt dicit ibi glo. qđ intelligo quãdo preter consensum ipsius fuit alteri collata anteq̃ possessionẽ episcopat' haberet quod fuit contra.c.cũ in cunctis preal. secus enim puto si suo consensu fuisset alteri collata: qz tunc ꝓpter resistentiam suguenientem non dz prima collatio legitime facta retractari p id quod hz in.c.post electionẽ de concess.pbẽ. iuncta glo.i.z dicto.c.ex ore. facit regula factũ legitime z regula scienti z consentiẽti.de reg.iu.li.vi. Et diuersitatis ratio inter minora beneficia que ꝓzius obtinebãtur z epatum ꝓzius habitum est: qz minora beneficia nõ vacãt p ꝓuisionẽ factã de epatu nisi ꝓzius plenũ ius consequat' ꝓzsus seu electus vt puta q fuerit consecratus vel lapsum sit tps de consecrandis episcopis z possessionẽ corporalẽ episcopat' fuerit nact' vt ꝓbatur in.d.§.cũ nõ: merito. si nõ potest habere possessionem epatus nõ dz deijci a ꝓzori dignitate vt in.d.c.siqui.cuius adhuc titulum obtinet. sed in casu nostro ante translationem fuit inducta vacatio spirensis eccl'ie per absolutionem a papa factã z per ipsum papã fuit alteri.s.dño. Adolpho facta ꝓzsus. que q̃dez vacatio nõ desinit esse ꝓpter resistentiã de facto contingẽtem circa sedem treuerẽsem nec collatio seu ꝓzsisio alteri facta dz retardari seu cessari: cuz hoc nullo iure caueatur. Preterea in minoribus beneficijs ꝓzius habitis non est necesse q ꝓzius interueniat absolutio qz cum illis nõ contrabitur stricte matrimoniuz spũale vt.no.in.c.clerici.de vi. z bon.cleri.z.c.fi.de postu.prela. vnde nõ est inconueniẽs q habens beneficia minora ꝓmoueatur illorum titulo durãte ad episcopatuz cum etiaz post episcopatũ adeptũ possit eps ex causa acquirere de nouo minora beneficia iuxta id quod legitur z no-

legiť ⁊ no.in.c.cū nostris.de cōce.p̄b.⁊in.c.postulasti.e.ti.⁊ c.cū in ecclesia.de p̄ben.li. vi.ſz eps̄ non potest aliū episcopatuz aquirere de iure cōmuni: nisi prius a priori absoluatur q⁹ cū sit persona ecclesiastica matrimonialiter obligatus nō potest durante priori vinculo cōsentire alteri matrimonio spirituali alias cōtingere adulteriū spirituale vt in. dcō. c. sicut de trāslac. p̄la. p̄totuz: merito de iure ⁊ de more romane ecclesie est tranferendus ad aliā sedem absoluto prius a priori vinculo dicto. c. ij. de trāsl. p̄la. ⁊. c. bōe. ij. de postu. nō. Jo. mo. ⁊ Jo. an. in locis superius p̄al. ⁊ per hoc est etiā respōsuz ad. d. c. cū in cūctis. ⁊ ad alia iura que inducūt vacationē priorū beneficiorū p adēptionē corporalē secūdi ⁊ nō prius. loquunť. n. i in ferioribꝫ beneficijs citra ep̄iscopatū a quibus non est necesse absolutionez facere ratione p̄dicta secus vbi prius intercedit absolutio ⁊ per cōsequēs vacatio. frustra. n. expectať corporalis possessionis adeptio cum absolutio sit facta p̄ prius ante trāslationē etiā verbalē ⁊ hoc videť in se clarissimū ⁊ omni ratiōi p̄sentaneū. Et vt clarius hoc liqueat videamus vnuz similе in matrimonio carnali pōe. n. q. ſpōsus de p̄senti matrimonio nō cōsumato facit professionē i manibus alicuius abbatis: ⁊ sic matrimoniū fuit solutū p. c. ex publico. de cōuer. cōiug. demū monasteriuz resistit de facto illi⁹ receptioni: vnde nō vult illū monasteriū recipere: dicemus ne q⁹ iste qui iā professus est monacus possit p hanc resistētiaz facti priorē coniugem repetere: p̄sertiz si alteri post istius professionē fuit nupta cēte nēo ita suppimus hoc diceret: fuit. n. illa ſpōsa soluta a lege p. p̄fessionē istius: merito nō debet primū matrimonium reintegrari sine nouo p̄sensu p̄sertiz ipediēte p̄fessione ita dicendū in hoc matrimonio spirituali. ar. c. ij. de trāsl. p̄e. per. hoc. etiā. est respōsū ad. glo. c. relatio: que tū intellecta vt iacet facit. p cōclusione prius facta voluit eni q⁹ eo ipso q⁹ quis p̄feratur ad secūdum ep̄iscopatū vacet primus q⁹ tū. p̄cedit intelligendo vt supra dixi. ad. c. si beneficia potest respōderi q⁹ loq̄tur q̄n quis iuxta ignorātia ductus aceptauit beneficiū alteri debitū cuius contēplatione dimisit. p̄priū vnde ne sit omnino sine beneficio. ⁊ ne iusta ⁊ p̄babilis ignorantia sibi noceat emanauit ex maxima equitate cōtra rigoreż vt ibi nō. illius. c. dispositio: vt possit ad primū dimisso sine dificultate secundo redire. Sed in casu nostro aliud est q⁹ ecclesia trenerenſ non est alteri debita ſz est istius trāslati licet de facto possessionem corporalē habere non possit. instet ergo vt illaz habeat vnde non remanet sine titulo suo imo illā ecclesiaz habere videtur erquo illaz consequendaz actioneż habet dicta. l. qui actioneż habet. ff. de regu. iu. ⁊ q⁹ vt dixi. potuit verisimiliter cogitare hoc euenire potuisset ideo non debuit instare nec p̄uisioneż alteri factā approbare petendo paliū instāte vt. s. plene dcm̄ est ⁊ p hoc patet ad omnia contraria responsio. Concludo ergo ex omnibus predictis ecclesiā spirensē de iure relaxandaz libere ⁊ absplute dicto domino Adolfo de ea prouiso ⁊ mini me tenendā per condaz episcopū spirensem translatum q̄q̄ ecclesie trenerenſ possessionem propter facti resistentiam minime consequi possit laus deo.

Nic. Abb. Sicu. Pan. Con. cūſ.

In trinitatis nomine amen. Circa personaruz ⁊ bonoruz oblationes que sepe numero ⁊ frequenter fiunt excellētissimo ⁊ famoso hospitali sancte Marie de Iascala ciuitatis p̄clara senensis circa tria p̄tigit principaliť dubitari.

Non nunq̄ enim quis offert bona sua hospitali sine se

Quādoq⁹ vero offert se sine suis.

Quādoq⁹ se ⁊ sua ⁊ i hijs p̄sertim versať dubiū an ⁊ q̄n ⁊ ad q⁹ obligeť ex debitis aī oblatōez vel postea ꝛctis per ipsos offerētes seu oblatos. Et p̄mo attingā iusta ordinē p̄m ū membrū cū q̄s vz offert bona sua sine se ⁊ hoc membrū potest subdiuidi.

Nam q̄n quis offert omia bona sua p̄sentia ⁊ futura.

Quandoq⁹ bona sua p̄sentia tantum.

Quandoq⁹ bona sua simpliciter.

Q̄n q⁹ certā partē bono⁹. p̄mo casu cū fit oium bonoz̄ p̄ntiū ⁊ futuro⁹ oblatio dubitare p̄babil'r pōt an talis dōatio teneat: nā Bar. in. l. fi. C. de pac. tenuit talē dōatiōez ecclesie vel pio loco factā valere: ſz aliud teneat cū fit p̄uate p̄sone mouet p̄ncipal'r q⁹ eccl'e seu pio loco q̄s dōare pōt se ⁊ sua vt in. c. in p̄ntia de p̄ba. ⁊. in auc. ingressi. ⁊ aut siqua mulier. C. de sac. san. ecc. ⁊ xix. q. vlt. si q̄ ⁊. c. q⁹ ingrediēt ib⁹: ergo fortius pōt dōare sua sine se. Sz q̄n fit p̄uate p̄sone nō tenet donatio q⁹ saltē indirecte impedit libera testi. factio cū sine bōis nō posset saltē cū effectu testari: cū nemo ex tali testō vellet eē heres ergo talis donatio nō valet cū ⁊ stipulatio nō valeret. l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de ver. ob. ⁊ hoc vltimum firmauit idem bar. etiam in. l. predicta stipulatio hoc modo ⁊ in. l. siquis in principio. ff. de leg. iij. ⁊ facit quod ipse nō in. l. seyus ⁊ augerius. ff. ad. l. falci. hoc etiam vltimum firmauerunt Ja. de ar. Pe. ⁊ Ly. in. d. l. fi. C. de pac. Bal. etiam ibi videtur sequi dicens hanc esse cōmunem opinionē expresse Tamen isti preter Bar. non attigūt quādo talis donatio fieret eccl'ie seu pio loco p hac tamē parte al's consului q̄n talis donatio fieret p̄uato vt p̄z. in libro cōsiliorum meo⁹ cōsilio. cxliij. Sed circa donationē factā eccl'ie vl' pio loco reperio d. Fran. za. car. florētinum quōdam p̄fecto doctorē excellentissimū ⁊ p̄ceptorē meū in canonib⁹ gratissime sensisse cum Bar. vt talis donatio valet. sed Ange. de perusio in quadaz sua disputatiōe que incipit in refulgēti palatio tenuit totum oppositum eius q⁹ tenuit Bar. dicens q⁹ talis donatio facta p̄uato tenet secus si fiat ecclesie vel pio loco mouet inter cetera q⁹ quādo sit p̄uato non transit ex solo donationis titulo dominiū rerum donatoz̄ p̄sertiz futurarū in p̄uatū licet requiriť traditio vt. l. traditionib⁹. C. de pac. vnde donator retinet dominiū rerum de q̄bus testari poterit: licet heres suus post ipsius mortem possit compelli ad bono⁹ traditionem in execution̄ donationis iam facte per defunctum. Jtez q⁹ quilibz est rei sue legittim⁹ moderator ⁊ arbiter. l. in re mā data. C. man. ⁊ talis donatio nō reperiť alicubi interdicta: ſz quādo fit ecclesie vel pio loco non bz firmitatē secūdum eū: q⁹ penes donatorē nunq̄ consisteret alicui⁹ rei dominiū cuz ex solo titulo dn̄ium acquirať ecclesie sine traditiōe vt in. l. fi. C. de sa. san. eccl. no. in. c. ij. de consue. ⁊ sic non haberet iste facultatem testādi cū nil hēret in bonis q⁹ videtur p̄tra bonos mores. l. stipulatio hoc mō p̄reall. Nec ob. fm eum motiuū Bar. q⁹ aliud est dare se ⁊ sua monasterio seu loco pio. aliud sua tm̄. nam primū approbať ab ecclesia q⁹ trāsit de vita activa in cōtemplatiuā: sed q⁹ existēs in seculo remaneat p̄suus sine bonis etiā p̄sentis ⁊ futuris videtur q̄d indecēs. ⁊ videtur hec sua vltima cōsideratio satis sībilis. Mihi tamen placuit quo ad p̄uatum dictū Bar. q⁹ licet nō impediať testari p̄sertim cum hereditas sit nomē iuris ⁊ possit esse sine rebus ⁊ aliq̄ vtilitate vt in. l. hereditatis appellatio. ff. d̄ ver. sig. ⁊ l. hereditas. de pet. here. tamē defectus bono⁹ impedit indirecte facultatē heredis hūdi. cum sciēs bona ad aliū pertinere repudiabit de facili talem hereditatē insti. ad. l. fal. in p̄in. nec curāduz q⁹ iste donator non perdit dominiū rerū donatarū sine traditione: tum q⁹ satis est q⁹ heres sciat se affectum ad tradēdū ad hoc vt hereditatē repudiet: tum q⁹ in vita posset donator statiz cōpelli etiā acquisita ad traditionē si donatio teneret ex quo donat inter vinos vñ talis donatio reperiť indirecte p̄hibita p id quod legiť ⁊ no. in. d. l. stipu. hoc mō ſz respectu donatiōis facte eccl'ie vel pio loco magis dubito ⁊ p opinione facit equitas ⁊ ecclesie fauor. multa. n. in fauorem religionis cōtra iuris regulas recepta sunt vt in. l. sunt persone. ff. de religi. ⁊ su. fu. Jn cōtrariū facit tex. aug. xvij. q. iij. c. fi. vbi dicit qui ex heredato filio vult ecclesiā heredem facere alium querat q⁹ augustinū imo deo p̄pitio neminē inuenient: si ergo ecclesia non dz recipe oia bona alicui⁹ exheredato filio ergo fortius cuz q̄s vult se ipsum exp̄propriare in p̄senti ⁊ i futurū statu aliter nō mutato. Fauore tamez ecclesie sequerer Bar. p quo facit q⁹ no. Bal. in auc. ingressi C. de sac. sanc. eccl. ⁊ appertissime q⁹ talis donatio teneat volуit idē Bal. in aut. si qua mulier. eo. ti. in vltim̄ collumna. vbi dixit hoc indubitatū in ecclesia allegat. l. iubemus nulli post p̄inci. C. e. vbi tex. optime facit: item q⁹ volūtaria paupertas p̄pter deum etiā statu seculari nō mutato nō est aiure reprobata immo ab ipso xp̄o saluatore ⁊ magistro nostro cōmendata ⁊ consulata duz in euāgelio dixit si uis perfectus esse vade ⁊ vende oia que habes ⁊ sequere me ⁊ alibi nō qui renuntiauerit omnib⁹ que possidet nō potest meus esse discipulus hinc olim in eccl'ia primitiua tpe apl'oruz omnes cōuersi ad fidē xp̄ianā quātumcūq⁹ laici vendebāt oia ⁊ p̄precium ponebant ante pedes apostolo⁹ ⁊ no. xij. q. i. in summā ⁊ in. c. dilectissimis ea. ca. ⁊. q. q̄quid eniz donať ecclesie dicit deo cōsecrari ⁊ ad diuinos vsus deputari. xij. q. ij. nulli liceat ⁊ in. c. mancipia cum sequēti de rerum p̄mutatiōe cum sy. non ergo debet talis donatio improbari cum oia sint dei de deci. tua. ⁊ sic talis bona donata redeūt ad naturā suam secus cum donatio fit p̄uato cū tunc possit notari pertinacia donationē recipientis. Ex his cōcluda talem donationē posse sībstineri

cum fit hospitali ar.l.oia ꝓiuilegia.C.de epi.z de.raro tam
hec questio cõtingit in hospitali uqz vt plurimũ cum quis da
omnia bona sua hospitali ꝓsentia z futura semper retine
sibi vsumfructum illoꝝ bonoꝝ aut aliqd annuũ paciscẽ sib
ab hospitali tradẽdũ quo casu secundũ oẽs talis donatio v.
ler cum in bonis reseruans habeat liberã testãdi facultatẽ vt
no.cõiter per legistas i dicta.l.fi.C.de pac. Hoc ergo casu cũ
queriẽ:an hospitale teneaẽ creditorib' istius donatoris Cõ
cludo sic q aut qriẽ de debitis ℔ctis post talẽ donatiõẽz.z i du
bitanẽ dicendũ hospitale nõ teneri cũ bona sint trãslata i ho
spitale p ꝑsonã nõ potuit iste donator p ℔ctuz iuũ postea inituz
hospitali ꝓeiudicare cum regulariter ex contractu alterius
quis ꝓueniri nõ possit vt in.l.fi.C.ne.vx.p ma. dico tñ q exq̃
donatio fit ita ãplissime teneẽ hospitale alere illũ donatariũ
inopẽ vt plene nõ.p Cy.i.l.fi.C.de reno.dona.z p canonistas
in.c.fi.de dona.nec hospitale equipaẽ hoc cãu beredi pp vni
uersitatẽ bonoꝝ cũ fuerit facta trãslatio p ℔tractũ statu dona
toris nõ mutato iurẽ no.p Bal.in auc. ingressi.ꝑal.ar.l.si multi
er.§.ex asse.ff.de iure do. Aut qriẽ de debitis ãte donationẽ
℔ctis:z tũc ꝓsiderãdl sunt plures cãus. Aut.n. erãt bona illa
ꝑsonã ꝓ debitis ℔ctis obligata erꝑsse vel tacite z trãseunt illa
bona cũ onere obligationis vt in.c.ex litteris.de pig.z.c.pa
storalis.de deci.z.l.sicut.§.nõ videẽ.ff.qui.mo.pig.vel ipo.
sol.p̃cedens.n.ipotheca etiã tacite ℔cta p̃ferẽ neduz donata
rijs sz etiã alijs creditorib' hñtib' ꝓsonalẽ vel ipotecã tacitã
vel exꝑssã vt no.By. in regula qui ꝑ est tꝑe.de regu.iu.li.vi
z videẽ ꝓbari q etiã fisco ꝑferẽ hñs ꝓtorẽ tacitã vt in.l.i.ij.
rũso.C.rez alie.ge.licet glo.℔ fisc cũ dubitet.ff.qui po.i pig.ha.
in.l.titius.in ꝓin.§.negociatori.lz fz quotidã spẽale sit in mu
liere circa dotẽ suã hñtez ipotecã:de quo dicendũ vt in.l.af
fiduis.C.qui po.in pig.ha. sz nõ facit. ad ꝓpositũ nr̃uz. Aut
illi debitores hẽbũt solũ ꝓsonalẽ obligatiõez: z tũc hospitale
nõ teneẽ ex eo capite q cẽseaẽ heres ꝓpter trãslatiõẽz bono
rũ vniuersalẽ vt.s.dixi. An aũt teneaẽ reuocatoria vt sic bõa
possint reuocari q̃si alienata in fraudẽ creditoꝝ est distinguẽ
dũ q aut hospitale recepit bõa illa ex causa nõ lucratiua:puta
qz aliquid dedit i recõpẽsatiõez vel ꝓmisit se daturũ:z nõ de
bet fieri reuocatio bonorũ si hospitale nõ fuit fraudis ꝓscius
vt.l.qui aũt.§.hoc edictũ.ff.de bis que fi.in frau.nec i dubio
debet ꝑsumi infraude.l.quotiẽs.§.qui dolo.ff.de ꝓba. Aut
hospitale habuit illa bona ex cã mere lucratiua: z tunc teneẽ
hospitale quatenꝰ bona sufficiũt. debet n. fieri reuocatio: qz
ꝑsumitur infraudẽ creditorũ donatio facta ex quo donator nõ
habet tãta bõa ex quib' possit suis creditoribꝰ satisfacere.nec
curaẽ hoc cãu an hospitale fuerit in dolo cũ solũ certet de lu
cro captãdo.satis.n.est. q donator fuerit i fraude:z ꝑsumi
turi fraude ex quo vt dixi nõ habet tot bona q possit credito
ribꝰ satisfacere:z sic sciebat se nõ eẽ soluendo vt in.l.siquis cũ
haberet.ff.de bis que in frau. cre. z ibi exꝑsse no.hoc. Bar.
z facit q ipse no.in.l.icola.ff.ad muni. vbi dicit q siquis post
impositionẽ collectarũ efficit cõuentus ecclesie ꝑsumitur hoc
facere in fraudẽ. Et hoc de primo mẽbro principali cũ.s.dõa
uit q̃s oia bona sua hospitali ꝓsentia z futura statu alr nõ mu
tato. Posset tñ circa istud mẽbruz dubitari: Quid si simplici
ter donauit bona sua vel certã partez bonoꝝ. dico q respectu
creditoꝝ. dicendũ est vt in p̃cedentib' cõclusũ est:qz nõ potest
diuersitatis ratio assignari si iste donator nõ est soluẽdo sed
vbi eẽt soluẽdo deberet pr̃ ipse cõuenir̃i q̃ hospitale licet cre
ditores habuerit ipotecã etiã exꝑssaz vt i auc.hoc si debitor
C.de pig. Sed dubitari possit an bonis simpliciter hospitali
donatis trãseãt tñ bona ꝓntia z que an bona etiã futura:z di
co q ex quo iste donator remanet in statu suo trãseũt simplici
ter bona ꝓntia'q̃liacunq̃ sint nõ aũt futura ar.in.l.bonorũ.ff.
de ver.sig.cõiuncta.l.si mãdauero.§.is cui'.ff.man.z.c.felicis.
§.verũ. de penis li.vi. vbi patet q vbi tractaẽ de trãslatione
bonoꝝ z sic de magno ꝑiudicio nũq̃ appellatiõe bonorũz ve
niũt futura secus vbi tractaret̃ de modico ꝑiudicio vt puta de
obligatiõe pignoꝝ:quo casu veniũt futura ita loquit'.l.fi.C.
que res pigno.obli.po.z p̃dicta ꝓcedũt etiã cum donatio fit
ecclesie vt sentit glo.z clarius Archi.xxvij.q.i. vt lex cõtinẽ
tie.z Bal.z Bar.in auc.in gressi.C.de sa.san.eccl.facit etiaz
arg.xvij.q.üij.c.fi. Si aũt dixit dono bona mea mobilia z i
mobilia an veniãt iura z actiões dicendũ vt plene no.p Bar.
in.l.mouentiuz.ff.de ver.sig.z melius in.l.pe. de aucto.tuto.
Uenio nũc ad Secundũ principale mẽbrum.s.cuz quis offert
se hospitali sine suis qd̃ fieri potest cũ hospitale nõ habeat in
suis fratrib' religionẽ stricte sumptã. possũt.n. fratres ipius
vti matrimonio saltẽ pr̃' cõtracto z possidere ꝓpria ergo nõ
sunt religiosi:nec dicũtur ꝓprie habere regulã ex quo nõ ꝓfi
tẽtur illa tria substãtialia cuiuscũq̃ religionis de quib' in.c.
cũ ad monasteriũ.ifi.desta.mona.sed potius dicũtur habere
quẽdaz modũ viuẽdi vt dicit glo.no.in de.i.de reli.do.z i de
pe.d̃ sent. etc.ꝑsit ergo isti offerre se hospitali z ꝓmittere obe
dientiã sicut clerici seculares z tenere nihilomin' bona sua si
cut conuersus ecclesie secularis iuxta no. p glo. z doc.i.d.c.
vt lex continẽtie.z per Bar.z Bal.in auc.ingressi.ꝓcal.z in
illis bonis poterũt testari quo cãu põt itel ligi.l.gñali.C.d̃ sa.
san.ec.z no.in.d.c.vt lex ꝓtinẽtie. Et si qrat̃ an hoc casu ho
spitale teneaẽ ex debitis ꝓ istos frẽs vel oblatos ℔ctis: dico
q ex debitis añ oblatiõez ℔ctis indubie nõ teneẽ: tũ qz bona
ad hospitale nõ puenerũt: tũ qz eccl'ia nõ debz teneri ex ℔cti
bus alioꝝ ꝑsertiz q̃ ℔rerũt añ oblationẽ.tenentur aũt ipsi obla
ti satisfacere:z ꝑñt efficaciter ꝓueniri ex q̃ retinẽt bona iuxta
no.p Jo.an.z Jnno.in.c.vnico.de oblig.ad ratio.z p doc.in
auc.causa q̃ fit cũ monaco.C.de epi.z de.nã z mõasteriũ hoc
casu nõ teneret̃ de antea ℔ctis p monacũ:ex quo nõ hz ipsi'
bona v no.in iurib' ꝓall.fortius nec hospitale cũ ipsi oblati
vel frẽs nõ possint dici stricte religiosi vt.s.dixi. An ãt tenea
tur hospitale de debitis post oblationẽ ℔ctis:dico q sic si ha
buit mãdatũ sup illis ℔bendis ab hospitali al' secus: nisi q̃te
nus illa cẽnt ꝓuersa i vtilitatẽ hospital' vt legiẽ z no.i.c.qd̃ q
busdã.de fideiuſ.z videẽdũ de mã per Jnno.in.c.cũ olim.ij.d̃
ꝓuile.in scda colũ.z facit qd̃ no. Bar.in.l.si cõis fuus.ff.de
stip.ser. Si aũt hospitale ꝓsequeret̃ bona oblati ex testõ suo:
tunc teneret̃ tanq̃ heres:dico tũ q nõ tenebiẽ creditoribꝰ vl
tra vires hereditat̃ etiã si nõ ꝓfecisset iuentariũ eccl'ia enĩ nõ
teneẽ vltra vires hereditarias sicut nec fisc' vt no. Bal.in.l.
fi.C.de iure delibe.z Bar.in.l.i.C.de sac.sanc.eccl.lz glo.taci
te sentiat ℔rũ in.c.i.de testa. Sz ꝓmũ cõius z veri'. Bona
enĩ intelligũt̃ delata eccl'ie inquãtuz nõ sint onerosa ne indi
recte alienẽtur bona eccl'e vt in auc.sicut.C.de sac.san.ec. Et
idem dicẽdũ in hospitalib' qz regulariẽ oia ꝓiuilegia tributa
eccleſijs sunt ꝓrogata ad hospitalia vt in.d.l.oia ꝓuilegia:z
ibi p Bar.C.de epi.z cle.facit qd̃ no.Jo.an.in.c.ij.de i inte
resti.li vi. Si aũt in vita daret iste oblat' bona sua hospitali
post oblationẽ vel ꝓtem bonoꝝ dicẽdũ est vt.s.dixi in ꝓmo
mẽbro. Et hec breuiter de isto scdo membro.

¶ Hũc antigaz Tertiũ z vltimũ mẽbrũ cum.s.q̃s obtulit se
z sua hospitali.z in hoc ꝑñt duo ꝓsiderari. Primo circa effi
caciã trasslatiõis bonoꝝ. Scdo circa onera creditoꝝ. Prio
casu dicẽdũ vt dixi in ꝓmo mẽbro cum.n. hospitali nõ sit reli
gioso offerẽdo q̃s se z bona sua simplr nõ venũt futura sz
ꝑñtia tãtuz vt no.in.d.c.vt lex ꝓtinẽtie.z p Bar.z Bal.in.d.
auc.ingressi.nisi aliud hẽret hospitalis ꝓ metudo vt no.dicũt
Hug.z Archi.in.d.c.vt lex. ℔ctus.n.i dubio vr̃ fieri scdm lo
ci ꝓsuetudinẽ vt in.l.qd̃ si nolit.§.qz assidua.ff.de edi.edic.fa
cit qd̃ no. Bar.in.l.nemo est q̃ nesciat.ff.de duo.re.

¶ Circa Scdm an teneaẽ hospitale hoc casu ad onera de
bitoꝝ distiguo:q aut qritur de debitis ℔ctis ante oblationẽ
aut de supueniẽtibus. Primo casu puto hospitale teneri q̃te
nus bona sufficiũt:aut cedat illis bonis bitis:qz cũ in hospi
tale transierit vniuersitas bonorũ statu ꝓsone quodãmodo
mutato dz teneri tanq̃ vniuersal' successor sicut in mõasterio
respectu ingrediẽtis no. Hosti.in.c.vnico.de obli.ad rati.z
glo.z Bal.in auc.ingressi.C.de.sac.san.eccl.z facit qd̃ no.in
c.i presentia. d̃ obli.ad ra.facit.l.ij.Cad.l.iuli.d̃ vi.pu.vbi pz
q fiscus occupãs bona alicuiꝰ pp delictũ teneẽ creditoribus
ꝓrata bonorũ que ad illum ꝓueniũt. Si ꝑo dedit solũ qtez
bonorũ.z tunc dicendũ vt dixi.s.in ꝓmo mẽbro: Aut qritur
de debitis post oblasionẽ ℔ctis.z distinguẽdũ vt dixi.s.in se
cundo mẽbro principali. Idem.n.est dicẽduz sicut cuz se sine
suis dediscassz:qz nõ potuit ℔bere in p̃iudiciũ hospital' sine
mãdato.d.c.qd̃ q̃busdã.de fideiuſ.cuz si. Et p hoc clarissime
patet qd̃ dicẽdũ in oĩbus mẽbris ꝓmissis z casib' q̃ possunt
de facto ꝓtingere.

¶ Nico.de tud. Abb. Si. Pan. Con. ciũ.

Factum cõtingẽs in his ꝓsistit termis:syndic' quẽ
tus z capituli monasterij sancte Marie ordis suo
rum debitis solẽnitatibus p̃missis quãdaz possessio
nem eiusdẽ monasteriũ titulo locatiõis: ꝓcessit Meo z Ber
toccio fratrib' carnalib' cuz certis pactis z cõdictiõibus: de
quibus i instrõ dicte locatiõis.z inter cetera fuit exꝑsse actuz
z dictũ q post vitã predictorũ amborũ.s. Mei z Bertoccii
dicta possessio pleno iure deberet redire ad p̃dictũ ꝓuentum

vt prius

vt ꝓius erat libera ⁊ expedita ꝓut i ꝗbusdã alĩs scripturis ꝓtinetur. ⁊ videt notarius se voluisse referre ad formã pote statis sibi parũ añ tradire ꝑ cõuentũ dicti monasterij in qua quidẽ cõcessiõe fuit dictũ vt dict' syndicus posset nomie cõ uentus locare dictã possessionẽ ℳeo ⁊ Bertoccio ꝑdictis ad vitã dictorũ ℳei ⁊ Bertoccij ⁊ nõ vltra. Et subijciunt ibidem hec verba: vz cũ pacto ꝙ locatio facienda nullomodo transeat in heredes dictorũ ℳei ⁊ Bertocij sed solummõ ad vitã eorũ ⁊ cuiuslibet eorũ ⁊ nõ aliter vel aliomodo ꝓ annua pẽsione ⁊c. Cõtigit tractatu tpis post dictã locationẽ factaz ⁊ cõpletã ꝙ dict' ℳeus alter est ℨhentib' diez suũ clausit extremũ. ℜ euocatur nũc in dubiũ: an dicta possessio vel sal tez medietas que cõtingebat dictũ ℳeũ debeat redire ad dcĩi monasteriũ an ℨo dẽat expectari etiã moꝛs dci Berto.

℟ Aluatoꝛis postulato suffragio: ℣idet ꝓmo ꝙ ꝓ dimidia cõtigẽtez dcĩi ℳeũ debeat dcã possessio redire ad monasteriũ: qz in ꝓtractibus non habet locũ ius accrescẽdi: ideo pars deficiẽs debet redire ad dñm possessionis vt legitur ⁊ no. maxime ꝑ Bar. in. l. si. mihi ⁊ titio. ff. de verbo. ob. ⁊ ꝑ Bal. in. l. vna. C. qñ non pete. pt. ⁊ Spe. in. ti. de loca. §. nunc aliqua. ℣. lxix. ⁊ videtur ter. in. d. l. si mihi ⁊ titio ⁊ in. l. ꝓseruũ. §. qd̃ vnus. ⁊ interminis videt casus in concessione feudi in. c. vno de fratribus. deno. bene. inue. col. x. vbi dicit ꝙ si duob' fratribus fuit feudũ cõcessuz vno moꝛtuo pars sua nõ acrescit alteri fratri sz redit ad dñz: ⁊ ratio quia i contractibus non habet locum ius accrescendi plene no. per Bal. in. d. l. vnica.

℟ Sed his nõ obstãtib' ℨ̃ dicoz in cãu nr̃o de iure ꝓcedere videlicet ꝙ dictũ monasteriũ nil potest de dicta possessio ne petere viuente dicto Bertoccio ꝓter pẽsionez conuentam ℳoueoꝛ principaliter ꝓpter verba apposita in dicto instr̃o cõcessiõis nõ eni locatio fuit fcã simpliciter ℳeo ⁊ Bertoc cio quo casu ꝓcederẽt supꝰ in ꝓtraria pte allãta. sz fuit spe cifice adiectũ ꝙ post vitã ãborũ. s. ℳei ⁊ Bertoccij dcã pos sessio deberet redire ad cõuentũ dicti monasterij: vñ põderã da sunt illa verba: post vitã ãborũ ⁊c. que clare inuũt ꝙ alte ro viuẽte monasteriũ nil petere possit. ꝓ hoc. l. fi. ff. ĩ ius voc. vt eãt. vbi dicit ꝙ q̃ in iudicio duos boues sistere ꝓmisit si al terũ exhibet ⁊ alterũ nõ: ꝓmissioni nõ videt satisfactum. ad idẽ. l. pe. C. de ipu. ⁊ alĩs substi. vbi bꝫ ꝙ siqs duobus filijs i puberibus istituꝰ adiecit ꝙ si vterqz ĩpubes decesserit talis sit heres nõ vocat' dictus substitut' nisi post moꝛtẽ vtriusqz. ⁊ multi casus consimiles possunt ad idem adduci marie qd̃ legit' ⁊ no. in. l. si fuerit. ⁊. l. siqs ducẽta. §. vtrũ. ff. de re. du. ⁊ c. olim de rescrip. ℙ reterea nõẽ a verbis ℨhentiũ recedẽdũ nisi cõstet de mẽte. l. semp in stipulationibus. ff. de reg. iu. fa cit. l. labeo. ff. de suppel. le. ⁊. c. fi. de ver. sig. ⁊. c. in ciuitate. ℴ vsu. cum si. sed. in dicto ℨcto fuit exꝑsse dictũ vt post moꝛtez ãborũ dicta possessio rediret ad monasteriũ: ergo nõ sufficit moꝛs vnius vt in iuribus ꝓualle. Et hanc cõnem quasi i ter minis ꝓ ista parte dicit Spe. i loco ꝑallegato. ⁊ ita dicit mul tos doctoꝛes cõsultos respõdisse. ℋãc ẽt partẽ videt tenere Bar. in. l. q̃dam testõz. ff. de vul. ⁊ pupi. vbi arg. illius. l. dicit ꝙ si testatoꝛ sic dixit si tales decesserint volo ꝙ oĩa bona mea deueniãt in talẽ nõ videt substitutus vocatus nisi cũ ãbo in stituti decesserũt. hoc eni ipoꝛtat significatio verborũ: lz qñqz aliud seruetur ex ꝑsumpta mẽte testatoris: quo casu ꝓcedit. l. heredes mei. §. cũ ita. ff. ad treb. vt ibi no. ℑn casu ãt nostro nõ cõstat de cõtraria mente cõtrahentiũ. ergo stãdũ ꝓprie si gnificationi verborũ. l. non aliter. de leg. iij. ℙ reterea ꝙ hoc fuerit etiã de mente ℨhentiũ vt viuẽte illoꝝ altero nil possit de dicta possessione cõuentus petere exꝓresse ꝓbat' per illa verba syndicatus in eo ꝙ dederunt potestatem locandi illis: ita ꝙ locatio nõ transeat ad eoꝝ heredes sz solũmodo ad vi taz eorũ ⁊ cuiuslibet eorũ. ponderãda eni sũt diligent' hec vl tima verba ⁊ cuiuslibet eorũ aperte enĩz innuũt ꝙ dicta loca tio durat nedum ad vitaz ãborũ sz cuiuslibet eorũ: erquo ver ba clara sunt: nõ est opus interꝓretatione vt in. l. ille aut ille. ff. de lega. iij. nec ad ista verba fieri potest aliqua cauillatio ni si manifeste frũola. Et facit ꝓ hoc qd̃ in simili no. Bal. i. d. l. vnica. C. quãdo nõ pe. part. vbi dicit ꝙ si cõcessa fuit res in emphiteosiz duobus fratribus in solidũ: videt' hec verba imꝓortare ꝙ post moꝛtez vnius nõ debet possessio vel ipius pars redire ad dñm ꝓprietatis: sz debet expectari moꝛs vtri usqz: ita ꝙ hoc casu habet locũ potius ius nõ decrescẽdi ꝙ ac crescendi vt ibi plenius ꝓ eaz no. Cõcludo ergo ex omnibus predictis ꝙ viuẽte dicto Bertoccio nõ potest cõuentus dicti monasterij petere dictã possessionẽ vel ipsius partẽ: sed debz esse contentus ꝓceptione pensionis statute. Et hec sufficiãt.

℟ Nico. de. tud. ℟bb. Sicu. ℙan. Con. c iij.

℟ Factum in effectu i his termis ꝓponitur: Cẽ mõ tis sancte ℳarie venit ad hobediẽtiam ciuitatis ℜ achanati cũ certis pactis: ꝗbus inter cetera con tinet' ꝙ dicta terra montis sancte ℳarie ⁊ eius curia foꝛ tia ⁊ distrct' ꝑpetuo sit ⁊ eẽ itelligat' de districtu comitatu ⁊ iurisdictiẽ ℜ achanati certis modificationibus ⁊ pactis ꝙ inter cetera fuit actũ ꝙ dictũ comune ⁊ homies de monte sancte ℳarie habeãt in dicta terra curia ⁊ districtu merum ⁊ mixtũ impiũ ⁊ plenã iurisdictionẽ in vniuersis ⁊ singulis que nõ sint in ꝑiudiciũ cõis ℜ achanati ꝑdicti seu ℨ̃ formã capitulorũ inter dictas terras hitorũ: possint qz leges ⁊ statu ta cõdere illis modis ⁊ disꝓnib' de ꝗbus eisdẽ placebit dũ modo nõ sint ℨ̃ honorẽ ⁊ statum dicti cõis ℜ achaneti: aut cõtra hmõi capitula ⁊c. Demũ cõtingit ꝙ dictũ cẽ terre san cte ℳarie ꝓcessit potestatẽ cuidã notario exercẽdi i dicta ter ra artem notarie: dñ ꝙ nõ potuerit hãc potestatez illi tradere obstãtibus ꝗbusdã reformatiõibus ciuitatis ℜ achanati q̃ bus continet' ꝙ nullus notari' audeat exercere artẽ notarie in comitatu ⁊ districtu ℜ achanati nisi ꝓ' talis notarius sit approbat' ⁊ matriculat' in vniuersitate notarioꝝ dicte ciui tatis ℜ achanati: vt pleni' patebit ex infra dicẽdis.

℟ Christi saluatoꝛis eiusqz pissime mris presidio ꝑ uocato: Videt' ꝓmo ꝙ nõ liceat dicto notario exercere in dicto castro sancte ℳarie vigoꝛe dicte potestatis artẽ notarie: qz cum specialr esset ꝓhibitũ per sta tutum dicte ciuitatis ℜ achanati vt nullus notari' possit in suo comitatu ⁊ districtu exercer' artẽ notarie nisi ꝓius foꝛet approbatus ⁊ matriculat' in vniuersitate notarioꝝ dicte ci uitatis ℜ achanati nõ licuit dicto cõi mõtis sancte ℳarie vigoꝛe potestatis generalr sibi cõcesse aliqd disꝓnere seu sta tuere ℨ̃ statuta specialia dcẽ ciuitatis ℜ ac. ar. l. bonoꝝ. ff. de iure fis. ⁊ eoꝝ que no. Bar. in. l. ãbitiosaz. ff. de decre. ab ordi. fac. ⁊ in ꝓhemio. C. vbi dixit ꝙ vigoꝛe arbitrij generalr ali qbus officialibus ꝓcessi nõ videt' data potestas disponendi ꝓtra statuta ⁊ ordinamẽta ciuitatis taz facta ꝓ hoc qz nõ est verisimile ꝙ quis concesserit in genere id quod nõ fuisset in specie verisimiliter concessurus vt i regula i generali. de re gu. li. vi. ℙ reterea ⁊ secundo nõ lz inferioꝛi disponere contra ius superiorꝭ vt in cle. ne romani. de elec. ⁊. C. de vsur. l. eos. §. nec liceat. sed homines dicti castri sunt subiecti ⁊ de comi tatu ciuitatis ℜ achanati: ergo nõ licuit eis illã potestatem tradere aut circa hoc statuere ℨ̃ illas reformatiões sui superioꝛis. Tertio hoc suadẽt exceptiões facte in datiẽ illius po testatis. fuit eni hominũ illius terre datum merũ ⁊ mixtum iperiũ ⁊ potestas legis cõdende dũmõ illã potestatẽ nõ exer cerẽt in ꝑiudiciũ seu ℨ̃ honorẽ ⁊ statũ dicte ciuitatis ℜ acha nati. sed ꝓcessio illius potestatis exercẽdi artẽ notaria in di cta terra venit ℨ̃ honorẽ in ꝑiudiciũ dicte ciuitatis: ergo non licuit dictã potestatẽ tradere. ꝙ aũt sit in ꝑiudiciũ ⁊ cõtra ho norẽ dicte ciuitatis ℜ ac. patet ex eo qz ille reformatiões nõ fuerũt ob aliã causam facte nisi qz notarij nõ approbati ⁊ ma triculati ab vniuersitate ciuitatis sepe faciebãt istrumãta fal sa ⁊ ficticia ac simulata. ⁊ nõ nunq̃ ꝓp ipsoꝝ notarioꝝ igno rantiã cozzuebãt istrumẽta contra volũtatẽ ℨ̃ hentiũ. que oĩa indubitãter videnꝫ tẽdere in ꝑiuditiũ ⁊ ℨ̃ honorẽ dicte ciuita tis cũ talia illicita cõmitãt' in suo territoꝛio ⁊ comitatu ar. in l. congruit. ff. de offi. ꝓsi. ⁊ xlvij. di. si inimicus. ¶ Sed his non obstãtibus ℨ̃ iaz sniam puto firmiter de iure ꝛ̃ioꝛem.

¶ ℳoueoꝛ ꝓncipalr: qz terra vel dñs habẽs iurisdictionez põt nedũ al's notario dare potestatẽ exercẽdi artẽ notarie in suo territoꝛio sz etiã de nouo ibidẽ creare notariũ sicut. n. loci ꝓsuetudo hoc põt vt in. c. cũ dilect'. de fi. instru. ita ⁊ foꝛtius loci statutũ ar. l. de ꝗbus. ff. de legi. Et hãc partẽ tenuit ℟ho sti. ⁊ cõiter doc. sequũt' in. c. cum. ℙ. tabellio. de fi. istru. qcqd ibi in ℨ̃ riũ dixerit ℑnno. hãc etiã opi. tenuit Bar. in. l. i. ff. de off. ꝓconsul. ⁊ in. l. hoc aũt. de adopt. sentit. l. cunctos popu los. C. ℴ sum. tri. vbi apte hoc idẽ firmauit Bal. ⁊ Spe. in ti. de instru. edi. §. restat. ℣. sed qs põt. Sed ꝑdicta terra montis sancte ℳarie habuit potestatẽ cõdẽdi statuta. ℑtem meruz ⁊ mixtũ imperiũ ⁊ iurisdictionẽ que nõ solũ põt i dicta terra dare potestatẽ al's notario. sed etiã de nouo notarios ibi cre are. De iure ergo vigoꝛe dicte potestatis sibi fuate vel ꝓcesse potuit dcõ notario illã potestatẽ ꝓcedere ⁊ ꝑ ꝓsequẽs debẽt valere oĩa instr̃a ꝓfecta ⁊ ꝓficiẽda ꝑ dictũ notariũ. ¶ Solus

aũt restat videre nũ quid reformationes facte p̃ ciuitatẽ Racha-
nati seu reseruationes vel exceptiones facte in translatio
ne dicte potestatis habeãt obstaculũ p̃stare Et p̃fecto firmis
sime credo q̃ nõ Primo.n. non obstãt reformationes quia ex
quo princeps dat potestatẽ populo certe terre p̃dẽdi statuta vi
det dare potestatẽ faciẽdi illa in illa terra et p̃ legẽ generalez
superioris nisi vellet statuere ꝓtra bonos mores naturales aut
ꝓtra specialit̃ pricipi reseruata insignũ supp̃me potestatis vt
no. concludit Bal. in. l. omnes populi. de iusti. z iu. z in reperi
tione in .x. tertio iuxta p̃dicta requirit ꝛc. z probari videtur
in dicta. l. omnes populi quinimmo notanter dixit glo. in. l.
neq; pignus. §. primatorũ. ff. ꝺ regu. iur. q̃ vniuersitas alicui⁹
terre potest statuere aliquid ꝑ̃iudicialiter publicũ in p̃iuditiũ ipi⁹ ter
re seu habitãtiũ ibidẽ licet nõ possit ipreiudiciũ publicũ gene
raliter: sz in cã u nostro p̃missio exercẽdi artẽ notarie in dcã ter
ra non est ꝑ̃bonos mores naturales: imo cõuenit bonis mo
rib⁹ er q̃ al's sunt adepti officiũ notarie legitime: ita ꝓcingit
i cãu nr̃o formã z iura inuenerũt vsũ z exercitiũ notariorũ vt de fi.
instru. per totũ. z in auc. de tabelli. z de fi. instru. nec a iure req̃
rit̃ q̃ debeat eẽ approbat⁹ ab vniuersitate notariorũ vl' aliter
matriculat⁹ vt. §. dixi. nec istud est de reseruatis ciuitati Ra-
chanati in signũ supreme potestatis: licet eni ꝓhibuerit i suo
comitatu z distrietu exercitiũ sine approbatiõe z matricl'atu-
ra nõ tamẽ reseruauit sibi potestatẽ vñ taxat faciendi cõtrari
um videt̃ eni ꝓhibuisse quo ad subiectos suos generalit̃ q̃ alt
ter nõ valuerũt statuere nec statuerũt: nõ aũt ex tẽdit⁹ ad loca
i quib⁹ sunt statuta legitime edita i cõtrariũ sicut apparet in le
ge pricipis generalit̃ disponẽte a qua ñ obstãte potest terra
hñs iurisdictionẽ a principe vel prescriptã statuere cõtrariũ
vt in. d. le. oẽs populi. z qõ ibi. no. z in. d. l. cunctos populos.
C. de sum. trini. Et p̃sertim hoc ꝓcedit in cãu nr̃o cũ exercitiũ
officij ist⁹ notarij nõ tẽdat in unit̃ũ sz in volũtarium tantum
z ꝑcernit boies illi⁹ terre tm̃: vel ibidem voluntarie contrabẽ
tes: facit quod i simili no. Bar. in. l. uij. ff. ad. l. iul. repe. Prete
rea parum prodesset potestas generaliter dicte terre tradita
si non posset statuere contra prouisa specialiter per ciuitatem
Rachanati cum dicte ciuitatis statuta in oibus casibz comu
nit̃ ꝓcingẽt⁹, puideãt: vñ illa potestas eẽt frustratoria quod
nõ est dicẽdũ ar. l. i. in fi. ff. ad muni. z in. l. qõ labeo. ad carbo.
z. l. siquãdo. C. de in of. testã. iuncta glo. z. c. i. de p̃uile. li. vi. cuz
similib⁹ Itẽ potestas fuit dictis hominib⁹ tradita generaliter
vt possent statuere z leges facere sup oibus que eis placerẽt:
ergo nõ intelligit̃ dict⁹ casus exceptus vel cõsimilis: qz q̃ oia
dicit nihil excludit. l. de ꝓtio. ff. de publi. z i. c. si romano ꝙ. xiir.
di. z. c. solite. de maio. z obe. z priuilegiũ generalit̃ p̃ principẽ
ꝓcessũ debet latissime interꝑtari i p̃iudiciũ ipi⁹ ꝓcedẽtis vt i. c.
oliz de verbo. signi. vbi p Inno. z i. l. fi. ff. de ꝓsti. p̃nci. vbi per
Bar. z ꝓtra eũ debet fieri interꝑtatio q̃ potuit legẽ aptiꝰ dice
re vt i regula ꝓtra eũ. ꝺ regu. iu. li. vi. Ultimo ñ ꝓbãt expresse
exceptiones facte i trãslatiõe illi⁹ potestatis que p̃fecto videꝫ
tur fũdare intẽtionẽ cõitatis dcẽ terre: lz prima fr̃õte videãt
facere p̃ ciuitate Rachanati. Nã ex quo generaliter tribuit
illi populo mex z imixtũ imperiũ z iurisdictionẽ ac specificaz
potestatẽ ꝓdẽdi leges z statuta z duo casus dũ taxat fuerũt
excepti videt̃ firmasse z trãstulisse potestatẽ generalit̃ in oib⁹
nõ exceptuatis vt in. c. dñs. xxxiij. q. vij. z. c. ij. de cõm. le. z. l. si
ꝺo. §. de viro. ff. solu. matri. Videam⁹ ergo nr̃ c an iste casus
ꝓrebẽdat in illis casib⁹ exeptis z certe dico q̃ non Primus
enim casus excepꝰ fuit cũ vellẽt exercere potestatẽ in p̃iudiciũ
dcẽ ciuitatis Rachanati sz p̃missio exercitij illi⁹ officij in ter-
ra eoꝝ dũ taxat nõ venit in p̃iudiciũ ciuitatis Rachanati: im
mo nullũ p̃iudiciũ ex hoc potest p̃ẽdere cũ de iure vt predixi
possunt in eoꝝ iurisdictione z terra de nouo creare notarios
nec notarij exercent suuz officiũ ꝓtra aliquos inuitos: immo
oportet q̃ ab eis rogent̃ vt no. in. c. i. de fide instrumẽ. p. In
no. z p̃iudiciũ sapit diminutiõez patrimonij que nullo modo
ꝓcingit in casu nr̃o: alias sequeret̃ q̃ null⁹ citra pricipẽ pos-
set creare tabellionẽ in sua iurisdictione cũ nõ liceat subiectis
statuere iꝑ̃iudiciuz pricipis vt in. c. veniẽtes de iur. iurã. cui⁹
ꝑ̃iuz est vex vt supra ꝓbatũ ẽ. Secũdus casus excepꝰ fuit
cũ vellẽt statutũ ꝓtra honorẽ z statuꝝ dicte ciuitatis Racha-
nati: sz quis mẽtis cõpos dicet illã p̃missionẽ exercẽdi ibidem
officiũ notarie tendere cõtra honorẽ z statũ pricipis p̃sertiz
cuz de iure non sit necessaria, alia licẽtia z ciuitas Rachanati
illas reformationes fecerit principaliter ad cõmodum subie
ctorũ tantum si isti de terra montis sancte Marie habentes
potestatẽ ꝓdẽdi legẽ volũti eoꝝ p̃iudicium aliter prouidere
mos est eis gerendus cũ possint in eorũ preiudiciũ vt p̃dixi
etiã statuere in p̃iudiciũ iuris publici qõ plus ẽ vt no. in. o. §.
puatorũ. facit. l. circa. ff. de pba. Preterea si istud tẽderz ꝑ bo
norẽ z statũ principis nõ liceret inferiori creare notarios in
sua iurisdictiõe: cuius ꝑriũ est ꝺum vt p̃dixi. Nõ obstãt ꝑria
§. pro opposita sunia formata. patet. n. ex p̃dictis ad oia ꝓter
q̃ ad p̃mum respõsio ad qõ dico q̃ procedit qñ in eadem terra
datur arbitriũ respectu cerie facultatis. tũc. n. nõ licz ꝑ specia
liter ibi. puisa statuere: sz nos loq̃mur cũ dat̃ generalit̃ pote
stas z iurisdictio in vna terra: z fiunt ibi statuta in p̃iudiciuz
illus terre dũ taxat. nõ aũt ꝑ iura edita in alijs terris ꝓceden
tis. Ex oibus p̃dictis cõcludo q̃ ex p̃seruatiõe seu cõcessione
p̃dicte potestatis licuit cõi dicte terre dare illã potestatẽ nota
rio exercẽdi artẽ notarie in illa terra: z p ꝑñs valẽr oia instrꝰ
p illũ notariũ edita z cõficiẽda: quinimmo vt p̃dixi: puto q̃ pos
sit dicta cõitas creare de nouo notarios quo ad exercẽdum
officiũ notarie i dicta terra absq; eo q̃ talis notari⁹ aliter ap
probet̃ vel matriculet̃ in vniuersitate notariorꝝ dicte ciuitatis
Rachanati. Et hec sufficiãt.

Mico. Abb. Si. Pan. Lon cv.

Casus in facto sic ꝓponit̃ quidã nomie Migliore
de paulutzo hñs vrozem legitimaz z duas filias su
perstites ac duos nepotes ex filia p̃mortua i egritu-
dine corporis p̃stitutus asserẽs se nolle intestat⁹ decedere in
cepit facere testamẽtuz suũ z ante q̃ aliquẽ heredẽ instituerit
incepit facere quedam legata. tam certis nepotibus q̃ filia
bus z quibusdam alijs z dum esset in disp̃one legatorũ etiã
ante q̃ illa ꝑficeret inuasit dictũ testorez magna debilitas ita
q̃ ab illa coactus ẽ desistere a factiõe z ꝑfectiõe dicti testamẽ
ti z sic illo imperfecto decessit: demũ decessit vna ex filiab⁹ que
bona sua oia marti reliqt. Nũc queritur an ꝺ iure teneãt dicta
legata prelertiz nepotibus facta. Et qualiter dicta hereditas
debeat diuidi.

Omnipotẽtis dei postulato suffragio videt̃ primo
dicta legata salti facta inter filias z nepotes ex filia
p̃mortua valere q; min⁹ solẽnis volũtas inter filios
bita valz z tenet inter eos de quo videt̃ ter. in. l. hac cõsultissi
ma. §. ex ipfecto. C. ꝺ testa. vbi dicit̃ q̃ ex imperfecto testõi va
let volũtas defuncti nisi int̃ solos liberos. Si vo i hmõi vo
lũtate sit liberis admixta aliq; extranea ꝑsona nõ valet volũ
tas quo ad illã: sz illius portio liberis accrescit: ergo dicẽdũ q̃
legata alijs facta accrescũt dictis filiab⁹ z nepotib⁹ z inter eos
dictũ testamẽtuz ipfectũ valere cẽsendũ sit: nã noie liberoꝝz
veniũt nõ solũ filij sz etiã nepotes z ꝓnepotes z alij descẽdẽ
tes vt in. l. liberoꝝ. ff. de v̄bo. sig. hẽbunt ergo iste filie z ne-
potes bona p̃legata ab intestato z reliq̃ bona de q̃bus nõ fu
it disp̃situm diuidẽt inter se: non. n. vtile p̃ inutile vitiat̃ vt in
regu. vtile p̃ inutile. ꝺ regu. iur. li. vi. z videt̃ ad p̃dicta optime
facere ter. singulariter in mã in. l. in testõ. ff. de fidecõmiss. liber
z qõ ibi no. Bar vbi vr̃ ꝓbari q̃ legatũ libertatis debeat̃ ex
testamẽto imperfecto z videt̃ ibi sentire Bar. idez i legato ad
pias causas: z facit q̃ ipse no. in. l. fideicõmiss. §. quotiẽs. ff.
de lega. ij. vbi sentit lz ꝑ dubio tale testamẽtuz ꝛperfectũ va-
lere iter liberos. Sz his nõ obstãtib⁹ arbitror deiure sniaz
ꝑriam v̄iozẽ. s. vt etiã inter liberos talis volũtas ipfecta non
valeat. Et p̃mo hoc ꝓbo p rationẽs z p iura. Secõ ꝓ auctori
tates virorꝝ elegãtissimorꝝ: q̃ in istã partẽ cõiter idmarũt. Et
videt̃ primo ter. exp̃ssus p̃ertim iuncta glo. in. l. si bis q̃. ff.
de testa. vbi oẽs q̃ sicꝭ incepit facere testamẽtuz z nõ ꝓfecit ta
lis volũtas, p nihilo ẽ Addidẽ ter. bon⁹ in dicta. l. fideicõmiss.
§. quotiẽs ꝑall. z p̃sertim hoc tenẽdũ in casu nr̃o i quo nõdũ
fuerat facta heredũ institutio: ergo ñ põt dici testũ lz habue
rit volũtatẽ testãdi vt ꝑz ex casus poniticẽ. ad ff̄ insti. de lega.
§. ante heredis institutiẽz. z melius in. §. insti. ꝺ fideicõmiss.
heredi vbi dicit̃ testũ esse inutile i quo nemo heres istituit̃
nec obstat dict⁹. §. ex ipfecto. in ꝓtrariũ allegat⁹: qz debz intel
ligi de ipfectione respectu solẽnitatis nõ aũt respectu volun
tatis: qz etiã rõne naturali nõ põt q̃d cõsistere ex quo nõ ap-
paret de absoluta z expedita volũtate disponẽtis arg. opti-
mũ in. l. Ꝑcus. C. de fi. instru. z alibi dicit̃ ter. q̃ nihil actũ esse
videtur cũ aliq̃d supest ad agẽdũ vt in. l. pe. C. ad silla. facit.
c. i. de succes. ab inte. in v̄bo ꝓfecerit. Potuiss. n. testator in p
gressu testamẽti illa legata limitare z tempare vel revocare.
Preterea videm⁹ q̃ si ex testõ non adeatur hereditas lega-
ta nõ debẽtur: qz testator non egit aggrauare veniẽtes ab in
testato sed heredẽ scriptuz vt in. l. ij. C. si. obt. causa. re. vbi sin
gulariter ꝓbatur q̃ etiã libertates legate nõ debẽtur hoc ca
su: fortius

fm:forti⁹ ergo dicẽdus cũ testato⁹ morte p̃uẽt⁹ testamẽtũ non pfecit pſertus cũ nõ q̃uenerat ad heredis institutionẽ vt ꝓtingit in casu nr̃o. Et hãc partẽ vt nõ valeãt legata etiã int̃ liberos tenuit apertissime in terminis nr̃is Bal. post Guil. de cu. in. l. fi. C. fa. her. ⁊ idẽ firmauit in. d. l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de testa. mouet̃ principaliter: q⁹ is q̃ nõ pfecit morte p̃uẽt⁹ nõ dicit⁹ testat⁹ ſz testari voluisse. ⁊ illas leges q̃ vident̃ inuere cõtrũ intelligit vt. §. dixi in imperfectõe respectu solẽnitatis: q⁹ nõ fuit testatus cozã septẽ testib⁹: tũc enim tz testamentũ inter liberos, qui erãt successuri ab intestato cũ appareat de volũtate defuncti p duos testes: hãc eãdẽ opi. firmauit Bar. in. d. l. fi. ⁊ in. d. §. ex imperfecto. lz videat̃ vacillasse ⁊ dubitasse in. d. §. quotiens. ⁊. d. l. in testõ. Hanc sentẽtiaz exp̃sse fuit secut⁹. d. Pe. de ãch. i. c. ij. de testa. vbi pl⁹ dixit q̃ si testator incepit testari ⁊ exp̃sit q̃ instituebat pauperes xp̃i: ⁊ non perfecto testõ supuenit frenesis vel mors q̃ talis institutio ⁊ alia q̃ exp̃sit nõ valẽt etiã fauore liberorũ p ea q̃ notant̃ in iurib⁹ superi⁹ allegatis. Idẽ cõtrũ videt̃ sentire. d. Anto. de bu. in. c. i. de succes. ab intest. Nõ ob. dcã. l. in testõ. ad illam. n. respõdet Bal. in. l. cũ quis. C. de iur. ⁊ fac. ignoran. iij. col. i. ꝯtu distingue. in fi. Idẽ ibi pone q̃dã eẽptas nõ scripta seu iur. ꝓsult⁹ ibi ꝓsuadet nõ disponit vel alit̃ put ipe idẽ Bal. respõdet in. l. si mat̃. C. de testa. manu. vbi dicit casũ illius. l. ꝓcedere ratione magne affectionis quã habet testator ad illã alũpnã vt colligit̃ ex verbis ulli⁹: vnde nõ est trahẽda ad ꝓsequentiã ſz eũ. p hoc dicta. l. si mat̃. vbi dicit q⁹ si iure testamentum nõ subsistit nõ debent̃ ex eo etiã libertates. Cõcludo ergo ex p̃dictis dcã legata minime deberi int̃ liberos ſz in bonis dicti testatoris succedendum esse ab intestato.

Quo ad Secũdus qualit̃ dcã hereditas deferat̃ abintestato dico q⁹ mero iure comuni inspecto debẽt succedere filie dicti testatoris vna cũ nepotib⁹ ex filia p̃mortua q̃ succedũt in locũ eorũ matris: ⁊ capiũt tertiã porcionẽ tantũ sicut cepisset eor⁹ mat̃. Filie vero due portiones veniũt ad filias vt ꝓbat̃ in auc. cessante. C. de legit. heredi. ⁊ in stitu. de successio. q̃ abintesta. defer. §. cũ fili⁹. Portio vo illi⁹ filie q̃ decessit instituta matre puenit ad ipaz matrẽ. potuit enim illã instituere post positis sororẽ ⁊ filijs sororis p̃mortue vt in. l. fratris vel sororis. C. de in offi. testamẽ. Matre aũt mortua debet illa portio accrescere ipius heredib⁹: salua tamẽ legitima debita filie supstiti ⁊ nepotib⁹ ex filia vt in. c. raynuci⁹. de testamẽ. ⁊ si ẽ mortua abintestato accrescũt bona matris filie p vnica portõe ⁊ nepotib⁹ ex filia p alia vt pz i iurib⁹ supi⁹ allegatis. Et hꝫ sufficiat. Nic. Abb. Sic. Pan. Lon. cvi.

Alius sup quo cõsiliũ d̃ iure postulat̃ in terminis infrascriptis p̃ponit̃ vz ecclesia scẽ Marie de marmoraria diocesis scen. fuit iã sunt. cc. ãni ⁊ vltra ꝓstructa ⁊ cõsecrata vna cũ trib⁹ altarib⁹ vno. s. i medio principaliori duob⁹ ꝯo alaterib⁹ p̃ornamẽto dcẽ ecclesie vt populis cõuenientib⁹ ad diuina facili⁹ posset missaꝝ solẽnia celebrari vt satis colligi potest ex scripture ecclẽ ⁊ dictoꝝ altariũ ⁊ ex scriptura antiqua edita sup ꝓsecratiõe dictoꝝ altariũ eodẽ tpe facta nec aliqua dos fuit tpe cõstructõis dcis altarib⁹ specialit̃ assignata quinimo ante lr. ãnos dcã altaria nulla bona dotis nomine: aut alio titulo obtinebãt: nec cẽsebant̃ capelle distincte a corpore ecclesie. Siz plebanus dcẽ ecclẽ p tẽpore exñs q̃z p se q̃z p alios in dcis altarib⁹ celebrãduz populo cõfluenti ad dictã ecclaz satisfaciebat demũ a lr. vel. l. ãnis citra quedaz bona fuere dcis altarib⁹ alaterib⁹ ꝓsistẽtib⁹ p nõnullos parrochianos dcẽ ecclẽ legata seu donata ⁊ p̃textu huꝫ rei ꝯ dci parrochiani arbitrãtes se esse potronos nõnullos clericos ad dictas cappellas ponebãt ⁊ ꝓstituebãt cũ cõsensu plebani dcẽ ecclẽ ⁊ talis cõstitutio duranit fere p xxx. ãnos quib⁹ elapsis dcⁱ parrochiani existimãtes vt s̃ se fore patronos inceperũt p̃sentare cappellãos ad dicta altaria dño episcopo scen. a quo sic p̃sentati fere p xxx. ãnos institutionẽ cõsequuti sunt. Nuperrime aũt plebanus de nouo in dcã eccla canonice ĩstitutus dicit̃ dictas cappellas vna cum bonis eis legatis ⁊ donatis ad se ptinere quẽadmodũ ⁊ alia bona: negãdo patronatũ alique de iure dictis parrochianis cõpetere: dicti ꝯo parrochiani p̃riũ asseuerãt ⁊ ad eoꝝ intẽtionez fundãdaz sup dcõ patronatu allegãt donationẽ dcõruz bonoꝝ p eoꝝ maiores factã ⁊ quãdaz specifice factã: vt populus dcẽ ecclẽ p̃sentatiõez capellanoꝝ ad dcã altaria obtineret. Querit̃ nunc q̃d iuris ⁊ cõsequent̃ dubitat̃ de quadã capella parrochiali posita in limites dcẽ plebis q̃ ab oli erat de mensa plebani dcẽ ecclesie: demũ diuisa extitit a dcã plebe p quẽdaz episcopuz seuensem fine sui cappellani ꝓsensu reseruato quinq⁹ libraꝝ cere censu annuatim ꝓsoluẽdo dicte ecclesie ac etiã patronatũ dicte capelle dict⁹ epus q̃busdã laycis cõcessit: nulla tamẽ bona p dictos laicos illi capelle ꝓcessa fuerũt. Nunc dict⁹ plebanus p̃tendit dictã diuisionẽ fore nullã dicẽs earuz ius patronat⁹ ipsis laicis mĩe potuisse ꝓcedi ⁊ noĩe ecclesie sue vẽdicat dictã capellaz tãq̃ mẽse sue vnitã seu mẽbrũ sue dcẽ ecclesie Marie.

Christi eiusq⁹ matris p̃sidio inuocato pr̃i⁹ iurta ordinem tangã primũ p̃ctũ deinde scdm. Et circa pr̃imũ videt̃ dictũ plebanũ inuste petitẽ moueri q̃si ius patronat⁹ acq̃rit̃ non solũ ꝓstructiõe ⁊ fundatiõe sed ẽt dotatione. xvi. q. vij. c. filijs ac nepoti. no. glo. in. c. pie mentis e. causa ⁊ qõne ⁊. lx iij. di. in summa p Jnno. i rubrica de iure patronat⁹ ⁊ p Jo. an. in. c. i. eo. ti. sed p dictos parrochianos fuit dictis cappellis dos collata: ergo acq̃siuerũt ius patronat⁹. Preterea p̃supposito q⁹ titulus acq̃sitiõis illi⁹ iuris patronat⁹ nõ fuisset a p̃ncipio oĩno legittim⁹: dedit tñ causaz dictis parochianis p̃scribẽdi. Nã ius patronat⁹ seu ius p̃sentandi põt populo ex antiqua ꝓsuetudie cõpetere ⁊ sic per populũ p̃scribi vt videt̃ p̃ma fronte tex. in. c. querelã de elec. no. ibi Jo. an. ⁊ pleni⁹ sup regula qd̃ alicui gratiose de regu. iur. li. vi. in mercu. Siz dicti parrochiani fuerũt in quasi possessiõe p̃sentãdi fere p. lx. annos: ergo dictũ ius p̃scripse/runt: cũ etiã ecclesiã sufficiat p̃scriptio. lx. annoꝝ vt. ca. de quarta de p̃scriptio. ⁊ in. c. i. in vi. cũ similibus. Itẽ ⁊ tertio ex quo nõ cõstat aliquos fuisse patronos dictarũ cappellaruz ⁊ ppl⁹ tãto tpe exercuit p̃tatõis actũ dẽmus p̃sumẽ prochianos fuisse ꝓstructores dictaꝝ capellarũ cum certũ sit ecclaz nõ nasci ſz accidẽtaliter cõstrui: ergo isti prochiani q̃ exercuerunt actũ p̃sentatiõis debẽt p̃sumi patroni ex quo alij non sunt in possessiõe aliox iurium cõpetentiuz patronis ad hoc. c. i. d̃ relig. domi. ⁊ qd̃ ibi no. Jnno. ⁊ fac qd̃ no. Jo. an. sup dicta regla qd̃ alicui i fine qõnis: p̃terea ⁊ q̃rto facit qd̃ no. io. an. i c. nobis de iure patr. vbi cõcludit q⁹ ꝓstruẽs ecclesiã efficitur patronus ⁊ hẽt p cõsequẽs p̃sentationẽ: nõ solũ principalis rectoris ipsi⁹ ecclie: ſz etiã cappellanoꝝ i stituẽdoꝝ in capell.

Sed his nõ obstãtib⁹ q̃ diligẽter põderata nõ obstãt: contrariũ puto a iure dicendũ vz q⁹ dicti parrochiani ius patronatus seu ius p̃sentãdi minime ex p̃dictis vẽdicare possunt ⁊ q⁹ dicta altaria cũ bonis sibi donatis libere ad dispõnez pleban⁹ dicte ecclie ptinerẽt. Moueor multiplici cõsideratione Et primo q⁹ ex quo dicta altaria nõ fuerũt ꝓstructa a dictis parrochianis nõ possunt p̃tendere i illis ius patronat⁹. Nã rõne cõstructionis vel fundatiõis: nõ: nec ratiõe dotis. nã ex dotis assignatõe ꝓsequitur quis ius patronat⁹ quãdo exercuit hunc actum tpe ꝓsecrationis. Siz ex quo capelle sunt fundate ⁊ ꝓsecrate non põt de nouo acq̃ri ius patronat⁹ nisi plura ꝓcurrãt. Primo. n. req̃ritur q⁹ bona fuerũt ei collata nõ simplici titulo donationis. nã ex simplici titulo dicit̃ quis potiꝰ benefactor q̃ patron⁹ vt no. Jo. an. in. c. i. d̃ iur. patro. oz ergo q⁹ bona conferant̃ in dotẽ. Item q⁹ capelle sint sine dote ⁊ q⁹ acq̃sitio ius patro. fiat de ꝓsensu epi. q⁹ cũ capella sit consecrata. nõ põt hec fuitus loco sacro iponi sine ꝓsensu epi vt p Jo. an. in. d. c. i. Jnno. sup rubrica einsdã tituli. q̃nimo glo. in. d. c. pie mẽtis. xvi. q. vij. nullo mõ voluit fateri q⁹ ex assignatiõe dotis post q̃ ecclesia est consecrata possit acq̃ri ius patronat⁹ Illa tamẽ glo. limitat̃ scdm p̃dicta. sed in casu nostro illa bona non fuerũt collata in dotẽ. Itẽ non iteruenit epi ꝓsensus in acq̃sitione illi⁹ iuris patronat⁹: ergo ex illa tali donatiõe bonoꝝ etiã si fuisset facta titulo dotis non potuisset ius p̃ronatus acquiri. nec dz epi consensus p̃sumi cũ sit quedã solẽnitas extrinseca q̃ non p̃sumit̃ sicut i simili auctoritas tutoris non p̃sumit̃ interuenisse in ꝓcessu pupilli. l. q̃cũq⁹. ff. d̃ publiciana. no. glo. ⁊ Bar. in. l. sciẽduz. ff. de ver. obli. no. Jnno. in c. innotuit. d̃ eo q̃ fur. oz. re. bñf. c. primũ. d̃ re. ecc. nõ ali. li. vi. vbi in alienatiõe epi nõ p̃sumitur ꝓsensus capli: fort⁹ hoc casu ipsius epi ꝓsensus p̃sumi nõ dz. Preterea ⁊ sc̃do dico q⁹ etiã si ipsa altaria fuissent ꝓstructa p prochianos dicte ecclie ex quo tñ non fuerũt p eos dotata nõ fuit acq̃sitũ ius patronatus. ad hoc glo. sing. in. ca. q̃cunq⁹. ij. xvi. q. vij. que dicit q⁹ donãs dotẽ modicã non efficitur patron⁹. multo fort⁹ nec ille qui nullã contulit. Quod. n. dicitur q⁹ q̃s efficitur patron⁹ ex cõstructiõe ⁊ fundatiõe dz intelligi q̃n alij concurrũt cũ eo dotãdo. nã possunt tres effici patroni eiusdẽ bñficij vt si vn⁹ cõstruit ali⁹ fundat ⁊ tertius dotat vt glo. lxiij. di. in summa. zo. c. pie mẽtis. secus vbi. vnus sol⁹ construit sine dotis assignatione. Nec obstat si dicatur q⁹ postea dotarũt. q⁹ er quo

tãtũ tẽpus fluxit a tpe ꝓstructõis ⁊ nunq̃ ꝓsentarũt non vi/
dent cõstruxisse aio acq̃rendi patronatũ: sed q̃ dcã altaria
essent libera ⁊ ad ornatũ dcẽ eccl'e. Et ꝓterea ex quo dcẽ capel
le steterũt p cẽtuz quinquaginta ãnos sine aliqua instituẽ
capellano⁊ fundatores illa⁊ pdiderũt omne ius q̃ habebãt:
⁊ eccl'ia ꝓscripsit illo⁊ libertatez: facit. c. significauit. ⁊ q̃ ibi
not. de testib'. nã p nõ vsuz perdit' seruit' vt in. l. si sit ꝓstituta.
ff. quẽadmo. seruit. am. facit. c. de quarta. ⁊ q̃ ibi no. p Inno.
de ꝓscrip. fuit ergo noua acq̃sitio patronat' p collatõez illo⁊
bonorum p̃sumptam.

¶ Secũdo principalit' ꝯ dcõs parrochianos facit q⁊ neq⁊
titulũ legitimũ ꝓbãt neq⁊ canõicã ꝓscript. nã p titul' legitim'
nõ ꝓbatur vt patet ex supradictis: nam non probatur con
struxisse nec competenti tempore ⁊ cum legittima solẽnitate
dotasse: nec eiã ꝓbãt ꝓscriptionẽ causatã quiete animo tenendo
opinionẽ Archy. que videt' verissima in. c. hortamur. lxxi. d.
nõ habet in hoc casu locũ ꝓscriptio tenuit enim post longaz in
daginẽ ius patronat' non posse p laicũ ꝓscribi: lz. io. an. cone
tur ipuz reprobare in dcã regula quod alicui gratiose Sz mi
bi plus placet opi. Archy. vt plene tenetur tangi i quadaz dispu. que
incipit Augerio respondẽdo aptissime. ad. c. q̃relam de elec.
sup quo fundat' opi. Jo. an. ꝯria: Sz p̃supposito sine verita
tis p̃iuditio q̃ opi. Jo. an. sit verior nihilomin' dico dictos
pochianos debere succumbere quia minime ꝓbare possunt
prescriptionem causatam.

¶ Primo q⁊ cũ ista ꝓscriptio sit ꝓtra ius requirit' aut titulus
legitim' aut ꝓscriptio tãti tẽporis de cuius initio nõ extat me
moria vt i. c. si diligẽti de ꝓscrip. ⁊ clari'. e. t. li. vi. c. i. Sz i cãu
nostro nõ ocurrit ꝓscriptio tãti tẽporis cuz d ꝯrio ẽet memo
ria: nec titul' legitim' sufficiẽs ad ꝓscribẽdũ Maz titul' dona
tionis ꝓallegate est ꝓtra ius: q⁊ vt ꝫ dixi nõ sufficit sola bono
ruz vel dotis collatio sine eꝑi consensu vnde dcĩ parrochiani
errãt in iure sed error iuris ipedit ꝓscriptionẽ: ita q̃ tal' titul'
nõ est sufficiẽs ad ꝓscribendũ vt in. c. dudũ. iũcta glo. de deci
mis ⁊. l. nunq⁊. ff. de vsucap. nõ. glo. in. c. apostolice de dona.
Preterea ꝓsupposito sine veritatis p̃iuditio q̃ valuisset ꝓscrip
tio ꝓdicta nõ tñ fuit tãti tẽporis q̃d sufficiat ad ꝓscriptõz cau
satã ꝓplendã: non. n. acq̃rit' quasi possessio iuris p̃tandi nisi
subsequat' instõ supioris. ad ꝫ q̃d nõ. Inno. ⁊ Jo. an. i. c. ij. d
inte. resti. ⁊ per eundez Jo. an. sup dcã glo. r'e. q̃. alicui i fine
q̃stõis: sz i cãu nro solũ p. xxx. annos vltimos fuit sbsequuta
instõ epi: ergo nõ fuit ꝓpleta ꝓscriptio. xl. q̃ sola currit cõtra
eccl'az vt i dcõ. c. d quarta ⁊ auc. quas actões. C. d sa. san. ecc'
Nec obstat istõ seu ꝓsensus plebani p̃stit' i ꝓximis. xxx. ãnis:
q⁊ ad plebanũ nõ spectabat istõ. hic est q̃ postea fuit bñ' re/
cursus ad eꝑm loci facit q̃d no. glo. in. c. q̃q̃. de elec. li. vi. ⁊ q̃d
nõ. Jo. an. i dcã. reg. q̃d alicui vbi ꝑz q̃ ad eꝑm solũ ptinet de
iure cõi instõ bñficio⁊ ⁊ tex. i. c. cũ ex iũcto ifine d hereticis.
Preterea ⁊ vltio ñ potest allegari ꝓscriptio ẽt si fuisset ꝓtinu
ata p tẽpus sufficiẽs q⁊ ecclesia vacauit ptẽp'. lv. ãno⁊. Maz
pleban' q̃ erat tẽpore currẽtis ꝓscriptõis ñ hẽbat titulũ legiti
mũ ⁊ sic erat intrusus cũ eẽt ꝓuat' ex legitia cã titulo ecclesiasti
co: vnde veri' dicebat' fur ⁊ latro in. c. dudũ. ij. de elec. sed tpe
vacationis ẽcclesie ñ currit ꝓscriptio vt nõ. Inno. i. c. oliz d re
sti. spo. vbi singularit' dicit q̃ etiã eccl'e iferiori vacãti ñ currit
ꝓscriptio q⁊ ñ est legitim' ⁊ imediat' defensor q̃ iura eccl'e pos
sit tueri ⁊ repetere Mã isti intrusi timẽtes repelli ñ audẽt bona
invasa repetere nec hñt dilectionẽ ad ecclesiã sz solũ nitũt ra
pere vñ paria sunt nullũ hẽre rectorẽ vel intrusũ hẽre vt in. c. ij.
d trãslati. prẽ. facit q̃d no. glo. in. c. i. d inte. resti. li. vi. ⁊ tex. cuz
glo. i. c. sacerdotes. xvi. q. vij. Et ex ꝓdictis oib' ꝯcludo dcõs
pochianos mime posse sibi vẽdicare ius pr'onat' seu p̃tãdi
ad dcãs cappellas ⁊ q̃ dcẽ capelle spectãt ad dispositionẽ ple
bãi vna cũ bonis collat' nec potuerũt pochiani bona p eoruz
maiores repetere: q⁊ donatio semel pfecta revocari nõ potest
vt in. l. fi. C. de revo. dona. c. fi. de dona. etiã si bona collata fuis
sent ptextu cãe min' legitime q⁊ cã min' legitima habet' p nõ
adiecta ⁊ remãet donatio pura vt ꝓbat'. x. q. i. c. ij. vbi tex. nõ.
cũ glo. facit q̃d legit' ⁊ no. i. c. significatũ de ꝓbẽ. Dico tñ q̃ si
ppl'us pochie erat in possessione p̃tãdi bona fide: ñ dz remo
veri ad p̃tationẽ populi ĩstituti vt in. c. q̃relã ꝓalle. ⁊. c. ꝓsulta
tionib' de iu. pa. sed si populus erat in mala fide vt no. Inno.
i. c. ij. de inte. re. c. in lris de resti. spo. ⁊. c. cũ eccla sutrina de cã
pos. ⁊ ppie ⁊ dcõ. c. ꝓsultatoib' Et p ꝓdicta pz ad ꝓtraria re
sponsio Et p ꝫ pz rñsio ad primam questionem.

¶ Ad cũ ad Secũdũ dubiũ i grediẽs. s. an dcã diuisio p eꝑm
fcã de iure subsistat videt' ꝓmo q̃ sicnã eꝑs potest vnire eccle
sias minores vt in. c. sicut vnire. de excess. ꝓla. ⁊. c. vacãte. ergo
⁊ dividere vt i. c. sicut duo. xvi. q. i. ⁊ no. in dicto. c. sicut vnire
facit rel'a prima. de regu. iur. naz ois res p̃ quascunq⁊ causas
nascitur per easdem dissoluitur vt ibi.

¶ Sz his nõ obstãtib' ꝯrariũ puto d iure ꝓcedere quo ad
casũ nostrũ. Corruit. n. ipso iure ipsa diuisio ex multiplici cã
¶ Primo q⁊ fuit facta ex causa notorie iniusta. asseruit enim
eꝑs in dicta diuisiõe illã facere q̃ p tenuitatẽ reddituũ illi' ec
clesie sancte Marie. Nam hec cã non inducit facultatẽ divi
dendi eccl'iam sibi annexã: sed potius de novo sibi vniẽdi vt
in. c. exposuisti. ⁊. c. vacãte. de ꝓbẽ. ⁊ no. in. d. c. sicut vnire.
⁊. xvi. q. iij. vnio. Preterea quẽadmodũ sine causa legitima ñ
possunt iura eccl'ie alienari vt in. c. sine exceptiõe. xi. q. iij. ⁊ in
capitulo ꝓmo de reb' eccl'. nõ ali. li. vi. ita nec divisio dicte ãne
xiõis sine cã legitima fieri debuit: cũ nulli dubiũ sit dictã di/
visionẽ ptinere ad alienationẽ iuriũ dicte eccl'ie sancte Ma/
rie: facit q̃d legit' ⁊ no. in. c. cõstitutis. de elec. Preterea dcã di
visio corruit ex defectu solẽnitatis obmisse. nõ enĩ fuit facta
cum ꝓsensu capituli nec tractatu ꝓcedẽte: qm̃ quẽadmo dum
vnio non potest fieri sine ꝓsensu capituli: nec valet ꝓsuetudo
in ꝯriũ vt est ter. iũcta glo. in cle. si vna. de bo. ecde. non ali.
facit. c. pastoralis. ita forti' nec dz fieri sine dicta solẽnitate di
visio ar. in dicta regula ꝓma. Et q⁊ vt dixi p hãc divisionem
alienãt' iura illi' eccl'ie sancte Marie: vñ enĩ tractat' ꝓcedẽ
debuit vt in. c. tua. de his que fi. a prela. ⁊. i. c. i. de reb' ecc. non
alie. lib. vi. Preterea i dicta divisiõe fuit ius patronatus cõ
cessum quibusdaz laicis: qui nec construxerunt: nec fundave
runt: nec dictã capellaz dotauerũt: ergo eis tale ius q̃ eꝑm nõ
potuit ꝓsertim cũ dicta capella esset iam constructa ⁊ dota
ta tpe cõcessiõis dicti iuris patronat'. nec. n. potest eꝑs rei sa
cre sine causa legittima hãc fuitutẽ imponere vt no. glo. in. d
c. pie mẽtis. xvi. q. vij. ⁊. Jo. an. i. c. i. d iur. iu. ⁊ Inn. sup rubri
ca eiusdez tituli: facit q̃d legit' ⁊ no. in. c. cũ dilectis. de ꝓsue. ⁊
c. ij. de iudi. Ex q̃bus oibus euidẽter ꝓcludit' in hoc scõ du
bio dictã divisionẽ mime de iure sbsistere nec ꝓcessionẽ dicti
iuris patronat' valuisse sz q̃ dicta cappella põt vendicari per
plebanũ dicte eccl'ie scẽ Marie tanq̃ ab antiq̃ vnita ⁊ ãnexa
eccl'ie sue tãq̃ mẽbrũ ptinẽs ad mẽsam dcĩ plebani. Et q̃q̃ d
dicta vnicẽ seu incorpatiõe pp tpis ãtiquitatẽ instrã nõ exist̃at
attamẽ sufficit q̃ dicta capella fuerit tẽta p dictũ plebanũ no
mine sue eccl'ie tanq̃ vnita ⁊ incorpata eccl'ie seu mense: seu p
tantũ tempus de cuius initio memoria nõ existit. ad hoc ter.
iuncta glo. in cle. i. de excessi. prẽ. ⁊ disputãdo ꝓdusit Jo. an.
in regula ꝯiura. in. vi. in merc. põt etiã attẽtari q̃ sine aliq̃ pre
scriptiõe seu vniõe dicta capella ptinet ad plebanũ q⁊ fuit bñ
edificata infra limites prochie sue ⁊ est vicina dicte plebi: vñ
dz presumi ꝓstructa ⁊ dotata ex bonis dcẽ plebis ex quo tan
to tpe hoc iure fuit a dcã plebe possessa cuius nõ est memoria
in ꝯriũ: pro hoc glo. singu. in. c. eam a te de eta. ⁊ quali. ⁊ q̃d
sup eaz no. Jo. an. ⁊ facit q̃ ꝑsumat' dotata ⁊ ꝓstructa ex bo
nis dicte plebis q⁊ nõ appet aliũ fuisse fundatorẽ seu patro/
num ⁊ oĩa iura illi' capelle semp fuerũt possessa p plebanũ di
cte eccl'ie ad hoc q̃d no. Jo. an. in regula q̃d alicui. de reg. in.
li. vi. in mercu. in fi. q̃nis. ⁊ facit q̃d no. in. c. i. d reli. do. hec di
cta sufficiant.

¶ Mico. Abb. Lon. c vii.

Iesu xp̃i redẽptoris p̃sidio et cozde iuocato. Qua
tuor sunt in causa dñe Baptiste filie ꝺam andree
Joannis ⁊ nũc vrois Frãcisci dñi Cini ad ipsius
plenã dilucidationẽ indagãda.

¶ Primo nunq̃d donatio p eam fcã fratri suo carnali ex de
fectu insinuatiõis cozruat quaten' excedat summã q̃ngẽtoꝝ
aureoꝝ non obstãte q⁊ in dcẽ donatiõis instro sit apposita il
la cl'a: q⁊ tot sint donationes quot sunt capita. ⁊ sic liceat nota
rio de ea rogato de vno quoq⁊ capite ꝓficere instrm donatio
nis ita q⁊ ñ excedat nec excedere possit summaz q̃ngẽtoꝝ au
reoꝝ ꝛc. Item ñ obstãte iuramẽto p̃stito p dictã dñam Ba
ptistã ad dicte donatiõis validitatẽ.

¶ Scdo p̃supposito q⁊ salti iuramẽtuz eam obliget ad nõ
ꝓueniẽdũ: an possit p eam peti absolutio ab illo iuramẽto.

¶ Tertio an p̃stita absoluriõe possint dicta bona p eã dona
ta vẽdicare tanq̃ sua nulla prius petita in integrũ restitutiõe.

¶ Quarto p̃supposito q⁊ insinuatio ex aliquo capite: puta cõ
suetudis vel alteri' occasiõis non fuerit necessaria: an saltem
rõne lesionis possit ꝓueniri petẽdo absolutionẽ a iuramẽto.
⁊ postea in integrũ restitutiõem aduersus donationẽ cuz tpe
donatiõis fuerit minor: ⁊ nũc existat infra tẽpus restõnis in
integrum

integrum petẽde.

¶ Põt addi 7 Quintũ dubiũ qđ dz eẽ pmũ iordine nũquid dcã dña Baptista possit a successione materna: de quorum bonorũ donatione agit excludi virtute cuiusdã statuti senensis positi sb rubrica: Qđ mulier nupta ñ succedat extãtib' masculis in quo sic cauet' q̃ten' facit ad ꝓpositu nr̃m vz: Mulier nupta dotata a pr̃e frẽ seu patruo mr̃i sue ab intestato non succedat q̃diu fuerũt filij masculi ex ea nẽ. Mater aũt dñe Baptiste decessit ẽt masculo supstite cui donationẽ dcã dña Baptista fecit de illis bonis maternis ipaz q̃quomodo ꝓtingẽtib'. Uenio ad pmuz 7 vr̃ q dcã donatio valuerit sine insinuatione duplici capite. Primo pp illã cla vt tot intelligãt donatões quot sunt capita 7 q liceat nõrio de vno q̃q facere instrumẽtũ donationis psenã hec verba inuũt plures eẽ donationes q̃p nulla excedit sũmã sũmã q̃ngentop floꝛ. ar. in. l. scire debem' ff. de ẋ. ob. 7 hoc vr̃ sentire Spe. in. ti. de instr. edi. §. porro. ẋ. donatio. plertuz 7 res donate sunt enumerate. si hoc cãu firmauit idẽ Spe. donatõz valere in dcõ loco 7 clari' in. ti. ꝺ dona. §. i. ẋ. qđ si aliqs. Sz in cãu nr̃o pñt dicti numerate cũ fuerit data facultas nõrio cõficiẽdi instr̃m de vno q̃q capite: ita q̃ nulla donatio excedat sũmã q̃ngentop aureop: ergo dcã donatio nõ põt infringi ex insinuatõis defectũ. ¶ Sz his nõ obi ꝓriũ se bz ẋitas p tex. aptũ i. l. §. sanci. siqs ãt p diuersa. C. de donat. vbi expresse innit q ad hoc vt valeãt plures donationes i eadẽ psona fcẽ requirit q p diuersa tpa fiãt: sec' aũt si eodẽ tpe sic ꝓtigit i cãu nr̃o: nã tũc illa cla vr̃ apposita in fraudez legis: 7 ideo nil dz opari. cũ. n. fiũt plures donationes eodez tempore eidem persone non minus persona donationis potest dectpi quã si esset vnica donatio vnde. l. esset imposita verbis 7 non rebus contra. c. commissa. de elec. li. vi. 7. l. ii. C. cõia dele. 7 p illũ. §. siquis aũt preal. Bar. reprobauit dictuz Spe in. l. modestin'. ff. de dona. 7 in. §. siquis aũt. 7 Jo. an. in addi. Spec. sup dcõ. ẋ. donatio. 7 sentit Bal. in. l. illud C. de sa. san. ecc. Cõcludo ergo q ex capite illi' clausule nõ supplet insinuatõis defcũs Sed mai' dubiũ ẽ circa iuramẽtuz: nũqd. l. suppleat insinuatõis defcũz Bal. in dcã. l. illud firmauit q nõ. dicẽs q ex tali donationi etiaz iuramento interposito nulla orit obligatio etiã nãlis mouet: qr iter cetera ad hoc vt iuramẽtuz obliget requirit q res sup qua pstat nõ sit aliqua p̃hibita vt. l. siquis i quilinos. §. fi. ff. deleg. i. sz talis donatio sine insinuatõe est p̃hibita vt. l. donatio siue. C. de donat. addũt etiã qr legi inducenti solẽnitatẽ nõ põt renũtiari. ff. de leg. l. i. nemo põt. Jtẽ qr solẽnitas insinuationis nõ fuit inducta in fauorẽ donatoris sz i odiũ recipiẽtiũ clãdestinas donationes 7 nequis pdigalit re sua vtat adducit ẽt ad pdicta qđ no. Ey. in. l. i. C. de sa. san. ec. 7 Bar. in. l. siquis ꝓ eo. ff. de fideiuss. sz Jo. an. intelligit lati' hũc articulũ tã respectu renũtiationis hui' solẽnitat q̃ respectu iuramẽti in addi. spe. i ti. de instru. edi. §. porro. pal. ẋ. itẽ 7 nõ. videt sz dare nõ loquat in clinare in gte vt simplex renũtiatio nõ valeat sz Guil. de cu. tenuerit ꝓriuz in. d. l. illꝺ. 7 recitat Jo. an. in loco pal. sz iuramentũ sic si fuit nõ vi nec dolo pstitũ nec metu: ad hoc addũt iura q̃ approbãt iuramẽtũ in multis casib' a iure p̃hibitis pstitũ vt i. c. cũ cõtingat. de iur. iu. 7. c. sz. e. ti. li. vi. 7. c. quãuis. ꝺ pac: e. li. 7 auc. sacrã puberũ. C. si aduer. ven. cũ si. 7 iuditio meo idẽ videt sensisse Bar. in. d. l. modestin'. in fi. iũctis no. p eũ i. l. siquis p eo. ff. de fideiuss. ad quã. l. se remittit in. d. l. modestin' Et hãc opi. tã q̃ tutiorẽ ego approbo tũ qr in cãu dubio: debemus semp stare p iuramẽto ne ex ꝓuẽtione quis incurrat p iurtũ ar. in. c. iuuenis. de spõ. 7 qđ ibi no. gl. in. c. vno. de seru. 7 in ꝓcernẽtib' pículũ aie ps tutiorẽ tenẽda ẽ vt no. in iuribus pal. 7 ẽ tex. magis apt' in cle. erini. de ver. sig. Preterea certũ est q hec insinuatio nõ ꝓcernit pncipalit cõmodũ publicũ sz pr̃uatũ ipop donatop lz in ꝓsequentiã ꝓcernat publicũ: qr itereſt enim rei publice ne quis re sua male vtat. insti. de his q̃ sũt sui l'ali. iu. §. sz h̃ tpe cogitato. 7 i auc. vt iudi. siũ. q̃q suf. §valz iuramẽtuz in ꝓriũ siue sit p̃hibita pncipalit ifauorẽ donationis p. c. cũ ꝓtingat. pal. siue sit p̃hibita talis donatio in odiũ recipientiũ clãdestinas donationes p tex. in. c. significa te. de pig. p quez tex. ꝓfũdit iuditio opi. Bal. nã pactũ legis ꝓmissorie reprobat pncipalit in odium creditop 7 tñ iuramẽtũ obligat iurãtẽ vt leg. 7 no. i. ꝺ. c. significãte. Et p illũ tex. voluit bar. i. ꝺ. l. siqs p eo i ẋ. iii. p̃hibet dare regulã q vbi p̃hibet ꝓct' i odiũ creditoris iuramẽtũ pstitũ in ꝓctu ẽ seruãdũ sz nõ firmet ꝓctũ sz eũ. ita dicẽdũ in ꝓposito. dcm aũt Bal. 7. l. siquis inquilinos. allegata p eũ. pcedũt q̃n aliqđ p̃hibetur in fauorem publicuz pncipaliter vel qr illud esset ꝓ bonos mores: quibus casibus etiam de iure canonico non tenet iuramentũ vt in. c. si diligẽti. de fo. cõpe. 7 in regula nõ ẽ obligatorũ de re iu. li. vi. 7 hoc casu põt itelligi. l. nõ dubiũ. C. ꝺ. le. secus q̃n in fauorẽ vel odiũ pr̃iatũ vt in auc. sacr̃a puberũ. 7 in. l. C. si aduer. ven. ex quo eniz iuramẽtũ istud põt fuari sine pículo aie iurãtis fuãdũ ẽ vt in. c. si vero. 7. c. debitores de iur. iu. Unde ꝓcludo iuramẽtuz obligasse dictã dñam Baptistã saltẽ psonali r ad nõ ꝓueniẽdum.

¶ Restat. nũc exaiare Scõm dubiũ: An debeat audiri petens absolutionẽ a iuramẽto indubie credo q̃ sic: qr vbicũq̃z iuramẽtuz turpit est receptũ dz relaxari vt legit 7 no. in. c. ii 7 in capitulo debitores. de iur. iur. hoc aũt iuramẽtũ fuit turpiter recepũ ex multiplici capite. Prio ꝺ legẽ disponentez vt absq̃z insinuatiõe nõ fiat donatio excedẽs sũmaz quigentorũz aureop. l. siqs p predẽptiõe. 7. l. donatõ. Jtẽ iteruenit magna lesio: 7 sic dolus saltẽ re ipsa. l. siquis cũ aliter. ff. de ẋbo. ob. Jtẽ videt dolus interuenisse etiã ex ꝓposito ex eo q tres cõsanguinei adhibiti ad pstãdũ cõsenſuz iuxta formã statuti senensi iurarũt in psentia ipsi' dñe Baptiste q credebãt illã donationẽ cedere in vtilitatẽ ipsius dñe Baptiste donatricis cũ sit falsissimũ: qr donare nil aliud ẽ q̃ gdere. l. fi. iusta. ff. de dona. 7 sic lesio erat patẽs in ꝓriũ vt dicit Jo. an. in addi. spe. in preal. loco. vñ videt dolo fuisse iducta ad illã donationẽ. potuit. n. hoc credere cũ esset minoris etatis: 7 videret psanguineos suos in psentia sui pr̃is hoc iurãtes: 7 q hoc casu etiaz vbi tanta nõ cõcurrerẽt debeat fieri absolutio a iuramẽto vr̃ mihi q̃ sit cõis doctorũ cõclusio. Primo. n. hoc tenuit ꝓsulẽ ꝺo Fre. ꝺ Se. ꝓsi. cclxiiij. vbi ꝓcludit absolutionẽ debere fieri vbicũq̃z q̃s iurauit ꝺ dispõnem legis cõis vel statuti: qr contrabẽs videt turpit recepisse iuramẽtũ ꝺbendo ꝺ dispõnez legis vñ debz poni' puniri q̃ aliquod cõmodũ reportare. viij. di. quẽ ꝺ. 7 in. c. 7 si necesse. de dote post di. resti. Idẽ videt tenere Uinc. Jo. an. ipsum recitando i. c. cũ ꝓtingat. de iur. iu. vbi dixit mulierẽ in casu illius. c. posse instare vt a iuramento absoluat: ergo fortius i casu nr̃o dz talis absolutõ fieri. Hãc eandẽ opi. secutus est An. de bu. in. d. c. cũ ꝓtingat. q̃n ꝓcurrit enormis lesio: qr tunc presumit dolus ar. in. l. omnes. §. Iutius. ff. de his q̃ in frau. cre. Hic aũt ꝓtigit enormissima lesio: qr donauit oia bona materna psonã suã ꝓtigẽtia q̃ ascẽdebãt ad valorẽ duop miliũ florenop. Idẽ videt quasi in termis nr̃is ꝓsuluisse in hac ciuitate Senaꝛ bone memorie. ꝺ. Pe. ꝺ ancha. vt ipse refert in repetitiõe. c. canonũ. de cõsti. pertiz habito respectu qr cum enormi lesiõe ꝓcurrit legis p̃hibitio minoris etas: 7 serus fragilitas: vt i dictis locis plenissime ista cõclusio eraiat. nõ aũt curo lati' hic p̃cedere. qr cõis opi. doc. in hac cõclusiõe iuridica ꝓcurrit. Nõ. n. dz iuramẽtuz esse inq̃tatis vinculũ vt in. c. quãto. de iur. iur. 7 in. c. i. eo. ti. li. vi. cẽt aũt inq̃tatis vinculũ si detineret in dissolubili r puellã enormissime lesam 7 deceptã 7 dolo inductã saltẽ re ipsa vinculatã. est. n. fraudib' obuiãdũ 7 nõ indulgẽdũ vt in. c. sedes 7. c. suplris. de rescrip. Hũc articulũ post lõgã indaginẽ sic decisi i lectura mea sup. ꝺ. c. cũ ꝓtingat vbi plenissime patẽt motiua 7 rõnes hui' passus. ad idẽ qđ no. Bal in. l. pactũ. C. de coll. vbi dicit q si filia ob metũ vr̃ reuerẽtiã paternã renũciauit cũ iuramẽto successiõi põt petere absolutionẽ a iuramẽto ar. ex no. in. l. i. §. que honorãde. ff. quarũ re. ac. nõ datur. sed idẽ cõtingit in cãu nostro cuz pater fuerit auctor hui' donatiõis vt tota hereditas materna remaneret filio masculo: vñ videtur q pp reuerẽtiã pr̃nã hoc fecerit marie p̃cedẽte illo iuramẽto ꝓsanguineorum presentinz de quo. ꝺ. dixi. 7 hec de secundo principali dubio.

¶ Ad Tertiũ dubiũ. an obtẽta absolutiõe ab illo iuramento possit dicta dña Baptista vẽdicare illa bona tanq̃ sua nulla pus petita absolutiõe ꝺ cõtractũ. Hũc etiã articulũ plẽ exaiauit in. d. c. cũ ꝓtingat. in lectura 7 vt ibi dixi. ꝺ. Ange. de peru. in quodã suo ꝓsi. qđ incipit. Bña Katherina in hoc articulo sensit hãc distinctiõem q aut iuramẽtuz validat ꝺctũ. 7 tũc nõ sz absolutiõe obtẽta venire ꝺ cõtractũ qr iã validat' fuit ex iuramẽti interpositiõe. absolutio aũt pdest fm eũ hoc casu vt cõtrauenies nõ incidat in pĩuriũ. aut nõ validat ꝺtractũ sz solum obligat iurantẽ ad nõ cõtraueniendum 7 tũc facta absolutiõe illico remanet i priori statu: 7 sic sentit q in casu nostro nõ sit necesse petere restitutionẽ in integrũ sz statim obtẽta absolutione a iuramẽto poterit bona sua vẽdicare. nã in casu nr̃o iuramẽtum non bz firmare ꝺctũ cũ donatio vltra sũmã quigẽtop aureop sit p̃hibita in odiũ recipiẽtiũ clãdestinas donationes vt. §. dixi in p̃cedẽti articlo post bal. in. d. l. illud

C.de fac.san.eccl.ergo non firmat iuramēto p theoricā bar in.l.siqs .p eo.ff.de fideiuſ.in.ꝛ. quarto .phibet ꝟctus ꝛc. Et idem ſentit.d. An.in.c.cuz ꝓtingat.pal.vbi idem firmauit in lec.z videt hoc ꝓbari in.c.ſignificante.de.pig. vbi pactū legis commiſſorie in pignoꝛib' non validat iuramento ſed papa ſolū ſe fundat ſi p iuramēto pſonali cui ſatiſfcō ñ curat ãpli' de pacto. Quinimo Jo.cal.z Pau.i quodã conſi.tenerunt q in drñter ſublato iuramento reſcindit ꝟctus:z illa opi.fui ſecut' in.d.c.cum ꝓtingat.qñ ꝟctus erat null' ſine iuramēto: qz ſublati iuramēti fomēto remanet ꝟctus ineffican ſine ali quo ſubſtēraculo ſic ſublato fundamēto tollit bedificiū.i.q.i. cū paul'. Ex his ꝯcludit q i cāu pſertiz nꝛo ſnblato iuramē to p legitimā abſolutionē nō eſt necce petere reſtitutionē ad uerſus dcāz donationē ꝯten' excedit ſūmaz quingētoꝝ floꝛ. aureoꝝ cū talis donatio ſit nulla ſine iuramēto vt.d.l. ſanci / m'.z.l.ſiquis .p redēptōe:lz fuerit fca fri carnali vt.l.datā.C. e.ti. z de iſta iſinuatiōe q̄lit ſit fienda plē.no.p Jo.an.i addi. ſpe.in.d.§.pozzo.z per Bal.in.dcā.l.illud.z Bar.in.l.mode ſtinus.ff.de ſolu.

¶ Ad Quartū dubiū p̄ſuppoſito ſiñ ꝛitatis p̄iuditio q dcā iſinuatio ex aliquo capite nō fuerit neceſſari a an ſaltē ratōe leſionis poſſit dcā.d.Bapt. ꝟuenire petēdo p̄us abſolutionē a iuramēto z poſtea reſtitutionē aduerſus ꝟctū. Uidet p̄mo q nō p ter.in.l.i.C.ſi aduer.vē.p quē ter.dicūt ibi cōit doc.z marie Bar.z Bal.q iuramētū p̄ſtitū ſup ꝟctū ſolēnit inito tollit.bñficiū p̄torꝭ in obtinēda reſtitutōe i integrū. Sed p fecto iuditio meo ille ter.nō decidit.q.n faz.loquit enim ſtante iuramēto: nā durāte vinculo iuramētali nō p̄t peti reſtitutō i integrū ſiue ſit ꝟctus initus cū ſōlēnitate ſiue nō.z p hoc fa cit bodie auc.ſacrā pub.que vī bodie ap.pbare opi. ¶ Bar.de qua ibi vt no.in.d.l.i.z i auc.ſacra z vī pbari.i.c.cū ꝓtingat.d iu.iur.z hoc aptiſſime innuit ter.in.d.l.i.dū dicit Jmpator: neq; pfidie neq; p iurij me auctoꝛē futuꝝ ſpare debuiſti ꝛc. ſublato aūt turamēto p legitimā abſolutionē nō p̄t notarij p̄iuriū in ꝓcedēda ſeu petēda in integrū reſtitutōe: imo iura mētū obſeruat ſi p̄us petit abſolutio vt i.c. venerabilē. d elec. c. verū de iu. iu. cū ſi. Et ideo nōn dixit Jnno.in.c.ij.de iur. iu. q nulli ꝟ iuraīñ. ꝓpriū dat in integrū reſtō ſed abſolutio tiñ. ꝟ iuramētuz aūt ab alio p̄ſtitū bñ dat in integrū reſtitutō puta ſi minoꝛ fuit leſus deferendo alteri iuramētuz in iuditio vt.l.nā poſtea.§.ij.ff.de iu.iur. vñ videndū eſt nūquid poſſit hoc cāu peti abſolutio a iuramēto z puto q ſic: qz data leſiōe enormiſſima cū minori etate z ſexus fragilitate vī legitima z iuſta cā petēdi abſolutionē: qz iuraīñ. nō debet eē iniquitatis vinculū.c.q̄rto.de iur.iu. Qz cui dubiū hoc eē iniquiſſimum vt iuraīñ. obliget ſine remedio abſolutōis vnā puellā ad leſio nē formoſiſſimā tollerādā ar.in.c. verū de inr.iurā. Preterea z fortī' i enormiſſima leſiōe p̄ſummit dol' vt in .l.luci'.§.cās ff.d bis q̄ in frau.cre.z.l.creditō.§.luti' ff.māda.q̄nimo i cāu nꝛo interceſſit aptus dol' qz conſāguinei iurarūt q credebant iſtā donationē cedere i vtilitatē ipi' oñe Bap.quib' ꝛiſimil ter credere debuit.ar.in.l.trāſactione. C.de trāſac.ergo iura / mētū iſtud eſt remittēduz p.c.cū ꝓtingat infine z q ibi nō.p̄al z.c.ij.de pac.li.vi.z Hāc partē ſatis vī ſentire.d.an.z pe.d an chat vt dixi in.d.c.cū ꝓtingat ſublato aūt iuramēto nō video q̄d impediat dcāz dñaz Bap. petere reſtitutionez i integrū ad uerſus leſionez cū ſit ad huc infra tempoꝛa i integrū reſtituti onis petēde vt in.l.fi.C.de tēpo.i integ.reſti.z hāc ſñiam tenuit apte Bal.i.d.l.i.infine.C.ſi aduerſus ven. vbi dicit q cū ꝟct' iurat' p̄t argui de dolo: p̄t minoꝛ p̄us petere abſolutionez z poſtea petere reſtitutionem in integrum quod eſt equiſſi / mum z iuri conſonum: facit optime.l.ſi falſis.C.de trāſac. vbi non obſtante iuramento ſubuenitur dolum paſſo aduer ſus ꝟctū: fortī' ergo hoc ꝓcedit: cū dol' fuit adhibit' contra minorē. Nec moueat quēq; q donatio fuerit fcā fratri carna li qz iſta nō eſt ſufficiens cā donādi de bonis minoꝛis. ar.in.l. cū plures z q ibi nō.ff.de ad miniſtr.tuto.z ex iuramento p̄ us p̄ſtito p ꝓſanguineos pz q dcā dña Bap. ſi habebat volū tatē ſimpl'r donādi maxie tantā quātitatez.

¶ Reſtat nūc deſcēdere ad Quintū z vltimū qd erat p̄us examināduz Nā ſi excludit p̄textu ſtatuti a ſuccōe materna fruſtra diſcutit an donatio poſſit impugnari. Et pfcō ſine alia argumētatōe ad partes breuitat cā puto firmit dcāz do mināBap. minime fuiſſe excluſaz a ſtatuto p dcō qz ſtatutuz loquitur de muliere nupta z dotata a patre ꝛc. Sed dcā dña Bap. tpe moꝛtis matris quo fuit delata ſucceſſio nō erat do tata nec maritata ergo nō habuit in ea locū dictū ſtatutū cuz eniz ſtatutuz ſit odioſū. tāq; excludens feminas a ſucceſſione materna ꝟ.l.maxiuz vitiū. C. de libe. p̄t. oꝛ ſtricte intelligi ideo nō oꝛ extendi ad caſū iquo nō reperitur qualitas a ſtatuto re / quiſita vt in.c. ſtatutum. de elec. li. vi. nec debemus recedere a lege comuni niſi quaten' reperitur i ſtatuto vt i.l. p̄cepimus. i. fi. C. de app. nec ob. ſi dicatur q nūc dcā domina Babtiſta eſt dotata z maritata a patre: quia dico ſtatutuz excludere fe minam qñ tpe ſucceſſiōis reperit maritata z dotata a p̄e ꝛc. nō aūt ſufficit q poſt hereditatē delatā fuerit maritata z do tata: nā qualitas appoſita in aliqua oꝛone intelligit ſm tps ꝟbi ad qō refert iurta theoricā Bar. i.l. ex facto. ff. de vulg. z pup. z i. d. l. p̄cipim'. C. d app. z p glo. in. c. ſtatutū. in p̄in. ſup verbo canonicis. in fi. de reſcrip. li. vi. Illa aūt ꝟba ſtatu ti: Mulier maritata z dotata ꝛc. referūtur ad ꝟbū ſuccedat. oꝛ ergo eſſe dotata tpe ſucceſſiōis non aūt poſtea: vñ ſtatu / tum voluit excludere a ſucceſſicē illa cui erat p̄uiſuz de mari / to z dote: nō aūt cui nōduz erat p̄uiſuz. nec voluit p̄uare here ditate iam q̄ſita ſz repellere ab acq̄rēda. z lōga ē diſtia inter lu crū non capē z queſitū p̄dere vt in.l. ſi ſpōſus. §. ſi maritus. z de dona. inter vir. z vxo. q̄nimo in hoc cāu quo ſtatutū eſt odioſuz appellatiōe maritate nō venit filia diſpōſata tiñ per verba d futuro vt no. doc. in. l. nō ſolū. C. de bonis q̄z li. p quā l. notabi. cōſuluit. do. Pe. de ancha. vt ipſe refert in repetitice c. canonū. ſi ſtatuto cauet q filia maritata a nō ſuccedat patri vna cū fi b' ñ oꝛ ꝟtute ſtatuti excludi filia diſpōſata. debēt. n. ꝟba ſtatuti multū reſtrigi q̄t enus affert odiū vt no. in. l. cēs populi. ff. de iuſti. z iur. pbatur in. c. cū dilect'. d conſue. z in. l. ij. C. de nouati.

¶ Pic. Abb. Sic. Pan. Lon. cviij.

Ludi i effectu d iure q̄ritur: An pax facta p pupillū doli tiñ capacē iuramēto vallata cū ſui tutoꝛis au / ctoꝛitate z ſine iudicis decreto valuerit nō obſtante ſtatuto q cauet minoꝛē nō poſſe ſine decreto iudicis ꝟbere.

Et p̄rio Ebriſti ſaluatoꝛis p̄ſidio inuocato vī dicēdū q ñ. qz cū pupillus obligef ad pacē ſeruādū p̄ſerti in caſu nꝛo in quo fuit vtruſqz pena oppoſita negari nō p̄t q̄n dicatur cōtrariſſe vt in.l. cēm obligationē. ff. de iudi. vbi oꝛ omnez obligationē p ꝟctu habēdā vt vbicunqz q̄s obligef cōtrahi videat ꝛc. ergo ex effectu d creti dicta pax nō valuit: z p̄eſ tim hoc ꝓcedit ſi tenem' opi. illoꝝ qui dixerūt q etiā ceſſan te ſtatuto nō p̄t tutoꝛ auctoꝛare ſup pace p pupillū fienda vt no. in. l. i. C. in inte. reſti. min. vbi p Cy. z Bal. in. l. pactū cu / ratoꝛis. C. de pac. vbi p Bal. z Jo. de are. z per Spe. in ti. d homic. in ꝛſi. illud q̄ſi videat tutor ũs pupilli liquidū z cla rum ſine cā remittere ꝟ.l. p̄ſes. C. de trāſac. z.l. pactū curato / ris. p̄real. ¶ Sed his nō obſtātib' ꝟriuz puto in caſu noſtro er duplici capite decidendū. ¶ Primo rōne iuramēti p pu pillū p̄ſtiti: qd quidē iuramētū facit eū maioꝛē z ſupplet om nē defectū decreti ſeu alteri' ſolēnitatis vt legit z no. in auc. ſacramēta puberū. C. ſi aduer. vēdi. z clari' in. c. cū contingat de iur. iu. z p Frede. conſilio. cclxij. Nec obſi dicatur q auc. ſacra loquitur i pubere: lz nos loq̄mur i pupillo quē iuramen tū non aſtringit vt ſentit glo. in. d. auc. ſacra. z clari' ibi Bal. z Cy. qz dico q reſpectu obligōis iuramētalis non ē differē tia inter puberē z pupillū doli capacē. ſicut. n. vterqz obliga tur ex p̄iurio vt in. c. i. de delict. pu. ita vterqz obligatur ex iu ramēto. ſunt. n. iſta correlatiua: z qd pupillus doli capax obli getur ex iuramēto allego glo. not. z plenā in. c. puuli. xxij. q. v. z glo. in. c. i. de delic. pu. ē et ter. no. de iure ciuili in. l. fi. §. in eū. ff. de lib. cā. vbi habet q pupillus doli capax efficaciť obli gatur ſi iurauit ſe opas p̄ſtiturū adeo q etiam factus pubes p̄t ex illo iuramēto cōueniri vt ibi notabiliť ꝓbatur z illū ter. notant ad hoc allegauit glo. in. d. c. puuli. z p illū ter. l. fi. dixit ibi glo. volens ſaluare opi. ſuam. in auc. ſacra. q in ꝟctu iuramētum pupilli nō eſt obligat oriū. ſ. p. d. auc. ſacramenta ſed in alijs ſic p. d. l. fi. ſed hec diſtinctio nō ꝓbatur: nō. n. ap paret ratio diuerſitatis quo ad deū cui acq̄ritur p̄maria obli gatio iuramēti inter ꝟctū z aliū: p̄ſertim qz largo mō vbicūqz quis obligatur vī contrahere vt in. d. l. omnē obligationē: q aūt etiā in ꝟctu iuramētuz obliget pupillū doli capacez. ego allego ter. aptū iuncta glo. ij. in. c. ex lr̄is. ij. de ſpon. vbi iura mentū obligat pupillū in ꝟctu ſponſalioꝝ vbi agitur de ma xima obligatione: fortī' idem dicendū vbi agitur de pace ſer uanda q̄ eſt appetēda z p̄ſuadēda z meritoria vt. xc. di. p to tum maxime in. c. placuit. Preterea Hoſti. Jo. an. z commu niter canoniſte tenēt in. c. cū contingat. q dicta auc. loq̄z locuz etiā in impubere doli capace: z idem ibi Bar. dicens hoc cō

muniter teneri

muniter teneri: vñ per ꝑdicta ꝺz tex. illi⁹ auc. suppleri: vt idez sit in impubē doli capace cuz non sit hoc nouū vt vnū ius p aliud suppleat vt in. c. cū expediat. de elec. li. vi. 7 l. vnica. C. ꝺ inof. ꝺo. Supza aūt induxi iura canonica 7 ciuilia q̄ vt lūt iuramētū istoꝝ oīno debē seruari. ¶ Pōt ex scꝺo capite dcā par sustētari ēt sīn iuramenti ꝓsideratiōē: qz cū ꝑall. statutum deuiet a regulis iuris communis quatenus requirit in omni contractu minoris debere iudicis decretum interuenire contra. l. interdum. §. qui tutelam. ff. de furtis. cum similibus. debet stricte intelligi ut in. c. cum dilectus. de cōsuet. 7 l. ij. C. de nox. debet. ergo intelligi de cōtractu stricte sumpto. contractus autem ꝓprie sumptus est quando ultro citroq; nascitur obligatio ut in. l. labeo. ij. ff. de uerbo. signi. sed in pacta fienda seu facta non ꝓprie nascitur hinc inde obligatio sed potius est quedam reconciliatio vt nō. Bal. in dicta. l. pactum ꝺotis. seu quedā iniurie remissio: vt in. c. si illic. 7. c. si his qui ꝑlat'. xxiij. q. iij. 7 qꝺ vltro obiq; nō. ad idē qꝺ nō. glo. i. c. cū adrian⁹. lxiij. ꝺi. hīc videm⁹ qꝺ matria abolet' animo sine alia obligatione vt in fi. de iurijs. in fin. 7. C. de in iur. l. si nō ꝓuicii. hic est q̄ potestas pōt ad pactē cōpellere partes iuxta plene notata per Bar. in. l. ꝓgruit. ff. de offi. ꝑsidis est etiam ter. iūcta glo. i. ꝺ. c. placuit. xc. ꝺi nō ergo fuit mēs statuti req̄rere decretū iudicis ad id ad quod poterat ꝓpelli. sed solum voluit statutū ne pupill' se obligādo minueret patrimoniuz suū. Fateoꝝ tñ qꝺ hoc casu nō valet pene stipulatio. pactū remanet firma q̄ in sepabilib⁹ vtile nō vitiat' p inutile vt in regula vtile. de regu. iu. li. vi. cū glo. sua. 7. c. dilect'. ꝑmo. de ꝑbē. vbi casus. Et hac cōsideratione indubitant' ꝺicendū est iuramētū valuisse q̄ pupillū doli capacē ꝑstitū per ꝺictam. l. fi. ff. de libe. cā. 7 ꝺcīm. c. ex litteris. Et hec opinio comūioꝝ videtur: vt de iure cōi nō requirat' iudicis decretū in pactē q̄ pupillū fiēda ex quo nō ē dānosa pupillo vt nō. i locis ꝑal. 7 sentit Jo. an. in addi. Spe. in. §. ꝑmo in ti. de homi. in fine. 7 Jac. ꝺ arena: 7 Bal. in. l. i. C. de in ītegr. restī. mino. 7 in. ꝺ. l. pactū curatoris. Et apꝺ me hoc ē ꝺubitatū arg. in. l. pater. ff. ꝺ legati. ij. cū simil'ib⁹. Cōcludo g̃ ex oīb⁹ ꝑmissis ꝺcāz pactē valere 7 tenere minime cogi ex decreti ꝺefectū. Et hec sufficiāt.

¶ Nic. Abb. Siccu. Pan. Con. cir.

In christi nole amē. Circa fcm supza narratū 7 consultū fuit tria ꝺ nouo satis bona motiua ꝺ ptez Gui.

¶ Primū q̄ cū Petr⁹ quēt⁹ nō eēt possessoꝝ sz solū custos seu ꝺētoꝝ cū fuisset missus i possessionē ex ꝑmo decreto in actione personali: quo casu ñ possidet vt. l. is cui. ff. vt. §. in possessione. lega. 7. l. si finita si quis autē possessionem. ff. de dam. infec. no. Spec. in ti. de primo 7 secundo decre. §. iam de effectu. ꝺ. sz vtruz missus. 7 sequēti. nō. in. c. ꝓtingit. ꝺ dolo. 7 ꝓtu. ergo ꝓtra cuz non competebat rei vendicatio vt not. Inno. in. c. quoniam contra. de ꝓbat.

¶ Secū ꝺ mōtiuū q̄ ex autoritate iudicis interponētis secū dū decretū in vēdicationē illaꝝ rex iste Petr⁹ excusat' a dolo sz vēdiderit post litē sibi motā sup ꝓprietate illaꝝ in quaꝝ possessiōez fuerat missus autoritate alteri⁹ iudicis: g̃ ñ potuit aduersario deferri iuramentum in litem per nota. in. l. in actionibus. ff. in litem iuran. cum similibus.

¶ Tertiū motiuū: qꝺ iuramētū i litez ē differēdū post sententiā 7 nō ante iurta notata. p Bar. in. ꝺ. l. i actiōib⁹. ff. i. li. iu. In cāu aūt ꝑdicto fuit iuramētū delatū aū sentētiā: g̃ nūc i causa appellatōis est ꝓnūtiandū bene apellatū 7 male iudicatum. Et q̄q̄ hec motiua exquisita videatur. si ñ oia in hoc negotio gesta pōderent' ac iura in hac materia loquentia minime casui nr̄o obstār. Et ꝑmo ad ꝑmuz ꝺico q̄ ter in. l. officiū. in fine. ff. ꝺ rei vēdica. apte ꝓbat ꝺctuz: ꝺicit. n. iūctādo vel corrigēdo ꝺcīm Pegasij ꝑcedēs q̄ ab oib⁹ qui ꝺetinēt 7 habēt restituēdi facultatē pōt res vēdicari 7 ipe Bar. iuris ciuilis illuminato: hoc aptissime voluit etiā in cāu nr̄o ita intelligē ꝺo illā. l. qꝺ pz ex suo sūmario sūmat. n. ꝓ hec ẏba: Qꝺ hec. l. rei vēdicatio ꝺat' ꝺ eum qui possidet vel possessionem causa custodie vel alit' ꝺetinet. Hec sunt forma lē ẏba. Bar. hoc idez voluit apte Hostiē. in. c. ꝓtingit. ꝺe dolo 7 cōtu. in fine. 7 cū eo trāsit ibi io. an. recitādo ꝺicens: q̄ ab eo qui ē missus i possessiōez causa custodie pōt res vendicari. Fateoꝝ tñ q̄ in no. in cāu nr̄o aliud sensisse vr̄ in ꝺcō. c. q̄m ꝓtra. Sz ꝓfecto si bene pōderet' aliud non sensit. nā in terminis nr̄is inno. retigit qōnem ibi in. §. q̄ si sup. in ẏbo possessionē. vbi tacite querit an missus in possessionē ex ꝑmo decreto possit rei vēdicatiē ꝓuenire: 7 refert ꝺctas opinicēs. Naz quidā tenuerūt q̄ possit: qz facultatē restituēdi hz per. l. officiū. ff. de rei vē ꝺ ca. ꝑallegatā. sz ipse sentit ꝺctū mot⁹ hac rōne: qz facultatē restituēdi non hz: qz tantū custodit 7 tanq̄ custos ē nō nunq̄ ꝺetētor: 7 ita ctiā trāsit Spec. recitādo Jnno. in ti. de ꝑmo 7 secūdo decre. §. iam de effectu. ẏ. si. sz nūq̄d missus. in fi. sz ꝺiligēter ē ponderanda ratio inno. fuit. n. mot⁹: qz regulariē passus missionē in actiē personali nō expellit' ꝺe possessiē etiaz nālt sz remanet in possessiē: 7 missus solū hz custodiā ne ille ꝺila pidet: 7 vt tedio affect' peat iudici vt in. ꝺ. l. is cui. 7 no. Spe. ꝺicit' in. ꝺ. §. sz vtrū missus 7 sequēti. Sz cū in casu nostro cesset hec ratio. qz ille Petrus missus i possessiē hēbat liberā ꝺ tētationē: qz inde ita decreuit pp absentiā rei ꝓtumacis. merito cessat ꝺictū Jnno. vt in. l. cū pater. §. ꝺuleissimis. ff. de lega. ij.

¶ Et ideo saluādo 7 ꝓcoꝺādo has opinicēs pōt ꝺici q̄ aut missus in possessionē nō hz liberā ꝺetētationē sz tātuz custodiā 7 tūc ꝓcedit ꝺictū Jnno. 7 Spe. cessat. n. tūc ratio. l. offi. in fine. qz iste non habz facultatē rei restituēꝺe. ideo non pōt abeo res vēdicari. Aut hz liberā ꝺetētationē vt habebat iste Petrus in cāu nr̄o: et tūc ꝓueniri pōt rei vēdicatiē: qz potest restituere qꝺ ipse habz. 7 idē ꝺicendū in alijs ꝺetentoribus vt in ꝺepositarijs 7 silib⁹. 7 ita ꝓcoꝺādo tenuit ꝺomin' Anto. ꝺ bn. solēnis doctoꝝ in. c. exaiata. ꝺ iudi. 7 sensit in. ꝺ. c. q̃m ꝓtra. §. q̄ sup. vt lite nō ꝓstet. Fatēdū est tamen q̄ ille qui ꝺetinet nole alieno poterit si vult euitare iudiciū nominando ꝺnum in iudicio iuxta bñficiuz. l. ij. C. vbi in rē actio. 7 ꝺicti. §. quod si super rebus.

¶ Ex his clarissime iferet' ad decisionē Scꝺ motiui cū enim ꝺict' Pe. possit ꝓuenīri sequit' q̄ nō ꝺebebat pendēte lite alienare illas res qꝺ cū fecerit ꝑsumit' in dolo. 7 hec ꝓsumptio doli ꝓbat' iure. qz ex quo mercat' est ꝺ legez. ꝑsumit' in dolo vt in. l. quēadmodū. C. de agri. 7 sensi. li. xi. 7 in regula. qui cōtra iura. ꝺ reg. iu. li. vi. no. Bar. in. l. sed 7 si. §. scire. ff. de petit. heredi. nec excusat eū autoritas iudicis qz iudicē circūuenit p obreptionē malitiose sbtacēdo litē sup illis reb⁹ pēderet: merito ꝑsumit' in dolo: arg. in. c. cū ꝺilecta. 7 qꝺ ibi not. 7. c. sup litteris. de rescrip. 7. l. sicꝺs obrepserit. ff. de falsis. 7 quod no. Bar. in. l. iuste possidet. ff. de acqui. pos. dolus aūt nō pōt vere ꝓbari cū ꝓsistat i animo. sz ꝓbatur ex ꝓiecturis vt in. l. dolum. C. de dolo. 7 in. c. ij. de renūtt. li. vi. cōiecture aūt hic sunt sufficiētes 7 a iure approbate: tū qz vēdidit ꝺ. l. tū qz obrepsit iudici: tū qz in principio litis negauit illa bona ꝺetinere. 7 tñ postea auctoritate iudicis circūuēta illa vēdidit. ad hoc. l. pe. ff. de rei vēdi. 7 in auc. itē possessoꝝ. C. q̄ poti. i poss. bēant'.

¶ Ad Tertiū 7 vltimū respōdeo q̄ iuramētuz in litē quāꝺoqz ꝺefert' ꝓpter ꝓtumaciā in ñ parēꝺo iudici. 7 tūc ꝺefert' post sniam iurta. l. q̄ restituere. ff. de rei vēd. Quāꝺoqz defertur in locū ꝓbatiōis. qz pp ꝺolū aduersarij. redditur tñ ꝓbatio difficilis. 7 tūc cū succedat iuramētuz loco ꝓbatiōis: ꝺeferetur añ sentētiā: 7 postea seq̄tur cōꝺēnatio vt ꝓbat' in. c. fi. qꝺ me. cā. vbi ter. aptus. 7 ibi ꝺixit ibi Jnno. 7 seq̄tur Bar. in. ꝺ. l. in actiōib⁹. q̄ si ꝺeposui apuꝺ te sacculū signatū: 7 tu non restituis vel restituis apertū: q̄ pp ꝺolū tuū ꝓsumptū in nō restituēꝺo vel aperiēꝺo: stabit' iuramēto meo sup reb⁹ q̄ ibi ꝺicebātur esse ꝺenta i ꝓposito pp ꝺolosaz alienationē istius: fuit Guiꝺoni reꝺdita ꝓbatio ꝺominij illaꝝ rerū difficilis: merito potuit sibi ꝺeferri iuramētuz in litē vt in. l. ij. ff. ad exhibē. 7 postea sequit' ꝓdemnatio vr. ꝺ. c. fi. quod met. cau.

¶ Nico. de tud. Abb. Sicu. Pan. Con. cr.

In causa hospitalis sancte Katherine de Tuderto quo ad validitatē ꝺonatiōis sibi facte p Jacobum ꝺe abramucij ꝺ bonis quōꝺā Jacobi massantij.

¶ Quattuoꝝ sunt: Xpi nomie inuocato: eraminānda.

¶ Primū. an ꝺictus Jacob⁹ abramucij potuerit bona illius iacobi massanutij testatoris tanq̄ sibi ꝺelata retinere. an ẏo tenebatur illa ꝺistribuere pro anima testatoris.

¶ Secūꝺo presuppositō q̄ illa ꝺispēsare esset obligatus. an potuerit solus ꝺe illis bonis ꝺisponere cuz in testamēto fuerunt tres deputati. quoꝝ duo vita functi sunt ante illoꝝ bonoꝝ ꝺispensationem.

¶ Tertium posito q̄ solus potuerit. vtrū valuerit illa bona ꝺare ꝺicto hospitali post annū a tempore quo ꝺebebat ꝺicta ꝺistributio fieri.

¶ Quartū si tenetur q̄ lapsus anni nō fuerit ipedimēto. an saltē ꝓpter litigium seu processū ꝺñi epi tudertini ꝺcē ꝺonationis validitas ipediar'. Quoad Primum breuit' ꝺico q̄ illa bona nō fuerūt pure ꝺelata ꝺicto iacobo 7 alijs collegijs de quib⁹ i testāmēto: sed fuerūt electi 7 deputati p testatoꝛē tāq̄ vniuersales fidei cōmissarij. ad ꝺispēsandū illa bona ad pias

causas. Hoc dare ꝓbāt verba testatoris que talia fuerūt vz. Residuū aūt hereditatis z bonoꝝ meoꝝ dcā ꝑdictione ad ueniente remisit z reliquit i ꝓscientia dñe Lucrētie z dñe Perrine z Jacobi abremuncij qui de dcō residuo disponāt z faciant quicqd eis videbit' z placebit: faciēs eos in ꝑdictis suos vniuersales fideicōmissarios zc. Primo enī pōderāda sunt illa verba: Reliquit in ꝓscientia zc. Nō enī reliquit eis bona simplicit' sz i ꝓscientia quasi aggrauādo illoꝝ ꝓscientiā. adhoc qd̄ no. in. c. statutū. §. assessorē. iūcta glo. de rescrip. li. vi. iūcto eo qd̄ no. glo. in cle. i. de iu. pat. i verbo oneram'. Secūdo facit illa verba: Disponant z faciāt vt eis videbit' z placebit. Nā illa verba Videbit' z placebit. Sapiūt arbitriū boni viri vt in. l. fideicōmissa. §. q̄q̄. ff. d̄ lega. iij. in. l. thais. §. sororē. ff. de fideicomissa. liber. no. glo. in. c. ij. de corpo. vit. i verbo visuz. no. Bar. i extrauagāti ad repmēdā. l. alio. ff. d̄ ali. z ciba. legat. Preterea quid op' est alia iter ꝓrationē: cū postea testator in fine verboꝝ erpsse dixerit q̄ illos faciebat suos vniuersales fideicōmissarios. cōmisit ergo fidei illorum vt illa bona distribuer̄et arbitrio boni viri: z indubio debet intelligi. s. ad pias causas: qz bon' vir sic debet arbitrari nisi ꝓrationes legittimas ostēderet ꝓriū. Et ꝑ hoc intellectu videt' ter. fm comunē lecturā i. c. cū tibi. de testa. vbi decidit' q̄ siquis dixerit extremā volūtatē meā tue dispositōi cōmitto videt' decedere testat' ad pias causas. fortī ergo hoc dicendū in cāu nro in quo testator vsus ē verbis clariorib'. hoc etiā voluit Bar. z Bal. in. l. i. C. de sa. san. eccl. vbi Bar. plus dixit videlicet q̄ si quid relinquit' arbitrio alteri' simplicit' nec dicat' ad qd̄ q̄ dubio intelligit' ad pias causas ꝑ dcīm. c. cū tibi. sec' fm euz si diceret ad volūtatē talis: nec exprimeret ad pias causas: qz tūc ꝑ illud ꝓbuz ad volūtatē. vī relinquere in libera volūtate illi' vt in dcō. §. q̄q̄. Et hoc ē indubitant' tenēdū. Quare circa pmū cōcludo dcīm Jacobū in effectu fuisse deputatū tāq̄ ministrū z dispēsatorē illoꝝ bonoꝝ ad pias causas.

¶ Ad Secūduz dubiū an potuerit sol' illa bona dispensare seu dare hospitali. z credo q̄ sic. qz cū isti fuerūt vt dixi i effectū executores z ministri dci testamēti aliis collegijs mortuis: z sic nō valētib' ad iplere volūtatē defuncti potuit sol' exequi ꝑ. c. ij. §. primo de testamē. li. vi. videt' d̄ mēte Bar. i. l. i. §. si plures. ff. de exercito. in. ꝓ. vt igit̄ur liqueat materia in fine facit qd̄ ponit Frede. de Senis in suis ꝓsilijs ꝓsilio. clxv. iducit' n. illud ꝑticulare ne volūtas d̄functi ipediat' vt vbi d̄. Et hoc de secundo dubio.

¶ Quo ad Tertiū. an potuerit dcūs Jacob' dcā bona dare hospitali post ānū a tēpore existēt̄is ꝓditionis apposite in testamēto. Videt' primo q̄ nō: qz lz a iure det' ānus ad exequēdā volūtatē defūcti a tēpore monitōis fiēde ꝑ superiorē vt in. c. nos q̄dez. de testamē. z in auc. hoc cāpli'. C. de fideicōm. li. vi. Cū ꝓstitutio epi dioceſani monet z statuit ānū a die distributōis fiende: certū ē epuz ꝓtuisse hoc facere: qz potest adiuuare canonē iponendo penā z grauādo factū vt no. glo. in cle. nero mani. de elect. ꝑ Joan. in. c. fi. de offi. archy. videt' ter. i. c. ij. de consti. li. vi. z in terminis nostris sentit Frede. de Senis in suis consilijs consilio. cxxiij.

¶ Sed his nō obstātib' puto de iure ꝓriū dicēdū i cāu nro. Quoz principaliter qz vt ꝓdixi d̄ iure cōi nō ē dict' Jacob' ꝑuat' potestate adiplēdi volūtatē defūcti ꝑ lapsuz ānī nisi lapsus fuerit post monitionez sibi factā vt supra dixi qd̄ nō cōtingit hic. Nec obstat ꝓstitutio synodalis. illa. n. ꝓcedit quo ad nudos executores testamētarios. sz dcūs Jacob' nō erat nud' executor seu nu' minister: imo habebat potestatē eligēdi pauperes vel loca pia. Fuit. n. hoc relictū sue cōscientie vt faceret sicut sibi videt' z placeret. sed certū ē q̄ quādo q̄s bz electōez nō currit illico ann': sz oportet q̄ pri' ꝓstituat in mora ꝑ interpellationē vt est tex. notabilis in. l. cū quidā. ff. de leg. ij. z ꝑ illū tex. hoc ex ꝓsse firmauit tibi Bar. in cāu nro: dicēs ꝑ illū tex. se i fcō respōdisse q̄ lz i cōstitutōe epali caueatur q̄ executores vltimaꝝ volūtatū debeāt exeq̄ infra ānū alias executio ad epuz trāsferatur. tñ si testator reliquit mille illis pauperib' quos talis eligeret q̄q̄ ille infra ānuz ñ eligerit: non tamen per hoc potestas fuit devoluta ad episcopum qz certum est: q̄ de iure communi potestas non devolvitur ipso facto per lapsum anni ad episcopum vt patet ex predict̄o nec ex forma constitutionis: quia constitutio dicit q̄ executores debeant exequi infra annum. Sed iste de q̄ queritur nō est executor quod pz ex eo qz inter eū qui declarat z eum qui habet executionē est differētia. nā iudex dicit' ille q̄ declarat z sentētiat: executor vero dicit' ille qui bz nudū ministerium vt in. l. executorē. C. de executi. rei iudi. Iste aūt qui bz electionē nō dz dici executor: qz nō habebat nudū ministeriū in soluēdo qd̄ trāsit ad epm in sua cōstitutiōe. sz ius eligēdi cām piā. z in hoc nō pōt dici executor sz electoz hoc voluit in effectu bellissime Bar. in. d. l. cū q̄dā. z sequit' Petrus d̄ ancha. in. d. c. nos quidē. de testa. fortī ꝙ hoc dicēdū in casu nostro in quo dict' Iacobus habebat maiorē potestatē q̄ ille in exēplo Bar. qz ille habebat eligere pauperes. iste vo poterat eligere quālibz causaz piā ad hoc. qd̄ not. Bar. in. d. l. cū quidaz z qd̄ no. in. d. c. cū tibi. Fuerūt. n. illa bona relicta cōscientie sue vt disponeret z facerz q̄cq̄d sibi videret' z placeret zc. debuit ergo ꝑ hus req̄ri z interpellari per epm vt de illis disponeret z eo nolēte vel differēte potuisset eps disponere qd̄ hoc minie factū extitit: ergo potestas remāsit penes dictū Jacobū lapsu anni nō obstāte. Et hoc de tertio.

¶ Restat exaiare Quartuz dubiū. An pp litigiū pendens ipediri debeat dcā donatio: z videt' q̄ sic: qz bona illa erant effecta litigiosa ꝓpter ꝙuentionē episcopi. sz bona litigiosa alienari non possunt etiam in ecclesia vt in capitulo ecclesia. vt lit. penden. z in aut. litigiosa. C. de litigio. Sz in ꝓriuz se bz ꝛitas: qz inter epm z istū Jacobū nō ꝓtēdebat' de dominio illoꝝ bonoꝝ. nō. n. dicebat eps illoꝝ dñium ꝑtinere ad se: sz de alio iure extrinseco ꝓtēdebat'. videlz d̄ potestate illa bona dispēsandi quo casu nemo dicet illa bona effici litigiosa vt legit' z not. in. d. aut. litigiosa. z ꝑ Bar. in. l. lite. C. eo. z per Inno. in. c. cū. m. de cōsti. ꝓtertiz cū hic nō interuenisset litis cōtestatio. imo nec citatio sup cōuētice fienda. qz eps solū ꝑtinuauit sine aliq̄ cause cognitice dictū Iocobū a dicta potāte dispensandi seu illū denūtiauit ꝑuatū z sibi mādauit vt de cetero de illa se nō impedirz cui q̄dē ꝓcepto nō renebat' dictus Iacobus obedire tanq̄ iniusto notorie z ꝓ ius vt in regula. ea que fiunt a iudice. de reg. iur. li. vi. z ꝑ Inno. in. c. ad aures. d̄ tempo. ordi. z in. c. in questiōi. d̄ sentē. z ꝑ glo. xi. q. iij. in summa. cū silibus.

¶ Et posset hic addi Quintū dubiū: an de dictis bonis debeat eps habere quartā: z dico q̄ nō: qz hospitale dz exēptuz a iurisditice epi: z a locis exemptis eps nō recipit quartam vt cōuer tenet' ꝑ doc. in. c. officii. de testamē. sequit̄ur Fred. d̄ Se. in cōsilijs suis cōsi. xcvi. z Bal. in. l. siqs ad declinādam. C. de episco. z cler. facit tex. in cle. dudū. de sepul. in. §. verū iuncta glo. in ꝓ bo indirecte. Et hec sufficiāt.

¶ Nico. de tud. Abb. Sic. Pan. doc. Lon. cxi.

In Aluatoris Jesu Xp̄i cuiusq̄ pissime mris ꝑsidio humiliter inuocato. In cā Katherine monial' seu monasterij ex sua parte petēris Tria sunt exaiāda.

¶ Primū an dicta Katherina excludat' a successice pēna vigoze statuti municipal' dictātis q̄ mulier nupta z dotata nō succedat extātibus masculi zc.

¶ Secūn si ex isto capite non excludat': an possit excludi vigoze alterius statuti qd̄ emanauit lite sup ista successice pendēte. quo inter cetera disponitur vt ingressa monasteriū nō possit aliq̄d petere in hereditate pēna zc. extantib' filiis masculis. semp saluo qd̄ liceat ipsis parentib' reliquere. put eis videbitur z placebit cui q̄dē statuto fuit adiecta cla z hoc beat locū in ꝑsentib': ꝑteritis: z futuris.

¶ Tertiū si dicte Katherine nō obstat dictū statutū. Queritur quāta portio in dicta hereditate sibi debeatur. ¶ Circa primū vī dictā Katbe. excludi tāq̄ nuptā z dotatam ex quo enim fuit monial' effecta dō deo nupta vt in. c. que in xp̄o spetial' nubūt. xxvij. q. i. hinc dixit glo. notabil' i. c. virginibus. ea. cā z. q. q̄ cognoscēs monialē pōt d̄ adulterio accusari qz sponsā alterius cognouit. ut dicitur dotata qz in ingressu suo pater dedit monasterio florenos centū. z vulgariter dicit' dari ꝑ dote ipsius ingredientis. hinc dixit Bar. in. l. i. §. si parēs ff. siquis a paren. fuerit manumiss. z sequitur Bal. in. l. quo niaz nouella. C. d̄ inofi. testam. dicēs qd̄ quicq̄d pater offert monasterio tpe ingressus filie dz cōputari ad instar dotis in legittimā ipi' filie qz succedit loco dot'. Sz his nō obstātib' ꝓriū dico de iure ꝓcedere. qz monialis nō dicitur ꝓprie nupta sed ficte z similitudinarie. ar. i. c. i. xxvij. q. i. imo fingitur

mortua. xvi. q.

mortua.ꝉvi.q.i.placuit.certũq; ẽ qđ oĩspositũ i cãu ꝺo nõ ꝺz
ol cũ i cãu ficto ꝑsertiz in statuto vt ẽ.t.iij.§.hec aũt ꝺba.ff.ꝺ
nego.gest.7 qđ legitur 7 notatur i.c.i nr̃a. de iurĩs firmat
Bar. i.l.ões populi.ff.de iusti.7 iure i repetitõe 7 ꝑ marie ꝺ
dicẽdũ i cãu nr̃o i quo statutum corrigit ius ciule i eo q̃ exclu
dit femĩnã maritatã 7 ꝺotatã a successione paterna extantib'
masculis ꝟ.l.mariuz vtriũ.C.de liber.ꝓtere.aũc.i successione
C.de iuis 7 legitimis. ideo ꝺz restringi 7 inteligi in ꝓprijs
terminis quinĩmo ꝺz imꝓroꝓriari si recto modo fieri potest.
vt min' q̃ fieri possit corrigat ius cõe vt i.c.cũ dilect' de ꝓsue.
7 in.l.ĩ.C.de nora.cũ si facit quod nõ.idẽ Bar.in aut.quas
actões.C.ꝺ sac.san.ecc.vbi voluit q̃ ꝑ similitu dinẽ ratõis nõ
ꝺz iduci iurĩũ correctio 7 idẽ voluit glo. in.c.indẽpnitatibus
de elec.li.vi.i ꝟbo ꝓsirmet: nec ẽ oĩmoda eadez ratio i votrq;
cãu 7 hoc dico vt satisfiat motiuis Bal.i ꝺcã auc.quas actio
nes. Cõdudo ergo breuit' ꝺcam Katherinã nõ excludẽdã a su
cessione paterna ex capite illi' statuti cũ nõ sit ꝓprie nupta 7
maritata.statutũ ꝟo requirit' istas duas qualitates ad hoc
vt femine excludant' ꝑ masculũ quib' ꝺficiẽtib' cessat statutũ
ar.in.c.fi.de resti.spoli.7.l.ꝑcipim' 7 qđ ibi notat'.C. de ap/
pellatio.7 hec de ꝓmo dubio.

¶ Venio nũc ad Secũduz an excludatur ꝑtertu alteri' sta/
tuti 7 ꝓfecto in cãu nr̃o statutũ nihil valz q̃ nõ potuit ꝓindi
care mulierib' que iã intrauerãt monasteriũ tẽꝓore statuti vt
erat ista Katerina que ñ solũ intrauerat sz etiã adiuerat heredi
tatẽ paternã vt voluit Bar.i.l.fi.C.de pactis.7 Bal.i.l.deo
nobis.C.de epi.7 de.imo respectu eaꝝ que postea igresse fu
erũt põt ꝺubitari an valuerit statutũ vt notat' in iurib' ꝓalle
gatis.7 dixi in.c.qđ cleric'.de foro cõpe.in additõe.7 facit ad
ꝓdicta qđ no. Jo.an.in regula sine culpa. de regu.iur.lib.vi.
in mercur.vbi generaliter vult statutũ ñ extẽdi ad ꝓsonas ec/
clesiasticas si vinculũ ineſt post clericatũ seu religionẽ vt i.c.
cũ.m.ferrari.7.c.ecclesia.de ꝓstitu. 7 in.c.bene quidez.7 cvi.
distin.cũ similib'. Frustra ergo querit' an excludatur ꝑ dcm
statutũ. Sed ꝓsupposita sine ꝟitatis ꝓinditio valliditate sta
tuti nũ quid obstet ꝺcẽ Katherine vel ipediat iudicẽ ius red/
dere metu pene ibi ꝓfire. Et ꝓmo videtur q̃ sic ꝑ illã clausu
lã statuto adiectã. videlz: Et hoc habeat locũ in ꝓsentib' ꝓte
ritis 7 futuris 7c. Pẽdentia.n.icludũtur sub aliquo illoꝝ tri
uz ꝓsentiũ ꝓteritoꝝ aut futuroꝝ. statutũ ꝟo extẽditur ad ꝓte
rita cũ de eis expresse cauetur vt in.l.leges 7 ꝓstitutiones. C.
de legi.7 in.c.fi.de cõstituti. Preterea statutũ dicit q̃ nõ pos
sit aliquid petere: sz stãdo in iuditio semꝑ petit 7 perfistit i pe
titione sua vt in.c.si dilẽgenti.de foro cõpe.ergo 7ẽ. Sz ꝟriũ
puto ego verũ saltẽ in cãu nr̃o. Primo q̃ pẽdẽtia iã i iuditio
habẽt naturã seperarã a ꝓteritis 7 ꝓsentib' nõdũ in iuditiuz
deductis: q̃ Imperator exꝓsse voluit q̃ pẽdẽtia nõ deberẽt
decidi secundum legem superueniẽtẽ sz ꝟm leges anteriores
vt est tex.in anẽ.in medio litis st.iuſſ.non fi. sz secus videatur
quo ad ordiatoria iuditij respectu actuũ futuroꝝ iurta nota
ta ꝑ glo.in.c.sz canon.de elec.li.vi 7 in de. dispẽdiosaz.de iu/
dic. Hinc ẽ q̃ vbi princeps intẽdit vt respectu decisionis con
stitutio extẽdatur ad pẽdẽtia semꝑ de eis facit mẽtionem vt
patet in ꝺcã cle.dispẽdiosaz.in fine.7 in cle.ꝓma.in fine.de se/
questra.possess.7 fruc.7 de re iud.cle.ꝓma de sẽtẽ.excom.cũ
similib'. Hãc opinionẽ exꝓsse firmauit Bar.i.l.oẽs populi
ff.de iusti.7 iur.in repetitione.in.ꝟ. secũdo queritur vtrum
postq̃ statutũ: vbi firmat q̃ sz illa cl'a apponat' i statuto 7 ex
tẽdatur ad ꝓterita 7c. q̃ nũq̃ extẽdũr ad pẽdẽtia ideſt in iu
dicium deducta ꝑ ter.ꝺcẽ aut. vt cũ ꝺ appel.cogno. 7 allegat
etiã glo.ibi positã 7 ꝑsertiz dicit hoc ꝓcedere in statutis 7 re
formationibus ciuitatum quas canes curiarum 7 deuoratoꝝ
res omniũ cõiuz fieri faciũt ꝓlibito voluntatis. Et hanc opi
nionẽ etiãz sequitur dñs Anto.de butri.in.c.fi.de ꝓsti.in fine.
quinĩmo plus voluit bellissime Bar.i.l. scim'.C. de sac. san.
ecc.i fine. dicit.n.q̃ statũtũ ciuitatis nullomodo extenditur
ad pẽdentia etiã si de eis caueretur in statuto: q̃ Imperator
exꝓresse inꝺ'bet in dicta auc.licet secus sit in statuto Impera
toris quando exꝓresse hoc disponit. Preterea hec opinio est
omnino ãplectenda saltem in casu nostro: cũ statutũ illud sit
valde odiosum: 7 ꝟ religionẽ 7 oĩa iura mũdi: ergo restringẽ
dũ quãtuz fieri põt vt min' ꝓiudicet iuri cõi vt in.ꝺ.c.cũ dile
ctus.et in.ꝺ.l.ĩ.de nora.7 sic nõ ꝺz cõcernere pẽdẽtia ex quo
de illis exꝓressaz nõ facit mẽtionẽ vt in regula odia restrin/
gẽda.de reg.iur.li.vi. Itẽ ex alio capite dictũ statutũ non ꝺz
ad negociũ istud extẽdi: q̃ in statatuto ꝺz q̃ ingressa mõaste
riũ non possit aliq̃d petere in successiõe paterna 7c. sed dicta
Katherina iam petierat tpe editi statuti cum exposuerat q̃
rimoniã: 7 qđ plus ẽ fuerit lis ꝓtestata vt in.l.si decẽ cũ petie
ro.ff.de ver.obli.7 in.l.amplus nõ.ff.rẽm ra.babe.7 qđ ibi
not. Bar.cũ ergo illud statutũ loq̃tur ꝑ verba de ꝓsenti: vide
licet q̃ nõ possit petere 7 sit ꝓtra ius 7 iuris alteri' ꝓiudica ti/
uum: nõ ꝺz extẽdi ad eam q̃ iam tũc petierat arg.in.l.cũ lex.7
qđ ibi noff.de legi.7 in.l.leges 7 ꝓstitutiões.C.eo.ti. Item
7 ex alio 7 tertio capite statutũ nõ debz extẽdi ad dictã Ka/
therinã q̃ statutũ illud loq̃tur q̃ñ parẽtes ꝺant filiab' tpe in
gressus qđ eis possibile est: vt ꝑz in ꝓhemio illius statuti. ꝺz
enim in intellectu statuti ꝓsiderari ratio que ponit' in ipsius
ꝓhemio vt in.l.fi.ff.de heredi. instit.not. Bar.in.l.liberoruz
ff.de verb.sig. Possibilitas aũt respectu dotis considerat' ex
tribus: videlicz et dignitate seu ꝓsonaꝝ ꝓdictione et faculta
tibus 7 numero liberoꝝ vt ẽ tex.in.l.si filie.ff.de lega.iij. facit
l.cum post.§.si gener.ff.de iure doti.sz cum pater.ꝺ. Kathe
rine esset ditissim' in ꝟbis antia 7 nõ haberet nisi quattuor libe
ros: quoꝝ tres erãt femine: nõ videt' dedisse.ꝺ. Kathe. qđ
sibi possibile erat. ꝺando centũ florenos dũtaxat. merito di
ctũ statutũ non ꝺz extẽdi etiã ex hoc capite ad dictã Kathe.
cum in ea cessaret ratio statuti. Et ꝑsertim ꝑdicta ꝓcedũt ha
bito respectu q̃ dicta Katherina iam adiuerat hereditatem
saltẽ animo petẽdi iudicio ꝓtem sibi debitã tẽꝓore quo ema
nauit dictũ statutũ: vnde nõ est ꝟisimile q̃ statutũ voluerit ꝑ
uare.ꝺ. Kathe. seu monasteriũ iure iam q̃sito 7 icorꝑorato
monasterio cũ per additionẽ hereditatis sit ꝺominiũ iam q̃si
tum heredi marime suo vt in.l.cum heredes.ff.de acquiren.
possess.7 in.l.in suis.ff.de libe.7 postbu. cum similib'.cũ prin
ceps nõ possit hoc facere vt no. Jnno.i.c.q̃ in eccl'iarũ. de cõ
stitu.7 Bar.in.l.fi.C.si cõtra ius vel vti.publ.7 Ly.in.l.pre
scriptiõ.C.de preci.ipera.offe.statutũ aũt ꝺz semꝑ in ꝺubio
restringi vt nõ extẽdat' ad casuz ipossibilẽ vt in.c.a nobis. de
senten.excõ.7 in.c.ij.de cõstitu.lib2o.vi.facit qđ no. Jo.an. in
c.fi.de immu.eccl'ie lib. vi.7 Bar.in.l. filiusfamilias.§. diui.ff.
delega.ꝑmo.vbi cõcludũt q̃ statutũ quo cauet' vt quis non
audeat vẽdere seu ꝺonare rem imobilẽ nõ ſbiecto iurisditio
ni statuẽtiũ non extẽdit' ad eccl'ias: q̃ esset ꝟ libertatẽ eccl'ia
sticã cum ex ꝑuilegio ꝓncipis q̃s possit libere ꝺonare 7 vẽdẽ
eccl'ijs: 7 is sine tradit' cẽ acq̃rit' ꝺñiuz vt.l.illud 7.l.fi.C.ꝺ sac.
san.ecde.7 sic non debet statutũ per ꝟba generalia extẽdi ad
casum illiciũ. facit optime.c.i.de iure iurã.li.vi. ita dicamus
in ꝓposito q̃ cũ in dicto statuto non fiat mẽtio de bis q̃ iam
tpe statuti hereditatẽ adiuerãt nõ ꝺz ad illas etiã de facto ex
tendi: nec obstat illa cl'a: Et habeat locũ in ꝓteritis 7c. q̃ po/
test intelligi de bis q̃ iam intrauerãt: non tñ decesserãt paren
tes: 7 sic nullũ ius de ꝓsenti hẽbãt in bonis vt in.l.ij.§.si ꝑu
berẽ.ff.de collati.bono. not. Bar. in aut. ingressi. C.ꝺ sacro.
san.ec.cũ silib'. restrigit'.n.tãtũ quãtuz fieri põt. vt in dicto.c.
cum dilect'.cũ similib'. Et hec est optia ꝓsideratio. Ex oĩ
bus cõdudo ad secũdũ q̃ ꝟba dicti statuti dictã Kathe. non
cõꝓhẽdũt: 7 ꝑ cõsequẽs possunt rectores 7 alii iudices ci
uitatis Senaruz impune in hoc casu iurisditiõem exercere
7 ius reddere dicte Kathe. seu monasterio ex sua persona
petẽti q̃ admitti ꝺz ad petẽdũ etiã mortua ꝺcã Kathe. cũ oĩa
iura trãsiuerãt i monasteriũ iurta not. ꝑ Jnno. 7 alios in. c.
in ꝑnitia. de ꝓbatio. 7 Bar. in.l.i.ff.ꝺ vulg. 7 pupil. 7 glo. xix.
q. vltima siqua mulier.

¶ Venio nũc ad Tertiũ 7 vltimũ q̃nta. ſ. portio debeat' mo
nasterio ex persone dicte Kather. Et breuiter nõ instando:
dico q̃ aut pater ñ fecit testamẽtũ: 7 ꝺz hẽre tantã quãtaz qui
libet ex filijs masculis vel feminis. non.n.ꝺiminuit' in aliquo
ius suũ ꝑ ingressum monasterij vt in.l.deo nobis. C. de epi.
7 cler. 7 in aut. ingressi. 7 qđ ibi no. C. de sac. sanc. ecd. 7 in .ꝺ.
c. in presentia. cũ ibi notatis. nec de iure comui est hodie dif/
ferentia iter masculũ 7 femina: sz succedũt omnes equal'r vt
in aut. de heredi. que ab intest. dece. §. i. Nec virtute statuto
rum põt excludi ꝑ ea que. ſ. ꝺixi. in. i. 7. ij. q. 7 sic debet habẽ
tertiã partẽ totius hereditatis cũ essent quattuor filij tempo
re mortis paterne: 7 sic alie femine maritate excludunt' a sta
tuto errãtibus masculis ipsarũ portio non accrescit moniali
sed masculo cui' cõrẽplatione excludũtur ꝑ ea q̃ notat Bar.
in.l.ij.§. sz sorte. ff. ad turtull'. 7 Jo. an. i additi. Specu. in ti.
ꝺ succeſſ. ab in test. sup rubrica in scꝺa colũna. Si ꝟo pater
fecit testamẽtũ de iure validũ ad cui' validitatẽ int' cetera re
quiritur vt dcã Katherina tãq̃ filia fuerit saltẽ in aliquo be/
res instituta vt in aut. vt cũ de appell. cogn. §. aliꝺ quoqz ca
pitulũ. no. Bar. in aut. nouissima. C. de inoffi. testa. 7 in. l. i. §.

si parēs.ff.siquis a patre fu.manumiss.tū c agit ad supplemen tū legitime etiā si fuerit in modica instituta vt in.l.oīmodo. ⁊ in.l.scim'.C.de inoffi.testa.Legittima ẏo est respectu illo⁹ quattuor filio⁹ tertia pars toti' hereditatis vt in dcā auc.no uissima.⁊ p ꝓsequēs debetur dcē Katherine seu monasterio ꝓ illa quarta parte tertie partis hereditat'.nā de reliquis po tuit testator ad libitū disponere vt in dcā auc. vt cū de appel. cogno.§.aliud quoq; capitulū.⁊ in dcā auc.nouissima.⁊ per hec patet dara oīuz ondio⁹ decisio ad scē Trinitat' laudē.

¶ Mic.de Tud. Abb. Sicc. Pan. Con. crij.

In dei nomine amē. Iuō de iure q̄ritur an sñia lata alias solēnit' possit ex eo impugnari:q; nūci' qui p ea ferēda ad iudicis mādatū partē citauit:relatiōez citatōis fecit ñ ad bācum iudicis nec iudice p̄sente ſz solo no tario existente extra locuz vbi ius redditur: notarius tamen scripsit citationē in actis antеq̄ sententia ferreretur. Breuit' dico q̄ ex hoc solo capite impugnari nō potest:q; cū iste actus nō sit iudiciari' nō requirit' colorē iudicij: vnde potest relatio fieri soli notario etiā extra locū iudicij:.p hoc allego textū ⁊ glo.notabili.in.l.noluit.ff.de interrog.actī. vbi patet q̄ ibi bus que nō requirūt cause ꝓgnitionē loc' iudicij nō est de substātia ſz iudice itinerante vl'i domo sua existēte explicari possunt vt plene no.p Cyn.in.l.i.C.de ꝓfess.in tertia questione.ad idem q̄ legit' ⁊ not.i.l.a ꝓcedēte.C.de dilatio.⁊ in.c.ij.de dil. Relatio añt nūcij nō requirit sūmariā ꝓgnitionē:nec ē act' iudicialis.hz.n.citatio tres partes: videlicet int' locutoriā iudicis de citādo:act' nūtij citātis: et ipi' relatio.Prim' act' ē iudici alis ⁊ iurisdictionalis ideo nō p̄t fieri extra territoriuz vt in cle.past.de re iudi.⁊ q̄ ibi not. Scz secūd' ⁊ terti' nō sunt iu risditionales:ideo possunt fieri extra territoriū vt in.l.ois.§. si ẏo apparitor.§.de epis.⁊ cler.⁊ not.in.c.fi.de foro ꝓpe.⁊ Joz monacho in.c.romana.§.ꝓtrahentes de foro cōpe. ꝓbatur ēt ex eo q; nūci' nō hz iurisdictionē ſz simplicit' exequitur fcūm iudicis: vnde act' citādi ē executio int' locutoriē iudicis decitādo Relatio ẏo ē notificatio executionis iā facte meri: cū isti act' nō erigāt cognitionē nō requirūt locū iudicij vt in dicta.l.noluit. Nec etiā exigit iudicis p̄sentiā:q; relatio fit vt appareat de citatione facta:satis ergo ē q̄ fiat notario cause: ⁊ p cū scribat' in actis: p hoc.c.quoniā ꝓtra de ꝓbatio.vbi patet q̄ ad officiū notarij ptinet scribere citationes.⁊ hāc q tez exp̄sse firmat Bar.in.l.si finita.§.iulian'.ff.de dāno ifec. in.ẏ.iuxta p̄dicta quero.vbi ꝓcludit sufficere q̄ relatio nūcij fiat notario nec requirit' necessario q̄ fiat iudici:dūmodo po stea iudici innotescat:nec ē necesse ſm eū q̄ fiat iudice sedente ꝓ tribunali.adducit ad hoc bonū tex.in.l.eos.§.sup his.C. de appellati.vbi ꝓbat' maxie iūcta glo.q̄ in strumenta cause possunt notario produci: nec ibi requirit' q̄ i iudicio fiat pro ductio:vnde p illā.l.eos.§.sup his.iūcta.l. noluit supra alle gata:ꝓbat' decisio bui' questionis.satis.n.ē q̄ notari' infoz mat' de citatione ipaz redegerit in actis āte sententiā. Et hāc opinionē alias firmaui i dcō.c.qm̄ ꝓtra.in lectura.

¶ Est ⁊ aliud dubiū nūcd sententia possit ex alio capite ipu gnari.videlicet q; iudex eaz tulit ex officio ⁊ nō ad partis pe titionē. Videt' ꝓmo q̄ sic.q; regulariter nūq̄ iudex debet ꝓce dere ex officio ad vtilitatē p̄uatā vt notat Jnno.i.c.ad nr̄az. ij.de iur.iur.⁊ videt' tex.⁊ ibi p Bar.in.l.iiij.§.hoc añt inditi uz.ff.de dāno infec.⁊ clari' p eūdez in.l.ad p̄ptoriū. in prin cipio.ff.de iudi.⁊ ibi videtur ꝓbari.q̄ nō valet citatio nisi fi at ad partis petitionem.

¶ His tñ nō obstātib' ẏrium puto in cāu nostro. cum enim hic instaret tempus per emptionis istantie potuit ⁊ debuit iudex occurrere ⁊ ex officio suo citare ad sentētiā audiēdā ar gumēto i.l. ꝑpe rādū. C. de iudic.⁊ ex p̄sse hoc dcīs firmauit Bar.i.l.seyus.⁊ augeri'.ff.ad.l.falci.p̄t.n.iudex.semp sup plere ne euanescat frustra iudicialis istātia.ad B.c.causaz que iudici.⁊ quod not.glo.in.c.i.de elec.li.vi.⁊ Bal.in.l.i.C.vi q̄ de sunt ad noca. Preterea vt elegant' dicit idē Bal.i dcā.l.i. pro actore valet sentētia lz nō reperiat' specifice lata ad petiti onē partis:q; actor a principio petit reū ꝓ ēnari. vnde non p̄t dici q̄ fuerit lata sine partis petitione. In cāu añt nostro sentētia fuit lata pro actore.merito ex duplici capite dcā sentē tia in dubie subsistinet'. p̄sertiz cū iudex ex forma statuti icur rat penā nisi sentiet infra tempus instantie.

Ad cōtraria supra formata respōdetur q̄ ꝓcedunt regula riter.secus autez in casu nostro ratione p̄dicta.⁊ aliis casib' spectialibus.de quibus plene p Bar.in dicto.§.hoc añt iudi cū.⁊ Bal.in dicta.l.⁊ canonistas.i.c.bone.el primo.de po stulatio.ꝓcla. Et hec sufficiant.

Mico.de tud. Abb. Sic. Pan.doc. Cō. crij:

Esu Xp̄i suffragio inuocato. Tria sunt p̄cipalr in casu mota p Thomasiū ⁊ Antoniū ōdā Pbili pi dñi comitis de Scortibus ⁊ aduersus heredes Nannis dñi Angeli de Scortib':ad ipsius cause plenariaz decisionē examinandaz.

Primo an ẏctus initi inter dictos Philippū ⁊ Mānem duz agerēt in humanis debeāt p̄sumi feneratitij seu vsurari tali p̄sumptione que sufficiat ad sniam ferendam contra here des ipsius Nannis.

¶ Scdo p̄supposito q̄ sint feneratitij cēsendi an dicti Tho masi' ⁊ Antoni' actores debeāt excludi virtute cōpromissi ⁊ laudi ide secuti tā sup illis ẏctibus q̄ sup alijs bonis virtute dicti delicti cōcessis ex p̄mo ⁊ scdo decreto dicto Nanni de q̄bus nūc etiā questio vertitur.

¶ Tertio p̄supposito q̄ excludēdi nō sint. Quales debeāt eē ptes iudicis cause in ꝓnunciādo sup dicta causa visis prius actis ⁊ actitatis in dicta cā. vz̄ Primū iuxta ordinē p̄libatuz attingēdo dubiuz Q: dicti ẏctus quoz; duo sunt in forma mutui terti' vero in forma ēptionis ⁊ vēditiōis grani ꝓcepti mūie sint feneratitij cēsendi Nā si testes seu eoz̄ depositio nes diligēter pōderēt' non reperiet' ꝓbatū aliq̄d fraudis ꝓ il los ẏctus:quinimo nihil penit' deponūt super fraude aut si mulatiōe seu fenore dictoꝝ ẏctuum: ergo actorib' silētium im ponēdū est:ranq̄ intētionē suā minime ꝓbātib' vt in.c.in pre sentia.de ꝓbatio.⁊ in.l.i.⁊ in.l.actor qđ asseuerat.C. eodē quinimo vbi ꝓbatiōes essent obscure sentētiandū eēt ẏ acto res vt in.c.ex litteris.de ꝓbatio.⁊ in regula cū iura part um de reg.iur.lib.vi.Et p̄sertiz vz̄ hoc dicendū in crimie vsuraꝝ cum.n.sit grauissimū crimē ⁊ rapine simile.xiij.q.iiij.c.q̄ vsu raz.dz in dubio fieri interp̄tatio vt euitet' crimē:vt in.c.ē tote misericordes.de reg.iur.lib.vi.⁊ optime p Bar.in.l.nō solū §.sed vt ꝓbari.ff.de noui operis nūci.Et p hoc p̄t tolli mo tiuuz quorūdam si dicat' q̄ immo iudicādū sit ẏ illos ꝓtract' cum ꝓbatū sit dictū Nannē fuisse solitū tpe illoz̄ ꝓtractuū ⁊ añ ⁊ post similes ꝓtract' feneratitios fecisse.nā per hoc nō ꝓcludit' illos ẏctus fuisse feneratitios q; ex diuersis nō debz fieri illatio.c.ij.de trāslatio.ꝓcla.⁊ in.l.neq; natales.C. de ꝓ batio ⁊ in.l.papinian' exuli.ff.de minoz. Itē q; in dubio vt prediri ferenda est snia pro reo:⁊ p̄sumēduz est nō delictum: nec ex leui p̄sumptiē debz q̄s de taz graui crimie ꝓdemna ri vt in.c.litteras.de p̄sumptio. facit qđ not. Jnno.in.c.q; ve risimile.de p̄sump. Preterea testes sunt singulares q̄ regu lariter nō ꝓbāt vt in.c.dilecti.de electio.⁊ in.c.tam litteris.ō testi.cum similib'.p̄sertim in casu nostro cuz quilibz deponat de contractu feneratitio cū ipso gesto.⁊ sic videt' suspectus argu.i.c.psonas.de testib.⁊ qđ legit' ⁊ not.in.l.de iure.ff.ad munici. Et hāc partē videt' apte tenere Cy.post alios in.l.i. C.de ꝓbatio.⁊ vbi videt' ꝓcludere q̄ repetēti vsuras non sufficit ꝓbare reū cōsueuisse tpe ẏctus ⁊ ante ⁊ post mutua re sb vsuris ad rationē.puta quattuor denarioꝝ ꝓ libza ⁊ q̄ ꝓsueuerit istām conficere ō duplo ẏe sortis ⁊ q̄ ipse actor recepit mutuū ab illo:⁊ ei satisfecit de sorte: quia sm eum ex quo nihil ꝓbat de vsuris p eum solutis:nō p̄t inde sequi cō dēnatio ad hoc.c.ad nr̄az de iur.iu.vbi pz q̄ debitor repetēs possessionē suā alteri pignoratā non obtinet ꝓdēnatione sup fructibus:nisi ꝓbet quātitatē ꝓceptā p creditorez: ita in ꝓpo sito nō sufficit ꝓbare mutuū receptū ⁊ satisfactionē de sorte nisi ꝓbent' q̄nitates vsurarū solutarū. Jdē videt' tenē ⁊ cla rius Archidi.in.c.ij.de vsuris.lib.vi.⁊ Bal.in.d.l.i.C.de ꝓ ba.motus q; sup diffozmi nō p̄t sequi ꝓdēnatio: vbi lz sit ꝓ batū creditorē solitū mutuare ad quattuor ꝓ libza tñ potuit esse q̄ isti q̄ nunc agit mutuauerit ad vnū pro libza.⁊ sic non potest seq certa cōdēnatio.⁊ p̄sertiz hoc videt' dicenduz in casu nostro in quo occurrit cōsanguinitas inter Nannem ⁊ Philippuz olim ẏbētes.ꝓsanguinitas.n. excludit p̄sumptio nem fraudis argumētuz in.l.transactionē.C.de trāsactio.⁊ i c.litteras.de p̄sumptio.vñ p̄sumēduz q̄ dicto Philippo tanq̄ consanguineo gratis mutuauerit.⁊ sine omni fraude ab eodē emerit frumētum quātitatē i actis cōtēta. Et hoc vl timū videt' sensisse Ange.de Perusio in quadā disputatiē sua que incipit. Astēsis miles.

¶ Sed his non obstātib' cōtrariā sententiā in casu nostro de iure arbitroz veriorez q̄ vbicūq; indicia sunt multū vrgē tia fatiunt plenā ꝓbatiōm etiā in casu criminali vt ꝓbatur in.l.sciant cuncti.C.de ꝓbatio.canonizata.ij.q.viij.sciant.ad idem.l.

idē.l.indicia.C.de rei vendi. vbi dicit q indicia habēt eēlem
vīz cū instrumētis: z notat glo in.c.tertio loco. de probatio. z
ibi plene p doc. z marie hoc admittēdū est in cāu nro in quo
agit ōtra vsurarios. solēt.n. vsurarij multū caute z occulte su
os ōctus inire z simulare ne q̄quo modo possint de vsuraria
prauitate conuinci vt dicit tex. in de. vnica ō vsur. ppe fi. z ideo
ex facilioribus p̄sumptōbus ceteri conuincunt vt in.c.cū dilecti
de vsur. z in.c.ad nostrā. ō ēptio. z vēdi. z.c.illo vos. ō pigno.
Itez iura generalit volūt q ex facilioꝛib' ꝓbatōib' ꝓcedatur
in actib' in quib' nō solēt extranei admitti: vnde admittunt
ꝓbationes regularit nō cōcludētes: ad hoc.l. p̄sensu. C. de re
pudijs. z.c. veniēs. ij. de testi. z.c. fi. de testi. cogē. z quod not.
glo. in.c.cū dilecti. de elec. facit tex. in.c. p̄terea. de testi. cū simi
lib'. Jn cāu aūt nro cōtra dcm Mānes ꝓcurrūt plurima indi
cia. Primo q ipemet in articulo mortis p̄fessus ē se ertoꝛsis
se p vsurariā prauitatē diuersas pecuniarū quātitates: z sup
illis restituēdis solēnem p̄stitit cautionē. Itē ꝓbatū ē q solit'
erat indifferent cū oībus fenerari z pecunias suas mutuare
sub vsuris maxime simulādo ꝓtract' sub forma ēptionis gra
ni: lz nunq̄ postea reciperet granuz sz pecuniā dūtaxat: vnde
p̄sumēdū est de occultis sm suā ꝓsuetudinē: nā in dubijs inspi
cit ꝓsuetudo patris familie vt in.l. qui semisses. ff. de vsur. z
in.c.illo vos. de pignoꝛ. z in regula semel mal°. de regu. iur.
li. vi. z in regula inspicim' in obscuris. co. ti. z libro. z in.l. sem
per in stipulationib'. ff. eo. ti. saltē in eadē specie fraudis. nam
dcūs Mānes ꝓsueuit mutuare sub vsuris ac etiam simulare
ꝓtractus sub formā emptionis grani ergo dicti contractus
mutui z emptionis grani inniti cum dicto Manne p̄sumēdi
sunt feneratitij in dcis duab' speciebus in quib' versabatur
dcūs Mānes tēpoꝛe dcoꝝ ōctuū. nec mirū nā in aialib' bruti
inspicit illoꝝ ꝓsuetudo. insti. de rerū diui. §. in his aūt. z per
vnū actū quis p̄sumit habituat' ad illud malū. ita q videtur
deduxisse illud in ꝓsuetudinē vt in.l.ij. C. ō epis. audiē. z.c. ita
nos. xxv. q. ij. z ibi p Archy. Preterea dcūs Mānes nō erat
mercatoꝛ grani: vt ꝓbat' in actis: nec dcūs Philipp' solebat
vēdere granū nec tātū ꝑcipiebat de suis possessionib' q po/
tuisset vēdere. xx. modios grani: sicut instrumētū videt sona
re: ergo debet p̄sumi ille ōctus fictici' z simulat' i fraudē vsu
rariū ꝓcept'. Preterea dcūs Mānes fuit versut' z plurimu ꝫ
callid' in suis ōctib': vt ꝓbat' p testes z famā loci: ergo facili'
ꝓtra illū ē p̄sumēduz argumēto eoꝝ que no. Bar. in.l. fi. ff. de
questio. facit. c. illos vos. i fi. ō pignoꝛ. z. xvi. q. ij. c. visis. Itez
expedit aie ip̄i' Mānis ita p̄summere: maxime cū ipe māda
uerit vsuras restitui: z indubio debet fieri interp̄tatio vt aie
saluti magis expediat. vt notat' in.c. vnico. de scruti. z in.c. iu
uenis. de spōsa. z in de. exiui de para. de verbo. sign. Et si exi
gerem' plenā z ꝛcludētē ꝓbationē cōtra vsurarios raro vel
nunq̄ conuincerent de vsurario peccato ꝓtra iura superi' alle
gata. Et in hāc sententiā inclinauit aptissime Jo. an. in facilio
rib' terminis in.c. ex litteris. de iure iurā. z in dicto. c. quāq̄.
de vsuris li. vi. vbi dicit sufficere repetēti vsuras ꝓbare q ali
quis erat ad certā quātitatē solit' fenerare: z q ab illo recepit
mutuū z ꝓbare q ei satisfecit de sorte. ꝓbat' enī ex hoc p̄sum
tiue q ꝓtract' mutui cū eo init' fuit feneratit' z q sibi vsuras
soluit: z dicit Jo. an. sic fuisse sepi' iudicatū i epatu bononiē si
z ad dcūz Archy. i ōrīū supra alle. dicit q illud in scolis nō re
cipit z in iudicijs reꝛobat'. ad dcm Ly. respōdet q quanti
tas ꝑceptionis fructuū ñ venit sic p̄sumptiue sicut quantitas
ratione ꝓsuetudinis z in detestatione ip̄oꝝ vsurariorum occul
te sua facinoꝛa explicātiū. hāc eādē sententiā sequit Antoni'
de butri. in dicto. c. ex litteris. z cū eo trāsierūt cōmuniter ibi
alij scribētes canonistē. illaz etiaz opinionez. in sua sollēni dis
putatione que incipit Astensis miles secutus ē Ang. de pu
sio saltez eo casu quo cōcurrunt alique alie cōiecture que ha
bent iudicis animū ad credulitatē inducere: z sufficeret secū
duzeuz iuramētū actoꝛis z in casu nostro vltra cōsuetudinē
dicti Mānis ꝓbatā cōcurrūt multe alie cōiecture de quib'
supra. z p̄serti illa de emptione grani simulata cū plurimis
facta z ar. a communiter accidentib' valet etiaz ad sententiā fe
rendā cuz agit de crimine ciuiliter vt in.c. i. de cleri. nō resi. z
ibi per Jo. cal. p̄terea ꝓtra heredes dicti Mānis militat alia
satis vrgens p̄sumptio q nunq̄ voluerūt ꝓducere libꝛos
dcī Mānis ꝓtra iuris dispositionē de qua i dcā. de. vnica. lz
per testes ꝓbatuz sit dictum nannem illos libꝛos habuisse
nec est credēdū heredibus asserētib' illos libꝛos perdidisse
cū asserāt hoc ad cōmodū ꝓpriū z in tactura aliozū vt. no
tatur per Jo. de lign. in. d. de. vna. de vsu. Itē heredes dicti
Philippi i dicta cā actoꝛes parati sunt ꝓducere libꝛos dicti
Philippi q̄bus inter alias rōnes suas facit mētionē qual'
dicti ōctus initi cū dicto Māne erāt feneratitij z qd soluebat
xx v. p centenario: istis aūt libꝛis lz in facto ꝓprio cōscriptis z
si nō ad plenū tamē fides nō modica adhibēda ē p̄serti post
mortē dicti Philippi. nō enī est verisimile q̄d cōtra vitatez ſ
dixisset p̄sertim ō cōsanguineū a quo beneficiū recepisset ꝓ
hoc tex. in.c. lras de p̄sump. z melius in.l. rōnes. C. de ꝓba.
vbi hoc videt ꝓbari p̄sertiz sm vnā lecturā quā Bal. ibi seq
tur. Itez filij dicti Philippi parati sunt iurare q̄d credūt pa
trem verū scripsisse z q̄d ex multis ꝓiecturis credūt dictos
ōctus fuisse vsurarios. valet p̄stat. n. adminiculū iuramētum
de credulitate vbi ex ſbiecta materia nō pōt haberi vera scien
tia sicut ꝓtingit nunc in istis filijs z heredib' Philippi q non
sunt informati ad plenū de gestis p eoꝝ patrē ad hoc q̄d legi
tur z not. in.c. quotiēs z.c. lz ex quadā. de testi. cū silib'. Con
currūt ergo hic plurima indicia ad probationē faciēdaz ad
plenū p̄sertim ō vsurarios. vt libri isti° debitoꝛis. iuramentū
filioꝝ de credulitate. ꝓsuetudo prava dicti Mānis i istis dua
bus speciebus feneratitijs: fama ō dictos ōctus: z ꝓtumacia
heredū dicti Mānis i nō producēdo libꝛos defuncti ō dictā
de. q̄ q̄dē indicia nemo sane mētis dicet nō sufficere ad ple/
naz ꝓbationē faciēdā ō vsurariū. Nō obstāt allegata supra
in ōrium: z primo ad p̄ma pz rel p̄sio p supradicta. ꝓcedunt
enīz quādo nulla fit ꝓbatio p actoꝛē vel saltē nō sufficiēs sm
ſbiectā materiā. sz in cāu nro satis sufficiūt vt colligit ex pre
dictis z videt casus in. d. c. cū in diocesi. ō vsuris z facit. c. ad
nostrā. de emptio. z vēdi. z. c. illo vos. de pigno. cū similibus
superius allegatis z autoꝛitas Jo. an. Ant. butri. z aliozum
scribētiū in. d. c. ex litteris. z Ange. in. d. disputatiē. Nō ob
stat q̄d opponit de cōsanguinitate inter Mānem z Philip/
pum tollit. n. hec p̄sumptio p ōrīā p̄sumptionē vehemētio
rem arg. c. litteras. z q̄d ibi not. de p̄sumpti. Prio q non est
p̄sumptio gratuiti mutui pp simulatā venditionē grani: cuz
nemo illoꝝ esset mercatoꝛ grani. quinimo dict' Mānes erat
solit' sic cū aliis simulare ōctus. Preterea nō p̄sumit gra/
tuitū in vsurario in magna quātitate sicut erat ista. si. n. aliaz
suam deuoꝛabat: foꝛtius ē p̄sumēdū q nō parcebat cōlan
guineoꝝ. vñ Ang. in. d. disputat idē loquit de parua peccūia:
cū nulla alia adest p̄sumptio nisi q̄ erat creditoꝛ solit' fenera
ri: lz in casu nro sunt alie p̄sumptiōes in ōrīū vt p̄z ex p̄dictis
Nō obstat q̄d dicit de singularitate testiū. q̄ cū inducātur
ad ꝓbādū q erat solit' sic fenerari. nō obstat singularitas q̄
cōueniūt in eo ad q̄d ꝓbādū fuerūt inducti nō. n. inducunt
ad ꝓbādū certū actū seu ōctum quo casu si eēnt singulares
nō ꝓbarēt vt in iurib' ꝓcall. lz inducūtur ad ꝓbādum q̄d
erat solitus fenerari z ōctus simulatos ſb velamie emptiōis
z vēditiōis grani ꝓficere: quo casu nō ꝺz officere q testes de/
ponāt sup singularitate actuū ex q̄bus resultat illud totū q̄d
erat ꝓbādū sicut in silī dicit glo. singularis in.l. ob carmen. ff.
de testi. cōꝓbāda est possessio certi tpis vt testes cōcludant
si vnus deponit de quiqz ānis z reliqus de alijs q̄nqz z facit
quod in silī in celebratiē misse ꝓbāda not. Jnno. in.c. q̄liter
z quādo. ij. de testi. z p̄dicta firmat Ange. in. d. disputatiōe
astensis. vel possum' dicere z melius q cuz hic nō agatur de
magno p̄iuditio cū ipsemet nannes in cautē quā p̄stitit cō
fessus fuerit se p illicitos z fraudulētos ōctus extoꝛsisse mul
ta intercedēte vsuraria prauitate: nūc aūt solū agitur vt ꝓbe/
tur species fraudis illoꝝ ōctuū: z vt ꝓbet nūc i specie q ipe
met nannes fuit in genere ꝓfessus. ꝺz sufficere leuis ꝓbatio
iuxta not. in.c. nup de testi. in casu aūt nostro fit ꝓbatio p fa
mā publicā que in hoc casu deberet ꝓbari iuxta not. p Bar.
in.l. de minoꝛe. §. toꝛmēta. ff. de questio. p̄sertim z indubitā
ter si coniūgit cū vno teste. in casu aūt nostro cōcurrūt pluri
mi testes quare ꝺz resultare plena ꝓbatio z si essent singula/
res. cū vnus testis z fama ꝓbēt regularit cum ciuil' agitur
vt not. glo. in.c. veniēs. el p̄mo. de testi. z. iij. q. ij. §. item sepe
z in.l. iij. ff. ō testi. z p Bar. in. d. §. toꝛmēta. Nec obstat si di
catur q isti testes deponāt in facto ꝓprio q̄z hoc nullum
cōmodū sunt habituri vnde debēt admitti sicut admittūtur
legatarij in causa testamenti. insti. de testa. ordi. §. legatarijs.
z voluit Ange. in dicta disputatiē in termis nris. z p̄sertiz
excusantur ab oi suspitiōe. q̄ solum deponūt in specie q ipse
nannes ē ꝓfessus in genere. z sic nō reperitur ita stricta ꝓba
tio. Et p hec ꝛcludo ad p̄mū vt dicti ōctus initi inter nannē
z Philippū sint feneratitij z vsurarij p̄sumēdi z iudicādi.

Uenio nūc ad Secūduz: an scilicet Thomasi' z Antho

ni⁹ actores sint saltē ex capite cōpromissi z laudi īde secuti inter dctōs Mānē z Philippū excludēdi. Et videt primo q̄ sic: Mā sup vsuris de p̄terito pōt cōpromitti vt Bal. in. c. similit. dcōtrouīsia inuesti. coll. x. Preterea ꝓpromissuz est que dā trāsactio seu ꝓpositio in aut. vt diffe: iudi. §. i. z i aut. si ꝙ ꝓtingerit. C. de iudi. no. Jnno. in. c. quitauallis. de iur. inrā. z Bar. in. l. societatē. §. arbitro ꝙ. ff. pro socio. sicut enī potest in vsuris de p̄terito intercedere remissio iurta notata p glo. z doc. ī regula peccatū. de regu. iur. li. vi. ita z trāsac. seu ꝓpositio agenti aūt ptra suā trāsactionē seu ꝓpositionē obstat exceptio. C. de transactio. l. sub pretextu. z. l. ij. cum similibus.

¶ Sed his nō obstātib⁹ ꝓriū dico in casu nr̄o: quod clarius ostēdit. Et primo si tenem⁹ opinionē quozūdaz theologoꝝ quā sequit By. in dcā regula peccatū. q̄ remissio vsurarum nō valeat nisi creditor offerat pecuniā debitori vel saltiz habeat eaz paratā restitutioni: q̄ peccatū nō dimittit nisi restituatur ablatū vt in dcā regula peccatū z in. c. cuz. in. de vsur. Restitutio aūt sonat: vt pristinū statū fiat repositio vt in. l. cū pter ff. de regu. iur. z. l. restituere. e. ti. nō ergo pōt dici pecunia restituta nec vere nec ficte: si creditor nō erat paratꝰ ad restituē duz: licit nec erat in cāu nr̄o: ergo nō valuisset et tiā exp̄ssa remissio: z p̄sequēs nec idirecta: q̄ videt oriri ex cōpromisso z laudo inde secuto. Si aūt volum⁹ tenere oppinionē q̄ valeat remissio facta a debitore q̄ ad euitāduz onꝰ restitutionis lz nō quo ad peccatū q̄ꝑ pecunia nō offerat debitori nec sit parata restitutiōi: quod videt sentire Jo. an. sup dcā regula peccatū i nouella. z firmat Fre. de Senis ꝓsilio. xviij. Adhuc dico q̄ illud ꝓpromissum nō p̄stat ipedimētū restitutioni q̄ remissio tūc valet cū ē oino libera z spōtanea: nō aūt aliquo modo coacta seu extorta vel p fraudē z metū iducta: q̄ deus respicit cor z non os vt in. c. liquid inuenisti. xiij. q. v. vñ nec vere nec ficte potest dici pecunia hoc cāu restituta: z q̄ remissio debeat ee liberalis z spōtanea firmat glo. z Jo. an. z By. sup dcā regula peccatū. clari⁹ Fre. in dcō ꝓsilio. xiij. z Jo. an. in addi. Spe. supra rubrica de vsur. in tertia colūna. z ita pluries fuit cōsultū. Sz nō pōt dici i cāu nr̄o spōtanea cū fuerit factuz cōpromissuz z laudū inde secutū tēpore quo durabat obligatio int dctōs Mānez z Philippū z p̄sertiz cū fuerit fcā ex eo q̄ dctōs mānes z p̄mo z scdo decreto receperat fere oia bona dcī Philippi z iā fecerat fieri sibi p̄ceptū vt disgōbzaret seu euacuaret domū ꝓprie habitatōis: z ꝓsignaret eā ipi mānī. z sic timore p̄dictoꝝ ducⁿ ē ad ꝓpromissū z ad acceptā duz laudū inde secutū: z p̄ ꝓsequēs nō debet obesse repetitōi vsuraruz: p̄sertī cū dctōs mannes exp̄sse mādauerit vsuras restituēdas oib⁹ a quib⁹ p illicitos z simulatos z fraudulentes ꝓtract⁹ extorserat: z hoc exp̄sse firmauit Jo. an. i dcā Addi. vbi refert se cōsuluisse i questione fci cū suo adoptiuo Jo. cal Preterea vt ipe dicit nō dz p̄sumi spōtanea remissio cū debitor ē paup z creditor diues: z marie cū pecunia ē nō modica vt p̄ctalit ꝓtigit in cāu nr̄o. nā vt satis ꝓbatū ē dctōs mānes erat ditissim⁹ z Philipp⁹ debitor erat adeo paup q̄ vix poterat suā familiā ibī tētare. Jtē aī dictū ꝓpromissuz z lauduz fuit magna p̄tētio sup dcō debito int eos adeo q̄ fuit p vētuz ꝓtra dctī Philippū ad p̄mū z secūduz decretū: nō ergo debz p̄sumi spōtanei⁹ ꝓsensus cū trāsactō fiat communit ꝓpter timorē litis: z marie cū quis ē paup z ñ bz ꝓbatōes i p̄ōptu vt ꝓtigit in cāu nr̄o vt ꝓbat in. l. ij. C. de transac. facit optime. in. l. itē si res. ff. d alt. iudi. mu. cau. fac. Preterea z fortius vbicūq; trāsac. ē calūniosa ex parte actoris nō tenet ipo iure: z ꝓpetit repetitio vt ē tex. i. l. in sūma. in p̄in. ff. de cōd. inde. z not. glo. i. l. sub p̄tex. C. de trāsac. vel fm Bar. in. dcā. l. sub p̄tex. saltē trāsac. ē nulla cū actor calūniose litigat. z sic fm eū pōt intelligi tex. i dcā. in sūma. Sz in cāu nr̄o dctōs mannes calūniose litigauit ꝑ dctū Philippū q̄ sciebat debitum fenerariti⁹: z nū q̄ voluit ꝓducere libros suos. imo negauit illd debitū ee tale. ergo fuit i calumnia z dolo. iurta notata p Jnno. in. c. ij. de dilat. z p ꝓsequēs trāsactio etiā ex isto scdo capite fuit ipo iure nulla.

¶ Ex his ꝓcludo dctōs Thomasiū z Antoniū minie fore ex dcā trā. seu ꝓpromisso z laudo inde secuto excludēdos. z ad p̄riū supra formatū pōt dici q̄ valet ꝓpromissuz supra vsuris de p̄terito. quādo fcm ē dubiū seu quādo est spōtaneuz non autem extortum modo predicto.

¶ Ex p̄dictis iferet ad Tertiū dubiū. quales. s. debeāt i hoc cāu ee partes iudicis i pronūciādo. nā vt ex p̄dictis colligit debet pronuntiare dictos contractus initos inter predictos mannem. s. z Philippum de quibus in libello fuisse z esse fe-

neratitios z simulatos z in fraude vsuraruz ꝓfectos z reos ꝓdēnare ad restituēdū z relaxādū bōa petita i libello vna cū fructibus z redditibus p̄ceptis z qui p̄cipi potuissent: ita tamē q̄ debitū p̄dum z q̄cq̄d postea dictus Philippus vigore dicti laudi habuit ꝑ dicto Māne cōpensēt cum fructibus z siquid restat de fructibus iubeat illos restitui. Qd aūt sit pnunciādū illos ꝑctus esse feneraticios satis ꝓbat ex deductis in primo dubio. Quod aūt bona sint restituēda vna cuz fructib⁹: ꝓbat aperte ex his q̄ no. Jo. an. post beatū Thomam in. c. ij. de vsur. li. vi. vbi ꝓcludit q̄ si vigore fenoris habuit quis rem imobilē tenet restituere nōduz illā rem sz etiā fructus inde p̄ceptos. Et vltra eos facio i casu nr̄o bāc inconuencibilē rationē: certū est q̄ ista trāsactio tanq̄ calumniosa non tenuit vt supra dixi: ergo dñiuz dictoꝝ bonoꝝ remanet penes dictū Philippū z dictus Mānes fuit possessor male fidei z p̄ cōsequēs tenet restituē bona z quicq̄d ex eis fuit p̄ceptū seu p̄cipi potuit vt in. l. ex diuerso. ff. de rei vēdica. z melius in. l. domū. C. eo. ti. z q̄ legit z not. ī. c. grauis. de rest. spo. z in. c. cū ꝺ. de pignor. z in. c. i. de vsur. cū silibus. Et ad predicta sbtiliter ꝓsiderādū q̄ dict⁹ Mānes in sua solēni cautione quā p̄stitit in extremo vite sup vsuris restituēdis cōfessus fuit se p illicitos ꝑctus multas peccūias z bona tā mobilia q̄ imobilia acq̄siuisse z c. vñ pōderāda sunt illa ꝙba taz mobilia q̄ immobilia. ꝓfessus ergo fuit exp̄sse q̄ bona imobilia fuit ꝓsecutus: sz nemo cōparuit ꝑ eum q̄ fuerit cōquest⁹ d̄ bonis imobilib⁹: ergo p̄sumēdū est eū sensisse de istis bonis imobilib⁹ ar. i. l. ij. C. de alimē. pu. p̄stā. z q̄ibi no. z in. l. cū suus. ff. de ꝙbo. ob. z q̄ibi no. Bar. ī simili qōne: z p̄ Jnno. in. c. qualr z quādo. ij. de accusa.

¶ Nico. de tud. Abb. Sic. Pan. Con. cxiiij.

In questiōe mouēda inter Antoniū exⁱ vna parte z Marianū quōdā Iacobi ex alia quondā socios trafici artis lane. Tria sunt examināda.

¶ Primo nunq̄d illa cōpositio inita inter dictos Antoniuz z Iacobū dum viueret in humanis fuerit feneratitia, in eo q̄ facta societate z deposita vtrūq; certa pecūia ꝙ quātitate fuit inter eos cōuētum. q̄ si alter ipsoꝝ vltra quātitatē quā mittere tenet i dicta societate aliquas peccūias ponēt q̄ puderi sibi deberet p dictā societatē ad rōnem z p̄suetudinē mercantie. z huius cōpositiōis vigore dict⁹ Iacobus q̄ vltra suaz quātitatē posuit quigentos florenos accepit p lucro illoruz quiq; vl sex. p cētenario durāte dcā societate p plures ānos.

¶ Scdo examinādū est p̄supposito q̄ talis cōpositio fuerit feneraticia: an dictus Anto. possit excludi a repetitiōe vsurarū receptaꝝ vigore cōfessiōis z quietatiōis facte postmodū p eundē: naz mortuo dicto Iacobo z succedēte sibi dicto Mariano eius filio q̄ compositionē quādā fecit cū dicto Anto. z accepta p parte sua quā hēbat in dicta societate certa pecunie quātitate. quietauerūt vnus alterū sb instrō ꝙboꝝ tenore videlicz. ¶ Antoni⁹ Petri ex vna parte z Marian⁹ Iacobi ex alia: eoꝝ libera z spōtanea volūtate ex certa sciētia z nō p errorem fuerūt ꝓfessi: z recognouerūt sibi adinuicē z inter se z vicissiz fuisse z esse integre solutos z plenarie satisfactos de oibus z singul'que ab hodie retro z vsq; in p̄sentē diē insimul agere habuissent z que vsq; in p̄sentē diem, vna pars alteri petere posset z habere deberz ratiōe z occasiōe cuiuscūq; societatis z trafici z calculi inter eos facti z dicte artis lane quacūq; ratione cā vel titulo vigore z occasione cuiuscūq; scripte taz publice q̄ priuate cassantes irritātes z anullātes omnē z quālibz scripturā tam publicā q̄ p̄riuatā z c. q̄ꝑ dicte p̄tes inter se inuicē z vicissim se z eoꝝ heredes bona generaliter liberauerūt z q̄etauerūt ab oibus z singul' p̄dictis generalē finē z q̄etationē z liberationē z absolutionē: z pactum vlterius aliq̄d de p̄dictis ñ petēdo inuicē z c.

¶ Tertio p̄ncipal'r ē examinādū: si p̄dicta mutua confessio z liberatio non bz excludere dictū Anto. a p̄dicta repetitiōe vsuraꝝ: an saltē posset excludi vigore alterius q̄etationis postmodū inter eos secute. nā postmodū p plures ānos cuz ex nonnullis causis dict⁹ Anto. z Marian⁹ ad inuicē haberēt certā differētiā non tñ de dictis p̄uisionib⁹ mētione aliqua habita generalr q̄etauerūt se de nouo ex oi z quacūq; causa p quā vnus alteri petere posset: non tñ habita aliqua mentione de dictis p̄uisionib⁹ vel vsuris. Et p̄supponit in facto q̄ non solū dict⁹ Iacobus pater dicti Mariani aliq̄s receperit p̄uisiones de dictis quigētis florenis dū esset in humanis. sed etiā ipse Marian⁹ filius z heres dicti Iacobi nōnullas ꝓcepit post mortē dicti Iacobi sui patris vt i libris dcē societatis clare

cietatis clare patet.

Ihesu Christi salvatoris suffragio exorato: attingē do primum iuxta ordinē Videtur primo q dicta cō positiō nō fuerit feneratiua: q vsura nō cōmittit' ni si in cōtractu mutui: vt patet ex ipī' diffinitione: Est enim lucrū ex mutuo ꝛc. vt plene notat per Jo. an. in regula pec catū. de regu. iur. li. vi. i mercuriarū lib'. ꝛ idē nota. in. c. cōque stus. de vsur. facu. xiiij. q. iij. c. i. sed inter dictos Anthoniū ꝛ Jacobuz nō intercessit mutuū: q Jacobus posuit illos quin gētos florenos in societate ꝛ fuit cōpositū vt prouideretur ponēti pecuniā ad vsuz ꝛ cōsuetudinē mercātie: ergo nō fuit vsura. Certū enim est q licet deponere pecuniā apud mercato rez vt de parte honestū lucri respōdeat domino pecunie vt est tex. notabil. i. c. p vestras. ō tō. int vi. ꝛ vx. ꝛ dote p' vi. rest.

Sed his nō obstātibus cōtrariū arbitroz de iure foze ve ruz. Nam cū iste Jacobus non exposuisset se periculo ꝛ dāno que cōtingere poterāt in illis pecuniis: sed solū voluit vt sibi respōderet' ad cōsuetudinē mercātie: ꝛ vt dicitur modo con suetudo est vt certū quid det' annuatim p lucro siue lucrō per ueneret ex illa pecunia sine nō: immo capitale semp debet esse saluū. Indubitāter tenēdū q quicquid ide perceperit vsura fuit vt probat' i. c. i. ij. ꝛ xij. i fi. xiiij. q. iij. ꝛ q nō licet sic dare pe cuniā etiā negotiatori est ter. in dicto. c. iij. ꝛ apertius glo. in c. pleriq; eadez causa ꝛ. q. tangit questionez istaz queres num quid sit licituz tradere pecuniā negociatori vt inde emat mer ces vt det sibi partez lucri: ꝛ cōcludit q nō: si periculū spectat tantū ad recipientē et sic sit inter eos ꝓtractus mutui: sed ad hoc vt sit licitū ōportet fm illā glo. vt inter se cōtrahāt societa tem: ita q periculū spectet ad vtrūq; ꝛ sic vnus socius ponat pecuniā reliquus operā vt. l. v. ff. pro socio, nec obstat si dica tur q pecunia nō fuit hic mutuata dicto Antonio: q? dico q fuit in effectu mutuata societati: societas autez nō est coꝛpus sed cōstat ex socijs: vnde quod fit cū societate dicitur fieri i cuz singulis personis facientibus societatē. vt not. Inno. in. c. di lecta. de excessi. prelat. nec obstat q nō fuit expressuz verbum mutuo: q? species contractus cognoscit' nō ex verbis sed ex natura sui vt in. l. si vno. ff. loca. not. glo. in. l. i. ff. de superfi. ꝛ plenius per Bar. in. l. cotē ferro. §. qui maximas. ff. de publi ca. facit. c. ad nostram. de ēpti. ꝛ vend. ꝛ. c. illo vos. de pigno. ꝛ melius. xiiij. q. iij. in. c. pleriq; preallegato vnde i effectu iste fuit cōtractus mutui iniuis cū illis de societate. nā voluit tra dere pecuniaz ad vsum societatis ꝛ quolibet anno cōsequi lu cruz. q indubitāter est vsura vt in dicto. c. pleriq;. Concludo ergo dictā cōpositionez fuisse feneraticiam. ꝛ quicquid dicti Jacobus ꝛ Marianus receperūt nomine lucri ex dicta pe cunia sic mutuata fuit vsura ꝛ sibi acet repetitioni vt in iurib' preallegatis legitur ꝛ not. de vsur. per totum.

Restat ergo nunc examinare Secundū dubiū quod vi detur magis difficile. An. s. dictus Antonius possit excludi a repetitione supascriptarū vsurarū vigoze prime cōfessio nis seu quietatiōis supascripte. Et videt primo q sic. satis enim est q creditori satisfiat de vsuris vt in. c. ij. de vsur. li. vi. ꝛ vt dicit ibi Archidia. Satisfacere ē qualitercūq; voluntā ti creditoris satisfit. ꝛ probat' in. l. si rem.. §. omnis. ff. de pig. act. sed predictus Antonius recognouit ꝛ cōfessus fuit sibi satisfactum ꝛ solutū plenarie de omnibus ꝛ singulis que pe tere vsq; ad illam diem potuisset a dicto Mariano. ergo nō potest amplius aliq̄d ab eodē petere. cōfessio. n. vel liberatio generaliter facta concernit oia debita singularia li specialr non fuerint expressa vt probat' in. l. pluribus. ff. de accepti lati. no. Bar. i. l. aurelio. §. gayo. de libe. lega. vbi plene p eū. ꝛ sic no n obstat si dicat' q de vsuris ꝛ pensionib' non fuerit aliqua mētio habita. nam tantū valet gen' generalr ꝓbatuz quantū enumeratio specierū ꝓtentarum sub genere. naz qui dicit omnia nihil excludit. xix. di. c. si romano p. ꝛ in. c. solute de maio. ꝛ obedien.

Sed his nō obstātib' in ꝺriū se ꝺz iudicio meo ꝺritas vt sciliz dicta ꝓfessio seu q̄etatio nō extēdat' ad debitū vsura rium. Ad hāc sniam moueoꝛ ex multiplici capite. Primo q? dicta confessio seu q̄etatio nō fuit pure generat' nec simplr liberatoria ꝛ gratuita. sꝺ principalr fuit spetial' respectu. s. de biti ꝺcti vtriusq; societatis occasione vt colligit' ex illis ꝺbis ratione occasione cuiuscūq; societatis ꝛ trafici ꝛc. sꝺ istud ꝺ bituz vsurariū non fuit ꝺcium occasione societatis imo fuit cōtra ius societatis nā cuz societas sit quedā fraternitas vt in. l. verum. ff. p socio. abꝺozret vsurariā prauitatem cum sit contra naturam societatis. nam de natura societatis est vt damna ꝛ lucra sint inter socios cōia vt in. l. si i duobus. §. si n cboeūda. ff. p socio. vsuraꝝ ꝺno vozago alias deuozat ꝛ fa cultates exhaurit vt in. c. i. de vsur lib. vi. ꝛ sic nō potest dici ꝺ bitum illud ꝺctum rōne societatis: cū sit omnino sepatum a iure societatis. p hoc etiā facit: q? illi scilicz Antonius ꝛ Ma rianus mutuo ꝛ vicissim recognouerūt sibi satisfactū ꝛ solu tuz de q̄buscūq; ꝺbitis cōtractis occasiōe societatis: ꝛ sic ha buerūt respectū ad gesta occasiōe ꝛ nomine societatis ex qui bus solet vitro citroq; nasci obligatio. istud aūt ꝺbitū vsu rariū fuit cōtractū soluū ex parte vnius recipiētis lucrū. Non obstat si dicatur q licet de societate fuerit facta mētio: tamen postea fuerunt immediate sbsecuta verba generalia vt patet ibi. quacūq; ratiōe causa vel titulo. dico. n. q ꝺba generalia speciē sequētia i actu liberationis restringūtur ad spetiē pre cedentē vt sit sensus q ex quacūq; ratione cā vel titulo vn' esset obligatus alteri occasiōe. s. societatis de qua premiserat nam cum agat' de premditio dicti Antonij ꝺz fieri stricta in terpretatio cū non presumatur quis iactare suū. l. cū de inde bito. ff. de ꝓbationibus ꝛ. c. sup hoc. de renun. ꝛ fienda est in terpretatio in dubio ꝺ dictū Marianum qui fundat se super illa cōfessione ꝛ quietatiōe vt i. l. veteribus ꝛ qō ibi elegāter not. Bar. ff. de pact. ꝛ p predicta interpretatiōe q verba ge neralia debeāt restringi ad spetiē precedētez ex quo salua ra tione recti fmonis fieri potest: videt' ter. in. l. si ex pluribus. ff. de soluti. ꝛ ibi per Bar. ꝛ plenius p eum in. l. sꝺ pretextu. C de transact. de hoc plenius in dicta. l. aurelio. §. gaio de libe. lega. ꝛ q verba bāc restrictionē patiātur probāt verba posita in. ꝺ. quapropter ibi: Generalr liberauerūt ꝛ quietauerunt ab omnibus ꝛ singulis predictis. Et ponderāda sunt illa ꝺba vltima ab omnibus ꝛ singulis predictisque restringunt aperte verba generalia precedētia ad idē verba ibidē sequē tia ibi: Et generalem finē: quietationē: liberationē: ꝛ absolu tionem: ꝛ pactū de vsuris aliquid de predictis vlterius non petendo inuicē ꝛc. Et ponderāda. n. sunt illa verba: Aliquid de predictis ꝛc. Et sic non egerūt facere generalē finem ꝛ q̄ tationem ꝺ q̄buscunq; ꝛ qualibuscūq; ꝺbitis alias non ap posuissent. illa verba Aliqnid de predictis ꝛc. Preterea vbi cunq; verba sunt obscura vt i casu nostro q? generalitas pa rit obscuritatē. l. ita fidei. ff. de iure fisci. attendi ꝺz id quod est verisimilius ꝛ quod plerūq; fieri cōsuevit vt in. l. in obscuris ꝛ in. l. semp in stipulationib'. ff. de reg. iur. ꝛ in regula respici mus in obscuris. de regu. iur. li. vi. sed cuz dictus Marian' per se exegisset partē de illis vsuris ꝛ pensionib': non ē ve risile q i dissolutē societat' vsuras restituiss. nam vt oixi illa pma q̄etatio ñ fuit gratuita libatio imo fuit dict' Antonius ꝓfessus sibi solutū ꝛc. nō. n. solēt hōes hodie marie mercato res qui credūt contractus eoruz esse licitos spōte restituere vsuras ꝛ mala oblata cū vix possint induci ad restituendum post mortē vt in. c. ij. de vsur. li. vi. ꝛ de. vna. eo. ti. nec est veri simile q ita in cōmenti se coꝛrexerit sine aliqua petitōe ar. in regula semel malus de reg. iur. li. vi. ꝛ l. nō ad ea. ff. de condi. ꝛ demō. cū simi. Item in dissolutiōe societatis solēt semper so cij facere sibi mutuo ꝛ vicissim dictas confessiones recogni tiones ꝛ liberationes ꝛ q̄etationes. ergo ita ꝺz dicta cōfessio ꝛ liberatio intelligi nō ante debet extēdi ad id quod verisimi le non fuit cogitatū cum ignozās non presumatur donare vt in. l. nec ignozās. C. de donati. facit. l. tres fratres. ff. ꝺ pactis immo dictus Antonius dubitabat an dictus cōtract' seu cō positio esset vsuraria cū fuerit sbleuamine dictum vt fieret so lutio ad vsum ꝛ cōsuetudinē mercantie: ꝛ sic in quietatione generali nō est verisimile q de illo debito quod nō credebat foze debitū cogitassent. vt patet in iuribus supza allegatis. Preterea cū constet ꝺ peccato dicti Jacobi ꝛ Mariani opoꝛ tet q clare ostēdatur de satisfactione, q? peccatū nō dimitti tur nisi restituat' ablatū vt in. c. cum. m. ꝺ vsur. ꝛ i regula pec catum, de reg. iur. li. vi. Dicta aūt quietatio clare non ostēdit de satisfactione. ergo ꝺz cōpelli ad satisfaciēdum. cuz dubia ꝓbatio non relevet ꝓbantem vt in. c. in presentia. de proba. presertim vbi tractatur de aiarum salute. nam ꝺz tunc fieri in terpretatio in partem mitioꝛem q̄ quam cuitatur anime peri culū licet illa sit duriozi vt in de. exiui de paradiso. de ver. sig. ꝛ in. c. iuuenis. de sponsa. ꝛ est bona glo. in. c. vnico. ꝺ scruti. in oꝛ. fa. Et hec est bona consideratio in materia nra.

Ex his infertur ad decisionē Tertij dubij. an salte vigoze secūde quietationis dict' Antonius sit a dictarū vsurarum repetitione excludēdus. ꝛ ꝓfecto credo dicēduz q nō ex ra tionibus multifarie factis i precedēti dubio. tum. s. q? precel

ferat cõctio super q̃busdam viscoꝛdijs dũtaxat ⁊ nulla de dictis ꝓuisionibus ⁊ vsuris fuerit habita contẽtio. ideo verba generalia sequẽtia debent restringi ad ꝓtẽtionem specialem arg. i. l. licet. C. de iudi. ⁊ quod notat in. d. l. sub pretextu. ⁊ per glo. in. c. i. de transactio. tum qꝛ verba obscura debent restringi ad id qđ est verisimili: ⁊ plerũqꝫ fieri ꝓsueuit: tum qꝛ vterqꝫ credebat illã conuentionẽ non continere peccatum vt predixi ⁊ sic ad incogitata nõ põt dicta liberatio extẽdi qꝛ ignoꝛãs non donat. dicta. l. nec ignoꝛãs ⁊ dicta. l. tres fratres cum si. Item qꝛ tractat de anime ꝑiculo: ꝺz fieri ergo interp̃tatio in mitioꝛẽ partem licet durioꝛ sit vt supꝛa plene dixi ⁊ p has ꝓsiderationes tollit id quod not. Bar. in dicta. l. aurelio. §. gaius preall. ꝓcedit. n. generaliꝛ vbicũqꝫ fit generalis liberatio nulla spẽie p̃cedẽte ⁊ considerationes p̃dicte non concurrũt alias secus vt dixi i dubio precedẽti. preterea ⁊ vltimo aptissime tollit dicta quietatio ⁊ liberatio si tenemus opinionẽ quoꝛũdam theologoꝛũ aut Bym in regula peccatum. de reg. iur. li. vi. tenuerũt. n. istꝛi q̃ vsuraruꝫ remissio ⁊ liberatio non tenet nisi pecunia per vsurariã prauitatẽ extorta offeratur ipsi debitori eidemqꝫ creditoꝛi vel saltez scdm By. sit pecunia parata restitutioni: tunc. n. videt restituta ⁊ breui manu reddita ⁊ sic satisfit illis ꝝbis peccatũ non dimittit nisi restituat ablatũ: reperitur. n. restitutio ⁊ sic ꝺz fieri reposi tio pecunie in pristinũ statum saltẽ ficte vt. l. cuꝫ pretoꝛ ⁊. l. restituere. ff. đ ꝝbo. sig. ſz in casu nostro pecũia iam extorta nõ fuit oblata ipsi Antonio nec saltem parata restitutiõi: immo de ipsa non ꝓtendebat: ergo illa quietatio ⁊ liberatio nõ valuit quo ad liberationẽ vsuraꝝ restituẽdaꝝ: ⁊ hoc ẽ indubitũ tenẽdo alterã illarũ opinionũ. Si aũt tenem' opinionez Joan. quã posuit in glo. sua in dicta regu. peccatum. Frederici de Sen. consilꝫ. xviij. vt nõ requirat oblatio pecunie vel q̃ sit restitutioni parata: sed sufficiat liberal' ⁊ spontanea remissio non aũt sufficit extorta p̃ metũ aut doluꝫ aut quolibꝫ ingenio vt in dictis locis p eos nõ. adhuc idem in casu nostro videtur dicendũ nã ex illa generali q̃etatiẽ que precessit vigore quarũdã differẽtiarũ nulla de dictis ꝓuisionib' vsurarijs mentione habita nõ potest dici q̃ vsurarũ remissio fuit liberaliter facta cũ nulla fuerit spetial' mentio de illa habita: nec aliquis tractat' super remissione fiẽda precesserit. Et credo i hac materia posse attẽtari vt sub generali remissiõe seu liberatiõe nunqnã veniat liberatio seu remissio vsurarũ nisi spetialiter exꝑimat qꝛ cũ habeat hec remissio specialẽ naturaꝫ vt patet ex predictis ⁊ latius notatis in locis preall. nõ ꝺz hec remissio includi sub generalitate cũ posset q̃s decipi sub inuolutiõe ꝝbozũ: ⁊ sic immineret aiarum periculũ. Satis. n. est tenere q̃ prosit remissio vsurarũ absqꝫ eo quod pecunia offeratur vel sit restitutiõi parata ꝓtra illas opiniõs preall. non ꝺz hec facultas extendi vt etiã comprehẽdat sub generalitate ꝝbozũ. ad predicta allego optimũ simile in. l. sed ⁊ si quis §. quesitum. ff. si quis cautꝰ: vbi habet q̃ generaliꝛ renũtiatio casuũ fortuitoꝛũ nõ valet i iuditijs. sed oportet q̃ spetialiter exꝑimãtur. vnde nõ valet ibi tantũ genus quãtuꝫ species. ⁊ dicit ibi Bar. cõmune esse qꝛ stipulatio pretoria ⁊ iudicialis iudicatur scdm mẽtem ⁊ equitatẽ pretoris qui nõ patit aliquẽ decipi sub inuolutiõe ꝝbozum ita dicamus i ꝓposito nostro cũ tractet hic de animarũ periculis: ⁊ sunt opiniones qual' debeat esse vsurarũ remissio nõ debemus saltẽ dicere q̃ veniat sub generalitate ne q̃s decipiatur ⁊ incurrat anime piculũ sub ꝝbozum inuolutione. Nec obstat si dicatur q̃ casus spetialis ꝺtinet in. d. §. quesitũ. qꝛ dico q̃ etiã casus spetialis extenditur ꝓpter rationis idẽtitatem vt notat glo. in. l. i. C. đ cõdi. inde. ⁊ videt tex. in. c. cum dilecta đ confir. vti. ⁊ presertim vbi tractat de animarũ fauoꝛe ꝺz fieri extẽsio etiã iuris penalis vt notat glo. in. c. sciãt cuncti. de electio. lib. vi. ⁊ in. c. fi. eodẽ titu. ⁊ libꝛo. Preterea videmus in simili: qꝛ matrimoniũ habet spetialẽ materiã ab alijs obligatõnibus: ⁊ requirit spontaneũ ⁊ liberũ ꝰsensum vt in. c. cũ locũ. de sponsa. dispositum est in iure vt mãdatũ de contrahẽdo matrimonio nõ veniat sub genereli ꝓcuratorio. sed oportet q̃ spetialiter exꝑimatur vt ꝓbatur in. l. generali. ff. de ritu nupt. not. glo. in c. fi. de ꝓcura. li. vi. Itez videm' q̃ casus notabiles ⁊ not. digni non veniũt sub generalitate ꝝbozum nisi spetialiꝛ exꝑimãtur vt not. glo. i cle. nõ potest. de procura. ⁊. c. qui ad agẽdum. eodẽ. ti. lib. vi. ⁊ que spetiali nota sunt digna nisi spetialiter exꝑimantur videntur esse neglecta vt in. c. quanuis de prebẽ. li. vi. cum similibus. Et hec sufficiãt.

Nico. de tud. Abb. sicu. Pan. doc. Eõ. cxv.

Punctus qõnis talis est. Quidam Hannes Petri cursi de Senis decessit nullo ꝑus p eũ testamẽto cõdito sup̃stitib' sibi dñab' Euãgelista sozore carnali ⁊ Katherina filia spuria ipsius Hannis defuncti: demũ apprehensa hereditate q̃ dictã dominã Euãgelistã tanq̃ primoꝛẽ p lineã legitimã ipsa dña euãgelista seu alius p ea maritauit dictã Katherinã cuidã Mattheo ⁊ p dotib' suis assignauit sibi florenos quadrigẽtos: ⁊ i dicto istrumento dotis inter cetera dicit q̃ dicta dña Euãgelista filia olim Petri cursi ⁊ heres ꝺci Hãnis dedit ꝛc. Et demũ subijcit i ocõ istrumento q̃ dictus mattheus ꝓmisit dictas dotes cũ ãtifacto reddere ⁊ restituere dicte dñe Katherine ⁊ cuidã Francisco presenti ⁊ recipiẽti p dicta dña euangelista aut cui de iure reddi ⁊ restitui debebũt i oẽm caũm ⁊ euẽtũ dotiũ restituẽdarũ ꝛc. Premoꝛit demqꝫ dcã Katherina relicto filio ex illo matrimõio moꝛit demũ dcã domina euãgelista suis filijs heredibus equaliter istitutis: ꝑus tñ disposuit de quarta pte oĩum bonoꝛũ i quasdã ex filiabus sicut ei licuit ex forma statutoꝛũ senẽsium. Nunc ab alijs filijs ⁊ heredibus dicitur dictã dominã euãgelistam nõ potuisse illã quartã donare illis duabus filiabus: qꝛ iam de illa disposuerat ꝓius donando dotẽ dicte Katherine quã nõ tenebat dotare cum esset filia spuria dicti nãnis ⁊ sic videt donasse de suo p̃sertim cũ in istrumento nõ dicat q̃ hoc fecerit tanq̃ heres licet nuncupet heres. Ex parte filiaꝝ dicit contrarium. Querit qđ iuris ⁊ an dos illa debeat remanere apud dictum Mattheũ cum filius comunis iã ex illo decesserit.

Esu christi eiusqꝫ pijssime matris presidio humilit inuocato. Videtur primo attingendum. Primum dubium q̃ dicta domina Euangelista nõ potuerit disponere de sua quarta parte i illas suas filias ꝓut sibi ex statuto senensi p̃mittit obstante illa dotis assignatiõe quaꝫ ꝓius fecerat dicte Katherine qꝛ assignando illi dotem quã nõ habebat i potestate videt iuris interpretatiõe dotẽ illã donasse dicte Katherine vt in. l. vnica. §. accedit. C. de rei vxo. act. ergo nõ potuit postea de integra quarta disponere cum iam libere ꝓius disposuerat de quadrigẽtis.

Nec obstat q̃ i dicto istrumento nuncupet heres dicta domina euangelista qꝛ per hoc nõ infertur q̃ fecerit vt heres cum illa sint verba pure enunciatiua que nõ inducũt dispositionẽ vt i. c. si papa. de ꝓbile. li. vi. ⁊ i cle. si sũmus pontifex de sent. exc. Preterea esto q̃ videat fecisse vt heres; tamen ex quo vt heres nõ tenebatur illud facere videtur donasse ar. in. l. campanus. ff. de operis. libe. ⁊ i. l. cuius q̃ errozem. ff. de regu. iu. facit. l. cum de idebito. ff. de ꝓba. Quod autẽ tanq̃ heres nõ teneretur dotare patet: qꝛ nec ipse defunctus tenebatur nec poterat etiã si voluisset cum esset filia spuria nata. ſ. ex damnato coitu de iure ciuili vt i auten. ex complexu. C. de iceſt. nupt.

Sed his non obstantibus arbitroꝛ i hoc casu sic de iure dicendũ q̃ dicta domina euangelista tenebatur tanq̃ heres dicti nannis alere dictã Katherinã: qꝛ licet de iure ciuili non teneretur etiã defunctus vt in dicta auten. ex cõplexu. secus tamen ẽ de iure canonico cui statum i hoc tanq̃ fundato sup̃ equitate naturali vt habetur in. c. cum haberet. de eo qui duxit in ma. vt etiam tenent comuniter legiste maxime Bar. ⁊ Bal. in. d. auten. ex cõplexu. vnde quẽadmodũ tenebatur defunctus ita ⁊ heres obligatur qui succedit i locuꝫ defuncti ad hoc bonus tex. in autẽ. licet. C. de naturali. libe. ⁊ q̃ ibi notant maxime per Bal. Si autem tenebatur alere vt supꝛa probatũ est: ergo etiã dotare cũ cã dotis non sit minus fauoꝛabil' q̃ alimẽtoꝝ causa immo magis vt not. Ly. in. l. nõ omni. C. de admini. tu. ⁊ glo. ⁊ Bar. in. l. cum plures. ff. eo. ti. ⁊ i casu nostro. firmauit Bar. i. l. si gener. ff. de his q̃bus. vt in dcã autẽ. ex ꝓplexu. ⁊ idẽ ibi Bal. Attamẽ dico q̃ dando dotẽ non ꝺz excedere modũ alimẽtoꝝ seu quãtitatẽ dotis ꝓut conueniebat filie spurie dos enim dicitur legittima fm cõdicionem mulieris ⁊ facultates patrimoni vt in. l. filie. ff. de lega. iij. ⁊ l. cum post. §. gener. ff. de iur. dot. Si ergo excessit illã quãtitatẽ que ꝝsimiliꝛ sibi debebat habito respectu qꝛ erat spuria ⁊ qꝛ pater nõ erat ditissim' homo nec magni generis: videt illam quãtitatem dedisse de suo quatenus dico excessit debitum moduꝫ ar. optimũ in. l. sancim'. C. de dona ⁊. xij. q. ij. in c. si quos. de fuis: ⁊ hoc videtur fuisse de mẽte Bar. in. l. si gener preal. ⁊ i. d. autẽ. ex cõplexu ⁊ in. l. fi. §. si a genero de his que in frau. cre. ⁊ illa quãtitas in qua excessit debet computari in quarta ipsius domine euangeliste. si aũt in nullo excesse

videt hoc

videtur hoc fecisse tanq̃ here s 7 sic nil de suo donasse 7 p cõ
sequẽs potuit postea dispone re de integra quarta bonorum
suorũ. Quod aũt hoc videat fecisse tãquam heres 7 nõ spõ
te d̃ bonis ꝓpꝛijs ꝓbo primo ex eo qꝛ ibi nominat heres nã
si non fecisset vt heres illud ẽ̃bum frustra fuisset ibi appositum qd̃ nõ est dicẽdum ar. in. c. si papa de p̃mile. li. vi. l. si qñ. C. de in offi. te. cũ verba debeãt aliq̃d operari vt ibi. Preterea
vbicũq; fit mẽtio de aliqua qualitate i aliqua dispõne que hꝫ
alterare illã dispositionẽ videt illud factũ vigore illius qualitatis ad hoc tex. optim' cum ibi not. maxime p Bar. in. l. px.
C. de iure delibe. vbi patet q si aliq̃d relinquitur filio 7 fit mẽ
tio de patria potestate videtur sibi relictũ ꝓ templatione p̃is
qꝛ ratiõe patrie potestatis acquirit filius ipsi patri Ita ad p
positũ cum tanq̃ heres teneretur dotare vt supra dixi si di
xit i actu dotatiõis se heredẽ videtur hoc fecisse tanq̃ heres
ex legittima obligatiõe: ad idez facit optime qd̃ legitur 7 nõ.
in. l. cũ post mortẽ. ff. de admi. tu. vbi si tutoꝛ p̃misit dotẽ vel
curatoꝛ ꝓ puella videtur i dubio p̃misisse d̃ bonis ipsius pu
elle non aũt de ꝓpꝛio ex quo bona illa administrabat ad idez
l. fi. C. de doti. p̃mi. vbi idem ꝓbatur i quolz administratoꝛe
7 negotioꝝ gestoꝛe vt in dubio videatur soluisse dotẽ debo/
nis mulieris nõ aũt d̃ ꝓpꝛio ꝓ hoc facit qꝛ in dubio nõ p̃esu
mitur q̃s velle donare suũ cuz donare nil aliud sit quã pdere
vt in. l. filiusfamilias. ff. de dona. facit. l. cum de in debito. ff. d̃
pba. 7 p̃sertim hoc dicẽdũ in casu nostro in quo põt fieri int̃
pretatio vt dos nihilhomin' fuerit debita 7 dicta dña cuãge
lista i suis ꝰuribus cõseruetur ar. optimũ ex his que not. glo.
in. l. cum q̃d. ff. si certũ pe. 7. c. cum. p. 7. c. sup hoc de renũ. cuz
similibus. 7 hec quo ad p̃mũ dubium.

Quo ad sc̃m vero apud quem. s. nunc debeat remanere
dicta dos post mortẽ dicte Katherine videt primo qd̃ apd̃
dictum Matthеũ maritũ dicte Katherine non ex persona
Katherine sed cõis filij qꝛ post mortẽ Katherine successit fili
us cõis ex illo matrimonio in dote: nã dos cẽsetur patrimo/
nium mulieris. l. ij. ff. de mino. facit. l. pomponius philadel/
fus. ff. fami. herc. In bonis aũt maternis ab intestato succe
dit filius vt in auten. in successiõe. C. de suis 7 le. 7 in coꝛpoꝛe
vnde sumitur d̃ heredi. que ab intesta. de sc. §. i. 7. C. ad orfi
cia. p totũ Filio aũt successit ipse Matthеus pater vt i autẽ.
defuncto ad turtulli. 7 in coꝛpoꝛe vnde sumit' in auten. de he
redi. que ab in te. de sc. §. consequẽs 7. §. i hoc quidez. Ex
ꝓfecto illud puto dicẽdum in casu nostro p̃dicta. n. ꝓcedunt
in dote que est pure ipsius matris ſz dicta dos non fuit pure
ipsius Katherine Naz vt p̃dixi cũ esset spuria nihil de iure
ciuili poterat cõsequi a patre vl' ipsius herede vt i dicta autẽ.
ex cõplexu. sed solũ ex dispositiõe iuris canonici poterat ha
bere necessaria ad vitã 7 ad hoc possunt parẽtes compelli vt
in dicto. c. cũ haberet 7 p consequẽs ipsoꝝ heres. ar. in dicta
auten. ſz. C. de naturali. vt p̃dixi sicut debẽtur alimẽta ita dos
cum nõ sit minus fauorabil' imo magis vt supra dixi. Data
fuit ergo in casu nr̃o dos loco alimẽtoꝝ cum fuerit data ab
herede defuncti q̃ ratiões supradictas. mortua ergo dcã Ka
therina debet dos redire ad dictam dñam euãgelistaz seu e/
ius heredes sicut debuissent redire alia bona simplr̃ data p
alimẽtis. Nã alimẽta debẽtur solũ in vita 7 finitur causa ali
mẽtoꝝ morte vt in. l. mella. ff de alimen. 7 cibaria. le. 7. l. cum bi.
§. constat. ff. de trãsac. 7. l. hereditatũ. ff. ad. l. falci. 7 p hoc
optime facit tex. in. dicto. c. cũ haberet. in fine vbi ista obliga
tio causatur: mãdat. n. solum necessaria subministrari: necessi
tas aũt cessat morte: 7 hoc ꝓfecto videtur fuisse d̃ mẽte Bar.
in locis p̃alleg. 7 p̃mo in dicta auten. ex cõplexu. C. de ince.
nup vbi dicit se cõsuluisse p dictũ. c. cũ h. beret q̃ vlqz adquã
titatẽ sufficiẽtez ꝓ alimẽtis põt pater filio spurio relinquere
7 eodẽ mõ filie spurie ꝓ dote sua: qꝛ sine aliqua dote nõ põt
alii nec nubere: Itẽ expꝛessi' sensit in. d. l. fi. §. si a socero vbi di
cit q̃ si filia spuria fuit maritata a patre nõ põt dos repeti ab
heredibus patris ab ipso marito qꝛ hẽt eam ex titulo onero
soꝝ post q̃ ad mulierẽ est reuersa põt reuocari qꝛ habz ex do
natiõis titulo: spurie aũt non põt donari. l. i. C. de naturali. 7
hoc dicit verũ: nisi quaten' de iure canonico filius vel filia de
beret habere ꝓ alimẽtis vt in dicto. c. cum haberet: Nec ob
stat si dicatur q̃ sc̃m hoc filius nil habebit ex bonis mater
nis qꝛ hoc nõ est ab iure dũ si mater nihil habet: finge. n. q̃ ma
ter fuisset ducta sine dote certe in nullo succedit: ergo vꝛoꝝ
tunc alimẽtari ex bonis maritu vt not. inno. in. c. per nr̃as
de dona. inter virum 7 vꝛorẽ. facit tex. 7 q̃ ibi not. in. l. si cũ
dotem. §. si aũt in ieuissimo. ff. solut. ma. Preterea vide aliud
simile magis ꝓpinquũ si mulier maritat' a p̃e 7 dos ab ipo
p̃e ꝓficiscit' moꝛtua mulier' relict' liberis ex illo mrimonio
dos de iure cõi redit ad patrẽ non autẽ ad liberos mulieris
defunte licet aliud habeat cõsuetudo ut est tex. sc̃m cõmunẽ
intellectum in. l. dos a patre ꝓfecta. C. solu. matrim. 7 plene
examinat Bar. 7 ita demũ cõcludit in. l. post dotem. ff. solu.
ma. fortius ergo in casu nostro non debuit dicta dos transi/
re in filium cum solum loco aliment orum a iure permittatur
causa autẽ alimentoꝝ expirat morte vt supra dixi: 7 q̃ hoc
fuerit de mente Bar. allego no. in. l. fi. ff. de his quibus vt in
di. i. ẽ̃. quero vtrũ sit alius modus i secunda col. vbi dicit q̃
filio spurio vel spurie potest relinqui aliquid pro alimentis.
Item p̃o dote dummodo nõ excedat modus i relinquendo
qꝛ tũc p̃sumeret' fraus in. l. i. C. de nat. li. 7 sentit q̃ si pater
vult vt relictum seu datum causa dotis trãseat in filios spurij
seu spurie debet pater sic dicere: Relinquo talẽ fundũ titio
filio meo pro alimẽtis in vita sua postea remaneat filijs ipsi'
spurij nã vt ipse dicit filijs ipsius spurij potest pater relinque
re de quo dicendũ vt plenius no. 7 legit' in. l. fi. C. de natu. li.
7 sic aperte vult 7 bene q̃ ex persona patris spurij nõ possũt
filij licet legittimi a spirare ad relictũ factũ ipsi spurio pro ali
mẽtis qꝛ ut predixi causa alimentorũ finit' morte sed oportz
vt capiant ex dispositione relinquentis seu dotantis q̃ fieri
põt dicta. l. fi. Sed in cãu nostro hoc nõ fuit dictũ a dicta do
mina Euangelista q̃ si fuissz dictũ videret' donasse filijs il/
lius spurie de suo: immo dixit oppositũ Nã voluit 7 ita sti
pulari fecit suo nomine q̃ dictus Matthеus restitueret do
tẽ ipse Katherine 7 illi Frãcischo recipiẽti pro dicta domina
euangelista aut cui de iure restitui 7 reddi debebit 7c. ista enĩ
sunt verba formalia illius istrumenti: sed de iure debet resti
tui ipsi domine euangeliste vel suis heredibus qꝛ cessat causa
alimentoꝝ vt no. in ꝰuribus superius alleg.

Quare ex oĩbus predictis cõcludo q̃ dicta dos nõ debet
remanere apud dictũ Matthеum sed redire ad heredes dcẽ
domine euangeliste quatẽus hoc fecit ex necessitate tanquã
heres ut supra dixi qꝛ tũc mere succedit i loco alimentorũ.

Nico. de Tudeschis Ab. Siculus Panoꝛmitanus.

Lon. ccvi.

Omnipotentis dei postulato suffragio. illud de iure
queritur: Vtrũ visa remissione facta pet Antoniũ
Columbini in Nardum patrem ipsius Antonij 7
Nerotiũ mariani nicalectis: ac laude inde secuto p dictum
Nerociũ de cõsensu dicti Nardi alias nõ ꝓtradicente dicto
Antonio ac donatione postea subsecuta per dictũ Nardũ i
psonã dicti Antonij filij sui p̃dicti valeat dictus Antoni'
p̃sertim post mortẽ dicti Nardi patris sui aliquid petere in
bonis seu de bonis dicti patris sui occasione sue legitime.

Et prio videt' q̃ possit petere legitimã suã saltẽ post moꝛ/
tẽ dicti Nardi patris sui. quoniã filius non potest excludi 7
priuari hereditate paterna sine causa legitima al's testamen
tũ patris essz nullum ut i auc. vt cũ. de appel. cog. §. aliud quo
qz capitulum. 7 legitur 7 notatur in. l. filio preterito. ff. de in
iusto rup. 7 irri. testa. Et si pater institueret dictũ Antoniũ i
aliqua re minus ualente q̃ legittima poterit petere supple
mentũ ut i. l. oĩmodo. 7. l. qñ nouella 7. l. scimus. C. de ioffi.
test. debet tamẽ cõferri quod pater sibi donauit ſz direrit in
premiũ emancipationis: quia illa est pura donatio: non autẽ
facta ob causam legitimam: qꝛ potius pater debet p̃miari a
filio quãdo ipsum emancipat q̃ ecõtra ut ꝓbat' in. l. cũ opoꝛ
tet. §. cum autẽ. C. de bonis qz libe. Et q̃ talis donatio facta
a patre in premium emãcipationis debeat cõferri aliis filijs
firmat Bar. i dicta. l. cũ oporet. 7. l. ut liberis. C. de collat. 7
videt' quasi probari ibi in fine littere. Nõ obstat si dicat' q̃
dictus Antonius videt' renuntiasse hereditati paterne in
eo q̃ remisit se iudicio patris 7 dicti Nerocij promittens
se fore contentum illa parte que p illos sibi deputabitur 7
nunq̃ amplius aliquid se in bonis dicti Nardi petiturum:
qꝛ pactũ de nõ succedẽdo patri non valet vt in. l. pactum. C. d̃
pac. 7. l. pactũ. C. d̃ collat. nec obstat si dicat' q̃ h̃ iterueniat iu
ramẽtum qd̃ habet conualidare tale pactũ vt hodie ꝓbatur
in. c. quanuis. pactum. de pactis. li. vi. notãt doctoꝛes iuris ci
ilis i dicta. l. pactũ. 7 in. l. siquis p eo. ff. de fideiuss. 7 in. l. sti
pulatio hoc mõ concepta. ff. de verboꝝ obliga. 7. l. fi. C. de pa
ctis. Quia ad hoc põt resp̃deri dupliciter: Primo q̃ iura/
mentũ non extẽditur ad casuz nostrũ: qñ dictus Antonius
compꝛomisit in patrẽ 7 in Nerocium 7 iurauit suare q̃d̃q̃d
ipsi circa hoc disponerẽt. Itẽm non ambo sed solus Nero

tius laudauit vt in certis bonis sibi dandis a patre esset contentus ꝛ sic iuramẽtum cũ sit stricti iuris nõ debet ad istũ casum extendi vt i.c.pe.de iure.iuran. Iz dictus Nerocius dixerit se hoc soluz fecisse ex cõmissione dicti Nardi: qz videtur qꝙ Nardus nõ potuerit hoc remittere in personaz illius tantum: qz a persona arbitratoris seu arbitri nõ debet recedi cũ videat' electa legalitas ꝛ fiducia pſone vt in.l.siquis arbitratu.ꝛ quod ibi no.ff. de verbo.obli.ꝛ.l.si merces.ff.loca. cũ similibus. Preterea ꝛ secundo dictus Nardus illa bona contulit dicto Antonio filio suo non ꝓ parte ipsum contingente nec vt satisfaceret laudo ꝓius lato: sed pure ꝛ sponte in ꝑmium emancipationis. ꝛ sic donauit ob alterã causam qꝙ fuerit in laudo expꝛessa vt patet in istrumẽto inde cõfecto: g nec laudum nec iuramentum in compromisso apposituz babz dictũ Antonium excludere a successione paterna: ꝛ salt ẽ in dubio debet fieri interpretatio pro dicto Antonio: qz odiosuz est filium excludi a successione paterna vt i. dicto §. aliud quoqz capitulum. ꝛ in.l. maximum vitium. C. de libe. preteri. preſertim hodie cum sublata sit differẽtia ſerus ꝛ patrie potestatis ꝛ in auten. de funcro. ad turtul. ꝛ in corpore vnde sumitur in auten. de heredi. que ab intesta. de fe. §. consequẽs. ꝛ §. hoc qdem Item qz verba sunt interpꝛanda ꝑ dictũ Nardũ qui in dicta donatiõe potuit intentionẽ suã clarius expꝛimere vt in l. veterib'. ff. ꝺ pactis. ꝛ i regula ꝑ eũ de reg. iur. li. vi. ꝛ odia ꝺ bẽt restrigi fauores aũt ãpliari vt regl'a odia ꝺ reg. iu.. li. vi.

¶ Sz his nõ obstãtib' que ꝛe casui nſo minie ꝓiudicare arbitroꝛ ꝓriam ſniam puto de iure ꝛioꝛẽ videlz qꝙ dict' Antonius nil ãplius possit ꝓter volũtatez paternã sibi venditare i bonis dicti Nardi patris sui occasiõe legittie sue: Et ad hoc tenẽdum mouebor pꝛincipal'r ex duplici capite quoꝝũ quodlibet sufficere videt' ad ipsius cõclusionẽ de ꝙ se Et ꝓmo rõne nudi pacti nã pactũ de nõ succedẽdo patri aut filio valet qñ tantuz ꝙs percipit quantũ sibi debet' occasiõe successiõis vt singulariter ꝓbatur ſm vnũ intellectũ in.l.i. §. si parẽs. ff. si ꝙs a parẽ. fu. ma. ꝛ hoc firmauit Bar. in duplici loco. ſ. in dicto §. si parẽs. ꝛ clari' in. l. fi. C. de pac. nec reperi illud dictũ ab aliquo repꝛobari imo qꝙ valeat fac qz cessat rõ quare pactum a nullat' nam ratio vꝝ ne ꝓ modico ꝙs renũtiaret successioni paterne vñ voluit lex obuiare deceptiõib' vt no. Bar. in dicta. l. si ꝙs ꝓ eo. ff. de fideiuſ. Que ꝙdem ratio cessat i casu nostro cũ in facto in ꝓsupponat' qꝙ dictus Antony' tãtũ pceperit quãtuz sibi tũc deberet' rõne sue legittime ꝛ põt dici qꝙ habuerit plus rõne tpis qz habuit illa bona in vita cũ non ꝺberent' sibi nec post mortẽ ꝑsis vt in. l. ij. §. si i pure arrogato. ff. de colla. bo. nõ. Bar. in eadẽ. l. §. nec castrẽse ꝛ in auten. ingressi. C. de sac. ſan. eccl. Excludit' dict' Antoni'. ex ſcdo capite clarioꝛi. ſ. rõne iuramẽti adiecti nã iurauit se fore cõtentũ illa parte bonoꝝ que sibi daret' ꝛ assignaret' ꝙ dictos Nardũ ꝛ nerociũ ꝛ ꝓmisit ãplius nõ petere in bonis dicti nardi iuratũ: cũ aũt indubie bz hoc pactũ validare vt in. ꝺ. c. ij. de pac. lib. vi. ꝛ tenẽt legiſte in locis superius alle. Nec obstat si dicat' qꝙ iuramẽtuz se nõ extẽdit ad hũc casuz qz dico qꝙ imo extẽdit' si bene ꝛba dicte remissiõis ꝛ donatiõis inde secute ac laudi põderent': Nã dict' Antoni' solẽniter coꝛã officialibus mercãtie ꝓstitut' in ꝑsentia ꝑis sui ꝛ de eius consensu ꝛ auctoꝛi. asseruit se nõ velle ãplius comoꝛari cũ nardo eius patre ꝛ volẽs se remittere i manib' ipsius nardi ꝛ nerocij q dent ꝛ faciãt sibi illã partẽ de bonis dicti nardi q placebit dictis nardo ꝛ nerocio oĩ modo iure ꝛ forma ꝛc. libere ꝛ pure simplr remisit se in dictos Nardũ ꝑem suũ ꝛ Nerociũ dans ꝛ ꝓcedẽs dicto Nardo ꝛ Nerocio plenã licẽtiaz ꝛ autoꝛitatẽ ꝓcedẽdi ꝛ dãdi ipsi Antonio de bonis dicti nardi totũ ꝛ quicqd videbit' ꝛ placebit ipsis nardo ꝛ nero. ꝛ ꝓmisit ꝛ cõuenit dict' Antonius dicto nardo stipulãti ꝛc. vlteri' nõ petere de bonis dcĩ nardi ꝑis sui sz remanere tacitũ ꝛ cõtentũ parte q sibi fiet ꝙ dictos nerociũ ꝛ nardũ ꝛ iurauit coꝛporalr tactis scripturis ꝑ ꝓdicta nõ venire ꝛc. vñ ponderando diligẽter oĩa ꝛba superius recitata q sunt formalr ꝛba instrumẽti ꝓfecti super dicta remissiõe nõ habebãt dicti nard' ꝛ nerocius aliqd iudicialr seu in forma iudicij iudicare sz solum ꝙ ꝛba facti fuit hoc in eis remissuz facit qđ legit' ꝛ no. in c. quitauallis ꝛ c. veniẽs de iur. iur. ꝛ in. l. si societatez. §. arbitroꝝũ. cũ. l. sequẽti. ff. ꝙ socio vñ dict' nerocius fuit assumpt' tanqꝑ bon' vir ꝛ amic' vt in. l. iij. ff. de arbi. nardus vero erat pars vñ poterat se ipedire vigore remissiõis sibi facte qz põt quis i partẽ aduersam tanqꝑ in arbitratoꝛẽ ꝛ bonũ virũ se remittere vt in dictis. c. quintauallis ꝛ. c. veniẽs ꝛ. l. si libert'. ff. ꝺ operis liber. satis: ergo ẽ ad validitatẽ actus vt appareat q̃ literecũqz de istoꝝũ volũtate ꝛ placẽtia seu aioꝝũ iudicio cũ vt dixi nõ habeãt isti iudicialr iudicare nec coꝛã eis poterat esse iudiciũ vt no. Inno. in. ꝺ. c. quitauallis aliter nõ potuisset in dictũ nardũ cõpꝛomittere qz tanqꝑ in arbitriũ non põt quis cõpꝛomittere i partẽ aduersaz vt in. l. penultia. ff. de arbi. voluntas aũt alicuius expꝛimit' ne dũ verbis sz factis imo facta fuit forcia ad declarãdaz volũtatẽ quã ꝛba que sepe ꝓferunt' ꝑ intentionẽ ꝓferẽtis vt in. c. dilecti de apella. ꝛ. c. extimãt. xi. q. iij. cũ multis iurib' ibi all. in glo. nerocius aũt satis declarauit ꝛbis intentionẽ suã laudãdo expresse ꝛ expꝛimẽdo bona q̃ deberẽt assignari dicto Antonio pro sua pte iuxta tenoꝛẽ remissiõis nardus aũt appꝛobauit ne dũ illud laudũ ap ꝓbãdo: sz etiã factis qz punctalr assignauit dicto Antonio oĩa laudata ꝙ dictũ neroci. ergo satis apparuit de volũtate ꝛ placẽtia dicti ꝙ nardi ꝛ nerocij in quos facta fuit remissio vt dict' Antoni' esset ꝓ sua portiõe ꝓient' dictis bonis ꝛ ꝓ hoc optime facit qꝙ in simili no. Bar. in. l. cũ pater. §. libertis in fi. ff. de lega. ij. ꝛ Bal. in. l. si filius. C. de peti. her. ꝛ Jo. an. in regula q̃ tacet de reg. in. li. vi. in mercu. Nec obstat si dicat' qꝙ pater donauit in ꝑmiũ emãcipatiõis nõ aũt vigore remissionis i eum facte seu laudi pcedẽtis vt pz ex ꝛbis donatiõis qz dico qꝙ illa ꝛba fuerũt apposita ꝙ ignoꝛãtiã ex cõi stilo eoꝝ qui emãcipãt hodie filios credẽtes qꝙ ita sit dicẽdũ ꝛ faciẽdũ vt sentit Bar. in. ꝺ. l. cũ oportet ꝛ in. l. vt liberis ꝑ al. Principal' autẽ causa fuit vt illa bona assignarẽt' dicto Antonio ꝙ sua parte tituło iñ donatiõis vigore illius remissiõis ꝛ laudi inde secuti: qꝺ ꝓbo multiplici cõsideratiõe. Primo qz cũ fili' esset i discoꝛdia cũ patre nec vellet ãplius cũ illo cõmoꝛari vt ipsemet fili' ꝓfessus ẽ i ꝑsentia officialiũ ꝛ ide fuit sbsequuta illa remissio seu cõpꝛomissuz ꝛ exꝑsse actũ vt ꝙ istos sibi assignaret' certũ q̃d de bonis dicti nardi ꝙ sua parte nõ est ꝛbis simile qꝙ pater voluerit simplr postea emãcipare ꝛ illa bõa simpliciter sibi donare cũ non sit ꝛbi simile qꝙ illico mutauit intentionẽ suã ꝑserti qz coꝛã dicto nerocio q̃libz coꝛ. ſ. pater ꝛ fili' suam partẽ ꝛ sua iura allegabat ꝛ ꝓmouebat ad hoc. l. nõ ad eẽ. ff. ꝺ cõdi. ꝛ demõ. ꝑsumit'. n. ꝙs ꝓdurare in sua ꝓꝛi voluntate vt in. c. maioꝛes. ꝓpe finẽ de bapti. ꝛ in. l. cũ qui. ff. de pꝛoba. Item ꝛ facta ꝛ ꝛba dubia recipiũt interꝑtationẽ ſm pcedẽtia vt in. l. si suus pluriũ. in fine. ff. de leg. ꝓmo. Preterea hoc colligit' ex alio qz pater pũctalr assignauit filio bona q̃ vigore remissiõis fuerũt expꝛessa i laudo ꝙ dictũ nerociũ: ergo voluit appꝛobare ꝛ exeq̃ contẽta in dicto laudo nõ aũt de nouo donationẽ incogitatã facere ar. in. l. plane. ff. de leg. ꝓmo: Nec obstat qꝙ vsus fuit ꝛbo donatiõis: qz hoc non ꝑdicit sed confirmat ꝑdicta: nã dictus nerocius in suo laudo dixit ꝓpe finẽ qꝙ illa diuisio seu donatio fieret cũ rationib' ꝛ causis ita qꝙ de iure valeret ꝛc. vñ põderandũ est illud ꝛbũ seu donatio: voluit. n. qꝙ fieret ꝙ viã diuisiõis aut donationis ita qꝙ valeret: vñ pater volẽs hoc ꝓbare ꝛ exequi sciẽs qꝙ donatio facta filio in potestate regulariter nõ valet vt in. l. antepenultima. C. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ a parẽ. in li. elegit viã validioꝛem nã ꝓmo emãcipauit ꝛ postea donauit. dixit aũt i ꝑmiũ emãcipationis ꝙ ignoꝛãtiaz cũ ex emãcipatiõe potius fuisset ipse ꝑmiandus a filio vt supꝛa dixi Aliter dicẽdi aũt dz modus vulgariũ loquẽtiũ ꝛ ita nudit' sicut sunt in vsu debẽt intelligi: nõ aũt debẽt capi ꝓpie vt legit' ꝛ not. in. l. stipulatio ista. §. bij quoqz ꝛ §. plane. ff. de ꝛbo. obli. qꝙ aũt iste nardus pater voluerit ꝑncipalr donare assignãdo sibi partẽ iuxta formã laudi pꝛincipalr in ꝑmiũ emãcipatiõis apertissime vltra ꝓdicta ꝓbãt ꝛba quedã apposita i dicta donatiõe vbi iter cetera sic dicit' Item donauit in alia manu centũ vigintiq̃nqz florenos aurei in illis termis modis ꝛ forma q̃ ꝛ que locis declarãt' ꝛ specificant' ꝙ quoddã laudũ latum ꝙ nerociũ Mariani in curia officialiũ mercãcie ꝛc. vñ diligẽter põderãda sunt illa ꝛba i illis termis modis ꝛ forma ꝛc. per que colligit' expꝛesse qꝙ nõ intendebat dictus nardus pure donare sz sb illis modis ꝛ forma que cõtinẽtur in laudo. Modus aũt ꝛ forma i laudo cõtenta erãt vt iste Antonius haberet illa bona ꝙ sua portiõe ꝛ vlterius aliqd petere in bonis dicti nardi nõ posset: vñ cum illam donationẽ fecerit se referẽdo ad dictũ laudũ ꝛ sub commemoꝛatiõe ipsius: apparet apertissime qꝙ ab illo recedere nõ intendebat sz potius illud exequi ꝛ obꝛuare ar. in. c. cũ venerabilis. de excep. ꝛ in dicta. l. nõ ad ea cũ ibi notatis. motiuz claudit iudicio meo materiã aliter dictã donationẽ interpꝛetandi: nec debem' curare qꝙ fuerit vsus illis ꝛbis: donauit in ꝑmiũ emãcipatiõis: qz ꝑctus ꝛ dispositio iudicat' magis ſm suam naturã

suam naturã ⁊ materiã subiectã q̃ ſm ꝝba expreſſa ꝫ ea vt eſt
ter. notabil' ⁊ ibi p glo. ⁊ Ba. in l. ſi vno. ff. locati. ⁊ p glo. no/
tabilẽ in l. i. ff. de ſuperficie. ⁊ Bar. i. l. cote ferro. § qui mari/
mos. ff. de publica. Et ſemp ad intellectũ ſtipulatiõis debe/
mus prius ꝓſiderare q̃d actuꝫ fuit vt in. l. ſemp in ſtipulatio
nibus. ff. de reg. iur. ⁊ ſi nõ apparet ꝓſiderãdũ eſt id qõ ꝝiſi
militer eſt vt in. c. inſpicimus in obſcuris. de reg. iur. li. vi. ⁊ i
l. in obſcuris. ff. eo. ¶ In caſu aũt noſtro ꝑus actũ fuit vt iſti
Antonio daret' pars ſua ⁊ vlterius aliq̃d petere non poſſet
vt pz ex põdictis Itẽ ꝝiſimili' eſt pp diſcordiã inter pẽm ⁊ fi
lium pſertim cũ eſſet genit' ex vxore põmortua q̃ voluerit do
nare ob cauſam põdictã q̃ pure ⁊ ſimplr: Euadet põterea bãc
interpõtationẽ diſpoſitio laudi dati p dictũ Merocũ qui mã
dauit illa bona poſtea donata debere donari occaſiõe partis
ſue g̃ cã ad implẽdi illud laudũ videt' facta donatõ ſubſeqñs
per ter. notabil ẽ ⁊ qõ ibi notat Bar. in l. fi. C. de alimen. pu.
preſta ⁊ p eũndẽ in l. cũ ſuus. ff. d ꝝbo. obli. ⁊ illa bona donã
do videt' pariter donaſſe ⁊ diſpõnez laudi approbaſſe. l. iij. §.
filius. ff. ⁊ C. eo. ad macedon. ¶ Quare ex oibus põdictis cõ
cludo dictũ antoniũ nõ poſſe ãplius quicq̃ petere i bonis pa
ternis dicti nardi patris ſui occaſiõe legittime ſibi d̃bite iure
nature ſed debere eſſe cõtentũ bonis alias ſibi donatis p pa
trem. Et ad p̃dicta ſupra formata ſatis pz reſpõſio p põdicta.

¶ Pico. Abb. Lon. cxvij.

IN ſancte Trinitatis nomĩe Amen Videtur pri
mo q̃ maritus nihil debeat lucrari ex dotibus vxo
ris põmortue. Illud aũt in primis certũ eſt q̃ de iu/
re cõmuni nihil lucratur ſz dos debet integre reduc ad here
des mulieris vt in. l. vnica. C. de rei vxo. actio. ⁊ l. aſſiduis.
C. qui pot. in pig. habe. ⁊ in. c. i. ⁊. ij. ⁊ in. c. nuper. de dot. poſt
diuo. reſti. neceſſiã de iure municipali q̃ſi ſtatutũ ſenẽſe non
ſolum in caſu noſtro i quo ſupſunt ipſi mulieri defuncte filij
non idulget marito aliquã partẽ dotiũ immo expreſſe diſpo
ſuit in additiõe corrigẽdo ſtatutũ antiquũ vt nihil lucret' vt
patet ex ſtatuto poſito ſub rubrica que pars cedu lucro viro
ſoluto matrimonio p mortẽ vxoris. nã verba additõis facte
ad illud ſtatutũ ſunt hec: videlicet: Q. d ſi mulier ſecundo nu
bit viro ⁊ filium vnũ vel plures habuerit q̃ dictus talis vir
nihil lucret' ex dotibus ſz filij ipſius mulieris ex vtroq; viro
ex ipſa muliere nati ſuccedãt in copia: ita põctalr cõtingit in
caſu noſtro. deceſſit. n. illa dña relictis filijs ex vtroq; matri
monio: ergo marit' nihil dz ex ſuis dotib' lucrari vigore ſta
tuti. Et p conſequẽs dicẽdũ videtur q̃ nec vigore pacti inti
inter dictos cõiuges tpe cõtracti matrimonij: ſz enim fuerit
inter eos expreſſe actũ vt ſuperuiuẽs ex eis debeat certũ q̃d
lucrari ex dotibus vel donatione pp nuptias nomĩe ãtfacti
tamẽ tale pactũ videt' nõ valuiſſe tanquã habitũ contra pro
hibitũ ex ſtatuto ad hoc quod not. glo. in l. i. C. ne fideiuſ. do.
dent'. ⁊ glo. ſup. rubrica de decurio. li. x. Et ſic videt' q̃ nullo
iure dz iſte maritus aliquid lucrari ex dotib' vxoris d̃functe
Preterea ⁊ ſecũdo videtur q̃ p̃ſuppoſito q̃ vir aliquid lu/
crari debeat vigore pacti: tñ hoc lucrũ non dz detrahi de q̃r
ta parte de reliq̃s tribus partibus q̃ vigore ſtatuti applicã
tur filijs q̃ſi ſtatutũ tribuit mulieri poteſtatẽ p ſuo arbitrio
d̃ quarta bonoꝝ ſuoꝝ diſponẽdi nõ obſtãte diſpoſitiõe quã
primo fecerat. Statutũ enĩz iſtud cũ ſit contra ius cõe reſtri
gens poteſtatẽ mulieris dz large intelligi quatenus tractat'
de fauore mulieris: ⁊ ſtricte quaten' ipſius facultas reſtri igi
tur: q̃ omnis receſſus a iure cõi eſt odioſus ideo reſtringen
dus vt in. c. quia. ij. de filijs preſb. li. vi. ⁊ in. c. quod dilectio.
de conſang. ⁊ affini. ⁊ in. c. cum dilect'. de conſue. ⁊ l. ij. C. de
noxali. Mulieri. n. de iure cõmuni p̃mittit' libere diſponere
de bonis ſuis vltra legitimaꝫ debitã filijs: que in caſu noſtro
eſſet tertia pars omniũ bonoꝝ cum non habuerit vltra qua
tuor filios vt in aut̃. nouiſſima. C. de inoff. teſta. ⁊ in aut̃. vt
cum de appellatio. cogno. §. aliud quoq; capitulũ. ergo dictũ
ſtatutũ dz ſtricte intelligi quatenus aufert mulieri poteſtatẽ
diſponẽdi de tribus partibus. ⁊ ſolũ reſeruat reſpectu quar
te poteſtatẽ: debet ergo intelligi vt deductis oibus oneribus
poſſit mulier diſponere de quarta parte vt ſic minus q̃ fieri
poſſit p̃iudicetur iuri cõmuni vt in iuribus p̃allegatis. ⁊ pre
ſtim iſte intellectus eſt ãplectẽdus: q̃ ꝝba ſtatuti p̃mittẽtis
mulieri diſpoſitionẽ quarte partis generalr ⁊ ſine ei diſtin
ctione ſunt poſita: g̃ generalr ⁊ indiſtincte debent intelligi vt
in. c. ſi Romanoꝝ. xix. di. ⁊ in. c. ſolite. de maio. ⁊ obed. ⁊ i
c. q̃ ſi dormierit. xxi. q. i. ⁊ l. de precio. ff. de publici. Faciunt
etiam illa ꝝba ſtatuti in fine poſita ibi: Non obſtãte diſpõe

quaꝫ primo fecerat ⁊c. que innuũt q̃ſz aliquid p prius diſpo
ſuerit: mulier tñ hoc non obſtãte habet facultatẽ diſponendi
pro ſuo arbitrio de quarta parte omnium bonoꝝ ſuoꝝ.

¶ Sed q̃q̃ predicta ſuperficialr vrgere videant': p̃riam tñ
ſniam arbitroꝝ de iure veriorẽ videlicet q̃ dict' vir debeat lu
crari id qõ fuit inter eos q̃uentũ nomĩe antifacti: ⁊ tale lucrũ
detrahi de quarta de q̃ mulier põt diſponere: non aũt de reli
quis tribus partib' que relinquunt' filijs. Q. d aũt marit'
iſte debeat lucrari id qõ fuit inter eos conuẽtuꝫ ꝓbo per ter.
in l. hac edictali. C. de ſecũ. nup. vbi ꝓbatur q̃ ſi mulier ha/
bens filios ex pmo matrimõio trãſit ad ſecũda vota nõ põt
in teſtamẽto aut iter vinos vl' ex ſpõſalicia largitate plus cõ
ferre ⁊ donare ſcõdo viro q̃ donet alicui filioꝝ ſuoꝝ: g̃ nõ ex
tendẽdo illaꝫ mẽſurã põt apponere pactũ vt vir lucret' certã
portionẽ vel certũ quid p centenario de dotib' ſuis vt ibi cla
rius ſentiũt doctores: ꝓ hoc facit qꝫ ante l. C. poterat muli
er quicq̃d volebat cõferre ſecũdo marito dummõ filios nõ
duaret ſua legitima vt in dicto. §. aliud queq; capituluꝫ. ⁊ in
auten. nouiſſima. ſz facultas reſpectu ſcõi mariti fuit reſtri/
cta p. l. C. vt in. d. l. hac ẽ edictali. legit' ⁊ notat' citra g̃. ꝓhibitio
nem põt mulier diſponere in maritũ vt libet cũ rei ſue q̃libet
ſit legitimus moderator ⁊ arbiter vt in. l. re mãdata. C. d mã.
⁊ c. de his. de ſepultu. Sz in caſu noſtro lucrũ cedẽs marito
non excedit portionẽ relictã cuilibz ex filijs: ergo de iure com
muni valuit tale pactũ. Nõ obſtat ſi dicat' q̃ filijs debẽtur
tres partes ex diſpõne ſtatuti ⁊ ꝫ voluntatẽ mulieris. Dz q̃r
ta ꝝo parte de qua mulier põt diſponere nihil fuit collatum
alicui filioꝝ: ergo nihil potuit trãſferre in maritũ q̃ dictam. l.
hac edictali. Q. ad hoc reſpõdeo dupliciter. ꝓmo imo dcã
domina inſtituit oẽs filios equalr detracta illa quarta parte
nec mulier ꝓhibet' a ſtatuto diſponere de trib' partibus: ſed
non põt diſponere d illis ita vt filij ꝑuent': ⁊ ſic loquit' ſtatu
tum: Sz ſi vult diſponere in filios nõ ꝓhibetur: imo cõcedit'
a p̃rio ſenſu ſtatuti q̃ cõtrari' ſenſus eſt ãplectẽdus: cũ con/
ſonet diſpõi iuris cõis iuxta no. p Bar. in l. oẽs populi. ff.
de iuſti. ⁊ iure. ⁊ Bal. in l. conuẽticulã. C. de epi. ⁊ cleri. facit.
c. cum. apoſtolica. de his que fiunt a prela. ⁊ qõ no. Jo. an. in.
c. publicato. de elect. Scõo põt reſpõderi q̃ põdicta obiectio
ꝓcedit habito reſpectu ad ius cõe iuxta quod mulier põt vt
ſupra vtrilibere diſponere de bonis ſuis dẽpta legitima que
erat modica debita filijs: vnde videbat' inhoneſtũ q̃ mulier
preferret in bonis ſuis ſcõm maritũ alicui filioꝝ. Sz in caſu
noſtro ceſſat ratio: qꝫ vigore ſtatuti filij habẽt oia bona velit
nolit excepta quarta parte de qua põt ſecũdum eiuſdẽ ſtatuti
tenorẽ mulier p ſuo arbitrio diſponere: vñ non põt cõtinge
re nec ſaltẽ in caſu nr̃o accidit q̃ marit' habeat plus q̃ aliq̃s
filioꝝ. Nec ſupra dictis obſtat predictũ ſtatutũ allegatuꝫ in
p̃riũ. quo cauet' vt vir nihil lucret' ſuperſtitibus filijs qꝫ dico
virum excludi ex diſpõne ſtatutaria. qꝫ ſtatutũ noluit hoc ca
ſu in additiõe tollere lucrũ quod detulerat marito. Vñ fate'
or q̃ de iure ſtautario nihil lucratur. Sz in caſu nr̃o vir petit
vigore cõis pacti iter eos habiti tpe cõtract' mr̃imonij. hoc
aũt nõ ꝓhibet ſtatutũ imo potius p̃mittit ſi bene ponderet'
in fine dum ſic dicit videlicet. Saluo q̃ in p̃miſſo caſu ubi ſe
cundo nupſerit poſſit mulier diſponere ſm iura ⁊ ſtatuta cõ
munis Senarũ ⁊c. Quaſi dicat q̃ ex diſpoſitione mulieris
poterit maritus lucrari dummõ mulier diſponat ſm iura ⁊
ſtatuta Senarum puta q̃ nõ det ſcõ marito vltra q̃ habe
at aliquis filioꝝ. Item q̃ nõ diſponat vltra quartã partẽ bo
norum ſuorum. Nam poteſtas mulieris ſic limitat' ſm iura
⁊ ſtatuta Senarũ. Et per hoc rñdet' ad id qõ ſupra opponi
tur. ſ. q̃ non põt fieri p pactũ ex quo ꝓhibetur p ſtatutũ im
mo p̃mittitur attendẽte diſpoſitiõe mulieris. q̃ accidit i caſu
noſtro. Preterea ſtatutũ ꝓhibet maritũ lucrari. ſz nõ aſſiſtit
dando lucrũ ſuperſtitibus filijs. marito etiã ſi in fine non p
mitteret valet pactũ. Maꝫ magna differẽtia eſt inter ꝓhibẽ
⁊ non aſſiſtere iuxta notata in ſimili per Bar. in l. ſed ⁊ ſi. §.
ſcire. ff. de peti. heredi ¶ Ex quibus oibus clare patet ma
ritũ debere lucrari antifacum vigore pacti initi in contractu
matrimonij dummõ vt p̃dixi lucrũ non excedat id qõ con
tingit alicui filioꝝ dicte mulieris p̃mortue. ¶ Quod aũt
debeat deduci iſtud lucrũ ex quarta parte. de qua põt diſpo
nere mulier ⁊ non de tribus partibus que debent filijs relin
qui. ꝓbatur aperte ex diſpõne ſtatuti contenti ſub rubrica. q̃
mulieres habentes filios non reliquant vltra quartã partẽ.
In quo cauetur i effectu habito reſpectu ad ipſum ſtatutum
⁊ eius additionem. q̃ mulier habẽs filios vel filias vnuꝫ vel

plures non possit relinquere vel donare vel vendere vel alienare: ita q̄ filij eius qui remāserit postea possint p̄uari a bonis suis nisi causa necessitatis seu vict⁹: saluo q̄ quartam partem bonoꝝ possit p̄o suo arbitrio dispensare ꝛc. Que ꝛ̄ba si bene ponderētur concernunt nedū dispositionē in vltima voluntate: sed etiā inter vivos: ꝛ sic stat regula ex illo statuto: q̄ mulier habēs filios non possit nec inter vivos nec vltia voluntate disponere d̄ bonis suis illa alienādo vltra quartā partem. Sed nulli i dubio venire potest quin istud lucrū cōtingēs marito ex cōmuni pacto inter eos habito ꝓueniat ex dispōne mulieris: q̄ si mulier nō fuisset sic pacta vir nihil fuisset lucratus vt aperte boc legit' ꝛ notat' i dicta l. hac editali ergo debet computari in quarta sua. Nā si diceremus oppositum: sequeretur q̄ mulier posset indirecte disponere de medietate bonorum suorum: puta q̄ posset apponere pactum dum contrahit secundas nuptias vt vir superuiuēs lucret' quartaz partem bonorum suorum. ꝛ demū in morte vel in vita tractu temporis posset disponere de alia quarta parte q̄d sonat in absurdum: ꝛ foret expresse contra mentē ꝛ verba dicti statuti in quo disponitur q̄ nō possit disponere nisi causa sui victus: ita q̄ filij p̄rimentur tribus partibus bonoꝝ. Nec eadem ratione debet illud lucrū antifacti deduci de integra dote. quia secundū hoc tres partes integre nō remanerēt a pud filios. ꝛ mulier reperiretur disposuisse vltra quartā partez totius. Non obstat finis illius statuti dum dicit. Non obstāte dispositione quā primo fecerit ꝛc. quia nō debet intelligi vt mulier possit pluries disponēdo reinquere vltra quartaz. q̄ aperte esset contra mentem illius statuti. ꝛ facit in arg. l. sancimus. C. de donatio. alias de facili filij possent p̄uari bonis maternis. ꝛ illud statutū posset deludi. q̄ non est dicendum sed potest intelligi de dispositione siquam prius fecisset quo ad vsufructū bonorum. Uel secundo potest intelligi ꝛ melius q̄ mens illius finis sit vt tres partes perueniāt ad filios nō obstante dispositione quam mulier primo fecisset de illis bonis. Hinc est q̄ in additione ad illud statutum apposita sunt hec verba videlicet. Reliquę tres partes p̄o rata inter filios diuidātur. Nam dispositio mulieris vltra quartā partez nullius est momēti vt colligit' ex mente statuti. ꝛ facit quod in simili legitur ꝛ notat' in dicta l. hac editali. Et plus iudicio meo posset attentari q̄ nedum debet hoc lucrum ꝓueniens ex pacto vir cū muliere deduci ex q̄rta parte de qua disponē potest. immo idem puto si illud lucruz contingeret marito ex dispositione statuti. q̄ ex facto suo medietas contingit marito. licet contrahendo matrimoniū ꝛ dādo illi tātam dotez quia ille qui nō potest alienare per pactū debet curare ne ex facto suo oriat' alienatio a lege vt in. l. codicillis. §. antepenultimo. ff. deleg. ij. Et hoc voluisse videtur in simili questione Ja. but. Bar. Franc. de alber. ꝛ Bal. in dicta l. hac editali. ꝛ Ang. super auten. de nup. in. §. q̄ vero. vbi dicūt q̄ secūdus maritus nō potest amplius lucrari q̄ vnus ex filijs non solū si lucrum perueniat ex pacto mulieris. sed etiā ex dispositioe statuti quia ipsa mulier videt' relinquere dando causaz huic lucro. s. contrahendo secundas nuptias. ¶ Ex his patet rēsponsio ad omnia superius allegata in cōtrarium. Unde iterum concludo virum debere lucrari antifactū ex pacto inito cum muliere non obstāte superessentia filiozum dummodo non habeat plus q̄ aliquis filiozum. Et tale lucrum debet deduci ex illa quarta de q̄ mulier disponere poterat. vt sic tres partes relinquātur integraliter filijs. Et hoc sufficiāt.

¶ Rico. Abb. Con. cxviij.

In Xpi nomine Amen. In causa seu cōtrouersia q̄ ad presens vertitur inter dominā Joannā mutinēsem ex vna parte ꝛ Simonē de casonis ex alia: p̄ lra conclusiue tamē iuxta ordinē sunt videnda.

¶ Primo an illis positionibus super quibus presens controuersia vertitur fuerat de iure respondēdum.

¶ Secundo presuppositio q̄ illis respondendum non fuisset an ex quo iam per partem simpliciter responsum est p̄e iudicet confessio respondenti.

¶ Tertio presuppositio q̄ confessio valuerit in rñdentis p̄e iudicium an potuerit dictus vicarius declarare omnes illas respōsiones nullas esse ꝛ non tenere tanquā factas positiōibus factū alienū ꝓcernētibus cauillosis ꝛ duplicibus.

¶ Quarto si de iure sic. pnūciare non potuit vt pronūtiauit an dicta pronūciatio sit ipso iure nulla an saltē per sententiaz iudicis ad rectadāda. ꝛ ꝓpter hoc apparebit que debeant cē in hac controuersia partes iudicis appellatiōis.

¶ Uenio iuxta ordinem ad p̄mum ꝛ videtur q̄ illis positionibus non erat de iure respondendum. Nam p̄ma videt' cauillosa ꝛ duplex cum plurima casamēta contineat ꝛc. sine aliqua determinatione quod est contra notata in. c. i. ꝛ. ij. d̄ confes. li. vi. ꝛ in. l. ij. §. q̄ obseruari. C. de iura. ca. Idem eadē ratione videtur de secunda positiōe dicendū cum in ea dicatur sine determinatiōe q̄ inuenit in hereditate omnia bona immobilia ꝛc. Item tertia positio videtur cauillosa ad decipiēduz dictam dominam Jōannam cum illa confessio ad illam esset de directo cōtra petionē porrectā in iuditio per dictaz dominam Joannā. Quarta etiā positio potest cauillari ꝛ reiici tāq̄ multiplex cauillosa ꝛ factū alienū continens.

¶ Sz his nō obstātibus contrariuz arbitroz de iure ꝓcedere videlicet: q̄ dicte positiones d̄ iure ꝓcedūt ꝛ per cōsequēs eis erat de iure respondendū Et primo facio hanc regulam q̄ omne ꝛababile est ponibile que regula optime ꝓbat' Judicio meo i de. sepe. de verbo. signi. in. §. verū. ℞. ꝛ q̄ positiones vbi dicitur q̄ positiones ad faciliozem expeditionē litiū propter partium cōfessiones ꝛ clariozē ꝓbationē vsus longeuus in causis admisit ꝛc. ꝛ sic aperte innuit q̄ sup omnibus concernētibus decisiōez litis possunt fieri positiōes vt pars ponens releuetur ab onere probādi per cōfessionē partis aduerse ꝛ ex parte rei fieri possint ad intentionē actoris extenuandā ꝛ hoc apertius voluit glo. in. c. i. de confe. li. vi. Itez sentiunt domini de rota decisiōe. xxx. Quinimo plus dico q̄ ēt id quod ꝓbari non potest dummō veniat ad fundādam intētionē partis potest poni vt patet i positiōibus concernētib⁹ factum mere negatiuū vt ꝓbatur in. c. i. ꝓallegato hāc etiā regulā aperte sensit Bal. in. l. ij. §. quod obseruare ꝓal. vbi dicit q̄ positio illa dicit' impertinēs que non facit ad fundādam vel iuuandā intentionē ponētis alias dicit' pertinēs ꝛ satis patet ex exemplis positis p̄ glo. in. d. c. i. ꝛ. ij. de cōfe. li. vi. ꝛ in cle. sepe. de ℞bo. sig. ꝛ per Inno. in. c. dudū. ij. de elec. Sed positiones d̄ q̄bus est ꝓtētio apertissime veniūt ad extenuandā intentionē actoris ꝛ ad releuādum reuz ab onere ꝓbandi. ergo sunt legittime ꝛ eis erit de iure respondendum. Et q̄ tales sint dicte positiōes clarissime p̄z singulas ponderando. Nā prima habet q̄ dicta domina ioāna vidit fratrez suum carnalem possidere casamēta cū edificijs ꝛc. que in petitione ipsius domine Joāne continētur hec. n. nō potest dici impertinēs q̄z venit ad extenuādam intentionē ipsius domine ioanne infertur. n. ex ea saltem per obliquuz ꝓsumptiue q̄ illa bona petita per ipsam dñam ioānam nō pertinuerūt ad matrez suā sicut in sua petitiōe narrabat: ergo debebat admitti vt patet expredictis ꝛ notatur. per Bal. in dicto. §. q̄d obseruari: nam exposessiōe ꝓhiber' iferē' ad dominiū iuxta notata per Bar. in. l. ad probationē. C. loca. nec pōt dici cauillosa vel duplex cū sit iuste clarissima ꝛ certissima etiaz respectu bonozum cum referat se ad bona contēta in petitiōe ipsius dñe ioanne de quibus ipsa erat certissima tum q̄z ipsa descripserat illa bona in suo libello ꝛ sic videtur oia illa scire ꝛ confiteri vt legitur ꝛ notatur in. l. cum p̄cum. C. de libe. cā. ꝛ per Antoniū de bu. in. c. fi. de cōfe. tū q̄z satis dicit' positio certa ex q̄ refertur ad scripturā certam in iuditio ꝓductam: Nā ꝛ sententia tali modo dicitur certata ex quo potest certificari in aliqua parte actoꝝ vt in. l. penultima. C. d̄ senten. que sine certa quātitate notat inno. in. c. fi. de libel. obla. ꝛ facit. c. cum venerabilis prope finē de exceptio. ꝛ q̄ ibi notat' nec potest impugnari ex ea quasi contineat factuz alienum q̄z immo continet factum proprium ipsius dñe ioanne cum scit de suo sensu. s. q̄ vidit fratrē suum carnalē possidere ꝛ tenere ad boc. l. testiuz C. de testi. ꝛ. iij. q. x. testes cum glo. sua ꝛ in. c. ij. de cōsue. ꝛ. c. cū causam de restitu. ꝛ quod ibi notatur per hoc glo. in dicto c. i. de confe. li. vi. vbi causa exempli ponitur illa positio: Itez q̄ sciebat talem esse clericū Item q̄ vidit eum portantē tonsuram ꝛ habitū clericalez ꝛ. hoc videt' indubitatū ideo nō insisto. Quinimo vt infra dicam etiā positioni continenti factuz alienum nō semper est resistēdum Idē per omnia dico respectu secunde positionis: dicitur enim in illa q̄ in hereditate inuenit bona contēta in dicta petitione sua: fit enim hec positio ad adiuuādum reum ꝛ extenuādā intentionez ipsius actricis ad inferēdum saltē per obliquuz ꝛ presumptiue q̄ illa nō fuerint bona materna sed paterna vel fraterna ꝛc. ꝛ sic erat ꝓtinens nec erat duplex nec erat cauillosa imo multū simplex cum referat se ad bona descripta i petitiōe ipsius actricis nec continet factum alienum immo ꝓprium vt patet per illud verbum q̄ inuenit omnia bona ꝛc. Idez prosus dico respectu tertie

ctu tertie silicet q̃ audiuit matre dicentem ꝛ recludatenꝰ super ꝓprio sensu .s.q̃ audiuit ꝛc.ad hoc.c.ij.de cõsue. nam in preceptibilibus sensu auditus deponẽdum est ꝑ illum sensum vt notatur in dicto.c.cum causam.ꝛ in.c.ij. de consue.ꝛ hec positio clarissime veniebat ad extenuan dam intentionez ipsius actricis ergo debebat admitti vt per ipsius confessionem releuaretur reus ab onere ꝓ/ bandi suam exceptionem Idem potest dici de quarta ꝛ vltima positione vt patet ibi per verbum audiuit: nã arti culus fame multũ adiuuat partẽ iurta notata ꝑ Bar.in. l.de minore .§. tormenta.ff.de questio ꝛ.c.veniens de te sti.ꝛ.iiij.q.iij.§.item sepe ꝛ.c.licet ex quadam de testi. cuꝫ similibus Quimo vt dixit etiam si ꝓpositio continet ꝓ/ sus factum alienum nõ tamen per hoc debet reiici dum/ modo faciat ad decisionem cause ꝛ contineat tale quid q̃ ideo certa opinio cadere possit in respondentem vt ap\ te voluerunt. Ly.ꝛ Bar.ꝛ Bal.in dicta.l.ij.§.quod ob seruari.C.de iura.calu.ꝛ Bu.sequi videtur in.c.penulti/ mo.eo.ti.ꝛ ibi hoc aperte tenuit in lectura facit ad hoc regula quam premisi videlicet q̃ omne id quod venit in probatiõe potest deduci in positionibus ꝛ q̃ q̃ glo. videa tur aliud innuere in.c.i.ꝛ.ij.de confe.li.vi.ꝛ i dicto.§. qd̃ obseruari.ꝛ spe.i titulo de posit.§.v.versiculo ꝛ notãter: tamen dico q̃ illa dicta debent intelligi quando factũ ali enum est tale q̃ verisimiliter non cadit ipsius notitia vel opinio in habentem respondere: patet per iura allegata i eis: vel procedit quando haberet quis respondere de ve ritate quo casu quis non tenetur respondere ex quo ẽ ta/ le q̃ certam illius notitiam habere quis non potest: subi rei eniꝫ anceps periurium vt dicitur in.l.marcellus.ff. re rum amo. ita notanter dixit Bar.in dicta.l.marcellus ꝑ pe finem. Et q̃ fuerit hoc de mente illarum glosarum ꝑ bo per exempla que ibidem ponuntur: nã glo.in dicto.c. i.li.vi.inter alias positiones que fiunt ad probãdum quẽ esse excomunicatum ponit istas duas videlicet Item q̃ tunc ille percussus erat clericus Item q̃ erat in possessio/ ne clericus ꝛc.certum enim est q̃ iste due positiones con tinent factum alienum ꝛ nihilominus admittũtur ꝛ hoc ideo quia potest notitia illius facti vel opinio cadere i sen sum respondentes vt supra dixi secundum Bal.ad idez quod notatur in de.sepe.de ẏ.signif.in verbo confessio\ nes que in probando mutuũ contra beredẽ formatur has positiones Item pono q̃ mutuaui Titio centum Item q̃ ꝑmisit illa restituere tali die Item q̃ Tutius instituit te heredem ꝛc. Ecce ergo q̃ demente Jo.an.non fuit ex/ cludere omnes positiones concernentes factum alienuꝫ simpliciter. Jn dubie ergo concludendum q̃ in casu no stro ille positiones erant de iure admittende ꝛ per conse quens eis fuit de iure respondẽdũ ꝛ hec de ꝓio dubio.

¶ Uenio nunc ad Secundum videlicet. Presupposito sine veritatis preiudicio q̃ illis respondẽdum de iure nõ fuisset: An ex quo dicta domina Joanna respondit se/ cerit sibi preiudicium. Arbitroꝛ firmiter q̃ sic. Primo ad hoc allego ter.in.c.i.de accusati.li.vi. vbi probatur elegã ter q̃ licet parti competat exceptio contra inquisitionem aduersus eam formatam: attamen si illa pretermissa res/ pondet inquisitioni facit sibi preiudicium. ad idem quod no. Jnno.in.c.qualiter ꝛ quando.ij.de accusatio. vbi di/ cit q̃ etiaꝫ si nulla rela iudicij precedente aliquis venit ad iudicium ꝛ cõfitetur contra se facit sibi preiudicium: quia confessio ad sui validitatem non requirit telem iudicij. Hinc dicimus valere confessionem licet processus repe\ riatur ex aliquo defectu nullus vt probatur in.c.pisanus de testi.sexto.ꝛ ibi hoc firmat apertissime inno.ꝛ alij post eum ad idem ter.cum ibi notatur. in clementina .constitu tionum in fine de elec.ꝛ quod notatur Bartolus.in.l. si confessus.ff.de custo.reo.ꝛ melius in.l.maritus.ff.de q̃ stio. videtur de hoc glo.notabilis in.c.penultimo.de iu/ ra.calũ.que dicit q̃ licet ps nõ teneat respõdere nisi ad i terogationẽ ad petitionẽ partis aduerse dũtaxat: si ĩ re spondet facit sibi preiudicium ar.in.l.si sine interrogatio/ ne.ff.de interro.acti.ꝛ idem tenent omnes de rota preal/ legata decisione.xxx. vbi dicunt: q̃ licet non esset respõdẽ dũ interrogationi qꝛ non fiebat, put de iure fieri debebat: si tamẽ pars respondit facit sibi ꝓiudicium ad idem bonus ter.in ar.in.l.finali.C.de annali excepti. vbi patet q̃ licet li libellus generalis possit respui tamen si ad illuꝫ responde tur tenet responsio ꝛ iudicium super illo fundatum: ꝛ ita voluit etiam Jnnocen. in.c. finali.de libel.obla. Et ꝑ hec patet breuiter quid dicendum de secundo dubio. Condu do enim q̃ presuppositio sine veritatis preiudicio q̃ illis positionibus non fuisset respondendum attamen ex quo responsum fuit tenet responsio ꝛ pĩudicat confitenti qua tenus tendit ad ipsius preiudicium.

¶ Uenio ad tertium videlicet presuppositio q̃ confessio valuerit vt.s.,pbatum est an potuerit dictus vicarius ꝑ nunciare responsionem nullam ꝛc.vt.s.dicitur. Et indu bitanter q̃ non: quia cum confessio sit de actis vt in.c.qm̃ cõtra.de proba. nec simpliciter de actis iudicij sed cause cũ ptineat ad decisionem cause nõ potest iudex acta cause in sta cã non apparente circuncidere nec sua snia capitanea perimere: imo debent conseruari apud notarium cause cõ tra falsam assertionem iniqui iudicis vt in.d.c.qm̃. Item de hoc est tex. apertus in.l. acta.ff.de re iudi. vbi etiam per glo.ꝛ Bar. probatur enim ibi apertissime iudices nõ pos se sine partium consensu acta cause distruere: pro hoc q̃a etiam perempta instantia iudicij remanent acta cause vt confessiones ꝛ depositiones testium ꝛ similia vt not.per inno.ꝛ alios in.c.causam que.de testi. per Bar.in.l.cum lite mortua.ff.iudi.sol. Preterea allego glo.apertissimam in.c.fi.de iur.iurã.li.vi. que dicit q̃ responsio facta ad peti tionem partis non potest per partem reuocari nisi fiat in continenti pnta ante eꝫ̃ exeat conspectum iudicis ar.in.c. preterea.de testi.cog.ꝛ.xxxij.q.c.i.apud. vbi etiã bona gl. Idem dicendum in iudice per predicta: ꝛ quia cõfessio nõ reuocatur nisi docto de erroꝛe. Erroꝛ autem probatur ꝑ bando rem aliter se habere vt legitur ꝛ no.in.c.fi.de ꝓbes. ꝛ in.l.erroꝛ facti.C.de iuris ꝛ fac.igno. at in casu nostro nullus erroꝛ fuit ꝓbatus: ergo non potuit iudex pronun tiare confessionem erroneam aut nullam.

¶ Ex b s infero ad quartum ꝛ vltimum. An illa senten tia iudicis fuerit nulla. Et credo eo modo q̃ sic multis ra tionibus. Primo quia fuit lata a iudice minus instructo vt.in.c.cum ex litteris.de in inte.testi.no. Bart.in.l. prola tam.C.de sen.ꝛ interlo.om.iudi. Jteꝫ fuit notorie iniusta vt patet ex predictis: ergo nulla vt no. inno.in.c. frater/ nitatis.de frigi. videtur tex.in.c.inter cetera. de re iudi.ꝛ ibi hoc firmat Anto.de bu. fundant enim se iudex: quia ille positiones sunt cauillose ꝛ multiplices ꝛ factũ alienuꝫ continentes q̃ notorie ex illarum inspectione falsuꝫ est vt patet ex predictis: ergo ꝓnunciatio nulla vt no.in iuribus preal.ꝛ per inno.in.c. cum bertoldus de re iudi.ꝛ.c.qm̃ contra de proba. Item potest elici nullitas ex capite statu ti mutinensis quod decernit ꝓcessum iudicis nullũ factũ postq̃ a parte aliqua petitum est sapientis consiliũ. Prete rea ꝛ vltimo presuppositio q̃ esset aliqua: dicendum illam esse iniquam ꝛ iniustam vt patet ex rõnibus ꝛ iuribus.s. alle. Ex quibus oibus aperte colligitur que sunt pres iudicis ad quem. nam debet ꝓnunciare interlocutoriam fuisse nullam: ꝛ inquantum sit aliqua declarare illam iniu stam ꝛ iniquam: ꝛ eam retractare ꝛ ꝓnunciare bene fuit se appellatum ꝛc. Et hec sufficiant.

Laus deo.

a b c d e f g b i l ꝛ Omnes sunt quaterni preter a qui est quinternus et i l ꝛ qui sunt terni.

Reuerendi in Christo patris ac.U.J. interptis.d. Nicolai Abbatis Monacen. Siculi Panormitani secũ di voluminis cõsilia ex exemplari ab originalibus vt in illo legimus: extracto: accuratissime assumpta fe/ liciter explicium. Uenetiisq̃ impressa impensis magi stri Jacobi de paganinis Brisiensis sub anno incarna tionis dñi nostri Jesu christi. M.cccc.lxxxxi. die se/ ptimo mensis aprilis.

HC 12357 Inv 5355

Cum sepenumero a q̄ pluribus iure cōsultis ac profes
soribus optimis requisitus fuissem. Ego Ludouicus
bologninus minimus vtriusq; iuris doctor 7 eques iura ci
uilia in almo Ferrarie gymnasio de mane ordinarie in pre
sentia tradēs. Ut prestantissimi ac eloquentissimi monarce
Nicolai de tudeschis Olim sanctissimi nostri pape. E. audi
toris dignissimi abbatis monacen. reuerēdi cōsilia alis p eus
summa cum maturitate ac summis vigilijs compilata scribē
da rogantibus comodarem q̄ apud paucos reperiebantur.
Et vt quid singulare fere omnibus incognita erant vt gem
me preciose licet valde incorrecta. 7 qui illa habebāt ceteris i
cognita tenebāt atq; denegabant adeo vt ego continuis mo
lestijs afficiebar ac inquietus reddebar a quibus prestanda
erant. nec per me licite aut aliquo iusto velamento denegari
poterant. Statui tū et predicta causa tū ne ea que specialiter
notanda sunt si non notetur quasi neglecta videant tū vt fer
tilior in agris seges hec omnibus reddatur. Opus hoc sin
gulare diligenter ac fideliter per me emendatuz ac de verbo
ad verbum seriose pernotatum litteris eneis impingenduz
tradere: vt ea que lōgo tempore latitarūt nunc omnibus no
ta reddant. Predictis in super tabulam addens quo nā mo
do omnes casus dicto operi insertis facile cōprehendant pu
tans nihil fuisse actū cum quid supereset ad agendū. Et hec
omnia hoc vacanti tempore cuz quid ocij nactus fuissem per
egi. Anno domini .M.cccc.lxxiiij. die. x. octobris i predi
cta inclita ciuitate ferrarie. diuo Hercule estensi feliciter regnā
te 7c.

1474

Hec ẽ tabula ꝑ alphabꝫtũ adinueniẽduz materias oẽs z casus ꝓtẽtos i quotidianis ac aureis ꝓsilijs reuerẽdi .d.nico. de tudeschis de cicilia abba.monacẽ.edita ac cõposita ꝑ celeberrimũ vtriusqz iuris doctorẽ equitemqz insignẽ dominũ Ludouicum bologninũ de bononia.

A

An appellat⁹ possit petere aliquid addi vel minui suie late in fauorẽ suũ inrer posita appellatiõe ꝑ appellantẽ aduersariuz Vide dominum abbatẽ in cõsilio.ij.

An possit appellari ab eo qui reduxit laudũ latuz ꝑ arbitros seu arbitratores ad arbitriũ boni viri. Vide dominũ abbatez in consilio.ij. z in consilio.xxxix.in secundo dubio.

An adulteriũ cõmittaꝫ absqz dolo. z quomodo z qñ puniatur. Vide dominũ abbatẽ i ꝓsilio.iiij.ꝑ totum illud ꝓsilium.

Quot sũt pene adulterij z q̃ vide.d.ab.vbi.s.prie i.d.ꝓsi.iiij.

Utrũ z qñ possit appellari ab interlocutoria.vide dominum abbatem.i consi.xxxiij.in primo dubio.

Si arbiter assumit ꝑtes cũ hoc vt ꝓnunciet ſz̃ius z ipse ꝓnunciauit ꝫius.an valeat laudũ. vide dominũ abba.i ꝓsi.xli.

Ad ꝓbandũ adulteriũ.vide dominũ abba.in con.xlij.

Utrũ arbit possit ꝑ ꝓte laudaꝫ z ꝑ ꝓte ñ. vide.d.ab.i.ꝓ.xliiij.

Ubicũqz ex forma statuti nulla exceptio potest apponi ꝫ laudum arbitratorũ quomodo intelligit z quo remedio succurratꝫ.vide dominũ abbatez i ꝓsilio.xliiii.i prima colũ.

Si remouetꝫ appellatio ꝑ statutũ vel alr q̃ appellationis itel ligantꝫ remote.vide dominum abbatem in ꝓsilio.xliiij.

Quid iportet ꝛbũ aspirare.vide.d.ab.i ꝓsi.xlvii.i pria colũ.

Quod dicaꝫ esse factũ antiquũ. vide.d.abbatẽ in ꝓsilio.lxi.

Utrũ de bonis aduenticijs possit filiusfamilias testari ad pias causas.vide dominũ abbatẽ in consi.lxij.

An arbiter possit ꝓnunciare vltima die termini ꝓtenti in cõpromisso. vide.d.abbatẽ in consilio.lxiij. in principio.

Ubicunqz cõpromittiꝫ in tres arbitros quoꝝ duo ꝓnunciauernnt irrequisito tertio an prevaleat pronunciatio eoꝝ. vide dominũ abba.in consi.lxiij.

An arbiter laicus possit cognoscere de mã vsuraria z ꝙs dicaꝫ ꝫctus vsurarius.vide.d.abba.i consilio.lxiij.

Utrũ possit arbiter pronunciare sup rebus liquidis.vide dominum abbatẽ in consi.lxiij.

Que videanꝫ deduci in cõpromisso facto in arbitrũ ꝑ clausulam generalem .vide.d.abbatẽ in consi.lxiij.

An si compromissum ẽ factũ in arbitrũ z iuratũ de nõ petendo reductionẽ ad arbitriũ boni viri possit nõ obstãte iuramẽto ꝓtrauenire.vide.d.abba.in consi.lxij.

Si arbiter tulit laudũ qđ ꝑ partẽ dicit iniquũ vel nullũ cui incumbit onus ꝓbandi hoc.vide.d.ab.in consi.lxiij.

Ex quibus z quomodo ꝓbetꝫ arbitruz inique ꝓnunciasse. vide dominum ab.in consi.lxiij.

An arbitratꝫ teneatꝫ facere scripturas degestis cozã se an vero sufficiat se iſormare extraiudicialiꝫ. vide.d.ab.i ꝓsi.lxiij.

An z qñ credaꝫ arbitris.vide dominũ abbatẽ in cõsi.lxiij.

An nullitas laudi lati ꝑ arbitrũ in vno capitulo vitiet alia capitula.vide.d.abba.in consi.lxiij.

An ꝑ appellationẽ suspendaꝫ vel extinguaꝫ ſnia.vide dominuz abbatẽ in consi.lxix.

An ille q̃ nõ appellat videaꝫ approbare sententiã tã in ciuilibus q̃ in criminalibus.vide.d.ab.in ꝓsilio.lxxiij.

An z quãdo possit summi argumẽtũ a contrario sensu.vide dominũ.abba.in cõsilio.lxxv. in .i.colũ.

Quãdo z quomodo videaꝫ ꝓhibitũ argumẽtũ a ꝓtrario sensu in statutis.vide dominũ abbatẽ in consi.lxxv.

An ꝰus alimentãdi quo teneaꝫ pater erga filiũ sit de iure naturali vel nõ: vide dominũ abba.in cõsi.lxxv.vbi ponit etiam q̃d de ligitima ꝛbita quo iure sit debita.

Si fit accusatio de insultu cũ armis z processione z sanguinis effusione z postea nõ ꝓbaꝫ nisi simplex insult⁹ an procedat accusatio.vide dominũ abbatẽ in ꝓsilio.lxxviii.

Quomodo z quãdo accusator deficiẽs in ꝓbatiõe excuseꝫ a pena calumnie.vide dominũ abbatẽ in ꝓsilio.lxxviii.

An z quando valeat argumentũ ab ethimologia vocabuli. vide.d.abba.in cõsilio.lxxxij.in .i.colũ

Quando opperatur aliquid ꝓhibitio alienatiõis facta ꝑ testatorẽ in testamẽto.vide dominũ abbatẽ in cõsilio.lxxxij.

An filⁱ arrogatus trãsmittat in descẽdẽtes quartã sibi debitã a patre arrogatore: vide dñm abbatẽ in ꝓsilio.lxxxvi.

Qñ tractaꝫ de successore aui: vtrũ filⁱ⁹ succedat in locũ ꝑris: vide dñm abbatẽ .cõsilio.lxxxvi. in.i.colũ

Utrũ abbas z alij prelati possint petere restitutionẽ in integrũ ꝑ ecclesia. vide.d.abba.in cõsilio.lxxxvij.

An abbas possit vẽdicare monachũ: vide.d.abb.i ꝓ.lxxxviij.

Qñ ꝙs dr apostata: vide dñm abbatẽ in cõsilio.lxxxvi.

An causa appellatõis z nullitatis possint simul deduci i eodẽ iudicio. vide dñm abba.consilio.lxxxvij.in prin.

Qñ relictũ dicaꝫ eẽ factũ ꝑ aĩa. vide do.abba in ꝓsi.cvi.qđ ẽ cõsiliũ dñi dionisij: nõ añt dñi abbatis: z ꝫ sunt q̃ comode adaptari potuerunt ad hanc primũ alphabeti litteram.

A. nunc videnda sunt alia q̃ in littera. B. ꝓuenire visum fuit.

B

An regula sancte brigide sit approbata vel nõ vide do.abba. in ꝓsilio.viij.ꝑ totũ.

Quõ capiꝫ hic ꝛbũ bonoꝝ. vide do.abba.in ꝓsilio.xliiij.

Si reperiꝫ basilica z dubitat in cuⁱ⁹ dioceſi sit posita quid sit ꝑsumendũ: vide dñm abba.in ꝓsilio.liij.

Quõ z ad quid teneaꝫ ille q̃ vocauerit aliquẽ ad bellũ. vide.d. abba.in vltima colũ.in cõsilio.lx.

Qñ mãdaꝫ alicui vt ꝓuideat certe ꝑsone de beneficio quõ intelligit: vide dñm abbatẽ in ꝓsilio.lxxxvi.

Multa er q̃b⁹ ꝑsumaꝫ bona fides: vide.d.abb.i ꝓ.lxxxviij.

An bauniti habeant filios in potestate: vide do.abba.in cõsilio:ciiij.seu vltimo.

An filius possit cõcedere testi. vide do.abba.in consilio.ciiij. seu vltimo ꝑ totũ

C

An clerici teneantꝫ ꝓferre ad ꝓstructionẽ muroꝝ ꝑ custodia fiendoꝝ vbi habitãt ad refectionẽ pontiũ z itinerũ: z ad collectas z ad angurias z ad fossata faciẽda: vide singulariꝫ z belissime dñm abba.in ꝓsilio.iij.ꝑ totũ.

An clerici teneãtur soluere cẽsus vel tributa ſi bona tributaria vel cẽsualia ad eos pueniãt: vide do.aba.in cõsilio.iij.7.vi.

Quõ fiat trãsit⁹ de vno ꝫctu ad aliũ: vide.d.abb..i ꝓ.v.in pri.

An clerici mittẽtes aĩa lia sua ad pascua cõitatis teneantꝫ soluere sicutꝫ alij ciues. vide dñm abbatẽ in consilio.vi.

An z qñ clerici soluant gabellas ꝓ reb⁹ ꝓprijs ꝛvide.dominũ abbatẽ in consilio.vi.

An colon⁹ gaudeat eodẽ ꝓuilegio: q̃ gaudet dñs fundi i fundo seu rõne fundi quẽ tollit. vide.do.abba.i cõsi.ix.i vlti.colũ.

Utrũ canzellarius sit idoneus testis in factis cõmunitatis: vide do.abba.in consilio.xvij.

Quid opetꝫ cõmissio facta alicui ꝑ papã: vt se de ꝓtẽtis informet z de ei⁹ importantia vide do.abba.in ꝓsilio.xli.

Quomodo debet ꝓbare ille qui dicit librum vel aliã rem fore casu amissam. vide do.abba.in consi.xlij.

Quõ ꝓbetur ꝓsuetudo: vide dñm abbatẽ in cõsilio.xlij.

Ad ꝓbandũ ꝓsanguinitatẽ. vide dñm abba.in ꝓsilio.xlij.

An z qñ cecus possit habere officia vel eligi ad protestariã: vide do.abba.in cõsilio.xvij.ꝑ totum.

An cecus possit succedere patri baroni vel habẽti iurisdictionẽ. vide do.abba.in consilio.xlvij.

An z qñ possit fieri cumulatio pluriũ actionũ. vide do. abba. in consi.l.in toto consi.

Quid importet istud ꝛbũ ꝓsidens zc. vide do.abba.i con.li

An seruitores clericoꝝ gaudeant ꝓuilegijs clericis ꝓcessis. vide do.abba.in cõsilio.liij.

Que collegia sint approbata vel ne. vide do.abba.in ꝓsilio.lv.

An ille q̃ nõ põt alienare certã rẽ possit cõpromittere sup illa re. vide do.abba.in cõsilio.lvi.in.i.colũ.

Quõ z qñ ꝑ copulã z iducaꝫ ꝓiũctio: vide do.abba.i ꝓsi.lvij.

An carcerati possint se obligare. vide.d.abb.in ꝓsi.lx.in.i.col.

Quis valeat cõmittere causas sine strepitu z figura iudicij cognoscẽdas. vide do.abba.in cõsilio.lxi.

Quid opetur confirmatio. z an ꝓsumaꝫ facta ex certa scientia. vide do.abba.in ꝓsilio.lxij.

An z qñ.a.inducaꝫ certa sciẽtia. vide do.abbatẽ.in ꝓsilio.lxij.

An z qñ valeat pactũ legis cõmissorie in pignorib⁹. vide do. abba.in cõsilio.lxiiij.

An z qñ possit fieri citatio ꝑ edictũ gnãle z qñ debeat fieri ꝑsonaliter: vide dñm abbatẽ in ꝓsilio.lxij.in.i.colũ:

An vbi citatur absens q̃ nescitur vbi sit sufficiat vnica citatio peremptoria tantũ. vide.d.abba.in cõsi.lxvi.

Qñ ꝓcurrũt plures cause q̃ ꝑualeat. vide.d.abba.in cõsi.lxx.

Utrũ statuta loquẽtia de cõtractu habent locũ in quasi ꝓtractu. vide do.abba.in ꝓsilio.li.in primo dubio.

An ꝓsuetudo habeat locū in rebus existētib' in territorio vel cī. vide do.abba. in ꝓsilio.lxxij.in prima ꝛ vlti.colū.
An ꝛ quando valeat cōsuetudo damnosa ecclesijs. Vide.d ab.in consi.lxvij.in vlti.colū.
An homines castri subditi ciuitatis dicant' ciues ciuitat' ꝛ ad quid teneant'.vide.d.abba.in cōsi.lxxxix.
Utrū castris ꝓcedat' in integrū restitutio tanq̄ rei publice. vide do.abba.in cōsi.lxxxix.
An ꝛ quādo curator det' adultis iuitis.marie i terminis statuti loquētis de curatore dādo.vide.d.ab.i ꝓsi.lxxxxi.i prin.
Cū cōmittit' plures cause i iudicio: simul inciaz i vna cā. an dicat' funct' officio q̄ ad reliq̄s vide.d.ab.i ꝓ.lxxxxvij.i.i.col.
Si cōmittit' cā petitorij ꝛ possessorij iudicij.ꝛ fert sniaz i vno an dicat' funct' in reliquo.vide.d.ab.in consi.lxxxxvij.
Quid importet v̄bū cōfirmemus.vide.d.ab.in ꝓsi.lxxxxvij.
An prestatio census dicatur seruitus.vide.d.ab.in consilio. lxxxxviij.in.i.colū.
An ꝛ quando p̄ solutionē census vel alia similia p̄sumatur subiectio.vide.d.abba.in cōsi.lxxxxviij.
An ciuitates nō recognoscētes superiorē habeāt merū imperiū ꝛ plenā potestatē ꝛ circa q̄.vidi do.abba.i ꝓ.vlt. in.i.col.

B

Quando lata culpa equiperet' dolo ꝛ maxime in delictis vide do.abba.in cōsi.iiij.in vlt.colū.
An filia que nupsit sine cōsensu patris sui possit petere dotez a patre.vide do.abba.in con.xij.
An sororꝛ possit petere dotē sibi p̄missam p̄ fratrē nec nō etiā legitimā.vide do.abba.in consi.xij.
De intellectu legis filiusfamilias.ff.ad mace.l.de fratre dante dotē sororꝛi viuente patre de pecunia sibi mutuata.vide.d. ab.in consi.xij.
Utrū ꝛ qñ teneat' frater dotare sororē.vide do.ab.in ꝓsi.xij.
Quomodo ꝓbetur solutio decimarū p̄ testes diuersa dicentes.vide do.ab.in consi.xlij.
Quomodo dans dotē videat' donare.vide.d.ab.in ꝓsi.xliij
An possit donare habens liberā administratōez.vide.d.ab. in consi.xlvi.
Stante statuto q̄ marit' lucret' dimidiā dotis vtruz lucret' argumētū eius.vide do.ab.in cōsi.xlvi.in principio ꝛ p̄ totū.
An ꝛ qñ dos possit augeri.vide dominū abbatē i ꝓsilio.xlvi.
Que bona videant' data in dotē.vide.d.ab.in cōsilio.xlvi.
Utrū pecunia data causa dotis matrimonio nō secuto possit repeti ꝛ a quo an a muliere an ab eo qui dedit dotez ꝓpter.vide do.ab.in consi.xliij.in tertio dubio.
Qñ ex forma statuti vel legis vel testatoris dꝫstari dicto alicuius si ille dixerit.vtrū possit ꝓbari ꝯriū p̄ alias ꝓbationes vide dominū abba.in consilio li.in p̄ria colū.
An ꝛ qñ scda dōatio tollat.primā dōationē vide.d.ab.i.ꝓ.lv.
Qui ecclesie debeāt' decie an parrochiali.an baptismali. Vide do miuū abbatē cōsi.lxviij.in prima colū.ꝛ p̄ totū.
An delegat' possit cōmittere vices suas multi saltē collegę. vide dominū ab.consi.lxi.
Utrū delegatio possit fieri laicis p̄ iudicem ecclesiasticuz.vide.d.ab.in cōsilio.lxvij.in vltima colū.
Quando lex vel statutū requirit dolū an verificet' i lata culpa.vide.d.ab.i con.lxviij.
Erq̄b' tollat' p̄sumptio doli vl' fraudis.vide.d.ab.i ꝓ.lxviij.
Utrū passus secū dū decretū. possit recuperare infra aliq̄d tēpus soluēdo creditori.vide.d.ab in cōsi.lxviij.in vlti.colū.
Utrū dominū ꝓbetur ex cōcessione emphiteoticha ꝛ solutionis p̄statione.vide dominū ab.i ꝓsilio.lxxiij.in.i.dubio.
An ꝛ qñ dos debeat restitui filie.viuente patre.ꝛ sit ipsi' filie. vide dominū abba.in consi.lxxxi.in prima columna.
Quando legatū factū filie p̄ parte cōpensetur cuz dote vide do.abba.in cōsilio.lxxxi.in vltima colū.
An donatio facta ecclesie p̄ ip̄eratorez cōstantinū valuerit vl nō.vide dominū ab.in cōsi.lxxxij.ꝛ in con.lxxxiiij.
Utrū donatio excedēs summā quingentoꝝ an reoꝝ valeat sine insinuatione intercedente auctoritate principis.vide dominū ab.in consi.lxxxiij
Ubi fit delegatio alicui ex p̄sse nōie ꝓprio ꝛ appellatiuo.an dicatur realis vl' p̄sonalis vide dominū ab.in consi.lxxxv.
Quādo delegatus dicatur functus officio suo.adeo q̄ exiret eius officiū.vide do.abba.in consi.lxxxvij.
An delegat' possit reseruare sibi executionē sententie.vide.d. abbatē in consi.lxxxvij.
Quid importet verbū dent' an scilicet necessitatē vel nō.vide dōm abba.in ꝓsilio.lxxxij.
Utrū delegatio facta sub nōie dignitat' vel ꝓprio nōie exp̄sso trāseat ad successorē: vide.d.abba.in ꝓsilio.lxxxiiij.
Utrū deportatus possit ꝯxre post sententiā deportationis latā: vide do.abba.in consilio.lxxxxix.

E

Utrū rō eq̄litatis inducēde habeat locū in statutis vide dōm abba. in consilio.i.in vlti.colū.
An pacta facta cū epo p̄ cōitatē ꝛ priuilegia sibi ꝓcessa extēdatur ad clericos.vide do.abba.in consilio.vi.
An ꝛ qñ ꝛba enūciatiua disponēt.maxime ad pias causas vide do.abba.in consi.xi.
An sit iusta causa exheredādi filiā ex eo q̄ nupsit sine cōsensu patris:vide dōm abbatē in consilio.xij.
An exōicatio facta appellatione pēdēte valeat ꝛ quō succurratur aduersus eā: vide dōm abbatē in consilio.xxxiij.
An ꝛ qñ excōicatus detet vitari ꝛ q̄d in actib' iudicialibus nec nō extraiudicialib'.vide.d.abba.in consilio.xxxiij.
An ecclesia heres instituta si nō conficiat inuentariū teneantur vltra vires hereditarias sicut alij priuati: vide do.abbatē in consilio.xxxiiij.
An epūs possit p̄rogare terminū indultū a legē hēredib' adimplendū volūtatē testatoris? vide.d.abba.in consi.xl.
An ꝛ qñ valeat alienatio rei ecclīastice:ꝛ q̄ sollēnitates requirant'.vide do.abba.in consilio.xl.p̄ totū vbi latissime locut'ē.
An tollātur sollēnitates req̄site circa alienationē rer̄ ecclesiasticarū p̄ certā cōmissionē factā a summo pontifice circā alienationē. Vide dōm abbatē in consilio.xli.
An alienatio rer̄ ecclīasticarū facta cōsanguineis alienat' p̄sumat' fraudulenta. Vide dōm abba.in consilio.xli.
An circa sollēnitates req̄sitas in alienatione rei ecclesiastice attēdātur ius canonicū vel ciuile.ꝛ q̄ deroget alteri Vide.d. abbatē in consilio.xli.
Utrū per confessionē p̄lati ꝛ conuētus p̄iudicet' ecclesie vide.d.abba.in consilio.xli.
Si statutū remouet omnē exceptionē ꝛ defensionē quō intelligit': vide dōm abba.in consilio.xliiij.in.i.colū.
Que sit rō dicti statuti.vide dōm abba.in consilio vbi supra.
An epūs possit donare bona ecclesie cū causa vel sine causa: vide dōm abbatē in consilio.xlv.vbi p̄ma late de hoc.
Quid cōferat seu tribuat electio simplex. Vide do.abba.in cōsilio.xlvij.in.i.colū.
Quot detrāt ꝓcurrere ad ℞ exceptio rei iudicate obstet i alio iudicio. vide do. abbatē in consilio.l.in.i.colū.
An ꝛ quō bona ecclesiarū teneant' ad onera.vide do.abbatē in consilio.liij.in.i.colū.
Qnā vocē habeat epūs ꝛ capitulū ꝛ quis maiorē. vide.d.abb. in consilio.lvij.in.i.colū.
Quō ꝛ qñ requit' consensus epi ꝛ capituli vel maioris p̄tis. vide.d.abba.in consilio.lvij.
An ꝛ qñ possit apponi cōditio p̄ laicos ecclesie in dote dāda. vide do.abba.in consilio.lvij.
An epūs possit infra annū de executione testamēti se impedire vide do.abbatē in consilio.lviiij.in secūdo dubio.
Ad quē devoluit' potestas exquendi testamēta post annū. vide do.abba.in con.lviiij.
Quis dicat' p̄prie executor ꝛ quis fideicōmissari⁹: vide.d. abba.in consilio.lviiij.in vlti.colū.
An possit licite solui excōicat'.vide.d.abb.in ꝓsi.lx.i vlti.col.
An ꝛ qñ valeat statutū ꝯ libertatē ꝛ cōmoditatē ecclesiasticā. vide do.abba.in consilio.lxiij.
An ꝛ qñ epūs possit sol' tollē statu. vl' ꝓsuetudinē ecclie matie circa residētiā faciēdā. vide.d.ab.i ꝓ.lxvij.i.l.col.ꝛ vlt.circa fi.
An ad epm̄ p̄tineat receptō canonicoꝝ. vide.d.abb.i ꝓ.lxvij.
An valeat pactū vel ꝓsuetudo cōtra naturā ꝯctus emphiteotici.vide do.abba.in consilio.lxij.
Que dicatur esse de ſba vel accidētia ꝯctus emphiteotici. vide do abba.in consilio. vbi supra.
Ad ēphiteota teneat' exhibere istrm̄ dño ꝛ si nō exhibeat q̄d p̄sumit' ꝯ eū. vide.d.abb.in ꝓsi.lxxiij. in p̄mo dubio ꝛ i.i.col.
Quō q̄ emphiteota cadat a iure suo ꝛ p̄dat meliorationes si nō soluēdo vel alienādo.vide.d.abb.in ꝓsi.lxxiij. in scdo dubio.
An ēphiteosis ecclīastica trāseat ad heredes exīneos vel quō ꝛ an possit fieri in p̄petuū. vide.d.abb.in.ꝓ.lxxiij.in.ij.dubio
An emphiteota possit p̄mutare irreq̄sito dño. vide.d.abba.

in consi.lxxxiiij.in secūdo dubio.
An emphiteota fisci possit donare ius suum. vide.d.abbatē in consi.lxxiiij.in.ij.dubio.
Quod remediū iducit cōtra successorē emphiteote nō solue tem. vide do.ab.in consi.lxxiiij.in vlti.colū.
Quid ꝛ que temeritas requirat ad hoc vt quis cōdemnat in expensis. vide do.ab.in cōsi.lxxv.i vlti.colū.
An ꝛ qñ puniatur nō opponens exceptionē sibi cōpetentez vide do.ab.in consi.lxxxij.in vlti.colū.
Quando statuta dicant esse cōtra libertatē ecclesiasticā. vide do.ab.in cōsi.lxxxij.in.i.colū.
Quā facultatē hz vicari⁹ epi. vide do.ab.in consi.lxxxiij.
An deputatus ad eligendū infra centum tempus possit post tēpus eligere. vide do.ab.in consi.lxxxxiij.
De electōe cuiusdā medici fiēda. vide.d.ab.i cō.lxxxiij.p to.
An ecclesia q̄ diu nō soluit onera cōmunitati icūbentia potuerit prescribere. vide do.ab.in consi.lxxxiiij.p totum. Et hec sufficiant ad litterā. F.

F

An fraternitates seu societates dicant esse loca pia. vide do: ab.in consi.xxxi.in prima colū.
An fraternitates subsint epō ciuitatis sicut alia loca pia. vide do.ab.in cōsi.xxxi.vbi.s.proxime.
Si legat aliquid fratrib⁹ minoribus cui acquirat illud ius vide do.ab.in consi.xxxij.
Quid sit factor vel administrator istoꝝ fratrū minorum vide do.ab.in cōsilio.xxxij.in prima colū.
Ad quē spectat cura legatoꝝ factoꝝ fratribus minoribꝫ. vide dominū ab.vbi.s.maxime.
An ꝛ quando appellatiōe filij cōprehēdat filia. vide do.ab. in consi.xxxvi.in prima colū.
An ꝛ quādo appellatione fratris. an teneatur. vide do.ab.in consi.xxxvi.in.i.colū.
Ad pbandū famā que requirant. vide do.ab.in cōsi.xiij.
An fideiussor possit agere ad damna ꝛ interesse cōtra p̄ncipale nō solū ad sortē. vide do.ab.in consi.lx.in prima colū.
An ꝛ qñ fideiussor teneat opponere exceptiōes competētes p̄cipali. ꝛ si nō admittant q̄d iuris. vide.d.ab.in cōsi.lx.in p̄ia colū. ꝛ in cōsi.lxxxij.in vlti.colū.i finalibus verbis.
Qñ dicat fraus cōmuni. Vide do.ab.in cōsi.lxix.i.i. colū.
Qñ dicat proprie facta. vide do.ab.in cōsilio.lxix.
An fienda sit interpretatio contra fiscum in dubio. vide do: ab.in consi.lxix.in vlti.colū.in fine.
An filius teneat ad debita paterna si abstinuit se ab heredi: tate patris. vide dominū ab. in consi.lxxij.in p̄in.
An ꝛ qñ fideicō. grauat⁹ de restituendo teneat cauere cū fideiussoribꝫ vel sine. vide do.ab.in cōsilio.lxxix.in.i.colū.
Unde dicat fundū. vide do.ab.in cōsilio.lxxxij.
An ꝛ quādo feudatari⁹ debet petere inuestituram a dño. vide do.ab.in consi.lxxxij.
Que dicat esse bona feudalia. vide do.ab.in cōsi.lxxxij.
Quod dicatur esse feudū franchū. vide do.ab.in cōsi.lxxxii.
Quis habeat cognoscere i cā feudali. vide do.ab.in cō.lxxxij.
An in feudo admittantur ascendētes. vide do.ab.in p̄.lxxxij.
An frater succedat fratri in feudo. vide do.ab.in cōsi.lxxxij.
An bona feudalia possint diuidi. vide do.ab.in consi.lxxxij.
An diuisiōe feudi requratur p̄sensus oīuz. vide.d.ab.i p̄.lxxij.
An de feudo possit disponi p vassallū. vide do.ab.i p̄.lxxxij.
Per que iura debeat decidi feudum. vide do.ab.in consilio: lxxxij.in vlti.colū.
Ad quid teneatur ille q̄ p̄misit facturū. vide.d.ab.in p̄si.xc.
An fideiussor qui p̄misit pro duobus in facto teneatur vno mortuo. vide do.ab.in con.xc.
An fratres vel sorores tertij ordinis sancti francisci. sint monachi vel monace. ꝛ p̄trahunt matrimoniū. vide do.ab.in cō. do.vgo.post cōsilia dñi abbatis.
Quomodo p̄bētur filiatio. vide do.ab.in cōsi.domini dicti fij post cōsilio do.ab.in.i.colū.

G

Quomodo ꝛ qñ debeat solui gabelle ꝛ q̄ pena iungat nō soluēti hz p̄fitenti ttm. vide.d.ab.in cōsi.lxv.in prima colū.
Si q̄s soluit gabellā p anno p̄senti. ꝛ de gabella anni elapsi mētionē nō faciat. an incidat in penā. Vide do. abba. vbi.s.
Si statutum disponit gabellam solui vbicunqz transferatur dñiuz seu possessio an si q̄s habuit dñz i ce: tare. ꝛ illud q̄d i: etiā ex facto volūtario incidat i statu. vide.d.abb.in p̄sili.lxix.
An mā gabelle dicat odiosa vl fauorabil. vide.d.abb.i p̄.lxix.
Quō intelligit q̄ primogenitus succedat in regno. vide do. abba.in consilio.lxxxviij.
An p̄mogenitus p̄ferat patruo in maioritate. vide do.abb. in p̄silio.lxxxv.
An q̄ p̄sequt p̄mogenit⁹ ius succedēdi. vide.d.abba.i p̄.lxxxv.
Cōtra fraudes gabelle: vide.d.abb.in p̄silio q̄ attribuit do.
Johāni de bādinis p̄bonien̄si meo e post cōsilia do.abbatis.j.

H

Quō heres p̄ficiēs inuentariū teneatur vltra vires hereditarias ꝛ qñ nō. vide.do.abba.in consilio.xxxiiij.
Quō ꝛ qñ heres nō implēs voluntatē defuncti ꝛ negligēs p̄uetur hereditate. iurta auc. h̄ ampli⁹. ꝛ in corpore vñ sumitur. C. de fideicō. vide do.abba.in p̄silio.xl. ꝛ in.v. vbi latissime d̄ intellectu dicte auctētice hoc amplius.
Ad quē deuoluāt bona hereditaria: an ad ep̄m vl substitutū p̄ exequēdo voluntatē testatoris si heres nō exeq̄tur. vide dñm abba.in consilio.xl.
Quō p̄bet p testes diuersa deponētes aliqs hereticus. vide dñm abbatē in cōsilio.xlij.in.i.colū.in principio.
An ꝛ quō p̄hibeatur ab ecclesia certi habit⁹ inuentio. vide. do.abba.in consilio:lv.
An fratres hospitalarij sint monachi vel canonici regulares vel clerici an liberti vel serui. vide do.abb.in p̄sili.do.vgo.post cōsilia do.abba in.i.dubio.
An hospitalarij eq̄rerentur tutoribꝫ vel curatoribꝫ. vide dñm abba.in consilio.do.vgo.p̄dicto in vlti.colū

I

An iudex q̄ pnūciauit procedendū esse ad ulteriora reseruatis ꝛ saluis oibꝫ exceptionibꝫ vtriqz parti dicat inferre grauamē adeo q̄ possit appellari. vide do.abba.in p̄si.iiij.in i.colū.
An iudex teneatur ex p̄mere causam. in snia vel ne. vide dñm abba.in consilio.vij.p eū.
An v̄ba posita in margine instrorū inducāt p̄sumptionē falsitatis vel reddāt instrm vicios̄um. vide.d.abba.in p̄silio.x.
An ꝛ quō iuramētū obliget minorē iurantē in ꝯctu: ꝛ utrum possit p̄ti absolutio a tali iuramēto p minorē: vide dñm abba. in p̄silio.xij.in vlti.dubio.ibi facto p totū.
An ꝛ qñ institutores teneantur ex ꝯctib⁹ eoꝝ esse finito offi. vide do.abba.in cōsilio.xvi.in.i.colū.
Quis dicat institutor. vide do.abba.in p̄silio.xvi.in.i.colū.
Que p̄sit facē istitutōes rōe sui officij. vide.d.abba. in p̄.xvi.
Ad pbādū iudiciū quot testes req̄rāt. vide.d.abba.in p̄.xvi.
Ad quē spectet distributio incertoꝝ: vide do.abba.in p̄silio: xxv.in vlti.colū.in fi.
An ignorātia legis vel statuti pbari possit p̄ solū iuramētū allegantis ignorātiā. vide do.abba.in consilio.xxxv.in vlt.colū.
An iuramētū obliget impubērē doli capacē. sic pubērē. iurta nuc. sacramēta pubertū. C. si aduersus vendītionē: vide dñm abbatē in cōsilio.xxxviij.in vlti.colū.
Ad iudex possit alterare et pe seu terminos a lege statutos. vide do.abba.in p̄silio.xl.
Ad pbādū iurisdictionē q̄ sint necessaria. vide.d.abb.i p̄.xlij.
Ad q̄d tenetur q̄ p̄misit p̄seruare indemnē. vide do.abba.in consilio.xlij.in.i.colū.
An acta facta in iudicio summario faciāt fidē in plenario. vide.d.abba.in consilio.lv.in.i.colū.
Utrū inhumati faciant collegiū licitū vel illicitū. vide.d.abb. in cōsilio.lv.p.totū.
An p indulgentiā cōcessam videatur approbari status illius cui cōceditur. vide dñm abba.in consilio.lv.
In iurisdictiōe p̄rogāda quis cōsensus req̄ratur. an exp̄ssus vel tacitus: vide dñm abbatē in consilio.lxi.
Quō ꝛ p quot actus acq̄ratur possessio iurisdictiōis. vide.d. abbatē in consilio.lxi.
An iudex ordinari⁹ possit pnūciare vltima die sue iurisdictionis. Vide.d.abbatē in p̄silio lxxiiij.
An credat iudici. an v̄o actis. vide do.abba.in cōsilio.lxiiij.
Quō capiat h̄ v̄bū instrm. vide.d.abba.in p̄.lxiiij.in vlt.col.
An iuramētū possit annullari p statutū. vide do.abba.in p̄si. lxxi.in.i.dubio.
An iuramētū tollat remediū legis secūde. C. de rescin. vēn. vide.d.abba.in consilio.in secūdo dubio.
Quis dicat intestatus. vide.d.abbatē. in consilio.lxxij.
An infans dicat decedē intestat⁹. vide.d.abbatē in cōsi.lxxv.
Quid possit capere iudex p salario vel sportulis. vide.d.abb.

in cõsi.lxxviij.in vlti.colũ.
Qñ icerta debẽt pstari paupib⁹.vide do.ab.i cõ.lxxxi.p totũ.
Ad quo iperator recognoscat iperiũ.vide do.ab.in cõ.lxxxij.
An imperator possit legitimare in terris ecclesie.vide dominũ abbatẽ in consilio.lxxxiij.in prima colũ.
Que iurisdictio spectet ad iperatorẽ.in tẽporibus.vide dominũ ab.in consi.lxxiiij.
An valeat imperatoris priuilegiũ quo ad nõ subditos vide do.ab.in consilio.lxxxvij.
Quis sit cõpetẽs iudex ꝓ legato facto ad pias causas. vide i consi.dionisij post cõsilia.do.ab.in.i.colũ.

L

An literato facta in vno casu extẽdat ad aliã z ad quas ꝑsonas.vide dominũ ab.in consi.x.
An legitima possit peti de bonis regni vel ducat⁹ vel marchionat⁹.vide do.ab.in con.xij.
An soror possit petere legitimã z dotẽ a fratre. Vide dominũ ab.in consi.xij.
Ad quo tẽpore incipit lex.vel statutũ ligare.vide do.ab.i cõsi.xxxv.in principio.
Quõ z qñ quis cõpellat ad exibitionẽ suorũ librorum.vide do.ab.in consi.xlij.
Quomodo capiatur verbũ lis.vide do.ab.in cõsi.xliiij.
An z qñ stetur libris ꝓpꝛijs vide.d.ab.i.consi.li.i pria colũ.
Quid ꝓtinet appellatiõe liberoꝝ.vide.d.ab.i ꝓsi.li.i.i.colũ.
An z qñ lex specialis tollat legẽ generalẽ. Vide.d.ab.i ꝓsi.li.
An laudũ latũ z approbatũ p ꝓcuratorẽ possit improbari p dominñ.vide do.ab.in consi.lvi.p totũ.
An legitima debita iure nature z trebellianica debeat matri sicut debent filij.vide.d.ab.in consi.lix.in.i.dubio.
Utrũ legitima debita filijs sit debita de iure naturali vel quo modo.vide dominũ ab.in consi.lxij. Et in consi.lxxv.
Utrũ filij possint priuari legitima a parentib⁹ etiã relinquentibus ad pias causas.vide do.ab.in consi.lxij.
Utrũ legitima possint minui vel augeri p statutũ.vide do.ab vbi.ṡ.lxc in consi.lxij. Et in consi.lxxv.
Ad quo tẽpore debeat legitima filijs.vide dominũ ab.cõsilio.lxv.in vlti.colũ.
Utrũ verba libelli intelligant cõtra libellantẽ an ꝓ libellante: vide do.ab.in consi.lxxij.in prima columna.
An credat libris antiqs.vide.d.ab.i ꝓ.lxxv.i.i.dubio.i fine.
An z quãdo fiat legũ correctio ex identitate vel maioritate rationis.vide dominũ ab.i consi.lxxv.
An legitima debita parentibus possit tolli vel minui p statutũ.vide ab.in consi.lxxv.
An z ad que extendat liberatio generalis.vide do.ab.in cõ.lxxxi.in prima colũ.
An z quãdo libri mercatorũ ꝓbent vel nõ.z quam fidẽ faciant.vide do.ab.in cõsi.lxxxi.
An legitimatione debeant vocari agnati.vide do.ab.in con.lxxxij.in.i.colũ.
An imperator possit legitimare in terris ecclesie.vide dominũ ab in consi.lxxxiij.in.i.colũ.
An legitimat⁹ succedat agnati.vide.d.ab.i ꝓsi.lxxxvi.i.i.col.
An p legitimationẽ superuenientẽ rumpatur testamẽtũ patris.vide do.ab.in consi.lxxxvi.
An z quãdo nouella lex tollat ãtiquã.vide do.ab.i cõsi.lxxxxi.
Quis dicat ꝓprie legitimat⁹.vide.d.ab.i.ꝓ.lxxxxvi.i.i.colũ.

M

Qñ dicat esse matrimoniũ ꝓpꝛie.vide do.ab.in consi.i.
Qñ liceat sequi mentem legis vel statuti z recedere a verbis. Vide do.ab.in consilio.i.
An in maleficijs voluntas coacta habeat ꝓ voluntate.vide do.ab.in consi.iiij.vbi ponit quandam cõtingentiã factaꝫ de quadã muliere adulterata per vim.
An in matrimonio attendatur ius canonicuꝫ vel ciuile.vide do.ab.in consi.xij.
An marchionatus z ducat⁹ z regna possint diuidi inter filios marchionis ducis z regis.vide do.ab.in consi.xij.
An z qñ masculinũ concipiat femininũ.vide dominũ.ab.in consilio.xxxij.in vlti.colũ.z in consi.xxxvi.
An i mutuo fcõ eccle sit necesse ꝓbari ꝓsũ.vide.d.ab.i ꝓ.xli.
Quõ z qñ ꝓbatur missa p testes deponẽtes vnũ de euangelio z aliũ de epistola.vide do.ab.in consi.xlij.
Quomodo z qñ filij secũdi matrimonij succedãt matri vna cũ filijs primi matrimonij vel nõ.vide do.ab.in consi.xlij.
Quõ mulier obligetur in instrijs.vna cuꝫ marito vide.d.abba. in ꝓsi.xliij.in.i. colũ.
Qñ marit⁹ emit aliqd ꝓstãte mrimonio.an videat emere de ꝓprijs pecunijs vi'ne.vide.d.abb.in ꝓsi.xlvi.in vlti.colũ.
An requiratur consensus mulieris in sponsalibus ab initio: an vero possit pater vel affines obligare vel ꝓmittere eã. vide dominũ abba.in cõ.xlviij.
An z qñ spõsus vel spõsa possint cõpelli ad ꝓsequendũ matrimoniũ p verba de presenti.vide do.abba.in consi.xlviij.
An in matrimonio possint interuenire obligationes z ꝓmissiones z pene. vide dominũ abbatem in consi.xlviij.
Qñ maritus dicit aliquã esse vxorẽ.z ipsa negat.cui standuꝫ sit.vide do.abba.in con.li.
Cui subsint monasteria exempta.vide do.abba.in ꝓsilio.lvi.
Si minor iurauit se maiorẽ super obseruatione cõtractus an obliget vide dominũ abba.in.con.lxx.in.i.dubio.
An ꝓtract⁹ initus cũ minore null⁹ ex defectu solẽnitatis statutarie possit ratificari z substẽtari iterueniẽte iuramento tpe maioris etat. Vide dñm abbatẽ in cõ.lxxi.in.ij.dubio.
An minor possit petere absolutionẽ a iuramẽto.vide dominuꝫ abbatez in cõ.lxxi.in.iij.dubio.
An mater excludat auuꝫ vel ecõtra i successiõe filij.taꝫ de iure cõi qꝫ municipali.vide do.abba.in.cõsilio.lxxv.
Qñ quis dicat habere malã fidẽ.vide do.abba.in.cõ.lxxvi. in vltimo dubio.in.vltima colũ.
Quis dicat ꝑpe mercator.vide do.ab.i ꝓ.lxxviij.i..i.colũ.
Qñ ꝓbet mala fides.vide do.abba.in.cõ.lxxxi.i ꝑma colũ.
An monachus possit agere aduersus prelatuꝫ suũ.vide do. abba.in.consi.lxxx.viij.in.prima colũ.z p totũ.
An possit esse obligatio iter monachuꝫ z prelatum.vide dõ. abba.in consi.lxxviij.z in consi.c.in.i.colũ.
An possit monach⁹ habere ꝓprijũ.vide do.ab.i. ꝓ.lxxxix.
An monachus possit esse in studio sine licẽtia abbatis vel superioris.vide do.abba.in cõsi.lxxxviij.
An monach⁹ possit vacare studio.vide dñm ab.i. cõ.lxxxviij.
Cuius expensis debent monachi instrui ab initio. vide do. abba.in.consilio.lxxxvij.
An inuito abbate possit episcopus dare licentiam monacho eundi ad studiũ.vide do.abba.in consilio.lxxxviij.
An monachus existens in studio possit obligare monasteriũ ꝓpter necessitates suas.vide do.abbatẽ in cõsilio.lxxxviij.
Utruꝫ episcopus teneat emere libros monachis z vestes z alia necessaria ꝓ studio. Vide do. abb.in cõ.lxxxviij.
Utrũ vicarius episcopi possit dare licentiã monacho eũdi ad studiũ.vide dominũ abba.in cõsilio.lxxxviij.
Cui eqperet minor habẽs curatorẽ.vide do.ab.in cõsi.xci.
Quãdo mandatur aliquid quid cõprehendat in mãdato et quot.vide do.abba.in cõsi.xciij.
An trãsiẽs ad aliqd monasteriũ sine solẽnitatib⁹ reqsitis possit ꝓpa auctẽ redire ad ꝑmũ.vide dñm abba.in cõ.cxvi.
Jn cui⁹ manib⁹ debeat monachus facere ꝓfessionẽ vide do. abba.in.consilio dñi vgo.post cõsilia domini abbatis.

N

Qñ dicat ꝓprie nuptie.z quõ capiat in iure vide.d.ab.i ꝓ.i.
An z qñ credat notario.vide.d.abba.in consilio.xvi.
Qñ dicat necessitas z quis dicat casus necessitas vide dñm abqa.in ꝓsilio.xvij.in prima colũ.
Quod dicat notoriũ: vide dñm abbatẽ in ꝓsilio.xliiij.
An z qñ offerens se monasterio vidcatur offerre bona sua.vide do.abba.in ꝓsilio.liiij.
An offerẽs se monasterio gaudeat ꝓuilegijs illi⁹ monasterij vide do.abba.in ꝓsilio.liij.
Qñ quis dicatur vocari p nomen collectiuũ vel appellatiuuꝫ. vide do.abba.in consilio.lvij.
Quis dicatur ꝓprie nepos.vide dñm abbatẽ in ꝓsilio.lxxix.i vltima colũ.z hec sofficiãt in littera.

O

An officiales marie eps psumãt diligẽtes i officio suo vide do.abba.in consi.xli.

P

Si res nõ priuilegiata quenat ad personã priuilegiatã an efficiatur priuilegiata. Vide do.abba.in consi.ix.
An ꝓcurator teneat ẽt finito offi.vide do.ab.i ꝓ.xvi..i.i.colũ.
An z qñ ꝓbationes iũgant ad faciendã plenã ꝓbationẽ.vide dominũ abbatẽ in consi xvi.in vlti.colũ.
Si ꝑlatus ecclesie liberauit aliquẽ vtrũ possit per successoreꝫ

ãnullari 7 ipugnari libꝛatio. vide dd. abbatẽ in cõsilio. xxxi.
Quis dicaꝛ pius locꝰ. vide d. ab. i ꝓsi. xxxi. i pria col. 7 i ꝓ. lv.
An dicanꝫ pia loca iste fraternitates. vide d. ab. in ꝓsi. xxxi.
An 7 quando nõ valenti agere currat pꝛescriptio. vide d. ab. in consi. xxxij. in prima colũ.
Quõ 7 quãto tẽpoꝛe pꝛescribaꝛ cõtra locũ religiosum. vide dominũ abbatẽ in consi. xxxij. in prima colũ.
An adũsus ꝑscriptõnẽ ꝓcedaꝛ restitutõ. vide. d. ab. i ꝓ. xxxij.
An tẽpus quadriennij aduersus pꝛescriptionẽ in restitutione cõcedenda sit vtile vel cõtinuũ. vide do. ab. in ꝓsilio. xxxij.
An pꝛobatio intelligaꝛ esse pꝛeparatoꝛia vel dilatoꝛia. vide dominum abbatẽ in cõsi. xxxiij.
An papa possit reuocare facta p se vel p predecessoꝛem suum Vide dominum abbatẽ in consilio. xlj.
Quid ius habeat papa i bonis ecclesie. vide do. ab. in ꝓsi. xlj.
Quõ ꝓbꝛetur possessio p diuersos testes de diuersis tẽpoꝛib' deponẽtes. vide do. ab. in ꝓsi. xlij.
Quõ capiaꝛ illud ℣bũ ꝓpriũ. Vide do. ab. in cõsilio. li.
Quot modis cõperit ius patronat'. vide. d. ab. i ꝓ. liiij. i pri.
Ex qb' ꝓbꝛet possessio iuris patronat'. vide do. ab. i cõsi. liiij.
Si vna pꝛesentatio fiat pꝛoprietario alia a possessoꝛe que sit potioꝛ. Vide do. ab. in cõsi. liiij.
Quõ diuidaꝛ ius patronat' iter hꝛedes. vide. d. ab. i ꝓ. liiij.
Utrũ ius patronat' transeat ad heredes extraneos. vide. d. ab. in consi. liiij. in vlti. colũ.
Utrũ ius patronat' trãseat ad feminas. vi. dde. ab. i cõ. liiij.
An ꝑlat' possit facere trãsactionẽ sup reb' ecclesie vide. do. ab. i ꝓ. lvi. vbi ponit an possit cõpꝛomittere sup reb' ecclesie.
An 7 qñ sufficiat ꝓsensus maioꝛis partis. vide. d. ab. i ꝓ. lvij.
Ad quẽ spectat pꝛesentatio ad pꝛebendas. vide dominum ab. in cõsilio. lvij. 7 in. liij. dubio in vlt. colũ.
Cui acquiraꝛ ius patronat'. vide do. ab. i ꝓ. lvij. i vlti. colũ.
An requiraꝛ scientia possessoꝛis in acquisitiõe tũrium incoꝛ poꝛaliũ. vide dominũ. ab. in consi. lxxi.
An trãsactio facta p ꝑlatũ censeaꝛ ꝑsonalis vel realis vide do. ab. in consi. lxxij.
An ꝯs possit habꝛe plures capellas vel ꝑbẽdas. vide. d. ab. i consilio. lxxiij.
Qñ ꝑscribiꝫ vigoꝛe statuti an requiraꝛ bona fides. vide. d. ab. in consilio. lxxvi. in vltimo dubio i vltima colũ.
Qñ icerta debeãt ꝑstari pauperib'. vi. d. ab. i ꝓ. lxxx. p totũ.
An 7 qñ pꝛescribaꝛ p. ciuitates vel castra cõtra ecclesiã vel iꝑatoꝛẽ. vide do. ab. in cõsi. lxxxij. in. i. colũ.
An ꝑsumẽda sit ꝑscriptio vel nõ. vide do. ab. in consi. lxxxij.
Que possit facere ꝑnceps ex certa scia. vide. d. ab. i ꝓ. lxxxiiij.
An princeps in legitimatione debeat vocare agnatos. vide do. ab. in consi. lxxxiiij.
Quos defect' possit supplere ꝑnceps. vide. d. ab. i ꝓ. lxxxiiij.
An in principe pꝛescribente ꝓtra ius sit pꝛesumẽda causa. vide do. ab. in consi. lxxxiiij.
An pꝛiuilegiũ supueniẽs eximat quẽ a iurisdictione vel alit'. vide do. ab. in con. lxxxv. in vltima colũ.
An familiares pape in absentia habeãt fructꝰ suoꝝ bꝛeficioꝝ. vide do. ab. in consi. lxxxviij.
Utrũ possit ꝑscribi iurisdictio. vide do. ab. in cõ. lxxxviij.
An 7 qñ admittaꝫ ꝓbatio in cõtrariũ cõtra pꝛesumptionẽ iuris. vide do. ab. in consi. lxxxix.
An cõtra agentẽ possessoꝛio debeant admitti ꝓbationes circa effectũ ꝓprietatis vide do. ab. in consi. lxxxix.
Qñ ꝑõt ꝑna peti 7 ꝓcꝰ hꝫat ẽt effectũ suũ. vi. d. ab. i ꝓ. lxxxix.
An difficultas seu impossibilitas impediat commissionẽ pene vide do. ab. in consi. xci.
Si patronus pꝛesentet vnũ ad ecclesiã vacantẽ. 7 eꝑs distulit sine cã 7 patronus aliũ pꝛesentauit quez eꝑs instituit quis sit potioꝛ in beneficio. vide do. ab. in cõsi. xci.
Que sunt illa in quibus nõ cadit pꝛescriptio. 7 sic sunt impꝰ scriptibilia. vide do. ab. in consi. xciij.
Utrũ pꝛescriptio cõtra legatos sedis apostolice valeat. vide dominum abbatẽ. in consi. xciij.
Utrũ ecclesia pꝛescribat contra aliã ecclesiã 7 quãto tẽpoꝛe. vide diminũ ab. in consilio. xciij.
Per quot actus interrũpatur ꝑscriptio. vide dñm abbatez in ꝓsilio. xciij. in vlt. colũ.
Qñ ꝑscribitur p non vsum. vide do. abba. in ꝓsilio. xcvij.
Quib' tꝑb' ñ possit currere ꝑscrip. vide. d. abba. in ꝓsi. xcvij.
Utꝝ ꝓpile. iterꝑtet ꝓ ꝓpilegiatũ. vi. do. ab. i, ꝓ. xcvij. i vl. col.
Utrũ 7 qñ to tꝑe ꝑscri. ꝓ ecclesiã. vide. d. ab. i ꝓ. xcvij. i vlt. col.
Quãto tꝑe ꝑscribaꝛ census. vide. dñm abba. in ꝓsilio. xcviij.
Ad pꝛescriptionẽ complendã an fama sufficiat p titulo. vide dñm abb. in ꝓsilio. xcviij.
Que requirãtur ad ꝛ̃ vt pꝛinceps videaꝛ velle ꝓiudicare iurib' tertij: vide do. abba. in ꝓsilio. xcviij.
Quõ debẽt intelligi pꝛiuilegia. vide do. abba. in ꝓsilio. xcviij.
Que veniãt appellatione pannoꝝ vel pãni lini vel lane. vide do. abba. in ꝓsilio. qõ cõsiliũ attribuit dionisio de bamganis in vltima colũ. post consilia do. abba.

Q

Que sit rõ q ꝙrta debeaꝫ eꝑo de relictis factis pijs locis. vide do. abbatẽ in ꝓsilio. xxxi. 7 in cõsilio. xxxvij.
An quarta debeaꝫ eꝑo de relictis factis pauperib' certi loci. vide do. abba in consilio. xxxi.
An quarta debeaꝫ eꝑo de relictis factis collegijs approbatis vide dñm abba. in ꝓsilio. xxxi.
An. iiij. debeaꝫ eꝑo de relictꝫ factꝫ hospitalib'. vi. d. ab. i ꝓ. xxxi.
An ꝙrta debeatur eꝑo de relicto facto loco vbi sunt lepꝛosi. vide do. abba. in ꝓsilio. vbi. s.
An ꝙrta debita eꝑo ratione relicti ad pias causas possit ꝑscribi vel ꝓsuetudine tolli. vide. d. abbatẽ in ꝓsilio. xxxi. in vlti. col. Et in cõsilio. xxxvij. in vlti. colũ.
An monasteria teneantur ad pꝛestatione ꝙrte de relictis sibi factis. vide. d. abba. in ꝓsilio. xxxvij. in. i. colũ. 7 in. i. dubio
An exẽptio tollat ꝙrtã debitã eꝑo. vide. d. abba. in ꝓsi. xxvij. in secundo dubio.
An monasteria exempta teneãtur ꝑstare pape ꝙtã de relictis sibi factis ex quo nõ tenet eꝑo. vide dñm abba. vt. s.
De significatõe hui' verbi qñqz. vi. do. ab. in ꝓ. xliiij. i vl. col.

R

Quid sit petitio reductõis ad arbitriũ. vi. d. ab. i ꝓ. xj. i. i. col.
An q petit reductionẽ ad arbitriũ boni viri ex iniquitatẽ debeat ꝓbare iniquitatẽ. vide. d. abba. in consilio. xj. i pꝛima col.
An possit reclamare q̃ semel approbauit laudũ. vide. d. abba. in con. xj. in vlti. colũ.
An fraꝫ teneaꝫ sꝛoꝛi reddere rõnẽ administrationis in bonis paternis. vide do. abba. in ꝓsilio. xii.
Quid debet facere pꝛimogenitus q̃ succedit in regno circa pꝛuisionẽ alioꝝ fratrũ. vide. d. abba. in ꝓsilio. xij.
An 7 qñ sit licitũ fundare nouã religionẽ. vide. d. abb. i ꝓ. lv.
Si rectoꝛ ecclesie est infirmꝰ an debeat habꝛe reddit' eccl'ie 7 alimẽtari ab eccl'ia. vide. d. abba. in ꝓsilio. lxx. vbi late de hoc.
An rectoꝛ infirmus possit obligare eccl'esiã vel ꝑsbiteri beneficiũ suum. vide dñm abbatẽ vbi supꝛa. i vltima col.
Quid impoꝛtet relatiuũ quis vel q̃: iunctũ ꝛ̃bo futuri tpis. Vide dñm abbatẽ in ꝓsilio. lxxxv.
An in regno nepos excludat patruũ. vide. d. abb. in ꝓ. lxxxv.
Coꝝ quo debet peti restitutio in integrũ p ecclesia p eius administratoꝛes. vide do. abba. consilio. lxxxvij.
An religiosus q̃ trãsit ad artioꝛẽ religionẽ pꝛius debeat ꝓte licentiã a sing̃loꝛe. vi. do. abba. i ꝓ. xcv. i. i. col. i pꝛio ꝓmisso.
Quod tꝑs inspicitur ad sciẽdũ qñ vna religio dicaꝫ largioꝛ vel strictioꝛ altera. vide do. abba. in ꝓsilio. xcv. in. ij. pꝛemisso.
Quis possit facere q̃ quis transeat de strictioꝛi ad largioꝛez. vide dñm abbatẽ in ꝓsilio. xcvi.
Qñ quis transit de vna religione ad aliã an debeat facere ibi pfessionẽ de nouo. vide do. abba. in consilio. xcvi. i vlt. col.

S

Utrũ stipulatio habꝛe liceret sub certa pena cõmittaꝫ sive ꝺ facto sive de iure res euincaꝫ. vide do. abbatẽ in ꝓsilio. xliij.
Que sit legitima cã restringẽdi statutũ. vide do. abba. in ꝓ. li.
Si ꝑsõ salia ꝓ hũ pure. ab initio 7 postea ꝺ die ꝓhẽdi mꝛimoniũ fiat ꝙrẽtõ an restrigaꝫ. i. obligatioꝛ vide. d. ab. i ꝓ. xlviij.
An ꝑsõ. dissoluãt ꝓ icõtinẽtiã vm' er ꝑsõs. vi. d. ab. i ꝓ. xlviij.
Que sunt ꝓsumptiones ex qb' inducaꝫ ꝓctus simulatus. vide dñm abbatẽ in consilio. xlviij. per totũ. Ludo. dolo.
Qñ snĩa lata in vno iudicio ꝓiudicet in alio. vide abba. in ꝓsi. l. ferre per totũ. vbi letissime locutus est.
An 7 quando credatur scripturis pꝛopꝛijs. ꝓscribẽtẽ vel p scribentes. vide do. ab. in consi. li.
Quando continetur in scriptura aliquid ẽcidenter quõ 7 qñ stetur illi. vide do. abba. in consi. liij.
Quõ 7 qñ possit acquiri societati p singulares homines societatis. vide dominũ ab. in consi. lv.
Qñ ꝑstitutõ dicaꝫ fidei cõmissa. vide do. ab. i ꝓ. lviij. i. i. col.

An substitutio in dubio censeat p̃ recta ãn fideicõmissaria vide do.ab.in consi.lviiij.
Quõ z qñ possit opponi cõtra sententiã exceptio incõpetẽte. vide do.ab.in consi.lxi.
Quõ z qñ sententia possit dici nulla.vide do.ab.i p̃si.lxi.
An z qñ ipediat executõ sñie ex cã nullitat.vi.d.ab.i p̃.lxiiij.
An statutũ possit tollere facultatẽ dicẽdi nullũ laudum.vide dominũ ab.in consi.lxiiij.
An z qñ socij teneant cõicare aliũde quesita vel vnus teneatur sentire damnũ alterius.puta si vnus maritauit filiã.vide do.ab.in cõsi.lxv.p totũ.
An sententia possit rescindi p̃ iudicẽ vel ferri sub conditione vide do.ab.in con.lxxiij.
An z qñ p̃sumendũ sit p̃o sententia.vide do.ab.i cõ.lxxiij.
An statutũ excludẽs filiã feminã itelligat excludere neptem vel matrẽ itelligit excludere auũ maternũ.vi.d.ab.i p̃.lxxv.
An statutũ excludẽs filiã i fauorẽ filij itelligat etiã idẽ facere in fauorẽ nepotis.Vide do.ab.in cõsi.lxxv. Ludo.bolo.
Que conuentiones approbant inter socios quo ad dãnum z lucrũ.vide dominũ ab.in consi.lxxvij.
Qñ z er quibus casibus admittat disparitas lucri z damni in societate.vide do.ab.in consi.lxxvij.
Qñ petit executio sententie in bonis a tertio possessis an tertius possit ipedire executionẽ.vide do.ab.in p̃silio.lxxxij.
An z quõ ipediri possit executio sñie.Vide do.ab.i p̃.lxxxũ.
Qñ statuta dicant esse contra libertatẽ ecclesiasticam.vide dominũ ab.in cõsilio.lxxxiij.in.i.colũ.
An z qñ valeant statuta laicorũ in fauorez ecclesie.vide do. ab.in consi.lxxxiij.in.i.colũ.
Que studia attribuãt p̃uilegiũ monachis z alijs vt possint stare i studio absentes z habere fruct beneficiũ vide dom. ab.in consi.lxxxvij.
Utrũ monach possit vacare studio.vide do.ab.i p̃.lxxxviij.
Cui exp̃ẽsis debeãt monachi instrui ab initio.vide dominũ ab.in consilio.lxxxviij.
An inuito abbate possit dare episcopus licentiam monacho eundi ad studiũ.vide dominũ.ab.in cõsi.lxxxvij.
An monachus existens in studio possit obligare monasteriũ p̃ suis necessitatibus.Vide do.ab.in cõsi.lxxxviij.
Quantuz durare oz licentia data ad hoc vt quis possit stare in dubio.vide do.ab.in consi.lxxviij.in vlti.columna.
An sñia lata p̃ ius litigator valeat.Vide.d.ab.i p̃si.lxxxix.
An preualeat sententie p̃batio que trãsmittit in notoriũ vide do.ab.in consilio.lxxxix.
Ex cursu q̃ntitatis p̃sumat sñia iusta.vide.d.ab.i p̃.lxxxix.
An subditi conuenti possint nocere domino defendendo vel agendo cũ tertio.vide do.ab.in consi.lxxxix.
Utrũ sñia lata p̃ subditos noceat dño.vide.d.ab i p̃.lxxxix.
An z qñ sentẽtia nulla possit ratificari p̃sensu p̃tiz vt valeat inde cõtract.vide do.ab.in consi.xcij.p totũ.
An sit sufficiens ympugnatio sentẽtie.dicẽdo ego nõ fui citatus nec sentẽtia hoc cõtinet.vide dominũ ab in cõsi.xcij.
Utrũ post tres sententias latas possit p̃cedi sup cã nullitat vide dominũ ab.in consi.xcvij.
An defectus citationis reddit sententiam nullam. Vide do. ab.in consilio.xcvij.
An p̃ verbũ sancimus inducatur cõfirmatio.vide dominum ab.in consilio.xcvij.
Quot modis inducatur seruitus.vide do.ab.in cõsilio.c.

D

De significatione verbi tantũ.vide do.abba.in cõsi.ij.
Quando testis dicit vnũ extra iudiciũ z postea p̃riũ in iudicio cui credatur vel stet.vide do.ab.in consi.lij.in prima col.
An soror z vror possint esse testes maxime in causis ciuilib vide dominũ ab.in consi.lij.circa p̃in.
Utrũ valeat dictũ testis sine iuramento quando deponitur de voluntate testatoris.vide do.abba.in cõsilio.lij.
An trebellianica cessat ad pias causas sicut falcidia. Vide dominum abbatẽ in consilio.lviiij.in vltima colũ.
Quid operatur timor tirãnorũ.vide do.abb.in p̃silio.lxviij. in vlti.colũ.
An ille cuius bona publicata sunt possit testari etiaz ad pias causas.vide do.abba.in p̃silio.lxij.
De intellectu legis iudem.C.ad trebel.vide do.abb.in p̃silio. lxxvbi latissime locutus est.
Quõ z q̃bus p̃bet titulus.vide do.abba.in p̃silio.lxxxij.
An z qñ tacens videat p̃sentire.vide do.abb.in p̃si.lxxxviij.
De expensis testamẽti.vide dñm abba.in p̃silio.ciij.

U

Quõ z qñ cõmittat usure:vide do.ab.in p̃.lxij.Et i p̃.lxxvij.
An z qñ transferatur dominiũ ex vẽditione facta.vide dñm abba.in p̃silio.lxvi.in.i.colũ.
An z qñ vẽditor possit retinere rẽ vẽditã licite z capere fruct in totũ vel p̃ parte:vide do.abb.in p̃silio.lxvi.p totum.
An in statutis z in alijs dispõnibus admittat cõis usus loquẽdi.vide do.abba.in p̃silio.lxxv.
Ex quot z er q̃b p̃iecturis inducat ẽctus vsurari.vide do. abba.in p̃silio.lxxvi.in.i.dubio.z in p̃silio.lxxvij.i vlt.col.i fi.
An q̃ p̃misit facere instrm vẽditionis intelligat p̃misisse vẽdere vel nõ.vide do.abba.in p̃silio.lxvi.in secũdo dubio.
Qñ req̃rit vẽditio cũ certa p̃ditione z q̃litate an si illa nõ iteruenit habeat locũ dispositio de ea loquẽs.vi.d.ab.i p̃.lxxviij.
An z qñ vassallus debet petere inuestiturã a dño.vide.dñm. abba.in consilio.lxxxiij.
An vassallo possit remitti iuramẽtũ. vide.d.abb.i p̃si.lxxxij.
An.vassallus possit p̃rogare iurisdictionẽ alterius iudicis. vide do.abba.in consilio.lxxxij.
An p̃sumptõ p̃ vassallũ noceat dño.vel alia p̃ vassallũ noceat dño.vide do.abba.in p̃silio.lxxxũ.
An vassallus possit disponere de feudo in testamẽto.vide.d. abba.in consilio.lxxxũ.

Finis tabule consilioz Reuerendi dñi Nicolai abbatis monacen.edite p̃ celeberrimũ iuris vtriusq; doctorẽ dominũ ludouicum Bologninũ.

Hec est q̃dã adiectio tabule quattuor p̃siliorũ reuerendi dñi abbatis q̃ deficiebãt z addita fuerũt p̃ p̃fatũ dñz ludouicũ bologninũ,put.j.iurta tñ z fm ordinẽ suuz de quo.s.circa q̃ vnũ est notãdũ q̃ vbicũq; in tabula fiet mentio de numero. xcviij.reccurrendũ est ad p̃silij.cij.z sic successiue in alijs post modũ subsequentib,maxime vbi fiet mentio de p̃silio vltimo recurrendũ erit ad consiliũ.cviij.z ꝟ fuit necessariũ ꝓpter dictã adiectionẽ dictorũ q̃tuor cõsiliorũ ante quoz inuentionez p̃dicta tabula iã cõpilata erat,put.s.q̃ in ceteris vtilissima est.

A

An in facto notorio possit appellari.vide do.abba.in cõsi.ci.

E

An cimiteriũ dicat loc ecclesie z q̃ alia.vide do.abb.in p̃si.ci.

E

An q̃s possit vti plurib exceptionib.vide.d.ab.i p̃.lxxxvij.

I

Quõ z qñ iudex dicat functus officio suo lata sentẽtia.vide do.abba.in consilio.lxxxviij.
An possit addi vel minui aliq̃d in instro p notariuz post q̃ est partibus redditũ.vide do.abba.in.cõsilio.c.
Qñ instrumentũ reperit falsum in vno an p̃sumet ẽ illud in ceteris.vide do.abba.in consilio.c.in vltima colũ.
Qñ habeat locũ interdictũ vide vi.vnde do.abba.in cõsi.ci.

L

Quando dicat lis pẽdere. vide do.abb.in consilio.lxxxix.

M

Utrũ causa nullitatis z appellationis possint deduci i eodẽ libello.vide do.abba.in consilio.lxxxviij.in.i.colũ.
An possit agi de nullitate post tres sentẽtias.vide.d.ab.vt.s.
An ille q̃ exp̃ssit tm vnã causam nullitatis in libello possit aliã ꝓponere.vide do.abba.in consilio.vbi.s.
Quõ z qñ quis admittatur ad agendũ de nullitate.vide do. abba.in consilio.vbi.s.

P

An p̃uilegiũ concessum lite pendẽte valeat vel ne nõ facta mẽtione litis.Vide do.ab.in consilio.xcix.
Ex quot z ex quibus possit p̃uilegiũ impugnari seu gratia vide dominũ abbatẽ in cõsi.xcix.
Quando quid dicat publicũ.vide dominũ.ab.in consilio.c.
Quõ z qñ acquirit possessio ciuilis z naturalis.vide dom. abba.in consilio.ci.in p̃ima colũ.
Quomodo z quando possessio dicat violẽta.vide dominuz abbatem.in consilio.ci

In dei omnipotentis nomine amen.
Infrascripta sunt consilia seu allegationes facte seu cõposite per Reuerendum patrem z dominuz dominũ Nicolaum de sicilia abbatem mamaceñ. decretoz doctoremz subtilissimuz. Anno dñi. M.CCCC.xxv.

FACTI cõtingentia talis est. Quidam. A. contraxit sponsalia per verba de presenti cũ quadaz. B. z ab ea recepit dotis nomine mille. Cõtingit q̃ anteqũ sit desponsata duceretur ad domum vel alter cõsumaretur matrimonium vita functa extitit. Hunc queritur an dictus sponsus lucretur dimidiam dotis.

Viso statuto infrascripto. vz si qua decesserit sine filijs ex viro cui nupta est: tempore sui obitus remaneat dimidia pars suorum dotium apud maritum non computato i dicta dimidia lucro donationis propter nuptias: qua parte marit' privarinõ possit zc. ¶ Postq̃ modũ facte fuerũt aliq̃e additiones ad dictum statutum in quibus semper facta fuit mentio de filijs existentibus vel non. ¶ Et christi z eiusdem matris nominibus inuocatis. Arguitur primo vt veritas magis eluceſcat ad partem affirmatiuam sic: statutum in differendo hoc lucrum marito solum requirit duo. s. vt nupta mulier sit: z vt decedat sine filijs ex marito. Sz hic duo contingerũt in facto proposito vt statim probabo. Ergo debet habere medietatem dotiuz pña de se satis est nota: z maior etiã probatur. Nam veruz est dicere quod ista decessit sine filijs ex marito cũ nemo appareat z facta nõ presumuntur vt. c. i presentia de proba. z. c. Raynuncius z. c. Raynaldus ex de testa. z in. c. cum in iure de offi. dele. cum sy. q̃ fuerit nupta apertissime: probo per ter. valde notabil. iudicio meo in. l. cui fuerit. ff. de condi. z demõ. vbi apertissime ꝓbatur nupta dicilz non fuerit cognita. Et q̃ plus est etiã si nõ fuerit ducta. z satis est q̃ i terueniat ad matrimoniũ cõsensus de pñti: qui solus facit matrimoniuz z non carnalis cõmixtio: vt probat' ibi in fine illi'. l. z latius hoc tenent glo. z Bar. ibi. ¶ Secũdo probat' p l. iij. ff. de dona. inter vi. z vr. iuncta glo. in verbo ꝓcubine. vbi notatur q̃ matrimonium dicitur z maritus z vroz dñr contractis dũtaxat sponsalibus per verba de pñti lz non interuenerit carnalis copula z sic concludit ibi glo. q̃ sicut donatio etiã ꝓstante matrimonio ꝓhibet' iter vir̃ z vroz cõsumato matrimonio. ita z matrimonio ñ cõsumato ex q̃ iterueniat cõsensus de pñti z q̃quam glo. ibi dicat hoc de iure canonico tenere dico idẽ de iure ciuili vt ꝓbatur in auct. de nup. §. nuptias z ibi bona glo. Et optime facit ille ter. ad istã partẽ vbi ꝓbatur maxime iuncta glo. nuptias contrahi ex solo consensu vtriusq̃ scilicet viri z mulieris licet aliud non interuenerit. ¶ Tertio ꝓbo p multa iura canonica que cõmuniter dicũt matrimoniũ esse verũ ex solo cõsensu de presenti licet aliud nõ interuenerit adeo q̃ per secundum etiam cũ copula non tollitur primũ quia habuit iam ex suo consensu suam essentiaz vt probatur in. c. fi. de spon. duo z. xxvij. q. ij. c. sufficit. c. cũ nunciatur cum multis sequentibus ad idez. c. vnicũ de uoto. li. vi. z notatur per. Hosti. in. c. ex publico de conuersi. cõiu. scit enĩ diffinitio matrimonij que ponitur z declaratur. xxvij. q. ij. in princi. z instit. de nup. in prin. vbi bonus ter. cũ glo. ¶ Quarto videt' de hac q̃ prima fronte casus maxime iunctis dictis. Bald. ibi in. l. deo nobis. C. de epi. z cle. vbi dicit' probari q̃ pactũ de lucranda certam partẽ dotis in casu mortis sortitur effectuz suũ altero coniugũ intrante religionem z tñ certũ est q̃ post consumationem matrimonij non licet alteri coniugũ intrare religionem de coniũ. ꝓiu. c. cum sit z. c. ex publico cuz multis similibus. Sic videt' intelligendus ille ter. q̃ alter intrat religionẽ cõiuncto matrimonio z nondũ consumato qz si licet etiã altero inuito vt i. c. ex publico z. c. ij. e. ti. Et secundũ hoc videt' probare ille ter. q̃ dictum pactũ de lucranda certa parte dotis in casu mortis vendicet sibi locũ etiã interueniente morte post cõtracta sponsalia per verba de pñti matrimonio nondũ consumato sicut cõtingit in casu nostro. z per hoc faciunt ea que leguntur in. l. nõ sine. C. de bonis que lib. ¶ Sz hijs non obstantibus cõtrariũ de iure puto verũ scilicet q̃ dictus vir nil lucretur preterru dicti statuti. Et primo facio pro fundamẽto duo supposita. Primũ quod verbũ nuptie multipliciter in iure capit'. q̃q̃z capit' ꝓ ipsa mera essentia ꝓcugii que solo cõsensu de ꝑsenti interueniente causat': vt probatur in dicta. l. cum fuerit in dicto. §. nuptia. c. omne nuptia cum bonum. xxvij. q. ij. cum si. quandoq̃z sumitur pro ipsa cõmixtione carnali que interuenit contracto prius matrimonio vt ꝓbatur in. c. causam z luce clarius probatur in. c. genuit marie iuncta glo. iij. que hoc tenet apertissime ea. causa z. q. z. ibi aliq̃d per archi. quandoq̃z sumitur pro apparatu z festiuitatibus que fiunt tempore quo vroz ducitur ad domum viri vt ꝓbatur i. c. nostrates z. c. femine. xxxv. q. z sic capit' in euangelio vbi dicitur facte sunt nuptie in canna gallilee q̃ ihesus ibi fecit de aqua vinũ et hec vltima expositio videt' magis ꝓpria et consentanea vulgo vñ est vulgare quorundam locoz vbi dicit' le noze et sentit gal. de cal. super. Rr. de spon. Secũduz presuppositũ est q̃ verbuz matrimoniũ seu coniugiũ quãdoq̃z verificatur in matrimonio contracto per verba de presenti: z carnali copula: nõdũ interuenienti. Et vulgarit' dñr spõsalia per verba de presenti: z sic solent nũcupari a multis nondum ad domum adducta viri: vt clarissime apparet in. c. sicut ex litteris z pñti de spõ. z darius in. c. in loco de ꝑsumpcũ si. quandoq̃z solum verificatur verbũ matrimonij seu verbuz vroze z mariti in coniugio carnali copula consumato vt probatur in cap. debitum de biga. in princi. et in. ca. ex pub. de conuer. ꝓiu. Et elegantius probatur in. c. si quis desponsata. xxvij. q. ij. vbi dicitur si quis desponsata et tradita vtaf'. vere coniugium appellatur. ad idem. c. qua pp: vnde surgit hec diuersitas satis colligi potest ex hijs que leguntur et nõ. in dicto. c. qua propter per. d. c. debitus z per glo. i dicto. c. ex. pub. sepe allegato. Hijs presuppositis inferno ad decisionẽ questionis nostre hoc modo cum verbũ vroz z verbum marit' verificatur z verificata reperiuntur post matrimoniũ consumatum z non antea: z maxime verbum nupta quod ꝓprie adaptatur saltim ad illã que solẽniter ducit'. Ergo hec interpretatio scripta fienda ẽ in casu nostro antecedens supra ple.

probatuz fuit. consequẽs autẽ apertissime sic probo: iusta causa restringendi statutum est: quando simpliciter z late intellecto quis indebite lucrum caperet: vel aliter dãnuz pateret. ¶ Primũ notabiliter ꝓbatur i. l. vt gradatiz. §. fz si lege. ff. de mu. z ho. z. c. abbate de ver. sig. ¶ Secũdum probatur i. l. ij. z. l. adigere. §. q̃uis de iure pa. z. l. fi. ff. §. in computatiõe. Et quod ibi not. c. de iure. deli. z vtrũqz longe melius q̃ alibi ꝓbatur in. c. cum dilectus de consue. ibi vel alteri non preiudicatur iuri eõi: non solum restringuntur verba statuti ad intellectum quod ad modum extraneum multũ a longe verbis adaptabile: vñ verbum electis relatum ad quosdã capitur ꝓ cõfirmatione: z hanc theozicam firmauit etiã Bar. in. l. oẽs populi. ff. de iusti. z iure. ¶ Ad idem vbicũqz statuta sunt penalia que satis dñr. penalia ex quo dimittũt patrimonium alicui⁹ vt not. Jo. an. in. c. i. de elec. li. vi. verba debẽt restringi. vt non capiant illum intellectum quasi caperet secundum latazꝫ significationẽ verboruz: hoc probatur in. c. cum in euentu. de elec. iuncto. c. si compromissarius. e. ti. li°. ij. z per Joã. an. in regula odia. de reg. iur. li°. vi°. In mercu. facit q̃ ipse not. i. c. statutum de elec. li°. vi. Sed cum in casu nostro non solum distributiue: sed collectiue: omnia. hec supradicta interueniunt. Ergo debet fieri predicta restrictio qđ patet. Iam iste vir illicite. z nulla iusta. causa exigente caperet hic medietatez dotium ꝫ matrimoniũ non consumauerit nec solemniter sponsam ad domum duxerit. ¶ Item heredes puelle paterẽtur graue damnuz ex illa large interpretatione. Item preiudicatur iure cõmuni cũ debeat soluto matrimonio dos redire ad mulierem. vt in. c. i. de dote post. di. resti. cũ multis sy. z prefato. ex solo capite. debeat accõmodare statuto ille intellectus maioz cum omnis recessus a iure cõmuni sit odiosus z ideo restrigendum: vt in. c. i. z. ij. de filijs presbi. li. vi. z dicto. c. cum dilectus. Ad idẽ. nobile edictũ Jnno. in. c. cum dilecti de dona. vbi dicit q̃ priuilegia in quantũ tangunt iura concedentium late interpretamur vt ibi in cap. olim de verbo. sig. z. l. fi. de cõsti. prin. sed inquantũ tangunt iura alioꝫ stricte. vt i. c. ex tua. de anto. z vsu. pal. z idem Joan. an. in dicto. c. olim. z adducto ter. in. l. ij. §. si quis a principe. ff. ne quid i lo. publi. Ergo hoc statutum cum sit tale etiam si sit priuilegiatuz ꝺz stricte intelligi ꝑ preiudicium heredũ puelle z maxime si considerabimus causam: statutũ ꝫ valde odiosuz induces. sine causa secundum illum vagum intellectum disparitatẽ inter sponsuz z sponsam seu virꝫ z mulierem cum viro premortuo maxime ante trãsdictionẽ z consumationẽ matrimonij nullũ lucrum consequitur mulier nec sustinuit vir aliqua onera: matrimonij: cõtra. pfecto mẽtez. l. fi. C. de dona. ante nup. z. c. fi. de dona. inter virum z vxo. ¶ Secundo principaliter i hanc sententiaz me mouet etiã mens statutiq̃ multifarie colligitur. Primo exprimatio ipsius dum dicit decesserit sine filijs z̃c. q̃ referuntur ad illa verba tempore sui obitus decesserit sine filijs qđ patet ex se: z theorica Bar. i. l. ex facto. ff. de vul. z pu. vbi dicit q̃ qualitas adiecta in aliq̃ oratiõe intelligit scꝫ tempus verbi cui adicitur. pro hoc glo. notabi. in. c. statutũ in prin. in verbo canonicus i fi. q̃ sic ꝺz intelligi de rescript. li. vi. Ex quibus profecto verb. videntur statuentes de muliere intellexisse que erat in statu z potentia sui obitus faciẽdi filios: hec. n. ꝛba sine filijs z̃c. includunt in se priuationẽ filioꝝ z̃ includunt in se habilitatẽ z potentiã actus seu habitudinis filioꝝ z notabiliter probatur ī simili in. l. i. ff. de suis z le. vbi per Bar. in verbo. intestatus: sed in casu nostro. hec mulier tempore obitus non erat in tali statu. z potentia cum non fuisset adhuc ducta in domũ viri. Ergo clarissime patet. q̃ illa verba statuti non verificantur i ea: marie cum per eam quo minꝰ duceretur nõ steterit ar. c. sicut ex litteris de spon. Est etiã aduertendum q̃ in oibus additionibus factis ad illud statutuz semper filiozum. cõmemoratio: z ex coniecturis presumitur euidẽs mens statuentis. l. licet. ff. de le. i. ij. pondero principaliter. illa ꝛba ex viro. cui nupta est z̃c. Maz proprie scꝫ cõtrahẽs per verba de presenti sicut contraxit beata virgo cuz Joseph. q̃rie dicitur potius sponsus q̃ vir: ex quo adhuc non est ducta: sed vocatus fuit Joseph vir propter cõsuetudinẽ scripturarum. pro hoc illud. c. sicut ex litteris z. c. vlti. de spon. vbi appellant sponsalia de presenti: z per hoc qđ ante traditionem alter potest altero inuito intrare religionem z dissoluere matrimoniũ vt. s. dixi. Ergo non potest dici stricte vir suus z q̃c quid de proposito significato. Illud tñ in circunstantijs est vez. z hoc verbũ vir z mulier sepe ponatur pro eo qui consumauit matrimoniũ z maxime ex cõmuni nostri tpis consuetudine: ergo iste intellectus debet ī anima nostra restringibiliter capi pro ea que superius dixi: z p regulã odia restringi. de re. iur. li. vi. Et quia statuta debẽt reduci ad ius cõmune q̃ tum fieri. potest. vt probatur in. c. cũ dilectus de cõsue. l. ij. C. de nota. nõ. Jnno. i. c. causam qz de rescri. z Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. z iuꝫ. ¶ Item statutum dicit nupta z plenissime de ꝫ verbo dixi. s. in prin. Item dixit apud maritũ z̃c. Sed in multis locis z scriptis appellatur sponsus añq̃ traducat z nõ maritus. vt. s. plene allegaui z. d. c. genuit. z marime attẽta consuetudine huius ciuitatis z fere omniũ locoruz in quibus fui secundum quã appellatur sponsus. etiã illa die qua solẽniter duxit in domum donec consumaret matrimonium: z cõmunis vsus loquendi attendendus est etiã in statutis quia in qualibet dispositione cõis vsus loquendi pfertur proprija significatio vocabuli etiaz in materia restringibili. vt nõ. Jo. an. in. c. fundamentũ de elẽ. li. vi. z Bar. in. l. cẽs populi. ff. de iusti. z iuꝫ. Jnno. i. c. olim de ver. sig. z glo. in. c. nõ nulli. de rescrip. iura hoc probantia non allego quia copiose allegantur in dictis locis. ¶ Ultimo adduco pulchruz motiuũ qđ alicui ex dictis pe. z Ly. principaliter in. l. nõ dubiũ. C. de leg. z facit q̃ ibi nõ. Bal. z in. l. scire. ff. de excu. tu. z in. l. si q̃s seruo. C. de fur. z ser. coꝛ. z p. By. in regula. fi. de re. iur. li. vi. Qđ motiuum tale est non solum debemus recedere a verbis. l. z seruare mentem vbi mens expressa est sed etiam vbi meus seu ratio non est in lege expressa dummodo illa ratio prefinita sit naturalis. z naturaliꝫ z cõiter possit. ꝓbari p similem per quã rationẽ etiã si lex esset contrariũ imaginari potest. vt notabiliter ꝓbari potest per. l. scire oportet. §. sufficit de excu. tu dũ dicit ibi ter. ex naturali institut. act. Ad idem. l. mulier. iuncta glo. ff. sol. ma. vbi coniecturatur mens contra ipsius verba. ad idem de ver. sig. c. de intelligentia. z. i. q. i. marchion z. l. scire leges. ff. de legi. Qđ z notabiliter dicit. Bald. sicut hõ constat non solum ex anima sed z coꝛpoꝛe ita lex ex mẽte seu ratione z verbis. z verba se hñt vt coꝛp' z superficies. Ratio autem se habet vt spũs. z anima. z hic magis debẽt restringi q̃ superficies verboruz vt. d. l. scire. cum sy. ad cõiecturanduz autem rationez l. vbi non est expressa debemus coniecturare ꝓp qđ fecisse seu qua ratiõe fuisset motus vir sapiẽs cũ talis presumatur legislatoꝛ. lex enim ꝺz esse rõnabilis. iiij. di. erit autẽ. z doctoꝛi z iudici data est potestas. l. interpretandi. l. vna. C. de pfes. qui in ciui. ꝓstan. liber. xij. Nõ. Jnno. in. c. cũ spãli. de app. sed certe in casu nostro non potest p̃sumi q̃ causa lucri fuit affectus coniugũ. seu reliquie sponsalioꝝ de presenti quia eadẽ ratione pozzerisset consimile lucrum ad mulierẽ. qz vir z vxoꝛ nõ debent i istis ad imparia iudicari. c. gaudemus de diuoꝛ. z melius quo ad propositum in. c. fi. de do. post diuoꝛ. resti. z. l. vlt. §. penul. C. de dona. ante nup. nec possumus cõiecturare q̃ ratio fuerit q̃ vir est caput mulieris: hec enim ratio non sufficit vt patet in. ꝺ. c. fi. z q̃ nõ. gl. i. l. deo nobis. C. de epis. z cle. nullam q̃ aliam bonam efficacem rationem possumus coniecturare in hac diuersitate inter virum z vxoꝛem nisi qui⁹ vir in transducendo ad domum. z in sustinẽdo onera matrimonij facit multas expensas: nam fere expendit totam dotem in oznamentis z conuiuio. ita q̃ si vellet illa oznamẽta vẽdere nõ reperiret dimidiũ ei⁹ qđ expendit. ¶ Item expensas factas in conuiuio in vsitabilia: z similiꝫ nullo recuperac merito ne vir remaneat cõsumptus. voluit statutũ sibi prouidere in lucro medietatis dotium sicut in simili sibi prouidit lex in restitutiõe dotis in. l. alia. ff. so. ma. in vxoꝛe aũt cessant hec rationes merito statutum sibi lucrum non attulit: cũ ergo hec z non alia sit statuti rationalis z sufficiẽs ratio non debet habere locum in casu nostro vbi cessat ratio. l. z licet forte fecerat aliquos sumptos nõ tamẽ fecit illos excessiuos qui solent fieri in solẽni traditione de modicis. Nõ enim est curandum. l. scio. ff. de integ. resti. z. c. i. eo. ti. Nam z sponsa aliquos sumptus facit inter cõsanguineos z saltez ad honorandum

randum se prima vice in qua tamen statutū nō videt habuis se ꝓsideratione'. Ex hijs clarissime infertur ad decisionem huius casus vt dictus vir nil lucretur virtute dicti statuti.

Restat nūc respondere ad primū & vltimū motiū qz ad alia satis patet respōsio ex predictis Et primo ad.l. cui fuerit: dico enim vt.s. diximus q verbū nuptiarū quandoqz verificatur i coniugio contracto ex solo consensu, qz quandoqz con. vt. s. plene probaui. Nam in.d.l. ideo sufficit contrahere per solum consensū quia ibi sumus in testamentis in quibus fit larga interpretatio. vt in.c. cum dilecti de dona. merito capitur ille largus sensus: sed in casu nostro sumus i materia stricta: merito debet capi alius intellectus strictior nec hoc inusitatum est. vt idem verbum aliter sumatur in materia larga. alr in materia stricta: imo expresse probatur hoc de posse & debere fieri in.c. cuz dilectus de consuet. & i.c. statu. iunctis ibi nō. p Jo. de ele. li. vi. facit q nō. Bar. in.l. iiij. §. ait pretor. ff. de dā. infec. & hoc quotidie vsitamus Itē in.d.l. cui fuerit: satis fuit satisfactum menti statuētiuz vt. s. diximus. Restat rndere ad.l. deo nobis. C. de epis. & cle. ad quaz respondeo dupliciter. Primo q ibi nllo modo colligitur q matrimonium non esset consumatuz: nec valeat illud q post consumationē potest cū consensu alteri⁹ vt. c. cum sis & .c. vrozatus & .c. de aplica. de conuer. cōiu. & tali casu potest intelligi illa.l. Secūdo respondeo & subtilius ibi pactum lucri erit cōe & viro & mulieri. vt ibi in tex. & glo. Adeo q si fuerit aliqua disparitas reducitur ex dispositione iuris ad paritatem vt ibi ꝑm intellectuz glo. quo casu nō potest dici q lucrum ibi deferetur ꝓpter expensas vel onera matrimonij quia nō vendicaret sibi locū in muliere per predicta si necessario opi intelligitur: propter illam paritatem quod ꝓpter affectionem matrimonialem cedit illud lucruz que affectio accidit vt sola essentia matrimonij de cōuer. ꝓiu. ex publico de vo. co ti. li. vi. ideo vendicabat sibi locū ante etiam traditionem & consumationē matrimonij marime cuz vterqz possit ibi esse in lucro & damno: & sic eadez iuris dispositio. ita est i casu nostro quia cessat ratio statuti. cessare debet statuti dispositio. in iuribus vulgatis vide bonā glo. in fili in replicatione doli. que quandoqz conceditur: quandoqz negatur eadē ratione remanente ꝑ vt nō. in.c. delec. de excep. ad.l. nō sine. C. de bo. que lib. dico q nō obstat quia loquit in dispositione fauorabili: secus in odiosa. vt ibi cōiter notatur & marime ꝑ Bal. q videtur contrariari ibijs q̄ sensit in d.l. deo nobis. Et ꝑfecto omni affectione cessante banc partē puto verissimaz nec mouere debet iudicem in contrarium aliquo ꝙ forte singulorum opinio: quia aut in terminis eorum non concurrunt omnia predicta aut tanq̄ euidenter probata per predicta

Non est sequenda quandoqz est euidenter probata per predicta: non est sequenda quādoqz est euidenter falsa: vel ꝑ probabilibus rationibus potest conuinci vt bonus iudex acutissimi ingenij estimabit ꝑm eū de ferijs cap. allega ad ꝟ tex. nō. in.l. i. §. sed neqz ex multitudine. C. de vet. iur. enu. Et hec sufficiāt. Laus deo. Nicolaus de Licilia abbas doc. famosissim⁹.

Con. ij.

Casus dum esset materia questionis inter quēdaz dominum Johannē ex vna parte & quēdā Guilelmum ex alia parte de castellionis occasiōe mutui. Tandem instante ptāte dicti loci cōpromiserunt in quendam Guasparem tanq̄ arbitratorem & amicabilē compositorez qui illico in palatio potestatis vbi factū fuit cōpromissuz. auditis petitionibus dicti domini Johānis actorē & responsionem dicti Guilelmi. & quibusdam eoz iuribus: promulgauit arbitramentum & laudum condemnantes dictū Guilelmum ad soluendum dicto domino Johāni flor. xv. in alijs. vero absoluit eū ab impetitione dicti dñi. Johannis: q dñs Johānes statim anteq̄ exiret de palatio approbauit dictum laudū post determinatū officium dicti dñi potestatis: dominus Johānes proclamauit petendo illud arbitriuz reduci ad equitatem boni viri dicens se enormiter lesum cum deberet habere a dicto Guilelmo longe maiorē quantitatez decebat etiā non sibi obstare illā probationem & emologationem arbitramenti. quia ipsam fecerat per impressionē dñi potestatis q̄ iniunxit ei vt nullo mō exiret palatiuz nisi approbaret dictuz arbitramentū: qz potestas erat terribilis extra sibi resistētes. dictus vero Guilelm⁹ sic prouocatus respōdit: qd totū laudū erat iniquū & iniustum: cum in nullo teneret dicto domino Johanni vnde petebat totum laudū anullari & cancellari &c. Venerunt tandē ad probationē: & pro parte domini Johannis fuerūt producti duo testes super mutuo & duo post terminū qui tamen iurauerunt ista terminū datū ad ꝓbandum. primi vno deposuerunt super confessione facta de dicto mutuo a dicto Guilelmo: fuerunt tamen singulares in depositionibus suis quas deponebant super diuersis confessionibus. Alij vero duo testes satis videbantur probare preceptum potestatis dicto domino Johāni factum mō predicto. Pro parte vero Guilelmi fuerunt producti aliqui testes q̄ etiā fuerūt singulares i dictis suis deponentes sup confessionem dicti Johānis qui multas & certas quantitates pecuniarū receperat ꝓ restitutione a dicto Guilelmo &c. Querebat q̄ essent partes iudicis in hoc casu.

Quisti eiusqz matris nominibus inuocatis. Consilium q iudex deberet retractare & anullare totū laudum & arbitramentum declarare dictuz. Guilelmū in nullo teneri dicto dño. Johanni ac ponere sibi silentium & absoluere dictum. Guil. ab impetitione illius & condēnare illum in expēsis factis in hac causa. Et quā q̄ hoc nudum consilium debuisset sufficere cū pateretur a iudice & siceesset decisiuum & non a partibus sicut obseruatur in sententia ferenda iuxta consiliū doc. in.c. sicut de re iudi. per. Jo. an. in addi. in ti. de sen. pla. §. qualiter. ꝟ. ceterū. Et nota. qd consiliarij. ne tamen fortasse ex consilij nuditate aliquoz animus in scādaluz aggrauaretur: aliqua breuiter animum meum ad hoc iudiciū mouētia iserui. Et pro fundamēto euidentaliter premitto plura. Primo q petitio reductōis ad arbitriū boni viri est q̄si quedam appellatio. l. i. C. de arbi. cuz ibi nō. tamen tollit presumptionem laudi vt in simili nō. in appellatione ab excōicatione. quelicet non suspendit excōicatione vt. c. pastoralis de ap. suspendit tamen presumptionē iustitie & processus & deuoluit causam ad superiorez vt nō. Inno. in.c. bone. & primo de elec. & in.c. quoniam contra de ꝓba. facit q no. glo. in.c. ad reprimendum de off. or. Item etiā ꝑmitto qd petens reductionem ex iniquitate habet probare ipsaz iniquitatem & grauamen: quam iniquitatez seu grauamen ꝓbare potest: aut ea antiquis actis aut ex nouis: iuxta tamen distinctionem. Bar. in.l. si societatem. §. arbitrorum. pro socio. & perfectius in consilio. cc. lxxv. & in spe: de arbi. §. vlti. ver. sed nūq̄ & vide. Joan. an. i addi. spe. eo. ti. §. prealle. ver. itē q̄d si compromissum. & per. An. butri. in.c. quitauallis de iur. iurā. non tamen est quia ex eo presumatur multum pro dicto arbitratoris. iuxta no. in.c. post cessionem de proba. sed qz hec est intentio actoris petentis laudum rescindi. Tertio premitto q licet appellat⁹ qui sententiam approbauit non possit ex sua persona petere conformationem sententie de re. iu. c. quod ad consultationem. Tamen si appellans instat contra sententiā potest appellatus petere vt illi sententie addatur vel trabatur & sic vel aliter informetur: quia appellatio licet ab vna parte supposita suspendit totam sententiam. l. i. ff. ad turpil. & .c. venientes de iur. iuran. cum si. vnde ex persona alterius conseqūtur appellatus q ex persona sua consequi non posset. & simile habetur in.c. auc. martini de concef. preben. li. vi. & in. l. petende. C. de temp. in inte. resti. Ad predictum facit. c. Raynuci⁹ & .c. Raynaldus de testa. & .l. omnē honorem. C. quando pro uo. non est ne. & hanc conclusionē notabilem tenent domini: de rota decisione. ccc. lviij. & sic dicunt in curia fuisse obtentuz. Sequitur anto. de bu. in.c. cum Johānes i fi. de fi. instru. Et pro hoc facit quare iudex appellationis succedit loco iudicis a quo. & sic debet facere totum id qd totū facere poterat & debeat iudex ad quē. bonus tex. in.c. cum causa de sen. & re. iudi.

Quarto premitto q si iudex ad quem inspectis actis antiquis vel nouis: nō videt sententiam iustificari. debet illā retractare. in.c. cum sedem. de resti. spo. no. doc. in.c. in pūtia de renun. & nō. in.l. per hanc. C. de temp. ap. His premissis infero. ad decisionem presentis materie. Cū enim ex deductis nūc in isto iudicio reclamationis clare constitut dictū dominum Johannē non habere plenam probationem sup mutuo cum testes fuissent singulares quibus fides non adhibetur vt in. c. cum dilecti de elec. & .c. licet de proba. maxime inspectis probationibus alterius partis infertur dictū arbitrium seu arbitratorem iniuste & inique. condemnasse dictum Gui. in flor. xv. Iudex ergo prouocationis qui succedit loco arbitri seu arbitratoris. debet dictum Gui. i totū absoluere in petitione illius actoz. sicut a principio. debuisset fecisse ille arbitrator ad ꝟ q nō. in dicto. §. arbitratorum & dicto. c. cum ad sedez facit q nō. Bar. in.l. i. ff. dele. ij. & Inno. in .c. statutum de resci. li. vi.

ꝙ olim incipiebat presenti vbi singulariter dñt ꝙ ab isto iudi-
ce reclamationis non potest appellari sicut nec ab bono viro
cum succedit loco illi'. Nec obstat si dicatur istuz Bal. appro
basse laudum latū: quia videtur approbasse inquantum alia
pars voluerit approbare ꝛ admittere suam approbationem
sicut in simili nō. glo. in. c. iij. de eo qui mit. in po. ꝛ sicut supra
dixi in appellato qui cōsequitur et persona alterius ꝙ et pro
pria persona consequi nō potest. ¶ Itez facit quia partes as
sumpserunt disputationē de iniusticia ꝛ de iniquitate totius
laudi. ꝛ constitit eo ipso ꝙ daruit Johanni predicto ius non
cōpetere. ergo iudex debet totum laudum retractare sicut in
simili no. dic. Inno. in. c. cum dilecti de. sp. ꝛ c. cuz bartoldus
de re. iu. vbi vult etiam in sententia que transiuit in rem iudi
catam. Potest etiam dici ꝙ illa depositio testiū facta extra ter
minum datum ad probandum non valuerit ex quo. j. termi-
num non adhibuerit aliquā solicitudinē vt testes examinarē
tur. Et notabiliter dicit Bar. reprobādo butri. in. l. damni.
§. Sabini. ff. de damno infec. Et facit ꝙ no. d. de rata decisio
ne septima. ꝛ ita tenui scribendo in. c. licet de proba. vbi pleni'
hoc prosequor: ꝛ hec sufficiant vt prius dixi. hoc sit consiliuz
decisiuum ꝛ sic quasi sententia ꝛc. Laus deo omnipotenti.
Nicolaus abbas.

Con. iij.

Casus super quo consiliuz petitur talis est. Quī-
dam potens dominus ad petitionez quorundam
subditorum suorum decreuit edificare: seu ꝓstrui.
ꝛ edificare facere muros in quadam villa posita
in suo territorio; pro tuitione hominum ibidem habitantium
seu habitare volentium. vt tutius possint ibidem degere pro
pter hostiles incursus. Cleruntamē cum quoddā solenne mo
nasteriū habeat ibidem certas possessiones ꝛ domus que co
luntur ꝛ habitantur per homines dicte ville. Instat domin'
maxime ad postulationem inhabitantium in dicta villa: qua
tenus monasterium debeat pro rata cōtribuere ad sumptus
fiendos in edificationē dictorum murorū resistit monasteri-
um allegans imunitatē ecclesiasticam diuino iure ꝛ huma-
no concessam. queritur quid iuris. ¶ Postulato prius divi-
no suffragio de cuius honore agitur. Videt primo dictū mo
nasteriū pro rata teneri. vbicūqz enim cōis utilitas clericorū
ꝛ laycorum versatur onus debet esse vtriusqz cōe. ad hoc ter.
optimus in. c. peruenit de immu. eccle. vbi viri ecclesiastici su
beunt custodias murorū contra inimicos sicut isti laici: qua
tenus vigilantibus melius valet ciuitatis custodia procura
ri vt dicit ter. i dicto. c. peruenit. Si ergo tenet ad onera per
sonalia instante cōmuni utilitate fortiꝰ ad realia cuz facilius
excusent clerici a personalibus ꝙ a realibꝰ cum in primis ob
stantur a diuinis officijs ar. xxxiij. q. viij. reprehēsibile i. l. pla
cet. C. de sa. san. ecclē. ¶ Secundo notanter iducitur. l. ad i
structionem. C. eo. ti. vbi dicit ter. ꝙ ad constructionē itinerū
vel pontium etiā venerabiles domus seu ecclesie tenētur: pa-
ri ratione debent teneri ad edificationē murorū cuz vtriusqz
versatur utilitas publica ꝛ pietas. Ergo pauperes ibidē de
gentes ꝙ tenueret quidā vt refert ibi Ey. ¶ Tertio facit. l.
ad portus. C. de oper. pub. vbi exprese cauet de murorū edi
ficatione ꝛ reparatione ꝛ subicitur neminē excusandum fore
dignitatis priuilegio. ¶ Quarto reducit ratio certū est bo-
na ecclesiarū exposita fore pietati: ꝛ pauperū tamen cōmunt.
vnde pro alendis pauperibus eiusdem ab impressiōibus de
fendēdis ꝛ captiuis redimendis etiā. ipsarum rerū ecclesiasti
carum dōnia exponi ꝛ alienari possunt vt in. c. aurum ꝛ in. c. sa
crorum. xij. q. ij. ꝛ ibi de hoc in sūma. Sed in casu nostro agi-
tur vt pauperes ibidē degentes eripiantur ꝛ subleuētur aut
non captiuent. Ergo ecclesie non debent esse imunes ab op-
pressionibus tyrānorum ꝛ inimicorum. ꝛ tunc vt nō captiuē
tur. Ergo ecclesie non debent esse imunes ab hijs collatōnibꝰ
Et hanc opinionem senserunt quidam moderni in. c. nō mi
nus de imu eccl'. post glo. ꝛ ibi hosti. qui vī ibi glo. sequ. que
tamen non loquitur exprese in edificatione murorum ipse tñ
hosti. contrariū aperte tenuit in summa vt subicit. Et primo
adduco. ¶ Sed his nō obstātibus ꝓtrariā sententiā arbi-
troꝛ veriorē quam probabo pluribus ratiōibus. Et summo
rum doctorum auctoritatibus. Et primo adduco. c. nō minꝰ
presal. vbi tractatur de fossatis fiendis que profecto cōcernūt
custodia ciuitatis. ꝛ tam utilitatez publicaz clericorū ꝙ laico
rū. ꝛ tamen deciditur ꝙ a clericis non dzerigi aliqua ꝓtribu
tio. imo ꝓhibetur sub anathematis districtiōe nisi epūs tā ne
cessitatem vel utilitatem inspexerit ꝛ sine aliqua coactione ad
releuandas cōes utilitates vel necessetates vbi laycoruz non
suppetunt facultates subsidia. per ecclesias ertiment offerēda
ꝛ pondera illud verbum cōes utilitates ꝛc. iuncto. c. aduer-
sus eo. ti. Ex quo patet ꝙ etiam iminente cōi utilitate clerico
rū ꝛ laycorum non tenētur clerici aliqd conferre nisi sponte
velint approbāte epo ꝛ clero ꝛ vbi laycorum non suppetant
facultates: ꝛ hodie per. ca. aduersus preall'. nō possunt cleri-
ci in casu predicto spōte soluere. Romano pontifice incōsul-
to vt fuit illud sanctū propter quorundam imprudentiā sepe
allegantium talē necessitatē vel utilitatē. ¶ Secundo ad idē
adducitur ter. nō. in. auc. idem nulla cōmunitas. C. de epi. et
cle. vbi generaliter phibetur ne quis audeat ab ecclesijs eri-
gere collectas: exactiones angarias vel perangarias: que
omnia ꝓpter publicam utilitatem in defensionem rei publice
in qua includitur utilitas laycoꝝ ꝛ clericoꝝ exigunt. ¶ Ad
idem etiam. c. i. de imu. eccle. li. vi. ꝛ. c. quāꝙ pena eo. ti. ꝛ li. de
ō presenti. eo. ti. ꝛ. c. fi. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ. l. placet. C. de sa. san. ec
cle. l. ij. C. de epi. ꝛ cle. xvi. q. i. generaliter cum infinitis. si. que
eximunt ecclesias ꝛ ipsarum bona ab omnibus collectis ga-
bellis exactionibꝰ ꝛ simili. ¶ Probatur quarto hac ratione
bona ecclesiarum sunt deputata publico vsu spūali. xij. q. i. vi
dentes. xvi. q. i. qm̄ de preben. nō. ꝛ dicta. l. placet. hinc dicit
ter. i. c. nulli liceat. xij. q. si. ꝙ omne id qd ecclesie consecratur si
ue fuit anima sine ag. sanctorum dominoꝝ efficitur ꝛ ad ius
pertinet sacerdotū. Nō ergo debent mundano vsui ꝛ publi
co deseruire: quia semel deo dicatum ad humanos vsus am-
plius transferre nō debet. vt regula semel deo dicatum de re.
iur. li. vi. Jus enim publicum etiam consistit in sacerdotibus.
i. di. ius publicum. laici ergo cum sint mundani ꝛ principalit
habent utilitatem ex re publica mundana debent subire one-
ra rei publice mundane. bona vero ecclesiarū que sunt dei de
bent deseruire rei publice spirituali. Simile videmus i perso
nis. Nam milites seculares militant mundo: milites vero
celestes militant deo. Et sicilli in talibus isti in spiritualibꝰ:
vt. i. c. reprehēsibile. ꝛ. c. q casu. xxij. q. vlti. Recte ergo dixit
ter. in dicto. c. non minus ꝙ quam diu laycorū facultates sup
petunt etiam sponte nō debet ecclesie aliquid elargiri nisi sub
trahantur bona vsui spirituali. hinc no. ter. in. de. quia ꝓtingit
de reli. do. dicit ꝙ deputato certo vsui largitione fidelium nō
debent deputari ad alium vsum auctoritate. Romani ponti-
ficis dōtarat excepta: hinc ter. in. d. c. non minꝰ. hec onera pu
blica dicit ter. esse laycoꝝ vt patet ibi: ista vero onera publica
sua ꝛc. licet in sequentibus tractēt de cōmuni necessitate vel
utilitate. Sed dixit illa laycorum quia in eis incumbūt ratio
nibus predictis. licet quidā ꝛ male intelligunt illum ter. per il
lud verbū sua ꝛc. qd loquatur de necessitate vel laycorum dū
taxat: qd profecto non est verum replicasset postmodū de lay
cis sed dicit de cōibus ꝛ idem dixit in dicto. c. aduersus. ꝛ ma
xime dum propria ibi dicit qd sua interest prouidere cōibus
utilitatibus: intelligit ergo de utilitate clericoꝝ ꝛ laycoꝝ: hāc
etiā sententiam probat cōmunis theorica doctorum vtriusqz
iuris: de qua per canonistas in. c. fi. de vi. ꝛ ho. cle. ꝛ in. c. i. de
immu. ec. li. vi. in de. presenti de censi. per. Jo. de lign. ꝓ Bar.
i. l. rescripto. ff. de mu. ꝛ bono. ꝛ in. l. placet. C. de sa. san. ecclē.
ꝛ in consimilibus locis. dicunt enim ꝙ bona ecclesiarū non te
nentur ad aliqua onera mundana nisi prius fuissent certo tri
butaria seu sensualia anteq̄ venissent ad ecclesiā ita qd solui
sent certū tributū vel censum. aliter autem nō tenentur quāq̄
priores possessores prius soluissent tpe necessitatis vel utilita
tis aliquas collectas vel factiōes: ad hoc multa iura superius
allegata. hanc sententiā precise quo ad casum nostrū. l. in refe
ctione murorū tenet glosatoꝛ subtilis in decretis. xvi. q. i. §. no
uarū. vbi exprese dicit glo. ꝓ. l. administrationē. Idē apertis-
sime voluit ille iuꝝ. cenonici speculum. Jo. an. in dicto. c. non
minus super glo. vbi dicit ꝙ clerici non tenētur: quia nulla ler
digestorum nec. C. nec nulla ler auc. potuit restringi ecclesia i
munitas. hāc eādem sententiam secutus est: glosatoꝛ iuris ci-
vilis: clarissimus i dicta. l. ad instructionez. vbi firmauit eccle
sias nō teneri ad refectionem vel constructionem murorum.
Idem ibi. Bar. iuris ciuilis illuminatoꝛ. dicēs ꝙ dicta. l. ad in
structionem. in parte corrigitur per auc. nulla cōmunitas ꝓ
all'. distinguit omnia realia: ꝛ ea que imponuntur personis ꝓ
rebus propter bona vt ad prima teneantur ecclesie ad secun-
da nota. vnde pro refectione ponuntur ꝛ murorum onera
imponuntur personis pro rebus. nullis enizure cauetur pos
sessionis

sessionis ad hec onera obligata foret: quid plura ipsemet hostiensis cozzerisset videtur opi. suam quaz tenebat in. c. nō minus: nouissime in summa sua i ti. de mu. eccle. §. a quibus. v. ad extra ordinaria vbi dicit q hodie ecclesie sint immunes ab omnibus illis oneribus concernentibus siue publicam vtilitatē siue pietatem per dictam auc̄. nulla communitas cuz si. Et sic q hodie nō procedit ex toto dispositio. d. l. ad instructionē. z sic incidit cum opi. Bar. multi etiā alij doc. antiqui hanc opinionem secuti sunt de quibus nō curo cum in hanc sententiaz habemus iuris illuminatozes vt glosatoz vtriusqz iuris. z Joann. an. z hosti. z Bar. ¶ Quis ergo audiret oppositum consulere maxime contra religionem cum non modica sit ratio. que pro religiōe facit. l. pfona de reli. z sump. fu. Et profecto si quis ponderat glo. in dicto. c. non minus: nō sentit opi. in prin. adductam imo contra sentire videtur. Nazi la glo. ē posita ibi super casu excepto quando episcopus z clerus insperexerint necessitatem vel vtilitatem cōmunem z laicoruz facultates nō suppetunt z tūc absqz vlla coactione possunt elargiri vnde glo. voluit ibi potius exemplificare de hac vtilitate vel necessitate communi quam ponere casum exceptum a dispositione illius. c. z satis patet dum dicit conferre enim debēt cē. Et sic per verbum enim continuat se ad text. Si enim voluisset ponere casum excepti dixisset conferre tamē debet vel per verba similia fuisset locut⁹. Et quicquid senserit satis hec opinio supra recitata fulcita est iuribus rationibus z auctoritatibus. Quare concludo dictum monasterium ad hec onera subeunda teneri nō debere nisi seruaretur dispositio illi⁹. c. nō. s. min⁹. Romano pontifice prius pfulto. vt dicit i dicto c. aduersus. Et sic seruatū fuit alias facta cōmissione excellēti vtriusqz doctoi domino An. de rosellis. Et mihi per potētes dominos priores cōmunis Senaz propzie i questione facti que versabatur cum magnifico z deuotissimo monasterio sancte Marie montis oliueti de clasura: licet nudo verbo z succinte tunc fecerimus relationem. ¶ Non obstant huic conclusioni contraria superius formata. Et primo respondeo ad. c. peruenit: habet enim varios intellectus. Prio enim intelligitur in terris in temporibus ecclesie subiectis. Secundo intelligitur secundum illa tēpora in quibus illa ciuitas terrecena opprimebatur ab infidelibus z viuebat timor subitaneus: z improuisus vt ibi no. Inno. ¶ Item z etiam intelligitur de clericis q̄ nō sunt a diuinis subtrahendi. xxiij. q. viij. reprehēsibile. sed de hominibus ecclesie que alias gaudet dicta munitate. l. ij. C. de epis. z cle. z. xij. q. ij. ecclesiarū seruos: nisi esset necessitas vrgentissima: vt notat hostien. i sūma eo. ti. in dicto. §. a quibus. ver. more etiam personalia.
¶ Item quarto non loquitur de fructibus z bonis distrahendis. sed de quadam custodia ad necessariam tutionem ciuitatis que imineret in casu nostro. ¶ Item presumptio q sic esset magna necessitas debet obseruari tenor. c. nō minus z. c. aduersus. cum nullus subsit periculum in consulendo. Romanum pontificem. ¶ Ad. l. instructionem allam. satis. s. est responsum. Ad. l. portus non ob. quia non loquitur de ecclesia: vt satis voluit glo. in. d. l. ad instructionem. Item illa. l. secundum vnam solutionem ibi data in glo. potest induci p hac opinione nostra cum dicit quod gradatiz propter bonū publicum quod fouent sunt ab illis oneribus priuilegiati fore debent esse exempte ecclesie propter bonū publicum spirituale: z per alias rationes superius allegatas. ¶ Ad quartum motiuum respondeo q procedunt pro redimendis captiuis vel pauperib⁹ alēdis ecclesia sua bona distrahit secus hoc casu vbi ecclesie nulla peruenit vtilitas z dominus castri recipiet totum cōmodum. ¶ Qui enim sentit cōmode sentire debet onus: vt in regula qui sentit. de re. iur. li. vi. ¶ Item non debent subtrahi cultui diuino: z pauperibus ac alijs religiosis sumptus z necessarijs vt expediantur in causam non sic necessariā. z vbi non ita directe fauetur pietati z sic necessitas maxime pretenditur. seruetur q habetur in. c. non minus z. c. aduersus. video enim q ecclesie non tenentur subuenire dominis tēporalibus nisi inquantum velit z sic cultus diuinus i nullo alteretur: vt in dicta. l. placet; z auc̄. nulla cōmunitas. fortius non tenetur contribuere ad edificationem murorum. Ulterius me non extendo cum religiosi fauor. tantorum virorum clarissimorum auctoritate fulcitus satis abunde i hac re suppetere videt a ad indiuidue trimitatis. Amē. Laus deo. Nico. abbas.

Con. iiij.

Facti contingentia talis est. Quedā mulier accusata de adulterio a viro suo ad lucrandā dotez z diuortium quo ad thorū faciendum mulier tanq̄ pregnans ab alio coniuncta allet violentiā sibi a quodam viro in magistratu in loco abstinente illatam z eam ex cōiecturis sufficientibus pbat. ¶ Queritur an ex hoc debeat euitare penam. l. Et videtur primo quod nō: quia coacta voluntas in malefactis nō excusat a peccato nec rursus a pena peccati. ij. q. i. in primis. xxiij. q. vi. Item ne vbi dicitur q quis debet potius omnia mala pati quā malo cōsentire. Ratio huius dicti est q ius conditionalis non tollit consensuz. c. maiores d baptis. z. c. merito. xv. q. i. z. l. si mulier. ff. q me. cau. ¶ Secūdo hoc probatur a simili in. c. sacris q metus causa vbi cōmunitas excōicata per metū incidit in penam excōmunicationis: sicut ille qui cōmunicat ispōte redditur: rō ibi quia licet metus culpam attenuet eam tamē prorsus non excludit. ¶ Tertio inducitur. c. nunc autem. xxij. di. vbi patet papam marcellinum fuisse depositū quia ydolis thurificauit. licet gētiliū metu inductus fecisset; ita ergo hec mulier de q̄ queritur alterius libidini. se prostrauerit z sic mariti thorū violauerit non debet propter metum vindictam euadere per iura superius allegata z multa alia q̄ breuitatis causa obmittūt. ¶ Sz his non obstantibus cōtrariā sententiam arbitror de iure veriorem infrascriptis rationibus motus z multorum auctoritatibus. Aut enim hec mulier vt pcisa passa fuit: z in dubio dicendum penā pati non debet. quinimo nec vllam peccati maculā contraxit: imo ex cordis castitate meretur nisi probatur contrarium. xxij. q. v. c. i. z. ij. z dicto. c. in sacris violentia seu metus fuit conditionalis. Et dico q̄ licet aliquod peccatum contraxit z penitentia digna sit quare adminus affuit aliqualis cōsensus tamen penam adulterij pati non debet: z sic non debet priuari dote z consortio mariti. cum sit adulterij pena: hoc pbatur ex presse in. l. vim passam: z in. l. vxor. §. si quis plane. ff. d adul. z. l. fedissimā. C. e. ti. z. l. i. §. remoueri. ff. d postu. z ratio est quia adulterium respectu legis nō admittitur sine dolo. licet fuerit seu interuenerit aliqualis culpa vt nō. probat in. l. pnlt. ff. de adul. ter. iuncta glo. fi. xxxiij. q. ij. in lec. z. xv. q. i. inebriarunt. Et iura procedunt etiam in metu conditionali. vt apertissime voluit gl. seu sentit in duobus locis. xxxij. q. v. proposito. alias incipit lucretia. pro hoc quia dolus est calliditas machinatio ad circūuenciendū cē. l. i. ff. de dolo qui etiam cessant interueniente metu licet cōditionali. ¶ Et aduertendum q minor metus excusat mulierem q̄ virum propter ipsi⁹ imbecillitatem. vt dicit glo nō. in. c. cum locum de spon. q plena. nam arbitratur q nō solum metus illatus per illum virum habeat excusare mulierem a pena adulterij. sed etiam pudor verecunda quedam quam incidere timuit mulier in clamando cum videt sed maxime noctis tpe a viro presertim poterit obcessam: ratio qua ibi cessat dolus qui requiritur ad incurrendā penam adulterij. vt. s. dixi. hoc valde nō. probat in. c. proposito. vel incipit lucretia preall. iuncta glo. cum veri facti contingantur. Nam illa lucretia nobilis z pudica in roma. romana propter hanc ignominiam z confusionē vitandam: exposuit se libidini filij tarquini regis. nec adultera fuit iudicata ab Augustino viro sanctissimo z doctissimo. imo d castitate mentis cōmendata vt ibi intelligit glo. z bene q̄ licet quo ad deum nō fuerit maculata ab adulterio. p iura superius in principio allegata tamen quo ad penā legis fuit adulterio excusata cum nō cōmittatur sine dolo. vt superius dixi. ¶ Cō cludo q̄ istā mulierē nō debere pati subscriptā penā adulterij. Ad iura in contrariū allegata posset multipliciter respōderi. Sed vnica responsio generalis ad omnia sufficit dicendo q vbi ad incurrandam penam requiritur dolus non sufficit culpa. l. i. C. de sicca. nō. in. l. in actionibus. ff. de l. iur. z instit. de suspec. tu. §. suspectus z. l. q̄ nerua. ff. de positi. Ad incurrandam autē penā adulterij requiritur dolus: qui excluditur per metum vt. s. plenissime probatum est: z ita videtur firmare. Bar. in. l. q̄ nerua preall. z etiam quo ad penam pecuniariā lata culpa non equiperatur dolo vbi lex expresse requirit dolū. z idem glo. nō. in. l. magna negligenna. ff. de ver. sig. Et sic licet hic non agatur criminaliter ad penam adulterij: ex quo tamē agatur ad penam non sufficit illa culpa sine dolo presertim cum hic agatur ad grauamen penam vt. s. perdat patrimonium suum. dos enim mulierū censetur patrimonii. l. iiij. ff. de mino. z vt separaret a viro. Et sic priuetur z iure petēdi debitum coniugale: z vires alimentales passiue q̄ q̄ graue

sit quib' discernere pōtest. Et hec sufficiāt ꝛc. Alico. abbas.

Lon. v.

Sempronius quandam domuꝫ suam locauit titio tempore annorū octo: constituta pensione ser flor. in anno. immediate post dictam locationem vendidit dictaꝫ domū titio conductori pro pcio. c. flor. auri. quod quidē precium dicto titio emptore habuisse cōfessus fuit: nō sub spe future numerationis: ꝛ renuncianit exceptioni non numerate pecunie. post hec dictus titius emptor non obstante confessione predicta super receptione pre cij facta per sempronium venditorem fecit ꝛ constituit se principalem debitorē ꝛ pagatorium dicto sempronio venditori i dictis centum flor. auri pro precio dicte domus. quos centuꝫ florenos auri dict' titus promittit dare ꝛ soluere ad terminuꝫ octo annorum. ꝛ iterim anno promisit quolibet ser florenos auri nomine pēsionis sm pactuꝫ locatiōis predicte. cū pacto q si dictus titi' aliquā partē dictorū centū flor. offerret dicto sempronio ipse sempronius deberet illam partē recipere ꝛ p parte innuere pensionē dictorū ser florenorū. ¶ Accidit q inter tempus octo annorum nulla pars dictorū centū florenoꝝ fuit soluta dicto sempronio per dictū titium. sed soluit si bi ser florenos dicto termino octoruꝫ annorū elapso. sempronius agit cōtra titiū ad solutionē ꝛ exactionē dictorū centum florenoꝝ. titius ipse allegat ꝛ dicit iā soluisse. xlviij. flor. ꝛ offert se paratum soluere florenos. liij. pro residuo dicte quantitatis. s. dicens se domum emisse vt patet p istrumentū emptionis ꝛ ideo non tenebatur soluere pensionem ꝛ qđ soluit: illud fuit pro vsura centum florenoꝝ predictoꝝ ꝛ q in fraudē vsurariū fuit dictum vt solueret nomine pensionis: ꝛ sic debet cōputari solutū in veram sortem dictorū centū florenorū. Sēpronius replicat. q q̄uis vendiderit domum ꝛ confessus fuerit recepisse tamen i veritate nullū precium habuit q debeat colligi ex confessione ꝛ obligatione imediate facta per titium emptorem ꝛ sic precio non soluto dominum dicte domus non fuit trāslatum in emptorem. ideo debetur sibi pensio donec totum solueret precium dicte domus ꝛ sic dicti. xlviij. flor. nomine pensionis soluti non haberent existimare dictū precium centū florenoꝝ: ꝛ sic precium domus est integre soluendum. Queritur quid iuris ꝛc.

Christi eiusq3 matris nominibus inuocatis. omissis argumentis que satis friuole in fauorez dicti vēditoris possint fieri ipsam rem substantiatiz sic attingam. Dico enim meliori iudicio semp saluo dictum titiū emptorem non teneri ad soluenduz. liij. flor. ꝛ sic. xlviij. flor. soluti nomine pensionis debent cōputari in vero p cio dicte domus. qđ probo multipliciter. Primo sic vz eo ipso enim qđ dictus locator emptori vēdidit domum recepto precio vel saltez habita fide de precio ꝛ hic fuit perfectus contractus ꝛ dñium domus transiuit i emptorē ꝛ recessuz fuit a contractu locationis. hoc apertissime probatur in. l. si quis. ff. de acqui. poss. ꝛ insti. de rerū diui. §. interdum ꝛ §. vendite. ꝛ qđ hic fuit saltez habita fides de precio clarissime patet ex confessione ipsius venditoris. que si esset ficticia tamē satis ex ea colligitur q intendebat de presenti tradere rem ratione venditionis habita fide de precio habēdo in futuꝝ: vt satis etiaz colligitur ex obligatione ꝛ confessione postea facta per dictuz titium emptorem. cum ergo dñiuz fuit translatū in dictum emptorem ꝛ recessum a contractu locationis vt. s. luce clarius p batum est: non potuit de nouo illaz cōfessionem subsequentez conficere ꝛ suscitari contractus locationis ꝛ recedi a ptractu venditionis ꝛ emptionis perfecto ꝛ re nō integra. C. qñ liceat ab emptione di. l. i. ꝛ ij. ¶ Tertio quia isti hoc non agebant. imo volebant ptractū emptionis ꝛ vēditionis existere in sua firmitate: vt patet ex ꝛbis emptionis seu confessiōis: patet ergo ex predictis qđ nomine pensionis nō valebat illa solutio cum de re propria quis pensionem soluere nō potest vt. d. l. qui rem propriam: vnde etiā presupponendo qđ nulla fraus vsurarum interuenerit: hic tamen qui soluit indebitum potest illud compensare in verbo de soluendo. l. etiaz. ff. de cōpensa. de fide instru. c. cum Jo. facit. l. cuius per errorem. ff. de reg. iur. ꝛ c. fi. de sol. cum ibi nō. Puto tamē q etiā ex alio capite poterit ipse venditor illos. xlviij. florenos in verum precium computare quoniam si diligenter omnia gesta ponderētur hec pensio fuit cōstituta in fraudem. ꝛ sic esset vsura prodilata solutione illoꝝ centuz florenorū de quibus supra. seu contiguitatis cōtractus. Si enim in continenti intendebat vendere. ꝛ vendidit ꝛ confitet' precium recepisse: ad quod o portebat premittere contractum locationis cū non sit p̄sumptio q quis velit incontinenti a priori ꝓposito recedere. l. nā ad ea. ff. de condit. ꝛ demonstra. ꝛ de baptismo maiores. Et ex his q̄ incontinenti fiunt oritur presumptio fraudis in. c. offici. cum ibi nō. de elec. ꝛ que incontinenti fiunt videnť ibi eē. l. lecta. ff. si cer. pet. ¶ Secundo presumitur fraus ex eo quia prius fuit venditor confessus recepisse precium non spe future numerationis imo recōciliauerat exceptť. non numerate pecunie ꝛ tamē postea emptor ꝓfessus est se debitorē in centū florenos occasione precij illius domus: ꝛ ex his ꝓtrarietatib' resultat presumptio fraudis in. c. vt nostra presumptio vt ecle. benefi. ¶ Tertio oritur presumptio ratione presumptionis solutionis fiende pro pensione contra naturā illius ꝓtractus venditionis qui ꝓcesserat ad hoc qđ legitur ex notatis in. c. ex illo pacto oppositi vt si in tempus octo annorum' solueret aliquam partem dictoꝝ centum florenoꝝ deberet fieri diminutio pensionis pro rata. Si enim dominiū domus nō transmissum est in emptorez vt allegat vēditor ad quid fieret illa diminutio pro rata cum adhuc dominiuz esset penes venditorem. Non enī potest dici qđ pro parte transeat dominiū sicut pro parte soluit' precij. l. traditionibus. C. de pac. Ergo clare ex eo concluditur q p mercede solutionis dictorum cē tum florenorū licite fuit constituta dicta pensio vt sic exonerata parte debiti exonerari debebit onus pensionis seu mercedis. Ex his enizomnibus ꝛ tam vberrimis coniecturis ꝛ p̄sumptionibus debet talis contractus iudicari in fraudē vsurarū ꝓfect. iuxta ea que ponuntur ꝛ habentur in. c. ad nostrā de emp. ꝛ vendi. ꝛ. c. allo nos de pig. Et si diceres quomodo hic deberet presumi ꝛ iudicari cum non interuenit mutuuz sine quo vsura non committitur vt pateret ex diffinitione vsure. Est enim lucrum ex mutuo ꝛc. vt ple. nō. per Jo. an. in regula Peccatum de re. iur. li. vi. in mercu. facit. c. consuluit de vsu. Rñ. q licet ex forma sui nō appareat contractus vsurariū tñ propter mentem contrahentium debet iudicari vsurarius. Ex quo enim ex dilata solutione precij debebat iste venditor recipere illud lucrū fingit ius qđ emptor soluit pecuniam vēditori. ¶ Et q venditor illam sibi mutauerit ꝛ pro mercede voluerit illud lucrū. Nec videatur extraneuz quia casus exp̄sus in iure in similibus: casus in. c. in ciuitate: ꝛ in. c. nauiganti de vsu. vbi dicitur secundū cōmunē intellectū illum venditorē iudicandū vsurariū: qui vendit rem plus quā valet ex eo q solutione precij differt ꝛ sic non est contractus vsurarius ex forma sua: quia ibi non sit ne mutuum sed fingitur modo p̄ dicto propter mentes contrahentiū. Cōmittitur ergo vsura siue sit mutuum verum siue fictum modo predicto ꝛ ita cōiter nō. in iuribus preallegatis. Ex quibus omnibus cōcludo q ex duplici capite potest iste emptor obtinere intentionē suam: vel quia soluet vel vsurā qualitercunqz capiatur potest deduci in incompensatione precij centū flor. dicto. c. illo nos: cum ibi nō. ꝛ. c. cum cōtra. de pigno. de iure debitores cū si. Et hec sufficiant ꝛc.

Lon. vi.

Casus sup quo petite fuerunt allegationes. Quidam dominus Franciscus canonicus massitañ. ex patrimonialibus vendidit vnum bladū: frumē tuz porcos ꝛ similia ꝛ in eis dicitur negociari. habetqz aliqua animalia que mittere vult ad loca pasture cōis massitañ. sine aliqua solutione: quā cōiter faciunt ciues ibi p relenandis rebus oneribus cōmunitatis nec etiā in rebus patrimonialibus in quibus negociari dicitur vult subiici statutis ciuitatis soluēdo gabellas datia pedagia ꝛ similia excusando se dupliciter. Primo ratione clericat'. Secūdo ex quodā pacto inito inter ipam cōitatē marie ꝛ episcopū ꝛ capitulū massitañ. ecclesie vt liceat episcopo ꝛ capło sine aliq̄ solutione mittere animalia sua ad pascendum in pascuis cōitatis. ¶ Contingit nūc dubitari de duob'. Primo nūquid dñs Francisc' debeat soluere passus pascuis cui frequenter inserit admittit animalia sua propria ad dicta loca cōitatis sm qđ soluent alij ciues iuxta formā statuti cōitatis. Ad primū dicendū qđ si loca pasture esse consueuerunt ꝛ sunt vniuersitatis seu cōitatis laicoꝝ tunc puto dictum dominum Franciscum ad soluendū sm formā statuti ꝛ leges cōmunitatis si velit animalia sua mittere ad illa loca cōitatis. ratio hui' ē: qz nō de hoc casu cōitas legem imponere clericis nec dicuntur collectare clericos. vel datia seu gabellas ab eis exigere ꝛz dicūť vsu vēdere seu vsumfru-

seu vsumfructum reruz cõmunis qui possunt sine iniuria cuiusqz. Nam in sua re quisqz est legitimus moderator z arbiter. in. l. in re mãdata. C. mandati. z. c. de his de sepul. quamq; eniz clerici reperiantur priulegiati. vt de rebus eorũ non soluant gabellas vel damna. vt in. c. quãq; de consue. li. vi. in de. pñti. eo. ti. z dicam latius in augmento subsequẽti. nõ reperiuntur priulegiati vt possint vti pro se z animalibus eorum z rebus cõitatis laicorũ imo potius contra de iure diuino in l. habuerunt de terra promissionis. sed illa solum ex dispositione diuina fuit tradita laicis. clericis non fuerũt soluz reseruate decime z quedã alie ptinẽtie: vt habetur numeri. xviij. z nõ. in. c. i. de deci. li. vi. Si ergo volũt vti rebus cõmunitatis laicoz debent soluere sicut vellent pascere animalia in locis priuatis: agit enĩ cõmunitas pro reb' suis sicut priuatus pro suis. ar. in. c. tenet de proba. z. c. conquestus. ó. fo. cõpe. z clerus est diuisus a populo. Nã alius clerus alius populus in. c. si sententia de senten. excõ. li. vi. z. xij. q. i. duo sunt genera

¶ Item video q onera cõmunitatis incũbunt laicis z non clericis. vt nõ. in. c. non minus z. c. aduersus. de immu. eccle. Cũ ergo volunt sentire onera rerum cõmunitatis laicorum ergo necnõ cõmoda sentire debent: nõ enim ferendi sunt illi qui lucra z cõmoda capere volunt z onera subire nolunt. C. de cadu. toll'. i. §. pro so. in regula qui sentit onus de re. iur. li. vi. Et si diceres quia clerici tenentur ad ista. z non ad solutionem gabelle seu datiorum. Rñ. q gabelle z datia soluũtur de rebus proprijs vnde cum persone sint exempte sic z res eoz quia sequũtur conditionem psonarũ vt no. i dicto. c. presenti de de. z. c. quãq; eo. ti. li. vi. Nõ ergo possunt laici a personis non subiectis z exemptis hoc exigere. sed in casu nostro non soluunt pro rebus ipsoz clericoz sed quia conueniunt rẽ cõmunitatis seu emunt vsum vel vsufructum psone priuate cõmunitatis merito tenent' soluere sicut si conducerent vel emerent vsum seu vsumfructum persone priuate. facit. c. i. de in integ. resti. Si vero ista loca pasture fuissent ad vsum cõmunitatis clericorum z laicorum z sic forẽt cõmunia clericis z laicis tunc nõ teneretur dominus Fede. q per statuta laicoruz non tenentur clerici absoluere tamen quia statuta laicorum nõ afficiunt clericos in. c. bene quidẽ. xcvi. di. z. c. ecclesia sancte Marie. de consti. tum quia in rebus cõmunibus non possent soli laici restituere in preiudicio aliorũ per ius in rebus habentiũ quare p omnes tangit: debet ab omnibus approbari. c. quod omnes de re. iur. li. vi. z. c. ad hec de off. archy. tum quia i ti. cõmuni potior est conditio prohibentis regula in re cõi de re. iur. li. vi. z. l. saluus. ff. cõmuni diui. z par in parẽ nõ habet imperiuz. c. innotuit de elec. ¶ Non obstat predictis pactum factum cũ epo z capło massane ecclesie vt licitum sit eis pascendi facere animalia eorum in pascuis territorij messañ. quia illud fuit cõcessuz capło nõ singulis psonis de capło habebit g locũ i animalibus episcopalibus non autẽ in animalibus singulorum canonicorum quia aliud capłm aliud singulis indultũ ergo capło nõ extenditur ad singulos i. c. qui mãu mittitur. xij. q. iij. z in. c. fi. de preben. li. vi. z in. l. sed si. §. q mamittitur. ff. de i ius vo. quinimo illud pactum potius facit cõtra dictum dominũ Francisci cũ quia inuit tacite illa loca nõ fuisse cõmunia clericis z laicis. sed laicorũ z hoc ad primum dubiũ. ¶ Ad secundũ dubiũ huius dico de predictis nõ tenent' soluere gabellas seu datia quia ab his clerici ecclesie sũt excepti cũ oibus rebus eorum. Non enĩ tenẽtur soluere laicis qui nõ subijciunt' nec statuta ipoz subsunt vt pbat' clarissime i dicto. c. quãq; z. d. cle. presenti p spe. de imu. eccle. i fi. z Fede. de senis ꝓsilio. cc. Nec est verũ qõ vẽdendo vinũ bladũ oleum z similia ex rebus suis dicat' negotiari. vt sic sit locus. c. fina. de vi. z honesta. cle. cũ si. l. allegandis. ille enĩ ꝓprie dicitur negotiari qui emit rem vt eã integram lucri causa vendat non ille qui emit rẽ vt eã reducat ad aliquã formã vel si vẽdat vinum seu bladum de rebus suis recollectũ vt probat' i. c. eiściẽs. lxxxviij. di. no. doct. i materia nostra i dicta cle. pñti. z dicto. c. quãq; Fede. dicto cõsilio. cc. Fateor tamẽ q si emeret rem vt integram lucri causa venderet q tenet' soluere secundum statuta patrie si tertio per epũz monitus nõ desistit. vt probatur in dicto. c. fi. de vit. z hone. cle. ¶ Sed ante monitionem nõ tenentur ad pedagium. vt in dicto. c. quamq;. d. cle. pñti. a contrario sensu No. Fed. in loco preall'. z spe. vbi supra: z hoc casu iura non videntur facere mentionẽ de monitione quia forte laici possunt non pati illa introduci absqz solutione debita gabelle seu pedagii. Et hec sufficiant pro allegationibus: ad plenum videat' materia in dicta de. pñti. z. d. c. quãq; z. c. fi. de vi. z ho. cle. Laus deo. abbas.

Con. vij.

Quesitũ fuit a me in questione facti: vtz in sentẽtia teneat' iudex exprimere causaz si possent ex generalitate sententie plures cause elici. Rñdi consulendo q si ex varietate posset parti preiudiciũ generari debet tunc iudex exprimere causam vt puta si possit dubitari an reus fuerit absolutus ab impetitione libelli an quod actor nõ pbauit an ꝓpter defectum instantie: an qz reus non possidebat vel ẽd simile. hoc videt' ꝓbare in. l. ꝓperãduz. C. de iudi. z ibi exꝑssa glo. ñ. ideo etiã ẽ de mente doc. in. c. sicut de re iudi. z spe. i ti. de sen. pla. §. qualit'. ñ. vez si rõnes. z Joan. in. c. si nõ. de dolo. z ꝓtu. z butri. in. c. ex animata de iudi. et z specul'. in ti. s. all'a. vbi ponunt aliquos casus in quib' causa exprimenda est vbi non potest alia ratio illoz casuum elici. nisi vt euitent' equiuocationẽ tñ in preiudiciũ: qõ posset nõ ponere parti vel aliter quoquomõ. idẽ Bar. z quidã alij in. l. ij. §. ignominie. ff. ex qui. cõ. mo. infa. hoc etiã ꝓbaui alia rõne vbi cũqz ex narratis i libello possunt elici plures z diuerse actiones debet iudex compellere libellantez ad exprimendũ nomine actionis vel tali neganti denegare audientiã vt euitet' icertitudo. vt nõ. in. l. edita. C. de eden. z. l. i. ff. eo. p canonistas i. c. dilecti. de iudi. z dicit Jnno. in. c. ij. de or. cog. qõ stultus est iudex qui aliter libellum recipit. Ecce ergo q licet alias i libello non sit exprimenda ipsa actio. vt nõ. ix. di. quo iure: z dicto. c. dilecti. z dicta. l. edita. tñ ex predicta causa cõpellit iudex exprimere causam fortius: debet ẽ iudex ipsemet causam vt euitet' incertitudo ista in sententia exprimere cũ sentẽtia debeat esse clarior libello. Jnsti. de act. §. curare. nõ. Jnno. in. c. tanta. de excess. prela. puta tñ q ex omissione cause nõ oriatur sententia si interpretamur omnino rationẽ cause congruẽtis. z si multipliciter est interpretamur illã que est minoris preiudicij. ad ꝺ q nõ. Jnno. i. c. ij. de or. cog. z spe. in ti. de offi. iud. §. deseruisse. ñ. in finẽ. z sequenti vbi dicit q reo simplr absoluto nõ obstat actori iterũ agi volẽti exceptio rei. z ineptam petitionem poterit probare ẽm eum. z admitti debet per iudices z consiliarios cause. ar. in. l. iij. ff. de suppe. tu. Ego puto q etiam deficiẽtibus ꝓbationibus interpretabimur causaz minoris preiudicij. ar. in predicta. l. iij. z eoz q nõ. Jnno. in dicto. c. ij. de or. cogni. abbas.

Con. viij.

Queritur an religio Instituta p beatã Brigidã que fuit p papã confirmata: z demũ p successores in papatu in dubium reuocata: dicat' esse ex sanctoz patrũ decreta: seu canonicas sanctiones pser tim: qõ in tali religione instituẽde sunt etiã sacerdotes seu fratres qui debẽt deseruire eisdẽ monialibus in diuinis. Laus deo omnipotenti. Nicolaus abbas.

Christi eiusdẽ matris ac ipsius. Brigide cui' factũ agit' presidio inuocato. Primo videt' arguendo ad partẽ affirmatiuã vt moris est dictã religionez esse ex sanctorũ patrũ decreta. ¶ Et primo ꝓbari videt' p. c. monasteria. xviij. q. ij. exꝑsse dicit q monasteria: puellaz longe a monasterijs monachoz esse instituenda ꝓpter insidias diaboli: aut oblocutionẽ hominũ. Sed in dicta religione Sancte Brigide sacerdotes seu fratres constituunt' in monasterio puellaz saltẽ sub clausura generali ergo exꝑsse est ex ꝓhibitionẽ iur. z honestissima causa facta. ¶ Secundo adidẽ inducit'. c. i nullo. eadẽ causa monachi z moniales non debent in vno monasterio cohabitare: quinimo etiã monasteria duplicia prohibẽtur a iure vel vbi sunt duo collegia monachoz z monialiũ: vt in dicto. c. in nullo: z diffinimus. Si ergo dicamus esse vnicum monasteriũ in quo fratres z sorores siue sint diuersa collegia z diuersa monasteria a iure videt' ꝓhibita. saltem ꝓpter inequitatẽ z familiaritatẽ: z maxime ꝺ videt' ꝓbari in. c. in decima. xviij. q. ij. vbi prohibetur familiaritas illorum monachorum qui habebãt corrigere illas moniales. ¶ Item si bene ponderent' illa iura superius allegata. Ratio prohibitionis est duplex. Prima propter crimẽ incestus: quod ex ꝓpinquitate z familiaritate cohabitantium ꝓuenire posset ẽ. Secũda ratio ꝓpter malam opinionem z ꝓpt' oblocutiones hominũ. licet iste due rõnes vrgẽt z militant aduersus dictam religionẽ sancte Brigide. Ergo eadem prohibitio deesse debet z vbi fit eadem ratio idem ius sit statuendum. vt in. c. translata. de consti. z. c. cum dilecta. de

confir. vti. vel. inuti. ¶ Item inter cetera que continentur in dicta regula. cauetur in. c. xij. q. abbatissa monasterij debet esse caput & domina monasterij & confessor generalis preter in dicta fratrum & conseruatione ordinis absq; cõsilio abbatis sed nihil omnino faciat sed ipsa abbatissa tanq; caput monasterij est de negocijs & bonis monasterij ordinandis cõsulenda: & sic abbatissa scõm eãdem regulã videt caput esse totius & virorum q; mulierum. qđ sonat in absurdum cum scõm aplm vir debet esse caput mulieris: & non econtra: & idem habet i c. lxc imago. & c. cum caput & c. est ordo. xxxiij. q. v. Idē facit id q; propter nonnullos obijcitur videlicet q; cũ fratres teneantur obedire cõfessori & nõ abbatisse & sorores ipsi abbatisse. vt. in. c. xij. Eiusdem regule erunt duo capita. & cõiter duo monasteria & duo cõuentus. ¶ Ultimo videt amplius nõ insistendum cũ ipse dominus papa martinus quintus bodie rnus expresse i suis litteris reuocaturus asserat per illam regulam dupplicia monasteria constituti contra ius prohibitionis & verbis pape standũ est omnino. ex quo super eis fundat intentionez suam: vt in cle. litteris. de proba. ¶ Sz his non obstantibus opposituꝫ puto de iure verũ. Et primo moueor per id qđ habetur in dicta regula. c. x. vbi dicitur q; sorores instituende in monasterio habebunt clericos qui canonice missam & officiũ eis decantabunt. & q; ipsi clerici a monasterio sororum omnino sint sepati habentes p se curiã i qua habitabunt & de curia introitum in ecclesiam & chorũ inferiorẽ. habebunt chorum superius eleuatum ita qđ sacra videre & officiũ audire valeant &c. ¶ Ex quibus verbis primo pondero q; intentio beate Brigide nõ fuerit concollocare seu instruere duo monasteria. s. virorum & mulierũ. neq; i vno monasterio instruere masculos & feminas. sed dũtaxat ut instruere moniales seu collegium monialiũ. Et q; isti clerici seu fratres non essent ibi tanq; facientes collegium: sed tanq; singulares & seruitores in diuinis: qđ patet clare ex illis verbis cũ dicit: clericos habebunt. Item ex alijs verbis dum dicit in eodem capꝰ q; isti clerici habebunt vnam curiam per se ita qđ sint omnino seperati a monasterio sacrorũ que verba sonãt q; isti clerici seu fratres non faciũt p se monasteriũ nec est nisi vnũ monasteriũ sacroꝝ. cũ dicatur qđ a monasterio sacrorũ sint omnino seperati. Sed curia significat etiã locũ habitationis sicut fieri videmus hodie in oibus monasterijs monialiũ: que nõ valent p se propter defectũ sexus celebrare missas: & predicare vt. c. noua. de pe. & remiss. habent sacerdotes & seculares prope monasterium eis celebrantes: & predicantes pro qua obseruantia facit. c. dilecta de excep. pla. & c. fi. de sta. regu. & c. dilecta: fratres seu clerici substituunt' loco illoꝝ & cũ presumãt' sancti omnes propter multas austeritates q̃s promittunt obseruari presumendi sint honestiores seu sancti ores. xvi. di. c. nõnulli. c. doctos. Cũ enĩ nõ possunt sorores sine sacerdotibus esse eis diuina ministrantib' melius ẽ q; habeant istos homines aptiores seu sanctiores electos & institutos p tã deuotissimã sanctã: quã qđ habeant alios ex quibus forte ad mala facilius peruenierent. Nec obstat si opponatur contra istos de familiaritate & cohabitatione. quia respondeo q; si bene ponderent' verba regula supius recitata isti clerici seu fratres debent stare omnino seperati a monasterio sororum. & pondero verbũ omnino positũ qđ denotat sepationẽ ꝓtinuam & remotionẽ non modicã. Itẽ in. c. xxij. regule dicitur q; nunq; confessor vel aliquis presbyterorũ vel fratruꝫ monasteriũ monialiũ ingredit nisi quãdo infirmis donanda sunt sacramẽta. vel sorori mortua sepeliẽda q̃bus casib' etiaꝫ secularibus clericis liceret. nec vitatur omnis familiaritas: & cohabitatio adeo quod etiã in dicto. c. regule continent' in dicto monasterio forte etiã ferias ordinatas sed quãdo sorores confitentur audiri quidem possunt minime videri. ¶ Secũdo principaliter in hanc sententiam me mouet q; habet' post principium eiusdem regule in fine prohemij i. c. quod incipit hanc igitur &c. ibi dicitur quod ad honorem Beate virgine hanc religionem fundare voluit per mulieres. prio & principaliter & in nulla mentio fit de fratribus quinimo plus dicitur in. c. xij. quod isti sacerdotes diuino tãtummodo officio studioq; & oratione vacare debent: nullisq; alijs se implicare negocijs vel socij officijs que verba satis iudicant monasterium non esse cõmune. nec ibi esse vt collegium. sed vt seruitores in diuinis. Et ita intendunt verba precedentis. c. vbi dicitur quod negotijs & bonis monasterij semper est abbatissa consulenda. hoc etiã intelligitur dum in dicto. c. dicitur quod confessor generalis monasterij debet ab episcopo loci recipere potestatem ligandi atq; soluendi corrigendi atq; reformãdi: omnes sacerdotes fratres &c. per que verba etiã arguitur fratres nõ esse ibi vt collegium persistens. Haz si essent vt collegium eligerent sibi prelatũ qui ex sola electione & confirmatione episcopi subsecuta consequeret' dictam potestatẽ ligandi soluẽdi & corrigẽdi alios fratres vt i. c. i. de elec. xviij. q. ij. c. i. & c. abbates & c. nullã de offi. cum abecclesiaꝝ. ¶ Tertio principaliter induco dictuꝫ. c. monasteria. xviij. q. ij. qđ supra induxi. In contrarium alio mõ inducendo vt optime facit ad materiã. ibi enĩ in consilio generali cõi cõsensu omniũ decretũ fuit vt monasteria virginũ in prouincia bethica monachorum administratione atq; presidio gubernentur. Et subditur ibi tunc tantum salubria. in christo dicatis virginibus probam'. i. damus q̃ eas partes spirituales eligimus quorũ nõ solum gubernatione tueri: sed etiam doctrinis edificari possint &c. ¶ Ex quibus verbis optime arguere possumus dictã regulã nõ esse cõtra dicta sanctoꝝ patrum cum ibi q; totũ consiliũ generale deputati fuerunt monachi ad regendũ gubernãdũ & reformandũ monasteriuꝫ monialiuꝫ ita in casu nostro sine aliqua violentia iuris deputati poterunt dicti sacerdotes seu fratres administre diuina dictis sororibus. Nec obstat si dicatur quod in dicto. c. in decima. omnino prohibeat' familiaritas monachorum & monialiũ ita vt nec ad vestibulũ. i. ad parlatoriũ accedere familiariter nõ est permissum: quia in dicta regula sancte Brigide si bene ponderent' verba superius inducta non dicit' oppositũ imo fere idẽ cũ vt. s. dixi illi sacerdotes seu fratres debẽt stare omnino separati a monasterio monialiũ & nunq; possunt ꝓcedere ad parlatoriũ nisi raro ex causis honestissimis: quod nec ĩmo audiendo confessiones possunt eas videre. Si ergo ponderentur verba regule & omnia ꝑdicta: nõ potest dici eos habere monasteria dupplicia. Nec quod habitent in vno monasterio: cũ debeãt stare fratres separati omnino a monasterio sororũ: nec ad eas est famularis accessus: vnde saltez negare nõ possum' istũ modũ viuẽdi. nõ fuisse hactenus iure ꝓhibitũ nec debemus extendere materiã in hoc actu odioso cũ retentione tantoꝝ monasteriorum maxime eo attento q; sancta Brigida fuit nobilissima sancta adeo quod suis operibus exposcentibus fuit p; summũ pontificẽ canonizata: & ipsa cũ tanta solẽnitate asseruit reuelationẽ ipsius religionis: celitus a christo domino sibi factã. ¶ Accedit nõ. per Inno. in. c. ne imitaris de constit. vbi dicit dicta sanctorum omnino sequenda. ex quo aperte reprobata nõ reperiuntur. ¶ Item ex reprobatione multa monasteria tunc ꝓbarent': cũ docti sacerdotes seu fratres: nõ habẽt nec habere possunt secundũ illam regulam p se monasterium seu collegiuꝫ sed sunt ibi deputati tanquã seruitores in diuinis: vnde oz eis dare nouã regulã & bonã vñ viuere: possint cũ sorores in hoc nõ teneantur cũ omnia bona sint monasteriij ipsaꝝ monialium & nullam in eis cõmunionẽ habeant dicti fratres: vt patet satis in. c. x. & c. xiiij. eiusdẽ regule. Et sic non habet locũ diuisio bonorum de qua in ea & dominus papa in dictis litteris retractatorijs facit mẽtionẽ. Et vt supra dixi. cũ nunc tractamus re tractabili de facto & reuocatione eius q; pluries approbatũ fuit p; Romanos põtifices debem' facere in dictis iuribus que obuiare videntur strictissimã interpretationẽ. ar. i regula. odia & regula in penis de re. iur. li. vi. & l. pl'. ff. de penis & q; nõ. glo. in. c. decet de imu. eccle. li. vi. Cõcludo g̃ meliori iudicio & maxime dicto nostro semp saluo dictam religionẽ sancte Brigide nõ esse aliquatenus violandã. ex eo q; monasteria dicant' dupplicia vel qđ in eodem monasterio habitent masculi & femine. ¶ Nunc respondeo ad argumenta ꝑ parte contraria superius formata. Et primo nõ obstat. c. monasteria. qz loquit' qñ duo monasteria eque principalia sunt fũdanda tunc enim cũ nulla necessitas cogat seu vtilitatis suadeat: debet vt eniteretur malum re ipsa in opinione distantia inter se collocari. sed si bene contitetur dicta regula. casus videtur esse ꝓsus diuersus cum vnicum monasteriuꝫ monialium tantuꝫ. Sed sacerdotes seu fratres tanquam deputati ad sit seruiendum tantum in diuinis habeant quandam habitationem dumtaxat omnino separatam a monialiuꝫ monasterio: vt supra in dicta regula continetur. Non obstat in. c. nõ nullo: quia vt supra dixi: fratres & sorores nõ habitant simul in vno monasterio: vt supra dictum est: nec habent per se monasterium: sed quandam curiaꝫ seu habitationẽ vt facili' possint seruire sororibus in diuinis: & sic non potest dici monasteria dupplicia: vt

duplicia: vt supra etiam plene diri. Ad.c.in decima satis in
pra respõdi. ¶ Nõ obstat duplex ratio ꝓhibitionis dicto
rum iuriũ fateor tamẽ ꝙ vbi monachi faciunt ꝓ se collegiũ
& regulam debent longius istitui a monasterio monialiũ qz
tunc nulla subest necessitas vel vtilitas sed malũ reipsa vel in
opinione incidere possent. Et ideo nõ mirũ si iura ꝓhibuerũt
cũ in vna pte sit periculũ & in altera malũ. ar. in. c. cũ ab omni
spetie. de vi. & ho. deri. sed in casu nostro subest ratio vtilitat. &
necessitat. cũ habeant eis deseruire in dictis officijs: itaqz de
facili nõ possent quottidie si longi⁹ starẽt venire i dicto mona
sterio maxime cũ nõ decet dictos fratres & tãꝙ deo deditos
deuotissimos fratres q̃ttidie exire cũctis horis ꝓ vicos & pla
teas ciuitatis. ar. xvi. q. i. si cupis. Nec curãdũ quid os loquẽ
tium loquat̃ inique: dũmodo nõ recedam⁹ a tramite veritā
tis. Sed dicẽdũ ẽ sicut christus dixit de phariseis de scanda
lizantib⁹. Si in te ceci sunt: & duces cecoꝝ. vt habet̃ in. c. ma
gne. de voto. Nec obstat aliud motiuũ qđ fit secundũ vnũ de
c. regule de abbatissa cũ si mulier vt caput cũ ꝯtrariũ potius
dz esse. Nã hec ꝓcedũt data paritate iter virũ & mulierẽ. Sz
in casu nostro abbatissa ratiõe dignitatis sue habet iurisditi
onem supra dictũ monasteriũ & posset habere iurisditionem
i clericos seculares: licet in casu nostro nullã iurisditionẽ ha
beat in fratres vt in. d. c. dilecta de maio. & obe. de excess. pre
la. dilecta. imo mulier ratiõe successiõis in regno posset habe
re iurisdictionẽ plenissimã i omnes subiectos: vt i. c. deuotissi
mã. xij. q. ij. & in. c. dilecti de arbi. ¶ Nõ obstat plꝰ. motiuũ qz
in casu nostro nõ sunt duo capita eque ꝓcipalia eiusdẽ cor
poris imo abbatissa ẽ supra monasteriũ suũ & monales suas
sicut de iure esse dz. ꝓfessor vero generalis ẽ supra fratres lo
co episcopi. cũ recipiat potestatẽ & auctoritatẽ ab episcopo. vt
regula dicit. Et sic nõ sunt diuersa capita eiusdẽ corporis. sed
diuersarum psonarũ & diuerso respectu. & i quib⁹ casib⁹ vnũ
subordinat̃ alteri subest: sicut videmus in episcopo & i pluri
bus prelatis iferioꝝ⁹. Nõ obstat vltimũ ar. de de. litteris re
probatoꝝ⁹ de proba. & quod standũ sit ꝯ bis pape quia cõ
trariũ ꝓcedit qñ papa fundat̃ intentionẽ suã sup facto ꝓprio
secus si super facto alieno: tunc eni saltem admittitur ꝓbatio.
In ꝯtrariũ cũ papa i facto alieno de facili posset errare: vt no
tabilit̃ dicit glo. in dicta de. litteris. Sed in casu nostro papa
dicit in dictis litteris reuocatoꝝ⁹ qđ i dicta regula sancte bri
gide iter alia caueꝫ expresse vt monasteriũ hui⁹ ordinis fun
dãdum & cõstruendũ ꝓ habitatione fratrũ & sororũ debet
esse duplex qđ reipsa falsuz est: qz si bene inspicunt̃ verba re
aliter ista monasteria nõ possunt dici duplicia. sz monialiũ vt
supra diri. sed dominus papa si ex falsa relatiõe potuit verisi
mile esse deceptus cũ dicta regula cõsistat i facto & nõ in iure
ar. in. c. de consti. li. vi. Et hec dicta sufficiãt vidi post hoc ꝙsiliũ
litteras bullatas domini martini confirmantes predictã reli
gionẽ secũdum decisionẽ huius consiliꝫ. Nicolaus abbas.
Laus deo & sancto Brigide.

Con. ix.

Quentus fratrum minoꝝ⁹ terre Sancti gene
sij; habẽt quendã hortuz necessarijs: quare acqui
sierunt quãdam ptiam terre contiguã eorum
horto. quã redegerunt i hortuz & sic fecerunt ex il
la terra nouiter acq̃sita & eoꝝ⁹ horto vnũ hortũ ac obtinerũt
a cõmunitate terre sci genesij vt nõ tenerentur aliquid solue
re ꝓ libra seu ertimo ab olim imposita dicte petie terre. Con
tigit quandoqz quod dictũ hortũ faciũt laborare per colonũ
partiarũ seu mediarũ quãdo per colonũ precio conductum
seu famulũ monasterij qui sustentat̃ ex bonis monasterij pe
titur decima tum a fratrib⁹ q̃ a colono. Item a colono vt sol
uat predicta terra secundũ libram ab olim ipositã: fratres i
contrariũ allegant priuilegiũ super decimis non soluendis
de eoruz hortis vt virgultis eis cõcessuz. Itẽ respectu libre seu
semis allegant in vnitatem eis concessa actio communi. Que
ritur quid iuris &c.

Christi noie amẽ. Hic cadũt quattuor dubia. Pri
mum: numquid fratres teneant̃ soluere decimã
presbytero parochiali, p illa petia terre nouiter
acquisita. Secũdo qđ de colono. Tertio numqd
fratres teneant̃ soluere ertimũ oliz iposituꝫ dicte petie terre
añq̃ peniret ad manus eorum. Quartuz q̃d de colono. Et
breuissime hec attingẽdo pot⁹ deci dẽdo quã ad ptes istãdo.
¶ Circa primum puto ꝙ si priuilegiũ fuit eis simplr ꝓcessuz
vt allegat̃ vt de hortis eoꝝ⁹ nõ teneant̃ soluere decimã qđ nõ
poterant cogi ad soluendũ de illa petia terre q̃ est redacta ad
hortũ: ergo etiã sup illa priuilegiati super hortis eoꝝ⁹. ar. opti
mũ in. c. qui archa. de priuil. Nec debet vna & eadẽ res diuer
so iure cẽseri: de seruit. l. eũ qui. ¶ Nec apparet ratio quare
magis deberent soluere ꝓ dicta petia terre nouiter acq̃sita q̃
ꝓ primo horto cuz quelibet terra nõ est supposita oneri de ci
marum. vnde ea ratione qua non soluunt de prima petia ita
nec de redacta. facit qđ habet̃ in simili in. l. grauiter. ff. de fide
iuss. Et per Jo. an. in. c. cum oliz de rescrip. & in regula bis qui
in ius. de regu. iur. li. vi. Et si res nõ priuilegiata quenit ad ꝓ
uilegiatas assumit priuilegium eoꝝ⁹ vt in. c. vno de iure patro.
li. vi. qđ ibi nõ. in nouella. & in. c. dilectus de prebẽ. facit qđ nõ.
in anẽ. quas actiões de sa. sanc. eccle. & ex ꝛio sequeretur ab
surdũ: finge enim ꝙ a principio nullũ vel valde modicuz hortũ
habuissent dicemus ne quod non potuerunt de nouo acqui
rere sine onere decimarum: an certe absit cũ nil prodesset eis
quoꝝ⁹ priuilegiũ contra. c. in bis de priuil. Predicta tñ intelli
go vera nisi hortus quoꝝ⁹ esset ita magnus vt illũ facerent tol
li & hortalitia precio distrahi. hoc enim non licet vt in cle. exiui
de paradiso de verbo. signi. hoc enim repugnãt eoꝝ⁹ rle. vt in
dicta de. exiui. & tunc putarem soluendã decimã quia ad hũc
casum se nõ extendit priuilegiũ. vt dicta cle. exiui. §. licet. & hoc
de ꝓmo dubio. ¶ Ad secundum de colono sic. ꝙ aut colit ni
mis se exp̃ẽsis quas habet a monasterio & nõ teneo soluere de
cimam predialẽ quia illud lucrum prouenit a terra cum si ꝓ
ducit vel ne semper habet mercedem suam. vt nõ. in. c. tua de
decimis. aut est mediarius aut partiarius: & tunc debẽt inspi
ci verba priuilegij ipsorum fratrum. Si enim eximit̃ hortus
ab onere decimarum tunc non tenet̃ colonus soluere decimã
predialem: quia terra est priuilegiata & exempta ab onere de
cimarum. aut sunt exempti fratres vt quia dicit̃ in priuilegio
ꝙ fratres non tenentur soluere seu nõ possunt cogi vel similia
& tunc talis colonus tenet̃ soluere de parte sua quia illa pars
peruenit a terra que non est priuilegiata. Sed persone fratꝝ
sunt priuilegiate: & alia est obligatio domini & alia coloni vt i
c. a nobis & c. tua de deci. Et idem ibi paulus & cõmunit̃ doc.
& hoc de secundo. ¶ Uenio ad tertium in quo dico ꝙ fra
tres non tenentur soluere aliquid ꝓ stima seu libra olim im
posita: tum propter imunitatem quam habuerunt ab homini
bus dicte terre quam etiam reuocare nõ possunt iurta nota.
Inno. & alioꝝ⁹ in. c. nouit de iudic. & i regula qđ semel placuit
de re. iur. li. vi. l. fi. de decre. ab or. ter. fa. tuz quia puto eos ere
ptos iure cõi cum onus certum & mirabile nõ esset annexũ di
cte terre iurta nõ. ꝓ doc. ꝓ nõ. i. c. fi. & vi. & hon. cleri. ꝓsenti: de
censi. nõ obstante theorica Bar. in. l. rescripto. ff. de mu. & ho
no. ¶ Ad quartuz puto colonum non teneri ad soluendum
de parte sua: qz illã partẽ recipit vt lucrũ ꝓ opere suo: nõ aũt
dñs: sed possessor horti. ar. in. l. male agit̃. C. de ꝓscrip. xxx. an
no. marime hoc, ꝓcedit in casu nostro vbi colonus nullã pos
sessionẽ habet dicti horti. sed onera que soluũt̃ ꝓ possessioni
bus sunt tantuz onera patrimonialia vt. l. munerum. §. patri
monialia. ff. de mu. & ho. ideo iponi debẽt dominis seu pos
sessoribus reruz qualis non est iste hortolanus domini. aut ꝓ
uilegiati vt supra diri. Et hec breuissime sufficiant. Laus deo
Nicolaus abbas.

Con. x.

Christi eiusqz matris nominib⁹ inuocatis. In cau
sa & q̃stione vertente inter clerum pisanuz ex vna
parte: & Matheuz hospitalariũ hospitalis noui
dicte ciuitatis pisane noie ipsi⁹ hospitalis ex alia
parte. vt ꝓ ritati per eã dimittã argumenta queqz ad partes
fieri a plerisqz solent & descendã cõclusiue ad decisionẽ dubio
rũ. Quattuor enim allegant̃ contra clerũ. Primo instrumentũ
deliberationis & liberationis facte ꝓ presidentes seu capita
neos dicti cleri. Secũdo instrumẽtũ liberationis facte ꝓ do
minũ Calanũ sindicũ & camerariũ dicti clerici Tertio aliud i
strumẽtũ q̃si eiusdem effectus ad mandatũ dicti sindici confe
ctum. Quarto sententia lata ꝓ honorabilẽ potestatẽ pisanuz
in hac parte delegatũ magnificoꝝ⁹ priorũ ciuitatis Floren
tie que omnia, pfecto nõ obuiant intentioni dicti cleri. si oia ꝓ
se bene discuciantur. ¶ Et iurta ordinem: Uenio ad primũ
q̃ fundamentũ in tota materia nostra. s. ad liberationem fa
ctam ꝓ dictos capitaneos dico eni illã non obstare clero pisa
no & ꝓ consequens releuare dictũ hospitalariũ respectu one
rum nouiter impositoꝝ⁹ occasione interesse & prouisionũ fiẽ
darum ꝓ sorte iam dudum confessa: ad duo enim eque ꝓn

cipaliter erunt clerus ⁊ dictus hospitalarius obligati. s. ad soluendū ipsum capitale iā ipositum ad distribuendū ⁊ ad soluēdum interesse seu ꝓuisionem de fortecis iā mutuata ergo facta per dictos capitaneos respectu quantitatis iaz impositē ⁊ distribute nō debent extendi ad aliquā quantitatez q̄ adhuc non erat impsita: neqz distributa licet hec quantitas discederet occasione prime quantitatis respectu cuius dictus hospitale fuit liberatuz ꝓ trecentis libris perdictos capitaneos: hoc probat. ℣. nō solū iuncta glo. in. l. elegant. ff. de dolo ⁊. l. iij. ℣. idē iulianus. ff. de eo q̄ cer. loco. ⁊ per nō. i. l. iij. C. de po. ⁊ per Bar. i. l. centū capue. ff. de eo q̄ cer. lo. ꝓ hoc q̄ ex separatis. nō fit inll̄ō. de trāsla. prela. eo. ti. facit. c. dilecti de fo. cō pe. ⁊. c. peruēit de fideiuss. vbi ḡ ꝓcipal⁹ quis cōpellitur soluere interesse sicut ipsum debitū principaliter liberatio. ergo cōtingēs in vno non debet referri ad reliquū: maxie hoc dicē dū ē in casu nostro in quo capitanei cleri animo donandi fecerunt illā remissionē principalē ꝓ centū libz. vñ cū hec donatio redundet i ꝓeiudiciū alteri⁹. s. totius cleri. debet restrigi iurta nō. Inno. i. c. dilecti de dona. ⁊ ꝓ Jo. an. in. c. olim de verbo. signi. ¶ Secūdo ꝓcipaliter pz i simili vbi sunt duo seruitutes respectu eiusdē rei remissio vnius nō excludit remissionē alterius: vt in. l. si domus. ff. de serui. vr. p̄. ⁊. c. ex tua ruz de au. ⁊ vsu. pal. Ergo idē dicendū i casu vbi cōmissio facta hospitali respectu ptis hospitale cōtingentis de tota sorte tantū abolet impsita. Et qō hec liberatio fuit facta respectu principal⁹ tm̄. apertissime colligit⁹ ex ℞bo dicte collatōis liberatiōis liberarūt. n. hospitale ab omni debito ꝓtento i libris ratione ipositionū seu dispositionū iam factarū: sed hec impositio nouē milīū floz. q̄ fit nunc nondū erat tūc ipsita nec erat descripta i libris cleri. ꝓ cōsequēs illa ℞ba generalia liberationis nō extendūt ad hunc casuz: qz ℞ba nō possunt casum adaptari: ⁊ a verbis nō est recedendum nisi appareat expresse de mente disponentis. l. non aliter. ff. de le. in. c. fi. de ver. sig. tuz qz verba generalia restringunt⁹ ad ea tantū de quib⁹ fuit expresse actum vt. l. q̄ cum tutoribus. ⁊. l. cum aquilinia. ff. de transac. ⁊ nō. i. c. l. extra eo. ti. l. q̄ rome. ℣. duo fratres. ff. de ver. ob. nō bar. ibi maxime qui i fi. ⁊ de his quantū tamē fit actū ex ℞bis ipsius liberationis ⁊ aliozū instrumentozū in qb⁹ semp fit mentio de omnib⁹ iā impositis abolet ⁊ distribuit⁹ nō autem de iponendis ⁊ distribuendis vltra sortē licet ipsius occasione. ¶ Nō obstāt verba postmodū alteri⁹ manu in margine apposita que vident⁹ se extendere etiā ad imponenda occasione q̄titatis ꝓcipalis qz dico qđ si bene volumus aduertere potius faciūt cōtra hospitale quā ꝓ: qz cū sint alteri⁹ manu descripta: ⁊ cōcernūt substantiam negocij de quo agitur instrumentū reddit vitiosum ⁊ suspectum ⁊ sic nō probat vt clare probatur in. c. cum venerabilis de reli. do. ⁊ in. c. inter dilectos de fi. instru. ⁊ sic de consensu partiū notarius apposuisset seu apponi seu fecisse appom debuisset saltem in fine dicere qualiter ipse apposuit seu apponi fecit per alium ⁊ causam si tunc saltē probasset alias secus: vt colligitur ex. c. cū inter de sen. ⁊ de re iudi. ⁊ ex his que leguntur ⁊ notant⁹ in dicto. c. inter dilectos ⁊ darius i. l. i. ⁊. l. cancelauerat. ff. de his qui in te. dele. Et per Bar. i dicta. l. ⁊ archi. ⁊ in. c. clerici. xxx. q. ix. vnde cum hospitale seu ad eius petitionē videatur dicta falsitas facta videt⁹ dubitasse de iure suo ⁊ sic quo ad verū instrumentum se non extendit ad hunc casum ar. c. cum olim de offi. de le. ⁊. c. oliz de rescrip. ⁊ per Bar. in dicta. l. i. nisi fauore religionis aliud dicamus. iurta ea que leguntur ⁊ notantur i. c. venerabilis de excep. Et hec sufficiant quo ad tollendū obstantiam dicte deliberationis facte per dictos capitaneos cleri.

¶ Venio nunc ad secūdum ⁊ tertium ⁊ expediā simul quia eiusdem sunt effectus ⁊ ab eadem ꝓsona. s. sindico ⁊ dicunt⁹ ab eo emanasse seu ipso disponente cōfecta: ⁊ dico q̄ multis ex causis possint rescindi ⁊ euacuari. Et illa ratione predicta quia verba cōcernentia effectū huius ꝓsentis negocij fuerūt apposita alterius manu ⁊ sic non faciunt fidem sed potiꝰ concludunt rationē fallacitatis cōtra hospitale vt predixi in ꝓsentibus. ¶ Secundo quia ille sindicus non agebat de novo liberare secundum omnia facere secundum liberationem seu deliberationē illoz capitaneoruz cleri. qđ patet expresse vbi dicebat secundum deliberationem ⁊c. Et sic nil vltra idu cunt quaz cōtinuatur in illa deliberatiōe capitaneoz̄ ex quo est facta ad instar illius licet plura contineantur in istis iurta notat per Inno. ⁊ per Jo. an. in. c. inter dilectos de fi. instru. ¶ Itē fuit decept⁹ ex ℞bis falsis appositis i dēa deliberatio ne ex quo arguo primo principale nō tenet ꝓ cōsequēs nec accessoriū nec omne id q̄ ex eo nec ob id. ꝓsessit. vt ē tex. nō. in fili in. c. inter dilectos. ℣. ceterū ꝓcal. ¶ Tertio ⁊ fortius facit⁹ quia dicta inter līmatura seu scriptura facta i margine etiā si nō fecisset mentionē de dicta liberatiōe adhuc ex alia causa dicā in instrumēta liberationis sindici non possunt hospitali qz ex quo hospitale erat obligatū ad contribuēdū vna cuz rēliquo clero in impositione fiēda respectu interesse ⁊ ꝓuisionis: liberatio facta fuerat ꝓ capitaneos cleri dūtaxat respectu sortis nō valuit liberatio facta ꝓ sindicū cleri vt ab hospitale nō possit peti aliq̄d etiā occasione illius sortis: quia illa est q̄dam donatio quā administratoz facere nō pōt in tantū nec potest donare liberā administrationē nisi habeat speciale mandatū ad donandū in. c. fi. de of. vi. li. vi. l. contra iuz. ff. de pac. l. filiusfa. ff. de dona. ⁊ l. preses. C. de transac. ⁊ dictus sindicus non habebat mandatū ad donandum quia illa instrumenta non prosunt in aliquo respectu eius q̄ nunc petitur ab hospitali: ergo nō prodesse. Et ꝓmo quia fuit lata sententia ⁊ nūc attin gā sententia absoluere videatur que licet ab omni q̄ ꝓuenire potest occasione sortis. dico tamen substantiaz multis ex causis hospitali non ꝓdesse. Et primo quia fuit lata pretextu falsozum instrumentozuz: ⁊ ideo anullari potest. iurta ea que leguntur ⁊ notantur in. c. licet de ꝓba. ⁊. c. sier fal. instru. ꝓto tū. vt. l. diuus. ff. de re iudi. ⁊. l. si ꝓtoz. ℣. marcell⁹. ff. de iudi. ¶ Secundo quia fuit lata a iudice nō suo. de iudi. c. at si clerici. c. si. non compe. iudi. ꝓ totū. ¶ Tertio q̄ tpe impetrate delegationis nulla erat cōtētio int⁹ clerū ⁊ hospitale ⁊ sic nō valuit respectū ad futurā cū nō inesset qualitas cui applicare tur. iurta ea que legūtur ⁊ nō. in. c. fi. de rescrip. ¶ Ex his cōcluditur q̄ iura allegata ꝓ parte ipsius hospitalis nō ꝓsunt ad ꝓcludēdū intentionē cleri: ⁊ sic tenet⁹ hospitale cōtribuere portionē nouiter factā ꝓ solutiōe interesse seu ꝓuisionis fiēda occasione illi⁹ sortis ⁊c. Et hec sufficiant. Laus deo omnipotenti. Nicolaus abbas.

Con. xi.

In causa que vertitur inter hospitale Sancte Marie de misericordia ciuitatis Aretine. ex vna parte. ⁊ Franciscuz ⁊ Accursium filios quōdam Gregorij ex alia parte super hereditate quōdam Lazari mercatoris aretini. procedā potius dicendo secundū iudiciū animi mei. quā more solito ad partes arguendo quia satis per alios ad vtranqz partē argutum ē. Et ꝓ darioi decisione questionis discutiā duo mēbra. Primū: nūquid ꝓmū testamētū in q̄ fuit ista institutā heres dicta fraternitas: valeat etiā cessante scdo asserto testamēto sine scriptis ꝓditio in q̄ dicunt instituti heredes dicti Francisci ⁊ accursius nepotes dicti. Lazari testamētoz. s. filii fratres dicti Lazari. ¶ Secūdū mēbrum posita validitate ipsius testamēti. Primū q̄rit⁹ de validitate ipoz testamentoz qđ. l. illoz sit preferēdū. Et qz materia satis discussa est ꝓ alios: iō procedā succincte. ¶ Circa primū dico testamentū in se validū foze quia habet omnes suas solēnitates requisitas. maxime qz in dispositione ad pias causas cessat solēnitas iuris humani. ⁊ sufficit sola iur⁹ naturalis ⁊ diuini solēnitas vt in. c. relatum de test. ⁊ qō ibi nō. ⁊ in. l. i. ⁊ per oēs. C. de sa. sanc. eccle. Que enī spiritu dei agunt⁹ nō sunt sub lege de reg. iur. c. licet ⁊. xix. q. ij. duo sunt. Nec obstant illa verba testamētoz post cursum. x. ānoz ꝓlata. qđ nolebat illud testamētū valere: ⁊ sic videtur testamētū anibilatū per. l. sancimus. C. de testam. qz si bene pōderet⁹ illa verba testatoz cū verbis ⁊ facti s ꝓ eū ꝓlatis ⁊ gestis. sumus euidentissime extra casum illi⁹ legis: ¶ Nā illa. l. loq̄t⁹ tantū qñ testatoz simpliciter dixit quod nolebat testamentū suum valere ⁊ sic recessit ex toto a priori volūtate cū cursu. x. annoz. sed in casu nro nō dixit simplicit⁹ q̄ nolebat illud testamentū valere: sz limitatiue. s. eo mō ⁊ forma quo seu q̄ cōditū erat: ⁊ sic habuisset voluntate in aliquo addendi vel detrahēdi qđ clare patuit ex sequentibus. Nā post illa verba ademit legatum factū ecclesie sancti Francisci. ⁊ hoc scripsit i copia seu i margine copie illi⁹ testamēti. ⁊ sic dedurit ad effectū priora verba ꝓ eū in genere ꝓlata. nec videt⁹ aliter valuisse a priori testamento recedere. ar. etiā. l. precipim⁹. in fi. C. de ap. Nam per precedentia ⁊ sequētia declarant⁹ verba obscura. i. si seruus plurimū ⁊. l. qui filiabus. ff. de⁹. primo. si enī voluisset plura renouare plura scripsisset sicut facit ad imēdo legatum factū fratribus: nugatoria enīz fuisset illa ademptio legati specialiter facta si voluisset ex toto testamentum irritare. sic ergo in esse suo recipit tantū limitationem

limitationem in expressis vt in.cle.exiui de ver.sig.z maxime quia in egritudine constitutus dixit se fecisse testamentum z nõ poterat intelligi nisi de isto:cum nullũ aliud appareat tũc fecisse ar.in.l.ij.C.de au.pu.pres.z qđ ibi nota.z maxime hec verba sunt in testamento condito ad pias causas. Sicut enim conditum inter liberos probatur quibuscũqz iudicijs: vt est ter.no.in.l.fi.C.fam.hercis.ita dicendũ in testamẽto condito ad pias causas maxime non obstantibus liberis testamento rum. ¶ Non enim est hec dispositio minus priuilegiati quã illa que fit inter liberos vt nota bar.i.d.l.i.C.de sa.sanc.eccle: facit.xix.q.viti.si quã mulier.anima est prima cunctis diligẽda.xij.q.i.precipim̃:z maxime in extremo vite cum nõ sit amplius locus penitentie:quia qualis huic quisqz egritudini talis in alio scimus representare.xx v.di.qualis. Item presupposito sine veritatis preiudicio quia per illa verba prius prolata voluisset testator totaliter recedere a priori testamento: tamen in quo in extremis positus dixit q̃ faceret testamentũ: videtur quasi de nouo illam voluntatẽ veluti vltimam ampleratam fuisse cum nullum aliud testamentum reperiatur p̃ us fecisse vt.s.dixi. ¶ Hec obstat si dicatur q̃ illa fuerunt v̊ba enunciatiua ob aliud prolata scilicet per modum cause que plene non probant vltimam voluntatem: licet aliud sit in verbis enunciatiuis principaliter prolatis propter se inder ea q̃ leguntr:z nota i.l.ex hac scriptua.ff.de dona. Dico enim illud procedere in vltimis voluntatibus non ad pias causas. Nã ad pias causas probat vltima voluntas per verba enunciatiue prolata etiam per modum cause: vt ex ter.i terminis in.c. fi.de suc.ab intesta.z tenet ibi hosti:z Joan.an.z Bar.in.d.l. i.z facit.d.l.fi.C.famil.her.cũ possit probari quibuscũqz iudicijs:vt.s.dixi.z maxime in hoc casu vbi apparet testamentuz prius conditum super quo verificantur illa verba.s.posita:z sic operabuntur renouatione illius voluntatis:presupposito quod ab illa recessisset ar. Insti.milli.test.§.sed z siquis. Et p̃sumpto q̃ illa verba enũciatiua plene nõ probarẽt sed semiplene.vt in.d.c.fi.secundum alium intellectum qui non est ita cõmunis sicut precedens niholominus hoc sufficeret ad referendũ quod.s.dixi.q̃ nõ habet animum ex toto recedendi a prima voluntate quod colligitur ex multis postea subsequentibus vt patet in premissis z in casu positionis. Per qđ concludo ad primum mẽbrum quod dictũ testamentum i quo fuit instituta fraternitas validum z firmum existit. ¶ Nũc venio ad secundũ q̃ est magis difficille q̃ illoz̃ alteri prevalet z puto qđ illud i quo fuit instituta fraternitas z obmissis multis que possunt adduci.fundamentum est hoc vbicunqz quis habeat presumptionẽ z verisimilitudinem contra se grauat fortiori oneri probandi quam aliter a iure requiratur in tali actu:vñ approbationes debent esse apertissime z tales testes de quibus nõ sit aliqua verisimilis dubitatio qđ debeant deierare hoc probatur in ter.z glo.in.l.nõ est verisimile.ff.q me cau.z in.c.quia verisimile de presump.z in.c.super hoc de renũ. Sed i casu nostro multe sunt propositiones que inducũt aperte secundum testamentum non fuisse verisimile conditũ saltem per ea verba que asserũtur a parte:ergo grauat pars aduersa ad ipsum testamentum probandum. ¶ Prima presumptio est quod testator videtur habuisse animum mutandi primum testamentum solum aduenientibus filijs naturalibus.z tamen dicitur postmodum mutasse z nullam mentionem fecisse de priori testamento.l.si quis in prin.ff.dele.iij. Et maxime in casu nostro erat fienda mentio cuz primuz fuisset testatus ad pias causas pro anima sua:postmodum dicitur testatus inter agnatos trãsuersales z nil reliquisse ad pias causas:ad quas prius effundaret fere totum patrimoniũ quod certe nõ verisimile est:quia saltem aliquam mutationẽ fecisset de priori testamẽto:z aliqđ reliqsset ad pias causas maxime quia mercator erat qui facilime grauari debebatere alieno:z non licita causa quesite de pe.di.v.q̃litas.z.lxxxviij. di.eicies z.c.quoniam facit optime quod legitur z nota per. Cy.in auc̃.hoc inter liberos.C.de testa.arguendo.de dispositione inter liberos ad pias causas:vt.s.dixi.z maxime debet valere illa dissimilitudo in casu nostro in quo pia causa non concurrit cuz libero testatore sed cum trãsuersalibus.facit etiam .c.cum olim de reg.iur.vbi patet quod si princeps dicit se prouisurum alicui in negocio certo:quod si postmodum prouidit alia non facta mentione presumitur non deliberate fecisse sed potius circũuentus:z facit qđ nota. Bar.in.l.quod iussit.ff.de re iudi. Sed in casu nostro testator in priori testamento solum reseruauit sibi voluntatem mutandi testamentum superuenientibus liberis:ergo non videtur postmodum per verba simplicia voluisse recedere a priori testamento de illo mentione non facta. ¶ Secunda presumptio est q̃ testes non fuerunt in secũdo asserto rogati sicut realit in quolibet testamẽto rogari debet:z ad hoc adhiberi vt.l.heredes palã.§. in testamentis.ff.de testa.in.l.hac consultissima.C.eo.etiam si sit testamentum militis vt in.l.diuus.ff.de testa.mi.licet in eo sit spirituale quando morte astringitur iurta nõ.in.d.l.diuus z.l.milites.C.eo. Nam plerũqz hec verba te heredẽ relinquo proferuntur ad complacentiã alicuius:ideo fidez non faciũt nisi testes fuerunt rogati.vt in.d.l.diuus. ¶ Non obstat.l. hac consultissima.§.si qs vbi sufficeret p̃ntia quinqz testium qñ instituuntur venientes intestato adeo vt veniant ex testamẽto imperfecto reuocato:vbi erant extranei instituti:z saltim veniant in causa intestati.dico enim illam.l.non procedere in casu nostro vbi fuerat vt ita dixerim instituta anima ipsi' testatoris seu ipse deus qui honoratur in personis pauperuz quẽ debemus super anima diligere:z ex viribus z tota mẽte. hec enim pia causa magis est fauorabilis quã venientiuz intestato.maxime cum non sint de liberis vt nõ.in.dic.l.i.maxime per Bar. Et cessat ratio illius.l.nã voluntas ad pias causas minus solẽnis facit cessare priorem solẽnem iurta id q̃ habetur in simili in.d.l.hac consultissima.§.ex imperfecto nõ.i.d.l.fortius non debet vinci si fuit solẽnis p̃ secundam voluntatẽ minus solẽnem.vt in auc̃.multo magis.C.de epis.z cle.z.c.cũ in cunctis de ele. Et per hoc dico q̃ in secundo testamento p̃fato non debent sufficere quinqz testes quia sumus ex casum illius.l.z iste due presumptiones videntr ex toto validare seu reddere secundũ testamentum assertuz. ¶ Tertia p̃sumptio est qz pluries interpellatus semper respondit se velle stare in priori testamento in quo vt dixi effuerat quasi totuz patrimonium in pias causas. Unde non est verisimile q̃ testator voluerit ex toto a bono ꝓpsito recedere a p̃ori volũtate totiẽs confirmata resilire saltem nil relinquendo in pias:presertim cum aduenient notario post assertur testamentũ sine scriptura nunq̃ voluit respondere imo vertit se in latus z idem fecit venientibus postmodũ alijs dnobus notarijs quasi in extremo vite sue. Ex his enim extremis debemus presumere de medijs.s.q̃ nõ habuit animuz recedẽdi a priori testamẽto iurta glo.notabilẽ in.c.accedẽs de cõner.comm. ¶ Quarta presumptio oritr ex dicta vroze q̃ dicit se semp astitisse alteri mariti z nunq̃ audiuisse q̃ voluit mutare priorẽ voluntatẽ z testamentũ de nouo ꝓcedere. Nec obstat priori testamẽto sicut legataria quia saltem facit presumptionẽ iurta plene nõ.in.c.in super de testi. Jo.an.z alios quia forte in omni euentu esset consecutura suum legatum quia in priori testamento erat cla codicillarũ:qđ de presenti non examino. ¶ Quinta presumptio patet quia omnes fere testes sunt attinentes istoz̃ nepotum.de quorum quomodo maxime agitur:z quanq̃ de iure videantur tales posse adduci ibi testes testamento cum soluz excipiatur pater heredis z fratres qui sunt eadem potestate cũ herede:quia tunc videtur cõmune negocium agi.vt probatur. Insti.de testa.ordi.§.in testibus.cum sequentibus facit.l: qui testamento.ff.eo.tamẽ cuz hic non fuerit adhibitus notarius non videtur eis tanta fides adhibenda cum totum testamentuz hoc casu oriat:er eis maxime vbi sunt tot p̃sumptiones p̃dictũ testamentũ facit glo.notabilis in.c.ilris de testi. Nec fiẽda est extimatio de illis mulieribus cũ nõ possunt esse testes i testamento.l.heredes palaz preall'. Concludo ergo q̃ cum in casu nostro sunt tot presumptiones cõtra secundum vt redderit illud verisimilr emanasse a voluntate saltem deliberata testatoz̃um deberent nepotes illud probare per ꝓbationes apertissimas longe maiores a lege requisitas vt.s.dixi. Sed ipsi hoc probare nõ possunt quinimo nõ habent ꝓbationes alias requisitas satis cuz eis debitis solẽnitatibus vt: s.plene dixi:ergo debent succumbere. Item p̃suppositio facto dubio debet iudicari pro causa pia z salutifera anime defuncti dei religionem concernẽte z pauperum recreamina vt ola iura clamant:z naturalis ratio vrget. Item data contrarietate z conflicta probationem semper standum eq̃ magis verisimili vt nõ. In.c.i.eo.ti.li.vi. Et qđ magis nature negocij de quo agitur ꝓuenit.l.iij.ff.de testi.z.iiij.q.iij.si testes. Et hec sufficiũt.

Casus talis est. Magnificus dominus Johannes. dixit duxit in vxorē Magnificam dominā Timbozez de Capzaria filiā dñi Bernardi de Capzaria. dicto domino Bernardo consentire nolente sed reluctante quantū in eo fuit consensu: tamē omnium cōsanguineozum z affiniū. nulle dotes fecerant sibi constitute preter pzomissionē per eandem dominā Timbozem de omnibus actionib' cōtra suum genitozem seu aliū competentibus numero dotium seu legitime i bonis paternis z maternis dicto dño Johanni loco dotis factū. Deniqz domin' Bernardus Johānes de Capzaria filius legitimus z naturalis dicti d. Bernardi vigesimū sue etatis annum excedēs dicto suo genitoze adhuc viuente pzomisit dicto domino Johanni dare z cōsignare nomine dotis sozozis sue. xviij. mill'. floz. arogonensiū: z anteq̄ pater eius obiret z ipsius heredi tatem adeptus fuerit: z de hac pzomissione fecit scripturam manu sua scriptam triū testium subscriptione iuramento z sigilo ipsius domini Bernardi Johannis robozatā. Moritur postmodū dict' dominus Bernardus genitoz adipsci tur filius hereditatem z interpellantur vt iuxta pzomissionez suam debeat dotem sozozi pzomissam soluere: z cōsignare q̄ refugit soluere duas vel tres causas allegans. Primo qz dicta domina Timboz ipsius soluere perdidit omne ius sibi a dote competens cum nupserit patre ipsius inuito. Secundo quia cum dicta domina Timboz cum olim viuente patre tenuerit z administrauerit certo tempoze cōmunitatē Regni sicilie respiciendo redditus z pzouentus dicti comitatus debet ante omnia administrationez de receptis reddere. Tertio respectu obligationis pzopzie se respondit fuisse minozē z deceptū. Negātur omnia per partē aduersaz z petitur quale ius cōpetat dicte domine Timboze aduersus dictum fratrez suum. Queritur in super nunquid habet aliqō ius in dotibus maternis cum mater decesserit ab intestato relictis sibi tribus filijs videlicet dicto domino Johāne bernardo z dicta domina Timboze z quadā alia domina Sabēa.

Iesu christi saluatozis matris pie patrocinio humilit' inuocato: vt clare materia thematis liqueat octo dubia elicio. Primū nūq̄d dicta domina Timboz nubendo contra voluntatē patris perdiderit facultatem dotis petende. Secūdū dubiū presupposito q̄ nō nunq̄d illa petitio seu iudicis iplozatio que cōpetebat cōtra partē competat hodie contra fratrez qui successit patri i cōmunitatu. Tertio an dicta domina Timboz possit petere legitimā in bonis patris sibi debitā iure nature z in quibus bonis intelligendo qō velit desistere a petitiōe dotis pstituende ex bonis paternis. Quartū dubiū quid de dotis maternis. Quintū dubiū nunquid possit petere legitimā iure nature vna cum dote sibi promissa a fratre: z sic frater tenetur de bonis suis ratione sue obligationis dotē pretextatam soluere. Sextum an dicta domina Timboz teneatur reddere administrationē de redditibus commitat'. ex quo pater non petijt administrationē in vita. z ipsam opoztuit gentes armigeras ad defensionem dicti cōitatus agere. Septimū dubiū si licētia nō sufficit ad dotis pstitutionē secundum dignitatē mulierū presuppositō qō frater non teneatur ex sua obligatiōe. qz minoz nunq̄d possit compelli ad dotandā scōm dignitatē ipsius domine q̄ frater successit in comitatu. Octauū z vltimū an dictus domin' Johānes valeat in effectu se a sua obligatōne iurata liberare vigoze minozis etatis petendo saltē absolutionē a iuramento. His discussis lucide patebit. Et videt' quale ius cōpetit ipsi domine Timboze aduersus fratrem. Venio ad primū z videtur pzio q̄ non possit petere dotē cum nubendo sine cōsensu patris efficiebat' adeo ipsi fratri ingrata. vt ab eo exheredari possit. C. de inoff. test. in auē. z si post' cozpoze vnde sumit' cū appel. cogno. §. aliud quoqz. C. v. si vero. Et hoc ius ciuile vī i effectu approbatū p ius canonicū vt i. c. honozāt'. xxxij. q. ij. vbi dō q̄ nō ē virginalis pudozis q̄rere maritū: sz cure paterne ℔ reliquēdū ē marie cū p ℔ cōsulat' ipsis mulieribus sepe ztra ꝓpria cōmoda labozantib' propzie: z sexus ifirmitatis nec pōt. de patre ꝓqueri qō eā nuptui nō tradiderat. ex q̄ sue etatis annū. xxv. nō excesserat vt i. d. auē. z maxime videt' qō dotē petere nō possit qcū pater nō teneat' dotare filiā ex pzouisiōe iuris ciuil'. vt. l. qui liberos. ff. de ritu. nup. z. l. fi. C. de do. ꝓmis. potuit illud ius lucrū seu ꝓuisionē ab eo inductā cer

tis ex causis maxime honestis subtrahere etiaz in accessoziis ad matrimoniū. ad ℔ glo. nō. in. c. cum secundum leges de re. l. vi. Item pater compellit' dotare filiā ex iudicis officio vt reperiat cui nubere possit: vt in dictis iuribus nō. Bar. in. l. obligamur. ff. de act. z obli. ergo ex quo nupta est deficit sibi remediū dotis petende cū cesset iuris ratio. vt nō Bar. ponit post alios i. d. l. obligamur. ff de ac. z obli. Adidem z ratio iura ad dotē constituendam filie cōpellunt patrē quia nullus remedium cōpetat filie patre viuente in bonis patris que ratio cessat patre defuncto. cū habeat seu habere pssit lūginam iure nature. quia sine causa a patre priuari non possit. l. sanctimus z. l. quoniā in pzioribus. C. de inoff. test. z de testi. c. raynunti' z Rainaldus i auē. cū de appel. cogno. §. aliud quoqz capitulū preall' Sed predictis nō obstātibus puto sic dicēdū qō aut dicta domina Timboz nupsit post. xxv. annū etatis sue z nulla ingratitudine de iure ciuili vocari potest in auē. palk. aut ante illam etatem z pater ꝓ hoc expresse nō exheredauit eam: sed causam substituit etiā pretereūdo eā in testamento: z adhuc nō potest per heredē filio ingratitudo obici: imo testamentū euacuare potest ex preteritione de quo tamen dicēdū: vt legitur z nō. in. l. oio C. de inoff. test. z in. d. auē. vt cum de app. cog. §. si autem hec obseruata nō fuerunt. Sed dubium iminet: si pater eam expresse ob hanc causam exheredauit z hoc casu arbitroz illam causam non esse sufficientē cū de iure canonico minoza debēt esse libera ab omni coactione: et pene. c. cum locum z. c. requisiuit de spon. in. c. gemma cuz ibi nō. de spon. z in. c. plt. z vlt. z q̄ in eis nō. de secun. nup. Exp uisione iuris ciuilis nedū impedit libertas matrimonij. inexpectando consensuz paternū qō imo prestatur causa mulieribus ad formationē cōmittendam cum nō possit matrimonialiter coniugi saltem vsqz ad. xv. annos sine ingratitudinis iudicio. Et p hoc optime faciunt nō. Jo. an. in. c. statutū de heī. li. vi. vbi formal questionē. Nunquid valet statutum q̄ imponit pena contrahenti matrimonium cum filio familias sine consensu patris: z post multa concludit quod non quia per hoc statutum intimidatur matrimonium impeditur libera facultas illud contrahendi. Item quia matrimonium: z eius causa. ac ipsius pendentia pertinet ad forum ecclesiasticum cum sit sacramentum maxime in ecclesia. c. dubiuz de biga. c. tuam de oz. cog. z. c. latoz. qui fi. sint. le. ergo non potuit ius ciuile seu statutum laicozum super eo disponere ar. in. l. fi. ff. de iurisdic. om. iud. c. vt animarum de cōsti. li. vi. Videm' eni ob hāc causaz multas ciuiles esse leges correctas. xxx. q. ij. c. vno z qō in eis nō. z per doc. in. d. c. plt. z vlt. de secun. nup. Et per Feder. de senis con'. xxxv. vbi dicit q̄ cum matrimonium sit vnum de septem sacramentis debet cum accessoze z dependentibus regi: z dispōi iure diuino z canonico: z nō ciuili. nec tenēt leges que requirunt consensum patris vel q̄ rector prouincie non possit contrahere cum prouinciali vel tutozem cum pupilla z similes. Ad idē glo. nō. vt. §. quibus verbis. xxxvi. q. ij. que dicit non esse standum legibus que ꝓhibeāt matrimonia contrahi inter raptam z raptorez. Nec prius etiā lugi. quia cum de iure canonico licite inter tales cōtrahatur matrimonium de rapto. c. cum causa cessare debet iterdictio legal'. z ois pena apposita. Et si quis recte inspexerit dicet hoc non esse contra legem ciuilem. Nam in his huiusmodi spiritualibus z accessoziis intelligenda sunt iura q̄ dicunt qō leges non dedignantur sacros canones imitari in. c. clerici de iudi. z in auē. vt clerici apud pzo. episcopos. §. pecoll'. vi. videtur ergo. l. dispositionem suam reuocare sententiā si canon dicat contrarium ad hoc qō no. glo. in regula possessoz de regul'. iur. li. vi. z Joan. and. in regula sine culpa eo. ti. z ℔ in mercu. Quid plena de hoc est glo. ordinaria super. c. fi. xxx. q. ij. q. z i. c. de ratorib'. xxxvi. q. i. z in vtroq̄ loco volunt q̄z filia nupserit sine consensu patris nihilominus tenetur pater eaz dotare per. d. l. z per aliquas rationes predictas saltem vbi filia non eligit sibi indignum hoc etiam voluerunt ibi archy. z alij bar. in dicta. l. obligamur. Limitat tamen hoc qñ filia promisit dotem non valens aliter nubere quia si inuenit aliquem cui nupsit sine dote cessat legis prouisio. z tenendo hanc limitationem bar. Adhuc habemus intentum in casu nostro cum dñs Jo. dixit. noluit eam recipere sine dote imo recepit promissionem seu cessionem eidem domine in hoc competentez vt supza. premittitur in narratione facti. ergo in hoc dubito q̄ dicta domina Timboz ex contractu matrimonij maxime interueniēte cōsensu necessarium lz

patre resi

patre resistente non perdiderit ius sibi competens ad legitimam post mortem patris vt.j.dicam nec dotem a patre petē dā seu ab alio secundum iuris promissionem cum nupserit persone dignitate ac moꝛib' dignissime vꝛ dicto domino Johanni. ¶ Non ob.cōtraria.ſ.allegata ad iura eni ciuilia satis ſ.responsum est. Ad.c.honoꝛamur:respōdetur qđ loquitur de honestate ꝛ nō đ necessitate.vt ibi no.in.c.ij.ea.cā.ꝛ.q.pro glo.ꝛ doc.in.c.i.de spon.in prin. In istis eni spiritualibus consensus patris de necessitate non est requirendus in .c. si annuꝛ de iudi.li.vi.ꝛ.d.c.sufficit. Nec valet statutū per qđ eti am ad tempus impediret' libertas matrimonij in.d.c.penul. ꝛ vlti.de secun.nup. Naꝛ ꝛ ibi patet ꝙ non potuit lex impedire matrimonium etiaꝛ infra annuꝛ luctus.licet subesset causa honestissima vt ibi nec tenet pena opposita.vt ibi fortius nec debet tenere in casu nostro vbi impedit apponendo pēnaꝛ seu in tardando matrimonium per pēnam ingratitudinis a tempore pubertatis idest a.xij.anno.vsqꝫ ad.xv.vt.d.§.si vero Nō ob.glo.in.d.c.cum secundū.quia aut nō bene dixit Et cōtrariuꝫ tꝫ glo.decreti in.d.§.quibus verbis.aut procedit solū quando tollit solum lucrum per.l.delatum.ꝛ ita proprie loq̄tur:sed in casu nostro imponetur pena cū dos in muliere censeat' patrimoniū vt.l.iij.ff.de mino.ꝛ succedit sibi loco alimē toꝛum iuxta no.in.c.cuꝫ haberet de eo qui da.in matrimoniū

Itez legitima debetur iure nature scilicet quantitas seu quota sit determinata per.l.ciuilem iuꝛ no.in.c.Rainaldus de testa.ꝛ per By.i regula in dubiuꝫ de reg.iur.li.vi.ideo si liceret ꝛ patri ex eo qđ filia nupsit sine lr̄ia exheredare filiā.ꝛ denegare sibi dotez.iaꝫ maximam penā imponeret.ꝛ sic timoꝛe huius pene tolleretur saltez ad tempus libertas matrimonij pertie autem appositio non valet in hoc vt illa met glo. voluit ad vltimuꝫ contrariuꝫ. ¶ Satis posset dici ꝙ si lr̄ia sibi debita est sufficiens ad dotem constituendam sibi iuxta dignitatem suam non potest agere contra fratrem quam hꝛedez patris ad constituendam sibi dotem.quia cessat hoc casu.l.ratio cōpelli enim patri ad dotandam filiam vt inueniat cui nubere possit.iuꝛ no.per Bar.i.d.l.obligamur.que ratio cessat moꝛtuo patre cū competebat sibi ius legitimam ꝛ potest dotē sibi constituere.cessat enim remedium extraoꝛdinarium: ex quo competit sibi oꝛdinarium. ¶ Nec debet habere ex bonis paternis dotem ꝛ legitimam.vt in auē.ex testamēto.ꝛ.l. filie.C. đ colla.Et hoc quo ad primum dubium ex cuius excussione remanet declaratū secundum. ¶ Uenio ad tertiū nūquid dicta domina Timboꝛ possit petere legitimā ꝛ in quib' bonis ꝛc.Et bꝛeuit' dico ꝙ legitimā petere ꝓterit si aliud nō obstat vt pꝛ ex his que dixi in primo dubio. ¶ Sed est dubiū ex q̄bus bonis debetur cum ipsius genitoꝛ haberet comitatus et alia castra ꝛ bona mobilia. Hec questio satis decidit' ex no.ꝙ Jo.an.ꝛ alios in.c.licet de voto. ¶ Sciendū est enizꝙ Regnū: Ducatus: Marchionat': ꝛ Comitat' nō diuidit' inter filios premoꝛtui.ſz deferunt' oꝛdine geniture ꝓpter bonū publicū ꝛ vn' sit pnceps Nā multitudo principū nocā ē. Attestante philosophoꝛ: ꝛ oꝛdine nature.vnus debet eē princeps. vij.q.i.in apibus.nec diuidunt dignitates cū sint indiuisibiles. Restat ergo ꝙ debeāt differre oꝛdinē genitis exclusis alijs filijs.vt probatur in.c.licet ꝛ hoc approbatur ꝙsuetudine ꝛ iure diuino ꝛ humano.ꝛ ibi plene no.per Oldra.cō.xcvij. Ad idē ꝙ habetur in libꝛo feudoꝛū đ feu.nō alie.i.c.imperialē .§. preterea.vbi dicit ꝙ predicte dignitates non debent diuidi de comitatibus ergo non debet dotari dicta domina Timboꝛ vel habere legitimaꝫ.sed debet relinquere primo genito loco siue legitime. Nam defertur regnum loco siue comitatus iure hereditario vt plane disputat'. Et ꝙcludit Oldra.i predicto con.de reliquis vero bonis mobilibus ꝛ immobilibus habere debent legitimaꝫ suam vna cum alia soꝛoꝛe.ꝛ hec legitima erit secundum ius distinguendū.vtrū fecerit testamētum vel ne.in auē.nouissima.C.de inoffi.test.ꝛ.l.quoniā in prioꝛibus ꝛ.l.scim' eo.ti. Hec est fienda distinctio in istis bonis inter filios masculos ꝛ feminas.vt.l.maximum vitium.C.de lib.prete.in auē.de here.ab inteſt. ¶ Ex his infertur ad quartuꝫ dubium:quid de dotibus maternis rn̄dendum est de dotib' maternis.debent enim de iure communi omnes tres filij equalit' succedere communi matri nec dictus Bert. Joannes debet esse potioꝛ quia vt dixi sublata ē hodie i hoc dā sexus ꝛ equaliter omnes succedunt in predictis iuribus .vt in auē.in successoꝛie.C.ad tertulia. ¶ Ad quintum dubium nunquid dicta domina Timboꝛ possit petere iure nature debitam ꝛ dotem sibi a fratre liberaliter promissam non instando multum in allegationibus. Credo ꝙ sic moueoꝛ per ter.nō.in.l. vna.§.accidit.cuꝫ se.C.de re.vx.ac.vbi dicitur ꝙ si extraneus promittit vel tradidit dotē pro muliere videt' eam sibi donare de suo matrimonio.Et dicit' extraneus quātuꝫ ad hꝫ quilz qui nō habeat dotandā i potestatē vt ibi singulariter habet' ꝙ procederet etiā si sit alias debitoꝛ mulieris dūmodo mulier negocia eius nō gerit vt nō.dicit Ber. post glo.in.l.fi.C.đ do.pmiss.Cuꝫ igitur dict' dns Jo. Bernardus frater dicte domine Timboꝛ soꝛoꝛis sue tempe' pmisse dotis negocia non gereret nec dicta domina Timboꝛ i eius potestatē videtur dotez pmisisse de suo patrimonio futuro animo donādi. ꝛ maxime in eo fienda ē hec interpretatio qui debebat solus succedere in comitatib' paternis soꝛoꝛis exclusis.facit ꝙ in simili nō.in.l.cum quid.ff.si cer.pe.ꝛ qꝛ propriū nobiliuꝫ ꝛ comitum est donare vt nō.i.c.ij.de supple.ne.prelat.li.vi.ꝛ in.c. i.de dona.marie suis necessarijs ꝛ ꝙsanguineis.lxxx vi.di.nō satis.c.ꝛ si questiōes.de symo.potest igitur petere dotē a fratre tanꝙ sibi donatā ꝛ legitimā i bonis paternis ꝛ maternis iure proprio. Nec ob.si dicat' dictū dnꝫ Bernarduꝫ Johānē promisisse dotez cum fuerit adeptus ad hereditatē paternaꝫ. ꝛ sic effectus ꝓmissionis fuit destinat' ad tēpus quo gestur' erat negocia soꝛoꝛis.igitur proinde debet esse ac si tunc ꝓmisset vt.l.qđ sponse.ꝛ ꝙ ibi no.C.de dona.ante nupti.ꝛ.c.de vxoꝛi.de sepul. Dico eniz qđ necessario infertur ꝙ post moꝛtem patris debent gerere administrare bona spectātia ad dictam suam soꝛoꝛē.cum nō possit frater iuita soꝛoꝛe capere omnia bona coīa patris.ꝛ sic nō probat hoc esse qđ ad hoc ꝓtingit abesse.l.neq; natales.C.de proba.ꝛ in.c.ij.de transla.pre la.nō igitur videtur sensisse cum haberet possessionē comitatus quia tempoꝛe ꝓmissionis nil habebat cuꝫ esset filius familias.ꝛ si diceretur nō poterat iste se obligare cuꝫ esset minoꝛ ꝛ filiusfamilias vel saltem potest petere restitutiōez in integrū respōde prout.j.dicam in vltimo dubio.

¶ Sed huic ꝙclusiōi obstare videtur.l.filiusfamilias.ff.ad mace.vbi dicitur ꝙ si filiusfamilias recipit pecuniā mutuā ꝓ soꝛoꝛe maritanda agitur contra patrē actione de i rem ꝛso. quia patri queritᵉ actio dotis soluto matrimonio.ꝛ sic vult qđ non videatur filius dedisse de suo.Sed respōdeo ꝙ illa.l. loquitur quādo filius dedit dotez agendo negocium patris. Sed hic illa ratio cessat cum promiserit dare dotez post moꝛtem patris.ꝛ sic videtur ꝓmisisse post moꝛtē patris qꝛ ad idē tempus cōferebatur effectus obligatiōis.vt.d.l.quod ſpōse. ¶ Capio nunc tertiuꝫ dubium nūquid dicta domina Timboꝛ teneatur reddere rationē administrationis ꝛc. Et videt' primo ꝙ sic qꝛ quilibet administratoꝛ nego.gesto.tenet' reddere rationē administratiōis sue.vt in.l.i.§.officio.ꝛ quia ꝙ ibi no.ff.de tute.ꝛ ra.distra. ¶ In cōtrarium facit quia filia est quasi domina viuēte patre.§.sui. Insti.de hꝛ.q̄.ꝛ differē. ꝛ in.l.suis.ff.de libe.ꝛ post.nō igitur debet tenere ad rationez reddēdā sicut extraneus administratoꝛ.ar.in.l.ij.ff.re.amo. qđ dicemus. ¶ Ego quidē considero in hꝫ dubio tres casus. Primus cum certū sit aliquid ex redditibus comitat' apud eam fuisse tēpoꝛe mortis patris ꝛ pro fecto illud veniet in diuisione patris illud veniet in diuisiōe hereditatis diuid ende. ex q̄ nō ꝓbādo sibi relictū fuisse a patre. Nec sufficit ꝙ patre nihil direrit in vita quia ex quo ꝓuenit ex ſba paterna venit ad diuisionē nisi probetur relictuꝫ.hoc probatur in.l.filie licet in sacris.C.de colla.ꝛ.l.cū oporteꝛ post prin.ꝛ maxime iuncta glo.C.de.bo.que lib.l.certū.C.famil'hercis.Et optime ꝓbatur per locū a spēali in.d.l.cuꝫ oporteꝛ.§.sin autem res.vbi in bonis aduenticijs quorum vsufructus acquiritur patri. vt si pater noluerit possidere sed noluit penes filiū cuius est ꝓpetas esse ꝛ nihil direrit i vita nō possūt heredes patris questionem de illarum rerum vsufructu filio facere cuꝫ pater ex illa diuturna pacientia videtur vsufructū filio donasse vt ibi ergo i alijs bonis nō aduēticijs sed paternis secus est ad hꝫ ꝙ ibi no.glo.post prin.ꝛ i in dictis iurib' superi' allegat'. ¶ Secundus casus est quādo probatur aliquid pueniſſe ad dictaꝫ Timboꝛē ſz constat illud consumptum viuente patre.ꝛ tunc non tenetur deducere in diuisione quia desit esse peculium.ꝓ hoc dicta.l.filie licet in sacris iuncta glo.vlti. ¶ Tertius casus quando probatur certum quid ad eam peruenisse viuente patre nūquid presumatur affuisse tempoꝛe mortis patris. vt sic computet sibi in legitimam.ꝛ potest satis dubitari:satis enim puto ꝙ si allegat consumptionem teneatur obstende-

re in quaz causam consumpsit ar. optimũ in .d.l. cum oportet ꝛ. sed in hac spẽie vbi spetiale statuitur in patre qui administrat bona aduentitia filij quoꝝ usufructus sibi queritur vt non teneatur reddere rationẽ. secus ergo in filio qui nõ facit suum usufrtum reddere administrationẽ in bonis paternis. Si ergo spetiale est ibi in pẽ propter liberã administrationem quaz habet in bonis aduenticijs secus ergo in filio respectu bonorum paternorum. Ad idez dictus .§. si autẽ res. arguẽdo etiaz per locum a spẽali. vt. ſ. facit. l. tres fratres. ff. de pact. z. l. si sorores. C. de coll. puto tamen q̃ non est ab ea exigẽda. ista stricta ratio sicut ab extraneo ratione cõsanguinitatis sed satis q̃ generaliter ostendit quãtum potuit ꝛ similiter expẽdere in stipendiarijs. ¶ Item pro curia sua z similibus nec tenetur ostẽdere specifice quantum expendebat in die in canibus vel similibus ratione p̃dicta. Nec oportet producere testes sed sufficit q̃ ꝛisimiliter sumptus fecit. vt in simili no. Inn. in. c. cum plantare de priui. ¶ Septimuz dubium fuit si legitima non sufficit ad dotandam dictam dominam Timborez secundum dignitatem suam nunquid teneatur dictus dominus Bernardus Johãnes ad dotandazeam q̃ frater. z q̃ successit in comitatu: presumptio quia ipse obligatiõe sua nõ tenetur. In hoc dubio breuiter cõcludo ad partem affirmatiuam. ſ. q̃ teneatur oupli vinculo. primo q̃ heres patris capit enim comitatus iure hereditario vt. §. viri. quẽadmodum ꝯ ipse pater ad hoc tenebatur. vt dixi i primo dubio z ipsius ꝛres ad hoc. l. postulãte z qd̃ no. ff. ad trebel. z. l. quedã persone. §. nec interest: de edẽ. z. l. ꝛeteres iuꝛ. C. de cõtraben. z committendõ. stip. Ad idẽ q̃ no. Joban. an. z hosti. in. c. licet d̃ voto vbi dicit q̃ licet primogenitus solus succedat i comitatu. non tamen per hoc debent alij filij mendicare. sed est eis per p̃mogenitum tantum tribuendũ vnde viuere possint. ar. in. l. i. ff. de tute. z ra. distra. post prin. si ergo teneatur alere ergo z feminam dotare non par sit dotis causa z alimẽtoruz vt no. Ly. in. l. non omni. C. de admi. tu. z no. in. l. si quis liberis teꝛ netur ꝯ dictus Bernardus Johannes dotare dictaz dñam Timborem tanq̃ heres patris si nõ sufficit sua legitima esse si nõ habet alũnde bona. ¶ Secundo capite tenetur tanq̃ frater z hoc inquantũ dicta domina Timboꝛ non habebat vnde se dotet. vt legitur z no. in. l. cum plures. ff. de admi. tut. z per glo. z Ly. in. dicta. l. non omni. vtilius est ergo dicte domine Timborꝛ inquantũ sua legitima non sufficit. z in casu q̃ dictus dominus Bernardus Johan. non sit idoneus vt tanq̃ ꝓtra heredẽ patris q̃ tanq̃ contra fratrẽ ratione predicta agat. ¶ Ultimuz dubium fuit vtruz dictus dñs Ber. Johãnes valeat se aliquatenus ab illa obligatiõe dotis soluende liberare petẽdo saltem absolutionẽ a iuramẽto. Et certe iste articulus posset multuz dubitari propter ea que habẽt vt no. in. c. cum cõtingat de iureiuran. z in auẽ. sacramẽta puberum. C. si aduer. ven. z in. l. si quis pro eo. ff. d̃ fideiuss. z plenissime dixi in quadaz mea disputatione que incipit Stãte statuto zc. Sed hic transibo leuiter attingẽdo soluz decisiue hunc articulum. Et primo dico dictũ dominuz Ber. Jo. obligatum ex illa sua promissione. Primo per. l. filiusfamilias. ff. de acti. z obli. z ad macedo. l. si filiusfamilias. §. i. vbi patet filiusfamlias obligari regulariter ex cõtractu ꝛel quasi ex quo ñ recipit pecuniam mutuo z maxime hoc casu vbi effectus contractus relatus existit ad tempus quo futurus erat sui iuris. l. in istis. ff. de hered. instit. z. C. de nox. a. de sepul. Nec obstitit minoritas quia iuramẽtum repꝛesentauit eum maiorem vt. d. auẽ. sacraz puberuz z. c. i. de. delic. prouec. Nec potest petere restitutionẽ i integrum ratione maioris etatis quia non censetur ex quo interuenit iuramentum. vt in. d. auẽ. sacram. cum ibi nota tamen quia aduersus iuramentum proprium non competit restitutio licet ex causa quandoq; fiat absolutio. vt notabiliter dicit Jn. in. c. ij. de iureiurãdo. Sed aduersus iuramẽtum alterius bene datur minori restitutio in integruz. vt. l. nam z postea. ff. de mu. Nunquid autem debeat petendo absolui ab illo iuramẽto: possent multa allegari pro z contra Sed in hoc casu credo eũm non audiendum cuz hoc iuramentum nullam cõtineat turpitudinẽ ex parte iuramenti ꝛel ex parte recipientis. Non enim est turpe vt qui successurus erat in duobus comitatibus promitteret dotẽ. xviij mill. floꝛ. aragonen siuz pro sorore sua. Nec recipit sororꝝ turpiter obligationẽ cũ excludatur a successione illarum dignitatum: vt. §. dixi Et quia prop̃rium est nobilium donare maxime suis z domesticis. vt i iuribus preallegatis. Ergo hoc cũ iramentum necessarium est seruandum per eum z papa non posset absoluere a iuramẽto licite prestito causa nõ existente cuz iuramentum sit de iure diuino vt no. Jnno. i. c. cũ inter. de re. iur. z glo. z doc. in. e. auc. xv. q. vi. facit glo. in. c. non est de voto. z ter. in. c. z si christus de iu. iuran. Nec ẽ hic aliqua deceptio. marie re ipsa vel ex proposito. Ita q̃ concludit doluz etiã presumptuz. ar. l. omnes. §. lutius. ff. de his que in frau. z l. creditoꝝ. §. lucius. ff. man. z. l. qui testamentuz de proba. z. l. si quis cum aliter. ff. de. d̃. obli. quo casu ratione minoris etatis z enormis lesionis posset forte peti absolutio a iuramento vt no. p aliquos in. d. c. cum contingat. z in. c. ij. de pac. li. vi. et facit. c. i. de iure iur. Dico tamen q̃ hic non est talis deceptio. Sed nulla si consideretur qualitas promittentis z illius cui facta fuit promissio z tempus promissionis z coniunctio structissima iter eos que cõsideranda sunt in qualibet donatione. vt in. c. z si qualibet donatiõe vt in. c. z si questiones de symo. c. magne de voto. facit. l. si seruus cõmunis. ff. de dona. iter vi. z vxo. z q̃ no. in. d. l. cũ quid. ff. si cer. pe. Nunquid autẽ huic petitioni dotis hẽt obstare illa exceptio vt pr̃ reddat rationem de administratione bonorum paternorum. credo q̃ non cum hoc casu non agitur iudicio fratrum: hõ quo cãu haberet locũ. l. filie licet in sacramentis. C. de colla. sed ex ꝓpria promissione ipsius domini bernardi Joannis. z de non liquido ad liquiduz non fit compensatio. l. fi. C. de cõpen. cum ibi no. maxime cuz hec questio de administratione nõ posset tamẽ infra tempus expediri quo dicta promissio erat mandanda execution iuꝛ. no. per bar. in. l. aufertur. §. qui compensatione. ff. d̃ iur. fis. Nec obstat q̃ obligatio fuit redacta in scriptura p̃ua ta satis enim est q̃ possit facti fides q̃ fuerit dicti domini bernar. Jo. iuꝛ materiã. l. comparationes. C. d̃ fid. instru. z. l. scripturas. C. qui po. in pi. maxime cũ hic sit sigillum ipsius vt p Jnno. in. c. ij. de fide instru. casus in tertio loco de proba. z maxime in casu nostro vbi agitur de re fauorabili. ar. l. i. §. accedit. C. de re. vr. ac. cuz ibi no. ¶ Et omnibus ergo predictis concludo dictam dominam Tumborem posse petere tertiam partem in bonis paternis. vel tertiam partem habita diffinitione predicta siue valeat testamentuz conditum per patrem vel non. ¶ Item dotem sibi promissam a frẽ. Item q̃ in casu quo dictus frater suus non reperiatur obligatus nomine ꝓpꝛio z legitima sibi competens in bonis paternis ad eam non sufficeret ad eam dotandam secundũz cõditionez persone sue potest agere contra fratrez tanq̃ cõtra heredez patris ad dotem complendam sicut tenebat ipse pater. potest etiaz compelli tãq̃ frater. vbi omnia remedia sibi deficerent. vt plene patet ex predictis. Laus deo Nicolaus abbas.

Con. xiij.

Casus est. Quedam mulier semen habens masculum z feminam ex viro premortuo nupserit secũdo viro ex quo suscepit duas filias feminas z secundo viro superstite diem suum clausit extremũ prius condito testamento in quo in omnibus bonis suis taz in prelegando quam instituendo omnes filios tã primi quã secundi matrimonij equales fecit preterq̃ i quarta parte bonorum suorum: nam inter viuos per prius cõtulerat filiabus secundi matrimonij post mortẽ dicte domine omnes filie z filius masculus immiscuerunt se pariter cum bona concordia hereditati exigẽdo multa debita hereditaria z vendendo aliqua bona recipiendo quisq; portionem pro rata institutiõis z prelati. Nunc filius primi matrimonij vult excludere a successione sororem suam prelegatam z consanguineam vigore statutorum. De quibus oritur pugna iuris. Et primo videtur dumtaxat filium debere succedere in totum dicte matri: exclusa sorore. q̃ videtur probari iunctis duobus statutis illo vz sub Rxica q̃ mulieres habentes zc. quod incipit. Si qua mulier dotata patruo. qualis fuit dicta soror contra quaz agitur non potest succedere matri ab intestato quamuis superstit filius masculus ex ea. sed hec mater defuncta videtur in effectu decessisse ab intestato respectu trium partium bonorum suorum vt colligitur ex secundo statuto superius all. vbi dicitur q̃ mulier habens filios vel filias non possit relinquere vel donare vltra quartam partem bonorum suorũ. sed de quarta parte possit disponere in preiudicium filij masculi. Pro hoc facit rubrum illius statuti z licituz est a rubeo arguere ex quo a parte non contradicit nigro. vt no. plene per Jo. an. in. addi. spe. in ti. de dispu. z alle. in fi. z per glo. de pe. di. prima. §. hec autem verba. z. C. etiam ob tero. pe. pi. de po.

super

ſuper Rubrica.7.C.ne fideiuſ.doc.den.7 vna.C.de prof.qui in vr.conſtan.li.xij.cum multis ſi. Item ratio ſtatuti excludentis filias dotatas a ſucceſſiõe fuit vt cõſuarẽt dignitas agnationis.ad l.l.i.§.ſed ſi ſeruus.ff.de ven.inſpi.7 per Bar.in.l.ij.C.que ſunt lon.conſue. Sed certe hec eadẽ ratio nõ videtur fuiſſe in ſecundo ſtatuto vt mulier nõ poſſit diſponere vltra quartaz partem 7 q reliquе tres partes diuidantur inter filios pro rata ergo ſatis eſt quod mulier diſpoſuerit inter viuos de quarta parte.de tribus ℊ partibus non poterit diſponere aliquid vt in Rubrica ſtatuti 7 per conſequẽs videtur deceſſiſſe i illis ab inteſtato ar.in.l.i.ff.de bere.inſti. ¶ Sed nõ obſtantibus que ſi bene ponderentur non obſtãt.contrarium puto de iure vrius. Et primo hec ſoror habet intentionẽ fundatam pro ſe ex teſtamẽto cum fundamẽto iuris communis in auẽ.vt cum de ap.cogno.§.aliud quoqz capitulum.7.C.ad orſi.ſi qua illustris. ¶ Videamus ℊ nunc an ſtatuta predicta eaz excludere velint. Et pro parte negatiua. Primo induco omnia ſtatuta fere que loquuntur ſuper hereditate deceden te ab inteſtato 7 reſeruant diſpoſitionẽ volũtariaz patris vel matris ℊ ipſa mulier diſponẽte poterũt filie ſuccedere cuz maſculis ar.in.l.cũ pretor.ff.de iudi.xxv.di.q̃lis de preſump.nõne.7.l.comodiſſime.ff.de lib.7 poſtu.7 maxime quia iura antiqua nõ debent corrigi.inquantũ reperitur poſſe.C.de ap.l. precipimus.nec per ſbauditiones debet induci.l.correctio.vt nõ.glo.i.c.cupientes.§.ceterũ de elec.li.vi.vnde ſtatuta ne corrigentur ius commune deberet ſtrictiſſime intelligi 7 reſtrigi q̃tum fieri poteſt de in iur.in noſtra.facit.c.i.7.ij.de fi.preſ.li. vi.nec per ſimilitudinẽ rationis debent extẽdi.l.quod vo cõtra rationẽ.ff.de legi.per Bar.in auẽ.quas actiões.C.de ſa. ſan.eccle. Nec obſtat illud ſtatutum ſuperius allegatuz q̃ videtur tollere mulieri diſponẽdi facultatez de tribus partib9 quia ſi bene ponderat non obſtat. Dicit enĩ q̃ mulier habẽs filios vel filias 7c.ſic non tantum filijs maſculis veluti prouidere ſed etiaz feminis. Item non tollit ſimplicter poteſtatem diſponendi de tribus partibus ſed cum limittatione ſi ꝺ ſua diſpoſitiõe filij priuarẽtur. Itaqz tunc non poſſt diſponere niſi ſua parte quando filij.priuarentur a ſucceſſione ita qꝺ ad eos ille tres partes nõ venirent.ſtatutum ergo valuit prohibere dumtaxat in officio facti ſeu in diſcretam voluntatez ſeu diſpoſitionẽ maternam:non autem voluit tollere iuſtam 7 legibus conſentaneam diſpoſitionem quando diſponit eq̃liter inter liberos. Non obſtat ſi datur ſtatutum facere mẽtionem de maſculis tantuz.dum dixit ita q̃ filij priuarentur 7c.quia in illis verbis femine comprehenduntur tũ quia maſculinum comprehendit femeninum in hac concluſione fauorabili plene iurta nõ:in.l.i.ff.de ver.ſig.7 per archi.in.c.ſi ꝺs ſuadente.xvij.q.iiij.7 per Ly.in.l.quicunqz.C.de ſer.fu.tum quia ex quo in principio fecit mentionem de filiabus verbuz filij comprehendit etiam filiam ar.optime in.l.q̃ filiabus.ff. de def.primo. Non obſtat q̃ rubrum ſimiliter dicit q̃ mulieres habentes filios non relinquant vltra quartam partez quia cum verbis diſponens loquatur generalibus 7 magis ſpecifice.etiam aſſignando cauſam ꝺz rubrũ ſuppleri 7 intelligi ſecundum nigruz vt ẽ glõ.nõ.in.l.i.C.etiam ob.ciro.de ſuper 7 ibi nõ.7 notatur in auẽ.ad hec.C.de vſu.in glo.7 doc.in prohemio decreta. Et huic intellectui fauent quinqz conſiderationes primo enim per hunc intellectũ fauetur teſtamentũ cui valde fauendum eſt vt in.c.cum dilecti de dona.7.l.i.C ꝺ ſa.ſan.eccle.7 de re iudi.c.ſi.vbi ter.optimus. Secũdo min9 receditur a iure cõmuni 7 ſemper in ti.debemus reſtringere verba ſtatuti.vt minus ledant ius cõmune quando poſſunt maxime vbi etiam verſatur preiudicium vt eſt ter.no.ſ.c.cum dilectus de conſue.7 dicto.c.in noſtra.7 facit.ꝺ.l.qꝺ vero.ff. de legi. Tertio non fit tanta differentia inter maſculum 7 feminam 7 ſic minus cõmittimus contra maximum vitium.C de lib.prete. Quarto filie non intantum excluduntur a bonis maternis 7 ſic ex parte earum eſt fauor.ex parte filij eſt odiuz cum ipſe filie tractarẽt de non perdendo iſto iure quaſi naturali.7 filius tractat de iure querendo 7 non eſt par eademqz ratio lucra capere 7 queſita pdere.l.ſi ſponſus.§.ſi.maritus.ff. de dona.inter vi.7 vr. Quinto 7 vltimo quia in dubijs ſemp debem9 ſequi equitatẽ.l.placuit.C.de iudi.de tranſac.c.ſi.7.ff. de eo qui cer.lo.qꝺ ſi ephesi.in fi.voluit ℊ ſtatutum ꝓuidere filius ab inteſtato ſecus ℊ qñ ipſa mater vult diſpõere de bonis ſuis eq̃liter inter cẽs filios 7c.vt patet ex ꝓdict9 nõ obſtãte qꝺ ſ.dixi de ꝓſeruãdo iure agnationis 7c.qz i ꝓpriate non eſt ea dẽ ratio quando decedit ab inteſtato 7 quando vult condere teſtamentũ qz fieret maximũ preiudicium mulieri in auferendo ſibi poteſtatem teſtandi vt.l.i.C.de ſa.ſan.eccle. Item obſtant rationes ſuperius allegata. Et hec ſufficiant.

Con.xiiij.

In diuidue trinitatis. Nomineamen. In cauſa ſeu queſtione vertente inter Andream antonij Aretini ex vna parte. Et Lazarum thomaſij Cõfameñ.ex alia parte ſuper petitione reductionis cuiuſdaz audiri inter eos lati ad arbitrium boni viri. ¶ Viſis omnibus coram me productis hunc articulum concludendo breuiter illud dumtaxat qꝺ queſitum extitit.an dictus Lazarus grauatus extitit poſſit habere per iudicem recurſuz in eo qꝺ ipſi Lazaro excipienti locum reductioni ad arbitrium boni viri non fuiſſe 7 dictum iudicem audire potuiſſe per dictuz Andream multis cauſis 7 maxime municipalis obſtante dictus iuder preſixit terminum dictis partibus ad iuſtificandũ predictum 7 ſic pronũciauit ad vlteriora merita cauſe procedenduz.ſaluis tamen 7 reſeruatis vterqz partis omnib9 7 ſingulis ſuis 7 cuilibet earum exceptionibus 7 oppoſitionibus que quolibet veniũt reſeruande 7 reſeruari ꝺbent 7 poſſunt ipſis partibus 7 cuilibet earuz prout latius colligit ex dictis actis que habeant hic pro expreſſis quatenus cõtingant hũc articuluz. Et videtur primo q̃ nullum grauamen ex illa ſola interlocutoria ſeu preſixione termini eidem Lazaro iniunctũ fuerit qꝺ probatur ſic ſuper qualibet exceptione incidenti .oz iudicem pronunciare tacite.ſ.precedendo ad actum vlteriorẽ exceptione contrarium vel expreſſe per ſuam interlocutoriaz iurta ea que leguntur 7 no.in.c.i.de oz.cog.7.l.i.C.de oz.iud. ¶ Nec refert vtrum iuder expreſſe ſuper ea pronunciet an tacito tranſeundo ad vlteriora.vt probatur in.c.ex parte.in. de ap.7 ibi per doc.7 Jo.an.in.c.dilecti.eo.ti.7 Bar.in.l.a procedente.C.de dila.7 ideo opus eſt appellare ſi pars ſentit ſe grauatam ex preteritione vel actus tranſit in rem iudicataz vt plene nota.in locis preall'. ¶ Sed in caſu noſtro iuder ſtatuendo terminum ſuper meritis cauſe videtur exceptionẽ aduerſe parti reppuliſſe. Et ſic ſuper eam interlocutuz fuiſſe. ergo ſatis factum eſt iure nec poteſt dicere grauare ex eo ſolo qꝺ exceptionẽ reppulit cũ iudici ſit attributa poteſtas reppellendi vel admittendi exceptionem que ſibi videtur.nec ex eo ſolo grauat q̃ exceptionem probabilez reppulit . quia potuit mouere ex iurta cauſa . Ad eam non admittendam expreſſe nota.Jnno.in.c.poſt electionem de conceſſ.preben.prope finem.7 Joan.an.in.c.ſuper eo.el primo.de ap.hoc probatur in.c.interpoſita co.ti.vbi patet qꝺ appellatio interpoſita a reiection e ꝓbabilis exceptionis non iuſtificatur eo ſolo ꝓbato.qꝺ exceptio legitima fuit appoſita.7 nõ obmiſſa. ¶ Sed oportet vt probetur veritas ipſius exceptionis 7 ibi dicitur expreſſe q̃ non contingit ex alio niſi ex ratione predicta ita dicaz in propoſito niſi probetur veritas .i.q̃ reductioni ad arbitriũ boni viri locus non erat:non eſt probatum grauamẽ ex illa ſola pronunciacione. ¶ Secundo darius videtur ꝓbari ſic iuder iſte reſeruauit partibus 7 cuilibet eoruz cõceptiones propoſitas igitur nulli preiudicauit cũ remaneat cuilibet ius ſuum ſaluum 7 q̃ hoc potuerit facere eſt tex.in.c. ad diſponẽdum de deſpon.in pu.facit.c.cumana de ele. cum ibi notatis igitur 7c. ¶ Sed his non obſtantibus que vere non obſtãt contrariuz puto. Et primo induco tex.in.c.romana.§.ſi vero cuz duobus.§.precedentibus de ap.li.vi.vbi dicitur q̃ ſi contra appellantem excipitur q̃ in caſibus a iure nõ conceſſis appellauit.debz iuder ante omnia de hoc cognoſcere vt ſi appellatione per oppoſitionem ſit ad euz devoluta iuriſdictio. Ad idem q̃ habetur.in.§.precedentibus. Sed in caſu denegabatur iuriſdictio fiebatur. Sed exceptio.ſ.q̃ recurſus fuerat factus ad iudicem in caſu vetito a ſtatuto cuitatis. Et ſic denegabatur iuriſdictio:ergo prius fuit de hoc cognoſcendum q̃ faceret tranſitus ad merita cauſe.hec enĩz petitio reductionis eſt appellationis ſpecies vt.l.non diſtinguemus.§.cũ q̃ idem.ff.de arbi.no.in.l.ſi ſocietatem.§. ſi arbitrorium.ff. proſo.7 in.c.quinta vallis de iur.iurn. ¶ Secũdo probatur ſic: vbicunqz negatur iuriſdictio per obiectum exceptionis declinatorie:debet iuder ante omnia ſup ea pronũciare tacite vel expreſſe. vt nota.per Joan.an.7 alios in.c.i.de oz.cog. Nec debet ante fieri tranſitus ad merita cauſe etiam reſeruatis exceptionibus proba.in.c.ſi clericus laycum de fo.compe.facit. l.ſi.C.de excep.nota.in.c.inter monaſterium de re.iudi.7 per

Bar.in.l.quidaz consulebant.ff.eo.ti.z probatur in .l.si qs ex aliena.ff.d iudi.z in.l.ij.si quis in ius vo.z vtrobiqz no.z per Inno.in.c.super litteris de Rp.z glo.in.c.i.de offi.dele.li.vi. z in.c.romana de penis eo.li. Sed i casu nostro opponebatur talis exceptio qz declinabatur iurisdictio iudicis ergo iudex grauauit nõ pronunciando prius super illa. ¶ Nec obstat si dicatur qd pronunciauit tacite transeundo ad ulteriora quia nec etiã tacite hic pronunciauit cum reseruauerit partibus exceptiones.z sic illa reseruatio potius nocuit qd profuit si enim pronunciasset expresse repellendo exceptiones Lazari vel tacite transeundo ad actum ꝓcepti sine illa preseruatione z exceptionum. Ad videndũ vtrum intulerit grauamen oportet cõsiderare statuta z omnia allegata per ea que.s.dixi Sed in casu nostro nõ oportet hoc examinare qz eo ipso grauauit qd voluerit cognoscere de meritis laudi prius pronunciato an sibi competerit iurisdictio.z hoc declaro sicaut enim volebat simul cognoscere de illis exceptionib' declinatorijs z de meritis cause simul z semel z resultat quedã cõtradictionam ad exceptionem declinatoriam dicunt procedendum et procedendo ad ulteriora. dicit contrarium et hoc de directo est contra casum.C.exhibita de iudi.z.c.tuaz de or.cog. z.c.lator.qui fi.si sint legi.no.tangit Fe.con°.xxi.aut voluit prius procedere super meritis laudi z postmoduz super exceptionibus declinatorijs z ordo est peruersus z per posterius ex cuius prouisiõe vel redditur processus nullus qz est peruersio ordinis eiusdem cause iurta plene no.in.l.prolatam.C. de sen.vel saltem tribuit facultatez appellandi.iurta.l.i.C. d'ap. z no.in.c.ij.de or.cog. Nam grauamen infert partibus non modicuz. si enim exceptiones declinatorie sunt vere non tenebit processus super principali ex quo iudex pri' non pronũciauit super sua iurisdictione vt plene no .In.in.c. preterea de dila.z per Jo.an.in.regula sine possessione de re.iur.li.vi.in mercur reperiretur igitur partes frustra ligasse. qd quantuz sit graue quisqz sentit. ¶ Itẽ z tertio obstat materia acumulationis de qua in.l.edita.C.de eden.z.l.fundi.z.l.fundum z l.sed.si.ff.de excep. Ubicunqz eni sententia super vna eã pzexceptionem in alia non dbent simul acumulari.vt in iurib' preall'. Sed sic erat in casu nostro .naz si pronunciatur exceptioni reductioni ad arbitrium boni viri obstare statutum vel cõuentionem locũ non haberet obstat exceptio super cognitione seu in purgatione laudi igitur zc. ¶ Et pro hoc remanent soluta prima cõtraria. Dico eni qd super illis exceptionib' iudex pronunciauit etiã tacite ꝓpter preseuerationez exceptionis.idem licet non grauauerit non repellendo exceptiones: grauauit tamen in eã qd voluit facere transituz ad merita cause prius non discussisset examinat' exceptionibus declinatorijs.hoc expresse voluit Anto.de butrio .c.exhibita in prima. col.vbi dicit qd non debet fieri talis transitus refutatis exceptionibus. Et hoc omnes tenent licet fuerit varietas int' doc. nũ quid processus teneat appellatione z exceptione nõ interpositis qbi plenius.presequor.sed hic nõ tango quia nõ facit ad propositum. ¶ Concludo ergo istũ Lazarũ fuisse grauatũ ex illa pronunciatione.z per cõsequens in omnibus alijs actibus postea secutis cõcernentibus merita laudi.z per hoc tamẽ non concludo dictuz Andream fauere in iusticiam sup principali.non enim fuit mihi commissuz vt consulerez vtrũ potuerit peti reductio illius laudi ad bonam equitatem. Sz solum vtrum dictus Lazarus fuerit grauatus ex pronunciatione iudicis vt dixi qd sic per predicta zc. Abbas.

Con.xv.

In ihesu christi nomine eiusdeqz genitricis. Queritur an predictus contractus sit seuerarius cum vltra locationem locator obligauerit se admmuẽduz florenos decẽ pro tempore ser annoruz quib' locatio est duratura z sic exequẽdo obligationem realit' mutauit.z videtur pro qd sic quicqd.n.ex mutuo iungit' pacto precedente vel actione subsequente qcquid sit illa vsura est.xiiij. q.iij.c.i.ij.z iij. quinimo sola spes aliquid ex mutuo consequẽdi secuta datione facit hominem vsurarum .vt in euangelio luce.multuz dantes nihil inde sperantes. Et transitiue in .c. consuluit de vsu. Sed in casu nostro commodum reale estimabile venit.ex illo mutuo cum alias iste conductor non obligasset se ad tantam pensionem.constituendam ergo ẽ contractus vsurarius cum quicquid accedat sorti ex parte accipientis.vsura est vt in turibus preall'. ¶ Item conuentũ fuit cuz mutuuz fuerit gratuitum sed animo habendi maiorẽ pensionez igitur zc. Ad idem facit.c.si quis obiecerit.q.iij. vbi dicit qd si vendo vnum ex duobus si qd alterũ non contingit z alterum censetur venditũ. Sed in casu nostro non fuisset constituta tanta pensio respectu locationis nisi intercessisset mutuuz: igitur totus cõtractus potest dici vsurarius. ¶ Sed his non obstantibus.que videtur obstare contrariũ puto de iure verum. Et primo est subtiliter cõsiderandũ qd vbicunqz ex vno z eodem contractu interueniũt due species cõtractus seu duo proportionabilia diuersis ꝓtractibus iudicandus ẽ contractus a principali intentione cõtrahẽtium vbi non apparet de intentiõe recurrendũ est ad cõieturas.hoc expresse voluit Joan.in.c.ad questiones de re.permut.z Bar.in.l.aristo.de dona.sensit Cy.in.l.cuz.e.C.d'pac.inter.emp.z vẽn. z.pbatur in.l.tenere.§.ff.de ac.emp.z in.l.si tibi.ff.si cer.pe.z l.quicquid de acqui.re.do z in.d.c.ad questiões.vbi patet qd pro alia spetie non iudicatur cõtractus permutatiõis habito respectu ad spetiẽ que interuenit sed potius vẽnditio habito respectu ad pecuniã z principalem intentiõem cõtrahentiuz. Insti.de emp.z vẽn.§.pretiũ. Ita econtra.si permutauit rem meam cum tua.z qz mea plus valebat adiecisti certam quantitatez pecunie non iudicatur emptio propter preciũ qd venit accõrie.sed permutatio propter species permutatas z principalem intentionẽ permutare volentiuz.vt probatur in.d.c.z si questiones.z no.Bar.in.d.l.aristo.ita dico ad propositum.in isto contractu interuenerũt duo habentia naturã diuersam. videlz locatio z conductio.coniecturari multũ ex conuentio. debem° ergo iudicare hinc contractum secunduz intentionez contrahentium locationez z conductionem z clare patet ex verbis contractus licet mutuuz veniat accessorie ad seruadũ ipsi conductori vt melius possit habitare in re locata. Igitur lucruz inde prouenies nõ debet attribui mutuo sed locatiõi ¶ Sed presupposito z non ꝓcesso qd hic non apparet de mẽte contrahentiuz tamẽ coniecturis hoc colligitur euidenter. Primo quia anteqd submitteretur obligatio mutui iam ex cõtractu locationis vinee cõductor se obligauerat ad affictum siue pensionẽ illum pro vinea dumtaxat. Nec aliquid dicitur qd ratione mutui. Item ipsa res locata est longe precioſior qd ipsa quãtitas mutui. Item qd fuit actũ vt pecuniaz mutuataz possit restituere quãdoqz nec per hoc aliquid diminuitur de pensione statuta ratione locationis. Et hec ex maxia coniectura quia respectu mutui pensio ñ fuit statuta al's fuissz actũ vt soluto mutuo pensio diminuet saltem ꝑ parte. Item non poterat iste locator repetere mutuũ quandocũqz durãte tpe locatiõis ergo ratiõe locatiõis fuit factũ al' potuisset repetere quãdoqz.vt ẽ de natura mutui ità qd potest dici qd nõ fit ex toto verũ mutuũ seu nõ habet oia sua accidẽtalia seu naturalia ꝛctus. Ad hoc qd no. per glo.in.l.si penam.ff.de ver.obli. in dicta.l.si tibi.ff.si cer.pe. ¶ Quid vltra inspiciatur consuetudo regionis in qua mediarius quasi semper aliquid prestatur vt possit se melius regere.ad hoc de pigno.c.ille vos z.l. quia semissem.ff.de vsufruc.z.ff.de edili.edic.quod si nolit.§ quia assidua.z quod no. Bar.in.l.nemo est qui nesciat.ff. de duobus reis. Ex contractu vero locationis nõ oritur vsura sed tantum ex puro ꝓtracto mutui vt in.c.ciciens.lxxxviij di.no.plene per Johan.an.in regula peccatum de re iu.li.vi. in mercu. Non obstat qd interuenit mutuũ. Nam ex stipulatione potest quis se obligare ad mutuandũ vt.d.l.si.penam.ff de ver.ob.vnde obligauit iste se vt ille facilius possit se regere in re locata hoc idem probatur in preall'.c.ad questiones iunctis ibi no.p Inno.vbi patz qd vna ecclesia cum suis possessiõibus potest commutari cum alia ecclesia z suis possessionibus z si altera habundat in possessionibus potest licite per aliam partem refundi pecunia. ¶ Nec per hoc dicitur dari pro iure speciali sed potius pro fundis dummodo contractus sui separati saltem qd ad naturam vt ibi dicit. Inno .cum non agant pecuniam immiscere cum spiritualibus sed pro temporalibus.ita dico ad propositum ex quo pensio non est constituta pro ipso mutuo sed pro re locata . vt clare colligitur ex contractis z predictis z verbis contractis . ¶ Non obstat interuentio mutui possuz tibi donare pecuniaz cum hoc vt tu illaz mihi mutues dicta.l.si tibi.ita possum tibi constituere certam pensionem ex re tua mihi locata.cum hoc vt mihi certam qtitatem mutues . Nec ago ex mutuo constituere pẽsionem sed volo a te banc ꝓgatiuam z commoditatem nã cum illa pecunia possum multa bona agere etiam cum rem locatam z percipere longe plures vberiores fructus . ¶ Item z vltimo ũ

vltimo in casu nostro deest diffinitio vsure ergo z ipsuz diffinitum. vt no. super ffica de sum. tri. z insti. de ob. in prin. Est enim vsura lucrum ex mutuo pacto debitum vel exactum. vt nō. in dicta regula peccatum. Sed hic lucrum non preuenit ex mutuosum ipsa locatione. vt patet in contractu z ex predictis ergo non est vsura ad iudicandum autem contractū vsurarium vt in foro contentioso debet inspici forma cōtract' vt in. c. in ciuitate de vsu. Sed iste ex forma sui est locationis et conductionis. Non obstant contraria superius allegata qz nego qō pensio constituatur hic ratione mutui sed rōne rei locate nec aliquid hic principaliter datur occasione mutui sed totuz attribuitur locationi licet conductor voluerit hoc comoduza locatione vt faceret ibi alquā prestantiam duraturam tē pore locationis vt forte posset emere boues instfa vel similia ¶ Concludo ergo contractum non iudicandū ex sui forma vsurariuz. sed locationis z conductionis &c. Nicolaus abbas.

Con. vi.

Quisti in nomine inuocato. Ad claram decisionez pūtis dubij tria sunt examinanda. ¶ Primo an dictus Bonat' teneatur cōmuni castilioni tāq̄ instituta ipsius cōmunis seu dicto Andree. Secundo an saltim sit obligatus ratione promissionis sue quaz dicitur fecisse dicto communi secundum affectionem prefatorum sic deponentium q̄. est querere verum dicta illorum testium plene probent per dictum factum. ¶ Tertio an saltim omnibus deficientibus teneatur Bonatus commune sequestri q̄ dicitur sibi factum per cancellarium communis castelionis. Possit addi z quartum an predictis sufficientibus distributiue ad probandam intentionem dicti communis ꝓbant' saltem in vnū collecta. Et primo respectu primi. videtur dictum Bonatum obligatum fore. vt institutorem Nam instituto obligatur ex contractibus per euz gestis etiā functo officio. cum illud officium sit voluntarium. sicut dicimus in procuratore z similibus vt no. glo. z Bar. in. l. procurator qō. ff. de procur. videtur ibi ter. z in. l. seruum titij. ff. man. licet quidam tenuerunt contrarium sed primum videtur cōmunis opinio. z hoc sentire videtur glos. in. c. sicut. xlviij. di. Sed predictus Bonatus fuit institutor cōmunis z dicti Andree q̄ probatur. Naz institor est qui profertur aliene negotiatiōi questuarie vt. l. institor z. l. quicūqz. ff. de istito plene ꝓ Inno. in. c. qō quibusdam de fideiuss. Ez dictus Bonat' fuit prepositus negotiari salis per dictum Andream. z sic fuit eius institutor z per consequens obligatus existit cōitatis castelionis. z cuicunqz alteri ratione contractus. l. i. ff. de exerci. potest dici q̄ fuit institutor cōmunitatis castilionis. in q̄tū gessit negocium suum. z eius nomine sal vendebat. Ez his non obstantibus que vere non obstant contrariuz puto de iure verum. Nam institor nō tenetur. nec oritur illa actio institorie contra eum vel contra preponentem nisi respectu contractus gesti. per euz in officio sibi delato. vnde cessante altō. cessat dicta actio. z ita in casu nostro cessat. Nam dictus Bonatus solum fuit prepositus ad vendendum sal ad minutuz non autem ad emendum. nec ad recipiendum sal a communi floꝝ. vel ab aliqua alia persona: igitur non potest teneri tanq̄ institor ex contractu facto per Andream magistrum suuz hoc ex presse i. l. quicunqz preall'. ff. de instito. in. §. nō tñ omne vbi dicit' q̄ si aliquis fuit prepositus ad vendendum soluz tenetur quatenus vendidit non autem si emit. z idem econtra. Item non obligatur institor nisi quatenus ipse contraxit in officio sibi destinato. vt. in. l. i. de exerci. §. non autem ex omni casu. Sed in casu nostro dictus Bonatus non contraxit cum communi castelionis nec cum eo vigore sui officij contrahere poterat cum solum esset prepositus ad vendendum sal ad minutum z dicto communi non vendidit sal nec ab eo emit nec tanq̄ institor emere potuisset cum excessisset finem sui officij. ¶ Soluz ergo obligabatur dictus Andreas quatenus ipse contraxit tanq̄ iustitor vendendo sal. z sic nō offinitio cui erat propositus. Nec potest dici fuisse institorem dicti communis cum per ipsum commune non fuit prepositus alicui negoctationi. Ergo non fuit eius institor. d. l. institutor. z. l. quicunqz. Nec gessit negocium communis. sed solum ipsius Andree nec potest dici obligatus communi ex eo qūia sal erat ipsius communis. quia ex venditione z traditione facta in ipsum Andream fuit acquisitum dñium ipsius salis. l. i traditionibus. C. de pac. ¶ Sed presupposito nō tamen cōcesso q̄ sal ipsum remansisset in dñio dicti cōmunis. tamen pecunia inde prouenies non est cōmunis sed illius qui vendidit vel cuius nomine vendidit. l. pretium. C. si quis sibi vel alter. Unde rectius dictus Bonatus soluit pecuniam dicto andree nec in aliquo tenetur dictoc cōmuni obligatur eniz Andree ratione contractus. etiaz ex traditione rei aliene. l. si vrbane. ff. de condic. inde. Inno. i. c. in litteris de resti. vbi no. dicit per. d. l. q̄ soluens locatori rei aliene liberatur cuz dicto locatore teneatur ratione contractus. Hec potest conueniri per dominum rei: quia cū eo nullū contractum gessit. ¶ Secundo principaliter faciūt no. per doc. z glo. in. c. michael d vsu. ¶ Concluditur cōmuni opi. q̄ nudus minister ad vsuram exercendam non obligatur ad restitutionē: cuz solus fuerit prepositus ad mutuanduz z lucrū recipiēdum: ideo vltra id qō gerit nou nascitur, obligatio licet glo. in. d. c. sicut aliud senserit fundando se quia re a iure reprobatam gessit. Sed non in casu nostro videtur quo ad mentez iuris conuenire: vt iste Bonatus teneatur cum rem licitam gessit z nudus minister fuit ad vendendū sal ad minutum. quia nec tacite nec expresse sed ad hoc tantum. nec aliquid cum cōmuni gessit. Nō ergo debet obligari cōmuni ad precium salis vel ad soultionem gabelle ex contrario sequeretur: ad secundum q̄ nudus minister obligaretur in his que gessit cum magꝝ ex. offitium §. deputatuz contra. l. in omnibus negotijs. ff. de ac. z ob. Et hec quo ad primū z secundū an obligetur ratiōe asserte promissionis. ¶ Sed nunquid per dicta illoꝝ testium probet' asserta promissio videtur q̄ sic. nam realiter in qualibz re proband sufficiūt duo testes. etiā ex lege diuina. vt in euangelio in ore duoꝝ vel triuz stē. z habetur in iuꝫ. in multis locis in. c licet de testa. z. ij. q. iiij. ꝑ totuz. z iura satis in lꝫ vulgaria sunt sed in casu nostro nedū sunt duo testes sz longe plures. Naz sunt quatuor qui erant tunc de prioribus dicti castri qui testificari possunt i causa cōunitatis. vt probatur in. c. insuper z. c. cum nunc eius de testi. z. c. z si christus in fi. de iure. iuran. z. xiiij. q. ij. super prudētiaz z marie in negotijs que gerūtur in ipsa cōmunitate ar. in. l. consensu. C. de repu. per. qō in. l. parentes. C. de testi. z. c. veniēs. l. ij. de testi. in. c. tertio loco de ꝓba. Itez adsunt hic alij duo testes qui audiuerūt dictum Bonatum dicētez obligatum fore dicto comuni predicto Andree am plene non probante de per se quia deponit super verbis enuntiatiuis prolatis propter aliud in. c. si papa de priuile. li. vij. no. in. l. ex hac scriptura. ff. de dona. z in. c. fi. de suc. ab intest. tamen inducāt presumptionē que multū adiuuat dictum aliorum testium pro hoc bonus tex. cum glo. in. c. illud presumi z in. c. cùm olim de censi. z probatur in. d. c. fi. Item adest seu concurrit dictum cancellarij qui dicit audiuisse sepe dictū Andream preponētem in arengaria. q̄ dictus Bonatus solnat. cōmuni. ¶ Sed his non obstantibus puto q̄ ex dictis illorum testium plene non probetur q̄ dictus Bonat' se obligauerit cōmuni. Nam dicti hōes qui fuerūt ex prioribus illo tempe. multipliciter possunt repelli a testimonio. Primo quoniam vbicunqz singles de vniuersitate deponunt i fauorem vniuersitatis in actu qui succedit postmodū in fauorem commode seu in cōmode singulorum de vniuersitate non sunt tales idonei testes. quia i effectu depōerēt super facto proprio z consequūtur cōmodum. hoc probat' ratione naturali. Debem' enī attēdere effectū rei vt apertissime tenēt doc. z marie Joban. an. in. c. nuncius preall' z in. d. l. parētes vbi dicit qō si cōmunitas contēdit de pascuis ipsi' cōmunitatis vbi sunt pascua singuloꝝ illi de vniūsitate ñ sunt idonei. testes Et marie hoc procedit in vniuersitate seculari. Nam singuli non sunt affecti ad ipsam vniuersitatem vnde non probant ita plene sicut alij nec etiam tractatur solum cōmodum vniuersitatis. vt no. archi. in prin. sed in casu nostro nedum tractatur d cōmodo z fauore vniuersitatis secularis. Sed in consequentia de preiuditio singulorum quis deficiēte dicta promissione collecta venit inponēda singulis ad satisfiendum omnibus cōmunitatis. z pro hoc facit qō no. Bar. in. l. deferre. ff. de iure. fis. z in. l. omnibus. C. de testi. vbi dicit q̄ procurator ad negotia non est idone' testis. quādo perdita ipsa remaneret obligat' ¶ Itē z secūdo dicti q̄ fuerant priores repellūtur a testimonio ratiōe suspitiōis vandi damni eis imunētis q̄niā nō reperiendo idoneos fideiussores ipsi tenentur in subsidium. ff. de magis. conuen. per totuz. Nec obstat si dicatur q̄ ex suprabūdāti nō ex necessitate receperūt dictā fideiussionē. Nec hic repiat' expresse i statuto cōitatis tantuz tñ ex q̄ ꝓsuetudo antiquissima est in dicta cōmunitate vt priores recipiant fide

iussores a bemptoribus gabelle predicte eo ipso q̄ assumpti fuerint isti ad officiuz prioratus videantur obligari ad satisfaciendum q̄ per alios solitum est fieri. pro hoc videt̄ tex. in. c. ecclesiasticum. z in. c. his. xi. di. bene facit tex. in. l. q̄ si no lit in. §. quia assidua. ff. de edili. edic. pro hoc q̄ no. Bar. in. l. nemo est qui nesciat. ff. de duo. re. z ibi dicit q̄ in contractu tacite venit id q̄ solitū est fieri. z ideo dicti quoniam pores non sunt in hac re idonei testes cuz euitent dānū de facili deponeret super dicta pmissione. Itē z tertio nō sunt idonei testes qm̄ vbicunq; officiales ēt depposito officio volunt deponere de actu gesto coz̄ se vl̄ p se ex cuius gestione vl̄ amissiōe laus. vel vituperiū posset eis ascribi. ñ sunt idonei testes z est. no. doc. in. c. cum nobis de testi. per Inno. in. c. iij. de arbi. Sz in casu nostro vituperium vel ignorantia possit eis ascribi si cuti nō prouidissent nec fecerūt vt alij predecessores igit̄ ꝛc. ¶ Et tres iste considerationes etiaz singlēs considerate videntur sufficere z multo fortius vbi omnes conuenerunt. vt in casu nostro. nec ob dictum illoz duoz testium. Naz primum vt predixi solum deponunt de verbis enūciatiuis p latis propter aliud. nec faciunt presumptionez quia sunt singlēs. nam deponunt super diuersis confessiōibus: z nō super eadem vnde licet verus testis faciat presumptionem quando deponit super ipso facto de quo queritur: secus tamen est quādo deponit in iudicio: oportet enī q̄ duo tres ad mīn⁹. p bent iudicium nec vnus testis releuat ita no. sensit glo. z aptius Bar. in. l. fi. ff. de questi. Sz in casu nostro illa verba enūciatiua solum faciunt iudicium cum fuissent prolata propter aliud nec probantur p duos testes. Et ideo non releuauit nec coadiuuant z pro: hoc. c. cum dilecti de elec. c. cuz litteris de testi. maxime i abñtia ptis. l. certum. §. si quis abñte. ff. de confess. z q̄ no. in. c. fi. e. ti. Nec obstat dictum canzellarij qui nō est iuratus nec dispposuit in forma testimonij vt in sequenti mē bro latius dicetur. Itez necessario nō concludit obligacionez subsecutaz sed solum dicit qui Andreas dicit se facturum q̄. Bonatus solueret cōmuni. vnde non sequit̄ qui fecerit marime cū ipsemet Andreas postea dispposuerit dictū Bonatū nū q̄ se obligasse. Et per hoc patet q̄d dicendum in ho z satis patet responsio in contrariuz. Ad tertium nam quid obliget̄ rō ne scōi z non stando i verbis: dico primum q̄ cum sequestrū non appareat nisi per litteras canzellarij cōfectio postmodū ad requisitionem dominoz̄ nullo modo probatur sequestrū posse etiā si canzellarius nunc attestaret̄ sequestrū fuisse factum in plenissima forma. z hoc probatur apertissime primo quia viue voci notarij non est credendum vt no. hosti. in. c. post cessionem de proba. quinimo scriptura sua non facit fidem etiam concepta super actu nisi habeat inscriptionem testiū vt in auc. de here. z fal. §. si vero absunt. z in auc. de tabel. z in auc. de fi. instru. sed hoc casu etiā scriptura notarij nō apparet quia iste littere canzellarij mere testimoniales attestantes factū de preterito nec fuerūt scripte tēpore quo dī rogatus. nec est in protocollo suo ergo nullā fidē faciūt. vt in dictis iuribus legit̄ z notatur. ¶ Itē notari⁹ deponēs super aliquo casu nō facit maiorē fidē quā vnus testis. Sz cōputatur in numero testiū. vt. l. domicius. l. ab eo. ff. de testa. z clarius in. c. cū Jo. de fi. instru. z in casu nostro non habet vz vnius testis qz non deponūt in forma iuramēti nec citata parte nec p stito iuramento z ideo nihil valet dictū suum. vt probat̄ apte in. c. tua de coha. cle. z mu. z in. c. insuper. in. c. tuis de testi. ¶ Item presuppposito q̄ nunc veniret z iuraret in forma testimonij non faceret plenam fidem quia vnus testis non sufficit etiam si ēpali. prefulgeat dignitate. vt dicit̄ ter. in. c. licet. c. quedā de testi. Et per hoc infero ad id q̄ diri de quarto dubio nunquid debeāt omnes iste probationes seu p̄sumptiones simul coniungi ad faciendum plenam fidem iur̄ regulaz que non prosunt singula multa iuuant in. c. cum causam de testi. z in. l. iij. ff. eo. z breuissime dico q̄ coniungi ñ debeant. qz vbicunq; conueniūt p̄sumptiones diuerse spei nō coniungūtur ad faciendum plenam probationem quia cum non committantur in vnum nō sunt cōmiscibiles hec est theorica Bar. i. l. admonendi. ff. de iur. iuran. z Jo. cal. z aliozum in. d. c. cum causam. Sed ita est in casu nostro. nam sequestrum est vnuz factum de per se separatuz a promissione asserta: ergo non potest coniungi. nec coadiuuant dictum illoz testium qui quoniam fuerunt priores. z dictum duoz in nullo releuat. vt. §. diri. Quare concludo predictis attentis dictuz Bonatum non esse comitat̄ castilionis aliqualiter obligatum igi-

tur ꝛc. Ni. abbas.

Con. xvij.

Tante statuto tenoris. Infrascripti vz si qua mulier habens filios vel filias legitimas vnam vel plures cuiuscunq; sexus fecerit testamentum vel codicillos vel donationes non possit relinquere dare vel vendere vel alienare: ita q̄ filij eius qui remanserūt postea possint priuari a bonis suis nisi causa necessitatis vel victus: saluo q̄ quartam partē bonoz̄ suoz̄ pro suo arbitrio dispensare vel de ea possunt disponere nō obstāte dispositōe q̄ primo facta erat postea fuit facta additio. vt vbi dicit filios habens: dicit etiaz nepotes descendētes ex ea z detractu fecerunt illa verba. vz fecerit testamētuz vel codicillos vl̄ donationes z fuit additū in fine relique tres ptes pro rata diuidant. ¶ Item alio statuto prouisuz fuit q̄ nulla interpretatio fiat vel admitti debeat sup aliquo capitulo statutoz̄ sed sicut verba iacent simpliciter z vulgariter intelligant̄ absq; vlla interpretatione. ¶ Contigit in facto q̄ mulier quedam habens forte seraginta in bonis non habens aliter vnde viuat: donauit illa bona quibusdam attinētibus cum hoc vt deberēt eam regere. Nec ad hoc requisuit iudicem loci nec nepotez filiam filie. ¶ Queritur nunquid preiudicatur ex hoc dicto nepoti quo ad tres partes. Breuitatis causa arbitroz q̄ sic ita q̄ dicti sui attinētes habebūt illa bona pro vt inter eos conuentum exist̄it. Moueor primum q̄ predictum statutū excepit a prouisione sua casum necessitatis nec casum exceptū aliē determiauit. ꝯ pure relinquit̄ sub dispositōe. iu. cōis: p l̄ q̄ d exceptōe. no. glo. sup Rubrica de reg. iu. li. vi. facit oprime. c. susceptū de re. li. vij. z. l. cōmodissime. ff. de lib. z po. Sz de iure cōmuni. possunt parentes ascendētes de suis bonis libere disponere non requisita filiis vel nepotibus. nec iudicibus dūmodo non faciūt in fraudē descendentiū. vt no. in. l. hereditati. ff de bo. auct. iu. po. vbi per Bar. i. c. Ramūcius de testa. itaq; filij nil habebunt. post mortem parentū vt vbi ergo licuit isti mulieri. suādo ius cōmuni cōtrahere pro vt fecit nepte vel iudice non requisito. ¶ Secundo adidez ꝓbatur sic. vbicūq; statutū emanat cōtra iuris dispositionē est strictissime intelligend̄. z recedendū est ad termios iuris cōmunis. quantū fieri potest. vt. l. i. §. hec autē verba. ff. de ne. gest. l. si vero. §. de viro. ff. so. ma. in. c. in nostro de iniuz̄. no. Inno. in. c. cum causaz de rescrip. z Bar. in. l. omnes populi de iusti. z iuz̄. Sed i casu nostro statutū hoc est cōtra ius cōmune vt mater nō possit disponere nisi de quarta. ergo quartus excipit causam necessitatis debet induci ad ius cōmune. vt libere in casu necessitatis possit disponere de omnibus bonis sicut potest de iure cōi etiam necessitate cessante. Satis enim statutum operatur cōtra ius cōmune cū p̄iudicet extra causaz necessitatis. ¶ In casu ergo necessitatis cessare debz cōmunis interpretatatio z additio quare nō potest fieri recursus ad iudicem vel ad nepotem sine lesione iuris communis quod non est necessario fiēdum quia statutum debet erstringi vt reducat ad terminos iuris communis in. c. cum dilectus de consue. z. l. secunda C. de nox. Non ergo debet ampliari z late intelligi vt recedatur a libera facultate iuris communis sicut fieret in casu nostro si esset opus recurrere ad iudicem vel nepotez. idem ex isto intellectu cōtrariū sequeretur q̄d mulier teneretur recipe alimenta ab ea forte a qua nō vellet q̄ nunq̄ fuit de mēte statuti. sed tantū voluit cōpescere illicitā z effrenataz dispositionez mulieris in preiudicādo suis descendētibus. ¶ Item z quarto statutū in principio dicit realiter mulierē nō posse alienare postea excepit simplicit̄ casum necessitatis sui victus. ꝯ tunc potest alienari sine requisitiōe nepotis vel iudicis: alias autē non diceretur non posse simpliciter: nā non simplicit̄ dicitur posse qui habet victa habere alterius consensum vl̄ sua re aliquaz solemnitatē. l. tutoz. qui. repertoziū. ff. de auto. tu. z C. de pred. mi. siue decre. p totū. id enim dicimus posse q̄ de iure possumus. c facit homo. xxij. q. ij. z. l. filius. ff de cōdic. insti. Et maxie ad iudicem nō tenetur trear. optimuz. l. fi. C. de pred. mi. sine decre. non ali. li. x. vbi patet q̄ decretuz promissū in certa specie alienationis contra iuris dispositionez non extendit ad alium casum non prouisum. Ita dicendum est in casu nostro. ¶ Et si diceres q̄ non dicitur ista facere ex necessitate victus quare necessitas est quando non habet aliter vnde subueniat i. c. quanto de cōsue. Sed ista habebat remedium petendo a nepote dico q̄ statutum noluit q̄d mīr iret mendicando alimenta sua etiam per manus filioz̄ vel neptuz sed

ptuz. sed soluz vt relinquer et ex̄ casum necessitatis. bene .n. sciuisset statutū hoc etiam dicere si voluisset ar. de ded. ad audientiā satis enim grauauit eum extra casum necessitatis .vn de noluit tollere prouisionem a iure concessaz in casu indigē tie cum non debeat addi afflictio, afflictio de de.g̃ per totum. nec proprie dicitur sine necessitate si per mendicata suffragia habeat querere alimenta quia ñ dicemur posse vbi honestas resistit dicta .l. filius. opprobriū est mendicare. xciij. di. diaconus. videtur insuper de ls̃ casu in auc. contra roga. C. ad treb. vbi dicitur q̃ rogatus nō restituat quicquid super de hereditate tenet' ad minus quartam conseruare fidei cōmissario ni si alienet pro necessitate sui victus. z sic simpliciter concedit ī alienationem causa victus. Nec requirit vt prius super hoc recurrat ad fideicōmissarium in cuius fauorez erat prohibita alienatio quia nec decet q̃ vadat ad iudicem nō . in simili per Bar. ī aut. res que cōmunia dele. ergo fortius non fuit necesse ire ī casu nostro ad iudicem vel requirere neptem vbi agit' de ppriis bonis ipsius mulieris z vbi aliter intelligeretur fieret recessus a iure cōmuni z sine culpa. Ita grauit' preiudicaretur mulieri contra no. per Bar. in .l. omnes populi. z maxime hoc dicendum est in casu nostro vbi agitur de bonis medicis in quibus cessat solēnitas vrgente necessitate etiā a iure addicta. vt probatur in .c. terrulas iuncto .c. fine exceptione. xij. q. ij. Et hoc profecto credo tenendum licet in contrarium reputemus fore aliquorum doc. theorica sed non potest procedere in casu nostro vbi lederetur ius cōmune. z ita amare preiudicaretur mulieribus. ¶ Quare concludo dictam conuentionem factam cum dictis agnatis valuisse .ex quo in quo ī veritate fecit ex necessitate sui victus. vt satis colligitur ex̄ tenore ipsius conuentionis licet aliter non adiuuerit iudicē nec ipsuz nepotem requisuerit. Laus deo abbas.

Con. xviij.

Quasus quedam domina Dominica vxor cuiusdā Ambrosij post condito testamento viro insscio . in quo heredem extraneum instituit. de hoc testamē to postea non habita mentione fecit solemniter quandam cōpositionem cū viro suo vt ipsa premoriente certa bona ipsius mulieris venirent ad virum cū certo honore ad pias causas z illa bona constituebātur qua si maiorem partem bonorum ipsius mulieris .et si ecōtra prius decederet marit⁹ deberēt ad ipsum peruenire bona pertinentia ad maritum cuz certis oneribus etiam ad pias causas. demum atiē dicto testamēto non reuocato decessit dicta mulier. Queritur nūc an compositio preiudicet testamento. cum de eo nulla fuerit facta mentio vel econtra.

Quidam ei insq̃z matris nominibus inuocatis videtur. Primo q̃ dicta cōpositio non valuerit Primo quia videtur auferre voluntatem testādi seu testamentuz mutandi ex tante compositione quā do omnia bona mulieris venirent qđ ē cōtra .l. stipulatio hoc modo concepta. ff. de ver. obli. est enim contra mores vt quis habeat heredem contra liberam voluntatem quedaz esse ambulatoria vsq̃z ad extremum vite .l. iij. ff. de admē. le. z .c. cum marte. ō cele. mis. Nec obstat q̃ iuramentum in hac compositione fuit appositum. q̃z vt no. dicit bar. in dicta .l. stipl'o non obligat. c. non est obligatorium de regl'. iur. li. vi. z maxie hoc videtur procedere ex parte viri. qui promisit vxori p̃ solemnem stipulationem omnia bona sua. ¶ Secundo probatur sic donatio inter virum facta non valet. vt de dona . inter. vi. z vxo. l. i. z. ij. z .c. fi. eo. ti. Sed hec fuit quedaz donatio cum ex mutuo amore coniungali hoc processit igitur ꝛc. Et secundum quosdaz talis donatio non firmatur iuramento quia videtur contra bonos mores si mutuo amore se spoliāt. vt no. in .c. cum contingat de iur. iuran. z in .l. si quis prō eo. ff. de fideiusso. z .l. seius z augerius. ff. ad .l. fal. ¶ Tertio facit q̃ testamentum semel compositum non reuocatur nisi per aliud olemniter perfectum. l. sanctimus si .l. hac consultissima. C. de esta. Sed testamentum non fuit reuocatum expresse nec tacite hoc dicendo iurta ea que habetur z nota. in. dictis .l. ergo debet stare firmum z preiudicari compositioni predicte. ¶ Sed his non obstantibus que non obstant nec vrgent contra compositionem arbitros dictam compositionem validam fore z preiudicare testamento quo ad contenta mea. Et primo adduco ter. in .l. rem legatam. ff. de adimen .le. vbi patet q̃ legatum testamento testatoz ex mera libertate alij dopauit. ¶ Itez vltima voluntas est ambulatoria vsq̃z ad fine mortis. vt in iuribus preall'. Nec potest quis sibi statuere legem in testamento a qua non liceat recedere etiam si iurauerat. vt plene no. per Johan. an. in regula qō semel de re. iuris li. vij. in mercu. no. xiij. q. ij. vltima voluntas. videtur tex. in .l. si quis in prin. ff. dele. iij. vnde potest testatoz de bonis suis libere disponere ī contrahēdo taz in testamēto q̃ post testamēto vt .l. heredes palam. ff. de testa . z .d. c. cū mart be. licuit ergo dicte dominice de rebus suis etiam post testamentū disponere nulla etiā habita mentione de testamēto. maxime contrahēdo vt fecit. vt satis ꝓbatur in iuribus pre alle . Soluz ergo restat videre vtrum dicta cōpositio predicto modo valuerit. z maxime inter maritū et inter vxorē z sic indirecte respondet' ad contrariuz z dico q̃ sic. Nam si bene inspiciant' verba cōpositionis non in ea alicui coniuguz sublata libertas testandi seu testamentū mutandi. nec per ea fuit derogatū heredis restitutioni ī testamēto facte non eniz ꝓmisit dicta domina Dominica heredem facere maritū. Nec contra nec dedit omnia sua bona p̃ntia z futura. quo casu possunt militare no. p̃ Bar. in .d. l. stipulatio z per Ly. z alios in .l. fi. C. de pac. Sed soluz vxor disposuit de quibusdā rebus particularibus. z. maritus disposuit de rebus presentibus nō autez futuris q̃ casu valet stipulatio scōz glo. z Bar. z omnes ī dicta .l. fi. z .l. stipulatio cum possint testari de rebus acq̃rendis in futurū. testamētuz dicte Dominice remanet valid' in rebus z iurib' non cōprehens. in dicta compositiōe testamēto ex tāt quo tempore mori nil vltra remanserit nil tamē habet obstare: satis enim est q̃ remanere potuit z q̃ in presenti potest heres adire hereditatē cum hereditas constitit etiā sine bonis cū sit nomē iuris .l. heredis appellatio. ff. de ver. sig. z hoc colligē' ex verbis dicte cōpositionis de qua obseruāda non obligauerūt auferre liberam facultatē testandi: sed de certis bonis duntaxat paciscendo; quinimo dico q̃ si heres adijt hereditatē ex illo testamento tenetur z obligat' marito ad obseruantiā dicte compositionis. ad hoc .l. veteres. C. de cōtra hered. z cōmit. stip. z q̃ no. in .c. i. de dest. Et plus dico quod si omnia bona p̃ntia z futura donassent valeret donatio maxime inter posito iuramento non obstāte opi. Bar. quaz moderniores nō fuerunt secuti cum testatoz posset fieri sine bonis particularibus cuz hereditas sit nomē iuris vt predixi. z ipsemet bar. hoc sensit in auc. ingressi. C. de sa. sanc. eccl'. Nec obstat .d. l. stipulatio quia ibi tollebatur directe facultas heredē instituendi qđ non cōtingit ī casu nostro quicquid sit de hoc casu tamē nostro non obstat opi. bar. sed concordat in hac cōpositione non venerint bona p̃ntia z futura nec ꝓmiserūt se instituere heredes sed potius senserunt contrariū vt predixi. z per hoc tollitur primū z vltimum motiuū. ¶ Non obstat illud de donatione prohibita inter virum z vxorē multiplici ratione. Prima q̃z fuit morte confirmata qđ fieri potest. c. fi. de dona. inter virum z vxorem vt .l. donatiōis. C. eo. ti. Itez q̃z non fuit donatio inter vivos sed causa mortis q̃ non ꝓhibetur inter maritū z vxorez cum hoc non efficiatur alteri pauperior vt .l. in donatiōibus C. ad .l. fal. z .l. si causa mortis. ff. de do. Item in cōtrariū pōt dici q̃ nō fuit donatio sed quedā compositio vt mutuū pactū dlucrandis certis bonis matrimoio dissoluto p̃ morte alter' q̃ licite fieri potest inter coniuges. vt. d. c. fi. de dona. inter vt. z vxo. z .l. deo nobis. C. de epis. z de. Non enim pōt dici simpliciter donatio q̃ fuit animo aliud cōsequendi seu remunerandi vt .l. hoc iure. in fi. de dona no. Bar. in prolxmio. ff. op̃. qualis fuit ista.

Concludo ergo q̃ testamentū dicte dominice remanet validum. z cōpositio facta per eam cum marito est per oīa obseruanda marie ratione iuramēti z dispositionis facte ad pias causas ar. c. relatū. el pr̃° de testa. Et hec sufficiat.

Con. xix.

Quedam mulier promisit trecentos nomine dotis filia sua. marito recipiēti z stipulenti pro se z nomine suo hoc inter cetera in ipso contractu adiecto. q̃ matrimonio dissoluto aliter q̃ p̃ mortem filie sue dicte dos deberet sibi reddi. postmoduz natis filijs ex dicto matrimonio decessit marit' z sic cōmissa stipulatiōe dos fuit restituta dicte mulieri. Deniq̃z dicta filia transeunte ad secunda vota ꝓmisit dicta mulier eius mater secūdo viro trecentos nomine dotis. hoc inter cetera. Adiecto q̃ si matrimonio dissolueretur per mortē eius filie superstitibu⁹ filijs ex ipso matrimonio. tunc dos remaneret apud ipsum maritum retinente nomine ipsorum filiorum ita qđ dos cedere ipsis filijs

dumtarat 7 ad hoc obligauit se 7 suos heredes per solemnē stipulationem: moritur postremo dicta filia ad cuius successionem veniunt filij primi matrimonij dicentes se debere succedere in dicta dote cum filijs secūdi matrimonij maxime occasione statuti loci in quo inter cetera disponitur q̄ si q̄ mulier transierit ad secunda vota 7 decesserit abintestato relictis filijs ex primo maxime 7 ex scdo al's quocunq; alio tunc 7 eo casu filij primi matrimonij 7 scdi 7 cuiuslibet matrimonij succedāt ab intestato dicte eius matri equali portione tam in dotib' eoz matri vndecūq; habuerit 7 processerit quam i alijs quibuscunq; eius bonis non obstante aliquo pacto apposito in testamēto dotali ipsius matris 7c. scds maritus opponit de stipulatione predicta. Queritur quid iuris 7c.

Christi eiusq; matris nominibus inuocatis. Videndum est primo pro ipsius clara decisione q̄d dicendum de iure cōmuni. Secundo nunquid varietur in hoc iuris cōmunis dispositio vigore dicti statuti: in primo obmissis argumentis que ad partes fieri solent sic mihi videtur distinguendum q̄ aut mater dotauit filiā de suis propijs bonis aut de bonis ipsius filie 7 hoc deprehenditur de administratione bonoz̄ ipsius filie. Nā mater administrabat tempore promissionis bona filie. tunc videtur enī de sua dotem contulisse: hoc colligitur ex his que legūtur 7 no. in l. fi. C. de dotis promiss. 7 l. vna. C. de rei. vx. act. §. accedit. Primo casu cū dotē contulerit ex propria substantia potuit etiam in preiuditio filiorum futuroz̄ dotem sibi reddi stipulari sicut quilibet extraneus. vt in d. §. accedit 7 l. quotiens. ff. solu. ma. 7 sic licite potuit dando dotem secundo viro apponere pactum exclusiuum filiorum primi matrimonij cuz in re sua potuerit apponere quodlibet pactum. C. man. in re mandata. 7 c. de his desepul. his hoc ergo casu exclusis filijs primi matrimonij dos ipsa erat filiorum dumtaxat secundi matrimonij. Secundo casu cum mater dotauit de bonis filie non valuit pactū appositum in preiudicium filiorū primi matrimonij sic enī directe nō posset ipsa mat excludere filios primi matrimonij a sua successione. l. cum filijs. C. de his nup. 7 in auc. vt cuz de appel. cogno. §. aliud quoq; . C. ita 7 fortius non potuit ista dotando de bonis filie apponere pactū filioz̄ primi matrimonij exclusiuuz. ar. i. l. nemo potest del. i. 7 l. ius agnationis. ff. de pac. Sed hoc casu arbitraretur ipsam aliam teneri ad supplendum secundo marito de sua substantia cuz obligauerit se 7 suos heredes 7 ad implemētū omniuz que venerunt in contractu q̄tum ergo sibi aufertur ex filijs primi matrimonij tantuz est sibi supplendū per dictam aliaz de sua substantia cum potuerit ad hoc se obligare ar. in l. rem alienatā. ff. de contraben. emp. 7 l. eleganter. ff. qui reprobos. ff. de pigno. act. 7 l. exempto de act. emp. 7 bene facit in simili. c. inter cetera. de p̄ben. Hec procedunt inspecto dispōni iuris cōmunis. Sed nunc examinandum est quid dicendum ē inspectis verbis censure municipalis. Et videtur primo naz dictum statutū debet quantum fieri potest reduci ad terminos cōmunis etiā per improprietationem verboz̄um si expedit 7 in. c. cum dilectus de consue. 7 l. ij. C. de notat. per doc. in. c. causam q;. de rescrip. intelligatur ergo dictum statutum q̄ voluerit tollere pactum appositum in dotem profecta ab ipsa filia vel ipsius patre. secus si ab extraneo. vt est mater i hoc casu que cū non teneatur dotare filiam dicta l. mater debet prohiberi paciscī dotem sibi reddi contra. multa iura superi' allegata 7 similia. Nam causa iusta restringi statuz est cū quis sine culpa pateretur damnum. vt no. bar. in l. omnes. ff. de iusti. 7 iur. verum cum verba statuti satis i hoc videātur clara 7 generalia: excludunt enim quodcunq; pactum i instrumentibus dotis appositum vndecūq; mater habuerit dotē vel processerit ipsa dos. ergo includit statutū dotē profectaz a matre cū dicat. vndecunq; processerit 7c. generalia eniz verba generaliter sunt intelligēda. xix. di. si romanoz̄. xxx. q. i. si dormierit. 7 pro hoc q̄. in fi' no. bar. i. l. iiij. §. pretor ait. ff. de dam. in fec. vbi dicit q̄ si statuto cauetur de reo citando in faciem vel ad domum sufficit q̄ fit citatio personalis. vel ad domum. Nec debet ad terminos iuris cōmunis vt intelligatur q̄ pri' ad faciem si reperiri potest inde ad domum. quia secundum hunc intellectum nil adderet statutuz ad ius cōmune. Cū ergo in casu nostro verba sint clara disponentia super dotez maternam vndecunq; processerit generaliter sunt intelligenda facit. c. in his de priuil. 7 q̄ fuerit mens statuentium colligere ex additione vbi in preiudictum stipulat' dotez sibi reddi disponitur vt certo casu dos remaneat ibi penes dotatam suos heredes 7 maxime hoc procedit cuz filia dotata a matre excludatur successione matris 7c. prout ibi latius continetur Sic vident' statuentes hoc casu voluisse preiudicare dotanti. vt non obstante quocunq; pacto opposito instrumēto dotali debeant venire ad successionē matris primi filij 7 scdi matrimonij. Concludo ergo in casu nostro q̄ siue dicta dos processerit ex substātia matris dotantis siue ex bonis ipsius filij omnes filij tam primi q̄ secundi matrimonij veniunt ad successionem maternā equaliter 7 in viriles portiōes vt in dicto statuto continetur 7 facit dicta l. cum filijs. Sed ipsa mater que nomine proprio se obligauit scdo marito tenebatur tantum de suo supplere quātum fuerit sibi substractum a filijs primi matrimonij vt in iuribus preallegatis. Quādo autem maritus tenebatur dare partem eoz̄um q̄ habuit filijs primi matrimonij dico q̄ realiter maritus non cōpellitur ante lapsum anni restituere dotem q̄ consistit in rebus immobilibus. sicut in casu nostro vt. l. vna. §. ex actione. C. de rei vx. ac. Aliquia aūt respectu patris sue non reperitur in hoc priuilegiata. ūnde tenetur tradere infra tempus boni viri arbitrio computandū. in rta no. in l. ij. 7 l. iiij. ff. de re. iuris 7 l. ij. C. de vsu. rei. iudi. cū similibus. Et hec sufficiāt. Nico. abbas.

Con. xx.

Super questione vertente inter commune seu homines planstangari ex vna parte. 7 notarius artis lane ex alia parte. super eo videlicet an statutuz communis. Senaruz prohibens pānos deferri in territorio seneñ. 7c. prout plene 7 late continetur in dicto statuto q̄ incipit: Eleduto ch̄e grande quantitae 7c. habeat locum in dicto const° planicastrangari. 7 maxime respectu forensium cleri non soluta gabella. de quo in dicto statuto continetur introduxerūt certam quantitatem pānoz̄um ad dictū castrum. 7c.

In christi nomine amen. Christi postulato suffragio videtur primo q̄ sic. siue inspiciamus dispositionem iuris cōmunis siue continentiam capitulorum iam duduz initoz̄ inter magnificū cōmūe senaruz ex vna parte 7 cōmune 7 homines dicti castri ex alia. de iure enim cōmuni licuit dicte cōitati senaruz in toto territorio seu districtu gabellas rerum vēndaruz inducere 7 certarum specierum delationez prohibere cum vtatur in toto suo territorio iuribus principis 7 tanto tempe. his iuribus dicta ciuitas senarū est vsu. q̄ non est memoria in contrariū. vt i. c. super quibusdā de ver. sig. in l. infamez in fi. ff. de pub. facit q̄ no. Inno. in. c. cumte. de re. iudic. 7 in. c. p. tabellio. de fi. instru. Et sic nō obstat. l. vectigalia. ff. de publi. que p̄hibet gabellas induci per iferiorem ab iperatore. Certū est dictū castrū planistangarij eē de territorio seu districtu seneñ. Nam dicit' territoziū a terrendo. 7 district'a distrīgēdo ideo vbicūq; q̄s habeat potestatem te rendi seu distringēdi. totum illud dicit' de territorio seu districtu suo vt in l. pupillus. §. territoziū. ff. de ver. sig. per Bar. in l. non dubito. ff. de capti. 7 postil. facit q̄ legitur 7 no. in cle. ne romani de elec. vnde licet posse discepta ri vtrum dictuz castrū sit de comitatu seneñ. marie per id q̄ habetur in. xx. ca dictoz̄um pactoz̄ū tamen negari non pōt qui sit de territorio de iurisdictiōe districtu vt clare colligitur ex predictis iuncta summissione facta p̄ homines dicti castri. vt patet clarissime ex tenoze sbommissiōis dictū igitur statutum p̄cernens totuz territoziū districtum seneñ. extendit vinculū 7 vires suas ad dictuz castrum. quapropter ex non solutione gabelle dicti panni inciderūt in comissum. vt in. c. cum scōz leges. de here. li. di. 7 in. l. fi. ff. de. publi. cum fi. nec capitula seu pacta inita per ciuitatez seneñ. 7 dictum castrū habent in aliq̄ impedire vires dicti statuti seu penas cōmissiōis insurgere ex eo. nam si ponderent' nō auferūt potestatez cōi seneñ. statuendi 7 puniendo in dicto castro. Tria enim vident' capitula ad materiam facientia vz. secundū nonuz 7 vigesimuz. videntur enim illa capitula soluzerimere homines 7 cōmune dicti castri a gabell' 7 alijs grauaminib'. Non enim dāt potestatē portandi de alijs locis species vtitas maxime respectu forensium qui non reperiuntur priuilegiati. nec priuilegiuz vni cōcessum ad aliuz extendendum est: nec. l. personalis alias. extē denda. xxix. di. per totum: dicta vero pacta tanq̄ inita habent vim legis vt in. l. cesar. ff. de publi. non possunt ergo homines castri aq̄pendenti qui detulerunt pannos ad dictuz castrū plāistangarij contra tenozem dicti statuti vigore dictoz̄um pactorum se

ctoꝝ ſe defendere. ¶ Sz his nõ obſtantibus que iudicio meo ñ obſtant puto. q̃ vigore dictoꝝ pactoꝝ dictũ ſtatutuꝫ non vendicet ſibi locum in dicto caſtro planiſtangarij. etiam nec in alienigenis deferentibus pannos ad dictuꝫ caſtrum. Et primo per dictum capitulum ſcõm dictoꝝ pactoꝝ in quo inter cetera continetur q̃ non ſolum homines ſed cõmune dicti caſtri debent eſſe exempti ⁊ liberi tam in genere q̃ in ſpecie ab omnibus tarijs datijs gabell' ⁊ alijs quibuſcunqꝫ grauaminibus realibus ⁊ perſonalibus pro tempore viginti annoꝝ tunc proxime futuroꝝ. ¶ Sed certuꝫ eſt q̃ ſi ex delatione pannoꝝ etiam per forenſes delatoꝝ gabella in dicto contento ſoluentur ingreſſu caſtri predicti. non eſſet dictum caſtrum imune a gabellis ſeu liberum ⁊ exemptuꝫ cũ indirecte collectarentur ⁊ gabellarentur homines ⁊ cõmune dicti caſtri. cum oporteret aut carere dictis pannis deferentibus aut pro maiori ſolito emerent cum delatores venderent carius ꝓpter onera gabelle. ad hoc. l. fundi partem. ff. de contraben. emp. facit. c. quãto de priuil. ⁊. c. fi. de immu. eccle. li. vi.

Item tenendo contrarium de directo cõmittentur contra dict. capitulum nonum dictoꝝ pactoꝝ: in quo capitulo diſponitur q̃ omnes intrate redditus ordinarij extraordinarij dicte terre planiſtangarij cuiuſcunqꝫ conditionis exiſtant bãcoꝝ ciuilium ⁊ penarum condemnationem ⁊c. ſint ⁊ eẽ debeãt communitatis hominũ planiſtangarij pro dicto tempore. xx. annoꝝ: nec negari poteſt quin gabella vel pena poſita in dicto loco non ſit contra immunitatem ac bonum dicti caſtri. ſaltem in quãdam conſequentiã ergo ⁊c. Et p conſequens concludo q̃ dictum ſtatutum non vendicat ſibi locũ in dicto caſtro nec etiam in alienigenis deferẽtibus pannos ad dictum caſtrum. Nicolaus abbas.

Con. xxi.

Chriſti eiuſq̃ matris nominibus inuocatio. Viſo dubio de quo queritur An vicarius domini epiſcopi preferendus ſit domino archidyacono bononienſi ⁊ econtra. Et primo videtur dicendum dominum archy. preferendum cum eius officium ſit perpetuum ⁊ officium vicarij temporale. vnde digniora ſunt propria permanẽtia q̃ temporalia preterea archy. dicitur eſſe vicari' epiſcopi. vt no. per Joann. an. in. c. i. de off. archy. ¶ Tamen his non obſtantibus que vere non obſtant contrarium puto verius. Et primo adduco quia ille qui eſt maior in iuriſdictione in dubio preferendus eſt ibi minori ineſſionibus vt in. c. ſtatuimus. xvii. di. §. fi. ⁊. c. ſequen. Archidyaconus autem nullam poteſtatem habet in vicarium epiſcopi. Nec etiam habet in aliquem iuriſdictionem contencioſam de iure cõmuni. Sed dumtaxat intentionem ſuam fundat de iure cõmuni ſuper duobus expenſis in. c. ad hoc in. c. in quadam de off. archi. procedunt potius ſecundum varias conſuetudines locoꝝ q̃ de iure communi. vt nota. Joan. an. in. §. quadam. ad idem bona glo. eſt in. c. ad hoc de exceſſ. prela. ¶ Item in ſo vicarius epiſcopi dicitur aſſociari epiſcopo in iuriſdictione. vt dicit ter. in. c. in nouatione. xvi. q. vij. Ergo preferend' eſt poſt epiſcopuꝫ omnibus dioceſi. ar. in. c. recolentes de ſta. regu. ⁊ in. c. cum in tua. dioceſi. de cleri. ¶ Item ⁊ tertio quãto quiſq̃ melioribus tanto maior eſt ⁊ honeſtior. vt dicit ter. in auc. de defen. ciuit. in. §. nos igitur. Sed vicarius epiſcopi pre eſt in melioribus q̃ archidyacono ⁊ omnibus de dyoceſi vt. ſ. dictum eſt ⁊ habet iuriſdictionem ordinariam ⁊ archydiaconus nullam habet iuriſdictionem contencioſam de iure communi. vt. ſ. dixi. Eſt ergo longe maior ipſi archidia. ergo ille preferendus. ¶ Itez ⁊ quarto gñalis officialis epiſcopi. facit idem conſiſtorium cum ipſo epiſcopo ⁊ pticipat de iuriſdictione ipſius epiſcopi ⁊ in. c. ij. de conſue. li. vi. ⁊ in. c. romana de appel. eo. li. ergo honorandus eſt preportionibus poteſt epiſcopum ſicut dicimus in papa qui facit idem conſiſtorium cum deo. ⁊ no. Jnno. ⁊ hoſtien. in. c. iuꝫ. ō tranſac. prela. vt poſt deum preomnibus debet honorari. Ad idẽ bonus text. c. fi. xciij. di. Non obſtant commiti ſuperius formata. Et primo ad primuꝫ reſpondetur q̃ vicarius epiſcopi habet dignitatẽ q̃diu eſt in officio licet ſecundum quoſdaꝫ extiguatur eo mortuo vel remoto vel de nouo creat' aliquo iſtituto nõ. in cle. principalis in. d. c. qñ abbas. ⁊ ſatis eſt q̃ poſſit eſſe perpetuus. i. ad vitam ſuã tenere ſi nõ remoueatur aliud inſtituto. iuꝛ no. in de. ⁊ ſi principalis. Item ſatis eſt q̃ dum vicarium obtinet habet ordinarium ſupra ipſum archidiaconũ. ergo preferendus: et dignitas vicariatus ꝓprio eſt vnde iuſta tractãt ſeperataꝫ de officio vicarij. Et licet iuriſdictio procedat ex iuriſdictione ipſius epiſcopi tamẽ habetur allegatio ⁊ nõ. immediate ab ipo epiſcopo alias nõ. eſſe ordinaria iuꝛ. no. p Jnno. in. c. cum ab eccleſiarum de off. ⁊ or. ⁊. l. ⁊ q̃ ff de iu. om. iudi. ¶ Ad ſecundum argumentum reſpondetur q̃ archydiaconus dicitur vicarius epiſcopi quia illa duo que ſibi computãt de quibus in dicto. §. in quadã pertinebãt olim a iuriſdictione epiſcopi. vt no. Jo. an. in. c. i. de off. archy. Sz generalis officialis epiſcopi eſt vicarius in tota iuriſdictioue iurta tamẽ ea q̃ habentur. in. c. licet de off. vicari. li. vi. ¶ Et facit idem conſiſtorium cũ epiſcopo. Et q̃ non facit archidyaconus. Nam obſtat facit tertiuꝫ argumentum quod dicit tenere locum epiſcopi: quoniã ex eo dicitur locuꝫ tenere epiſcopi quia iuriſdictio eſt eadem cum iuriſdictiõe epiſcopi. ratiõe autem dicitur ex ea vt habeat poteſtatez in preſentia epiſcopi dumtaxat imo habet etiaꝫ in preſentia vt. ſ. dixi. vnde dr̃ ſibi adiunctus in adminiſtratiõe vt in. d. c. noua. Nõ ob. vltimuꝫ argumentum q̃ archydiaconus dicitur maior: poſt officialis eſt epiſcopi. qz ipſe debet honorari. vt epiſcopus. vt. ſ. dixi cũ habeat iuriſdictionem epiſcopiin archydiaconuꝫ. Sed dicitur maior reſpectu aliorum clericoꝝ dioceſ. Nam vt. ſ. dixi vicarius facit idẽ conſiſtoriũ cuꝫ epiſcopo. vnde poſito epiſcopo per conſequentiaꝫ ꝓ vica. Et predicta ſufficiant.

Fuit a me queſitũ poſtea. Nunquid valeat ſupraſcripto caſu quo conſuetudo eſt contraria omni iure. Primo diuino. vt ſatis colligitur ex ca°. ad lxc. lxxx viii. di. ¶ Secundo ordini naturali. vt colligitur ex. c. eſt ordo. xxxvij. q. v. ¶ Jtez iure canonico cuꝫ maior in adminiſtratione preferendus ſit. vt. ſ. plene fuit allegatũ. ¶ Item ciuili vt colligitur ex. l. vt gradatim. ff. de. mu. ⁊ hono. ⁊. l. i. ff. de albo. ſcriben. ergo inſcriptibilis ⁊ potius dr̃ peſtis q̃ conſuetudo. iurta ea que habentur in ſimili. c. ad noſtram in ter. ⁊ glo. de proba. ¶ Item conſuetudo contra honeſtatem non valet. vt in. c. cum decorẽ de vi. ⁊ ho. cle. Et nimirum cum principale q̃ requiritur in. l. ſit ipſa honeſtas. vt. iiij. di. Erit autẽ. l. honeſta ⁊c. Si ergo iſta procedũt ex conſenſu expreſſo non valent ſine ratione vt ibi quanto minus conſuetudo. fortius non valet conſuetudo que inducitur ex conſenſu tacito et regulariter minus operatur ex conſenſu tacito quaꝫ expreſſo iurta no. in. c. dilecti. de cõſuetu. ⁊ in. l. ij. C. q̃ ſit lon. ꝯſue. ⁊. viij. di. mala ꝯſuetudo. ⁊. c. cõſuetudo. Sz ꝯſuetu eſt ꝯtra rationẽ. vt patet ex predictis. ſolum eniꝫ videtur ꝓceſſiſſe ex quadam vecordia ⁊ ambitione ſeu ſtultitia vt innuit ter. in. c. legimus in princi. xciij. di. ergo non valet ⁊ qõ ratione caret extirpare neceſſe eſt. lex viij. di. corrupi in fi. ⁊ mari me lex conſuetudo que potius ẽ corruptela omnino extirpãda eſt. quia eſt contra primũ gradum humilitatis ad neceſſarium. ¶ Primus enim gradus humilitatis eſt deferre maiori ⁊ non preferre ſe equali. vt no. glo. notabilis in de. i. de reli. do. ſuper verbo humilitatis. que proſequitur alius gradus ⁊ facit. c. de conſtantinopolitanus. xxij. di. hinc eſt q̃ ius prouidet contra iſtos qui volunt ſe pertinaciter preferre dignioribus vt in penam teneant vltimuꝫ locum. vt in. c. fi. xciij. di. ex preſſe q̃ talis conſuetudo non valet. vult ter. in. d. c. legimus vbi reprobatur mos tuoꝝ in quibus diaconi volebant ſe ꝓferre pluribus quibus tamẽ non erant ſubditi reſpectu iuriſdictionis fortius non valet hoc caſu vbi vicarius habet iuriſdictionẽ in archidiaconum vt predictũ eſt: facit. xciij. di. illud q̃q̃ in fauoreꝫ archidiaconi allegetur quoddaꝫ priuilm quo inter cetera cauet ipſum archidiaconuꝫ debere poſt epiſcopũ primã ſedem obtinere: tamẽ priuilegiũ ſic generaliter loquẽs iudicio meo intelligi debet reſpectu aliorum clericoꝝ iuriſdictionem non habentiuꝫ in dictum archidiaconũ: nam priuilegium generaliter loquens debet intelligi ⁊ reſtringi vt abſurditas leuitetur vt eſt ter. no. in ſili materia in. c. ex ore. de priui. abſurdum enim foret archidiaconum debere precedere vicarium epiſcopi. vt patet ex predictis. ¶ Item priuilegium dat primam ſedem poſt epiſcopum. Sed inter epiſcopum ⁊ vicarium ſuum in ſua dioceſi non eſt dare gradum cũ repreſentant idem tribunal ⁊ conſiſtoꝝium. vt in. c. ſecundo ō conſue. li. vi. ⁊ in. ca. romana de ep. eo. li. dicitur ergo habere primam ſedem poſt epiſcopum. ſi immediate ſequitur epiſcopum ⁊ vicarium ſuum. Nam vicarius coꝛruſcat ex radijs epiſcopi. ⁊ iuriſdictio ſua eſt ſicut in ſimili dicimus vxore que notabiliter ex genere mariti. l. ſi. C. de in col'. lib. x. Et hec ſufficiant. Nicolaus Abbas.

In nomine saluatoris eiusq; matris. Amē. q̄ quā consultatio ad maiorem vt arbitror claritatē sit. quatuor ex thema eligere dubia. tamen in effectu tam prima in vnum redigi possunt. Videlicet an testamentum minori annis. xxv. z maiori. xiiij. non prestita p̄ us cautione iecundum formam. c. quanq̄ de vsu. li. vi. valuerit cum non probetur apte. z formaliter vsuram exercuisse palam z publice vendidisse res seu merces cariori precio ꝓpter dilatam solutionem precij quam quando precium illico soluebatur. Et videtur primo q̄ dictum testamentum valuerit. Nam. c. quanq̄ prealle. irritat dumtaxat ex defectu cautionis non prestite testamentum manifesti vsurarii: vnde non sufficit q̄ testator fuit vsurarius nisi z fuerit manifest' ergo testamentum ex eo capite impugnari non potest: consequentia est nota: maior ꝓbatur in. d. c. quanq̄. minor vero probatur hac ratione. vsura non committitur nisi in contractu mutui q̄ patet ex diffinitione ipsius est enim lucrum ex mutuo ꝛc. vt plene no. per Joan. an. in regula peccatum de re. iur. li. vi. in mercuri. z. xiiij. q. iij. quasi per totum de vsu. consuluit. in cōtractu emptionis z venditionis non committitur vsura etiam si altera pars enormiter ledatur. vt patet in. c. cum dilecti extra de emp. z ven. ¶ Sed predictus solum vendebat merces cario ri precio ergo non cōmisit vsuram. ¶ Item z so de hoc videtur ter. in. c. in ciuitate de vsu. vbi expresse dicitur q̄ huiusmodi contractus ex tali forma nō potest censeri vsurarius. quanq̄ venditores partez incurrant nisi dubiū sit illa merces plus imminuisse tempore solutionis valitans: potest ergo dictus minor excusari etiam a peccato propter probabile dubiuz an solutionis tempore dicte merces forent plus valiture. ¶ Itē presupposito q̄ peccauerit cessante dubio variationis precij non tamen incurrit peccatum vsurarum. cum non interuenit mutuum. vt innuit ter. in. d. c. in ciuitate. ¶ Item z tertio presupposito q̄ in effectu commiserit vsuram taliter contrahendo non tamen potest dici manifestus vsurarius cum talis cōtractus ex forma non apparet vsurarij. vt dicit ter. in. d. capitulo. in ciuitate. manifestum autem est id qō clare patet. Nec tergiuersatione reuelari potest. vt in. c. manifesta z. c. de manifesta. ij. q. i. z. c. euidentia de actu. ¶ Quarto presupposito q̄ ex dictis contractibus publice habitis. resultet vsura manifesta in persona tamen dicti minoris. iste effectus causari nō potest cum municipali cessura cauetur minorem sine certa forma que in dictis contractibus non fuit seruata cōtrahere nō posse. fuerunt enim dictus contractus vel non posse fuerunt contra legem. vt in. l. non dubium. C. de legi. z in regula que contra ius de re. iu. li. vi. Non enim videtur contrariſſe quo ad iuris effectum. ¶ Sed his non obstantibus que vero iudicio non obstant contrariam sententiam arbitror sequendam. Et primo tex. apertissimus in. c. nauiganti de vsu. vbi dicitur taliter contrahentem tunc demum excusare a crimine vsurarum cum verisimiliter deputatur ad plus vel ad minus solutionis tempore merces vendite forent valiture. Nec etiaz sufficit hec dubitatio nisi tempore contractus pro viliori precio dans merces non fuisset venditurus pro minori pretio tunc oblato quinimo quibuscunqz offerebat precium in ꝓtinenti vendebat pro minori precio q̄ venderēt ill' q̄ in tempore differebantur solutionem. z clarissime probatur per libros suos qui fidem faciunt in cleri. vnica. de vsu. hoc etiam voluit glo. iudi. d. c. in ciuitates in. ver. venditores. que declarat tex. illum dum dicit q̄ huiusmodi contrahentes incurrunt peccatum exponit. c. vsurarium per. d. c. nauiganti: net dicit intelligendum. d. c. in ciuitate secundum dispositionem illius. c. nauiganti. Et in hoc glo. optime loquitur quia vnum ius est interpretandum secundum dispositionem alterius. cum iuribus sint concordanda iura in. c. cum expediat de elect. lib. vi. et in. l. vnica. C. de inoff. do. Et cum istos contractus faceret palam et publice z ad hoc haberet stationem paratam satis dicitur vsura manifesta. Ad hoc q̄ nota. glo. in. c. i. z. ij. de vsu. li. vi. Bar. in. l. fur. ff. de furt. z q̄ nota. in. c. iij. de vsu. ¶ Item z secundo qualitas manifesta que requiritur in. d. c. quanq̄ non debet sumi pro notorio sed pro vt manifestuz est species distincta a notorio. nam hec propria abusus vocabuli significatio est. nam manifestum est id quod ꝓbari potest vt notat. gl. in. capitulo. nostra de choa. cle. z mu. z tenet quod medium inter occultum z notorium vel saltim manifestum dicitur z famosa insinuatio z communis z certa sciētia z ex certis proueniens. sed in casu nostro dictus cōtractus probari possit. ac erat publica fama. z communis opi. de iniquitate illorum cōtractuum tempore vite dicti minoris ergo satis potest dici dictum minorem fuisse vsurariuz manifestum. ¶ Tertio hoc probat' per ter. no. in. ca. cum dilecti. de vsu. vbi habetur qō per famam z argumenta probatur quis vsurarius manifestus ac in casu nostro non solum concernunt argumēta sed vera prohibitio contractuuz vsurariorum. Quinimo quod plus est reperio fuisse consultum per Bar. Bal. de Cal. z Bñm cardinalē florētinū q̄ licz in vitanō exercet q̄s publice vsuram. sit tū pōt ꝓbari q̄ erat tpe vite vsuranus satis probatur euz fuisse manifestū vsurariū et ad effectuz mutādi testamētū qō mānifestū erat dilectū qō probari poterat quanq̄ Frede. in consilijs suis ab hoc vltimo deuiare videatur. ¶ Non obstant cōtraria superius formata. Et primo ad primum fatendum est q̄. dicti contractus ex formalitate non apparent vsurarij cum sint emptionis. z vēditiōis z sic quo ad forma z ap parētia loq̄tur. d. c. i ciuitate. Sz in spē cie aliis circunstantib' maxime illa. quia aliis vendebat consimiles merces pro minori precio solutione in continenti facta satis probantur cōtractus vsurarij. vt aperte innuit ter. in. d. c. nauiganti. Nec obstat q̄ hic non interuenit mutuum. quia dico q̄ imo interuenit mutuū factum: naz videtur emptor fuisse illico preciū iustum z statim fuisse sibi a venditore institue dum intempus cum in cremēto illius pluris q̄ soluit pro dilata solutiōe vt no. doc. in. d. c. in ciuitate z nauiganti. iura. n. non sunt imposita verbi sed rerum effectui in. c. commissa. de elec. li. vi. et si diceremus oppositum parata esset via eludendi materia promulgata contra vsurarios qō non dicendum est vt patet in. c. ad nostrā de em p. z ven. z. c. illo vos. de pign. facit in. c. quanto. de priuil. z. c. gaudemus de diuor. Non obstant. c. manifesta. ibi enim capitur manifestū pro notorio z non in proprio significato: nam a ꝓprio verboruz non est recedendum significato. ex quo non constat de mente contraria vt. l. non aliter de. l. iij. z in. c. fi. de ver. sig. ¶ Item posset dici istum notorium vsurarium ex quo notorie tenebat banchuz paratum ad merces tali modo vendendas ad hoc no. glo. in. d. c. i. z. ū de vsu. li. vi. iuncto. c. nauiganti. naz si dicti cōtract' faciunt istum vsurariuz vt. s. probatum est. z publice per euz extendebant' vti presupponitur: in casu ꝑ negari nō pōt qui fuit vsurari' public' z manifestas. Nō obstat vltimū motiuū q̄ non obstante statuto non poterat cōtrahere. Respondeo enim dupliciter. primo q̄ contractus censetur ꝓhibitus minori quater. alteri obligatur nō autez quatenus alter sibi obligatur vt probatur in. l. iul'. §. plt. ff. de ac. emp. facit. l. nō eo minus. C. de procu. quod in simili habetur de ecclesia. xij. q. ij. si qua de rebus z per glo. in. c. i. ne sede vacan. per doc. in. c. i. z. c. tua. de his que fi. a prel'. Non ergo obstabit statutum quo minus illo modo augmentaret patrimonium suum. ¶ Secundo ℟° quod ius canonicum irritando testamentum manifesti vsurarij habuit respectum ad odium hominis ¶ Nō autem ad validitatem contractuum quod patet manifeste ex eo quia contractus super vsuram soluendo sunt ipso iure nulli. vnde nulla obligatio acquiritur vsurario vt in. ca. debitores de iure. iuran. et solute possunt repeti. vt in. d. c. debitores z de vsu. cuz tu. vnde presuppono quod minor non potuerit contrahere nec valuerit contractus. nihilominus quātum in eo fuit crimen vsurarium cōtraxit. vt in obligatione qō contrahitur ex pacto consideratur ipsum factum. vt in. d. c. debitores iuncto. c. quanq̄ facit. c. nuper de biga. z. l. obligamur. ff. ac. z ob. Nec obstat minor etas quia vbi pena ipso iure a iure imponitur cōmittens delictum ꝓhibitū incidit in illam penam. licet aliquo respectu venient mitius puniendus. vt no. Bar. in. l. ij. ff. de recepta. Sed. d. c. quanq̄ irritat testamentum ipso iure ergo minor ligatur statuti pena ad hoc. c. i. de dilic. pur. z. c. ij. eo. ti. quod videtur obstare. sed est restringendum secundū illam lec. z secūdum illam thxoricaz Bar. in loco prealle. Nō ob. generalis consuetudo mercatorum ciuitatis q̄ quod in se peccatum est excusatur per generalez consuetudinem seu verius corrupteliam totius orbis. vt in. c. adulterij. malum. zc. z. c. flagitia. xxxij. q. ij. quēadmodum nō excusarentur hōmines si directe palam z publice exercēt ꝑobuz fenus vsurarium. Nam non refert quid ex equipollentibus fiat in. c. licet ex quadam de testi. z in delicto contrahendo nō inspicitur forma sed effectus. vt in. c. ea que de simo. Bona enim denominatio malum non excusat. nec valet consue-

tudo in

contrarium vt ibi. ꝛ est ad hoc ille bonus tex. cum glo. Et hec sufficiant. quo ad tria prima quesita. ¶ Venio ad vltimum quesitum qđ sq̃ia atis. facile est. breuiter respondeo: dico enim q̃ que ius dicendi testamentū nullum competit forensibus que tanq̃ ab intestato succedunt de iure cōmuni fratri equaliter cum matre. vt in auc. de hęre. q̃ ab intest. defec. Nam. c. quanq̃. solum mutat testamentū non autez excludit venientes ab intestato facit vt hodie habetur in auc. bona dānatorum. C. de bo. prescrip. Coram quo autem iudice hec questio nullitatis sit agitanda. dico q̃ coram iudice ecclesiastico per no. in cle. compendiosam de iudi. ꝛ in. c. cum sit generale de fo. compe. ꝛ in eo q̃ queritur de sequestratione fructus. que fienda questione pendente dico: q̃ satis potest fieri sequestruz si timetur verisimiliter de dilapidatione si possessor bonorum non est potens ad satisfaciendum de fructibus iteriz percipiē dis in casu emptōis. iuxta nota. in. c. ij. ꝛ fi. de sequest. poss. ꝛ fruc. secus puto si possessor est potens ad satisfaciendum quia tunc solus dilapidationis fructuum timor non sufficit ad sequestrationem fructuum per. d. c. fi. l. Imperatores. ff. de appel. vbi ponit specialem casum post appellationem. In omni tamen casu poterunt bona ꝛ fructus describi. iuxta thorica Bar. in l. vnica. C. de seq̃st. Et hꝫ sufficiāt. Laus deo abbas.

Con. xxiij.

Ad petitionem Petri Bartholomei. Factuz fuit sequestrum certe quantitatis pecuniaruz die. xxi. Anno domini. M. CCC. xxxij. apud Frācisci Joannis: contra Jeronimum Antoni per officiales mercancie Ciuitatis Senarum. deinde. xxx. die mensis eiusdem comparuit. quidam Antonius suo proprio nomine ꝛ priuato ꝛ vt procurator Jeronimi ꝑ vt apparere dixit manu. Joannis matthei de Viano notarij ꝛ obtulit stare iuri ꝛ de iure rādere ꝛ soluere iudicatū ꝛ fec̄ citare dictū Petrū Bartholomei q̃ Dominici q̃ del dota nunciū curie. Qui nūcius retulit se citasse ad domū solite habitatōis dicti. Petri. ꝛ dicto. Petro nō ꝓparente officiales fecerunt restitui pecuniā sequestratā dicto domino ꝓmittente fideiubēte obligante renūciante iurante hec verba ita generaliter reperiūt scripta per notariū apud acta dicte curie. deniq̃ plurib' et plurib' mēsibus elapsis mortuo dicto Jeronimo agit' pro parte dicti Petri bartholomei anno domini. M. CCCC. xxvi. cōtra dictū Antonium excipitur per dictum Antonium q̃ nō est obligatus co maxime q̃ non sunt illi officiales coram quibus promisit cū functi sint eorum officio. Queritur quid iuris.

Quisti eusq̃ matris presidio inuocato. videtur dictum Petrum non esse obligatuz in aliquo: non enim tenetur tanq̃ procurator cum ipsius officiū expirauerit. per mortē dicti Jeronimi re integra. l. mandatū. C. man. ꝛ cle. fi. de. ꝓcur. ꝛ ꝙ cōsequens nō dz teneri de aña gestis procuratorio nomine sicut dicimus in tutore functo officio. vt in. l. post mortē. ff. q̃i ex facto tuto. ad idem. l. fi. ff. de insti. non tenet' functo officio. nec dz teneri ꝓprio nomine tanq̃ fideiussor. quia cū esset fideiussor non contractus sed de iudicio fisci nec de hoc fecit ipse aliquam scripturā propriā manu liberatus extitit: ex quo infra duos menses dictus Petrus bartholomei non fuit prosecutus negocium iudicij vt est tex. no. in. l. si fideiusso. C. de fideiusso. Quinimo nō solum infra duos menses non egit imo plures menses sunt elapsi ergo in illo vidēt dictus Antonius teneri ad respōdēduz ꝓ dicto Jeronimo. ¶ Tertio obstat q̃ cautio ēt de iudicato soluendo nō habeat vires coram alijs iudicib' seu in alia instantia. cū apud ꝛ. l. cum lite mortua. ff. iudi. so. l. Sz in casu nostro non sūt illi officiales. coram quibus facta fuit promissio ergo extincta est cautio. ¶ Sz his non obstantibus que iudicio meo nihil non obuiant contrariam sententiā puto veram. Et primo dico hunc teneri procuratorio nomine per tex. expressum. in. l. procurator qui pro eūictione. ff. de procu. vbi probatur fm lec. bar. ꝛ fere oim q̃ procurator q̃ obligauit se tenetur rādere ēt finito officio. Ad idem. l. seruuz tici. ff. man. Sz iste antonius expresse obligauit se ēt priuato nomine vt patet ex narratione facti. igit' remansit obligat' post mortē dicti Jeronimi. Nec obstat lapsus pluriuz mēsium vel anni: q̃ cū sit actio ex sua ꝓmissione orta cōtra eū marie ꝑsonalis illa nō tollitur nisi spatio. xxx. annorū. l. sicut. C. de rescrip. xxx. an. imo. ñ videtur q̃ currat ꝑscriptio obstāte mala fide ex dispositione iuri canonici. fz no. cōmuniter ꝓ modernos in. c. fi. de prescrip. lz aliud senserit Bar. in l. sequitur. §. si viam. ff. de vsuca. Sz circa hoc casu non insisto: quia non est necessarium quo ad casuz nostrum cum non sit fluxum tantuz tempus. vt dicatur completa prescriptio contra hanc personalem. Sed videtur hūc Antonium obligatum fideiussorio nomine potuerunt enim officiales in hōtia dicti Petri in reuocatione sequestri capere fideiussorem in fauorem dicti petri. vt in. c. pe. de eo. qui mit. in poss. ꝛ est glo. or. in. c. i. eo. ti. in. v. parati. ꝛ tenet spec. in ti. ō pr̄o. decre. §. tam de effectu. ver. ante penū. que quidem obligatio non expirauit per lapsum anni. vel biennij durante obligatione principali contra Jeronimū: hoc probo sic obligatio fideiussoz. non soluitur realiter durante obligatiōe principali nisi in casibus quibus possit instare contra principalez vt eum liberet a fideiussione vt legentur ꝛ no. in. c. fi. de fideiusso. ꝛ in. l. si pro eo contra quam. C. eo. ti. nec potest cōpellere aduersarium ad agenduz ad finem liberationis consequēde vt in. l. si fideiussor. ff. eo. no. in. c. constitutus eo. ti. Sz cessat obligatio fideiussoz. realiter finita obligatione contra principalē. vt in. l. grece. in fi. ff. de fideiuss. ab hac autē reperimus casuz exceptum in. d. l si fideiussor. vbi liberatur per lapsum duorum mensium. qui quidem casus cum sit diuersus a regulis iuris debet ibi stricte intelli. ꝛ non extendi ad casum non expressuz ar. in. l. precipimus in fi. C. de app. Sed in casu nostro sum' extra illum casuz. l. si fideiussor. ergo debemus de eo iudicare secundum regulam predictam. q̃ autem sumus extra casum illius. l. probatur illa enim. l. locatur in eo qui fideiussit dumtaxat desistendo quem in iudicio. Sed in casu non fuit processum ad ulteriora quia promisit stare iuz. ꝛ respondere ac soluere iudicatum ꝛ in fine simpliciter obligauit se ꝛ fideiussit pro Jeronimo hoc patet in scriptura contenta in actis curie: vnde aduertenduz q̃ dicta. l. si fideiussor. ꝓprie loquitur quando iudicio inchoato quis dat fideiussorem desistendo in iudicio: vnde cū actor teneatur litez contestari infra duos mēses ꝛ sic prestat cautionem. iij. q. in libellum ꝛ in auc̄. generaliter. C. de epis. ꝛ cle. si infra duos mēses nō prosequit' actor videtur retro cessisse ab intentione sua merito. l. introduxit vt fideiussor liberetur cum ille videatur in culpa i non prosequēdo ꝛ tacite videtur actum infra duos menses litem cont. ꝛ videtur vera ratio decidendi ꝛ multū notabilis ad illam. l. quā sentit hosti. in summa eo. ti. §. qualiter fit fideiusso. ob hanc igitur rationem ꝛ tacitam partium conuentionem illa. l. in casu illo recessit ꝛ deuiauit a communibus regulis si liberādo fideiussorem ex lapsu illius modici temporis. hinc est q̃ fideiuss. de iudicio sisti liberatur per causaz superuenientē in personaz rei. vt in. l. sanimus. C. eo. Sed in casu nostro omnia predicta cessant hic enī vno erat lis inchoata. ¶ Nec species ictus dicendi de proximo sed factum fuit sequestrum quia dictus Jeronimus erat suspectus. Itē fuit prestita fideiussio de standoiure priuato nomine ꝛ in fine in renuntiatione sequestri obligauit se simpliciter fideiubendo. ¶ Unde aduertēduz q̃ illa scriptura que est apud acta curie ē abbreuiatrua a cōfecta more notariorum. que debet extendi fm eorum consuetudinem iuxta no. in. c. cum per. tabellio de fide instru. ꝛ in. l. gallus. ff. de lib. ꝛ postu. Et si diligenter ponderentur habet duas ptes: nam in prima parte in prin° comparitionis obligauit se suo proprio etiam priuato nomine ꝛ vt procurator dicti Jeronimi stare iuri ꝛ respondere iudicato nec adhuc obtinuerat sequestrum reuocari. sed fecit citare dictum Petrum illo vero non comparente obtinuit sequestrū reuocari. ꝛ de nouo promisit pro dicto Jeronimo ac obligauit se ac fideiussit simplicit' nec fuit dictum de iudicio sisti. ꝛ q̃ fuerit illa obligatio noua ex interuallo facta patet post primā obligationez de qua in principio illius scripture dicit q̃ fecit citare dictū Petrum ꝛ q̃ nuncius retulit se citasse illum ad domuuz ꝛ sic oportuit interuallum intercedere ꝛ postea illo nō comparente obtinuit reuocationem sequestri. fideiubendo ꝓ dicto Jeronimo simplicit' sic fieri debet in reuocatione sequestri iuxta no. per Ly. in. l. vna C. de prob. sequest. ꝛ per ꝛ per canonistas i. c. ij. eo. ti. ergo dicta obligatio durat i presenti. et potest conueniri effectualit' ex quo dictus Jeronimus vel eius heres est impotens ad solnēdum iuxta materiam auc̄. presente. C. de fideiuss. ¶ Ultimo alia ratione fideiussio fuit hic prestita vt vitaretur sequestratio iuxta theoricaz doc. in dictis iuribus ꝛ per Bar. in. l. litib' C. de agri. ꝛ censi. li. xi. ꝛ. l. fideiussor. ff. qui satisda. co. ꝛ in. l. senatus de offi. presi. debuit ergo sapere naturam sequestrationis vt in. c. ecclesia que vt lit. pen. ꝛ in. l. sirem ꝛ precium. ff. de pet. hꝛ. Inno. in. c. ex ratiōe de appel. Sed natura sequestra

tionis est vt duret donec lis finem accipiat. iuxta nō. in. c. examinata de iudi. ⁊ in. l. si oleum. ff. de dolo ergo ⁊ fideiussio q̄ quaz euitatur seq̄stratio debet durare vsqz al illud tempus. ⁊ hoc videt aptissime de mente ter. in. d. l. litibus. ⁊ li. si fideiussor ⁊ l. senatus. Et si diceremus ad propositum illud remediū fideiussionis non esse sufficiens ad fideiussionem euitandam. Non ergo hec fideiussio sapit simplicem naturam fideiussionis de iudicio sisti. Nec liberaretur hic fideiussor per mortez principis sicut liberatoz cum obligauit se ad sistendum reum i iudicium. cum non esset actori sufficienter satisfactū. Non obstant superius in contrariū allegata soluit enim mandatū re integra. Sed hic non erat res integra cum obligauerit se pro domino. ¶ Itez hic obligauit se ꝓprio ⁊ priuato nomine ⁊ fuit officium voluntarium. ⁊ sic cessat contrarium. l. post mortez. ¶ Plazibi nō obligauit se sistitor vt dicitur in ter. Sz in casu nostro sic ad. l. fideiussor satis fuit supra responsuz ad. l. cū apud ⁊ l. cum lite: dico q̄ procedunt in fideiussore de iudicio sisti. seu iudicato soluendo. Sz hic fuit simpler fideiussor facta in reuocatione sequestri vt. s. dixi. ¶ Idem illa iura ꝓcedunt quando quis promisit simpliciter. de iudicando soluendo non expresso nomine proprio iudicis. Plaz tunc tenetur ex promissiōe coram iudice successorem eiusdem tribunal: q̄ videtur idem iudex. l. ꝓponebatur. ff. de iudi. ⁊ hoc aperte tenet spe. in. ti de lega. §. excipi. ℣. sed qui si plures. aptius bart. in. l. cum apud; ⁊ ita fuit in casu nostro. Quare ex omnib' predictis concludo dictum Antonium obligatum ad respondēdum ⁊ soluendum iudicatum secundum predicta Et hec sufficiant ad presentem articulum ⁊c. abbas.

Con. xxiiij.

Rodolphus ciuis Corneti habens domicilium in Viterbio. dum esset in Corneto mandauit seu persuasit Martinum. ciuem Corneti interfici. q̄ ibidem factum est ipso rodolpho Viterbio residente. post dies aliquos Gubernatoz vtriusq̄z Ciuitatis habens a domino nostro papa omnimodam legati de latere potestatem: veniens Corneti audita infamia dicti homicidij in reditu ad ciuitatem viterbien. dictum Rodulphū in ciuitate viterbij capi mādauit ⁊ fecit ipsuz i manib' potestatis poni: agitur nūc in Corneto de inquisitione facienda ⁊ de processu formando ꝓtra dictū Rodulphū de homicidio petit remitti q̄ potestatē Corneti ad locū delictū viterbio ⁊ Cornetisint sub eodem preside. ⁊ supplicatur Gubernatori siue presidi vt mādet potestati viterbij Rodulphuz remitti ad locum maleficij perpetrati. ¶ Dubitatur nūc de quattuoz. Et ꝑmo vtrū ad requisitionē potestatis Ciuitatis Corneti Gubernatoz seu preses teneatur mandare potestati Viterbij vt illū remittat. Et si ad mandatū gubernatoris potestas viterbij teneat illum remittere. ¶ Secundo queritur an Rodulphus predict' de homicidio i Corneto ꝓ petrato rōne domicilij quod habet viterbij possit. puniri in viterbio vbi detinet captus. maxime cū dicte ciuitates sint sub eodē gubernatore. ¶ Tertio queritur an remissio debeat fieri ante inchoationē processus cōtra dictū Rodulphū vel post. ¶ Quarto an gubernatoz predictus habens plenā potestatē legati de latere potuerit dictū Rodulphū in dicta ciuitate viterbij facere detineri rōne delicti i Corneto ꝑpetrati ad hoc vt ibi puniatur an ad locū delicti remittat. ¶ Venio ad primū. Et videt q̄ gubernatoz seu preses non teneat remissionem facere vel fieri mandare sz potius illū captū relaxare vel relaxari facere: q̄ delictū fuit cōfirmatū extra territoriū viterbij vnde etiam presupposito q̄ mandatum fuisset de homicidio perpetrādo in ipsa ciuitate viterbij. ⁊ qō tantū non ibi sed in Corneto delictum secutū est. non potest ex eo in viterbio cōueniri inr̄. no. per Bar. i. l. si vt proponitur. ff. de fideiuss. ⁊ in. l. non solum. §. mandato. ff. de iniurijs. videtur ter. iuncta gl. in cle. pastoralis de re. iudi. in. ℣. necnon procedendo. Et no. per aliquos in c. fi. de fo. compe. ergo remissio fieri debet ad locū delicti q̄ ante capturā nō fuit contumax in loco delicti. q̄ capi i dicta ciuitate viterbij ad finē remissiōis fiēde ñ potuit inr̄ no. in. l. i. C. vbi de crim. agi opoz. ⁊ videt ter. in auc. vt nulli. §. si vero q̄s cōprehensoz coll'. ix. ¶ Itez presupposito qō capi in viterbio potuisset videtur q̄ Gubernatoz non teneatur mandare potestati viterbij vt illū remittat q̄ remissio ad locū delicti videtur potius de vrbanitate q̄ de necessitate ar. in. d. de. pastoralis in. ℣. ō moze. no. Bar. in. l. si cui. ff. de accu. ¶ Itē fortius consuetudo habet per totam Italiam vt non fuit remissio. vt nota Bar. in. l. sepulchri. ff. de sepul. vio. Igitur venit relatādus. Non enim potest puniri viterbij quia ibi non deliquit non remitti corneluz quia consuetudo remissoni contradicit. ¶ Item non fuerat contumax i loco delicti igit' ⁊c. Item ꝓ hoc facit dictus Rodulphus habet domicilium in viterbio vt presupponitur in casu narratiōis vnde presupposito q̄ delictum non fuisset cōmissum in territorio viterbij tamen ratione domicilij potuit accusari ⁊ iquiri de delicto alibi cōmisso. ⁊ ex hoc debita pena cōprimi. de quo videtur casus in. c. cum cōtingat de fo. compe. tenet. Jo. an. in. c. i. de rap. ⁊ Bar. post Ey. in. l. cunctos pplos. C. de sum. trini. ⁊ Jo. de ligna. in cle. pastoralis preall'. videtur ter. cum glo. in. l. i. ⁊. ij. ⁊ in auc. q̄ i prouintia. C. vbi de crim. agi. opo. ex pressa ide Jo. an. in addi. spec. post Ø dosre. in ti. de cōpe. iudi. addi. §. i. ℣. vi. ratiōe criminis. videtur tamen ibi velle qō de iure ciuili hoc dictuz ꝓcedat quādo procedit per viam accusationis. secus q̄ viam inquisitionis tunc q̄ iudex agit ad vindictam ⁊ sua nō interest ex quo deliquit extra territoriuz suum: nam in loco domicilij potest conueniri non ex eo quia deliquit. sed quia sortitur forum ⁊ sic audire debet accusantem ex hoc capite potest illuz punire si delictum ꝓbetur. ¶ Sed inquisitio delicti presentis concernit delictū quod nō contingit iudici esse si extra territoriuz suum fuit commissuz. ⁊ ad iura canonica que late ꝓmittunt inq̄sitionem. dicit q̄ procedunt in suo foro sed dominus archy. dicit in. c. fi. de fo. compe. q̄ etiam de iure ciuili pōt procedere iure domicilij per viaz inquisitiōis de delicto alibi cōmisso. nam causa quare in loco domicilij pōt accusari licz alibi deliquerit et quia vbicunq̄z deliquitur subditus est iudici domicilij ⁊ hec causa locum habet siue ꝓcedatur per viaz accusationis siue inquisitionis. ¶ Itez sicut interest iudicis delictis purgare prouinciam suam malis hominibus vt. l. congruit. ff. de offi. presb. ita interest iudicis domicilijs castigare subditos ⁊ prouinciam suam purgare talibus hominib' licet alibi deliquerit. d. l. congruit ⁊ l. preses. eo. ti. ⁊ hoc reperio tenuisse Bar. in. l. cunctos populos de sum. tri. quod videt verius ⁊ in casu nostro multum refert quia i terris ecclesie seruamus ius canonicū vt. in. c. si. duobus de appl. no. in. c. de cleri. de fo. compe. ¶ Itez si bene ponderet casus non expedit ex alio capite hoc multum discutere quoniam Gubernatoz seu preses habet iurisdictionem ne dum in loco domicilij sz in loco delicti. sic potest per totam suam prouinciam illum facere capi vt in. d. §. si vero quis comprehensorum. ⁊ in. c. nouit de off. le. vbi bonus ter. in fili. Nam tota prouincia est sibi vnuz territoriuz ⁊ sic delictum fuit cōmissum in suo territorio ⁊ i in suo territorio captura facta. potuit ergo ⁊ debuit Gubernatoz seu preses in qualibet parte sui territorij illum capi facere. ex quo in suo territorio deliquit etiam si fuisset extrane' vt. d. l. preses. ⁊ de offi. le. c. ij. nam preses seu legatus ꝓprie habet in prouincia sibi decreta iurisdictionem quaz potest in loco exercere quilibet ordinarius quicūq̄z sit ille: ⁊ est maioz omnium post principem vt. l. ex omnibus cuz se. ff. de off. prenota. spe. in ti. de lega. §. nūc ostendenduz. ℣. legatus. ⁊ sequēti. ⁊ in. §. super est. ver. i. eo ti. legitur ⁊ no. in. d. c. ij. ⁊ c. i. eo. ti. in antiquis: potuit ergo illum capi facere ⁊ alteri tradere vt iustitiam faciat iuxta. c. fi. ne. cle. vel mo. li. vi. ¶ Ex predictis infero ad decisionē vltimi dubij ⁊ concludo affirmatiue q̄ dñs Gubernatoz nedum potuit sed debuit etiaz ex officijs sui debita dictum Rodulphum capi facere in dicta Ciuitate viterbij. ¶ Restat nūc examinare tria prima dubia simul an possit Rodulphus puniri viterbij an possit remitti corneti. vel de necessitate sit illuc remittēdus. obmissis causa breuitatis argumenta q̄ ad partes fieri possunt. dico cōclusiue q̄ vbi nō petitur remissio per iudicem Corneti in dubio puniri possit i loco domicilij. vt in. l. i. C. vbi de tri. agi. opoz ⁊ vbi hoc tenent Bar. Bal. ⁊ Jo. cal. in. c. i. de rapto. ꝓbari videt in. d. c. cū cōtingat. ⁊. d. l. i. ⁊ si contrarium dicemus frustra tractaremus de domicilij foro. cum semper quis conueniatur aut ratione delicti aut contractu autez rei. Est enim forus ratione domicilij generalioz alij vnde potest ibi conuenire de existēte re alibi vt nota in. l. fi. C. vbi in rem ac ⁊ in. c. fi. de foro competenti ¶ Item de contractu alibi gesto. vt legitur ⁊ de delicto alibi cōmisso vt in iuribus preall'. ⁊ maxime in casu nostro in quo presupponimus Gubernatorē hic iurisdictionem etiaz in loco delicti. Si vero remissio petitur per iudicem corneti arbitroz q̄ de necessitate non sit fienda. sed poterit puniri in viterbio. Moueoz primo q̄. §. si vero quis comprehensoruz. quis

delinquens

delinquens exiuit ꝓuinciã delicti: z i territorio alteri⁹ ꝓsidis se cõtulit q nõ accidit in casu nostro. cuz sit sub eodẽ ꝓside. ¶ Itẽ ꝓses est maior iudice Corneti z potest cognoscere z punire omnia que fiunt i prouincia vt. d. l. ꝓsens. z. l. ex omnib⁹. Nam z i loco delicti ꝓses vt dixi est maior potestate corneti: non ergo potest q eum requiri vt remittit ad eũ vt dictis legibus. ¶ Itẽ z scdo nõ ẽ de necessitate fienda remissio quia cõsuetudo cõmunis Italie nõ necessitat ad remittẽdũ iurta ea que Bar. no. vt. ś. sed cal. aptis z latius hoc tractat i. d. c. i. de rap. z cõcludit q si delinquẽs non esset i domo domicilij vel valeret consu⁹. qz ꝑ hoc publica vtilitas lederet q requirit vt delicta nõ remaneant ipunita. esset talis cõsuetudo z grauosa. ideo nõ valet de consu. c. i. z. c. fi. Sed consuetudo per quam iudex domicilij nõ remitteret ad iudicẽ delicti vel z cõtra bene valeret dũmodo alter predictorũ in cuius territorio degit vellet delinquentes punire: qz tunc cessaret ratio predicta z scdm hanc distinctionem arbitror restringenduz dictum Bar. ¶ Ad propositum ergo cum delinquens sit captus in loco domicilij z agitur vt ibi puniat satis potest obseruari illa consuetudo de non remittendo z hec ratio cõcludit qõ etiam si iudex viterbij sine auctoritate gubernatoris illum cepisset nõ tenetur remittere ad locũ corneti potest externo capite vt remissio non fiat defendi tenendo opi. Jo. cal. in d. c. i. de rap. Mã doctores diuisernnt se in materia diuisiõis quidam asserentes de necessitate eã fiendã nisi censet consuetudo q de vrbanitate. z plene no. per glo. in de. pastoralis i ꝛ. de more. Jo. cal. capiẽs mediã viam distinxit q aut criminosus degit sub iudice domicilij qui intendit eum punire z ꝓcedit opi. q ex sola vrbãitate facit remissio. aut degit sub alio iudice domicilij vel iudex domicilij non curat punire. z ꝓcedat illa opi. q fiat de necessitate fienda: ergo ex mltiplici capite potest defendi vt remissio ex necessitate nõ sicut patet per predicta. Sed nunquid voluntarie potest remitti ad locum delicti dicerem q aut gubernatoris z potestatis viterbij voluntas concernit: z tunc in dubio fieri potuit quia congruentius exercetur iusticia i loco delicti ad terrorez aliorum. z vbi cesset scandalũm in. c. i. de rap. ij. q. vi. z. l. capitalium. §. famosos. ff. de pẽnis cuz multis si. Nam licet cõsuetudo habeat vt nõ cogatur iudex domicilij remittere non tamen habet vt remittere non possit cum istud sit mere facultatis. Si vero Gubernator vult remittere potestati viterbij constituendo eum suum delegatũ z potuit illũ eo inuito remittere qz potestas hodie tenet in ciuitate locũ presidis iurta nõ. ꝑ glo. in l. C. de ꝑscrip. lon. temp. z ꝑ Bar. ff. de dam. infec. Unde licet gubernator sit eo maior sicut ẽ maior episcopo. z i iurib⁹ superi⁹ all⁹. Non tamẽ potest sine alia rationabili causa extrahere captuz de manibus ordinarij cũ locus sit inter eos preuentioni respectu cognitionis: ibi enim causa sit fienda vbi incepta. l. vbi incentum. ff. de iudi. facit q legitur z nota. in. c. ex tenore de rescrip. Et cũ hoc casu recisio sit voluntaria nõ est desentiendũ tertũ dubiũ. qz oportet fieri remissio ante z post ictoa tionem processus: sed eo casu quo ueniret remissio necessario fienda debet precedere aliqua sumaria cognitio vbi delictum nõ esset notoriũ sed famosuz: de quo per glo. in. d. cle. pastoralis. z per Bar. in dicta. l. i. C. vbi de cri. agi. opor. Et hec sufficiant quo ad dubia. ¶ Concludo ergo dictum Rodulphũ potuisse capi in viterbio z posse ibi iudicari z puniri nec necessario est remittendum ad ciuitatem Corneti licet voluntarie remitti posset iurta distinctis predictam z contraria superi⁹ formata satis remanẽt solura: nã procederet primũ vbi nõ conueniretur in loco domicilij. Itẽ Gubernator habet iurisdictionẽ in loco vtroqz vt prediri: declarantur enim omnia z limitantur secundum predicta: ideo aliter specifice causa breuitatis nõ respondeo. Laus deo abbas.

Con. xxv.

Canonicus regularis ex presse professus regulaz beati Augustini in cathedrali ecclesia perusina i claustro ecclesie dicte i nocte quare ferie maioze ebdomade: dum canonici essent in matutinis furatus est centum floꝛ. cuidã Canonico qui deputatus fuerat ad collectorum ꝑ clerũ perusinuz ad exigendũ certũ pecunie quantitatis ꝑ faciẽdo quoddã mun⁹ dño nostro pape. Furtũ istud probatur tam ꝑ confessionẽ quã etiã ꝑ vnum suum clericum qui eum sociauit dõ ꝑ dictũ ꝑdicte pecunie subtrahẽtur: vicari⁹ absente archipresbitero pusino habẽte ad hoc mãdatum ab episcopo. processit contra dictum vsqz ad sentẽtiaz diffinitiuam exclusiue. ¶ Contingit de tribus dubitari. Primo an processus iste valuerit cum non nullis pretendatur. q non quia processus non per vicarium episcopi sed per archipresbiterum eius locum tenentem debuit explicari. ¶ Secũdo presupposito sine veritatis preiudicio quod ad archipresbiterum seu eius locum tenentem iurisdictio pertinuisset: an defectus iste suppleri possit per Gubernatorem perusinum habentem plenam potestatem legati de latere. ¶ Tertio q pena veniat iste canonicus puniẽdus z sic: priuari potest portione quam procurationem vocant ecclesie cathedralis perusine: cum non sint distincte prebende sed capitulum assignauerit vnicuiqz canonico certam portionem quam procurationẽ vocant. z sic quilibet canonicus sit diligentior in faciendo procurationem suam laborare z anno singulo aduocato capitulo quilibet canonicus reddit administrationem procurationis z propter assignationem ipsius portionis non viuunt in cõmuni: sed in eodem claustro per se in cameris suis ex quo sequitur q de facto quilibet eorum habet ꝑprias: ita etiã presupponit q canonicus iste de quo queritur habet quandã ecclesiã parochialem consuetam tamen conferri canonicis regularibus z.

Alnatoris eiusqz matris presidio humiliter inuocato. attingam ista dubia conclusiue committẽdo argumenta ad partes ꝓlixitatis vitãde causa. Et iurta ordinem circa primum dico: q archipresbiter iurisdictionem nõ habet marime in canonicos fori cõtentiosi. sed pertinent ad epm. xi. q. i. de ꝓsona. de off. ordi. c. i. de foro compe. siquis contra clericum de iudi. ac si clerici iuramenta i hoc sunt quasi infinita. quam quidez iurisdictionẽ circa actũ inquirendi potuit demãdare vicario suo i. c. licet. de off. vica. li. vi. de iure: ergo cõmuni valuit ꝓcessus formatur ꝑ vicariuz. Si vero de consuetudine pertinet ad archipresbiterũ q esse põt iurta. c. irrefragabile. §. recessus de off. ordi. Tũc aduertẽdum q cũ ista ꝓscriptio sit contra ius cõmune oportet qõ curat titulus coloratus: z tempus. xl. annorũ vel cessante titulo requiritur tempus de cuius initio memoria non existat vt i. c. z. c. non est consuetudo. li. vi. z qõ pertineat ad iurisdictionem episcopi probat in. c. cũ ab ecclesiarũ z. c. pastoralis de off. ordi. z presupposito q ista probent tũc est videndũ an ꝓcessus iste formatus per vicarium valuerit. Nam videt prima fronte q nõ quia a iudice nõ suo. vt in. d. c. ac si clerici. z. C. si a nõ cõpe. quasi per totũ. Sed hoc non obstante dico q iste canonicus inquisitus vel conuentus coram vicario episcopi non excipit de incompetentia nec dixit iurisdictionem ꝓtinere ad archipresbiterũ: vnde iurisdictionem vicarij seu episcopi prorogasse videtur z sic valebit processus: de hoc est ter. cuz glo. in l. i. C. vbi de cri. agi. opor. z ꝑm Bar. z Bal. Mã in criminalibus habet locum prorogatio coram iudice habente iure ꝓprio cõsimilẽ iurisdictionẽ vt ibi nõ. ꝑ glo. z Bar. z ꝑ Inno. i. c. de causis de off. de le. z per glo. in. l. i. C. de iurisdic. om. iudi. ¶ Sed dubium est nunquid hoc ꝓcedat in clerico sine licẽtia sui iudicis que hic nõ interuenit. Et videt q non per. c. significasti de fo. compe. ¶ Sed hoc non obstante contrariũ potest dici hoc casu cum ꝓgat iurisdictio episcopi. que est naturalis z ordinaria: nã res de facili redit ad nãm suã. xxvi. di. ab exordio. l. si vn⁹. ff. de pac. fec⁹ vbi ꝓbaret iurisdictio alteri⁹ ꝑ subditũ episcopi sine licentia episcopi: tũc enim nõ valeret prorogatio z sic loquit. d. c. significasti. z placet in dubio i casu nostro in quo iste canonicus nõ habebat ab archipresbitero: neqz ordinẽ neqz beneficiũ. vnde est sibi subditus respectu nudi exercitij iurisdictionis vñ eadẽ ratio que est in eo clerico qui prorogat sine licentia sui iudicis est in isto clerico quo ad casum nostrum. iurta nõ. in. d. c. significasti. z per Bar. in l. i. ff. de iudi. Et quo ad primum dubium. ¶ Uenio ad secundum presupposito qõ dictus processus non valuerit vtpote quia iurisdictio pertinebat ad archipresbiterum nec interuenit prorogatio modo predicto. Nunquid per Gubernatorẽ possit defectus suppleri z breuiter dico q non: quia cũ actus iudicialis hoc casu essent nolli non potest legatus etiam delatere talem defectum supplere quia esset facere circa solẽnitatem iudiciorum mltis vigilijs z laboribus excogitatam contra de. ne romani de elec. c. inferior. xvi. di. Et hoc aperte voluit spec. in ti. de le. §. nunc ostendendum. versi. xviij. vbi dicit qõ hec suppletio pertinente solum ad papã. z maxie procedit hoc in casu nostro vbi non solum est supplere defectum circa solẽnitatem iudiciorum sed dare iurisdictionẽ nõ habenti in

preiudiciuz proprij iudicis. z sic priuare aliū iuz suo quod legatus facere nō potest. nā soli' principis ē ius vni' dare alteri iurta nota. i. c. cōstitutus de reli. do. xix v. q. ij. visaz. Quinimo glo. dubitat ī papa nunquid possit ius vnius ecclesie sine causa alteri donare. vt notat' in. c. i. di. xxij. super. v. ī instantiā. de quo per spe. in ti. de le. §. preall'. v. lvij. Ad predicta facit glo. nō. in. c. p. de bere. li. vi. que disputatio cōcludit legatū nō posse cōmittere causam suinatura plenariā sine strepitu z figura iudicij tractādaz: qz esset tollere solēnitates iudicioz: z ita spe. in ti. de lega. §. super est. v. nunquid potest cognoscere: facit qđ in simili nō. Inno. i. c. prudentiam de offi. dele. vbi vult qđ gesta coram iudice nō suo ratificari nō possunt p iudicez proprium etiā si suo nomine fuerūt gesta qz currunt ex defectu solēnitatis iudicioz cui' libera dispositio non pendet a potestate proprij iudicis sed principis: z illud dictū cōmuniter sequunt' ibi doc. facit q notat. i glo. ix. q. ij. in summa. ¶ Nunc veniendo ad tertiū dubiū qua pena iste canonicus veniat puniēdus. In quo aduertendū q ius canonicū facit differentiā in quantitate pene secundū modū procedendi regulariter contra crimē graue inducit dispositionē si de eo cōstat p viā accusationis: sz per viā inquisitionis pena ēminoz ita qđ circa dispositionē pena videt' arbitraria: potest tamē puari beneficiis vel alia pena affici. nisi sint talia delicta que impediūt ordines ex cōmunicationē etiā post p actā penitentiā vt si. z homicidiū z de hoc est ter. in. c. inq̄sitionis z in. c. qualiter. el. ij. de acc. z. c. dilectus de simo. sz ius ciuile nō videat' differentiā facere. l. iiij. C. de sepu. vio. in. l. ordo. ff. de publi. iudi. in. l. ea quodam. C. de accu. sentit Bar. in. l. ij. §. ij. de adul. z. l. iij. §. preterea de suspe. tuto: sed de suspectione canonica reperiuntur alique pene iuris ciuilis que volunt q dānat' p viam inquisitionis de crimine famoso euitet infamiā propter modum procedendi ita no. glo. in. d. §. preterea de suspec. tu. z. l. iij. z. l. fi. C. eo. z ibi per Cy. z. l. i. C. demō. mul. Bar. tamē aliter sentit in. l. infamiā. ff. de pub. iud. z plene per bal. in. l. etiā de furt. per spe. in ti. de senten. §. i. v. q de inst. z faciunt hec ad sciendū an si iste damnatus per viā inquisitionis efficietur infamis circa qđ amplius nō insisto qz de hoc nō queritur sed solum de pena imponēda: dico ergo respōdendo ad primū q si iste fuit accusat' hoc furto pena ordinaria debet puniri que est dispositiōis ab officio z beneficio ter. in. c. cū non ab homine de iudi. no. hosti. in summa de fur. sub Rubrica. z plus dicit ibi q debet retrudi post deppositionem in monasterio ad agendū penitentiaz p. c. tue. de penis. ¶ Sed aduertendum q illud. c. tue. non loquitur in furto simplici sed i latrociniis. qđ se habet in plusq furtum. vt in auc'. sed nouo iure. C. de ser. fugi. z in corpore vñ sumit' in auc'. vt nulli iudi. in fi. z. l. capitaliū. §. famosos latrones. ff. de penis. Sed quia ter. in. d. c. subicit q pro magnis sceleribus imponitur pena detrusionis z depositionis: esset examinandum an istud furtum dicatur magnum scelus. de quo per glo. no. in. l. ad ea. ff. de re. iuris. p Bar. in. l. non solū. §. si mādatum. ff. de iniurijs. aliqđ no. i. l. i. C. de requi. re: z cōmunis conclusio est q si fit in magna re dicitur graue delictuz: vnde in casu nostro habito respectu ad circunstantias satis potest dici magnum scelus tum quia in loco religioso quia in pecunijs deputatis ad honorem principis tuz etiam ratione tē poris. quia in septimana sancta dum cantarentur matutine z quod deterius est quia religiosis qui peccauit contra votū. z substantialia regule volendo habere proprium marie furtiue que omnia hoc aggrauant delictuz. xl. di. homo' christian' z. c. cum quidam de iure. iuran. z quod in eis nota. Ita concludo penam dicti. c. tue satis posse inflici in casu nostro.

¶ Sed dubium est in casu nostro quia iste est regularis nū quid debeat expelli ab ecclesia: z priuare de illa procuratione quam habet in ecclesia perusina: z de hoc specialiter queritur in casu presuppositō: dico q de hoc est special'. nota. Inno. z hosti. z aliorum scribentium in. d. c. dilectus. ij. de simo. vbi dicitur q per depositionem non liberatur a iugo regulari. sz non habebit vocez in capitulo nec vocabitur ad communes actus nec recipiendum prebendam communem sed i erga stulo ei prouidebitur. ita dicit ad litteram. Jo. andre. post In. z hosti. priuatur ergo iste per depositionem nedum prebenda. seu portione singuli sed etiam communi. vt non comedat cum alijs nec more solito tractetur sed in loco arto secundum quod visum fuerit superiori sibi prouidebitur in necessarijs vite facit. c. fi. de regu.. z q ibi no. Et sic poterit priuari etiam ecclesia parochiali non obstante q eam habuerit a sede apostolica per id q nō. glo. in. c. i. de confir. vti poterit etiam superior secum dispensando minus eum punire probatur in. c. at si clerici. §. de adul. de iudi. facit q legitur z no. in. l. quid ergo §. pena grauior. ff. de his qui no. in fa. z hec procedunt cū fuerit processum per viam accusationis. Si vero per viam inquisitionis tunc est maius dubiuz per superius dicta: sed dico q illa. p curatione poterit priuari z etiam ecclesia parochiali per dictū. c. qualiter z quando el. ij. de acc. vbi dicit ter. q si excessus graue probatur per viam inquisitionis licet delinquens non degradetur ab ordine administrationeq3 admonetur sz quidam dixerit q illud. c. loquitur in prelato sed inferioribus clericis pena ē arbitraria. z sic intelligunt. c. inquisitionis. primo responso eo. ti. vt ieis no. sed nihilominus: dicēdū q superior arbitrando potest priuare delinquētē omni administratione ecclesiastica maxime regulare vt in. c. inquisitionis i gl. in verbo aliquando. An autem hoc casu potest deponi aduerbialiter ab officio ordinum videtur qđ non per supradicta. sz contrariū est nobile z singulare dictū Inno. in. c. qualiter et bñ: vbi dicit q qñ de crimine constat per confessionē nō inspicitur modus agendi. sed potest imponi pena ordinaria quantumcūqz grauis. q tunc non sit dubitandum qđ fuerit conuictus per falsas pbationes. z dictuz Inno. sequitur dño. Anto. de butrio in. c. dilectus preall'. z. c. fi. de cele. miss. z videtur ibi casus in. c. ij. de pe. z facit q no. Bar. in. l. si confessus. ff. de custo. re. cum igitur in casu nostro cōstitit de crimine per confessionem illius poterit puniri ac si fuisset actum per viam accusationis siue inquisitionis fuerit processum contra istum canonicuz regularem poterit deponi ab officio: z omni beneficio z administratione sed in nihilo remanet canonicus: z in aliquo loco arto prudebit' sibi put visum fuerit superiori attenta maxime dispositione. c. fi. de re. iur. ¶ Attendendū est tamen q vbi processus ex dictis causis reperiretur nullus posset de nouo inchoari processus: nedū p archipresbiterū si sua esset iurisdictio. sz etiā p Gubernatorē: er quo potestatē habet legati quia legatus cum quolibet ordinario quisq3 sit illi est maior quolibet post principem: vt legitur z no. in. c. i. de off. le. z in. c. ij. eo. ti. li. vi. z per spe. in ti. de lega. §. nūc offendenduz. v. legatus z sequenti. z ibi plene z in. §. super. Et cōpellit' dictus canonicus per sistere in confessione sua iurta plene no. i. c. at si clerici de iudi. z p Inno. i. c. q inq̄sitionē de elec. p glo. z Bar. i. l. capite. ff. de adul. z dicēdū vt pleni' no. i dictis iurib'.
Laus deo abbas.

Lon. xxvi.

Casus quidē officiales Terre sancti geminiani asserētes habere potestatē ad pulsionē faciendam a toto pōpulo dicte terre: statuerūt z ordinauerūt in effectu de omnibus bonis mobilibus z imobilibus relinquendis seu transferendis quomodocunqz titulo lucratiuo siue in vltima voluntate siue inter vivos in quocunqz loco etiam si sint hospitalia siue sint dicte cōmunitati suppositi siue nō teneant' dicta loca seu eorū rectores assignare z soluere p eorum redditu z puentu dicte terre sancti geminiani z ad vtilitatē sacristie sancti geminiani: z ad vtilitatem duos denarios p libra sm valorez dictoz bonorū. Et voluerunt hanc pmissionem extendi etiam ad preterita relicta seu donata in quib' adhuc executio nō interceserat hoc in summa quo ad materiā cōsulendā habet illa pulsio. licet multa alia ibidē cōtineant': z ad alias extendat' psonas. Nunc cōtingit dubitare vtrū hospitale quodā fundatū in dicta terra sancti. Geminiani suppositū ornatissimo z famosissimo hospitali sancte. Marie de la scala ciuitatis. Senarū teneat' ad observantiā dicti statuti z c.

Ihesus christi eiusq3 matris cuius res agit'. humiliter implorato presidio videtur q sic: quanq̄ enī latet nō valeant statuere sup rebus ecclesie. vt i. c. bene quidem. xvi. di. z. c. ecclesia sancte. Marie de consti. tamē sup rebus ppijs nondum in ecclesiam translatis eos statuere posse ne quis recta fronte negare habeat: cū omnes populi a iure z potestatem statuendi habeant vt i. l. omnes populi. ff. de iusti. z iur. z. l. cunctos populos. C. de sum. tri. z in re ppria quisq3 est legitimus moderator z arbiter. l. in re mandata. C. man. z. c. de his de supu. hinc. Bar. i. l. rescripto. ff. de mu. z bono. dat theoricaz qualiter bona trāferenda in ecclesiam possunt per statuta laicoz um affici z obligari. z postmodum cūm illo onere soluendi datia z prestantias transeant in ecclesiam ita dicendum videtur in ppsito.

¶ Statuerunt

¶ Statuerunt enim isti officiales sup̄ bonis eōrum in qua cunq; persona transferendis z nō super bonis ecclesie cum adhuc non essent ecclesie sed propria. Nā quēadmodū potuisset quisq; priuatus relinquere hospitalū cū honore illo solvendo duos denarios ꝓ libra. ar. in. c. cū dilecti de dona. z. c. verum de condi. appo. Ita z tota cōmunitas hoc statuere poterit quare ꝙ fieri pōt per pactū debet posse fieri per. l. seu statuta: vt dicit glo. nota. C. de decre. decur. super rubri. li. x. per Bar. in. l. omnes populi. preallega. ꝟ. iurta predicta. Sz hijs non obstātibus que vere si ponderabant nō militant in casu nostro: cōtrarium puto de iure dicendū. Et prio adduco adhāc questionē quasi pro casu. c. fi. de re. eccle. non alie. vbi dicitur ꝙ laici statuere nō possunt sup mortuarijs nec generalit̄ super alijs que iure spirituali annexa sunt. z ponderandū est illud ꝟbum annexa: ergo nō solū ꝓhibent̄ statuere sup meris spiritualib⁹. sz etiā sup annexis z super mortuarijs ꝙ ibi ꝓcedit apte propter nota ibi ꝙ do. in expositione illius verbi satis determinat̄ ista questio. vt dicam⁹ relicta facta ad piū vsum dici spiritualibus annexa eo q; deputātur ad spiritualem vsum sicut dicimus de mortuarijs. i. de hijs q̄ deferūtur cū funere seu legantur occasione funerum z p cōsequēs tale statutū quatenus cōprehendit hospitale condituz z alia loca pia nō valet tanq̄ cōditū an non habentibus potestatē statuendi. ¶ Secūdo allego casum apertū i. c. requisisti el. ꝓmo de testa. vbi ter. ponit regulā generalez licet questio fuit spūalis de numero testium ꝙ relicta facta ad pias causas non debet fm. l. ciuiles sed fm decretorū statuta terminari z tractari quasi talia cum sint in pium vsum disposita. Non subiciātur dispositionib⁹ laico; ꝙ etiā ip̄eratorū sed soli ecclesie z ita nota dicit intelligit illum ter. Bar. in. l. C. de sa. san. eccle. in repetitione sua in penul. columna seu vlti. Et canonistas in di. c. relatū. i istis. n. debet populus doceri z nō docere z recurrere ad ecclesiā que mater ē omnium z non debet ponere falcez in messem alienam: vt in. c. docendus. lxij. di. z in. c. si imperator eadem di. Et ita debet intelligi dictū ip̄eratoris q̄ lex ciuilis nō dedignat̄ sacros canones imitari: vt i auc̄. vt deter. sit nu. de. z in auc̄. de eccl̄. ti. z transitiue in. c. clerici de iudi.

¶ Tertio hoc apertissime videt̄ velle hoc Bar. in. d. l. i. vbi dicit ꝙ super ꝓtinentibus ad piā causam non valet statutum laicorum etiaz ip̄eratoris: cum hec non sint de eorū iurisdictione: sed de ecclesie: vt probat per dictum apli. z multa alia multū eleganter z prolixe. ¶ Quarto adduco nota. p Joā. an. in. c. fi. de immu. eccle. li. vi. in nouel. vbi ponit q̄stionem an valeat statutū laicorum vt bona īmobilia nō possunt alienari z trāsferri i nō subiectos iurisdictioni statuētiū. Et ꝓcludit nō valere respectu ecclesiaꝝ z pioꝝ locorū mouetur eleganter in cetera q; loca pia sunt a principibus priuilegiata z libere eis donec donent̄ vel vēdat̄. l. i. z. l. illud. C. de sa. san. ec. statutis: ꝯtrariū ḡ nō valet duplici seu triplici ratione. Prima quia laici iferiores nō possunt tollere leges z priuiligia tributis p superiorē marie ecclesie. vt i. c. inferior de elec. z p Bar. i. d. l. omnes populi. z. xxv. q. ij. q̄si p totū. ¶ Secūdo q; hoc esset cōtra libertatē ecclesie vlis z per ꝓs statuarij sunt ipso facto excōmunicati z alijs penis iuris ciuilis subiecti de quibus in auc̄. cassa. C. de sa. san. eccle. z Bar. etiaz in dicta auc̄. cassa. ¶ Tertio quare potestas ꝺendi leges tributa. inferioribus per. l. omnes populi preall'. vī tributa sine preiuditio priuilegij tributi per ipsum ip̄eratorem: q; generi p speciem derogatur: vt in. c. veniens de prescript. z regula generi de re. iu. li. vi. per bar. in. d. l. omnes populi. i. d: ꝟ. ¶ Tertio iuxt̄ predicta no. ita dico ad ꝓpositū cū ecclesijs z pijs locis sit relictū priuilegiuz vt q̄libet libere possit eis relinquere dicta. l. i. z. l. illud nō valet dictū statutū cum impediat̄ libertas i donādo z acquirendo cū oporteat soluere de donatione: z marie cū dicatur i ꝓpositione predicta q̄ ꝓ redditu dicte terre sancte Geminiani licet ad vtilitatē sacristie solvātur duo denarij pro libra: z sic volūt facere elimosinā de alio quibus seu quos contra potest dici ꝙ elimosina vnius est peccatum alterius. nec debent vnum altare discoperire vt coꝺoperiat̄ aliud. maxime q; non habentē potestatē vt in. c. cum causam de preben. z species furti est seruire vel elimosinam facere de aliena re. l. si pignore. ff. de fur. z. i. q. i. non est putanda elimosina. xiiij. q. v. z forte. z. c. multa. ¶ Quinta ad idem adduco. l. sanximus. C. de sa. san. eccle. canonicatam. xxiij. q. viij. sanximus vbi satis colligitur ꝙ ab ecclesijs nil potest erigi: etiam ex his que acquirit titulo lucrativo vel onerosa ad quod facit ꝙ nota. Cy. in. l. deo nobis. C. de episcopis z clericis z facit ibi ter. in principio. Et maxime predicta indubitant̄ sunt vera in relictis seu in donatis de preterito licet adhuc nō sit facta executio. in quibus nō statuentes vt ita loquar nō videtur etiā habuisse iuris colorem. ¶ Nam ex solo titulo relicti vel donati dominium: z ius fuit acquisitum hospitali vt in. l. fi. C. de sa. san. eccle. licet executio nō sit facta quo casu illud statuere presumpserit in preiudicium hospitalis. videtur nulla ratione cōcipere possum. de directo eni est contra. c. sancte Marie de cōsti. z. c. que in ecclesiaꝝ eo. ti. z. c. fi. de re. ecc. nō ali. vt. d. c. bene quidem. īmo ꝙ plus est tales causę etiam in foro seculi. debet decidi fm canones z nō fm. l. vt nō. in. c. i. z. c. ecclesia de cōsti. Non obstat motiua in prin. allegata. fateor enim q̄ laici possunt statuere sup bonis suis: illa bona obligando seu onus imꝑpetuum imponendo. Sed in casu nostro non obligantur illa bona ad onera illa: sed disposuerunt contra loca ad que illa bona transferri contingerēt. z hoc facere nō possunt. vt ꝓdixi. Ad hoc ꝙ nō. doc. in. c. fi. de vi. z ho. cle. in. c. presenti de censibus. Item aliud est obligari simpliciter bona vt transferunt̄ z maxime in piam causam. contra omnia iura superius allegata. ¶ Item in hoc statuto non omnes consentiunt cum nō femine nec pupilli z̄c. z tñ illi non potuerunt libere relinquere hospitali. ¶ Item aliud est cum quis donat vel relinquit et vult onus imponere cū per hoc non restringitur libertas donandi ecclesie: nec violatur priuilegium ecclesie concessum: z sic loquuntur iura in contrarium allegata. aliud facere statutum seu legem tollentem liberā facultatem legandi z donādi ꝙ vt quisq; vult. ¶ Item vt dixi nō pōtest populus etiā sup rebus statuere in preiudiciū eoruz que specialiter statuta sunt z reseruata principibus z maxime contra priuilegiuz ecclesie concessum vt. s. dixi. z nō. Bar. in. d. l. cēs populi. ¶ Concludo ergo ꝙ dicta ꝓuisio seu statuta dicte terre sancte. Geminiani nō habet in aliquo ꝓiudicare dicto hospitali marie cū specificā mentionē fecerit de hospitali: iurta theoricā Bar. in. l. cunctos populos. C. de sum. tri. Et hec satis habū de sufficiāt. Laus deo Ni. abbas.

Con. xxvij.

Casus quidem: domina. Gemma suum condidit testamentum. Et inter cetera sic disposuit z̄c. lego z iure legati dimitto infrascriptis meis heredib⁹ hanc meam domum in quo habito positam z̄c. cum his condicionibus z pacto vz. q; ipsi infrascripti mei heredes teneantur z debeant ipsaz vēdere z tradere Michael' z Gabriel' germanis z filijs olim nicolai florenos centum boni puri, auri z̄c. Qui floreni. centum quo casu sic vendat̄ expendantur z conuertantur per infrascriptos meos heredes in refectione ecclesie sancti Augustini de massa que dicit̄ de nouo fieri seu reparari. Et hoc in quantū de nouo fiat seu reparat̄ ꝓlibata ecclesia. Et in casu q̄ nō fiat z reparetur de nouo dicta ecclesia domum lego z iure legati dimitto et esse volo dicte ecclesie. vendi per infrascriptos meos heredes z etiā precium in laboꝛerio seu reparatione dicte ecclesie. elapsis plurib⁹ annis: operarij domus sancti petri de masse petūt dictos heredes cōpelli ad tradendū domū predictā conuertendā in fabricā dicte ecclesie. z si id fieri nō possit in aliū piū vsum pro satisfactiēdo volūtati dicte testantis: ex parte heredis multa obiciunt̄ z maxime inter alia q̄ dicta ecclesia sancti Augustini non fit de nouo nec reparat̄ nec ē in statu quo de nouo possit fieri seu reparari: nec debet in aliū piū vsum cōuerti. quia hoc nō fuit de testatricis volūtate tacita vel exꝑssa. Queritur quid iuris.

In christi nomine amen. Videtur primo ꝙ si possit cōueniri in raparatione dicte ecclesie q; res nō habet dubium vt fiant ꝓ vt postulant operarij. s. q; vendatur z precium conuertatur in reparationē ecclesie pro vt testatrix disposuit. vt in. c. nos de testam. xiij. q. q. ij. vltima voluntas: z in auc̄. de testa. quasi per totum iura ad hoc sunt vulgaria. Si vero nō sufficit ad reparationē seu non reparatur tunc videtur ꝙ debeat conuerti in aliuz pium vsum quia legatum ad pias causas nō efficitur. caducum sed si nō potest vel non sufficit ad vsum destinatū debet per superiorem vocatis heredibus ad aliuz pium vsum conuerti. vt in. c. nos preall'. z ibi nō. melius in. l. legatum. ff. de vsufruc. le. et ibi plene per. Bar. z in. l. pater. §. tusculanus. ff. de de. l. iij. et in. l. in pecunia. ff. de admi. ad ti. per Jo. de lig. in cle. contingit de reli. do. z in cle. exiij de paradiso. de verbo. sig. habet enim

locum in istis locis illa regula: si nō valet q̄ ago vt ago. valeat vt potest valere de despon. in prin. c. i. li. vi. ¶ Item legato facto ecclesie acquiritur ipso facto dominiū a die mortis testatoris. l. fi. C. de sa. san. eccle. potest ergo ecclesia de relegata disponere vel ad vsum destinatum si fieri potest: vt in cle. quia cōtingit in preall'. vel in alium vsum cōuerti si fieri nō potest. vt in locis preall'. Sed his non obstantibus que vere nō obstāt contrariū puto de iure verū. Et prīo pro fundamēto premitto q̄ predictū legatum ecclesie factum nō puto sed sub conditione subspēsiua vz in quantū dicta ecclesia de nouo fiat seu reparatur que cōditio bis in testamento repetitur z de natura huius conditionis est vt effectū dispositionis suspendat ī cuētu ita vt antea non cōpetat actio vt in. l. colœredi. ff. de cōdi. z demon. nō. in. c. verum de condi. appo. z in. l. i. C. de cōdi. q̄ sub modo. Ex quo infero q̄ ante euentū dicte cōdictionis. l. q̄ ecclesia fiat de nouo. cum effectu z no. in fraudem legatum predictū non habet effectū. Nec obstat dicta. l. fi. quia loquitur in legato pure facto. Sed vt videt' dicta ecclesia non fit nec fieri potest de nouo: ergo legatū ad vsuz destinatū peti ñ potest nec etiam debet in alium pium vsum cōuerti q̄ contra procedunt quando legatum fuit pure factū cōtemplatione pie cause. dumtarat z q̄n testator aliter nō prouidit ī casu quo ad vsum destinatum conuerti nō posset: vt Bar. nota. in. d. l. legatū. ff. de vsufruc. le. z sic loquitur. c. nos de testa. Sed cuz sit q̄d in casu nostro legatū fuit sub cōditione relictū quia noluit heredem teneri nisi dicta ecclesia de nouo fieret: seu repararetur z sic nullū est legatum ante conditionem extantis: z per cōsequens frustra tractamus de cōmutatione cum commutatio presupponit legatum purū ar. c. ad dissoluendum de despon. in pub. z in. l. decē de ver. obli. ¶ Item z secundo videt' de hoc casus i. l. pater tusculan'. ff. dele. iij. vbi testator legauit centuz sempronio: z voluit dare collegio cuiusdā templi dicitur ibi q̄ collegio dissoluto interī remanet legatū apud legatarium nec sit cōmutatio ad alium vsum. quia testator de illo collegio dumtarat videt' sensisse ita z fortius i proposito sub conditione repetendo nō voluit heredem aliter teneri. ¶ Item z tertia cōmutatio legati ad alium vsum fit propter tacitam voluntatem testatoze: vt dicta. l. legatum. hinc ē q̄ si testator disposuit: aliter in casu nostro q̄ non potest conuerti ad vsum per eū destinatū cessat cōmutatio vt est casus pulcher i. l. liberto. §. lucius. ff. de annu. le. nota Bar. i. d. l. legatū Sed testator clarissime voluit dictam domum debere remanere apud heredes si dicta ecclesia non fieret de nouo q̄ patet ex conditione bis repetita: hoc satis videt' sentire in simili questione erimij doc. domini Fede. de senis consilio. c. lxx. Necest recedendum a. verbis testatoris: nil aliud apareat ō ment'. l. nō alter. ff. del'. iij. Ad predicta etiā facit. c. cum dilecti. cum ibi nota. de dona. z licet fauor ecclesijs debeatur nō tamen tantum vt alijs iniuriam facere debemus ar. in. c. ex tenore de fo. compe. z. xvij. q. iij. ca. fi. vbi patet q̄ donatio facta ecclesie etiam pure reuocatur ex tacita conditōne z no. in. c. fi. de dona. fortius īpeditur effectus z non ex consequentia conditionis. Et q̄ iste casus mihi videt' clarissimus ideo decreui non insistere verborū multitudine. Nam quis forte ex hoc arbitraretur esse dubium. Laus deo. abbas.

Con. xxviij.

Casus emanauit solemniter editum seu facta fuit prouisio solemniter per habentē potestatē vt notarij Ciuitatis senaruz deberent denunciare omnes contractus testamenta z similia. que a prin°. eoz̄ officii fecerat vsq̄ ad eoz̄ diem denunciatione fienda ī termino in prouisione contentis als cōtra faciens incideret ipso facto in certā penam in statutū contentum. Demum quidam notarij multos cōtractus specialiter denunciauerunt z nō valent es defacili omnes act' sūmare z summati denūciare attulerunt omnia eoz̄ scripta presentauerunt officiali super his deputato: facientes vnam denunciationem generalem vltra illam specialem. dicentes q̄ etiā denunciabant oia in eorum codicibus seu mēbranis contenta. z per spaciū mēsis cum dimidio diuiserunt omnes eoz̄ scripta apud officialem tractu temporis: accusatur vnus de dictis notarijs quod quandam donationez de qua fuit rogatus per duos annos ante decretum non denunciauerat notarius se excusat q̄ illa donatio erat contenta inscriptis per eum prolatis: z sic satis fuerit denunciatum. Replicatur q̄ talis denunciatio generalis non sufficit. Queritur quid iuris z̄c.

Christi eiusq̄z matris presidio inuocatis. obmissis allegationibus que ad partes fieri per nō nullas solent ipsam rem attingere puto. dico namq̄z dictum notarium satis fecisse edicto per consequēs n nullam penam incidisse. Et primo allego quasi p casu. l. argentarius. §. edi. ff. de eden. vbi probatur q̄ officialis public' obligatus ad edendā rationem satis facit edicto si suum codicem vel membranas tradit legendas vel scribendas identitate ergo communis idem dicendum in casu nostro est. Satis enim dictus Ser marianus denūciauit contractus de quib' fuerat alias rogatus. sed omnes suas membranas modo predicto officiali loco denunciationis tradidit denunciauit enim facto: z si nō verbo z non minus imo magis valet denunciatio que fit facto indubitato modo predic. s. per traditionē scripturarum quam illa que fit verbo modo vt ita volatili. vt in. c. dilecti de appel. z. c. ad audientiam eo. ti. ¶ Secundo hoc videtur probari in. c. appellatio de ap. li. vi. dicitur valere appellationi. si causa ibi in scriptis redactam appellas pozzigit iudici licet eam nō legat satis cā videtur legere z appellare si refert se ad scripturam iudici pozrectā. Si ergo in appellatione que est de mīnori iudice ad maiorē prouocatio hoc sufficit fortius debet sufficere in casu nostro cum talis denunciatio requirit' ad certificandū officialē sup contractibus testamentis z similibus gestis. Que quidem certificatio fortius z certius colligitur z aperitur ex traditione originaliū. q̄ ex nuda z verbali denunciatione vt in. c. quoniam contra de proba. ¶ Tertio adduco. c. qui ad agendū procu. li. vi. vbi habetur q̄ casus speciale mandatū requirētes veniunt expressis quibusdam z secuta cl'a. generali ad idem. l. z si quis. §. quesitū. ff. si quis cau. z q̄ ibi nō. per gl. z Bar. Sed in pposito fuit facta specialis denunciatio multorum contractuum z adiecto fuit cl'a generalis scilicet q̄ consequētur denunciabat' omnes alios cōtractus ergo videt' omnes denunciasse. ¶ Quarto adduco talem rationem certū dicitur non solum q̄ in se est certū sz etiaz per relationem ad aliud certum in. c. cum venerabilis de reli. do. excep. cum venerabilis: z q̄ vtrobiq̄z nō. facit. l. entum. ff. si cer. pe. sed in casu nostro notarius rettulit se. ad scripturas certas quas habuit in quibus nulla dubitatio poterit cadere ergo non potest dici denunciasse non dare z certitudinarie: z marime quia officiales acceptant illas scripturas z penes se tenuerunt per mensem cū dimidio z facit ad idē dictū. Bar. in. l. eos. ff. de fal. vbi dat consiliū testi: qui repetit sup eo sup quo al'o deposuit: vt specifice non ponat ne forte p oblitionem incidat in crimen falsi. Sed referat se ad primum dictum: dicendum ergo per omnia per alias inductus diri. vndetre fero me per omnia z in omnib' ad ea que in prioribus act' b' continet' z per inde ex hoc habebitur ac si specifice deposuisset. ad ppositū igitur dando: ergo omnes cōtractus z alia de de quibus rogatus fuit. p vt in his membranis habet' pro in de haberi debet ac specifice si omnes z singulos ptractus denunciasset marime in materia penali. p vt est nostra in qua debet fieri stricta interpretatio vt euitetur pena regula odia z recta in peius de re. li. vi. z verba nō captant illam latam significationem quā ex proprio z lato significato verborum habere possunt q̄ est valde attendendū z notandum in proposito Ista sunt verba Joan. an. in regula odia preall'. in mercu. et probat' in. c. in cūctis de elect in. c. si cōpz omissarius eo. ti. li. vi. Ultimo adduci potest. l. de pupillo. §. meminisse iuncta gl. ff. de verbo. signi. vbi probatur q̄ denūciatio operis pōt fieri nedum verbo sed etiam facto. puta per iactuz lapilli dūmodo appareat de intētione denunciare volent'. faciūt ad predicta. xi. q. iij. existimant. z. cū solū cum concordantijs ibi signatis i glo. ¶ Ad idem. l. iij. C. de sen. que sine cer. quam. z q̄ ibi nō. Bar. z Joan. an. in addi. spe. in ti. de sen. prola. §. q̄liter versi. sed pone iudex. z Jnno. in. c. ij. de lib. ob. licet eni sententia incerta non valeat. l. i. C. de sen. que sine cer. z. ij. q. vi. diffinitiua tamen satis est q̄ possit certificari per acta marime quādo iudex se retulit ad acta. e. l. iij. z q̄ nō in locis preall'. Jta dicendū in casu nostro vt satis denuncio debeat dici certa ex quo fuit facta per relationem ad membranas in quibus continebantur denuncianda. Et hec sufficiant. Laus deo Abbas.

Con. xxix.

Casus super quo consilium petitur in terminis in fra script' subicit' castrū montis spoleti territorii Seneñ. exemptuz existit vt presupponitur ab omni iurisdictione Episcopi. Aretini z immediate subiectum

subiectum ad iurisdictionē ecclesiasticū domini abbatis mo/
nasterii sancti Antonij accidit q̄ homines dicte terre volen/
tes eorū hospitalibus consulere supplicari fecerunt domino
nostro pape Martino quinto quatenus eis liceat ponere illi
rectorem non expectata cōfirmatione alicuius superioris. Itē
de relictis dictis hospitalibus nō teneātur dictorū hospitaliū
rectores abbati vel alteri cuicūq; soluere canonicā portionez
domin⁹ noster papa concessit eis litteras plumbatas more
Romane curie: in q̄bus inter cetera narrat q̄ p parte homi/
nū dicte terre fuit sibi petitio exhibita. in qua inter cetera cōti/
nebat homines dicti castri tēporibus preteritis deputasse re/
ctores ad illa hospitalia domino Episcopo Aretino id mini/
me contradicente. Itē mandauit cōmissario quatenus voca/
tis episcopo z Abbate ac alijs qui fuerunt vocande de contē
tis in petitione diligenter se informet z si cōtenta horum vera
esse reperit. z prefati epi: ad hoc accedat asserus debeat aucto
ritate apostolica eis elargiri q̄d petitur pro vt latius in dictis
litteris continet. Nūc dubitat an per p̄dicta verba mentio/
nem facientia de epo aretino i aliquo potestas seu iurisdictio
acquiratur dicto epo vel saltē ꝓbetur habere ita q̄ saltē in fu
turū aliquod preiudiciū generari possit dicto domino abbati
circa iurisdictionē episcopalez quā habet in dicto castro seu
hominibus dicti castri cū pretendant se exemptos a dicto do
mino epo z imediate subiectos dicto dño abbati zc.

Quibus eiusq; matris p̄sidio inuocato firmiter pu
to nullū dicendū per dicta verba dicto domino ab
bati. seu hominibus dicte terre preiudiciū genera
ri circa exceptionē seu iurisdictionem episcopalē
dicto dño abbati debitam. Moueor pmo per illud ar. genera
le non probat hoc esse q̄d ad hoc cōtingit abesse de trāsla. prel.
c.ij. z i.l. neq; natales. C. de proba. z q̄d ibi nō. Secundo sub mota
omni iurisdictōe ex persona epi instare possunt q̄d homes di/
cte terre deputauerūt rectores dicta hospitalia ipso dño epo
minime ꝓtradicente q̄ in veritate nunq̄ cōtradixit nec de fa
cto nec allegando aliquid iuris debitū. Itē q̄d dñs papa vo/
luit hāc gratiā cōcedere dicto dño epo cōsentiente. voluit enī
in hoc forte honorare p̄sonā z dignitatē suā sic. n. possit in con
cessione gratie apponere aliquā aliā cōditionē ita potuit vel/
le sine alterius p̄iuditio cōsensum dicti dñi epi prestari. ar. in.
l.i. ff. dele.ij. Et. n. quisq; in re sua legitimus moderator z ar/
biter z maxime p̄inceps. l. in re mandata. C. manda. c. de his
de sepul. z. c. bone i fi. de po. prela. ergo p̄dicta verba nō probāt
aliquā iurisdictionē cōpetere dicto dño epo in dicto castro.
Secundo probat sic homines dicti castri non possident seu
aliquā iurisdictionē imo ipsi possident quasi a dño abbate eo
rū. Ergo possessio nō potuit preiudicari dño abbati. l. fi. C. de
acqui. pos. l.ij. §. q̄d seruus. ff. eo. ti. nō. Inno. in. c. olim de re/
sti. spo. vbi plus dicit q̄ presupposito q̄ subiecti alicui obedi/
ant realiter alteri prelato tanq̄ superiori si tamē propius p̄/
latus cōtradicit z eos pro huius trāsgressione excōmunicat
nullum preiudiciū circa possessionem sibi generatur i hoc q̄
iura ico⁹ p̄alia nō admittūtur sine scientia vel patientia pos/
sessoris. l.ij. C. de serui. z aqua. no. Inno. idem in. c. bone de po
stu. prela. z in. c. conquerente. de off. or. z in. c. dilectus de reli.
do. z multis locis. z maxime hoc procedit in casu nostro i quo
ex parte hominū solum interuenerunt nuda verba enunciata
prolata propter aliud z sic nullā dispositionem inducunt. l. ex
his verbis. C. de testa. z in. c. si papa de priuil. li. vi. z in cle. z si
romanus de sen ex co. no. Bar. in. l. ex hac. ff. de donat. no. in.
c. fi. de suc. ab. vr. Et videtur casus noster ꝓbari in multis iu
ribus primo in dicto. c. olim secundum vnum intellectum: vt
patet q̄d si homines alteri subiecti patiuntur z obseruant ex
cōmunicationem ab alio in eos fulminatā nō per hoc viden/
tur illi tanq̄ superiori obtemperare velle nec iurisdictōnis ali
qua possessio excōmunicatori acquiritur q̄ potuerunt excō/
municationem obseruare animo deliberandi. vel q̄ honoruz
mentium est timere culpam vbi culpa minime reperitur. vt i
c.ij. de obseru. ieiu. sic z fortius dicendum i castro vbi p̄sup
ponitur q̄ ipsi in petitione asserunt q̄ dominus episcopus
aretinus non contradixit per hoc fatentur eundem domi/
num episcopum in eos habere aliquam iurisdictionem im/
mo dico q̄ potius videntur fateri oppositum cum ex tacitur
nitate videtur contra eum tanquam dyocesanum prescri/
ptuz. Cum enim hec verba veniant ad exclusionem iuris epi
scopi non debent operari contrarium effectum contra inten/
tionem proferentium pro hoc in simili bonus text. iuncta glo.
in. c. si a iudice de appel. li. vi. Tertio videtur probari in.
l. nō emptis. z. l. fe. C. de proba. vbi patet q̄ per nominationez
incidenter in aliqua scriptura facta non probat effectus de
nominationis. Ad idem. l. epla. ff. de pac. z. l. neque professio
C. de testa. z op̄tie. l. interrogata. C. de lib. cau. iūcta glo. ibi. i. l.
iubemus. C. eo. vbi patet q̄ confessio expresse facta contra li/
bertatem non in iudicio liberi cause nō preiudicat ꝓsitēti. Er
go idem in casu z tanto fortius quāto dicta verba recognitio/
nē aliquam contra libertatē nō important. Ad predicta fa
cit q̄ legitur z nō. in. c. cū olim de test. Item respectu alioꝝ
verborum in quibus dominus papa exigit vt ad gratiam fa/
ciendā interueniant cōsensus domini episcopi. potest respō/
deri multiplicit. Primo vt. s. dixi q̄ forte dominus papa
voluit honorare p̄sonā dicti domini episcopi. vel forte confi
dens de solertia voluit requiri eum: z maxime hoc p̄cedit pon
deratis duobus. Primo quia nō exigit vt cōsentiat tāq̄ dyo
cesanus. Secundo q̄ in eisdem litteris dicitur dictam ter
ram quo ad forum ecclesiasticum pertinere ad dictū dominū
abbatem que verba satis ostendunt papam p̄ hec verba nul/
lam iurisdictionem voluisse tribuere dicto dño episcopo in di
cto castro: quoniam imo z plus dico q̄ etiā si dñs papa appel
lasset dictum dominum episcopū diocesanum illius castri nō
per hoc p̄sumit aliquid voluisse de nouo cōferre dicto dño
episcopo. vt ꝓbat in dicta cle. si romanus. z in. c. si papa: quia
hec verba sunt enūciatiue probata propter aliud vt. s. dixi. vñ
dñs papa in dubio nō p̄sumitur velle preiudicare iure tertij
vt in. c. super eo. de off. dele. z in. l.ij. §. si quis a principe. ff. ne
quid in lo. pub. Et hec sufficiant z multa minora suffecissent:
cū hoc videatur mihi tenendum sine dubio: vt postulantium
trepidationi satis fieret plusq̄ dubium meretur institutum.
Laus deo.

Con. xxx.

Quisis actis agitatis tam in instantia cause princi/
palis q̄ appellationis. inter Antonium dominici
ex vna parte z Nicolaum Joannis martini ex
alia parte. super quodam argumēto dotis domi/
ne Angle matris dicti Antonij consistentis in Centū Quin
quaginta florenos ac super exactione p̄cepti facti dicti Ni
colao de soluendo z nouissime super validate appellationis
interposite a dōino potestate terre. Clauciani. ad honorabiles
sindicos dicte terre p dictum Nicolauz super residuo solutio
nis dicti argēti.

Inuocato prius saluatoris nostri eiusq; genitri
cis p̄sidio procedaz multū succincte. Nā multi
tudo actorum z allegatorum habentiū confusio/
nē generat ita vt ipsis dominis sindicis quibus i
pītia incumbit onus cōpatiendū sit. Et p luculenta decisio/
ne huius materie aduertendū q̄ per dominos sindicos appel
lationem iudicis queritur dumtaxat que sunt ipsorum partes
in pronunciando z sic oportet distinguere dumtaxat de vali/
ditate appellationis interposite ad eos per dictum Nicolaū
qui in libello appellatorio producto coram eis conqueritur de
executione p̄cepti contra eum factum per dominuz potesta
tem dicte terre in effectu petijt per dictos dominos sindicos
eorum officium sententialiter pronunciari decerni: z declara
ri dictam executionē contra eum factaz iniuste z inique z per
peram factam in p̄sonā dicti Nicolai. annullari ac nullius
fore efficatie z momēti: eo quia fuit facta p̄ter z contra formā
iuris statutorum dicte terre ac pronūciari z decerni sibi Ni/
colao dandum copiam petitionis z p̄cepti sup dicta execu
tione cum termino ad opponendū contra dictum p̄ceptum
quem quidem terminum sibi recusauit dictus potestas trade
re zc. Ex parte vero dicti antonij in hoc articulo appellari ex
cipitur q̄d dicta appellatio non est admittenda quia cōtra for
mam iuris statutoꝝ dicte terre loquentium super executionē
fiendam vt specialiter colligi potest ex forma exceptionum p
ductarum per dictū Antonium videndum solūmodo incum
bit ad executionem factam personaliter p dictum dominū po
testatem potuerit appellari p dictum Nicolaum. Et omissis
breuitatis causa argumētis q̄ satis friuole possent p parte ap
pellari fieri concludo dictam appellationē iustam z p conse/
quens admittēdam z ad hanc sentētiā mouemor ex plurib⁹ taz
ex dispositōne iuris cōmunis q̄ statutoꝝ dicte terre. Ubi
cunq; enim in executione sentētie diffinitiue vel p̄cepti infert
grauamē licite appellat etiā de iure ciuili. cum non expectet
alia sentētia diffinitiua in cuius appellatōne posset grauatus

a grauamine releuari: vt legitur ⁊ no. in l. ab executione. C. quo ꝙ ap. nõ reci. ⁊ in. c. qõ ad consultationẽ de re iudi. facit ꝙ no. in l. ij. ff. de ap. reci. vel nõ. ⁊ in auc. habita. C. ne fi. p pa. ⁊ ij. q. vi. sunt quozũ ab executore. Sed in casu nostro potestas grauauit dictũ Nicolaũ exequendo illam sententiam seu p̃ceptũ. Ergo potuit appellare. Quod aũt eũ grauauit patet qz denegauit sibi copiã petitionis productũ p̃ dictũ antoniũ. Nec noluit sibi dare terminũ ad opponendũ cũ de iure cõtra executionẽ sententie multa obici possent: vt legitur ⁊ no. in l. iiij. §. cõdemnatũ: ⁊ in l. adiuo pio. ff. de re. iudi. ⁊ vtroq; per Bar. ⁊ in. c. de cetero. eo. ti. de off. del. pastoralis. §. qõ vero. ⁊ ꝙ ibi plene no. ⁊ maxime per Inno. in. d. c. de cetero: ⁊ maxime predicta procedunt i casu nostro vbi nõ petebat executio in rebus sed adiudicatur in actione psonali: contra psonam ⁊ bona iuxta formam statuti: quo casu nostro fienda ẽ citatio ⁊ debet dari facultas parti se defendẽdi: vt i. l. adiuo pio p̃eall. ꝛ. in venditione: ⁊ ibi aperte Bar. hoc vult. sentit. Inno. in. c. cum supere. p̃pue fi. de re iudi. Nec huic sententie obstat statutuz ciuitatis dicte terre sup̃ quo se fundat applłatus positum sub rubrica de executione instrumenti guarantigine i ꝛ. fi. vbi inter cetera disponitur ꝙ sententie ⁊ p̃cepta nõ que relata seu suspensa per remedium appellationis debent mãdari in continenti executioni: nec possit opponi nisi id qõd opponi potest contra instrumentũ guarentiginatũ ⁊c. p̃ vt in dicto statuto latius continetur qz dico ꝙ si diligenter pondera bitur finis illius statuti illud statutuz luce clarius probat oppositum ⁊ fundat intentionẽ appellatoris. Maz ibi in fine ponitur clausula hec que sequitur vz obseruando: pero la forma ⁊ supza data secundo la forma del presente capitulo e chome nelli instrumenti guarentigiati. Et sic aperte vult finis illius statuti in executione talis sententie vel p̃cepti obseruare modus ⁊ formã p̃cedentiũ capłi. ⁊ sicut obseruatur i istrumẽto guarentigiato. Sed i p̃cedẽti. ca. disponitur ꝙ potestas ⁊ eius vicarius teneant̃ ⁊ debeant assignare terminum triuz dierum cõuento ad recipiẽdum copiam petitiõis ⁊ instrumẽti guarentigiati: ⁊ opponendũ contra illam Ergo aperte colligitur ꝙ etiam in casu nostro debebat dari dictus termin⁹ trium dierum ad recipiendũ copiã petitionis ⁊ ad opponendũ licet non posset opponere nisi id qõd opponi potest cõtra istrumentũ guarentigiatũ ꝙ cũ potestas humiliter requisitus nõ fecerit satis appellare potuit dictus Nicolaus p̃ ea q̃ꝫ. s. dixi. Nam illa cła i fine statuti posita obseruãda qualificat p̃cedentia vt in. c. i quisitioni ⁊ c. secundo requiris de ap. ⁊ ꝙ legitur ⁊ no. maxime per Bart. in. l. talis scriptura. ff. del. pr⁹. Ad idem ꝙ legitur ⁊ no. in. l. titio. ff. de ver. obli. ⁊ in. c. apostolus. xxxiij. q. vij. in glo. fi. ⁊ hoc etiã probat̃ alia ꝓsideratione dubia sumere debeat interpretationẽ secundũ ius ita vt q̃ minus possint ledant ipsum ius cõmune: vt probatur in. c. cũ dilectus de cõsue. in. l. ij. C. de nova. no. Inno. in. c. i. de rescrip. ⁊ Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ⁊ iure. ⁊. l. i. ff. ad. l. fal. Sz de iure cõmuni debet in executione sententie p̃cepti saltem in personali fieri citatio que fit vt pars opponere ⁊ se defendere possit. vt in. d. §. in rẽditione ⁊ ibi Bar. ⁊ per Inno. i. d. c. cum super. ⁊ probat̃ in fili in. c. a. multis de testi. Et quia dictum statutum p̃supposito ꝙ esset dubiũ in fine sui ꝙ tamẽ i veritate nõ est. debet intelligi scõm ius cõmune vt. s. requiratur citatio ⁊ detur facultas parti: ⁊ se defendendi: ⁊ maxime quia iura naturalia hoc suadent. vt licitum sit cuiqz se defendere imo etiam excõmunicato nõ denegat̃ defensio. vt. c. cuz inter de excep. ⁊ iura clamant quod cõtra iauditam partem nil est attendẽdum in. c. i. de cau. pos. ⁊ ppi. ⁊ i de. pastoral. de re in. iii. q. xi. cãtãt. ⁊ i. c. omnia facit. l. de vno quoqz de re iudi. Item negari quia nõ data dubitatione super intellectum statuti debuisset domin⁹ potestas recurrere ad cõsilium sapientis sin quod disponitur in statuto dicte terre: ad hoc. l. ⁊ potest rem iudicatam. ff. de cõdi. indebi. vnde saltem ex hoc capite iusta fuit appellatio dicti nicolai. Nõ obstat si dicatur dictum nicolaum nõ fuisse audiendũ quia nõ seruauit formam alterius statuti super solutione fienda sin quantitatẽ petitoꝛ quia si bene aduertatur illud nõ facit ad casum nostrum: quoniam statutum loquit̃ de his qui petunt aliquid a conuento. nec dicit ꝙ non facta solutione in nullo audiatur. quia processus ille non valeat. Sed in casu nostro dictus nicolaus nil petebat p̃o nunc sed solum excipiebat petendo terminuz ad opponendam copiã petitionis ⁊ sic sumus extra casum statuti. nam video ꝙ excomunicatus qui nil põt i iudicio petere: tunc si conuenitur potest se defendere: vt in dicto. c. cum inter: sic i ꝓpõsito: licet dictus nicolaus non fuisset audiendus qñ petebat solutionẽ non factam: qñ a defensione contra petitionez dicti non debuit excludi: naz aliter sepe damnaretur innocẽs quod est absurdum. vt in dicto. c. cum inter. Ex quibus oibus cõcludo ꝙ domini sindici debent p̃nunciare appellationẽ dicti nicolai fuisse ⁊ esse iustam ⁊ legitimam ⁊ declarare dictam executionem factam in eius personam per dictum potestatem fuisse ⁊ esse nullam: ⁊ inquantum esset aliqua ipsam tã quam iniquam retractare ac decernere copiam dicto nicoalo dicte petitionis facte cozam dicto domino potestate sup̃ executione fienda assignando sibi terminum trium dieruz ad opponendũ p̃tra dictaz executionẽ petitam: ⁊ condemnare dictum antonium dicto nicolao in expensis factis in hac causa appellationis qua temere litigauit: ⁊ demuz debent dicti sindici in causa procedere sicut fuisset p̃cessurus dictus potestas cũ succedat in ipsius loco: de appel. vt debitus. cuz si. Et hec sufficiãt quo ad presentẽ articulũ. Nicolaus abbas.

Con. xxxi

Facti contingentia est talis. In ciuitate massena ẽ quedam locozum fraternitas que appellat̃. Fraternitas sancte Crucis. Et conueniunt in loco ozdinis sancti Francisci. In quadaz capella sub vocabulo sancte Crucis: que quidem Fraternitas multa pietatis operatum ex ipsozũ fratrũ substantia tum ex relictis dicte fraternitatis accepit. Cui quidez Fraternitati quidã deo deuotus: multa bona reliquit destribuẽda ad pias causas et specifice fuit adiectum: vt daretur domino episcopo massene super quantitatem tamen non grauauit relinquens conscientiam illozũ de confraternitate: que quidã Fraternitas donauit domino episcopo florenos. xij. ⁊ ab eo etiam habuit ⁊ recepit finem ⁊ libertam integram absolutionez de dicto relicto. Demuz episcopo mortuo dicitur nomine successoris ꝙ dicta liberatio nõ valuit p̃ tam modica quantitate ⁊ petit̃ integra quãtitas illius relicti q̃ aliozũ. Ex parte cõfraternitatis allegant dictam liberationẽ valuisse: ⁊ ꝙ dicta Fraternitas non tenet̃ ad canonicã portionẽ eo qõd maxime nõ est memoria ꝙ aliquando ipsam exoluisset lz muta relicta ei facta fuissent. Queriť quid iuris.

Christi Saluatoris eiusqz deuotissime genitricis suffragio implorato: ad clarã decisionẽ omiũm predictoꝛ examinanda incũbunt tria. Primo an dicta liberatio reuocari possit per successorem. Secundo an dicta Fraternitas teneat̃ de iure ad canonicam portionẽ episcopo loci sibi exoluẽda de relictis sibi factis. Tertio p̃supposito ꝙ de iure teneatur an vigoze cõsuetudinis seu p̃scriptionis possit dicta Fraternitas se excusare. Circa primum multũ nõ insistam quoniã nõ videť mihi magnam dubitationẽ continere cum certo certius sit dictum dominũ episcopũ illam liberationẽ facere potuisse: aut eni de dicto relicto nõ debebatur quãtaque in veritate nõ debebatur vt patebit ex infra dicẽdis: ⁊ casus est indubitabilis: quia ille idem episcopus nõ poterat plus petere cũ quantitas fuerit relicta conscientia illoꝛ iurta ea que habentur ⁊ nõ. in. c. stant. §. assessorem de rescrip. li. vi. gl. nõ. ⁊ in cle. prima. de iure patro. tũ quia p̃supposito ꝙ aliquid plus deberetur episcop̃. Episcopus cũ haberet liberam administrationẽ reddituum. iurta no. per gl. xij. q. i. duo sunt genera: ⁊ ꝓbatur in. c. cũ vobis in fi. de elec. potuit remissionẽ residui facere maxime cuz in pia causa venirent omnia cõuertenda. Nam episcopus tenetur sup̃erflua cõuertere in piam causam. lxxxij. di. c. i. ⁊ xij. q. i. videntur: ⁊ quicquid clerici habent pauperum est. xv. q. i. c. silicite. Ergo potuit nedum partem sed totum relinquere. Fraternitatis distribuendũ in pias causas: nam prelatus nedum acquirendo imo de acquisito nõ potest facere cõgruam elimosinam: vt in. c. ad hec: ⁊ c. relatũ. ij. de testa. quinimo modica cuicunqz donare vt in. c. ceterum de dona. Item dico ꝙ predictis rationibus si quarta fuisset debita ⁊ maxime qõ hic agebatur de acquirendo non de acquisito perdendo ⁊ potest episcopus facere conditionẽ deteriozez ecclesie vt nõ. xvi. q. vi. §. fi. vbi bona glo. ⁊ p̃ Inno. in. c. fraternitatis de donat. optime faciunt nõ. per doc. in. c. quoniam de doc. hinc nõ. dixit Fe. de senis consilio. ix. ⁊ sequitur Bal. in. l. pupillozum. C. de repu. hez. ꝙ solus prelatus sine alia solemnitate potest repudiare hereditatis longam etiam rei imobilis ecclesie factã ꝙ aliud est non acquirere: aliud acquisita alienare. Sed i casu nostro

casu nostro nō est tanta dubitatio quia reliquit relicta conuertenda in piū opus: z quia vt infra dicā i rei veritate quarta nō debebatur. Concludo ergo successorē nō posse rescindere dictā liberationē factaz p predecessorē. Venio ad fm q̄ magis dubitabile an. s. dicta fraternitas teneat' episcopo ad canonicam portionē. Et videt' p̄mo q̄ sic: quia nō solum de ecclesijs sz etiā de monasterijs z alijs pijs locis iura venit episcopum posse suam canonicam portionē exigere: vt probatur in. c. requisisti z. c. fi. de testa. Sed dicta fraternitas est collegium piuz vt in. c. si quis. lxij. di. z. ibi p archy. facit. l. i. z q̄ ibi no. Bar. ff. de col. il. z patet hoc ratione exercitij. Exercet enī pietatis opera ergo pia. dicitur enī locus pi' er quo ibi exercetur opera pietatis: vt no. Jo. an. in. c. Johannes de testa. z spe. in ti. de instru. edic. §. nūc vero aliqua. v. z scias propte medium. Quid plura hoc expresse tenuit dominus Petrus de perusio in tractatu suo de quarta. Sed his nō obstantib⁹ contrarium puto de iure procedere maxime i casu nostro moueor. primo quia hec quarta debetur relictis factis pijs locis episcopo subiectis non autē de relicto personali: etiam si fuerit factuz clerico hoc probatur in. c. requisisti. z. c. fi. z. r. q. i. de his z. c. antiquos el. ij. cuz multis si. z no. Joan. an. post hosti. in. c. i. de sepul. Sed i casu nostro non relinquitur dicte fraternitati legatū nō fit loco quia fraternitas nō est ascripta loco: sed est collegiū personale z quoddam corpus fictum z representatū vt. l. mortuo. ff. de fideiuss. no. Bar. in. l. fi. ff. de coll'. il. potest enī congregari vbicunqz vult ar. in. c. si quis: ergo nō debeatur quarta. cū enim tali fraternitati relinquitur nō habetur respectus ad locum vbi congregatur. Sed ipsum corpus factuz z representatū: z si quis vult pertinaciter ibi stare dicendo q̄ fiat loco: dico q̄ tanto est magis clarum q̄ quarta non debeatur. quia dicta fraternitas est in loco exēpto qui nō tenet' episcopo ad canonicā portionem: vt cōmuniter no. doc. in. c. offm. de testa. Fede. con. xcvi. Secūdum principaliter moueor a ratione cessante quare hec quarta debeatur episcopo. Nā ratio fundamentalis est ipsa cōio que est inter episcopum z clericos sibi subiectos: ratiōe cuius communis omnia bona erant cōia inter episcopum z loca inferiora. Sed quia cōio solet scandalū generare. l. cū pater. §. dulcissimus. ff. del'. ij. et quod legitur z no. in. c. qui. de vi. z hō. de. z in. c. ex cōione de sen. ex. editi sunt canones decernētes q̄ quarta debeatur episcopis: hec clare colliguntur ex dicto. c. requisisti. z ex dictis Johā. an. ibi hec cōmunis ratio cessat inter ep̄m z dictam fraternitatē. Nō ē enim communio ratione loci: tamē quia locus nō est Fraternitatis tum quia locus ille est exemptus nō ratione psonarum: cum sint puri. laici: z sic sunt alterius generis: quā eps: z duo sunt genera christianoz: vnum clericoz̄ aliud laicoz: vt habetur in. c. duo sunt genera. xij. q. i. z sic nō ē cōio inter eos. imo nō esse debet cum vita clericoz̄ debeat esse separata a vita laicorum in. c. laicos. z. c. sequen. ij. q. vij. Nec per istam fraternitatem desinunt isti esse de iurisdictiōe iudicis secularis: cū hoc nullo iure probetur: sed potius no. appositū in cle. i. de reli. do. Et si quis vellet dicere aliam esse huius quarte rationem vz propter onus episcopale quod subit: eps in collatione ordinum z consecratōe z administratione sacramentoz̄: vt sentit dictus Petrus i dicto tractatu. hosti. in summa de sepul. §. licitum al's. §. vetus. v. naturalib⁹. dico hanc rationem prorsus cessare in bac p fraternitate cuz ista non subeat eps in istam cōfraternitatem nec ratione loci nec personarum cessare ergo debet dispositio: vt in. c. cum celsante de app. xvi. q. i. generaliter. Tertio induco hanc rationem: relictum p fraternitati non fit de ratione loci nec ratione personarum de confraternitate. sed retione pauperū: vnde hec fraternitas videtur electa tanq̄ distributrix z dispensatrix ad pias causas. vt patet ex mentibus relinquentium: z colligitur ex mente dicti. c. si quis. sed ex relicto facto pauperibus nō debetur quarta epō: vt in. c. ij. de sepul. ēc si veniat distribuendū p aliuz vel per ipsum episcopū vt in. l. nulli. z in. l. si quis ad declinandū. C. de epi'. z cle. Ergo nec de relicto facto dicte fraternitati. Nec ob. vnuz dictum Jo. an. positū in. c. dudum de conuer. coniu. vbi dicit q̄ si relictū fuit pauperib⁹ certi loco debetur quarta. ar. in. d. c. requisisti. qz licet illud dictum sit verum: non tamen nostre conclusioni obuiat. Nam quando relictum fuit pauperibus certi loci relictum videtur non solum contemplatione personaz se etiam loci: quia relictum acquirit' ipsi loco pio. de quo potest disponere ad libitū vñ cū loc' pius subsit epō merito rōe cōis z oneris epalis debet tale relictum cōicare episcopo. Sed in casu nostro relictū nullo modo acquiritur loco: z presupposito qd̄ acquiret' q̄ tn̄ est falsum cessaret ratio: cū locus ille sit exēptus: sed relictū est personale z factum principaliter ppter indigentes: vñ nulla ratio apparet quare debeatur hec quarta epō: z si bene iura antiqua pōderentur hec quarta fuit inducta ppter indigentiam epi': vnde honestū fuit visum qd̄ loca pia subiecta epō subuenirent de omnibus subuentionibus: cum eps sit rector z caput talium locoz̄ piorum z administrator in multis z multa onera subeat eorum contemplatione: vt habetur. xxiij. q. i. c. i. z. ij. Quequidem ratio cessat in istis laicis qui nō sunt de iurisdictione episcopi sed solum conueniunt vt pietatis opera exerceant z vt. s. dixi iura de hac quarta loquentia cōiter loquūtur in relictis suis factis ecclesijs z pijs locis: nō autem factis collegijs a iure approbatis z sic cessat fundamentū tenētium oppositum: quinimo Bal. doc. excellentissimus z duo alij doc. cūz eo consuluerūt cōtra episcopuz in latioribus terminis vz q̄ de relicto facto hospitali auctoritate epi nō cōstructo: quarta nō debetur: quia iura loquūtur de locis pijs z sic religiosis que subsunt epō. Sed talia hospitalia sine auctoritate dyocesani nō possunt dici religiosa nec stricte pia cum possunt ad libitū cōstructoris dissolui. vt in. c. int' dilectos z q̄ ibi p Inno. de dona. z. c. de sindicis de re. do. talis enim locus cum sit priuatus non videtur capax relicti: z sic videtur relictum factum potius pauperibus q̄ loco fortius hoc est dicendū in casu nostro z precise in terminis nostris p fraternitate. z ptra episcopuz post verba lōga determinabat Bar. in. l. n. si quis ad declinandū. r. questione. C. de epi'. z cle. Item negari salem non potest casum esse dubium sed in dubio standum consuetudini qz est optima. l. interpres. vt in. c. dilecto de cōsue. z. l. si. interpretatione. ff. de legi. Sed cōsuetudo est i dicta ciuitate messana z cōmuniter i alijs locis q̄ a dictis fraternitatibus quarta nō exigit' ergo debet omnino cessare. Et huic rōni mō nullum video responsum: hoc etiaz vñ sentire Frede. cō. ccxxv. vbi dicit q̄ leprosi stātes in aliquo loco auctoritate episcopi nō fundato nō tenentur ad iura episcopalia: cum eorum locus sit priuatus z nō religiosus. Concludo ad fm articulum dictā fraternitatē ad quartam de relictis nō obligatum. Venio ad tertium presuppositū q̄ de iure teneret' an vigore p̄scriptiōis seu cōsuetudinis possit se tueri. Et hec questio reperit' formata q̄ doc. in ecclesijs an possit hoc ius prescribere cōtra episcopum. Et reperio tres opiniones. Prima quia potest prescribi in quantitate sed nō in totum. Secunda q̄ nō obstāte cōsuetudine saltem debetur quarta. Tertia q̄ in totū potest p̄scribi. hec nō. in. c. requisisti. z. c. officij. de testa. z in. c. certificati de sepl'. q̄ in totum nō potest prescribi volūt Jo. z vnicus et hosti. in. d. c. requisisti. z idē ibi Inno. licet hosti. referat Inno. postea mutasse sententiam in questione facti: z dixi quartam deberi nō obstāte cōsuetudine. de hoc tamen nō apparet in lec. Inno. Item ipsemet hosti. latissime banc materiam discutiēs in sententia sua ti. de sepul. in. §. an litum al'. sub. §. metus in fi. illius. §. Concluxit q̄ nō obstante q̄ ipse esset episcopus valet cōsuetudo portionem diminuens: sed non in totū tollens cum videatur irrationabilis. sed prescriptio valet secundum cuz titulus sit cōtra ius vt. in. c. de quarta de prescrip. Idem apertissime voluit gl. ia. c. i. de sta. regu. z apte sentit ibi Jo. an. allegādo corroborationē illius gl. c. de q̄rta: z multi moderni hoc sequūtur in dicto. l. requisisti. Itaqz hec videt' cōmunis opinio vt possit in totum prescribi. z hec opi. semper mihi placuit. Et casus noster rotū dus in. d. c. de quarta. vbi dicitur presbiterū posse se defendere aduersus episcopuz super quarta de criminarū z oblatione defunctoz̄ ex p̄scriptione. Sed in casu nostro est p̄scriptio tanti temporis de quib⁹ initio nō ē memoria Que quidē p̄scriptio supplet defectū tituli z valet cōtra ius cōmune: vt in. c. i. de rescrip. li. vi. Ergo huic p̄scriptioni est standum z plurimū tollit hāc quartā: vt in. c. officijs de testa: ergo z prescriptio. Nam p̄scriptio valet cōtra ista immobilia ecclesie: vt in. c. auditis. z. c. cum olim de rescrip. fortius cōtra acq̄renda: z maxime in casu nostro vbi de iure nō est clarū hāc q̄rtam deberi. Cōcludo istam fraternitatē posse se tueri p̄scriptōne etiā p̄supposito qd̄ de iure teneret'. Ex his remanet p̄m' articulus magis clarus. Recepit enī eps istos. xij. flozenos rōne relicti z nō ratiōe quarte: z sic nō potest dicere successor quartā nō fuisse integre solutam. Laus deo.

Con. xxxij.

Casus contingentia. Quidaz iam defunctus duz agereꝫ in humanis inter cetera in testamento suo sic disposuit. In primis quidē iudico corpus meū sepeliri apud locum fratruz minoruꝫ Sancti Frā cisci de senis: apud quem mihi eligo sepulturam: in quo loco iudico, volo z mando qꝫ mei fideicōmissariꝰ infrascripti faciant seu fieri faciant vnā capellam sub vocabulo beati Bartholomei apli in eo loco qꝫ dictis meis fideicōmissarijs videbitur. In qua capella cum ornamentis dicte z paramento z aliis necessarijs ad eandem expendantur de bonis meis ducēti. floreni aurei vt in ea perpetuo pro anima meo meorumqꝫ parētum diuinū officiū celebreꝫ: z dictū testamentū seu legatum fuit factū anno domino. M.CCC.xl v. z sic sunt elapsi iure. lxxx. anni qꝫ nuncꝗ fuit aliquid executum p dictos fideicōmissarios nec per aliū. Nunc queritur an extra petitionem dicti legati obstat prescriptio: z presupposito qꝫ obstat numquid aduersus eam possit implorari beneficium restitutionis in integrum z cē.

Christi eiusqꝫ matris: presidio humiliter postulato vide prio dicendū qꝫ prescriptio nō habet hoc casu locum qm̄ nō valenti de iure agere nō currit prescriptio: vt in. l. i. C. de an. excep. vbi filio viuente patre qui habet rerum suarum vsufruct. non currit prescriptio: quia viuente parēte pro illis rebus agere nō potest. l. nō solū. C. de bo. quelib. Ad idē. l. in rebus. C. de iu. do. vbi dicit qꝫ vxori constante matrimonio nō currat prescriptio i rebus dotalibus quia cōstante matrimonio nō potest pro illis agere: vt in. l. dote ancillam. C. de rei ven. Ad idem. c. qꝫ diuersitatē de concess. preben. Sz ita ē qꝫ fratres minores nō possūt esse in indicio pro rebus temporibus: z sic nō possunt agere: vt in cle. exiui de paradiso de ver. sig. g̃ nō currit prescriptio. ¶ Preterea z scdo i relictis sactis locis religiosis currit sola prescriptio centenaria: vt in. l. inter diuinū. C. de sa. san. ec. Sed in casu nostro tantum tēporis lapsum non est: ergo ius ecclesie ē integrum z maxime si cōsideret qꝫ si totū illud tempus lxxx. annoꝝ a tempore testamenti inchoandū non debet in prescriptione computari quia cū prescriptio nō cuitat sine bona fide de prescrip. c. vigilanti. z. c. fi. z i regula possessor mala fidei. de re. iur. li. vi. Et hæres extraneus presumatur scire cōtenta in testamento: debet saltem reduci illud tempus qō bona remanserunt apud ipsum hæredē a quo prescriptio nō potest ichoari obstante male fide. Fuit enim in mala fide ex quo habere conscientiā huius legati. xxxiiij. q. ij. si virgo. quā habuisse presumitur ratione predicta. ¶ Item z tertio fratres ignorauerunt relictū quinimo cōmuniter ignorabant nec psumendum ēst scientia in facto alieno vt in regula presumit ignorantia de re. iur. li. vi. Ergo nō currit prescriptio q̃ principaliter causata fuit in odiū negligentium. vt in. c. vigilanti de prescrip. ¶ Sed his nō obstantibus que i veritate in casu nostro nō concludūt: vt infra patebit: dico qꝫ prius duo examinanda. Primo quale ius ex illo relicto acquisitū fuit fratribus. Scdo considerandū contra quem agitur pro executione dicti relicti. ¶ Ad primuz conclusiue dico qꝫ nullū ius fuit acquisitum fratribus predictis cum non possint sibi aliquid approbare vt in. d. de. exiui de paradiso. Sed ius fuit acquisitum ipsi ecclesie fratrū: vnde licet in alijs religionibus z collegijs hoc sit: qꝫ ipsi habent ius in ecclesia. z illud qō conceditur ecclesie videatur concessum collegio. tamen in fratribus minoribus hæc dici non possunt. quia nullū ius habent in ecclesia: sed solum simplicem vsum facti: vnde ecclesia z loco videnť vti precario: hæc sunt verba Bar. i tractatu minoricarum qō incipit. Si aliquis in suo testamento vbi ipse refert qꝫ licet fratres sint incapaces hereditatis vt in. d. cle. exiui. hoc tamen non est referendum ad ipsorum ecclesiam nō possunt instituti heredes sicut aliud collegiū ecclesiasti cum. l. i. C. de sa. san. ecc. Quia per tale relictū nihil acquiritur fratribus Idem z fortius dicendū est in relicto facto ecclesie. ergo ad diuinum cultum ius acquisituz ecclesie exercebitur vel res relicta peteť vt concludit Bar. in loco preall. in. c. sequenti per sindicū ecclesie Romane cū summus pontifex est actor ecclesiarum ipsorū fratrum minoruz ipsi vero fratres habēt vsum simplicem vt. s. dictuz est possunt tamen ipsi fratres sindicum nominare ex priuilegio eis inducto per papā. Martinum. iiij. Quod quantum ad relicta facta ab ecclesia non extitit reuocatum: vt plenius nō. Bar. in dicto tractatu. Si autez dictus sindicus haberi nō potest quia fratres nolūt nominare vel fuerit eis interductus: dicit qꝫ episcopus poterit tale ius prosequi ratione pie cause ar. in. l. nulli z. l. si quis ad decli nandum. C. de epis. z cle. nō obstante qō ecclesia sit erēpta. sic si relictum cōcerneret alienā piam causam ex diocesim potest enim se episcopus impedire ratione ipsi' relinquētis qui esset sub cura sua: vt dicta. l. nulli. z qꝫ ibi no. Si autem episcopus nō faceret vel esset negligēs pōt se impedire ciuitas: in qua ecclesia est ꝓstituta quia ecclesia ibi pertinet ad bonorē z vtilitatem omniū ciuiū facit. l. i. ff. de pub. iudi. z optime facit. l. ciuitatibus. ff. de'. primo. z loquitur Bar. qm̄ ecclesia fratrū est instituta heres sicut in casu nostro qm̄ testatoꝛ mandauit construi capellā. Ego adduco tex. aperte in auē. de eccle. titu. coll'. nona: vbi dicit' qꝫ facere exequi spectat non solum ad episcopum sed etiam ad ciuilem iudicē ita qꝫ locus est preuentioni ita qō dico qꝫ ciues hic deputatis senis per consilium generale poterunt hanc causam cognoscere. ¶ Cōcludo ergo circa hoc pmum qō ex tali relicto nullū ius fuit acquisitum nec est penes ipsos fratres. sed ecclesiam promouendum p psonas antedictos. ¶ Nūc pro solutione questionis principalis est examinandum sm quesitum qō nunc agitur: per qō apparebit quale ius competat ecclesie z an sit prescriptū z p quātū tempus. In quo animaduertendum qꝫ aut agitur ꝓtra heredem z nō potest se defendere prescriptiōe quia presumitur in mala fide vt. s. dixi. ¶ Idem videtur dicendum de herede heredis: ꝛ ipse fuerit bonefidei. quia cum censeantur eadem persona mala fides defuncti nocet heredi: z hoc est clarissimum de iure ciuili. vt probatur in. l. cum heres. ff. de diuer. temp. p̃scrip. licet de equitate canonica aliud videatur: vt heres qui habet bonam fidem posset ex equitate incipere prescriptionē: vt sentit di. in regula possessoꝛ de re. iu. li. vi. Facit qō legitur z no: in. c. de prescrip. z. c. cura de iur. pa. cum agatur nunc ꝓtra laicum obseruandum ius ciuile. ar. eorum que no. in. c. ij. de arbi. li. vi. z. c. de clericis de fo. compe. aut agitur cōtra extraneum bonorum dicti testatoris possessoꝛem qui esse potest intentādo ipo thecariā. iuxta. l. i. C. cōia de'. z tunc si quidā ille possidet ex ti. heredis z all'at nūc prescripť i portxcarie actionis z i dubio vt cōpellatur prescriptio requirit' qꝫ cū bona fide possiderit. xl. annis: quia minori tempore nō prescribitur ꝓtra ecclesiam de prescrip. c. de quarta. vt. c. cum olim: z quasi per totum: z i auē. quas actiones. C. de sa. san. eccle. z in corpore de ecl'. titu. §. tpalibus. z idem videtur hoc casu esse ꝓtra priuatum: quia ipothecaria non prescribitur minori tempore. vt. l. cum notissimi. C. de prescrip. xxx. vel. xl. anno. aut iste tertius possidet sine titulo heredis: imo allegat prescriptionē ꝓtra heredem z per consequens cōtra ecclesiā z tunc videtur sufficere temp'. x. annoꝝ cū ti. per ter. i. l. i. z. ij. C. aduer. here. nam principaliter hic ipothecaria cōtra ecclesiam. Sed ipsum dōnium heredia qō prescriptum dicto ex tempore: vt in iuribus prealle gatis nisi. dicamus speciale esse in iuribus ecclesie. vt nullo modo prescribantur minori tempore. xl. annoꝝ. vt in. d. §. p tpalibus vbi ter. etiam loquitur de relictis ad pias causas. z aptē dispōnit vt ex actio nō prescribatur minori tempore. xl. annoꝝ. ¶ Ex his potest capi solutio principalis quesiti an prescriptō sit valida: an cōpleta. nec obstāt argumenta superius ꝓria formata. Et pmo ad pmū fateoꝛ qꝫ fratres ipsi minores nō poterant nec possunt agere. sz alij poterant agere vt sindicus ecclesie, romane: vel episcopus loci z ciuitas vbi est ipsa ecclesia: vñ per negligentiā administratoꝝ currit p̃scriptio cōtra eū qui agere nō potest: vt aperte est videre in relicto facto p redemptione captiuorum z pauperibus alendis qui agere non possunt causaz quoniā incerti sunt captiui. sed propt negligentiā epi currit prescriptio vt ter. cū gl. in. d. l. inter diuinum no. Frede. de senis de consti. c. i. Non obstant qꝫ dicit de filiofamilias z de vxore. quia maritus nō possidet vt vxoris administratoꝛ sed iure ꝓprio qō habet in illis rebus: z idē in patre. ¶ Item nulla ecclesia potest agere cum sit corpus i animatum: sed propter negligentiam possidentium z administratoꝛum currit prescriptio contra eam: vt de p̃scrip. per totum. Non obstat sm argumentum de. l. inter diuinum vbi in talibus relictis admittitur. dumtaxat prescriptio centū annoꝝ: quia dico illam. l. in hoc correctā p auē. quas actiones que ibi immediate sequitur. z habetur clari' in corpore vnde sumitur. s. de ecl'. de. ti. §. p tempoꝛalibus sentit glo. in. c. ñ. xvi. q. iiij. vnde hodie solum Romana ecclesia gaudet priuilegio centum annoꝝ: vt in. c. ij. de prescrip. li. vi. z in. c. cum nobis eo. ti. z. d. auē. quas actiones. Tertium argumentum principale super

pale super ignorantiam fundatum non obstat: quia ꝓscriptio currit etiam contra ignorantes: vt probat' in.l. fi. C. de ꝓscriptis. lon. temp. z. d. c. ij. z. c. vigilanti de ꝓscrip. videntur enim quodãmodo negligentes in eo q̃ nõ querunt que eis incũbunt z ad eos ꝑtinent ar. i. c. quãuis de re. iur. ¶ Venio nunc ad secundũ principale quesitũ an ꝓsupposito q̃ ꝓscriptio cõpleta fit ecclesie in integrũ restitutio aduersus illaz ꝓscriptionem idulgentia sit. z est elegans z subtile dubiuz in quo antiqui glosatores z scribentes se admiscent i varias sententias z Ber. primus glosator multũ in hoc variauit in. c. auditis de ꝓscrip. nunc in vnã: vnde in cõtrariã sententiã declinando sed tandẽ adhesit opi. Jo. z vincen. qui cõuenerunt restitutionẽ denegandã moti q2 iura voluerũt ecclesiis ꝓscriptionibus ꝓeiudicari in. c. placuit. xvi. q. iij. z ea causa. q. iiij. volumus. ¶ Itez quia si consideretur restitutio frustra emanassent iura ꝓscriptionis loquentia aduersus ecclesiam. Idem tenuit Goff. in sũma de inte. resti. in. ij. coll'. dicens q̃ nunq̃ inuenit ecclesiam restitui. in vsuc. qñ tpa subducantur de medio vt in. c. i. de rescrip. sed in ꝓscript. iudicialibus ecclesia equiperat' minori. Hanc opi. sentit glo. in cle. i. de in inte. resti. dicens illã cle. loqui de restitutione aduersus ꝓscriptionẽ extra quam datur restitutio remittens ad nõ. in dicto. c. auditis: nihil de nouo inducens sed in ꝓtrariã sentẽtiã ꝓueniunt numero plures. z ingenio elegantiores primo Accur. glo. iuris ciuilis. in dicta auc. quas actiões: z aptius in auc. de ecc'. ti. §. ꝓ tempoꝛib' vbi dixit hoc cõmunit' teneri Secũdo hoc tenuit Jo. glosator decreti in. c. placuit el. ij. xvi. q. iij. Inno. papa doc. subtilissim' in. c. i. de i inte. resti. ¶ Hãc opinionem secuti sunt Paulus de liça. z Jo. de lig. in cle. prima de in inte. resti. ꝓall'. c. auditis. Et ibi fere omnes moderni in. c. contingit de transac. z hosti. in summa de in inte. resti. §. iij. prope fi. senserunt bal. z bar. in. d. auc. quas actões. vbi male z non fideliter recitant opiniones canonistarũ. ꝓbatur hec opinio ratione minoꝛi: currit ꝓscriptio tamen restituitur. C. aduer. vsura. z in. l. fi. in qui. cau. inte. resti. nõ est ne. nõ. glo. in. l. sicut. C. de ꝓscrip. xxx. an ergo idem dicendum in ecclesia que fungit' iure minoris in restitur: vt i. c. i. z. c. auditis de i inte. resti. z in. c. i. z. ij. eo. ti. li. vi. z i cle. vna eo. ti. nec valet si detur illa iura loqui de contractibus z ꝓscriptionibus iudicialibus. quia non apparet ratio sic restringendi: si enim aduersus contractũ per quẽ secuta traditione transfertur dominium datur restitutio. Ergo fortius est concedenda aduersus ꝓscriptionem cuz contractus sit de iure gen. l. ex hoc iure. ff. de iusti. z iu. z interuenit vtriusq3 partiũ cõsensus l. sicut. C. de ac. ob. ꝓscriptio autẽ est de iure ciuili z inuenta: z causata circa partiũ consensus Si ergo fortius vinculum dissoluitur multo fortius minus forte ar. in auc. multo magis C. de epis. z cle. z. c. cum i cunctis de electio. ¶ Itẽ actus iudiciales vt teneant sunt multi fauorabiles: z sic sunt licitũ finis in. c. finem litibus de dolo. z contu. z. l. q̃dã ertimauerunt. ff. si cer. peta. hic alibi dixit glo. nõ. delictũ ꝓlata nocet ecclesie in iudicialibus sed nõ in cõtractibus vt nõ. in regula delictaz ꝓlati de reg. iur. li. vi. Sed aduersus actus iudiciales. restituit' ecclesia etiã aduersus sententiam: vt in. c. i. de i inte. resti. li. vi. z in. c. auditis. ꝓall'. ergo multo fortius aduersus ꝓscriptionem extra iudicialem preterea. d. cle. indistincte loquitur vt aduersus lapsum temporis restituit' ecclesia. Ergo aduersus ꝓscriptionẽ que causat' ex temporis cursu. Et hanc partem arbitroꝛ verioꝛẽ maxime attenta ignorantia huius legati. nam i legatis vt singulariter voluit Bar. in. l. i. §. si q̃s aũt. ff. de iti. actuq3 priua. ca. maioꝛ ẽ restituendi ignorantiã aduersus ꝓscriptionẽ ar. illius. l. ego adduco ad idez gl. nõ. q̃ hoc sensit in. l. pantonius. ff. de acqui. here. ¶ Non obstat q̃ iura voluerũt ecclesie ꝓeiudicare p ꝓscriptionẽ. q2 idẽ reꝑitur in minoꝛe z tamen ꝓcedit' restitutio: nec sequit' q̃ p hoc iura sint frustratoria: q2 hoc falsuz cũ restitutio debeat peti infra quatriẽnium: quo lapso alia iusta causa nõ apparentur firmata manet ꝓscriptio: vt in. c. i. z. ij. de inte. resti. li. vi. ¶ Nõ obstat hoc exꝑesse iur. nõ cauerit: q2 satis est q̃ includat' sub verbis generalib': iura enĩ generaliter volũt ecclesie se succurri per beneficiũ restitutiõis vt in iuribus ꝓall'. Sz restat nũc aliud non min' forte nã ꝓsuppositio qõd restitutio sit concedenda tamẽ illa debet impetrari infra quadriẽnium a tẽpoꝛe lesionis z non vltra: vt in. d. c. i. z. ij. de in ite. resti. li. vi. z i cle. i. eo. ti. z. l. fi. C. de temp. i inte. rest. ¶ Sed i casu nostro ẽ impossibile ꝑ ea q̃. §. dixi quia nedum tempus ꝓscriptionis cõplete. z sic lesionis: z sic quadrieniũ sed maius tẽpus est elapsum. Ergo tali casu cõtingentis non est hõ beneficium idulgendũ. ¶ Ad hoc respõdeo dupliciter. Primo q̃ illud tẽpus quadrienniꝫ a principio est vtile vñ nõ currit ignoranti ter. est i. c. i. eo. ti. li. vi. vbi dicit si quis negligẽter omiserit z̃c. Sed ignorans nõ negligit vt ꝓbat' in. c. ij' iuncto. c. quia diuersitatem de conces. ꝓbẽ. Ad idem glo. in. c. quã sit de elec. li. vi. in. v. distulerit z hãc opi. singulariter tenuit Zen. z Jo. õ lig. post eũ i. d. cle. vna. in. v. cõtinuum per hoc facit quia quadrienniũ istud succedit loco anni vtilis qui olim competebat: vt dicit ter. in. d. l. fi. C. de temp. inte. resti. debet esse q̃ a princi. vtile vt sic sapiat naturam eius in cuius locũ ꝓrogatur ar. c. vt ecclesia vt li. pen. ¶ Scõo respondeo non minus efficaciter ter. i. d. c. i. dicit nõ audienda ecclesiã post quadrienniũ nisi aliqua rõnabilis causa subsit que mouere debet superiozem ad hoc beneficium concedendum: sed si bene omnes circunferentie i casu nostro ponderetur facillime reperit' causa rõnabilis. hic primo fuit ignorantia legati que est iusta causa restituẽdi. etiã maioꝛẽ vt. s. dixi. Scõo z melius hic agit' de iure illius ecclesie que ad hanc rẽ ꝓmonendã non habet specialem z ꝓpriũ administrationẽ cum quo res ecclesie nõ ꝑsunt agi. z papa est valde remotus z in istis curam impartiri nõ põt episcopus z nõ curat ꝓpter exceptionẽ ecclesiasticam minus soliti sunt curare. Ad hoc qõd singl'r nõ. Inno. in dicto c. oliz. el primo de resti. spo. vbi dicit q̃ si ecclesia inferioꝛ caret legitimo z imediato administratoꝛe nõ currat cõtra eam ꝓscriptio lzẽps posset, p̃ ea agere z hac ea ratione: q2 nõ est qui specialẽ curã gerat idẽ ergo z fortius esset dicendũ vt hic saltẽ illud tẽps quadriẽniꝫ nõ currat dato ꝓbabili ignoratia q̃ hic satis ꝓsumẽda est z̃c. Laus deo abbas.

Con. xxxiij.

Casus i effectu talis est. Judex a sede aplica deputatus quendam absentẽ citauit peductũ non valens forte citare personaliter: z tandẽ illo nõ comparente interdicti: z excõmunicationis sentẽtias in illum fulminauit. z sic deniq3 mandauit per ecclesias illum publicari z vitari demũ ille sic excõicatus cõparuit i ecclesiis suis illius in quibus fuit publicatus z fecit fidem de quadaz appellatione sua prius quã sententie ille ferent' interpositis iustis causis appentibus in ea z illa ꝑtiz quia fuerat citatus ad locuz sibi notoꝛie suspectũ: z minus tutus dicẽs ampli' eũ vitari nõ debere maxime: quia iudex ad quẽ appellationẽ admisit: z inhibuit ne appellatione pendente, pceder' ad vlterioꝛa. ¶ Item quia reperiuntur quedam statuta in ecclesia Cathedrali illius loci q̃ vident' ꝓcedere cõmunionez in casu predicto. Judex vero a quo qui excõmunicationẽ ꝓtulit instat vt vitetur dicens appellationẽ nullaz: maxime: q2 sententie ille censure fuerunt late ꝓ excessu notoꝛio. hoc tñ reus oĩno diffidet'. Queritur nũ quid rebus sic stantibus debeat ille interim vitari in officijs diuinis z alijs.

Christi eiusq3 matris Presidio humiliter inuocato. Videtur primo. q̃ vitari debeat q̃ id qõd nõ. gl. in. c. dilect' de ap. in fi. que dicit q̃ si dubitatur an teneat appellatio potius est vitandus q̃ in dubio ei cõmunicandũ ar. de cle. excõ. in. c. fi. z melius facit. c. illud eo. ti. vbi in materia nostra dicit ter. qõd in dubijs via tutioꝛ est eligenda. s. potẽ' seruet' excõmunicatio. ¶ Ad idẽ facit i argumentum. c. Inuenis de spon. de exiui. de ver. sig. vbi dicit' qõd in dubijs eligenda est via que est sine periculo. sed in casu vitationis nullũ subest periculũ z in alio sic data, validitate excõmunicationis: ergo z̃c. per hoc etiam facit. c. i. z q̃ ibi nõ. gl. de strup. Scõo principalit hõ videt' tenere Inno. in. c. ad p̃sentiam de ap. vbi dicit q̃ quanq̃ excõmunicatus post appellationẽ nõ teneat' se gerere, p excõmunicato de sua appellatiõe cõfidit ab alijs tñ inuitandus est. c. q̃ tuas de sen. ex co. vbi ter. videt' hoc iuuare in. ver. nos igit'. ¶ Tertio facit. c. pastoralis. §. q2 vero de offi. dele. vbi dicit' q̃ etiã ordinarius debet i actu executionis snie obtemperare delegato: quantũ sciat illi' sententiã in statu. q̃ cũ delegatus in casu nostro instet nõ videt' ipso ꝓcepto refragandus esse. Quarto quia snia excõicationis iusta vel iniusta est timẽda. xi. q. iij. sentẽtia pastoris: z subditus in dubio tenetur superiori obsequi: z parere. xxij. q. v. quid culpat' z ei q̃ in quid q̃. Quinto de hoc casus in. c. cum sit Romana i fi. de appel. vbi dꝫ appellationẽ manifesti raptoris nõ eẽ admittẽdã: z qõd ꝑ delictũ notoꝛio aplius excõicauit cozinthũ absentẽ z in reqsitũ ad idẽ facit. ij. q. i. c. õ manifesta

¶ Sed his nō obstantib⁹ q̄ videt᷑ iudicio meo nō obstant dico i hoc articulo saluo iudicio meliori: casum esse i. c. solent in fi. de sen. exco. li. vi. vbi dicitur q̄ si quis ostendens se ex communicatū post appellationē ꝓbabilē postulat se admitti ad ꝓbandū. dz solū vitari in iudicialib⁹ i alijs negocijs extra iudicialibus nō. vnde electōibus z alijs spiritualibus seu diuinis officijs admittendū ē durante appellatiōe: z hoc dare volūt vbi Inno. z Jo. an. qui dicūt q̄ etiā ante q̄ admittant᷑ ꝓbationes an cause appellat᷑ sint vere vel nō dz admitti ad p̄dicta salti i protestatione: vnde satis est ſm eos q̄ excōmunicatus compeat: z dicat se appellasse ante sniam. z pro hac snīa ego adduco ter. iudicio meo hoc aperte probātem in. c. licet eo. ti. li. vi. vbi dicit᷑ q̄ si quis asserit se fuisse excōmunicatū post appellationē fuit ꝓsecutus appellationē i fra tēpus a iure statutū debet ꝓnunciari denunciari excōmunicatus vt vitar z nedū i iudicialibus: ſz etiā i extra iudicialib⁹ z alijs actibus legittis donec probauerit excōmunicationē nō fuisse legittimā vel aliter docuerit de illi⁹ nullitate. Ecce ḡ apertissime q̄ ante omnē ꝓsecutionē appellationis nō dz euitari dūmodo asserat se appellasse z sic infra tēpus ꝓsecutionis a iure statutū: Et sic i illis duobus capitul' vī casus huius q̄nis. Aliud iduco ad idē cap'm satis notabile i materia. c. dilectis in fi. de ap. preal'. vbi canonici cōmunicātes excōmunicatis post appellationez z post denunciationē archyepiscopi inducantur iculpabiles q̄ magis voluerūt deferre appellatiōi interposite ad papā q̄ denunciatiōi archyepiscopi: z ratio oiuz p̄dictorū pōt esse cū eū appellatio legitima habeat suspendere iarisdictionē iudicis z sic impedire validitatē excōmunicatiōis postea late: vt. c. p tuas de sen. exco. z. c. cū ꝓtingat de off. dele. z. d. c. licet. nō debet p̄sumi iniustitia appellationis cū tanto p̄iudicio appellatoris: z q̄ etiā ꝓtra iudicē oīno nō ē p̄sumendū capit᷑ q̄si media via: z in iudicialibus q̄ sunt magis odiosa: excōmunicat⁹ debeat euitari appellatione pēdente secus ꝓ. i extra iudicialibus: ne itantū iuri suo p̄iudicet᷑: licet fateat᷑ Inno. i. d. c. solet q̄ i priuata familiaritate poterit in occulto euitari si sine scandalo hoc fieri poterit ſz nō in plurib⁹ eo nisi notorie ꝓstaret appellationē fuisse iniustā q̄ talis appellatio nō defendit. d. c. cū sit romana. z. c. de appellatis. de ap. li. vi. sed i casu nostro hoc nō pōt dici. Prio q̄ iuder ad quē recipit appellatiōez z fecit q̄ō facere nō poterat nisi prius recipisset appellationē vel ut omissam ex causa ꝓbabili: z nō ꝓtra notoriū: vt ꝓbatur in. c. Romana. §. si vero cū. §. sequēti. z. c. nō solū de ap. li. vi. Itē citatio fuit facta ad locū notorie nō tantū potuit i ꝓtinenti appellare etiā i absentia iudicis vt i. de. pastoralis. §. z pistina. z ibi glo. de re. iudi. z q̄ legit᷑ z nō. i. c. ex pte de ap. facit. c. si iustus eo. ti. z q̄ nō. Inno. i. d. c. dilect⁹. Nec valet si dicat᷑ q̄ notorie occupabat i iuste bona ecclesie: q̄ hoc negat᷑ p pte aduersaz. z allegabat᷑ ꝓbabilis titulus possidendi: z sic redditur res dubia: vt ē glo. nō. in. c. fi. de off. dele. li. vi. facit. l. iij. C. q̄bus ad liber: ꝓscda. nō ſz. ¶ Preterea multa dicunt᷑ notoria q̄ nō sunt i. c. ꝓsuluit de ap. z satis ē q̄ poterat habere aliquā iustā causaz possidendi iō nō debebat excōicari. anteqū audirent᷑ sue defensiones ar. l. nonū in. c. ſz eps de preben. li. vi. Itē ter. i. c. sacro ꝓhibent i distincte aliquā excōicari nō p̄cedente canonica monitione quātūcunq̄z factū dicat᷑ notoriū: q̄ excōicatio fertur ab homine nō pp delictū ſz ꝓpter ꝓtumatiā. vt nō. glo. i. c. epi. xi. q. iij. sed paria sunt aliquō non citate: vel ad locū notorie nō totuz ar. in dictis iuribus z. c. si duob⁹ de ap. Nō obstant p̄dicta. Et p̄dō glo. i. d. c. dilect⁹: dz eni itelligi z determinari ſm iura noua supius allegata: vel pōt saluari i priuata z secreta familiaritate: vt. s. dixi vel i iudicialibus ¶ Ad ſz de dicto Inno. i. c. ad presentiā de appel. dicēdū q̄ dz itelligi z limitari vt ipsemet nō. i. d. c. solet. Nā mouet᷑ ipe ibi p. c. p tuas de ap. q̄ recipit hodie limitationē p. c. solet z. c. ſz preall'. ¶ Ad tertiū de. c. pastoralis dico q̄ ꝓcedit q̄n snīa ē aliq̄ ſz iniusta. ¶ Sz i casu nostro p̄ceptū iudicis sup̄ vitatione ē ipso iure nullū cū sit ꝓ iura supius allegata. Ideo tale p̄ceptū pōt ꝓtenti. ad hoc q̄ nō. Inno. in. c. si q̄n de off. deleg. magis. n. est obediēdū iuri. q̄ mādato delegati. xi. q. iij. Julianus z. c. dñs. z. c. q̄ resistit. Nō obstat quitū argumētū ꝓcedit. n. q̄n excōicato tenet vt q̄ ē iniusta. Sed i casu nostro p̄ supponit᷑ nulla. ¶ Ad vltimū de. c. cū sit romana. satis respōsuz est. nā negat᷑ factū esse notoriū: z allegat᷑ iusta cā possidē di. Itē ap'us sepe co'inthuz āmonuerat z factū erat monitorium q̄ nulla tergi versatione z̄c. q̄ nō ꝓtingit i facto nostro Et hec sufficiant. Deo gratias. Con. xxiiij.

Factū est quo dubia infrascripta oriunt᷑ sic ꝓponit᷑. Quidā laicus mercator fecit suū heredē vniuersalē quoddā monasteriū monachoꝝ eorum vita functo monasteriū adiuit hereditatis z in oibus ꝓ hērede se gessit tam in iudicio q̄ ex̄ capiendo bona hereditaria z eoꝝ aliqua distraxēda z̄c. Tandē repertū est i libris debitoꝝ testatoris q̄ idē ipse testator z suus p̄decessor in eadez hereditate tpe vite eoꝝ diuersis personis ad rationē octo vel decem p centenario: receperunt certū sūmā viginti miliū florenoꝝ: multaq̄z debita: silis cōditionis dicto monasterio per dictū testatorē relicta fuerunt recuperata z in cōibus vsibus monasteriū oritur est ꝓscientie scrupulū ꝓ eo q̄ monasterium multas fecit expēsas rōne ipsius hereditatis soluēdo legata z alia debita multa litigādo tā in curia romana q̄ ex̄ ac edificādo in monasterio z alios sumptus rōne hereditatis: faciēdo in tantū q̄ ad satisfaciendū d̄ vsura iurta libū testatoris: vix sufficerēt ea q̄ de predicta hereditate supersunt vna cum reliquis bonis monasterij ea ꝓpter seruitutē christianoꝝ: z pro informatione simp'ciū fuit de quatuor dubiis circa premissa petitū. ¶ Primum dubiū an dictus testator sit in dubitāter ex dictis p̄ctibus cēsendus vsurā. ¶ Secundū vtrū dictum monasteriū plenarie teneat᷑ ad satisfaciendū de vsura testatoris iurta sūmas cōtentas in libro debitoꝝ. ¶ Tertiū vtrum alia bona monasterij nō sufficiētibus bonis q̄ supsunt de dicta hereditate debeāt ꝓ satisfactione hmōi debitoꝝ exponi et alienari. ¶ Quartū vtrū papa de iure aut alias cautione seu licite possit dicto monasterio sine piculo destructionis succurrere dispēsando z insup in premissis z̄c. Ni. abbas.

Christi eiusq̄z matris p̄sidio humiliter inuocato. Attingā iurta ordinē prelibatū. Primū dubium q̄ in iure clarissimū est quicūd eni accedit sorti ex pacto vsura est quātūcunq̄z sit modicū siue ꝓsistat in pecunia numerata siue in alia specie: vt ꝓbat᷑. xliij. q. iij. per totā questionē quinimo solus animus mutuētis ꝓstituiteuz vsurariū secuta traditione muneris vltra sortē si alias nō fuisset mutuatur⁹ deficiēte spe lucri. vt ꝓbat᷑ in euangelio luce. Mutuū dantes nihil inde sperātes: z trāsumptiue i. c. ꝓsuluit de vsu. disposuit eni q̄ sapiunt licere recipere. x. vel aliā minorē quātitatē p centenario cū z munuscula ex pacto recipere vsura sit in. c. ij. xliij. q. iij. facit ter. i. c. p nras. de vo. post dinoz. et. Bar. i. l. diuus. ff. ad. l. fal. z Jo. an. i regula peccatū de re. iur. li. vi. i mercu. hic brenit᷑ quo ad primū. ¶ Venio ad scōm an monasteriū teneat᷑ plenarie satisfacere in quo dico aīaduertēdū an testator fuerit vsurarius manifestus: an vero occult⁹. Nā si fuerit manifest⁹ nō tenuit testamētū neglecta canone d̄ q̄i. c. ij. de vsur. li. vi. ¶ Ille eni ter. anullat testamētū vsurarij manifesti i differenti cautione de restituēdis vsuris p eum nō ꝓstita. nec reseruat dispositōes ad pias causas ad l⁹ q̄ nō. Bar. z Bal. i. l. i. C. de sa. san. eccle. z p q̄ñs monasteriū obligaret᷑ ad restituēdū oīa bona hereditaria q̄ deuenerūt ad illud. posset tñ se defendere p p̄scriptionē cū bona fide possiderit et habuerit titulū p hērede tanq̄ tps sit lapsuz q̄ sufficit ad p̄scriptionē. Nā mobilia vsucapiunt triēnio. īmobilia decēnio z actiones. xxx. annoꝝ. vt legit᷑ z no. i. l. p hērede. ff. de peti. here. z i. l. i. ff. p hēre. ¶ Sz in casu nr̄o cū agat᷑ de excludendo succedētes ab intestato requireret᷑ tps. xxx. an. q̄ nō minorit tpe p̄scribit᷑ iuri adeūdi. vt no. p gl. z Bar. i. l. ſz z. l. cū antiquiorib⁹. C. de iure deli. ¶ Predicta puto vera nisi notorium fuisset vsurariū: nā tūc monasteriū p̄sumat᷑ veriſilit᷑ scuisse ar. i. c. de postu. pla. z i. c. quod dictis. xvi. di. nō potuisset p̄scribi. q̄ aut sciebat testatu ētū nō valere z erat i mala fide. xxiij. q. ij. si vo credebat valere z errabat in iure. z error iuris impedit p̄scriptionē. vt. l. nunq̄. ff. de vsuc. z. l. quēadmodū. C. de agri. z cēsi. li. xi. legit᷑ z no. i. c. aplice de do. z. c. dudū de veci. i cā restitutiōis habēda eēt rō expēsarū. cū monasteriū fuerit i bona fide ſz iure errauerit. Itē nō tenet᷑ ad restitutionē fructuū cōsumptoꝝ: q̄ illos fecit suos ꝓpt bonā fidē. vt ē ter. no. in. l. sed si. scire. ff. de peti. here. p Bar. in. d. §. scire z i. l. ex diuerso. ff. de. rei vē. p dy. i regula possessor de reiur. li. vi. per doc. in. c. grauis de resti. spon. Et de hac mā fructuū dicēdum ē vt pleno. i. d. c. grauis z. d. l. ex diuerso. ¶ Quis aūt dicat᷑ manifestus vsurarius q̄ ad annullationē testamēti cautōem nō p̄stita vario mō dz. Nā si tenebat banchū publice paratū ad mutandū sub vsura. i dubio dicit᷑ manifest⁹ z notorius: vt nō. glo. ii. q. ij. manifesta. z ē melior gl. in. c. i. de vsu. li. vi. q̄ posuit multos alios modos publicatis puta si fuit in iudicio cōfessus vel cōuictus

victus ꝛ ꝺenat' ꝛc. vt ibi aliꝫ moꝺuꝫ ponit glo. in ꝺ. c. ii. qñ fuit hoc crimẽ ꝓfessus coꝝ sacerdote ꝛ testib' reꝺꝺẽs libꝛos vsurarios. ¶ Itẽ fm Bar. si mutauit. i camera oibus venientibus ad cũ in. l. furẽ. ff. ꝺe fur. notabil' moꝺ' colligit' ex glo. ꝛ ter. i. c. cũ oyocelis ꝺe vsu. ¶ Itẽ si ꝑ vite sue erat ꝺe hoc publica fama satis cũ aliq̃bus argumẽtis. ꝛ ita cõsuluerũt multi valentes viri quanq̃ Fede. con. lxij. videat' velle illuꝺ nõ sufficere q̃ ad hoc vt testamenti factꝫ sit nullꝫ: licet eps potuisset ex tali ꝓbatione illꝫ publicare: ꝛ demũ post publicationẽ testamentꝫ fuisset nullꝫ: ꝛ hoc dictꝫ hꝫ eq̃tatẽ ne solꝫ fama cũ iudicij̃s nõ ꝺata sibi prius facultate illa purgandi puniat' q̃s ꝛ ne testamẽtꝫ ipso facto irrit'. ¶ Itẽ pot ꝺici public' si pot ꝓbari faciliter. puta p libꝛos suos. vt no. archy. i. ꝺ. c. ij. in prin. glo. tamen' no. bene sentit cõtrariꝫ in. c. sane. xxiij. q. ij. q̃ est in. ℞. libꝛoꝝ q̃ ꝺicit q̃ si inueniant' rationes vel instrumẽta p que patet eũ vsurariꝫ fuisse nõ pot cõmunicari nisi satisfecerit si hoc ocultꝫ fecit: quasi ꝺicere velit q̃ per hoc solꝫ non ꝓbat' vsurarius: ꝛ ꝺicit ibi archy. qꝺ multi magni viri hoc ꝺictum sunt secuti nisi appareãt alia iudicia: ꝛ hoc dictꝫ videt' cõtrariari ei qꝺ ꝺicit archy. in. c. ij. Ꝺicit aliquis ꝺe hoc videt' casus in. cle. pe. ꝺe vsu. vbi libꝛi seu rationes ꝓbant cõtra vsurariꝫ. Sed potest certe respoꝺeri q̃ hic sumus extra casum illius cle. cũ ibi cõstaret illos esse vsurarios: hic autẽ loquitur qñ nõ cõstabat nisi p ostensionẽ libꝛoꝝ. ¶ Quiꝺã moꝺerni. c. cum in tua ꝺe vsu. ꝺicunt sufficeret codicos vsurarꝫ quiimo plus ꝺicũt q̃ etiã si post mortẽ potest p testes ꝓbare ꝺe functꝫ fuisse vsurariꝫ nõ valebit testamentꝫ qz satis apparet illum fuisse manifestꝫ: ex quo ꝓbari poterat vsurarius ꝛ sic recitãt per aliquos fuisse cõsultꝫ. Sꝫ ego repio bal. lau. ꝺepo ni bartolo. ꝺe sal. ꝓsoluisse oppositꝫ vt refert ꝺo. pe. ꝺ ancha. in repeti. canonꝫ ꝺe cõsti. ꝓcludentes' quod ad annullatione testamẽti requirit' qꝺ vsurarius fuit manifest' .i. notoꝛi' . vñ capitur verbꝫ manifestꝫ in. ꝺ. c. ij. ꝓ notoꝛio quare nõ sufficit fama vel quoꝺ p ꝺuos vel tres testes ꝓbet' vsurari': quinimo ꝺicunt quod nõ valet constitutio epi ꝺisponẽs famã sufficere: vel ꝺuo testes ꝺe veritate aꝺ ꝓbanꝺũ quẽ manifestuz qz nõ potuit eps alterare ꝺisponẽ iuris ipꝛeiuꝺiciũ vsurariorũ: ꝛ ipꝛopꝛiare vocabula rei: cũ nomina appellativa sint immutabilia. l. siquis fuꝺi vocabulo. ff. ꝺel'. primo: ꝛ ita ꝓsoluerũt bononie vbi erat talis cõstitutio: hoc iꝺẽ videt' sentire ipse bal. in. l. i. C. ꝺe sa. san. eccle. vbi ꝺicit nõ sufficeret quod tres ꝓbent quẽ fuisse vsurariꝫ etiã apparẽtib' coꝺicib' vsurarij̃ nisi ꝓbent' actus publici seu cõmunis opi. qꝝ ter. in. ꝺ. c. ij. fuꝺat se super manifesto i irritatiõe testamẽti. Ego credo secure posse ꝺici quod cũ illuꝺ. c. ij. ꝑponat nouã penaz ꝛ satis attribui cũ priuet i effectu facultate testanꝺi. q̃ ptiz est ꝺe iure gen. ꝛ ptim ꝺe iure ciuili: iurta nota. i. l. q̃ testamento. ff. ꝺe testa. ꝛ hoc faciũt ex iustissima causa tũ fauoꝛe rei publice tũ propter animarũ periculũ ipoꝛũ vsurioꝝ: vt in. c. vsuraruz voꝛagines ꝺe vsu. li. vi. ꝛ. c. quãto. eo. ti. ꝺebent itelligi ꝛ ℞ba capiẽ p prio significato: ita quod nec minꝰ laxari nec minꝰ restrigi ꝺebeant ar. eoꝝ q̃ no. i glo. i. l. quẽaꝺmoꝺũ. C. ꝺe agri: ꝛ censit. li. xi. manifestũ vero i suo ꝓprio significato iporat minus q̃ notoꝛiũ: ꝛ plus q̃ fama: vnꝺe omne notoꝛiũ ẽ manifestũ: vt i. c. cũ olim ꝺe ℞bo. sig. ꝛ. c. vesta. ꝛ. c. fi. ꝺe ꝺwa. cle. sed non conuertitur quia nõ omne manifestum est notoꝛiũ: vt communiter no. ꝺoc. in. ꝺ. c. vesta ꝛ nõ. in. c. q̃ suspecti. iij. q. vi. manifestũ vero cõmuniter ꝺiffinit' marie p Jo. an. i. ꝺ. c. vestra quod est publica seu famosa isinuatio vel ꝓclamatio: ꝛ cõis ꝛ certa sciẽtia a certis auctoꝛib' ꝓueniẽs ꝛ iꝫ vltimo hꝫ sei pl' q̃ fama q̃ sola suspitiõe ꝛ i certo auctoꝛe ꝓuenit: vt ibi no. Jo. an. Sꝫ Jo. cal. in. ꝺ. c. vestra. addit ad ꝺictã ꝺiffinitionẽ quod ꝓbari pot quod placẽt ibi ꝺño an. vult ꝺicere quod manifestũ ẽ id quod ꝓbari pot vltra illã publicã seu famosaz isinuationẽ: ꝛ satis credo hoc fuisse ꝺe mente Jo. an. Mã si nõ posset veritas ꝓbari nõ. ꝺifferret a fama: ꝛ p hoc. c. ꝺe hoc ꝺe simo. ꝛ. c. poꝛro ꝺe ꝺiuoꝛ. Ille ergo ꝺicit' manifestus vsurari' q̃ ad irritationẽ testamenti: qui vere ꝓbari potest vsurarius: ꝛ vltra hoc ꝓbet cõmunis fama loci. ¶ Ex quo infero quod libri soli vsuraruz nõ faciũt eum manifestũ. sꝫ cũ fama sufficiũt vel si ꝛeꝺer eum publicauit per sententiam: nam transit i notorium quod ẽ plus: ꝛ sic capio mediuz: vnꝺe nõ requiro necessario notoꝛium nec puto sufficere solam probationez ꝺelicti. ¶ Itẽ ꝺico quod aꝺ ꝓbanꝺũ veritatez ꝺelicti nõ sufficiũt testes singlꝰes. vt plene no. Fre. con. lxxij. Etiam si hoc haberet constõ epi. facit qꝺ aꝺ preꝺicta no. iꝺez. Fre. con. xvi. vbi tenet confessionem factam extra iudicium per vsurarium non sufficere. vt per hoc ꝺicatur manifestus. ¶ Non obstat preꝺictis. c. cuz in ꝺyoceſi preall'. vbi videtur sufficere fama cũ aliquib' argumẽtis: pot eni rñꝺeri q̃ nõ loquit' quo aꝺ irritationẽ testamẽti. sꝫ quo aꝺ excesꝺẽꝺũ penã. c. q̃ in oibus ꝺe vsu. q̃ cũ sit moꝺici piuꝺicij nõ capiunt' ℞ba ita stricte vt no. Frede cõsilio. lxij. preall'. Vel ꝺico q̃ itelligit' ꝺe argumẽtis q̃ sufficiũt cũ fama aꝺ ꝓbanꝺũ quẽ vsurariũ cũ ꝺe facili cõuinci nõ possunt ar. c. illo vos ꝺe pigno. aꝺ maliꝫ ꝺe emp. ꝛ ven. ꝛ q̃le gitur ꝛ nõ. in cle. i. ꝺe vsu. Mã argumẽta seu iꝺicia q̃liꝫ ꝑplene, ꝓbant. l. inꝺitia. C. ꝺe re. ve. ꝛ. l. sciant cũcti. C. ꝺe, ꝓba. ꝛ no i. c. tertio loco ꝺe, ꝓba. ꝛ sic ꝓcoꝛꝺat cũ pꝺictis. q̃ hoc habet' an testamẽtꝫ fuerit nullꝫ: ꝛ an ꝺicta hereꝺitas sit in casu restitutiõis vel nõ pꝑsuppoſito qꝺ nõ sit i casu restitutiõis: vt puto qz nõ erat manifest' vsurari' mõ pꝺicto. ¶ Queritur reꝺeũꝺo aꝺ pncipale ꝺubiũ: an monasteriũ tenet' satisfacere ꝺe oibus vsuris in libꝛis pꝺictis cõtentis. Et breuit' ꝺico q̃ aut monasteriũ aꝺiuit hereꝺitatẽ cũ beneficio inuentarij ꝛ i ꝺubio nõ tenet' vltra vires hereꝺitas. vt. l. fi. C. ꝺe iure ꝺeli. q̃tenus autem suppetit hereꝺitas ꝺetractis ꝓbabilibus expẽsis puto monasteriũ teneri aꝺ restitutionẽ q̃ vt ex libꝛis testatoꝛis vsure eliciunt'. Mã faciũt in hoc fiꝺẽ quia realit' libꝛi faciũt fiꝺẽ ꝺescribẽtẽ vt in. l. q̃ꝺã. §. nũmularios. ꝛ qꝺ ibi nõ. ff. ꝺe eꝺen. ꝛ in. l. exẽplo. ꝛ. l. rões. ꝛ. l. instrã. C. ꝺe ꝓba. ꝛ in. c. ij. ꝺe fiꝺe instru. tuz qz in casu nostro agit' aꝺ eroneranꝺã aniꝰã ꝺefuncti nõ ꝺebet exquiri ꝓbatio multũ ex acta. vt i cle. i. ꝺe vsur. ꝛ q̃ ibi nõ. ꝛ ꝺebet fieri hec restitutio his a q̃bus fuerunt extoꝛte vel eoꝝ heredib' si supsunt: vt i. c. cũ tu. ꝺe vsu. vel tanq̃ incerta. ꝺistribuẽꝺa sunt pauperib': vt i ꝺicto. c. cũ tu. ꝛ ꝺe pꝛattica ẽ bona gl. in. c. ij. ꝺe vsu. li. vi. in. c. satisfieri. Et lati' p Frede. c. i. Et hꝫ ꝓcedunt etiã si ꝺefunctus nihil manꝺauit ꝺe vsuris. restituẽꝺis. vt in. c. tua nos ꝺe vsu. iũcto. ꝺ. c. ij. in gl. i ℞bo manꝺauerint. Aut monasteriũ nõ ꝓfecit inuẽtariũ: ꝛ tũc iz ꝑmafacie videat' obligari etiã vltra vires hereꝺitarias p. l. fi. C. ꝺe iure ꝺeli. ꝛ p id qꝺ in ecclesia sentit gl. in. c. i. ꝺe testa. tñ ꝺico q̃ ex ꝺuplici capite nõ tenet' id qꝺ aꝺ illuꝺ ꝓuenit qz ecclesia hꝫres nõ tenet' ex omissione inuẽtarij vltra vires hereꝺitarias. vt nota. Bar. i. l. i. C. ꝺe sa. san. eccle. ar. auc. sic. C. e. ti. q̃ hereditas ñ ꝺebet sibi ꝺeferri. nisi quaten' ẽ lucrosa: vt in. ꝺ. auc. sic. Etiꝺem Bal. in. l. fi. C. ꝺe iure ꝺeli. mouet' p. l. i. ff. ꝺe iure fis: ꝛ quia ecclesia nõ ꝺebet gauꝺere minoꝛi ꝓuilegio q̃ fiscus vt no. i. c. i. ꝺe in iteg. resti. Sꝺo qz nõ tenet' qz vlure petunt' ex ꝺelicto ꝺefuncti: ꝛ sic ꝺe iure ciuili nõ obligaret' hereꝺes: nisi q̃ten' ꝺe ꝺelicto aꝺ eũ ꝓueniꝺ: ex q̃ lis nõ fuit cõtestata cũ ꝺefuncto. vt. l. vnꝺe. C. ne ex ꝺelic. ꝺefun. l. aũt final'. C. ꝺe iur. ꝺeli. solꝫ obligat ex omissione inuẽtarij illi' q̃ nõ poterat soluere in soliꝺũ: sꝫ ꝺe iure ciuili nõ erat hic petitio. Mã ꝺe iure canonico nõ tenetur hereꝺes ex ꝺelicto ꝺefuncti vltra vires hereditarias: vt in. c. in lris ꝺe rapto. ꝛ in silibus: ꝛ ita in terminis nostris: ꝛ ꝓsoluit. Frede. con. xvi. tenet ꝺñs anto. in. c. ꝺebitoꝛes ꝺe iur. iur. per Jo. an. in. c. ij. ꝺe vsu. li. vi. i nouel. sentit. glo. i. c. ij. in ℞. manꝺauerit. ¶ Cõcluꝺo ergo sic aꝺ istuꝺ ꝺubiũ monasteriũ teneri q̃tenus patiunt' vires hereditatis ita qꝺ ꝺe bonis ꝓpꝛiis monasterij̃ nõ tenent' aliq̃ꝺ exponere nisi p vt statꝰ ꝺicã i tertio ꝺubio. ¶ Uenio nũc aꝺ tertiũ ꝺubiũ an non sufficientib' bonis hereditatis teneat' monasteriũ exponere bona monasterij̃ in quo ꝺico q̃ si oia bona hereditaria extarẽt nõ teneretur monasteriũ aliq̃ꝺ exponere ꝺe suo vt. s. satis plene ꝺictuz fuit. Sꝫ qñ vt patet ex casus narratione monasteriũ multa cõsumpsit in vtilitatẽ ipsius arbitroꝝ monasteriũ obligari aꝺ satisfaciendũ ꝺe suo q̃tenus aꝺ ipsuz ꝓuenit ꝺe bonis heredi tatis: qz in illis pot ꝺici monasteriũ factũ locupleti' cũ ꝺe suo habuisset facere expẽsas illas quas fecit ꝺe bonis hereditatis. vt in. l. pupillo. ff. ꝺe solu. tenet' ergo aꝺ satisfaciẽꝺũ iurta vires hereditarias ꝛ p ꝺebito satisfaciendo ecclesia cogit' eam vẽꝺere bona imobilia: vt in auc. hoc ius poꝛrectũ. x. q. ij. ꝛ iꝫ ꝺe tertio. ¶ Aꝺ quartum vtrum papa possit licite sup his ꝺispẽsare ne aꝺ alienationẽ bonoꝝ sequatur ꝺesolatio monasterij̃. Credo q̃ sup certis. i. his q̃ ꝺebent' illis a quib' fuerunt extoꝛte vel eoꝝ heredib'. si sup sunt papa licite nõ ꝺispensat: quia non potest tollere pecuniã certe p sonis laicis. vt ꝺe monasterio ar. eoꝝ no. Jnno in. c. que ecclesiarum ꝺe consti. ꝛ. c. inquisitioni ꝺe sen. ex co. facit q̃ habet' in cle. pastoralis ꝺe reiu. ꝛ q̃ no. plegistas in. l. fi. C. si con. ius vel vti. publ'. maxime cũ vsure peti possunt ex cõꝺitione inꝺebiti. vt no. i. c. michael. ꝺe vsu. ꝛ. c. ꝺebitoꝛes ꝺe iur. iuran. ꝛ xvi. q. vi. si episcopus sup

in certis autē in dubio pōt papa dispensare cū sint i dispositione ecclesie quinimo dico q etiā eps loci possit hanc concessionē facere: vt ex presse nō. Jo. an. i. c. ij. de testa. li. vi. 7 sic fuit als disputatū 7 conclusum: vt ibi nō p eū: 7 idē tenet bal. in consimilib' terminis i l. si qs ad declinandu. C. de epi. 7 cle. ¶ Puto etiā attentari posse qō si monasteriū illud indigebat tēpore testamēti potuit ille testator omnia incerta dare monasterio tanq pauperib': vt in. c. cum tu. 7 q nota. Jo. an. in. d. c. ij. 7 sic non teneret acquirere p̄cessionē papalē vel episcopalē q licite sine cepit ab eo q habet potestatē dandi principib': 7 monasteriū idigendi satis ē pauper: vt nō. i locis prealle. 7 facit. l. priuilegia. C. de sa. san. eccle. 7. c. dyaconi. xcij. di. 7. xvi. q. i. c. fi. ¶ Posset etiaz dici quod 7 si tpe testamēti monasterium nō indigebat saltez tanta quantitate si tū hodie indigens fieret ex distributōe incertorū q ipsuz monasteriū colle giū posset hactenus cetera distribuere eoz ecclesie 7 mōasterio cū in hoc nulla noteť ambitio. Silē videmus i ēpo qui ē dispēsator bonorū ecclesie. c. ii. q. ij. videtes: tñ pōt capere pro suis necessaris. xij. q. ij. episcopus cautius tamē est habere episcopi vel pape auctoritatē maxime ꝓpter opiniones tenentes vt incertorū distributio spectat ad episcopū loci: 7 nō ad hanc dē de quo nō. in. d. c. ij. de testa. li. vi. 7 c. nō sit nimis absindiū deinde. Et hec sufficiāt.

Con. xxxv.

Facti ꝓtingentia talis ē. In ciuitate Senarū statuto cauebať. Panē venalē quod vendētes tenerentur 7 deberēt soluere nomine gabelle quatrenos octo. p stama tractu tēporis quadā frumēti penuria: 7 caritudine iminente facta extitit nomine cōmunis seu officialiū ad hmōi deputatorū publica ꝓclamatio in effectu cōtinens quod cuiqz esset licitū facere panez venalez sine alicui⁹ gabelle solutione. Cuius ꝓclamationis intuitu multi inducti sunt panifices ad venalē panem faciēduz: 7 hoc continuauerūt per biennū sine postulatione sine solutiōe alicui' gabelle: demū fuit eis intimatū panis simplicit remissio sz suspensa dumtarat q tēpus. xviij. mensiū 7 sic inceperūt dictaz gabellā. p futuro soluere. ¶ Elapso vero quatuor annoꝝ tē pore insurgit notarius gabelle cōtra dictos panifices dicens eos obnorios solutioni gabelle pro tēpore ser mēsium in quibus fecerunt panem post lapsum. xviij. mensiū predictorum. Ať etiā dicit q dictū officialē quod tenentur soluere penam fraudate gabelle in statutis Senaꝝ contentā ex eo q per illud tēpus ser mensium soluerunt minime dictam gabellam. ¶ Ex parte panificuz allegať ignorantie dicte prouisionis. cū proclamatio fuisset facta pure super remissione gabelle. ¶ Queritur quid iuris 7c.

Quisti eiusqz matris presidio omnib' inuocato. Videť primo dictos panifices teneri ad solutionē gabelle illoꝝ ser mensiū: ac ad penam fraudate gabelle p tex. nō. i. l. interdū. §. licet 7. §. dixi. ff. de publi. vbi pz quod error nō excusat quo minus res icidat i cōmissuz ꝓter vectigal nō solū. ¶ Scdo probať aliter cōstitutio solenniter edita ligat indifferenter omnes post lapsuz duorum mensiū ita quod post illud tēpus nō presumiť ignorantia: vt in auc. vt facte noue consti. in rubro: 7 nigro: 7 no. in. c. ij. de cōsti. 7 hoc cum cōstitutio editur a principe. Si autem ē inferioris non datur tantum tēpus sed minus arbitrandū per bonū iudicē ꝓsiderata q̄titate territorij quod distinguitur q dictum statutū cum nō sit equum vt tantū tēpus assignetur in cōstitutione inferioris que quandoqz pozzigit effectum ad modicā distinctionē quantū assignať in lege principis que distinguit totū orbē: vt no. hosti. in summa de cōsti. §. quando. 7 Jo. an. super data li. vi. sequuntur cōmuniter in. c. ij. de consti. prealle. at in casu nostro tēpore reformationis facte in consilio generali. nedum emanauerāt duo menses sed xviij. Ergo nō possunt allegare ignorantiā maxime cū nō fuerit nouum statutū: sed quedā suspensio antiqui. 7 sicut antiquū statutū ligabat post. xviij. menses 7 nō nouū: vt in. l. cum precario. ff. de preca. ¶ Tertio facit ad idē. c. i. de post. p. vbi dicit q post q̄ constitutio ē solemniter edita 7 publice ꝓmulgata presumitur quis illius habere sciētiā nec facile auditur pretendens ignorantiā. imo dixit Jnno. in. c. ij. prealle. q non auditť allegans ignorantiā nisi dilucide eā probaret: vt in. c. qō dicitis. xvi. di. 7. c. ꝓposuisti. lxxxij. di. ¶ Sz his ñ obstā tibus contrariū puto de iure vērū. Quoz primo q tertius hui⁹ q̄stionis decisiuū in. d. c. i. de pos. pre. vbi ad hoc vt quis astringať ad cōstitutionis obseruantiā exigunť duo vt cōstitutio sit solēniter edita 7 vt publice ꝓmulgať. ¶ Ad idē tex in. d. auc. vt facte no. cōsti. 7. iiij. di. §. leges vbi dicit q leges istituunť cū ꝓmulgantur publicantur. 7 nō in data vi. i. Sz in casu nostro illa reformatio gabelle suspēsa nō fuit promulgata sz fuit solenniter edita. Ergo nō ligauit ꝓtra facientes quin imo publicatio fuit facta pure sine p̄sumptione alicuius temporis: 7 sic debuit presumi 7 ꝓpetua 7 pura ar. in. l. seruus. C. de penis. 7. c. eos. i. q. i. 7 qō nō. Jnno. in. c. ex lris de consti. Nec tenebanť panifici aliud inuestigare. cū nō debeat statutum aliter presumi factū q̄ fuerit ꝓclamatum: vt in. l. labeo. ff. de suppel. le. imo pars que nō publicatur nō pōt dici statutū ad effectū aliū strigendū ar. in. d. §. leges: 7 qz vna 7 eadem res nō debet duplici iure censeri: 7 sic vna pars publicetur: et alia nō vt in. c. cū in tua dioces de deci. 7. xij. q. ij. cognouim'. Ad idē. l. quidē heredem suum. ff. de vi. tri. oleo. le. vbi legando simpliciter vinuz videtur testator legasse omne vinū quod habeat cuz indifinitū equipollet vñ. 7 in. c. vt certa de cleri. li. vi. ¶ Sed in casu nostro proclamatio fuit simpliciter 7 pure facta ergo ita pure obseruanda est: 7 non aliter. ¶ Secūdo facio principaliter tale motiuū per illā proclamationē videť int cōmune 7 panifices ꝓcessisse quasi contractus sicut in silino. Bar. i. l. pe. ff. de decre. ab or. fac. vbi dicit qō si cōmune facit statutū: q quicūqz iuerit ad habitādā in ciuitate cuius sit exemptus a solutione gabelle videť quasi contrahere cōmune 7 euntes ad habitandū ita vt imunitas semel cōcessa reuocari non pōt cum transiuerit in contractū vel quasi. ¶ Si ḡ cum istis panificibus seu fornarijs fuerit generaliť quasi contractū nō valuit reformatio saltum vt fornari possint cogi ad solutionem gabelle. 7 multo fortius ad penam fraudate gabelle cū nulla hic fuit per eos cōmissa fraus: vt clare ꝓbať p sile in. l. sed si pupillus. §. proscribere cū duobus. §. hic proce dentibus. ff. de instito. vbi patet qō si quis prefecit publice institorez alicui negociationi nō sufficit eni simplr reuocare ad impediendos contractus cum eo gerendos. Sed necesse est qō publice ꝓclameť vt sic alij sint cauti ad desistendū a cōtractibus cū tali institutore gerendis: ne sub illo pretextu 7 iḡ differēter facte decipi possit. Nā cēs res p cās q̄s nascit p easdē debeat absolui in regula scōm naturā de re. iur. li vi. ¶ Tertio principaliter ꝓbatur ex alio capite p̄supposito q illa reformatio suspēsiua in ꝓsilio generali edita ligasset sine aliqua publicatione: tū ꝓbabilit ignorantes nō affecit: vt in. l. pli. ff. de decre. ab or. fa. 7 l. vrbanus. C. de testa. 7 in. c. vt animarum de ꝓsti. li. vi. 7 legitur 7 nō. in. d. c. ꝓposuisti. lxxxij. di. ¶ Sz nulli pōt venire in dubiū q̄n isti pistores seu panifices habuerunt ꝓbabilē causam ignorantie. cū nō debeat in casu nostro presumi sententia constitutionis sicut in alijs casib'. cum hic facta reformatione: facta ꝓclamatio sine temporis p̄sumptione. Et sic alit quā ꝓponatur actus in ꝓsilio generali. Et sic poterant stare secure absqz alia indaginatione cū vt. §. dixi. non erat p̄sumendū quod alit fuisset publicata quā edita: 7 maxime quia lapso illo tpe. xviij. mēsium ab eis fuit exortum noie gabelle nec pōt in casu nostro fieri fides de ignorantia nisi per iuramentū istoꝝ cū agať de ipsoꝝ ꝓscientia: hoc dicit glo. singularis in. d. c. ꝓposuisti. qō allegant ignorantiā statuti standū est iuramēto ignorantiā allegātē 7 maxime in casu nostro vbi ꝛcurrit illa vrgēs p̄sumptio ignorātie ꝓpter publicationē factā. Et maxime hec ꝓcedunt respectu pene fraudate gabelle q̄ imponitur respectu fraudis 7 doli. q ratio hic cessat ꝓpter ignorantiā. vt in. d. c. vt animarū 7 Cy. in. l. siquis non dicā rapere. C. de epi. 7 de. ¶ Itē posset insurgere aliquis dicens: nō videtur quod ignorantiā priuato ꝓdebet obesse cōi nec agere hic de pena. sed de soluendo debitū superiori dico q in casu nostro aliud est propter procedentē quasi cōtractū in communi 7 istos pistores: si enim fuissent certificati de solutione forte non fecissent amplius panem venalem: vel non tantū vel tali materia: vel modo: debent ergo gaudere beneficio proclamationis donec legitimo modo eis fuit denunciatum: ne beneficio principis decipiantur cum beneficio nō deceptio. sed iuuari oportet vt in. c. i. de priuil. 7 facit. d. l. si pupillus. ¶ Non obstant contraria superius allegata: ad primuz ad. l. interdum. dico quod ibi loquitur de ignorantia grossa. 7 supina. vt ibi nō. Bar. secus si est probabilis: vt in casu nostro. vt ibi nō. 7 in iuribus superius allegata ¶ Alia duo contraria satis

ria satis per .s. visa soluta procedunt eni qñ cõstitutio fuit publice promulgata. z qñ ex aduerso nõ allegata ꝓbabilis ignorãtia. Sz in casu nr̃o illa reformatio suspẽsiua ñ fuit publicata q̃ in publicatiõe nihil fuit dictũ de ꝓfinitiõe tpis. ¶ Itẽ hic allegat' ꝓbabilis ignorãtia q̃ causat' ex predictis. Cõcludo g̃ dictos pistores nõ posse cõstringi ad soluẽdũ gabellã pro dictis sex mẽsibus. z forti' nec ad penã fraudate gabelle. marime iurãtib' ꝺ ignorãtia suspẽsionis. Et h̃ sufficiãt. Laus deo.

Con. xxxvi.

QAsius quidã Andreas ciuis senens testamẽtũ cõdidit. In quo inter cetera reperitur hoc capitulũ Item si contigerit filios suos mori quandocunq; sine filijs legittimis z naturalib'. vl' qꝺ remaneãt ex eis vnus filius dicti testatoris tñ nõ habens filios eo casu quo vnus masculus tantuz remaneret legauit z indicauit z reliquit. qꝺ de bonis suis quolibet anno in perpetuum darent ad monasterium fratruz minoꝝ de senis duas salmas vini pro sacrificio celebrando in dicta eoruz ecclesia. ¶ Contigit post mortem omnes filios masculos z seminas decedere preter vnã feminam a qua petunt nunc dictum legatum. Queritur nunquid debeatur.

QHristi eiusq; nominis presidio humiliter aduocato. Videtur primo ꝙ sic ba ratione legatuz at prin° conditionale potest in euentuz conditionis peti. vt in .c. Rainuncius. z. in .c. Rainaldus de testa. z l. celere diez. ff. de .v. sig. cũ multis si. Sed in casu nostro oritur condicio cum remanserit tantũ vnica filia sine filijs legitimis ceteris mortuis etiaz sine liberis g̃ ꝛc. Nec obstat si dicatur testatorem fecisse dumtaxat mentionez de filio. z non de filia. Nunc autem supereſt filia z nõ filius. z sic non videtur ipleta conditio. quia appellatione filij comprehenditur etiam filia. vt in. l. filij appellatione. z. l. quisquis. ff. ꝺ ver. sig. legitur z no. in. l. i. eo. ti. habetur in. l. si ita de lib. z postu. probatur aperte. in. l. legati. in. l. qui duos. z. l. seruus. z l. lutius. §. quesitum. ff. de lega. iij. vbi patet ꝙ legãdo mulos videntur legata etiam mulae. z legatis seruis venitur etiam ancille. z legatis pueris veniunt etiam puelle. Itez appellatione fratrum veniunt etiam sorores. etiam in materia legati. vt dicto §. quesitum legitur z no. in. l. tres fratres. ff. de pactis. qꝺ non est ex alio nisi quia masculinum concipit femininum. vt in dictis iuribus. z l. si ita scriptum. ff. de lega. z. in .c. si quis suadente. xvij. q. iij. iuncto .c. mulieres de sen. exco. ¶ Item z tertio communis vtriusq; doctoꝝ opinio est q̃ in legatis z alijs fauorabilibus appellatione filioꝝ veniunt femine. z qꝺ masculinum concipit femininũ. vt no. bar. post doc. in dicta l. i. ff. de ver. sig. z l. si quis in tantam. C. vnde vi. z l. quicunq;. ff. dẽ ser. fugi. per Ey. z archy. satis plene in .d. c. si quis suadẽte. z Jo. de sig. in cle. i. de elec. per glo. in .c. generali de elec. li. vi. per hosti. in .c. Rainald' ꝺ testa. z spe. in ti. de dispu. z alle. §. post hoc autem. .v. vl. vbi masculinum. ¶ Sed alijs nõ obstantibus que vero ñ obstãt in casu nostro cõtrariũ dico de iure verũ moueor. Primo q̃ si bñ põderent' verba testamẽti in cõditione fit mentio nõ solum de filio. sz in sequẽtibus addit' de filio masculo. quanq; autẽ in iure reperiat' vt appellatiõe filij cõprehendat' filia. vt in iurib' preall'. nullibi tñ reperit' qꝺ appellatiõe filij masculi cõprehendat' femina. imo ꝯriũ i mã nostra apte voluit hosti. gof. z Jo. an. i. d. c. rainald' vbi testator sic filio substituit. si absq; filijs masculis moreret' ꝛc. ¶ Et ꝑ fati doc. dicũt qꝺ si illud verbũ masculus ñ fuisset appositũ sufficiebat filias feminas habuisse q̃ masculinũ ꝛc. Et sic apertissime volũt qꝺ masculinũ ꝓprehẽdat femininũ: qñ nõ ẽ additũ verbũ masculis. als secus vt fuit i casu nostro. Et idẽ bar. l. cũ auus. ff. de condic. z demon. Et potest esse rõ differẽtie vltra eos Mã verbũ masculus ꝓprie conuenit viris z nõ feminis. ẽ eni diminutiuũ. z dr̃ a mas. maris adita cuius vt dicit papias nomina non appellatiua sunt imutabilia ab homine hinc est qꝺ error in eis viciat legatũ vt legit' z no. i. l. si q̃s fundi vocabulo. ff. del'. i. Et sic appellatione masculi nõ venit femina. cũ h̃ appellatiuũ masculus denotat diuersuz q̃d a femina. l. q̃rit' ff. de sta. ho. z. iiij. q. iij. §. hermofrodita. ¶ Itẽ mascul' z femina sũt correlatiua dr̃ mascul' ispectu femine. sic marit' z vxor pr̃ z filius. vnde cũ sint omnino diuerse. vnũ nõ comprehẽdit aliud sicut si legarez marito non comprehenderet vxor. vel si lego patri nõ venit filius secus autẽ vbi fit solũ mẽtio de filio Naz fili' z filia nõ sunt correlatiua. z filius dicit' a filios qꝺ ẽ amor. l. liberorum in fine. ff. de ver. sig. qꝺ quidẽ verbuz ꝓpter etymologiaz vtriq; cõuenit masculo z femine. ¶ Secundo ꝓbo principaliter alia ratione verba i qualibet dispositione debent sic intelligi vt aliquid operẽtur vt in .c. si papa de priuil. in .vi. z l. si quãdo. C. de in off. test. Sed in casu nostro si volũtisset testator cõprehẽdere filiã feminã frustra fecisset mẽtionez de masculis. z sic illa additio masculõs nil operaretur quod non est dicendũ. ꝙ predicta aliud sensisset. vbi dixit masculus dixisset filius vel filia ar. in .c. ad audientiã er̃. de decl. z ille ter. bene facit nõ enir debemus recedere a ꝓprio significato. ex quo aliter de mente non ꝓstat vt ibi. z. c. fi. de ver. sig. z l non aliter. ff. del'. iij. ¶ Tertio facit qꝺ verbũ filius nõ ex proprii asignificatiõe. sed ꝙ interpretationẽ z extensionẽ comprehendit filiã. vt. l. pronũciatio in prin. ff. de ver. sig. z no. glo. in d. l. prima. ff. de ver. sig. z. d. l. qui duos del'. iij. Sed si verbum masculus cõprehenderet etiã femina cõcurreret in eodez casu duo extensiones z impropriatiões. qꝺ non est dicendũ. in l. ij. C. de do tis promiss. ¶ Quarto adduco. l. si ita. ff. de li. z post. iuncta glo. quã ibi sequitur Bar. dicit enir ibi bar. qꝺ appellatione filij veniunt omnes filij z filie. dicit enir glo. hoc verũ. nisi fuisset adiectũ nomen ꝓprium quia per illam adiectionem videtur restrinxisse se ad vnicũ filiuz. Ita in proprio adiciendo vltra verbuz filios istam qualitatẽ masculus. videtur se restrinxisse ad filium masculũ. z non ad feminaz. ¶ Quinto probatur aperta ratiõe id qꝺ de sui natura operatur exclusionem non debet inducere in clusionẽ ar. in .c. si necesse de do post duor. z. c. fi. de ver. sig. Sed verbum masculi adiecto verbo filius apponitur ad arcludendũ feminã. cum sit qualitas secus femínini. Exclusiua ergo non debet operari ipsius inclusionẽ. Nec obstat si dicatur testatorem in prin° fecisse mẽtionem de filio simpliciter. qz ex quo in eadem oratione z dispositione fecisset mentionẽ de filio masculo videtur semp̃ itellexisse de masculo. Nam verba precedẽtia dubia capiũt intellectum a sequentibus. Et hoc aperte videtur probari in simili in. l. qui filiabus. ff. dele. i. z l. fi. C. cui culcia. ff. de vino tri. z oleo. z l. siseruus in fi. dele. i. ¶ Sexto z vltimo ꝓbatur inconuincibiliter in qualibz dispositione z maxime in vltimis voluntatibus attendi debet. cõis vsus loquẽdi etiã contra ꝓpriam significationẽ verborũ. l. filiorũ. §. quod tamẽ cassius. ff. del'. iij. z l. cum delamonis. §. asinã. ff. de fun. instru. z l. labeo. ff. de suple. z ibi plene ꝙ Bar. per glo. in .c. nõ nulli de rescrip. z per Jnno. in .c. olim de ver. sig. Sed certo certior casus est appellatione filij masculi nemo intelligit feminam. imo esset quid supinũ dicere oppositũ ergo ꝛc. ¶ Ex hoc vltimũ debet sufficere a notoriam huius cause z per hec sunt sublata cogumenta formata ꝓpte contraria. ¶ Nec obstat si diceret' quod pater voluit grauare filium masculũ potius videtur voluisse grauare feminã. cum p masculũ conseruetur agnatio. l. i. ff. de ven. inspi. z quod no. in. l. ij. C. que sit lon. consue. qz dico aliam rationẽ esse in femina quantũ ad istum casuz. Nam femina nescit lucrari z oportet quod maritetur nec de facili reperiret sibi marituz cum h̃ perpetuo honore. Sed masculus est dñs domus z sit negociari. nec ita ingrauat' ex hoc onere. Et quicquid sit satis est testatorem dixisse de masculo z nõ ꝺ femina. vnde sufficit ita scriptum esse. l. prosperit. qui eta qui vi. q. iij. scriptura.

Con. xxxvij.

QAsius talis est. quidã diocesanus vulterrane. reliquit monasterio montis oliueti centuz. Episcop' loci patet ex tali relicto canonicã portionez monasteriũ legatoruz contradicit allegans exemptionem z etiam prescriptionem tanti tpis de cuius initio memoria non est. Queritur quid iuris ꝛc.

QHristi eiusq; matris presidio humiliter inuocato. Tria ad claram decisionẽ videnda sunt. Primo an mõasteria religioso ceſſante speciali exemptione ad hanc portionẽ canonica z teneatur Secũdo posito qꝺ sic vtrũ spalis exemptio defendat h̃ mõasteriũ z alia eiusdẽ ordinis cũ totus ordo montis oliueti dicat' specialit' exemptus a iurisdictione episcopi. ¶ Tertio presuppoſito qꝺ exemptio nõ prosit an saltim ratione prescriptiõis de cuius initio non ẽ memoria possit dñs episcopus ab ipetitiõe huius monasterii excludi. ¶ Et primo ad ꝑmuz dubiũ videt' ꝙ oia monasteria sint libera absolutione huius portiõis canonice qz oia monasteria sunt exempta respectu legis diocesane. vt. xv. q. cũ pro vtilitate. z. c. dilectis de off. or. cũ si. ¶ Sz solutio huius portionis spectat ad legem diocesanã. ergo ꝛc. Minor ꝓbatur ex thoronica glo. in

d.c.dilectis.ff.q.i.in summa vbi no.q̄ omnia q̄ consistunt in recipiēdo vt est cat'ex draticū q̄rta deciarum fraternaliū z similiū sunt de lege dyocesana. ¶ Sz hoc nō obstāte ꝓriū dico de iure ꝓcedere vt probat' apte i.c.req̄sisti.z.c.officij.d testa. vbi clare ꝓz monasteria z alia pia loca teneri ad hmōi.q̄rtā tz Jnno.in.c.i.de sta.mo.z hosti.i sūma de sepul.in.§.z a quib' Et cōmuniter omnes scribētes sequūt' nec ē vera illa thorica glo.i.d.c.dilectis.z clare.pbat' i dictis iurib'.z de his duab' legib' dyocesana z iurisdictione remitto ad plene no.i.d.c.dilectis.z p.Jnno.in.d.c.i.de testa.mo.Jta q̄d cōcludo illā exēptionem generalē tributā oibus monasteriis quo ad.l.dyocesanaz nō sufficeret respectu hui' solutionis canonice portionis. ¶ Uenio igitur ad scdm an saltim prosit huic monasterio exemptio spiritualis. Et sciēdū q̄d hosti. fuit in simli opinione q̄ non ita tenuit in.§.z a q̄bus nisi specialit' ecclesia eximeretur ab hac quarta z idē dō tenuisse q̄daz Cardinalis de. Tuderto.in quodā suo tractatu.motiuū istoꝝ est q̄ hec q̄rta debet' ēpo ab oibus ecclesijs sue dyocesis.vt in.c.cōquerēte de off.or. Sz certe quicq̄d isti dicāt oēs alū docto.tā antiq̄ quaz moderni tenēt ꝓtrariū vz q̄d ecclesia sit exempta a iurisdictione episcopi.non tenētur sibi ad hāc quartā.z ipsemet hosti.ꝺ videtur tenere i.c.officij de testa.vbi hoc tenet Jnno.z clari' in.c.in nostra de sepul.latius Jo.an.in. d.c. officij.z super Rxica.Et idē ibi do.anto.d butri.do.Car.flozentinus pr.z p pu.z omnes scribētes.Et ita consuluit Frede.de senis excellentissim' decretoz docto' vt pz i suis ꝓsilijs ꝓsilio.xcvi.Sequit' domin' bal.i.l.si quis ad declinandā.C. de epi.z cle.z hanc opinionē legendo z cōsulendo semper tenui fundamētum huius opinionis.z quia hec portio debet' ēpo ab ecclesijs sue dyocesis. ¶ Jtez ratione sue iurisdictionis episcopalis z cure quā subit in dictis ecclesijs vt ꝓbata i.d.c.req̄sisti. no.doc.in dictis locis pal.z maxime in.c.officij z sup Rxica. Sz int' episcopū z ecclesias exēptas cessat illa ratio.nec subit laborē in eis circa iura episcopalia remediate subiciāt' Romano pontifici .vt pz.xvi.q.i.ff nf. vñ dicimus q̄d papa est episcopus exemptoz̄.vt no.gl.in.c.nulla .xcij.di.z.in.c.auctozitate.de priuil.li.vi.z forte ob hoc dixit pr. vt recitat Jo. an.in.d.requisisti.q̄d ecclesie exempte debēt hāc canonicā portionē soluere pape. ¶ Item z scdo hoc vz ꝓbari i cle.dudū de sepul.vbi fratres ꝑdicatozes z minozes soluūt dūtaxat vnaz q̄rtā.s.ecclesie pochiali.si defunct' fuit apud eos sepult' z su ꝓ alijs portionib' seu deductionib' fidis iponit' silētiū oib' quoz̄ appellatiōe veniūt episcopi de iudi.c.i.ꝓ hoc q̄d no.ibi glo.in.v.q̄rtā. ¶ Preterea i quo remouet' officiū z mouet' officij premiū.ff.de excu.tu.l.tria onera cū si.z.l.seio in pn.ff. de an.le.z a quo remouet' cura remouet' z premiū cure.l. alumne.ff.de adi.le.Sz ab episcopo remouet' p exēptōz cura z officiū interdictionis episcopalis. Ergo z ꝺ pmū canonice portionis Nec obstat.c.in nra de sepul.vbi exempti solū q̄rtā.q̄ vt dicit Jo.an z bñ i dicto.c.officij illud.c.loq̄t' de alia q̄rta q̄ solui' ecclesie pochiali de relicto facto ecclesie rōe sepulture p ꝓriū prochianū illa debet' ab oi ecclesia quātūcūq̄z sit exēpta:ex quo prochianus fuit apud illā sepult'. rō q̄ illa soluit' ꝓpter sacrā.z diuina officia q̄ exibuit i vita suo prochiano:vñ in recompensationē iura vulnerūt vt testato: dimitteret q̄rtā partem ecclesie.z si nō dimisit dant in subsidiū actionē cōtra ecclesiā legatariā ita q̄ in hoc non prodest exēptis vt in.c.ij. de sepul.z dicta de.dudū. Sz quarta q̄ debet' episcopo solui tur ab episcopis legatarijs ꝓpter onera episcopalia.z cōmunionem quā habet in eis q̄ omnia cessant in exemptis.vñ cōcludo q̄ ecclesia nō tenet' soluere episcopo canonicā portionē funeraliū sed ecclesie prochiali. Sic z hoc si ipsi' prochianus fuit apud illā ecclesiam exemptam sepultus. Per q̄d cōcluditur monasteria montis oliueti cum sint exempta a iurisdictione episcopi ad huiusmodi quartam non teneri nisi haberent populum non exemptum. Nam tunc rō populi non exempti habet cōmunionez cū episcopo .z episcopus grauat' circa ius episcopale ar.c.ex oze.de ꝓuil. Jta singulariter limitauit hanc opinionem Jnno.in.d.c.i.nostra q̄d satis placet.z hoc de.ij.dubio. ¶ Descendo ad tertium ꝓsuppositio sine veritatis ꝓuidicio q̄ hec exemptio nō ꝓdesset q̄i veritate ꝓdest ¶ Numquid ratione ꝓscriptionis possit dictum monasteriū se tueri. Et breuiter cōcludo q̄ sit ter. est apertus in.c.de q̄rta de prescrip.tenet glo.ordinaria i.c.i.de sta.mo. Et idē ibi Jo. an.per dictum.c.de quarta incidenter post Fre.de senis Jnno i.c.req̄sisti de testa.Sz hosti.ibi dicat eūdē aliter fuisse Jn postmodum interlocutum. Sed hoc nō apparet in lectura ipsius.Jnno.ipse tamē hosti.sentit primā opinionē in.c.certificari de sepul.z latius hāc materiā disputandā assumpsit in summa eo.ti.in.§.licitū al'.sub.§. vetus.z ibi in fine ꝓclusit nō valere ꝓsuetudinē in totū absozbētez hanc quartā sed ꝑ partē sic prescriptio tamē potest in totū absozbere sed requirit' titulus cū sit contra ius. Sed in casu nostro nō fuit titulus exemptionis. Nam cū opi.sit cōmunis ecclesiā exemptā nō teneri.vt patet ex discussi i precedēti articulo ꝓsuppositio q̄d eēt falsa saltiz prestitisset legitimā causaz prescribendi z quasi ar. optimū z quasi exp̄sse in.c.cū dilectus de consue. ¶ Item esto q̄ cessaret oīs titulus tamē hic est lapsus tanti tēpis de cuius initio memoria nō existit.q̄ habet viz tituli.vt patet in.c i.de prescrip.li.vi.Et q̄d valeat prescriptio tenēt Jo.z vin.in dicto.c.requisisti.z cōmūiter moderniozes scribētes.nec oꝝ i hoc multū instare cuz aperte probet' in.d.c.de quarta. ¶ Ad idem facit.c.officij de testa. vbi patet valere in hoc priuilegiū ergo z prescriptionē cum iste cōmunit' pari passu incedant. Nec mirū cum per prescriptionē tollant' iura iam episcopo quesita vt in.c.cuz olim.z.c.cū auditis de prescripti.fortius acquirenda ar.xvi. q.§.fi. ¶ Concludo q̄ dictū monasterium posse tueri contra dñm episcopū super exactiōe huius canonice portionis ratione.s.exemptiōis z prescriptionis. Et hec sufficiant. Laus deo. Nicolaus Abbas.

Con.xxxviii.

Casus i effectu talis est. Duo ciues vulterrani occasione cuiusdā debiti inter eos ꝓtracti.elegerunt quosdā extimatozes.quoz̄daz bonoz̄ dandoꝝ in solutū ꝓ dicto debito:dantes.eisdem potestatem extimādi.z promiserūt stare eoz̄ extimationi sub certa pena veniq̄z dicti arbitratozes seu extimatozes extimauerūt z laudauerūt sm eoz̄ iudiciū quoz̄ laudū vna partiuz approbāte reliqua ꝓbat.z ad dñm ptātem loci recursum habuit petēdo certis ex causis laudū dictā pronunciari nullū seu iniquū. Qui dñs potestas ptibus citatis prefixit terminū ad probandū incumbentia cause infra quē actoꝝ ꝓbauit intētionē reo infra eundē terminū nihil ꝓbante nec impedimentū allegāte. ¶ Lapso dicto termino actoꝝ petitis attestationū suoꝝ testiuz publicari reo contradicente z petente terminum sibi statui ad ꝓbandum intentionem suaz. Potestas aūt nō obstante petitione eius ꝓtradictionē rei publicauit dicta testiū.a qua publicatiōe per dictū reū extitit appellatum allegantē potissime duas causas dicte appellatiōis. Prima q̄ terminus ad probādū cuz debeat sil'vtriq̄z pti statuti. sz ꝑmo actori sc̄do reo. Secūdo q̄ citatus fuerit dict' reus ad videndū statuti terminū actori z sic non pōt ad illam citationē prefigi.terminus ipsi reo sed hoc appellatiōe tanq̄ friuola reiecta.potestas debito tpe.pnunciauit dictū laudū nullum.a cuius pronuntiatiōe fuit per dictū reum iterū appellatum.z coram iudice appellatiōis ꝓdurit ad ꝓbationez iuris sui quedā capitula directo ꝓtraria capitul' ꝓduct' coꝝ dño potestate. Altera pars.s.appellata allegat appellatiōi locū nō esse nec dicta capitula ꝓria posse ꝓduci. Querit' q̄d iuris.

Quisti eiusq̄z matris presidio iuocato. Tria sunt ad clarā dilucidationē indagāda. ¶ Primo nū q̄d ꝑma appellatio interꝺlita ad interlocutoria valuerit. ¶ Secūdo an a diffinitiua lata p eundez dñm potestatē potuerit appellari. ¶ Tertio presuppōsito sine ꝓritatis ꝑiudicio q̄ dicta appellatio sit admittenda. Nunq̄d capitula directo ꝓria debeāt admitti i causa appellatiōis. ¶ Ad primū iurta ordinez veniēdo.obmissis veniēdo breuitat' causa argumēta q̄ ad ptez affirmatiuā fieri possunt dico dictam appellationem ab interlocutoria nō valuisse. Primo q̄ regula iuris ciuil' habet q̄d ante sentētiā diffinitiuā appellari non pōt.quādo grauamē est reparabile per appellationē a diffinitiua.vt in.l.ante sentētie tps .C.quoz̄z ap.nō reci.z in.l.ij.ff.de ap.reci.vel nō.z ibi plene p Bar.z in l.intra vtile.ff.de mino. vbi restrigit quod ipse notauerat in. d.l.ante sentētie.z facit.l.generalit'.§.ij.C.de iur.iur.z.c.sup deo.el.ij.de.ap. Sz ꝺ pretēsuz grauamē erat hmōi cū potuisset ꝓbare in appellatiōe a diffinitiua q̄ dicta appellatio ñ erat admittēda. ¶ Jtē secūdo z meli' ex q̄ dñs potestas ꝑfixerat terminū vtriq̄z pti ad ꝓbandū nō tenebat' nec debebat terminū de nouo statuere nō allegato nec ꝓbato impedimēto p aduersaz partē q̄ ois ꝓbatio dilatoria itelligit' ꝓemptoria ter. est apertus in.c.licet de ꝓba.z ibi per doc.z in.l.fi.z.l.oratiōe

ff.de feriis

ff.ꝺ ſerius tz archy.i.c.iudicatẽ.xxx.q.vi.z Bar.i.l.i.C.de dila
.ſ. videdũ.ꝛ.qd ſit data. ¶ Nec obſtat motiua ꝓtis aduerſe.
nã iſta cã ẽ ſumaria vt pz in ſtatutis vulterane potuit ptãs ſit
z ſemel vtiqz ꝓti terminũ ſtatuere: ter. eſt in de. ſepe. de. ꝛ. ſig.
z ibi hoc tenet cõmuniter per doc. ¶ Non obſtat aliud mo
tuũ qꝺ citatio fuit facta ad prefigendũ terminũ actori. z non
ipſi reo hoc enĩ habebat vi ciare ſi ipſe reus citat' nõ fuiſſet ꝑ
ſens i prefixione ſibi facta. Sic intelligo ter. z bar. i. l. aut qui
aliter. ff. qꝺ vi aut clam. ¶ Sz cũ in caſu noſtro dict' re' fue
rit preſens in prefixiõe termini nõ erat neceſſario alia citatio.
¶ Fit enĩ citatio vt pars ſit ꝑſens. ſz data ꝑſentia nõ ẽ neceſ
ſaria. vt no. Jo. an. i. c. fi. de elec. li. vi. facit. l. ſi vt ꝓponis. l. ij. C.
quomodo z qñ iu. vbi colligit' a ꝺrio ſenſu. q ſi iuꝺex citauit
ad vnũ locũ poſtea proceſſit in a°. parte preſente act' tz lz ſec'
eſſet. ſz pars fuiſſet abſñs vt ibi z per bar. in. l. fi. ff. q vi aut ꝺã.
¶ Tertio facit cõtra iſtã appellationẽ id q ſtatiz ſubiciat' in.
ii. articulo. Et quib' cõcludo dictã appellationẽ ab interlocu
toria nõ valuiſſe. z ꝑ cõſequens non ſuſpẽdiſſe iuriſdictionez
domini poteſtatis. vt in. c nõ ſolũ de ap. li. vi. ¶ Concedẽdo
ad ſcꝺm articulũ quid de appellatione a diffinitiua. Et iſte ẽ
articulus pulcher z ſubtilis z in effectu eſt querẽdũ nunqꝺ
a iudice ꝓdicto ſup reductionẽ arbitramẽti ad equitatẽ poſſit
appellari. in quo principaliter duas reperio opiniones. Prima
butri. i. l. ſi ſocietatẽ. ſ. arbitro ꝝ. ff. pro ſocio q̃ tenuit appellari
poſſe cũ tanꝯ iuꝺex pronunciet. Et hanc opi. ſecut' ẽ anto. de
bu. in. c. q̃ntauallis. de iur. iur. Contrariã opi. tene Jo. an. in
addi. ſpec. ti. de ap. ſ. in quib'. ꝛ. qꝺ ſi conuenit vbi recitat ru
ſticanũ antiquũ doc. hanc. q. diſputaſſe z terminaſſe qꝺ appel
lari nõ poſſit: principale motiuũ eſt qꝺ ab arbitramẽto nõ ap
pellat'. g̃ nec a ſentẽtia q̃ ſup eo fert'. ¶ Itẽ iuꝺex nõ cogno
ſcit in hac cã vt iuꝺex ſz vt bonus vir. vt in dic. l. ſi ſocietatẽ in
fi. z habet' pro inde ac ſi nõ iuꝺex. ad id fuiſſet aſſumpt'. vñ cũ
iuꝺex hoc caſu ſurroget' in locũ boni viri ſicut a bono viro ar
bitratore nõ appellat' ita nec ab iſto iuꝺice q̃n ſurrogat' alter
ius locũ illius naturã fortit'. ff. ſi q̃s cau. l. ſi eũ. ff. q̃ iniuriaruz.
z in. c. eccleſia. vt li. pen. Sic videm' i caſu cõuerſo. Nã q̃n ar
biter cognoſcit loco iudicis ab eo. appellat' vt a iuꝺice. vt in. l.
cũ ſpiritualis. z. l. apertiſſimi. C. de iuꝺi. z de off. del'. c. arbitro
ff. qui ſatiſꝺa. cogan. ¶ Itẽ facit q̃ ſi dicerem' ꝺriũ ptes inci
perent i anfractis litigioꝝ per ꝓmã z ſecundã appellationẽ. z
ꝓpter hoc abhorruerunt doc. hanc opinionẽ que mihi placet:
reperio tenere bar. in. l. ij. in fi. ff. del'. ij. vbi refert idẽ tenuiſſe.
Jnno. in. c. preſenti de reſcrip. li. vi. Quod hodie incipit ſta
tutũ vbi vz dare notabilem regulam qꝺ vbicunqz iuꝺex aliqꝺ
vt bonus vir arbitratur nunqꝯ ab eo appellatur. dicit etiam.
Bar. qꝺ nec etiã poteſt peti reductio ad arbitrium boni viri
allegat Ja. butri. in dicto. ſ. arbitrorum. hanc etiam opinionẽ
ſecutus fuit ꝺñs Jab. Car. i. c. exꝑſita de arbi. vbi refert idẽ
conſuluiſſe do. bartolo. de ſali. z idem ſentit bar. in. l. fi. C. de
contraben. emp. ¶ Pro hac opinione etiaz facit quia iuꝺex
reductionis non habet ſententiare ſm q primus arbitrator.
ſed ſm bonam equitatẽ habet arbitrari. vt no. bar. in. d. ſ. arbi
trorum. z ſic ñ poteſt ꝺici q cognoſcat vt merus iuꝺex. Et ℔
faciunt cõtra appellationẽ ab interlocutoria de qua premiſſi.
vt z ille non debuerat admitti. ſicut nec fuiſſet admiſſa coram ar
bitratore. Ex his concludo dictam appellationẽ non eſſe ad
mittendum. allego z aliam cauſam principalez ex alio capite
dictã appellationem infingentem: vbicunqz enim appellatio
ab interlocutoria eſt manifeſte friuola non valet appellatio.
nec a diffinitiua tanꝯ interpoſita a manifeſto contumaze ter.
eſt no. in cle. vnica. de dolo. z contu. ſed prima appellatio fuit
manifeſte friuola q patet per. ſ. dicta ergo non poterat appel
lari a diffinitiua z per hoc remanet terti' articulus tanꝯ ſup
fluus. ¶ Sed preſuppoſito ſine veritatis preiudicio quia di
cta appellatio eſſet admittenda nunqꝺ capitula directe cõ
traria fuerint admittenda. Et hec queſtio dependet a primo
articulo vtrum publicatio atteſtationum noceat. z ꝺic q ſi nõ
fuit legitime facta non ꝺz obeſſe parti. vt no. Jo. an. in. c. fra
ternitatis. z. c. cõſtitutis el. ij. de teſti. Si autẽ fuit legitime fa
cta non debet admitti propter periculũ ſuborn ationis teſtiũ.
vt no. in. d. c. fraternitatis. Et eſt hodie ter. in cle. ij. de teſti. te
net bar. in. l. per hanc. C. de temp. ap. z in. l. emptorias. C. ſe.
reſin. nõ poſſ. Jn caſu noſtro publicatio fuit legitime facta cũ
pars aduerſa non legittime allegauerat in contrarium. vt pz
per predicta ergo ꝛc.

Con. xxxix.

Quasus ſuper quo conſilium petitur interminis in
ſcriptis. Quidaz bonauentura ixbreus mutuo
recepit a quoꝺã deodato florẽos. M. cc. vt con
ſtare ꝺicitur in ſcriptura ꝑuata manu ipſius debi
toris. ¶ Lapſu tpis quidã noie genit' filius ꝺi
cti debitoris nõ emãcipatus patre incõſulto in codẽ cyrogra
pho ſubſcripſit ſe hac forma. Ego genitus confiteor habuiſſe
et recepiſſe ex ſuprascriptis florenis. M. cc. quos pollicetor
traficare z bonã rationẽ reꝺꝺere ipſi deodato. ¶ Poſt ꝺic
cta moritur ipſe creditor ſuperſtite ſibi quadã nepte ipubere
pubertati tamẽ. primo quã ſibi ixeꝺẽ vez inſtituit. z legata
rios fecit ſibi: quiqz z quẽlibz ipſoꝝ inſtituit i quinta ꝑte bono
rum ſuorũ. Cunqz ſuprascripte ipuberi iuꝺex loci tutorez ꝺe
ꝺit ad negocia lites z cãs. vnum ex ſuprascriptis legatariis.
qui tutor diligẽter viſ rationib' ꝺicti ꝺefuncti. z liberatiõe fa
cta ꝑ eum de ꝺicto bonauẽtura ꝺictũ bonauẽturaz et eius ix
redes a ꝺicto ꝺebito. M. cc. florenorũ liberauit z abſoluit iu
ramẽto interpoſito tam ꝑ ꝺictũ tutorẽ quã ꝑ prefatã pupillaz
ixedez. ¶ Hunc queritur ſi prefat' genitus q̃ ſbſcripſit ſe eo
modo z forma de q̃bus. ſ. ſit vigore ꝺicte liberatiõis abſoluꝫ
tus. z ille tutor potuerit eum z eius patrez liberare. z hoc aliis
legatarijs in conſultis ꝛc.

Juuino nominis preſidio humiliter inuocato. Duo
ſunt ex omni ſubiciẽda. ¶ Primũ vtrũ filius ꝺi
cte bonauẽture ſit liberatus. Secũꝺũ quid de pa
tre. ¶ Circa primũ obmiſſis breuitatis cauſa argu
mentis q̃ ad ptes fieri ſolẽt: ꝺico ꝺictũ genitũ duo
bus ex cauſis impeti nõ poſſe ꝑ ixedes ꝺicti deodati oliz cre
ditoris. ¶ Primo nonꝯ ipſe fuit obligatus ꝺicto deodato
q̃n aut in ueritate habuit ꝺictos. M. cc. florenos aut nõ. Si
habuit talis pecunia fuit prefutura z ſic tranſiuit in ꝺominio
patris. cum ex mutuo facto pecunia tranſiuerit i ꝺñium ipſi'
l. ij. ff. ſi cer. pe. z lucrũ inde ꝓueniẽs eſt cõe ipſi patri. z genito
filio. iuxta no. ꝑ bar. in. l. cũ oporteat. C. de bo. que lib. z i. l. i. ff.
pro ſocio. Nec potuit filius patre inconſulto nouare obliga
tionẽ paternã vt reſpectu illoꝝ ſexcentorũ florenoꝝ. ipſe eſſet
obligatus loco patris vt ſic pecunia eſſet ipſius. z ꝓpio noie
traficare, negociaret' ad vtilitatẽ ſuam. z ꝓmi creditoris. qui
imo nõ egit aliqꝯ nouationẽ ſz ſimplicit' fuit ꝓfeſſus ſe recepiſ
ſe ex pecunia mutuata patri. ad ℔. l. i. z. l. C. de noua. vnde in
ꝺebite ꝓmiſit z per errorẽ traficare z reꝺꝺere rationez ꝺicto
deodato. cum nihil recepiſſet ab eo. nec de ipſius pecunia. Et
ſic talis ſcriptura ſeu cautio inꝺebite facta non ꝺebet ſibi pre
iudicare vt in. c. ſi. cautio de fide inſtru. z. l. cum inꝺebito in fi.
ff. de ꝓba. Si vero nullã pecuniã ꝺictus genit' recepit qꝺ vi
ꝺetur ꝺius. vt ſatis videt' colligi ex tenore liberationis facte
tunc clarũ eſſet ꝺictũ genitũ nõ eſſe obligatũ. cuz obligatio re
alis nõ poſſit cõtrahi ꝺe nõ interueniẽte. vt. l. ſi tibi. x. de pact
z. l. rogaſti ſi cer. pe. z. l. hactẽus de ꝓſti. pecu. ¶ Secꝺo ex illo
capite ꝺictus genitus ipeti nõ pot vigore abſolutiõis z libera
tionis facte ꝑ ꝺictũ tutorẽ z ipſaz pupillã. q̃ exꝑreſſe liberaue
runt ꝺictũ bonauẽturã z eius filios. taz reſpectu ſortis ꝺicto
ꝝ. M. cc. florenoꝝ q̃ reſpectu lucri. vt patet ex tẽore ꝺicti inſtru
mẽti liberatorij. qꝺ ã ex toto valuerit examinabo ſtatij ſequẽti
articulo. ¶ Venio igitur ad ſcꝺm articulũ an. ſ. tutor potue
rit liberare ꝺictũ bonauẽt' ã z ipſius filiũ. ſ. genitũ. preſupoſi
to qꝺ ipſe genit' ſit obligat'. Et videt' ꝓmo q nõ ꝑ. l. pactũ cu
ratoris. C. de pac. z. l. interpretatiõe. ff. eo. vbi patet qꝺ pactũ
curatoris ſeu tutoris pot ꝓdeſſe minori i exigẽdo nõ autẽ no
cere i remittẽdo. habet' enĩz tutor i loco ꝺominij cũ bene mi
niſtrat z nõ cũ illegitime. vt in. l. qui fundũ. ff. pro emp. ¶ Sz
hoc nõ obſtãte ꝓtrariũ videt' ꝺicendũ ex ꝺuplici ture. ¶ Pri
mo ex cõmuni theorica doc. in. l. ſi preſes. C. de tranſac. z. ꝺ. l.
pactuz curatoris vbi glo. Bar. z cõmuniter alij doc. volũt qꝺ
licet ꝺebitũ liquiꝺũ pupilli tutor remittere nõ poſſit. ſecus ta
men ẽ quãꝺo ꝺebitũ nõ eſt liquiꝺũ. Naz videm' qꝺ ſolus tu
tor pot tranſigere. vt. l. ſi pignore i fi. z. l. iterꝺũ. ff. de pac. que
vult qꝺ licz filius habẽs adminiſtrationẽ peculij nõ poſſet re
mittere ſeu paciſci ꝺe nõ petẽdo animo ꝺonãꝺi ſecus tamẽ ſi
fiat aio non ꝺonãꝺi vt puta q̃ ꝺiuiꝺebat ꝺe ꝓbatiõibus. tũc
enim valet remiſſio ꝑ habẽtez adminiſtrationẽ licet ꝑ ea fien
da nihil cõſequit'. Sz in caſu noſtro illud ꝺebitũ. M. cc. flo
reñ. non ſolũ erat nõ liqꝺũ imo exꝑreſſe appareba t ex libris
ꝺefuncti. qꝺ illi fuerat ſatiſfactũ. vl ꝺicit' ꝑ ipm tutorẽ i ꝺicto
inſtrumẽto liberatiõis. potuit g̃ licite ꝺict' tutor agnoſcẽꝺo bo
nã fidẽ ꝺictã bonauãturã z filiũ liberare maxie cũ in ℔ ſeque

retur iudiciū defuncti: vt patebit ex libris suis: quo casu etiā in alienatione reūmobilis nō req̄rit̄ p̄fidis decretū. C. qñ dē cre. op⁹ nō ē p totū facit ad predicta i ar. l. petitio i prin. ff. dōle. iij. z l. pater de l. ij. ¶ Secdo p̄ncipaliť pro p̄dicta liberatione facit quia pupilla iurauit maxime auctate tutoris z p̄misit ñ ꝓueniret vñ: cū eēt maior infante z sic dolicapax habuit iuramētuz validare contractū seu liberationē: ēt si alias fuisset inualida ita quod inuiolabiliter tenet̄ ad obseruationē iuramēti. vt i auc. sacrā puberū. C. si aduer. ven. q̄ licet ꝯquat̄ impubere cōmuniter p vtriusq; iuris doc. tenēt ēt procedere in impubere doli capace q; sicut peccando z pierando potest se obligare diabolo. ita z deo. vt i. c. i. de dilec. pu. Et hoc cōmuniť tenet bar. z alij in dicta auc. sacram. z cōmuniter canoniste. z specialiter hosti. in. c. cū ꝯtigat de iur. iur. Nec obstat q̄ isti sunt iudei q; iuramētū est de iure diuino. z obligat etiā ex dispositione veteris testamenti. Juxta illud redde dño iuramēta tua. vt transumptiue habet̄ in. c. z si christus de iur. iuran. Ver autē mo ysaica bene stringit iudeos vt in. c. gaudem⁹ de diuor. adeo q̄ ad ea seruandū in nostralibus possint cōpelli p̄ Romanū pontificē. vt no. Jnno. in. c. q̄ super his de voto. facit ad p̄dicta. c. mouet. xxij. q. i. ¶ Quare cōcludo q̄ ēt si filiꝰ fuisset obligatꝰ q̄ tamē nō credo p ea q̄ dixi in p̄n. cū illa pecunia fuisset effecta patris interueniēte mutuo: vñ nō potuit eaz promittere aliq̄ vel traficare pro altero iuxta l. ℈ iuris. ff. de pac. z l. filiusfa. ff. de pac. z l. filiusfa. ff. de dona. tñ liberatio sb sequēs facta p tutorē z pupillā maxime interueniēte iuramēto habuit illos absoluere cū iuramētū tollat defectū etatis. vt dicta auc. sacrā puberū. Nec obstat q̄ alij legatarij nō cōsenserunt cū ipsi non habebant administrationem bonoꝝ pupille. fateor tñ q̄ hec liberatio nō preiudicat eis pro parte hereditatis eis delate. cū vnus heredis transactio nō preiudicat cuz alteri p. aliū in q̄ conditio auferri non debet. l. i. C. de transac. Mā actiones hereditarie actiue z passiue ipso iure diuidunt̄ inter heredis pro portionibus hereditarijs. l. ea que. C. fa. hercis. Et hec sufficiant ꝛc. Abbas.

Lon. xl.

Facti contingentia est. Nobis egregius Henricus quondā Frederici de cressino de vincētia filium vel filios masculos legitimos z naturales tūc non hñs. Testamētuz solēniter fecit. Jn q̄ dotem cuiusdam filiabus suis reliq̄t. z in ea dote eas heredes instituit. iubēs eas forte tacitas z contētas. Qui q̄dem testator cū haberet vxorē pregnātez i dicto testamēto filiū vel filios si quos i futurū ex vxore pregnāte hēret vnū vel plēs legitimos. nāles heredes vl̄ instituit atq; eq̄liter. Si naūt dict⁹ testator filiū vel filios legitimos z nāles vl̄ descēdētes masculos ex dictis filijs legitimos z nāles tempe mortis sue nō haberet vel hēret z dicti filij sui masculi z naturales vel descēdēs ex eis legitimi z naturales decederēt sine filijs masculis legitimis z nālib⁹ z descēdētib⁹ ex eis masculis legitimis z nālib⁹ vulgariter breuiloquice cōpendiose z p fidei cōmissuz sbstituit. z heredē z successorē in bonis z hereditate sua esse voluit. vt ordinauit notabilē virū Fredericū quondā passu de cressino dicti testatoris nepotē. si dicto tpe dictus Frederic⁹ extabit z supuiuus. Et in casu q̄ dict⁹ Frederic⁹ nō extaret nō supuiueret sbstituit i bonis z hereditate sua descendētes masculos ex dicto Federico legitimos z nāles. Et si dictus Frederic⁹ vl̄ ei⁹ descēdētes masculi legitimi z nāles i rerū natura nō forēt pupillariter z vulgariter z p fideicōmissuz sbstituit heredē z successorē in bonis z hereditate sue eē voluit Leonellū quondā Bartholomei del neuo de vincētia. Et si dict⁹ Leonellus nō extaret sbstituit vulgarit̄ z pupillarit̄ z p fideicōmissuz descendētes masculos dicti Leonelli legitimos z nāles. Et si descendētes masculi dicti Leonelli legitimi z nāles nō extarēt mandauit dict⁹ testator quod hereditas z bona sua deueniāt ad proximiores dicti testatoris. ¶ Post factam huius solēne testamentum per aliquos annos dictus testator supuiuēs tandem non mutata voluntate decessit. Fredricus aūt ei⁹ nepos substitut⁹ vt. s. filijs masculis legitimis z nālib⁹. ex dicto testatore ñ extātib⁹ vigore p̄fate sbstitutiōis seu istitutiōis p̄dicte hereditatē dicti Henrici testatoris. z patri sui solēniter adiuit ꝺdicēte nemine. demū e lapsis q̄busdā tpib⁹ ad petitōz dicti Leonelli fuit dict⁹ Frederic⁹ citat⁹ p vicariū potestatis loci. z ad illi⁹ instātiā fuit p dictū vicariū p̄fixus termin⁹ dicto Federico ad executionē quoꝝdā legatoꝝ factoꝝ ad pias. cās. Qui Frederic⁹ videns se ex dcā hereditate seu ei⁹ occasione

ere alieno gravatū adiuit episcopum vincentinuz z obtinuit prorogationem termini ad biennium z infra terminum prorogatū non hñs pecuniā p satisfactiōe dictoꝝ legatoruz assignauit pro ipsoꝝ execūtione quedā bona dicte hereditatis dicto dño episcopo acceptāti z recipiēti. Nūc ꝙngit dubitari de tribus principaliter. ¶ Primo vtrū si dict⁹ Fredericus sine liberis masculis mori ꝙtingat Leonellus sbstitut⁹ vel etiā eo deficiēte eius liberi masculi legitimi z naturales admittuntur ad dictā hereditatē vtute sbstitutiōis predicte: an ois substituto i dictū Fredericū testatoris nepotē hereditat̄ aditiōe finita sit. ¶ Secdo vtrū dictus Leonellus posito q̄ ipse vel eius filij admittant̄ possit petere a Frederico quod satisdet ꝺ conseruādo z nō minuēdo res hereditatis. z restituēdo cū venerit casus sbstitutiōis p̄dicte cū allegetur dictū Fredericuz male vti sba sua. licz ipse Frederic⁹ allegat se alienasse ea que alienata sup forte causa satisfaciēda erit alieno z creditoribꝰ hereditarijs. ¶ Jtē posito quod debeat teneri cū non reperiatur q̄ velit fideiubere. z realiter obligare an sufficiat simplex cautio sua. ¶ Tertio dubitat̄ an dict⁹ Federicus sic priuat⁹ dicta hereditate quin ꝺ satisfecit legaliter ad pias causas infra annū prefixum a iudice an nō ꝓseruet̄ illesus ex dicta prorogatione z ꝓsignatiōe bonoꝝ factis modo p̄dicto. Et posito q̄ sit priuatus vtrū dicta hereditas seu ipsius bona deuenire debeant ad dictū Leonellum seu eius filios sbstitutos. an ad dñm ep̄m vincētinū vti pauperuz z pie cause patrē ꝛc.

Qristi eiusq; matris presidio humiliter inuocato. Venio ad p̄mū z dubiū. Et videt̄ primo quod decedēte dicto Frederico sine filijs masculis legitimis naturalibus. dictus Leonellus vt sbstitut⁹ vel eo decedēte eius filij debeāt admitti ad dictaz hereditatē quod sic ostēdit̄ in testamētis recurrēdū est pot⁹ ad volūtatē testatoris. quā ad ꝺba ipsi⁹ testamēti. l. si mihi et titio de ꝺdi. z demō. Etiā cōtra p̄mū ꝺboruz significatū in. l. labēo. ff. de supl. lega. ¶ Sz piecturādo testatoris volūtatez videt̄ substitut⁹ dict⁹ Leonellus. seu eius filij eo nō existente sine filijs masculis legitimis z naturalib⁹. Ergo in euentum conditionis sint ista admittēda. vt i. c. rainunci⁹. z. c. rainald⁹ de testa. Minoꝝ ꝓbatur ex tacita mente testatoris. nō enim p̄sumitur testator. magis dilexisse nepotē ex fratre q̄ p̄prie nō dicitur nepos. vt. l. iuriscōsultus. ℈. nepos. ff. de gra. quā p̄pri os filios legitimos z naturales. cum amor paternꝰ vincat omnez effectū. l. fi. C. de cur. fur. Sz dict⁹ testator voluit simplr instituere filios seu nepotes ex filijs q̄ sunt vere nepotes. d. ℈. nepos. z q̄ diligunt̄ vt filij. vt. l. libelloꝝ in fi. ff. de. ver. sig. Sz substituit eis fredericū in casu q̄ decederēt sine testamēto ex legitima z naturali. vt patet i casus narratiōe. Ergo forte p̄sumendum ē voluisse dictū Fredericū sbstituere simplicit̄ sz tacite grauasse euz de restituēdo dicto Leonello vt filijs. si ipe decederet sine legitima etāli sobole. lz exp̄resse. nō cauent ad b̄ ter no. i. l. cū acutissimi. C. de fidei. z i. l. generalr. ℈ cū autē. C. de insti. z sbsti. vbi patet quod lz p̄ in sbstitutiōe filij naturalꝰ exp̄ssit de nepotib⁹ tñ tacite p̄sumit̄ de eis cogitasse ad exclusionē sbstituti: q; nō est p̄sumēduz testatorē voluisse alienū p̄ferre p̄prie sobli. vt ibi dicit ter. Ad idez ter. no. in. l. eū au⁹. ff de condic. z demō. vbi tacite videt̄ vocati filij. Ex nepote ēt ad exclusionē patrui substituti ne videat̄ magis dilexisse filiū superstitē quā sobolē ex filio p̄mortuo. vt est ille no. casus. Jta i proposito cū voluerit testator proprie soboli tribuere facultatē de reb⁹ hereditarijs disponēdi ad libitū in casu quo decederet sine posteritate legitima. sz sibi substituit dictū Fredericuz nepotē multo fortius. Idē p̄sumēdū est voluisse i psona Frederici q̄m min⁹ p̄sumitur dilexisse tū ex naturali rōe i. d. l. liberoꝝ in fi. tum ex institutione. cū p̄mo loco vocauerit filios z descēdentes ex eis. ¶ Secūdo principaliť facit alia z diuersa rō dicta z onera apposita instituto vñr. repetita i sbstituto. vt. l. illud. ff. de l. i. z. l. nō istā. C. ad treb. facit. l. vna. C. de cadu. tol. Sz filijs proprijs sbstituit i euentū carentie liberoꝝ. Ergo idē videt̄ repetisse i nepote substituto. z tacite fortius hoc cōiecturandū quāto plus vī dilexisse filios quā nepotez ex fratre. ¶ Sz bis non obstātib⁹ ꝺctā sniaz arbitror verioreꝝ mouet iure p̄ncipaliť. l. lutius. ff. de here. isti. vbi testator instituit fratrē si p̄rius moreretur ante q̄ haberet seu filiū vel filiā. substituit duos ex seruis suis institutus adiuit hereditatē sed non habebat filios. ¶ Querebatur an dicti serui substituti vel deberent admitti tanq̄ substituti saltē in aliqua pte tanq̄ adiecti: z vī ibi per iuriscōsultū q̄ nec vi adiecti debēt ad

iti. necnon

mitti. nec vt substituti cũ testato2 voluerit eis p̃ferre nedum fratrẽ institutũ sed etiã filios. Et sic ex sola adiectione hereditatis excludũt substituti. Iz fuerit in substitutione facta cõmemo2atio filio2ũ cũ simpliciter fuerit frater institutus 7 nõ sub cõditione sine liberis ita p2incipaliter videtur dicendũ in casu nostrõ ex quo Fredericus fuit in secundo gradu institut' simpliciter Iz fuerit facta filio2ũ cõmemo2atio in casu quo ipse fredericus non extaret ex quo tñ ipse extat 7 hereditatẽ agnouit euanuit p2o2sus substitutio quantũcũq3 filios nõ p2ocrearet 7 eis non exñtibus decederet vt. d. l. lutius. ¶ Adidẽ facit substitutio facta sub conditione euanescit in euentũ cõditionis. l. i. C. de condic. incer. cũ si. Sz leonellus 7 filij fuerũt substituti. sub conditione in casu in quo dictus Fredericus seu ei' descendentes in rerũ natura non forent q̃ intelligi de exñtia tẽpo2e mo2tis testato2is. vt p3 per dicta in p2in. gradu institutationis: verba enim3 sequẽtia clarificant' 7 determinant' a p2ecedentibus. l. si seruus pluriũ in fi. ff. del'. i. 7 l. q̃ filiab' eo. ti. vbi bonus ter. sed frediricus extit ipse mo2tis testato2is. 7 hereditatẽ agnouit. ergo euanuit substitutio facta de Leonello. 7 filijs p̃suppposito qđ fredericus sine liberis decedat. q2 cũ alternatiue de eo in filijs fuerit facta mẽtio sufficit ad ipsius purificationẽ alterã partẽ exist̃tẽ. vt in regula in alternatiuas de re. iur. li. vi. 7 c. iter cetera. de rescrip. 7 quo ad materiã nostrã videt' ter. in. l. is qui ducenta. §. vtrũ. ff. de reb' dub. ¶ Tertio p2incipaliter facit qđ a verbis testato2is nõ ẽ recedẽdũ nisi clare pateat de intentione ꝺ̃ria. l. nõ aliter. ff. del'. iij. Sz in casu nostro testato2 simplr substituit fredericũ 7 eo nõ exstãte filios. 7 neutris extantib' Leonellũ. sed ꝺ̃ alter. s. fredericus exist̃it. Ergo euanuit substitutio clarissime ex verbis. Nũc in respõsiõe ad ꝺ̃ria superi' formata videbit' an illud ex verbis testato2 senserit. Uñ ad p̃mũ contrariũ rñdeo qđ nulli iurib' filij subintelligũt' vt testato2 videat' cõtra officiũ pietatis pl' dilexisse extraneũ quã posteritatẽ filio2ũ vel magis superstitẽ quã sobolẽ filij premo2tui p2a illud qđ habet'. Insti. đ here. q̃ ab intest. dese. §. cũ filius. Sz i casu nostro si bene p2sideratur p2sus cessat lex rõ. 7 militaret omnis absurditas quin nõ militat ratio sic disponẽdi vti testato2 disposuit. ¶ Nã in substitutione filio2ũ fuit rõ q2 patruus est loco patris. vnde si filij decederent sine sobole. noluit testato2 nepotẽ suum3 qui est loco filij maxime ad cõseruationẽ agnitionis excludi. Sz noluit vocari Fredericũ nepotẽ ex fratre ne filij haberent materiã alienã de illa bona extra familiã. maxime frederico exclusso vnde vocauit illũ quẽ merito debebat p2ediligere post filios. sed in sua restitutionis parte quã fecit de Leonello nõ militabat hec rõ cũ ipse leonellus nõ esset de agnatiõe. 7 familia nec actinebat sibi eo gradũ quo deberet eũ diligere loco filij. vñ merito voluit eũ excludi simpliciter p exist̃tiã Frederici. vel filio2 suo2 7 satis est qđ sumus extra casum dicto2ũ legũ. ¶ Nã negari nõ potest quin dicta. l. acutissimi. 7. l. generaliter pall'. allegat fundentur super maxima equitate vt patet in eis. Sed ius fũdatũ sup maxima equitate p2a2 regl'as iuris nõ d3 extẽdi ar. in. l. q̃ vero. ff. de legi. imo voluit Jo. in. c. i. 7. ij. vt li. pen. li. vi. tale ius non extendendã etiã ex identitate rationis hic tñ nisi est rationis paritas. imo omnino dissimilitudo. vt p3 ex p̃cedentib'. Itẽ in illis iuribus verba nõ imp2opriant' ex toto sed fit superlocutio si decederet sine liberis i fauorẽ instituti ad exclusionẽ substituti. Sz in casu nostro fieret ꝺ̃ho2 maxime impropriatio vt patet ex predictis media i isti. q̃ ita fuit p̃dilect' a testato2e. 7 i fauo2em substituti qui non fuit a testato2e ita dilectus. ¶ Ad secundum contrariu3 dico qđ non procedit in relictis factis eab intestato. vel omnibus instituto in iunctis que videntur repetita a substitututis ad hoc vt volũtati testato2is satisfiat. ¶ Sed in casu nostro agit' de relictis vel onerib⁹ iniunctis institutis. sed de q̃dam qualitate apposita a instituti in primo gradu que nõ sint repetita circa institutos i. ij. gradu. facit. l. iulianus paulus. ff. de p2dic. 7 demõ. Itẽ 7 meli' apposita 7 dicta istitutione videt' replicata in substitutiõe nisi ꝺ̃ria ex cõiecture eliciat' voluntas testato2is. vt no. dicit ter. i. l. illud del'. i. ¶ Sed in casu nostro clarissime p3 contraria voluntas testato2is cũ in primo gradu aliã legẽ dixerit quã i ij. Nemo enim p̃sumit' dixisse q̃ mẽte p2ius nõ agitauit. l. labeo pal'. Nec ẽ verisimile q̃ i p2otinẽti fuerit oblit' vt sibi ꝺ̃ri' ar. l. nã ad ea. ff. de p2dic. 7 demõ. Et idẽ si voluisset disponet' i fedrico q̃ i filijs bñ sciuisse. 7 ñ alternatiue substituet' vt i simili dicit ter. i. c. ad audientiã đ deci. Et ꝺ̃ q ad p̃mũ dubiũ p cui' dictionẽ videt' sublatu3 fm. Non enim est p2estãda cautio si euanuit substitutio. ¶ Sed p2esuppposito sine veritatis p2eiudicio q̃ sustineret' quid dicendũ certe casus videt' in dubitabil' vt cautio sufficiẽs p2estet' vt ẽ casus iũcta glo. l. i. ff. de leg. no. Nã speciale ẽ in patre qui rogat' restituere hereditatẽ filio. vt cauere nõ tenerent' in. l. iubem'. C. ad trbel. Ergo secus videtur inter alios p2iunctos valet. n. argumẽtu3 p locũ a spali. vt legit' 7 no. in. c. p̃senti de p2ebẽ. li. vi. Sz est ꝺ̃ casu rogat' đ restitutiõe. allegat ipotẽtia p2estãdi. sufficientẽ quedã iura in alijs terminis vident' velle vt eo casu q̃ cautio nõ p̃t p2estari sufficiẽs p̃stitit vt illa q̃ p2estari p̃t saltẽ iuratoria. vt i auẽ. generaliter. C. de epi. 7 cle. 7 i auẽ. vt nulli iudicũ. §. si vo 7 in. c. per vestras q̃ fi. sint legi. 7 i anẽ. đ litigiosis. §. ad excludẽdos hec questio p̃t multũ adaptari ad similẽ qõnez q̃ sit i vsufructuario q̃ tenet' cauere sufficiẽter p2prietario de vtẽda re ad arbitriũ boni viri. 7 ea restitutẽda finita causa vsufruct' in. c. fi. de pigno. 7 alijs cau. 7 i. l. vsufru. C. de vsuf. 7 vtrobiq3 p glo. 7 doc. vtriusq3 iuris. Et in ꝺ̃ multe sunt opiniões. sed due sunt p2incipaliores. q̃ satis videnť in effectu p2ueniri. Una hosti. Jo. an. 7 sequẽtiũ in. d. c. fi. vt sufficiat iuratoria. Sz si aliq̃ modo veniset p2a iuramẽtu3 vel bona sua icipet discipare p2deret ꝺ̃ p̃uilegiũ ar. de deci. sugestũ. alia ẽ bar. i. d. l. vsufru. vt si persona ẽ suspecta fiat sequestratio al's stet' iuratorie canoni. Et sic cedũt ad discordiaz opiniões cõtra. Ego ad mãm p2ecise nostraz allego. ter. iuncta glo. notabili i. l. postq̃. §. impatos. ff. vt le. no. ca. vbi videt' inui qđ de hoc fiet sequestratio apud pbũ virum q̃ respondeat da fructibus ipsi hereditatis vel saltẽ deberet remanere apud hereditatẽ si ñ esset suspect' intelligo p2estita cautione iuratoria. Et sic videt' ibi pbari opinio Bar. de inopia satis p̃t stari iuramẽto frederici ar. in. d. auẽ. generalit'. vbi ꝺ̃ videtur pbari. fat'. c. nulli de elec. li. vi. Et q̃ ad fm. ¶ Agredio2 postremo tertiũ quesitũ. an dictus frederic' sit p̃uat' actione p2escripta videtur p̃mo q̃ sic. iudex etiã secularis p̃t officiũ suũ impiri. vt legata ad pias causas executiõi mandent'. vt notabil'r pbatur in auẽ. de ecle. ti. §. si quis edificatiõem. & cum monitio fuerit facta a iudice suo 7 infra annũ a die monitionis nõ fuerit partiũ. fuit frederic' hereditas ipso facto p2iuatus 7 illico ex iuris dispositiõe. Leonellus tanq̃ substituit extitit ipso iure hereditas. vt pbari videt' in auẽ. hoc amplia' in verbo excluditur quod ẽ p̃ns. C. de fideicomis. 7 meli' in co2po2e vñ sumit' in. §. in omnib' de hereditate. 7 facil'. 7 glo. aptissime videtur tenere in eadẽ auẽ. de hered. 7 fal. §. si quis aũt. nõ implẽs i verbo auferri q̃nimo plus videt' velle glo. no. iũcto ter. in. c. si heredes de testa. q̃ hereditas nõ adimplẽs voluntatẽ defuncti. in relictis ad pias causas ipso iure p̃uatur. etiã debito bonoz̃ subsidio. 7 idem ibi hosti. facit ter. iuncta glo. in. c. silueste. xi. q. i. ¶ Sz bis nõ obstãtibus p2ariũ puto de iure ꝺ̃um quo ad casum nostrũ moueo2 p2incipal'r p ter no. 7 singularẽ in materia ista i. c. nos q̃dã de testa. in ꝺ̃ho neglexerit. vbi patet tunc heredẽ p2uari cũ neglexerit p annũ. ad implere secus g̃ si iusta causa fuit impedit'. 7 hoc inuit ibi hosti. 7 apt'. Frede. de senis con. c. xxiiij. vt aũt ꝺ̃ aplius p2cedat q̃n ex p2umatiã vel negligẽtiã hereditas differat vltra annũ exeq. sentit bar. ibi 7 videtur ter. iuncta glo. i ꝺ̃ho distulerit. Insti. de act. §. Itẽ mirta. 7 illa glo. ẽ satis no. ad mãm nostrã 7 facit qđ no. glo. i. c. quã sit in ꝺ̃ho distulerit de elec. li. vi. Sz iste frederic' de quo q̃ritur nõ neglexit. nec sine cã vltra annũ distulit. Iz epm loci 7 adiit 7 satisfacerẽt oneribus debitũ incũbentib' hereditatis q̃ primo expediẽda sunt. l. si vniuerse. C. de lega. 7. l. i. ff. ad. l. fal. 7 habuit terminũ p2ogationẽ. ¶ Qđ aũt episcopus potuerit terminũ p2o2ogare cã cognita satis pbatur ex dicto. c. ne quid dã de testa. 7 ex dicto con. Frede. Ipse enim3 est p2incipal' iudex 7 pars i bis legatis ad pias causas. 7 maiorẽ pratem habet quã iudex secularis. vt satis colligit' ex. l. nulli. 7. l. si quis ad declinãdaz. C. de epi. 7 cle. 7 melius in auẽ. de ecle. ti. §. si aũt q̃ hoc facere. i. c. tua 7 c. si heredes. 7. c. Joban. de testa. Judex aũt regulariter p̃t termiũ a lege statutũ causa cognita alterare. vt plene no. p Bar. i. l. ij. ff. đ re. iudica. p canonistas i. c. ad p2sutationẽ eo. ti. i. c. cũ sit romana de appell. 7 marie i casu nostro vbi iura ponderant negligẽtiã vt. s. dixi. Et p2esumẽdu3 est epm iusta cã fuisse motũ ad p2ogatiõez termini ar. i. l. i. 7. quod no. ibi bar. C. de p̃lijs deui. siñ. do. li. xi. 7. q̃q̃d sit satis ẽ ad euitationẽ pene quod iste ñ neglexerit nec sine cã distulerit vti iurib' p2eal. Nã in penis q̃ ipso iure ipponunt' debem' strictissimã iterp2etatiõez facere vt i regula i penis. 7 regula odia de re. iur. li. vi. 7 q̃ ibi no. p Jo. an. dicit'. l. plt. ff. de penis. Et an nũc sit liberat' ab executiõe ullo2 legato2 ex p̃signatiõe illo

rũ legatoꝝ ex ꝓsignatõe bonoꝝ facto dño epo satĩ põt argui qđ sic per vnũ singulaꝝ dictũ spe. ĩ ti. de iur. edic. §. nũc aliq. ℣ quid executor in potẽtia iur. vbi dicit q̃ habẽti ereq̃ pia voluntatẽ currit tps anni ẽt ĩpedito nõ dico quo ad penã sz quo ad devolutionẽ executionis fiẽdã dño episcopo. z potest adiuvari dictũ suuz per glo. notabilẽ in. c. statutũ de preben. li. vi. ℣. iuuandũ que vult qđ vbi tps statuit nõ in odiũ sed in fauorẽ alicui' tũc currit ẽt ignorãti z ñ negligenti. Et ꝓ illa gl. fac. l. genero. ff. de his qui no. infa. Cũ ḡ ptãs exequẽdi illa legata videt satis q̃tũ i se ẽ satisfeciſſe cũ assignauit bona hereditaria episcopo acceptãti z recipiẽti: pro ꝺ bonus ter. in. l. fi. §. z si pstitã. C. de iur. deli. z. l. si cũ. §. omnis. ff. de pig. act. Et p hoc remanet solutũ id de quo vltimo queritꝰ an devolutio hereditatis fiat ad dñm episcopũ an ad Leonellũ substitutũ. Non enĩ locus devolutiõis. vt pz p predicta. ¶ Sed vt oĩbus dubijs satisfiat pĩsupposito sine veritatĩ pĩudicio qđ dicꝰ Fredericus sit priuatus: vĩ primo qđ dictꝰ Leonellus tanq̃ substitutus sit effectus hereꝝ. vt in auc. de hered. z fal. §. ĩ oĩbus. z. §. si quis autẽ non implẽs in glo. in verbo auferri. z in dicta auc. hoc amplius. In cõtrariũ pro dño episcopo vĩ ter. no. ĩ auc. de eccle. ti. §. si autẽ qui hoc facere vbi dz. q̃ herede nõ ad ĩplentẽ legata pia. eps potest vẽdicare oĩa ẽt cũ lucro mediĳ tpis. z est ille ter. prima fronte multũ aduersus dicta auc. de here. z fal. z. d. auc. hec amplius. reperio quẽdam doc. q̃ fuit ingenio prestanti reduxisse ad concordiã vt in legatis ad nõ pias causas veniant substituti. ĩ piis vero succedit epus q̃ satis placet z sic sm hunc intellectũ potest intelligi. c. si heredes preall'. Et sm hoc devolutio in casu nostro fieret ad dñum episcopuz z non ad dictũ Leonellum. ¶ Nec ob. q̃ hic nõ interuenit bina monitio que vĩ requirit in dicto. §. si autẽ qui hoc facere q̃ ille. §. procedit qñ nõ expectatur annus sed in continẽti dimittit' pena sibi expectat' lapsus anni sufficit vnica monitio. vt in. §. si quis autẽ non implens. z in auc. ℣ amplius preall'. Et sic intellexit bar. in. d. auc. hoc amplius z glo. in. d. §. si q̃s aũt non implens. Et hec sufficiant z c. ¶ Nicolaus abbas de sicilia monarcha ĩris z doctoꝝ famosissimus.

Con. xli.

Saluatoris ei' q̃z pissime genitricis postulato suffragio. Videndũ est in effectu. An dicti fratres cõsanguinei de quib' in facti narratione fuerit tactũ sup emptiõe reꝝ monasteriũ aduersus abbatẽ z cõuentũ sancti Mauricij. In quoꝝ quidẽ examinatiõe declarare z discutere oportet. quinq̃z mihi exibita videlicz bene dictionem primo factaz. ¶ Secõdo confirmatiõez Bonifatij pape. ¶ Tertio ipsi' reuocationẽ generalẽ. ¶ Quarto cõfirmationẽ pape Innocen. ¶ Quito reuocationẽ Jo. ¶ Et p̃mo dicta venditio videt ĩ se plurimos errores ptinere. Non interumit cause cognitio que dẽt de iure cõmuni in alienatione reecclesiastice interuenire. xij. q. ij. sine exceptione z mariẽme precedente tractatu vt no. Inno. in. c. i. de re. eccl. nõ alie. li. vi. in verbo tractat' ĩ fi. z p Frederi. de senis cõ. c. xxxvij. nec p mãdatũ pape cãe cognitio fuit adhibita. imo potiꝰ aucta cũ mãda uerit diligent' iq̃ri de causis p̃tẽsis ad alienatoꝝ faciẽdã: vñ tũ er iuris solẽnitate omissa tũ ex pteritione forme mãdati dicta venditio corruit vt i dictis iurib'. Et i. c. cum. dilecta de rescrip. z. c. pisan' de resti. spo. fac notabile dictũ bar. i. l. diẽ ꝓferre. §. stare. ff. de arbi vbi dicit q̃ si fuit ꝓpromissũ i arbitriũ ꝺ exisse vt pnũciet sz ius si pnũciat ℈. ñ vz sm̃a q̃ forma cõpromissi lz al's illa forma ñ expressa dictũ ipsius lz ℈ius potuisset reduci ad arbitrium boni viri. vt. l. si societas. §. arbitroꝝ. ff. pro so. z. c. per tuas. z. c. dilecti de arbi. Ita ĩ ꝓposito pre supposito sine veritatĩ preiudicio qđ de iure cõmuni dicta vẽditio valuisset tñ q̃ eps veronen. cõmissari' pape dedit licẽtiã ñ ℣ificat' pri' causis p̃tẽtis i rescripto ñ valuit donatio legitime. ¶ Ad p̃dicta optie facit de. i. de re. eccle. ñ alie. vbi pz q̃ alienatio facta de reb' mõasterij i casu ñ pcesso ẽ nulla quã tũcũq̃z forma fuerit fuata q̃ ẽt tz gl. z Jo. cal. i. c. i. de i ite. rest. z archy. z Jo. an. i. c. p. de re eccle. ñ alie. li. vi. z Bal. ĩ auc. q̃ res tã dictas. C. de sa. san. eccle. z oportet causaz in esse notã z evidẽtẽ nec sufficit q̃ nascat' necessitas alienationis vt no. pbat' i. c. i. de re eccle. nõ alie. li. vi. Facit q. no. Bar. in. l. si forte. ff. ꝺ castren. pe. z. l. sciendũ. ff. de ver. sig. z in auc. si q̃s ĩ aliquo documento. C. de eden. de qua hic nõ cõsistit. lz ẽt mandaret' in commissione pape. ¶ Secõdo defectus est qz alienatio non potest fieri ꝓsanguineis prelati. est enĩz psumptio iuris q̃ ppter eos indebite grauaretur ecclesia. hoc probari videt' in auc. q̃ buscunq̃z modis. C. de sa. san. eccle. z hoc ibi tenere videntur Bar. z bal. facit. x. q. ij. hec vsus prestatio facit optime ter. cuz non glo. i. c. peruenit. i. q. iij. vbi glo. dicit qđ epi sunt ceci circa nepotes z alios ꝓsanguineos. ¶ Tertio defect' ẽ quia hic pbatur pciuz fuisse enumeratã z p ꝓsequẽs nõ videt' trãslatũ dñm rerũ venditaꝝ. Nam vbicũq̃z vẽditio pmittit' ppter cãm nõ põt fides haberi de precio nec sufficit cõfessio sup precio recepto. nisi appareat solutũ vel cõmissuz ĩ cãm ppter quã vẽditio fuit pmissa vt no. pbatur. in. l. adiuvo pio. §. si emptor. ff. de re. iudi. z ibi exprese hoc tenet bar. Ad idẽ. l. si petã. ff. de iure. fis. z q̃ ibi no. p. eundẽ. ¶ Siz in casu nro papa pmisit alienationẽ rerũ monasterij vsq̃z ad valorẽ mille florenoꝝ ppter certas expressas causas ĩ cõmissiõe Ergo nõ potuit abbas vẽdendo ꝓfiteri preciũ recepisse ex q̃ aliter nõ cõstat q̃ fuerit cõmissum ĩ causis ratiõe quarũ cõcessa vẽditio fuit. Aliud ẽ enĩz ꝓfiteri preciũ recepisse z aliud vraciter recepisse. vt in. l. si ex cautiõe. z qđ ibi no. C. de nõ nu. pe. Et p hoc tollit' obiectio q̃ formari põt de notabil'. d. Inno. in. c. i. de po. vbi dicit sp̃ale in mutuo vt sit necesse ꝓbare vsuz secus ĩ ꝓtractu ẽptionis z facit qđ no. in. l. ciuitas. ff. si cer. pe. debet enĩ intelligi q̃n cõstat pretatum preciũ reeepisse. Et sic etiã põt colligi argũẽtũ. C. de q̃dri. prescrip. l. ij. §. fi. vbi patet qđ lz procuratoꝝ fisci nõ põt hẽre dem de precio. vt. d. l. si procuratoꝝ. tñ si cofitet' precium recipisse tutus est emptor qđ etiã no. Bar. in. d. l. si procuratoꝝ. dz. enĩ intelligi q̃n alienatio fuerit simplr̃ premissa. sec' si vt precium querteret' in certã causaz sic in casu nro vt. s. dixi. ¶ Nõ obstat predictis ꝓfirmatio Bonifacij ex certa sciẽtia facta q̃ ipse met illã revocauit qđ potuit cũ sine legitia causa pcessit ĩ grauamẽ ecclesie vt ĩ. c. si quis presbiterꝰ. de re. eccl'. nõ alie. z magne sapiẽtie est revocatio male gestoꝝ. xxij. q. iij. magna. z ĩ. c. non ligat pape. xij. q. ij. z qđ no. archi. vbi dicit papa peccare mortaliter si alienat bona ecclesie. vt daret ꝓsanguineis vl' amicis ¶ Ad idẽ qđ ipse no. in. c. ñ decet. xij. di. vbi pòst beatũ Thomã dicit bona ecclesie esse ĩ potestate pape vt administratoris non aũt hẽt ꝺum dominiũ vel ℣am possessionẽ illoꝝ hec enĩz sunt dei. vt ĩ. c. ex eo. de elec. li. vi. z p Inno. ĩ. c. cũ sup de ea. po. etiã ppie. Nec obstat ꝓfirmatio Inno. qz Jo. successor illi' revocauit. põt. n. papa revocaz gesta predecessoris vbi repit iustam cãm revocãdi. vt. c. sentẽtiã. xxxv. q. ix. z. c. cũ ex litteris de i̇nte. resti. q̃ pcedit eciã in alienationẽ bonũ eccle. ar. eoꝝ que legi. z no. p. Inno. ĩ. c. cum. sit generale de fo. comp. facit ter. in. §. vtrũ. lxiij. di. Et q̃q̃ bar. fuit ibi colorat' vt ꝓcludere in hac pte videant'. ¶ Cõtrariã tñ puto ℣az z si bene diligẽter velim' oĩa ꝓsiderare dicta vẽditio legitime facta reperit'. ¶ Nã bonifati' pmo cõmisit epo ℣onẽsi vt se ifozmaret de ꝓtentis i supplicatione z si eas reperiret ℣a daret illi abbati. licentia vẽdẽdi zc. ¶ Ex q̃bus ℣bis clare patet nec qđ hoc nõ fuit mãdatũ epi'copo vt iudici seu vt iudiciali' ꝓcederet. cum nulla ꝓtentio esset pars contraria. sz tanq̃ bono viro vt se extraiudiciali' informaret. vñ nõ tenebat' episcop' cooperare sup ꝺ testes z pcessũ publicare lz fuisset vtile. sz se extraiudiciliter ifozmare. hoc apte videt' in simili de mẽte Inno. in. c. duduz de presump. i vlti. coll'. lz in ℣itate causis veris nõ existentibus factũ esset nullũ vel nullaret: si defect' causaꝝ ꝓbaret i futuꝝ. c. cũ cõtingat de rescrip. ꝓbat' etiã ratione i alienatione rei ecclesiastice necessario nõ requirit' qđ testes recipiẽtur p ordinariũ vel qđ interponat decretũ. sz satis est qđ interueniat cause cognitio cũ solemnitatũ req̃sitaꝝ iterpositione. vt no. Inno. z glo. in. d. c. i. de re. eccle. nõ alie. li. vi. ¶ Idem videtur mãdata vt cõissario. ex q̃. n. ipse papa potuisset extra iudiciali' ꝓcedere. z se ifozmare ita z ipsius cõissari' ar. c. super litteris de rescrip. ¶ Mã ea ratio q̃ moueret delegantez debet mouere delegatũ vt ibi. z p Inno. in. d. c. dudũ. Siz in casu nro p̃sumẽduz ẽ qđ eps cõissarius diligẽtez inq̃sitionẽ fecerit z casus ℣as repit qđ patet ex eo qđ dedit postmodũ licẽtiam alienãdi factis ꝺbstationib'. Mã ex cõsequẽti presumit' de añtecedẽti. l. illud de acqui. here. z. c. prudẽtiã. z. c. preterea de off. del'. ¶ Presumit' enĩz quisq̃z diligent' exercere offitiũ sunz in. c. ad audiẽtiaz de prescrip. z. c. deputati de ap. per Ly. in. l. si quis decurio. C. de fal. marie tñ ipse hoc asseruet' z presupponit' in narratiõe episcopũ comissariũ adhibuisse cause cõmemoratiõnẽ facit glo. no. in. l. i. C. de fi. instru. z iure aste. fi. l. x. z qđ no. Inno. in. c. qñ de ꝓba. Quicũq̃z ḡ vult dicere causas expressas nõ fuisse veras hẽt hoc ꝓbare cũ presumant pro aucte iudicis postea interueniẽte ar. i. l. i. z qđ ibi no. bar. C. de p̃dijs decu. sine decre. nõ ali. li. x. quod satis sensit Inno. si bene põde-

si bñ põderet i.d.c.dudũ nec erat necesse q̃ ali' tractat' p̃mit teret. q̃ discucio q̃ mandat' comisario habet' loco tractatus. ¶ Itẽ omnis solẽnitas videt' remissa p cõmissionẽ z indulgentiã pape. z satis ẽ seruare verba rescripti. vnde pure sine alia auctẽ z solemnitate potuerunt iurisdice abbas z q̃uent' habita legitima episcopi alienare bona vsq; ad valorẽ mille florenor̃ hoc vñ singulariter probari p̃ ter. i. c. ad audiẽtiam el. ij. de eccl. edi. iuncta glo. z dictis doc. ibi. Et sentit archy. in. c. añ pel' xij. q. ij. p̃ hoc ẽt tollit' obiectio que fit. q̃ isti emptores cõsanguinei erãt abbatis. Nã alienatio prohibet' fieri consanguineis p̃pter p̃sumptionẽ fraudis que fraus omnino hic cessat cuz de auctẽ episcopi eis fuerit alienatio facta. Cũ autẽ cessat fraus etiã cõsanguineis alienatio fieri potest. vt notanter dicit Frede. con. cc. lxxiij. Et sensit bart. in dicta auc. quibuscunq; modis in fi. Ego etiã vltra alios dico q̃ illa auc. loquitur in consanguineo yconomi. z nõ prelati. Nam yconomus nõ hz ita pingue ius sicut prelatus. vt no. v. q. iij. c. i. in glo. ¶ Itẽ facilius p̃sumit' cõtra yconomũ quã ꝓtra prelatũ z totũ conuentũ. Quinimo allego ter. no. q̃ prelat' potest alienare z dare suis bona ecclesie. si tantundẽ confert ecclesie de suo patrocinio ita q̃ nõ est necesse q̃ ecclesia melioretur. sed satis est q̃ non deterioret'. vt valde notabiliter probatur vt in. c. si quis qualibet cũ. c. precedenti. xij. q. ij. Et expl̃ius ea causa. q. v. si episcopus p Inno. z Jo. an. in. c. cũ i offitij de testa. fortius ergo poterat vendere suis p iusto precio z ex necessitate ecclesie cũ z ipse tutor possit palã emere rẽ pupilli. l. pupilli. ff. de aucto. tuto. ¶ Itẽ ius ciuile nõ potuit hoc p̃hibere vnde satis est q̃ per canones non reperit' p̃hibitus cũ enĩ ius canonicũ certã formã tradit in alienatione rei ecclesiastice nõ est curandũ quid statuat ius ciuile. vt no. dicit Inno. z glo. in. d. c. i. de re. eccle. nõ alie. li. vi. Solũ q̃ restat dubitatio an valuerit confessio sup̃ receptiõe precij q̃ satis est dubitabile propter. s. dicta Nã dicta. l. ij. in fi. C. de quadri. prescrip. facit satis q̃ valeat z probat cũ fiscus z ecclesia p̃cedãt a pari. vt no. in. c. i. de in inte. resti. ¶ Itẽ hic interuenit confessio plati. z totius cõuentus q̃ multũ possunt super pecunia numerata. Ad hoc bonus ter. in. c. quod quibusdam de fide instru. z facit q̃ no. glo. in. c. ij. de or. cog. z glo. in. c. delictũ de re. iur. li. vi. Et q̃ no. Jo. an. in. c. quia clerici de iure patro. vbi cõmuniter no. factũ prelati cõicato cõsilio plati preiudicare ecclesie. ¶ Preterea p̃suppositio q̃ aliqua dubitatio super hoc oriatur tñ cõfirmatio Bonifacij z Inno. ita solẽnit' facta facit vt p̃sumamus omne petitũ fuisse numeratñ seu cõuersum in vtilitatẽ ecclesie Pro hoc bonus ter. iuncta glo. z dic. docto. in. c. constituto de reli. do. z in. c. ad hec de rescrip. z de. ij. eo. ti. in fi. ¶ Et instar sacrilegij est dubitare an istud sit licitus z dignũ q̃ princeps cũ causa instituit z cõfirmauit. xvij. q. iij. §. q̃ antẽ. ff. ad. l. iul'. pe. l. sacrilegũ facit. xij. di. z. c. i. z. l. quidã consulebant. ff. de reiudi. maxime cũ papa possit aliqua bona ecclesie alicui libere donare z p̃sumit' mot' ex iusta causa. xij. q. ij. cum redemptor in. c. a nobis de deci. z ibi p bosti. facit q̃ no. de prescrip. cause legitie notant legiste in. l. i. C. si ꝓtra ius vel vtili. pub. z in. l. rescripta. z. l. prescriptiõe. C. de pre. imp. off. z presuppositio q̃ causa ñ subesset legitima: tamen satis est tutus quo ad ecclesiam militantẽ qui accepit cũ nemo possit in hoc papã redarguere. Ad hoc glo. no. in. c. nõ est de voto. nec de ipsius facto iudicare. xx. q. iij. nemo z. c. aliorũ. ¶ Non obstat q̃ ipsemet papa Bonifacius reuocauerit. quia si bene aduertatur reuocatio nõ porrigitur ad casum nostrum cũ solum reuocauerit concessiones p se factas de re ecclesie. non alie. Sed in casu nostro non soluz donauit imo etiaz confirmauit ex certa scientia vẽdicationẽ que satis poterat subsistentari saltem ex iuris subtilitate circa omnẽ confirmationẽ vt patet per. s. dicta. z aliud ẽ cõfirmare aliud de nouo concedere seu donare vt satis aperte colligitur in. c. inter dilectos de fide instru. quare z sepius non est fiẽda illi' inuestigatio. c. ij. de transla. prela. z. l. neq; natales. C. de pba. ¶ Itẽ posset non imerito attentari q̃ ex q̃ donauit sponte. z ex certa scientia z motu proprio z priuilegiũ peruenit ad notitiã priuilegiati q̃ non potuerit amplius ipse vel alius reuocare non apente de fraude in continenti post q̃ peruenit ad notitiã illorũ fratrum habuerit effectum suum. vt legit' z no. i glo. in. c. i. de concess. preben. li. vi. facit q̃ notabiliter vult Inno. in. c. nouit de iudi. z Jo. an. in. c. constitutus de reli. do. archi. qñ. cunq; xi. q. i. vbi voluntquod priuilegiũ concessũ nõ sb̃dito reuocariñ possit z quod no. bar. i. l. p̃t. ff. de decre. ab dor. fa. z maxime hoc casu. vbi acq̃situz fuit dom iniũ illico: Et sic habuit effectum consumatum z transiuit in ius gentium hinc dicit' quod fectas donatio reuocari nõ põt. l. perfecta. C. de dona. q̃ sub mo. ita qõ ipse deus alio nõ apparẽte ñ reuocet. xxij. q. ij. no. tñ nec laycus i patrimonialib' subicit' pape vt no. Inno. i. c. inq̃sitionẽ de sen. ex cõi. fac. C. si duob' de appel. i fine. Qz illa bona post vẽditionẽ z ꝓfirmationẽ in donationẽ secuta fuerũt effecta p̃mõialia ipsorũz laycorũ. Et ridiculũ esset dicere q̃ pape possit donare z postea ad libitũ alio nõ apparente reuocare z forte ideo p̃sumet' cã respectu laycor̃ nõ sb̃iector̃ z quicq̃d sit alio etiã capite sustẽtar'. s. ex ꝓfirmatiõe. Inno. sb̃sequẽti solẽniter facta nec obstat reuocatio Johãnis tum q̃ nõ videt' posse reuocare i preiudiciũ laycorũ alia cã legitima non apparẽte. marie cuz duo summi põtifices ꝓfirmassent z donassent. Nã factũ erat cõsumatũ vt patet ex supra dictis. tũ q̃ illa reuocatio fuit aperte scriptura cum non fuerit facta mentio de ratificatione laudi. Nam laudz est quedã trãsactio seu cõpromissuz in auctẽ. z si vo ꝓtigit C. de iudi. Qz. cõcessio nõ valet nõ facta mẽtiõe de cõpositione precedẽti. vt ẽ ter. aptus in. c. multiplici de de ci. Et expressius i terminis nr̃is ꝓbari videt' in. c. cũ olim de rescrip. Itez omne tacitũ qõ expressuz habuisset ꝓpositũ inducere adnegandũ. vel etiã ad difficilẽ ꝓcedẽdis lẽt viciare. vt i. c. postulasti z ibi ex presse p hosti. de rescrip. Qz certo certi' ẽ q̃ si abas diriisset q̃ si laudũ fuisset ab vtraq; pte ratificatũ litteras reuocatorias nõ habuisset vel saltẽ nõ ita de facili &c. Et hoc solũ sufficit ad anullationẽ litterar̃. Et p Omnia ꝓcludo dictos fratres posse legitie defendere aduersus abbatẽ z q̃uentum sancti mauriciũ. et ꝓtraria superi' formata satis patẽt discticta. z soluta per premissa &c. Abbas.

Con. xlii.

Cũ multis agitatis in iuditio illud in effectu. Queritur vtrũ hæres sit p̃ censurã ecclesiasticã ad exhibitionẽ libri paterni cõpellẽdus cũ asserat' a pte aduersa i illo contẽta. vsurã receptã a defuncto z ꝓbatur mutuũ ac defunctũ fuisse vsurariũ. Sed hoc vltimũ solũ ꝓbatur p̃ testes singulares q̃ deponũt se mutuũ recepisse a defuncto sb̃ vsuris. z q̃libet dicit de facto suo. hæres dicit se nõ teneri ad exhibitionẽ libri allegãs insup illũ firmiter nõ habere. Et primo videt' hæredẽ mõ predicto debere cõpelli p̃ ter. no. in cle. vnica de vsur. §. ceterũ. vbi dicit' vsurariũ ad hoc cõpellendũ cũ de vsuris agit'. z glo. ibi in verbo ipsos idẽ dicit de ipsius hæredib' suis vel extraneis ar. i. c. tuanos de vsu. z. c. michael. z. ff. de eden. si quis ex argẽtariis. §. i. nec sufficit vsurariũ vel hæredẽ dicere se libr̃ũ p̃didisse etiã cũ iuramẽto nisi ꝓbet casuz amissiõis ar. c. cũ olim de p̃uil. q̃ cũ agitur de preiuditio alteri' nõ est stãdũ soli iuramẽto. marie i casu nr̃o. vbi cõstat illũ libr̃ũ defũcti cũ habuisse cũ se. ad illũ remittat i alio libro suo in iudiciũ in hac cã producto. z ꝟ p plura argumẽta tenet glo. i. d. de. vna i verbo cõpellẽdi. z sentiũt ibi cõiter scribẽtes nec pdest si dicatur nõ ꝓstare defunctum fuisse vsurariũ cũ testes singulares nõ ꝓbent vt i iurib' infra allegatis. q̃ vbi agit' de ꝓbatiõe alicui' vlis q̃ habet partes successiuas diuersitas i tempe z i rẽ totius nõ viciat. tunc habet viciare cũ est ꝓbandũ id q̃ vnico cõtextu explicatur q̃ tunc diuersitas in tpe importat diuersitatẽ factorũ z tunc testes sunt ve singulares. Exemplũ si agit' de ꝓbatiõe testamẽti z vnus testis dicit q̃ fuit ꝓditũ die lune. alius q̃ die martis. Nã aut isti testes sunt falsi. aut deponũt sup diuersis testamẽtis. z sic nõ debent ꝓbare cũ q̃libet deponi de vno testamento. ¶ Qz vbi deponũt de aliquo successiuo habẽs. ptes distictas z diuersas in tpe. diuersitas nõ viciat q̃ non importat diuersitatẽ facti respectu totius q̃ ꝓbandũ iminet exemplis improbãda possessiõe. Nam si vnus deponit q̃d' possidet titius quiq; annis. z alius dic̃ de quiq; annis ꝓbata videtur possessio decẽ annor̃ q̃ sup eãdẽ possessionẽ deponũt. hoc videtur de mẽte glo. in. l. ob. carmẽ. §. fi. ff. de testi. Et allegant q̃dam ibi pro nũc. l. quidẽ. C. de hære. Ad idez quod no. Ja. butri. in. l. eccl'ia. C. vbi dicit q̃ si volo ꝓbare vnum hæretcũ sufficit vnũ testem dicere q̃d' audiuit illũ dicere q̃d nõ credebat resurrectionẽ mortuor̃. Et aliud q̃ dixit se non credere chr̃istũ filium dei. Sic videtur dicendũ in ꝓposito cum nõ agunt de ꝓbatiõe certi contract'. Qz isto vniuersali q̃d' defunct' fuit vsurarius diuersitas in tempore. z in ꝓtractib' vsurarij non habet testimoniũ vitiare. Ad hanc sententiaz possunt adduci tria exẽpla que ponit. Inno. in. c. q̃liter z quãdo. ij de acensa.

cuz agitur de ꝓba. fame vel iurisdictionis vel ꝑceptiónis decimarū nō cū est necesse testes concoꝛ dare in tempoꝛe sed satis est qꝫ concoꝛdant in vniuersos. ſ. quod sit infamis. vel quod iurisdictionē exercuit. vel decimas percepit quia cōcoꝛ dat satis in eo. qꝫ ꝓbandū incumbit. ¶ Sed his nō obstantibus contrariū sententiā quo ad casum nostrū arbitroꝛ ꝓeualere. Et ꝓimo moueoꝛ quia dicta de. vna. non ꝛēdicat sibi in casu nostro locū fundat eniz se super qualitate vsura- ria. dicit enim vsurarios compellendos ꝛc. Oꝑtet ergo ꝓius constare defunctū fuisse vsurariū quia vbi iuris diſpoſi- tio fundat se super aliqua qualitate necesse est illā ꝓius ꝓba ri tanꝙ fundamentū diſpoſitionis hoc satis ꝓbet ex his q̄ legunt & no. in. c. i. de off. del. li. vi. ꝛ. c. accātus. §. sane de be- re. eo. li. ꝛ qꝫ no. in de. vna. de sequest. in glo. fi. ꝛ plenius ꝛ ele ganter tactis bar. iuncta glo. ꝛ ter. in. l. ff. qꝫ vi aut clam. maxi- me cū ille de. inducat qꝫ nouum deuiās a cōibus regulis iu ris. Non enim ꝺz quis ccompelli ad exhibenduz libꝛos suos quos ꝓiuatiz domo sua tenebat ꝓ conseruatione familie vt no. in. d. de. vna in glo. in verbo rationum secus si in publico teneret libꝛos. vt faciūt isti vsurarij manifeste. quibus videt tacite mandatū vt scribant ꝛ sic debent itelligi ter. ꝛ qꝫ ibi no. Bar. in. l. quedam in ꝓin. ff. de eden. vnde in odium vsura- riozū tātū emanauit illa de. vna. i. §. ceterū sicut vsurarij ocul ti seu qui ꝓiuatos libꝛos tenent. compellant & ex illa noua ꝓ uisione libꝛos edere oꝑtet. Ergo qꝫ constat defunctū fuisse vsurarium. Quod certe in casu nostro. ꝓbatuz nō est per il los testes singulares. Et ꝓimo adduczaz auctoꝛitates quas in materia repio. Scdo iura generalia. Tertio rationes sa- tis vrgentes. Fred. de senis qui in cōsilijs subtilissime se ges sit hoc aperte tenet in terminis nostris con. lxij. vbi dicit qꝫ ꝓ testes singulares nō ꝓbant & quē fuisse vsurariū maxime cuz deponunt de ꝓꝓio facto cū in casu nꝛo cū silitudo repellat a testimonio. vt in. c. ꝓsonas de testi. ¶ Itē ꝛ Fozti' ipse cōfir mat ꝓsi. xvij. vbi plus dicit nō valere statutū episcopi quo ca uet & vt per quattuoꝛ testes singulares quis ꝓbet & vsurarius tuz hoc sit cōtra ius qꝺ episcopus statuere nō potest in & no. in. c. super his de maio. ꝛ obe. ꝛ. xxv. q. ij. c. institutionis. ꝛ. c. igitur plene per Jo. an. in. c. fi. de off. archy. hanc opinionez in terminis nostris post multa tenet do. anto. de butri. ꝛ re- ꝓbata opinione Ja. butri. in. c. cū oꝑteat de accu. vbi int cetera ad ꝓpositum dicit qꝺ quandoqꝫ detur diuersitas in causis dictoꝛū que habent se ad ꝓbandum vt totius ꝓtes diuidue ꝛ testes nō ꝓbent: vude si vnus testis dicit. scio quia ꝓscripsit: qꝛ vidi eū possidere ñ. ꝓbat qñqꝫ se habēt ꝓtes i diui due eiusdē toti' i diuidue ꝛ: ꝓbāt vt si volo ꝓbare missā ꝛ idu co duos testes quoꝝ vn' dic̄ se audiuisse epistolā alt euāgeliū ꝛ de ℔ē glo. no. i. c. nibilomin'. iiij. q. ix. idē ſm si ꝓtes sūt diui due q̄libet tñ ifert ad totū vt si volo ꝓbare decimū: vn' dic̄ qꝫ vidit me ꝓcipere decimā frumēti. ali' decimā oꝛdei vel si volo ꝓbare iurisdictiōez ꝙ vnū testē me exercuisse certū actū iuris- dictionalē ꝙ aliū ꝓbo exercitiū alteri' act' ꝛ sic saluat exēpla Jnno. i. dicto. c. q̄lit ꝛ qñ Si āt cause se ñ habēt vt ꝓtes iferē tes vt totā. ſz vt cause multiplicātes idē totū i specie ꝛ ñ ꝓbāt ſz eū exēplū. Si volo ꝓbare aliquē scīm ñ. n. sufficit qꝫ aliq̄ deponūt de vno miraculo. ꝛ alij de alio. vt no. dicit archy. i. c. nocuit. xxv. q. v. qꝫ est ꝛ illud dictū Ja. butri. ꝙ qꝺ infert i ter- minis nostris qꝺ si vn' deponit titiū vsurariū. alt qꝛ mutua uit gayo testes ñ ꝓbant illū vsurariū. Et aduertēdū qꝛ ꝙ exē plū sentit hoc ꝓcedere ēt si testes ñ deponerēt de ꝓꝓio facto: sec' dicit si volo ꝓbare aliquē famosuz vsurariū ꝛ vn' dicit se audiuisse ab aliis quā alter qꝛ ad famā ꝓbādū. Nō obstat ℔ diuersitas iuxta no. ꝙ Jnno. in. d. c. qualit. ꝛ. c. cū oꝑteat. l. ꝛ ꝙ bar. in. l. de minoꝛe. §. tormenta. ff. de questio. hanc eādez sententiā qꝺ in casu nꝛo testes singulares ñ ꝓbāt vī velle gl singl'as i dicto. c. nibilomin'. iij. q. ix. q̄ vī dare regulā qꝫ nūq̄ testes singulares: ꝓbant ēt si inducūt ad ꝓbādū qꝺ vle. seu totā nisi qñ factū esset successiuū ꝛ indiuiduū ꝛ testes depo- nāt super reb' indiuiduis totius exemplū in ꝓbatione misse si vnus deponit de epla. ꝛ reliquus de euangelio. Secus si deponunt super diuiduis vt si vnus dicit de euangelio. ꝛ al- ter de vesperis. vel si ꝓbare volo solutionem decime vnus dicit frumentum solutum. ꝛ alius fabam ꝛ nūc illa glo. qꝺ di cit de ꝓbatione iurisdictionis vel decime apte sentit qꝫ ñ ꝓo bant quem vsurarium. cum deponūt super actibus diuiduis nec factum est indiuidum nec successiuum. hoc idez videtur aperte sentire ꝓ. ꝛ Cy. post eum in. l. ij. C. que sit lon. consue. vbi dicunt quod ad ꝓbandam cōsuetudinem ꝛ sic qui vle seu totū totuz nō sufficit testes deponere sup diuersis actibus ex q̄bus inducit ꝓsuetudo nisi sint cōtestes vt simul viderint illos actus. qꝺ satis i sili videt ꝓbare archidi. in. d. c. ni mirū. Hāc eandē sententiā videt ꝓbare Jnno. in. c. lz ex q̄daz de testi. Hazlz ibi ꝓmo colligit ar. qꝺ si volo ꝓbare me vsum iurisdictiōe vel seruitute aliq̄ ꝛ vnus dicit de vno actu. alius de alio q ꝓbāt tamē postea imediate dicit tutius se credere di cendū qꝫ q̄libet testis ab eisdē duob' ꝛ eodē tempe audiuit ali as i suis dictis erūt singulares. falsū enizallegat. ſ. de elec. cuz dilecti. ꝛ dicit de ℔ notarii i dicto. c. q̄liter ꝛ quādo. Et sic. Jn no. stat in vltia opiniōe qꝺ ꝑ ꝓbādo aliquo toto ꝛ succeſſiue habēte partes diuiduas testes singulares nō ꝓbāt lz q̄dam ꝛ male allegāt Jnno. ꝓ ꝓtraria sentētia. Et aduertēdū qꝛ ꝙ illud dictū declarat dictū suū iu. d. c. q̄liter ꝛ qñ Et sic Jnno. stat i vltima opiniōe. Nam Jnno. ibi nō dicit simpliciter pro vt q̄dā male allegāt qꝫ in ꝓbāda iurisdictione vel solutione decime. sufficiāt testes singularit deponētes de diuersis acti- bus. imo ꝓmo posuit illud dictū ꝛ imediate posuit cōtrariam opinionē. dicēdo qꝫ alij ꝓtra eū dicūt. asserētes qꝺ vbicunqz aliud tenet ꝓbare nisi testes de loco tpe personis ꝛ alijs om- nibus cōcoꝛdēt nō habēt ur ꝙ plurib' testibus allegat dictuz c. nichilominus. ꝛ omnino sint i suis testionijs singulares. allegat dictum. c. cum dilecti vnde tenēt illi vt ipse refert qꝺ et iam in ꝓbando famam testes debent concoꝛdare vt dicant tali die. audiuim' talē rumoꝛē vel infamiā ꝛ tali loco ꝛ a talib' ꝑsonis. lz Jnno. aliter ipugnat illā opinionē. ꝛ Jo. an. ibi sim- pliciter transit recitādo quasi ad ꝓtertū. Sed ꝙ dicta in dicto c. lz videt Jnno. appꝛobare hāc vltimā opiniōez tanꝙ tntio rem. ꝛ ꝙ eo facit vrgēs ratio quā infra subiciā. Spe. etiaz in duob' locis no. in glo. Jnno. in dicto. c. q̄liter referēdo singu lariter opiniōes cōtrarias vt. ſ. dixit ꝛ nullā appꝛobat. vt pa tet in ti. de testi. §. iam de interrogatoꝛijs. ℣. item de tpe. ꝛ in ti. de inquisi. §. nūc ℣um. qꝫ si negauerit q̄nimo recitat ibi opi. vicen. in. c. illud de ꝓscrip. q̄ dicit qꝺ si vnus testis deponit de fama in vna ꝓte ciuitatis. ꝛ alius. de alia ꝓte non est fama sufficiēter ꝓbata qꝛ testes sunt singulares. Hāc opinionez vi detur ꝓbare glo. oꝛdiaria in. d. c. lz ex quadā q̄ dicit qꝺ in ꝓo banda ꝓsanguinitate nō sufficit qꝺ aliq̄ deponūt de vno late re ꝛ alij de alio. Et sic longe foꝛtius no vult sufficere si quisqz testis esset singularium in dicto suo. Et hec sufficiant respe- ctu auctoritatū. ¶ Nūc ꝓbꝺo inducēdo iura. Et ꝓio faciūt multa iura generalit loquēdo nō distingēdo inter actū succes siuū. ꝛ inter momētaneū dicūt testes singulares nō ꝓbare vt in dicto. c. nichilomin'. ꝛ. c. cū litteris de testi. ꝛ. c. cū. dilecti de elec. ꝛ. c. bone. el. i. de elec. ℣. licet cū si. nec repiat aliqs ter. qui ꝓbet ꝓtrariā opinionē. Sed fuit nuda interꝓtatio quoꝝūdā qui sepe destruūt ter. ꝓ suas opiniōes capitaneas ꝛ ꝓtra eos facit singularit illud. c. cū dilecti. Nā ibi canonici volebāt ꝓo bare qꝺ nō ꝓsenserāt i illuz electū a cōpromissarijs ꝛ quisqz deponebat qꝫ nō ꝓsenserat qꝫ nō nec ꝙ hoc iferebat multipli catus. actus ꝛ tñ papa ibi dicit qꝫ nō ꝓbāt. qꝛ sunt singula res cū q̄libet deponat de unoc ōsensu qꝺ aperte est ꝓtra mē tem glo. in. d. l. ob carmē. §. i. ¶ Ad idez dictū. c. bene. vbi ca nonici volebāt ꝓbare. qꝺ non fuerūt citati. nec valz si quisqz dicat se nō fuisse citatū: ꝛ tñ venūt ad ꝓbādū illā vlez positio- nem. qꝺ capitulū nō fuerat citatū nec capitulū ꝓstituitur nisi ex singul' omnib' ignoꝛātib' ar. eoruz q̄ no. glo. in. c. si. capitu lo de cōcess. ꝓeben. li. vi. ¶ Ꝓbꝺo postremo ꝙ rationē effica cem in omnire sup qua testes deponāt. semꝙ testes sunt sin gulares respectu sensus ꝙ quē actus ꝓcipit. Nā si tu ꝛ ego vidim' titiū ꝓcutere semꝓroniū tu ꝓcepisti ꝙ sensuz tuū ꝛ ego per meū. nec tuus sensus ē meus. nec ecōtra. Ad hoc qꝺ no. Bar. in. l. ij. ff. quēadmodū testa. aperi. vnde hoc respectu cū exigit qꝺ sint ꝓteste s. ſ. respectu obiecti super quo deponūt oz qꝺ sint ꝓtestes si eodē tpe se presentauerūt sensib' ipsoruz testiū vnde apꝛopiquatio ad sensum eodē tpe facta. facit eos esse cōtestes. vt hoc patet cuilibet ſbtiliter hāc rem considerent. Quare aūt exigit qꝺ in hoc sint cōtes. ꝛ sic qꝺ in eodē tpe sil perceperit. certe nō alia ratiōe qꝛ vni testi nō credit in ꝓeiu diciū alterius vt in iuribus vulgarib' Sz qui simul in oibus concoꝛdēt habet locū illa regula iuris diuini ꝛ humāi. Jn oze duoꝝū vel triū testimoniū stat omne verbū in dicto. c. licet vni uerſ. ꝛ. ij. q. iij. in ꝓin. hec aūt ratio locū habet etiā qñ agitur de ꝓbādo aliquid in genere. si testes deponūt sup diuersos actus. ¶ Quomodo enim pōt ꝓcludi in casu nostro titium

fuisse vsu

fuisse vsurariū nisi credat cuilibet testi de per se deponēti sup
vno ꝫctu. Et sic oportet necessario dicere tenendo cōtrariaz
opinionē. q̄ vni testi credat q̄ est cōtra iura superi' allegata
Et si diceres si articulus est generalis q̄ fuit vsurarius. Et
testes deponunt super isto vniuersali positione in qua viden
tur omnes concordare z ego respondeo quod nō sunt cōcor
des in redditione cause: vnde debēt ēt cōtestes in actu ꝑticu
lari. p quē mouētur ad deponendū super vniuersali. Nā i
psi nō percipiūt per sensuz illū vsurariū sed totū illos act' par
ticulares super quib' deponūt de bis vero que in ꝑsentia ge
sta sunt testibus deponere permissuz est. vt in. c. testes. iij. q. ix.
z. l. testiū. C. eo. z in actu preceptiones p sensum requirit' qd'
testes simul fuerūt. vt in. d. c. nihilominus qua reteneo cū gl.
singulari illius. c. nihilominus. vt dicamus qd' regulariter te
stes nō ꝓbant nisi simul i eodē tempore id viderint super quo
deponunt nisi factū sit successiuum z indiuiduuz z deponāt
super partibus indiuiduis totius exemplū in ꝓbatione mis
se. vel quādo per fozamen imediate vnus post aliū viderūt te
stes aliquos adulterantes. vt ibi no. per Ly. in dicta. l. testiū
nec est aliq̄s tex. q̄ dicat ꝫriū nō obstat. l. q̄dā. C. de bere. quā
quidā allegant nihil probat. nec ēt glo. i. d. l. ob carmen iure p
batur. nec eā simplr approbant docto. in. d. l. z ipsemet bar. re
fert i. d. l. ob carmē. z i terminis nostris sunt plures auctorita
tes ꝫrie. vt ex precedentibus. Et hec sufficiant. Abbas.

Con. xliij.

QUidam dominus Antonius frater cuiusdaz mu
lieris. s. domine petre vidue sponte z ex certa scie
tia. certam dotē cōstituit dicti sozozi sue ad scdas
nuptias transeunti ad cautellā z securitatez scd'i
maritī recipieti dotē a dicto domino Antonio pater dicte mu
lieris promisit dicto marito per solennē stipulationē sub cer
ta pena eum z suos heredes conseruare idemnes ab omni pe
titione lite z controuersia que moneri posset. seu moueretur
quandocunqz p filios primi matrimonij seu eozum nomine
taz occasione dotis quā generaliter omnium bonozum que
pertinere possent ad filios primi matrimonij seu eozū nomi'.
ne tam occasione dotis quā occasione dicte domine petre ma
tris. Contingit dictam mulierē precedere relictis filijs primi
z secundi matrimonij demū decessit filius secundi matrimo
nij z lis inchoatur cōtra maritū secundū per filios primi ma
trimonij occasionē matris eozum dicentes se debere succede
re pariter vna cuz filio secūdi matrimonij. ¶ Queritur cū
secundus maritus teneatur dictis filijs primi matrimonij re
dere partem dotium secundum quod ciuitatis statutū dispo
nit. ¶ Qunquid dictus maritus habeat regressum seu ha
bere possit contra patrē dicte mulieris occasione stipulatio
nis premisse. maxime cū ipse pater spōte iurauerit omnia p̄di
cta z singula firma z rata perpetuo habere z tenere z i nullo
ꝓtrafacere vel venire per se vel alium de iure. vel de facto i iu
dicio vel extra. aliqua ratione ingenio iure mō vel causa.

QUisti eiusq̄z pijssime matris postulato suffragio:
videtur primo dicto secundo viro nullum ius p̄
scripto casu competere cōtra patrem dicte domi
ne petre. promisit enim dictū virum z heredes cō
seruare indemnes ab omni petitione ꝛc. Et sic vt eēnt sine dā
no. sed dānuz ꝓprie est diminutio patrimonij. vt. l. iij. ff. de dā.
infec. Sed in casu nostro non diminuitur patrimoniuz dicti
secundi viri cuum iure competat filijs primi matrimonij suc
cessio scilicet in bonis maternis pro rata. vt. l. cum alijs. C. de
secun. nup. Ergo non cōmittitur dicta stipulatio qō enim iu
re fit. penam non meretur. l. graccus. C. de adul. z. xxij. q. iiij.
Qui peccat z nemini iniuriam facit qui vtitur iure suo. l. i. §.
deniqz. ff. de aqua plu. arcen. ¶ Preterea dicta stipulatio ex
alio capite infringitur quia scilicet non potuit promittere fa
ctum alienū. vt. l. stipulatio ista i ꝑn. ff. de verbo. obli. z insti.
de vti. stip. §. si quis alium. Sz dict' p̄ promisit factum filio
rum primi matrimonij. Ergo ñ valuit stipulatio. ¶ Sz his
non obstantib' contrariā sententiam arbitroz preualere mo
ueoz primo per ter. quasi expressum hunc casuz decidentem
iuncta glo. i. d. l. stipulatio ista. §. sed quatenus. z. §. q̄ hij. Et
ibi habetur quod si stipuloz mihi habere licere certam rez sub
certa pena committitur stipulatio siue de iure siue de facto.
mihi illa res euincat q2 vt dicit ibi ter. habere non licet si ali
quid ei diminuerat ex iurē quod habuit ita in proposito nō po
test iste secundus maritus dici indēnis si pars dotis auferat'
sibi: aut filio suo quantūcunqz per filios primi matrimonij de
iure auferatur et per hoc facit quod habetur in dicta. l. stip.
ista. § quesitū. vbi expresse dicit' qō etiā circa rez alienā valet
illa stipulatio hēre litē dummō subiciat' pena sicut in casu no
stro. fingam' enī qō ticius donat mihi rem alienaz z ꝓmittit
me conseruare indēnem ab omni litte ꝓtrauersia ꝛc. quis du
bitat q̄ quantūcunqz mihi iure euincatur. obligat' mihi titius
ad interesse iurta ea que hētur vt notant' in. l. i. C. de euic. z. l.
aristo. ff. de dona. vnde. lz hoc pactū nō habeat preiudiciū filij
p̄mi matrimonij. l. si vnus. ff. de pactis q2 res inter alios acta. l.
i. C. de trāsac. z. c. inter dilectos de fide instru. tñ preiudicat ipo
patri. ꝓmittēti de indēnitate vel saltē cōmittat pena in stipu
latiōe apposita vt dicto. §. quesitū z. §. p̄mo. ¶ Secūdo p̄ñr
faciūt ꝛba predicte stipu. multū generalia eo qō fuit ꝓmissa
indēnitas ab omni petitiōe lite z ꝓtrouersia q̄ moueri posset
seu mouet' ꝛc. vnde pōdera primo illa ꝛba. ab omni
petitiōe z ꝓtrouersia. taz de iure quā de facto. Nā qui om
ne dicit. nihil excludit vt i. c. solite de maio. obe. z. xix. di. fz. c.
Romanoz̄ z bene facit. c. Rainaldū de testa. vbi pēa appositā
ex cōuentiōe cōmittit' lz iure ꝓueniat'. ¶ Scoz facit illud
ꝛbū lite ꝛc. Nā nomē litis cōprehēdit tñ omnē actionē tam
in rem q̄ in psonā. vt. l. litis nomē. ff. de ꝛbo. sig. actio autē est
ius Insti. de act. in p̄i. Promisit g̃ p hoc ꝛbuz istuz vtrū ser
uare indemnez ab omni actiōe iuris mouēda cōtra eum. p filios
p̄mi matrimonij siue in rez siue in psona. Item pōdera illa
ꝛba q̄ moueri possent seu mouerētur ꝛc. Nā illa verba moue
rent' sonāt in factū. Illa vero q̄ moueri possunt sonāt in ius.
quod patz p ꝛbū possent ¶ Illud. n. dicit' fieri posse qō iure
sit. vt in. c. faciat. xxij. q. ij. z. l. filius. ff. de cōdi. insti. l. ꝓpter. erg̃
illa ꝛba voluit eum seruire idemnē siue de iure siue de facto ñ
lij p̄mi matrionij agerēt ꝓtra eū. ¶ Tertio p̄cipalr hec sen
tentia ꝓbari videt p illā clām generalē adiectā in stipu. vide
licet. Et generalr occasiōe omniū bonozū que ptinēr possent
ad filios p̄mi matrimōij. occasiōe dicte dñe petre ꝛc. Ūn p̄i
mo pondero ꝛba omniū bonozū. Nā verbū bonozū ē valde
generale cōprehendēs in se etiā actiōes vt. l. bonoz. ff. de ꝛbo
sig. Item pōdera illa ꝛba q̄ ptinere possent ꝛc. Nō enīz dicū
tur posse ptinere nisi de iure ptinerēt q̄ denotat illud ꝛbū pos
sent p supradicta. Et sic clarissime infert' qō etiā respectu pe
titionis iuridice voluit illū indēnez ꝓseruare. Preterea faciūt
illa ꝛba generalia q̄ sequūt' videlz occasiōe dicte domine pe
tre ꝛc. Negari. n. pōt quin occasiōe matris eoruz petāt ptem
dotiū. vt. d. l. cū alijs. C. de secū. nup. Ergo locus ē stipulatiōi
¶ Quarto magnū argumētū prestat p̄dict' forma iuramēti
dicti. pmissoris i eo qō curauit nō venire ꝫ dictā. pmissionem
de iure: vel de facto. aliqua ratiōe ingenio iure modo vel cau
sa ꝛc. Per q̄ ꝛba satis possum' arguere ad p̄cedētia qō volu
it se obligare de indēnitate respectu petitiōis filiozū p̄mi ma
trimonij siue de iure petat' siue de facto. Nā ꝛba generalia
p̄cedētia declarant' p sequētia in. l. si seruus pluriū. ff. de l. i. z.
l. qui filiab' z. l. si. C. cui dul. ff. de. vi. tri. ole. leg. z in. c. sedes de
rescrip. ¶ Quito p̄cipalr iduco tale rationē in ꝓtractibus
magis spectat' mens ꝓtrahētiū quā ꝛba. vt. l. i ꝑditiōibus. ff.
de condic. z demō. que q̄dez mēs elicit' ex ꝓiecturis ita vt ei
dens dicat' mens de q̄ p ꝓiecturas cōstat. vt notabilit' inuit
ter. in. l. licet. ff. de l. i. Sz si diligēter ꝓtrahētiū mentis ꝓiectu
rare vel'm' ob nullā aliā causam fuit dicta cautio seu ꝓmissio
facta nisi vt dos assignata scōdo marito integre remaneat apud
filios secūdi matrimonij. Nā ꝓpter filios p̄mi matrimonij q̄
succedūt pariter cū filijs secūdi in dote. vt. d. l. cū alijs. Raro
vidue reperirēt maritū cuz cadē dote. cū dotē integrā non va
leant remittere i filias secūdi matrimonij. hinc est q̄ ꝓmissio
ista affuit facta solū respectu filiozū p̄mi matrimonij circa do
tem assignatā a parte q̄ videt' donare eo ipso qō nō stipulat'
dotē sibi reddi. l. vnica. §. in extraneis. C. de rei vx. act. nullā. n.
accionē poterāt filij mouere inuita matre. lz tamē i morte cuz
in vita pentū nullā legitimā petitionē habeāt filij. l. i. §. fi. ff. de
colla. no. Bar. in auc. ingressi. C. de sa. san. eccle. z in. l. i. §. nec
castrēsis. ff. de col. bo. Cautū g̃ fuit respectu petitiōis quā iure
facere poterāt post morte matris. tum de iure cōmuni quā de
rigore statuti. Et q̄ hoc sit ꝛbum vltra predicta patet. Nam si
tantū valuisset marit' prospicere z nō de iure recepissz permis
sionē generalr respectu cuuscū qz q̄ mouent sibi questionē. sz
hic restrīgit se ad filios p̄mi matrimonij q̄ non potest dici ab
aliud nisi q2 de iure poterāt succedere vna cū filijs secūdi ma
trimōij. Et ad predicta multū facit q2 nō solū promisit serua
re maritū indemnē sed etiaz suos heredes: ex quo infertur qō

etiam finita causa dotis durabat dicta promissio de indēnita te seruanda vnde tacite videt fuisse actū vt dos integra rema neret apud filios secundi matrimonij. z q tacite agitur ha betur pro expresso .l. eum quid. ff. si cer. pe. Etiam hunc intel lectū multum adiuuat illud verbū quandocūq; positū in illa promissione q q verbū iferē q ēt a petitione fienda post mor tem dicte domine petre debebat seruare Antonius seruari idēnis marie iunctis illis verbis occasione dicte domine pe tre. Facit ad predicta in. ar. l. que dotis causa cū materia sua. ff. so. ma. Et his omnibus cōcludo stantibus predictis termi nis dictum secundū maritū habere regressum contra dictuz patrez promissorem pro ea parte quā habebat restituere fi/ lijs primi matrimonij ita q in hoc z in alijs locus est dicte sti pulationi. Et per predicta satis placet responsuz ad ōria sup ius formata. ¶ Nā satis diminueretur patrimoniū ist' vi ri. cum ex pacto tota dos deberet remanere apud eū euincit' ab eis par'. ¶ Nec obstat qđ. pmisit factū alienū: q2 apposita fuit pena quo casu valet stipulatio. vt in dictis iurib'. tū q2 melius potius promisit proprīū factum quam alienum .l. de assumēdo in se litem z seruare indemnez. Et hec sufficiāt z c.

Con. xliij.

In presenti questione duo sunt dubia pncipalia Primū nunquid dictum laudū fuerit nullū. Sz presupposita nullitate vtrū debeat cōtra execu/ tionis petitionē huius nullitatis exceptio admit/ ti. Non obstante dicto statuto quo omnino nullitatis exemptio z defēssio vz inhibita. Et circa vtrunq; multū dubitatur, p ductaz, pcedaz. cū materia p primū cōsulētē satis sit liberata vr eni mihi q dictū laudū sit ipso iure nullū duplici ex capite ex parte mulieris z inita via ex parte mariti in fauorem mulie ris. Primo facit auc. si qua mulier. C. ad velle. Nā secūdū intellectū quē ibi ponit. Odoff. qualitercunq; maritus z vxor in eodē instrumento contrahunt. vxor nō obligat' ipso iure ni si pecunia probet' versa in vtilitatē ipsius mulieris. vt ibi dō in fine ratio: q2 semp in dubio vz mlier adhibita ivr intercederet, p marito. Est. n. mlier ita sbdita marito vt p̄sumat' accersita ab ipo marito ¶ Nec obstat q ipsa mulier dicēt renūciasse ētia rōe, pcedēte ēt q2 renunciatio simpl'r ex iudicialis n̄ piudicat ipsi mulieri. vt no. bar. in. l. generaliter. C. eo. ti. tamen quia in casu illius auc. non valet renunciatio etiam si sententia fieret vt ibi legitur z no. z est speciale in casu illius auc. quando vere vel presumptiue intercedat in eodem instrumento pro marito. Et facit in fauorem vtriqz scilicet vxoris z mariti: quia dicti arbitratores non diffinierunt totam questionem z sic nō videntur sententiā dixisse. vt est tex. in. l. dicere. z. l. non distiguemus. §. quesitū. ff. de arbi. debet enim arbiter ita pnuncia re vt a totalitate discedat' aliter nō valet sententia vt in iurib' pleal. Et est bona gl. i dicta l. dicere. Nec obstat si dicā cōpromissam fuisse in consules artis lane. tam pntes quā futuros quia debet intelligi q si presentes non diffinirent i termino possent successores arbitrari. Non autem debuit intelligi vt pro parte diffinirent. contra. l. in hoc iudicio. cum ibi nota. ff. fam. hercis. z per Inno. in. c. cum inter de re. iudi. vel vt sententiam incertā proferrent contra ij. q. vi. §. diffinitam. z per Inno. in. c. cū venerabilis de excep. in. v. autem. Non enī valet sententia que non est certa per se vel relationem ad acta. vt ibi no. Inno. z plenius per Jo. an. in addi spe. in ti. de senten. prolat. §. qualiter. v. sed pone iudex. Et videtur probari in. l. iij. C. de sen. que sine cer. quan. ¶ Debz enim arbiter diligēter litem discutere z totalem finez controuersie imponere. vt l. si de meis. §. recepisse. ff. de arbi. Ex quibus omnibus satis patet quid dicendum in primo dubio. ¶ Circa secundum quod, videtur magis dubitabile vtrum non obstante statuto debeat admitti hec nullitatis exceptio. multuz facit theorica. Bar. in. l. i. ff. q vi aut clam. vbi inter cetera dicit quod si statutum remouet omnem exceptionem z defensionem non est aliquod remedium nisi vt pars soluat z postea repetat si habebat iustam causam excipiendi z vetante statuto non fuit admissa nisi velit excipere remouendo illam qualitatem super qua statutum se fundat. vt puta si dicit contra instrumentum publicum nulla admittatur exceptio seu defensio possum excipere quod instrumentum non est publicum vel si dicit contra laudum arbitrorum nulla admittatur exceptio possum excipere q illi non fuerunt arbitri. vt in hoc casu proprie loquitur glo. in cle. vnica de sequestrat. que dicit q si aduersus sententiā nō potest oppom exceptio possim op ponere de defectu iurisdictiōis. ratio est quia si non habebat iurisdictionem nō pōt appellari sentētiā de re iudi. cle. pastoralis z no. i c. ij. C. cozā vtriusqz iudi. z sic p hāc exceptionez detrahit' q̄litas sup: pro qua fundat' iuris dispositio. ¶ Sed in casu nr̄o hoc nō pōt dici cū illi fuerit arbitratores nec p hāc nullitat' exceptionē desinit esse laudū arbitrorū. z optime videt' facere. c. ex parte. el. ij. de off. dele. iuncta glo. vbi habet' q si i dispositione tollunt' exceptiōes p expressuz nō possunt opponi etiaz si sint ratiōabiles. Sz his nō obstātib' ōriū arbitror dicēdū i casu nr̄o duplici ex capite: p q2 remotis generalr exceptiōib' nō vz remota exceptio notorie legitīa ex q de notorijs q̄litat' i statuto. nulla fit mētio, pbat' optime i simili i. d. cle. pastoralis. de appel. iūcto. c. ex cōqstiōe i glo. sua de restitu ipo dicē. n. i. c. pastoralis q p cl'am appellatiōe remoto. remouet' ois appelatio q̄ a iure expresse ñ idulget' z tñ si notorie gnat'. expresse ille casus a iure nō sit determiat admittat' appelatio. vt i. d. c. ex cōquestōe cū glo. Et lz cōmunit' tenēt ibi doc. Ad idē facit. c. iter cetera de re iudi. z no. q i cle. pastoral' pre/all'. in glo. in vbo nō habeat. Hoc idē. ij. plo per ipsius thxori cam i. l. oēs populi. ff. de iusti. z iure. z. l. nō dubiū. C. de legi. vbi dicit q legitima cā est restrigēdi statutū general'r loquēs quādo aliquis idebite damnū pateret'. l. adigere. § quāuis. ff de iure. patro. vel qñ aliquis iuste ad lucrū admittit'. vt i. l. vt gradatiz. ff. de mu. z. lx. Facit. c. abbate de ver. sig. vel si in casu restrictiōis cessat' ratio q̄ mouit statuentē. vt i dicto. §. quāuis. Facit ad predicta. c. cū dilect' de cōsue. z. l. ij. C. de nora. Sz in casu nostro ne dū altera istorū rationū. sz militāt oēs. ¶ Nam si nō admittit' hec nullitati, exceptio isti maritus z vxor idebite sentirēt damnū. z isti creditores iniustū p̄sequerentur lucrum vt patet ex se. ¶ Item dicte notorietate exceptionis cessat ratio generalis statuti. nulla. n. ratiō potuit moueri statuētez ad remouēdas exceptiōes nisi q2 timet' de malicia z fraude opponētiū querentiū dilatare iudicium ar. optimū in. d. c. ex parte. Sz hec ratio cessat qñ exceptio ē notoria ar. viij. di. manifesta. Nec obstat si dicat' qđ nulla ratio ē in statuto expressa q2 licitū est p̄iecturare rationē que potuit legis mouere latorē z̄c. z secūdū illā p̄iecturā lz restrigere vel ā pliare statutū. vt no. Ey. z alij i. d. l. nō dubiū. facit qđ no. glo. i. di. p̄suetudo. ¶ Item statutū deuiās a iure cōmuni debet restringi q̄tuz fieri pōt. vt minus q̄ possit ledat ius cōmune. vt no. pbatur i. d. c. cum dilect'. z. d. l. ij. C. de nora. Et q hic exceptio sit notoria patet: q2 clare. colligit' ex actis. id tamen qđ ex actis patet pōt dici notoriū. vt ētex. in. c. cū olim de ver. sig. Et notāt dñi de rota decisiōe. cccc. xxxix. z no. Inno. in. c. ex insinuatōe de appel. Secūdo capite etiā debēt ad mitti. quia statutū remouet exceptiōes contra laudū arbitrorz. sz nō pōt dici laudū ex quo p̄trouersia cū decidit'. sed fit remissio ad alios vt probat' in. d. l. dico ergo q hec exceptio remouet q̄litatem sup qua statutū se fundat z p p̄sequēs debet admitti. vt dicta. l. i. z q ibi no. q vi aut clam. z p glo. in dicta. l. vna de sequestra. Et hec sufficiāt. Nico. Abbas.

Con. xlv.

Alius quidaz dominus Bartholomeus olim episcopus Messanus. quodd ā fortilitiū iuris episcopalis fuit cū domib' z alijs ptinētijs ad dictū fortilitiū titulo locatiōis ad nouē annos tūc primo futuros sb annua pēsione. c. xxv. florenorz. q̄busdā solēniter cōcessit: hoc specifice inter cetera solēniter acta inter dictos ptes vz conductores ipsi tenent' durāte dicto locationis tpe dictū fortilitiū z domos ipsius eorū p̄ijs sumptibus in eo in q̄ erāt statu vl' meliore cōseruare z finito dicto tpe locatiōis p̄fato epatui restituere. Contigit q ipsorū conductor in cura vel negligentia vel aduertētia domus dicti fortilitij inpte passi sunt ruinā. intātuz qđ episcopat' damnificat' extitit fere in ducētis florenis: deniqz finito tpe dicte locatōis Eps messanus ante dict' ad cōductorē nimiā instātiā libere ab omni obligatiōe solvit grat' z liberauit. Quo epo vita functo succes sor i episcopatu petit dānū restitui allegādo dictā liberationē esse nullā. Querit' q̄d iuris: z q2 casus nō videt' magnam p̄tinere dubietatē breuiter, pcedō z̄c.

Christi eiusqz matris p̄sidio humilit' inuocato. Satis videt' mihi clarissime dictam liberationē non valuisse in p̄iudiciū episcopatus. Nā remittere gratis idē est q donare. l. quoniaz etiam. ff. de calūp. z. c. xxiiij. el primo iuncta glo. de testi. Sz episcopus nō potest donare iura z reddit⁹ ecclesie sue sine causa legitima

causa legitia. qõ si fieret talis donatio reuõcatur .vt p̃bat' in.c.si quos ō̃ seruis .xij.q.ij.7 in.c.fraternitat ẽ de donat vbi dicit q̃ episcopus rerũ ecclesiasticarũ est p̃curator.7 nõ dominus: ideo cõditionẽ ecclesie melior̃are potest: deterior̃e aũt facere nõ debet. vt ibi dicit tex. ¶ Secũdo ad idẽ facit.c. ceterum de dona. vbi habet' q̃ prelatus potest modica de reb' ecclesie sue donare si hoc hz cõsuetudo q̃si magnã donationem facere nõ possit: et iã si cõsuetudo hoc habeat q̃ consuetudo multũ dãnosa ecclesijs non valet. vt in.c.i. de consue. Sz̃ casu nostro ponderato damno 7 redditibus ipsius episcopat' satis videt' donatio immensa. maxime cũ ex ea remaneat ecclesia ruinosa 7 sine spe refectionis. igit' dicta liberatio nõ valuit. ¶ Tertio p̃bari videt' per.c. episcopus in quib' patet q̃ episcopus habet nudam rerũ episcopatus dispensationez nec potest de rebus mobilibus aut imobilibus seu redditib' disponere ad libitum. sed secundũ deũ. si aliter fuit dãnationes ad idem. i. q. iij. c. peruenit. ¶ Quarto p̃bat' per locum a spali i. c. episcopus. 7 c. bone. no. xij. q. ij. c. 7 in. c. aplice de dona. in quibus iuribus ex spirituali p̃uilegio concedit' episcopo. vt edificando monasterium de nouo vel ecclesiã magnificandam p̃o sepulturis suis possit dare centesimam vel quinquagesimam redditum ecclesie sue. cũ hac tamẽ limitatione vt ecclesie sue ex hꝰ graue damnũ nõ infligat. vnde si ex hoc graue damnũ infligat nõ valet de iure ẽt in istis casibus p̃uilegiatis vt ibi. Sed in casu nostro nõ solum sumus extra dictos casus speciales. sed etiã damnũ ex illa gratuita liberatione illatam est ecclesie habita. consideratione ad tenuitatẽ redditu⁹ dicti episcopatus 7 ad damnũ illatũ dicto fortilitio seu ipsius domibus. Quinto facit q̃ quando cũq; quis habeat liberaz administrationẽ nõtũ consequit' potestatũ donãdi vel pactum gratuitũ faciendi. vt in.l. contra iuris. ff. de pac. 7 l. filius. ff. ō dona. 7 l. p̃ses. C. de transac. 7 c. fraternitatẽ de dona. Iz̃ergo episcopus dicatur in rebus episcopatus habere liberã administrationẽ. vt in.c.cũ nobis in fi. de elẽc. non tamẽ potuit in p̃iudiciũ ecclesie liberationẽ gratis facere. vt in iurib' p̃all'. Et ad hoc optime facit q̃ notant Hosti. 7 Jo. an. i. c. i. ō pos. vbi dictũ q̃ de mero iure non licet̃ plato renũciare gratis exceptioni vtili ecclesie cõpetenti. vt. ff. de pac. l. Ꝑ iure. C. de trãsac. l. p̃ses. Ad idẽ. C. de pac. l. pactũ curatoris. 7. ff. p̃ ẽpto. qui fundum. §. si tutor. cum si. in quibus pz. q̃ tutor vel curator vel administrator ciuitatis 7 silꝭ quantũcũq; habẽtes liberã administrationẽ non possunt remittere gratis ius pupilli seu minoris vel ciuitatis clarã 7 idubitãt. Nec obstat si tu diceres p̃latum maxime episcopum habere maiorẽ administrationẽ quã predicti habeant. vt patet ex glo. no. v. q. vi. c. fi. 7 per Inno. in. c. veniens de rescrip. Nã fateor hoc verum non tamẽ ita maiorẽ vt possit ad libitũ donare vel iura ecclesie remittere cum graui dãno sui episcopat'. vt p̃bat' in iuribus superius allegatis. 7 per Inno. in dicto. c. veniens. 7 .c. accedentib'. Et hec sufficiant. Nicolaus abbas.

Con. xlvi.

Omnipotentis dei postulato suffragio. Tria mihi ostensis dubia alitio. ¶ Primum an stante statuto q̃ marit' lucretur dimidiã dotiũ debeat nicola'. Joãnis martini de terra dãciã supuiuẽs quõdã dñe angele vxori sue lucrati dimidiã Centũ q̃nq̃gita florenor̃ q̃s i argumẽtũ dotis dicte dñe angele p̃fessus fuit se recepisse a sr. Leonardo petri genitori dicte domine angele. ¶ Scõm dubiũ nũc̃d dict' nicolaus lucret' medietatẽ quorundã possessionũ dicte dñe angele q̃s dicit sibi fuisse i dotez assignatas: quor̃ũ administrationẽ habuit dict' nicolaus i vita dicte dñe angele cũ tñ nõ possit ex̃presse p̃bari p̃ instrumẽtũ vel testes. dictas possessiões fuisse datas i dotẽ imo filie dicte dñe angele ex alio mr̃imonio succedẽs dicte sue matri ab itestato asserit illa fuisse bona p̃frenalia ei⁹ matris. ¶ Tertiũ dubiũ cũ dict' nicolaus emerit a dicto leonardo q̃dã bona p̃ se 7 dicta dña angela ei⁹ vxor. 7 eor̃ heredib' debeat ãtoni⁹ dñici laudi de clautiano filie dicte dñe angele ex alio viro succedere dicte matri sue imediate illor̃ bonor̃ũ p̃dicto mõ. ¶ Et p̃cedat' in his dubijs q̃ dubitatiue ex quo p̃ arbitros cõiter a partibus assumptos petit' q̃ filiũ sub p̃tibus per eos assumendis. ¶ Circa p̃imũ dico q̃ i argumẽto dotis p̃nt marit' 7 vxor facere noua pacta ab his que gesta fuerũt sup̃ primerio dote vt est tex. in. l. si q̃stitute. C. de dona. añ nup. si nil de nouo actũ fuit statu p̃ior̃ib' pactis 7 cõuentionibus: ita q̃ statuta 7 cõuẽta sup̃ dote habent locũ super argumentũ dotis cũ augumentum sit pars dotis et̃ vna 7 eadẽ res nõ debet diuerso iure cẽseri pro hoc bonus tex. in. c. cognouimus. xij. q. ij 7. c. de e ben. 7. hãc sentẽtiaz in terminis nr̃is tenet glo. 7 Ly. in. d. l. si constãte 7 videt' tex. expressus i. l. inter socerũ. §. cũ iter i fi. ff. de pac. dota. Jtaq; ꝯcludo q̃ si valuisset illa augmẽtatio dotis lucrare⁊ dict' nicolaus dimidiũ illius augmẽti ex quo nua pacta nõ incẽsserũt. Sz̃ dicas q̃ nõ valet illa augmẽtatio dotis. q̃ lz̃ de iure 7 potuisset vtrobiq; vel alteri eor̃ũ augmẽtare dotẽ vel donationẽ p̃pter nuptias. vt in. d. l. si cõstãte tñ hodie de iure ahẽ. nõ p̃t mulier augere dotẽ nisi marit' pari incremẽto augeat dõationẽ p̃pter nũptias ne mulier decipiatur. vt ẽ tex. in auẽ. sed iam necesse. C. de dona. ante nup. 7 in corpore vnde sumit' latius cõtinet' in auẽ. de equa. do. §. ij. ¶ Cõcludo ꝯ circa hoc p̃mũ q̃ si dict' nicola' parit' augmẽtauit donationẽ p̃pter nuptias lucrat' dimidiã augmẽti sicut dimidiũ dotis. ¶ Sed si ipse nõ dedit in cremẽtũ nil lucrabitur de augmẽto q̃ñ valuit i p̃iudiciũ mulieris. ¶ Venio ad secũdũz dubiũ in quo breuiter dico dictũ nicolauz lucrari dimidiã partẽ illarũ possessionũ q̃ alia assignatiõe dotis non apparẽte p̃sumẽdũ est illas possessiões fuisse sibi i dotez assignatas p̃ bo multiplicit'. P̃rimo q̃ si mulier habẽs bona nubet videt' tacite omnia sua bona dare in dotẽ vt. nonglo. in. l. mulier bona. ff. de iure do. Sequit' bar. 7 darius. 7 latius in l. si constãte. ff. solu. ma. ¶ Jtem cuz pater dicte dñe angele ex põt facto ꝓfitetur dotẽ vt supra dictũ est. Ergo p̃ius ꝓstituit sibi dotẽ q̃ nõ potuit esse augmẽtũ dotis sine dote ar. i. c martha. de cele. missa. 7. c. ad dissoluẽdũ de despon. impu. 7. l. decez. ff. de. ver. ob. debemus ꝯ in du°. p̃sumere illa bona fuisse data in dotem tamen q̃ marit' habuit illoz administrationẽ tam q̃ fuerunt data p̃mo marito vt colligit' ex testamẽto illius 7 pater nõ diminuere debet dotẽ filij transeũte ad secundas nuptias vt i auẽ. sed quãuis. C de rei vx. ac. vnde p̃sumi debet q̃ illa bona sibi dederit i dotẽ q̃ ex q̃ quis de iure tenetur ad factũ 7 illud reperit' factũ p̃sumit' gestũ ab eo q̃ ad hoc de iure tenebatur vt in. l. ij. C. de ali. pu. p̃e. 7 in. l. cuz seruum. ff. de. v. ob. 7 q̃ no. bar. 7 de hoc. secũdo. ¶ Circa tertiũ 7 ultimũ dico dictũ antoniũ si vult succedere imediate illorum bonorum emptor̃ p̃ dictũ nicolaũ modo p̃dicto debere conferre dicto nicolao medietatẽ p̃retij. q̃ in dubio ex quo solus. Nicolaus tũc p̃ se 7 vxore 7 eor̃ũ heredib' p̃sumitur emisse de suis pecunijs p̃prijs 7 gessisse i hoc negocium vxoris 7 heredũ. Si ergo vxor vel hꝛedes volũt ratificare dictã emptionẽ debent soluere medietatẽ. hoc videt' p̃bare in. l. ij. C. p̃o so. 7 exp̃esse hoc ibi tenet bar 7 idez sentit in. l. si patruus. C. cõmunia vtri. iud. 7. in. l. que dotis. ff. soluma. Facit. l. si. ego. 7. l. p̃t. ff. de neg. gest. Nõ enim debet p̃sumi donatio vt i iurib' p̃dictis. nec etiã valuisset inter maritum 7 vxorẽ constãte matrimõio. ff. ō dona. inter vi. 7 vx. per totũ 7 in. c. fi. eodẽ ti ¶ Ex instrumẽtis autẽ non apparet q̃ vxor de suo solueret ptẽ p̃cij 7 hoc de tertio. ¶ Ex oĩbus p̃dictis dico q̃ ptes arbitror̃ũ sunt in hꝰ casu vt pronũciẽt dictũ nicolaũ nõ debere lucrari aliq̃d de augmẽto dotis nisi vt p̃dixi. p̃baret' q̃ ipse pariter augmẽtauerit dõationez p̃pter nuptias. Jtem q̃ debeat lucrari ptẽ illarũ possessionuz tanq̃ dotaliũ. Jnsuper q̃ dict' antoni⁹ debeat soluere medietatez p̃retij. eor̃ũ bonor̃ũ emptor̃um si vult habere medietatẽ eor̃ũ ratificãdo emptionẽ factaz p̃ dictũ nicolaũ. Et hec sufficiant. Nicolaus Abbas.

Con. xlvij.

Jcolaus domini spinelli de picolominib'. ex omni sui parte sensatus nominat' elect' 7 in burulat' ex titie ad officiũ p̃mor̃ũ: procedẽte vtro q̃ tẽpe casu vtro q̃ legitime p̃uat' ẽ. 7 hoc sensu carẽs ipe extractionis ad certã protestariã reptus extitit quez q̃dẽ magistratũ acceptauit. Sz̃ a ñ null' obz extitit cũ ad hũc magistratũ inhabilẽ ratione defectus. Queritur q̃d iuris.

Hꝛisti eiusq; matris p̃sidio humiliter aduocato. Videt' p̃mo dictũ Nicolaũ fore ihabilẽ 7 sic nõ admittẽdũ ad dictã protestariã per tex. exp̃ssum in. l. i. §. casum. ff. de postu. vbi post multa cõcludit' q̃ ad nouũ magistratũ cecus aspirare p̃hibet'. retinere autem iam ceptũ potest. Sz̃ predictus nicola' non ceperat dictã protestariã ante cecitatẽ administrare ergo ad illam reputandus est inhabilis. ¶ Ad idem secundo facit glo. in. l. cecus. ff. de iudi. que dicit illã. l. intelligendã quando ante erat iudex quã cecus. tunc. n. non p̃hibetur iudican-

di officio fungi. secus si ante erat cecus quam iudex. vt in casu nostro. Nã per solam electionẽ non seqtur qs dignitatẽ sz requirit acceptatio. z ingestio. vt probari vi in. l. pupillus. ff. de condic. z demon. z. l. ex. eo. ff. de milli. testa. z vtrobiqz per bar. maxime ī. d. l. ex. eo. videt glo. in. l. priuatorum. C. de iurisdic. om. iud. que dicit per solã electionẽ consequi ius dignitatis licet non administrationem. ¶ Tertio facit. c. nulli de elec. li. vi. vbi pz qꝫ post electionẽ possunt etiam electores opponere defectum emergentẽ. z sic nõ sufficit habilitas tempore electionis. nisi etiã adsit tempore confirmationis seu acceptionis. ¶ Sed his nõ obstantibus contrariũ puto de iure procedere. Nouo. principaliter per ter. in. d. l. i. §: casuz de postu. vbi ter. dicit ad nouũ magistratũ aspirare prohibere q̃ verba si bene ponderent apte ꝓbãt dictũ nicolauz esse habilẽ. primo enī dicit ad nouũ ꝛc. Sz nõ potest dici nouus magistratus cũ ia dudũ ante cecitatez fuerit electus. z i burulatus ar. in. c. cõsuluit de iudi. ¶ Itẽ ponderandũ est verbuz asperare. qđ aperte intẽdit hũc defectũ repellere cuz inquit initio deputationis. Sed i casu nostro nõ potest dici q̃ cecus aspirauerit ad hũc magistratum cũ iam fuerat denunciat' tẽpore quo erat vndiqz sensatus. ¶ Secundo ad idẽ facit q̃ no. bar. in. l. cecus preall'. vbi dicit q̃ cec⁹ potest succedere patri baroni vel habeuti aliã iurisdictionẽ licet de nouo talis dignitas ei cõferri non possit. quasi satis est qđ fuerit habilis tẽpore quo habuit spem succedendi. vñ superueniẽs cecitas non priuatũ illa spe. ar. tñ est q̃ filius viuente pãtre nõ habet administrationẽ in bonis patris nec aliqđ ius petendi legitimaz sed solũ spẽm vt in. l. i. §. impubẽ. ff. de col. bo. ¶ Nõt. bar. in. d. l. i. §. nec castrense. z in auc. ingressi. C. de sa. san. ecde. facit qđ legit' z no. §. sed sui. Insti. de hẽ. z qua di. Unde superueniens cecitas non solũ priuat de administratione iã habita. sz nec spe acquisita ante cecitatẽ. Sed in casu nostro p electionem z in burulationem fuit dicto nicolao acquisitũ fortius ius q̃ nuda spes. quia p electionem acquiritur ius dignitatis licet non exercitium. vt dicit glo. notabilis in. dicta. l. priuatorum. licet male reprehendatur per bar. in. d. l. ex eo. nam opinionẽ illius glo. tenet glo. no. in decreto. lxiij. di quãto. z doc. in. c. trasmissum. de elec. z maxime hoc est indubitatũ in casu quo post electionem non requiritur alia confirmatio. sicut in casu nostro quo casu cessat obiectio bar. vt ipsemet voluit in. l. absenti. ff. de dona. vbi soluat glo. q̃ male deꝓbendit in. d. l. ex eo. ¶ Nam in ipso electo dicit in dicta. l. abñti. vbi electio sit per ciues ad munera que quis necessario subit er ea sola acquiritur ius abñti. z ignoranti etiam inuito. vt. l. illud cum. l. se. ff. de tu. z cu. da. ab eis. licet non acquiratur administranti ius nisi postq̃ sibi decernatur illud officium ar. in. l. fi. C. de arbi. tu. nec eo inuito potest alius ad illud officiũ deputari. C. q̃ ha. tu. per totũ secundũ eum in. d. l. abñti. Eũ ergo hoc officium sit huiusmodi nec requirit' alia confirmatio statũ fuit dicto nicolao ius acquisitũ. s. tempore electionis z deputationis. ergo cecitas non habet priuare iure iã questo. cũ non possit dici nouus magistrat⁹. vt i. d. §. casum z. d. l. cecus. Ad idẽ ēt. c. cũ pcussio. vij. q. i. de de. egri. c. i. vbi dicit q̃ supeniẽs ĩhabilitas ñ dz pũare iure iã q̃sito ēt i dignitatib⁹ ecclesiasticis ne addat' afflicti afflictio. z sine culpa sua si qs priuet' iure suo ꝺ. c. satis per versum vij. di. cum sit potius ceteris miserendũ. z ei de nouo subueniẽdũ. vt in. c. licet decensi. ¶ Preterea facit ter. in. l. qui ad scribatũ. z. l. bũ qui ad ciuilia. C. de ap. vbi dicit q̃ nominatus ad aliqđ officiũ dz statii appellare al'. illud recusare nõ potest q̃si illico acquiratur sibi ius vt amplius ꝓuocare nõ possit. Ergo nec p superueniẽtẽ cecitatẽ priuari. z hoc ter. i dicta. l. cecus vbi simplr dicit q̃ cecus iudicandi officio fungitur. Nec obstat ēt si dicat q̃ cũ iudex habeat per se ferre sententiã in scriptis. vt. l. i. z fi. C. d sen. ex pi. reci. z. c. fi. de re iudi. li. vi. Cecus autem legare nõ potest ergo ꝛc. quia licz per se ferri non potest poterit tamen per suũ vicariũ ferre. Nã potestas est de maioꝛib⁹ mãgistratibus. q̃ pñt p aliã sniam ferre. vt no. gl. z Bar. i. d. l. fi. Et dicit bar. i ceco i dicta. l. cecus. nã z illiterati assumũt' ad hmõi officia. q̃ p alios ferãt sniam. vt. l. certi. C. de iudi. Itẽ ꝟ operat' necessitas superueniens rõne cuius multa permittũt' al'. pbibita. vt declaro q̃ p totũ. z. l. silõgius. ff. de iudi. Nõ obstãt alia ꝟia supius formata. sat'. n. pz rñsiuz p pdicta. pcedũt. n. quãdo ius adhuc non erat acquisitum tempore cecitatis superuenientis sed hic plenũ ius erat inquisitũ. Sed solũ defuit exercitiuz cũ in casu nostro requiratur confirmatio. nec acceptatio nec ingressio sed etiam nolenti ius est acquisitum cum hoc sit munus publicũ qđ necessario tenet' electus subire. vt s. dixi. Et hec sufficiãt. ¶ Concludo ergo dictũ nicolaũ a dicto officio potestarie si nũc reperiat' cecus nõ esse puandũ. ex quo tempore electionis z inburulationis hunc defectũ non patiebatur. Laus deo. Abbas.

Con. xlviij.

QAsus talis est. quidam Franciscus tutij habẽs sororẽ carnalẽ nomine Lenã. pmisit p scripturã priuatã dare in sponsam cuidã Johãni. Et adh cõuenerũt die. v. aprilis. Mo. cccc. xxv. deinde die v. mai. sequẽtis ad maiorẽ validitatez rei. pmisse Leonardus z Johãnes auũculi dicte Lene p instrumẽtum publicũ. pmiserũt dicto Johãni sb quadã obligatiõe se facturos z curatores qđ dicta Lena ꝓtraheret matrimõiuz p vba de presenti cũ dicto Johãne eandẽ obligationẽ de ꝓtrahẽdo matrimonio cũ dicta Lena recipientes ab eo. quibus pactis Francisc' frater dicte Lene volẽs incipe. pmissionẽ de ꝓtrahendo matrimonio cũ dicta Lena p eam factã dicto Johanni. impleta i duob⁹ bancis dari fecit dicto Johãni. p parte dotiuz futurarũ certã quãtitatẽ pecunie. postq̃ dict' Johãnes q̃dam localia scdm regiõis ꝓsuetudinẽ misit dicte Leue tanq̃ spõse sue que oĩa illa recepit vt sponsa. z vxor erat in populo publica illã esse spõsam dicti Johãnis ad quã sepissime dict' tanq̃ ad spõsam accessit tã in domo patris dicte Lene quam in quibusdã aliis i quib⁹ dicta Lena tanq̃ spõsa inuitabat' demum p partes predictos sepissime dies ad ꝓtrahẽdã matrimonium de presenti statuta fuit: sz p dictũ Johãnez semp defuit qui fictis z simulatis occasionib⁹ allegãs sp cõtrahere dissimulit turpiter ad amãdũ quandã mulierculã quã loco cõcubine nõn modico tempe tenuit adhuc hodie detinere dicit'. Ex q̃bus omnib⁹ dicta Lena. puocata videns se ita a dicto Johanne spernicũ in spõsaz se recusat habere z cũ alio matrimoniũ cõtrahere z discedere dicto Johãne nunc reluctãte z dicẽte se paratũ ad cõtrahẽdũ matrimõiuz cũ dicta Lena. Nũc cõtingit i iure de plurib⁹ dubitare ¶ Et pmo nunqđ inter dictam Lenã z dictũ Johãnez fuerũt spõsalia de futuro ꝓtracta cũ dicta Lena in dictũ Johannẽ nunq̃ exp̃resse consenserit. ¶ Sc̃do presupposito spõsaliorũ vinculo an dicta Lena valeat licite a dicta spõsaliorũ ꝓtracta recedere z alijs matrimonialiter cõiũgi. ¶ Tertio nunqđ dicte pecũie quãtitas soluta. p parte dotiũ per dictũ Franciscuz possit repeti a dicto Johãne ex quo dicta Lena cũ eo matrimoniũ cõtrahere recusat. ¶ Quarto an dicti Leonardus z Johãnes auũculi dicte Lene z Franciscus frater carnalis eiusdem remaneãt in aliquo vigore dictorum promissionum dicto Johãni obligati cum non remaneant pro eo quo minus matrimonium sequatur inter eum z dictam Lenam sed per ipsam Lenam dum taxat z̃c. ¶ Queritur quid iuris.

QHristi eiusqz matris presidio humiliter invocato attingam quodlibet dubiorum ordine ante scripto. Et primũ super primo videndum superfluitate contenta hoc inter dictos Johannem z dictam Lenam sponsalia de futuro fuisse contracta quanquam enim nec frater vel auunculus quinimo nec parentes valeant mulierem obligare inuitam seu insciam ad matrimonium contrahenduz. sed requiritur necessario ipsius mulieris consensus libere. vt probatur. ca. vno in fi. de despon. impu. li. vi. z. xxx. q. ij. ca. vbi non est. consensus. z nota in. ca. i. de despon. impu. facit. c. si annum de iudi. li. vi. tamen si consanguinei promittunt nomine mulieris absentis z ea postmodum certificata exp̃resse vel tacite consensit puto recipiendo iocalia. vt sponsa vel sponsus tanquam sponsus vitur ad domum ipsius mulieris satis conualescunt dicta sponsalia. vt ex nunc. z aperte probari videtur in. c. litteras iuncta glo. de despon. impube. z exp̃ressius in. ca. i. de matrimonio contracto contra interdic. ecclesie in glo. in verbo tanquam in viris in fine z clarissime tenet Jo. an. in dicto. c. vnico de despon. ipub. li. vi. super glo. in nouella sua dicens qđ inter parentes z alios consanguineos hec est differentia q̃ ex ꝓtractu parentum obligantur filij si sunt presentes z non ꝺicentes: vnde sola presentia bẽtur p consensu. z sic proprie loquit' ter. i. d. c. vno sed in alio ꝓsanguineoꝝ cõtractu nõ sufficit sola presentia. sz req̃ritur qđ mulier certificata de spõsalibus p eos contractis tacite p modos ante dictos vel siles ꝓsentat vt i iuribus preall'. Et facit qđ nõ ad id q̃ desponsa. solui quin consensu

enī cōsensus sufficit ad sponsalia: vel matrimoniū ꝟbendū xxvij.q.ij.sufficiat: z despon.cū locū.nec refert qualitercūq; habeat' dūmodo de eo ꝓstet:iuxta nō.i.c.tue.z.c.cū apud de spon.cū enī satis p ea q̄ in narratiōe fuit dicta sic apparent de cōsensu dicte domine Lene volētes ratificari sponsalia p fratrē carnalē z auūculos facte.dicā nō sponsalia de futuro:iterdictos Johannes z Lenā fuisse ꝓtractā. ¶ Uenio igit ad secūdū ad saltī possit dicta domina Lena īpune recedere a dictis sponsalib'. Johanne sponso inuito z reluctante. Et videt' p̄mo q̄ ñ p ter. aptū i.c.preterea.z.c. requisiuit.z.c.ex litteris cū multis si.de spon.i q̄bus iuribus patet dictā Lenā posse p iudicem eccl̄esiasticū cōpelli ad matrimoniū de p̄senti ꝓtrahendū. Nec obstat si dicat' dictū Johannē multo tēpore ex culpa sua distulisse p̄fectionē dicti matrimonij: p hoc enī non ē dicta Lena liberata a ꝓtractu sponsaliorū. debuit enī ad minus expectare dictū Johannē p biēniū de quo elapso libere potuisset alteri copulare ante sine fraude hoc facere nō potest vt expresse ꝓbat' i.l.ij.C.de spon.z ibi plene p Ey. quinimo nō dicit ibi q̄ p lapsū biennij culpa spōsi ex toto dissoluantur sponsalia.sed q̄ si mulier alteri nupsit videt' sine fraude quia voto suo tanto tēpore a viro eludi nō ē passa:sed i casu nostro ante lapsuz biennij voluit dict' Johannes cū dicta Lena cōtrahere nec p eū remansit:z p dictā Lenā.imo vt dicit possit attentari q̄ etiā elapso biennio tenet' cum illa ꝓtrahere si re itegra vult sponsus perficere matrimoniū. cū cessat tūc modum.d.l.ij.nec ex lapsu dicti tēporis potest iustā excusationē assumere cū alio cōtrahendi.facit i ar.l.mancipioꝝ.ff.de op. le. Nec obstat si dicat' sepe diē fuisse statutū ad matrimoniuz ꝓtrahendū z p dictū Johannē defuisse:vnde videret' dictaz Lenaz a promissione liberatā: vt i.c.sicut de spon.nō.Jo.an. in.c.de illis eo.ti. Nam certe ter.ille z Jo.an.loquuntur q̄n a prin.obli.sui respectu ad certā diē. Sed i casu nostro spōsalia a principio fuerūt pure cōtracta licet postea de die simplicit cōtrahendi matrimoniū ꝓuenerint.p hanc enī ꝓuentionē non restrinxerunt obligationē prius pure ꝓtractā.vt satis colligitur ex ter.dicte.l.ij.in fi.dum ponderat vota mulieris sepe p sponsum elusi fuisse:z hoc apte innuit ter.in.d.c.sicut dū requirit p̄fixionem termini tēpore cōtract' sponsaliorū:facit ad p̄dicta.l.celsus.ff.de arbi.z.c.cū dilecti de dolo:z cōtu. ¶ Sz his nō obstantib' ex alio capite dico dictā dominā lenaz nullo modo obligatā ad cōtrahendū mairimoniū cum dicto iohanne.sed libere eum posse a dictis sponsalib' recedere: z cuz quo viro maluerit matrimoniū ꝓtrahere per ter.apertuz cui respondere non potest in.c.quēadmodū de iu.iuran.vbi dicitur quod etiā si sponsalia fuerunt iurata tamē si aliter ex sponsis postmodū nō cōtinuit z contra legē dispōsationis contiuauit nō tenet' alter ad matrimoniū p̄ficiēdum:quia ex hoc causa potest dimitti iā ductus:ideo fortius ducend' q̄ vt ibi dicit ter.turpius eicitur quā nō admittit' ꝛc. ¶ Nec obstat iuramentū quia intelligit' cōditio si aliter cōtra legē despōsationis nō peccauerit vel nisi quid aliud p̄ius accederit:puta alter coniugum efficeret' lep̄rosus:vel nasum perderet vel quid simile vt ibi dicit'. Sicut enī nō licet violare t libidinose matrimoniū ita nec spē matrimonij: vt.l.si vroꝝ.§.diuus.ff. de adul.z de iniurijs apud labeonē.§.sponsum. Et nō.in dicto.c.quēadmodū in glo.in verbo nō admittere. Sed i casu nostro p̄supponit' dictū iohannē p cōtractā sponsaliorum adamasse turpiter quādā mulierculā z eā tēpore nō modico vt cōcubinā tenuisse dictā sponsaz suā eludisse varijs vicibus differendo ꝓtractū: q̄ legitime z impune pōt ab illis sponsalibus etiā si fuissent iurata dicta domina lene resilire:z cū quo viro maluerit cōtrahere. Nec obstat si dicat' dictū.c. quēadmodū loq̄ i sponsa fornicāte: nō aūt i masculo q̄ dico eundē esse i ꝟ ratōez i sponso fornicāte vt aperte ꝓbat' i.c.ap'.xxxij. q.vij.facit q̄ legit' z nō.i.c.i.vt lite nō ꝓtesta. ¶ Quātū enī ad ista non iudicāt' ad i parta de diuoꝝ.gaudemus.z.xxxij.q. vi.facit quod legit' z no.in.c.i.ij.iij.iiij.z fi.z hoc quo ad secundū dubiū. ¶ Circa tertiū nū q̄ d pecunia tradita causa dotis possit repeti a dicto Johanne dicta lena repudiante cū eo matrimoniū dicta causa.ꝓtrahere: dico certū esse quod sic q̄z fuit tradita ob causam.s.matrimonij ꝓtrahendi q̄ nō secuta repeti pōt: vt i.l.si mulier.z.l.si extraneus cū.l.se.z.l.si seruus.ff.de condic.ob causam.z.l.si ego.z.l.licet.§.quotiēs cuz si.de iure do.i quibus iurib' cōiter dicitur q̄ si mulier siue aliūs p muliere aliq̄d dedit futuro marito causa dotis pōt illud nuptijs nō secutis repeti: z apertissime i casu nostro tenet Bar.i dicta.l. qō seruus vbi dicit nō esse necesse q̄ mulier p̄ius alteri nubat sed satis est qō renūciauerit spōsalibus ad ꝟ vt possit fieri repetitio: z ꝟ satis innuit finis illius.l.quod seruus: Sed refero nūc ad dubiū p quē debet fieri hec repetitio an per dictum Franciscū fratrē dicte lene qui pecuniā exoluit:an per dictaz lenaz cuius intuitu solutū fuit. Et in hoc dico cōsiderandum quod aut dictus Franciscus exoluit de suo z tūc habet ipse actionē noīe ꝓprio: q̄z frater vel alius quilibet qui nō habet mulierē in potestate dando dotē videt' illā donare mulieri nisi stipulat' fuerit illā dotē sibi reddi. vt in.l.vna.§.accedit.z.§. extraneū.c.de rei vx.ac.tñ hoc vērū secutis nuptijs: sed eis nō secutis habet ipse soluens repetitionē tanq̄ causa nō subsecuta vt in.l.si ego z in.l.licet.§.quotiens.ff.de iure do.z i.l.si extraneus p̄eall'.secundū vnā sec.quā expresse ibi approbat Bart. aut dictus Frāciscus soluit de bonis mulieris z tūc ipa domina lena si ꝟ approbauerit saltē tacite poterit repetere ar.in.l.si qui si debere.ff.de condic.ob causaz.z.l.pūt.ff.de neg.gel.vbi bouns ter.z videt' ꝓbare:quod etiā si mulier ignorauit tamē poterit nūc habēdo ratū factū fratris pecuniā repetere. Sed dubiū nū quid Franciscus videat' exsoluisse de suo omnino donandi an vere de bonis mulieris:in quo dico quod i dubio p̄sumēdū est de bonis mulieris. Secus aūt si nō administrasset: vt no.glo.z Bar.in.l.fi.C.de dot.promiss.facit q̄ legit' z nō.in.l.nenscenius.ff.de neg. gest.z.l. alimēta.C. eo.ti vbi in fili' p Bar.z marie hoc ꝓcedit habito respectu ad statutū huius ciuitatis senensis quo cauet' vt mulier dotata per fratrez nō habeat regressum cōtra bona paterna: vndē videt' dictus francisc' voluisse se exsoluere ab hoc onere.nō autē suo tradere ar.eoꝝ que leguntꝫ z no.in.l.ij.C.de alimē.pu. pre.z meli' in.l.si cū dotē.§.si pater.ff.so.ma. Ex quibus oībus concludo quod z ipsa domina poterit repetere approbando solutionē factā per fratē vel ipse Franciscus repetet ea nō approbante cū nō cogatur in hoc habere ratū factum fratris. Ad hoc bñ facit q̄ legit' z no.in.d.l.qui se debere.nūcta gl.in ꝟbo nomēte.de condic.ob causam.z hec de tertio. ¶ Descēdo ad q̄rtūz z vltimū an scilicet dictus Leonardus z Francisc' z Johannes in aliquo remaneāt dicto Johāni ex dicta ꝓmissione obligati: z breuiter dico q̄ nō:cū quia ipse cōtractus sponsaliorū inter ipsos contrahentes habeat cōditionē tacitā: valet si alt' nō peccaret cōtra legē spōsaliorū: vt dicto.c.quēadmodum de iure.iuran.z si q̄ dixi latius ita q̄ altero peccante alter sit ab omni obligatione absolutus: z ibi fortius hoc idē dicendum in his qui ꝓmiserunt accessorie de inducēdo illā dominam letā ad contractū cū stipulatio accessoria assumat sibi materiaz illius cui accedit: vt in.l.si eū.§.q̄ iniuriarū. z q̄ ibi no.ff.si q̄s cau.sicut in simili dicit.l.quod relicta ab instituto videtur repetere ad substitutos.l.licet.ff.delegat' p̄mo.z.l.nō instrumēta. C.ad treb.preterea nō videt' venire cōtra ꝓmissionē etiā iuratam qui ex iusta causa deserit.vt.l.q̄ iuramēto.ff.q̄ satisda. co.z.xxij.q.ij.nequis.z.c.beatus. ¶ Sed predicta causa libidinis cū aliena muliere p̄stat facultatē resiliēdi ab obligatione cōturbandi matrimoniū.vt.d.c.quēadmoduz.z.c.aplus. xxxij.q.vij. Ergo nō videntur predicti venisse ꝓtra obligationē marie q̄z ex quo dictus Johānes sua culpa dedit causam huic repudio.videnť tñ ꝓmissores ad īpleuisse eoꝝ ꝓmissionē.ex quo p dictū iohānē defecit quo min' matrimoniū effectū habuisset ar.in.l.iure ciuili.z.l.iul'.ff.de cōdic.z demon.z i regula imputari ei nō debet de reg.iur.li.vi. Preterea alia cōsideratione nō obligant' p̄dicti ad aliquā penaz ꝓmissam: q̄z cū matrimoniū debeat esse liberū nō valet obligatio penalis int' ipsos spōsos aut eoꝝ parētes.vt.c.gemmā de spon.z.l.tricia.ff.de ꝟbo.ob. Et idē in cōiunctis p̄sonis q̄n verisil' nō incurreret penā puella vel masculus inducerēt' ad ꝟbendū: q̄z videt' eadē ratio q̄ est in parentibus ar.in.l.xres meus in fi. ff.de ꝓdic.īde.tenet Jo.an.in dicto.c.gemma i fi. Et Bar.i.l. tricia i p̄in. Et q̄cq̄d fit tñ in casu nostro certissimū est dictum Johānē nil posse petere cū ipse culpa sua ꝓbuerit causaz huic repudio ar.c.fi.de iniur.z dāno dato. Et hec sufficiāt. Laus deo. Nicolaus Abbas ꝛc.

Con.xlix.

Circa cōtingētia talis est q̄dā massitarius domunculū quandam p publicum instrumentum a quodam cōmune suo .xxv.floꝝ.precio emit pure z absolute: ac dictus vēditor dedit emptori potestatez ingrediēdi possessionē ad libitum interim constituit se p̄cario a dicto emptore possidere: deniq; venditione perfecta eadez

die 7 hora dictis venditor dictã domũ ab eodẽ emptore duorum florenorũ pretio cõduxit locationis titulo pacto adiecto vt dictã domũ cõductor locatiõis tẽpore durante suis expensis reficeret moritur postea emptor 7 i testamẽto inter cetera titulo legati dispposuit si dictus venditor p totũ mensem tunc currentez daret suis heredibus florenos.xxv.quos p precio dicte domus exposuit q daretur sibi dicta domus.7 qđ nihil dare 7 soluere teneat p tẽporibus retinutis occasiõe pensionis dom' infra quã mensem distulit venditor cõditionẽ adimplere.quinimo tẽpore vel sui heredes soluerũt octo florenos nomine pensionis heredibus dicti emptoris: dicentes illuz contractũ fuisse pignoratitiũ 7 i fraudẽ vsurarũ sub nomine emptionis confectũ 7 in effectu oppouunt quatuor ad huius fraudis 7 simulatiõis probationẽ primo q statim post venditionẽ vẽditor cõdurit domũ 7 remansit i possessione illius. Secũdo qđ fuit venditor pro modico precio. Tertio dicunt hoc presumendũ ex pacti illius adiectione vt refectio domus pertineret ad cõductorem. Quarto q3 domus predicta nunq fuit alibrata i bonis emptoris iurta statuta 7 cõsuetudines illius ciuitatis:sed remansit in libra ipsius venditionis; 7 pil la semper onera subitũt. Postremo adducit voluntas dicti testatoris qui videt sibi cõscientiã voluisse de predictis facere legãdo mõ pdicto. Queritur oibus discussis qđ iuris 7c.

Omnipotentis dei inuocato suffragio. Videtur primo ex predictis simulationẽ satis probari ex quo enim venditor possidebat presumit simulatio vt.i.l.licut.§.superuacuã: 7 q ibi nõ.ff.qbus mo. pi.vel ipo.sol.7 dicit ibi bar.qđ nõ excludit simulationis presumptio licet vẽditor cõstituat se emptoris nomine possidere. Scribitur enim actualis 7 corporalis sm enim. Itẽ 7 scdo modo citas pretii prestat magnũ argumentũ simulationis: vt in.c. ad nostrã de emp.7 ven.facit quod nõ.glo.i.c. cõquestus de vsur. Tertio facit adiectio illius pacti vt refectio pertinet ad locatorẽ.hoc enim nõ est de natura locationis cũ refectio pertineat ad ipsum locatorẽ.vt.l.si merces.ff.loca.ideo talia pacta inducunt presumptionez fraudis:vt in.d.c.ad nostram.7 qđ ibi no. Quarto facit presumptio illius oblatiõis 7 dispositionis testatoris. Sed his nõ obstantibus puto ex pdictis dũtaxat nõ debeat iudicari predictas ẽctus esse si multas. Mouemur prio ex forma ipsius venditionis qm nulla sua parte apparet vitiosa:standũ enim ẽ forma cõtractus donec cõtrariũ pbet:vt in.c.in ciuitate de vsu.7.c.cũ Johannes de fide.instru.de prescrip.ad audientiã.7.l.cuz precib' de proba. Examinemus autẽ an predicte ẽiecture sufficiãt. primo enim nõ obstat q venditor i eodẽ istrumento domũ conduxerit:hoc enim nõ ẽ a iure i pbatũ imo expresse pmissum: vt in.l. quedam mulier.ff.de rei.ven.vbi ter.7 bar. imo vult ibi ter. quod q hmõi actũ locatiõis transferat possessio i locatorẽ:7 sic talis actus nõ solũ ipobat imo i tantũ approbet vt trãsferat p eum possessio i aliũ nõ g iducit psumptionis similationis.q2 quod lege pmittẽte fit.vitio caret.l.grat'.C.de adul. 7.xxiij.q.iij.c.q peccat. Ad sm circa modicitatẽ precij respondet q illa allegatio nõ ẽ vera vt mihi oreten' fuit expositũ hinc ẽ quod dicta domus postmodũ fuit vendita p eodẽ pcio:7 si q fuit re ipsa deceptio i pcio fuit valde modica de q nõ est errandũ.l.in cause.§.i pretio.ff.de mino.7.l.ii.C.de rescin. ven.7.c.cũ dilcti.7.c.plt.de emp.7 ven. Nõ obstat tertiũ q3 licet de iure cõmuni refectio imineat ipsi locatori tamẽ ex spali pacto potest ptinere ad ẽductorẽ:hoc enim nõ ẽ cõtra naturam ipsius ẽtract' sz pter:vnde tale pactũ nõ ẽ a iure iprobatũ imo approbatũ.l.q isulã.§.fi.ff.loca.valent enim pactũ preter nãm ẽtractus apposita vt.in.c.vno de como.7.c.bona fides de po. 7.l.i.ff.co.ti. Hic dicit regula iuris q cõtract' ex quentiõe legẽ accipere dignoscunt':7 i regula cõtractus de reg.iur.li.vi. Preterea noua iniunctũ in ẽtractu vz pars precij: vt in.l.fundi ptẽ.ff.de ẽtrahen.emp.potuit ergo illud onus cõuerti vt succederet p parte pẽsionis marie cũ i facto. ponat dictaz domũ fuisse locatã p modica pensiõe. Ad quartũ dico quod illa liberatio nõ relenat heredes ipsius vẽditoris:q2 cõtingit ẞ ex facto ipsius dũtaxat ẞ enim nõ venit i pactũ.7 hic act' fuit secut' post vẽditionẽ pfectã. Nõ obstat q̃tum de testamẽto vẽditoris q2 ex illo nõ pot colligi coniectura similat õis ẽtractus.cũ in nulla sui parte nõ dixerit ẽtractũ fuisse pignoratitiũ.imo appellat 7 dicit se exportasse precium p illa re. vnde potius colligit cõtrariũ cũ in fine vite nõ presumat immemor salutis.i.q.vij.sanctimus. Nam videmus quod debitori suo quandoq3 quis legatu liberationez.ff.de lib.le.p totũ ita iste potuit legare illi vẽditori qui erat cõpater suus pẽsiones.p tpe preterito debitas. Item vt haberet facultatẽ recuperandi illã domũ q̃ forte vẽdiderat ppter necessitatẽ. Si enim fuisset contractus vsurari' nõ legasset ad tps vnius mensis 7 saltez pure remisisset pensiões qđ nõ fecit sz ꝯditionaliter.si.xxv.floz. soluisset infra mensem nec est nouuz vt legatũ fiat aliq onere solutiõis faciendo annero.vt.l.lutius.7.l.iure ciuili cũ infinitis si.ff.cõdic.7 demon. Ex quibus omnibus cõcludo q premissorũ consideratione nõ potest diu dictũ contractũ fuisse vsurariũ. Non obstant cõtraria superius allegata nã.§.superuacuum loquit' qm non constabat vẽditionẽ intercessisse: ideo ex quo is q dicit se vendidisse reputur possidere presumit nõ vẽdidisse vt ibi nõ. Item ille ter.loquitur qm agitur de piudicio tertij:sed hic solũ agit de piudicio ꝯtentiũ. Preterea vt ibi dicit Bar.qm fuit soluta pensio cessat omnis psumptio sil'ationis maxime cũ hic soluta p.x.annis. Ad alia satis est supra responsum. Et hec sufficiant.

Con.I.

In nomine domini amen. Circa questionẽ vertẽtẽ inter dominã Lucią filiam olim ex vna parte.7 Angelũ seruuz eiusdẽ terreum ex alia parte nihil attingaz ex meritis cause principalis sup qua sententia iã lata fuit: qm illa mihi cõmissa non extitit: sed examinabo dumtaxat an nouum iudicium possit intentari iurta formã libelli per dictam dominã Lucią producti. sententia ꝯtra eum lata:7 appellatione ab ea interposita nõ obstantib'. Et tota ius questionis dependet ab eo nũquid primũ 7 secundũ iudiciũ sic se habeãt q absolutoria sentẽtia lata in primo pareat exceptionẽ rei iudicate in scdo. Nã si appellatio fuit admissa per iudicẽ ad quẽ: vt allegat' per dictã dominã Lucią: siue tacite renunciauerit appellationi ad eundo iudicez a quo firma remansit prima sentẽtia de appel.ps onas.7.c.cũ sit romana cum si. Si autẽ dicat' pendere dicta appellatio adhuc eadẽ est questio q in videndo an pendẽte primo iudicio possit accumulari. Scdm est examinandũ an tale sit primũ iudicium qđ absolutoria lata in eo pariat exceptionẽ rei iudicate in secũdo. Nã talẽ effectũ pducente primo iudicio non admittit' accumulatio scdi obstante exceptione: vt pbat' in.l.fundi.7.l. fundum.ff.de excep.clari' in materia cumulationis plene examinata p gl.ly.7 Bar.in.l.edita.C.de eden.p canonistas in. c.ij.de libel.obla. Videamus igit an primũ sit tale q ipsi' sentẽtia absolutoria pareat exceptionẽ rei iudicate in scda nouiter intentata per dictã dominã Lucią. Et videtur primo q nõ:qm id quod examinat' sumarie nõ pbibet post modũ in iudiciuz deduci plenarie. vt in.l.plt.ff.de his qui sunt sui vel ali.iur. Hinc est quod acta facta in sũmario nõ faciunt fidẽ in plenario.vt i.c.venies de testi. Facit q nõ.Inno.in.c.ij.de ord. cog.ꝑ finẽ vbi dicit: q si ꝯtra agentez excipi de spoliatione mea:7 succubui potero nihilominus illã spoliationẽ deducere p viam accusationis. Secũdo pncipaliter faciunt no.per bar.in.l.q rome.§.duo fratres in.v.v.op.de.v.ob.vbi ad ꝓpositũ dicit.q si super exceptione pnunciat' in casu quo summaria fuit cognitio nõ obstat res iudicata si illud idẽ pricipaliter postmodũ in iudiciũ deducit' ar.de re iudi.adiuo pio.§. si sup rebus. Si vero in causa cognoscit' plene:7 tunc si cõtra agentẽ pnunciat' nõ pot accumulari aliud iudiciũ accessoriũ 7 quadamodo dependens ex pmo in dicto.§.duo fratres. Aut aliud iudiciũ est principalius vel eque principale 7 iterum poterit reflicari nõ obstante exceptione rei iudicate: vt in.l.sed si autẽ de excep. Sed in casu nostro sm iudiciũ est principali' vel eque principale 7 primũ fuit principale 7 primũ fuit sũmarium:ergo pot reseruare exceptionẽ rei iudicate vel iudicando causa appellationis nõ obstante. Ad idẽ q no. Anto. de bu.in.c.aduersario.vbi dicit q vbi variat modus agendi de sũmario ad plenariã non pbibet cumulatio seu refutatio eiusdẽ negocii iurta no.i.l.i.C.de cõdic.in de.7 in.l.siquis a liberis.ff.de lib.agno. Sed his nõ obstantibus que vere in nostro nõ obstãt:vt.ſ.clare patebit ꝯriã sententiã arbitroz pualere.ſ.quod illud nouum iudicium per dictam dominam. Luciaz cumulari non possit exceptione obstante. Primo moueor per indubitatam iuris regulam vbicũq3 saltim tria cõcurrunt i secũdo iudicio que cõcurrebant in primo semper obstat exceptio rei iudi:primũ si idem corpus siue eadẽ quantitas petitur secũdo que in primo:sm si idẽ ius si eadẽ sit causa petendi. Tertium si eadem sit personarum conditio:

probau

probatur in.l.conqueritur:cuz duobus legibus sequentibus ff.de excep.rei.iudi.nō.in dicto.c.aduersoz. Sed in casu nostro tres tria insunt secūdo iudicio qz eadē quantitas petitur nūc:qz in prio iudicio petebat eadē ē causa petendi. Nā petebat restitutiōe dotis a dicto Angelo tanq̄ ab hērede fratres z nūc idē dicit:z ēt eadē cā eadem ē conditio psonarū. Ergo absolutozie lata i prio parit exceptionē rei iudicati in secūdo Preterea z scdo vbicunqz idē prozsus ē finis agendi non pōt deduci p viam agendi i secūdo iudicio quod fuit deductū in prio etiā p viā excipiēdi: vt est ter.nō.i.l.duobus.ff.de excep. rei.iudi. Sed i casu nostro idē prozsus ē finis agendi i ſo qui fuit primo. Nā dicta domina Lucia i prio z ſo iudicio nil aliud intendebat nec itendit q̄ quod dos sibi restitueret a dicto Angelo tāq̄ hērede sui quodā mariti. Ergo nō debet admitti cumulatio seu refutatio scdi iudicij:z eo marime in casu nostro vbi primo fuit actus p viā agendi z nūc idem prozsus resuscitat. Item z tertio ex ꝓtrario sequeret q̄ idē domin' protestas posſit ferre directe cōtrariā sniam reuocando primā p eū latā cōtra litterā z mentē.l.i.C.sen.rescin.ñ po. Quarto q̄ snia lata supza toto nō ip̄edit iudiciū agendi super per.z ecōtra lata super pte impedit refutare super toto:vt.l.siquis cū totum i prin.z.§.fi.ff.de excep.rei.iudi.fortius ergo i casu nostro debet obesse vbi idez prozsus petit z ex eadem causa. Quinto z vltimo faciunt eleganter acta p Jnno.i.c.cum suborta de cā.poss.z propo.vbi plus.q̄ si super deducto icidē ter seu per modū cause pars assumunt disputationē:z plene prosequunt sicut ipsum principale q̄ sententia lata super incidenti parit exceptionē rei iudicate.ac si principalis fuisset de illo actū qđ clarius quo ad ꝓpositū sequit anto.de bu.i.d.c. aduersario. Sed i casu nostro nedū ptes assumpserunt disputationē plenā sup iuribus dicte domine Lucie.sed etiā dicta domina lucia deduxit ius suū totū p viā eligēdi. Nā licet hoc egerit generalit nō declarata psona tñ ex quo postea cōparuit dictus angelus ad citationē generalē z opposuit se domine Lucie z cū ea plene cepit i iudicio sup restitutione dotiū cōtendere z snia solēniter fuit lata cōtra dictū angelū ab ipetitiōe ipsius nō debet dicta domina Lucia posse illud idē i effectu replicare cōtra dictū angelū : vel pendente appellatiōe presupposita pendentia accumulare cū absolutozia lata i pmo pariat exceptionē rei iudicate:i secūdo ē enī iudiciū ordinariū q̄n ad citationē generalit cōparet aliquis assumēs i se regulā iudicij iurta nō.p Jnno.in.c.i.de elec.z Bar.in.l.fi.ff. de questio.in p̄n.z in fi. Nō obstat superius allegata in ꝓria parte. Et pmo ꝓp.l.pl't.respōdet q̄ loquit q̄n aliquid fuit deductū i iudiciū nō principalit:sz incidēter :z sup tali incidēti fuit cognitū summarie respectu ꝓbationē vt si petant alimēta a filio:incident .n.z sūmarie cognoscit de filiatiōe tunc nō obstāte snia lata sup alimētis pōt principalit agitari sup filiatiōe ex quo de ea nō fuit plenarie cognitū. Sec si plene fuisset cognitū.vt ibi nō.glo.z bar.z patet ex nō.in.l.i.C.de oz.iudi. Sz i casu nro primū iudiciū nō fuit incidēs imo ꝓncipale nec sumarie fuit cognitū:imo plene adeo quod fuit recursuz ad ꝓsiliū sapiētis:z p ꝓsiliū sapientis solemnit ꝓnunciatum. Nō obstat.c.veniēs qz vt ibi dicit tex.ad aliud agebat prio q̄ secūdo. Item in princ iudiciū fuit sūmariū respectu ꝓbationū qz solū habuit ꝓbare quod sua interesse agere. Sed in casu nro ad idē agit primo z secūdo z vtrūqz ē plenariū respectu ꝓbationū licet primū esset sumariū respectu modi p cedendi ꝓpter guarantigiā.sed de hoc nihil ad nos:qz p hoc primilegiū nō dz licere idē replicare i alio iudicio ꝓtra omnes regulas iuris. Nō obstat dictū Jnno.in.c.ij.qz loquitur q̄n spoliatio ad aliū effectū deducit in secūdo iudicio quā in primo Nā in primo fuit deducta ad repellendū:in secūdo ad consequēdū:z sic deficit alterū triū de q̄bus supza diximus scilicet quod nō subest eadē cā petendi seu idē finis. Nō obstāt no.p Bar. z do. Anto.qz ꝓcedūt q̄n fuit pri' ꝓnūciatū sup exceptione seu sup incidēti ꝓposito.vt patet ex iuribus que ibi allegant z sic nō erat idē finis agendi. Sz in casu nro fuit ꝓnūciatū sup directa petita petitione ipsius domine Lucie q̄ in effectu idē ꝓtinebat quod secūda petitio. Nā nū aliud voluit tā i primo quā in secūdo nisi vt sibi restituat dos ab hērede mariti:z fuit ꝓtra eā ex defectu ꝓbationū ꝓnūciatū vt pz ex snia ad quā se refert. Item ipsemet bar.vult in.d.l.i.C.de oz.iud.quod ēt si fuit pronunciatū sup exceptione nō potest illud deduci per viā agendi si idē prozsus est finis excipiēdi. Quare ex omnibus predictis cōcludo istud ſm iudiciū non posse intentari.

sive appellatio sit nō admissa vel deserta sive depēdeat z ē.

Con.li.

Casus cōtingentie in effectu talis ē. Quidā magr. Jo.nō nullas pecunias quātitates cuidā Esau. campsori consignauit ad partē honesti lucri:z varijs vicibus pecunias alias illi campsori mō dicto assignari fecit:z nō nunq̄ aliquas pecunias inde recepit: z de dictis receptis dict' campsor vltra libruz quē tenebat in bancho scripsit z fecit quēdā codicē seu libruz paruum qui iugiter stabat penes dictū magistrū. Jo. In quo quidez libello etiā cōtinetur rationē fuisse variis vicib' de certis ptibus int eos habitā:z capitale liquidatū z qualit confitebant dictus campsor dictū magistrū. Jo. debere habere certas q̄tates pecunie ratione lucri ꝓuenientis vsqz ad illud tps rōnis habite z hoc varijs vicib' ptingit. Verū tñ p quatuor annos ante mortē dicti magistri. Jo. nō apparet aliquaz rōnē int eos fuisse factū: deniqz dictus magister. Jo. parū ante mortem suā cōdidit testamentū in quo inter cetera sic disposuit videlicet. Jtē considerans ipse testator qđ ipse habuerit:z bñt facere certas rōnes z computos cū Esau z. Et confidens in totū de ipso Esau. voluit dixit z mandauit q̄ in dictis contractibus cōpositis.rationū stetur z credat:z stari z credi libro seu libris ꝓpijs ipsius Esau z. Demū mortuo testatore dictus Esau in redditiones rōnis exibet libros suos quos habebat i statione seu domo sua:in quib' lz cōtineat totū capitale dicti magistri. Jo. z plures alie partite datorū:z solutorum adinuicē tñ de partitis seu lucris capitalib' nō coutinent nisi duo vel tres cū tñ in libello quē ipsemet scripserat z suabat ꝓpnes dictū magistrū. Jo. continent longe plēs. Nunc vertit i dubio an debeat stari z credi dictis libris quos dictus Esau ꝓducit ad plens in q̄bus nō sunt scripte omnes dicte partite dictaz ꝓuisionū z lucroz. An vero debeat stari z credi dicto libello scripto manu ipsius Esau quē dictus testator tenuit pnes se. In quo quidē libello seu scriptura ꝓuata apparēt vt s. dixi. calculate z facte rationes vsqz ad annū dñi. Jo. cccc. iij. z. Jo. cccciij. ita vt vsqz ad dicta tēpora debeat stari dicto libello seu scripture ꝓuate: z post dictos annos vsqz ad mortē testatoris quo tpe nō apparet rationē fuisse calculatū debeat stare libris quos dictus Esau de nouo ꝓducat z ostēderet. Queritur quid iuris z ē.

Christi eiusqz matris p̄sidio humiliter inuocato. Videt primo standum libris circa totalē rationē quos dictus Esau ꝓduceret:z nō illi libello quez penes se retinebat dictus testator:quāq̄ enī standum sit scripture ꝓuate in p̄iudiciū scribentis:ex quo cōstat manu illi' fuisse cōfectū.l.canones.z.l.exemplo:z qđ i eis nō. C.de ꝓba.z.l.scripturas.C.q̄ po.in pi.ba.p Bar.in.l.nuda. ff.de dona.ar.l.quedā.§.nūmularios.ff.de eden.z.l.admonēdi.ff.de iure iur.z in auc.z si ꝓctus.C.de fide instru.p glo. z doc.in.c.ij.de fide instru.tñ ex quo testator voluit credi libris ꝓpijs ipsius Esau.stādū est dispōi testatoris:nā potuisset testator disponere vt staret simplici ꝓlo ipsi' Esau.vt.s.tlxo pompus.vt ibi nō.ff.de do.prallegat.quia in re sua q̄libet ē legitimus moderator.z arbit.l.in remandati: C.man.z i.c. de his de sepul. Hinc ē q̄ partes possunt testib' iuramētuz remittere: vt i.c.tuis de testi.facit qđ in fil nō. Bar.in.l.fi.ff.de accep. Ultima enī volūtas plege seruāda est xtij.q.ij.vltima volūtas: z in auc.de nup.§.disponat. Secdo multiplr ꝓbat p verba dicti testatoris:primo enī dixit cōfidens in totum z ē. Et sic nō solū in parte sed etiā in totū standum libris suis qđ nō seruaret si p parte staret libello seu scripture ꝓuate: secūdo dixit quod staretur libris ꝓpijs dicti Esau: vnde pondera verbū libris z verbū ꝓpijs:appellatione enī librorū saltē ex cōmuni vsu loquēdi nō veniūt iste parue scripture ꝓuate vel libelli quod faciūt plerūqz mercatores p securitate creditoris z ipsi quos habēt mercatores in bancho ad hoc q̄ legit z nō. in.l.librorū in prin.z in.§.quod tñ cassius.ff.dele.iij.z l.labeo.ff.de suppel.le. Preterea illi debēt ꝓpij libri quoruz quis ꝓprietatē habet z de eis ad libitū disponit.l.quintus.ff. de au.z argen.le.z.l.i.ff.de pecu.facit quod no.in.c.ij.z.c.cū admonasterium de sta.mo. Sed dicta scriptura ꝓuata seu libellus cōsistens apud dictū testatorē nō erat hmōi cum ipsius magistri esset. Ergo de hoc libello non intellexit testator z sic standum videtur libris dumtaxat ipsius Esau. Tertio multum stringere videntur verba illa:ex quo enīz dixit q̄ stādum sit libris Esau.tantū videtur exclusisse alias species pro

bandi in contrarium. Nam dicto tantum est taxatiua & implicat in se negatiuā respectu aliarū probationū: vt in.c.cū ecclē sia sutrina de cau.poss.& propi.& ibi p Johān.gōst goff.in.v. tantū. ¶ Quarto principaliter facit thēorica Ja.de are.in. l.i.C.si aduer.lib.vbi dicit qōd si ex statuto standū est vbo alicui cuius denunciantis nunq̄ ab illius dicto ē recedendū p alias probationes: & verbū testatoris habet vim legis in dependentibus a voluntate sua vt supra dixi. Ergo ex quo testator voluit forte standū libris pdictis Esau nō ē ab illis recedendū p dictā scripturā maxime priuatā que offeret ab heredibus. ¶ Hijs nō obstantib'.q̄ si recte ponderant nō obstat cōtraria sniam de iure arbitror veriorē. Et primo moueor ex vbis prefate dispositionis dū dixit testator quod cū ipse habeat facere certas rationes & cōptus cū Esau.& confidens &c. Ex q̄bus vbis clare colligit qōd fidē dicti Esau & librorū suorum elegit respectū rationū & cōputorū nō factorū in q̄bus pdicte cadit cōfitentia & fides: nō autē respectu eorū q̄ sunt iā liberate & finite de quibus clare cōstabat p pdictā scripturā ipsius esau. Unde etiā transactio inter istis ipedit ad quod optime facit.l.elegant.§.si quis post trās actionē.ff.de condi.& demon. l.post rēiudicatā de transac.& c.ex positu.de arbi.cū ibi notatis Judicamus enī dispositionē & ipsius effectū ad limites perfectionis a deo quod etiaz vba restringunt vt conueniant pfectioni vt.l.cū pater.§.dulcissimus.ff.dele.ij.& l.fi.ff.de ex re.isti. Stetur ergo libris dicti esau respectu illius tēporis in quo nulla apparet rata gesta & librata. Secūdo & principaliter induco hāc rationē testator voluit vt credat libris dicti esau. Sed in casu nostro nō minus credit libris ipsius si deest in eis suppleat p aliā scripturā marie propriā illius esau. Non enī de lb directe venit extra fidē dictorū librorū qñqz aliq̄ per oblitionē dimittant.xxiij.di.Preterea & p hoc ē glo.notabilis i.c.cū Johannes de fide instru.i.v.quod licet istrumentū in fine: que dicit quod si testes addūt ad istrumētū nō p hoc dicitur instrumētū reprobari: hīc videam' nō min' degestis christi credit euāgelistis: licet vnus suppleat per reliquū: vt legitur & notat in.c.periculose de ver.sig. ¶ Tertio pondero illa vba testatoris cōfidens de ipso esau &c.p que verba satis apparet quod testator voluit p illa verba legatū sibi facere sz dumtaxat eligere fidē & fidelitatē illius. Sed p hoc & similia vba quādocūq; generalia nunq̄ vī dolus remissus. vt.l.creditor.§.lucius.ff.manda.& l.lucius de his q̄ infra cre. Hz in casu nostro vī dicit esau esse in dolo si nō vult stare scripture proprie ipsius cum nemo debeat presumi ita supinus simplex & stultus vt scribat rationē gestā vel pecuniā pro lucro' assignataz q̄ nō fuerit gesta vel assignata vt notant in fili dicit ter.minus iniquū esse quod quisq; ignoret quod dilucida voce protestatus &c. vt i.c.per tuas de proba.& l.generaliter.C.de nō nū.pecu.maiorū aūt fidē facit scriptura quā confessio q; facilius q̄s errat in profitendo' ex arrupto quā in scribendo vt notat Inno.in.c.cum olim de censi.& c.cum venerabilis de excep. ¶ Quarto pondera illa vba libris suis proprijs p q̄ q̄dā vba testator videt magis elegisse fidē scripture ipsius esau q̄ volumina librorū sz liber puus psistens penes ipsum testatorem pōt dici esau rationē scripture siue cū instrumēta sepe dicantur vba nō rōe materie sed ptentorū in eis. vt no.i.c.i.de proba.& c.i.de fide istru.ergo &c. ¶ Quito adduco no.i.c.qtinebat de despon.impu.iuncto.c.p tuas de proba: licet enī iure dispōnat vt viro asserenti suā vxorē: contrario nō obstante credat: vt.d.c.qtinebat.& c.si q̄s vxorē.xxxij.q.ij.tñ audit vxor volens probare p̄riū p aspectā corporis: vt.d.c.p tuas: ita in proposito. licet testator dixerit vt credat libris esau. q̄ cōfidebat de eo tñ nō sequtur quin possit probari p̄riū maxime p pdictā scripturā ipsi' esau. q̄ p̄sertī in casu nostro ē tenēdū: vbi scriptura illa nō reprobat librū esau. sed potius supplent vt.s. dixi. huic snie videnť cōcordare Ja.bu.& bal.in.d.l.i.C.si aduer. rez.iud. vbi circa illud dictū Ja.de butri.prealle. dicūt q̄ licet statutū dicat credendū esse verbis denūciatoris. tñ si p alias probationes apparet denunciationē esse falsam nō dz inde rer ille credere ar.l.diuus.ff.de fal. ¶ Quinto adduco thēoricā bar.in extrauagādi. Ad reprimēdū sup vbo legib' vbi notant dicit quod si post legē generalē emanauit spalis exēplū i.l.sciēdū.ff.q̄ sanisda.co.iuncta auc. offerat.C.de lit. contes. spalis nō tollit generalē nisi qtenus in ea exprimit si i lege noua dicatur nō obstante quacūq; lege q̄ in totū vel in partē huic obuiaret ar.l.naz & posteriores de legi.& l.precipuus in fi.C.de appel. Ita videtur in proposito videndum quanq̄ enim dixi testator standū libris dicti Esau. nō tm p hoc voluit excludere idem scripture ipsius esau: maxime cuz per illū suppleatur ad libros esau: & possūt ad cōcordiā adduci vt sup difficultis & calculatio factis stet' libris: sed sup alijs iam libratis alia possit probatio adduci: & p hac interpretatione facit thēorica Bar.i.l. nō dubiū.C.de legi.& l.omnes populi.ff.de iusti.& iur.vbi nō. dicit q̄ causa sufficiēs & iusta restringēdi dispositionē est: q̄ verbis sic intellectis alter sine causa legitima ceperit lucrum & reliquus sentiret dānū. vt.l.vt gradatim.ff.de mu.& ho.& l.ij. C.de nora.facit optime.c.cū dilectus.& q̄ibi no.de cōsue.& c.abbate de ver.sig. ¶ Et q̄bus oībus p̄cludo standum fore dicto libro paruo seu scripture priuate ipsius esau super illis partitis & lucris assignatis dico magistro. Q. de quib' nihil dī in libris dicti esau sup illis. Et q̄liter in oībus p que suppellet ad libros dicti esau nō obstante ōria superius allegata. ¶ Ad primū enī satis patet esse respōsum cū.s.diri non minus seruat' volūtas testatoris si fiat suppletio p aliā scripturā ipsius esau. ¶ Ad secundū dico quod satis stat' illius libris in totū q̄tenus in eis cōtinetur. ¶ Itē nō tollit pbationē p ōriam: vt.s.dixi. ¶ Non obstant verbū p̄riis & verbū libris: satis enī patet respōsum p predicta. ¶ Ad tertiū principale quod videtur magis stringere de illa dictione tm̄: dico q' illa dictio operat' lb vt ibi al' nō crederet' libris illi' esau. q̄tenus cōcernerent fauorem ipsius sed opus esset alio adminiculo vt.l: exemplo.& l.rationes.C.de proba.& per glo.bar.in.v.§.nummularios: & auc. Et si ōctus pter hec verba fides adiberet etiā i fauorē ipsius: voluit ḡ testator p illa verba qōd illis libris: tm̄ crederet' q̄ alia pbatio ab eo nō sit exigēda. Et p hac interpretatione facit secure equitas ne capiat lucrū sine causa: & ne admittatur volēs venire ō pdictā scripturā quod oīa iura abhorrent. C.de nō nu.pe.auc.q̄ ō & de fide instru: si cautio.& l.cuz de indebito.ff.de pba.& faciunt alia q̄ superius inducta sunt satis facta ē quod illa vba operent' aliq̄d etiā ō ius: vnde nō debēt ita latissime interpretari vt multa iura ledant' ar. opinuz in.l.fi.q̄ñ.C.de in off.testa.& l.ij.C.de nox.& dicto.c. cum dilectus: vel saltē intelligātur quod velint excludere scripturā potius octā nō autē scripturā ipsi' esau. p quā suppleatur ipsius libri vel possunt intelligi q̄ñ nō asserit pbatio in oppositū per supradicta. ¶ Ad vltimū satis est.s. responsum in quinta rōne ad partē affirmatiuam. Et hec sufficiant.

Con.lij.

Quidam in egritudine detentes testamentū cōdidit: & filijs institutis heredib' inf cetera sic dispositum fuit. Itē voluit & mandauit quod dicti heredes & eorū tutores teneātur & debeāt distribuere & erogare amore dei: & p animā ipsi' testatoris illud quod eis declarabitur p dominā. Mariānā eius vxorē: cuius p̄sentiam oneranit cū eidē aliqua secreta animi sui narrauerit &c. Deceni qz mortuo testatore dicta dña. Mariana eius vxor petendo consiliū in foro anime a duob' viris pbatissimis dixit dictuz testatorē sibi imposuisse vt quādā filiā suā illegitimā q̄ iacebat apud hospitale sancte Marie educi faceret a dicto hospitali & in domo ipsius testatoris nutriri ac cū dote centū florenorū maritari addiciens dicta dña Mariana quod nil aliud fuit sibi a dicto testatore iniūcto hec idē in sba dixit alia vice in pñtia duarū dñarum quarū vna est vxor & alia est soror vni' ex tutorib' dictoz filioz & fratris carnalis dicti testatoris. Post modū elapsis fere tribus annis a morte dicti testatoris dicta dña Mariana turbata & irata ex certis causis cū dicto tutore iuit spōte ad vicariū dñi epi senensis & asseruit iuramēto sibi prius delato dictū testatorē voluisse quod septuaginta florenī quos olim pr̄ dicti testatoris a q̄busdā indebite extorserat restituerētur p suos heredes illis p̄sonis de quibus p̄stat in libris patris dicti testatoris. ¶ Itē dictus testator dum viuebat vouerat visitare ecclesiā sancti Antonij de viena & nō potuit adimplere mitteret' vnus p̄rijs sumptibus heredib' dicti testatoris. Ut hāc dixit voluntatē dicti testatoris fuisse eidē dñe Mariane declaratā demū caloze iuidie q̄escente accesserūt q̄dā ad dominā Marianā dicētes se mirari de his q̄ dixerat: quod si posset illa reuocare. ¶ Hunc q̄ritur an ex illa cōfessione sic facta in p̄sentia dñi vicarij possent heredes cōpelli ad exequendū ea sic declarata nō obstante confessione ōria prius & postea facta.

Iesu christi eiusq; pissime matris p̄sidio humiliter inuocato. Videtur primo standū declarationi facte in pñtia dñi vicarij de quo videtur casus aptus &

tus z nō. in. l. theopompus. ff. de. bote ꝓcle. vbi patet stādū esse dicto vnius quem testator elegit i fidē z in hoc approbauit z maxīe qz ista iurauit scōm theoricā bar. in dicta. l. theopōpus. ¶ Itē primū z vltimū dictū fuit sine iuramento: declarādo vero facta i pñtia oñi vicarij fuit iuramento prestito. Dz dictū iuratū dz prestari a dicto nō iurato. vt in. c. i. de con san. z ibi. facit. l. iure iur. C. de testi. canoniçato. iiij. q. ij. iuris iurandi. Tertio cū ista hoc casu habeat locō testis cū deponat de voluntate testanti: nō valuit dictū suū sine iuramēto iurta sententiā bar. i. d. l. theopomp⁹. Sed his nō obstātibus cōtrariā sniam arbitror preualere. ¶ Prio moueor p notabile theoricā bar. in. l. eos. ff. de fal. vbi dicit qđ si testis prio dixit vnū extra iudiciū si ꝯrariū dicit postea i iudicio etiā cū iuramento nō credit secūdo dicto quinimo pōt puniri de falso ideo dat ipe ꝓsiliū tmenti vacillationē testiū vt prius extra iudiciū faciat eos iterrogatio q̄ si postmodū dixerint cōtrariuz in iudicio fides ei adhibet z hanc sniam bar. sequit anto. de butri. in. c. cū in tua d yocesis de testi. i vltima col. sequēdo illud dictū. Casus iste esset derisus z licz illud dictū posset moderi aliquatenus tñ ꝓpter multa alia hic cōcurrentia puto i distincte dicte domine Mariane nō credēdū. Prio qz dum pretēt ꝓsiliū i secreto vbi cessabit omnis timor z placentia partis asserit cōtrariū dicens fuisse dūtaxat sibi iniunctū vt illa puella eriperet ab hospitali. Et sic factū extitit. Nō enīz ē presumendū quē dicere falsum vbi petit ꝓsiliū anime: qz nō pōsumit īmemor proprie salutis. i. q. vii. sancimus. z. c. litteras de pōsump. z. c. significauit de homi. Et in talibus stat dicto sacerdotis saltim ad cōfondēdū cōtrariā ꝓfessionez: ad hoc qđ nō. glo. z doc. in. d. c. testimoniū de testi. maxime: qz sm dictum emanauit iracūdie. z sic nō deberet preiudicare vt ē tex. cum glo. nō. z in. c. litteris de diuor. Et primo tēpore quo videbat celu dei accensa: vt. d. c. litteras de pōsump. vbi tex. valde nō. ¶ Innuit p dictas qualitates megis sit standuz prio dicto non iurato: vel saltē p primū dictū tollit presūptio scōi dicti. vt ei simplr stet. Nō obstat si dicat quod illi q̄ deponūt de cōsilio anime sunt singulares: qz nō fuerūt simul pñtes. dico enī quod ꝓpter subiectā materiā debet ei credi cū ꝓsiliū nō ponit in publico iurta nō. i. d. c. testimoniū. ¶ Itē quod illud idē asseruit in pñtia dei duaꝝ mulierū q̄ optime testificari possunt i causa ciuili. vt legit z nō. i. c. fozus de ꝛ̄. sig. z. xv. q. iij. ex eo. ¶ Nec obstat q̄ vna sit vxor z alia sozor tutoris: qz causa nō est tutoris cū comodū vel i comodū ad eū nō spectet. ij. q. vi. biduū. ꝛ̄. pala. Itē sozor z vxor possunt esse testes i ciuili etiā si esset ꝓpria licet forte minus credit q̄ alijs: iurta no. p glo. z no. p Inno. i. c. in litteris de testi. z p spec. eo. ti. §. primo p glo. iij. q. v. c. i. facit ter. cū glo. in. d. c. littera vbi patet quod frater pōt esse testis pro fratre. Sed in casu nostro nō est tantū dubiū cū causa nō pertineat ad maritū sed ad filios dicti testatoris z ipsius domine Mariane. ¶ Preterea hic ē alia cōiectura multū ꝓbabilis in eo quod post dispositionez factā eozū dño vicario dixit oppositū extra iudiciū cōcordando dicto priori er quo debilitat dictū coꝝ dño vicario vt sibi soli nō sit credendū: q̄ aperte voluit Anto. de bu. i. d. c. cū in tua. in vlti. coll. vbi dicit quod si testis dicit postea ꝯrariū extra iudiciū eius quod dixit i iudicio z sniā adhuc nō ē lata quod nō sit standū dicto illius: hoc idē norant videt sentire. Inno. in. c. preterea de testi. cogē. Et in casu nostro hic plura ꝯcurrunt qz nō solū post: sed prius varijs vicibus dixit oppositū: z turbata accessit ad dictū vicariū. ¶ Itez quod femina cuius testimoniū variuz z mutabile ē vt in. c. fozus de ver. sig. ¶ Itē hoc idez videt presumendū ex qualitate dictoꝝ. Ad q̄d enī in secreto dixisset vt mitteret vnus ad visitandum ecclesiam sancti anto. ¶ Itē cum ipse nō fuisset solus heres patris ad quid aggrauasset se in solidū ad restituendū mala oblata paterna cū nō teneret nisi ꝓ sua portione hereditaria. l. ij. C. de ac. here. Sed primum dictum habet verisimilitudinē cum verecunduz esset dicto testatori qui erat nobilis dimisisse filiam licet illegitimam iacere incognitam apud hospitale merito hoc dixit secrete vxori sue de qua voluit confidere z in dubietate dictoꝝ amplectendum ē dictum magis verisimile vt. iiij. q. ij. si testes omnes no. Inno. i. c. auditis de prescrip. facit ter. in. c. licet de proba. z hec sufficiant. Concludo ergo standum priori dicto quod habuit executionem z nō asserto coram domino vicario maxime cum illusio z variatio reprobatur a iure i cle. cū illasio de regulis iur. nō obstant ꝓcedunt enī quādo alia nō concurrunt in oppositū vt patet

er predictis. Laus deo.

Lon. liij.

Quidā Andreas Petri. Et Johāna eius vxor ciuitatis massane obtulerūt dederūt z dedicauerunt se ipsos z oia bona eoꝝ z cuiuslibet eozū mobilia z se mouentia iura actiōes z nomina eis z cuilibet eoꝝ q̄liter cūq; ꝑsonā omnipotēti deo: z ordini z conuentu fratrū hēremitarū sancti Augustini de massa in manibus prioris cōuentus ciusdē loci recipientis nōīe totius cōuentus z p̄dicti fratrū dicti Andreas z Johāna detinēt quedā ex bonis p̄dictis vel forte omnia recipiētis ex inde debitum nature subsidium. ¶ Queritur nūc nūq̄d de p̄dictis bonis debeāt solui collectas z alia onera quēadmodū soluunt ceteri laici ciusdē ciuitatis. Et nūquid ꝑsone eoꝝ possunt grauari ad munera seu onera ciuitatis sicut alij laici ciues z in colle illius ciuitatis ꝛc.

Christi eiusq; matris ꝑsidio humiliter inuocato. Succinte z ꝯclusiue ꝓcedā: quia predicta nō videntur mihi habere magnā dubitationē. Et ꝓmo circa bona qđ sint omnino exempta ab oneribus: z factionibus laicoꝝ. Certū est enī qđ bona ecclesiarū ad hec onera nō tenētur tā de iure canonico quā ciuili: vt ꝓbat in. c. nō min⁹. z. c. aduersus de immu. eccl. z in. l. placet. C. de sa. san. eccle. canonizata. xvi. q. i. placet. Sed p̄dicta bona victorū petri z Johānes fuerunt pure donata z oblata ecclesie sancti Augustini: ergo imediate etiā sine traditione transiuit eoꝝ dominiū in ecclesiā predictā: ex duplici capite. Primo ex priuilegio l. fi. C. de sa. san. ec. Secundo ex ꝑsona istoꝝ qui obtulerūt se ipsos. Illa p obligationē pure factā transierunt in potestatez ecclesie: ita vt quasi sint ecclesie vt notanter dicit gl. in. c. vt lex cōuentie. xxvij. q. ij. ergo p quandā cōsequentiā z dominium z possessio illoꝝ bonoꝝ transiuerunt in ecclesiā p. l. si adoptauero. ff. de priui. z. l. si arrogator. ff. de adop. tenet Jo. an. in. c. in pñtia de ꝓba. z nō. xii. q. iij. si q̄ mulier: z ex presse tenet bar. in terminis nostris in auc. ingressi de sa. san. eccle. z sic ecclesia dz hec bona possidere z p istos: sicut oñs dicit possidere per seruū. vt. l. i. C. si p vim vel alio mo. z. l. fi. C. de acq. poss. z in. c. cū dilecto de rescrip. Et videt ad p̄dicta tex. no. in. c. fi. q̄ cler. vel mo. sm lect. glo. z Inno. q̄ cōiter per alios scribētes tenet.

¶ Certū est bona laicoꝝ ecclesijs collata eximunt ab oneribus laicoꝝ: vt collectis z similibus nisi essent onera certa: z p petue ipsis reb⁹ annexa. tunc enī transeunt in ecclesiā cū onere suo. Hec est cōmunis ꝯclusio doctoꝝ vtriusq; iuris: z notant canoniste in. c. fi. de vi. z hos. de. z. c. i. de immu. eccle. z in clemētī de censi. z bar. in. l. rescripto. ff. de mu. z ho. ¶ Secundo principalr ꝓ ꝯclusione predicta videtur tex. apertus cum glo. in. c. i. de deci. in si. vbi patet q̄ oblata religionū q̄ dedicauerunt se z suos gaudent etiā in bonis q̄ tenēt nomine monasterij oibus ꝓuilegijs illi⁹ religionis: z facit optime ille tex. cuz glo. ¶ Ad secundū dubiū nūquid dicti oblati gaudeant priuilegio ecclesiastico in eoꝝ ꝑsonis. Et dico q̄ sic ex quo sunt plene oblati: dicuntur autē plene oblati ex quo dedicauerunt se z sua: vt in dicta cle. i. in fine iuncta glo. Ad idē gl. d. c. vt lex cōtinentie q̄ dicit istos oblatos esse quasi seruos. ecclesie. Illa rūq; est seruos ecclesiaꝝ nec teneri ad onera laicoꝝ: vt in. c. ecclesiarū seruos. xij. q. ij. z loquit ibi tex. de seruis oīno laicis. Multo fortius hoc idem dicendū est de istis qui vltra seruitutem ecclesiasticā sunt religiose ꝑsone ar. in. c. nō dubium de sen. ex co. z. xii. q. i. duo sunt genera facit quod no. Inno. in. c. cum monasterium de delec. z archi. in. c. vnoe excess. prela. li. vi. z Jo. d̄ lig. in cle. ꝑ litteras de ꝓben. Ex inīmo fuit opinio quorundā quod etiā seruientibus clericis ex quo sunt i familia ecclesie vel clericoꝝ gaudeāt immunitate hac in personis: vt nō. glo. in. c. eos. xxxij. di. z per archi. in. c. clericum. xi. q. i. ¶ Quidā tū in hoc vltimo contra: quod tñ de presenti dispu tare nō intēdo cum non facit ad propositum nostrū: sed adduco in augmentū maxime: quia si in p̄dictis seruitoribus z conductarijs sunt opiniones quid dicendū in istis de quibus q̄ritur qui se z sub obtulerunt religioni certe nullā in istis dubitationē habeo quin sint ꝑsone ecclesiastice z gaudeāt priuilegio ecclesie i ꝑsonis: de bonis autē nō ē deceptandū cū nulla bona habeant: vt pote p eos ecclesie collata. ¶ Quare cōcludo qđ tum ꝑsone dictoꝝ oblatorum q̄ bona per eos monasterio collata sunt libere z exēpta ab oibus oneribus secularū sicut sunt reliqua bona ecclesiastica z ꝑsone ecclesiastice. Postea tñ fuit mihi relatū q̄ est facta quedā reformatio p ciues massanos qua inter cetera continetur q̄ nemo suppositus possit

se vel sua bona obligare alicui ecclesie etiam in preiudiciū cor de irritando omnes suppositiones z alienatiões factas a de cem annis citra. ¶ Ista vero obligatio seu donatio fuit facta ante istā reformatōnē itra decēniū pfinituz. ¶ Ego vo dico q hec reformatio nō valet i preiudiciū iuris ecclesie tā queſito vt in.c.que i ecclesiarum.z.c.ecclesia de cōsti.z.c.fi.de re.ec. nō ali.z.ix.di.bene quidē quinimo nec ipedire potest dispositionē in futurū faciendū.q esset cōtra priuilegiū cōcessum ec clesie vli de quo in.l.i.C.de sa.san.eccle.z plenius p Jo.an.in. c.fi.de immu.ec.nisi seruaret cautela bar. de q i.d.l.rescripto que hic seruata non fuit. ¶ Itē hic agit de rebus iā prius q sitis ecclesie in qbus nō valet prouiso laicorum in cōtrariū vt ipsemet bar.expresse fatet in.d.l.rescripta.de mu.z bo.abbas.

Con.liiij.

Casus cōtingentia talis est. Quidā Jacobus cā/ psor olī Ghini pucci grassi ciuis Aretinus in te stamēto suo iter cetera sic disposuit. Jtē disposuit iussit z mandauit quod capella sancti Mathei facta in eccle sia plebis sancte marie de Aretino p ipsum testatorē z Si monem eius fratrem dotetur ab omnis cōibus ipsius Jaco bi z Simonis predicti z eoz nepotuz: videlicet de quibusdā bonis ac possessionibus cōmunibus cū predicto Simone z nepotibus suis vz filijs olim Cecilij z Petri fratrū z quodaz dicti testatoris z dicti simonis z possessiones assignandas p dote singulariter in testamento expressis cū suis cōfinibus q dicte possessiones debeant esse pro dote dicte capelle: z earum fructus perpetuo deueniāt ad manus capellā pūtis z futuri pro suo votu z necessarijs etiā post hoc decessit dictus testa/ tor er quo remāsit filius z heres quidā Buctius qui postmo/ dū decessit relictus duabus filijs legitimis z naturalib' dūta xat scilicet dñab' franciscina z christofora. Que quidē domi ne tā q heredes patris vna cū quadam domina mathea filia quōdā dicti simonis presentauerūt quendā dominū bartho lomeū canonicū z rectorez dicte capelle nunc vacantis in ter mino edictorum fuit excep. eas non esse patronus quinimo ius patronatus plene spectasse. ad quendā franciscuz ghini. Qui quidem franciscus instituit heredes quosdam extrane/ os zc. Queritur nunquid ex dicto testimonio: alle domine p bentur patrone alio in cōtrarium non probato maxime cum in quadaz permutatione al' facta de dicta capella dicatur mi nistro dicte permutationis dictam capellaz fuisse dotatā per dictum simonem ghini fratrem dicti Jacobi testatoris. viso dicto ministro z alijs actis z agitatis in hac causa corā domi no vicario aretino zc. Nicolaus.abbas.

Christi eiusq matris presidio humiliter iuocato. Videt' prio quod per dictū testimoniuz vel alia acta in hac cā: nō probet' patronatuz ptinere ad dictas mlieres: q ius patronatus cōpetit altero de trib' modis. s. ex cōstructione fundatiōe vel donatiōe. xvi. q. vij. filijs vel nepotib'. c. decet de immu. ecclesie z. c. quicūq z c. fugentius z. c. prementis z ibi optime glo. de hac materia z per Jo. an. in Rica de iure patro. facit. c. nobis z qd ibi nota eo. ti. z an possit queri prescrip. no. in. c. qrelā de elec. z plene p Jo. an. in regula quod alicui gratiose de reg. iur. li. vi. Sed i casu nostro nō' probat' necessario p dictū testimoniū vel alio a ctu. dictus dñs dictā capellā construxisse fundasse vel dotasse ergo zc. Cōsequētia patet i dicto testamento solū continent' ⁊ba testatoris: sed dicto eius nō stat' i fauorē suū: z preiudici uz alterius: vt i.l. rōes defuncti z.l. exemplo z.l. instra. C. de p ba. fac. xij. q. ij. in prin. nec instrumētū dicte pmutationis probat dictū simonē illā capellā dotasse: q illa ⁊ba sunt prolata. ob aliud z incident: z sic nō faciūt fidem vt in. c. si papa de priuil. li. vi. z in. c. fi. de succe. ab inte. z. C. de proba. l. nō eplis z. l. non nudis z plene p bar. in. l. ex hac scriptura. ff. de dona. z p ca/ nonistas in. d. c. fi. z cle. vnica de proba. maxime cū illa narra tio nō esset de substantia pmutationis q agebat' quinimo si il la narratio fuisset de substantia permutationis ex quo tamē nunc agit' de validitate ipsius pmutationis ius patronat' nō probat': nec illa asserta dotatio p instrumentuz pmutationis ex quo de denunciato instrumēto nūc principalit' vertitur q stio vt probatur in. c. illud de presump. z notant' voluit glo. in l. optimum. C. de contra. xn. z cōmit. stip. ¶ Itē tertio z fortius per istrumentum pmutationis apparet franciscus olim simonis ghini fuisse solus in possessione patronatus dicte ca pelle quod patet nō ex illa nuda narratione donationis facte per simonem patrem dicti Francisci. Sed ex eo quia Fran/ scus solus tanq patronus psensit dicte pmutationi. Nā in q mutatione interuenit renūciatio z exp̄ssa vel tacita p̄sentatio: z sequens per superiorē institutio iuxta nō. p glo. in de. vno de re. permu. z p Fred. in tractatu de pmutatione. Sed per p̄sentationē secuta institutione, pbat' possessio patronatus: vt in. c. cōsultationibus: de iure patro. z. c. querelā de elec. z. c. cū olim de cau. pos. z ppri. plene p Jnno. in. c. ij. de inte. resti. z. c. d litteris de resti. spo. Ergo debet admitti nunc p̄sentatio per heredes dicti simonis: etiaz si ꝓprietas patronatus ptinet ad aliū: quia p̄sentatio est quidā fructus iuris prestandi: iō perti net ad possessorē bone fidei: z nō ad ꝓprietariū: vt legit' z nō. i c. qrelaz. z. c. cōsultationis prealle. quinio pl' vult. Jnno. nō. in dicto. c. in litteris qd factis duab' p̄sentationibus vna a p prietario iure alia a possessore cōfirmanda seu admittenda est potior illa q fit a possessore p dictū. c. querelā z. c. cōsultationi bus facit q ipse no. in dicto. c. ij. de in inte. resti. z. c. qrelam de elec. Sed dicte dñe nō ꝓbantur esse in possessione p̄sentādi: sed solum dictus Franciscus. nec etiā pbat' ꝓprietas ptine re ad eas: ergo omnino sunt repellende a petitione ipsarum. ¶ Sed his nō obstantib' dico in hoc casu subtiliter aduertē dum q dictus quondā Jacobus ghini frater dicti simonis p sens asseruit i suo testamēto illā capellā sancti Mathei fuisse cōstructā p eū: z dictū simonē fratrem suum: z etiā mandauit illā capellā dotari de bonis cōmunibus ipsius Jacobi z simo nis z nepotū suoz z fratrib' premortuis vt patet in testamen to dicti Jacobi z executorē testamenti: facit z deputauit dictū simonē fratrē suuz. Nunc autē reperitur dicta capella cōstru cta z dotata p dñm simonē executorez dicti testamenti de bo nis assertis in testamēto q pbat' sic vbicūq aliquis tenetur ad aliquid faciendū in quo requirit' sumptus si illud apparet postea factū p̄sumit' gestuz ab illo cui necessario hoc incumbe bat. hoc no. pbat' in. l. ij. de alime. pu. pre. z ibi aptissime B te/ net hugo. in. l. cū seruus. ff. de ver. obli. sed dicto simoni tanq executori testamētario hoc incumbebat ergo alio patrono nō apparente p̄sumendū ē q dictus simon dotauerit dictā capel lā de bonis cōibus de quibus in testamēto p hoc etiā facit: q capelle nō nascunt': sed necessario req̄runt cōstructorē z do/ tatorez: vnde prīa fronte p̄sumit' habere patronū: vt no. Jo. an. sup regula qd aliū de regul. iur. li. vi. i mer. ꝓpe fi. Allo: q autē nō apparente patrono debet p̄sumi qd heredes Jacobi z simonis z suoz nepotū ex quoz bonis presumendū ē dicta capellā fuisse dotatā sint patroni. ¶ Secūdo ad idē optime facit. c. i. de reli. do. vbi pbat' maxime iūctis notat' p doc. quod nō apparēte in cuius diocesis sit basilica cōstruēda presumit' in illo loco aliquid ptinere ad illū ēpm qui pbat se exercuisse i illo loco aliquod ius ēpale: iz ñ pbat de exercitio omniū iuriū ēpaliū quasi sufficiāt tenuis p̄sumptio ex quo nō cōstat de iu re alterius: ita in ꝓposito ex quo nō ꝓstat aliū dictam capellaz dotasse in testamēto Jacobi cum illū mandasset dotari de bo nis cōibus: p̄sumendū est ex quo nunc apparet dotata dotez recepisse ex illis bonis cōmunibus vt in testamēto dispon it'. Et quia apparet de dotatione mō p̄dicta presumendū est idē de cōstructione ex quo nō apparet p alium fuisse cōstructum ar. dicto. c. i. ¶ Tertio pbat' ex illis narrativis contentis in dicta pmutatione in qbus cōtinetur illā capellā fuisse dotatā p dictū simonē ghini: q quidē vbi nō agit' de magno preiudi cio faciunt plenā pbationē maxime in factis antiquis vbi nō pōt haberi de facili pbatio: vt ē glo. singulis in. c. cū olim de cē si. q dicit p illū ter. quod si in aliqua scriptura publica cōtine tur de finibus alicuius episcopatus standum est illi alijs de fi nibus licet scriptura illa sit simpliciter ob aliud cōfecta: z ibi imo saltē negari nō pōt quin illa ⁊ba faciunt p̄sumptionē nō modicā vt pbat' hic in ter. z ē bonus ter. cū gl. in. c. series de testi. z. c. illud de p̄sum. z. c. fi. de succe. ab ite. z gl. in. d. l. opti/ mā. C. Sīxē. z cōmitten. stip. q tñ dicto testamēto debēt facere plenā fidē. ar: in. c. ij. q matri. accu. po. z. c. cuz causa de proba. Nec obstat si dicat' quod in dicta scriptura fit mētio solū de simone z nō de Jacobo vel alijs nepotib' quia dico simonem hoc fecisse noīe omniū tanq̄ executorē testamenti cuius ipe executor tenebat' facere ergo ita p̄sumendū est iuxta no. in dicta. l. ij. C. de ali. pu. pre. nō enim dicitur quod noīe, pprio fe cerit: z scripture sunt adinuicē concordande ex quo fieri pōt de fide instru. inter dilectos. §. ceterum: z de ver. sig. nihil est facit. c. cuz exp̄diat de elec. si. i. vnica. C. de inoff. do. Pro hoc etiā facit quod Franciscus filius dicti simonis cōsensit i illo actu permutationis tanq̄ patronus. Nec obstat si dicatur quod ipe

qđ ipse solus esset patron' z in possessione ꝑsentãdi. vt. s. dixi in vltimo argumento prime partis. hoc enim non obstat si diligenter z subtiliter ponderet'. Maz vbicũqz ius presentandi ptinet ad ples patronos simul licet appareat aliquod ex eis tñ presentasse z ad eoz presentationẽ superiozẽ istituisse presentatũ: ex quo nõ apparet expresse illos patronos presentasse animo spoliandi. alios sua possessione nõ fit ꝓiudiciũ aliis patronis in sequẽtibus actibus: nec circa proprietatẽ nec circa possessionẽ: qz negligẽs i vno actu nõ facit sibi preiudiciuz i sequẽti: hoc aperte colligit' ex subtilit' tactis p Jnno. z cõpo. in. c. querelã de elec. z darius i terminis nostris ponit Fre. de senis cõ. xcvij. in vltimo articulo quinimo dico qđ p ꝑsentationem Francisci q erat vnus ex patronis ex parte patris conseruat' possessio omniũ patronorũ: vt colligit' ex locis prealleg. Cuz ergo dicta capella sit dotata de bonis cõmunibus dicti Jacobi z simonis z nepotũ ex fratrib' premoztuis dico vt. s. dixi qđ omnes heredes ipsoz sunt patroni z succedũt i hoc iure patronatus heredes ꝑ stirpes. z nõ per capita. vnde oẽs heredes Jacobi tenent locũ vnius circa heredes illoz nepotũ qui representabant duos fratres dictoz simonis z Jacobi locũ duoz: vnde quatuoz hic cõcurrit a prin'. patroni sicut i bonis omniũ qtuoz fratrũ dos capelle emanauit: z sic oẽs descendentes ab istis seu hẽredes istoz tenent locũ quatuoz patronoz: hoc ꝓbat' hodie in de. ij. de iura pa. ¶ Et aduertendũ qđ ius patronat' ecclesie transit etiã ad heredes extraneos z nõ ad filios tantũ: vt nõ. Jnno. sup' Rẽica de iure patro. in fi. z Jo. an. in. c. cũ seculũ. eo. ti. tangit glo. in. c. cõsideradũ. z. c. cũ filijs. xvi. q. vij. Et hoc ẽ cõmunis opinio Jnno. licet quidã dicunt cõtra: sz primũ verius si eni transit cum vniuersitate ville in emptoẽ extraneũ in. c. ex litteris. z in. c. cũ seculũ eo. ti. fortius cũ hereditate ad heredẽ extraneũ. Quid autez si sint aliqui heredes ꝑ equalibus portiõibus: videat' ꝑ glo. z doc. in. c. i. eo. ti. vbi plene de hoc. Et ex his cõcludo ad casuz nostrum qđ cũ ille dñe filie dicti nepotis ex filio dicti iacobi. s. Franciscina z christofora fuerunt hẽredes vniuersales dicti Jacobi alio herede extrãeo nõ apparẽte ar. in. l. i suis. ff. de lib. z postu. z. l. i. C. de bis qui ante ad. tabu. cũ asserant se hẽredes ar. in. l. gerit. z. l. p hẽrede. ff. de acqui. here. debent ipse tenere locũ vnius patroni. s. Jacobi hẽredis paterni: z sic nõ appareut alij q̃ possant legittime docere se eẽ compatronos debent admitti pñtationes p istas dñas: qz iputandũ ẽ legittime nõ cõparentibus ar. in. c. dilecti. z. c. cũ nobis. z. c. scriptũ de elec. z ꝑ Jo. an. in. d. c. querelã. z sic si nõ comparẽt z decerẽt de iure suo z pñtant aliũ: instituẽdus ẽ qđ habet plures voces patronoz computando patronos ꝑ stirpes z nõ per capita mõ predicto: z qđ maioribus iuuat meritis de quo dicendum vt. d. c. iij. z. c. cum autẽ de iur'. patro. De dña mathea filia dicti simonis nõ fecit fuisse specialẽ mẽtionẽ qz hũit fratrẽ masculũ vñ ignoro si pariter fuit hers patris sui cũ dicto. Frãcisco: vñ si fuerunt hẽredes ꝑ is saltẽ in parte bonoz admitti tanq̃ patrona. qz oẽs filij simonis tenent locũ vnius patroni: vt patet p predicta: nec ẽ distinguendũ iter masculum z feminã: z si femina ẽ hẽres succedit i iure patronat' sic masculus idẽ si cõstruat vel dotet. vt nõ. Joan. i. c. in nobis de iure pa. z Jo. de lig. i cle. ij. eo. ti. p Fred. con. xvi. facit. c. fi. de ꝓcess. preben. Secus dicẽdum si dicta dña mathea nõ fuit hẽres patris vel fratris. Ex his clare patet quid dicendũ i tota ista questione z c. abbas.

Con. lv.

In qõe que vertit' inter fratres sancti francisci ex vna pte z illos pauperes q̃ vulgarit' appellant' ihumati ex alio. sup quodã fundo seu qbusdã terris vtriqz i solidũ donatis ꝓ oratorio z officijs i eis substituende. vt lati' cõstat ex instrumẽtis sup dictis donationib' cõfectis. ¶ Vꝑ primo qđ dicti ihumati nullũ ius i illis habeant: qđ ꝓbat' ꝓmo sic. donatio illaz terraz fuit facta societati eoz vt pz ex instrumẽto sup ꝟ cõfecto sed eoz societas nõ ẽ a iure approbata: imo iprobata: igit' nullum ius potuit eis acquiri. ꝓna clare ꝓbat' i. l. collegiũ. C. de here. instit. z. l. i. deide. z i. c. i. de reli. do. li. vi. iunctis ẽt mar ie nõ. ꝑ Johã. an. ibi. i qbus oibus dicit' i effectu qđ collegiũ qđ a iure approbatũ nõ ẽ nil põt acquirere. Minoz autẽ. s. qđ isti ihumati nõ faciunt societatẽ seu collegiũ approbatũ multiplicit' ꝓbat' ꝓmo p. d. c. i. de reli. do. li. vi. vbi ter. expresse reprobat istos inuenientes nouum ordinẽ seu religionũ in ꝟ. a iure vel romanis pontificibus approbaui: ergo z c. Et saltem negari non potest qđ ferunt nouum religionis habitum. ferunt enim certum habitum in contemptum seculi. z ille dicit' certus habitus qui ẽ distinctus ab aliis. z regula seu cõstitutione in colore vt forma: vt nõ. dicit glo. in de. i. de elec. Sed habit' istoz ihumatoz ẽ distinctus ab aliis in vtroqz. s. in colore z in forma: q̃ habent certũ z determinatũ religionis habitũ: ꝟ dispositionẽ illius. c. z p hoc facit glo. singularis in dicto. c. i. q̃ est sup verbo habitum que dicit p illũ ter. nõ. phiberi quin singularis ꝑsona scitas nõ inueniens z seorsum habitãs neminẽ habitũ induere sibi possit: ad hoc. xli. di. parsimonia. Et sic expresse vult qđ plures habitãtes in hoc collegio nõ possunt certã habitũ inuenire z portare vt videant' in statu religionis: vnde ter. i dicto. c. i. loquit' in phibitione alternatiue vt nec nouum religionem inuenire. nec certũ nec nouũ habitũ deferre z c. vnde ꝑsupposito qđ nõ inuenerint religionẽ cum collegio ipsoz saltẽ ex eo: quia certũ z nouum habitũ adinuenerũt sine licentia romani pontificis simul habitãdo. Ad idẽ optime facit de. m. de reli. do. vbi papa reprobat statutũ quarũdã mulierũ in simul quodam velamine habitãtiũ protestatus est qđ p illum prohibitionẽ nõ intẽdebat inhibere mulieribus fidelib' quin ꝓmissa cõtingentia vel nõ ꝓmissa honeste possunt in suis hospicijs conuersantes penitentiã agere z virtutẽ vño in humilitatis spiritu deseruire z c. vnde põdero illa verba in suis hospicijs: quia in hospicio seu collegio nõ ly habitare sub quadã vmbra religionis etiã causa penitẽtie. ¶ Tertio facit. c. indẽniratib' ꝑ pe fi. de elec. lib. vi. vbi papa expresse ꝓtestatur qđ per illam cõstitutionẽ non intendit approbare statum ordinem seu regulam quarũdã mulierum que nec ꝓprijs renũciant nec ꝓfessionẽ faciãt regularẽ si vt in secularibus ecclesijs canonici seculares z c. Ecce ergo qđ nõ licet conuenire simul causa religionis lz cõuenientes nõ renunciant ꝓprijs nec ꝓfessionẽ faciant regulare sub quadã vmbra z velamine religionis: quod videtur ꝟ intellectũ Bar. in. fi. ff. de colle. illi. qui dicit. c. fi. de reli. do. ꝑcedere qñ plures cõueniunt in vnũ causa religionis: ita qđ efficiunt' ꝑsone ecclesiastice. sec' dicit si remaneant laici. hoc eni videt' ꝟ illũ ter. vbi mulieres ille remanebant laice z tñ noluit illarũ statum approbare: lz cõuenirent causa religionis. Nec ob. l. i. ff. de colle. illi. sup qua se fundat Bar. qui potest ꝓcedere qñ cõueniunt simul nõ tñ habitant assidue sub eodẽ tecto: nec assumunt sibi nouũ habitũ. vnde canones supuenientes multiplr illud limitarunt ꝓpter cõfusionẽ z scandala q̃ oriebantur ob ꝟ in ecclesia dei: vt in dicto. c. fi. z i. c. palle. ¶ Quarto videt' ꝟ eos casus in dicto. c. fi. de reli. do. vbi papa expresse ꝓhibuit ne dum nouã religionẽ inueniri: sed etiã domũ religiosam de nouo fundari: nisi regula z institutio accipiat' de approbatis. Sed i humati isti quotidie edificãt domos religiosas de nouo ꝓ seipsis q̃nimo in ista met terra de q̃ est ꝓtentio volũt edificare domũ religiosam ꝓ seipsis: ergo hoc nõ licet z sic donatio illa fuit nulla. ¶ Quinto videt' casus in extrauaganti. Jo. xxij. q̃ incipit Sancta romana: q̃ expresse si nõ cauillet' videtur eoz statum reprobare: maxime in eo qđ expresse innuit istos collegiatos de facto nõ debere publice mendicare ne eoz status videat' approbatus. marie in eo qđ innuit istos de facto nõ debere publice mendicare ne eoz status videat' approbatus. Et circa hoc aduertendũ qđ ciuilia iura z canonica expresse reprobãt mẽdicitatẽ publicã sine euidenti causa necessitatis: vt. l. vnica. C. de mendi. vali. li. xi. z. lxxij. di. ꝟ. i. iuncta glo. z. c. se. necessitat': cũ posset victũ manibus querere: z non tollere panem indigẽtiũ subsidia: ergo eoz status ẽ ab vtroqz iure improbatus. ¶ Ex qbus oibus ꝓcludit' qđ si donatõ eoz societati facta nõ tenuit valuit donatio secũdo loco facta fratrib' sancti Francisci quorũ ordo ẽ approbatus ab ecclesia: vt in. d. c. i. de reli. do. z habuerũt in ꝟ loco acquirẽdo specialẽ licentiã a dño papa martino. z sic eis nõ ob. c. i. de excess. pla. li. vi. ꝑ hec tollitur quod obicitur illũ fratri antoniuz iohãnis non habuisse plene mandatũ ad illa loca resignanda z donãda: qz nõ fuit opus resignatione ipsoz inhumatoz: qz si eis ꝓpter incapacitatẽ ipsoz nõ fuit dñium acqsitũ: q̃ remansit dominiũ penes donatorẽ z sic libere potuit alijs donar'. vt. l. nec vtilẽ. ff. er qui. cau. mo. no. glo. z Bar. in. l. qđ men. ꝟ. si a furioso ff. de acq̃. pos. ¶ Secũdo principaliter ꝟ iura inhumatoz facẽ qz vianta saluti z antonius Johãnis ambo ihumati recipiẽtes donationẽ illaz terraz nõ potuerunt societati acquirere dominiũ: cũ ad ꝟ nõ haberẽt ab eoz societate mãdatũ z pliberã ꝑsonã: nobis nõ acq̃rẽt'. Jnstit. de inuti stip. si qs ali. z ꝑ qs ꝑsonas nobis acq̃rit'. ꝟ. er hijs itaqz. ¶ Tertio facit: qz ꝑsuppositio ꝓ dominiũ illis fuisset acqsitũ tñ ex renũciatione

libera ꝓcuratoꝛe eoꝝ illud ꝓdiderũt. vt de.i. de renũ. ⁊. c. sup hoc eo. ti. ⁊ l. si quis vi. §. differen. de acq. pos. ¶ Quarto oĩb⁹ deficientibus sufficere dz fratribus sancti Francisci concessio domini pape martini q̃ in istis spiritualibus ⁊ ecclesiis ⁊ piis dispositionib⁹ liberã habet facultatẽ. in cle. q̃ ꝓtingit. de reli. do. ⁊. c. inotuit. de elec. ⁊. c. ꝓposuit. ⁊. c. cũ nostris. de concess. preben. ꝑ quo facit glo. nõ. in. c. principalẽ. ar. q. iij. ⁊ spe. in. ti. delega. §. nunc oĩ dẽdũ. ℣. lvij. ⁊ melius in. ℣. lxxxix. §. nunc breuiter ante finẽ. ⁊ Jo. an. super dicto. ℣. lvij. facit glo. in. c. consti. de religiosis do. ⁊. xxv. q. ij. in sn̄ia. ¶ Sed hiis nõ obstantibus dictos inhumatos ĩ dictis rebus donatis arbitroꝛ potioꝛes huius cõclusionis satis exploratũ est argumẽtum: ipsi enĩ fuerunt priores ĩ donationis ⁊ in possessionis traditione ⁊ sic fuit ĩ eos translatũ dominiũ. l. traditiõib⁹. C. de pac. insti. de re. diui. §. nihil tam naturale. l. quotiẽs. C. de rei. vẽn. Constat autẽ q̃ ꝓfecta donatio nõ reuocat̃ nec ꝓditiones ex post facto recipit. vt. l. iij. C. de reuo. dona. ⁊ l. ꝓfecta. C. de dona. q̃ submodo. nec subest nec allegat̃ aliq̃ cã ingratitudinis ⁊ sic sumus extra casum. c. fi. de dona. ⁊ l. i. C. de reuo. dona. nõ ergo valuit donatio secũdo loco fratrib⁹ sancti francisci facta: cũ dominũ tã fuisset translatũ ibumatos: ⁊ nemo dat qd̃ nõ habet. c. qd̃ autẽ de iure patro. ⁊. ij. q. vij. dalbertũ. in. c. nuper de do. post diuoꝛ. reuo. ⁊ l. traditio. ff. de acqui. re. do. ⁊ ꝓbat̃ apertissime in casu nostro in. d. l. quotiẽs: q̃re ad foꝛtificandũ ius istoꝝ inhumatoꝝ nõ restat nisi rñdere ad ctraria superius formata. ¶ Et prio ad iura q̃ vident̃ multum stringere ctra statum istoꝝ inhumatoꝝ põt dici q̃ loquũt̃ in aliis casibus. Nã istũ humati vt dicũt nõ habent certũ habitũ ercl̃sum vel constitutiõe vel aliter ꝫ ad libitũ illo vtunt̃: ⁊ post cras alia vestimẽta tã ĩ forma q̃ ĩ colore assumere a diuersis habitibus eodẽ tẽpore vti cũ illa lex vel cõstitutio eos cogat ĩ cõtrarium: ⁊ sic nõ põt dici eos habere certum habitum. ¶ Jtem dicũt se esse puros laicos ⁊ nullũ habere superioꝛez ⁊ simul conueniret cã deuotionis sicut faciebãt apostoli ⁊ alĩ beati xp̃iani in primitiua ecclesia. quoꝝ erat coꝛ vnũ ⁊ anima vna ⁊ oĩa erãt illis cõia: iurta dẽz psalmiste. ecce q̃ bonũ ⁊ q̃ iocundũ habitare fratres in vnũ. Et ꝓ predictis vꝫ bo. ter. ĩ. c. delectissimi. xij. q. i. negant etiã domũ eoꝝ esse religiosã sed pure ꝓphanã. vt puto dedicataz sine auctoꝛitate epi ⁊ sine ecclesia: habent enĩ tñ oꝛatoꝛiũ qd̃ cuiq3 in domo ꝓpria licitũ ẽ causa oꝛandi habere: vt ĩ. c. vicinũ cũ duob⁹ sequẽtib⁹. de conse. di. i. ꝓ Jnnocẽ. in. c. inter dilectos: de dona. vbi est bo. ter. ſz lec. suã. Ad idẽ faciũt no. ꝑ bar. in. l. fi. ff. de colle. alli. vbi dicit q̃ ista collegia misericoꝛdie ⁊ disciplinatoꝝ ⁊ iuuãtium oppꝛessos sunt a iure appꝛobata. ꝑ. l. i. ff. eo. ti. ⁊ ꝓpꝛie statuz istoꝝ inhumatoꝝ vꝫ appꝛobare anto. de bu. in. c. ij. de fo. cõpe. vbi dicit istos ihumatos cũ regularit̃ viuant esse ꝓsonas ecclesiasticas licet ꝓfessionem nõ faciãt ⁊ q̃ gaudere debent priuilegio ecclesiastico. allegat ter. cũ glo. i. c. idẽnitatib⁹ de elec. li. vi. in fi. ⁊ qd̃ nõ. xi. q. vlti. c. fi. de maio. ⁊ obe. dilecto. ¶ Jtẽ sm eũ cũ tales se astringant multis disciplinis ⁊ ãbulãt discalciati possunt dici ĩ statu penitẽtiũ q̃ sunt sub ecclesia xi. q. i. ¶ Aliud q̃ status ab ecclesia ꝓbat̃ ⁊ tales subsunt ecclesie licet ñ sit regula appꝛobata: q̃ nec regulares dici possũt cũ nõ habeant vota ꝑpetua: nõ tñ ẽ reꝓbat̃ status viuendi sm eũ ad hoc iducit extrauagantẽ. Jo. xxij. q̃ iciput Ratio recta q̃ tollit pœnas. de. i. de rei. do. etiã q̃ ad illas q̃ benigne vocant̃ dũmodo honeste viuãt ⁊ se nõ iplicent ĩ predicationib⁹. ⁊ sic ex auctoꝛitate tanti viri dz sufficere rñsio ad ꝓria. ⁊ ad id qd̃ dicit̃ de mẽdicitate põt dici q̃ ipsi laboꝛant q̃tenus de eis mẽdicãt. qd̃ nõ ẽ de iure ĩprobatũ. lxxxij. di. c. i. ⁊. xlij. di. q̃ istã ⁊ q̃q̃d sit ĩ iuris subtilitate i quo nũc ĩsistere nõ intendo illud ꝑsertĩ me monet i hanc sn̄iaz qd̃ dñs noster martin⁹ papa domibus istoꝝ ihumatoꝝ ꝓcessit ex certa sciẽtia aliq̃s scientias ex q̃b⁹ vꝫ statũ eoꝝ tollerare. arg. eoꝝ q̃ nõ. Jnno. i. c. veniẽs de fi. ꝓes. vt saltẽ illud dictũ ꝓcedat in pricipe. ar. l. barbari⁹. ff. de offi. ꝓcto. Ad idẽ bo. ter. in. l. ſz in hoc. §. fi. ff. de excu. tu. vbi dicit̃ q̃ si ꝓnceps cõcedit alicui licentiã trãsferẽdi domicilĩ sciẽs illũ esse tutoꝛẽ ĩ loco vꝫ illũ tutelle ab soluisse. ita ⁊ domin⁹ papa dãdo istis idulgentias vꝫ statũ illoꝝ appꝛobare. nã si essent i statu pẽccati nõ ꝓdest idulgẽtia q̃ ꝓcedit̃ vere penitẽtib⁹: ⁊ ꝓfessis de q̃ de peniten. ⁊ remiss. c. qd̃ aũt. ⁊. c. qd̃ q̃dẽ ⁊ licentia seu idulgẽtia vel dispẽsatio extendit̃ ad ea q̃ necessario ex actu dispensati sequunt̃: vt dicit glo. nõ. in. c. quod i tantũ de pẽn. ⁊. c. q̃ nõ potest eo. ti. li. vi. ⁊. c. si quis in clero. vũ. q. i. plene per anto. bu. in. c. at si clerici. §. de adul. de iudi. Et ad predicta facit ter. optimus cum materia sua ĩ. c. quia circa de consan. ⁊ affi. vbi patet q̃ tollerauit seu dissimulauit papa in casu specificato vbi dicit se velle dissimilare iducit dispensationẽ: vt ibi fortius: q̃ vbi dat indulgẽtias cũ fortius operet̃ actus passiuus q̃ neglect̃: vt in. c. ex oꝛe de his q̃ fi. a ma. par. cap. iuncto. c. ad decimas. de resti. spo. li. vi. ¶ Jtẽ in casu dubio recurramus ad ꝓsuetudinẽ ĩ. c. cũ dilectus. de ꝓsue. ⁊. l. de interꝑtatione. ff. de legi. forti⁹ recurrendũ ad iudiciũ pape tãtũ. Nõ enĩ negari põt quin istoꝝ inhumatoꝝ status sit dubi⁹ papa: ergo dando indulgentiã videtur declarare statũ eoꝝ nõ ĩmprobatũ a lege. possunt q̃ isti defendi vel mero iure vel ex tacito iudicio pape: vel ꝑ ipsius dispẽsationẽ: vt colligit̃ satis exꝑdictis. Et ꝑ hoc tollunt̃ ꝓbire allegata ꝑ istoꝝ societatez. ¶ Ad secundũ principale motiuum rñdet̃ multiplr: primo q̃ illi biancis ⁊ antoni⁹ recipientes illã donationẽ nõ erant extranei ab ipsa societate: imo de ipso coꝛpoꝛe societatis: qd̃ aũt donatur vni de coꝛpoꝛe cõtemplatione ipsius coꝛpoꝛis donatũ acquirit̃ coꝛpoꝛi: vt in. c. requisti. in fi. de testa. facit qd̃ not. glo. de monacho. insti. de inuti. stipu. §. si quis alĩ. ¶ Jtem ⁊ secũdo ꝓsuppposito q̃ oĩno fuissent extranei ex quo noie societatis ihumatoꝝ receperũt ⁊ illi ihumati postmodũ habuerunt ratũ ibidẽ edificãdo ⁊ habitando acquisiuerunt illud dominiũ. ff. de neg. ges. l. si ego. ⁊. l. pe. nõ. Bar. in. l. qui mihi donatũ. ff. d̃ dona. quinimo lz q̃s ñ possit alteri stipulari: tñ si stipulat̃ noie alterius valet stipulatio illa postmodũ ratiz habẽte. d. l. penul. nõ. Bar. in. l. stipulatio ista. §. alteri. de ver. obli. ¶ Non obstat tertiũ motiuuz de renunciatione ꝓcuratoꝛis istoꝝ ihumatoꝝ: q̃ vt apparet ex forma ꝓcurationis nõ habebat ad hoc mandatũ: requirit̃ enĩ in hoc speciale mandatum: alias enĩ nõ valet donatio quãtũcũq3 habent plenaz administrationẽ vt in. l. filiusfa. ⁊ ibi ꝑ Bar. ff. de dona. ⁊. l. ctra iuris regulas. ff. de pac. Non enĩ ꝓsumit̃ quis ꝓcuratoꝛẽ cõstituẽdo generalit̃ velle iactare suum. l. cũ de indebito. ff. de ꝓba. facit. c. qui ad agendũ. de ꝓcu. li. vi. Quicquid autẽ facit ꝓcuratoꝛ vltra cõtenta in mandato nõ tenet: vt in. c. cũ olim el ꝓmo. de offi. dele. ⁊. l. diligẽter. ff. manda. maxime cũ agit̃ de alienatione rei publice loca q̃ nõ debẽt alienari sine discussione: maxime imo posset dubitari an necessario deberet interuenire auctoꝛitas epi. de quo ꝑ bo. in. c. nulli de re. eccle. nõ alie. ⁊. l. iubem⁹. C. de sacro san. ec. iuncta. l. omnia priuilegia. C. de epi. et cle. vbi oĩno priuilegia tributa ecclesiis extendunt̃ ad pia loca. dicit̃ enĩ pius locus vbi actus piĩ exercẽtur. de quo ꝑ spe. i ti. de istru. edi. §. nũc ℣o aliqua. ℣. ⁊ scias q̃ int̃ legata ad pias causas. ¶ Ad quartũ ⁊ vltimũ est rñdẽdũ q̃ illa ꝓcessio dñi pape nulli⁹ est momenti tanq̃ subdictiua cuz falsum fuerit narratũ q̃ illa bona spectarent ad aliũ: ⁊ qd̃ libere volebat ꝓferre ipsis fratrib⁹ qd̃ erat falsum cũ tã dominiũ irreuocabiliter fuerit translatum in istos inbumatos vt. s. dixi. Princeps autez nunq̃ ꝑ suas litteras intẽdit ꝓiudiciũ afferre tertio de illo nõ habita mẽtione in. c. sup eo. de offi. dele. ⁊. l. ij. §. si q̃s ꝓncipe. ff. ne quid in loco pub. ¶ Jtẽ priuilegiũ ꝑ surreptionẽ obtentũ ẽ ipso iure nullũ. vt nõ. in. c. audientiã. de rescript. ⁊ in. c. i. ⁊. ij. de fi. ꝓes. li. vi. ⁊. c. int̃ dilectos. de fi. istru. ¶ Ex quib⁹ oĩb⁹ ꝓcludo istos fratres seu pauꝛes q̃ dicũtur ibumati foꝛe poꝛtiones in dominio illaꝝ terrarũ de quib⁹ ad ꝑsens cõtẽtio est. Et hec sufficiũt. Nicolaus abbas.

Con. I vi.

Casus cõtingẽtia talis. est. Quidã Sandoꝛ ciuis lucanus sindicus ⁊ ꝓcuratoꝛ monasterij monialiũ sancti coꝛbonis de luca oꝛdinis cistertien. dicto sindicario noie: ⁊ de volũtate ⁊ ꝓsensu dominaruũ abbatisse ⁊ monialiũ dicti monasterij ex vna parte. Et q̃dã lambert⁹ quõdã coluirni. Lucan⁹ ciuis ꝓprio ⁊ suos hꝛedes ex alia parte cõpꝛomiserunt in quẽdã archipbiterũ lucanũ tanq̃ dictarũ partiũ arbitrũ ⁊ arbitrũ ⁊ arbitratoꝛẽ ⁊ amicabilẽ cõpositoꝛẽ sup oĩbus ⁊ singulis causis litib⁹ ⁊ q̃stionibus ꝓtroversijs dissentionibus iuris inter ipsas partes vertentibus vt ille ita intelligerẽtur lites ⁊ q̃stiones sup q̃b⁹ fuit lata sentẽtia ⁊c. vt plene de hoc ꝓstat ex instrumẽto sup hoc ꝓfecto vigoꝛe cuius cõpꝛomissi dictus archipꝛesbiter int̃ cetera ꝓnũciauit q̃ dña abbatissa capitulũ ⁊ cõuentus dicti monasterij teneantur ⁊ debeant illinc ad. xviij. menses prime futuros quãtumcũq3 ad req̃sitionẽ dicti Lamberti vendere dare tradere ⁊ vẽditionẽ facere de iure validam prefato Lamberto quedaz bona imobilia. dicti monasterij in laudo exꝑsso pro pꝛecio cẽtũ ⁊ quinquaginta florenoꝝ. Quodquidẽ lauduz dictus Sandoꝛ sindicus

dor sindicus dicti monasterij approbauit z dictus Lambertus nomine ꝓprio postmodū infra ꝯmūm.xviij.mensiuz ꝑscriptorū dict' lambert' fecit corā dño vicario lucani epō citari z requiri dictas dominas abbatissaz z mōiales: offerens se paratū ad emēdū z requirens qđ abbatissa z cōuent' deberent sibi vendere bona in laudo cōprehēsa. z ad hoc petijt illas cōpelli: illis autē. s. abbatissa z monialib' alt'antib' nullitatē laudi in illa parte ac declinantib' forū epi. tanq̄ exempti dictus lambert' deposuit dictū precium centū q̄n quagita florenorum de mandato vicarij apud quēdā dominū. Nec alter sup predictis exceptionib' appareat lata snia sed a tēpore depositi sci emanauit tantū tēpus quod recuperatio dicti depositi vī impossibile vel difficilis. maxime vrgente quoddā statuto in ciuitate lucani inducente prescriptionē decē annoz inter ꝑsentes xx. intera bsentes cōtra omne debitum vt i. eo latius apparet Queritur nūc cui incumbat illius depositi periculū vel ꝓsecutio z̄c. Nicolas abbas.

Christi eiusq3 matris presidio humiliť iuocato: vī ꝓmo quod spectat ad monasteriū p ter. apertū l. fi. s. te. C. de pactis. int' empto. z vendi. iuncta. l. acceptā. C. de vsu. z quod ibi no. bar. vbi patet q̄ etiā ad actionē parandū satis ē emptori offerre z consignare seu deponere preciū de mādato iudicis: ita quod talis ꝓsignatio habet vi3 solutionis z periculū pecunie spectat ad vēditorē. Sed in casu nr̄o p̄dictus lambertus obtulit z de mādato vicarij cōsignauit. Ergo periculū seu pecunie ꝓsecutio ptinet ad mōasteriū vt dictis legib' nec possunt abbatissa moniales pretendere nullitatē laudi cū eoz sindicus expresse emologauit laudū: z sic poterunt cōpelli ad ipsum obseruandū: vt in. c. p tuas: de arbi. z. l. pe. C. eo. ti. Nec defuit potestas cōpromittendi cū nō ageret hic de libertate monasteriū quo casu nō valuisset cōpromissis sine licentia pape si monasteriū erat exemptum. Sz agebatur de alijs articulis vt patuit ex diffinitioni. vt ꝓbat' i. c. cū pēpore. de arbi. Nec legitimationē ꝓsignationis seu depositi habuit ipedire allegata p ipsas moniales exemptis: quoniā consignatio fuit facta ante ꝓbationē exemptionis. quinimo nō apparet q̄ aliquādo fuit ipsa exemptio plene ꝓbata: quare alio modo nō ꝓbato vicarius epi censendus erat cōpetēs iudex. xviij. q. ij. monasteria. z. c. abbates. z de re. do. cū vene. z de offi. vica. licet sic sumus i terminis. l. acceptā. prealle. Sed bis nō obstantib' cōtrariū arbitror de iure preualere ad hanc cōtrariā snīam mouet me principaliter nullitas ipsius laudi qua data certissimū ē illā ꝓsignationez nō ꝓduxisse iuris officiū q̄ illud laudū fuit nullū quatenus super agebat monasteriū ad alienationē bonoz immobiliū probat'. Sicut monasteriū sine cōsensu diocesani nō pōt bona imobilia alienare. xij. q. iij. in vēditionibus. Ita nec per cōpromissuz potuit se ligare ad hoc q2 nō dz licere idirecte p hibeť. in. c. tue de. pcu. z. c. cū quis vna via. de reg. iur. lib. vi. Ita notabiliť voluit hosti. in. c. ij. de arbi. z Jo. an. post euz q̄ p cōpromissum factū sine cōsensu superioris nō potest ꝑlat' ꝑpetuū iudiciū ecclesie generare. ideo nō pōt ex cōpromisso sequi alienatio al's facta cēt via ad alienationēm faciendā. z ita voluit Lappus tenet allegatione sua. ij. Itē apte voluit Frederi. cōsi. lxxxix. vbi dicit nō valere transactionē p ꝓlatū ecclesie factā etiā cōsensu sui capituli nisi iterueneriť cōsensus z auctoritas diocesani ex quo sequitť alienatio rei imobilis ipsi' ecclesie vel aliud ꝓiudiciū ꝑpetuū. p hoc in tex. in. l. tam hi. §. si cū lis. z. §. si vni. ff. de transac. z ibi nō det ad. c. cōtingit de trā sac. decens q̄ ibi solū queritť de iure cap. z rn̄det' saluo iure diocesani. sicut in simili nō. glo. i cle. i. de re. ecc. nō alie. z bene res reddit ad naturā suā. ideo valent pacta z transactiōes sine auctoritate superioris. Ad idē quod nō. bar. i. l. nulli. ff. de trāsa. vbi idē vult in ꝓlato cōpromissum eni est quedā transactio iuť. vt differē. iudi. §. si vo. ¶ Itē illud laudū ꝑ formā iuris iquantū artabat ad vēdendū bona ecclesiastica citra casus ꝓmissos a iure. z forma tradita ꝓut traditť i. c. fi. excepti one. xij. q. ij. z i summa eiusdē q̄stionis. ergo hic fuit nullum. vt in. c. examinata. de ꝓbr. vti. Si g̃ nō valeat laudū minime valuit q cōsequēs illa consignatio z depositio tanq̄ facta ex causa nulla z a iure cōprobata. z sic sum' extra superius allegata cū matrimoniū non esset obligatum ex illo laudo ad vēdendū z p consequens nec ad pecuniā recipiēdū z sic ꝑiculuz illud nō fuit translatū in monasteriū: nec habuit operari talis consignatio aliquez effectum ex quo non fuit iudice facta. Ad hoc ter. iuncta glo. iij. l. ij. C. vsu. Et q̄ nō. bar. in. l. acceptā

Et si dicerēt illud monasterium ē exēptum. z sic nō debet ee esse diocesani cōsensus. defectus quia dico q̄ papa ē exēptus loco diocesani: z sic i ꝓsius auctoritate debet fieri directa vel i directa alienatio: vt in o. i. c. auctoritate de ꝓmīle. li. vi. z. xciiij. di. nulla. z. cū dilecta de confir. vti. z ē glo. aperta in terminis nostris. in cle. i. de re. ecc. nō alie. in verbo ꝓpriij. ꝓterea esto sine veritatis ꝓiudicio q̄ ꝑdicta nō obstarent q̄ in veritate concludunt: er alio tñ capite periculū pecunie nō spectabat ad monasteriū: q2 ad hoc vt ꝓsignatio habuerit suum effectū oportet q̄ fiat auctoritate iudicis cōpetentis: vt dicta. l. acceptam. z. l. ij. C. de vsu. z quod in eis no. Sed uotorie cōstat vicariū episcopi esse iudicē cōpetētē religiosoz ordinis cistertien: cū ille ordo sit exemptus z imediate pape subiectus: vt nō. in. c. cū ordinē. de rescrip. z iamdudū fuit z est in pacifica possessione exemptionis: z sic tollitť ignorantia facti allegata. Itē cum de hoc cōtenderetť nō debeat anteq̄ constaret illū esse iudicez facere depositū ad illius mandatū. argu. in. l. minus ꝓprie. C. de ercu. rei iudi. z in. c. sup litteras: de rescrip. cū fi. z melius de iudi. c. exhibita. z p hoc patet resp̄sio ad oia motiua supi' allegata. Cōcludo ergo q̄ periculū vel ꝓsecutio illi' pecunie deposite ptinet ad dictū lambertū nō autē ad monasterium z hec sufficiant. Laus deo. Con. lvij.

Cæ infrascriptis litteris apostolicis quoz quidaz litterarū tenoz ita p̄sentatus fuit mihi trāsmissus: videt iohānes episcop' z̄c. Ad futurā rei memoriā z̄c. Et post multa p ipsum dñm papā dispositā z ordinata sequit' in dictis litteris lege siue apostolica cōstitutione: z ad ꝫ vt eo amplieť diuinus cultus quo maiori canonicoz z capellanoz numero dicta ecclesia fuit decorata statuimus q̄ episcopus z capitulū dicte ecclesie p tpe existentes vna cū dictis cōsulibus toties quoties videbiť eis expedire de nouo creare nec nō cōstituere vltra solitū numerū nouos canonicos z canonicales p̄rata z portiones p illis capellanis i illa numero: z' quātitate z tpe in tps decernere. put honori z vtilitati dicte ecclesie cognouerint cōuenire. Jta tñ q̄ ex prebēdis in presentiarū existētibus: vel de eo qđ distribuiť de mēsa dicti capituli in ꝓpositū z canonicos seu capellanos q̄ nūc sunt. vel in futurū erūt instituti in beneficijs. q̄ nūc sunt in ecclesia memorata nihil possit aut debeat detrahi aut diminui quouis mō ac etiā q̄ future p̄bēde ac portiones hmōi in eadē ecclesia istituende seu decernēde nō sunt nec esse debeāt inferiorus fructus redditus z ꝓuentus q̄ ꝓcipal' existētes. si autē ipsum capitulū creationi z institutioni p̄dictis aut eoz alicui noluerint interesse aut ꝑdicerent vel noluerūt ꝓsentire sine causa episcopo z ꝓsulibus ipsis cō cordare tunc in eo casu episcopus cuz ipsis cōsulibus possunt z valeant omni iure creare canonicos z capellanos z p̄bendas canonicales instituere ac etiā portiones hmōi z̄c. facere in p̄missis q̄ cū dico capitulo potuissent aliquo nō obstante habeāt z habere censeant' auctoritate p̄sentium z̄c. Et iurta finē dicte ꝓstitutionis dñi iohānis dictarū litterarū ponunť etiā ista verba videlicet p ꝑdicta quoq3 aut aliquod predictoz nullū intelligat' aut possit p̄iudicium fieri aliquib' p̄milegijs vel indultis p sedē apostolicā ꝓcessis hactenus circa p̄missa vel aliquod eozundē ꝓsulibus antedictis vel operarijs fabrice memorate. Nunc g̃ infrascripta dubia elicunť. ¶ Primo an circa ordinationē z creationē p̄bēdarū z demū electionē canonicoz attentis ꝛbis dictaz litterarū apostolicarū debeam' dicere q̄ sunt tres voces videlicet vna episcopi seu archiepiscopi alia canonicorū alia consulum vel debeam' dicere q̄ sint due videlicet vna episcopi z capituli. alia sit ꝓsulū. Et quid si episcopus cū capitulo sine cōsulib' cōuenirēt cū eꝑo z capitulo: sed maior pars consulū: z quid si cōsules cū capitulo vel' maiori parte capituli dissentiente eꝑo cōcordarent: z vtrum canonici z capitulū sint vocandi: ita q̄ si non vocarentur possent agere de cōtētu. Et nunquid canonici inter essentes vel maior pars ipsoz poterint cōtradicere vel non ꝓsentire ordinationibus z institutione p̄dictis factis per archiepiscopū z cōsules ita q̄ ex eoz ꝓtradictione vel nō ꝓsensus p̄statione impediatť aut annullatť creatio ac etiā institutio facta p archiepiscopū z consules. ¶ Secūdo principaliter dubitatť cum in constitutione predicto dicti dñi iohānis dicatur q̄ future creande p̄bēde nō sint nec esse debent inferiores fructus redditus z ꝓuocatus q̄ ꝓcipal' existēs: quare cum in dicta ecclesia sint p̄bende maioris fructus mediocris z minoris. q̄ritť i q̄ quantitate iste noue p̄bēde creari debeāt. ¶ Tertio principaliť queritť an p dominos cōsules

vel saltē vna cū episcopo in creditore taliū prebendaꝝ z ordi
nationē pbendarū ipsaꝝ apponi possint onera certa z seu ob
seruatiue seu qualitates ī assumendis z ꝓmouendis ad di
ctos canonicat' z pbendas: z q̄ vt puta q assumēdo sint sa
cerdotes vel q infra terminū ꝓmoueri teneant' vel q reside
re z cōtinuā residentiā facere vel talē missam tali tēpore cele
brare teneant' z similia. Et nunq̄d nō faciētib' possit ordina
ri p dominū ēpm cū capitulo z consulib' vel saltē cū cōsalib'
capitulo recusante q talia nō seruantes moneri z non facien
tes incurrūt pnā amissionis fructū prebendaruz z aliorum
emolumentoꝝ vel q saltē eis possint subtrahi dicti reddit' vel
pars dictarū pbendarū p dictos cōsules. ¶ Quarto prici
palit' q̄rit' cū ita sit q tales prebende fuerint ordinate recte z
create de reddit'b' z bonis ope z p ꝑs deputatorū ad regi
men dicte opere z sic ꝓsulū artis lane: z sic videant' ex dota
tione acquirere ius patronatus an dictū ius sic dicat' acqui
rit: z sic in creatione pfata possit ordinari p episcopū z pfatos
ꝓsules q attenta donatiōe prefata deinceps i futurū ꝓsules
artis lane q̄ pro tēpore fuerūt sint patroni predictoꝝ preben
doꝝ. ita q̄ ad illis prebendis vacantib' spectat presentatio ad
ipsos cōsules z ad dictū archiepiscopū ꝓfirmatio: ita q ī cō
firmatioue nō habeat iteruenire capl'm z̄c.

Christi eiusq; matris atq; agathe virginis glorio
se psidio humilit' inuocato attingā p declarori con
sultationē ī formatione quodlibet dubiuz de q se.
Et pro iurta interrogationis ordinē primū ag
grediar ī quo icidēter multa annectunt' dubia. Et pro argu
itur q archiepiscopus z capitulū sunt loco vnius. sic z habe
anti hoc tantū vnā vocē. Cōsules ꝙo loco alteri' z sic habeāt
aliā vocē ita q omnes simul cōstituāt duas voces: hoc vī pri
ma fronte ꝓbari. in l. fi. C. de ipu. z alijs substi. vbi habet' q
si testator ita istituit. titius vna cū filijs suis z sempronio' mi
bi hēredes sunto ex tali institutiōe patris cū filijs q̄ simul con
iungunt' z pene fm nām sunt eadē psona debere habere di
midiā z sic tantū habere sempronio' solus quātū pater z filij q̄
simul fuerūt ꝓiuncti. ita vī dicendū ī ꝓposito. cū eni episcop'
z capitulū simul ꝓiungant' vī q fuit loco vni' tātū. Cōsules
ꝙo qui p se vocant' debent esse loco alteri'. ad idē l. si q̄s fun
di. ff. de ilti. z substi. ¶ Secūdo principalit' facit q nota. Jo.
an. post hosti. in c. scriptura. de elec. vbi dicit q sū electiōe pre
latus aliquis habeat tertiā partē capitulū aliā tertiā: aliq̄ alia
vniuersitas aliā tertiā tantū habet sol' prelat' quantū habet
totū capitulū. vel alia vniuersitas. nec iudicant' voces p capi
ta. ita in ꝓpōsito ex quo episcopus z capitulū simul ꝓiungū
tur. z etiā de iure faciūt vnū corpus. vt i. c. nouit. z. c. quāto. de
bis q̄ fi. a pla. licet plures sint numero quā ipsi ꝓsules tātā vo
cē habent simul q̄ntū ipsi ꝓsules. ¶ Sed bis nō obstantib'
que vere nō obstant ꝓtrariā sniam arbitror preualere q oēs
predicti sint loco triū psonarū nō obstante q episcopus z ca
pitulū iungant' p dictionē copulatiuaz z. de hoc videt' casus
apertus ī simili. ī. l. si quis titio. ff. de vsufru. accre. vbi pater q
si testator ita dicit titio cum heredib' meis z mevio eādē rem
relinquo. ex relicto fiunt tres ptes q̄rū vna debet' titio alia hē
redib' testatoris. tertia mevio. z subici ibi ter. nō referre an di
catur relinquo illi z illi z mevio. an illi z illi cū mevio. semper
eni fiunt tres partes. Ecce ergo q duū cōiungūtur duo z p dic
tionem cū vocant' omnes equaliter. facit. l. titie tertores. z
quod ibi nota. ff. de le. iij. fortius idē dicendū cuz cōiungunt'
per dictionē z. Nā hec dictio z p quā ꝓiungunt' hic episcop'
z capitulū facit vtrūq; capitularū vem̄ principalit: ita q vnū
pōt dici accessoriū ad reliquum: vt est glo. in. c. querelam de
symo. Itē sentit gl. ff. de iur. z fac. igno. super rubrica. ¶ Se
cundo ad idē videt' ter. ī. l. si quis ita stipulat'. ff. de ꝟ. ob. z bi
ꝓbat' q si duo ī dispositōe cōiungunt' p dictionez z oportet
vtrunq; iteruenire. Sed si episcop' z capitulū simul cōiungē
tur in vnā vocē nō verificaretur dispositio pape fingit' eni ca
nonicos esse viginti. si episcop' cōiungit' cum eis essent. xxi.
pone etiā q decē canonici z epūs ꝓsentiūt p vna parte. alii de
cē p alia parte. Nā fm cōtrariā sniam illi vndecim repzesen
tabant omnes an cōstituāt maiorē partē omniū: z sic nō erit
verum dicere q capitulū hic consenserit. put requirit' ex for
ma mandati quia nō est bici aliq̄ pte. capitulū cū nō reperiat'
maior pars capituli i aliq̄ parte. Nā decē facit dimidiū toti'.
Ad hoc. c. i. de bis q̄ fi. a pzela. z. l. qd̄ maior. ff. ad muni. z bo
nus tex. i. c. ecclesie. de elec. vbi patet q nō est dare capitulū ni
si saltem detur maior pars totius. z nō maior partium cōpa
ratione miōris: ¶ Item pone alium casum retentis dictis
terminis: quod ex viginti canonicis cōsentiūt. xv. p vna par
te. archiepiscopus cū reliquis quinq; alia parte secundū opi
nionē ꝓriā illi. xv: ꝓstituerūt seu ꝓsentarēt totā illā vocē eis cō
petentē: z sic veueniret ꝑ formā mandati cū nō iteruenerit ꝓ
formā mandati cū nō iteruenerit ꝟ ꝓsensus archiepi: q tū oz
eē principalis in auctorizando: vt patet ex forma mādati vt ḡ
iste absurditates cessent dicamus q episcopus habet ꝓsentire
p se consules per se. iurta illud dictum. Jo. an. z hosti. in. d. c.
scriptū qđ bene cōuenit in casu nostro. ¶ Tertio principalit
facit episcopus z capitulū vocātur hic p nomina appellatiua
z collectiua respectu: nō autē tā q̄ singuli. Ergo vt satis fiat
rescriptio pape oportet q episcopus cōsentiat z capitulū p se.
nam capitulū est corpus per se distinctū ab episcopo adeo q
appellatione capituli nō venit episcopus vt patet ex diuersita
te titulorū. Nam alius est titulus de his que fiunt a prelatis
z maiori parte capituli z ex ficte constituant vnū corpus dict'
c. nouit z quāto tū ēps est caput canonici mēbra. Caput vero
differet a mēbris: hanc sniam formauit glo. nō. in cle. z q̄. de.
eta. z qua. ¶ Quarto videmus quod vbi epi z capli requiri
tur ꝓsensus nō ꝓiungunt' vt sufficiat habere maiorē partē nu
meroꝝ sz oportet q ēps p se cōsentiat z capitulū p se. ita: vt sal
tē habeātur ꝓsensus maioris partis capituli. vt legitur z nō.
in. c. vno. ne. se. va. Et ibi bona gl. plene z fideliter p Jo. an. in
c. a collatione. de appel. li. vi. Cōsuluit etiā Frede. cōsulto pz'
Jo. an. ipse refert in ꝓsilijs suis ꝓsilio primo. plene per cal. in.
c. postulasti. de ꝓcess. pben. ex hosti. alit' ibi senserit. Sed oēs
moderniores ibi sequūtur primū dictū quod ꝓcedit: etiā cum
epi z capituli ꝓsensus requirit' ex formā mādati: vt in casu no
stro de quo est glo. nō. in. c. si parte de rescrip. li. vi. ¶ Quōd
ꝓbatur ex tenore rescripti predicti. Nam. ep̄s z capitulum
cōstituerent vnā vocē nō distinguerentur in fine rescripti. vbi
dicit quod notāte ꝓsentire capitulo posset ēps ordinare cum
cōsulibus z̄c. vnicus z conformis debet esse sensus cuiuslibet
dispositionis nec debere separari cauda a capite vt ali' sit sen
sus in prima parte alius in secūda. Si eni ꝓiungerentur sem
p remanerent ꝓiuncti ad hoc bonus tex. cū glo. in. c. maiores.
de baptis. in ꝟ. ceterū. iūcta gl. in ꝟ. auctoritas: z precedētia
capiūt intellectū a sequētibus eni. l. si seruus pluriū. z. l. q̄ filia
bus. ff. dele. i. ¶ Sexto z vltimo dico q in effectu nō multuz
refert hoc dubiū discutere quod ex forma mandati clare colli
gitur quod archiepi z consulū ꝓsensus semp requirit' capli.
aūt contradictionē notet hoc: ꝓbatur sic erdusio vnius alteri'
opatur ingressum vt in. c. cū renūciatur. xxxij. q. i. z. l. cū pre
toz. in prin. ff. de iudi. z. xxv. di. q̄lis. de presump. nōne. sicut i
rescriptis dicitur quod si capitulū voluerit ꝓsentire aut iteres
se aut ꝓtradixerit tūc ēps cū ipsis cōsulibus possint z valeāt i
fine capli z̄c. Ergo cū solū erduserit capln videt' apte voluis
se q sine archiepo: z cōsulum cōsensu non possit illa creatio fie
ri ad quid enī erclusisset solū capitulū in casu ꝓtradictionis si
idē esset. ꝓtradicente archiepo vel ꝓsulibus: voluit. ḡ vt in oī
casu archiepūs z ꝓsules ꝓsenciāt: z hoc videtur ꝓsone iuris
cōi. Nā archiepūs sine ꝓsulibus non posset cū ꝓsules habeant
dare dotē z spūalia sine tpalibus esse nō possunt. i. q. iij. si q̄s
obiecerit. nec ꝓsules sine archiepo: quia laici nō possunt ꝓsti
tuere beneficia sed hꝰ spectat ad epm. z viij. q. i. quidā. de ꝓse. di.
i. nemo. z. c. postulasti. de iure patro. capitulū autē in casu ꝑ
dictionis recte excluditur: quia siue iusta causa nō potest im
pedire ea que iuste statuuntur p episcopum: vt not. Jo. an. z
archi. i. c. i. de ꝓsti. facit quod legitur et no. in. c. i. l. xv. di. ¶ Ex
ꝑdictis ꝓcludo q archiepiscopus capitulū et cōsules faciunt
tres voces. verūtū ꝑdictio capituli nō habet impedire actum
sine voluerint itereſſe siue ꝑdixerint. siue noluerunt cōsentire
cu hec materia sit approbata p papā: secus aūt si ꝓtradicerent
consules seu maior pars ipsoꝝ vel archiepiscopus. et loquor
quantum ad ea que ꝓtinentur in litteris iobānis: et p hec re
manēt decise multe alie cōsultationes in primo dubio cōtēte.
Et primo illa nunquid episcopus cum capitulo sine consili
b' circa illā ordinationē z electionē de qb' in lr̄is iobānis pos
sunt ꝓcedere. Et dicēdū q nō vt patuit ex ꝑdicti. ¶ Itē sc̄do
q si duo vel tres ex ꝓsulibus cōuenirētur. dico eni nō suffice
re. q ꝓsules vocarent hic p nomina appellatiua z collectiua. i.
vt vniuersitas z collegiū nō vt singuli. Non ḡ possunt dici cō
sules ꝓsentire nisi maior pars ipsoꝝ ꝓsentiat. d. l. qd̄ maior. z.
c. ecclesia. z. c. i. de bis q̄ fi. a pla. z. l. refert. ff. de regu. iu. p hoc
bona gl. in. c. cū inter canonicos. de elect. z tex. i. c. apostolica.
li. vi. l. vi. di.

li.vi.lvi.di.Patet etiam decisio tertie cõsultatõis videlicet ꝺ̃d si cõsules cũ capitulo vel maiori pte capituli dissentiente ẽpo concordarent:dico enĩ hoc nõ sufficere vt pateat ex p̃dictis.qz archiepiscopi z cõsuluz cõsensus tã ex forma mãdati q̃ de iure cõmuni necessario requirit. ¶ Ad quartã cõsultationem vtrũ canonici z capitulũ sint vocãdi ita q̃ si ñ vocent possint agere de cõtentu .dico q̃ si nõ vocent act' nõ tenere vigore litterarũ papẽ:qz hec factus ẽ data simul episcopo capitulo z cõsulibus. Si ergo capitulũ nõ vocat' actus corruit ex defectu potestatis z ex cõuentione forme mandati: vt in.c.venerabilis.de offi.dele.z.c.cũ dilectus.de rescrip.z.l.diligenter. ff.mãda.vbicũqz enĩ potestas datur tribus quod duo faciũt alio irrequisito nõ tenet:qz exercitiũ cõpetit eis ꝑ pte.de offi dele.c.duo delegatorũ.z.c.causam matrimonii:z nõ.i.c.prudentiã eo.ti.vbi p glo.z bar.in.l.i.§.si plures.ff.de exerci.facit.c.si.duo.de procu.li.vi.qõ legitur z nõ.in.l.si interest.ff.de ar.z.c.ij.eo.ti.li.vi. Hec obstat.c.sicut de elec.vbi actus videt tenere nõ obstante cõtentu aliquoꝝ licet possit agi de ꝓtentu: qz dico q̃ ibi nõ peccat in forma nec i potentia quoniã de iure potestas vniuersitatis ẽ penes duas partes vniuersitatis l.nulli.z.l.plane.ff.qõ cuiusqz vniuer.nomi.z.l.nominationum de decre.ab ordi.faci. Sed i casu nostro deficit potestas que dat' hic oibus simul . ¶ Itez cõmittitur ꝓra forma rescripti.dico tñ q̃ ipsorũ ꝓtradictio ñ viciat vt pz ex rescripto. vocat' enĩ capitulũ qz forte bene ꝓsulendo poterit alios retrahere ab ipsoꝝ opinione.sicut loquit' z nõ.in.c.cũ in veteri.de elec.z in.c.cũ olim.de arbi.in.d.c.ij.eo.ti.li.vi. ¶ Patet insup decisio vltimo ꝓsultationis.s.primi dubij p̃dicti.dico enĩ q̃ cõtradictio capituli nõ hz obstare ordinationi archiepiscopi z ꝓsulũ in his que ꝓtinent in litteris p̃dicta. Et ad predicta addo ter.notabilẽ in.c.pastoralis.de rescrip:z qõ ibi nõ. vbi patet q̃ quãdo iungunt' plura corpora simul nõ vt faciẽtia vnuz corpus sz vt diuersa ad hoc vt actus dicat' factus ab oibus seu a maiori pte oportet q̃ interueniat ꝓsensus cuiuslibz corporis p̃ q̃ dico nõ sufficere q̃ episcop' cũ aliq̃bus de ꝓsulibus faciant maiorẽ ptez vt dicat' factũ a ꝓsulib' z ab episcopo seu archiepiscopo.sz oportet q̃ eps cõsentiat p se z maior ps omniũ ꝓsulũ p se.z idẽ dicendũ in.c.eo casu.qz eoꝝ cõsensus distribueret'.z pl̃s solutũ remanet primũ dubiũ cũ oib' suis accessoriis. Nũc respondeo ad ꝓraria.s.in principio formata.z prio ad.l.fi.C.de i pu.patet responsio p nõ.ibi p glo. i.bar.in.d.l.si quis titio. ¶ Ad dictũ hosti.z Jo.an.in.c.scriptũ.dico q̃ ꝓcedit qñ certũ ẽ q̃ aliqui simul iuncti habet certã patrẽ i electione.Sz i casu nostro ex quo omnes vocant' eq̃liter p nomina appellatiua quodlibet corpus habẽt p se tertiã in dispositione actus.z sic in casu nr̃o potest obseruari.quod ibi nõ.saluo q̃ dicitur de capitulo.qz illius contradictio non obstat z alioꝝ sic' ex speciali forma rescripti vt patet ex predictis. Nec obstat si diceret' q̃ dicti consules nõ vocant' ad creationẽ.z institutiõez p̃bendarũ vt principales.Sz potius tanq̃ potestatẽ habentes cõsensum.vt colligi vĩ ex principio rescripti vbi dicitur q̃ episcop' z capitulũ vna cũ cuiuslibet z̃c. Ista enĩ sunt diuersa in se q̃ tres habebãt in se simul actuz explicare vt q̃ duo de cõsensu tertij.nã primo casu omnes sunt auctores in facto. ¶ Secũdo casu sunt tantũ duo z tertius prestat ꝓsensuz: vt legit' z nõ.in.c.i.ne se.vacan.li.vi.dico enĩ ꝺ̃ esse falsum.s.q̃ ꝓsules nõ vocent' vt principales.Nã si bene ponderentur ꝟba rescripti actus irrationis z institutionis refertur ad omnes pariter:vt patet ibi quotiens eis videbit' de nouo creare. ¶ Itẽ z clarius in fine restripti vbi dr̃ q̃ cap'lo nolẽte cõsentire se interesse eps cũ ipsis cõsulib' possunt z valeant omni iure creare canonicos z̃c. Et si in creatione z institutione sunt principales in ꝺ̃ casu ex quo act' dispositõnis pariter refert' ad omnes tantũ ẽ dicere ille z ille quantũ ille cũ illo:z iste est ꝓprius casus dicte.l.siquis titio. Nã relictũ referebat' ad omnes equalit' ideo dictio cũ ꝓiungit principalit' z hoc est qꝺ voluit Frede.dicto consi.primo. ¶ Venio nũc ad secũdũ dubiũ principale videlicet cũ antique p̃bende reperiunt' disparis valoris z prouent' z noue iuxta formã rescripti nõ debeat esse minoris valoris q̃ antique eq̃liter cõformabũtur antiquis videt' prio q̃ noue debeant fieri ad instar mediocrũ:media enĩ in dubio videt' auctor cõsiderasse.ar.i.l.legato homines generaliter.ff.de lega.i.qz sub hac specie reperit' varietas nõ summus aut vilis sz mediocris ¶ Itẽ dicit' si p missi artificẽ ñ itelligit' de sũmo nec ꝓrsus iducto sz de mediocri: vt ĩ.l.sciẽdũ.§.idẽ sciẽdũ.ff.de edi.edic. Itẽ multa iure q̃ rio dubio eligunt mediã viã.in.c.querenti.de offi.dele.cũ ẽx.lv. di.disciplina.de rest.spo.litteras iuxta illud maior enĩ medijs gratia rebus inest.de hoc medio expectando multa allegant' in.c.scientes.de censi. ¶ Sed his nõ obstantibus aliud puto in casu nostro p̃ter.notabilẽ in.c.cũ olim.de ꝓsue.vbi notãter ꝓbet' q̃ vbi aliq̃d est fiendũ ad instar.alterius:si illud est diuersum eligit' id quod est magis rõnabile iuri cõmuni cõsonans z alteri minus p̃iudicans z hoc no.ibi clarius Anto.de bu.vnde in.casu nostro:dico q̃ debent fieri noue ad instar illarũ antiquarũ que magis sunt rationabiles;z iuri cõi conformes siue sint pinguiores siue mediocres siue infime quia i dubio videt' papa cogitasse de prebendis rationalibus arbitrãs q̃ in tam famoso z florenti vocabulo z i vrbe deberẽt esse p̃bẽ de fm iuris cõmunis dispositionẽ. Nã rescriptũ pape trahere in dubio ad ius cõmune etiã si oporteret dausulas rescripti transportare ne aliquid absurdũ sequat': vt ꝓbatur in.c.cuz causa de rescrip. Et ꝓ ꝺ̃ rescriptũ gregorij qui mandauit prebendas creare in ea valore q̃ canonici instituẽdi possent decẽter viuere z iura episcopalia ꝓsoluere.z ꝺ̃ facit quod no.gl.in c.i.xxi.q.i. Et melius in p̃bendis.facit ter.xij.q.i.§.fi.alias enĩ sequi posset absurdũ. Pone enĩ q̃ mediocres ꝓpter guerras vel negligentiã canonicoꝝ sunt adeo diminute q̃ nõ sufficiũt ad ꝓcurandũ singulos canonicos: dicemus ne papã de illis itelleriſſe certe minime.argu.in.c.i.de conse:z i.c.nemo. de cõse.di.i.z.c.ad audientiã el primo de eccle.edi.z hec de secundo pri.dubio. ¶ Venio ad tertiũ q̃sitũ videlicet an dicte ꝓsules p se vel saltẽ vna cũ ẽpo possint statuere circa nouas p̃bẽdas; z nouiter in eis instituendos z̃c. videtur q̃ sic:primo ex rescripto gregorij: qui videt' hoc eis indulgere saltẽ vt episcopus facit cũ consulũ consensu. ¶ Item per quandã consequentiã videtur hoc idẽ licere ex rescripto iohãnis: qz cui conceditur aliquid videtur ꝓcessum omne id sine quo primũ cõmode exercere nõ põt.l.ad rem mobilẽ z.l.ad legatũ.ff.de ꝓcu.z in.c. prudentiã.z.c.preterea.de offi.dele.z cui ꝓceditur principale z accessorum ꝓcessum esse videt'.ar.in.c.ex parte el secũdo.de veci.facit regula accessoriũ.de regu.iur.li.vi. Sed institutio creatio canonicoꝝ z p̃bẽdaꝝ nõ põt comode fieri sine ordinatione z institutione eoꝝ q̃ debẽt facere instituẽdi.ar.i.c. significant.de p̃bẽ. Ergo data ꝓsulib' z episcopo potestate creãdi videt' data potestas ordinãdi:quinimo videtur q̃ ex iure patronatus possunt ꝓsules p se statuere:qz in traditiõe rei ꝓprie possunt apponere onus.i.c.de monachis.de p̃ben.no.glo.in. c.generali.de elec.li.vi.z i.c.cũ bertoldus.de re iudi. Sz ego arbitroꝝ.q̃ ꝓsules nec p se nec cũ ẽpo simul possunt ꝺ̃ stituere ita vt ipsi dicũtur auctores in illis ordinationibus z statutis:monetoꝝ principal'r:quia de iure cõi nõ licet laicis etiam in traditione rerũ suarũ quas faciũt ecclesijs apponere ꝓditiones seu modos spirituales:ita elegãter ponit Inno.in.c.quoniam.ne prelati in suas:qz nõ licet laicis de spiritualib' statuere etiã circa dotẽ quã dãt ecclesie.x.q.i.nouerint.z.c.ij.ꝺ iudi. c.decernimus de ꝓsti.ecclesie sancte marie.z.xcvi.di.bene q̃dẽ. Sed circa temporalia bene possunt a principio aliqꝺ pactum apponere sic debent intelligi super ius allegata in prima parte. Sed remediũ est vt archiepꝰ illa statuta cõfirmet ad petitionẽ consulum:quod facere põt etiã recedendo a dispositione iuris cõmunis:hoc ꝓbat ter.nõ.i.c.cũ dilectus.de ꝓsue. ibi ad petitionẽ patronoꝝ z̃c. ¶ Ad idem quod no. doc.i.c. doc.in.c.ad audientiã.de cle.n õresi.vbi dicũt hosti.z Jo.an. q̃ põt fieri cõstitutio p̃ nõ residentes etiã si in ecclesia sit cõsuetudo. In p̃riũm dummodo fiat principaliter ad vtilitatẽ ecclesie:qꝺ est notandũ:z facit quod no.in.c.cũ omnes.de consti. ibi enim fuit reprobata illa cõstitutio p̃ antiquã cõsuetudinẽ: quia ex radice viciũ ꝓcesserit z nõ erat oibus cõmunis: vt ibi no. Na eps potest statuere adiuuando ius cõmune p appositioñ pene: vt no.glo.in cle.ne romani.de elec.plene p Jo.an. in.c.fi.de offi.archi:z debet hoc facere episcopus ad petitionẽ patronoꝝ ex quo statuta sunt honesta: vt ꝓbat' in dicto.c.cũ dilectus:facit.c.ꝓterea.ij.de iurepatro.z debet in hoc epꝰ reqrẽ cõsiliũ sui capituli.de his q̃ fi.a pla.c.nouit.z quãto. illoruz tñ ꝓditio non obstrat.e quo statuta sunt alias rõnabilia. Sz haberi debẽt p consentientibus.v. no.Jo.an.z archi.i dicto c.i.de cõsti.li.vi.nõ obstant allegata p parte consulũ in principio dubii. Nã rescriptõ gregorij non p̃mittebat ꝺ̃ consulibus sed operarijs:dispositio aũt non extenditur de ꝑsona ad ꝑsonã de priui.san.z.vij.q.i.petisti.sic nec de casu ad casum i. c.tua.de p̃bẽ.li.vi. Et sz pariter concessisset cõsulibus satis tñ

est q eis cõcessit. vt nõ. in simili in. d. c. tua. Cõsulet enī nõ p/cedunt virtute rescripti gregorij sed iohānis. Nõ obstat qđ dixi de rescripto iohannis vt veniat illa potestas p quãdã cõ sequentiã: q nego q sine nouis statutis nequeat fieri creatio prebendaꝝ z nouorũ canonicorũ. Possunt enī relinqui dis positioni iuris. vt nõ. i. c. susceptũ. de tescrip. li. vi. ¶ Itē cum sumus in materia dispensabili z restrīgibili vt laici disponũt de spiritualib' debem' facere strictissimã iterpretationẽ: nõ solum vt nõ veniant specifice nõ cõsensu. sed etiã vt nõ veniãt ea que ex .ppio ꝟbozũ significato possint cõprebendi. vt no tanter legit' z nõ. in. c. quod dilectio de. cõsan. z affi. z in. c. i. z. ij. de fi. pref. li. vi. p Jo. an. in regula odia. de regu. iur. li. vi. in mercu. z. c. oliz. de ver. sig. p bar. i. l. beneficiũ. ff. de cõsti. pri. z lẽ de tertio. ¶ Postremo ꝺdescendo ad quartũ dubium in effectu. cõtinens an presentatio canonicoꝝ instituẽdoruz ad nouas prebendas ptineat ad ꝓsules ex quo pbende fuerunt dotate de bonis opereqbus dicti cõsules: psunt. Videt' prio q sic. q ius patronat' cõpetit ex dotatione. xvi. q. vij. p meri tis: z quod ibi no. in. c. filiis. z. c. decernim'. de iure patro. cuz multis si. quod .pcedit etiã in dotatione prebendaꝝ creataꝝ i ecclesia collegiata vt no. Inno. z dari' Jo. an. in. c. nobis pre alle. licet glo. aliud direri z minus bene i. c. i. eo. ti. Nec pla cet dictũ hostien. in. d. c. postulasti. vbi dicit q deputatio ad prebendas cõpetit patrono i ecclesia collegiata. si patronus illã specialit' sibi reseruauit al's sec'. Et sic voluit limitare glo. in. d. c. postulasti. Sed illud dictũ nullo iure probat'. nã iura generaliter in creatione quoruncunqz beneficiorũ reseruant ius patrono presentandi dũmodo patronus specifice ius nõ mutet: vt in. e. significauit. de testi. z. x vi. q. vij. filijs pie men tis decernimus cũ multis si. facit' qđ notat glo. in. c. siquis ba silicã. de conse. di. i. tnnc dicit. Jo. an. in regula quod alicui gra tiose de regu. iur. li. vi. in mercu. q eps nõ fundat hodie ĩten tionẽ de iure cõi sup libera collatione beneficiorũ. z tantũ sup institutiõe: q ecclesie nõ nascunt' z presumũt' habere patro nũ ad quẽ pertinet presentatio p iura generalia supius alle gata. Ab ista aũt generali iuriũ dispositione solũ reperit' ex cepta electio plati in collegiata ecclesia. z de canonicis nihil di citur: vt dicto. c. nobis Ergo prebende remanent sub dispo sitione generali. ar. in. l. pcipim'. in fi. C. de appel. z in. l. como dissime. ff. de li. z postu. z in. c. susceptũ. de rescrip. li. vi. l. cũ pre tor. ff. de iudi. z. c. qlis. xxv. di. Et sic placet simplicit' mihi dictũ Inno. z Jo. an. in dicto. c. nobis. Sed i ꝓtrariũ q ad di ctos ꝓsules nõ possit pertinere presentatio ꝓbo sic opa seu fa brica ecclesie nõ ẽ corp' vꝝ seu fictũ. nec hz in se collegiũ. hz sũt quidã reddit' deputati ad fabricã ecclesie. z p ꝯs sunt ipsi' ecclesie. Nã si dono vel reliquo fabrice seu ope alicui' ecclesie dono vel reliquo ipsi ecclesie. vnde dominiũ acquirit' ecclesie cuius comodũ relictũ seu donatũ pcernit. nõ enī refert cuz q testato' loquat': hz ispici dz i quẽ dispositionis cõmodũ tran sferẽ vt. l. cũ pater. §. donationis. ff. de le. ij. l. ij. §. dubiũ. ff. qñ appel. sit. z. ij. q. i. biduũ. Nõ enī põt fabricare cũ sint qdã red ditus habere dominiũ alioꝝ reddituũ nec cõcernit' vtilitas ipsius sed ecclesie. facit. l. collegium. C. de here. instit. z q depu tata ad vsum fabrice sint i dominio ecclesie. satis colligit' p rõ nẽ pdictã. z. x. q. iij. imo. z. xij. q. ij. quatuor. z. c. cõcessus cuz si. ius autẽ patronat' acquirit' ei ex cuius bonis res .pcessit. Nõ autẽ illi qui fuit actor dotationis vnde si ex bonis alicuius ec clesie cõstituit' vel datur alia ecclesia ius patronat' acquirit' ecclesie principali: vt in probat in. c. apostolicos in fi. cõiuncta glo. ij. q. ij. z. c. ad audientiã el. i. de eccle. edi. Jdeo i psenti arti culo hanc ipsam veritatẽ esse arbitror vt distiguamus sic q aut dominiũ rerũ ope remãet penes cõmune donec expẽdan tur in ipsam fabricã forte ex ordinatione sic facta i principio cũ bona donant' ope ita q libera bonorũ dispositio ptinet ad cõe florentie: z tũc .pcedũt prime allegationes. vt inde patro nat' acquirat' cõmunicati ex cui' bonis .pcessit dos dictaruz prebendarũ: z p cõsequẽs psentatio' ptinebit ad consules ex quo libera administratio iuriũ opere cõcessa ẽ a cõmunitate ipsis cõsulib'. aut dominiũ illorũ bonorũ pertinet ad ecclesiaz vt q pure bona fuerunt data episcopo. z tũc ipsa ecclesia ha bebit ius patronat' illarũ pbendarũ. vt i. d. c. apostolicos: i fi. iuncta glo. facit qđ no. glo. in. c. vno. de iurepatro. li. vi. z. c. q clerici. eo. ti. Nomine aũt ecclesie hoc casu veniet eps cum ca pitulo q episcopus ẽ i ecclesia. de testa. requisisti. ar. vij. q. i. c. scire debemus Et hꝫ casu .pcedũt allegata i secũda parte: z p hꝫ sit satisfactum omnibus dubijs. Et qui aliter scripsit consi/derauit subtilitates predictas ꝛc. Laus deo omnipoteti. Ni colaus abbas.

Con. lviij.

IN questione que vertitur iter plebanũ vulcerane diocesis ex vna parte z homines cõmunis antiba yãi z communis psonate eiusdẽ diocesis ex alia parte sup decimis pdialibus .puenientib' ex psidijs sitis infra parrochiã ecclesie sancti bartolomei existentes. ꝯ limites ple/bani sãcti instituti. ad quã qdẽ plebem parrochiani ecclesie sancti bartolomei duntaxat habent recursuz .ppter baptismatis sa cramẽtũ: reliq ꝟo sacramẽta recipiũt i ecclesia sancti bartola mei illud dubitat' iure qrit' an decime pdiales debeãt' ecclesie bapti smali que videt' matrix aliaꝝ capellaꝝ. an ecclesie parrochia li vbi pdia sita sunt z vbi homines pcipiunt alia sacramẽta z hoc .pfecto dubiũ non est in iure paruuz cum iura varie i hoc casu loquũt' hinc doc. in varias z diuersas iclinauerũt sniias: z vt liqueat qstionis difficultas allegabo prio ad partes. se cũdo ponã opiniones quas in materia reperio tertio ꝓcludaz quod mihi i iure cõsonũ videt'. Qđ debeãt' plebi sancti iusti q est baptismalis. Videt' primo tex. apertus in. c. de decimis x vi. q. i. vbi dicitur' q omnib' maioribus visumfuit decimas vandas plebibus tãtum vbi sacro san. baptismata vant'. Ad idẽ. c. statuim'. z. c. i sacris. ea. cã. z. q. vbi habetur q excõmu nicandus ẽ qui preter episcopi conscientiam extra baptisma lẽ ecclesiã decimas soluere voluerint. Jdẽ videt' velle te. xiij. q. i. §. in dioceſi. ¶ Secõdo principalit' facit tex. in. c. ex trãsmis sa. de pscrip. iuncta gl. penul. vbi patet q matrix ecclesie. s. ba ptismalis vendicat sibi omnes decimas ab hominibus capel lozum exclusis clericis capellarũ ipsaruz. ¶ Tertio facit fm vnũ intellectũ quẽ ponit ibi glo. c. ad audientiã. de eccle. edi/ primo vbi patet q hz capella .ppter hominũ necessitatẽ ꝓstitua tur infra limites alicui' parrochie tñ antiqua ecclesia remanet matrix: vt debeat' sibi aliqs hon oz capelle nec pdiales decime ei dem subtrahuntur. Jdem ergo dicendũ in casu nostro. nam iste capelle fuerunt ex post facto edificate infra plebanatũ san cti iusti: quare illa plebs remãsit parochialis in multis iurib'. Et .p hoc optime faciũt. c. ecclesie. z. c. quicũqz. x vi. q. i. vbi dõ q .ppter ecclesias nouiter edificatas nõ debet antiqua suis iu ribus maxime decimis priuari. Quarto negari nõ põt quin ecclesia baptismatis sit ecclesia parochialis hominũ capellaꝝ cũ aliter eis suo iure administrare nõ posset hꝫ sacramentũ ba ptismatis quod est principale z fundamentũ alioꝝ sacramẽ torũ: in. c. fi. de pref. nõ bapti. qre absurdũ videtur nõ pserua re ius parochialis. Satis enī est q capelle habẽt decimas p sonales z alia iura parrochialia. nã sole plebes habebãt anti quitus oia iura parrochialia. sed propter hominũ excrescen/tiam fuerunt postmodum constructe capelle z parrochie eis assignate plebes tñ remanserũt parochiales saltẽ in sacramẽ to baptismatis: vnde tñ ratione huius sacramenti. tum quia .ppt nouas nõ debẽt .prius priuari iure eoꝝ: tñ vt euitet' enoz mitas preiudicij debemus dicere vt saltẽ decime pdiales eis remãserint: vt innuere videtur illa. c. x vi. q. i. z. c. qcũqz. ¶ Ad ꝓriã partẽ q debrant' ecclesie sancti bartolomei q ẽ parrochi alis illoꝝ de anchapano. adducunt' multa iura q dicunt ad ecclesiã parrochialẽ: vbi pdia sita sunt decimas pdiales ptine re. vt in. c. qm̃. c. cũ cõtingat. z i. c. cũ in tua dioceſi. de decimis z videtur tex. satis apertus in. c. ad decimas. de restit' spo. li. vi. ¶ Secũdo principalit' adduco bonũ tex. in. c. pastoralis. de his qne fi. a prela. vbi dicit' q auctoritate diocesani fuerunt parrochie limitate qtenus singuloꝝ parrochialiũ prouent' in vsus ecclesie cederẽt z stipẽdia ministroꝝ ꝛc. Ecce q q cẽs redditus ex spiritualib' .puenientis infra parrochiã alicui' ec clesie cedunt illi ecclesie. ergo decime prediales de pdiis suis i parrochia cũ sint reddit' spirituales. de prescrip. c. causam qz ¶ Tertio videt' .pbari nõ cauillãdo litterã in. c. ad audientiã. el. i. de eccle. edi. aliter iudicando q. s. Jbi enim .ppter nimiaz distantiam ecclesie parochialis fuit edificata capella infra li/mites parrochie. fuitqz vbi certa villa parrochie assignata z decreuit papa q omnes obuentiones z puentus illius ville cederent ad sustentationẽ rectoris ibidẽ instituendi: dictum est autẽ q appellatione obuentionũ z prouentũ veniunt oẽs decime z quicquid ecclesie legitime .puenire possunt. vt in. c. ex transmissa. z. c. cum inter. de verbo. sig. z. c. de illo. c. cum inter iuncta glo. in dicto. c. ad audientiam. z non solum. Si ergo papa ita sibi solenniter decreuit ita dicendum est iuris esse in consimili casu: z in dubio ita factum fuisse ab initio: vt in.

c. vt cõmunis

c. vt cõmunis. de re iudi. Quarto adduco bonũ ter. i. c. fi ō in repa. vbi ꝓbat' decias prediales deberi illi ecclesie in cui' parrochia sita sũt p̄dia etiã si p̄dioꝝ domini alibi habitãt ⁊ nullũ sacramẽtũ p̄cipiẽt ab eccl'ia parrochyali. fortiꝰ ergo sibi debẽ tur cũ dñi p̄dioꝝ. vt ẽ in casu nr̄o habitãt seu coloni sunt parrochyani ecclie p̄dialis vt est eccl'ia sancti bartolomei in casu nostro. ¶ Quito arguit' sic ex quo eccl'ia santi bartolomei ẽ parrochyalis habẽs parrochyã limitatã ⁊ distintã ab eccle sia plebis sancti iusti. ergo debet habere omnia parrochialia vt de paroc. quasi per totũ. ⁊. xiij. q. i. c. p̄mo. ¶ Sꝫ decime sunt de iure parrochiali qnia ex quo predia sunt intra parrochiali de iure communi decime pertinent ad ecclesiam parrochialẽ. vt in. c. fi. de parro. ⁊ dicto. c. ad decimas. de resti. spo. li. vi. ¶ His argumentis p̄uisis int' scdam scdo opiniões q̄s in mã reperio. q̄ opinio habet q̄ standũ est i hoc cõsuetudini vtrũ debeant' ecclesie baptismali au capelle. per. c. ad apostolice. de deci. ⁊ hoc voluit ibi Jnno. ⁊ gl. in. c. cũ contingat. eo. ti. ⁊ Kay. in summa eo. ti. ⁊ ab hac opi. nemo discrepat. Naꝫ ex cõsuetudine seu p̄scriptione possunt deberi ille ecclesie q̄ nullũ ius hꝫ in illis vt in. c. cum contingat. ⁊ i. c. cuꝫ in tua. de deci. ¶ Scda opinio q̄ cessante ꝓsuetudine debeant' ecclesie baptismali. hanc opinionẽ tenet gl. in. d. c. cũ contigat. ⁊ i c. statuimus. xvi. q. i. Jnno. in dicto. c. ad apostolice. Tan. in. c. nuncius. ⁊ Jo. an. sequit' in Spx. eo. ti. §. ij. post p̄n. dicitur ĩ q̄ in tribus casib' possunt deberi capelle. Primus cũ hꝫ id cõsuetudo vt. s. dixi. ¶ Secũdo q̄n i limitatione noue capelle cũ alit' animabus ꝓuidere nõ posset. episcopus de sui capituli cõsensu assignauit ipsi nouelle capelle decimas p̄diales seu limitationis seu parrochie. facit. d. c. statuim⁹. ⁊ quod no. in dicto. c. ad audientiã. ⁊. c. cõstitutus. de reli. do. als nisi er p̄ se assignasset non venirent prediales sm eũ. p dictũ. c. q̄cũqꝫ ⁊. c. ecclesie. Tertiꝰ ẽ q̄n i aliq̄ magno territorio erãt quãplures ecclesie ⁊ nulle baptismales ⁊ de nouo vna illarũ i plebania ⁊ baptismalẽ erigit'. vel de nouo vna plebs ꝓstruit' illic cũ baptismo. tũc enĩ cessant rõnes supius inducte i plebe. immo resoluũt' ꝓ capellis sm eũ ⁊ põderãda sũt bñ hꝫ sua iura dicta qꝫ vꝫ limitare opinionẽ suã vt procedat q̄n certũ ẽ capellã fuisse edificatã ifra limites plebis. q̄si tũc ñ debeat eccl'ia antiq̄ ita enormit' ledi ex ꝓstructiõe noue ecclesie. ¶ Tertia opinio q̄ p̄diales debeãt' eccl'ie p̄diali. ⁊ i cui' parrochia stricta sũt p̄dia hꝫ ñ sit baptismalis. hãc opinionẽ tꝫ archi. in. c. i. xiij. q. i. dicẽs hꝫ probari in dicto. c. ad decimas. ꝓ q̄ dicit hãc ꝓcertationẽ sopitã ⁊ refert hꝫ ipsuꝫ tenere Lau. vin. Gof. bet. ⁊ phy. i. c. fi. de patro. ⁊ gl. i. d. c. i. xiij. q. i. ⁊. c. ad apostolice. de deci. ⁊ roff. ⁊ Jo. de deo. q̄ ita no. i summa sua de decimis. §. ſꝫ q̄b' dicens q̄ canones ꝓ illũ innuẽtes loquũt' sm antiq̄ tẽpora. ſꝫ hodie sm rof. vnde sũt ecclesie parrochiali de iure cõi ẽt si nõ sit baptismalis. ad hoc. xiij. q. i. in fi. ⁊ facit de mune. ⁊ hono. l. i. ⁊. ff. hãc ẽt sniaꝫ approbãt hu. ⁊ Lau. ⁊ dicit archy. vbi s. eã ẽt approbare ray. prout no. i sniã sua. de deci. in prin. ⁊ tꝫ ẽt hosti. i. c. cũ hominẽ. de deci. ⁊ in sniã eiusdẽti. §. cui vandũ ⁊ nouissime cõtra Jo. an. late. ꝓsequit' ⁊ tꝫ Cal. ei' filius adoptiuus fundans se multũ sup̄ dicto. c. ad audiẽtiã. inducendo vt sup̄ra. nec obstat gravitas p̄iudicij sup̄ quo multũ se fundat Jo. an. als intelligendũ est hãc capellã p̄ episcopuꝫ de consensu capituli fuit requisitis. quib' potest p̄iudicari fuisse constructũ nec alit' fieri potest ⁊ dꝫ. ad hoc faciunt notata in. c. ꝓstitutus. de reli. domi. ¶ Itẽ sm ea salua reuerẽtia Jo. an. qui nititur respondere ad dictũ. c. ad decimas. super quo se fundat archi. ñ est ꝓ eũ sufficienter respõsum. q̄ꝫ illa ecclesia sancti nicolai que agebat non esset plebs. vt dicit Jo. an. tñ ter. ibi p̄cipaliter ibi se fundat q̄ decime p̄ueniebãt ex p̄diis que fuerunt ibi petite infra alienum parrochiã cõstitutis. Et p̄ hoc ibi infert' q̄ ad illã ecclesiã ille decime pertinebant. Et sic aperte innuit q̄ prediales debẽt' ecclesie ifra cuius parrochiã p̄dia sita sũt si p̄dia dq̄b' nũc queritur sunt infra parrochiã sancti bartolamei. Ergo illi debẽt'. hãc insuper opinionẽ secuti sũt moderniores ⁊ p̄cipue anto. dꝫ bu in. d. c. cum contingat. Concordando opiniones dicit q̄ aut noua parrochia nõ habet speciales limites. ⁊ tunc oẽs sunt in concordia q̄ prediales debẽtur ecclesie baptismali q̄ prouenium infra parrochiam suam. ⁊ hoc tenet specifice Jo. cal. ⁊ hoc casu procedunt canones antiqui p̄ferentes baptismalem capelle aut sunt capelle assignati speciales ⁊ distincti limites. ⁊ tũc aut necessitas ꝓpellit q̄ baptismalia ñ sufficit ꝓpter amplitudinẽ parrochie ⁊ oẽs obuentiones debẽt assignari ipsi cãpelle ex mandato iuris. vt dicto. c. ad audientiaꝫ Nec tũc dicit' inferri p̄iudiciũ antique ecclesie. ex quo ius non p̄cipit ⁊ in dubio p̄sumẽdũ est ipsum hꝫ mãdatũ iuris fuisse secutũ. Et ad iura ꝓ traria respõdet q̄ intelligi debꝫ q̄ sine magna necessitate capella ꝓstructa ẽ. Aut ẽ dubiũ que fuerit antiq̄ꝫ parrochialis vel baptismalis. ¶ Et in dubio dicit eas dandas ecclesie parrochialis p. c. cuꝫ cõtingat. ⁊. c ad decimas dandas ecclsie parrochiali. Cessat. n. tunc ratio c. q̄cunq̄. ⁊. c. ecclesie. xvi. q. i. Et hanc oppinionẽ puto ꝛissimã ⁊ inferẽt' ad clarã decisionẽ q̄nis nostre. dico. n. q̄ ex duplici capite dꝫ ista ecclesia sancti bartholomei obtinere. Primo q̄ habet certã parrochiã ⁊ limitatã. ⁊ p̄sumẽduꝫ est q̄ fuerit ex necessitate sm iuris dispositionẽ edificata cum. multuꝫ. distet ab ecclesia plebis sancti iusti. et sic q̄ opus a p̄ncipio sibi adiudicauerit oẽs obuẽtiões illi' parrochie sequendo dispositionẽ iuris. de q̄ in dicto. c. ad audiẽtiaꝫ Itẽ ex alio capite leuiꝰ · quia non apparet an plebs sancti iusti sit antiquiꝰ q̄ ecclesia sancti bartholomei. g̃ habet fundatã intentionẽ de iure cõi. ex q̄ predia reperiunt' in sua parrochia. ⁊ hꝫ casu cessant oẽs ratiões Jo. an. necipse tenet hꝫ casu ꝓ trariũ cum nõ posset dici q̄ cũ graui p̄iudicio plebis nõ debuit capella edificare cũ nõ appeat postmodũ fuisse edificatã. Esto tamẽ q̄ appeat nihilominꝰ sibi deberẽt' ex q̄ parrochia sibi fuit decreta nec appareãt de ꝓtradictiõe alicui'. hec oĩa satis clare videnť ꝓbari p. ea q̄ allegaui i scda parte. ¶ Nũc restat respõdere ad ꝓria in p̄ma parte fundata. Et p̄mo ad. c. de decimis. ⁊. c. statuim'. c. i sacris. xvi. q. i. Respõdeo dupliť p̄imo q̄ loquũtur de decimis sitis. ī. parrochiã plebis q̄ in multis p̄tibus nõ sunt alie ecclesie parrochiales p̄ter plebes q̄ vocit' verũ apte probo p. dictũ. c. in sacris vbi dicit' q̄ populi p̄cipiebãt in ecclesia baptismali oĩa sacramẽta. ⁊ sic inuit secus esse si fuerit predia extra parrochiã plebis. ¶ Scdo possunt itelligi q̄n ꝓstat q̄ capelle fuerit postmodũ edificate infra limites plebis. nec ipsis capellis fuerit certe parrochie assignate. ¶ Scdo q̄ p̄cedũt q̄n edificãtur noue capelle nõ ex necessitate populi ſꝫ ex sola volũtate. tunc enĩ nõ debẽt antique ecclesie p̄iudari iurisdictiõibus suis ꝓpter nouiter edificata. sec' aũt q̄n ex necessitate populi. vt ꝓbat' in dicto. c. ad audiẽtiam ¶ Ad quartũ ⁊ vltimũ argumẽtuꝫ dico q̄ si p̄supposito q̄ plebs sit i aliquo parrochialis hominum habitãtiũ in capellis saltẽ ratiõe babtismatis. tñ reditus ꝓueniẽtes ifra parrochiã capelle deputant' a iure ipsi capelle. vt. d. c. ad audiẽtiã. nec prediales debẽtur ratiõe sacramẽtoꝝ. refert tamẽ ecclesie baptismali quedã hꝛonoꝝ sm impositionẽ in p̄ncipio factã vel loci ꝓsuetudinẽ. iuxta ea que no. in dicto. c. ad audientiã. Non tamẽ debent hꝛtrahi reddit' decimales vt ibi ⁊ marie procedũt predicta i casu nostro i quo nõ apparẽt vt prediri. que ecclesia sit antiq̄oꝝ. ¶ Cõcludo g̃ q̄ de iure cõmuni decime prediales de quibus querit' debent' de iure salua ꝓsuetudine i ꝓriũ eccl'esie sancti Bartholomei ⁊ ñ plebi sancti iusti ẽt.

Con. lix.

Jso testamẽto quondã olim mei amici de campagnatico comitat' senarũ in quo inter cetera erat posthumus istituť sic dispositum. ¶ Itẽ voluit iussit ⁊ mãdauit q̄ si dicti postum' postuma vel posthumi. vnus vna vel plures. filius filia vel filij. hꝛes seu hꝛedes supra in stituti. nõ nascãtur vel nascerẽt'. ⁊ ad lucẽ non p̄uenerit. seu in pupillari etate mozerent' quaꝫ nunc ⁊ eo casu aduenière tali cõditiõe oĩa ⁊ sua bona res mobilia ⁊ ĩmobilia ⁊ actiões dentur ⁊ cõcedunt' ⁊ distribuant' p̄ infrascriptos eius cõmissarios pauperib' xp̄i amore dei. ⁊ locis piis ⁊ pro remedio peccatoꝝ suoꝝ in fabricatiõe p̄ioꝝ locoꝝ. faciẽdo capellas adaptãdo hostia tecta ⁊ muros ecclesiaꝝ p̄rout ⁊ sicut infrascriptus eius fideicõmissarius videbit' ⁊ placebit ⁊c. demũ mortuo testatore vxor ipsius peperit filiã feminã que i pupillari etate decessit. Querit' nunc de trib'. ¶ Primo num quid mater dicte pupille possit petere legitimã iure nature cõ petentẽ matri ex bonis filioꝝ. ⁊ quid trebellianica. ¶ Secundo nunq̄d episcopus loci possit infra annũ se ĩpedire

de executione illius testamenti. ¶ Tertio an post annum de
uoluat' executio ad dñm episcopuꝫ i nõ executꝰ p fideicommis
sarios. ¶ Circa ꝑmuꝫ videt' q mater possit detrahere legiti
timã suã qꝫ mꝰ succedit filie ab itestato. C. ad alt'ul. p totũ nec
ẽt er ꝓsse pot p filios. ꝑuari: sic nec ipa filios i. auc̃ d cũ d appel.
cog. §. aliud quo qꝫ capitulũ. Itẽ dicenduꝫ vꝫ detrebellianica:
nam dicta substitutio ad pias causas videt' fuisse fideicõmis
saria cũ nõ fuit verbis directis facta sꝫ obliquis. vt pꝫ ibi den
tur ꝛ distribuent' ꝛc. iurta no. in l. verbis ciuilibus. ꝛ i. l. cen
turio. ff. de vul. ꝛ pupil. ꝛ. c. si pater. de testa. li. vi. Ergo filia
in restitutione potest detrahere trebellianicã. qꝫ licet in lega
tis factis piis locis seu ad pias causas cesset falcidia. vt i auc
ten. similiter. C. ad l. fal. nõ tñ trebellianica. vt notat' glo. in
d. c. si pater. ꝛ cũ filia nõ esset pure rogata restituere. sed in euẽ
tuꝫ conditionis. s. si mozeretur in pupillari etate potuit legiti
me detrahere duas q̃rtas vnã debitã iure nature. aliã ex tre
belliano iurta ea que habentur ꝛ notant' in. c. raynũcius. ꝛ
raynaldus. de testa. no. glo. in l. papinianus. §. meminisse. ff.
de offi. testa. facit qđ legit' ꝛ notat' i. l. q̃q. C. ad l. fal. ¶ Sꝫ
his non obstãtibus. dico q in casu nostro mater nihil potest
de iure sibi vendicare. quoniã substitutio facta impuberi fuit
directa pupillaris. hoc pꝫ ex eo qꝫ a nemine isti fideicõmissa
rij capiunt hereditaiẽ sed a se ipso: ꝛ ad illa verba dentur ꝛ di
stribuant' ꝛc. subintelligunt' ista verba. s. fideicommissarij ac
cipiant vendant ꝛc. vt in auc̃. de ecclesiis titu. §. si quis autẽ. facit
quod legit' ꝛ notat' in. l. alio. de ali. ꝛ ci. leg. late disputãt i ter
minis nostris. ꝛ sequitur bar. in. l. cẽturio in repetitione. ff. de
vul. ꝛ pup. ꝛ in. l. fundi trebatiani. ff. d usufru. lega. ꝛ ibi refert.
quattuoꝫ vicibus sic cõsuluisse. ꝛ p hoc facit. c. cũ tibi de testa.
vbi vꝫ casus q̃si secũdũ communẽ lecturã. ibi eni pꝫ q si testa
toꝫ dixit extraneã voluntatẽ meã committo dispositioni tue.
vꝫ illũ instituisse hẽredẽ vt distribuat hereditatẽ ad pias cau
sas. ita dicendũ in casu nostro q isti fideicommissarij sunt hẽ
redes. ꝛ directo substituti pupillo ad pias causas. ꝛ maxime
iudicauit illa ꝓba omnia sua bona ꝛc. ꝛ sic vocauit istos fidei
commissarios ad omnia sua bona. facit quod legit' ꝛ notatur
in. l. quidã testamento. ꝓculum. ff. de vul. ꝛ pupil. ¶ Itẽ in du
bio semper debem⁹ interp̃tari vt substitutio sit potius directa
q̃ fideicommissaria maxime qñ ad pias causas est facta substi
tutio. vt in. c. i. de testa. li. vi.. ¶ Hoc presuppositio tanq̃ verissi
mo infert' q mater nil petere potest. Mã lꝫ filius ex psona sua
ñ possit excludere matrem. vt. §. dixi. pater tñ testando p filio
potest. nã illud testamentũ est paternũ. vel potius ps paterni.
vt hoc clarissime decisum est in dicto. c. si pater. ꝛ vꝫ ẽt fuisse d
iure. ffoꝫ. vt in. l. papinianus. §. meminisse. d offi. testa. p hoc
ẽt cessat trebellianica que nõ habet locũ in directa substitutio
ne. d. c. si pater. ¶ Itẽ ex alio capite nõ habet hic locũ trebel
lianica. quia ad pias causas trebellianica cessat sicut falcidia.
vt est hodie communis doc. sententia. vt habet' p modernio
res in. c. raynaldus. de testa. per bar. in. l. marcellus. ff. ad tre
bel. vbi resp̃dit ad glo. dicti. c. i. quã. §. allegaui. ¶ In cõtra
riũ per bal. in. l. id quod pauperibus. C. de epi. ꝛ cle. ¶ Vide
tur expressũ in auc̃. de eccle. ti. §. si autẽ hẽres. ꝛ. l. si quis ad de
clinandã. C. de epi. ꝛ cleri. ꝛ sic pluries per viros prestantissi
mos vidi cõsultũ. ꝛ per hoc pꝫ responsio ad omnia cõtraria su
perius formata. ¶ Venio ad secundũ dubiũ nunquid loci
episcopus possit se infra annũ de executiõe impedire vel aliq̃d d
dicta hereditate petere. Et ꝑmo dico q in ꝑsenti nihil põt pe
tere. qꝫ episcopus nõ capit q̃rtã nisi de relictis factis paupib⁹
vel ad alias pias causas. vt i. c. req̃sisti. de testa. iũcta glosa i.
c. ij. de sepult. ꝛ in. l. nulli. ꝛ. l. si q̃s ad declinandã. C. de epi. ꝛ
cle. ratio patet ex his que no. in. c. officij. de testa. si isti fideicõ
missarij aliqua tribuerit ecclesijs vel pijs locis. poterit episco
pus ab illis locis pijs petere quartam. si hoc habet ꝓsuetudo
quia videntur hec bona capere ab ipso testatore. cꝫ ipse dicat'
hoc facere per suos fideicõmissarios. ar. c. sane. de offi. d le. ꝛ.
c. si apostolice. de ꝓben. li. vi. nisi debet in aliquã causaꝫ ꝑuile
giatã vt pro fabrica vel alijs concernentib⁹ ppetuũ cultũ diui
nuꝫ. vt puta q in ecclesia cõstituat' vna capella vel altare vl p
bẽda vel q̃d simile. ¶ Ex his enim nõ detrahit' q̃rta. ꝛ legit'
ꝛ notatur i. c. fi. de testa. dico ẽt q infra annũ nõ potest episco
pus se impedire circa executionez illoꝝ bonoꝝ. quia il
la non sunt male ablata ꝛ incerta. ꝛ sic cessant nota. in. c. ij. d
testa. li. vi. ꝛc. cum sit nimis. de iude. si sint bona illius testa
toris qui voluit pro anima sua ꝛ remedio suoꝝ peccatoꝝ.
illa distribui in pias causas. prout videbitur ꝛ placebit suis fi
deicommissarijs. ꝛ sic per eos non per episcopos debet fieri
executio. vt in. c. tua. ꝛ i. c. iohanes. de testa. ꝛ d. l. si quis ad de
clinandã. l. nulli. ceruntamẽ põt episcopus interponere ꝓtes su
as vt vniuersa fm defuncti volũtatẽ ꝓcedãt vt dictis. c. tua ꝛ
Jo. i auc̃. de eccle. ti. §. si q̃s edificationẽ. ꝛ lꝫ de scdo. ¶ Uẽio
ad tertiũ nũquid post lapsum anni supplere possit in nõ exe
cutis p fideicõmissarios. dico sic cõclusiue. qꝫ de iure cõmuni
post lapsuꝫ anni potestas erequẽdi devoluit' ad episcopũ. vt
i. c. nos q̃dem. ꝛ. c. si hẽredes. de testa. ꝛ in auc̃. de eccle. ti. §. si
quis aũt edificationem. verũtamẽ iste annus non currit nisi a
die monitiõis vt erpresse colligit' in. d. c. nos. ꝛ tenẽt ibi cõ
muniter doc. ꝛ clarius colligit' in auc̃. hoc ãpli⁹. C. de fideicõ.
ꝛ in corpore vñ sumit'. tenet Frede. consi. cxxiiij. dico etiã istũ
annũ nõ currere nisi negligẽtibus. vt expresse colligit' er. d. c.
nos quidẽ in ꝓbo neglexerit. Et sentit ibi hoſ. ꝛ clari⁹ Frede.
in loco prealle. Sentit etiã bar. in. dicta auc̃. hoc ãplius ꝛ vi
detur ter. iuncta glo. no. insti. de auten. §. item i ꝓbo distulerit
facit etiã qđ notat glo. in. c. quã sit. de elec. li. vi. ꝓbo distulerit.
Si enizꝫ pediunt' exequi inf'a annũ ex causa legitia certe po
testas nõ devoluit' ad episcopũ. qꝫ nõ volẽti agere nõ currit
tempus. in. c. qꝫ diuersitatẽ. de concess. preben. ꝛ in. l. ꝓtra ma
iores. C. de. inoffi testa. ¶ Idẽ dicerẽ si comode non possent
qꝫ id dicũtur posse qđ comode possum⁹ vt. in. l. nepos. ꝑcul. ff
de ꝓbo. signi. xxij. q. ij. faciat homo. ¶ Uerũtamẽ episcopi
solent habere statuta quib⁹ cauet' vt annus iste currat habẽ
tib⁹ erequia die mortis testatoris. ꝛ sic expectata aliqua mo
nitiõe qđ valet vt sentit Frede. in loco prealleg. ¶ Nã pos
sunt episcopi facere statuta. adiuuãte iure cõmũi. vt in. c. ij. de
consti. li. vi. vbi notat glo. in cle. ne romani. de ee. plenius per
Jo. an. in. c. fi. de offi. archi. Sꝫ dico illũ statutũ vendicare si
bi locũ in meris executorib⁹ nõ aũt in istis cõmissarijs de qui
bus hic qꝫ isti nõ dicũtur meri executores cũ habeãt eligere ꝛ
discernere in quã causaꝫ ꝛ qualiter illa bona sunt distribuẽda
Executoꝫ ẽ. n. ꝓprie q̃ exercet nudũ officiũ executiõis vt si te
statoꝫ mandasset q darent centũ tali ecclesie. ar. gu. in. l. execu
torem. C. de execu. rei iudi. Notanter dixit bar. in. l. cuꝫ quẽ
dam. ff. de le. ij. oportet g̃ q prius admoneant' nisi statutum
etiam de istis habẽtibus eligere disponere vnde inspicienda
sunt ꝓba statuti. Et hec sufficiãt. Nicolaus Abbas.

Con. lx.

Quoniam satis abũnde per excellẽtem doctorem
dñm anto. ꝑmo consulentez materia discussa est
quorũdã additiõe vltra predicta que visa sunt in
darissime in hac materia ꝛcludere ꝓtẽtus existã
Et pro ꝑmo faciliori ꝛclusiõe ꝑmitto q dict' Johãnes ꝓbe ꝛ
ciuiliter ꝛ naturaliter fuit obligat⁹ dicto comiti rolando. ex fi
deiussiõe q eum facta cũ i carcerib⁹ posius sibi scripsit ꝛ pro
eo fide iuberet. ac etiã põst relaxiõez approbauerit. ꝛ de nouo
ꝑmiserit ipsuꝫ comitẽ rolãdũ ab ipsa ꝑmissiõe ꝓseruare idẽ
nem. Nam ꝛ in carcerib⁹ positus dũmodo nõ efficiat' suus
sicut iste Johãnes nõ erat. iusta notata in. l. hostes. ff. de capti
ꝛ postli. reum. marie q bar. ꝛ Inno. i. c. oliz ꝑmo de resti. spo.
põt. ꝑcuratorẽ ꝓstituere ꝛ alteri se obligare quã detinẽti. mari
me. p ipsius liberatiõe. vt notãter ꝓbatur in. l. metũ. §. sꝫ licꝫ
ff. qđ me. au. ma. ꝛ. l. papinian⁹ exuli. ff. de mino. no. Inno. in
c. cũ locũ de spon. ꝛ bar. q̃ in car. ff. qđ me. cau. ¶ Scdo pre
mitto q mãdatari⁹ seu fideiussoꝫ põt agere ꝓtra mãdatorem
ne dũ. p sorte ꝑncipali qñ. p eo soluit. sꝫ etiã ad dãna ꝛ inter
esse. vt ꝓbat' in. c. peruenit ꝛ. c. cõstitut⁹. de fideiuss. ꝛ in. l. inter
acusas. §. ipendia. ꝛ. l. qui mutuũ. in fi. ff. mãda. quinimo vult
Inno. in. c. sicut. ij. de iureiuran. qđ etiã ad dãna q̃ passus fuit
casu fortuito si veri simil⁹ credebãtur accedere. põt agere ꝓtra
mãdatorẽ ꝛ sequit': Jo. an. i regula accessoriũ de re. iur. li. vi.
in mercu. ¶ Tertio premitto q regularit' oẽs exceptiões.
cõpetentes ꝑsenti cõpetũt fideiussori. ꝛ tenet' illas oppone
re tanq̃ soluat odio. q licꝫ excuset' ignorãtia facti. nõ tamen
ignorãtiã iuris. hec ꝓbant' in. l. oẽs exceptiões. ff. de excepti
one. in. l. fideiussoꝛ. ff. mãda. ¶ Quarto presuppono q si fi
deiussoꝛ fecit quicquid potuit. nec pro eo defecit qui exceptio
nes reo vel sibi admittentur. ¶ Sed vi fuit compulsus ad
soluendum sine culpa sua. etiam si per iniuriam superiorum
hoc acciderit potest nihilominus agere contra mandatorez
hoc ꝓbatur fm litteram a contrario sensu. in dicta. l. exce
ptiões. ꝛ sequit' ibi bar. ꝛ Jo. an. in dicta regula dãnũ. ego
ad hoc induco ter. apertissimum iũcta. glo i verbo indicium
n. l. naꝫ ꝛ si seruus. ff. de nego gest. ¶ His autez ꝑsuppositis
dico q

dico q multiplici ex causa dict' comes rolãdus hz regressum ꝺdictũ ioannez taz ꝓ sorte soluta q̃ etiaz ꝓ dãno z itereſſe. Et primo q̃n pro eo soluit mandato p̃cedente. et occasione more dicti iohãis passus fuit illa dãna vt i iurib⁹ superi⁹ allegatis. ¶ Nõ obstat si dicat q debuit ꝓponere exceptões ꝓpetẽtes ꝑncipali. maxime cũ ꝑncipalis euz cercioz auerit. z sic nõ poterat ꝑtendere ignoratiaz dicta. l. si fideius. ¶ Ad hoc enī respõdeo multipl'r. etiã ꝑsupposito q illi qui fecerũt ꝓtestatiꝯz fuisset veri, pcuratores. etiaz ꝑsupposita illaꝝ exceptionuz iustitia z veritate. dico enīz q fideiusſor nõ tenetur cuz suo aliquali pudore exceptiõis ꝓponere, hz de rigore z ſbtilitate iuris potuisset ꝓponere. de ſ̃ est ter. valde notabilis in. l. quesitum. ff. manda. vbi dicit q fideiusſor ꝓ usuris soluendis ex simplici pacto potest soluere. nec tenet' ercipe q nõ iteruenit stipulatione ex fractiõe nudi pacti. notet' apud homines de facto. q̃ non tenetur ꝓsulere alteri. s. ꝑncipali cuz suo pudore. vt ibi notãter dicit'. Ita ad propositum cũ iste comes promisisset soluere illi sempronio etiam eo tempore quo erat rebellis ecclesie, in honestũ videbat' tãto virõ allegare religionẽ. vel aliã exceptionẽ que apertissime nõ concludebat iniustitiã petentis cũ ex ſ̃ soleat ꝺiminui fides. z opi. dominoꝝ apud suos z alienos. maxime q̃ honestũ vr̃ reprobare mores quos ante q̃ ꝓbauerat. xxiij. q. v. hortẽdus. z in. l. creditores. ff. de priui. credi. no. bar. in. l. fi. C. de spon. z in. c. quemadmodũ. de iureiuran. ¶ Scõo quẽadmodũ nõ tenetur fideiusſor exceptiones ꝓponere cũ aliquali pudore facti. d. l. quintus. ita z forti' nec cũ magno rerum suoꝝ̃. periculo. Erat enī ille sempronius longe eo potentior vt exitus edocuit. vñ ex denegatiõe sortis z ꝓpositiõe illarũ turpiũ exceptionũ merito poterat iuste timere sui status interitũ vel bonoꝝ suoꝝ̃ seu maioꝝ partis iacturã. Excusat' ergo si iusto timore ductus illas nõ ꝓposuit. vt optime ꝓbatur in. l. nouissime. ff. q cũ fal. tu. auc. metus enī oĩum bonoꝝ vel maioris partis: excusat. vt. i. c. abbas. q̃ me. cau. z. c. frequẽs. restitu. spo. li. vi. ¶ Tertio ꝓbat' aptissime alia ratione fideiusſor tenet' ꝓponere exceptiones sibi vel principali cõpetentes q̃n potest. vt quia est coram iudice cõpetenti sed vbi nõ põt ꝓ potentiã aduersarij cui nõ vz comode resistere ñ tenet' quinimo si soluit hz regressuz ꝺ ꝑncipalẽ. hoc ꝓbat' aptissime in. d. l. nã z seruus. iuncta gl. in verbo iudiciũ. ff. de neg. ges. Nã ibi illi de q̃bus ibi ꝓmiserunt in carceribꝫ suo detentori. z sic competebat eis exceptio ꝓ. l. penul. ff. q̃ me. cau. q̃n illi erant serui. z sic nõ poterãt obligari ciuilit'. z tñ q̃ de facto nõ ꝓfuisset eis illa exceptio si eã ꝓposuissent habẽt regressuz cõtra tertiũ ꝓ quo soluerunt. q̃ eis nõ fuit imputãduz. vt ibi dicit. z hz per iniurian eis factã illud contigit tñ vt ibi dic̃. gl. quã singulariter no. ibi bar. q illa iniuria cõtingit facto illius principalis qui nõ fuit reuersus. ñ iputat' eis. vñ agit ad dãna contra ꝑncipalẽ. ita punctaliter accidit in casu nostro. Nã iste comes rolandus non habebat iudicem competẽtem saltem de facili cõtra illum sempronium. nec ꝓfuissent sibi ille exceptiones. quinimmo sempronium ꝓuocassent ad deteriora contra eũ. z sic merito tacuit etiam si fuissent vere. d. l. nã z seruus. z. xi. q. iij. si q̃n. nec dictus rolandus sponte soluit. imo expectauit innasionẽ z desolutionez aliquoꝝ̃ bonoꝝ̃ suoꝝ̃. z sepe requisiuit dictum ioannem dictũ comitem rolandum de iure z de facto releuare ab illo periculo z non dimittere diu illum obligatum in illa fideiussione. vt in. c. fi. de fideius. z. l. si pro eo. C. manda. vnde saltez ter. hac iura. q̃ diu cessauit illum liberare a sua fideiussione. tenet' illum retinere ab omni damno z itereſſe quia quicquid proueniet ex mora sua sibi debet imputari. l. necessario. ff. de peri. z co. rei ven. z vendi. z dicto. c. peruenit. z. c. dilecta. de fo. compe. maxime cum damnum fuerit inflictum odio ipsius ioannis z sic cum ꝺz retorq̃ri. vt notãter dr̃ i. l. merces. §. cer. pe. ff. loca. Quarto optime faciunt nota. per bart. in tractatu de tyranno vbi inter cetera dicit q si debitores ciuitatis solum tirãno etiam si a simplici eius precõio liberantur a ciuitate. quia iusto timore dicti soluerunt tiranno. nec ꝓbabilit' poterãt excipere sine magno periculo. maxime cum illud preceptũ fieret odio ciuitatis. ad ſ̃ allegat dictã. l. nouissime. l. paulo calimaco. ff. ꝺle. iij. cum multis si. Ita ī propposito excusatur dominus comes rolãdus fideiusſor. s. exceptionibus etiam veris non propositis soluit: potius enīz iusto volẽs suo periculo reliqere onus repetẽdi. quando ioãni principali. facit quod i simili nõ. Jo. an. ī dicta regula ꝺamnũ. ī mercu. i fideiusſore q̃ soluit usuras indebitas. Si ergo tiramno qui nullum ius hz iusto soluitur

instante timore. ita etiam ille sempronius etiam si fuisset rebellis ecclesie. Nã vt de hereticis dicit Augustin⁹. nõnullos sustinemus quos inuiti tolleram⁹. xxiij. q. i. quisq̃s. z. xxiij. q. vij. quicũq̃. ¶ Item respectu dãnoꝝ̃ apertissime fecit dictum Inno. in. d. c. sicut vbi dicit q vocãs aliquẽ ad bellũ iustũ tenetur illi actiõe mãdati ad oĩuz dãnoꝝ̃ reformationẽ. hz iniusta damna fuerint passi. q̃. hoc ẽ de natura mãdati. etiã si per casum fortuitũ dãna illa ꝓtingit. dũmodo veriſilr ille casus fortuitus poterat accidere. Ita dicẽdũ est hic cũ occasiõe mãdati fuerit iste passus dãnũ. etiam si iniuste debet tamẽ habere regressum ꝓtra mãdatorẽ. Nec obstat si dicat' q erat excõmunicat⁹. q̃ insecut⁹ fuit cardinalẽ hostilr. ¶ Potest. n. ad ſ̃ multipliciter respondeti. Et ꝓmo q ꝓ vtilitate nr̃a marie vt euitemus dãnuz z strages hominũ possim⁹ excõmunicatos non vitare saltẽ in simplici canone. vt erat in casu nr̃o respectu momẽtanee solutiõis. vt videt' ꝓbari singulariter in. c. si vere. de sen. ex. Et sentit ibi Inn. in ꝓn. vnde ne ille sempronius inuaderet totã terrã dicti comitis rolandi sicut inceperat fuste potuit illi solutionẽ facere. Itẽ solutio nõ fit i oĩbus suis sz suo familiari. q̃ licite cõmunicat dño suo excõicato. in. c. q̃ multos. xi. q. iij. ¶ Itẽ vt video ꝓcipe ille cardinalis nõ erat de obedientia iohãnis sicut erat ipse sempron⁹. z sic q̃ ad eum non gaudebat ꝓuilegio cardinalat⁹. ar. c. licz. de elec. z. xxiij. di. in nomine dñi. Insup excõmunicato ſm multos licite solu̇itur debitũ vt voluit Inno. in. c. ꝓuitatis. de do. z cõtu. z glo. Jo. xv. q. vi. nos sanctoꝝ̃. z archi. ibi. vñ licet aliq̃ ꝓtra. tamẽ habito respectu q̃ punct' ẽ dubius z periculũ erat in mora. licite soluitur. dicto. c. si vere. Nam excõmunicatio ꝺz nocere ipsi excõicato z non tertio i sui odiũ sbtrahit' cõmunio z nõ tertij. vñ ne ex hoc seq̃retur deuastatio territorij ipsi⁹ comitis rolandi iuste soluit. etiã presuppositio q̃ vere fuisset excõicatus. z etiã hereticus. Si. n. ꝓmittitur cõio excõicati ad ipsius alimoniã ne pereat. d. c. qĩn. multos in fi. fortius in fauorẽ sbditorum dicti comitis rolandi. ne ex in nasione sempronij potẽtissimi perirẽt. Et hec sufficiãt. Nicolaus Abbas.

Con. lxi.

Aluatoris eiusq̃ gẽitricis marie ꝑsidio ĩuocato: In causa z questiõe q̃ad presens ꝓsurgit inter cõmunitatẽ seu vniuersitatẽ montis sancte marie i cariano ex vna parte z cõmunitatẽ seu vniuersitatem m mõtis fani ex alia parte. prouĩtie marchie anconitane sup̃ nullitate sentẽtie late p̃ dños bartholomeũ de cremona z antoniũ de ciuolis de tridẽto legũ doctores tũc cõmissarios Magnifici z potẽtis dñi dñi pandolphi de malatestis cum etiã sup̃ quibusdã finib⁹ ipsorũ̃ comitatũ. vt clarissime cõstat er actis coram variis iudicib⁹ in hac causa habitis attingã succincte quedã principalr i materia q̃n nõ habui rps omnia acta trãscurrẽdi. ppter festinãtiã ꝑsiliũ petẽtis ꝑsupponitur mihi in facto oĩa vera esse que narrẽtur in cõsilio excellẽtissimi doctoris dñi Maehei de felicianis. ¶ Et prio videt' q̃ dicta cõmunitas mõtis fani foueat iustissimã causaz cũ ꝓ eo lata fuit sentẽtia p̃ dictos cõmissarios iam sunt anni. xv. a q̃ licet fuerit p̃ alterã ptem appellatũ non tñ fuit temꝑ debito prosecutũ. z sic sententia remãsit valida. sic trãsiuit in rem iudicatã. vt in. c. ꝑsonas. z. c. si romana. z. ca. oblate. cũ multis si. de appel. que facit ius inter partes etiã si in se ꝓtineret iusticiam. vt. l. res iudicata. ff. de regu. iur. z. l. ingenuũ. ff. de ſta. ho. z. c. cum inter de re iudi. z. c. quod ad ꝓsultationẽ. eo. ti. z in auten. ei qui appellat. C. de tem. ap. z in cle. sicut appellationem. de ap. Non obstat defectus inrisdictionis allegat⁹ in delegãte quo ad cõmunitatẽ montꝫ sancte marie. Ad ſ̃. n. multiplicit' respõdetur. ¶ Primo p̃ no. z singulare dicũ Inno. i. c. cũ in iure de offi. dele. z sentit Jo. cal. in. c. qĩn ꝓtra. de ꝓba dicit. n. Inno. q̃ vbi sentẽtia lata fuit inter ꝑsentes ꝓsumitur q̃ iudex habuerit iurisdictionẽ ex quo tñ sint in rem iudicatã. vnde opponẽte defectũ iurisdictiõis incũbit onus ꝓbandi. z idẽ dixerũt multi si fuit lata in absentẽ contumaciter maxime q̃n factũ est antiquũ. vt. no. in dictis iuribus. maxie p̃ moderniores. z p̃ hoc facit. l. pomponius. §. rati. ff. de procu. z. quod no. glos. in. c. i. de elec. li. vi. Patet enim quod postlit. conte. non opponitur defectus mandati quo ad hoc vt procurator habeat decere de mandato. cum altera pars visa sit in eum consentire. ¶ Idem et fortius dicendum in eo qui appellauit a iudice. vel appellauit z non fuit prosecutus. vt maxime cum factum sit hic satis antiquum: poterat enim habere magnificus dominus pandolphus iurisf ij

dictionē delegatam vel forte sua fuit prorogata. & sic in dubio presumendū est ex taciturnitate tāti temporis. Ad idez quod no. in dicto. c. cū in iure. & c. bone. el. i. de elec. dicit enz pro sententia presumendū postq̄ transiuit in rē iudicatam. vt in iuribus preallega. ¶ Secundo arguitur a sufficienti pactū enumeratione. aut dictus dominus de malatestis habebat iurisdictionem in dicto nostro montis sancte marie aut nullā. primo casu valet in dubio illa sententia. quia delegatus fingitur vice delegantis. vt in. c. sane. de offi. eius cui manda. est iur. ꝺ quā nō potuit gubernator marchie causā de nouo cōmittere q̄ legatus etiā de latere non potest tollere ius alteri q̄situz. i. c. fi. de confir. vti. & imutare iuris ordinē. vt dicit gl. post spe. in. c. fi. de here. li. vi. ¶ Solius enz principis est tollere ius alteri quesitum. iuxta no. in. c. constitutus. de reli. do. & in regula indultum a iure. de regu. iur. li. vi. & xxv. q. ij. in summa. ¶ Si vero dictus dominus non habebat inrisdictione dicē dū vi q̄ aut litigando corā suis delegatis deputatis i hac cā prorogauerūt isti de monte sancte marie iurisdictionez istius dñi de mala testis nō dico delegatorū suorum sicut quidē icōsiderate in hac cā allegauerunt. Nō enim hic cadit illa disputatio an delegati iurisdictio possit prorogari tunc enī habz locū illa indagatio q̄n delegatus vult cognoscere vltra cōpbensa in rescripto. iuxta no. in. c. cū olim el. i. & c. p. & c. de causis de offi. dele. ¶ Sz ex quo in casu nostro isti delegati cognouerunt tm̄ de causa. & inter personas de quib' tm̄ cōmissione eis facta frustra idagat'. an iurisdictio delegata possit prorogari. q̄ isti commissarij gerebāt per omnia vices illius dñi ꝺ malatestis. vt in iuribus superius allegatis. & sic potius videt' prorogata iurisdictio illius domini qui cum alis ordinarius esset iure suo potuit sua iurisdictio prorogari. & virtute prorogationis causam committere. vt in. l. ij. ff. de iudi. & l. ij. C. de iurisdi. om. iudi. & l. ex consensu. C. de episco. audiē. & c. significasti. cū ibi no. de fo. compe. Nam prorogata iurisdictio est illius nature cuius est ista principalis. vt no. i. c. p. & g. & pz i dicta l. ij. vnde sicut poterat committere suā iurisdictionem. l. vna. C. qui pro sua iurisdi. ita & prorogata. in prorogatione ꝺo iurisdictionis saltē ordinarie sufficit tacitus consensus p tium. ar. in. l. i. C. de iurisd. om. iudi. & l. ij. ff. de iudi. no. bar. in. l. i. ff. co. ti. & Inno. in. c. ad petitionem. de accu. in prin. sed hic notorium erat ipsis cōmunitatibus q̄ eorū sindici litigabāt corā delegatis ipsius domini. ergo sufficere debebat ipsaruz communitatū tacitus consensus. & sic tolli vident' multa per aliquos allegata ponderantes sindicuz montis sancte marie non habuisse mandatū ad prorogandū iurisdictionē quia sindici. sed ipse communitates vident' prorogasse patientes illos sindicos litigare coram illis. & ad hoc. text. no. iuncta gl. in dicto. c. cuz olim. aut cessante prorogatione oportet' dicere q̄ iste dominus de malatestis acq̄siuit iurisdictionē iure ꝓprio excedēdo i ista cōitatē istū actū iurisdictionalē. Nā delegare cām ē iurisdictiōis. vt. l. iperiū. ff. ꝺ iurisdi. om. iudi. i fi. no. gl. i. c. si a subdelegato. de offi. dele. li. vi. ¶ Per vnicū autē actū q̄ ñ solet de gratia ꝓcedi acq̄rit' iurisdictiōis possessio. vt no. Inno. in. c. cum ecclesia futurina. de cā. pos. & ꝓprie. & i. c. bone. el. ij. de postu. pla. & i. c. dilect' de cap. mo. & bar. in. l. i. §. Iter dicto. ff. de iti. actuq̄z p̄ua. rōe cui' valēt ea q̄ possessor exercet. vt no. doc. post Inno. i. c. cū dilect', de reli. do. & c. oli. ij. de resti. spō. fac. c. cōstitutiōib'. de iure patro. & c. q̄ relā. de elec.

¶ Tertio facit p̄ncipaliť q̄ no. gl. i. c. significasti. de fo. cōpe. q̄ dicit q̄ litigās sciēter coraz iudice nō suo. lz nō potuisse prorogare iurisdictionez illi' vt i clerico respectu laici nō tm̄ potest cōtra sniaz venire saltē vt pactū sic acceptilatio iutilis. ff. ꝺ pac. si vn'. §. penul. & ff. de acceptila. l. si acceptilatū. facit. l. ij. C. cōmunia vtriusq̄z iudi. vbibo. ter. ¶ Quarto fac q̄ audio notoriū ee q̄ magnificus & potēs dñs karol' de malatestis tpe illius sentētie exercebat oiodā iurisdictionē i dicto castro mōtis sancte marie q̄ ēt commisit causaz in genere dño bartolomeo vni ex dictis cōmissarijs. Et sic saltē ex isto capite dz valere sniam ēt p̄suppposita q̄ dicūm' karol' ñ habuisset ibidem de iure iurisdictionē. Nā rōne publice vtilitatis ex q̄ reputat' tāquā dñs proba. valere p eū gesta. l. barbarius. ff. de offi. p̄to. & ii. q. vi. §. veruntñ. ¶ Quinto dñs pandolphus erat & ē dñs mōtisfani. Sz in iudicio finiū regūdorū vterq̄z ē actor & reus. vt in. c. ex lr̄is de pba. & ff. fami. herciscō. l. int' coheredes. §. qui fami. herci. q̄ potuit dict' dñs causam committere quaten' lis mouebat' contra subditum suuz. quia actor seq̄t' forum rei. de fo. compe. c. cum sit generale. ¶ Sed his ñ obstantibus contrariam sententiam obiciō prevalere. dico & illam sententiā multiplici ratiōe esse nullā. ¶ Primo q̄ fuit lata ab eo seu auctoritate illius de quo notorie cōstat non habuisse iurisdictionē in hac causa. Tota. n. prouitia marche ancōitane spectat i spiritualibus & temporalibus ad iurisdictionem ecclesie. vt ꝓbat' in extrauagāti Jo. xxij. q̄ incipit dieruz exercrescēte malitia romana. ex orūt & hodie de presenti exercet omnimodā iurisdictionē. Nō potuit q̄ dñs Pandolph' hāc causam illis doctorib' delegare. Nemo. n. dat q̄ non hēt. l. traditio. ff. de acqui. re. do. & c. de multū. i. q. vij. & c. q̄ autē de iure patro. quare sentētia ab istis tanq̄ iurisdictionē carentibus loca iurib' nō sbsistit. c. si nō a cōpetēti iudi. p to. & c. ac si clerici. de iudi. & c. vno. de iure iuran. q̄re desertiōe appellationis nō obstāte p̄ōt dicta cōitas sancte marie agere de nullitate. vt est ter. in. l. si er presesuz. ff. de appel. & ter. iuncta glo. in. c. licet. de sen. excō. li. vij. p doc. in de. sepe. de appel. ¶ Ad p̄ dicta facit glo. multū notabilis i. c. cū in iure. de offi. dele. que dicit quē debere ꝓseruare instrūentū pōtatis iudicis. q̄ alis pro sentētia nō presumit'. & ibide ꝺ latius. ¶ Sc̄ꝺo dicta ē nulla q̄ alter ex cōpromissarijs cōmisit cause cognitionē suo condelegato. q̄ꝺ facere nō poterat cū esset delegat' nō a prīcipe. vt in. c. cū causam. de appel. & l. a iudice. C. de iudi. licet. n. delegatus a pricipe inferiori possit sbdelegare articulū nō iurisdictionalē. iuxta notabile dictū Inno. i. c. cū. bertoldus. de re iudi. pro quo facit ter. fm vnū intellectū. Et idē sentit glo. no. iuris ciuilis in auc. de defen. ciui. prope fi. articulū tamē iurisdictionalē cōmittere ñ pōt vt i preall. iurib'. Nec obstat si dicatur q̄ cōmisit vices suas college. ea ratiōe. phibitiōis est in college q̄ in extraneo & iura loquūtur i hac materia iidistricte. p hoc facit glo. in. c. is. cui. de offi. dele. li. vi. & ꝺ. c. cū cau. perinde ergo ē ac si dñs bartholome' solus ꝓcessisset q̄ casu indubitatū est nō valere. ꝓcessuz corā vno ex duob' delegatis agitatū. vt in. c. causa matrimōij. c. in. c. vno delegatorum. de offi. delega ¶ Tertio cozzuit dicta sentētia ex defectu ordinis iudiciarij. q̄ dicit' litez ñ fuisse cōtestatā. ¶ Itē dñs de malatestis cū recognoscat superiorē nō potuit causam cōmittere simplicit' & de plano sine strepitu & figura iudicij. & sic tollere solēnitates q̄ hec solius p̄cipis ē. vel habēs iura p̄cipis. iuxta p glo. in. c. fi. de here. li. vi. Et sequit' spe. in ti. de dele. §. sup est ꝺ. lz nunq̄d. ¶ Quarto facit q̄ vbicūq̄z pars p qua lata fuit sentētia assumit disputationē corā iudice cōpetēte super iustitia vl' iustitia sentētie. si iuder repperit sentētiā iustā debet illā retractare nō obstāte q̄ trāsiuit in rē iudicatā. & no. ponit Inno. in. c. cū dilecti. de re scrip. & c. cuz bertoldus. de re iudi. Sz in casu nr̄o vt mihi dicit illa cōmunitas castri mōtisfani assumpsit hāc disputationē. q̄ si iuder reperit illā iustā debuit eā retractare vt fecit. ¶ Quinto ꝺ ꝓbo sbtili ratiōe iurisdictio in cōmunitatē mōtis sancte marie nūq̄ ptinuit nec de iure nec de facto ad dñm pandolphū sed tpe illius cōmissiōis & litigij. dñs Karolus de facto exercebat iurisdictionē in dicta terra. vñ dñs pandolphus simplr̄ ñ cōmisit illā causaz illis doctoribus. lz quātuz in eo erat. quasi ꝓ parte cōmunitatis mōtisfani q̄ cōmunitas ad eum. ptinebat & ptinet. vnde illā cōmunitatē dixit esse suā nō sic dixit de cōmunitate mōtis sancte marie. q̄ ponēs spem q̄ dñs Karolus licet i genere ꝓmisit causaz dño bartholomeo vni ex illis duobus cōmissarijs. lz dicti cōmissarij solius dñi pandolphi qui nō habebat aliquā iurisdictionē i dicta cōmunitate montis sancte marie. q̄ ipso iure sentētia fuit nulla. marie q̄ vt dixi dictus dñs pandolphus solus cōmittere nō intendebat. pro ꝺ c. cū super abbatia. & q̄ꝺ ibi no. de offi. dele. & c. ex parte essen sus. de cōcess. preb. & q̄ꝺ no. bar. in. l. si is. ad. ff. de acqui. here.

¶ Nunc venio ad responsionē cōtrariorū q̄ vident' prima fronte multū vrgere. ¶ Et primo ad primū dico q̄ nō appparet partes hic fuisse p̄sentes i sentētia. p̄suppposito q̄ ptes fuissent presentes: dico q̄ satis hic pro pte cōmunitatis montis sancte marie probat' iurisdictiōis defect'. Et. n. pro eis ius cōmune & notorietas facti. ex quib' patet q̄ plenarie iurisdictio in dicta cōmunitate ptinet ad ecclesiā romanā. alius q̄ exercens presumit' vsurpasse nisi ostēdebat titulū vel coloratum passionem. vt in simili habetur i. c. ad decimas. de resti. spoli. li. vi. fac. c. de con. mozem. Itē vt prorime dixi dominus pandolphus nō intēdebat cōmittere respectu montisfani. Nec obstat factum esse antiquuz. primo q̄ est notabilis opinio vt ante lapsum. xx. annorū non dicatur factuum antiqnū quo ad impugnandū sententiā de nullitate etiaz respectu ordinis

z voluit io.

z voluit Jē.cal.i dicto.c.quoniam.de p̄oba. Item secus de falso potest obijci infra.xx.annos .vt in.c.cū venerabilis .de excep.z.l.querelam.C.de fal.fortius est ergo idē dicendū in nullitate sententie ex iurisdictionis defectu facit.c.super eo.z quod ibi no.de fal. ¶ Item antiquitas facti releuat nisi aperte p̄obarent defectus.cesset enim p̄esumptio vbi aperte apparet de veritate. ¶ Etiam patet q̄ dominus karolus dictā communitatē restituit ecclesie romane tanq̄ domino.vt in facto mihi p̄esupponit nec vnq̄ aliq̄d habuit ibi agere dñs pā dulphus ñ habebat ibi iurisdictionē nec intendebat iste .p̄ogare ipsius iurisdictionem.quod patet ex eo quod dominus karolus q̄ de facto exercebat ibi iurisdictionē hāc commisit causam vnde litigabat illa communitas montis sancte marie vigore commissiōis facte per dominū karolum. p̄orogatio enim non debet p̄esumi ex quo constat ex coniecturis de p̄tra rio.quia facta de facili non p̄esumūt vt in.c.cū in iure.ō offi. dele.z.l.vnica.C.de man.p̄in. Nec est verisimile quez velle p̄orogare iurisdictionē in non dominij ex quo is qui gerit se p̄o domino illam causaz quod inferitur eidez. Ex hoc etiam dico q̄ dominus Pandulphus non intendebat per illam commissionem acquirere iurisdictionis possessionem qui nō intendebat.hoc patet ex verbis commissionis.ar.l.fi.ff.quē admodū fm an. ¶ Et quod no.Inno.in.c.bone p̄eal. nec etiam potuisset acquirere.quia in acquisitione istorum iuriū incorporalium requiritur scientia possessoris.que hic nō p̄obatur vere nec p̄esumptiue.l.ij.C.de serui.z aqua.no. Inno. in.d.c.bone p̄ealle.z in.c.conquerente.de offi.or.z per bart. in.l.i.ff.de aqua plu.arcē.in.l.si publicanus.§.in vectigalibus ff.de publi. ¶ Ad tertium contrariū respondeo q̄ glos. illa non est vera simpliciter nec communiter approbatur ibi a doctoribus.sententia enim nulla habet vim pacti. qñ postq̄ est lata approbatur ex certa scientia a partib⁹.z sic intelligitur .l. ij.C.communia vtriusq;.vt ibi no.z in.l.vnica .C. qui p̄o sua iurisdi.z.l.licet.C.de iudi.per anto.de butri.in dicto.c. significasti.quod hic non contingit. ¶ Ad quartum argumentum respondetur primo z dici quia licet dictus dominus commissit.tamen commissarij p̄ocesserunt tanq̄ delegati solius dñi Pandulphi.vt patet ex eorum sententia. ¶ Item cū dominus karolus nullum habuit vel habuisset ibi titulum nihil valuit quicq̄d ipse fecit.iuxta plene no.per Inno.in.c.nihil est.ō elec.per bar.in tractatu de tyranno .facit.c.alienatiōe.xij.q.ij. z.c.i.de scisma.z.l.cernimus.C.de sa.sā.ec. Nec obstat.l.barbarius.satis enī respondetur per Inno.in.c.nihil est. ¶ Ad vltimum argumentum dico q̄ si bene inspiciantur verba sententie dictorum delegatorum communitatis montisfani p̄onocauit coram dictis delegatis vnuz.licet quilibet sit actor z reus in istis iudicijs communibus.cū ille tenet aliorum locū qui primo p̄onouocauit ad iudiciuz.vt in.l.in tribus.de p̄oba. ¶ Concludo igitur partes iudicis apostolici in hac cā fore.p ut in suo consilio concludit dominus matheus faliciani. sicq̄ ipse in facto narrat vera sunt cē.

Con.xij.

Omnipotentis dei postulato suffragio.illud de iure queritur .an visis compromisso z laudo ide secuto gestis inter reverendum patrē quōdam dominum bartolameum quōdam episcopuz massanum ex vna parte.bartolomeum stephani de castro nouo ex alia parte . Ac etiam ponderato confirmatione dicti laudi seu sententiā postmodū facta p̄ dominum Joannem tunc papam.xxij.cō petant aliqua remedia.z que ipsi bartolomeo stephani seu eius successori ꝯ z aduersus successorē dicti dñi bartolomei epi et episcopatū seu aduersus eūm massanū. ¶ Et p̄ vī nullū remediū cōpetere. Nō enī valet p̄nūciatio vt sīa delegati apostolici.q̄a cū esset laicus delegatio sibi facta per summū pōtificē maxime oraculo viue vocis ipso iure corruit.per.c.statutū de rescrip.li.vi. Neq; valuit tanq̄ arbitramentū vigore cōpromissi.prelatus enī sine auctoritate superioris z marie sine p̄sensu sui capituli nō potest compromittere super rebus īmobilibus.vel super iurib⁹ ecclesie saltē quo ad hoc vt obligatio transeat in eccliā saltē p̄ mortē cōpromittētis. Sicut enī directe ñ valet solus alienare bona ecclesie vel ecclesiā suā ꝑpetuo obligare.xij.q.ij.sine exceptione.z.c.i.de his q̄ fi.a p̄la . Ita nec i directe .s.cōpromittēdo.vt in.c.peruenit de arbi.z ibi ex p̄sse ſ tz hosti.z spe.eo.ti.§.restat v̄.sz nūq̄d clericꝰ.§.finit v̄. sz nūq̄d p̄latus. Et frede. ꝑsi.xx.z lappus ab allegatiꝰ. io. P̄obat alia rōe certū ē q̄ solus prelat⁹ transigendo non obligat successorem.sed transacto censetur sumtaxat persona lis.vt p̄obatur in.c.veniēs.de cetero.de trāsa.ergo idem dicendū in cōpromisso facto tanq̄ arbitratorē z laudi.inde secute. Est.n.quedā transactio.vt legit z no.in aut.si vero contingit.C.de iudi.z in corpore vñ sumit.in ti.vt dif.iu.z no. Inno.in.c.quitauallis.de iureiurā.z bar.in.l.si societate.z.§. arbitrorū.ff.p̄o.so. ¶ Sed p̄o principalr nō valet dictū laudum q; p̄tinet i se vsurariā pranitatē in eo qđ p̄demnat eūm ad soluendū ser florenos p̄ quolibet centenario donec soluit capitale p̄tentū in dicta condēnatiōe.q̄q̄ enīz vsura nō censetur nisi ex cōtractu mutui vt i.c.cōsuluit de vsu.plene p̄ Jo. an.in regula peccatū.de re.iur.li.vi.in mercu.cñ sufficit mutuū verū vel fictū.vt legitur z notat in.c.in ciuitate.z.c.nauti.de vsu.patet in eo q̄ vēdit merces plus q̄ valeāt.q; differt solutionē precij. Nā ibi nō ē mutuū verū sed fictū.q; fingitur emptor soluere ꝛ̄ p̄ precium emptiōis z recipe illud mutuo ab emptore z p̄o vsura dare illud plus debito.vt notat in dict⁹ iuribus. ¶ Sic pari ratiōe videt dicendū i ꝓposito vt ep̄s fingat soluere illos ducētos florenos.z postmodū mutuū recipere z soluere ser p̄o centū.qđ est illicitū vt p̄totū ti.de vsu. maxime i dicto.c.i ciuitate.z.c.nauigāti. Tertio nō obstat predictis p̄formatio facta per iobānē tūc papā.q; illa nō fuit facta in forma cōi.sz ꝯditionaliꝫ seu sb ꝯditiōe.cōfirmat enīz oīa si z p̄o.vt rōnabiliter ꝓcesserūt cē. Que quidē p̄firmatio nihil noui iuris tribuit sz antiquū si qđ ius erat cōfirmauit.vñ parū aut nihil op̄atur.vt in.c.examinata.de confir.vti. z in.c.q; diuersitatē.iuncta glo.de cōcef.p̄bē.vñ non facit transactionē p̄sonalē esse realē.vt ē glo.no.quā oēs sequunt in.d.c.veniēs. ¶ Sz his nō obstātibus q̄ vere si sbsistr pōderent non obstāt p̄iam sententiā p̄ualere arbitror. Et p̄mo dico q̄ dicto bartholomeo seu eius successori cōpetit remediuz petēdi dictos ducētos florenos.q; sunt i obligatiōe vigore dicte sententie.z laudi.q̄q̄ successor seu ep̄s massanus possit soluere ser p̄o centenario z euitare solutionē ducētoꝝ florenorum p̄out in laudo cōtinet. Moueor q; iż prelat⁹ nō possit p̄ꝺicto seu cōpromissum alienare bona inmobilia ecclesie sine solemnitate vt in iuribus allegatis.p̄t tñ cōpromittere z cōtrahere nomine ecclesie.ita q̄ obligatio efficaciꝫ transit in ecclesiam.si cessat alienatio iuriū ecclesie.vt ꝓbatur in.c.dilecti. de ꝛ̄.compe.z.c.ij.de p̄eca.z.c.i.de.solu.z.de.i.dereb⁹ eccle non alie.no.hosti.in.c.p̄tigit.de transac.p̄obat in sīl tutor transigit sup rebus pupilli.l.interdū.§.q̄ tutelam.ff.de fur.q̄ z prelatus q̄ censet tutor ecclesie.xvi.q.i.i canonib⁹.no.glo. in.c.auditis de in integrū resti. Item⁹ administrator ciuitatis vt.l.preses .C.de trāsa.q̄ z prelatus q̄ habet largiorē potestatem.in.c.cū nobis.in si.de elec.facit q̄ legit z notat in.c.fi. v.q.iij. ¶ Itē p̄curator habēs generalē z liberā pōtatē transigit.vt in.c.q̄.ad agendū.de p̄cu.li.vi.ergo z episcopus qui habet generalē z liberā.sicut z quilbet alius prelat⁹.dicto.c. cùm nobis.z dicto.c.fi.v.q.iij.est bo.ter.iuncta glo.in.l.nulli. ff. de transa.vbi dicit prelatū solū posse transigere sup rebus ecclesie.si bona de quib⁹ est ꝓtentiō occasiōe trāsactiōis remaneant penes ecclesiā.z ecclesia obligat ad aliq̄d vādū vel faciendū.nā tūc nō.sequit alienatio.īmo ꝯditio ecclesie melioratur. ¶ Quo casu nō exigit superioris vel alteri⁹ p̄sensus vt.l.cum hi.§.quid ergo.z qđ no.glo.in.§.vni.ff.de transa.qđ ibi p̄cipaliꝫ ꝓtingit in facto nr̄o.valuit ergo cōpromissuz.saltem vigore approbatiōis postea sbsequēte cū fuerit q̄dā trāsactio facta circa alienationē rer ecclesie.z ecclesia fuit melioratā. Et p̄supposito q̄ si fuisset lesa inputāduz est ecclesie.sinō petūt restitutionē in integrū saltē a tutore dicti dñi bartholomei.iurta ea q̄ habēt z notātur in.d.c.i.de in integ.resti.li.vi. ¶ Nec obstat si dicat q̄ imo sequitur alienatio iuriū z ecclesie.q; ecclesia obligat ad vandū ānuati ser p̄o cētenario in obligatiōe q̄ solus prelatus facere nō p̄t dicto.c.de cetero. Quia dico q̄ illa solutio annualis nō est obligatio sz in facultate soluēdi. Solum enīz solutio ducētorum florenorū est i obligatiōe soluēdi.z sic ecclesia p̄t se si vult vnica solutiōe liberare.vt patet ex forma laudi z sententie. ¶ Ad hoc qōlegitur z no.in.l.miles.§.decē z vendi. Et maxime predicta procedūt q; dictus checchius non fuit purus arbitrator sed etiaz delegatus apostolicus.z p̄cessit tanquam delegatus z arbitrator.vt patet ex tenore sententie.quod facere potuit.probatur in.c.nisi de p̄bē.facit qđ no. Inno.i.cū ex officij.de p̄scrip.Et sic cum non fuerit ab eius sententia appellatuz transiuit in rem iudicatam.de resi iudi.quod ad consultationez.z

sentẽtia delegati trãsiti i eccl'az 7 successorez. licz solus ꝑlat⁹ fuerit in iudicio. vt no. in. c. edoceri. de rescrip. facit. d. c. dilecti. de fo. cõpe. Nã dictus dñs bartolameus delegationẽ apostolicam 7 compromissaz aclaudum inde secutum approbauit 7 fecit nomine episcopatus sui. ecclesia autẽ nunq̃ moritur. xij. q. ij. liberti. 7 sic iudiciũ 7 cõtractus in ꝑsonã ꝓlibati nomine ecclesie transeunt efficaciter in ecclesiã: ex quo nõ inferẽ alienatio iuriũ ecclesie. ita 7 dictũ laudum. maxime secuta approbatione cũ sit quidã contractus. vt. ſ. dixi. fuit enĩ ita q̃ſi q̃dam emptio iuriũ. dicti bartolomei. quã q̃dẽ emptionẽ nomine ecclesie. satis potest prelatus facere cum acquirat ecclesie. facit. c. ij. de dona. 7. c. aurũ. xij. q. ij. 7. c. quicũq; suffragio. ea cã 7. questione. ¶ Et q̃bus põt inferri q̃ etiam cessante confirmatiõe apostolica obligatio orta ex dicto laudo. 7 sẽtentia trãsiit efficaciter in ecclesia. maxime non nulla sit presumẽda ambitio. nec fraus ex q̃litate ꝑsone deputati 7 arbitratoꝛ q̃ fuit in hac ciuitate senarũ vir probatissimus. Ex qualitate enĩz iudicis 7 arbitratorum cessat. presumptio fraudis. vt est notex. in. c. nisi. Et sic dicendo est illa transactio realis. dicta. l. pẽses. Nec. ob. d. c. veniens. 7. c. ceterum. de transa. vbi dꝯ transactionem esse personalem. 7 non realem ad confirmationem superioris ꝓpõt enĩ dupliciter responderi ꝓpꝛio q̃ illa iura procedunt q̃n occasione illius causaꝫ perpetuũ preiudiciũ ecclesie. vt q; alienantur bona vel iura ipsius. 7. sic proprie loquuntur ista iura. Sed i casu nostro nulla sequit alienatio. immo acquisitio iurium dicte curie de quibus erat contẽtio. 7 illo solutio annua ser florenorũ pro cẽtenario est in facultate. ipsius ecclesie. 7 nõ in obligatione. vnde potest ecclesia massana vnica solutione ducentorũ florenorũ se liberare. vt. ſ. dixi. vnde sicut ceteri ꝯctus 7 iudicia transeunt in ecclesia 7 successorem. vt in iuribus supius allegatis. Ita 7 iste de q̃b⁹ hic. ¶ Sc̃do principaliter q̃ presupposito sine veritatis ꝓiudicio. q̃d ꝑdicta nõ obstarent. attamẽ 7 cõfirmatione apostolica efficiunt ꝑdicta valida 7 transeunt in ecclesiã 7 successorẽ. ex cõfirmatiõe enĩ apostolica ex certa scia facta actus cõfirmatus validatur si erat iualidis 7 efficitur realis si prio ei at ꝓsonalis. vt. pbat' in. c. i. de transac. cũ ibi no. 7. c. i. 7. ij. de cõfirma. vti. Ideo q̃ nullus de ipsius actus validitate vl' invaliditate circa romanũ pontificẽ cognoscere potest vt ibi. ¶ Ad secũdũ q̃ actus efficiatur realis 7 transeat in successorẽ ꝓ cõfirmationẽ apostolicã. allego casum ex ꝑssum in dicto. c. veniens. Quod autem ista ꝓfirmatio facta fuerit ex certa scia. pbat' ex tenore gestoꝝ in positiõe. q̃tiens. n. ea q̃ ꝓfirmant' specialit' ex confirmatione exprimunt' dicit' superior confirmare ex certa scientia adeo q̃ illa verba que solent in ꝓfirmatiõe inseri videlz si 7 put no. ꝓcesserunt 7c. stant nõ conditionaliter ſz causaliter. vñ exponunt' illa verba sicut rationabiliter. i. q; rõnabiliter. vt. pbat' in. c. penul. de confir. vti. 7 ibi tex. 7 doc. In casu nostro exponũtur oia in littera confirmatoria. que sunt in materia ꝓncipalis. Nec ob. si dicat' solutionẽ annuã illoꝝ vi. florenorũ pro cẽtenario ibidẽ ſpaliter nõ ꝓtineri q̃ a dico illud minus cõfirmatuz dicat' facta ex certa scia. q̃ vt. ſ. sepe nũo ꝓlibitũ exist it illa solutio ñ est in obligatione. ſz tm̃ in facultate vñ nõ fuit opus illã ſpaliter enarrare. Narrat'. n. q̃d ẽ ꝓncipale in mã 7 obligatione versat'. si ꝓdẽnatio i ducentis florenis. 7 adiudicatio iuriũ ecclesie. Nec aliud vltra ducẽtos florenos petere vult vel intendit. dictus Barto omeus vel eius successor. satis colligit' vltra p̃dicta ex clausula ibidẽ in fine defectus siq̃ forsan i oib⁹ p̃missis. iteruenisset de cui⁹ virtute potẽtia satis habet' ꝑ spe. i ti. delega. ſ. nũc ostẽdẽdũ ꝯ. xviij. 7 p archy. i. c. cenomense lxi. di. ꝑ tex. 7 doc. in. cle. pastoralis. de re iud. q̃ quid cl'a apponit' nũq̃ q̃n ꝓfirmatio fiat i forma cõi cũ illa nil iuris tribuat. ſz antiquum simpliciter cõfirmat vt. ſ. dixi Cõcludo g̃ p̃missa valere ex triplici capite. Primo virtute delegatiõis Sc̃do ex potestate arbitraria 7 a ꝓbatõe secuta. Tertio ex ꝓfirmatõe aplica. ¶ Ex qub⁹ pbat' primum de qno. ſ. facta est mentio. potest g̃ dictus. Bartolomeus seu eius successor agere ꝓtra epatum massanum seu successorez dicti domini. Bartolomei i epatu ad dcõs ducentos florenos. habet tamen epatus seu. successor facultatẽ soluendi vj. pro centario. Et patet rñsio ad cõtraria superi⁹ allegata. preter quam quo ad duo ad querñ deo Dico q̃d delegacio certe valuit licet esset purus laycus q̃d fuit facta ex certa scientia pape cum sciret illum laycuz oraculo viue vocis sibi pñti ꝓmisit cãm illam vt patet ex ꝯbis pape i dicta ꝓfirmatione ꝓtentis. Et sic non viciat' comissio. vt. nõ vult Inno. i. d. c. statutũ de rescrip. li. vi. vbi. in ꝓmo facit quod no Jo. an. i c. nõ nulli. de reseri. Nec est necesse vt ex p̃mat' et certa scia vt q̃dã voluerũt 7 vꝫ p̃ma frõte sẽtiẽ Jo an. i dcto. c. 7 sic dẽt glo. in dc. ij. de re. Satis enĩ est quod ibidez exprimatur certa scientia pape. Et. sic voluit Jo. an. in dicto. c. nulli. 7 sic dent intelligi sua glo. in dicta. dc. ij. Et sic contingit in facto nostro. Nam papa Johãnes habebat notitiaz cocci 7 appellat quod i sua littera cõfirmatoria simpliciter cocum nec dicit eũ clericũ nec mgz vel in aliqua dignitate cõstitutũ vt fit cõmuniter de stilo. ¶ Itez presupposito 7 nõ concesso quod dicta cõmissio non valuisset nihilomin⁹ virtute cõpromissi staret conclusio predicta cũ dictus cocus potius elegerit viam boni viri quã iudicis. vt pz ex tenore dicte sententie 7 laudi. Et voluit valere. pnunciatõz meliori modo quo possit valere. Et sic etiã papa cõfirmauit. ¶ Itẽ papa i fine ꝓfirmatiõis suppleuit omnẽ defectũ. p quã quidẽ clausulã pnrgant' oẽs defectus circa solẽnia iuris cõmissi. vt i spe. 7 archi. in locis prealle. quod est multũ ponderãdũ in casu nro tam circa cõsensuz capituli quã teriores si de iure interuenire debuisse licet nõ credã necessariũ per ea q̃ supra dixi. ¶ Venio ad aliud contrariũ 7 dico q̃d si omnia bene ponderentur nulla in dicto laudo resoluit vsuraria. nisi ex mutuo vero vl' ficto. 7 ex pactiõe partiũ. vt notatur i dicta regula peccatũ. per Johã. an. Sed in casu nro nullũ est mutuũ ꝛbũ vel ficiũ nec pactio pertinet. sed illa ꝓuisio ex toto processit ex arbitrio iudicis 7 arbitrorũ nõ enĩ dicto bartholomeo aliq̃d mutuauit epo vere vel ficte. Nec põt exigere pricipale debitũ. Et sic est ꝺ natura mutui. 7 sic per ꝓsequẽs cessat illud euãgelicũ mutuũ dãtes nihil ide sperãtes de vsu. cõsoluit. 7 q̃d iudex potuerit ꝺ facere ex potestate arbitraria. probat' i. c. nisi de preben. facit quod Inno. no. in. c. in ciuitate de vsu. ¶ Itẽ hoc factũ fuit i compẽsatiõe fructuũ percipiẽdorũ a dicta curia ante solutiõẽ ducentoꝝ florenoꝝ q̃ cum ptinerẽt ad dictũ bartholomeum ante solutionẽ illoꝝ ducẽtoꝝ florenorũ voluit arbitrator in compẽsatione sibi tradi ser pro centenario. facit ad hoc quod no. bar. in. l. fistulas. in fi. ff. de ꝓtralẽ. em. l. iulian'. §. officij. ff eo. 7. l. fi. ff. de fun. dota. Et loco 7 itereſſelz aliq̃d participatur ex debito si vere interest. vt no. in. c. cõquest'. 7 in. c. curabat. C. de acto. emp. per Inno. in. c. sacro. de sen. excõ. facit. l. ij. i fi. 7 quod ibi nõ. ff. de eo. q̃ cer. loco. Postremo dico q̃d 7 si oia predicta deficerẽt q̃ in veritate iuris sbsistũt non põt cauillari. q̃m si ecclesia massana seu eps nolit recognoscere illã sententiã seu trãsactionẽ tanq̃ ꝓsonalẽ tenent' instituere oia vigore illius sentẽtie seu laudi consecuto isti. q; nõ debet laudi valere ꝓ parte ecclesie 7 contra canõ. Ad hoc. c. i. 7 q̃d ibi no. de in inte. restit. 7. c. cũ olim. de censi. 7. l. q̃d si minor. ſ. restitutio. 7. l. intra vtile. ff. de mino. facit q̃d notat glo. in. c. i. de in inte. restit. li. vi. Et ꝺ est aliud 7 indeficiẽs remediũ cõperẽs dicto bartholomeo seu ipsius successori. facit vltra predicta. l cũ precib⁹. C. de ꝑscrip. ꝯbis. Et ꝺ sufficiãt 7c. Nico abbas.

Con lxiij.

Tante quadã constitutiõe quondã Frederici imperatoris quã ipse dedit hominib⁹ 7 populo massanensi regni sicilie tenoris infrascripti. videlz viri 7 vroris bona oia a quacũq; parte prouentãtes filijs confundantur 7 vnum corpus efficiunt'. 7 volentibus viro 7 vroze diuidere cũ filijs. tertia pars bonorũ tenetur patri. 7 altera matri. 7 reliqua tertia filio vl' filijs. Premoꝛtuo vero patre vel matre ab intestato 7 filio vel filijs viuẽtib⁹ patre superstite vel matre tertia pars p̃moꝛtui cedat filijs vel filio. Et sic idem filij habent duas partes vnã debitã sibi iure nature. alteram parentis premoꝛtui. Si vero pater eius premoriat' testatus eius stabitur testamẽto. dummõ in eodẽ testamẽto de tertia filios suos recognoscat. Si vero premoriatur mater põt de mobilibus tertie sue poztiõis prouelle testatori. Stabilia vero ea moꝛtua cedũt filijs. Si aũt nõ sunt mobilia potest de stabilibus vsq; ad medietatẽ valoris eoꝝdem stabiliũ iusta stimatiõe testari. Quedã domina habẽs filios 7 bona mobilia 7 immobilia existens in matrimonio i egritudine constituta ꝓdidit testamentũ 7 pluribus legatis de mobilibus factis. legauit ad pias causas quandã rem immobilem. Queritur an ex verbis dicte constitutiõis fauoze piecause dictum legatum valeat.

Quisti eiusq; matris presidio humiliter inuocato. Videtur primo dictũ legatuz non valere. naz omnia statuta 7 consuetudines ꝓtra libertatem ecclesiasticam sunt ipso iure irrita 7 cassa. vt in. c.

nouerunt.7.c.grauem.de sen.exco.7 in auten.cassa.C.de sa. san.ecclc. Illa vero statuta sunt contra libertatem ecclesiasti cā q̄ tendunt ꝯ ea q̄ sunt ꝓcessa a p̄ncipe vel a papa ecclesie vni uersali.vt no.Inno.in dicto.c.nouerūt.7 bar.ī dicto.c.noue runt.7 bar.in dicta auc.cassa. Sz ꝓstitutio de q̄.ś.si extendat ad pias causas est hmōi.ḡ aut nō dz extendi aut tanq̄ ꝯ liber tatē ecclesiasticā est ipso iure nulla.mō.pbat sic imperator cō cessit p̄uilegiuz ecclesie vniuersali 7 cuilibet mēbro ipsius ec clesie super donationib' 7 legatis 7 heredib' vt q̄libet habe ret libērā facultatem donandi 7 relinquēdi collegio ecclesia stico.vt in.l.illud.7.l.i.7.l.fi.C.de sa.sā.eccle. Jn super p̄uile giauit ecclesiā vt circa traditionē et solo titulo acquiret dñiū dicta.l.fi. Sz p hāc ꝓstitutionē tolleret mulierib' habētibus filios libera facultas relinquendi ecclesijs bona ꝓpria. ḡ cō tra p̄uilegiū ecclesie vniuersali cōcessuz.7 p ꝓsequēs ꝓtra li bertatē ecclesiasticā. Hec obstat si dicat q̄ auc.cassa.7.c.no uerūt.7.c.grauē loquunt de.statutis ꝑticularib'. Haūt ꝓstitu tio de q̄i casu nostro fuit edita ab imperatore q̄ potuit suā cō stitutionē limitare.l.p̄rinceps.ff.de legati. q7 ex quo iperator ꝓcessit p̄uilegiū ecclesie nō potuit amplius illud reuocare. q7 ex quo concessit nō subdito transiuit in ꝯtū.vt notanter volu it Inno.in.c.nouit.de iudi.7 Jo.an.ī.c.ꝓstitut'de re.do.7 ar chi.in.c.quicunqz.xi.q.i. Jtē papa p̄uilegiauit ecclesiā i hmōi relictis.adeo q̄ in eis remisit omnē solemnitatē legalē.vt ī.c. relatū de testa.quaꝓpter melius 7 tutius est dicere vt dictū statutū generaliter loquēs nō extēdit ad pias causas.q7 dispo sitio generalis nō dz extēdi ad illicita.vt.ī.c.i.de iure iuran.li. vi. ¶ Ad p̄dicta facit q̄stio quā ponit Jo.an.in.c.fi. de immu eccle.li.vi.vbi q̄rit an statutū ciuitat' vl' dominū disponēs ne q̄s donet vl' vēdat rē īmobilē alicui ñ existēti de iurisdictione statuētiū vel ñ sub p̄tectōe eoꝝ vel dñi ĩcludat vēditionē vl' donationē ī ecclesiā. Et finaliter ꝯcludit q̄ ñ. vel si aliud diceret ꝓpter intētionē statuētiū ꝯ libertatē ecclesiasticā. 7 sic nulluz mouet p̄dictis 7 alijs rōnib'. ¶ Sc̄o p̄ncipaliter sit cōstitu tio irreuocabilis nō ligat.nō.n.hz legis substantialia de q̄b' ni.di. Sit aūt.l.xxi.di.cōsuetudo.no.bar.i.l.oēs populi.ff. de iusti.7 iur.sed hec constitutio de cui' virtute q̄ritur est irra tionabilis si ertēderetur ad pias causas.ḡ aut nō dz extendi aut tanq̄ irrationabilis nō valet.minor ꝓbatur.lex vult q̄ ec clesiā seu monasteriū debeat q̄s computare saltē i numero fi lioꝝ vt in auc.si qua mulier.C.de sa.san.ecc.Sz hec cōstitutio hz nō intēdit sz vires suas porrigit ad pias causas.ḡ irrationa bilis. Mā si cōtrariū est rationabile.ḡ istud in irrationabile. de nā enī cōtrariorū ē.vt si vnū ē bonū reliquū sit malū.xxxii. q.ij.hospitiolū.7.c.intellecto.de iureiuran. Jtē q̄s dz magis diligere animā suā q̄ filios.vt pz in euangelio.7.c. Jacobus de symo.facit.xij.q.i.p̄cipimus.hunc dicit bar.in dicta.l.p̄ma q̄ dispositio ad pias causas est magis fauorabilis quā iter li beros. ¶ Sed hec cōstitutio contrarium afferret si porrigit vires suas ad pias cās ḡ irrationabilis ¶ Tertia rationabi bilitas q7 in portione deferenda filijs facit differētiā inter pa trē 7 matrē contra.l.maximū vitiū.C.de lib.p̄tere. ¶ Tertio p̄ncipaliter facit q7 dicta cōstitutio nō dicat mulierē ñ posse de īmobilib' pōt p̄o velle testari ex affirmatiua vero in aliq̄b' nō seqūtur negatio aliorū q̄ alias a iure cōcedūtur. hz ꝓbatur in.c.vt commissi.de here.li.vi.iuncta glo.7 in cle.ii.co.ti.7 ibi bona gl.i ꝯ. ipsoꝝ cōmis.de iure aūt cōi cōceditur parentib' libera facultas testandi tam i īmmobilib' q̄ in mobilibus.7 satis instituere liberos i aliquo quantuncūq̄z modico hzipsi pūt postmodū agere ad cōplementū legitime.l.oīmodo.7.l. sancimus.C.de inoffi.testa. Et maxime ꝓcedūt p̄dicta si te stari volūt ad pias cās.dicūt ergo mentē cōstitutionis fuis se vt de in mobilibus possit mulier testari p̄o velle etiaz nihil relinquendo liberis sed de immobilibus nō ita libere. ¶ Sz his ñ obstātib' q̄ recto iudicio nō obstāt ꝯriā sententiā arbi tror p̄ualere quā multiplicit' sic ostendo. Et primo sic vbi cūq̄z lex simpliciter differt aliqua bona vl' certā quotam bono rū alicui ex bonis alterius ille sic p̄egrauatus nequit etiā.ad pias cās de bonis alteri delatis testari.nec ecclesia dz talia bo na recipere.vt apte ꝓbat in.c.fi.xvij.q.iiii.vbi aug.dic. Qui cunqz vult ex hereditato filio hereditē facere ecclesiā q̄rat aliū q̄ suscipiat.nō augustinū deo ꝓpicio neminē inueniet 7c.vt ibi. certū autē ē q̄ portio debetur filio nō iure nature sz ex dispositione legali cum iure naturali alimenta dūtaxat filio debeat vt in.c.ius naturale alimenta.i.di. Nō enī potest certa portio deberi filio iure naturali.cum illo iure omnia essent communia.viij.di.quo iure.xii.q.i.dilectissimus. Et sic ler differens filio portionē certā in bonis patris p̄uat partē testādi pote state de illa portiōe etiā ad pias causas.ita dicendū in ꝓposi to cum dicta cōstitutio differt bona stabilia matris p̄mortien tis.etiā cum testamēto.ipsis liberis ḡ de illis nō potest mater testari etiā ad pias causas. Q̄d aūt dicta constitutio potue rit hoc facere patet.portio enī debita liberis ex bonis parentum non pōt p legē seu statutū augeri 7 minui.vt ē sententia Gy.ī regula indultū.de reg.iur.li.vi.in.c.raynuci'.de testa.7 dicit ibi.7 alibi nō ita sicut ibi bene ꝓbari attēdit enī ꝓsuetudo in deductiōe legitime tenet Cy.ī.l.sanxim'.C.de nup.et bar.ī. l.titio.§.titio genero.ff.de ꝓdi.7 demon.7 Bal.ī.l.cū leonina C.de epis.7 cle.ꝓbatur ratione iure naturali.vt.ś.dixi.filijs debētur solū alimēta. Sed iure positiuo fuit eis delata certa portio.7 p̄mo fuit q̄rta postmodū aucta ī tertiā 7 dimidiā sz filiorū numerū.vt ꝓbatur ī.l.cū quer'.iuncta auc.nouissima. C.de in offi.testa.vñ sicut potuit augere tertiā 7 dimidiaz.ita potuit statui vt stabilia cedāt filijs reseruatis mobilibus libe rafacultate materna.7 mobilib' deficiētibus cedat medietas ipsorum īmobiliū.vt in.d.ꝓstitutiōe.argu.optimū in.l.cū ra tio.ff.de bo.dam 7 eoꝝ q̄ legūtur 7 notant in.l.nā 7 si.ff. de inoffi.testa 7 q7 pater 7 fili' censent eadē ꝑsona.vt in auc. de iur.iur.a.mo.pre.§.i.7 in.l.fi.C.de impu.7 alijs substi et. xxxv.q.iij.§.hoc aūt hinc dominiū ꝓmanat in filiuz.l.in suis ff.de libe.7 posthu. Cum ḡ ista portio statutaria succedat in locū portiōis debite de iure cōmuni eodē iure debet illa cen seri.q7 ꝓrogat debet sapere natnrā eius ī cuius locuz surro gatur de bapti.maiores.7.c.eccle.vt li.pen.facit q̄d no. Jn no.in.c.et ratiōe.de appel.sicut ḡ in illa portiōe debita de iu re cōmuni nō potest pater vel mater testari etiā ad pias cau.vt in.d.c.fi.ita nec in isto statutaria.q7 eadē ratōe mouet.ma xime q7 dicta cōstitutio fuit edita ab iperatore.7 sic est ius cō mune quo ad eos. Et idē dicē vbi ipsa ciuitas hoc statuisset q7 in hoc hēt potestatē a iure cōi.vt in.l.oēs populi.ff.de iusti. 7 iure. ¶ Sc̄o p̄incipaliter facit q̄d no. Johā.an.i.c.ij.d vsu. li.vi.7 Bal.in.l.i.C.de sa.san.ec.vbi.volūt q̄ in casu quo bo na alicuius publicant ꝓpter delictū non pōt ille sic p̄uatus te stari etiā ad pias causas.q7 testaret de alieno. ꝯ.c.filios.d te sta. Et vult ibi Johā.an.i bonis dānatoꝝ q̄ hodie nō publicā tur sz deferunt agnatis.vt in auc.bona dānatorū.C.de bo no.p̄sc̄ri. Et ex quo casu lex differt agnatis 7 p̄uat potesta tem testādi nō potest testari etiā ad pias causas.q7 ex quo lex simpliciter p̄ouidet 7 nō reperit cōtrariū iure nr̄o stādū est dispositiōi legali ī.c.i.de no.ope.nun.7 cū.generaliter.l.loqui tur generale.debet ieruari.xix.di.si romanorū.7.c.solite.de maio.7 obe. Jtem ex quo bona differunt alijs p legē p̄o nō dato habetur q̄d abillo datur q̄ de iure donare nō potest.i. q.viij.pubertū.7.l.traditio.ff.de acqui.re.do.7.c.q̄d autē.de iure.patro. Nec obstat fauor pie cause.q7.p̄cedit cū testator quod suū est legat.secus si legat nō suū.vt ī casu nr̄o nec ꝓp fauorē.aliū legatorū debet alteri fieri iniustitia.de so.cōpe.et tenore.de donatio.inter vi.7 vxo.nuper.d penis.sacrā.facit i.q.i.non ē putāda.si ḡ p̄dicta p̄cedūt vbi ler differt bona ad aliū ꝓpter delictū.fortius idē dicēdū vbi differt ex equita te naturali.7 fauore filiatiōis cū fauores debeant ampliari 7 odium restringi.vt in regula odium restrigi de regu.iu.li.vi. ¶ Tertō adduco bonū ex.in.c.quesitū.xvij.q.iiij.i fi.vbi no tanter colligit ecclesiā debere dimittere bona sibi delata que eq̄tate naturali suadēte retinere nō pōt.hz de stricto iure reti nere possit.sz in casu nr̄o oīs equitas resistit.satis ē enī matrē testari posse de mobilib' vel eis deficiētib' de īmobilb' vsq̄z ad medietatē 7 ī dicta ꝓstitutiōe cauet quo videt in effectu ꝓcordare vel differe in sentētia a dicta auc.nouissima. ḡ eccle sia nō dz hec bona sibi delata agnoscere.q̄nimo si destructa vite posset retinere.iure tñ poli debēt filie restituire. ¶ Quar to adduco notata p bar.7 bal.in.l.ij.C.de sa.san.eccle.vbi vo lūt filiūfamilias ñ posse etiā ad pias cās testari.de bōis aduē ticijs 7 generali legis dispositiōe q̄ ꝓhibet filiūfamlias testa ri fauore patris.vt.l.penu.7 fi.C.q̄ testa.fa.nō pos. Et hz vide tur aptissime ꝓbari i.c.hz pat.§.fi.d sepul.li.vi.vñ firmat bar. ꝓregula in.l.i.q̄ vbicūq̄z lex p. ꝓhibet aliquē testari fauore alteri' nūq̄ fauore pie cause talis ꝓhibitio cēset remissa.q̄d

aperte p̄o

aperte probatur in.d.c.licet. sic est punctualiter in casu no\
stro vt patet ex predictis. ¶ Potest ergo lex vel statutum
prohibere aliquem testari.saltem de certis rebus fauore al
terius cum ꝛ hec consuetudo.ar.l.vendita.ff.commu.pre
di.ꝛ.l.dudum.C.de contraben.emp.ꝛ.l.mercatores.C.d̄
mercano ꝛ merca.ꝛ quod ibi no.ꝛ maxime hec precedunt
tenendo glos.singularem . in.l.illa institutio . ff. de be /
re.unsti l.que dicit ex gratia concedi facultatem testandi
cum de iure stricto quis non possit testari.cum effectus te
stamenti conferatur ad illud tempus quo quis non est fu/
turus dominus ꝛ sic perinde est ac si esset constitutum tem
pore inhabili.l.quod sponte.ff.de dona.ante nup.facit.c.d.
vroze.de sepul.ꝛ.l.in tempus.ff. de acqui.hre.de facili.n.
tollitur.vt notat glo.in cle.ij.de off.or.facit.c.ab exordio.
xxxvi.di.marie causa subgerente.vt in casu nostro. ¶ Cō
cludo ergo dictum legatum de re immobili licet ad pias
causas factum non valuisse.non obstant contraria super/
tus formata.Et primo ad primum dico statutum non esse
contra libertatem ecclesiasticam nec directe nec indirecte.
Non enim fit prohibitio in odium ecclesie. nec prohibe/
tur homines generaliter donare eccle ie. sed constitutio
augetur debitam portionem filio.sic aucta prohibent te /
stari.quemadmodum patet in portione.ꝛ in portione de/
bita iure communi.immo si subtiliter consideretur est cō/
forme iuri diuino.potest.n.ecclesiā honorare in bonis mo
bilibus vel immobilibus si mobilia non extant.iuxta teno
rem cōstitutionis.ꝛ in ceteris bonis,puidere filijs ne pau/
pertate laborent .cum ipse deus mandet pauperibus sub/
veniendum ꝛ ecclesie tenetur de bonis suis ,puidere pau/
peri.x vi.q.i.c.si.ꝛ.xij.q.ij.aurum.fortius non debet eis bo
na delata per.l.auferre.alis si diceremus contrariū sequere
tur q̄ lex non posset alquem priuare bonis suis ex causa cō
tra.l.si verbatū.ff.de rei.ven ꝛ no.per bar.in.c.si.C. si con
tra ius vel vti.pub.ꝛ Ly.in.l.p̄scriptis.C.eo.ꝛ per Inno.
in.c.que in ecclesiarum.de consti.ꝛ contra ter.ti.ij.de vsu.
li.vi.ꝛ.c.cum secundum leges. de hre.eo.lib.cum infinitis
si. Facit ad predicta.quod in simili no.bar.in.l.rescripto.
ff.de mu.ꝛ bo.secus autem vbi quis simpliciter prohibe/
retur alienare in ecclesiam directo vel indirecto alteri eo
quod bona differantur alijs.ꝛ sic procedit questio quam/
ponit Jo.an.de qua.s.in contrario ad secundum contra
rium.respondeo q̄ hec constitutio non est rōnabilis ,ppt̄
idemptitatē ꝛ veritatē que est inter patrē.ꝛ filiū.vt.s.dixi.
ꝛ contrarium loquitur cum quis intrat monasterium non
condito testamento. tunc enim propter onera computan
do monasteria in numero filiorum. secus vbi ante testa\
retur.vt nota.in auc.si qua mulier.C.de sa.san..ec.ꝛ.c.in
presentia de proba. vel si nullo modo intrent in monasteri
um.quia tunc non tenetur aliquid relinquere ecclesie salua
portione legitima. de qua in .c.ij. ꝛ.c.i. cum si de sepul.
¶ Item fateor quod quis debet magis diligere animam
suam q̄ filios.sed non debet per hoc priuare filios portio
ne eis delata lege propter ecclesiam. Nam ꝛ alijs modis
potest se anime sue prouidere.maxime quia potest cum ho
norare secundum tenorem dicte constitutionis. Nazob
stat quod dicit̄ de differentia inter patrem ꝛ matrem . q̄
in multis est differentia .maxime de iure.xij.tabu. secun
dum quam mater excludebatur a successione filiorum per
agnates ipsorum filiorum. ¶ Item istum fuit compesce/
re iudicium maternuz quia mulieres laborant contra pro
pria comoda.ꝛ faciliter decipiuntur.l.si pater. C.de spon.
¶ Ad vltimum contrariuz respondeo quod dicta consti/
tutio loquitur non simpliciter affirmare dando facultatez
testandi de mobilibus.sed procedit ad vlteriora differen/
do ipsa bona stabilia filijs ꝛ sic per consequens prohibent
testari ab eis.vt.s.dixi probatur. ¶ Secūdo modo in ꝛ.
si autem vbi permittit de stabilibus testari vsq̄ ad media/
tatem.si bona mobilia desunt.ergo a contrario si mobilia
extant prohibuit testari de immobilibus.ar.in.l. inter so/
cerum.§.cum inter .ff.de pac.tota per bald.in.l.conuenti/
culam.C.de episcopis ꝛ cle.alijs si possit ad libitum de mo
bilibus testari.illa verba constitutionis essent superflua cō
tra si papa.de priui.li.vi.in.l.si.quando.C.d̄ inoffi.testa.
¶ Tertio probatur ex eo quod .ver. si vero premoriatur
venit aduersiue ad .ver. si vero pater. vbi patri indistincte
permittit testari dummodo filios de sua portiōe rescogno
scat ergo in.ver. si non premoriatur voluit diuersuz ius sta
tuere in matre.ad hoc quod no.in.c.ac si clerici.de iudi. Et
hec sufficiant.ꝛc. Ni.abbas.

Con.lxiiij.

In dei nomine amē. visis compromisso ꝛ lau
do inde secuto ꝛ oblectationibus contra ea.ꝛ
petitione super nullitate ꝛ resp̄sionibus inde
factis ꝛ aliis agitatis inter. E. Lucm vincenti
num ex parte vna. Et. A. eiusdem ciuitatis p̄
deratis statutis sub hac materia disponentibus de duob⁹
contingi compromissuz impugnari. attentis maxime. que
obiciuntur de scriptura priuata. ꝛ quod fuerit compromis
sum ꝛ laudatum super vsuris ꝛ quod laudauerūt duo ex
tribus alio subsiste īrequisito. Secūdo an obiecta sint
talia ꝛ tante efficacie quod pendente dicta causa nullita\
tis. Juder possit vel debeat iure inhibere dicto. E. quod
pendente dicta causa nullam faciat nouitatem dicto. A.
vel non debeat inhibere attentis responsionibus et statu/
tis predictis. ꝛc.

Omnipotētis dei.nomine repetito. Uenio ad
primum.ꝛ assumam ex obiectis ea que viden/
tur.aliquatenus prima fronte pungere. vide
tur enim primo dictum laudum nullū quia pro
latis vltima die termini. fuit enim compromissum de mē/
se augusti ꝛ data facultas pronuntiandi per totum illum
mensem arbitratores vero pronunciauerūt vltima die au
gusti.si eo die quo non erant futuri arbitratores contra.l.
eum.in.fi.ff.de iurisdicti.om.iud. ¶ Secundo vbicunq̄
compromissum factuz est in tres non valet pronunciatio
duorum tertio irrequisito.l.in tres.cum.l.se.ff.de arbi.ꝛ
quod legitur ꝛ.nota.in.c.ij.eo.ti.li.vi.ꝛ in.c.vno delegato
rum de offi.dele. Sed in casu nostro duo iudicauerūt seu
laudauerūt tertio irreq̄sito ergo.laudum nullum ex defe/
ctu potestatis.ꝛ maxime hoc procedit in casu nostro in q̄
tertius non fuit tempore examinationis. Et sic sumus ex
opinione Inno.de quo in.ca.rainaldus.de testa.quanq̄
Bar.ꝛ melius dicat in.l.duo ex tribus.ff.de re iu. Quod
si fuerint presens tempore examinationis siue non senten
tia duorum non valeret.nisi omnes pronunciauerint.ꝛ ꝑ
defectu potestatis quia omnes simul habent facultatez
pronunciandi.dicta.l.duo.facit.dicto cap. vno.ꝛ.ca.cau/
sam matrimonij.eo.titu. ¶ Tertio facit ad inducendum
nullitatem laudi.ꝛ compromissi qualitas cause super qua
fuit pronunciatum quia super vsuris.d̄ quibus secularis
etiam iudex ordinarius cognoscere nō potest fortius nec
arbiter maxime secularis potest habere potestatem a par
tibus.probatur primum ex his que leguntur ꝛ notantur
in clemen.dispendiosam.de iudi.ꝛ in.ca.cum sit generale
de fo.compe.in.ca.illo vos.de pigno.ꝛ.c.ad nostram.de
emptio.ꝛ vendi.per Bartol.in.l.titia ff.so.ma.ꝛ.l.ij.ff.de
iur.om.iudi. Item fuit pronuntiatum super iuribus eccle
sie.ꝛ de istis spiritualibus non potest in laycum compro
mitti.maxime per laycos.vt in.c.contingit.ꝛ.c.per tuas.d̄
arbiri.iuncto.c.ecclesie sancte marie.de consti.ꝛ.c.bene q̄
dem.xcvi.di.ꝛ.c.fi.de re.ecc.non alie. ¶ Quarto euiden
ter colligitur nullitas laudi.quia fuit excesse prolatum
contra ius maxime diuinum.quo casu arbitramentuz seu
laudum ipso iure corruit.vt est ter.apertus in.c.examina
ta.de arbit.quod autem hoc laudum fuerit huiusmodi.
patet ex eo quia mandauerunt arbitri soluere.ne dum vsu
ras.sed etiam vsurarum vsuras.quod non solum est con/
tra ius diuinum ꝛ canonicum.vt per totum ti.de vsu. Sz
etiam contra ius ciuile.vt in auc.de eccle ti.ꝛ in.l.sanctim'
C.de vsu.rei iudi.ꝛ maxime respectu ecclesie quia volue/
runt facere ecclesiam quodammodo vsuariam.nullum
enim preceptum arbitratorum ligat ad peccatum.vt nota
hōstien.c.quintauallis.de iureiurani vbi dicit q̄ vbi di\
citur arbitratorum est contra deum nullo modo est illi pa
rendum quantumcunq̄ interuenerit pena vel iuramen/
tum. allegat

tum.allegat no.de tempo.ordi.ad aures. Ego dico hoc procedere nedum in dicto arbitratorum ſꝫ quorũcunqꝫ iudicum.vt in.c.dominos.ꝛ.c.iulianus.ꝛ.c.qui requiſiſti ri.q.iij ¶ Quinto videtur laudum nullum ex eo quia ex generali compromiſſo pronunciauerunt iſti arbitratores ſuper rebus liquidis vigore ſtatuti vincentini ſcilicet ſup depoſito de quo apparebit ſcriptura priuata habens ex illo iure municipali executionem paratam ſicut inſtru/mentum guarentigiatum ꝛ ſuper rebus diciſis ꝛ liquida/tis per compoſitionem ꝛ diuiſionem prius inter partes fa ctas.contra.c.expoſita.de arbi.ꝛ quod legitur ꝛ notatur in.l.eleganter.§.ſi quis poſt tranſactionem.ff.de condi.in de.ꝛ.l.poſt rem iudicatam.ff.de tranſac. Sicut enim ſup rebus liquidis non poteſt tranſigi.vt in dictis iuribus.ita nec compromitti.cum compromiſſum ſit quedam tranſa ctio.vt nota.in auc.de diffe.iudi. in principio.ꝛ in auc.ſi quando.C.de iudi.no.Inno.in.c.quintauallis.de iur.iur. ꝛ bar.in.l.ſocietatem.§.arbitrarium.ff.pro ſo. Mec iuuat illa clauſula generalis poſita in compromiſſo vt ſuper om nibus ſuper quibus fuerit laudatum intelligitur lis ꝛ que ſtio ꝛc.quia per verba generalia non videt data poteſtas pronũciandi ſuper iam liquidis.de quibus nulla erat con tentio ex regula in generali.de re.iur.li.vi.ꝛ.c.ſi.de offi.iu di.co.li.ꝛ.c.i.de iure iu.eo.li.ꝛ.c.cuꝫ venſſent.de inſti.binc tamen notanter dixit ange.de peruſio in quodam conſilio quod incipit.viſo compromiſſo prorogato.quod per illam clauſulam non datur poteſtas pronunciandi ſuper his ſu per quibus prohibetur tranſactio de iure.ar.in l.cum hi. §.ſed cum lis.ff. de tranſac.ꝛ quod. nota barto.in auc. ſi quis in aliquo documento.C de eden.ꝛ in.l.ꝛ ſi forte.ff.ꝺ caſtren.pecu. ¶ Sexto videtur nullum dictum laudum ſeu ſaltem iniquiſſimum ꝛ doloſum.quia attentis omnib' narratis in laudo. A. erat creditor dei. E.ñ ex hoc laudo remaneret debitor in mille nongentis florenis.vnde ſaltem ratione iniquitati ꝛ non meret executionem.ſed debet in/duci ad arbitrium boni viri.etiam ſi fuiſſet iuratum ꝛ com promiſſum de non petendo reductionem ad arbitrium bo ni viri. vt notat By.ꝛ Jo.an.in regula ſcienti.de regu.iur. li.vi. Et hoſti.in.c. quintauallis.de iure iur.ꝛ ibi maxime per an.de bu.ꝛ bart. in dicto.§.arbitrorum.debet enim il lud pactum intelligi ſi eque fuerint arbitrati. ꝛ tanq̃ boni viri ꝛ amicabiles compoſitores.ar.i.l.quero.§. inter loca torem.ꝛ ibi per bart o. ff.loca.ꝛ dicto.c.quintauallis.ꝛ ple ne per By.vbi.ſ. ¶ Sed his non obſtãtibus puto q̃ alio non probato dictum laudum non poſſet dici nullus nec ini quum ſed preſumendum validum ꝛ equus Fundamen/tum huius concluſionis eſt quia laudum prima fronte ita eſt preſumendum ꝛ aſſerenti illud eſſe iniquum. vel nullus incumbit onus probandi. Ratio quia laudum eſt quedaꝫ tranſactio que prima fronte preſumitur iuſta ꝛ eque ꝛ aſſe renti contrarium incumbit onus probandi ꝛ non ſufficiat probare partem fuiſſe deceptam. inſpecto vere debito vltra dimidiam totius.vt notabiliter probatur in.l.lucius. §.ſi. ff.ad trebel. Jta ꝛ laudum preſumitur iuſtum adeo vt non ſufficiant probare partem fuiſſe deceptam. inſpecto vere debito. Nec quod de iure aliter fuiſſet pronunciandum. vt notat barto.in dicto.§.arbitrorum.ratio quia arbitra/tores non tenentur iudicare ſecundum ius. ſed poſſunt pro bono concordie a iure deuiare.ꝛ dare id quod eſt vni' partis alteri.vt.l.ſi de meis.ff.de arbi.ꝛ bonus ter.in.c.niſi de preben.vnde ad deprehendendum iniquitatem laudi. oportet conſiderare ſtatum litis.ꝛ qualitatem perſonaruꝫ et compromittentium et quare venerunt ac compromiſe/runt.et quantitatem deceptionis. ¶ Et ſi omnibus his conſideratis reperitur arbitros non pronunciaſſe ſicut bo nus vir egiſſet.tunc colligitur iniquitas non dico nullitas notatur per barto.in dicto.§.arbitrorum.patet ex his que leguntur ꝛ notantur in dicta.l.lucius in fi.et in .l.ij. C. de reſcinden.vendi.ꝛ.c.penul.de emp.ꝛ vendi.ꝛ quod onus probandi iniquitateꝫ incumbit alleganti.tenet Jo.an.poſt antiquos in addi.ſpecu.in titu.de arbi.§.ſequitur.ver.itẽ. quid ſi compromiſſum.ꝛ barto.aperte ſentit in dicto.§.ar bitrorum. Et Frede.conſilio .cclxxiiij.anto.de bu.in.dicto. c.quintauallis.facit.l.ab ea parte.ꝛ.l.verius.ꝛ.l.ei.i cũ bi

ff.de proba. ¶ Jtem quia arbitratores.non tenentur ſcri pturas facere.ſed ſatis eſt eos extraiudicialiter ſe informa re vt no.Jnno.in dicto.c.quintauallis.ꝛ Bartol.in dicto §.arbitrorum.vnde abſurdum eſſet dicere q̃ prolaudi iu/ſtitia non ſit preſumendum cum ſecundum hoc nullum fe re laudum conſiſteret cum non poſſet probari exactio. In ſuper dicens ſe leſum ex contractu habet probare.vt in.l. i.C.de fi.inſtru.ꝛ iur.ha.fi.li.x.ꝛ.c.ij.co.n.in antiquis.nõ autem ſtans pro contractu habet iuſtificare contractũ.ita eſt dicendum in laudo cum ſit quidam contra vt.ſ.dixi.fa cit etiam quia pro ſolennitatibus intrinſecis preſumitur victa.l.ab ea parte in fi.ꝛ inſti.de fideiuſ.in fi.ꝛ in.c.in pre ſentia.de proba.no.Jnno.in.c.innotuit.de.eo qui fur.or/ ꝛ Barto.in.l.ſciendum.ff.de ver.obliga.ꝛ per hoc fun/dauit intentio ſtantis pro laudo.ꝛ vltra premiſſa facit ſo ennis promiſſio ipſorum compromittendum qui promi/ſerunt a laudo ferendo non appellare vel de nullitate di/cere ſeu iniquitate opponere. Nec petere ipſum vel aliquo in eo contentum in totum vel in partem corrigi emenda/ri vel ad arbitrium boni viri reduci.ſed illud compromiſ/ſum ꝛ laudum inde ſecutum ꝛ omnia contenta in eo per/petuo firma ꝛ rata tenere ꝛ obſeruare ꝛ in nullo contrafa cere vel venire ꝛc. Et ſic qua fronte ſic allegat nullitatem non video.nihil enim continetur in ipſo laudo quod:per partes expreſſe approbari poſſit ergo valuit pactum aprĩ cipio factum de non allegando nullitatem ꝛ valere debet acta ſaltem vi parti. vbi alia remedia deficeren.ar.eorum que notantur per glo.in.c.ſignificaſti.competen.ꝛ.l.vna. C.qui pro ſua iuriſdictiõe ꝛ.l.ij.C.communia vtriuſqꝫ iu/di. Et quanq̃ aliqui caſus excipiantur cum dictio nullita tis prohibetur a lege.iuxta notata in clemen.i.de re iudi.l. i.ff.de tabu.exhi.tamen reſpectu partis renunciantis ſeu ſolemniter promittentis non videntur illa locum habere ar.c.quam periculoſum vij.q.i. Et quia qui totum dicit ni hil excludit.in.c.ſolite.de maio.ꝛ obe.xix.di.ſi romano/rum. Et ratio diuerſitatis poteſt eſſe. Nam quando lex p hibet dictionem nullitatis.hoc facit non quod velit actuꝫ nullum confirmare.ſed propter fraudis preſumptionem que quidem preſumptio ceſſat ſi probatio offertur in con/tinenti.ſic procedunt notata in dicta.l.i.vel quando alle/gatur nullitas ex reſpectu defectus iuriſdictionis tunc.n. admittitur exceptio.quia detrahitur illa qualitas ſuper q̃ lex ſe fundabat in in tollendo facultatem dicendi ſententi aꝫ nullaꝫ.quia non eſt ſententia ſi iudex nõ habeat iuriſdi ctionem adhoc quod notat Barto.in.l.i.fi.ff.quod.vi aut clam.ꝛ ſic procedunt no.in.clemen.vnica.de ſequeſ.poſ. ſed quando pars ſolemniter promittit non apponere de nullitate.hoc facit quia vult omnino valere in vim pacti. Et ſic indiſtincte precludit ſibi viam allegandi nullitatem cuius validitas dependet a conſenſu ſuo.adhoc quod no. in.c.cum inter.p.ꝛ.c.i.tranſmiſſo.ꝺ renũci.ꝛ in.l.nemo po teſt.ff.dele.i.ꝛ dicto.c.quam periculoſum.ꝛ dicta.l.vna.C qui pro ſua inris iuriſdictio. ¶ Nunc reſtat examinare an obiecta ſunt tante efficatie vt predictis non obſtantib' poſſit dictum laudum dici nullum vel iniquiſſimum ꝛ di/co q̃ non. Et p̃ ad primum iuxta ordinem dico quod ſi be ne inſpiciantur tempus aſſignatum in compromiſſo.ꝛ di es lati laudi non poteſt dici.laudꝺ non fore latum in termi no pro vt altera pars ꝛ non bene allegat. Fuit enim lata die vltima termini quod in dubio fieri potuit.vt'exprelſe pro batur in.c.conſuluit.de offic.lega.vbi dicitur delegatum poſſe pronunciare vltima die termini:ergo fortius idem dicendum in arbitratore cuius laudum eſt potius quedã tranſactio ſeu contractus quam ſententia vt nota.in iuri bus.ſ.allegatis. Non obſtat contrarium.loquitur enim in ordinario cuius ſucceſſor venit. Erubeſcit enim abdica tione iuriſdictionis ſecus aut in delegato.vel arbitro inq̃ bus hec ratio ceſſat.vt nota. Johan.an.in dicto.c.conſu/luiti ¶ Jtem in ordinario licet non debeat pronunciare vltima die ſue iuriſdictionis.ſi tamen pronunciat valet.vt nota gloſa.in.c.ꝛ ſi chriſtus de iure iurando.in verbo ſer uando.ꝛ nota in.l.meminiſſe.ff.de offi.proconſul. Et hoc ergo capite non poteſt dici laudum nullum. ¶ Ulenio ad ſecundam obiectionem ad quam Reſpondeo illam

procedere in dubio si aliud non fuisset expressum in com/promisso. sed simpliciter fuisset tribus data potestas duo bus etiam absente z irrequisito. quod fieri potest nam z iudicib' delegatis potest dari potestas vt omnes vel duo vel solus pronunciare possint vt in.c.cum plures.de off.de le.li.vi. ergo idem z fortius in arbitratoribus qui assumũt sibi potestatem ab ipsis compromittentibus possunt enim partes remittere arbitris etiaz solennitates substantiales iudiciorum. vt.l.diem proferre.§.si quis legatorum.ff.de arbi.nota.barto.in dicto.§.arbitrorum, z quod hec clausu la vt vnus vel duo pronuncient possit apponi. nec sit inso licitum expresse probatur in.l.non distinguemus.§.cum in.plures.ff.de arbitris z in.c.nota. delegatorum. de off. delega.libro sexto. Et sic est penitus sublata secunda obiec\ tio. ¶ Ad tertiam obiectionem que videtur magis du\bitabilis ℟ Respondeo quod causa vsurarum tunc est spiri tualis seu ecclesiastici fori cum dubitatur aut contractus sit vsurarius quo casu cognitio spectat ad iudicẽ ecclesiasti cum dumarat z hoc casu proprie procedunt contraria vt. nota.bar.in dicta.l.ij.z.l.titia allegata. in.contrariis in.c. cum sit generale.de.fo.compe.in de.dispendiosaz de. iudi. Sed in casu nostro non fuit compromissum an cõtractus esset vsurarius nec arbitratores pronunciarunt cõtractũ vsurarium vel non vsurarium. quinimmo nihil fuit dictuz de vsuris. sed dumtarat fuit condemnatio facta ad octo pro centenario reducendo illa octo ad caput anni ratione damnorum z interesse. que quidem prouisio vires sumit ex duplici capite. Primo ratione conuentionis partiuz z potestatis tribute ipsis arbitratoribus ab eisdem partibu' vt patet in laudo in.c.quod incipit. ¶ Item saluo zc. licet enim a principio non valeat conuentio de dando certum quid pro centenario .vi.in.c. debitores. de iureiu. tamen post factum quando cessat anxietas querẽdi .vt inuenien di mutuum bene valet conuentio. quia videtur quedam li beralitas z recognitio seruitiorum z resartio damnoruz. potest enim creditor post factum aliquid sibi liberaliter ob latum recipere. vt no.in.c.consuluit.de vsu. z.xiiij.q.c.i. fa cit.c.quam pio.in fi.ij.z.c.tua.de symo. Simile videmus i pacto legis commissorie. quod in pignoribus reprobatur. si tempore contractus interuenit. secus si ex postfacto cum cessat illa anxietas reperiendi mutuum. vt legitur z notat' in.l.i.C.de pac.penul.z ibi per Ly.z barto. per canonistas in.c.significauit.de pig. ¶ Nec ob. si dicatur non creden dum ipsis arbitratoribus. licet hoc asserant. vt in.c.quo\niam contra.de proba. vbi patet quod non creditur iudici. nisi quatenus constat per acta. ¶ Nec etiaz obstat ar. in. l.penul.C.de arbi. potest enim dici aliud esse in arbitrato\ribus quod nõ tenentur facere scripturas. vt.§.viri. vnde eis videtur credendum in his que concernunt factum cuz plene informati z partes elegerunt eos vt ideoneos saltez si hec eadem deponunt coram iudice. vt singulariter volu it barto.in.dicto.§.arbitrorum. ¶ Item videtur i hoc cre dendum ipsis arbitris cum agatur de modico preiudicio causa ipsi per se sine hac conuentione partium facere po\tuissent vt statim dicam. ¶ In his vero que sunt modici preiudicij statur. verbis enunciationis etiam notarij. vt est glos.notabilis in.c.olim. de censi. z idem ibi Inno. fa\cit quod nota.glos.in.l.optimam.C.de contraben. z com mit.sip. ¶ Ualuit insuper dicta prouisio ex secundo ca\pite scilicet ex pretore ipsorum arbitrorum z iurisdictio\ne. ¶ Nam etiam vbi pecunia tradita est in obligatione. po test respectus haberi ad interesse rationi damni contin\gentis z lucri cessantis a tempore more no. Inno.in.c. sa cra.de sen.excõ. z glo.in.c.conquestus de vsu. z.l.cum al\legas.C.de vsu. z in.l.curabit C.de ac.em. facit.l.in fi.ff.ꝺ eo quod cer.lo. z quod no.bar.in.l vna.C.de sen. que pro eo quod interest. ¶ Item ipsimet arbitri debent se plene in formare de maiori interesse creditoris quam fuerit facta condemnatio. ¶ Et verisimiliter credendum est in mer\catoribus. Nec ex hoc debet altera pars conqueri cum ex illa pecunia soluta nomine suo receperit vel recipere po tuerit quolibet anno certum lucrum ex monte. ¶ Item ratione sui depositi condemnatus fuit sibi eius aduersari us ad eandem rationem, vnde vt.§.viri credendum est omnia fuisse per istos arbitratores legitime in casu nostro librata z agitata nisi per aduersam partem contrarium probetur. ¶ Item isti fuerunt arbitratores qui pro bono pacis possunt aliquatenus excedere metas iuris z condemnare alteram partium ad dandum aliquid alteri pro pecunia iam retenta. vt probatur in simili.in.c.nisi de preben. Et sic cessat totaliter obiectio de vsuris z vsura\rium vsuris cum totum factum sit loco interesse nisi con\trarium probetur z enormis lesio inde sequeretur. iuxta notata in dicto.c.quintauallis. z dicto.§.arbitrorum. Nec obstat quod dicitur de ecclesia quia compromissum vl'laudum non fuit hic superius spirituale quo casu procedunt contraria. Sed super illis pecuniis deputatis super ipsas partes. ad refectionem ecclesie. quarum pars est penes ip sas partes. quibus vt heredibus incumbit onus ecclesiaz reficiendi. z in necessariis fulciendi. vnde laudum in hac parte potius concernit preiudicium priuatuz ipsarum par tium z heredum quam ecclesie. vnde non debemus respi cere q ecclesia nominetur in laudo. sed in quem verboruz effectus dirigitur. vt in.l.cum pater.§.donationis.ff.de le ga.ij. Et ex predictis remanet solutum etiam tertium ar\gumentum. ¶ Uenio ad quintam oppositionem ad quã dico q arbitratores non pronunciauerunt super depositi in preiudicium ipsius seu contra scripturam priuatam super illo confectam quo casu militaret contrarium in fa\uorem ipsius depositarij. z super discordijs nouiter ortis scilicet super damnis z interesse contingentibus ex non re stitutione depositi. ¶ Item vt illius occasione recepta q depositarium deberent restitui que omnia nulli dubium est quin in compromissum venire possint. vt est casus in. c. exposita. de arbi. ¶ Item plus dico q etiam si pronunci assent expresse contra depositum non propter hoc seque\retur nullitas ipsius laudi. quia cum sit illud.c. per se sepa ratum nõ habet inficere alia capitula laudi. quia quot sunt capitula sententie tot sunt sententie. vt in.l. vtrum.§.i.ff.ꝺ mino. facit quod nota. Inno.in.c.fraternitatis. de here. z regula vtile per inutile. z quod ibi notatur. de re. iur.

¶ Non obstat sexta z vltima obiectio. Est enim multuz generalis z superficialis. A. enim erat creditor istius. Et certo respectu scilicet depositi. ¶ Item iste. E. erat debi\tor vltra depositum ratione hereditatis. nunc autem ex cau sa diuersa efficitur creditor scilicet quod soluit integram quantitatem pecunie pro isto. A. ita q etiam compensa\to deposito remanet creditor. maxime habito respectu ad damnum z lucrum z non solutione debiti prouenientia. nec hoc est absurdum cum posset esse debitor certo respe\ctu in parua quantitate. z creditor alio respectu in magna quantitate ex diuersis enim z separatis non fit illatio. vt in.c.ij. de transla. prela. z in.l.neq; natales. C. de proba. vnde ex hoc solo non probatur iniquitas neq; enormis lesio. maxime cum de isto nouo debito constat aperte per libros montis. ¶ Ex his ergo concludo ad primum du\bium q ratione obiectorum non probatur nullitas neq; iniquitas laudi. z q standum est laudo nisi contrarium ꝓ betur. ¶ Uenio ad secundum principale dubium. Et vi\detur primo q dicta inibitio debeat fieri pendente cau sa nullitatis per ter. in demen. i. de re iu. arguendo a loco a speciali. Nam vt ibi patet causa nullitatis impedit exe\cutionem sententie eo casu quo illa sententia bis fuit suc\cessiue per competentes iudices confirmata. Secus er go vbi vnica dumtarat sententia lata reperitur. vt ibi no\in glo. z maxime in casu nostro vbi agitur de executione laudi seu arbitramenti. quod non est tanti roboris sicut ipsa sententia. l.i. z quod ibi no. C. de arbi. ¶ Secundo ad idem facit. l.iiij.§.condemnatum .ff. de re iudi. vbi dici tur q non videtur condemnatus quis vbi sententia est ipo iure nulla. nec sententia nulla potest dici sententia vt ibi op\ponens. ergo de nullitate detrahit qualitati actus super qua ius se fundat in executione sententie merito debet ipsi us executionem retardare. iuxta notata per Barto. in.l.i. ff. quod vt aũt clam. ad idem. l. iudi. C. si ex fal. instru. z. l. si pretor. §. marcellus. ff. de iudi. z. c. de cetero. de re iudi. In contrarium facit. l. fi. C. de or. cog. vbi patet exceptio\nem nullitatis non impedire executionem sententie. Et

preſſe voluit Jnn.in.c.cum in iure de offi. dele. vbi dicit nullibi reperire tactum quod exceptio nullitatis impediat executionem ſententie.allegat.c.ſubſtituto.de in inte.reſti. tu. Et idem gloſ.ibi gloſ.in.verbo effectum ſententie.niſi probatio aſſeretur incontinenti contra exceptionem quo caſu debet mandari.ar.c.litteras.de reſti. ſpo. Nec tunc admitteretur ſecundum illam glo.ſi preſumptio calumnie foret prius ſententia executioni. demum audiri debet per viam agendi. ¶ Item ⁊ tertio quo ad caſum noſtrum ex preſſe videtur cantare ſtatutum vincentinum ſub rubrica de generali executione laudorum in effectu cauetur laudum ſeu arbitramentum executionem mandandum ſicut inſtrumentum guarentigiatum omni appellatione nullitatis iniquitatis reductione ad arbitrium boni viri. oppoſitione.contradictione.exceptione.vel diſſenſione remotis ac reiectis ⁊c. vt ibi latius continetur. cum ergo ſtatutum expreſſe remoueat dictionem nullitatis ad impediendam laudi executionem fruſtra fit indagatio.an debeat admitti quid dicemus ¶ Certe circunſcripto ſtatuto de iure communi diſtinguendum cenſeo. vt diſtinguit barto.poſt ſpecu.⁊ Jnno.in.l.iiij.§.condemnatum.prealle.quem per omnia ſequitur Jo.de lig.in cle.i.de re iudi.⁊.l.i. ff. de tribu. Et concluſio eſt quod ſi allegatur defectus proteſtatis inſinuate impeditur executio ⁊ intelligo quando probabilis eſt negatio alias videtur calumnioſa. ⁊ non admittenda. vt nota. Jnno. in .c. tua. de coha. cle. ⁊ mu. facit quod nota.in.l.poſt rem iudicatam .ff.de tranſac. ⁊ certe in caſu noſtro non videtur probabilis cum expreſſe conſtet de proteſtate iſtorum arbitrorum vt patet ex forma compromiſſi.⁊ ex his que.§.dixi aut allegatur nullitas aliunde proueniens.⁊ tunc ſi de eo conſtat vel conſtare poteſt incontinenti vel infra tempus quod datur ad executionem ſententie debet admitti ⁊ impeditur executio alias ſecus ⁊ ſic reduci debent ad concordiam iura ſuperius pro ⁊ contra allegata. ¶ Sed in caſu noſtro caſus videtur prima fronte magis clarius cum ſtatutum expreſſe tollat facultatem dicendi nullum. ⁊ ſtatutum videtur intelligendum ⁊ interpretandum vt aliquid addat ad ius commune. iuxta nota.per bar.in.l.iiij.§.pretor ait. ff.de. dam. infec. tamen puto quod vbi nullitas eſſet clara. vel illico probari poſſet ⁊ ceſſaret omnis ꝑſumptio fraudis quod eſſet admittenda ⁊ impediretur executio ſententie ſtatuto nõ obſtante. quia mens ſtatuti non fuit velle executioni mandare laudum nullum cum tanto preiudicio partis ſed potius tollere malitioſas appoſitiones nullitatis ſeu dilationem nimiaz euitare q̃ omnia ceſſant data nullitate manifeſta vel illico ceſſante fraude manifeſta ar.optim'um ad hoc .c.litteras. de reſti.ſpo. ⁊ per gloſ.nota.in.l.i.§.ſi autem.de tabularuz exhibitione.⁊ per bal.in.l.data opera.C.q̃ accuſare. non poſſunt. Et per Oldranum.conſilio.xlv. Nam ⁊ ſtatutũ generale eſt interpretandum ſecundum ius commune. vt nota.Jnno.in.c.cauſamqz.de reſcrip.⁊ ſatis eſt quod producat nouum ius agendi. vel excipiendi. iuxta nota. per barto.in.l.i.ff.ad.l.fal.facit quod legitur ⁊ notatur in.c. ex parte. de verborum ſignificatione quamquam ſtatutum non exprimat cauſam preallegati.ſed generaliter loquatur tamen poſſumus ⁊ debemus coniecturare rationem naturalem ſtatuti. et ſecundum illam ſic coniecturam extendere ⁊ reſtringere diſpoſitionem ſtatuti. vt eleganter notat. Cinus.in.l.non dubium. C. de legi.inſtituto vero preallegati. nulla alia bona ratio ſtatuti preter predicta allegari poteſt. nec preſumendum eſt quod lex ſit abſque ratione. dico tamen quod per ea que obiecta contra laudum ante dictum ſunt video nullitatem de preſenti nec illico probandam per ea que latius .ſupra .dixi. Juder ergo diſcretus conſideret obiecta ⁊ obicienda ⁊ ſecũdum predicta informabit motum animi ſui ad faciendũz inhibitionez vel denegandam. Et in caſu quo iuxta predicta admitteret cauſam nullitatis ante executionem faciat ſeruari ſtatutum ſituatum ſub rubrica quomodo proceda tur qñ inſtrumentum vſurarium ⁊c. Nam illud ſtatutuz emanuit ad fraudes euitandas.ar.bonũ ex his que leguntur ⁊ notantur in.c.lator.qui fi.ſint legi.⁊ optime in.c.ſtatutum de reſcrip.li.vi.§.preferendo.⁊.c.conſtitutus.de fideiuſ. loquitur enim dictum ſtatutum generaliter de omni inſtrumento ⁊ quocunqz alio.ad hoc quod no.Bar.in l.ſi quis legatum.ff.de fal.vbi declarat ſignificatuz huius verbi inſtrumentum. Capitur enim pro omni charta continente geſta inter partes.⁊ vt ibi latius per eum. ¶ Jteꝛ faciunt verba illius ſtatuti loquentia que ſunt magis lata et arbitraria. Et hec ſufficiant reſpectu iuriſ communis ⁊ ſtatuti.quoniam vtraqz pars expreſſe promiſit non opponere contra laudum de nullitate non videtur admittendum.vt.ſ.in prin.dixi.niſi ſaltem in nullitate concurreret enormis leſio.vt ſic de tali nullitate non videatur cogitaſſe ar.eorum que leguntur ⁊ notantur in.c.veniens ⁊.c.quin tauallis.de iureiuran.⁊ per By.in.dicta regula ſcienti. Et õe Bar.i.§.arbitroꝛuz vel aliquid aliud ꝺ quo veriſimilit non fuerit cogitatum.ar.c.ſi.de offi.vica.lib.vi.⁊ regula in generali.de re.iur.li.vi. Et hec ſufficiant. Nico.abbas.

Con.lxv.

Facti contingentia talis eſt. Petrus de manzolinis ciuitatis bononie deceſſit relictis duobus filijs Matheo ſcilicet ⁊ petronio.⁊ vxore nomine Agneſina. Qui Petronius ⁊ Mathe' poſt mortez patris eoruz ſteterũt ſimul habitauerunt et nulla facta diuiſione.nec alia ſocietate facta de nouo. His ſic habitantib' Agneſina mater predictoruz ꝺonauit Petronio vnam ei' domuz.his inſuper ſic habitantib' morit' Mathe' relictis duobus filijs Petro ⁊ Bartholomeo qui venientes ad diuiſionem cum Petronio eoruz patruo volunt dimidiam dicte domus donate petronio per eorum auiam. Petronius ex aduerſo dicit eam totaz ſuam ex donatione ibi amatre neqz venire in diuiſione. Queritur quid iuris ⁊c.

Quiſti ſaluatoris eiuſqz matris preſidio humiliter inuocato: attingam breuiſſime deciſionem huius dubij ex propoſitis omniſſis argumentis ad vtranqz partem ne videar hoc dubium difficile reputaſſe cum mihi videatur caſus clarus.dico enim dictum Petrum ⁊ Bartholomeuz non poſſe ex perſonis propꝛijs aut ex perſonis patris eoruz poſſe petere partem illius domus a dicto petronio.a communi iure ſibi donatam ſed illam domuz precipuam ⁊ ſolidã eſſe dicti petronij.nec venire in diuiſione dicte hereditatis

Ad hoc primo allego tex.apertum in.l.cum duobus.§. papinianus. vel incipit.l.ſi fratres. ff.pro ſo.vbi dicitur q̃ licet fratres parentum hereditates indiuiſas retinuerunt ⁊ emolumentum ac damnum in his conſentirent.quod tamen aliunde queſierunt in commune non redigeretur. Et ſic quicquid acquirit alter vndecunqz ex quo non contraxerunt ſocietatem vt preſupponitur in facto non tenetur aliter commuicare. Jdem eſt ſi alter ſenſerit damnum extra res communes.puta quia fuit dammatus ex maleficio.debet enim id quod ſolvit ad partem ſuam imputare. nec tenetur alter ſentire damnum in alijs debitis que ex perſona ſua ꝓtraxit.vt ſi maritauit filiam vel quid ſimile fecit.vt.l.ex parte.§.filius.ff.fami.her.plene per ſpe.in titꝺe iudi.§.ſequitur.ℵ.quid ſi duo fratres.⁊ ℵ.quid ſi iſti. per Barto.in.l.titium.⁊ meuium.ff.de admi.tu.⁊.l.ſi patruus.C.communia indi.iudi.⁊.l.i.§.ſi quis hoc interdicto.ff.de iti.actuqz priua.⁊.dicta.l.ſi fratres.in quibus locis plus dicit q̃ etiam ſi fratres remanendo in communi contraxerint tacite ſocietatem communicando ſibi lucra eoruz negociationum que exercebant.tamen talis ſocietas non extenditur ad alia lucra prorſus ſeparata ſeu alia bona aliter acquiſita.vt exemptione ⁊ donatione legato ⁊ ſimilibus.quia tacite ſocietas non extenditur vltra vſum per quem fuit contracta.ar.in dicta.l.i.§.ſi quis hoc interdicto. facit quod in ſimili.nota. Jnno. in .c. dilectus. de capel.mo. ad idem facit.c.auditis .⁊.c.cũ olim de preſcripr ⁊.c.ij.q.i.manifeſta.⁊ ea cauſa.q.iiij.c.i.⁊ apertius videtur probare.in.l.coiri.cum duabus ſe.ff.pro ſo.vbi patet quod etiam ſi ſocietas ſit expreſſe contracta ſi non fuit diſtincta ſed ſimpliciter contracta extenditur ſolum ad vniuerſa

que ex contractu . veniunt. ¶ Questus autem intelligi-
tur ex opera cuiusq; descendit vt ibi in.l. questus. nō autē
veniunt hereditates legata donationes causa mortis siue
inter viuos. quia hec non veniunt ex questu. sed plerunq;
accidunt ex merito persone vt ibi dicitur. Fortius ergo
in casu nostro non veniunt. vbi nec societas fuit contracta.
non est enim equum vt id quod accidit ex prosperitate for
tune debeat frater alteri fratri. vel nepotibus communica
re. argumenta. institutione. personas. §. iij. z. §. preterea.
facit .l. filic. z quod ibi nota. ff. fami. herc. dico tamen quod
si mater donando illam domum alteri ex fratribus priua-
uit indirecto filium vl nepotes debito bonorum subsidio.
vtputa quod non habebit aliud in bonis vel aliud non re-
mansit sibi tantum quod sufficeret alio filio seu nepotibus
ex eo ad legitimam debitam iure nature. quod tunc pote-
runt isti nepotes illam donationem reuocare tanquam in
officiosam vsq; ad portionem eis debitam iure nature. vt
legitur z notatur. in .c. raynucius . de testa. z .l. si liqueat.
de le. ij. non autem tenetur petronius simpliciter commu
nicare nepotibus. ¶ Concludo ergo quod si mater ad-
huc viuit nihil possunt isti nepotes petere quia viuentibus
parentibus nullum ius in legitima competit filijs aut ne-
potibus. vt .l. i. §. si impuberi. ff. de. colla. bo. Quinimmo
secundus Barto. in auctentica. si qua mulier. C. de sacro-
sancta. ecclesia solum debetur filijs aut nepotibus per mor
tem naturalem z non ciuilem. Si autem mater seu auia
est mortua z tunc aut donatio illa non fuit inofficiosa mo
do predicto. et in nullo reuocatur. sed simpliciter rema-
net ipsi petronio. aut fuit inofficiosa z reuocatur . vsq; ad
legitimam portionem debitam alteri filio seu nepotibus
iure nature. debet enim habere alter filius seu nepotes suc
cedentes in locum filij in bonis matris seu auie tertiam ha
bere. quia ambobus filijs est debita tertia. vt in auc. nouis-
sima. C. de inoffi. testa. noto. i. d. c. raynucius. Et hec suffi
ciant. Ni. abbas.

Con. lvi.

Iso quodam instrumento in quo contine-
tur in summa . qualiter Galeatius olim
cecchi domini tegli de pisis habitans in
castro casulozum solenniter vendidit sin-
dico communis montis guidi communita
tis senarum ementibus pro dicto communi terras do-
mos z possessiones. quas dictus galeatius habebat in di
cto castro montis guidi pro precio z nomine precij. qua
drigentorum florenorum auri. quod quidem precium ex
communi consensu promiserunt dicti sindici soluere dicto
gaaleazio infra quatuor annos hoc expresse acto inter eos
quod donec dicti emptoris nominibus quibus supra. nō
soluerit z soluere distulerint dicto galeazio dictum precij
quadrigentorum florenorum dominium ac proprietas
dictarum possessionum z domorum sit z esse intelligatur
apud dictum galeatium z heredes suos. Et pro pensio
ne z affectu reseruationis dicti dominij z proprietatis di
cti sindici nomine quo. supra promiserunt z conuenerunt
dare z soluere dicto galeatio recipienti pro se z suis he-
redibus florenos nonaginta in fine tempore dicte solutiōis
debende ad vnum annum. His sic inter dictos emptores
z venditores solenniter actis pro parte dicti communis
fuit facta solutio doctorum quadringentorum florenorū:
videtur enim dictis emptoribus quod nō teneantur ad il
lorum solutionem. tamen quia videtur vsuraria prauitas
cum ex dilatione precij fuerit facta . pmissio illorum nona
ginta florenorum i. tum quia videtur contra omnem eq-
tatem vt dictus venditor habebat pensionem de re alij ve-
dita. Queritur quid iuris ꝛc.

Quisti eiusq; matris presidio humiliter inuoca
to: duo ad clarā decisionez predicti thematis
sunt videnda. Primū est nunquid dictus cō
tractus vsuraria prauitate notari possit. Se
cundo presuppositā contractus iustitia an sal-
tē dicti emptores possunt aliquo remedio adiuuari ne vi
deantur soluisse partem precij z integram pensionem illa
rum rerum sicut quilibet extraneus conductor. ¶ Circa
primum breuiter puto nullam vsurariam prauitatem
posse ex forma dicti contractus notari. nam si ponderen-
tur verba contrahentium iuridice apud dictum vendito-
rem remansit dominium rerum venditarum donec debi-
tum integre solueretur. cum non teneatur venditor rem
tradere ante integram solutionem sibi factam. vt in .l. iul.
§. officij. ff. de acti. emptio. ¶ Quinimmo nec si traditur
transfertur dominium nisi fit habita fides de precio. insti.
de re. diui. §. vendite. Necet sola venditione transfer-
tur dominium. vt in .l. traditionibus. C. de pac. at in casu
non fuit habita fides de precio. ¶ Quinnimmo expres
se fuit actum contrarium inter contrahentes. vt si domini-
um remaneret apud venditorem donec precium integre
solueretur nec fuit res tradita nisi titulo locationis iuste.
ergo potuit dictus venditor dictas res venditas dictis
emptoribus vel cuicunq; alteri locare. donec precium in-
tegre foret sibi solutum. Sicut enim ante solutionem in
tegram precij recte percipit fructus. dicto. §. offerri. ita z
ipsam rem cuicunq; interim locare potest nec enim inter-
est siue ipse venditor in ipsa remaneat siue alij tradat vt
mercedem accipiat. vt est tertius in .l. cum antiquitas. C. de
vsu. z habi. ¶ Quinimmo si ipse emptor precio non so-
luto fructus sine titulo precepisset teneretur ipsi vendito-
ri ad interesse. quia si volebat fructus percipere non debe-
bat differre solutionem precij. vt in .l. curabit. C. de actio.
emp. ¶ Ex quibus clare concluditur ad primum q̄ nu-
latenus vsura in dicto contractu notari potest que soluml
prouenit ex mutuo vero vel ficto. vt in .c. consuluit. z in .c.
in ciuitate. z in .c. in nauiganti. de vsu. z plene per. Johan.
andre. in regula peccatuz. de re. iur. li. vi. in mercu. ¶ Nō
quidem nullatenus intercessit sed interuenit verus z pur'
contractus locationis z conductionis infra tempus sol-
uendi precij. Et marime hoc procedit eo attento q̄ hec
venditio non poterat dici vsquēp̄ perfecta. cu mnec preci
um veniret ꝓprie de presenti. nec venditor tenebatur tunc
ad traditionem rei. iurta ea que leguntur z notantur. in l
necessario. ff. de pe. z con. rei vendi. ¶ Venio nunc ad se
cundum magis dubitabile z videtur nullum remedium
dictis emptoribus competere ante quam integram solu
tionem constitutam soluat certū est vt ex predictis liquet.
quod dictarum rerum venditarum dominiū legitime do
nec precium integrum solueretur remansit apud dictum
venditorem. ¶ Item q̄ licite potuit illa res cuicunq; in-
terim locare. vt supra conclusum est ergo licite potest exi-
gere pensionem. dicta .l. cum antiquitas. alias viderentur
dicti emptores vim inferre z possessionem interuertere.
z vt predones possidere. l. si ex stipulatione. ff. de acquisi.
possessio. z .l. nec ex vero. z .l. cum nemo. C. eo.
¶ Secundo probatur sic vbicunq; onus aliquod appo
nitur in contractu venditionis illud videtur pars precij.
vt .l. fundi partem. ff. de contraben. emption. ergo etiam
hac consideratione potest exigi illa pensio. licet pars pre-
cij quolibet anno solueretur cum forte ideo minus vendi-
dit. vt vltra dictum precium consequeretur dictos flore
nos nonaginta. ¶ Tertio debetur ex pacto solenniter
inter dictas partes habito. nam contractus ex conuentio
ne legem accipiunt. vt in regula contractus. de regu. iur.
li. vi. z .l. i. §. si conueniat. ff. depo. sic z gaue est fidem falle
re. l. i. ff. de pac. ¶ Sed his non obstantibus arbitror di
ctis emptoribus competere remedium vt pro rata solu-
ti precij fiat defalcatio seu detractio pensionis hoc pro-
batur in .l. fi. ff. de fun. do. vbi probatur quod si venditor
soluit partem pretij non acquirit dominium pro parte. vt
l. fistulas. §. qui fundum. ff. de contraben. emptione . z
dicto. §. offerri. tamen integre soluto precio potest petere
fructus pro rata precij quod soluit. ¶ Et hoc tenet ibi
Bartol. in .l. fistulas. preallega. z in dicto. §. offerri. quod
videtur omni iustitia naturali subnixum. de qua arguere
potest. etiaz si lex deficeret. vt .l. scire oportet. §. sufficit. ff. d
excu. tu. z extra de appel. l. secundo requiris. in fi. no. glo.
i. dic. consuetudo enim non videtur. equum imo iniquum.
vt venditor percipiat integram pensionem z partez precij

Quod contingē

¶ Quod ꝓtingeret maxie in tertio anno in quo habuit vendito⁹ tres ptes precij. Sed tñ hic haberet integrā pensionem ad qđ optime facit dicta.l. iulianus. §. offerri. vbi ter. dicit vēditorē aut integrū precij solutionē libere debere aut tenere rē venditā quasi pignus ꝓ precio. ergo equissimum est ad limites soluti precij restituat fructus vel relaxat ptem pensionem qui preciū fructū ē iuxta nō. ꝙ bar. i. l. merces. §. vis minor. ff. loca. ⁊ in. l. cotem ferro. §. q̄ maximos. ff. de publi. debet enim sibi fructus retinere q̄tum sua interest ⁊ nō aliter: sicut obseruatur ī ꝙsonā ipsius emptoris. q̄ si habuit ꝓsessionē vigore venditionis: ⁊ solū p̄cij partē soluit obligat' ad interesse respectu partis nō solute dumtaxat ⁊ nō respectu totius precij. Sic ⁊ emptoribus in casu nostro dꝫ fieri relaxatio pensionis ꝓ parte precij soluti: ⁊ solumodo q̄atenus ipsius vēditoris interest. l. respectu partis nō solute: nec debet cum iactura aliena locupletari: facit optime qđ i simili legit' ⁊ notat' in. c. suam. de penis. Itē facit. l. fruct' cū. l. penul. C. de actio. emp. vbi patet q̄ fructus rei venditę post p̄fectā vēditionē etiā ante rei traditionē ptinet ad emptionē: sicut ⁊ ipsius rei periculum ⁊ īcommodū. l. necessario. ff. de peri. ⁊ com. rei. ven. venditor autē solū potest petere p̄cium cū vsuris seu interesse ⁊ precio nō soluto. hodie autē cessante vsurarū exactione pōt peti interesse. etiā de iure canonico. vt no. glo. in. d. l. curabat. C. de ac. em. ⁊ in. c. cō questus. de vsur. Et sic videt' q̄ solū dꝫ habere dict' galeatius pensionē respectu partis precij nō soluti. reliquā vero partē ⁊ interesse nō cū respectu illius nō possit prętēdere interesse ⁊ q̄ꝫ possit. instari vt illud habeat locū in vēditione p̄fecta q̄ nō videt' fuisse hic cū preciū nō esset pure de presenti soluendū nec res forte tūc trahenda. iuxta ea que habentur ⁊ notant' ī dicta. l. necessario tñ cōsidero mentē ⁊ rationē iuris que fuit prouidere vēditori respectu interesse. nō aūt vt habere fruct' ⁊ ptē precij marie maiorē. vt contigit in casu nostro. Nō obstat allegata ꝓ contraria parte. Et ꝓ io ad primū dico fatendū q̄ ante solutū integrū preciū licuit dicto venditori fructus p̄cipere ⁊ cuicūq; locare tñ pōt integrā soluti onē renet' restituere vel defalcare ꝓrata soluti precij: vt voluit bar. ⁊ patet ex p̄dictis. ¶ Ad scđm ꝙriū dico q̄ ꝙriū ꝓcederet vbi onus simplicit' apponeret' respectu venditionis. Sed ī casu nostro expresse fuit actū ⁊ dictū: q̄ ratione reseruati dominij solueret' illa pensio. possibile enī erat q̄ isti emptores nō soluissent nec partē p̄cij infra illos quatuor annos. ⁊ tñ integre sine alia deductione ⁊ remissione debuissent soluisse dictā pensionē Sed facta solutione ꝓ parte debet' pensio. Sed dꝫ fieri remissio ꝓ rata soluti precij. vt patet ex predictis. Ex hoc etiā soluit' tertium. dico enī q̄ pactū debet itelligi modo predicto ne iste locupletet' cuz iactura alterius. ⁊c. Nicolaus abbas.

Con. lx viij.

Episcopus lucanus priuauit duos canonicos iaz plaribus annis absentes. ⁊ ī ecclesia lucana non residentes ꝓpter pecuniaz eoꝝ redditib⁹ p̄misso tamē prius edicto generali apud ecclesiā cathedralē dūtaxat cū certo termino elapsis quinq; mēsib⁹. vel circa dictā p̄uationē fecit ozetin⁹ denunciari capitulo. ad qđ pertinet dictoꝝ receptio de antiqua ꝙsuetudine: vt īfra terminū iuris deberēt duos canonicos eligere loco illoꝝ iā priuatoꝝ ⁊ sibi p̄sentare p eū ꝙfirmandos asserēs ad eū ptinere illud ius ꝙfirmandi. ¶ Queritur circa p̄dicta. q. capitulū dicte ecclesie de pluribus. Et prio nūq̄d eps potuerit dictos canonicos priuare saltē eo modo quo priuauit marie attēto q̄ statuto dicte ecclesie ꝙfirmato iā ab olim p capitulū. Et p multa tēpora obseruato ī termino qui sequit' vz. Itē statuerūt ⁊ ordinauerūt q̄ redditus ⁊ p̄uentus q̄ p tēpore fuerūt ī lucano capitulo nisi inter residentes p totū annū ꝓtinuū minime dilludant'. Si vero taliter residentes p tres tantū menses ꝓtigerit absentare ꝓpter ꝙ de p̄benda annua nihil penitus minuatur sed pro residentibus computētur. ¶ Quod si vltra rēmāserint solaeis pro rata tēporis portio assignet' dūmodo quolibet anno ad minus iam fuerunt per ser menses continuos vel int' aliter nihil percipiāt de p̄benda ⁊c. ¶ Secūdo queritur nunqđ eps semestre p̄fixū capitulo a iure ad eligendū canonicos inceperit currere a tēpore priuationis dictoꝝ canonicoꝝ presuppositā priuatiōis validitate an tēpore notificationis. ⁊ an valuerit dicta notificatio cuz fuit simplici ꝓbo sine scriptura facta. ¶ Tertium dubium nunquid ius cōfirmandi pertineat ad episcopum nō obstante cōsuetudine ī ꝓtrariū fm quā neminē electū p capitulū episcopus ꝓpte existeñs cōfirmat. sed libera electio seu receptio canonicoꝝ ad ipsum capitulū ptinuit. ¶ Quarto incidēter q̄rit' an statuta capituli per epm confirmata ⁊ p successores obseruata possint tolli p epm nouiter creatū seu violari ꝓdicente capitulo ⁊c.

Christi eiusq; matris p̄sidio humiliter inuocato cōdescēdo iurta ordinē. Et primo videt' dicta p̄ c uatio ex multis posse impugnari. ⁊ primo ex defectu cause: secūdo ex defectu ordinis nō seruati respectu cause: quia cū de ꝙsuetudine canonici lucani nō req̄rerēt residentiā: q̄ quidē ꝙsuetudo videt' approbata tacita adiecta ꝙstitutione ⁊ iure: vt est casus in. c. cū omne: ⁊ ibi gl. ⁊ docto. de cōsti. Et melius p Jo. an. in. c. extirpande. §. q̄ vero. de p̄ben. vbi vult valere ꝙsuetudinē. vt quis nō resideat in canonicatu suo: etiā nō tenendo vicariū: si tñ ecclesia indiget pōt compelli vt p vicariū deseruiat. ar. c. penul. de cle. non resi. potuit dñs eps simplr stantibus ꝙsuetudine ⁊ statuto in ꝓiuz illos priuare: cū nō possit solus tollere ꝙsuetudinē ⁊ statuta ecclesie antiqua. ⁊ iam p episcopū ꝙfirmata: vt in. c. cōsuetudinis: de cōsue. ⁊ qđ ibi no. Jo. an. ⁊ ita eps iste si videbat ꝙsuetudinem ecclesie onerosam: debuit prius vocare capitulum ⁊ canonicis statuere tēps sup residentia facienda: qđ pōt iurta nō. in. c. cuz omnes: ⁊ p Jo. an. in. c. ad audientiā. de cle. nō resi. ⁊ facto statuto ꝓ antiquā ꝙsuetudinē ⁊ statutuz intimare absentibus. ⁊ eos reuocare ad residentiā: qđ nō cū fecerit: sed simpliciter nō habito respectu vl' saltē sine ꝙsilio capituli ad priuationē ꝓcesserit merito dicta priuatio pōt dici nulla: vt in. c. nouit. de his q̄ fi. a pla. sine ꝙsensu vel saltez ꝙsilio dicti capituli. dicto. c. nouit. ⁊ c. quāto. eo. ti. no. Jo. an. in. c. i. de ꝙsti. li. vi. fortius ꝫ facere nō pōt veniendo ꝓ antiquā ꝙsuetudinē ⁊ statutū ecclesie cū tunc sint duo impedimēta. d. c. ꝙsuetudinis. ¶ Item presupposito q̄ dñs eps potuisset. procedere solus ꝓ absentes: attamē ex quo isti defendebant' ꝙsuetudine nō debeat eps illico post terminū ꝓcedere ad priuationē. Sed mitius. procedendo facere prius deseruiri ecclesie p vicariū subtractis redditib⁹ ipsis absentibus. Et si tractu temporꝫ pseuerauerint in cōtumacia ꝓcedere ad priuationē: vt notatur in simili in. c. penul. iuncta glo. de cle. nō residen. Itē cozruit dicta priuatio ex defectu ordinis nō seruati. Nam vbi scitur vbi clericus absens est ⁊ cōgrue citari pōt nō debet citari p edictū generale: sed ꝙsonaliter prefixo sibi termino cōparendi: vt in. c. ex parte. ⁊ c. q̄lit'. ⁊ c. iter quattuor. cū fi. de cle. nō resi. est gl. no. ad quā quottidie fit recursus. in. c. quoniā frequenter. §. si vero. de cle. nō resi. ē glo. que est in terminis in sacris canonibus q̄ dicit sentētiā priuationis aliter factā nō tenere. ⁊ illā sequūtur cōiter doctoꝛes. ¶ Itē si nescitur vbi est debēt fieri tres citationes successiue ī ecclesia post quaruz lapsum debet absens expectari p ser mēses: vt ꝓbat' in. c. ex tua. de cle. nō resi. ⁊ adeo req̄runtur tres successiue. quod nō sufficit vnica etiā peremptoria: vt plene ꝓsequitur ⁊ firmat ꝓprie Jo. an. in terminis nostris sup rubrica de cle. nō resi. in addi. specu. in vltima q̄stione. ⁊ hoc sic ius statuit: q̄ ista citatio nō fit in ꝙsonā nec ad domum sed ī ecclesia. vnde talis canonicus q̄ nunciabit absenti certiorabit' in secunda vel tertia citatione q̄ ignorauit in prima. Ad idez facit quod in simili nota. glo. in de. i. de vi. ⁊ ho. cle. in verbo tertio. Sed in casu nostro nō fuerunt hec seruata ꝓ istos canonicos cū mihi verbo fuerit intimatuz q̄ alt' sciebatur vbi erat: nec est ita longe absens q̄ nō posset comode citari nec fuit citatus ꝙsonaliter fortius nō ⁊ si nesciebatur vbi erat tñ nō fuit successiue tribus citationib⁹ factis requisitus: nec post illaꝫ lapsuz ꝙ ser mēses expectatus. ¶ Ex q̄bus ꝓcludo dictā priuationē nō valere. tū ex defectu cause. tū ex defectu ordinis nō seruati ¶ Ex his vt supfluum posse relinqui secūdū dubiū: sed vt satis fiat querentibus quid dicendū p̄supposita validitate p̄uationis: dico sic q̄ aut ad canonicos verisīl' puenit noticia priuationis. p. c. q̄ diuersitatē in fine de ꝓcess. p̄bē. ⁊. c. lz. de suplē. negli. pla. nec est necessaria intimatio priuationis. q̄ cert' certi ozari nō debet vt in regula eū q̄ certi. de reg. iur. li. vi. ⁊ i. l. i. ff. de actio. em. ⁊ plene p dominos de rota dec. 2559. Et ꝫ breuiter de secundo. ¶ Quo ad tertiū dico valere ꝙsuetudinē vt solū ad capitulū pertineat receptio canonicoꝝ. Ita eps non pōt obstante ꝙsuetudine vendicare sibi ius ꝓfirmandi. tex. est i. c. cū ecclesia vulterana. de elec. ⁊. c. postulasti. ꝺ ꝓcess. preben. ⁊. c. vnico. ne se. vacan. li. vi. facit tex. iūcta glo. in. c. fi. de re. iur. eo. li. Et ꝫ cōiter tenetur ab omnibus doctoribus. quinimo etiam p singulares canonicos posset de ꝙsuetudine seruanda

fieri ꝑ visio. vt in. c. fi. de ꝓben. li. vi. facit ad primū. c. cū in ecclesia. co. ti. z li. ¶ Ad quartū dico ꝙ cōsuetudines z statuta rationabilia z ātiqua nō ꝓtest eps sine capitulo tollere. nec ecōtra capitulū sine ep̄o: vt. d. c. cū consuetudinis: quinimo si sunt honorabilia ecclesie nō debēt tolli etiā ꝑ episcopū z capitulū simul vt nō. Inno. i. c. accidentib'. de priuile. Si vero tē dunt in graue ꝓiudiciū seu dedecus ecclesie. oz episcop' ea tollere cū ꝓsilio capituli. sed si capitulū nō vult ꝓsentire ꝓtest solus episcopus cōuenire etiā si interuenisset iuramētū. vt in. c. i. de his que fi. a maio. parte capi. facit qđ no. glo. in. c. in his xi. di. Si autē factū esset idifferēs tūc puto requiri ꝓsensum capituli. ꝑ dictū. c. cum consuetudinis. z qđ ibi no. Johā. an. post abba. Et er his patet qđ dicendū i terminis q̄stiōis nostre. vt. s. fuit specialius dictū. Et hec sufficiant. abbas.

Con. lxviij.

IN quodā statuto senensi inter cetera sic cauetur. Anco ordinamo che nesuno cōtra alcuno p̄suma nō paghara gabella ꝑ alcūo modo directo z obliquo per laquale douesse paghare gabella o vero altro modo e chi contra fara sia cōdemnato p ciaschuno che douesse paghare i dinari cento z c. ¶ Hoc statuto vigēte quidā magister ciatorū qui er q̄dā reformatione ciuitatis tenebat' solvere nomine gabelle omni anno quo laborabat seu laborari fieri faceret ciatos libras centū senensium. soluit ꝑ quodam tēpore gabellā. demū vno anno omisso i quo modico tempore laborari fecerat soluit ꝑ anno sequenti nullā mentionē faciendo ꝙ p̄cedenti anno laborauerat nō tū dicit oppositus sed simplr soluit. ꝑ illo anno. cōtra istum magistrum ꝓcedet' postmodū p officialē gabelle ꝓponēte ipsum defraudasse gabellā. z icidisse i pēnam dicti statuti. dicit' ꝑ parte dicti magistri. ꝙ er eo quod vnus soluit nullā fraudē cōmisit. qz nō distulit soluere animo fraudādi. Queritur quid iuris.

IN christi nomine amē. Videt' ꝓmo dictū magistrum incidisse in pēnā er eo qz nō soluit: nec se teneri ad solutionē ꝑ fessus ē quod sic ostenditur. eorū enī que principi soluunt' aut appellat' vectigal. aut tributū seu publica sinistro vel pensitatio. vt no. glo. z bar. in. l. i. ff. de publi. Sed er non solutione cuiuslibet tempore debito ipso facto committitur pena ratione tributi non soluti. nec ipso facto confiscat': vt. l. ī ꝑries: z qđ ibi nō. ff. eo. z ratione vectigalis ꝓfiscatur tota res er qua erat soluendū vectigal. ita ꝙ hec pena transit etiā i heredes: vt. l. fraudati. z. l. cōmissa. ff. eo. quod marie ꝓtingit er eo ꝙ tales nō soluēdo vident' velle fraudare principem. seu gabellā. d. l. fraudati: ergo dictus magister nō soluēdo ꝑ illo anno necaliter debitorem se ꝓfitendo tanꝙ gabella fraudat' debet statuti pēnā ipso facto incidisse. Et ꝑ hoc ad idē facit glo. i. l. i. C. de vecti. z cō. z i dicta. l. cōmissa. q̄ dicit ꝙ si q̄s ꝓfitet' se teneri ad solutiōez gabelle nō tamē soluit nō incidit i penā sz solū obligat' ad solutionē debitā. vt in dicta. l. i. fm vnum intellectū. Si autē nec soluit nec ꝓfitet' tanꝙ fraudator icidit in pēnaz ipso facto. ¶ Secundo principaliter ꝓbatur z aliter statutum prealle. punit fraudātē gabellā directe vel indirecte. sed dictus magister fraudem erga gabellam cōmisit. ergo mīor ꝓbatur. ista dicitur fraudez committere quia ad deceptionem alterius. et ad sui cōmodū aut verum tacet aut falsum exprimit. hoc ꝓbatur er his que leguntur z notantur in. l. iurisgentiū. §. dolo malo. z. §. sed si fraudendi. ff. de pac. z. l. i. §. doluz malum. ff. de dolo. Sed dictus magister tacuit verum. s. esse obligatum ꝑ precedenti anno: z soluit ꝓ sequenti. ac si nulla ꝓcessisset obligatio: ergo er hac coniectura videt' voluisse decipere cōmune z fraudare gabellam. cuz fraus sine dolo nō ꝓsit nisi er coniecturis ꝓbari. l. dolum. de dolo. c. ꝓsumitur de iu. iur. li. vi. Et in maleficiis ꝓsumit' dolus. de ꝓscrip. c. i. hinc dicit ibi Inno. ꝙ vbi infertur malum vel damnum semper ꝓsumitur malus anim' nisi cōtraria ꝓsumptio ꝓcualeat. allegat. l. si obstetrix. §. fi. z. l. ita vulnerat'. ff. ad. l. acquil. Sed iste magister dānū z culpaz cōmisit nō soluendo debito tēpore nec aliter debituz ꝓfitendo. sz transiuit ad solutiōez alterius anni. ac si in nullo esset obligatus ꝺ ꝓsenti. q̄ debet ꝓsumi malo animo feciſſe. cui ꝓsus ꝓsumit' facere fraudulenter. vt. i. l. magna negligentia. ff. de ver. si. ¶ Sed his nō obstantib' ꝓriā iniam arbitror veriorē fundamentū huius mee sententie ē illud vbicunqz ter in ponendo pēnā corporalē seu pecuniariā exigit exp̄esse vel tacite dolū seu fraudē. vl' loquitur ꝙ verba dolū seu fraudē importantia ad incurrendā illaz pēnā requiritur quē fuisse vere in dolo vel fraude: ita ꝙ non sufficit eū fuisse in culpa etiā lata: vnde lata culpa his casibus nō equiparatur dolo: vt. ꝑbat' in. c. si quis suadēte. x. vij. q. iiij. iuncto. c. si vero. el. ij. de sen. ex. z. l. ij. §. hec actio. ff. vi. bo. ra. z. l. ij. §. si q̄s iō. ff. ne vis fiat. z notat' i dicta. l. magna negligēria: z est notabilis theorica Bar. i. l. i. ff. si quis testa. li. cē. iuss. est: z facit qđ ipse nō. i. l. qđ nerua. ff. depos. z. l. i. ff. de legi. z i. l. aut qui aliter. ff. quod vi aut clā. sed statutū de quo. s. fit mētio loquitur ꝙ verba importantia fraudē: g̃ nō est locus illi pene ni si dict' magister fuerit in fraude. nec sufficit ꝙ fuerit in culpa etiā lata. ꝑ quo etiā facit. l. i. §. lege. z. l. ij. ff. ad. l. iul. de sic. z. l. i. C. e. ti. posito ꝺ fundamēto veriſſimo examinare restat vtꝝ victus magister fuerit i fraude tenēdo solutionē vni' anni: z soluēdo ꝑ subsequenti: z ꝑfecto in nulla fraude istū reperio. ¶ Primo enī iuris regula est. ꝑ eo q̄ nō ꝓsumit quē doloſū. sed asserenti dolū datur onus ꝓbationis. vt in. l. quotiens. §. q̄ dolo. ff. de ꝓba. ¶ Secūdo ꝓbat' er proprietate verborū statuta enī debent intelligi fm ꝓpriū sensum vocabulorū: vt no. Bar. i. l. cēs populi. ff. de iusti. z iur. fraus enī est idē fm intellectū: quē ibi ponit Bar. vel inest dolo vel species fm intellectū principaliorē: q̄ videtur ibi magis placere glo. ita quod fraus nō est sine dolo: sed dolus fm illū intellectū pōt esse sine fraude: fraus enī fit cū aliquē volo decipere fallere sine meo comodo: z quis istoꝝ intellectuū teneatur nō multū curandū quo ad ꝓpositū illud cōiter tenetur vt sine dolo nō cōmittat' fraus quod ꝓbat' in. l. fraudis interpretatio. ff. de reg. iur. Jn dolo aūt ē ois calliditas fallacie machinatio ad circūuenīēdū fallendū z decipiendū alterꝝ adhibita. vt. d. l. i. §. dolū maluz: z dicto. l. iurisgentiū. §. dolo malo. sz certe si iste magister erat obnoxius cōi ꝑ duobus ꝓtinuatis annis: z soluit dumtaxat ꝑ postremo nullā adhibuit fallatiā vel calliditatē ad decipiēdū cōmunitatē seu gabellā fraudādā: facit enī illud quod a iure cōi sibi ꝓmittit'. Plaz vbicunqz quis est obnoxius creditori er diuersis debitis pōt soluendo cōmemorare in qnā causaz vult soluere: vt in. l. paulus. §. paulus. ff. de solu. Nec dicit' cōmittere fraudē in eligēdo debitū recens z nō solvēdo ꝑ vetustiori causa vt ibi. cessat enī fraus in eo quod fit lege ꝓmittente l. gracchus. C. de adul. z. c. q̄ peccat. xxiij. q. iiij. nec aliqua lege cauet' quod eligēdo causam magis recentē teneatur debitor cōmemorare oīa debita p̄cedentia gabella vero vnius anni ē ꝓsus separata a gabella alterius anni. ita ꝙ tot sunt debita quot sunt prestationes. vt. l. cū notissimi. z quod ibi notat'. C. de prescrip. xxx. an. ¶ Tertio ꝓbo sic vbicunqz ad aliquid factū pōt quid moueri er causa dolosa z fraudulēta. z er causa licita z honesta: vel saltē nō dolosa. nunꝙ debem' in dubio ꝓsumere causam fraudulentā vt est tex. i. l. merito. ff. ꝑ socio. facit. c. estote misericordes. de re. iur. sed dictus magister potuit ommittere solutionē er impotētia soluēdi vel er oblitione: quia illo anno modico tpe laborari fecerat. ꝓpter pestē sequentē ob quā causam absentauit se lōgo tpe a ciuitate vt mihi ꝓsupponitur in facto: z stetit ꝑ biennū anteꝙ aliqđ solueret: ergo pot' in hoc facto dubio debem' ꝓsumere aliquā ex istis causis honestis ꝙ ꝓsumere fraudē z dolū: cum de quolibet debeam' ꝓsumere bonū: vt in. c. fi. de presum. z experientia docemur debitores vltra tps debitū differre solutionē pot' er impotētia soluendi q̄ animo creditores defraudandi: z valet i dubio ar. a cōiter accidentibus: vt notatur ī. c. i. de cle. nō resi. ¶ Jtez ex alio excluditur ꝓsumptio fraudis: z quod notorie exercebat artē suā: z de oīb⁹ solutionib' fiebat scriptura: vnde nō est verisimile ꝙ notorie voluisset suā cōmunitatē fallere cessat enī ꝓsumptio fraudis z doli. i facto notorio. iuria nō. ꝑ Ja. bu. in. l. ij. C. de sum. tri. ad hec ter. in. l. nō ertimo. ff. de admi. tu. z. l. qui sine. de ne. ge. z. l. fi. de ritu nup. Hinc conclusit butri. vbi. s. ad q̄stionē q̄ fuit de facto. quidā frater ꝓfessus exiuit ordinē z accepit vroꝛe. Querebat' an iquisitor posset ꝓtra illū ꝓcedere. z cōcludit sic ꝙ aut duxit clam vrorem z ꝓsumitur in dolo z non errare. z ideo iquisitor debz cognoscere aut accepit palaz z non ꝓsumitur in dolo. Sz errare. ita dico ad ꝓpositum si iste habuisset animū fraudādi non laborasset publice vt fecit. sed i occulto. quia q̄ male agit odit lucē. de off. dele. ꝓsuluit. Preterea er cōmisione vnius anni z solutōne sequēt' non infert' ꝓsumptio. quod pro alio soluerit. vnde nec expresse nec tacite mētit'. Jdeo cessat ois calliditas fallatia q̄ requiritur ad fraudē cōmittendā. ¶ Ad hoc bo. ter. z quod. ibi notatur in. l. quicunqz. C. de apothe. li. x. ¶ Ulteri' videꝙ si publicanus qui cōducit vectigalia a fisco differt debit-

tempore ſoluere ſtatutū preciuz fiſco non icidit i penā aliquā
ſi pōt cōpelli.l.ad ſatisfaciendū cū vſuris modici tēporis vecti
galia.§.fi.ff.de publi.ergo idē dicendū i iſto magiſtro q̄ vide
tur teneri fiſco ex quodā quaſi ꝓtractu inito cuz cōmunitate
nō eni iſte magiſter celauit rē ex quo erat ſoluenda gabella ex
quo preſumeret fraus.l. vel fraudati.ff.de publi.nec teneba-
tur ſoluere tributū de re ſua.quo caſu res incideret in cōmiſ
ſum.z ſic loquunt iura ſuperius allegata. Sed tenebat ſo-
luere ex quaſi cōtractu inito cū cōmunitate iura notata in ſi.per
bar.in.l.fi.de decre.ab.ordi.faci.nec tenebat oſtēdere aliquā
rem cū nō eſſet tenda ſolutio ꝓ rebus vēndis.quo caſu ꝓ-
cedunt iura q̄ loquunt de ꝓfeſſione z ſolutione.ſed tenebat
ſoluere ex cauſa.quia laborabat.vnde ſi nō ſoluit ē i culpa.nō
tñ i dolo. Nec iſto caſu debemus pſumere dolū p ea q̄.s. la
tius dixi. Et p hoc ſit reſponſum ad ꝓtraria i principio forma-
ta. ¶ Cōcludo ergo dictū magiſtrum nō incidiſſe in penā di
cti ſtatuti.marie q̄ in dubio debemus iterpretari partez mi
tiorē.l.hec caſu.ff.de ſuſpe.tuto z.l.iterpretatione.ff.de penis
z regula in penis:de regu.iur.li.vi.facit q̄ no.bar.i.l.i.ff.de
effrac.z hec ſufficiant z̄.abbas.

Con.lxix.

In effectu caſus talis ē. Caue inter cetera i quo
dā ſtatuto ſenenſi.ſi quis receperit i ſolutū z pa-
gamentum auctoritate curie.aut alicuius iudi-
cis aliquam rē i mobilē pro primo z ſecūdo decreto vel aliter
pro executione ſententie vel alterius inſtrumenti publici i caſi
bus i q̄bus ex ſecūdo decreto vel in quocūq̄z modo ſibi adiu-
dicato tradita fuerit auctoritate curie vel iudicis z̄. Ita q̄
dominiū ꝓprietas ſeu poſſeſſio talis rei tranſfert tunc in dic-
tis caſibus ſolus recipiēs teneat ſoluere integrā gabellā ta-
lis rei.ſ.denarios octo ꝓlibra z poſt aliqua ſubicit.ita q̄ par
te ſemel alienata ſufficiat ſemel gabellā talis ſolui. Hoc ſtan
te ſtatuto q̄dā nannus domini angeli habuit ex pio decreto
occaſionē cuiuſdā debit quedā bona i mobilia ſeu debitoris
z tractu tēporis obtinuit ſup eiſdem fm decretuz p quod illa
bona fuerunt eidē tradita in ſolutū z pagamētū.a qua quidē
ſnia ſeu decreti iterpoſitione fuit appellatū p partē aduerſam
z pendēte appellatione iuſtū fuit cōpromiſſuz i amicos cōes
q̄ inter certa irritauerunt z anullauerūt pdictū ſcōm decretū
ita quod dictus Nannes reſtituit dicta bona i mobilia vigo-
re ꝓnunciationis arbitrorū. Nūc querit nunq̄d vigore di-
cti ſtatuti teneatur ſoluere dictā gabellā z̄.

Quiſti eiuſq̄z matris preſidio humiliter inuoca-
to.videt prio dicendū:q̄d ſic.a ꝟbis ſtatuti nō ē
recedendū niſi aliter cōſtet de mēte.l.nō alr.z.l.il
le aut ille.ff.de.l.iū.z.c.fi.de ꝟ.ſi. Si ſtatutū arctat
recipiētē rez i mebilē ex prio z ſo decreto:ad ſolutionē gabel
le z iſte Nannes habuit illa bona ex prio z ſo decreto.q̄ tene
tur ad ſolutionē gabelle.ſtatim eni cū recepit bona ex prio z
ſo decreto acquiſitū fuit ius gabelle.l. cedere diez.ff.de ꝟ.ſi.
z tenet ad ſolutionem etiā ſi bona poſtmodū periſſent penes
eū.ſatis eni ē ſemel ſuiſſe locū diſpoſitione legis:ſicut i ſili di
cit ler ſatis eſſe ꝓditionē ſemel extitiſſe licet non duraverit.l.ſi
quis hēredē.C.de inſti.z ſubſti. Et marie hoc ꝓcedit ꝟbis ſe-
quentibus i ſtatuto i eo q̄d ad ſolutionē gabelle ſolū req̄rūt
quod dñium ſeu poſſeſſio ſit trāſlata in recipiētē.at i caſu no-
ſtro nedum dñium ſeu poſſeſſio quāmo z poſſeſſio fuerunt
p dictū Nannē p iterpoſitionē ſecūdi decreti trāſlata:cū eniz
p primū decretū illoꝝ bonoꝝ detentatio eſſet penes dictum
Nannem. i quod p ſm decretū p quod illa bona fuerūt ſibi
donata i ſolutū z pagamētū ſtati acquiſiuit dñiū z verā poſſeſ
ſionē cū nō eſſet opus inductione i poſſeſſionē cū ipe idez illa
bona detinēt ita quod illa ſnia ſtatiz tranſit ſecū executioez.ad
hoc bonus ter.in.l.fi.C.de iure.do.ipe.z Juſti.de re.do.§.iter
dū.cū.§.ſequēti Et q̄ notat.bar.in.l.ſi finita.§.iulian'.ff.de
dā.infec. Nec obſtat ſi dicat illa bona nō duraſſe penes eum
quin p hoc dict' Nannes nō valet excuſari:q̄ eū ex facto ſuo
voluntario pdidit ſibi iputandū ē:nō eni debebat cōpromit-
tere ſz appellationē pſequi. Ad hoc bonus ter.i.l.ſi dictū.§.
i.ff.de euic.vbi dicit quod ſi emptor meta ſibi qōe ſup re em
pta voluntarie cōpromiſit z ſuccubuit nō habet regreſſuz de
euictione cōtra vēditorē debuit eni exꝑctare ſniam iudicis
z ſic ꝙdere p actum neceſſariū.l. vtiqz.ff.de iudi. ¶ Quem-
admodū eni nō euitaſſet gabellā ſi ꝑ trāſactionē vel alium.
contractuz illa bona trāſtuliſſet i aliū:q̄ ſatis ē ſemel ius fuiſ
ſe acquiſitum gabelle.ar.i.l.commiſſa.z in.l.fraudati.ff.de
publi.z.l.continuus.ff.de ꝟ.obli.ita euitare non debet ſi illa
bona pdidit p cōpromiſſū.quia cōpromiſſuz volūtariū ē q̄dā
trāſactio.vt legit z notat i auc.ſi quādo cōſigerit.C.de iudi-
no. Juno.in.c.quintauallis.de iureiur.z bar.in.l.ſi ſocieratē
§.arbitro ꝓ.ff.pſocio. Et hec videt fortis ratio z videtur de
rigore ꝓma fronte ꝓcludere.maxime attento ter.i.l.cū his.§.
cū is.ff.de tranſac. Sed his non obſtātib' contraria ſētē
am arbitror verioꝝ ad quam plurib' rationib' equiſſimis z
naturalib' moueor. Et primo quia non pōt dici factū maxime
in re odioſa cū non durat factū.vt i.c.naz z ego de verbo.ſig-
cū concordantijs ibi poſitis i glo.ſicut i danda actione cōtra
partem nō dicit verſus cū non durat verſuz.ff.de in rez verſo
z verbū recipe ſicut verbū habere intelligi debet cū effectu z
non ad cortice.vt in.c.relatū.de ꝓben.ita q̄ diſpoſitio ſtatuti
habeat effectuz.pmanētē.de pe.di.i.§.hec autē verba.z.l.i.§.
ij.ff.q̄ quiſq̄z iur.z.ip.i.marchion.ſtatutū ergo pdituz artās
recipiētē bona ex.q.primo z ſcōo decreto abſolutionē gabelle
debet i telligi de recipiente cū effectu ita q̄ trāſlatio dñij ſiue
poſſeſſiōis tenuerit z duraverit. Nō eniz poteſt dici facta trā
ſlatio ſi illico ſuus effect' extinguit ſeu ipſe dicit.ar.optimuz
in.c.cōmiſſa:de elec.li.vi.z q̄ ibi notat.vbi pater q̄ nō dicitur
quis habuiſſe poſſeſſionē pacificā ſi illico ſup ea mouetur ſibi
q̄ſtio.nō eniz fuit de mēte ſtatuētiū allegare z vinculare quem
ſine comodo z realireceptione ad ſolutionē gabelle cū hoc ꝛe
pugnet rationi naturali ſz quaz nemo debet locupletari cum
iactura vlterius.vt i regula locupletari.de regu.iur.li.vi.z l.
nā hec natura.ff.de cōdi.inde.z maxime fiſcus cū tūc cēſetur
abūdare cū habet ſubditos locupletos.i auc.vt iudi. quoq̄z
fuf.§.cogitatio. Et marie q̄a gabelle ſunt odioſe.l.ij.C.noua
vecti.inſti.non po.z.l.vectigalia z q̄ ibi notat bar.ff.de pubi.
Sed i caſu noſtro nō durauit effectus ſecūdi decreti.cū illico
p appellationē fuit extinctus. Et ſic p actū legalē ſine oī culpa
iſtius Nannis.vt pbat in.l.ij.ff.de pe.z.l.i.ad fi.ff.ad turpil.
Et licet fuerint opuniones vtruz p appellationē extinguatur
ſētētia vel ſuſpēdat.cū ter.iuris cano.cōmuniter dicunt q̄ ſuſ-
pēdat.vt i.c.veniētes.de iure iuran.z.c.paſtoralis.§.ꝓtere-
a.de offi.dele.z leges ciuiles dicunt q̄ extinguat in dicta.l.i.
fi.attamē ſatis eſt quo ad ꝓpoſitū noſtrū q̄ effectus illius ſētē
tie ex toto fuerit de preſenti ſublatus p appellatōez.q̄ procedit
etiā in ſententia que trahit ſecū executionē.vt pbat in.l.furti
ff.de his q̄ no.infa.per quas leges probat q̄ ſecuta appelati-
onē nō poteſt dici iſtuz nannē habere dominiū vl poſſeſſionē
illoꝝ bonoꝝ.ergo ñ tenet ad ſolutionē gabelle. Nec obſtat q̄
iſte compromiſit.quia p hoc compromiſſū ſolū nō pdidit do
miniū z poſſeſſionē illoꝝ bonoꝝ.ſed p appellationē gabelle
q̄ iſte non habuit vigoreꝫ primi z ſecundi decreti dominiuz z
poſſeſſionē.nec p actū cōpromiſſi debet icurrere illā penā cū
cōptomittendo vſus ſit iuris via legitima:vt in cle.quā diu.de
appel.z aucten.ſi cauſam.C.de exꝑ.appel. Et ſicut ſuccu-
buit coꝝ arbitris.ita potuiſſet ſuccumbere coꝝ iudice appella
tionis. Itē iſte nannes nihil petit ab alio ex eo quia ſuccubuit:
quo caſu ꝓcederet diſpoſitio.l.ſi dictū pal.ſz ab eo petit gabel
la ad quā nō tenetur ex quo nō habuit effectū ſecundi decreti.
nec p ea deficit quin haberet. ¶ Secūdo principaliter facit
z elegāter quia paſſus ſecundū decretū poteſt beneficio legis
j.annū offerre debitū creditori z recuperare ſua bona illi cre
ditori data in ſolutū.ar.optimū in.l.fi.C.de iure do.impe.no
tanter dicit Bar.in.d.§.iulianus.ſi ergo debitor appellatiōe
pendente cōuenit cū iſto ſuo creditore interuentu arbitrozuz
z recuperauit bona ſua:nō debet imputari iſti.nā ſine quoli-
bet cōpromiſſo hoc potuiſſet p ſupradicta. Et huic rōni nō vi
deo rñſionem ſaltē ſufficientē.nō enim debet iſte artari ad ſol
uēdū clero quod in effectu nō habuit. ¶ Tertio ꝓncipaliter
facit p iſto nanne quia in re dubia eſt ferenda ſentētia cōtra
fiſcum:vt eſt ter.no.i.l.nō puto.ff.de iur.fiſ.preſertim in caſu
noſtro in quo fiſcus cōtendit de lucro captando z dictus nan
nes de dāno vitando cū ex illo ſecundo decreto nullū como-
dū fuerit cōſecutus fiſcus nullum damnū paſſus:z hoc ha-
bet marimā equitatē ne fiſcus locupletetur cōtra omnē natu-
ralē iuſticiā z bonā.equitatē:z cū ſubditoꝝ diſpendio.poteſt
enim in eoꝝ diſpoſitionibus allegari naturalis iuſticia.l.ſcire
oportet.§.ſufficit.ff.de execu.tu.z ſecūdo req̄ris.de appel.z e
quitas preferenda eſt rigori.l.placuit.C.de iudi.z ſummā eq̄
tatē iudex ante oculos habere debet.l.quod ſi epheſi.in fi.ff.
de eo q̄d cer.loco.c.fi.de tranſac. Et p hec patet reſponſio ad
ſuperius allegata.ꝓcedunt eni in caſibus diuerſis a noſtro.

¶ Concludo dictum ergo nannem nõ teneri ad solutionez gabelle z hec sufficiant. Nicolaus abbas doctor.

Con.lxx.

Quidã canonicus massanus iã dudũ renuit canonice quasdã capellas i eadẽ ecclesia massana. quibus nũc senectute seu morbo ingrauescente vtl illa beneficia requirũt deseruire nõ põt. domin' episcop' massanus eũ ipellit vt capellanuz suis sumptibus ibi retineat vel saltẽ cõtribuat ad vnius capellã depositi: dict' canonicus respondet q̃ suoz̃ beneficiorũ redditus summã. xxv. florenorũ vix ascendũt. ita q̃ nõ posset ex eis sustentari. z portionem capellano instituẽdo tribuere. Queritꝰ quid iuris z̃c.

Christi eiusqz pie matris p̃sidio humilit' inuocato

Videt' p̃mo dictũ canonicũ teneri ad vanduz capellano cõpetentem portionẽ licet ex residuo ipse absqz penuria viuere non posset: p. c. de rectoribꝰ. de cler. egro. vbi dicit q̃ si rector ecclesie nõ valet ex lepre morbo ecclesie deseruire vandus est coadiutor q̃ de facultatibꝰ ecclesie cõgruã recipiat portionẽ. Et glo. ibi videt' decidere casum nostrũ. ¶ Queritur enim quid si ecclesia nõ potest sufficere vtriqz. z respondet q̃ deseruiẽs ecclesie habebit reddit' z illi infirmo prouidebit eps: allegat. lxxxij. di. §. i. z. ij. ¶ Itẽ z secũdo nõ videt' licitũ. vt quis habeat plures capellanos in eadem ecclesia. maxime si est canonicꝰ. vt in casu nostro sicut in eadẽ ecclesia nõ licet habere plures p̃bendas: imo p. adoptiõnẽ secũde vacat p̃ia ipso facto: vt i. c. litteras: z quod ibi notatur de cõcess. preben. z i de. fi. de preben. ita cõsentaneũ nõ ẽ vt quis habeat plura ꝓsimilia officia vel beneficia i eadẽ ecclesia q̃z decolorat' status ecclesie z debito officio defraudat' cum quis nõ posset nisi p vno deseruire. facit qõ notat Jo. an. i dicto. c. litteras. ¶ Sed his nõ obstantibus ꝓtrariã sententiã arbitroz de iure prevalere. Nouoz p̃mo p. dictũ. c. de rectoribus: vt coadiutori detur certa portio: ergo omnes reddit' remanent ibi penes prelatũ. Et sic pinguius ꝓuidet' rectori q̃ coadiutori. Ergo si reddit' vtriqz nõ sufficiũt debet prius prouideri rectori infirmo tanq̃ digniori z pinguius ius habenti. ar. i. c. dilectus. z. c. nolentes: de offi. dele. marie q̃ infirmus cẽsetur seruire: vnde dicit lex. q̃ famuli egri quos curamus nobis seruire intelligunt': vt. l. iiij. §. stichus. ff. de sta. li. z in rebus. ff. cõmo. p quas. z. c. i. de cle. egro. cũ ibi no. probatur q̃ ecclesia tenet' alere rectorẽ egrotũ: z si infirmitatis tpe denegarent' clicis alimẽta deterrerent' alij a clericatu z nõ reperirentur q̃ vellent i rei ecclesia militare. vt dicit ter. in. c. i. p̃e alle. Hinc ẽ q̃ infirmis dant' quotidiane distributões q̃ nõ dãtur nisi de seruientibus z dominis iteressientibꝰ. vt in. c. i. de cle. nõ resi. li. vi. p. qõ patet qõd habẽdi sunt infirmi p. deseruientibus: quod itelligo qñ infirmitas fuit immediata cã nõ deseruiendi. secus si ante infirmitatẽ nõ deseruiebat. q̃ tũc ñ gaudet beneficio infirmi: vt notat' i dicto. c. i. z voluit Inno. in. c. ad audientiã. de de. nõ resi. ¶ Preterea qñ ꝓcurrunt due cause. quaꝝ vna est naturalis alia accidẽtalis naturalis prevalet. l. q̃ habet. ff. de tuto. facit quod no. glo. i de. ij. de offi. oz. ergo per prius ꝓuidendũ ẽ de rectori infirmo q̃ hꝫ titulũ z censet' deseruire q̃ capellano seu coadiutori extraordinario nõ instituẽdo: z si ecclesia patit' defectũ in ministris debet eps parrochie de capellano ꝓuidere: z optimi i simili i his q̃ leguntur z notãtur in. c. i. z. c. de his de eccle. edi. vbi patet quod beneficiatus nõ tenetur reficere ecclesiã nisi de his q̃ sibi supersunt. vnde p̃mo debet ꝓuidere sibi z postmodũ fabrice. Et si non sufficit sibi fabrica populus vel eps dꝫ subueniri: vt ibi plenius no.

¶ Ad idẽ nã tẽpore infirmitatis posset bene alter nõ habent vnde viuere ꝓtrahendo debite obligare beneficiuz. vt no. Jo. an. in. c. ex p̃sentiũ. de pigno. z no. in. c. i. de solu. ¶ Non obstant contraria superius inducta. nã glo. in dicto. c. de rectoribus vere nõ ꝓbatur: quia iura que allegat solũ dicunt q̃ episcopus tenet' prouidere illis qui victuz manibus sibi querere nequiunt. Nec loquunt' magis de clericis q̃ de laicis. Sed i casu nostro iste canonicus habet beneficia: quibus tempore infirmitatis censetur deseruire. z sic debet ex illorum redditibus sustentari. Et contra illã glo. aperte ibi tenet Vincẽcius cuius opinionẽ referunt doctores z cũ eo nõ transeunt nec illam reprobant. quinimo doctor precipuus fm illam opinionem vincen. consulait in questione facti. s. dominus. F. cardinalis florẽn. vt ab eo audiui viua voce. z ponit in dicto. c. de rectoribus. ¶ Ad secundũ contrariuz respondeo q̃. c. litteras: z. clemen. §. alle. loquuntur in duab' prebendis nõ autem in alijs inferioribus beneficijs eiusdem ecclesie. Quinimo cõsuluit Frede. de se. ꝓllio. iij. canonicũ posse ex dispẽsatione episcopi habere capellã in eadez ecclesia cũ dispẽsatione eiusdem posset quis habere canonicatũ prebendã z dignitatem seu psonatũ z officiũ in eadẽ ecclesia. vt in. c. i. iuncta glo. de cõsue. li. vi. Et hodie ex cõi ꝓsuetudine retineri plura simplicia: p̃e sertim qñ nõ exigunt residentiam seu alterũ nõ sufficit ad sustentationẽ beneficiati. vt plene notat' p gl. in. c. gratia de rescrip. li. vi. z de. gratie. co. ti. z in. c. dudũ el. ij. de elec. z p Inno ibi z in. c. cũ iam dudum. Et quicquid sit de iure vel ꝓsuetudine. tñ in facto isto p̃supponit' dictuz canonicũ legitime dictas capellas possidere. nec de tituli legitimitate disputat': iõ in hꝫ vlteri' nõ insisto. ¶ Concluditur ergo dictũ canonicũ nõ cõpellendũ ad ꝓuidendũ capellano vel ad cõtribuendum si de tractis sibi necessarijs nil sibi supersit.

Con.lxxi.

In hac causa q̃ ad p̃sens vertitur inter Jacobum quõdã Mathei oli de fabriano ex vna parte: z nicolaum cane ex alia parte: sup validitate quorundã cõtractuũ z iuramentũ ac ipsoz relaxatione ꝓ luculenta decisione habenda z̃c.

Christi eiusqz matris p̃sidio inuocato. Quinqz dubia examinanda infozmabo. ¶ Primũ nũquid iuramẽto prestito in minozi etate p dictũ Jacobũ in eo quod primo iurauit se maiorẽ z postmoduz iurauit sup obseruatione ꝟctus incident aliqõ vinculũ obstãte statuto. ꝓuincie in quo certa solẽnitas prefigitur ꝟctibꝰ minoz̃ qua postlabita decernitur vt dicti ꝟctus presumant' z fingantur dolose facti z nullã obtineant firmitatẽ z nihilominus ꝟbentes cũ minoribus cõtra formã statuti iudicis arbitrio puniantur. ¶ Secũdũ dubiũ p̃supposita validitate illoz̃ iuramentoz̃ z cõtractus ex defectu solẽnitat' statutarie: an dictus ꝟctus initus cũ dicto Jacobo minozi possit sustentari ex ratificatione ipsius Jacobi iuramẽto firmato tpe maioris etatis interueniẽdo se in illo ꝟctu fuisse deceptũ vltra dimidiã iusti precij. ¶ Tertiũ dubiũ p̃supposita validitate: z vinculo illoz̃ iuramentoz̃ vel alicuius illoz̃ debuerit audiri dictus Jacobus petens absolutionẽ a dño epo. ¶ Quartuz dubium: vtrũ dñs eps z eius vicarius iuridice se gesserint tã in ꝓnunciãdo quã in relaxando dicta iuramẽta. ¶ Quintũ z vltimũ q̃ sint z esse debeãt partis iudicis appellationis in hꝫ. ¶ Rñdeo ad p̃mũ. Et p̃mo ad partẽ negatiuã quod dicto iuramẽto nullũ vinculũ insit: valet enim fm omnes statutũ p̃sumens dolũ z simulationẽ: in certis ꝟctibus marie minoz̃ adeo quod iuramẽta in eis p̃stita nulli' efficiũtur momẽti: tanq̃ dolo z extorta z simulata. Ad hoc. l. si mulier. si auc. si q̃ mulier. C. de vell. l. si principalib'. ff. si cer. pe. z. l. vnica. C. de ꝟct. iud. Nõ. in terminis nostris Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. z iur. in. viij. seu. ix. colũ. vbi dicit quod aut statutũ simplr ãnullat iuramentũ nõ seruata solẽnitate z nõ valet: aut dispo nit vt ꝟctus aliter celebratus p̃sumat' dolosus: seu q̃ minozes dolo p̃sumant' inducti: z valet etiã ad annullandũ iuramẽtũ mouet'. q̃ statutũ põt p̃sumere dolũ: z iuramentũ dolo extoz̃tũ nõ valet: vt in. c. cũ ꝓtingat de iure iuran. z. c. ij. de pac. li. vi. z auc. sacramẽta puberũ. C. si aduer. vẽ. pl' sentit Bal. in dicto. auc. sacramẽta puberũ. dicit enim quod etiã si statuta nõ fingãt dolũ z simulationẽ z equitatẽ vt puta q̃z malicia hominũ illi' loci erat ꝓmpta ad decipiendũ minozes valent statuta ãnullantia iuramẽta z cũ habeant equitatẽ z rõnẽ naturalẽ nõ possunt dici iuri ꝟio: fatetur tñ bonã esse cautellã q̃ in multis locis seruat' vt ꝟctus ꝟ statuta p̃sumantur dolo seu metu inita plenius tñ idẽ Bal. hanc materiã attingit in. l. nõ dubiũ. C. de legi. attñ quo ad casum nostrũ videtur velle vt iuramẽtũ nõ seruata solẽnitate statuti nõ valeat. dicit enim in effectu quo ad p̃positũ nostrũ quod aut rõ ꝓhibitionis statuti fundatur sup eq̃tate naturali z nõ valet iuramẽtũ vt puta qñ statutũ fundatur sup dolo z simulatione: vt in casu nostro. aut fundatur ꝓ quadã equitate positiua z valet. Et hoc casu possunt intelligi ea q̃ habentur in. c. ij. z. c. cũ cõtingat: z auc. sacrã puberum palle. Et si q̃s diceret hoc p̃cedit respectu iuramẽti inter positi sup obseruantia cõtractus z non qñ iurauerit p̃ p̃' se maiorem. Rndeo q̃ illud iuramentũ fuit p̃stitũ in eodẽ cõtractu debet p̃sumi extoz̃tũ sicut ipse ꝟctus: quia iuramentum non p̃sumitur p̃pria voluntate p̃stitũ a malo: vt dicit ter. in. c. super hoc de renuncia. cũ quia eadem facilitate que inducuntur minozes ad contrahendum induci possunt ad iurandum

se minozes

se maiores. Et si diceremus contrariū tale statutū nullius foret effectus cū facile minores inducti ad ꝓtrahendū iurarent se maiores. Ad hoc bonus ter. in dicta l. si mulier. hinc. bar. i. l. fi. C. ad vell. dixit qꝺ si mulier extra iudiciū renūciat velleiano in eodē cōtractu nō valet: qꝛ eadē facilitate inducit ad se obligandū inducī ꝑōt ad renūcianduꝫ ꝛ sic lex esset ludibꝛio. Itē in simili nō. in. l. si ex canone. C. de nō nume. pecu. vbi dicit nō valere renunciationē i eodē cōtractu habitā cū quis cōfitetur se recepisse pecuniā mutuā. Ad idē qꝺ ipse nō. in. l. nō pōt. ff. dele. i. vbi dicit nō valere renūciationē exceptōis simulationis i eodē ℞ctu q̄ oꝫ simul habitus qꝛ oīa q̄ sunt i eodem instrō ꝑsumi debēt simulata si ℞ctus simulatus ꝓbat. Ita dicē dū videt i ꝓposito ex quo ꝙ statutū nō seruata solēnitate ꝑsumit cōtract' dolo exoꝛtus: oīa tūc gesta tanquā accessoꝛia ꝛ ꝑambula ꝓsumi dolo exoꝛta. ¶ Facit relā accessoꝛiū de re. iu. li. vi. ꝛ. l. oꝛatio. ff. de spō. ꝛ. c. prudētiā ꝛ. c. preterea de offi. dele. ¶ Sed his nō obstantib' ꝝriā sniam arbitroꝛ veroꝛē. Moueoꝛ ꝓio qꝛ dictū statutū nō ꝺz extendi ad iuramētū ꝓius prestitū cū iurauit se ante omnē ꝓtractū maiorē. qm̄ cū statutū deuiet a regul' nō debet aliquatenus extendi ad casum similē fictione: vt i. l. iii. ℌ. hec aūt ℞ba. ff. de neg. gest. nō. bar. in. l. nō dubiū ꝓcal'. facit qꝺ legit ꝛ nō. in. c. in nostra de iureiur. ꝛ ꝙ Jo. an. i regula ꝙ possessoꝛe de iu. li. vi. in mercu. ꝛ. c. statutū de elec. li. vi. ꝛ. l. quod ꝓtra rationē. ff. de legi. Quinimo qꝙ plus ē statutū disponēs sup̄ cōtractu non habet locuꝫ in quasi cōtractu: vt nō. dicit bar. in. l. apud iulianū. ff. ex qui. can. ipse. ea. ꝛ in. l. minoꝛ. ff. de acq̄renda hꝛe. Sicut nec contra statutū super q̄ si ꝓtractu nō hꝫ locū in ℞o ꝓtractu. vt ꝓnotabiliter voluit glo. i. c. docet de imu. eccle. li. vi. vbi dicit qꝙ dispositio illius. c. ānullans habitū iudiciū in ecclesia nō extenditur ad ꝓtract' ita dicendū vꝫ in ꝓposito qꝙ statutū istud disponens sup̄ contractu nō debet extendi ad iuramētū ꝓius sup̄ maioꝛi etate cū illud nō sit ꝓtractus: nec quasi ℞ctus: vt ꝓbat' ex his q̄ habent' in. l. labeo. la. ii. ff. de ℞bo. si. ꝛ. l. omnē obligationem. ff. de iudi. cū ibi nō. ¶ Quinimo plus quod etiaꝫ si exꝓresse statutū voluisset cōꝓrehendere illud iuramētū nō valuisset qꝛ nō spectat ad laicos decernere sup̄ iuramento sicut nec sup̄ alio iure spirituali: vt nō hosti. i. c. quēadmodū de iu. iuran. ꝓbatur in. c. venerabilē de elec. Nota. ꝙ Frede. de senis consilio. xci. xc v. vbi generalit dicit nullū statutum laicoꝝ valere sup̄ spectantib' ad iurisdictionē ecclesiasticaꝫ. Ad hoc. c. si ipꝛatoꝛ. xc. di. vbi dicitur qꝙ ꝓ spiritualibus debet etiam impꝛatoꝛ recurrere ad ecclesiā facit. c. nouit de iudi. Ꝓbat' ratione inconuertibili. si. n. non valet laicus cognoscere de ualiditate iuramēti vel alterius actus spiritualis: vt in. c. tuam de oꝛ. cogni. ꝛ. c. latoꝛ q̄ fi. sint le. ꝛ. c. si iudex laycus de sen. exco. li. vi. Et nō. bar. in. l. tittia. ff. so. ma. ꝛ. l. i. de iurisdi. om. iu. ergo foꝛtius nec sup̄ illo statuere cū statutū sumat vires a poteſtate statuētis: ꝺ sen. exco. c. a nobis ꝛ. l. fi. ff. de iurisdic. om. iu. ꝛ. c. animarū de cōsti. li. vi. Nec obstat si dicat' qꝙ fuerit prestitū sup̄ ꝓtractu qꝛ statuto ꝑsumit' dolosus qꝛ hoc iuramentū vt dixi ꝑcessit ꝓtractū. nec ꝑōt dici pars ꝓtract': vnde esto qꝙ ꝓtractus in totū cozzuerit valeret nihilomin' iuramentū ꝛ sic nō ꝺz iudicari ad materiā ꝓtract'. Ad l. l. ēt. ff. de mino. ꝛ. l. scire debem'. ff. de ℞. ob. facit quod in simili notat Jnno. i ꝓfessione. in. c. fi. de resti. spo. dicens cā subsistere: licet cozzuit iudiciū. ꝛ ꝓbat' in de. ꝓstitutōnē. de elec. hꝫ eni iuramētū subsistere ꝙ se. nec etiā accidit ꝓtractu. vnde ꝑōt prestari etiā sup̄ ꝓtractu nullo: vt in. c. debitoꝛes: ꝛ quod ibi notat'. de iureiu. Ꝓterea magis deliberate ꝑsumit' quis venire ad iuramētū tanq̄ ad actū spiritualē: ꝛ anime piculosuꝫ q̄ ad ꝓtractuꝫ sup̄ tēporalib' Jdeo facilius debet ꝑsumi q̄s dolo inductus sup̄ ꝓtractu q̄ sup̄ iuramēto. ad ℌ quod legit' ꝛ notat' i. l. cuꝫ quis. ℌ. codicillis. ff. de lega. iij. ꝛ i auc. de iureiurā. a moꝛi. ꝑ. ꝛ ꝙ bar. in. l. sciendū. ff. de ver. ob. ꝛ in. l. ij. C. de rescin. ven. facit optime ter. cū ibi no. in. l. cū pater. ℌ. filius matrē. ff. de le. ij. Hinc dicim' qꝙ iuramētū hꝫ viꝫ clausule si nō valet quod ago vt ago valet vt valere ꝑōt vt ibi. ꝛ ꝓbat' i. c. ad nostrā. el. iij. de iure iuran. Hinc etiā iure disponit' vt minoꝛ ꝓssit i spiritualib' esse i iudicio sine curatoꝛe: ꝛ nō sic sup̄ tꝑalib': vt i. c. si annū. de iudi. li. vi. iuncta glo. l. clarū. C. de auto. prestan. ¶ Ex his ꝛcludit' valere ꝓmū iuramētū q̄ iurauit se maioꝛē: cū nō ꝓbet ipꝛum iacobū dolo inductū ad iuramētū: nec statutuꝫ ad hūc casuꝫ extēdit' ꝙ. ℌ. dicta: ꝛ cessat ꝙ ℌ argumētū. ℌ. i ꝓtrarium formatū. imo plus dico ꝑsumēdū qꝙ ipse iacob' dolo suo iurauerit se maioꝛē: cū ipse sciret se minoꝛē vt ipsemet narrati libello suo cui ℞ eū credēdū: vt. l. eū precium. C. ꝺ li. ca. nota. bar. i. l. certū. ℌ. si q̄s absente. ff. de cōfes. vnde saltē hoc casu debet ꝓsumi dolus cū sciret se minoꝛē: ꝛ ꝓcedere in dubio debent glo. in. l. si alterius. C. si mi. se ma. di. Et Jo. an. post Nico. de mat. in addi. spe. in ti. de sen. pla. ℌ. vt autem post principiuꝫ. hꝫ Bar. aliter dicat in dicta l. si alterius: sed ꝓcoꝛdari ꝓssunt vt si nō ꝓbatur minoꝛē sciuisse se minoꝛē nō ꝑsumat' dol': sed simplicitas: vt volunt Bar. si aūt ꝓbat' cū eū sciuisse ꝑsumat' dolus: vt in gl. ꝛ ꝙ Jo. an. Mā iurādo scienter ℞ veritatē non potest nisi dolus ꝑsumi. Ad hoc. l. quid omni. ff. de dolo. facit c. illud. ꝛ quod ibi noꝛ de ꝑsump. ꝛ hoc de primo iuramento.

¶ Uenio nunc ad ipsum ℞ctū ꝛ iuramentū sup̄ eo appositū: ꝛ ꝓbat' ℞ctū valere ꝛ tenere: statutū debet iudicari ꝛ censeri sicut ius cōmune: ab eo debet iter ꝑtationē sumere: vt in. c. cuꝫ dilectus: de ꝓsue. ꝛ. l. ij. C. de nova. not. Jnno. in. c. cansam. de rescrip. ꝛ Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. ꝛ iur. Si minoꝛ iurans coꝛporaliter se minoꝛem cessante dolo aduersarij excluditur a beneficio minoꝛis etatis inducto a iure communi: vt in dicta l. si alterius. C. si mi. se ma. di. Ergo debet etiā exclusi a beneficio statuti: quod etiā voluit Jo. an. Nico. mat. i addi. predicta. ℣ro hoc facit qꝛ ex quo minoꝛ dolose versat' nō debet uti minoꝛis beneficio etatis. l. i. ℌ. in pupillū. ff. de posit. ꝛ. l. auxiliū. ff. de mino. ¶ Iste aūt iurauit se minoꝛē. vt. ℌ. ꝙ batū est: ℊ nō debet tanq̄ minoꝛ uti beneficio statuti. preterea dico qꝙ etiā cessante primo iuramēto valere debet tū venditio ꝓpter iuramentū de ea seruāda appositū: quia licet valeat statutum quo ad infringendū contractū nō iuratū: secus tū vbi intercessit iuramentū: quia nō ꝑōt statutū laicoꝛ in ꝑiudiciū iuramenti ꝓsumere dolū: alias parata esset laicis via inualidandi oīa iuramēta minoꝛū ꝛ mulieꝛū ꝑsumere id. s. dolū vel simulationē. ꝛ ꝓhibitū vna via alia indirecta admitti non debet. c. tue. de. ꝓcu. ꝛ regula cū quid vna via. de regu. iur. li. vi. ꝛ ideo elegāter in hoc passu dixit do. anto. de bu. in. c. cū contingat ꝓallega. quod aut apparet legitima causa ꝑsumendi dolū seu simulationē in contractibus minoꝛū ꝛ impeditur virtus iuramēti an nō apparet legitima causa ꝑsumendū: ꝛ valet iuramentū: etiā si statutū specifice anullaret iuramentum. Ego ℞o latius hūc articulū examinaui in quadā disputatione mea. ꝛ nouissime in lectura illius. in. c. cū ꝓcingat: ꝛ ibi nūc ꝓclusi. nunc etiā de nouo ꝓcludo qꝙ ex quo nulla apparet specifica ꝛ verisimilis ꝓiectura ꝑsumēdi dolū vel aliā illicitā causam nō sufficit statutū ad euacuādū iuramentū: qꝛ nō apparēte causa vrgente nō debet nec ꝑōt impediri obligatio deo quę renda. ar. xxv. q. i. sunt quidā. ꝛ quod no. Jnno. in. c. q̄ in ecclesiarū. de ꝓsti. ꝛ melius in. c. quia plerique. in fi. de imu. eccle. ꝛ ꝙ legistas. in. l. fi. C. si ℞ius vel vti. publi. esset enī tale statutū causa ꝑfidie ꝛ piurij. cōtra. l. i. C. si aduer. ven. ꝛ cōtra iura canonica. nō credi debet ℞bis enūciatiuis statuti cū talib' verbis nō. sit credendū ex quo materia nō depēdet a mera dispositione statuētiū. iuxta no. ꝙ bar. in auc. si quis in aliquo documento. C. de eden. ꝛ i. l. si forte. ff. de pecu. ꝛ. l. sciendū. ff. de ℞. ob. ℌz oꝙ oꝛtet qꝙ extrinsecus ꝓbet' causa. puta quia in loco statuti minoꝛes ꝓsueuerant dolo induci extrinsecus est ꝓbata. Et ꝙ hoc facit. c. ii. de par. lib. vi. vbi ter. dicit talia iuramenta omnino esse seruāda. ꝛ ter. in auc. sacramēta dici inuiolabilit ꝛc. nisi dolo vel metu, ꝓbet' ex tortа qꝺ hic nō ꝓbat'. ¶ Quinimmo si bene ponderent' verba illi' statuti statuētes videntur dubitasse de ℞o dolo in eo quod in statuto ꝺr qꝙ ℞ctus ꝑsumatur et fingatur dolo exoꝛtus. vnde pondero ℞bū fingātur. ¶ Fictio eni cadit sup̄ certo ꝛ ꝑsumptio sup̄ incerto: ꝛ quod potest esse verū. vt notatur in. l. vna. C. de rei vxo. ac. ℌ. accedit. in verbo ꝑsumatur: ꝛ ꝙ canonistas in. c. is qui de spō. Et sic voluerūt statuentes fingere dolū vbi nō erat: quod nō potuerūt facere ꝑiudiciū iuramēti. ¶ Et ℌ ℞bo clare arguo qꝙ nō habuerūt sufficiētē causam ꝓsumendi doli. alias non fuissent usi ℞bo fingantur. Ꝓterea si laici nō ꝓssunt cognoscere etiā incidēter ꝛ accessoꝛie de ualiditate iuramēti vel alterius actus spiritualis. dicto. c. tuam. de oꝛ. co. ꝛ. c. latoꝛ. qui fi. sint legi. ita ꝛ foꝛtius in re dubia statuere etiā incident ꝛ necessario. ¶ Concludo ergo dictū cōtractū valuisse ꝛ naturalit ꝛ firmatū esse iuramento. iuxta no. ꝙ Bar. i. l. si quis. ꝙ eo. ff. de fide. ꝛ ꝙ canonistas. in. c. cū ꝓcingat. ꝓalle. ꝛ dictū bar. i dicta l. omnes ꝓpuli: ꝛ bar. ꝓcedat quando a ꝓncipio se nō iurauit maioꝛem. Et quādo ꝓbatur statuentes habuisse ꝙ habilem causam ꝓsumendi dolum. ꝛ per hoc sunt sublata argumenta in contrarium formata. Et hec cōclusio maxime

est tenenda per ea que in sequenti dubio subiciam. ¶ Con-
descēdo ad secundū in quo vt prolixitatem euitem cōclusiue
procedā. Et dico illā ratificationē si facta fuit i maiori etate si-
ne omni scrupulo imponere omnē finē z silentiū huic ꝓcerta-
tioni: ita vt absq; aliquo dubio nulla posset nunc allegari de-
ceptio. Etiā si ꝓbaret' vltra dimidiā iusti precij etiā qñ iter-
uenit iuramētū. qđ habet excludere remediū. l. ij. C. ō resci.
ven. z ibi no. per glo. z bar. z p glo. z doc. i. c. penul. de emp. z
vē. Cū q; iste iacob' dixit q; certificatus de ꝯo precio rei vēdi-
te quod plus valebat donabat. qđ sufficiat sm bar. in dicta. l.
ij. facit. l. si quis donationis. ff. de cōtra iuren. em. Et licet hec ꝯ
ba protulerit dictus iacobus in prio ꝯtractu cuz esset minor.
Tamē ex quo illum postmodū ratificauit z approbauit vide
tur de nouo ꝓtulisse z cōtraxisse. l. i. C. si ma. fac. Facit quod
i simili nō. bar. in. l. theopompus. ff. de do. prele. z. l. eos. ff. de
fal. z quod no. in. c. cū in tua. de testi. Itē facit vna cōsideratio
inconuincibilis: ex quo eni bis quis idē ꝓfitet' videt' exclusus
ab omni beneficio z cōsideratē nō p errorē donasse quod pl'
valet z presumi debet: maxie ex spacio medij tēporis veraci-
ter de vero valore rei. ad hoc ter. optim' i. l. si mulier. z i. l. vni-
ca. prope finē. C. de plus peti. no. bar. in. l. cū scimus. de agri.
z censi. li. xi. Et hoc est ꝑcipuū i hac materia licet prīa ꝓfessio
seu donatio fuerit facta tēpore ibabili: vt probat' in. d. l. si mu-
lier. ¶ Uenio ad tertiū z ꝓcedā tā in hoc q; in sequētib' ꝓclu
siue: vt nimā prolixitatē euitē. Et dico q; nō debuit dictus ia-
cobus audiri absolutionē ꝑtēs: vt patet ex predictis nulla i-
teruenit deceptio etiā si ꝓbaret' valorem rei vltra dimidiā precij
soluti. spōte eni donauit quod potuit: cū esset maior etate tpe
ratificationis. d. l. si quis donationis: z sic etiā si de facto ab-
solueret' a iuramēto ꝓtract' tñ remaneret firmus z irreuoca
bilis cuz sit de iure gentiū. l. ex hoc iure. ff. de iusti. z iur. adeo
q; etiā papa nō posset illū reuocare ad hoc quod no. Inno. in.
c. ij. de cōfir. vti. z in. c. inq̄sitioni. de sen. excō. nazea q̄ sunt de
iur. gen. p principē tolli nō possunt i cle. pastoralis: de re iudi.
z insti. de legi. agna. tu. in fi. z de iure naturali gen. z ciui. §. fz
naturalia: p legistas i dicta. l. fi. C. si cōtra ius vel vti. pub. Et
presupposito etiā q; dicta ratificatio nō iterueniſſet nō debu-
isset adhuc audiri q; nō ꝓbat' lesio enormis. imo nec illa. si be
ne ponderent' dicta testiū: vt patet ex eor; de positionibus: z
z ex nor; p bar. in. l. ꝑcia rerū. ff. ad. l. fal. z i. d. l. ij. de rescin. vē.
z per glo. in. c. cū cā: de testi. z iō nō subsistente lesiōe enormi
nō dzminor audiri. pro hoc dicta auc. sacramēta. q̄ mandat iu
ramenta inuiolabilit' obseruari. z. d. c. ij. de pac. li. vi. vbi dici-
tur omnino seruent' ꝛc. per illū ter. tenuit ibi archi ꝓtra nūc
i. c. cū ꝓtingat: de iureiur. vbi dixit mulieres posse in. illo. c. in-
stare vt absoluat'. naz hoc falsuz ē p dicta iura. z tenet do. an
tor in dicto. c. cū ꝓtingat: z ego semp tenui z latissime fui ꝓse-
quutus i dicta disputatione: nā si indifferenter ꝓtra illa iura
posset peti absolutio. seruirent quasi de vento: quod nō ē dicē
dū cū emanauerint cū tanta solēnitate. Nec ē aliquis ter. in
mundo q̄ hanc absolutionē hoc casu indulgeat. Nō obstat.
c. i. de iureiur. z no. in. c. debitores. eo. ti. q; ibi creditor vsura
rius nō restituendo: ideo cōpellit' relaxare iuramētū vel au-
dit petēs absolutionē. Quod nō ꝓtigit i casu nostro: ex quo
deceptio nō ꝓbat': z hoc i dubio ē tenendū quicqd alij sense
rint. ¶ Ex his infero ad quartū dubiū i quo dico dictū ep̄z
z eius vicariū i hoc facta salua eor; reuerentia nō bene ꝓcesſ-
isse. Prio q; absoluerūt dictū iacobuz nulla lesione legitime
facta ꝓbata cōtra iuramētū. ¶ Itē q; ratificauerit illū cōtra
ctum: z si non quod plus valebant dicta bona bis donauerat
emptori: z donatio ꝓfecta fuit: vt. c. fi. de dona. z iuramētū si
ne causa legitima remitti nō pōt etiā a papa in p̄iudiciū alteri
us: maxime lata sententia: vt notat Inno. i. c. cū inter p. de re
nun. z glo. z cōmuniť doctores: z in. c. quāto de iureiur. ex q̄
pōt dici q; illa absolutio non valuit: q; facta a nō habente po
testatē. Itē q; dictus iacobus i primo ꝓtractu scienter z apē
sate declarauerat iurādo se maiorē. Et sic nō debebat ꝓsequi
beneficiū absolutionis aduersus secūdū iuramētū: q; frustra
legis auxiliū inuocat qui cōmittit in legē: de vsu. c. q; frustra
Itē pnunciauerūt z absoluerūt sup nō petitis ꝓtra oia iura
vulgaria z presertim i eo quod fuit pronūciatū super nō pe-
titis cōtra oia iura vulgaria: z presertim i eo quod fuit pnū
ciatū sup ipso ꝓtractu: cū tantū fuerint additi sup accessorio.
ſ. sup iuramēto. nā super ꝓtractu debuerunt causam cōserua-
re prop̄rio iudici: vt in. c. lator. z. c. tuā presal. z quod notat' i. c.
de prudentia: de do. post duor. rel. z. c. causam. q̄ fi. sint legi. z
c. nouit. de iudi. ¶ Ex his oibus infero ad vltimuz videlicet
q; iudicis appellationis officiū est in pnunciando bene fuisset
appellatū z male sentētiatū z absolutū dictum contractuz z cē.

Con. lxxij.

OMnipotētis dei nomine inuocato. In negocio
Guidonis pauli de vbino sup iure emphiteotico
duo ad claritatē totius materie excutiēda incum-
bunt. Primo an capitula inita inter cōmune vbini: z capitu-
lū ecclesie eiusdē ciuitatis sup iure ephiteotico extendātur ad
bona cuiusdā abbacie sita in territorio alieno. Secūdū dubiū
ꝓsupposito q; dicta capitula nō sint adhunc casum extēdēda:
an saltē possit dict' guido pauli defendi ex ꝓsuetudine ibidem
obseruata sm quā bona cuiusq; ecclesie in territorio vbini cō
sistentia ex defectu canonis nō soluti nō possunt eripi ab em-
phiteota sed agi debet dumtaxat ad solutionem ipsius pēsio-
nis. z cē.

In christi nōe amen. Circa primū breuiter dico
dicta capitula nullo iure extēdi debere ad bona di
cte abbatie. Primo ex defectu potestatis statuen
tiū. nō enī potuerūt laici statuta facere in p̄iudiciū
eccl'ie sp̄ etiā respectu bonor; ꝓsistentiū in eor; territorio: vt ex-
pressum ē in. c. q̄ in eccl'ia sp̄. c. eccl'ie sancte marie de ꝓsti. z. xc.
di. bñ q̄dē. 7. c. fi. de re. eccle. nō alie. facit auc. cassa. C. de sacro
san. eccle. Scdo qđ etiā data potestate statuentiū nō debet fie
ri extēsio ad bona illi' abbatie: q; vt clare patet ex verbis vltimi
capl'i p qđ fit extēsio illa dirigit' ad psonas vt ibi p sindicos z
procuratores seu alio quouis nōie z cēs factores quorūcunq;
eccl'iar; sp̄ abbates monachos z cē. ¶ Jō nō cōprehendit bona
eor; q̄ sunt de illo territorio etiā si alias essent bona supposita
iurisdictioni statuentiū vt clare patet ex nō. p Inno. in. c. po-
stulasti de fo. cōpeten. z bar. i. l. cūctos populos de su. trī. fac
q; nō. Jo. an. i. c. cū sm leges de sent. li. vi. licet eni capitula cū
canonicis videātur scriptura in rē tñ extensio q̄ facit ad ꝓpo-
sitū nostrū ē cōcepta in psonas: nō eni fuit dictū vt illa capitula
haberēt locū in bonis oib' sitis i territorio vbini quo casu di
ceremus legē esse datā verbis z nō reb' sz fuit dictū vt persone
deberēt illa capl'a suare z suari facere. Et sic nō possunt cōpre
hendere abbates de alieno territorio. ar. in. l. i. ff. de tu. z cura.
da. ab his. Nec eo capite q; canonici ꝓseuerūt tenent' abba
tes ad illor; obseruantiā q; pactū nō extēdit' ad alienas perso
nas vel res. l. si vn'. §. ante oia. ff. de pac. Quinimo transactio
facta cū aliquib' ex plurib' habentib'. Jdē ius nō extēdit' ad
alios. l. i. C. de trāsacti. Dico et quod si ep̄s z capitulū ꝓsensis
sent adhuc nō fieret extēsio ad illū abbatē p. c. nostra z qđ ibi
nō. Inno. de loca. Ex quib' ꝓcluditur ad primū dubiū vt vir-
tute illor; capitulor; seu extēsionis nō pōt dictus guido paul'
se defendere. ¶ Uenio ad sm vtrū saltē vigore cōis obseruā
tie z ꝓsuetudinis posset defendere se. Et primo videt' quod nō
q; talis cōsuetudo esset damnosa eccleſiis: ergo nō valet vt i. c.
i. de cōsuetu. ¶ Secūdo videtur q; si ꝯ substantiā ꝯctus em
phiteotici cu de natura ipsius sit pēsione nō soluta infra bien
niū possit emphiteota p dōm expelli. vt in. c. potuit de loca. z
in. l. ij. C. de iure emphi. z insti. loca. §. ad coloquor de emphi-
teota ecclesie. Nā in iure priuato req̄rit' statu. vt in dicta. l. ij.
ꝓsuetudo añt cōtra substantialia actus nō valet vt in. c. ij. iun.
glo. de ꝓsuetudine. li. vi. facit. l. p seruū. ff. de vsu. z ba. Item
video q; si sit pactū in quo dicat' vt nō possit expelli. ñ intelli-
gitur si soluerit pensionez: vnde si cessat soluere p biennū pōt
nihilominus expelli. etiam pacto nō obstante vt est ter. nota.
in. l. q̄ro. §. int' locatorē. ff. loca. quod ergo nō pōt facere. pactū
nō debet posse inducere ꝓsuetudo iurta no. p gl. C. de de cre-
decu. sup rub. li. x. ¶ Sed his nō obstantib' cōtrariā senten
tiā puto de iure veriorē. Moueor primo quia valet pactuz vt
emphit'ota nō possit expelli ex cessatione solutiōis canonis:
vt notanter determinat gl. quā sequitur Bar. in. l. ij. C. de iur.
emphi. pal. Ergo debet valere ꝓsuetudo cū sit fortior q; pactū
priuatū. vt ꝓbat' in. c. fi. de consue. facit quod no. glo. sup rub.
prealle. z quod no. Bar. in. l. omnes populi. ff. de iusti. z iur.
Nec istud pactum est cōtra substantialia contractus: sed po-
tius contra substātialia esset si fieret pactū vel ꝓsuetudo vt nul
la soluta pēsione teneret ꝯctus: quia nō cōsistit locatio vel em
phiteosis sine mercede seu pēsione. l. si merces. ff. loca. z dicto
§. a deo. sed quod agatur ad pensionem z nō fiat expulsio. nō
est contra substantialia sed contra accidentalia cum illa sint de
substantia sine quibus actus consistere non potest. instituz. de
em. z ven. §. precium. no. bar. in. l. prolatā. C. de sen. z interlo-

cu. om.

cu.om.iudi.cõstat autẽ ꝓtractũ emphiteoticoꝝ um ꝓsistere sine expulsione.dicto.c.potuit.nã cessante pacto ⁊ cõsuetudine põt ꝓpꝛietarius nõ expellere emphiteotã sed agere ad pensionẽ: vt in.d.c.potuit: ⁊ quod ibi no.⁊ in dicta.l.ij.ergo valet pactũ.l.ij.§.si cõuenerit.ff.de pos.⁊.c.vno comoda.⁊ regula ꝓtractus er cõuen.de regu.iur.li.vi. ¶ Preterea papa mandat decidi causas ecclesiaꝝ ꝓsonarũ ⁊ clericoꝝ ꝑm cõsuetudinẽ patrie. vt in.c.ij.de eo qui mit.in.pos.facit.c.ꝓstitut'.de inte.resti.⁊ ter.a cõtrario sensu.in.c.cuꝫ cã.de re iudi.⁊ quod no.bar.in.d.l.cunctos populos. Et intelligo vt omnis cesset obiectio.quado ẽ cõsuetudo cõis tã laicoꝝ ꝙ clericoꝝ sicut cõtingit i casu nostro. Nõ enĩ potuisset hic iduci cõsuetudo sine tacito ꝓsensu clericoꝝ sic i dicta.⁊ ex nõ usu iducit' ꝓsuetudo: qñ usus habet in se tacitũ actũ cõtra dispositionẽ iuris cõis.iurta plene no.p Jo.an.in.c.iohannes de emp.⁊ vn.⁊ Ly.in.l.ij.C.que sit lon.cõsue.⁊ ꝓbatur i.d.c.iohannes intelligendo tñ iurta no.p Ly.i loco preal. ¶ Cõsuetudo nõ põt dare legẽ omnibus rebus existentibus in territoꝛio cuiuscunqꝫ sint: vt in.l.seruus.ff.de coesi.⁊.l.numerũ.§.patrimonioꝝ autẽ.ff.de mu.⁊ ho.facit.viij.di.q̃ cõtra.⁊.xij.di.illa.⁊.l.illud ⁊ quod no. Inno.in.d.c.postulasti.⁊ bar.in.dicta.l.cunctos populos. Et ꝓposita facit qđ ponit Fredericus i consilio.c.⁊.xlvi.⁊ Jo.an.post archi.in.c.i.de immu.ecc.li.vi.vbi querũt de bonis abbatie existentibus i alio territoꝛio ꝙ si ipa abbatia. Nõ obstant cõtraria superius allegata. Ad primuꝫ dico hanc ꝓsuetudinẽ nõ esse multũ damnosam ecclesijs: satis enĩ ẽ iã posse ꝓsequi pensionẽ statuentẽ: ⁊ hoc equitatẽ habet quã ecclesia debet prealijs obseruare: vt in.c.suam.de pœnis. Nõ enĩ quelibet cõsuetudo ꝓtra ecclesiã ẽ nulla. ſzilla q̃ magnũ preiudiciũ affert: ⁊ nulla ratione fulcitur ad hoc.c.cũ dilectus: de cõsue.⁊.c.cum ecclesia sutrina.de cau.pos.⁊ ꝓpue.⁊ c.ij.de consue.li.vi.⁊.c.abbate.de ẏbo.signi.cũ multis similibus. ¶ Ad primũ.s.satis respondeꝫ ẽ. ¶ Ad quartũ ⁊ vltimũ dico ꝙ ꝓcedit quãdo simpliciť fuit cõuentuꝫ ne inuit' colonus seu inquilinus expellentur: itelligiť enĩ tanta cõditio si pẽsionẽ soluerit vt ibi.sed nos loquimur qñ er preesse hz ꝓsuetudo i emphiteota nõ possit expelli etiam canone vltra biennĩ nõ soluta.sed agi possit vt soluať: quo casu puto valere cõsuetudinẽ ꝓtra ecclesiã etiã alibi sitam: er quo bona sunt i territoꝛio: ꝓ hoc q̃ ꝓtractus sup re videť intus ꝑm ꝓsuetudinẽ loci. licet er preesse dictus nõ sit: vt in.l.quod si nolit.§.qui.assidua.ff.de edili.edi.nõ.bar.i.l.nemo ẽ qui nesciat.ff. de duo. reis .facit.l.fi.i fi.C.de fide istru. Et hec sufficiãt. Nicolaꝰ abbas.

Con.lxxiij.

In disputatione que vertiť iter laurentiũ domini pallo ⁊ socioꝝ ex vna parte ⁊ baltasarrẽ gentiľ ex alia parte. sup captura ⁊ detẽtione ipsius baltasarris occasione debiti paterni viso quodã quinternolo mihi oblato in quo dumtaxat ꝓtineať quedã statuta ⁊ reformationes ciuitatis inclite florentie. ac etiã sententia lata p officiales mercantie ꝓtra dictũ baltasarrẽ in fauoꝛẽ dicti laurentij ⁊ sociorũ. ⁊ quasdã simplices excusationes seu allegatões p parte dicti baltasarris. Nicolaus abbas.

Christi eiusqꝫ matris presidio humiliť inuocato vĩ ꝓio dictũ baltasarrẽ iniuste puniri. Et minus debite teneri: ⁊ p cõsequẽs debere relaxari. taz iure cõmuni. inspecto ꝙ municipalibꝰ censuris: de iure cõmuni hoc vĩ clarissimũ cũ liceat filio tã puberi ꝙ ipuberi abstinere ab hereditate paterna ⁊ euitare creditores hereditarios: vt in.l.necessarijs.ff.de acqui.hære.⁊ isti.de hæredũ quali.dif.⁊.§.si autẽ cũ si.nec filius cõueniri põt nomine patris.C.ne filius p parte i rubꝛo ⁊ nigro.marie in.l.patris nomine: sed dictus baltasar abstinuit ab hereditate gentilis patris sui: ergo cõueniri nõ põt vel detineri ob debita paterna. Idẽ dicendũ videť statutoꝝ ꝑ ispecta dispositione. quoniã filij p illa obligaňť cũ eoꝝ parentes cessauerũt vel fraudẽ seu dolum commiserunt: vt patet er statuto sup rubꝛica de filijs ⁊ aliis ascedentibus ⁊ de patribꝰ ⁊ alijs ascedentibꝰ ⁊ de fratribus q̃ cessant ⁊ fugitiuoꝝ ⁊c. Et statuto sub rubꝛica de factoꝛibus ⁊ discipulis alicuius societatis ⁊c. Sed er predicťis coꝛã me nõ cõstat dictũ gentilẽ patrẽ dicti baltasarris cessasse fugisse fraudẽ vel dolũ cõmisisse i factoꝛia vel tratifico suo: ergo virtute illoꝝ statutoꝝ nõ teneť. ⁊ p ꝓsequẽs cuꝫ casus iste nõ sit in statutis ꝓuisus dz relinqui dispositioni iuris cõmunis: ꝛescrip.c.susceptũ li.vi.⁊.l.comodissime.ff.de libe.⁊ ꝓstibu. Non obstat si dicatur in libello laurentij hoc contineri: vbi narratur dictũ gentilẽ cessasse fuisse: fraudẽ ⁊ dolũ cõmisisse: qz narrata in libello bene ꝓbauit ꝺ libellantẽ: vt ẽ ter.no.in.l.cũ preciũ.C.de li.cau.nõ. Bar.in.l.certũ.§.si quis absente.ff.de cõfes.cano.in.c.i.eo.ti.sed ꝓlibellante non: quia ſz quis posset ꝓfiteri ꝺ se ꝓ se autẽ minime.xiij.q.ij.in pri.imo clare debet ꝓbare ea que ꝓponit in libello: alias dubia ꝓbatio nõ releuat. vt in.c.in ꝑsentia.de pba. Nõ obstat sententia ꝓ dicto laurentio lata: qz illa põt dici nulla cũ fuerit prolata sub cõditione resolutiua fuit in fine ibi reseruatũ ꝙ si dictus baltasar ꝓbaret de iure suo. tunc statutũ ꝙ dicta sentẽtia cesset nullius momẽti: hoc aũt officiales facere nõ potuerũt: quia nullĩ' iuder põt suam vel sui predecessoꝛis sententiã rescindere etiaz si postea appareat de innocentia rei. vt.C. sen.resci.nõ pos.l.i.⁊.ij.⁊.l.diui.ff.de penis.⁊.l.i.§.fi.ff.de q̃sti.⁊ in.c.in litteris. de offi.dele. No.in terminis nr̃is Bar.iuder.ff.de re iudi.p ꝑdicta iura ꝓcludit iudicẽ nõ posse fere sententiã sub conditione resolutiua: ergo sentẽtia nõ debet tenere tanq̃ lata ꝺ solitũ ⁊ indebitũ iuris oꝛdinẽ.l.platã.C.de sentẽ.⁊ interloc.om.iudi.⁊.ij.q.vi.§.diffinitiua. sed ꝓfecto mihi ostendať minime ꝓout arbitroꝛ dictum baltasarrez debere per predicta relaxari. ¶ Primo ꝺ euz aperte facit sentẽtia p officiales mercantie contra eũ ꝓlata a qua minime apparet appellatuz. imo ex lapsu temporis confirmata que facit ius inter partes etiam si a principio fuisset iniusta: vt in.c.cũ inter de re iudi.⁊.l.ingenium.ff.de sta.homi.⁊.l.res iudica.ff.de reg.iur.ꝓo qua quidẽ sentẽtia presumitur tã respectu iusticie q̃ ordinis: vt in.c.in ꝑsentia.de renun.⁊.c.bone.de elec.⁊.c.causam q̃.de re iudi.no. Inno.in.c.cũ in iure.de offi.dele.⁊.c.quoniã contra.de ꝓba.⁊.d.c.bone. vbi dicit ꝑsumendũ ꝓ sententia postq̃ trãsiuit in rem indicatam: quia durũ est semp acta recensere: ⁊ plene per Jo.cal.in.d.c.quoniã ꝺ. vnde cũ in libello dicatur dictũ gentilẽ cessasse fugisse fraudẽ ⁊ dolũ cõmisisse: ⁊ sup his fuerint probationes hinc inde facte: vt narratur in sententia: ⁊ officiales sententiã tulerint approbãdo ⁊ ꝓfirmando captionẽ dicti baltasarris ⁊ pnũciando eũ vti filiũ in potestate teneri ⁊ obligatũ fore ꝓ facto paterno dicto laurentio ⁊ socijs q̃ quidem sentẽtia: nec aliquo iure aut remedio rescissa vel suspensa certe fecit ius inter partes: vt amplius nõ possit dictus baltasar de iniusta sentẽtia conqueri. Nã nõ appellãdo videtur ille sententie acquieuisse: vt in.c.quod ad ꝓsultationẽ. de re iudi.quod ꝓcedit tam in ciuili ꝙ in criminali. etiã vbi venit imponẽda pena vltimi supplitij. vt.l. nõ tantũ.ff.de appel.⁊.d.l.i.§.fi.ff. de q̃stio.⁊.d.l.diui. facit qđ no. Bart.in.l.qui vltimo supplitio. de penis. Quinimo si post sententiã nõ suspẽsum cõstaret de innocentia rei forte ex ꝓbationibus de nouo repertis solꝰ pnceps posset eũ restituere. vt no. ꝓbať in dicta.l.diui.⁊.l.i.§.fi. ꝑalle.⁊ vtrobiqz p Bar.facit.c.sub oꝛta.⁊.c.iter monasterij de re iudi.⁊.l.sub tertu.C.de pẽtãsac. Nec debet credi puris ẏbis dicti baltasarris. nunc allegãtis patrẽ suũ dolũ nõ commisisse: qz potius debet credi sentẽtie ꝙ sibi. ⁊ sibi imputet q̃re coꝛã officialibꝰ ꝺ nõ ostendit vel q̃re nõ appellauit: ꝑterea hec allegatio baltasarris ꝙ paŧ suus nõ cõmisit dolũ vel fraudẽ: ⁊ si vera esset nõ cõmisit iniquitatẽ sententie vel capturã suam iniustã: quia si bene põderentur statuta superius p me allegata: puident nõ solũ ꝺ factoꝛes fraudes vel dolũ adhibẽtes: sed etiã ꝺ fugitiuos cessantes aut reddere rationẽ suis magistris ⁊ socijs volẽtes aut cessantes resignare: eisdẽ ea q̃ debẽt: que oia allegata fuerũt p dictũ laurentiũ ⁊ sup his ꝓbationes fuerunt inducte p varios doc. ꝓsultũ: ⁊ demũ ꝺ dictũ baltasarrẽ pnũciatũ ꝺ quã sentẽtiã nullitas p eũ allegatur: vnde alio nõ viso ꝓcludo dictũ baltasarrẽ iusticiã ꝺ capturã ⁊ detentionez non fouere. Non obstãt qđ narratis i libello dicti laurentij ñ sit credẽdũ in sui fauoꝛẽ. fatendũ est enĩ ꝙ sup illa narratione iudeꝛ non debuit fundare sententiã: sed er ꝙ apparet snia lata ꝑsumiť: qđ est veris ⁊ iustis ꝓbationibꝰ fuerit ꝓmulgata: vt in iurib' supius alle. marie cũ in ea narretur officiales testiũ depositiones: ⁊ alias chartas seu lras pcunctatos fuisse. Nõ obstat ꝺ rũ. fateoꝛ enim iudicẽ non posse sub conditione resolutiue snia. Sed nõ p ꝺ corruit tota snia sed illa pars resolutionis hãť. p nõ adiecta ⁊ remaneat snia pura nõ adiecta vt no. voluit bar.in.d.l.iuder facit. quod notať in.l.dicere cuz.l. sequẽ.ff.de arbi.⁊ p ꝺ facit qz vtile p inutile non debet vitiare: qñ vtile põt ab inutili separari: vt i regula vtile p inutile. ⁊ quod ibi no. de re.iur.li.vi.⁊ in.l.i.§.trebatius cũ sequẽ.ff.de a q̃ cott.⁊ esti.facit.l.i.§.biduũ.ff.qñ ap.sit. Et ꝺ sufficiant.abb.

QUes quidē senenses p triginta annos ⁊ vltra rectoris cuiusdā ecclesie soluerūt annuatiz certā pecunie quātitatē occasione quorūdā platearuz seu domorū quas dicebant se habere in emphiteosim ab eadē ecclesia. Contigit postmodū q̄ ciues quidā p plurimos ānos nō soluerūt solitū canonē. Nonnulli non dictas plateas seu domos in extraneos p viā legati seu heredes institutōis vel donatōnis transtulerūt: dico rectore penit⁹ irrequisito. Queritur circa predicta quid iuris ⁊c̄.

IEsu christi eiusq3 matris presidio humilit⁹ inuocato duo principalia circa predicta sunt examinanda. ℂ Prīo nūquid p solutiones p̄dictas ꝓbet⁹ dominiū directū ecclesie: cū nulla scriptura auctētica de dominio vel concessione emphiteoticaria appareat. ℂ Secūdo p̄supposito q̄ ꝓbat⁹ dominiū ecclesie ⁊ emphiteoticaria cōcessio nunquid p dictas ꝓcessiones seu alienationes factas irrequisito rectore ecclesie ceciderint dicti ciues a iure ecclesie eorū ita q̄ libere illa bona sint ad ius ecclesie reuersa. ⁊ q̄q̄ hec sint plura dubia ⁊ diffuse posset argui p ⁊ ꝛtra. attamen breuitatis causa ꝓcedā conclusiue subiciendo i summa quid in eis sentio. Et primo circa primuz arbitror q̄ p dictas solutiones satis ꝓbetur dominiū directuz ecclesie. ita q̄ nō possunt vlterius dicti ciues substraxere se a dicta solutiōe nec negare ecclesiā fore dominā ⁊ patronā illaz platearum seu domorum: hoc apte videt⁹ ꝓbari in.l.cū de in rem verso. ff.de vsu. ⁊ ibi hoc satis voluit bar. imo sufficeret solutio decem annoꝝ: ex quo facta ꝓtemplatione illarū platearū. quod firmat ibi bar. ⁊ maxime p modernos in.c.puenit.de cen. facit.l.fi. ⁊.l.ius emphiteotici. C.de fun.patri.li.xi. apertissime tenet spe.in terminis in ti.de loca. §.nunc aliqua ℣.lxiiij. Et facit singularit⁹ ad predicta vnū dictū bal.i.l.pretor ait. §.i.ff.de eden. vbi ꝓcludit q̄ dominus p̄t petere ab emphiteota vt exhibeat instrumētū emphiteoticariā: ⁊ hoc etiā tenet spectu.in dicto §.nunc aliqua ℣.clxli. Et si non exhibit dicit bal. q̄ p̄sumitur emphiteosis extincta ⁊ finita. Et sic poterit emphiteota expelli. arg. ibi cū dominus habeat intentionē fundatam sup materia ciuili ⁊ emphiteotica. nihil ꝓbat de iure suo. vnde cū ecclesia habeat intentionē fundatā p̄ dicta videnť posse expelli. q̄t tamē ego nō credo illud dictū esse si sit verū saltē eo casu quo ꝓbat⁹ illos soluisse: per.xl.annos: p ter. notabilē in.l.benine. C.de fun.patri.li.xij. ℂ Tenet aperte spe. i casu nostro cū nō appareat istrumētū i dicto ℣.clxlij. Et maxie i casu nostro ꝓcedit dicta ꝓclusio cuz nō appareat sup̄ p̄dictis libri antiqui ecclesie. Qui ⁊ si nō sunt auctētici faciūt tm̄ fidem nō modicā: iuxta no. i.c.cū causa de ꝓba. Circa secundū dico q̄ illi q̄ nō soluunt p̄ bienniū. Nec purgauerūt morā cecidерunt a iure eoꝝ p.c.potuit: de loca: ⁊ p̄dunt q̄cquid impenderunt nomine melioratiōis: vt in auc. qui rē hmōi. C.de sa. san. ecc. ⁊.x.q.ij. hoc ius ꝓrrectū ℣. qui rē. dubiū ē circa illos q̄ donauerunt inter viuos ⁊ i vltima volūtate. spe. enī voluit i dicto §. nunc aliqua ℣.cxv. quod nō incidūt i aliquā penaz. Et idē vult i ℣.cvij. ⁊ seq. Idē Jo.an. post Jnno. vt glo. in ℣. multos alios. in.d.c.potuit. Et accur. ⁊ Cy. in.l.ij. C. de iure emphi. loquūtur tamē accur. ⁊ Cy. in emphiteota priuata: ſz spe. ⁊ alij. loquunt⁹ ꝓprie i emphiteota ecclesie. dicunt enī q̄. c.potuit. loquit⁹ in alienatione. que fit mediante precio. quia tunc habetur affectio ad preciū. ⁊ ideo non differt an illū ꝓse quat⁹ ab extraneo an i domino: ideo voluerūt iura vt requirat⁹ prius dominus: si ipse vult emere. sed i donotione vel legato cessat ista ratio cū illa fiant ꝓpter affectōez que habet⁹ ad psonā votarij vel legatarij seu heredis que nō cadit i psonaz dominij. sic cessat ratio illi⁹. c.potuit. ſz bar. apertissime tenet oppositū tam i priuato q̄ in ecclesia. in.l.fi. C. de iure emphi. ⁊ latius. in.l.si. domus. §.fi. ff. de lega.i. vbi dicit q̄ sine licētia domini nō p̄t donari. nec in vltima voluntate relinqui. Primo quia ter. in.d.l.fi. prohibet alienationē. Jtē q̄ nō esset sufficienter domino cautum quia p illam translationē ius suū efficeretur deterius: quoniā nō haberet aliquā actionē ad pēnionem contra successorem sed oporteret agere rei vendicationem. quod est periculosum ⁊ in emphiteota ecclesie: dicit expressuz esse in.l.ij. C. ne res dominice vel templi. c.potuit. Tādem videtur q̄ sine requisitione ecclesie nō debeat fieri: sed eaz re quisita sic tamen ex hoc interueniente suo consensu nullu preiudicium poteſt sibi interuenire. Guil. tamen vt refert Jo. an. simpliciter tenet id quod tenet. bar. ⁊ facit q̄ ipsemet Jo. an. no. in. c. in p̄sentia. de ꝓba. ⁊ in addi. spec. dicto §. nunc aliqua ℣.ciij. vbi dicit q̄ emphiteosis ecclesie nō trāsit ad hēredes extraneos p id quod habet⁹ in auc. de nō alie. aut p̄mu. §. emphiteosim: p quē multi dixerunt illū. §. correctū. q̄ tenuit Bar. i auc. ꝓpetua. C. de sa. san. eccle. plene p dēz spe. i dicto ℣. cxv. q2 sm Jo. an. lz sit correctus q̄ ad titulū successorū: non tm̄ quo ad q̄litates eoꝝ: q̄si velit quod lz possit cōcedi in ꝓpetuū. vt in. §. licētia: nō tm̄ respectu hēredis extranei. vt dicto §. emphiteosim. Et p ꝓsequens videretur dicendū q̄ nō possit emphiteota rez donare vel legare seu aliter trāsferre in extraneū: vnde in hoc si bene concipio. Jo. an. fuit aliquantulū sibi ꝓrius. Bar. tm̄ in. d. auc. §. ꝓpetua. C. de sa. san. ecc. idistincte tenuit illū. §. emphiteosim esse correctū lz aliter incidenter senserint in.l.si tibi. ff. de pactis. ⁊ l. gallus. ff. de libe. ⁊ posthu. Bal. in auc. si quas ruinas. C. de sa. san. ec. tenet p̄mo inspiciendam esse loci ꝓsuetudinē an. s. res. ecclesiastice soleāt tm̄ ꝓcedi vsq3 ad tertiā generationē vel in ꝓpetuū sed nō respectu extraneorū ⁊ tunc illa seruāda est. Si vo nō apparet de ꝓsuetudine tūc inspecto mero iure pōt fieri ꝓcessio simplr in ꝓpetuū: ex quo ecclesie vtilitas hoc exposcit: vt in dicta auc. si quas rumosas. Ego simplr tenui in.c.in p̄sentie de ꝓba. quod ex causa necessitatis vel vtilitatis vel alteri⁹ p̄mittitur alienatio directi ⁊ vtilis dominij fort⁹ poterit res ꝓcedi in emphiteosim ꝓpetuam vbi solū trāsfertur vtile dominiū. facit. c.ij. de re. eccle. ñ alie. li. vi. ⁊. c. nulli eo. ti. in antiquis cuz ibi notatis. Et facit quod notat spe. dicto §. nūc aliqua. ℣. vij. ⁊ quod no. archi. ⁊ Jo. an. in dicto. c.ij. i summa. ⁊.x.q.ij. ꝓpetua. ℂ Quid ergo dicēdū in hac materia tā varia: ergo ꝓcluderē q̄ aut apparet instrm̄ emphiteoticū ⁊ illi standū est si ex legitima causa apparet facta ꝓcessio. xij.q.ij. in summa cū alijs superi⁹ allegatis durāte emphiteosi nisi cōsuetudo patrie repugnet valet donatio iter vivos vel in vltima volūtate facta. q̄q̄ in extraneo etiā dñi consensu nō requisito p regulā generalē: q2 quis p̄t ius suum in aliū trāffere si nulla lege ꝓhibetur. p l. c. nuper. de do. po. di. resti. ⁊ insti. de re. diuisione. §. p traditionē. ⁊ l. nihil tā nāle. ff. de regu. iur. Jtē patet in. c. potuit. p locū a speciali. Nā si emphiteota ecclesie ꝓhibet⁹ vēdere: dño nō requisito ꝓpter rōnē supradictā: g̃ alios ꝓctus alienationis facere ꝓhibetur. vt in. c. nonne: de p̄sump. ⁊ l. p̄to2. ff. de iudi. saltē titulo lucrativo ⁊ in cōtractu nō lucrativo posset intelligi. l. fi. C. de iur. emphi. vbi ꝓhibet vēdere vel i aliū transferre: quod intelligo q̄n p̄t illud idē quod ab alio cōsecuturus a dño obtinere Jdeo elegāter spe. in dicto §. nunc aliqua ℣. cxxi. ⁊ clarius ibi Jo. an. in addi. voluerunt q̄ emphiteota nō p̄t p̄mutare dño nō req̄sito debet cū eo p̄mutare si p̄t illud cōsequi a dño quod ab extraneo. quia p̄mutatio est quedā emptio i. l. i. in fi. de re. p̄mu. secus si non p̄t illud a domino consequi quod ab extraneo. ℂ Preterea conclusionē in eam videtur ꝓbare ter. in. l. fi. C. de fun. pa. li. x. vbi emphiteota fisci p̄t donare rē emphiteoticariā saluo iure fisci: ⁊ valet donatio. igit⁹ idē in ecclesia. cū ecclesia ⁊ fiscus equiperentur. l. ij. C. ne res do. vel tero. no. i. c. i. de in interd. quia p l̄ nō alienat⁹ dominiū ecclesie sine solēnitate: q2 vt dicit Jo. an. in dicto. c. potuit p hanc donationem nō alienat⁹ directū dominiū. qđ erat penes ecclesiā sz vtile quod erat penes emphiteotā. Et quod l̄ fuerit mēte bar. ꝓbo quia ipse fuit ad tenendū cozziū p rationē falsam. Nam ipse dixit aliud in fisco q̄ in p̄uato vel in ecclesia: q2 res fisci trāsit ad quēlibet aliū cū suo onere: ita q̄ non habēt necesse agere ꝛ̄ nouuz possessoꝛē: ſz sec⁹ est in priuato sm eū q2 habet necesse agere rei vē. sed l̄ est falsum. lz ipe. l̄ vltimū tenuerit in dicto §. nūc aliq̄. ℣. cviij. q2 res trāsit cū obligatione sua ad quēlibet aliū vt ꝓbat⁹ in auc. de non alie. §. scire. Et singularit⁹ notauerit illum ter. Bal. in. d. auc. si quas ruinosas: g̃ dictuz Bar. cozzuit cozruente ratione. d. cū patet. §. dulcissimis. ff. de lega. ij. ℂ Jtez est ⁊ aliud remediū ꝛ̄ successoꝛē non soluentē cadit enī illico a iure suo: quicūq3 sit ille causa sit res ita conditionata. ad hoc si de feu. fue. contro. c. vassallus. facit quod no. idem Barto. in.l.cū ratio. ff. de interdi. ⁊ re. ⁊ ex p̄sequenter tenet Bal. in dicta auc. si quas ruinosas. Sed ꝓpter diuersitatē opinionū non esset malū dicere q̄ si ꝓcessio fit alicui ⁊ suis hēredib⁹ simplr intelligi debeat de filijs ⁊ non extraneis. Et sic posset saluari spe. q̄ l̄ tenuit in. d. §. nunc aliqua ℣. cxiij. sed in casu nostro ē dubiū cum non appareat aliquod instrumentum: ⁊ putarem in hoc attendendum consuetudinē partie. ar. in. l. quod si volit. §. q2 assidua. ff. de edi. edic. ⁊ in. l. an in totum. C. de edi. priuati. ⁊ in. l. circa locatiōis. C. loca. facit quod no. bar. in. l. nemo. est q̄ nesciat. ff.

nesciat.ff.de duo.re.vnde si i loco solet fieri cōcessio recipienti
z hꝛedibus suis etiā extraneis valebit dispositio i aliū facta.
alꝫ secus.nō obstat predictus.d.l.ii.C.ne res do.vel tē.quam
allegat bar.nam illa.l.nō magis loquit i ecclesia q̄ in pricipe
sed res principis pōt donari saluo iure suo.d.l.i.ergo z rē em
phiteoticaria.ecclesie ad illā.l.ij.pōt dici q̄ loquit quādo qs
alienauit illā rem vt suam:ita q̄ intendebat trāsferre vtile z
directum dominium.secus autē quoniam emphiteota: solū
intendit donare meliorationes suas.Itē si nō possit emphiteo
ta indifferenter alij donare ꝓpter rationē bar.modo nō pos-
set vendere domino volente emere.Nā si dominus non vult
emere nō debet sibi iferri preiudiciū vt p hoc possit alteri ven
dicationē facere.quod tñ ē falsum:vt in.d.l.iij.z.c. potuit ius
voluit ergo pferre dominiū i alienatione eo casu dumtaxat q̄
nullū fit piudiciū: z ex illa platione emphiteota cōsequuntur
ē.Et hec sufficiant. Nicolaus abbas.

Lon.lxxv.

QUidā decessit in etate infantili relictis matre z auo
paterno z patruis. Querit de modo succedēdi
in bonis illius: vigēte hic senis municipali censu
ra in terminis qui sequunt videlicet rubrica statuti inquan-
tū succedūt ascendētes ex linea paterna. ¶ Nigrū sic dispo
nit.Itē si qua psona decesserit ab intestato sine filijs legitimis
z ascendentib' ex linea paterna.necnō supstite fratre vel soro
re sine filio vel filia fratres vel sororis ipsius defuncti ex eodē
patre tēpore sue mortis nō pmittit mater vel auia talis psō-
ne defuncte ex parte matris ad plus venire q̄ ad quartā par
tē legitimis successionis ab intestato omniū rerū mobiliuz z
semouētiū z imobiliū ꝓter domos z castella oli talis defūte
psone Alia vo bona talis defuncte psone hēant parētes ma
sculi ex parte patris z aui paterni vsqz ad quartū gradū pro
ximioris ordinis z si superfiunt tali psone defuncte frater vl'
soror sine filijs vel filia fratris vel sororis tunc mater auus vl'
auia ex parte matris in nullo succedant zē.

QUisti eiusqz matris presidio humilit inuncato.
Primo ē videndū de modo succedendi inspecto
iure cōmuni ac municipali sm primū modū.Ca
sus videtur dare decisus per ter.z glo.in auc.de
functo.C.ad tertul.z in corpore vnde sumitur de succes.q̄ ab
intes.desc.Nā mater tanq̄ primior excludit auum primuz
sicut pater excluderet auiā maternam: vt expresse no.glo.in
auc.defuncto.sed tota illi': z nō parua versatur circa intelle
ctum legis municipalis in quo psequar duo mēbra principa
liter.Prio nunqd mater ex capite ipsius statuti excludat ab
auo primo. ¶ Secūdo psupposito q̄ vincatur.ab ipso nun-
quid saltem matrem deberet consequi legitimam sibi debitaz
iure nature. ¶ Circa primuz videt dicendū mater preferē
dā totalit ipsi auo inspecto auo solo iure cōmuni. Et arguit
prio sic.casus omissus a statuto vel ab homine relinquit i dis
positione iuris cōmunis.vt.l.si cū dotē in prin ff.solu. matri-
z in.c.suscepti de rescrip.li.vi.sed statutū solū puidet ad ex
clusionē matris in totū vel in certa parte i duobus casib' du-
taxat.primus casus cū quis decesserit ab intestato sine filijs
legitimis z ascēdētib' ex linea paterna:z nō supstite fratre vel
sorore sine filio z filia fratris z sororis ipsius defuncti quo ca
su nō patitur patrē admitti nisi ad quartā partē legitime suc-
cessionis ab intestato omniū bonorum z in hoc sumus extra
terminos statuti qz dict' infans nō decessit sine ascendentib'
sed auo paterno relicto. ¶ Secūdus ē casus statuti cuz qs
decesserit ab intestato superstite sibi fratre vel sorore filio vel
filia fratris vel sororis.z in hoc casu puidet vt in totū mater
excludit: z i hoc etiā sumus extra statutū qz iste decessit nullo
pdictoz superstite:ergo recurrēdū est ad ius cōmune sm qd
mater excludit auum. Nec obstat si dicat q̄ a contrario sen-
su primi casus auus tanq̄ ascendens deberet excludere ma\
trem cum argumētū a cōtrario sensu fortissimum sit in iure:
vt in.c.cū apostolica.de his que fi.a prela.z.xxv.di.q̄lis.z.l.
cū pretor.ff.de iudi.z.l.i.ff.de offi.eius cui mā.est iur.qz hoc
casu nō videtur habere locū dictum ar_cum in casu ꝓtrario
reperiat decisio iuris communis:z regula communis videt
q̄ argumentum a contrario sensu nō habet locū vbi ius com
mune ē in contrarium.vt probatur i.c.a nobis.el.ij.de sen.ex
cō.no.glo.i.c.significasti.de elec.vel si surgat absurditas.l.ij.
C.de condi.inser. Nō.doc.in.c.publicato.de elec.in terminis
nostris expresse tenet bar.post Ja.butri.in.i.oēs pupilli.ff.de
iusti.z iur.z bal.i.l.apud antiquos.C.de fur.vbi dicūt nō.p-
cedere arguméū a cōtrario sēsu in statutis vbi reperit ius cō
mune in cōtrariū sicut est in casu nostro. Secūdo ad idem
facit q̄ notat bal.in dicta.l.ij.C.de cōdi.inser.vbi dicit q̄ si sta
tutū.phibet subauditū intelletū in statutis videt prohibere
argumētū a ꝓtrario sensu.quod dicit subauditum. Non enim
venit ex verbis sed ab interpretatione.vt plene no.bar.i dicta.l.
oēs populi.ad q̄ ego allego ter.no.in dicto.c.cū apostolice in
fi.vbi indirecte datur intelligi.ex quo colligit aperte quod id
quod venit p ꝓriū sensum colligitur indirecte. Sed certū est
q̄ sup auditiones nō debet iduci legū correctio: vt no glo.i.c.
cupientes.§.quod si p viginti.de elec.li.vi.in ver.petere.ergo
p argu.a ꝓrio sensu nō debet iduci legū correctio. Nec obstat
si dicatur ex identitate vel maioritate communis auum debe-
re excludere matrē saltē in tribus successionis legitimis ab in
testato z i domibus z castellis:qz si remotiores excludūt ma
trem vsqz ad ꝙrtū gradū vt statuto cauetur:q̄ z fortius auus
qui est primior vt pbari videtur in.l.iij.C.de bonis mat. Ad
hoc enī in fauorem matris rñdetur.q̄ p identitatez rōnis vel
maioritatē nō debet induci legis correctio:vt not.bar.in auc.
quas actiones.C.de sa.san.eccle. Idem firmauit ibi Bal.sal
tez eo casu quo ratio non est in constitutionem.expressa z per
hoc optime facit.c. constitutionem iuncta glo.in ver. ꝓroga
mus de regu.iur.li.vi.z quod no.Jo.an.in regula in patris.
de re.iur.li.vi.in mercu. ¶ Quarto p matre optime facit:qñ
ex alio capite sumus extra terminos statuti. Nā statutū loq̄-
tur de decedente ab intestato.intestatus aūt dr qui decessit sī-
ne testamēto:habuit tñ facultatē z potētiā testandi: vñ infans
nō dr ꝓprie decedere intestatus:vt in.l.i.in prin.ff.de suis z le
gi:z hoc in terminis nostris apte firmat Bal.i ti.si feu.de suc
ce.feu.c.i.vbi dicit q̄ statutū excludens matrē a successiōe filij
intestati in fauorē agnato p nō vendicat sibi locū in infante q̄
testari nō potuit:qz sumus in casu odioso z cōtra equitatē na
turalē vt mater excluditur a successione filij cōtra.l.nā z si pa-
rentibus.ff.de inoffi.testa.debēt vba intelligi ꝓprie z stricte
nec sm eū curādū de cōi vsu vulgariū sup quo se fundat bar.
in dicta.l.i.qz sm eū statuta fiūt a peritis:z sic vident fuisse ni
si verbis ꝓprie. Secus dicit vbi nō tractaretur de odio z ex-
clusione matris:sed qualiter agnati admitti debeant ad bona
defuncti intestati. Nā tūc bene venirent nō valētes testari.et
p hoc z supradicta videtur etiā patrui dicti defuncti excludē-
di cū sumus extra terminos statuti p supradicta:certūqz ē de
iure cōi excludere patruos cū solū fratres defuncti ꝓcurrant
ad successionē cū parentib'.d.auc.defuncto. Sed q̄q̄ predi-
cta videantur primo aspectu multū vrgere. Ego tñ cōtrariaz
sententiā arbitror veriorē.l.vt auus paternus excludat matrē
z patruos. Et primo ꝓbat p principiū statuti a contrario
sensu z a tacita mente ipsi' statuti. Nā statutū in fauorē agna
torū vsqz ad quartū gradū excludit matrē a successione totali
sibi iure cōi debita:z admittit eū dumtaxat in ꝙrtā:z reliquas
tres partes ac domos z castella defert ipsius agnatis. Nec
pure admittit matrē ad illā ꝙrtā z alios agnatos ad illas tres
ptes. Sz ita demū si fili' decessit sine filijs legitimis z ascēdēti
b' ex linea pīna:z nō supstite fre vl sorore vl filios vl filia frīs
vel sororis ipsius defuncti:q̄ istis vel aliq̄ eoz supstite mater
debet excludi:nō in totū p argu.a contrario sensu:z p tacitam
mentē statuentiū:id enī quod veniret ex tacita mente videtur
in statuto.vt ꝓbat i.l.bis solis.C.de re.vo.dona. Bal.i.l.nō
dubiū.C.de legi.Et quod ꝛ sit de mēte statuti ꝓbat ex eo: qz
vocat agnatos vlteriores vsqz ad quartū gradū in trib' par
tibus z in domibus z castellis exclusa matre:vnde forti' vide
tur voluisse excludere matrē qñ superfluūt ascendentes de q̄-
bus tacite z p ꝓtrariū sensum facit mentionē in principio:vo-
cat enī agnatos vlteriores in defectū ascēdentiū z descenden
tium z fratrū z filioz. Si eoz enī cōtēplatione admisit agna
tionis vlteriores z remotiores i gradu ad exclusionē matris
fortius egit tacite excludere matrē in totū ascēdentibus super
stitibus.ad ꝛ ter.optimus in simili.in.l.iij.in ꝟ.nā ꝛz.C.de bo
nis ma.vbi ter.etiā in materia correctiua facit talē argumēta-
tionē z dispositū in piudiciū filioz habeat locū in nepotibus
ne filij deteriores nepotibus reperiantur:ad hūc effectū ad-
ducit notāter Bal.illū ter.in.l.penul.alias fi.C.de in ius vo.
vbi p illū ter.dicit q̄ si statutū includit a successione filiā femi-
neam in fauorē masculi.videtur etiam tacite excludere nepti.
scilicet filiā filie.quia nō debet plus concedi nepti q̄ filie.nā rō
statuti hoc nō patit.dicta.l.iij.Et idem in simili voluit Bar.
in.l.ij.ꝟ.sed si forte.ff.ad tertul. vbi dicit q̄ si in fauorez agna

torum excluditur iure a successione filii: videt statutuz excludere auum maternũ z alios remotiores ascendẽtes p lineaz maternam. ita dico in ꝓposito. Nõ ẽ verisimile q statutũ voluerit facere ascendentes deteriozis venditiõis q̃ transuersales vsqz ad quartũ gradũ: ergo debemus dicere q in principio vocantur tacite ascendentes z descendents ad omnimodam successionẽ iuris: z si dicerem⁹ ꝓtrariũ sequeret absurdũ. qõ cũ filij z parentes defuncti nõ vocent directe i aliqua parte statuti ad successionẽ: q melioris cõditionis essent filij fratris z sozoris q̃ filij z parentes ꝓpij: quod ꝓbat' ex eo. Nam statutũ i premissa parte exꝓsse z directe vocat istos i ver. z si fuerit exꝓsse vocat fratrẽ z sozorẽ vel filios ex eis sequeret: ergo q isti excluderent ascendentes z descendentes preterea statutũ in principio eq̃parauit ascendentes descendentes fratrem z sozorẽ z filios eoz ad istum. s. effectũ vt alij cognati trãsuersales admittant i tribus partibus cũ postea ad exclusionẽ totalẽ matris z aliox agnatox fecerit mẽtionẽ z fratre sozore z filijs eozum: videt fortius vocasse filios z ascendentes ipsius defuncti: de quibus tacite i pricipio faceratmentionẽ. Nõ enĩ ẽ credendũ statutarios ita supinos q istos transuersales voluerint ꝓferri ascendentibus z descendentibus quo ẽ enĩ aliquis i certa parte dispositiõis equiparatur dispositũ i vno videt dispositũ i aliquo etiã i materia penali z correctiua vt est tex. iuncta. glo. i. c. q̃uis i fine de elec. li. vi. nõ. glo in auc. q̃s actiões prealle. facit. l. fi. de indic. indu. z. glo. in. c. i. i fi. C. de post. ꝓla. ad idẽ. l. q̃ filiabus. ff. dele. i. q̃re autẽ statutũ de illis exꝓssam nõ facit mentionẽ sic de fratrib⁹ z sozoribus z eox filijs: credo q habuit illud ꝓ indubitato. Nã si isti excludũt i totũ matrẽ fortius illi qui sunt proximiores: q si vinco vincentẽ te. ergo vinco te. vt in. c. cunctis mortem. z quod ibi notat: de cõcess. preben. li. vi. Et ex his coniecturis cõcludit q mens statuti ẽ excludẽs ad indusionem aui z exclusionẽ matris. Nã de quo cõstat p cõiecturas dicitur euidẽs: vt notant ꝓbatur in. l. licet. ff. de legat. i. Et p consequẽs cõcludit q habet locũ argumẽtũ a cõtrario sensu. i casu nostro: z q casus omissus p verba exꝓssa nõ dz relinq̃ dispositioni iuris cõmunis. Sed dz dici tacite caut z exꝓssus. d. l. bis solis: vbi notabiliter ꝓbatur. Nã mens legis est ipsa lex. ita q vbi habet locũ mens z ratio legis debet habere locũ ipsa lex siue fit p prealis siue correctiua. Nã is cõmittit i legem q̃ verba legis amplectens ꝓpria legis virtutẽ venit. l. nõ dubiũ. C. de legi. z. c. fi. de regu. iur. li. vi. z ibi p Bi. regulatur enĩ ipsa ler. a ratione z morte legis q̃ idẽ ẽ. quod ratio legis. vt notat Bi. i dicta regula fi. z bal. in. d. l. nõ dubiũ regulariter sicut corpus ab ipsa anima. Nã vt notant dicit bal. i. l. scire. ff. de ercu. tu. sicut homo cõsistit ex anima z corpore. ita ler ex verbis z mente seu ratione. Ratio enĩ z mens sic se hz ad legẽ sicut anima ad corpus: dicitur enĩ corpus ex dispositione animẽ. Ita ler ex dispositione rationis. Et sic inquacũ qz materia sumus vbi hz locũ mens legis dz habere locũ ipa ler. vt aperte voluit bal. i dicta auc. quas actiões. z q̃q̃ i materia correctiua requirat ibi vt ratio sit exꝓssa. tamẽ alibi hoc notant limitaut dicẽs q licet lex nõ exꝓmat rationẽ. tamẽ si nõ pot nisi vnica z naturalis seu indubitata: rõ electi z ꝓsumi z statuto dz fieri extẽsio ꝓpter limites rationis. z si ipa rõ esset exꝓssa: secus vbi rõ dubitabilis: quo casu posset ꝓcedere opi. bar. i dicta auc: quas rões: hec notabiliter voluit bal. i. l. maximũ vitiũ. C. de libe. prete. allegat. l. milites agrũ i prin. ff. de re mili. z l. nominatiũ. eo. ti. Et hoc idẽ in simili qõne determinaut Ja. bu. vt ipse refert. Nã in statuto excludente filiam a successione patris i fauorẽ filij dixit i quadã disputatiõe q̃ appellatõe filij veniret nepos licet materia esset correctura. quia dicit eadẽ ratio i nepote ex filio q̃ ẽ in ipso filio. l. liberox i fi. ff. de verb. signi. nã nõ potuit esse alia ratio statuti nisi vt cõseruat dignitas agnatiõis z familie. l. i. ff. de q̃. ispi. no. Ly. i. l. publice. C. de adul. Sed i casu nro mat excludit a tribus partib⁹ a domib⁹ z castellis fauore agnatõis: vt pz ex verbis statuti dũ vocat parẽtes masculos ex linea pris z aui vsqz ad q̃rtũ gradũ. Itẽ excludit i fauore fratris z sozoris z filiozuz eozũdẽ. qõ ñ pot eẽ nisi fauore agnatiõis. z qz succedũt i locũ agnatox. vt sunt filij sozox: ergo fortius hoc dz habere locũ i quo paterno q̃ ẽ agnat z proximior ceteris. z i cuius defectũ vocabant alij trãsuersales vltra fratres z filios eox: vt pz ex forma statuti i quo ꝓcurrit illa: z maior rõ nec alia ratio nãlis statuti pot allegari ad exclusionẽ matris. Idez qõ bal. voluit originaliter Ly. post pe. i. l. nõ dubiũ. C. de le. z in. l. i. C. q̃ sit lõ. cõsue. facit optime quod nõ. glo. in. l. tale pactũ in fi. ff. de pac. vbi no. q lz in. l. nõ exꝓmatur ratio: tũ illa est ꝓiecturanda q̃ potuit mouere iustũ z sapientẽ principẽ. Et idẽ voluit no. bal. i dicta. l. scire. Postremo in terminis nostris nõ ita clare voluit bal. in. l. cõuenticulã. C. de epis. z cle. vbi dicit hanc q̃stionẽ fuisse de facto florentie. statuto cauebatur quod q̃libet mulier succedat matri sue ab intestato si nõ existunt filij masculi: q̃rebatur vtrũ a ꝓrio sensu statuti existẽtibus masculis filia excluderetur. Et ꝓcludit ipse q filie femine debẽt excludi p fratres volentes successionẽ maternã: quia statutũ hec videtur velle a ꝓrio sensu: vt in. l. qui testamẽto. §. mulier. ff. de testa. z quod ibi notatur p Bi. in regula pactũ. de regu. iur. li. vi. Itẽ sim cũ cũ in pactis sumatur argumentũ in ꝓrio sensu: vt notabiliter ꝓbatur in. l. inter socerũ. §. cũ inter. ff. de pac. q̃ idẽ in statuto q̃ est q̃dã tacita conuentio. vt notat sup rubrica. C. de decre. ab or. fa. li. x. Ĩ insuper videtur statutũ põderata rõne cause finalis q̃ sup inhereret dispositioni: vt nõ. ff. de ꝓdi. z demon. l. cuz tae. §. falsaz. Nec obstat sim eũ. l. comodissime pãlle. vbi casus omissus relinquit dispositioni iuris cõis: quia illud ꝓcedit cũ casus omissus nõ põt haberi ꝓ per ꝓsso ex aliq̃ ꝓiectura: sed vbi põt haberi ꝓ per exꝓsso. Secus vt eo. ti. l. si ita. nã volũtas est euidẽs que exꝓsse vel p coniecturã colligitur. d. l. licet. Sed in casu ꝓdicto volũtas statuentiũ est huiusmodi: g̃ z. Et refert idẽ tenere Ly. in ꝓhijs suis addiciens. Idem Bal. quod nõ. p ꝓdicta q̃stione. casus est in dicto. §. cũ inter q̃ melius facit ad hoc q̃ quelibet alia lex. Et hanc opinionẽ Bal. secutus fuit do. Pe. de anch. in solleñ. cõiuncto. c. canonũ statuta. de consti. Si ergo bal. hoc voluit cũ legũ correctione i q̃stione ꝓdicta vbi nõ cõcurrebant multe ꝓiecture. longe fortiꝰ hoc dicẽdũ est hic vbi ꝓcurrunt tot ꝓiecture ad exclusionẽ matris p auum paternũ: vbi autẽ nõ concurrunt cõiecture cessabit argumentũ a ꝓrio sensu: cũ legum correctione: z hoc casu p cedit opi. bar. z Ja. bu. z aliozũ z ipsius Bal. q̃ solet allegari i Ĩ ar. ꝓrius p notata p eũ in dicta. l. apud antiquos. C. de fur. z in dicta. l. qui testamẽto. §. mulier. ff. de testa. Sed in veritate sibi nõ ꝓdicit: sed potius limitat oia dicta cõtraria. vt patet ex responsione quã facit ad. l. comodissime. Nec est vex dicere q hic fiat interꝓtatio extẽsiua: quia ex hoc ꝓstat de mẽte p tot ꝓiecturas nõ dicitur extẽsiua habito respectu ad mentem sed potius iutẽsiua z intrinseca seu declaratiua: qz ꝓprios terminos q̃ penes mentẽ sunt. nõ excedit p hoc. l. fi. C. de indic. indu. vbi ter. optimus: z in. l. libertũ. §. senatus. ff. de ritu nup. vbi ex mẽte z identitate rõnis extẽditur dispositio legis i ꝓpiu diciũ libere facultatis ꝓhendi matrimoniũ. z sic cũ derogatione iuris cõis hoc voluit idẽ Bal. post Ly. in. dicta. l. nõ dubiũ. Itẽ argumentũ a ꝓrio sensu colligitur ex. l. seu ipsius mẽte: vt ꝓbatur. xv. q. iij. ex eo z i. c. q̃lis. xxv. di. ergo nõ curanduz de legum correctione si ex mẽte p ꝓiecturas elicita apparet de voluntate legis q̃ habet eundẽ vigorẽ. insti. de iure. gen. z ciui. §. sz quod principi. Et p hoc patet responsum ad oia ꝓria. s. fozmata in fauorẽ matris preterq̃ ad vltimũ: ad quod rñdeo q lz ꝓprie z stricte loquendo nõ dicat intestatus sz intestabilis. qui ex defectu sensus nõ pot facere testamentũ. dicta. l. i. ff. de suis z. l. ñ ex cõi vsu loquendi talis dr intestatus: z hunc sensum approbat iurisconsultus. d. l. i. in principio z exꝓsse tenet Bar. in dicta. l. i. in terminis nostris. cũ statutũ excludit matrẽ a successione filij intestati. nã cõis vsus loquendi ꝓfert ꝓ ꝓprie significationi vocis. l. libroꝝ. §. qõ cũ cassius. ff. de lega. iij. l. labeo. ff. de supel. lega. l. cũ delationis. §. a sententia. ff. de fun. instr. Nec obstat qõ dicat Bal. qõ cũ fiat a peritis presumendũ est quod fuerunt vsi ꝓprijs verbis: quia dico q statuta hic senis cõiter nõ fiunt a peritis sz ab ignorantib⁹ iura. Jõ notãter dicit bar. in. l. stipulatio ista. §. hec quoqz. ff. de v. obli. quod si statutũ ꝓtinet aliquod verbũ habẽs duas significationes vnã ꝓriã alias sim cõmunẽ vsuz loquẽdi debemus capere illã quã habet cõis vsus loquendi sim q̃litatẽ statuentiũ ꝓsonarũ ex quo ipsi nõ sunt iurisperiti. ad hoc ille ter. cuz glo. sua. ¶ Itẽ dico q etiã leges ꝓdite a peritis debẽt intelligi sim communẽ vsuz: quia ler debet ꝓcuri loco ita notauit glo. c. nõnulli. de rescrip. Etiã dixit Inno. in. c. olim. de verbo. signi. quod interpretatione dispositionis siue sit ler siue priuilegium siue aliquid aliud concurrendum est ad communem vsum loquẽdi. vt. l. si de interpretatione. ff. de legi. z quo ad statuta exꝓsse voluit Bar. in. l. omnes populi pãlle. Ex his oibus concludo ad primum q auus maternus excludit matrez z patruos ipsius defuncti. ¶ Nũc cõdescendo ad secundũ nũ quid mater debeat

ter debeat excludi etiã a legitima debita a iure nature: z videtur q̃ nõ q2 quẽadmodũ filius nõ potest priuari in totũ. quia nec portio ẽ sibi debita iure naturali: vt l. cuz ratio naturalis. ff. de lo. dam. Jta videt' q̃ nec parentes possint priuari cũ pari modo ẽis sit debita filiozũ hereditas. vt in. l. nã z si parentibus. ff. de iofficio. testa. Jdeo onus alimentozũ pariter incumbit parentib' z filijs. vt. ff. de libe. agn. l. i. z. l. si quis a liberis.

¶ Sed his nõ obstantib' dico q̃ licet opiniones sint. nunquid filij possint p statutũ priuari legitime: tñ cõmunioz opiẽ q̃ sic existente salte causa legitima: z cã legitima ẽ fauoz masculozũ z agnatõis. vnde cõmuniter intuñia. filie femine z mater excludunt' fauore agnatoz̃ hoc expresse tenet bal. in. l. cũ lege leonina. C. de episco. z cleri. z bar. in. l. titio. §. titio genero. ff. de codi. z demon. z Ey. in. l. sanximus. C. de nup. z Bi. in regula indultũ. de regu. iur. li. vi. fm Jo. an. i. c. rayñucius. de testa. naz nõ verũ ẽ q̃ hec portio sit de iure naturali. cũ illo iure omnino essent cõmunia. viij. di. in prin. z. xij. q. i. dilectissimi: sed alimentoz̃ prestatio ẽ bene de iure naturali. i. di. ius naturale. sed hec portio quarta tertia cũ dimidia. de q̃ i auc. nouissima. C. de inofficio. testa. z in corpore vnde sumit': de triẽ. z se. §. prio est de iure positiuo ideo potest p ius positiuũ dimi nui. z mutari z in totũ tolli. q2 nihil tã naturale z̃c. l. nihil. ff. de reg. iur. z in. c. i. eo. ti. z insti. de legi. agna. tu. in fi. sed ipsuz ius alimentandi data necessitate tolli nõ põt cũ sit de iure naturali z hoc casu intelligat' opinio ↄtraria: z sic saluari potest dictũ do. de ro. deci. xviij. z eozũ tenuerunt q̃ i totũ diminui nõ potest: sed i casu nostro nõ cadit talis necessitas i matre. q̃ re cõcludo valere statutũ matris: in totũ exclusiuũ in fauorẽ agnatozum: quod etiaz videt' velle bar. in. l. i. ff. de suis z legi. hoc supposito. dico q̃ i casu nostro mater excluditur i totũ q2 hoc voluit statutũ si bene ponderet'. Nã si filius decesserit sine ascendentibus z descendentibus z̃c. admittit soluz mrem i quarta pte. z sic diminuit sibi legitimã cũ illa. de iure cõmuni ẽ tertia nõ extantibus alijs proximiozibus sicut hic nõ extabant. vt nota glo. in auc. de trien. z se. §. i. z bar. i. d. auc. nouissima. Extantibus nõ ascendentibus z descendentib' per lineam masculinã seu fratre z sozore dicit statutũ: vt mater in nullo succedat: z sic voluit priuare legitimã i totum. alis nihil adderet ad casum precedentẽ: z q̃ totuz dicit nihil excludit. de maio. z obe. solite. ar. xix. di. si romanoz̃ cũ si. ¶ Conducdo ergo ex omnibus predictis q̃ dictus auus paternus attenta mente dicti statuti excludat matrem i totũ. Et ad predicta facit theorica. Bar. in. l. ij. §. sed forte. ff. ad tertul. vbi dicit. quod vbi mater vel filia excludit' fauore alioz̃ vident' illi tacite vocati q2 eis illud lucrũ venit applicandũ: facit etiaz ad predictã cõclusionẽ notabile dictũ bar. in auc. itaqz. C. cõmunia de succes. vbi p illũ ter. z i. l. ij. C. de bonisqz liber. dicit quod vbi parentes vocant' ad successionẽ parentes ex parte patris preferunt' in bonis q̃sitis ex latere patris: parẽtes vero ex parte matris preferunt' in bonis q̃sitis ex linea materna: quod ẽ notabile z singulare dictum z q̃ q̃ posset dici illud dictum bar. restringendũ fore. quãdo cõcurrunt parentes i pari gradu. vt vident' velle iura preallegata: quod hic ñ contingit cum mater sit proximior: dico tamen attenta ratione z equitate illius dicti videt' idez dicendũ in casu nostro attenta mente statu. nã bona de q̃bus queritur fuerũt q̃sita ex latere patris; z hec sufficiant. Nicolaus abbas.

Con. lxxvi.

In presenti cõsultatione, ¶ Christi eiusqz matris presidio humiliter inuocato: tria succincte videnda. ¶ Primo an venditio que primo apparet facta de tota domo sit presumenda simulata z in fraudez vsurarum confecta. Quo presuppositio erit cõsequenter videndum que debent esse in hoc facto partes iudicis in sentẽtiando. ¶ Secũdo presuppositio quod prima venditio nõ possit ꝓbari simulata loco pignoris vtrũ teneantur heredes emptoris soluere pensionem de medietate domus q̃ postea retro vendidit ipsi venditori receptis ab eo nomine precij florenis quinquaginta pacto inter eos apposito non obstante. ¶ Tertio an heredes creditorem seu venditorem possint se aduersus agentem prescriptione tueri vigore statuti senensis dicentis q̃ quicũqz aliquam rẽ immobilẽ possidere spacio decem annoz̃ cum titulo illam prescribat. Ad eo ad primũ i q̃ nõ insistã argumẽtando ad ptes more solito. Ne videar hãc rẽ dubiã pter ꝓpositũ examinasse. nã iudicio meo z ut verius dicã omni in iure nostro scribendũ casus de hac q̃stione rotundus qui nullo mõ cauillari põt. videt' i. c. ad nostraz de emp. z vendi: ibi enim ꝓtractus initus sub forma emptionis z vẽditiõis inducat' piguoratius er duab' cõiecturis sumtaxat. primo q2 fuit vẽditori factũ pactũ de retro vendẽdo. nõ tñ q̃cunqz sed a septennio vsqz ad nouẽ. i. infra septenniũ z nouenniũ. ita q̃ volebat liber lucrari fruct' septẽ annoz̃. ¶ Secũdo q2 iteruenerat modicitas precij. habito respectu ad verũ valorez rei. Nã ex q̃litate pcij presumit' q̃litas ꝓtractus. l. per diuersas. C. man. in. c. z si q̃stiones. de simo. no. glo. in. l. i. ff. de superfi. z bar. in. l. cotem ferro. §. q̃ maximos. ff. de publi. ¶ Jtẽ q̃n fit pactũ de retrouẽdendo nõ liberuz. vt q2 nõ vult recipiẽs teneri vsqz ad certuz tẽpus est presumptio q̃ hoc faciat causa lucrãdi fructus illi' medii tẽporis loco vsure. z fortificat' hec pẽsumptio ex modicitate precij. Nã sepe pẽsumptio nec mens q̃ nõ sufficit er se ad sẽtentiã trãsit ad violẽtiã er alia presumptiõe iterueniẽte ita q̃ sufficit ad sententiã. vt est glo. notabilis in. c. insinuatũ. de simo. z videt' ter. i. c. cũ ꝓtumacia. iuncta glo. de here. li. vi. sed in q̃stione nostra nõ solũ iteruenerunt pdicta duo: sed etiã multa alia admincula sunt. ita q̃ lõge fortius debet in casu nostro ꝓtractus iudicari vsurarius: hic enim vt incipiã ab illis duob'. ¶ Primo fuit habitũ pactuz de retronẽdendo nõ pure. sed post festuz sancti angeli. tũc p xime futuz̃ ad vnũ anũ futuz̃ ad tres annos tũc futuros. ita q̃ volebat posse libere lucrari vsufructũ illius dom' p annũ z septem menses occasione illoz̃ cẽtuz florenoz̃. Secũdo iterum venit modicitas pretij quod apparet ex eo euidẽter. quia ipse met antonius ante dictũ cõtractũ soluebat nomine pẽsionis p dicta domo. quãdoqz decez. quãdo qz. viij. florẽ. vnde nõ est verisimile. q̃ domus sita in ciuitate senaz̃ redditus. x. vel. viij. florenoz̃ nõ valeat vltra cẽtũ florenos cũ cõmunit' i ciuitate res reddit' quatuoz vel quinqz florenoz̃ soleat vẽdi. p cẽtũ. facit ad notata p bar. in. l. prece ia rerũ. ff. ad. l. fal. z i. l. ij. C. de rescin. vẽ. ¶ Preter ea colligit' modicitas pcij ex scriptura illius creditoris. Nã ꝓmisit q̃ i casu quo vẽditoz seu debitoz nõ retineret domũ infra trienniũ. quod daret sibi. xxv. florẽos vltra pcium centũ florenoz̃ primo tartatũ. Et sic nõ est verisimile q̃ a principio iteruenit vez̃ pcium rei. ¶ Jtẽ z tertio ex hac ꝓmissione. xxv. florenoz̃. euident' pẽsumit' hunc ꝓtractũ a principio non fuisse vere emptionis z venditionis sed potiꝰ pignoratitius. quia videt' cõtra naturã cõtractus vẽditionis vt post factũ illo volẽte retromere debeat vari maius pcium. unde nõ videt' a principio q̃ fuerit pfecta vẽditio. i. l. necessario ff. de peri. z como. rei. xvii. z ex talib' pactis cõtra naturã ꝓtractus queniẽtib' magis pẽsumit' ꝓcius pignoratitius. vt. in. c. illo vos z quot ibi notat' de pigno. facit quod no. bar. i dicto. §. q̃ maximos. ¶ Quarta cõiectura ex eo quia voluit i pactũ quod si fieret retrouendicto deberet debitoz̃ soluere omnẽ gabellã z reliquos sumptus fiendos circa notarios. p parte cõtingente vtrũqz contrahentẽ: ita q̃ ille fictus vẽditoz volebat sentire aliquẽ sumptũ sed simplr z absolute lucrari vsumfructũ dicte domus saltẽ. p tempore illoz̃ mensium. ¶ Quinta coniectura colligitur de sequenti cõtractu. in eo quod voluit q̃ facta vẽditione medietatis illi' domus. p indiuiso nõ tenentur ad pensionẽ aliquã vltra a duos ãnos. pter dilationẽ retroemendo aliã medietatẽ domus. Et sic aperte facit ꝓtractum vsurariũ. vnde potest ex hoc facilius pẽsumi de qualitate pcij. vt in. l. qui semisse. ff. de vsu. z. c. l. illo. vos in fine. de pignoriz. i. c. ex studijs. z i capitulo mandata. de pẽsumptio. ¶ Quod autẽ secũdus ꝓctus cõtineat in se vsurariã prauitatẽ patebit er infra dicẽdis in secũdo dubio principali Ex pdictis oibus cõcluditur ad primũ dubiũ vt clare dicamus illũ ꝓctũ factum forma emptionis z vẽditionis fore simulatũ z ꝓfectũ in fraudẽ vsurarũ z esse in veritate pignoraticiũ cũ concurrũt admicula vltra necessario requisita in dicto. c. ad nostrã. Et nimirũ q̃ etiã in casu magis dubitabili cõiter ꝓcluditur ꝓctuz fore pẽsumendũ vsurariũm. s. cũ simpliciter fit pactũ de retrouendendo z interuenerit exiguũ precij. hoc clare voluit glo. ordinaria in. c. conquestus de vsu. z archi. in. c. plerisqz. xiij. q. iij. Et do. Anto. in. c. illa vos. de pigno. z ita p. plurimas rõnes alias consului. z legendo tenui. Nec predictis obstant no. p Ja. de are. vt refert Ey. in. l. ij. C. plus vale. quod agi vbi dixit q̃ hec tria simul iuncta non probant contractum vsurariũm. s. pactum de retrouendendo modicitas precij. z quod emptoz cõsueuit vsuras exercere. nam dictum suum est falsum z iure non pbat' z nititur respondere ad. c. ad nostram. palle. z mi-

nime respondet: imo erravit i intellectu illius z responsiõe sua vt expresse attestatur Jo.an.in.d.c.illo vos. Et his cõcludit quales debeant esse partes iudicis i sententiando: nã dico q debet pnũciare quod pẽsiones domus quas ille creditor p cepit vel pcipere potuit cõputent in sortẽ debitã. z residuũ debeat vna cũ domo tradi z assignari debitori: vt ꝓbat i.c.i. z. ij. de vsu. z in.l.cũ ꝓtra. C. de pigno. acti. nõ. obstãt ꝙuentiones secũdo loco facte. q omnia fuerunt i fraudẽ vsurarũ z accessorium sequit principale. regula accessoriũ. li. vi. ¶ Ex hinc ad secũdũ videlicet pro supposito sine veritatis pẽiudicio q per ꝑdicta nõ ꝓbaret dictus ꝓtract' vsurarius. ¶ Numquid saltẽ vigore cõuentionis secũde teneat soluere pensiões p dimidia pte domus a tẽpore quo fuerũt soluti dicti quinquaginta floreni. z quanquã nõ necessariũ hunc articulũ examinare cũ ex superius dictis appareat dictũ ꝓtractũ fuisse feneraticũ. attamẽ vt mos geratur ꝙsulenti brevissime dico heredem teneri ad solutionẽ illaꝝ pensionũ. Certũ ẽ enim q ex secũda cõuentione fuit facta venditio medietatis domus p indiuiso. z translatũ dominiũ z possessio i illum prio venditorem secũdo emptorẽ: qõ aperte colligit ex eo. quid soluta medietate totius precij ille ꝓmisit sibi soluere tres florenos nomine pensionis pro dicta medietate vsqz ad certũ tẽpus tũc ꝓxime futurũ. z promisit eidẽ facere instrumẽtũ venditiõis q que satis fuit in illum translatũ dominiũ z possessio medietatis p indiuiso. vt probat' in.l. quedã mulier. ff. de rei vin. facit. l. quod i eo. ff. de acqui. pos. ¶ Nec obstat si dicat' q licet promiserat facere instrumentũ vẽditionis nõ tamẽ apparet factũ. Quia dico q nõ ꝓmisit vendere sed facere instrumẽtũ vendiciõis ad t'bationẽ fiendã: vñ dico q nõ vẽdidit de pñti. quod pzet eo qz tũc ꝓmisit soluere pensionẽ: facit i simili. l. sicut datam. C. de libe. causa. z. c. ecclesiam sancte marie. vt lite pendẽ. instrumentũ enim nõ ẽ de substantia cõtractus: Iz fit ad ꝓbationẽ. ꝓtractus. l. cõsensu. ff. de act. z obligat. z. l. pactũ. C. de pactis. ¶ His premissis clare patet illũ obligatũ ad solutionẽ pensionis cõstitute p medietate domus. Nec obstat si dicatur cõuentionẽ iter eos fuisse habitã post duos annos tũc ꝓxime futuros nõ obligaret' ad solutionẽ alicuius pensionis si non restitueret' sibi residuũ pecuniariũ debitarum. qz dico tale pactum vt puta cõtinens vsurariã prauitatẽ nõ valere: vt in.c. debitores: de iureiur. nã voluit illas pensiões retinere. qz differebatur solutio debiti ꝓtra. c. cõsuluit. de vsu. z notat' in.c. dilecti. de arbi. ¶ Et aduertẽdũ subtiliter: qz ex his verbis habitis in hac secũda cõuentione clare liquet primũ z secũdum ꝓtractũ fuisse vsurariũ. Nã dicit se vendidisse sibi medietatẽ domus p indiuiso. z postea dicit q nisi restituat sibi residuũ pecunie quã dz habere qõd nõ teneat' soluere. ¶ Unde non dicit q nolebat sibi retrouendere aliã medietatẽ. sed qõd debebat habere pecuniã: z sic in veritate nulla interuenit vera vendicio: sed totus ꝓtract' fuit piguoratius z cõfectus in forma vẽditionis i fraudẽ vsurariũ. ¶ Postremo ꝺdescendo ad tertiũz z vltimũ in quo dico q nulla potest hic allegari pscriptio. qz statutũ loquens in materia iuris debet intelligi sm ius cõmune. l. vbi interuenit bona fides: vt i.c.cũ dilectus de cle. nõ resi. facit. l. ij. C. de nova. z. c. cũ dilectus. de cõsue. z si aliter itel ligeret' non valeret statutũ. qz induceret pactũ. vt in.c.fi. de rescrip. no. bar. in.l. omnes populi. ff. de iusti. z iure. z in.l.fi. C. si contra ius vel vti. pub. vt i casu nostro creditor fuit in mala. fide. de qua in fraudem vsurarium cõtraxit xxxiiii. q. ij. si vir go. ¶ His enim dicit' in mala fide qui habet conscientiaz rei aliene. vt ibi: z sic ex parte creditoris ficte exmentis vel illicite pacisscentis nõ ꝓtest allegari aliqua pscriptio. Idẽ dico i persona sui hꝛedis duplici ꝙsideratione. primo quia mala fides defuncti nocet hꝛedi vniuersali. vt. l. cum hꝛes. ff. de diuer. z tem. prescrip. ¶ Secõ z meliori q̃ heres tenet' satisfacere anime defuncti. vt i.c.a nobis in fi. de sen. excõ. z i.c. in litteris de rapto. z. c. fi. de sepul. z ex his patet pscriptionem nõ prodesse hꝛedi. Et hꝛec sufficiant.

Con. lxxvii.

Quidam franciscus dicitur consignasse quibusdam lanificibus florenos centum pacto z cõuentione firmatis inter dictas partes videlicet q deberẽt dicti lanifices habere tenere z trafficare dictos cẽtũ florenos i eoꝝ traffico z arte lane. ita q starẽt dcĩ floreni i dcõ traffico ad dãnũ z ad lucrũ ꝟ ex ꝑsso q dict' frãcisc' ñ teneat subire damnũ i dcõ capitale vltra. x. florẽos i ãno. Nec ẽt admitteretur ad lucrũ vltra. x. ita qõd voluit dict' franciscus non sentire damnũ nec lucrũ vltra. x. anno. ¶ Quertur nũ quid pactũ sit licitũ z̃c.

Christi eiusqz matris ꝑsidio humiliter inuocato: videtur primo q sicilicet eni vno ponẽte pecunias z altero operã: alio nõ expresso damna z lucra debeant esse cõmunia: iurta notabilẽ glo. quam sequitur Bar. z cõmuniter doc. in.l.i.C. p socio. z videtur probari in.l. si nõ fuerint. ff. eo. possunt ex ꝙuentione hanc legis dispositionẽ tollere z ꝙuenire in maiorẽ partẽ lucri sentiat vnus socius q̃ alter: vt dicta.l. si nõ fuerint. §. primo cũ.l. sequenti. z est bo. ter. in. §. de illo institutione eo. ti. vbi dr̃ socios posse inter eos ꝙuenire vt alter habeat duas partes lucri. Et nimirũ: naz ꝙctus ex cõuentione legem capiunt. in regula ꝓtractus. de regu. iur. li. vi. Et pactũ contra accidẽtalia seu naturalia ꝙctus bene valet. vt. ff. de posi. l. i. §. si cõuenerit. z in.l. pacta conuenta. ff. de cõtraben. em. z. l. paciscì. z. l. iure gen. §. fz paciscar. de pac. z. c. vno. de como. cũ multis si. Ita debuit tenere ꝙuentio inter dictos habita maxime cũ videatur satis honesta cũ quilibet posset se habere pariter ad lucrũ z ad damnũ: nã sicut lanifices possent perdere nonaginta perdito capitali. ita potuisset lucrari nonaginta si fuissent lucrati cẽtuz in anno: vnde saltem ratione dubij contractus debet substineri. ar. in.c. in ciuitate. z. c. nauiganti. de vsu. ¶ Secundo principaliter de hoc videtur q̃ si casus. insti. p socio. §. z a deo. vbi dr̃ posse cõuenire vel alter sentiat lucrũ sed nõ damnũ. Et videtur qõd periculũ capitalis põt ex pacto ad alterũ dumtaxat ptinere q̃ videt' vl' hostì. in summa de vsu. §. an aliquod. ℣. quid si periculum: z Jo. an. i.c. p tuas. de do. post diuor. rest. vbi dicit q dos exacta a marito vergente ad inopiã deponitur apud mercatorẽ qui cauebit vt capitali saluo rñdeat mulieri de parte honesti lucri. ¶ Si ẽ pacisci põt vt periculũ totius capitalis spectet ad recipientẽ. fortius valent pactũ in casu nostro in quo iste frãciscus volebat vsqz ad. x. quolibet anno sentire de damno z pari modo se parabat in lucro. ¶ Tertio ad idẽ facit certũ est q iter ꝑdictos fuit cõtracta societas z nõ mutuũ cũ dict' frãciscus vellet stare z ad lucrũ z ad damnũ saltẽ vsqz ad decem. ergo cessat vsura. cũ illa nõ versetur nisi in cõtractu mutui: vt in.c. cõsuluit. de vsu. z. c. eiciens. lxxx viij. Et plene p Jo. an. in regula pactũ. de regu. iur. li. vi. in mercu. ¶ Iz ꝑdictis nõ obstantibus arbitror dictũ cõtractũ nullomõ fuisse licitẽ primo ꝓbabo p auctoritates z facil' adhibeat' fides. ¶ Secũdo p iura z rõnes hoc enĩ videtur primo tenere glo. ordinaria in decretis. xiiij. q. iij. plerigz. vbi querit. Numquid licite possit q̃s dare pecuniã suã mercatori vt inde emat merces. z inde emat partẽ lucri. Et dicit q nõ si periculũ spectat ad recipientẽ: quia videtur quidã cõtractus mutui. Sed si societatez contra hunc z periculũ spectat ad vtrunqz dicit licitũ esse q̃ vnus soci' det pecuniã z alter suppleat cũ labore quod deest in pecunia dicta. l. si nõ fuerint cũ consi. §. allega. Idez voluit gof. in summa. de vsu. z in.c. nauiganti. eo. ti. dicẽs q ad hoc vt sit licita societas z cessat omne pactũ oportet q dãna z lucra sint cõmunia hãc eãdẽ opinionẽ tandẽ voluit hosti. in dicto. §. an aliquo ℣. est tñ veritas in hãc opinionẽ ꝙcurrũt azo. z glo. ordinaria accur. in.d. l. si nõ fuerint. vbi dicunt q si vn' soci' nõ ꝓfert magis in societate q̃ alter nõ valet pactũ inducens int eos disparitatẽ. qõd ẽ valde notandũ. Idẽ videtur velle Jo. cal. in dicto. c. nauigãti. ¶ Sed in casu nostro erat disparitas inter suos sine aliqua iusta rõne ergo nõ fuit inter illos contracta societas qõd vltra predictas copiosas z solẽnes auctoritates. ꝓbatur hoc modo. Societas ius quoddã fraternitatis in se habet vt notant' dicit rex. in.l. verũ in principio. ff. p socio ergo pactũ inducens istã disparitatẽ inter istos sine causa rõnabili est contra substãtiam ꝓtractus cũ rumpat ipsum ius fraternitatis: quia de natura fraternitatis est vt oĩa sint cõmunia. hanc rationem allegauit hosti. vt. §. z q eam recessit priori opinione dicens int socios nõ valere vt alter sustineat periculũ sortis tantũ. Nec obstat q in alijs contractibus valet pactũ vt quis sustinet periculũ vbi alias non obligabatur a iure: vt in deposito comodato z similibus: qz sm eũ in alijs pactũ est contra accidẽtalia contractus. Sed in casu nostro est contra substantialia propter ius fraternitatis: quod est inter socios dicta. l. verum. ¶ Secõ hoc ꝓbo p dictã. l. si nõ fuerint. z dictũ. §. de illo cũ sequẽti. vbi exprese dr̃ q int socios damna z lucra esse debẽt equalia: z potest ex pacto induci inequalitas quando alter posuit plus industrie vel in pecunie z sic ex causa alter autẽ videtur pactuz infringi tanq̃ contra substantiã societatis at in casu nostro

su nostro nulla subest legitima cā quare dict' frācisc⁹ ñ debe
ret sustinere eēlit' piculū i sorte. sicut dicti lanifices ꝫ volebat
stare securus vt nō ꝓderet vltra decē. q repugnat iuri societa
tis ⁊ fraternitatis. Nec obstat si dicat' q̄dā de lucro volebat
ꝓticipare vltra decē q⁹ ꝓ hoc nō cessat disparitas. imo magis
crescit. Item ⁊ melius nō est verisimile q⁹ in anno potuissent
isti lanifices lucrari vltra viginti vel paꝝ plus ⁊ sic habuisset
dictus franciscus verisimilit' ptē suā integrā ⁊ lucrū. ꝫ bene est
facilius cōtingens i totū capitale vl' alio mō ꝓdat'. ⁊ dicti la
nifices habuissent duplicatū dānū. nā perdidissent operas su
as ⁊ sustinuissent totū piculū satis vltra .x. dict' autē francis
cus solus pati poterat vnicū ⁊ modicū dānū. Et sic nemo in
ficiari rationabiliter pōt. q⁹ magna int' eos sine cā rōnabili fo
ret disparitas. nā de iure dict' franciscus deberet solus senti
re dānū in capitali ēt in toto. lánifices vero solū in operis. vt ē
gl. singularis quā sequunt' ꝑde. ⁊ Ci. in dicta .l.i. C. p socio q̄
dicit q⁹ dicta pecunia quā alt' ꝓtulit soluit' societas. nec tenet'
is q̄ pstabat operā. ⁊ p hāc notabilē ꝓsiderationē clare ꝑz tur
pitudo ⁊ disparitas predicti ꝓtract' nā lanifices poterāt ꝑde
re operas ⁊ substinere piculum capita. x. florenis exceptis.
Itē ⁊ tertio iura nullibi admittūt disparitatē siue cā rōnabili
concurrēte in toto dāno capitali. vt in dicta .l. si nō fuerit in di
cto. §. de illo. Nec obstat. §. a deo instī. ꝓ socio. q⁹ multiplici
ter ad illū rñdet' ꝑ tosti. ⁊ Jo. cal. in locis palle. ¶ Sz ego
solitus sum rñdere clarius ⁊ credo veratius. dico enim q⁹ ille
ter. debet intelligi i pacto iure communi cōformi. s. q̄ñ fuit cō
uentū vt is q̄ operas ponit nō sentiat dānū capitalis ꝫ lucrū
sic. Et hoc ideo quia satis ipse sentit dānū in operis. Nā opa
sua valet tñ quantū alteri⁹ pecunia. vt ibi merito satis ē vt ipe
ꝑdat opas ⁊ alt' sol' sentiat dānū in capitali. ⁊ ita vī velle ter.
si finis illius. §. referat' ad p̄cedentia. quod fiēdū ē ar. i.l. si ita
stipulat'. §. grisogonus. ff. de ꝟbo obli.. Nō autē admitterē
vt valeret pactū vt dans pecuniā nō sentiret dānū ꝫ lucrum.
Nā hec societas esset q̄si leonina. ⁊ q̄si cōtra ius fraternitatis
cōtra dictā. l. si nō fuerint. ⁊ l. verū. q⁹ iste haberet dānū opa
rū ⁊ pecunie. ⁊ alter nullū dānū vt sentiret. Itē esset in effectu
cōtractus mutui. q⁹ sentiret lucra ⁊ nō dānū. dicit gl. in dicto.
c. plerunq;. Et ꝑ hoc potest resp̄deri ad tertiū cōtrariuz. §.
formatū. Nā licet videat' contracta societas. tñ ex quo picula
non erant coram immo tanta disparitas videt' potius quidā
presumptus ⁊ fictus seu simulatus contractus mutui. ⁊ sic cō
tineret vsurariam prauitatem. ar. in dicto. c. in ciuitate. ⁊. c. na
uiganti. Item presupposito q⁹ non esset vsurarius contract'
saltem non licita societas ꝑ predicta. ergo non potest peti
ratio societatis nec lucrum cum defecto petitur q⁹ ex pecunia
non prouenit lucruz cessante societate dicto. c. eiciens. ¶ Ad
auctoritatem Jo. an. in. c. per tuas. dico q⁹ iure non probat'
vt etiam dicit Jo. cal. in dicto. c. nauigant. ¶ Quidam ta
men volentes illud dictum soluere dixerunt q⁹ procedit fauo
re dotis, quod tamen mihi non placet. quia fauore dotis nō
debet committi pactum. vt in. c. super eo. de vsu. Et his rema
nent soluta omnia contraria superius formata. Et potest in
ferri ad solutionem alterius dubij. de quo queritur an pre
scriptio statutaria hunc locum in casu videtur enim q⁹ sic quia
illa pecunia remansit pure in debito ⁊ non in societate. ergo
idez dicendum de eo quod i alio debito ex identitate rationis
de confir. vti. cum dilecta. ⁊. c. translato. de consti. ⁊. l. illud. ff.
ad. l. aquil. Et hec sufficiant. Ni. abbas

Con. lxxviij.

Ulso toto processu habito in accusatione cōtra vē
turellum manuelis sabbatini hebreum habitato
rem terre montis polirani instituta ꝑ quendam
nicolāum olim bartolomei de curtuna habitatorem dicte ter
re. ¶ Tria breuissime examinanda incumbit ad luculentaz
facti decisionem. ¶ Primo an dictus venturellus seu ipsius
pater eius nomine comparens sit absoluendus vel condem
nandus. Secundo presupposito q⁹ si absoluendus. an dict'
nicolaus sit de calumnia ad penā talionis condemnandus.
¶ Tertio presupposito quod debeat calūnie penā euitare an
saltē debeat condēnari in exp̄ēsis factis in dicta accusatione.
¶ Quod ad primū omissa ad vtranq; partez argumentatio
ne breuitatis cā cū sit istud consiliū decisum. dico dictū ven
turellū seu manuelluz eius genitorē nomine dicti venturelli filij
sui comparentez debere a dicta accusatione absolui. moueor
quoniam si supra scripte reformatiōis cuius dispositiōe di
ctus venturellus in petitis ꝟba ponderent' duas partes prici
pales ꝓtinet. ꝑma ē q⁹ cēs ⁊ singuli retetaglatores pānī lane
lini ⁊c. omnino teneant' ⁊ debeāt venire stare ⁊ exercere eoꝝ
artes i loco mercātie dicte ⁊c. ¶ Secūda pars ē q⁹ alibi po
tecaliter nō possunt redegari panni lane lini ⁊c. ad penā ⁊ ſb
pena florenorū centū cuilibet ꝓtrafacieti ⁊c. ¶ Si aūt dili
genter ponderent' dicta testiū inductoꝝ cōtra dictū venturel
lum in nullā ptez dicte reformatiōis ꝑbatur incidisse in p̄maz
luce clari⁹ ꝓstat nō incidisse. q⁹ p neminē testamētuz ꝑbat' dic
tum venturellū esse retaglatorē ⁊ artem retaglaree extramisse
extra locū mercātie. sicut reformatio exigit. quinimo potius
testis scōo loco inducti ꝑbāt oppositū in eo q⁹ vnaniuiter di
cunt dictū venturellū seu apotheā retaglarie donec fuit facta
dicta reformatio ꝓhibēs modo predicto ⁊ sic limitādo se ad
tempus vident' tacite insinuare ⁊ attestari q⁹ post dictā refor
mationē nō exercuit dictā artē. ar. in. l. cū pretor. ff. de iudi. ⁊
in. l. ex eo. ff. de testi. ⁊ in. c. nonne de presump. ⁊. xxv. di. qua
lis. Et satis ē ad pēnā euitandā q⁹ non ꝑbat' ꝓrium. q⁹ facta
maxime debita nō ꝑsumit'. l. vna. C. de manda. prin. ⁊. c. cuz
in ure. de offi. dele. cum q̄libet ꝑsumatur onus nisi ꝑbet' op
positū in. c. fi. de ꝑsump. ⁊ i. c. vno. de scripti. ¶ Retaglaria
enim pōt dici quē vulgus si cappellat cū nō habeamus ſb iure dif
finitū. ad hoc bo. ter. i. l. sciendū. §. illud sciēdū. ff. de edili. edic.
⁊ q⁹ notat Bar. in ꝓemio. ff. minime aūt ꝑbatū fuit q⁹ iste
post legē fuerit retaglari⁹ vel q⁹ artē retaglarie extra locū mer
cantie exercuit cū nō ꝑbet' sicut habit' in dicta terra vel q⁹ di
ctam artē exercet saltē admittēdo cēs sine delicto volētes ab
eo pannū emere. ꝑ viā retaglarie. q⁹ videt' necessariū ad hoc
vt quis dicat' aliquā artē exercere. ad ſb q⁹ legit' ⁊ notat' in. l
palam. ff. de ritu nup. Et q⁹ notat Ly. in. l. i. C. de epi. audi.
facit ⁊ quod notat bar. in. l. semp. ff. de iur. immu. ⁊ in dicto
ꝓemio. ff. vbi dicit illuz ꝓprie appellari mercatorē q⁹ maiorē
partem fortunarū suarū habet in mercemoniis cui est in hoc
stādū sicut cōi appellatōi vulgariū in dicto. §. item sciēdū. ⁊ i
l. cum delamōis. §. asinā. ff. de fū. istru. ⁊ instru. leg. l. labro. de
supel. lega. ¶ Contra ꝟo dictū venturellū nihil ex predictis
est. ꝑbādū. Ex quo clare concludit' q⁹ ea capite prie ptis di
cte reformatiōis venit absoluēdus. ¶ Itez videt' mihi dicen
dū respectu scōe ptis. illa eni si bene pōderent' reqrit vnum
cum certa q̄litate. s. q⁹ extra locū mercātie nō possint poticalit'
panni retaglari ⁊c. Unde ꝓsiderādū est illud aduerbiū poti
caliter. q⁹ determinat ⁊ q̄lificat ꝟbū retaglari iuxta notata q⁹
bar. in. l. ex facto. ff. de vulga. ⁊ pup. q̄re non sufficit ꝑbare q̄
ad incurrēdā penā q⁹ quis retaglauerit pānos nisi ꝑbet' q⁹ ſb
fecerit poticaliter q⁹ cū aliq̄d ē ꝑbādū cū certa limitatiōe seu
q̄litate nō sufficit illud ꝑbare sine q̄litate seu determinatiōe
requisita. vt in. l. fulcim⁹. ⁊ ibi p bar. ff. ex q̄bus cau. in. pos. ea
⁊ p eundē in. l. diuus. ff. de re. iudi. ⁊ in. c. no ꝑbat' q⁹ potecali
ter pannū vēdiderit. Nam nullus testiū deponit se incidisse
dictū venturellū illū pannū retaglasse saltē potecalit' put req̄
rat statutū imo potius ꝑbāt oppositū cum vn' dicat se audi
visse a dicto vēturello q⁹ pannū illū retaglauerit in mercātia.
Item alij testes simpliciter dicūt se vidisse dictū venturellū tra
didisse dicto nicolao tria brachia panni lani. ex ſb non pōt cō
cludi etiā si ꝟum sit q⁹ dictū pannū tradiderit dict' venturellus
potecaliter retaglauerit pānū i portet idē q⁹ vt retaglarias
vt clare innuit ꝟba statuti precedētia q̄ sunt aiaduertēda ad
declarationē sequētiū. vt in. l. si seruus plurimū in fi. de le. i. ⁊ i
l. min⁹. de lega. iij. minie aūt ꝑbat' q⁹ aut retaglari⁹ vēdiderit
dictū pannū. Et iō nō sufficit ad cōdēnationē venturelli. mari
me habito respectu ad q̄litatē sue p̄sone cū ex pactis init' cū ex
cessa cōitate florētie sibi liceat vēdere pignora trāsursa. Et ha
bet etiā in pact⁹ q⁹ nullū statutū possit fieri in p̄iudiciū pactoꝝ
suoꝝ. vñ potuit esse q⁹ dictū pannū vēdiderit nō potecalit' vt
retaglarius ꝫ vt fenerator hns pignora trāsuersa. accusatio
en i dz er toto ꝑbari. ita vt ꝑbatio ipsaz accessorie ꝓcludat. vt
in. c. in p̄sentia. de prob. facit q⁹ notat' bar. in. l. nō solū. §. sed
⁊ reprobari. ff. de no. ope. nun. hinc no. dixit in. l. ij C. de ꝑba.
quod si fuit facta accusatio vl' inq̄sitio de insultu facto cuz ar
mis vel de percussione cum sanguinis effusione ⁊ postea pro
batur simplex insultus sine armis vel percussio sine sanguinis
effusione debet fieri absolutio. quia non probatur qualitas
actus deducti in accusatione. ad hoc. l. denunciasse. §. q̄d nō
ff. de adul. ⁊. l. ij. ff. de vi. bo. rap. cum. si. Ita dico in proposito.
¶ Ex his concludo quod dict' venturellus nō ꝑbatur inci
disse. nec in primā nec in secuundā partē. dicti statuti. Et sic ve
nit absoluendus quia accusatore nō ꝑbante reus absolueñ-

dus ẽ vt. i iuribus vulgaribus. ¶ Venio nunc. ad secũdũ an dictus nicolaus accusator veniat de calumnia puniendus. z in hoc posset examinari longa q̃stio q̃ iure fit nunq̃d accusator possit calumniari. eo ipso qđ nõ ꝓbat. de q̃ q̃stione plene no. i. l. i. ff. ad turp. z ibi per bar. z in. l. at hi letas. de his qui no. ifa. z in. c. ij. de calum. z. ij. q. iiij. c. qui probat. z. §. notandus cum multis si. ¶ Sed nõ insta̅do in verbis cõis ꝓclusio ẽ q̃ accusator deficiens in ꝓbatiõe excusat' a pena calumnie si hz ꝓ se aliq̃ euidentia iudicia. vt puta fama vel auditis a fide dignis vel q̃d simile vt notat' in iuribus preallega. marime i dicto. §. calumniator. z optime facit in. c. i. in fi. de ele. Sz ex dictis testiũ in hac causa productarum satis potest euidenter cõiecturari dictũ nicolaum nõ fuisse in calumnia̅. vt verisimilit' potuit credere dictũ venturellũ ex illo factõ venisse cõtra reformationem predictam. calumnia autẽ cõsistit i animo z requirit dolum. qui non est sine calliditate z fraude. l. i. ff. de dolo. z. l. iure gen. §. sed si fraudandi. ff. de pactis. in qua dictus nicolaus nõ vr̃ fuisse. Ex quib' breuiter cõcludo ad secũdũ videlicet dictus venturellus sit de calumnia ad pena̅ talionis condemnandus. ¶ Ad tertiũ. s. q̃ de expẽsis arbitror dictũ nicolaũ in expẽsis condemnandũ. q̃z si nõ fuerit in calumnia tamẽ temere pseuerauit in accusatione cuz debuerit prius discurrere z peritiores cõsulere an per illud factũ ꝓbaret' accusatio in / stituenda cõtra dictũ venturellũ. qđ cũ nõ fecerit deꝓhenditur in temeritate que sola sufficit vt q̃s cõdemnet' i expensis. vt in. c. calumnia. de pe. z ibi per doc. z plenius notatur in. c. finem. de dolo. z cõtuma. z in. l. eum quẽ temere. z ibi p bar. ff. de iudi. z. in. l. i. ad turpil. p eundẽ. vñ iuris ignorãtia nõ excusat a cõdemnatiõe expensarũ tenẽt gl. z doc. in dicto. c. finẽ. Et bar. in dicta. l. i. ad turpil. z spe. in ti. de expen. §. fi. ẏ. ex premissis ptes. q̃ iudices erunt in hac accusatiõe absoluere dictũ venturellũ seu manuellẽ nomine filij sui cõparẽtẽ a dcã accusatiõe z cõdẽnatiõe dictũ nicolaũ in expensis q̃s ꝓbabilit' dict' venturellus seu pr̃. p eo fecit. vt i hac cã. de expẽsis vro pr̃sentis ꝓsilij cũ potestas ex suo officio ipsuz petierit cui incumbit dicostandũ ꝓsuetudini. iurta notata p spe. i ti. de sala. §. i. ẏ. cõsuetudo. z p gl. in cle. statutũ. de electio. qua cessante ordinarias pro salario nihil petere potest. vñ si eget suis sumptibus illuz obtinere. cũ ꝓpter hec onera incũbentia instituat' sibi salariũ iurta notata p Jo. an. in. c. cũ ab oi. de vi. z hone. cle. sportulas tamen de iure ciuili. z aliqua munera petere potest. que tñ nõ sunt iure determinate. sz stãdũ est iuris cõsuetudini. vt in auc. offeratur. de hoc per glos. z barto. in dicta auc. offeratur. Et hec sufficiant. Nicolaus.

Con. lxxix.

Illud de iure querit' an filius cogatur restituere hereditatem patruo. s. germano testatoris si decederet sine liberis teneat' cauere cũ fideiussorib' de testi. fienda in euentu conditionis seu restitutiõis. Et breuit' dico hoc dubiũ pendere ex intellectu. l. iubemus. C. ad trebel. Illud enĩ indubitati iuris q̃ obligatus ad restitutionẽ fideicõmissi vniuersalis vel pticularis tenet' regulariter cauere cũ fideiussoribus. vt ẽ ter. iuncta glo. in. l. semper. ff. vt lega. no. cau. ꝓbat' expressius in. l. si qñ eodẽ titulo. ¶ Itẽ per locuz a speciali. in. l. filius. eodem ti. Nam si ibi est speciale in filio noiter emancipato vel seruo manumisso vt releuetur pater vel dominus prestando cautionem sub hypotheca bonorum suorum. In alijs ergo fortius non sufficit cautio etiã sub hypotheca bonorum. quinimmo etiaz si esset impotẽs ad idonee cauenduz nõ sufficeret innicta promissio etiaz cũ hypotheca bonorũ. sed procedẽdũ est iurta ea q̃ notabilit' habent' in. l. post q̃. §. imperator. eo ti. difficultas ergo vt predixi orit' qñ filius rogatus est restituere. Nã ipse vr̃ priulegiatus. vt nõ teneat' ad hanc satisdationem. vt dicta. l. iubemus. z q̃ q̃ ille ter. loquat' quãdo quis est rogatus restituere heredittatẽ filio suo nepoti testatiõis vel pro nepoti. Et de inceptu tñ quidã qui reputabantur moderni tempore Ly. dixerunt idem qñ filius rogatus ẽ restituere exneo ex identitate seu maiozitate rõnis exneus sit ingrat' q̃ filius seu nepos. vel ꝓiunct'. Nã si vinco priniozẽ in gradu fortius vinco remotiozẽ. vt in. l. iij. ẏ. sz hz. C. de bo. materna. Et hoc argumentum fecit Ly. vacillare in. l. iubemus. in fi. tamen videtur residere ipse tandem in contraria sentẽtia vt ille ter. non extendatur vltra personas ibi expssas. q̃ hoc voluit expresse ter. in dicta. l. iubem' in fi. vbi aptissime probatur hec ꝓtraria. z ibi aperte tenuit odof. diocẽs illud speciale inductum fuisse inter delcendentes ne discordia oriretur inter eos. Nam videtur oriri quedã diffidẽtia ex petitione z prestatiõe huius satisdatiõis. silẽ adduco i prestatiõe fideiussoris de dote restituẽda. phibita inter maritũ z vroẽ ratiõe pdicta. secus i extraneo recipiẽte dotẽ. p alio. vt legit' z notatur i rubro z nigro. C. ne fidei do. de. z marie in. l. z in doribus. C. de. do. cau. nõ nu. ¶ Itẽ ter. i. d. l. inbem' loquit' in nepote z p nepote. ꝓprie aũt sm canones z leges. talis dicitur filius filij vel filie z filij' nepotis. ff. de gradib'. l. inter cõsultus. §. ij. gradu in fine. z. xxxv. q. vi. c. ij. z. iij. filius aũt fratris ꝓprie dicit' nepos ex cõi vsu loquẽdi. vt no. Jo. an. in. c. fũdamenta. de elec. li. vi. plen' Frede. de senis ꝓsilio. xxviij

Jura aũt marie antiq̃ debẽt intelligi ꝓprie. z nõ sm ipropriuz vsum loquẽdi. pr̃sertim hodiernũ. q̃z legislatores pitissimi nõ vtunt' ẏbis vulgariũ. vt notabilit' dixit. bal. in. c. i. de success. feu. facit qđ notat bar. i. l. stipulatio ista. §. hi qui. ff. de ẏ. obli. ¶ Quid plura ad hũc nr̃m intellectũ adduco vltra alias duas glo. notabiles iuris ciuilis. vna ẽ in. l. i. ff. vt lega. no. cau. i ver. semp vbi pmo dixit q̃ liberi testatores non satisfant per dictã. l. iubem'. Et i medieate post sbdit q̃ illud ẽ speciale q̃n rogatur filius restituere suo filio. secdo glo. magis notabilis ẽ in. l. filio. eo. ti. q̃ adhuc magis restrigit dictã. l. iubem' dicẽs eam ꝓcedere. si rogatus erat filius z fideicõmissari' erat i pr̃testate rogati. qđ nõ ꝓtigit in casu nostro. z idẽ voluit ibi bar. ¶ Preterea pater rogat' restituere filio tenet' regularit' satisdare. si ꝓbatur p locũ a speciali. in. d. l. filio. fort' q̃ quisq̃s tenetur restituire patruo. Et sic ꝓcludo i casu nr̃o q̃ patruo sit danda fideiussio. Nec ẽ correcta. d. l. filio. p dictã. l. iubemus vt no. glo. in. d. l. filio z c. Con. lxxx.

Quisus inter magnificum commune senarum ex vna pte z rayneriũ toscanũ mediolanẽsez ex alia intercessit certa solemnis quẽtio occasione vsurarũ restituẽdarz quas Zeno in vltimo sue vite restitui mandauit. z ad eas restituẽdas dict' rayneriꝰ ꝓscriptũ modũ se obligauit ẏba aũt quẽtionis sunt hec. Clxle vsure si debiano itegramẽte restituire p tẽpo de sei ãni ogni anno vn tãto. la quale restitutione comenciato efare si debba coneffecto p lo pmo anno in calẽdo de zenaro z cosi de poi si segua de genaro in genaro. marie de dicti sei anni rendẽdo pmo a citadini poi a ꝓtadini z sotoposti secũdo clxe p ordine furono scritte z poi a quelle ch̃ si trouassero o fossero forestieri similemẽte si faza la restitutione de tutti li denari in questo modo clxe de presenti se elega vn depositario a tenere z rẽdere li dicti denari delle vsure. Cioe aquelli clxe si trouerano se ꝓprie persone a loro hxedi pli altri. clxe vigbozie adesserme tere a la casa di la sapiẽtia: querit' si zc. ¶ Modo pr̃supponitur q̃ quidã in p. imo termino tazciues q̃ forenses nõ petierũt eorum sertã partẽ. instructores domos sapiẽtie illã petũt tanq̃ incertum Queritur nunquid possint. zc.

Christi eiusq̃ matris presidio humiliter inuocato breuiter cõcludo q̃ si apparere põt q̃bus dicte pecunie debent' nõ possunt administratores domos sapiẽtie peti. Hec de iure cõi. nec vigore dicte ꝙuentiõis de iure. n. cõi clarũ ẽ. q̃ quãdiu supsunt illa a q̃bus fuerũt extorte. vel eoꝝ hxedes nõ debẽt distribui i piaz causam tanq̃ incerte. vt ẽ ter. aptus cũ glo. i. c. cũ. tu. de vsu. z in. c. sicut dignũ. §. res. de hxomi. q̃nimo dignũ dicit glo. in. c cũ in. q̃ si bi q̃bus debẽtur sunt absentes debẽt ad illos mitti. ¶ Nulla g̃ actio ad illas pecunias petẽdas cõpetit domui sapiẽtie. pr̃supposito q̃ de iure sibi debeãt. icerta. q̃z vt dixit ñ potest dici icerta p hoc qđ notat glo. in. c. ij. de vsu. li. vi. i. ẏba satisfactiõe z p fre. de senis ꝓsilio. cl. ¶ Mã dict' rayneriꝰ tenet' restituere illis q̃bus clarũ est debere aquozũ obligatiõe nõ releuaret'. etiã si pauperib' restituãt vel alijs quib' cuiusq̃ in. d. c. eos. z debitũ remittit. Sz augere si nunq̃ ipronide solut' q̃ alij ex debito ẽ prestãdũ. vt dicit ter. in. c. ea. te. de iure iurã. z. ff. de solu. l. ẏo. ꝓcuratori. nũc tenet' soluere. etiã si domus sapientie vellet sibi pr̃stare cautionẽ de ꝓseruãdo eũ i dẽnem. illa. n. sola nõ facit vt q̃s teneat' soluere ei cui ñ debet an sit ꝓsanguineꝰ debẽtis recipe. vt notat glo. z bar. i. l. ẏo ꝓcuratori preallega. z. l. q̃ hominem. eo. ti. Nec etiam vigore supradicte cõuentionis tenet' dictus rayneri' soluere. quia ad soluendũ domui sapiẽtie obligatus est sub conditiõe. s. in casu in quo pecunie essent innẽte. z quia nescirentur vt non possunt illis q̃bus debentur vel eoꝝ hxedes inueniri. Nam vt dicit glo. in dicto. c. cum tu. q̃diu potest fieri restitutio illi q̃ soluit nunq̃ illa pecunia debet dari pauperibus seu in aliam

piam causaz

piam .causam cõuerti .z si ip̃z uide solueret ad piuz vsuz tẽ meretur nihilominus dictus raynerius it erũ soluere debẽtib' recipere p̃ ũra superius allegata. Et no. Frede. vbi .s. Et anto. de bu. in dicto. c. cũ tu. Anteq̃ ergo existat condicio incertitudinis non potest peti: quia nõ dicitur cessisse dies solutioni fiende. vt. l. cedere diem. ff. de verb. signi. z in. c. prudẽtiã. z per Inno de offi. dele. pendente enĩ cõditione sola spes in obligatione est. insti. de ver. obli. §. ex ꝯditionali. z qñ dies uentur licet ante solui possit. peti tñ nõ potest in. l. cõtinuus §. eoqz tempore. ff. de verbo. obli. z in. c. vnico. de plus peti.

¶ Cõcludo ergo q̃ extantibus illis vel eorum hæredib' quibus pecunia debẽtur non potest per administratores dom' sapientie tanq̃ incerta peti. ꝛc. Qi.

Con. lxxxi.

OMnipotentis dei postulato suffragio. videt' primo dictam chaterinã nullo mõ impediri quo min' dictã dotẽ octingentorum florenorum ab herede icerti seu petere possit. nã siue dicamus illã dotẽ fuisse patris z filie solius filie non liberat' soli patri soluens. vt in. l. secũda ff. de solu. matri. l. qui hominem. §. si gener. ff. de solutionib'

¶ Et in casu nostro dico fortius soluentem patri nõ liberari. quia illa dos erat solius filie cum tempore quo pr̃ filiã maritauit esset emancipata. ¶ Nã si dos consolidat' in personã solius filie si ex postfacto emãcipatur. vt. l. vnica. §. videamus C. de rei. vxo. actio. Fortius hoc ꝓcingit si ab initio erat emãcipata. vt notat bar. in. d. l. ij. Est enim dos ꝓpriũ femine patrimoniũ. vt in. l. iij. §. si igitur. ff. de mino. habet ergo ex his filia fundatam intẽtionẽ cõtra heredẽ mariti. nec alia q̃ postmodũ intercesserũt hñt ipsi filie p̃iudicare. Nõ. n. ob. sibi secũda cõstitutio maioris dotis cũ secũdo nuptui traderet' qñ ñ habuit pecuniã p̃me dotis a patre exactũ sed dotez maternã quod colligit' ex quantitate vtriusqz dotis materne. s. z ipsi' filie. z clarius hoc elicitur ex fine z liberatione quaz vt heres matris fecit dicta chaterina patri suo ibi dũ dicit: Et hoc ideo fecit qz fuit cõfessa habuisse a dicto bernardo dictã dotez domine mee ꝛc. licet enĩ a principio dos mille z quadraginta florenorũ fuisset simpliciter a patre cõstituta. tũ ex sequẽtibus pz q̃ intẽdebat dare z illã recipere dotẽ maternã Nã ex sequentib' declarãt' p̃cedẽtia. vt. l. si seru' plurib'. in fi. z. l. q̃ filia b'. ꝺlega. z. l. min' ꝺle. iij. Nõ hz p̃terea obstare dicte catherine finis z liberatio gñalis quã fec̃ petri suo. qz illa ñ referẽt' ad ignorata p dictã catherinã. vt i. l. tres frẽs. C. ꝺpac. z. l. si soror. C. de colla. z. l. nec ignorãs. C. de dona. facit qꝺ legitur z notatur in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de ver. obli. ¶ Itez quia liberatio fuit facta respectu eorũ que a patre petere poterat. sed dicta catherina nihil tñ a patre exigit hec habeis hrede seu a suo creditore ergo z cetera. Et eadẽ cõsideratione tollit' aliud motiuũ. quod formari põt ex testamẽtaria dispositione paterna z liberatiõe heredis postmodũ subsecuta.

¶ Sed his nõ obstantib' ꝓria arbitror sniaz veriorẽ z dico heredẽ mariti oĩno liberatũ ab obligatiõe q̃ tenebat' dicta catherina. Moueor ꝓmo qz ex solutione facta petri cõtingit liberatio siue ab initio petierit potest filia sciente z nõ ꝺdicente vt. l. ii. §. volũtatẽ. ff. de so. ma. siue ex postfacto scierit z non ꝺdixerit saltẽ aliquo actu positiuo interueniente. vt ĩ. l. paul' ff. rẽ ra. habe. z de. i. de procu. z bonus ter. in. l. filiusfamilias. absente pte. ff. ad mace. facit qꝺ notat bar. in. l. cũ tabernari'. §. idẽ queritur. ff. de pigno. z in. l. que enĩ. ff. rẽ ra. habe. Et maxime hꝺ cõtingit. z in. l. si seruus cõmunis. ff. de dona. inter vi. z vxo. vbi rõne ꝯiunctionis q̃ ẽ inter fratres tacẽs habet' p cõsentiente ẽt vbi agitur de iactura rei familiaris. p hꝺ qꝺ notat Ci. in. l. inuitus. C. de procu. z bar. in. l. que dotis ff. de so. ma. per canonistas in. c. nonne. de presum. ¶ Quod autẽ filia sciuerit vel aliquẽ actũ positiuũ approbatorũ solutõis facte ꝑ tri ex postfacto fecerit satis vꝫ elici. §. pbat' ex scripturis mercatorũ ĩ qb' facit dictã caterinã quãtitatis creditricẽ z asserit se p ea soluisse varijs vicib' varias quãtitates diuersis psonis quãquã. n. de iure libri mercatorũ nõ faciũt plenã fidẽ in eoz fauorẽ. vt. l. exẽplũ. z. l. rõnes. C. de pba z in. c. ii. z qꝺ ibi plene notatur de fide instru. Tamẽ in p̃iudiciũ tertij z fauorẽ alterius ab ipso mercatore saltẽ vbi agitur ꝺ presumenda sciẽtia tertij faciunt plenaz fidẽ iurta notata. in. l. quedã. §. nummularios. ff. de eden. z in. l. optimam. C. de contraben. z committẽ. stipula. z ĩ. c. illud. de presump. facit qꝺ notat glo. z Inno. in. c. cum olim. de censi. ¶ Ad idem quod notat bar. in. l. cesus. ff. de vsuc. vbi dicit malã fidẽ. z sic ꝓsciẽtia rei alienei ꝓbari per famam loci z alias cõiecturas. vñ ad ꝓbandũ sciẽtiã alicuius facti sufficiũt ꝓbabiles cõiecture cũ alias de facti ꝓbari nõ possit. Preterea actus nominatiꝫ hic interuenit faciẽdo ex dicta pecũia alijs solui. vt satis colligitur ex libro mercatorũ cui p̃fertiz ex cẽsura ciuitat' datur plena fides.

¶ Scꝺo hoc idẽ ꝓbat' ex generali liberatiõe quã dicta catherina fecit patri: cũ. n. sciret vt patet ex predict' ꝺotẽ suaz p uenisse ad patrẽ z eũ ex certa scientia vl'r liberauit. g̃ ratione dicte ꝺotis nihil ampli' petere põt. iurta plene notata p bar. in. ꝺ. §. duo fratres. z facit. ꝺ. l. tres fratres. in fine. a cõtrario sensu. de pac. Nec obstat si dicat'. dictaz catherinã finẽ z liberationẽ fecisse dũ taxat de pecunijs q̃s dicta catherina a suo patre petere potuisset. cũ nõ habuisset in petẽdo mãdatũ ab eo petit set ab hærede mariti. qz dico q̃ ex quo petijt ꝺotẽ filie z sic ipso gesto z facto gessit negotiũ filie. poterit dicta filia etiam a principio ignorasse hñdo ratũ factũ p̃is z petẽdo ꝺotez ab ipso p̃e. vt legit' z notat' in. l. si absens. C. si cer. peta. z in. l. si mater. C. de rei vẽ. z in. l. ij. C. p so. videt' g̃ eum liberasse ab illa quãtitate p̃me ꝺotis. ex quo eam ab eo petere poterat. Illa enim ꝛba liberatiõis petere poterat ꝛc. sunt multũ genera lia z solũ denotãt potẽtiã petẽdi. ad hoc qꝺ notat' in. c. fi. de resti. spoli. vñ ita liberãdo patrẽ ab eo videt' ipse hæres ratã solutionẽ factã p̃i. z ipsum p̃em liberare. argumẽtũ optimũ in. l. iij. ff. rem ra. habeti. vbi ꝺns appellãdo a sentẽtia procuratoris approbat. ¶ Ad idẽ qꝺ in filij notat bar. in. l. i. C. de arbi. ¶ Tertio z vltimo p̃cipal'r z forti' p̃sta ipte facit no. glo. in. ꝺ. l. ij. ff. solu. ma. in ꝛbo adempta. z ter. in. l. si cũ dotẽ §. si pater eo. ti. vbi dicit' q̃ iz solus p̃ exegerit ꝺotẽ siue volũtate filie. ex quo tñ pater tñ sibi in testamẽto reliquit quanta erat dos z filia acceptauit relictũ imediate p̃cludit sibi viã petendi ꝺotẽ ab hærede p̃is vel ab extraneo creditore. Et aduertendũ q̃ ter. z g. o. p̃allega. in nullo ponderãt scientia filie. iz solũ cõiecturatã intentionẽ p̃is. qꝺ ex quo solus recepit ꝺotẽ videtur relictũ fecisse filie animo cõpẽsandi cũ ꝺotẽ p eũ recepta. Nec pfecto refert an ab eo petat' an ab extraneo qz satis a patre petit' seu ab ipsius hærede cuz si effectualr cõpeteret actio ꝯ hæredẽ mariti in effectu petit' ab ipso p̃e seu eius hærede ꝓpter regressuz quẽ habẽt ꝯ hæredẽ p̃is. ad hoc optim' ter. in filij in. l. fi. in fi. C. de vsu. rei iudi. Quinimo ter. in. ꝺ. §. si pater. ex presse si bene põderet' denegat filie actionẽ ꝯ extraneuz. z aperti' voluit glo. prealle. in ꝺ. l. ij. §. ꝛ. adepta. Et maxime hoc dicendũ in casu nr̃o. vbi habem' q̃si ex pressaz in hoc volũtatẽ testatoris. Reliquit. n. dicte catherine iure institutionis octingẽtos florenos. Et sic quãtitatẽ p̃me ꝺotis p euz receptã pro omni legitima quã dicta catherina petere posset in hereditate dicti testatoris. z p omni z toto eo q̃ ex alio capite dicta catherina petere possit q̃cunqz alia de causa ꝛc. Et mãdatur vt finẽ faceret heredi suo. vt. s. latius ꝛc. Ex q̃bus ꝛbis satis clare colligit' p̃em q̃ sciebat se ꝺotẽ recepisse habuisse animũ cõpensandi. Nã in dote põt pater instituere filiã vt no. glo. z bar. in. l. iij. ff. de mino. facit. c. raynũtius. de testa z qꝺ ibi no. Et isto capite nõ curandũ de sciẽtia vel ignorantia dicte catherine. Sz satis ad hũc effectũ ꝓcipiẽdũ q̃ tantũ receperit ex testamẽto p̃is quãtũ fuit q̃ pater occasiõe ꝺotis recipit ex psona filie. Ex q̃bus oĩbus ꝯcludo dicte catherine denegãdũ actionẽ super dictis octingẽtis florenis tã ꝯ hæredẽ patris vel hæredẽ mariti vel alteri' cuiuscũq; occasione predicta. Et patet respõsio ad oĩa supius allegata in contrarium. Et hec sufficiant. ꝛc. Nico. abbas.

Con. lxxxii.

QOnditor omniuz postulato suffragio. quanq̃ in his ꝺubijs copiose z diserte sit allegatũ z consultũ. attamẽ vt iudiciũ meũ p ꝛba specialia petẽti morẽ gerã. Attingã specialiter quodlibz p̃fatorum dubiorũ aliq̃ in mediũ deducẽdo p alios minime tacta. z qñ ex vnius decisiõe ad aliorũ solutionẽ põt ab illo tanquaz a principaliori incohãdũ est. iurta ea q̃ habẽtur z notãtur in. c pastoralis. §. i. de rescrip. z. c. prudẽtiã. de offi. dele. cũ si. Jõ incipiã prius examinare an ciuitates z castra de q̃bus est cõtentio sint bona feudalia. an ꝺo ꝓpria z patrionialia ipsorũ concedẽtiũ. ¶ Et videtur p̃mo q̃ sint ꝓpria z a nemie recognoscẽti. debẽt saltẽ respectu vtilis z directi dominij possessio tẽporis de cuius initio nõ est memoria habet vim tituli etiaz in prescribẽdo ꝯ ius cẽ. vt est casus in. c. i. de prescrip. li. vi. z hoc iure. §. dictus aque de aqua coti. z esti. Sed isti nobiles progenitores istorum contendentium seu titi z anselmi possi

derunt ciuitatem istã ⁊ castra tanꝙ dominij tantũ tempus ergo prescripserunt in illis liberũ ⁊ insolidũ dominũ iurisdictionẽ siue enĩ dicamus hec bona pertinuisse ad ecclesiã Romanã siue imperiũ semp põt allegari prescriptio qz lz contra eccl'z Romanã ñ currit põscriptio rõspectu sup'me ptãtis nec ꝺ deũ cui' vices gerit. tñ in spiritualib' iurib'. vt in possessiõe alicuius ciuitatis castri vel ville bene currit põscriptio. vt in. c. ad audientiã ⁊ ꝙ ibi no. de prescrip. ita elleganter dixi Inno. i. c. bone el. ij. de postu. prela. in secũda colu. ita ⁊ forti' dicendũ ẽ i cõpetẽtib' iperij. Mã ꝺ imp'ij cõpetẽtiã cõpetit põscriptio ẽt si sit talia q̃ in signũ spiritualis p̃iuilegij. fozent reseruata. vt ẽter. no. i. c. sup quibusdã de ꝺ. sig. ⁊ in. l. si publicanus. ℌ. i. ve ctigalib' ⁊ ibi Bar. ff. de publi. Quinĩmo multi voluerũt ꝙ ẽt ꝺ iperatozẽ põt põscribi. vt non cognoscat' i p̃ncipẽ de q̃ plene no. i. c. venerabilẽ q̃ fi. si. legitimi vbiꝫ voluit Inno. ⁊ p alios i cle. Romani de iu. iuran. i põn. p Jo. de ligna. p bar. i. l. i. ff. de aqua plu. arcẽ. ⁊ in. l. hostes de cap. ⁊ posti. li. ⁊ re. ⁊ i. l. ifa mẽ in fi. ff. de publi. iudi. Et vꝫ verissimũ saltẽ q̃ põscribit' pas siue. s. vt subsit pape. vt voluit hosti. in dicto. c. p venerabilem. ¶ Sc̃o p̃ncipaliter ꝓbat' sic argumẽtũ ab ethimologia vo cabuli negatiue sũptuz ẽ validũ i iure. vt ꝓbat' in. l. ij. §. appel lata. ff. si certũ pe. ta. ¶ Itẽ valet affirmatiue sumptũ si ñ ꝺi cit diffinitioni. vt notat bar. i. l. i. de testa. Sz feudũ dz a fide ⁊ fidelitate quã bz vassallus põstare dño p̃ iuramẽtũ. vt dicit ter. i. c. ij. p quos fiat i vesti. sz istituuz ⁊ anselmus aut ꝓgenitozes eoz nũqꝙ põstiterũt aut ꝓmiserũt tanꝙ vasalli. q̃ nõ põt dici ꝙ habuerũt i feudũ. quinĩmo si a p̃ncipio fuisset feudũ ex cursu tãri tpis fuisset põscriptũ. iurta no. p Jo. an. in ti. de põscrip. in addi. spe. in penul. ⁊ vlti colũna. p gl. i. c. i. de capi. q̃ cu. vẽ. ⁊ ibi p bal. ⁊ vꝫ ꝓbari. in. c. si diligẽt. ⁊. c. ad audiẽtiã de põscrip. ¶ Tertio ad idẽ ostẽdit' sic si infra annũ vasallus ñ petit in uestiturã ab hærede vel successoze dñi cadit a iure feudi. vt i. c. i. de capi. q̃ cu. vẽ. Et legit' ⁊ notat' i. c. veritatis. de iure iuran. sz i casu nostro nõ ẽ memoria ꝙ vnꝙ fuerit petita inuestitura. Nec p hæredes q̃ p̃ habuit illã ciuitatẽ ⁊ castra nec ab aliquo successoze in papatu vel iperio. q̃ ñ ẽ verisimile ꝙ sit feudũ. facꝫ qꝺ legit' ⁊ notat' i. c. longinquitate. xij. q. ij. ¶ Sz bis ñ ob stãtib' ꝺriã sniam arbitroz p̃ualere ad quã i p̃mis adduco cer to certi' romanũ põtificẽ habere itẽtionẽ fundatã i iurisdictio nalib' sup vrbẽ romanã ⁊ toto suo territorio. nõ solũ ex dona tione constãtini facta in psonã beati siluestri. sz ẽt ex approba tiõe ⁊ dispositõe ludouici iperatoris. vt i. c. ego ludouic'. lxiij. di. ⁊. c. cõstãtin'. xcvi. di. ⁊ in. cle. romani. de iureiurã. ¶ Nec parũ ab errore distat reuocare in dubiũ vallidꝫtatẽ illi' dõatio nis cũ tex. in. c. fundamẽta. de ele. li. vi. dicat eã fuisse ex causis iustissimis diuinitus factã. hec ipse dicit bal. sup. p̃mio libri feudoz̃ vltimate tz bar. i. p̃mio. ff. veteris plene p Jo. ꝺ lig. in dicta cle. romani. Et hoc vꝫ hodie ꝓbari ex q̃sita rõne videlz iperiũ depẽdet hodie ab ecclesia apud quã ẽ vtraqz potestas. xcij. di. c. i. ⁊. ij. ⁊. c. nouit. de iudi. ⁊ i. c. cãm q̃ filij sint legi. p gl. no. in cle. aduersus. de hære. volui bar. in. l. i. ff. de req. reis. Et sic credere est de ne cessitate salutis. vt ẽ decisum i extranagã ti bonifacij. q̃ incipit vnã sanctã. ⁊ notat glo. in dicta cle. aduer sus. vnde hodie iperatoꝛ ñ recognoscit iperiũ a populo roma no q̃ illud acq̃siuit p̃ impressionẽ sine aliquo colore iustitie. sed ab ecclesia a qua cõfirmat' ⁊ coronat' ⁊ deponit' qñ opus est in. c. venerabilẽ. de elec. ⁊. c. ad apostolice. de re iudi. ⁊ ecclesie iurat fidelitatẽ ⁊ obedientiaz. vt in dicta cle. romani. ⁊ per pã pã transfertur imperiuz de gente in gentez. dicto. c. venerabi lem. vnde constantinus nil de nouo contulit ecclesie. sed po tius remisit quod suum erat. vt dicit no. Jo. de lig. in cle. roma ni. Et sic non valet ratio ad impugnandũ illaz donationẽ que habet imperatoꝛez non posse diminuere iura imperij. de qua per glo. in auc. quomodo oportet epos. §. i. ¶ Ex quib' om nibus satis cõcluditur p̃muz p̃suppositũ ꝙ romanus pon tifex habet fundatã iniẽtionẽ sup vrbe ⁊ toto suo territorio in tpalib' ⁊ spiritualib'. vt i dictoꝛ. c. fundamẽta. q̃ iferre necesse ẽ ꝙ ꝺcũ qz bz iurisdictionẽ i illo territorio ius solũ p̃tẽdere põt de iure speciali cũ papa successerit in illo loco iperatoris q̃ solus habebat ibidez iurisdictionẽ. Mã apud imperatozem dumtarat erat fons iurisdictionis. ⁊ ab eo tãq̃ a fonte deuia rũt ptãtes i alios. p̃cesserũt. n. ptãtes iferiozes ex magnificẽ tia ipsi' p̃ncipis. vt i auc. de exhibẽ. reis. §. equissimũ. ⁊ i. c. i. q̃s dicatur dur. colũ. x. ⁊ hoc notat ibi bal. ⁊ meli' in. c. i. de nã feu. ⁊ i. c. vno ꝺ pace iur. fir. vbi dic̃ ꝙ ois iurisdictio ⁊ distrct' est imperatoris de iure communi. vnde facit. vij. q. i. i apibus ⁊ quod notat' per Jo. de lig. p alios i cle. pastoralis. de re in di. ⁊ in. ꝺ. cle. romani. Et cũ non cõstat in hoc casu nro quo iu re speciali ꝓgenitozes istoꝝ habuerũt dicta loca ⁊ titulus ex tacita diuturnitate p̃sumẽdus ẽ. vt in. ꝺ. c. i. de prescrip. li. vi. ⁊ per bar. in. l. cũ de in rem ꝟso. ff. de vsu. ⁊ p Johã. an. in. c. q tenuit. decensi. ¶ Oportet ⁊ cõiectura p̃sumere titulũ. iurta notata in. ꝺ. l. cũ de in rem ꝟso. ⁊ in. c. cõstitut'. de reli. domi. ⁊ l. si tibi pecuniã. ff. si cer. pe. Et per bar. in. l. cotem ferro. ℌ. qui maximos. ff. de publi. ⁊ glo. no. i. l. i. ff. de superfi. que dicit ꝙ preciũ mercedis quãtitas facit discerni emptozes a ꝺditione ¶ Ad idem ꝺ. tex. ⁊ qꝺ ibi notat' in. l. si filius familias. C. de peti. hære. ⁊ i. c. quenit. de em. ⁊ vẽdi. Certũ ẽ ꝙ si ex ꝓiecturis vel im'i casu nro iudicare titulum necessario oporteret dicere ꝙ subest titulus feudalis. qz vt patet ex rõne facti nihil aliud legitime ꝓpter vsurpationẽ q̃ nõ est p̃sumẽda põt elici ⁊ iudi cari. hic. n. p̃supponit' ꝙ ꝓgenitozes istoꝝ se fideles ⁊ seruito res sancte romane eccl'e ⁊ romanoꝝ põtificũ ꝓ tẽpoze appel lauerũt. Insup p̃supponit' ꝙ q̃dam ex ꝓgenitorib' veniens istoꝝ ad mortẽ q̃ habebat tres ptes in illis bonis. mãdauit in vltima volũtate dictas terras teneri ad obediẽtiã ⁊ reuerẽ tiam rõne eccl'e a qua asseruit se ac suos multa bona habuisse que ꝟba clarissime inuũt ⁊ iferũt illa bõa eẽ feudalia ¶ Mã vassalli ꝓprie appellãtur fideles. vt in. c. de forma. xxij. q. v. ⁊ in. c. vno de forma. fide. colũ. ꝛ. Et licet q̃libet fidelis. qz fides seu fidelitas magis ꝟsat' in isto ꝓtractu q̃ in aliquo. vt inquit bal. i. ꝓhemio feudoꝝ dñs q̃dammõ totalr se cõmittit vassal lo psonã. s. honorẽ ⁊ bona. ideo feudũ a fidelitate dictũ ẽ. Et marie hec ꝓcedũt cũ illa vltima volũtate mãdauit vt illa bo na tenerẽtur ad obediẽtiã ⁊ reuerẽtiã sancte romane ecclesie a qua asseruit se ⁊ suos multa bona suscepisse. Nec apparet ꝙ alia bona ꝓter ista habuerũt a romana ecclesia. tenet añ tb na ad obediẽtiã alicuius magis ꝓgruit nature feudi q̃ altero titulo speciali. Ad hoc ꝺ. tex. in. ꝺ. cle. romani. Nec obstat si di catur illa ꝟba q̃ essent fideles ⁊ c. ⁊ q̃ tenerent ad obediẽtiam romane ecclesie. fuerũt dicta ex quadã donatiõe q̃ ossent hære boni x̃piani ad ecclesiã. qz dico hoc nõ esse ꝟsimile. qz ea que nõ solent ex deuotiõe ⁊ humãitate dici. ⁊ possunt redũdare i maius p̃iudiciũ non p̃sumunt' dicta ex affectiõe. sz poti' ex iure alteri cõpetẽti. iurta elegãter notata p Inno. in. ꝺ. c. bone de postul. prela. ⁊ p bar. in. l. i. ff. de iti. actuq̃ p̃ua. ¶ Ad pre dicta bis facit auctoritas ita si quis liberos. C. de natu. lib. vbi dicitur q̃ si habẽs liberos naturales videt' eos legitiare. Itẽ cõfessiõe sepius iterata facit fidẽliez nõ habeat ꝺia sua sbalia iurta ter. no. ⁊ ibi p bar. in. l. cũ satis. C. de agri. ⁊ censi. li. xi. fa cit ter. in. l. vnica. C. de pluis peti. ⁊. c. per tuas. de ꝓba. cũ ibi no. Nõ. n. debem' hic p̃sumere prescriptiõez. qz nullũ admi niculũ est de prescriptiõe. nec de facili ꝺz p̃sumi. qz p̃sumere mus negligẽtiã romane ecclesie. vbi est tanta vigilãtia. in. c. i. de offi. lega. li. vi. Nec p̃uilegiũ merã cõtinẽs donationẽ. qz non est p̃sumẽdũ ecclesiã donasse bona sua. ℌ. c. nõ liceat papæ xij. q. ij. ⁊ l. cum de indebito. ff. de pba. Nec etiã dicẽdum ꝙ ipsi edificari fecerit ciuitatez ⁊ illa castra. qz in pũcto p̃suppo nitur ꝺriũ. sed etã presuppposito ꝙ sic esset nihilomin' ꝙ licz ꝓprietas edificij ptinere possit ad edificationẽ non tñ iurisdi ctio qz illa residet i territorio sic̃ fuit' i fundo. vñ ptinet ad illũ cuius ẽ territoriũ. vt in. c. i. ꝺ. ad hæc. ⁊ ibi p bal. de pace iur. fir mã. facit qꝺ hẽtur in. l pupillus. §. territoriũ. ff. de ver. signi. ⁊ qꝺ ibi notat'. Hinc dicim' ꝙ tota diocesis ẽ territoriũ epi. xvi. q. vij. cẽs basilice. ⁊ q̃ꝙ alius eps ibi hedificet eccl'az nihi lomin' iurisdictio ptinet ad illũ epm i cuius territorio ẽ. xvi. q v. c. i. p̃sumam' q̃ feudũ. qꝺ ẽ magis ꝟsile. ⁊ plerũqz ab eccl'ia romana ꝓstituit' ⁊ nõ ẽ maxime p̃iudicij. valet. n. argumẽtuz a cõiter accidẽtib' in. c. i. ⁊ qꝺ ibi no. Jo. cal. de de. nõ resi. Et inspicim' i obscuris qꝺ ẽ ꝟsimili ⁊ plerũqz fieri ꝓsueuit. vt in regula ispicim'. de regu. iur. li. vi. Et in dubijs minimũ est sequẽdũ. vt i regula i dubijs eo. li. Et marie hꝫ dicẽdũ fauore ecclie. ne ꝓdat dominiũ directũ sibi de iure ꝓxtẽs. ar. i. l. sunt p̃sone. ff. de reli. ⁊ sup fu. ¶ Ex his cõcludo p̃sumẽdũ soze hec bona esse bona feudalia romane ecclesie. vel ex cõcessione antiquit' facta vel ex prescriptiõe tanti tpis. Nam ex q̃ isti te nuerunt illa bona vt fideles ecclesie vident' sit titulus nõ p̃cesit illud ius feudale ex prescriptione acq̃siuisse. qꝺ fieri põt iu xta ea que legunt' ⁊ notat' in. c. ad audiẽtiam. de prescrip. ⁊ p bar. in. l. cum de in rem ꝟso. in fi. ff. de vsu. ⁊ in. l. quẽadmod C. de. agri. ⁊ censi. li. xi. facit. l. fi. ⁊. l. emphiteotic. C. de fũ. prin ⁊ in simile per glo. notabilem in. l. ij. C. de iure emph. in ver

repellere iu

repellere in fi. ℳon obstat huic conclusioni superius alle. in contrariū. nā procedunt qñ cōcurrit sola possessio longissimi tpis sine alijs ꝑsequētib⁹ denotantib⁹ aliū ℑctū. vt ꝓxer ꝑ dictis. ¶ Ād secūdū rñdeo q̄ lz iuramētum fidelitatis sit a vassallo ꝑstandū hoc verū nisi a principio fuerit remissuz. qđ fieri pōt. vt est ter. no. in dicto .c.ij. i. ti. per quas fiat iuesti. Et quanquā hoc nō ꝓsumat⁹ quinimmo nisi de pactis spiritualibus probet⁹ ꝓsumendū est feudū fuisse cōmissuz sm cōmunē cōsuetudinē z cōmunes regulas feudoꝝ. vt est ter. in. c.i. in fi. in ti. quid sit inuesti. colū x. z ibi hoc no. bal. tñ ex lapsu tā ti tpis ꝑsumēduz est iuramentū fuisse remissuz. d. l. filius. z. c. pernenit. prealle. Itē potuit tolli remanere feudū franchū z liberū. vt solū tenerent⁹ isti iuramēto. ad ea q̄ habētur in. c. de forma. de fo. fideli. prealle. vt sentit Jo. an. in addi. spe. in ti. ꝺ prescrip. in penultima z vltima colū. ℑ q̄ nō apparet q̄ isti aliqñ ℑuenerint. Et per hoc ꝓz resp̄sio ad tertiū. nā vī ꝑscriptū vt nō teneant⁹ petere inuestituraꝝ. sed ex sola cōcessione obligētur ad fidelitatē. sicut .n. ex priuilegio pōt hec inuestiture petitio remitti. vt notāter ꝓbatur ex his q̄ legūtur z notātur in. c. veritatis. de iureiur. Jta z ex ꝑscriptiōe maxie tāti tpis de cui⁹ initio memoria nō exist cū illa haberet viz ꝓstituti. dictō c.i. de ꝑscrip. lib. vi. z. l. hoc iure. §. ducť aq̄. ff. de aqua coti. et esti. ¶ Itē posset dici q̄ ꝑsupposito q̄ isti fuissent ꝑuati. tñ papa vī eis velle indulgere cū istud sit inductū i fauorē dominij vñ q̄ hoc nō excluditur q̄n sit feudū z quod statutū ē in vassalioꝝ nō ꝺz in eoꝝ comodū z fauorē retoqueri. vt in. c.ij. de trāssa. prel. satis enim est q̄ qñ hec bona nō tenuerūt vt fideles z seruitores romane ecclesie. z ad ipsius obedientiā z reuerentiā. vt. s. diri. ¶ Ād predicta adde notabilem ter. cū ibi no. maxime ꝑ Jnno. in. c.i. de religi. domi. vbi dī q̄ si nō ꝓstat in cui⁹ dioceſi est ecclesia vel saltē dubitať. ꝑ exercitiū vni⁹ acti a certo episcopo ꝑsumit⁹ illā ecclesiā in totū ad eū ptinere ex quo nō cōstat q̄ pertineat ad aliū. Et sic per vnū actū fit extēsio ad alios. ex quo nō cōstat q̄ hec bona sunt in territorio pape. z q̄ progenitores istoꝝ tenuerūt vt fideles ecclesie ꝺz dici quod ex toto iure feudi ptinēt ad ecclesiā romanā. z sic q̄ sint obligati pape ad ea q̄ habēť in dicto. c. de forma. z est ille ter. satis notabilis i materia nostra. ¶ Et his pōt clarissime iferri ad solutionē alioꝝ dubioꝝ. Et primo nunqđ sniа lata ꝑ senatoꝝē vrbis in fauorē mr̄is venientis ex ꝑsona filioꝝ premortuoꝝ ℑ anselmū filiū supstitē. ꝺico q̄ si mr̄ deduxit in iudiciū illā cām vt feudalē dicēs se debere succedere ex persona filioꝝ ꝓmortuoꝝ ꝑ partib⁹ eā tāgentib⁹. sniа ñ tz. q̄ cū cā ē inť vassallos de feudo dñi feudi. iurisdictio z ñ loci ordinarij ꝺat. ꝺat. n. ler hāc iurisdictionē ordinario ꝑuatiue z extincti ue ad iurisdictionē ordinarij. vt ē ꝺo. ter. i. c. ceterū. de iudi. Et ibi apte hoc tz Jnno. hosti. z ceteri doc. sequētes. saltē q̄n dñs feudi vocat vassallos coraꝝ ordinario. ad idē. l. imp̄ialē. §. ꝓterea. de. ꝓbi. feu. ali. ꝑ Fre. vbi ꝑ glo. z bal. Quinimmo ñ. ꝓñt vassalli ēt ꝑ expressuz cōsensuz prorogare iurisdictionē alteri⁹ ommisso dño feudi sine suo ꝓiūdicio. vt notat gl. z bal. i dcō. §. ꝓterea. z bar. in. l. i. §. z post opis. ff. de no. opꝝ. nun. z in. l. i. ff. de iudi. Et canoniste in dicto. c. ceterū. z vī de h̄ ter. in. c. ex trāsmissa. de fo. cōpe. Reperiť q̄ sniа ista lata a ñ hñte iurisdictionē. z sic nulli⁹ ꝺz eē momēti. vt in. c. at si clerici. de iudi. z. c. si a ñ cōpetēti iudice. ꝑ totū. aut hāc cam duxerit mr̄ ñ tā q̄ feudalē sz proprią z priuatā. z ꝺico q̄ tenuit sentētia in ꝓindicto anselmi. q̄ non ꝺatur hoc casu iurisdictionis defect⁹. nā ler ꝺat iurisdictionē dño feudi qñ cōstāt cōtēdentes eē vassallos z de feudo contendere. vt in dicto. c. ceterū. z in. d. §. ꝓterea prealle. ¶ Preterea sicut currit prescriptio ꝓtra vassallū sz nō noceat dño ignoranti. vt in. c. de capi. corra. vbi ꝑ gl. z bal. z ꝑ Jo. an. in ti. de ꝑscrip. in addi. ꝑal. z ꝑ bal. in. d. §. ꝓterea. in ꝓ. q̄ ꝓpono ita ꝺicendū q̄ sentētia debet nocere vassallo qui neglexit opponere perem ptoriā er connē. feudi. sz non domino saltem igñoranti. facit. c. suborta. de re iudi. z. c. cuz ꝺilecta. de confir. vti. z quod notatur. in dicto. c. ad audientiam ¶ Ex his ꝑz quid ꝺicēdū de iuribus prime sentētie. ℳūc intro ad aliud dubiū videlicet nū quid ꝺicte dñe matri illoꝝ ꝓmortuoꝝ petenti execution illius sentētie lata ℑ anselmū filiū possit titus frater ꝺicti anselmi z ipsius cōuassallus opponere z ipsam execution impedire. z q̄q̄ prima fronte videať ꝺicendum q̄ non per theoricā Jnno. in. c. veniens. cl. ij. de testi. q̄ refert z approbat bar. in. d. l. a ꝺiuo pio. ff. de re iudi. in eo qđ ꝺicit q̄ si petiť execution in bonis ab alio possessiōis ñ pōt tertius suo interē impedire execution cū possit postmodū agere contra istum nouum possessorem sicut potuisset agere contra tertiū. ad qđ facit. l. is aquo. ff. de rei ven. Jta i ꝓposito cū dict⁹ anselm⁹ possiderit cōtra q̄ mater egit non videť q̄ titus tā q̄ tert⁹ se opponēdo possit impedire execution. ¶ Ād idē aliud notabile ꝺictū Jnno. in. c. cū in iure. de offi. dele. vbi ꝺicit nulli fore tantā exceptionē nullitatis impedire execution sētentie. ꝑ quo facit. c. suscitat⁹. de re iu. in te. resti. ¶ Iħis tamē nō obstātibus mihi videť aliter ꝓcludēdū. z primo ad intellectū ꝺicendoꝝ premitto. q̄ ꝺicta dña nullū ius pōt habere seu habz in ꝺictis bonis. qm̄ cū sint feudata alia z feudū sit paternum. seu antiquū istoꝝ ꝓgenitoꝝ anselmi z tuti mater nullo mōdo potuit succedere filijs cū q̄ femina taliter. nisi de speciali ꝓcessione ꝺoceat⁹. nō succedit i feudis. etiā si sit filia vassalli. qđ plus est vt ꝓbať in. c. i. de succes. feu. z in. c. i. de alie. feu. patri. in collū. x. si q̄. excludit⁹ filia q̄ excludit⁹ mater. vt in auc. i succes. ad tertul. q̄ si vico vincētez te z c. vt i. c. auc. de cōcess. prebē. li. vi. ¶ Item ex alio capite excludit⁹ mať. q̄ ascendētes nō succedūt in feudo. secus i descēdētib⁹. vt ꝓbať in. c. i. de nō succe. feu. vbi ter. no. ¶ Excludit⁹ ex tertio capite. qđ ē de agnatis. vñ cū feudū sit ꝑnū nō pōt deuenire ad cognatos. q̄nimmo deficiētib⁹ agnatis reuertit⁹ ad dñm. vt in. c.ij. ꝺ feu. mor. z in. c. i. de succes. feu. ¶ Iħis premissis ad principale quesitū ꝺico qđ ꝺictus titus habet multa re media contra petitionem ꝺicte dom⁹. ¶ Prio. n. pōt opponere i vim emptoꝝ ꝺicēdo nullū ius ipse dñe cōpetere q̄ ꝑdicta ipsius. n. interesse opponere ne altereret⁹ natura feudi in ipsi⁹ ꝓiudiciū. Nā si ꝺictus anselm⁹ decederet sine liberis ad eum q̄ueniret feu. etiā ℑ volūtatē ipsius anselmi. q̄ vassallus nō pōt de feudo disponere i testamēto i preiudiciū liberoꝝ z agnatoꝝ q̄ hñt succedere in feudo. Naz frater succedit fratri i feudo ātiquo vt in dicto. c.ij. de feu. ma. z i. c. i. de succes. feu. preal. z ibi per bal. ¶ Itē pōt opponere i prediēdo execution sētētie. q̄ vt ꝺixi sua interest vt execution nō fiat. qm̄ cū ista dñe nō veniat nec venire possit. vt vassalla sed vt extranea z tendat alterare naturā feudi. ītereſt cuilibet agnatoꝝ q̄ possz succedere ꝺicto anselmo ab itestato ne fiat execution. ar. optimū i. l. i. ij. z iij. ff. de libe. cau. z meli⁹ in. l. a sentētia. ff. de appel. Pro hoc facit ter. notabilis in. c. i. de iuestitu. rei. ali. q̄ ꝺicit q̄ vassallus pōt meliorē cōditionē feudi facere. deteriorē ꝺo ñ sine dñi volūtate vel eoꝝ agnatoꝝ ad quas ꝑ successionē puenire pōt. cui ꝓcordare videť ter. i. c. i. de ali. feu. pater. z sic ꝺicit⁹ titus satis ꝓtēdit itereſſe ne fiat alteratio feudi. ¶ Ceſſat ḡ theorica Jnno. itē cum mr̄e possidet ꝑ ꝺiuisa. si admitteret⁹ petitio ꝺicte dñe possideret tantū ꝑ parte. Nā in diuisiōe rei cōis ꝓtingit alienatio. hinc ē q̄ min⁹ pōt ꝓuocari sed nō ꝓuocare ad diuisionē. l. penul. C. de predijs. mino. ¶ Nec obstat alia theorica Jnno. in. c. cū in iure. qz ꝓcedit nisi excipiēs velit ꝓbare nullitatē infra tps nō ꝓlixū. vt plene no. ꝑ Jo. de lig. in cle. i. de re iudi. z videť ibi. ter. Nā si ē ibi ꝑcialis casus i quo acceptio nullitatis nō impedit execution sētētie. ḡ taliter habet impedire. argu. in. c. ꝑsenti. §. de pbē. li. vi. z marie hec ꝓcedunt si opponeret⁹ nullitas ex iurisdictiōis defectu. puenies. in rta glo. notabilē z vulgatā in cle. i. de sequestra. pos. z fruc. z qđ no. bar. i. l. i. ff. qđ vi aut clam. Insup. ꝺici pōt q̄ nisi titus opponat ꝑ suo itereſſe. satis ē i ꝓtinēti superficialiť docere de suo itereſſe ad hoc vt admitteť z suspēdat⁹ execution. ¶ Postea ꝓ pateť plenarie z i debitis dilatiōib⁹ docere. vt ē ter. singularis i. d. c. veniēs. cl. ij. de testi z ibi ꝑ Jnno. An aūt possit opponi exceptio declinatoria ℑ senatoꝝē ex ꝓuilegio ꝺicēdo q̄ causa ē feudalis. bal. in. d. §. ꝓterea tenet q̄ sic. sz tñ nō bene firmat. sz mihi placz vna theorica q̄ colligi pōt ex dictis Jnno. in. d. c. ceterū. vbi notant⁹ ꝺicit q̄ aut actor agit naturaliter ita q̄ pōt cōprehēdi cā feudalis in libello. z tūc pōt excipi q̄ causa illa spectat ad dñm feudi. cuz sit feudalis aut ex presse apparet qđ nō deducať cā vt feudalis z tunc nō pōt opponi in vim declinatorie. qz ex quo ñ agit⁹ de feudo vt feudo nec agēs ꝺicit se vassallū excludit⁹ iurisdictio dñi. cū iura faciant eum iudicē dūtaxat cū questio ē inter vassallos de feudo. ita ꝺicūt iura ꝑallega. Sec⁹ si inter vassallū z tertiū. vt no. glo. i. d. c. ceterū. z ibi apte tenet An. de but. z glo. in. d. §. ꝓterea. ꝺz ḡ opponi modis ꝑdictis. Pōt etiā ℑ dictū dñm opponi de sectus iuris sui in vim dilatoriā ad impediēdū litis ꝓtestationez. qz vbi ꝓcludit⁹ ꝑ exceptionē actori nullū ius cōpetere vt contingit in casu nr̄o pōt sic dilatorie. qz nemo sine actiōe experitur. l. si pupilli. §. videamus. ff. de neg. gest. z. c. examinata. de iudi. notāter tenuit bar. in. l. cum querebat⁹. ff. iudi. sol. Et per

hoc videt expeditū aliud dubiū. ¶Nunquid posset opponi de ineptitudine libelli. Itē petit diuisio ciuitatis z castrorū. frustra. n. querim' de ineptitudine cū nullū ius sibi cōperat p p̄dicta Si autē hec bona nō essent feudalia vel hec domina eēt admittenda aliquo iure speciali. tunc nō putarē ex hoc libellū ineptū. ¶Mā si sunt feudalia pñt diuidi. cū ins solū ꝓuideat diuidi feudū. quod sonat in nomine dignitatis. vt cē ducat' marchionatus z similes. Secus de alijs feudis. vt ꝓbatur in. ℌ. preterea ducatus. in. c. imperialē. de ꝓhi. feu. ali. p Fred. z ibi aperte hoc tenet bal. z ad illā distinctionē oz reduci dictū bar. in. l. inter. ff. de admi. tu. z. l. si vni. al's incipit pomponius. ff. ō re iudi. Facit quod legitur z notatur. in. c. liz de voto. ¶Ego tñ notāter dico vnū quod nō reperio p alios cōderatū. Od̄ liceat in alio ꝓ. bonorū diuisione sufficiat vnū ex socijs p̄couocare. q̄ nemō cōpellitur in cōione esse. vt. C. ff. cōmu. diui. per totum. attamē i diuisiōe bonorū feudaliū debēt ēs cōualsali ꝓuenire. z p̄cordare. alis ñ pōt fieri diuisio. hoc voluit ter. singularis si bñ pōderet in dicto. ℌ. p̄terea ducat'. in v. si cōsortes voluerūt ꝛc. reḡritur ḡ ꝓsensus aliquo ꝓ ad hoc ter. iūcta gl. sepe. de ver. signi. in fi. cū ille ter. ꝓmittat diuisionē contra nām feudi oz intelligi in ꝓprijs terminis. nec ē a ꝛ̄bis ter. recedendū. vt in. l. non alit'. ff. de lega. lij. z in. c. fi. de ꝛ̄. signi. Si vero bona nō sunt feudalia tūc nō video q̄d impediat diuisionē castrorū cū possint separatū ꝛ̄dici ex quo nō ꝓsistūt in certā dignitatē ḡ z diuidi. Oz respectu ciuitatis q̄ ē vnic' loc' pōt magis dubitari cū hec diuisio ꝓringat in p̄iudiciū rei publice cui' interest ñ habere plures dños z territorū ñ diuidi. facit. l. fi. C. si ꝯ ius. vel vti. publi. z interest ciuiū nō mutare dominū. vt no. Inn. in. c. auditis. de ꝓscrip. z. c. int' q̄tuor. de maio. z obed. vñ posset attentari. ēt q̄ ciuitas veniat in iudicio cōmuni diuidendo. sicut veniunt alia bona q̄ cōmode diuidi nō pñt. z ex tat tūc p̄cedēdū. vt habet' in. l. ex officiū. C. cōi diui. z insti. de offi. iudi. z bal. in dicto ℌ. preterea ducatus. sentit q̄d possit diuidi quod vnus hz vsq; ad certū locū alius reliquus ꝛc. quod tñ ꝑ̄us dixi ē eḡus. ¶Venio ad aliud dubiū nunquid iste anselmus ceciderit a iure suo. q̄ fraudulent' alienauit ñ ercipiēdo ꝯ matrē. Et in hoc dico aduertendū q̄d si tenemus illa bona esse feudalia dispositio testatoris ꝓhibētis alienationē sub pena. nihil in hoc operat' q̄ nō pōt vassallus in testamēto disponere circa feudū. vt in dicto. c. i. de succes. feu. ¶Itē subest iuris ꝓhibitio quo ad feudalia. in. c. ij. de feu. z in. c. i. de vass. q̄ ℌ host. i. loco. z i. ℌ. preterea cū si. vñ debem' hūc casuz decidere sm iura feudorū. z q̄ iste debeat p̄dere feudum. vel quod ipso facto ceciderit a iure suo saltē respectu ꝓtis alienate fraudulent'. allego pulchrū ter. i. c. i. ℌ. callidis in sup machinationib'. de ꝓhi. feu. alleg. per Frede. quinimmo pl' debent puniri cū alienat i fraudē legis quā ꝯ factū in fraudē hominis. z ibi notat bal. ꝓ hoc notabilis ē bo. ter. in simili. in. l. si libertas minorē. ff. de iure patro. ¶Ex cōiuncturis enīz apparet q̄ malitiose anselmus nō opposuit cuz haberet exceptiones ita paratas contra matrē vt patet ex predictis facit. l. i. ff. ad turpil. vñ sicut alienat bis qui patitur p̄scriptionē cōtra se. vt in. l. alienationis verbū. ff. de ꝛ̄. signi. adeo quod dixit glo. notabilis i. c. placuit. el. ij. xvi. q. iij. quod ꝯ episcopū q̄ passus est currere p̄scriptionē cōtra ecclesiā pōt ecclesia agere. vt conseruet eam indemnē. de suo ita z is qui exceptiōe debitus non opposuit. z tanto fortius cū in casu nostro iste videtur fecisse in fraudem. ¶Maz q̄ ex coniecturis elicit' est et idē vt in. l. licet. ff. de lega. i. Et idez est remittere quod dare. l. quoniā etiaz. ff. de colū. in. c. veniens. el. i. de testi. ¶Hinc est q̄ fideiussor non hz actionez contra principalē si soluit non oppositis exceptionibus competentibus principali. l. si fideiussor. ff. manda. ¶Itē videt' dicendū si bona nō sunt feudalia. tūc incidit in penam testatoris. cū vt. ℌ. dixi alienans in fraudē oz puniri ac si directa via alienasset. dicto. ℌ. callidū. z in. l. non dubiū cū ibi no. C. de legi. Et p̄r hec remanēt expedita dubia omnia in effectu ꝛc. Nico. abbas.

Con. lxxxiij.

Presens dubium in effectu consistit in statutum laicorum. quo inter cetera continetur. vt nemo audiat sub certa pena apprehendere vel capere possessionem alicuius beneficij vel hospitalis sine expressa licentia dominoum secularium. ¶Et q̄ nullus notarius seu testis iterfit ꝯ libertatē ecclesiasticā: q̄ viso facillime iferri pōt ad decisionē alio ꝓ dubio ꝓstat. dico q̄ sic. Id. n. statutū dici pōt ꝓtra libertatē ecclesiasticā. quod tendit contra ea que cōcessa sunt ecclesie vniuersali. generaliter vel singulariter adeō q̄ a papa vel alijs p̄cipib' secularib'. hec ē cōis theorica. oiuz doctorū in. c. nouerit. de sen. z re iudi. z approbāt bar. z bal. in auc. cassa z irrita. C. de sacrosan. eccle. addētes q̄ etiā dicitur ꝯ liberatē ecclesiasticā. si p statutū laicoꝝ clerici efficerent timidiores z laici audaciores. p. l. i. ℌ. bonorū de. ff. quarū rerum. argu. nō da. z de priuilegijs tributis ecclesie p ipsuz deū. ponūt exemplū de eo i. d. c. nouerit in ꝓuilegio. vt sola eccla administret res eccl'asticas. vt in. c. fi. iperator. xcvi. d. z dereb' eccle. nō alie. c. fi. ¶Itē vt ad eccl'am dūtaxat ius statuēdi de rebus z iuribus spūalib'. vt in. c. de cap. z. c. cū ad ꝛ̄. xcvi. di. facit. xij. q. i. duo sunt genera. z. c. eccla. de cōsti. z. c. bene q̄dem. xcvi. disti. z. xxxiij. q. i. quodcūq; ligaueris. ℌic ē q̄ esta tutum laicorū sup hmōi pōti' dicit' destitutio q̄ ꝓstitutio. vt in dicto. c. fi. ḡ restat manifeste ꝛcludere q̄ p̄sens statutū cuz disponit de rebus spūalib' z ecclesiastica q̄z administratio z de eis iurisdictio p̄tinēt ex priuilegio dei ipsi eccle. vniuersali z suis administratorib' vt. ℌ. ꝓbatū est. ¶Itē est ꝯ priuilegiuz tributū ecclesie vlis p romanos pōtifices cū ipsoꝝ canonibus. vt sup hmōi nullo mō sit recurrēdū ad seculares vt patet in. c. ij. de iudi. z de offi. archi. c. vt nūm. z. c. ad hoc. z dicto. c. bene q̄dē. Adeo q̄ etiā in fauorē ecclesiaꝝ nō tenet statutū laicoꝝ. q̄d puidet disponēdo mādando seu penā addēdo. in ria ea q̄ notāt' plene in. d. c. ecclesia. de cōstitutiōib'. z p Johā. an. z ℌostien. in. c. fi. de. sol. z Jo. dē lig. z Ant. de bu. in. c. q̄d clericis. de fo. cōpe. ℙreterea. violatb' statutū sūmū z p̄cipale tributū ab ipso xp̄o rōanis pontificib' illud videlz quodcūq; ligaueris sup terrā z̄c dicto. c. quodcūq; q̄d exponit Inno. in. c. quāto. de cōsu. dicēs quodcūq; ligaueris. i. p statuta vel p̄cepta. z in cōcernētib' animā nisi sint ꝯ fidez z̄c. ¶Oz hoc statutū est ꝯ mādatū pape in spiritualib' z cōcernentibus aiam factā. cum papa mādet executori gratie sue vt mittat i p̄tātez in possessionē quā tūnore pene tradere ñ pōt. ḡ z ex hoc etiā infertur q̄d clerici efficiunt' ex hoc statuto timidiores z laici i statuēdo audaciores. Et sic ex multiplici capite hoc statutū dici potest ꝯ libertatez ecclesiasticā. Et optie ad p̄dicta facit. c. q̄m. de immu. eccle. li. vi. ¶Ex bis infero ad casum nr̄m q̄ ex duplici capite nec possessionē. alias legitime apprehēdentes. nec testes interessentes vel tabelliōes de apprehēsiōe possessionis rogati incidūt i penā statuti. ℙrimo ex dispositione iuris cōmunis. ¶Nam si statutū non valet nec pena apposita. marie cū talia statuta sint cassa z irrita. vt i dicta auc. cassa z dicto. c. nouerint. z. c. grauez eo. ti. Facit q̄d no. in. c. significātibus. de offi. dele. z in. l. pacta. q̄ cōtra. C. de pac. Quinimo statuētes z ipsa statuta suare faciētes sūt ipso facto excōmunicati. vt i dictis iurib' vltra penā. vt i dicta auc. cassa. nec excusant' ꝓtertu statuti i fine statutoꝝ positi. quo cauetur q̄ statuta ꝯ libertatez ecclesiasticā habeātur ꝓ irritis q̄ iura volūt vt ea deberi faciāt de volumine statutoꝝ ne aliquādo de facto seruētur. in dictis iurib'. z ita expresse firmauit bar. z bal. in. d. auc. cassa. ¶Secūdo capite cessat in predictis pene statuarie ex forma alterius statuti q̄ cauetur si q̄d statutū reperiret ꝯ libertatē ecclesiasticā illud sit irritū z inane z̄c. ḡ premissum statutū nullas vires habet etiā cōsiderata mente statuētiū in dicta auc. cassa. Et maxime habito respectu ad reformationē statutorū postea factā in quakere idē continetur z̄c. Nico. Abbas.

Con. lxxxiiij.

Quod in summa de iure queritur. an donatio inter viuos z insinuatōe legitime nō accedēte excedens summam quīgentoꝝ florenoꝝ interueniēte confirmatione iperatorū ex certa sciētia facta post mortem donatoris valeat. ita vt per eam p̄iudicet' debētibus succedere ab intestato z̄c.

Christi eiusq; matris p̄sidio humiliter inuocato: Videt' ꝓmo dictā donationē quaten' excedit summā quīgētorū aureorū. nullius esse momēti. pro nō scripta eā fore habēdā vt ꝓbatur in. l. sanctimus. iuncta. l. si quis p redemptiōe. C. de dona. cau. moz. per quā. l. videt' correcta. l. fi. tñ in. donatiōe inter viuos qualis fuit ista nemo dubitat. quoniam talis ad sui vtilitatem expostulat insinuationem quatenus excedit quīgentos aureos vt in iuribus p̄alle. nec prodesse potest confirmatio facta etiam p glosā. no. iuncto. ter. in. l. q̄tiēs. C. de p̄e. impe. offi. vbi nota q̄ licet p̄inceps possit ex certa scientia mibi tollere eaq; sunt iuris ciuilis: vt actiones. illa tñ q̄ sunt de iure gē. vt omnia rerum

nia rerū auferre nō pōt ēt ex certa sciētia quoniā illa sunt mu
tabilia. insti. de iure natu. §. pe. z de legi. agna. tu. in fi. z. v. di.
in prin. Idē voluit Inno. in. c. q̄ in ecclesiarū. de cōsti. sed cer
tū est q̄ per mortē donatores ante confirmationē impatoris
ius fuit acquisitū istis neptib' tanquā primiorib' i hæredita
te dñi anselmi patrui saltē adeūda ipsius hæreditate. vt i auc.
de suc. ab inte. z facit glo. no. in. l. omniū. C. de testa. q̄ dicit q̄
p testamētū dat' plenū ius quātū ad inquisitionē dñi plenius
per mortē plenissime p additionē. sed cā itestati equiparatur
in hoc testamēto cū deferunt hæreditatē primiorib'. vt i auc.
post fratres. C. de legi. hære. ḡ istud ius iā acquisitū. iterens
ossib' istorū primiorū. s. neptū nō potuit tolli sine cā post cō
firmationē iperatoris ēt ex certa scia factā. id. n. quod nostruz
est non pōt sine facto nostro a nobis euelli. l. id quod nostruz.
ff. de re. iur. c. ab eo. de elec. li. vi. z quod legitur z notat' in. l.
iulianus. ff. de con. ide. z in. l. iij. ff. pro so. z in. c. i. xrij. di. i glo.
in verbo in iusticiā. hoc idē vī voluisse bar. i. l. fi. C. si cōtra ius
vel vti. publi. vbi dicit q̄ princeps ñ potest mihi tollere rē meā
sine cā q̄ cuz habeat potestatē a deo. vt i auc. quomō oportet
epos. deus nō dedit potestatez sibi peccandi vel auferrendi rē
alteri ad ff. xl. di. c. i. z de. pastoralis de re iudi. ¶ Scōo prin
cipaliter ꝯ hanc cōfirmationē adduco ter. optimū in. l. fi. ff. ō
nata. testi. vbi dī q̄ libertus debet per imperatorem restitui
natalibus patrono cōsentiēte q̄ ius patroni p hāc restitutio
nē amittitur. z p illū ter. direrunt cōmuniter doc. q̄ princeps
i legitimatē fienda dz requirere agnatos q̄ successori erāt ab
itestato z cū eoꝝ ꝓsensu legitimationē facere saltē eo casu q̄ fi
lius petit se legitimari post mortē patris. q̄ tenuerūt cano /
nistę in. c. p venerabilē q̄ fi. sint le. z bar. in. l. gallus. §. q̄d si tan
tū. ff. de libe. z postu. z Bal. in prohemio. c. vbi p hāc rōnem
dixit q̄ impator nō pōt legitimare i terris ecclesie q̄ hz citare
agnatos i quos cū nullā habeat iurisdictioō i illis terris nō
pōt citationē decernere vel illis aliquaten' pūdicare tanquā
non subditus. ¶ Sz in casu nostro isti nepotes nō fuerūt in
hac cōfirmatiōe vocati nec cōsenserūt. z c. Et p hoc infero ad
tertiam impugnationē ꝓtra dictā ꝓfirmationē. Nā hæc bona
dicunt' in ciuitate comitatu z destrictu bononiensi in quib' i
perator nō hz iurisdictionē sz plenū ius in tpalib' z spirituali
bus. extinctiue pertinet ad papaz vt in. c. fundamēta de elec.
li. vi. Et in. c. ego Iodouicus. lxiij. di. i cle. romani de iureiurā.
in. di. c. per venerabilē. Nec oportet disputare de donatiōe ec
clesie facta p Constantinū cū illa fuerit cōfirmata z approba
ta p multos impatores z p ecclesiā vt in di. cle. romani cum
aliis iurib' supius allega. maxime in. c. fundamēta preal. vbi
dicit q̄ diuinit' fuit facta. Unde nō ꝓcul esset ab hęresi tene
re ꝯriū inspecto presertī q̄ habet' in extrauagāti bonifacii. q̄
incipit vnā sanctā. Et p illius validitate stat bal. i. plxmio
digestorū in fine nō potuit. ergo impator super illis bonis dis
ponere. vt in di. cle. pastoralis. facit ter. in. l. fi. ff. de iurisdic.
om. iu. ¶ Quarto principaliter facit ter. i. l. c. quāuis z. c. si p
te. de rescrip. li. vi. vbi habet' q̄ restitutio vel noua collatio nō
trahitur retro cū pīudicio illius cui ius medio tpre fuit acqui
situ p q̄ dicit Jo. an. in regula sine culpa de. re. iu. li. vi. i mer
curia q̄ state iure ſpāli vt pmogenit' succedit in totū pmoge
nit' nāli q̄ fuit legitimat' p sequēs mrimoniū ñ debēt pferri
scdo genito legitimo z nāli q̄ illa legitimatio facta p sequēs
matrimoniū ñ debet retro retrahi cū pīudicio secūdi geniti cū
ius pme genit'e iā q̄situ erat p pr'. Ad idē q̄ no. gl. z bar.
i dicto. §. z q̄d si tātū. z meli' i. l. fi. C. sen. pass. vbi dicit q̄ si bā
nit' publicat' restituat' in itegrū p iperatorē ñ dz illa restitu
tio trahi ad bona alienata i aliū medio tēpore p principē. ar. i. l.
bñ a zenone. C. de q̄dri. pscrip. Sz his ñ obstātib' ꝯriā sniam
arbitror de iure veriorē. Et p hoc, p fundamēto dico q̄ iperator
ꝓcurrit i iurisdictiōis exercitio cū q̄libet dño inferiore habēte
iurisdictionē sic papa ꝓcurrit i q̄libet plato. Dicit' n. iperator
dñs mū di. l. depcario. ff. ad. l. ro. de iac. z dicta. l. bñ a zenone.
C. de q̄dri. pscrip. z vii. q. i. in apib'. fecit. n. de' duo magna lu
minaria i mū do. vnū z pessit diei. alterū vt pessit nocti. Impa
torē. s. i tpalib' z papā spālib'. z vt dic' ter. i. c. solite. de ma. z
ob. z. xcvi. di. si ipator z. c. cū ad vrū. vñ sic p vniuersū pōt ad
papā recurri i spālib'. ita ad iperatorē i tpalib'. vt i dict' iurib'.
Et B idē voluit bal. i. c. i. q̄s feu. da. pos. dixit q̄ dois iurisdictio
districtio de iure cōi. ē penes ipatorē. ita no. i. c. i. d nu. feu. di.
z. c. vno. ℣. ad B. ō pa. iura fir. facit q̄ no. do. i cle. pastoralis z
cle. romāi pal. His pmissis, pbabo q̄ dcā ꝓfirmatio dz valē z
tenere i pīudiciū istorū neptū. Et primo allego ter. iun. gl. fin

gu. in cle. i. de immu. ecclesie. vbi dicitur quod tanta est pote
stas principis circa ius positiuū vt facta possit habere pro in
fectis quo ad omnē iuris effectū ita vt faciat retroire ac si nū
quam illud emanasset. Hinc ibi cōcludit' q̄ aliquis icidit in
excōmūicationē vigore alicui' ꝓstitutiōis si papa illā cōstitu
tionē vult habere p infecta. nō indiget ille aliqua absolutiōe
seu p inde ē ac si nunq̄ fuisset excōmūicat'. habet. n. princeps
plenissimā ptem super ius positiuū. vt in. c. ꝓposuit. de conce.
prebē. z in. l. princeps. ff. de legi. z. l. digna vor. C. eo. ti. ¶ Ad
p dictā optie facit tot' titul' de capiti. z postli. reū vbi princeps
cōtra veritatē fingit retrotrahit multa. ac si nunquā fuissent fa
cta. adeo vt q̄ recepit ius perditū multa alia. vt ibi plenissime
habetur. z marie i. l. postliminiū ē ius. eodē capitulo. ¶ Cū
ergo in casu nr̄o istis neptib' z primiorib' fuerit ius adeun
di quesitū ex iure ciuilis dispositiōe. z ex eodē iure cozzuerit
dicta donatio ex insinuatiōis defectu. vt dicta. l. sanctim'. Cū
de iure naturali aut gentiū nō requratur hæc insinuatio seu suf
ficit ad ipsius donatiōis validitarē volūtas donatoris. vt in
§. p traditionē. insti. de rerū diui. Sz fuit inducta de iure ciui
li saltē vt homines nō fraudētur. iurta plene no. p bar. i. l. mo
destinos. ff. de donatiōib'. potuit ipator tanq̄ sup hoc ius po
situū habere illā. l. p infecta quo ad omnē iuris effectuz z se
p inde valeret donatio. ac si nunq̄ illud ius emanasset. sic etiā
potuit dictā donationē retrotrahere vt supplere defectum iu
ris circa illā solēnitatē insinuatiōis ac si i principio insinuatio
interuenisset. ad hoc optime q̄ legit' z notat' in. l. omniū. C.
de testamē. Hic. n. expresse iperator voluit illā donationē re
trotrahi ac si a principio fuisset insinuata. Et fecit hoc ex certa
sciantia z sic ex plenitudine potestatis. hoc. n. ipōrtat. d. clau
sula. vt innuit glo. notabilis i. c. ad hoc sumus de rescrip. Ad
idē glo. si. in. c. ex multiplici. de cleri. que ad materiā nr̄am iun
cta ter. multū facit. ¶ Itē expresse iperator sic supplenit om
nem defectū si quis i dicta donatiōe intercessisset. q̄ suppletio
saltē operat' quo ad solēnitates iuris. iurta notata p spr. i ti.
de legat. §. nūc ostēdēdū. ver. xviii. z p archi. in. c. romanen.
l vi. di. facit ter. z q̄ ibi notat' in cle. pastoralis. de re iudi. z i
c. i. de trāsactionib'. z q̄ ibi notat. hosti. vbi etiaz dicit. Inno.
q̄ si princeps ex certa sciētia alicq̄d approbet ne dñ q̄ confir
met. sz solūmō suo. pūilegio inserat q̄ de iure nō valet firmū
erit. sicut statutū laicorū sup ecclesijs valet. z p ꝓfirmato ha
betur. si papa illud i suis litteris approbat. argu. ff. de pigno.
l. fideiussor. §. fi. z de cōsti. c. ecclesia sancte marie. xcvi. di. bñ
q̄dē cum similib'. Cum ḡ dicta donatio cozzuebat ex defectu
solennitatis a iure ciuili. introducte satis potuit ipator illum
defectū supplere z decernere ac si in principio interuenisset per
predicta. non obstāte q̄ medio tpre ius adeundi fuerit illis ne
ptibus acq̄situ q̄ hoc ius illis pūenit mediāte iuris ciuilis dis
positione circa q̄ vt predixi potuit iperator disponere habē
do illud p infecto quo ad omnē iuris effectū. nec iperator h
principaliter disposuit circa ius p̄uatū illarū neptū. sz per quan
dam consequētiam principaliter eni disponit circa ius ciuile
supplendo solennitatē ab eo requisitā multa enim pmittun
tur p consequētiā que nō admittit' principaliter. vt. l. i. ff. de au
cto. tu. Et presertim cū hoc ius fuisset neptibus q̄situ nō ex ea
rum contractu. seu facto sed ex iuris ciuilis dispositiōe. vñ vi
demus in silī q̄ princeps mittit supplicationē ꝓtra sentētiaz
a qua nō poterat appellari. ex quo iam fecerat ius inter ptes
vt in. l. res iudicata. ff. de regu. iur. z. l. ingenuū. de sta. homi. z
c. cū inter. de re iudi. vt patet in aucten. que. supplicacatio. C.
de preci impe. offe. z cōtra eum in integrū restituit z. c. cuz ex
litteris. z. c. auditis. z. c. ex litteris. de i inte. resti. C. vbi z apd
quos. l. appellationē. l. i. ff. a q̄bus appel. nō licet. z. c. sup que
stionē. de offi. dele. z restituēdo minorē in integrū aduersus
contractum preiudicet etiā ei ad quēres medio tpre peruenit
per contractū factū cum emptore minoris. vt in. l. in cause la
prima. §. fi. ff. de mino. ¶ Itē restituit in integrū aduersus
prescriptionē per quā iuris auctoritate fuerat acquisitū ius
plenissimū. iurta notata in. l. fi. rem ra. ba z in. c. ad aures de
prescrip. ¶ Ad predicta facit. c. audiuis palle. z in cle. vna.
de in integrū resti. ¶ Secūdo principaliter adduco. ter. nota
bilem in. l. ij. ff. de nata. resti. in li. vbi dicit ter. q̄ iperatores ñ
facile solēt libertū natalib' restituere nisi cōsentiēte patrono
cū nō posset postmodū ad liberti successionē venire. Et cum
vt innuit ibi ter. pōt iperator restituere libertū patrono non
consentiēte z nō vocato. lz de facili nō solēt. pōt ḡ ex certa sci
entia facere si vult. q̄ q̄ius sit tñ fit. vt i. c. ij. de cogno. spi. li.

vi. z quod notat Jnno. i. c. nisi cū prīdē. de renun. vbi dicit q̄ superior penes quē est potestas dispēsandi pōt ēt nō vocatis illis q̄b⁹ p̄iudicat dispēsationem impedire: z ter. illius. l. ū. dixit notanter bar. in dicta. l. gallus. §. z q̄d si tuū q̄ si īperator vult legitimare aliquē nō vocatis agnatis q̄bus delata est hereditas potest dūmodo hoc faciat ex certa sciētia. z sic p̄dicta videtur casus noster aperte decisus. Nā fortius poterit in casu nostro supplere hunc iuris defectū in p̄iudiciū istorū neptū q̄bus ius succedēdi erat ab intestato delatū ex modico sollennitatis defectu iuxta notata in dicta. l. modestinus. de donat. grauī⁹. n. est legitimare z fingere quē legitime natū seu restituere antiq̄s natalib⁹ q̄ supplere sollennitatis defectū respectu insinuationis z vtroq; casu p̄iudicat his quib⁹ ab intestato hereditas erat delata. ¶ Tertio p̄incipaliter adduco notata per Ly. i. l. rescripta. C. de p̄e. impe. offe. q̄ cōiter approbantur p alios legistas canonistas modernos i. c. q̄ ecclesiarū. de p̄scri. dicit q̄ ex p̄nceps nō possū sine cā rescribere ꝺ ius diuinū. tñ si de facto scribit p̄sumēda est in eo cā. vñ si p̄nceps mādat aliquē interficere vel reb⁹ suis p̄uari sibi penitus est. q̄ iudicare sm conscientiā nec p̄sumit corruptibilis. z semp p̄sumenda est in eo cā. facit. c. in memoriā. xix. di. z. c. q̄d culpatur. xxiij. q. i. z. c. quid ergo. xi. q. iij. ¶ Cū ergo īperator hic dicat se cōfirmasse ex certa scientia ꝺz pro eo p̄sumi cā legitima. maxime q̄ i fauorē publicū potest p̄nceps quē p̄iuare re sua. vt in. l. itē verberatū. ff. de rei. ven. notat bar. in dicta. l. fi. C. si cōtra ius. z in. l. antiocensium. ff. de p̄iuile credi. z in dicta. l. rescripta. z p̄nceps hoc videt asserere in p̄oemio illius cōfirmationis. cū in ipsius p̄sona verset ius publicū consistit enim sacris sacerdotibus z magistratibus z diens publicū ex verbis suis enunciatiuis super quibus se fundat credendū vt in cle. i. de proba. facit quod no. bar. in. l. ambitiosaz. ff. de decre. ab or. faci. multo ergo fortius dicere necessario habem⁹ dictā cōfirmationē valuisse. cū per eā non p̄iudicat iuri q̄sito ex facto partis. sz ex mera iuris ciuilis dispositione. ¶ Et per hoc concludo dictā confirmationē valuisse z p̄iudicare illis neptibus. Et per hoc subtiliter iuuenti soluta remanent cōtraria superius inducta cōtra cōfirmationē. p̄cedunt enim q̄n īperator p̄incipaliter vult disponere ꝺ tra ius gentiū tollendo quantū ex facto omnis tantū vel vere vel p̄sumptiue cessante. sz nos loquimur in iure q̄sito aucte iuris ciuilis. Et cuz p̄nceps principaliter disponit supplendo defectū iuris positiui vel restituendo id q̄ cū hic cā p̄sumēda ē. vt dixi. ¶ Ad secundū ꝺ rariū satis ēt patet. s. respōsuz ex predictis. Nā. l. fi. loquitur de potestate ordinari a nō de absoluta prout loq̄tur. l. ij. eo. ti. q̄ h iteruenit p illā regulā ex certa scia z c. ¶ Et tertiū dico q̄ hic p̄supponit q̄ donator seu iste neptes sint de territorio. vnde p̄sumo q̄ sint de iurisdictione imperij. z sic p̄suppositio q̄ bona sunt bononie tam ex quo p̄sumit de īperio illa donatio sit corroborata extendit ad bona vbicunq; sita. sicut in simili notat bar. in. l. cūctos populos. C. de sum. trini. maxime in illa questione. vtrū testamentū factū in certo loco sm illius loci statuta specialia debeat extendi ad bona existentia ē loco non suppositio statuenti. z cōcludit q̄ sic. vt ibi plenissime per eum. z facit. l. i. C. de testa. cū fi. ¶ Ad vltimū cōtrariū dico q̄ in illis iurib⁹ nō interuenit vera in integruz restitutio. vt ibi no. in glo. Jtez non apparebat de voluntate papē q̄ voluisset actū retrotrahi cū p̄iudicio alterius. al⁹ secus. vt ibi aperte dicit ter. hic autē ex p̄ssē apparet de volūtate imperatoris. Et eodē modo potest respōderi ad auctoritatez Jo. an. i dicta regula sine culpa. licet ēt multi doctores amplissimi tenuerunt p̄tra opinionē suaz vt ipsemet ibi refert. z q̄d h̄ p̄stat vt dixi de aperta voluntate p̄incipis q̄ potuit in hoc disponere. vt ex predictis colligitur. abbās.

Con. lxxxv.

Q p̄senti qō. Omnipotētis dei postulato suffragio. duo vt morē p̄tēti gerā alioꝝ opinionibus z motiuis reserati ad vtrāq; ptē cū satis vtriuq; sit argutū. sed o omissis breuit attigā. q̄m vt bellissime habet apud. t. i. C. de vete. iur. enu. Ex multitudine auctorū iudicandū n ē cū possit forsan z deteriores sn̄ia z multos z maiores i aliq̄ pte separare. hinc fortasse mot⁹ Jo. an. i. c. i. de p̄sti dixit cōem opinionē sequēdā ee nisi notorie male dicat. vl'rōabiliter p̄uicat q̄ hon⁹ inder acutissimi ingenij existiabit p̄mū dubiuz erit filj vtrū p̄genit⁹ p̄ferri debeat patruo i maioritate p̄cessa cuidā ꝺo nobili petro affa. hispano habito p̄sertī respectu ad ꝺba p̄cessōis eidē fte p illustrē p̄ncipē regē castellei q̄ int cete ra ad propositū cōtinentur hec verba videlicet. Et qr̄ post obitū habeat succedere z hereditate dictaz hereditet dictarū apothecarū primo nominatarū alter eoꝝ vt dictū est. videt filj⁹ maior quē habuerat ꝺ legitimo matrimonio z alij filij z filie z heredes q̄ ab ipso vel a nobis descēderint ex nostra linea de legitimo matrimonio. vel q̄ sit legitimatus sz q̄ius requirit. videlicet post obitum alterius gradatim z semp ꝓferat maiori z c. ¶ Secundū dubiū est cū patruus tanq̄ cōstitut⁹ in minoribus ordinibus fuerit p nepotē cōuictus in curia romana z processus ibi fuerit a dño nullus actus. nunq̄d p supueniētiā bigamie. quā dicit⁹ patruus ꝺ incidisse. sic dicta causa exēpta vel exim̄enda a curia romana. z remittenda ad iudicē secularē. ¶ Uemio igit ad primū circa q̄ dico animaduertendū q̄ cū filij z nepotes vocent ad hāc successionē ex dispositione z priuilegio regio magis sunt ponderanda verba p̄uilegii quā iuris communis censura dispōnēs sup̄ successione patrui z nepotis in bonis aui vel patris. nā principaliter ibi tractatur de efficatia z incomprehensiua p̄uilegi. z attendēda z pōderanda sunt ipsius priuilegij ꝟba. vt in. c. pozzo. z in. c. recepimus. de priui. z in auc. de māda. princi. §. si quis autē. z p fecto si p̄dicta verba priuilegij seu cōcessiōis. in q̄b⁹ huius q̄stionis plenaria vis consistit ex corde animaduertent clarissime patebit dictū nepotē p̄ferendū. ¶ Moueor primo ad h̄ dicendū. q̄ immediate post patris obitū cui facta fuit p̄incipaliter concessio vocat primogenitus ex regia dispositione. Et sic hoc ius succedendo cōsequit p̄mogenitus nō a patre vel a lege communi. sed ex speciali dispositione regia iuxta notata per bar. in. l. vt iureiur. ff. de oper. liber. z per bal. in auc. si q̄s ruinas. C. de sa. san. ecc. facit ter. cū ibi no. maxime per bal. i. c. vno. de succe. feu. colū. x. Ergo hoc ius succedēdi illico cū primo genitus venit ad lucē in habitu z in spe. ꝓsequit. vt ē spes firma z inuariabilis. cū p patrē aut aliuz īferiorē tolli nō possit cū trāsierit in cōtractū vt in. c. i. de p̄batio. z p Jo. an. in. c. significasti. de fo. compe. faciti. c. i. de feu sine cūl. nō amit. z no. bal. i. c. i. ꝺ succes. feu. z per bar. in. l. fi. al⁹ penul. ff. de decre. ab or. fa. ¶ Et p̄supposito q̄ princeps potuisset reuocare. ta q̄ dependet a solius principis potestate dī fieri nō posse. vt in. l. apud iulianū. in fi. ff. de leg. i. Et no. Bi. in regula semel deo. ꝺ regu. iur. li. vi. ¶ Igitur hanc spez firmauit z irreuocabilez transmittit primogenitus in filium. hoc p̄batur ex identitate rōnis. sicut spem cōpetentē patri ex ꝺcto ꝺditionali transmittit ipse pater in filiū vt in. §. ex cōditionali. Jnsti. de ver. ob. q̄ nō cōtingit ex alio nisi q̄ illa spes firma z irreuocabilis cū potētia de facili reducibilis ad actū habeat p̄actu. vt i. c. pisanis z quod ibi notat ꝺ resti. spo. ita z hec spes firma z inuariabilis tanquā ꝓpetēs ex p̄iuilegio regis ꝺz posse transmitti filiū Nec obstat huic motiuo ter. in. l. vna. §. si autē. C. ꝺ cadu. tol. vbi ꝺ q̄ legatū ꝺditionale. q̄ ex eo competit sola spes añ cōditionis euentū nō transmittit in heredē. q̄ duplex potest ee diuersitatis ratio. vna quā allegat gl. in dicto. §. ex cōditionali. dicens q̄ in p̄tractu cōditionali iteruenit factū ipsius ꝓtentis volentis p̄ospicere sibi z suis heredib⁹. sed in legato nullus factū legatarij. interuenit z p̄incipaliter intendit p̄spicere p̄sonā legatarij. vñ cū nō radicauerit p̄sonā ipsius legatarij nō transmittitur in heredē. vnde teneo potius rōnē illius glo. q̄ verba. Cū eni in casu nostro intercesserit cōcessio regia p̄spiciens nedū p̄sone ipsius primogeniti. sed ēt filioꝝ suoꝝ. vt pz ex verbis p̄allegatis. Ergo hec spes est trāsmissibilis in filiū Si. n. ꝓtentes p̄nt. hoc ē fortius ex priuata principis ac. in. l. nō impossibile. ff. de pac. p̄sertiz hoc casu. vbi specialis dispositio p̄incipis hoc voluit aperte p̄uidere nedū p̄sone primogeniti. sz ēt ipsius filijs vt pz ex verbis cōcessionis ibi z alij filij z filie z heredes q̄ ab ipso vel a vobis descēderint z c. Et hec cōsideratio iudicio meo ē optima z optime facit q̄ ꝺ in simili legitur z notat in. l. lucius. la. ij. ff. de here. insti. z notat p bal. i. i: C. ꝺ bis q̄ ante ap. tabu. ¶ Secūda diuersitatis rō int. §. ex conditionali. z. §. si autē. palle. est q̄ i ꝺcto⁹ volūtas seu spes est firma z recta. q̄ ꝺct⁹ ab initio fuit volūtarij ex postfacto fuit necessitatis. l. sic. C. de acti z obli. secus in vlti. q̄ relictū ñ est ita firmū cū dep̄deat a volūtate testatoris. vt i. c. cū martin. de cele. missa. Nemo. n. pōt testamēto sibi ea legē dicere. vt a pōze ei recedere nō liceat. vt inf̄t ter. i. l. si q̄s in p̄n. ff. de leg. iij. sz cū i ꝓposito nostro debeat h̄ ius primogenito b̄ficio. l. specialis quod tolli iudicat impossibile. vt p̄dixi. q̄ accidit ad nām potius ꝺct⁹ q̄ vltime volūtatis. vt fiat trans̄missio in filiū nec curandū q̄ hic nō interuenit factū filij q̄ illa nō est rō necessario con\

cessario cõcludens .ſz potius illa quã premiſi.ſ.q̃ ſpes ẽ certa z firma.hanc rationẽ nõ ſentit Jo.an.in.c.licet de voto .z in addi.ſpe.in ti.de feu.i.vi.colũ. Negari enĩ nõ põt quin forti⁹ ius acquiratʳ primogenito hic ex cõceſſione regia pure facta habita maxime commemoratione filiorũ quã ex cõtractu cõditionali cũ deficiente cõditione corruat totus cõtractʳ dicto. § ex conditionali. Sz dicta conceſſio ſemp durat z eſt pura z firma niſi in caſu quo nullus reperiretʳ de agnatione iſti⁹ petri affari.vt pz ex priuilegio. Ergo forti⁹ dz tranſmitti hec ſpes. cũ cõpetat ius ſaltẽ in habitu de preſenti.q̃ illa fragilis ex futuro euentu dependens q̃ cõpetitur ex actu conditionali.valet enĩ argumentũ ex identitatem rationis vel maioritate. vt in iuribus vulgarib⁹ q̃ autẽ hic vocetur primogenitʳ poſt obitum petri.,pbatur aperte per illa verba q̃ q2 poſt obitũ veſtrũ ꝛc. Si enĩ nõ intelligerentʳ de primogenito profecto illa verba ſuperflue erunt cũ in ſequentib⁹ verbis fiat mẽtio de aliis filiis deſcendentib⁹ ab iſto petro .z diſponitur vt collatio ſemp fiat maiori.dz.n. diſpoſitio intelligi vt verba nõ ſint ſuperflua ſed aliq̃d operentʳ.vt in.c.ſi papa.de priuile.li.vi.z.l.ſi qñ.C. de inoffi.teſta.Et ſemper verba debẽt reduci ad caſum dubium vt in.l.i.in fi.ff.de admi.tuto.z.l.labeo ad carbo. ¶ Secũdo ꝓbatur ex alluſione vocabuli.nã cũ vocet maiorẽ filiũ iſti⁹ petri.ergo primogenitũ .cũ primogenitus ſit maior natura.dicit n.frater vel minor ratione natiuitatis.vt in.c.licet.de voto.facit quod nõ glo.in.c.ẽ inſtituto.i.di. ¶ Secũdo principalit̃ moueor in hãc ſniam alia cõſideratione.q2 ſi bñ ponderẽtur verba primogenitus videtʳ vocatʳ ſub cõditiõe videlz ſi ertabit tempore mortis patris .hoc colligitur ex illis verbis ibi veſter filius maior quẽ habuit ꝛc. Nã relatiuum q̃s ſeu quẽ cõuictũ verba futuri temporis denotat conditionẽ.vt ĩ.l. ſticbus q̃ meus erit .ff.de leg.i.z per bar.ibi.vnde illa verba veſter filiʳ maior quẽ habuiſtis ꝛc.hoc important .i. ſi quẽ habuiſtis z ĩ defectũ primogeniti.animaduerto q̃ vocat filios iſtius petri per pus vocat filios primogeniti.q̃ maior illoꝝ ẽ pponẽdus. q̃ ꝓbatʳ ſic.vbicunq̃.n.agitʳ de honore.vel onere applicando certis pſonis .z ñ põt applicare niſi vni pſone ſaltẽ eodem tpe.z ñ apparet de vna pſona diſponẽs ſenſit.ſtatʳ ſemp ordinittere vt prius nominatus vt cẽſeatur p̃ vocatʳ.vt ꝓbatʳ.i. l.gnãlit̃.§.q̃d q̃ cũ ſequẽ.ff.de fideicõ.li.z.l.q̃tiẽs.de vſufruc. z.l.hẽdes mei.§.petro.ff.ad trebel.z ĩ.c.penul.de elec.li.vi.z c.mãdato.de pben.eo.li.cũ ſi.notat.bar.ĩ.l.ij.§.pus.ff.de vul. z pupil.habẽtĩ defectũ pmogeniti vocãtʳ cẽs deſcẽdẽtes ab eo addito vt vn⁹ habeat poſt obitũ alteriʳ.q̃ filiʳ maior pmogeniti ẽ pferẽdus patruo.cũ ſit pus nominatʳ. Nec obſtat ſi dicatur hãc theoricã ñ habere locũ cũ ordinata affectio p̃dicit.iux no.i dicta.l.heredes mei.cũ pz magis pſumatʳ magis diligere filiũ ꝓpuz q̃ nepotẽ.Et p̃ cũ nepos ſit abeo remotior quã filiʳ. Hinc ꝓprie ſcilz a philos q̃ ẽ amor appellam⁹ illũ q̃ ex viro z vxore naſcitʳ nepos ãt ipſe pẽ filiʳ.vt notatʳ ꝓbatʳ.i.l.filiũ.ff.de his q̃ ſũt ſui vel ali.iu.z p bar.ĩ.l.liberoꝝ.ff.de ſ. ſignifico.n.q̃ illa vba ñ fuerũt ꝓlata a patre.z ſic ceſſat pſũptio ordinate affectiõis ſz ꝓlata fuerũt a rege q̃ magis itẽdabat ꝓuidere generi iſti⁹ petri q̃ pſonis. ¶ Jtẽ dubia itelligi ſz conſuetudinẽ loquẽtis.vt.l.ſi q̃s ſeruũ.de lega.i.7. minim⁹ de lega.iij.z.l.cũ de amoris.§.aſinã.ff.de fũ.inſtruc.z.l.labeo. de ſup.le.cũ ſi. ¶ Sz reges caſtelle conſueuerũt honorare z pferre filiũ pmogeniti.vt clare pz ex vbis q̃rũdã conſtitutionũ ipſiʳ regni.q̃ debemʳ pſumere q̃ ſerioſe rex caſtelle in illa ceſſiõe fecit pri⁹ mẽtionẽ de filiis pmogeniti q̃ de aliis filiis ipſi⁹ petri. ¶ Ad idẽ facit q2 vbi nõ cadit affectio int̃ pſonas por denominatio ẽ potẽtior. ¶ Ad hoc ter.optimʳ cũ mã ſua.in.l.ſi cõis ſeru⁹ ita ſtipuletʳ .ff.de ſtipu.ſer.p quã.l.dixit vbi bar.z no.p modernos ĩ.c.q̃ abbas.de offi.dele, q̃ ſi cã alicui delegatʳ exp̃ſſo noie ꝓprio z appellatione ceſſantib⁹ aliis ſuccurris dicem⁹ diſpoſitionẽ cẽ pſonalẽ vel realẽ ex ordine vborũ. Nã ſi ꝓcedit appellatiuũ cenſetʳ realis.ſi ꝓprium pſonalis.Et p eaz ceſſat ratiõ.q̃ formari põt.de.l.ſi diua.C.de ho.ma. Procedit n.hec ſpeciali diſpoſitiõe p̃cipis q̃ nõ afficiatʳ magis ad patruũ q̃ ad nepotẽ ſz habuit reſpectũ ad ius primogenture.q̃ plurimũ apud p̃cipes maxime hiſpanie frequẽtatur vt p̃dixi.z pz ex cõſtitutionib⁹ regni caſtelle. Nec ꝓpterea obſtat ſi dicatʳ q̃ inter filios primogeniti z patruos vocetʳ maior: vt pz ex illa cla ſupra poſita ibi .z ſemp ꝓferatʳ maior ꝛc.q̃ vt determinare omnia p̃cedẽtia.vtĩ.c.iq̃ſitioni.z in ſecũdo req̃ris.ꝺ appel.plene p bar.in.l.talis ſcriptura.ff.de lega.i.z.l.ꝓtor ait. ff.vi.bo.rap. Quia dico q̃ illa clauſula referʳ ad p̃cedẽtia or dine ſucceſſiuo.vt ſit ſenſus q̃ int̃ filios p̃ genitʳ p̃feratʳ ſp maior.z ita eis ꝺficiẽtib⁹ int̃ alios filios ꝺ.petri nã quẽadmodũ filij p̃geniti vocãtʳ p ſe z alij filij ꝺci petri ſario vocãtʳ .z p̃dicti illis ꝺbẽt p̃ferri.ita cla ſubiecta recipit intellectũ a p̃cedẽtib⁹.vt ſicut i pſonis oẽs videtur vocati ordie ſucceſſiuo.ita z illa clauſula q̃lificat filios p̃mogeniti z petri.etiaz ordine ſucceſſiuo. arg.bonuz ex his q̃ leguntʳ z notantʳ.in.l.heredes mei §.peto.ad treb.z in.c.olim.z.c.abbatẽ.de reſcri.z p bar.in.l.gallus.ff.de lib.z poſthu. Hunc intellectũ ſequẽdũ ſuadãt omnes conſideratiões p̃dicte: ne princeps p illa verba generalia videatʳ illico receſſiſſe a iure iam deinato p̃mogeniture contra.l.nam ea.ff.de cõdi.z demõ.hoc etiã ſuadẽt z alie conſideratiões.q2 pſona patris dicitʳ p filiũ repreſentari.z ibi etiaz eſſe z ſtare dicatʳ.l.cum fama.C.de agri.z cenſi.li.xi.filij vor dicitʳ patris.inſti.ſtipu.§.eo veto.Et dicũtur eadẽ fere p ſona C.de impu.z alijs ſibſti.l.fi.z vna caro.xxxv.q.iij.hac auctoritate. ¶ Jtẽ pars remanet in filio.hic dicitʳ q̃ pater magis ꝺligit filium q̃ ecõtra.vt notatʳ in.d.l.liberoꝝ in fine.vñ filius p̃mogeniti poteſt dici p̃mogenitʳ z nõ ex toto fictẽ.ſed in parte ꝺe cum in eo ſit ſba z caro z pars ipſius p̃mogeniti. Et ſic ceſſat quod opponitʳ de.l.iij.§.hec aũt ẽba.ff.de nego. geſt.z eo.amplius i caſu nro.q2 rer in ceſſiõe nõ ſolũ fecit mentionẽ de p̃mogenito.ſz etiã de aliis ab eo deſcẽdentibus quos ſic anteponẽdo videtʳ p̃ferre voluiſſe ſuis patruis.vt in dicta.l.lutius .Optime videtʳ ꝓbare ſm vnũ intellectũ.quez ſequitur bal.in.d.l.i.de his qui ante aper.tab.ſuadẽ: iſuper multe alie cõſideratiões quas fecit Jo.an.i addi.ſpe.prealle. vbi hanc opi.ſonet etiã vbi nõ fuiſſet facta mẽtio de filiis primogeniti.Et idẽ Oldra.in cõſiliis ſuis cõſilio ioo. ¶ Sed in caſu nro videtʳ irrita dubitatio p predicta. Preterea opti me facit.c.licet de voto.vbi nepos p̃fertur patruo in regno. Et licet ibi regnũ fuerit radicatũ in pſonã primogeniti cum de illo nõ poſſit pater diſponere ad libitũ.iurta ea q̃ leguntur z no.maxime p bal.in.c.i.de ſuc.feu.z in ꝓhemio illius libri feudorũ. Sz potius illud diſponitʳ q̃ filius p̃mogenitʳ repreſentat ipſum p̃mogenitũ.z eſt iudicio meo bona z noua conſideratio.Et p hec videtʳ multũ ceſſare motiua Cy.z bal.in.l.ij. C.de bo.ma.z.l.cũ antiq̃oꝝ.C.de iur.delib.z bar.ĩ auc.poſt fratres.C.de legi.heredi.vbi dicit q̃ vbi tractatʳ ꝺ ſucceſ.feu. nepos nõ ſuccedit in locũ patris.q2 illa ſucceſſio nõ habetʳ a iure ſed a cõceſſiõe dominica.q̃ ꝺ pfecto videtʳ ꝺ ter.in.c.i.de ſucceſ.feu.z in.c.i.de natura ſucceſ.feu.z.c.i.z.ij.de feu.mar. colũ.x.vbi.nepos ſuccedit cũ patruo.in feudo tenẽdo locum ſui pris.z ibi p bal.z i.l.iij.ff.de iterdi.z rele. ¶ Nec obſtat ſi dicatʳ q̃ ibi nõ excluditur patruus ſed pariter ſuccedit cuz nepote.q2 eadẽ ratio q̃ eſt de pte quo ad partẽ militat in toto quo ad totũ.l.q̃ de tota.ff.de rei ven.z.c.paſtoralʳ.§.itẽ cũ totum.de offi.dele.p hoc.d.c.licet.de voto. Nec nepos hec pſona ſua excludit patruũ.ſz ex pſona ſui pris.vñ cõſtituitʳ ex pſona ꝓpria.ſimile i.c.martin⁹.de cõceſ.prebẽ.li.vi.Et optime ad ꝓpoſitũ in.l.i.§.fi.z.l.ſi nepotes.ff.de colla.bo.z.de cõiungen.cũ eman.li.l.i.§.ſi filius.ad finẽ per q̃ patet q̃ ex emãcipatus emãcipato de iure cõi non ꝓferat.tñ filius emãcipatʳ confert nepoti emãcipato ex fratre cõſtituto in poteſtate tpe mortis.q̃ non ẽ ꝓpter aliud niſi q2 pſonã ſui pris repreſentat.vt in.d.l.ſi nepotes.ditʳ q̃ nepotibus cõferẽ vt fratri z cenſentur oẽs vno eſſe ſicut erat pater.ideo nepotes ſuccedũt p ſtirpes in locũ patris.vt in.l.ij.C.de ſuis z le.here. Nec obſtat ſi opponatur de.l.i.al⁹.ij.§.ſi ĩpuberi.ff.ꝺ.colla.vbi habetʳ q̃ ſpes ſuccedẽti patri adoptiuo non venit in collatiõe bonoruz z ſic nõ cenſetur eſſe firma in pſona filij.q2 dico illud ꝓcedere q2 illud ſolũ venit in collatiõe q̃ filius acq̃ſiuiſſet pri ſi nõ fuiſſet emãcipatʳ.ſz illã ſpem nõ acquiſiuiſſet pri.Jdeo in collatiõe nõ venit.nec etiã obſtat ſi dicatʳ q̃ quarta debita filio arrogato nõ trãſmittitur p filiũ in deſcendẽtes.ſi moritʳ filius viuẽte arrogatore.q2 hoc nõ ꝓbat ille ter.imo potius innuit cõtrariũ cũ in principio ſimplicit̃ dixerit q̃ illã trãſmittatur in heredẽ.q̃ videtʳ tenere Jo.an.in addi.ꝓcal. Jtẽ tenẽdo aliũ intellectũ q̃ nõ tranſmittat poſſet reſpõderi illud ideo eſſe q2 per mortem ex toto diſſoluitʳ illa filiatio.z oĩs illius ſequella. ¶ Sz nõ ſic ẽ in caſu nro.cũ ꝓpter cõceſſionẽ regũ q̃ nõ ſolum vocauit filiũ maiorẽ ſed etiã deſcẽdẽtes ab eo cũ q2 hic cõcurrũt iura naturalia q̃ ſunt potẽtiora ciuilibus.l.q̃ habet. ff.de tute.z in.§.ſz naturalia.inſti.de iure natu. Preterea ius p̃mogenture eſt alienabile in ſpeciale ſucceſſorẽ vt in.c.quã piculoſam.z ibi notatʳ.vij.q.i.q̃ fortius tranſmiſſibile in filiũ

z vniuersales successorē.z hec de primo dubio. ¶ Venio nūc ad secūdū in quo vī primo instituī patruū forē eremptū a iurisdictiōe iudicis ecclesiastici. per superueniētiā bigamie vere vel ficte vt qz ptraxit cū vidua vel corrupta duz existent i minoribꝫ. vt in. c. vno de biga. li. vi. vbi dī q bigamie superuenēte illico priuatur z denudatur clericꝰ ab oī priuilegio clericali z applicatur foro seculari iudicis. ¶ Sz hoc nō obstante ꝑriuz puto de iure verius. Nā priuilegiū superueniēs nō habet eximere causaz a pōris iudicis potestate q cū reū ꝓuenit p citationis actū duz de sua iurisdictione existeret. vt in. l. si. qs postea. ff. de iudi. z. l. cū quedā puella. ff. de iurisdi. om. iu. facit. l. si qs de curio. C. de fal. z. c. ꝓposuisti. de foro cōpeten. fortius in casu nostro tenetur reus iā preuentus respōdere corā iudice ecclesiastico. cū mutauerit forū nō in priuilegiū sz in penā. quod enī statutū est i odiuz ipsius nō dz in eius comodū retorqueri vt i. c. ij. de transla. prela. z in auc. si necesse. de dona. inter vi. et vro. ¶ Preterea communis bz opi. q si laicus preuenerꝰ p iudicē secularē efficiat cā pēdente clericus. nō p hoc cā eximit a foro penitentie secularis vt no. Jo. an. z communiter doc. in. c. vno. de obli. ad rati. z spe. in. ti. de reo. post prin. sequit bar. in. l. i. ff. de penis. q fortius causa clerici nō debet eximi a manibus ecclesiastici. q iā pernenit ꝓpter denudationē z ꝑuatiōez priuilegij ecclesiastici. nā si clericat' superueniēs nō est potens hanc exceptionē facere cū nō solū mutet forū de iure diuino. sz ēt mutat ꝓditionē ꝑsone z rōne ordinis efficiatur maior q libet secularī. cū nulla dignitas secularis similis sit sacerdotio xcvi. di. duo sūt. z. c. deniq. fortius nō habebit hoc inducere mutatio fori. ꝓpter delictū vel inhabilitatē. nō ob. c. i. de biga. ꝑalle. q dz intelligi de causis mouēdis post cōtractā bigamiā. secus de iā motis per predicta ꝛc. abbas.

Con. lxxxvi.

Omnipotētis dei postulato suffragio. In q̄stiōe que vertitur int iulianū ser matxi ex vna parte. z antoniā mulierē filiā legitimā z naturalē stephani fratris carnalis dicti ser matxi ex alia pte. sp xhereditate olī marie amite dicti iuliani. z antoniā ac sororē carnalē dicti seruitoris dicti ser matxi genitoris antedicti iuliani z dicti stephani. Que quidā xhereditas vt asserit consistit dōtarati dotib' dicte marie qs sit ꝓferendus i dicta hereditate. cū ser matxus viueret tēpore mortis male. z in vita sua legitimare fecerit dictū iulianū cōsentiente ꝑ comitē palatinū licet in extremo vite fecerit dictū testamētū z ꝓterierit dictū iulianū. z instituerit ioānē sibi nepotē ex dicto iuliano. Dico q inspecto iure cōi casa' est clarus z satis apertus. Nā cū dicta maria decesserit ab intestato sine ascēdentib' z descēdentibus bona sua fuerint delata dicto ser matheo fratri carnali p dimidia z dicte antonie p alia dimidia cū successerit i locū stephani fratris sui. q ēt erat frat' carnalis illius marie defuncte. Nā vbi agit' de successione aui vel patrui seu amite. filij succedūt per stirpē. vna cū fratre superstite eorū patruo. vt est casus i auc. post fratres. z ibi per bar. C. de legi. xxx. z ff. de xxx. que ab inte. d̄ fe. §. cū fili'. z in corpore. quā q dē dimidiā dict' ser stephan' transmisit in xxdē suū cū i vita gesserit se p xxrede dicte marie petēdo ipsius bona. vt in. l. p xxrede. z in. l. gerit. ff. de acq̄ xxre. z q̄q̄ dictus ser matxus instituerit nepotē ex filio. tñ illa institutio fuit nulla. ex eo q preterijt filiū ꝓpriū ad eius instantiaz legitimatū. s. iulianū. merito iulianus potest dicere testamentū nullū z capere bona patris sui ab intestato. vt i auc. vt cū de appel. cogno. §. aliud quoq capitulū. z quod legit' z notat' i. l. filio preterito. ff. de iniu. rup. z irri. testa. legitimat' n. ad patris instantiā dz p omnia tractari sicut legitime nat'. vt in auc. q̄b' mo. natu. effi. sui. §. illud. Nec obstare q ap te obūcitur cōtra illam legitimationem. s. mater dicti iuliani. non petijt seu cōsensit in dicta legitimatione. quia nullibi ꝓbatur matrem debere consentire. sufficit enim q solus pater i cuius potestate transit consentiat z ipse legitimandus qui in patris naturalis transit potestatem. vnde etiam mortua matre potest pater filium legitimare facere xx ꝓbantur in dicto. §. illud. Et notat bar. in. l. gallus. §. z q̄d si tantum. ff. de libe. z posthu. z bal. in prohemio. C. z in. l. rescripta. in fi. C. de pre. imp. offe. z Jo. an. z communiter doc. sequentes. in. c. p venerabilem. qui fi. sint legi. z dato consensu patris succedit legitimatus etiā agnatis z cognatis. saltē eo casu quo legitimās ex ꝑmit sic facit comes de dcō iulio. vt disputādo tenuit Ja. de bel. i auctē. q̄bus mo. natu. effi. legi. colla. vi. z lati' Jo. an. in addi. spe. in ti. de succes. ab inte. §. i. ex facto. Et facit ad materiam nostram alia dispūtatio dicti Ja. de bel. in auc. quibus mo. nati effi. sui. colla. vij. dicit. q si pater testamēto ꝑacto fecit filiū legittimari rumpit testamētū sicut p natiuitatem postbumi. q si fictus filius supueniēs rumpit testamētū vt monasteriū in quo pater itrauit iurta notata in auc. si qua mulier. C. de sa. san. eccle. z xix. q. vlti. si qua mulier. fortius iste legitimatus q̄ habet cām naturalitatis ꝓcurrētez. argu. in. l. filio. ff. de libe. z posthu. ¶ Itē filius postea arrogat' rumpit testamentū. d. l. filio. fortius iste legitim' q est naturalis. Et pro hoc adduco ter. notabilē in. d. §. illud vbi dicit q post legitimationē nihil differt ab aliis filijs p quē ter. clare ꝓcluditur qd testamentū pus factū rūpitur. sicut rūperet si fuisset tunc natus. Itē q testanētū cōditū postea i quo iste legitimatus fuit preterit' est ipsoiure nullū. sicut cōtingeret sicut preterisset filium legitime natū. ¶ Ex his ꝓcluditur q inspecto iure cōi iulian' tanq̄ heres ser matbei pris sui debet habere medietatē z dicta antonia ēmēte capta. tūc curatoz eius legitime datus poterit z debebit petere bonoz possessionē. Et si postea morieretur in ea tempestate debet illud puenire ad dictuz. qz ad patrē suū pueniſſet si mēte capta nō fuisset in medio tempe mortis marie. hoc ꝓbatur p ter. uo. in. l. fi. ff. tale. C. de curatorio. ¶ Sz nunc videdū est an inspecto aliquo iure speciali debeat iulian' in totū preferri ex ꝓsona pris sui. Et dico q sic in castro abbatie. z aliq̄ statutū quo cauet q ex tātibus masculis vsq̄ ad certū gradū femine nō succedūt vel aliq̄ simile tunc in dubio dicta antonia fuit excula a dicto ser matxeo. si autem cessat statutū sup xxreditate videndū nunq̄d possit adiuuari respectu q̄litatis dotis. cū mihi presupponat' viua voce dictā olim mariā fuisse maritatā p dictū ser matxeū. In q̄ dicendū q dict' ser matxeus fecit pactum in tradiciōe vt ad ipsum dos reuerteret soluto matrimonio. tūc in dubio pertinet tota ad dictū iulianū. per ter. in. l. vna. C. de rei vxo. acti. facit. inter socerū. §. cum inter. ff. de pac. do. ¶ Idē est cessante pacto sū castro abbatie. est statutū vt mihi ꝓponitur qd mortua muliere dos debeat redire ad dotantē. nā succedit ꝓuisio statuti loco prouisiōis hominis. dicta. l. vna. §. accedit. Et per hoc infero ad secūduz quesitū. an alie sorores dicti ser matxei potuerūt suas dotes q̄s habuerūt dicto ser matxeo i alios transfere. nam dicēdu qd nō si ser matxeus fecit pactuz vel subest statutū. vt dos reuertāt ad dotantē soluto matrimonio. d. §. accedit. alꝰ secus nisi preterito ser matxeo fratre carnali icstituisset turpē ꝓsonā. vt. l. fratres. C. de inoffici. testa. ꝛc. Nicolaus Abbas.

Con. lxxxvij.

Dominus abbas monasterij sancti michaelis de pastigno ordis vallis vmbrose recognouit z cōfessus fuit extra iudiciū cuidā ciui florētino q gesserat negocia monasterij p lōgū tēpus se obligatum esse dicto ciui nomīe monasterij in florenis quigētis triginta. cū precēs dictū ciuē illā pecuniā erpēdidisse z ꝓuertisse i vtilitatem mōasterij. quā quidē cōfessionē sindicus generalis monasterij ratificauit z approbauit. Deniq dict' ciuis iperrauit ꝺ dictū dōm abbatē rescriptū apostolicū. z corā iudice delegato petijt dōm abbatē cōdemnari. q illico corā delegato cōfessus fuit se teneri in dicta quātitate. Et idē fecit sindic' generalis monasterij. Et huius confessiōis vigore dict' delegat' tulit sentētiā contra dictū dōm abbatē sup dicta quātite a qua minime fuit appellatū. Quinimo soluit ptem debiti. ¶ Postremo infra annū a tpe cōdēnatiōis dictus delegat' ad instātiā illius ꝓcepit stricte abbati vt sētētie ꝺdēnatorie pere deberet Queritꝰ an. inspectis ꝓdictis cōpetat aliq̄d remediū dco dño abbati aduersꝰ illā snīaz z ꝓfessionē suā atq̄ sindici ꝛc.

Quisti eiusq̄ matris presidio humiliter inuocato. dico vnum ssse remediū promptissimū z indubitatum videlicet petere restitutionē in integrū nomine monasterij contra dictā sentētiaz ac etiam cōfessionem quam sine scrupulo obtinere debet. ex quo est infra quadriennīū a tempore sentētie z cōfessionis p quaz quidem restitutiōez debet in pristinū reduci. in quo erat ante sententiā z confessionē ter. est apertissimus tam in sentētiaz quā in confessione in. l. i. z. ij. de in inte. resti. Certūq̄ est abbatem z alios prelatos posse petere vt legitimos administratores integram restitutionē. etiā sine mādato ecclesie. vt no. Jnn. z alij post eum in. c. suscitata. de inte. resti. Tenētur enī prelati procurare ex eorum officio negocia ecclesiaꝝ suarum vt in. c. edoceri. de rescrip. z quot ibi notatur. ¶ Sed circa hoc ꝓtitur

hoc vertitur dubiū apud quē seu a quo dz huiusmodi restitutio postulari. z ꝓfecto ab ipso romano pōtifice vel aliq̄ ipsius delegato super hoc specialiter impetrando restitutionē obtinere posse nō est dubiū. dicto. c. suscitata. z. c. cū ex litteris. z quasi per totū ti. de in integ. resti. z maxime in. l. penul. z. l. fi. C. vbi apud quos. ab ordinarijs autē locorū. vt epō seu archiepiscopo obtineri nō pōt nec etiā a generali legato papę per ter. i. c. ij. de offi. leg. z expressius p ter. no. in. l. aduersus sniaz. C. fi. aduer. rē iudi. dubiū ḡ remanet an a dcō delegato q̄ pfatā sciaz tulit posset hec restitutio obtineri. Et vī primo q̄ nō p ter. notabilē in dicta. l. aduersus. dicit quod aduersus eū q̄ vice principis iudicauit solus pnceps restituere potest. z p illuz ter. Ht tenuit ibi bar. z bal. z ibidem bar. in. l. fi. C. vbi z apud quos sed cōtrariū ipse bar. vī sentire in. l. iuder. ff. de re iud. vbi dicit quod si snia nondū est executioni mandata cū remaneat apud iudicē officiuz nobile poterit ex eodē officio restituere in integruz sicut potest sniam exequi z mulectare vt pateti c. litteris. z. c. querēti. de. offi. dele. ¶ Nō eni extinguit iudicis delegati officiū p solam sniam nisi sit executioni mandata vt saltē lapsus sit ann' a tēpore snie. vt i. c. primo all'. Et sic potest intelligi ter. z dictum bar. z bal. in. d. l. aduersus qñ ex toto iuder delegatus functus ē officio suo. vt q̄ nō restat exe cutio quia sentētia eēt absolutoria. z sic trahit executionē secū vel si erat condēnatoria extitit executioni mandata secus aūt vbi imminet executio fienda. Nec lapsuz est tēpus anni a die snie sicut accidit in casu nostro. Et pro hoc allego glo. notabilem valde Inno. in. c. suscitata. de in inte. re. vbi dicunt p illuz ter. quod procurator potest sine spāli mandato petere in integruz restitutionē contra sniaz aduersus latazquia dicitur petere incidenter z non principaliter. ex quo adhuc sniaz non ē executioni mandata. in. c. penult. eo. ti. Nam scōm Inno. mādatum iurisdictionis simile est in mandato procuratorio. in. l. z quia. ff. de iurisdic. om. iudi. Et sic apte sentit per hāc rōnez quod dicitur in rere in integrū restitutio enim petitur. aduersus sniam nonduz executioni mandato quo cāu. s. incidenter ꝓtingit. pōt iuder delegatus sup cā gnāliter datus restitutionē in integrū cōcedere. vt in. d. c. penult. de in inte. resti. et l. fi. C. vbi z apud quos. z sic itelligendo pōt saluari opi. quā recitat gl. in dicta. l. si aduersus. quia habet pro odio. l. ē immutata. p dictā. l. fina. vbi habetur quod delegat' possit intelligam' saluādo mō pdicto vt si adhuc pēdet executio. z p ꝓsequēs iurisdictio nō possit. alias secus hanc opinionē fouet equitatis. vt parcat laboribus ptiuz z expensis. vt in. c. cū te de offi. ō le. ¶ Preterea videmus q̄ cū delegatus reseruat sibi executionē z cām alijs cognoscendā z diffiniendā committit semp ad eū recurritur. si contingat a subdelegato appellari. vt in. c. si delegatus. de offi. dele. li. vi. non enizz negari potest quin hec institutio dicatur incidere i causa sibi commissa ex quo ad huc durat suum officiuz nobile. ergo potest eā indulgere z ō nouo causaz audire. ita q̄ onus pbandi debitum iuris incūbit illi cui hoc portat in integrum restitutio. l. diuus. z quod ibi notatur. ff. de in inte. resti. z. ij. q. iij. §. notandum z restitutio in integrum postulari potest. etiam per viam exceptionis cōtra petitionē restitutionis in integrum. vt in. l. postea. §. si minor. ff. de iureiur. Nec obstat istum dominum abbatem soluisse partez condēnationis. quia ex hoc non pcludit via q̄n posset dici totū eē idebitā nec solutio ptis idebiti obligat ad soluendū idubiū. vti. l. fi. C. ne vxor. p marito. q̄nimo p istā restitutionē dz reduci ad pmū statū vt sit ille cui' ꝓpellat' z restituere cū effectu q̄cq̄d recepit vigore snie nisi. pbet de nouo ō bitū. ad hō. l. i. cause. ff. de mino. z. l. videam'. §. in fauiana. ff. de vsu. z. l. cū ptor. ff. de ꝟ. si. Nā verbū istitutiōis cēz vtilitatē actoris ꝓtinet vt ibi. Nec dz interi dū tractat hō restitutōis cā snia executioi mādari. vt i. l. vna. C. de i ite. resti. po. Nec ē aliq̄ suspitio malitie ꝓ dcm dñm abbatē ipaz postulātē. cū apte. vna sua petitio foueat. vt in. d. c. i. z. ij. de in inte. resti. li. vi. Et si cessat specialis dispositio. de q̄. c. suscitata. de i ite. resti. ¶ Puto ēt q̄ p̄supposito q̄ dict' delegat' ñ habeat potestatē restituēdi in integrū contra sniaz. tñ videt dicendū vt possit pnūciare illā cōcedēdam z sup sederi executioni. z remittere cām ad romanū pōtificē. argu. ci' q̄ legit' z notat'. in. c. de cetero. de re iudi. z in. §. biduū. ij. q. vi. ꝟ. siq̄dem. vbi glo. dicit q̄ archiepiscopus lz nō possit deponere episcopū. pōt pronūtiare illū deponendū. Et idem in legato dicūt doc. in. c. i. de offi. le. sic videt dicendū in posito. Nicolaus Abbas.

Con. dxxxviij.

Facti contingentia sic proponitur. In ecclesia cathanensem. quedam monachorum regularium inualuit consuetudo a tēpore cuius inicio memoria ñ existit q̄ cuilibet mōachorū p sibi necessarijs dant' per episcopum loci qui ecclesie omnis redditus percipit quiquaginta aurei. Omnes tamē monachi viuūt in cōi victu supest ex dicta pensione assignat' pro rata cuilibet indumētis z alijs necessarijs. Nam ep̄s ad alia monachorū onera non tenet'. ¶ Contigit q̄ ep̄s in remotis a gente q̄dā ex mōachis qui nuc doctor dñs. p. Johānes de massaru. a vicario episcopi luminatus cum facultate recipiēdi dictā pensionē omniū ad studia generalia se contulit nō determinato a vicario more tralēdo tpe. Nec exp̄esse actū extitit q̄b' i studijs seu scientijs vacare debēt. demū p plures annos sciēte z cōsentiēte episcopo postmodū reuerso sūt dicto dño Johāni seu altero eius nomine de dicta pensione oia respōsum. Nūc autē ab aliquibus annis elapsis ep̄s loci seu ipsius vicari' eo absente resistit sibi respōdere ei p̄serti occasiōe sumpta. qm̄ dictus dñs iohannes vltra qui quēniū in studio mōrā. ptraxit z nūc de presenti doctor extitit. z sic studij cā prorsus cessauit. Queritur nunc an dictus dñs Johānes possit dictā p̄sionē a tpe cessationis vsq̄ i p̄sentē diē petere. maxie cū absens extitat z c.

Omnipotētis dei genitricisq̄ marie suffragio humiliter inuocato. videt' dictū dñm iohānem in sua petitiōe minime audiēdū fore. Et p̄mo hoc ostenditur' ex psone agētis defectu. naz q̄ēadmodum seruo aduersus dñm agere taliter nō permittit'. vt in. l. vix certis ex causis. ff. de iudi. ita nec monacho aduersus p̄latū suum: censet'. n. monasterij seruus. z q̄q̄ hec sit spiritualis fuitus strictior tñ censet' q̄si secularis. vt pbat' in. c. multos. l. iij. di. z mundo mortu' cēsetur. z deo viuere. xvi. q. i. placuit hic dicitur q̄ monachus nō habz velle als nolle. sed totus dep̄det a superioris arbitrio. quē vice dei supra caput suū posuit. xij. q. i. nolo. z. c. nō dicatis. z in. c. si religiosus. de elec. li. vi. z. c. ij. eo. li. facit q̄ habet' in auc. de mona. cola. i. ¶ Scdo hoc pbatur ex defectu obligatiōis q̄ est actiōis mater. l. licet. ff. de procu. z sine actiōe nemo recte reperit'. l. si pupilli. ff. de neg. gest. z. l. tutor. C. eo. Et. quāq̄ de iure canonico nō sit necesse ꝓponere actiōis nomē. de iudi. dilecti. debz tamē subesse ius agēdi q̄ causatur ex obligatiōe ciuili. si recta ꝟa p̄derent'. vt plene notatur i. d. c. dilecti. z est glos. nota. ix. di. quo iure. no. bar. in. l. i. ff. de edē. hic est si vnū ē in obligatōe z aliud i facultate. z q̄s agit ac si vtrunq̄ esset alternatiue sit i obligatione succūbit etiā inspecta simplicitate iuris canonici. vt ē tex. no. in. c. cum dilecti. de em. z vē. sed inter dñz z seruū etiā paciscētes nulla orit' obligatio saltē potēs ad agēdū vt in. l. iter positas. C. de trāsa. ḡ nec iter p̄latū z monacum. vt nota. frede. cclij. Et archi. in. c. cum pastoralis. a. q. vij. marie qui in persona monachi qui non cadit actu aliqua obligatio. sed quicquid acq̄rit trāsit immediate sine aliqua mora in mōasteriuz ad hoc q̄d no. Inno. z alij in. c. in p̄sentia. de ꝓba. z. in. c. cum olim. de p̄sui. p. bar. in. l. si. cōis seruus. ff. de stipula. ser. ¶ Et in his duabus vltimis allegatiōib' voluit z bene Inn. z bar. q̄ iura loquētia de seruis respectu acq̄sitiōis habeāt locū in monachis. ¶ Ad p̄dicta bene facit. l. placet. ff. ō acqui. here. vbi dicitur q̄ quotiēs hereditas vel q̄d aliud acq̄rit' ei q̄ i potestate ē p̄sti acq̄ritur ei i cui' potestate ē. ita vt neq̄z momēto aliquo cōsistere pōt in psonā eius p quē acq̄ritur. ad idem l. adoptauero. ff. de ꝓcura. z. l. arrogato. ff. de adop. Certuz est monachū esse sp̄ potestate superioris. xviij. q. ij. abbates. z. d. c. nolo. z nō dicatis. z pōt abbas vēdicare mōachū suū. vt notatur i. l. i. ff. de rei vēn. Si ḡ obligatio nō p̄sistit in psona monachi. ḡ nec agere pōt. vt i iurib' p̄alleg. ¶ Tertio pbat' ex defectu capacitat'. nō enizz pōt monachus. ꝓpriuz possidere. Nā ꝓprietatis abdicatio est vnū de trib' sb̄alib' monacat' vt in. c. cū ad monasteriū. z. c. ij. de sta. regu. Et dicit' ꝓpriuz eo q̄d vult aliq̄d possidere inuito vel clam superiore suo. in. d. c. cuz ad monasteriū. z ibi per Jo. an. ergo petitio dicti dñi iohannis notorie videt' inepta. z p cōsequēs dētib' lacerāda. vt no. Inno. in. c. i. de offi. vica. z pbatur in. c. sacerdotib'. xi. q. i. quī imo non potest monacus etiā ante monachatū q̄uenire vt liceat sibi habere vsufructū rerum quondā suarū. ita vt in futuris possit tenere inuito abbate. q̄ hoc ipsuz detinere ex pacto esset ꝓprietas z denotaret eum habere velle z nolle. vt no. p legistas in auc. ingressiū z auc. si qua mulier. C. de sa. san. eccle. ¶ Item nec licet monachis habere portiones priuilegiatas

seu distincta. vt no. Inno. in. c. dilectus. el. ij. de preben. nec cellas priuatas nisi vitam solitariam ducūt. xx. q. iiij. monachum. ¶ Quarto ostenditur alia via. nā non licet monachꝰ proficisci ad queuis studia litterarum nisi prius sit eis a suo prelato cū ꝓsilio capituli vel maioris partis licētia eundi concessa. vt ꝓbat' in. c. ij. ne de. vel mona. li. vi. Sz dictus dominꝰ ioannes minime licētiā habuit ab episcopo q̄ in dicta ecclesia cathamensi est loco abbatia q̄ ad ipsos monachos iuxta ea, q̄ legūtur z notāt' i. c. causam qz. ō iudi. Nec fuit capli ꝓsilii requisitus ergo talis accessus illicitus. z per cōsequēs nō remunerandus sed puniendus existit. nec cū licentia vicarij potest: quia vicarij potestas ad talia minime se extendit. vt satis colligitur ex. c. licet de offi. vica. li. vi. Facit optime quod legitur z notat' in. c. fraternitatē. lxxi. di. ¶ Quinto facit q̄ ñ studuit in theologia facultate rōne cuiꝰ ꝓuilegiati vt possint percipere fructus beneficiorū in absentia. vt in. c. i. de magi. z quod ibi notat hosti. z per eū, in summa. §. fi. vbi dicit q̄ studentes i alijs facultatibus nō gaudent eodē priuilegio. Si ḡ clerici seculares in proprijs beneficijs i qbꝰ post collationē ei factū acquirunt ius z possunt dicere illa beneficija eē sua. vt in. c. si tibi absenti de prebē. li. vi. z. c. penul. eo. ti. z. c. fi. de cōcess. preben. eo. li. tali. ꝓuilegio in alijs scientijs studētes nō gaudent. Ergo fortius nec monachi i bonis monasterij in qbus nō habēt tantum ius. immo possidentur a mōasterio z dicuntur filij matrimonij in. c. sicut. de ano. ¶ Sexto facit quia presupposito q̄ in alijs scientijs studētes illo priuilegio gaudere debeant. tñ nō debent gaudere ampliori ꝓuilegio q̄ ar. a minore. z satis ꝓbat' ar. c. super specula de priui. Sz illud. c. ꝓstat solū facultatē percipiendi fructꝰ q̄nquēnij q̄ quod tps dictꝰ dominus ioannes dicit' percepisse. ergo vltra illud nullū ius sibi competit. maxime cū nunc sit doctor z cessat cā studij. vñ ēt si habuisset licentiā ad maius tempus ex quo cessat indulgētie cā. dz cessare temporis dilatio. ad hoc bo. tex. in simili. i. l. a filia. §. i. ff. ad trebel. z in. c. cū cessāte. de appel. z. l. generaliter. C. de epis. z de. canonizata. xvi. q. i. generalit' optime faciunt notata in. c. cū ea. de elec. li. vi. z per bar. in. l. lucius. ff. de legatij. ¶ Sed nō obstātibus q̄z vt ex infra dicēdis clare liquebat minime de iure i casu nostro militant ꝓtrariā sententiaz arbitror veriorē Et ꝓmo facio mihi fundamentū q̄ monachus a sanctis patribus z iure permittit' studio litterarū vacare. Hieronymꝰ vir xpianissimus ac deuotissimus ex q̄ttuor ecclesie doctoribus vnus inuitat monachos ad studiū scribens ad rusticū. dicēs iter cetera lōgo tēpore discе que post modum docеas xv. q. i. Et sic vinc: z alibi ad eūdē si clericat' titillat desideriuz discas quod possit docere rationabilem hostiaz offeras deo ne sis miles anteq̄ tiro. ne prius magister quā discipul'. Et post pauca mihi placet vt sancto q̄ contuberniū. nec ipse te docеas z absq̄ doctore ingrediaris viamq̄ nunquā ingressus es ea causa z qōe. c. si clericat' cōtēpror scientie potius ē diaboli q̄ xpi membrū. vt in. c. fi. xxx viij. di. ¶ Et q̄ studiū religioni cōueniat ꝓbat z ꝓsequit' Jo. an. plene in. c. sane. de regu. hic iura canonica disponunt vt in monasterio habeat' vnus magister q̄ in ꝑmitiuis scientijs instruat monachos. vt eis nō defit opportunitas in scientijs proficiendi. Et sic expēsis monasterij debēt monachis instrui necū in ꝑmitiuis vt gramma ticalibꝰ. sz ēt i alijs scientijs ꝑncipalibꝰ. ℔ ꝓbat' i cle. q̄a agro i fi. de sta. regu. z ꝑlat' ad hoc negligēs dz p̄ superiorē cōpelli vt ibi no. ¶ Ad idē dictū. c. ij. ne cleri. vel mona. vbi ꝓbat' q̄ cū licētia ꝑlati ꝑnt exire mōasteria z ꝓficisci ad gnālia studia. z ꝓcor dat ñ magno. eo. ti. In ātiq̄s vbi ꝓhibet' mōachis ire ad studia vt discāt leges mūdanas l' ꝓbificas. q̄ vt itēdat theologie l' decret; ℔ eis lz marie vbi bñt populū l' sūt i eccl̄ia cathedrali vt in cāu nro. z notat' i. d. c. ñ magno. 7. c. specu. eo. ti. z p̄ Jo. an. i. d. c. ij. ne de. l' mōa. li. vi. Quinimo dubitat' an iuito abbate possit eps dare licētiā mōacho eūdi ad studiū exp̄ēsis mōasterij. Et fuerūt opiones varie int' scribētes. vt no. i. d. c. ij. p̄ Joan. z ar. Est ēt cōis doc. cl'o q̄ mōach' existēs i studio d' licētia superioris nisi aliꝰ i datōe licētie actū fuerit potit mōasteriū p̄ necessitatib' studij obligare. q̄ data licētia mōacho studendi oia videt' ꝓcessa. sin̄ qb' i studio comode eē ñ pōt. vt no. i. c. expte. ō accu. z p̄ ar. i. d. c. ij. ne de. l' mo. li. vi. z i. d. c. cū pasto. Ex q̄ dē fūdamēto apparz p̄ma frōte ītētoz dicti dñi Io. fūdatā cū sit monach' eccl̄ie z habuerit legitie licētiā vt infra patebit. nec fuit actū vt al's facēt sibi exp̄ēsas. sz vt viuēt ex dcā ꝓuisione ānua vt pz ex tenoꝛ l' fact' ꝓfect' mādato vicarij sr̄ solutōe sibi fiēda. Restat ḡ rndē solū ad ꝓria. s. fōmata: ex q̄ rnsiōe dilucidabit' intentio dicti dōmini ioannis. z hec regula affirmatiua. Nec obstat p̄mū contrariū. lz enim seruus regulariter nō agat ꝓtra dñm. tñ monachus agere pōt. saltē iplorando officiū superioꝛ. vt a monasterio recipiat sibi necessaria ad que monasteriū sui superioris nomine ecclesie obligat'. vt in. c. olim. z. c. ex parte. z qd̄ in eis notat'. de accu. z in. c. cū ad monasteriū de sta. regu. ¶ Facit qd̄ no. Jo. an. in. c. cum singula de prebē. li. vi. Sicut z filius agit ꝓtra p̄rem ad alimēta. vt in. l. si quis a liberis. ff. de libe. agn. z seruus ꝓtra dñm. vt in. l. i. §. quod aūt. ff. de offi. prefec. vrbi. z isti. de his q̄ sunt sui vel alie iur. §. sz hoc tpe. z necare videt' qui alimēta denegat. l. necare ff. de libe. agno. Nec obstat si dicat' hoc ꝓcedere ratione alimentoꝛū futuroꝛū. secus i ꝑteritis i quibꝰ cessat ratio necessitatis. similit' q̄ habet' in. l. de alimētis. C. de transacti. z quod notatur. i. l. cū hij. ff. eo. admittit' trāsactio sine supioꝛū auctoritate in alimētis ꝑteritis z nō futuris. q̄z dico hoc procedere in monacho q̄ peciperet omnia necessaria monasterio. Sz cū in casu nro episcopus nō sbueniat monachis nisi ex dicta annua pēsiōe ex lōgissima ꝓsuetudie vt p̄dixi. hec ꝓuisio annua succedit loco necessarioꝛū. vñ ex ea ꝓuisiōe siue sit de ꝑterito vel de futuro debet sibi emere libros vestimēta z alia necessaria. Si. n. habuisset aliā ꝓuisionē tempe debito ꝓuidisset sibi de necessarijs z que nūc ex ꝓuisiōe futura ꝓuidere nō pōt. marie hoc admittēdū est in psonā dicti dñi iohānis. qui casu inopinato libros z cetera vtēsilia sua īcendio p̄didit. ¶ Preterea hoc medio tpe quo ꝓuisionē suā annuā nō habuit multa debita me teste cōtraxit ad que satisfaciēda in dubio petere potest ꝓuisionē illāz ab episcop̄ qui hoc iplorare superioris officiū. potuit. n. causa studij obligare mōasteriū vsq̄z ad summam sibi causa studij concessam. vt notat archi. in. c. cū pisto re. ij. q. vij. z spe. in ti. de solu. §. fi. ℣. monachū. Et per hec infertur ad solutionē secūdi ꝓtrariū facere enim pōt q̄ formalis actionō cōpetit monacho ꝓtra ꝑlatū suū. Sed pōt ob ꝓuisionē annuā sibi denegatā q̄ succedit loco necessarioꝛū vt p̄dixi recurrere ad superioꝛē episcopi officiū suuz iplorādo sic facit seruus ꝓtra seruitiū dñi in denegādo impie. sibi necessaria. vt in iuribus prealleg̃atis. Optime ad predicta facit q̄ ponit Jo. an. in regula nō est obligatoꝛium. de regu. iur. li. vi. in mercuria. vbi cōcludit valere statutū abbatis z cōuent' causa vitande murmuratiōis z scandali factū vt p̄ idumētis z alijs necessarijs liceat cuilibz monachoꝛū habere ꝓprium cum illa decē succedūt loco necessarioꝛū. z sic eodē iure cū illis censentur. ar. c. ecclesia. vt lite pen. z in. l. sed si rem z p̄cium. ff. de p̄ti. here. Et tūc solū dicit' monachus habere ꝓprietatē cuz aliquid detinet dā superioꝛe disponēdo de illo ad libituz. vt noꝛ Jo. an. in. c. cū ad monasteriū prealle. Secus autē si detinet ob iustam causam sciēte z patiēte z marie expresse disponēte superiore vt ibi per eum. Et ꝓbatur optime in. c. insinuante. qui de. vel mona. vbi ter. no. ¶ In hoc idē apte senserūt glo. z Inno. cōiter doc. ibi. nam z seruus dicit' habere si dñs patitur. nec p̄ hoc dicitur habere ꝓprium sed peculij administrationem. vt in. l. quā tūberioꝛis. ff. de pecu. facit. c. ij. de statu reg. z qd̄ ibi notat'. vñ dum eps patit' illā antique ecclesie ordinationē. vt cuilibz p̄ro necessarijs vent' quiquagita recte z sine peccato cuilibet bene administrādo illā ꝓuisionē: capit z eam petere pōt. ex q̄ eps nō sustinet mōachoꝛ necessaria. vt de iure dz cū sit abbat' loco vt p̄dixi. Et p̄ remanet solutū tertiū p̄rium supra formatū. ¶ Venio ad q̄rtū p̄rū ad qd̄ soluēdū dico q̄ de plano fatēdū est vicariū er generali officij cōmissiōe nō habere potestatē dandi hāc licētiā monacho ad studia ꝓficiscēdi p̄ iura i. p̄rio inducta. ¶ Sz i casu nro ex triplici capite pōt dñs iohānes se tueri. P̄rio ꝓpter absentiā i remoꝛ ipsiꝰ dñi epi quo casu latioꝛ pz tūc ipsi' vicarij potestas. Ad ℔ ter. nōbilis i. c. cū nullus. de tēpo. ordi. li. vi. vbi hētur q̄ epo in remotis agēte possunt ip̄ius vicarij dare licētiā clerico assumendi ordines quā i epi p̄sentia idulgere nō poterat vt ibi. vñ ne ip̄edit' vtilitas z necessitas eccl̄ie iura i absentia epi dilatāt vicarij pōtatē. Jta i ꝓposito cū i casu nro ageret' ō p̄iudicio eccl̄ie epi. si pot' de honore z recōcupiscibilia ad quā eps oz iugiter itēdē. vt hēat penes se viros doctos. maxie q̄ cū capitulo cōsiliū oz cūcta eccl̄ie sue pagē. vt i. c. nouit. z. c. q̄to. de his q̄ fiūt a pla. z. xij. q. vij. c. eps. null' sat' possz admitti vicarij licētiā sufficisse. nec agit' ℔ d' dōatōe l' alienatōe fiēda z. imo de re z bonore ecclie agēdo. nā i studio obtiet solū. ꝓuisioz q̄ hēbat eccl̄ia. nec obstat si dicat' q̄ iteri sbtrabit' eccl̄ie. vt minuit' cult' din'. q̄ vacās stud' dī ꝓmouē vtilitate eccl̄ie. nedū ꝓticlar' sz

vniuersalis

vñiuersalis. Indiget enī ecclesia ad sui regimē viris litterat̄ vt in.c.cū ex eo.de elec.li.vi. Ob quaz causam datur facultas episcopo dispensandi cū promotis ad ecclesiarū parrochialiū regimina: vt minime itra septenniū ꝓmoueri ad sacerdotium teneantur: vt in.d.c.cū ex eo. Si ergo causa studij subtrahitur suffragium principalis rectoris i ecclesia curata fortius hoc admittendū ē in casu nostro vbi remanserūt alij monachi. ¶ Ad idē tex.notabilis i.c.sup specula.de magistra. vbi expresse respectu docentiū z adiscentiū minuit in ecclesia suffragium. ¶ Secūdo pōt tueri ex latiori potestate quā cō iecturo dictū vicariū habuisse cū dominus episcopus i curia existens ipsum miseris ad capiendā possessionē episcopatus: vnde verisimile ē q̄ dederit sibi latissimā potestatē hoc tū ex inspectione mandati cōprehendi poterit. Si enī dedit sibi potestatem faciendi quicq̄d ipse episcopus i propria ꝑsona facere posset sicut cōmuniter solet in mandatis apponi. satis habuit vicarius potestatez dandi illam licentiā: qz per illa verba datur libera potestas: vnde pōt vicarius omnia facere: z etiā alienare dūmodo nō cōtineat merā donationē: hoc legitur z no.marie p̄r bar.in.l.procurator cui libera.ff.de ꝓcura. z i. l.creditor. §. Lucius.ff.manda. ¶ Itē sm bar.in dicta.l. procurator. si episcopus ꝓmisit se ratū habiturū quicq̄d ipse vicarius facere. Idem dicendū si in mandato fuerunt expressi aliqui casus exposcentes speciale mandatū subiecta clausula generali vt in.c.q̄ ad agendū.de ꝓcu.li.vi. facit qđ legitur z notatur per.glo.z bar.in.l.sed z si.§.quesitū.ff.si quis cau. ¶ Tertio pōt se fundare dominus iobānes inexpugnabiliter qz dominus eps veniens ad ecclesiā cōsensit vt ꝓuisio ānua daretur dicto domino iobāni tunc absenti. vnde ꝑsupposito q̄ dictus vicarius nō habuisset potestatē ex quo cū illā dedit tanq̄ vicarius episcopi. Et sic nomine episcopi z eps postea certificatus nō solū tacuit: sz voluit vt sibi fieret solutio annua. satis dicitur approbasse factū vicarij: hoc apte itelligit ex thorica.bar.in.l.quo enī.ff.rē ra.hab. vbi tractat an si me absente geritur actus adme spectans videat postmodum sciendo z tacendo approbare vel improbare. Et distinguit q̄ aut casus ille concernit comodū z fauorē meū: z tūc eoipso q̄ scio z nō improbo videar approbare: vt in.l.si absentis. C.si cer. pe. facit qđ legit̄ z no.in regula q̄ tacet: de regu.iur.li.vi. aut ꝓcernit meū preiudiciū: z tūc si superuenit scientia nō video approbare.l.,procurator.ff. rem ra.ha. Si aūt interuenit scientia cū aliquo actu positiuo: vt qz recepit litteras seu instrumentū sup illo actu z nō cōtraxit. tunc video approbare cū ad hoc ter. notabilis in cle.i.de ꝓcu. z.l.si filius. C. de mace. Et idē i ℔ vltimo no. idē bar.in.l.cū tabernā. §. idē quesit. ff.de pigno. z i. l.titius seio. ff. de cōst. pecu. facit optime.c.ex ore.cū ibi no. de his que fiunt a maiori par.ca. ¶ Ad ꝓpositū ergo cū in casu nostro ageret de re cōcupiscibili z honorabili. vt ecclesia haberet volentes monachos sola sciētia ipsius dñi episcopi habetur ꝓrati habitōe. ¶ Itemꝑ suppositō z nō processo q̄ act' iste redundasset i ꝓiudiciū ipsius domini episcopi. tñ cū vltra simplicē scientiā iteruenit actus positiu'. s. exhibitio illi' ꝓuisionis nullo modo inficiari pōt qui tal' act' debeat haberi ꝓrati habitōe: marie cū als vocaret ipse domin' eps negligēs z piger qz ꝓmisisset monachū vagari sine licētia. Sz i dubio debem' presumere: vt excludat' peccatū: vt i.c. estote. de regu. iur. Nō enī recte potuisset sibi soluere nisi approbasset causā studij z sic cessant notata p bar.in.l. paulus. rñdet. ff. rem ra. habe. Nec obstat quod dixi i ꝓtrario q̄ capituli ꝓsilium nō fuit habitū mihi presupponit vna voce quod capitulū ꝓsensit licet nō fuerit inde scriptura ꝓscripta. ¶ Itē capitulū cōcessit sibi in absentia partē mortuarior: z sic nedū ꝓsensit sz fecit sibi gratiā. Ex hoc etiā satis arguit cōsensus ad hoc qđ notat Jo.an.in regula q̄ tacet: in mercu.li.vi. z p bar.in.l.cum pat. §.libert'.ff.de lega.ij. Et bal.in.l.si filius. C.de pet. hre. Et in istis sufficit tacit' ꝓsensus: vt i.c.ij. z iij. de his que fiūt a ꝓla. z no.in.c.i.de re.ecde.nō alie.li.vi. ¶ Nō obstat quintū ꝓtrariū multiplici ratione. ¶ Prīo quia licet sm vnam opinionē ius solum ipso iure priuilegiet studentes in thxologia: vt i dicto.c.fi.de magi.nō tñ tollit quin ex speciali licentia epi possit quis studendo i alijs sciētijs percipere redditus in abnīa: vt ꝓbat apte in.c.cū ex eo.de elec.li.vi. z nō. hosti.i suma. de magi. §.i.in medio. Sed: dñs Johānes habuit spalem licentiaz vt predixi. Secūdo facit ꝓsuetudo ecclie. nā cōit monachi illi' eccl'e solēt studere i iure canonico z percipere illā annuā pēsionē q̄ casu deberēt reddit': vt notat idē hosti.in loco ꝓalle. Et quanq̄ in datione licencie nō fuerit specificatum in q̄ scientia studere deberet tñ ppt eccl'ie ꝓsuetudinē satis vī. idulti vt possit in iure canonico studere. ar. optimū in.l.qđ si nolit. §. qz assidua. ff. de edi.edi. z i.l.fi. C. de fideiuss. z q̄ nō. bar. i.l. nemo ē q̄ nesciat. ff. de duo.reis. facit.c.ex lris. de ꝓsti. z.c.causam. de rescrip. ¶ Tertio quia etiā hijs cessantib' satis puto quod etiaz de iure cōi studentes i alijs scientijs dūmodo nō ꝓhibitis possint percipere fructus beneficioꝝ in absentia: qz ꝓmouet studendo vtilitatē ecclesiaꝝ: z iō debēt hri ꝓ ꝑsentib'. vt in dicto.c.cū ex eo. Nam si exñtes in ſnitio epi: percipiunt fructus i absentia: qui nō debēt dici absentes: vt in.c.ad audientiaz. de cleri. nō re. fortius: idē dicendū est in studentibus. ¶ Itē ponderanda est rō. c.cū dilectus. eo.ti. vbi dicit' qđ familiares pape gaudēt fructibus in absentia: qz ibi reddūt se obsequiales vniuersis z ꝓmouēt nō nunq̄ negocia ecclesie. Idē ergo dicē dū est in studentibus. ar. illius. c.cū ex eo. Et hāc opinionē tenuit archi. in.c.ij. de priui. li. vi. Et i.c. de quibusdā. xxxvii. di. z ad.c.fi. de magi. supplet marie z idē fauore studiozum tenuerūt nōnulli moderni. c.tua. de cle. nō resi. Ego vero sequens illā opinionē rñdeo alit ad illud. c.fi.s. qđ respectu studentiuz in theologia voluit tollere ꝓsuetudines z statuta ecclesie contraria: vt patet ibi in fine z sic voluit illos dūtaxat priuilegiare in ꝓceptione fructuū: qz ex tacita mēte iuris oēs ꝓuilegiati sunt: vnde si ponderetur.c.cū ex eo. qđ loquit' gnāliter in omni scientia dispēsatio solū fit vt assumpti ad ecclesias parrochiales nō teneātur ꝓmoueri ad sacerdociū quasi respectu perceptionis fructuū nulla req̄rebatur indulgētia quicquid sani iuris subtilitate satis ex pdictis pōt dictus dñs iobānes defendere. ¶ Venio ad scr̄tū z vltimū ōrīū in quo dico q̄ licencia simplr data vt fuit in casu nostro intelligit' durare sm qlitatē scientie in q̄ licenciatus debet insistere. sed tñ in studio iuris canonici req̄ratur septēniū. vt est tex. iūcta glo. in dicto. c. cū ex eo. ergo ad tps tantū videtur licentia data: z quanq̄ nō fuerit in datione licentie exp̄ssum ius: canonicū tñ vt pdixi. ꝓpter ecclesie ꝓsuetudinē intelligebatur: licet enī ex acumine ingenij istud tps possit preueniri: qz ingeniuz supplet tps z bñ. z fortiter studentibus. vt nō. glo. in.c.ex lris de in inte. resti. tñ cōiter istud nō cōtingit: maxime ꝓpter multitudinē lecturarū hodie: z vtinā in septēnio essent bene periti. Hoc enī satis probat experiētia. q̄ est efficax magistra rerū. de elec. quā sit li. vi. ¶ Quinimo plus puto q̄ si ꝓpter defectū pecunie ꝓtingēte: quia eps debito tpe sibi nō. ꝓuidit nō valuit dñs iobānes finito septēnio remeare ad patriā z sic oportuit eū ꝓlxre multa debita sicut in veritate sibi accidit me teste q̄ poterit pretere prouisionē vltra septēniū saltē vt suis creditoribus satisfaciat: debet enī monachus viuere ex bonis monasterij nec est sibi imputā dū cur nō rediit: ex quo comode sine culpa sua redire nō valuit. Et p hanc rōnē tollit' obiectio q̄ fit' de doctoratu supueniente z debita ꝓlxre potuit vsq̄z ad summā sibi p suis necessarijs deputatū vt nō. p archi. iū dicto.c.cū pastoralis. Et hxc sufficiant. tē. Ni. abb.

Con. lxxxix.

Jesu xpi saluatoris eiusq̄z pijssime genitricis humiliter postulato suffragio. In q̄stōne q̄ ad p̄sens vtitur inter Ciuitatē Arij. ex vna parte: z castruz Belvedris ex alia parte. seu int' vtriusq̄z vniuersitates. Videtur primo sentētiā ferendā in fauorē dicte Ciuitatis: nā cū alias sentētia fuerūt lata ꝓ homines dicti Castri in fauorē dicte Ciuitatis. In effectu cōtinens dictū castrū belvederis olī castellare fuisse z esse cū suo territorio z districtu z cū suis pertinentijs z comitatu dicte ciuitatis Arij z nobiles de bustare to illud retinuisse z possedisse indebite ꝺdemnatur ad restituē dum z relarandū cōmunitati dicte ciuitatis Arij: z dictā vniuersitatē dicti castri cōdemnauit ad faciendū se recuperari p dictā ciuitatē z pnunciauit dictā vniuersitatē esse cogendam ad se retralxendā a potestate z iurisdictōne dictoꝝ nobiliū. tē: Nec ista sentētia aliquo remedio apparet fuisse z esse rescisa seu dispensa: ergo sm eam est nunc iudicandū etiā si nunc apparent testes vel instra in cōtrariū: qz sntia ex quo nō est lata exp̄sse ꝓ ius cōe lz sit lata ꝓ ius litigatoꝝ nō debet rescindi etiā ꝓtextu. pbatōis nouit' repte: fac enī sntia ius int' partes. Hapte ꝓbatur i.c.cū int'. de re iudi. vbi ter. multū notabil' videt' velle ℔ ꝓcedere etiā si nūc appareat q̄ ꝓbationes quibus fuit lata sntia necessario nō concludebant intentū illius ꝓ q̄ fuit lata. ¶ Ad idem. c. suborta. z. c. int' monasterium eo. ti. z. l. imperatores. ff. de re iudi. z. l. sub ꝓtextu. C. de transa. z. l. inge-

mum.ff.de sta.ho.z.l.res iudicata.de regu.iur. Nec ob.si dicatur q nūc nō petitur id qō i snia dicta ꝓtinet: cū solū nunc fuerit petitū ꝓnunciari z declarari vniuersitatē z homines dicti castri teneri z obligatos esse ad soluendū i futurū onera realia z mixta z ꝑsonalia ꝓ rata eox q ꝓ regimine dicte ciuitatis iponunt ꝓ tēpore sicut subeūt alie vniuersitates z homines castrorū z villarū cōmunitatis dicte ciuitatis ꝛc. Libellus aūt dr attendi circa vim ꝓclusionis z nō narrationis. Nō enī ampliat ꝓclusio libelli ex varietate z multiplicatera tionis. vt legit z notat in.c.ex parte.b.de foro cōpe.z.c.litte re de dila.z fi.de iudi.notat Frede.de senis cōsi.xxiii.q di co q id qō nunc petitur satis in effectu cōtinet i illa snia iam lata. Si enī ꝓnunciatū illud castrū beluederis esse de districtu z cōmitatu dicte ciuitatis z nobiles de buschareto illud retinere ac retinuisse idebite z iniuste ac cōdemnati fuerunt ad illud restituendū z relarandū dicte ciuitati. Exij: ergo cō cludit q homines dicti castri debent soluere onera ipposita vel imponenda p dictos nobiles nec possunt ꝛplius illū dominū nominare seu pretextu illius se defendere iputēt enī si bi quare tūc nō appellauerūt: debent ḡ nūc rndere dicte ciuitati: sicut z alia castra que sunt de districtu z comitatu dicte ciuitatis cū in effectu talis effect' resultat ex snia: vbicūqz enī castrū nullā iurisdictionē habet sed tota iurisdictio ē penes ciuitatē: z sic tenētur parere mandatis ciuitatis z illius onera subire z dicunt ciues illi' ciuitatis: hec oia ꝓbant er no.per bar.in.l.i.ff.de dam.infec.z.l.i.ad munici.z.l.nō dubito.ff. de capti.z postli. Rursus facit.l.q ad iura.ad munici.z.l. incola.cū.l.sequenti.de mune.z ho.z quod notat Jo.an.in.c.i.de immu.ecclesie.li.vi. Probatiōes ergo nūc facte p vniuersitatē dicti castri q a quinquaginta sex annis z circa dicti nobiles possiderunt omnimodā iurisdictionē i dicto castro z ad eorū ipositiones soluerūt onera z collectas si habent releuare dictā vniuersitatē: qz iā ꝓnunciatū ꝓtra dictā vniuersitatē fuit q indebite z iniuste dicti nobiles possiderūt illud castrum. Et sic.iniuste isto casu iposuerūt. vt in.c.licet de ꝓba.z quod no.Jnno.in.c.in litteris.de resti.spo.z.c.ij.de in inte.resti.a qua snia nō fuit.appellatū vt ꝓdixi. Et sic hec ꝓbatio nūc facta nō releuat: sz debet iuxta petitionē illa sententia nūc mandari executioni vt in.c.cū super.de re iudi.z i aliis iuribus superius allegatis. Nec obstat si dicat q poterat dictū castrum venire p beneficiū restitutiōis i integrū p.l.res publica.C.ex quibus cau.maio.qz ꝑm glo.ibi illa.l.nō hz locū in villis z castris. Et presupposito q debeat obseruari in castris populosus vt quidā dixerūt z sequit ibi bar.tn cessat nūc istud beneficiū cū lapsum sit quadriennium a tēpore sententie.l.fi.C.de tēpo.in inte.resti.peten.no.bar.i.d.l.res publica. Nec obici pōt si dicatur q ꝓueniri debeant dicti nobiles q possidebāt subiectionē i castro z nō homines illius castri q possidebant: vt in.c.inter q̄tuor.iuncta glo.de maio.z obe.z.c.auditis: de ꝓscrip.qz dico q etiā subditi p eox interesse: z q ipsi faciūt q actor nō possidet. ꝓueniri possunt saltē vt sententia ferenda p iudicet: vt ꝓbat in.c.cū inter.z.c.cū sup.de re iudi.no. Jnn. in.d.c.auditis.z.c.iter quatuor. ¶ Szno obstātib' ꝓtrariū sentētiā arbitror verioꝛē vt puto duplex posse adhiberi remedium ipediendi intentionē dicte ciuitatis. Exij. z subuentēdi dictis nobilibus. Primo q licet illa snia reperiat transiuisse in rem iudicatā. tn ex his fuit de ea appositū ꝓtra.l. probatiōes factas. In ꝓtrariū vt apparet nūc p ꝓbatones legitimas dicti nobiles prescripserunt legitime omnimodā iurisdictionē in dicto castro. de qua recognouit de ea ꝓnunciare dr: vt in.l.de qua re.ff.de iudi.z.c.cū sup de causa.pos.z ꝓprie: debet ꝓnunciare ꝓtra dictā ciuitatē z absoluere dictū castrum ab impetitione ipsius sup cā nouit ipetrata. Et sic ꝓnunciare legitime fuisse appellatū ab vniuersitate dicti castri Ad hoc ē notabilissimum dictū Jnno.i.c.cum dilect'. de rescript.z.c.cuz bartol dus.de re iudi. Et idē sentit in.c.fraternitatis.de frigi.z.c.ex ratiōe: de appel. dicit enī Jnno.i prealle.locis q si ꝓbatiōes de facto admittant' p̄ sentētiā: p quas ꝓbationes apparet illam snia minus legitimā. debet iudex magis ilherere probationibus q̄ sententie prius late. Et hāc opinionem exp̄sse firmat do.anto.de butri.in dicto.c.cū dilecta. dicēs q er q̄ probatio est facta transit i notoriū ideo tollit effectus ꝑsumptionis surgentis ex sententia sicut tollitur p cōfessionez partis que sil' inducit notoriū: vt notanter dicit idē Jnno.in dict'.c. quod si is pro quo fuit sententia ꝓfitetur eam iniustam dr iudex illaz retractare. ad hoc quod no. Ly. z alij doc.in auc. sz iam necesse. C. de bonā ante nup. vbi dicunt q cōtra presumptionē iuris z de iure admittitur ꝓbatio in ꝓriū: per ꝓfessionē illius in cuius fauorē ius ꝑsumit quod nō ꝓcedit ex altero nisi quia cōfessio transit in notorie. Idē est in ꝓbatione iam facta post cōclusionē in causa. vt in.c.cū olim. de ver.signi. Et notor de rota dec.ccc.iij. Facit quod no. Jnno.in.c.cōstitutus. de filijs presby. vbi dicit q lz cōtra agentē possessorio nō debeant admitti ꝓbationes sup effectu ꝓprietatis: vt i.c.i litteris. de resti.spo.z.c.fi.de or.cog.tn si p eius cōfessionē ꝓbationes admissas cōstaret de ꝓprietatis effectu tunc contra notoriuz nō fieret sibi restitutio. Et si dicat notoriū etiā surgere ex prio re sentētia z sic nō debet tolli p notoriū sequens cum primum sit eque potens rndetur sm do.anto. q notoriū surgēs ex sententia est notoriū presumptionis: z cū agatur hic de ꝑscriben da iurisdictione contra dictam ciuitatē Exij. z non p̄ ecclesiā romanā sufficit ꝑscriptio cōmunis. vt si est cum titulo sufficiat tempus.x.annox inter p̄sentes. z.xx. annox inter absenses. Nam z in istis incoꝛporalibus habet locū hec ꝑscriptio longi tp̄is: vt probatur in.l.fi.C.de prescrip.lon.tem.z.l.i.C. de serui.si est sine titulo sufficit tempus.xxx. vel xl. āno.z.xvi. q.iiij.§.pōt. Et de directo ad casum nostrū videtur ter. iūcta glo.in ver.principalit' in.c.ad audientiā de preseri.z bona glo. in.c.volumus.xvi.q.iij.z in.c.dilectus de capel.mona. ¶ Ad idē quod bar.in.l.si publicanus.§.in vectigalib'.ff.de publi.in quibus iurib' colligit' z no. q cōtra tenentē iura principis potest prescribi cōi iuri si tantū agitur de prescribēdo conseruatur illesum. Cū ergo nunc apertissime constet p legitimas ꝓbationes vt ꝑsupponitur in iudicio admissas q dictū castrū est subiectū dictis nobilibus de buschareto p̄ prescriptionez legitimā: hec ꝓbatio debet prevalere sentētie iam late. maioris cū virtutis fit ꝑscriptio q̄ nuda sentētia. vt colligitur ex notatis in.l.fi.ff.rem ra.habe.z in.l.obligationū.§.placet.ff.de act. ob.iunctis no.in.l.iulianus.ff.de cōdi. indebi. inde facit.c. ad aures.de ꝑscrip. vbi ter. dicit q ꝑscriptio omnē ꝓpsus actionē excludit. Et quod notat Jo.an.in regula possessor de reg. iur.li.vi.in mercu. iūctis no. p Jnno.in dicto.c.pleriqz. hinc. est q si quis cōfitetur sententiā iniustā etiā post transitū in rē iudicatā: vel postea apparet iniusticia p ꝓbationes i iudicio admissas debet sententia retractari. vt.s. post Jnno.dixi. secus antē si post cōpletā ꝑscriptionē cōstat rem fuisse alterius sm cōmunē opinionē canonistarū: vt no.glo.z doc.in.c.vigelanti.de p̄scrip. Et Jo.an. plene ꝓsequitur z tenet sub dicta regula possessor. Et debet hoc casu p̄sumi dictos nobiles de buschareto bona side ꝓscripsisse. cū ante illam sententiā possederint vltra triginta annos. nā ex longinquitate tanti temporis ꝑsumitur sentētia iusta. etiā in coꝛporalibus: vt no. voluit Jnno.in.c.ij. de in inte.resti.z Bart.i.l.fi.C. vnde vi in fi. Nec sentētia lata habuit p̄iudicare ipsis nobilib'. z statim i secūdo remedio dicam. Certūqz erisiat dictū castrū potuisse allegare ius nobilium. vt in.c.cū olim el.ij.de priuile.z.c.cū ꝑsone.eo.ti.li.vi.not. Jnno.in.c.auditis.de p̄scrip. Et ex isto remedio dico in causa ista ꝓnunciandū p iudicē appellationis bene appellatū z debet absoluere vniuersitatē dicti castri ab impetitione dicte ciuitatis ex ij. quia ꝫ debuisset facere primus iudex si coꝛā eo fuisset hec ꝑscriptio ꝓbata: vt ꝓbat i.c. raynaldus. z raynūcius. de testa. facit quod no. Bar.in.l.cū apud.ff.iudi.sol. Istud tn remediū est aliquantulū dubiū quo ad subiectos: quia cū eis defendentibus fuerit alias ꝓnunciatū dictos nobiles iniuste possedisse ergo nō possunt allegare nunc illoꝛ possessionē cuz in ipsoꝛ p̄iudiciū ꝑsumēda sit iusta: ex quo ab illa sentētia fuit p eos appellatū. Ideo tutius est q ipsi nobiles cōpareant z ꝓponant de iure suo subijcitur in sequēti remedio. ¶ Scōm remediū impediendi in effectu intentionē vniuersitatis ex ij ē vt dicti nobiles cōpareāt ꝓ eoꝛ interesse. quod facere possunt vt i.c. veniēs. el.ij. de testi. z.c.cū sup. de re iudi. z.l. si suspecta. ff. de inoffi. testa. z in.l. ab executione. z.l. a sentētia. ff. de appel. Et si volunt impedire executionē sentētie in casu quo veniret ferēda p̄ vniuersitatē castri satis est dicere eoꝛ iure z hoc indubitatū si tpe prime sentētie ignoauerunt causam agi p̄ vniuersitatē castri cū iurisdictionē possidebant: vt ꝓbatur in dicto.c. veniēs. Et ibi p Jnno. z in.l. sepe. ff. re iudi. no. Jnno. z cōit' alij doc. in dicto.c.cū sup. z.c. penul. eo.ti. Et si volunt vt p eis ꝓnuncietur debēt dare saltē qualē petitionē. vt no. Hostī. et anto. de bu.i.c.cū sua ꝓalle. licet. ibi Jnno. senserit q indistincte iste dñs comparens ꝓ iure suo quod habet in subiectis debet audiri sine alia petitione z potest vti probationib' factis p subiectos.

subiectos. Sed mihi plus placet precedens opi. qz sicut pro
batio p subiectos facta nõ nocet dño absenti: vt infra dicã. ita
nec ꝓdesse debet. argu. eoꝝ que no. in. c. causam: de testi. z sa
tis ꝑsumunt ignorare si erãt i etate infantili. argu. c. fi. q. mo.
accu. po. Sed ꝑsupposito q ipsi fuerint scientes causam subie
ctionis agi p vniuersitatẽ castri z tacuerunt. Nũqd fuit eis
irrogatum ꝑiudiciũ aliquale ẽ dubiũ: z premitto illud certuz
esse subditos cõuenire a tertio sub iure subiectionis cũ qz eoꝝ
interest nõ mutare dominiũ cũ q ipsi videnť facere: quo mi
nus tertius possideat nõ patiendo: vt. s. dixi hoc ꝓbatť in. c.
cũ super: de re iudi. z. c. cũ inter eodẽ ti. no. Inno. z cõmunit
doc. post cum. c. auditis. de prescrip. z. c. inter quatuor. de ma
io. z obẽ. z. d. c. cũ super dixit tñ Inno. in. d. c. auditis quosdã
tenere lz subiecti admittanť ad defensionẽ z possint cõueni
ri tñ defensio prio loco ptinet ad illum qui possidet subiectio
nẽ refert alios dicere z melius sm eũ q defensio nõ ptinet pri
cipalius ad dominuz q̃ ad relinquum: sed plene ad vtrunqz.
¶ Sed principaliter ptinet defensio ad subiectũ z ad subie
ctionẽ possidentiũ. allegat. l. principaliter. C. de libe. cau. z cũ
hoc secundo dicto trãseunt communiter ibi doc. ¶ Sed du
biũ ẽ nunc an sñia loca contra subiectos noceat dominio seu
subiectionẽ possidenti si sciuit litẽ agitatã z tacuit. Nec a sñia
postmodũ appellauit Inno. in. c. suborta. de re iud. sentit. q sic
requirit tamẽ q dominus sciuerit litẽ agi z non ignorauerit
ius sibi cõpetere i subiectos litigantes. idem etiã sentit i dicto
c. auditis. qz sententia vnius alij nõ ꝑiudicat nisi sciuerit z nõ
defenderit. qz tunc ꝑiudicat. allegat. c. q̃uis: de re iudi. l. sepe:
§. pe. ff. eo. Contrariũ tñ ipse tenuit i. c. cũ sup: de re. iudi. vbi
tenet q nõ sit ꝑiudiciũ dominio quo ad proprietatẽ sed solũ
quo ad possessionẽ. nec fit executio p illo qui sententiaz obti
nuit sup subiectione domino sciente z tacente. Et videť de hoc
ibi casus. Idẽ tenuit in dicto. c. q̃uis vbi dicit q argu. eiꝰ quo
diciť de liberto in dicta. l. sepe. si vnus eꝝ agit ꝓtra aliquod
monasteriũ pretendo ibi episcopalia sz ille qui prio exercebat
ibi episcopalia nõ defendat monasteriũ ꝑiudicat sibi quo ad
possessionẽ: z hãc opinionẽ vt nõ fiat ꝑiudiciũ quo ad ꝓprie
tatẽ episcopi i dominio. lz sciuerit z nõ defenderit. tenet z ap
probat Anto. de bu. z cõiter alij canoniste in dicto. c. cũ sup. z
in dicto. c. q̃uis: z vi aperte ꝓbari i. d. c. cũ sup. quinimo domi
nus Fran. de çabarellis oli cardinalis florentinꝰ legendo te
nuit i. d. c. cũ sup quod etiã sup possessione nõ fit ꝑiudiciũ ipsi
dño si ipse possidet: z ad. c. cũ sup respondeť: qđ intelligitť qñ
dominus nõ erat i possessione. Nã vbi alꝰ potuisset impedire
executionẽ fiendã i re vacante ꝑtertu iuris fuit: vt legitť z no.
p Inno. in. d. c. veniens. de testi. z p bar. in. l. a diuo pio. ff. de
re iudi. Nũc nõ poterit ex quo fuit sciens z nõ assumpsit de
fensionẽ. sed si ipse dñs esset i possessione nõ dz sua possessione
priuari ꝓpter sniam latã ꝓtra subditos. qz hoc esset de directo
ꝓtra mentẽ illiꝰ. c. vbi dicit q snia lata ꝓtra monasteriũ ꝑ epm
debet executioni mandari absqz aliter ius epi preiudicio q di
cebat monasteriũ illud sibi subiectum. Et subicit ibi ter. Ra
tio ẽ quia gesta ꝓtra monasteriũ nõ debent ꝑiudicare episco
po ꝑtendenti subiectionẽ lz sciuerit z nõ appellauerit queuis
res inter alios acta regulariť nõ dz alijs nocere: iuxta cõstitu
tiones canonicas z ciuiles: vnde ponderanda singulariť sũt
duo er illo ter. ¶ Prio qz dicit q absqz ꝑiudicio episcopi ꝑ
tẽdentis subiectõez debet illa sententia mandari executioni. si
enim priuaretur possessione nõ fieret absqz suo grauissimo pre
iudicio. cũ magnũ sit possessionis comodũ cuz sepe ex defectu
ꝓbationis super dominio ꝓdatur ipsum dñiũ: vt i. c. sepe. de
resti. spo. z onus probandi incumbit nõ possidenti. l. fi. C. de rei
ven. z. c. er litteris. de ꝓba. z isti. de iterdic. §. comodum. itelli
gatur ergo ille ter. de quolibet ꝑiudicio quod generatur dño
tacenti: cum fit executio i re vacãte cũ facilius ipse obtinuisset
si nemo possiderit. dicto. c. veniens. z hunc itellectum videtur
tacite sensisse Inn. i. c. q̃uis. prealle. ¶ Secũdo ponderan
da ẽ multum ratio illius decessionis dum dicit q res inter ali
os acta. z̃. Et sic singulariter vult illa z nescio alibi q domi
nus dicitur prorsus alia persona quo ad hoc vt nullus sibi fi
at preiudiciũ saltẽ graue er gestis cũ sibi subiectis z q illa re
gula res iter alios acta habet locũ i eo: z p ꝓns iferť q. l. sepe.
z. c. penul. habent locũ i dominio quo ad regulã ibi positam
z nõ quo ad casus exceptos: hoc ego probo: primo p rationez
ipsius Inno. in. d. c. auditis. nam ibi dixit q defensio cum de
subiectione agitur pertinet principaliter z eq̃liter ad domini
um z ad subiectos: qz sicut domini interest non perdere subie
ctos. ita interest subiectis nõ mutare dominiũ: facit. d. l. prin
cipaliter. ergo sententia vnius nõ debet alteri etiã scienti noce
re. quod ꝓbo p. d. l. sepe. z dictũ. c. penul. Tunc enim sententia
vniꝰ nõ nocet alteri. cũ is cui primo loco cõpetebat actio p misit
sequentẽ experiri: cũ illũ poterat a iudicio repellere vt ibi dici
tur. Sed si equalr ad vtrũqz pertinet nõ potuisset dñs subdi
tos remouere a iudicio. Itẽ quare est imputãdũ hic dominio
cũ subditi litigẽt ꝑ interesse suo z sic snia habebit effectũ ꝓtra
subditos vt nõ possit rõne eoꝝ interesse amplius cõtradicere
sed nõ ꝓ duos: eũ quelibet res nõ debeat excedere effectũ suũ:
z transire ad alias ꝑsonas de bis q̃ fiunt a ma. par. ca. q̃sunit.
z. l. sancimus. C. de penis. dicet aliquis hec nõ videtur contra
ter. in dicta. l. sepe. in. §. nã z si libertus: vbi dz q si libertus liti
gans de statu suo cũ reportauit ꝓriũ sententiã preiudicat ipsi
dño sup suo iure patronatus. Ad illũ enim ter. põt rñderi du
pliciter. Primo q ter. ille habet duos intellect. Primus vt in
telligatur q̃ dñs interuenit i iudicio: z hoc videť sonare ter
dũ dicit me interueniente z̃. Et hũc intellectũ tenuit Jo. z ap
probat Inno. in dicto. c. cũ sup. dixit enim Jo. z bene sm Inno.
q si quis iura petit q̃ ego possideo in re aliq̃ me scientie z obti
neat nõ tñ mihi ꝑiudicat nisi eam defendã: z exponit verbũ. d.
l. sepe. s. interueniente z defendente. z sic apparet sm eũ q si of
ferat se defensioni debet ꝓbare de iure suo: aliť fieret sibi ꝑiu
diciũ hec sunt formaliter verba Inno. in dicto. c. cum super.
¶ Secũdus intellectus sint Rodulphi vt sufficiat sola scie
tia. z licet Bar. hunc intellectũ teneat in dicta. l. sepe. Inno. cñ
z Jo. an. dicunt q papa videtur illũ intellectũ reprobare i dic
to. c. cũ sup. Sed si volumus saluare intellectũ Jo. z Bar. di
camus aliť z sic q aut loquimur in liberto litigante z sic do
mino sciente preiudiciũ: vt in dicto. §. nã z si libertus: aut loqui
mur in subiecto litigante z nõ sit dominio licet sciẽti nisi inter
uenerit in iudicio z obtulerit se defensioni: z ita loq̃tur dictuz
c. cuz sup. Et vide mẽte bar. in dicto. §. nã z si rõ sua bene pon
deretur rõ diuersitatis quia libertus fuit cõsecutus libertatez
a dño. Et sic videtur habuisse licentiã experiẽdi sup dominio
z ꝑsequenter sup iure patronatus er licentia ipsius dñi meri
to fit dño scienti preiudiciũ sicut eadẽ rõne dicitur in credito
re litigante sup dño pignoꝝ agende hypotecaria: vt facit p
iudiciũ debitori. scienti. habuit illã enim obligationẽ facto do
mini: z videtur sibi dedisse licentiã sup dominio litigandi: vt
no. bar. i. d. l. sepe. In subiecto autẽ cessat hec rõ cũ nihil habe
at facto domini: sed mere ipse possidetur. Si ergo litigat de
subiectione venit mere ꝑ interesse z facto suo: iõ nõ debet ꝑiu
dicare dño: imo dñs quo ad ius suũ cẽsetur ꝓsus alia ꝑsona
vt apte voluit ter. in dicto. c. cũ sup. z cũ hac exceptione potest
itelligi. c. suborta. z dictũ Inno. ibi. nã loquitť de exempto liti
gante sup iure exceptionis. Ni. abba.

Con. rc.

Circa primũ dubiũ. Saluatoris ꝓ prius postula
to suffragio. Uidetur q fideiussores qui ꝓmise
runt se facturos z curatores q magistri petrus z
Antonius. z iuxta eoꝝ ꝓmissionẽ ꝓstruent z facient magazi
num in opido liminij sub certa pena teneantur z obligati sint
ad factũ principalr. i. ad ꝓstructionẽ ipsius magazini: z etiam
ad penã ꝓmissam cũ opus infra tps ꝓmissum. l. xviij. mẽsiuz
factũ nõ esset nõ obstante casu mortis in ꝑsona magistri petri
ante pfectionẽ operis contingẽte. z quod teneanť ad ipsius
factũ pricipale. ꝓbari videť p. l. nemo est q̃ nesciat. ff. de duo.
reis. z. l. si quis ꝑ te.. cõiuncta glo. ff. de fideiuss. in q̃bus iurib
ꝓbatur q etiã in obligationib possunt interuenire fideicõmis
sores z obligari ad ipsum factũ principale ad qđ erat obligat
principalis ꝓmissor: videtur enim interuentu fideiussoris tacite
agi. vt industria principalr ꝓmissoris nõ videantur electa: lz
q opus possit fieri p fideiussores vel alios q̃ sunt eiusdẽ perici
cie cũ promissore q obligẽtur ad penã: patet qz ante mortem
dicti magistri petri pena fuit cõmissa cũ infra tps. xviij. mẽsiũ
iuxta promissorẽ opus factũ nõ fuit. mors ergo superueniẽs
post penã cõmissam nõ liberat fideiussores. ter. est. in. l. si decef
serit. ff. q̃ satisda. co. nec releuanť si dicunt q post lapsum tps
operi fiendo ꝑfiro officiales florentini sup illo opere deputa
ti vna cũ dño z prioribus eiusdẽ vbis destinauerũt pecuniaz
dictis magistris pro opere pficiendo z acceptando ipsum fa
ctum videntur recessisse tacite a pena: vt sic saltẽ ope exceptio
nes possint liberari: vt i. l. ij. §. si quis cau. qz illud procedit qñ
fuit simplr appposita pena. lz fuit adiecta clausula rato manen
te, pacto: tunc dilatio data post penã cõmissam ad opus per

ficiendū nō liberat a pena iam cōmissa. ter. est no. in. l. cū sti/
pulat' sim mihi a. pculo. ff. de ver. ob. z ibi per glo. z bar. pro
hoc bona glo. in. c. dilecti. de arbi. in fi. facit. l. penul. z quod ibi
no. de transac. ¶ Sed his nō obstantib' ꝓtrariā sententiaz
arbitroꝝ ꝑualere si recte alia i hoc negocio cōtingentia ponde
rentur. Et pīo discutiam vtrū dicti fideiussores remanserīt
obligati ad factā principale. Secūdo nunq̄d ad penā. ¶ Cir
ca pīmū dico q̄ nō: qz isti fideiussores nō promisserūt factuz
principale: quo casu loquit' .di. l. nemo ē qui nesciat. sed obli/
gauerunt se facturos z curaturos q̄ magistri faciāt iuxta eo
rū promissionē: quo casu nō obligant' ipsi ad factū principa/
le cū illud nō ꝓmiserunt sed se facturos z curaturos q̄ illi fa/
ciant: vt no. bar. in. d. l. si quis pro eo. Et facit q̄ ibi no. glo. ad
hoc ter. in. l. stipulatio ista. §. si quis dolū. ff. de ver. ob. z isti.
de inuti. stipu. §. si quis aliū: obligatio enī sumit effectū a mē/
te ꝓtrahentiū. l. i conuentionibus. ff. de ver. sig. Et marie hoc
tenendum i casu nostro sunt eiusdē peritie cuz principalibus
promissionibus: vt no. in. d. l. si quis ꝓ eo. z dicta. l. nemo ē q̄
nesciat: z hoc clarissimū ē. ¶ Uenio ad secūdū. f. an sint obli
gati ad penā: z cōcludo q̄ nō qz pena cū fuit cōmissa āte moz
tem dicti magistri petri. z sic cū nō defecerit ꝓ eis qñ curaue
rint z fecerunt q̄ illi magistri opus ꝓficerent nō committit'
stipulatio pene. qz difficultas seu ipossibilitas superuemens
impedit pene cōmissionē. ter. est no. in. l. vehenda. ff. ad. l. ro/
di. de iactu notat bar. ibi latius z clarius in. l. ꝓtinuus. §. illud:
de ver. obliga. Et idē i difficiliozib' terminis q̄ nostris cōsul/
uit Frede. de senis habito cōsilio cū iohanne poglarem sicut
ipse refert ꝓsilio. cxvij. vbi dicit q̄ si quis promisit sub certa pe/
na se facturū z curraturū q̄ titius ꝓtraxerit matrimōiū cū sem
pronia si fecit quicq̄d potuit nō tenet' ad penā. qz satisfecit ob
ligationi quātū i eo fuit: z difficultas ipedit pene cōmissionē
vt in dicta. l. si vehenda. ¶ Sed i casu nostro nō solū supue/
nit difficultas sed etiā ipossibilitas: qz impossibile erat cura/
re post mortē vt ille magister petrus opus ꝓficeret; ergo ex p
sona dicti magistri petri decedētis anteq̄ pena cōmitteretur
fideiussores nō tenent' nec illa obligatio trāsiuit i heredes di
cti magistri petri. qz factū inherens psone defuncti nō tran/
sit i hēredē. d. l. si decesserit: z ibi p Bartolum. per qō dicit q̄ si
quis promisit vt possit. p debito capi psonaliter illa obligatio
nō transit i heredes. ¶ Ad idē. l. vna. §. sinautē. in fi. C. de ca
du. toll. qō autē pena nō esset cōmissa ante mortē dicti magi/
stri petri. nō obstante lapsu. xviij. mensiū operi ꝓficiendo pre
fixoꝝ ꝓbatur ex eo. qz vt presupponit' i facto isti cōdurerūt
opus faciendū infra illud tēpus: cū hoc super quodā muro an
tiquo edificarent: sed tātū fuisset postea p officiales coloper/
tū quod illud opus sic edificandū mansurū de nouo locaue/
runt dicto magistro petro: vt illum murū edificaret de nouo.
Et cōstiterūt sibi, p illo nouā mercedē. apposito tēpore trium
mēsium ad ipsius muri edificationē. Et sic cū prime stipulati
oni fuisset additū opus quod nō venit i prima ꝓmissione vi
det' tacite recessum a tēpore primo prefixū vt saltē vi exceptī/
onis ꝓseruet' nec infra tēpus prius conuentū cōmittat' pena.
ad hoc quod no. gl. in. l. fi. C. de noua. z p bar. in. l. penul. ff. de
preto. stipu. z p eūdē. z glo. in. l. ū. ff. de noua. Optime ad p
dicta facit. l. ideo hesitat'. z quod ibi no. bar. ff. de ver. obli. vbi
dicit' q̄ si quis promisit infra certuz tēpus insulam edificare.
demū aliqua pars insule facte i cendio cozruit: dicit' ibi qō oz
promissor habere integrū tēpus edificandi ꝓpter impedimētū
supueniens: ita videt' dicendū i casu nostro cū murato opere
impediatur diligētia: z p cōsequēs debet augeri tēpus: ex quo
aliud nō sinit exprimi. argu. in. l. scio. pīo responso i fi. ff. de
annu. lega. z puta stipulatio iterdū capit dilationē quin si ta/
cite tēpus iest: vt in. l. interdū. ff. de ver. obli. Et promitto sim
pliciter dare centū tamē intelligit' tacite tēpus infra quod rome
solui possunt. Et q̄ hoc fuerit de mente cōtrahentiū satisfacit
quia elapso tēpore. xviij. mensiū pīo prefixuz nihil officiales
predicti proposuerūt de pena. er his enī que sequuntur presu
mit' ad precedentia vt in. l. si seruus plurū in fi. z. l. q̄ filiab'.
ff. de lega. i. Et preserti hoc, procedit si illa clausula rato manēte
pacto apposita nō fuit: vt no. in. d. l. cū stipulatus. z. d. l. ij. si q̄s
cau. Idē tamē ē si fuit apposita p predicta: maxime cū mbp
supponit' q̄ dictum opus cū cōstipulatiōe muri de nouo nō
poterat comode fieri infra tēpus prius prefixuz. facit. l. nepos
proculo. ff. de ver. oblig. Preterea si nō fuisset recessum a tem
pore prius prefixū ad quid fuisset appositū tēpus trium mē/
siū noui muri, cū ille murus edificādus erat soluz ꝓpter ꝓstru
ctionē magazini: vnde satis tps erat appositū sup toto cū rō
ne totius tractabat' de parte. argu. eo z que no. in. c. auditis.
de ꝓcu. z in. c. cū dilecti. de dolo z cōtu. Ester his in ero ad se/
cundū dubiū nunquid fideiussores sint saltē obligati ex psō/
na magistri Antoni supstitutis z dico q̄ nō tum p predicta: tū qz
magister antonius nō obligauit se cū dicto magistro petro vt
essent duo correi. z sic cessat. l. i. C. de duo. reis. z. l. reos. ff. eo.
cū si. vbi patet q̄ duo correi videntur obligati in solidum licet
hodie secus si sit p alic. hoc ita. C. eo. ti. Sed magister petrus
fuit pncipalis ꝓmissor. ille autē magister antonius obligauit
se ad faciendū partē suam vna cū dicto magistro petro: z sic
eligit pena z industria dicti magistri petri qui erat magister
prestantior. z forte sine eo nō obligasset se ad tam grande op'
vnde cū ꝓpter causam mortis nō possit cōstruere cū illo magi
stro petro solutus est ab obligatione illa vt tenetur cū alio con
struere. argu. bo. i dicto. §. cū auten. z in. c. is cui. de offi. dele. li.
vi. Et q̄ notāter dicit Inno. in. c. fi. de offi. dele. facit. l. cuz ita
legatū. ff. de cōdi. z demon. vbi dicit' q̄ si ita legatū est factuz
alicui mulieri si ticio nupserit videtur ꝓhibita ne alteri nubat
sed cū illo ticio tantū: ita in ꝓposito si magister antonius se ob
ligauit vt edificaret vna cū magistro petro si nō potest cū illo
laborare nō tenetur sine eo vel cū alio. hoc enī important ver/
ba allegationis a quibus recedēdū est cū non constat de ꝓria
voluntate. l. nō aliter. ff. de lega. i. z maxime in casu nostro: qz i
dubio verba sunt interptanda ꝑ stipulatorē. debuerūt enī illi
officiales verba latius cocipere cū fuit in coꝝ potestate: vt no
tāter dicit ter. i. l. q̄cq̄d astringēde. de ver. obli. Ad idē facit. l.
i. C. de isti. z substi. z. l. gaio. ff. de ali. z ciba. lega. z. l. mevia. ff.
de annu. lega. z qō in eis no. bar. vbi patet q̄ si q̄s iussus ē mo
rari cum aliquo vel cōtrahere si ille recusat vel nō pōt comode
vel honeste cū illo morari vel contrahere debetur legatū z tolli
tur obligatio ex his infertur q̄ si dictus magister antonius nō
remansit obligatus pōst mortē dicti magistri petri: nec fideius
sores ipsius tenent' ad penā: quia ꝓmiserūt se facturos z cu
raturos q̄ illi facerent iuxta ꝓmissionē p eos factā: z' promis
sio fuit cū illa q̄litate facti vt vna cū magistro petro z̄c. tuz qz
defensio cōpetens rei rōne coherens cōpetit etiā fideiussori:
vt in. l. exceptiones. la. ij. ff. de excep. imo iputaret' sibi si scien
ter eā omiteret. vt i. l. si fideiussor. ff. manda. Er quib' oibus
ꝓcludit' q̄ nec ex psona magistri petri. nec ex psona magistri
antoni dicti fideiussores sunt in aliquo obligati.

Con. xci.

POstulato dei oipotentis suffragio. quo ad pīmū
dubiū. Nunquid stante statuto pdicto curatoꝝ sit
dandus minori inuito alias nō habēti curatoreꝝ:
videt' primo q̄ nō. Naz. l. cauetur vt curator nō detur mino
ri inuito nisi ad litē. insti. de cura. §. litē inuiti. z alibi dicitur q̄
nō debet dari nisi psenti z stipulāti. l. q̄ habet. ff. de tute. Alia
insup lege cauetur vt alius petere minori curatorē nō possit: ꝛ
ipse sibi petere debet. vt. l. diuus. §. curatores. ff. qui petunt tu
tores vel cura. Cū ergo ps̄ens statutū quo cauetur q̄ consan
guinei possint petere curatorē minori deuicta dispositione iu
ris cōis debet stricte intelligi vt minus quā possit fieri obuiet
iuri cō. l. iij. §. hec aūt verba. ff. de nego. gest. c. in nostra. de in/
iur. c. i. z. ij. de fi. pre. li. vi. facit quod no. Inno. in. c. causam. de
rescrip. z bar. in. l. cōes populi. ff. ne iusti. z iur. z. l. i. ff. ad. l. fal. z
Jo. an. in regula ꝓ possessore. de re. iur. li. vi. in mercu. puide/
at ergo illud statutū vt ꝓsanguinei admittātur ad petendum
curatorē vbi alias nō admittebātur vt predixit. z nō itelligat'
vt det' minori inuito. ne i alio corrigatur ius cōmune p̄sertim
cū hoc nō exprimatur in statuto z sine isto potest statutū habe
re suum effectū. facit. l. si vero. §. de viro. ff. de solu. ma. z. c. sta
tutū. de elec. li. vi. ¶ Sed his nō obstātibus ꝓtrā sententiaz
arbitroꝝ ps̄tantioꝝ. ¶ Primo ꝓ verba dicti statuti in eo qō
dicit q̄ si peruenerint z noīauerint curatorē vel curatores z
iurauerūt q̄ dictā petitionē faciunt bona fide z ꝓ vtilitate mi
noris z nominabunt meliores dentur curator vel curatores
predicti eidē minori infra. xv. dies post petitionē z iuramētū
predictum. vnde pondero primo verbū dentur. quod iudici
preceptiuum est inducens necessitatē sicut in simili habetur i.
c. si diligēti. de fo. compe. z. c. i. de iniurijs. li. vi. z. c. de multa.
§. is quoq̄. de preben. que verba cū sint impsonalia dirigun/
tur ad iudicem solum z sic non requirunt voluntatē minoris:
vel alterius sed solum denotant factum z officiū iudicis. Ad
hoc quod in simili habetur in de. i. de re. iudi. iuncta glo. in ver
bo admittatur: que est nō. Ad idem alia glo. nō. in. l. si soror.

C. de colla.

C.de colla.facit quo no.Ly.in.l.q̃cũq3.C.de seruis fugi. vbi dicit q̃ si diuerse pene ponunt alternatiue a lege & v̄ba legis dirigunt ad iudicē optio nō dat parti sz soli iudici ita q̃ sufficit solius iudicis ministeriū. Idez qñ verba p̄ferunt ip̄sonaliter q2 in dubio dirigunt ad iudicē: vt ē ter. iuncta glo. in. c.a crapula. de vi. & ho. cleri & i. c. fraternitatis. xxxiiij. di. & c. sicut. de iudi. ¶ Secūdo facit q2a verbis nō ē recedendū nisi aperte aliud cōstet er mente: vt in. c. fi. de ver. signi. & l. nō aliter. ff. de lega. iij. Sed verba statuti in casu nostro clarissima & certa sunt cuz dicāt debetur nominari p cōsanguineos. nec req̃rit vt minor vocetur vel vt ꝓsentiat. ergo idistincte debēt intelligi vt siue velit siue minor siue nō debent illi nominati seruata tamē forma statuti deputari: cū. n. verba clara sunt cessat extranea interpretatio. l. ille aut ille. ff. de leg. iij. & in. c. estote. de regu. iur. bene enī sciuisset statuētes dicere si voluissent vt minor vocaretur & cōsentiret. Cum ergo nō dixerint nō est curandū an minor reluctet: ad hoc ho. ter. i simili in. c. ad audiē tiā. d. deci. & xix. di. si romanor. & c. solite: de maio. & obe. & l. de precio. ff. de publi. ¶ Tertio facit q̃ nō daret minori inuito: sed consentiente dūtaxat statutū nō requireret illā sollenitatē vt cōsanguinei iurarēt q̃ dictā petitionē faciūt bona fide & pro vtilitate minoris cū sine ista deberet dari si minor cōsentiret postulationi ꝓsentiendo. ar. in. l. si filius. & quod ibi no. bal. i. l. cū pater. §. libert'. ff. de leg. iij. ¶ Preterea & quarto si hoc eēt verum illud statutū de nihiol. vel de modico quideret. q2 nō haberet minor nisi ꝓtradicere: & sic impediret petitionē ꝓsanguineor̄ & euacuaret nominationē & iuramētū cōsanguineor̄ & p̄uisionē statuti fundatā super sua vtilitate q̃ nō ē dicendū. argu. optimū i. c. i his. de priuile. & c. si papa. de priui. li. vi. & l. si q̃. C. de inoffi. testa. Hec ē curandū hoc casu de cōtraditione minoris ex quo sue vtilitatis & nō voluntati intendit. p̄uidere statutū: vt p3 illis verbis p vtilitate minoris &c. ¶ Ad hoc. qui emendat. xl v. di. vbi dicit ter. q̃ multa bona p̄stant inuitis q̃ eor̄ ꝓsultur vtilitatē nō voluntati: q2 ipsi iueniunt sibi inimici esse. ¶ Ad idē. xxxiiij. q. iij. di splicet. & c. ipsa pietas: & qđ no. ponit Bart. in. l. iiij. §. p̄tor. ait ff. de dam. infec. vbi dicit q̃ si statuto caueat q̃ fiat citatio ad faciem vel ad domū nō debet itelligi vt sit alternat ua ordinis & sic p̄rio ad faciem & in defectū ad domū. Iz v̄ba legis sic intelligantur & exponant: vt. l. scire oportet. ff. de excu. tuto. sz debent intelligi ponī verba alternatiua vt sic sufficiat citatio ad faciē vel ad domū vt statutū aliquod operet. Hec ob. arsupra formatū q̃ poterit operari vt ꝓsanguinei admittant ad postulandū: q2 iste effect' esset modicus & quasi inutilis cū p̄ solā ꝓtradictionē minoris: forte discoli prorsus illa p̄uisio anihillaret & sic verba essent ip̄osita potius v̄bis q̃ rebus cui' ꝓtrarium esse debet vt in. c. cōmissa. de elec. li. vi. & l. ij. in fi. C. cōmunia de lega. & v̄ba legis debent itelligi cū effectu. i. c. relatū de cleri. nō resi. & l. i. §. hoc cautez v̄ba. quod quisq3 iuris. Nec dz ita amore fieri iterpretatio cuiusq3 dispositiōis vt ab alieno iudicio dependeat ipsius effect'. vt notant vī ter. i. c. pisanis. de resti. spo. Porētia enī de facili reducibilis ad actū habet p̄ plactu vt ibi. vnde sicut videm' q̃ lex p̄uidet p̄digo iuto p̄ dationē curatoris. l. i. ff. d cura. furio. & l. is cui bonis. ff. de ver. ob. donec sanos mores receperit: vt i. d. l. i. & mulieri q̃ luxuriose viuit. in. l. & mulieri. ff. eo. Ita. statutum hoc casu voluit p̄uidere minori p̄sumpsit eum curatorē necessarium ex quo consanguinei admittant ad postulationem & iurauit q̃ bona fide & vtilitate minoris curatorē dari petunt ad hoc. l. i. ij. & iij. ff. de libe. cau. Et iudex ex officio dz p̄uidere minori vt no. in. l. iiij. §. hoc autem iudicium. ff. de dam. infec. ¶ Preterea ex quo consanguinei p̄sumunt mouere se bono ꝯelo: vi in iuribus proxime allegatis. postulat & iurant q̃ faciāt bona fide & pro vtilitate minoris: minor ipse cōtradicēs est: & videtur insanus moribus & dissensus suus nō debet impedimentum p̄stare. ad hoc no. glo. c. i. lxxxiij. di. que notanter dicit q̃ si infirmus diues p̄hibet ne sibi dentur alique medicine q̃ nihilominus si medicus curat eum & dat sibi medicinas potest postea repetere: nō obstante. l. fi. C. de neg. ge. q2 p̄sumitur nō sane mentis sic resistendo. vnde inuitum p̄t medicus curare. ita cōcludo in p̄senti dubio q̃ seruata sollēnitate statuti potest iuito p̄ iudicē dari curato. ¶ Venio ad secundum q̃ iudicio meo ē difficili' an iudicio ꝯcepto p̄ cōsanguineos sup postulatione curatoris seruata statuti sollennitate facta valuerit datio curatoris postulati postmodū p ip̄z minorez facta p̄ iudicē eor̄ quo vertebat questio. Et vī prio q̃ sic. naz certuz est q̃ minori postulanti dandus est curator p magistratuz est legis comunis prouisiōe. vt i. d. l. diuus. §. curatores. Que q̃ dez legis prouisio nō censet in dubio sublata per p̄uisiōe statuti. sz concurrūt ambo remedio vt ad postulationē consanguineorū dari possit & etiā ad postulationē ipsius minoris. Naz antiqua legis p̄uisio nō censet sublata per minorez. sed ambe concurrūt nisi ex p̄sse caueat. in. l. nona. vt in. l. quotiēs. & l. nunq̃. ff. de acti. & obli. facit. l. fi. C. de uoua. & q̃ notanter ponit bar. in. l. i. ff. vi bo. rap. & glo. in. c. q̃ olim. de iude. p̄uisio autez legis est magis fauorabilis q̃ statutū in eo quod recedit a iure cōi est odiosuz. vt in iuribus supra allega. in p̄ma parte. Ex quo ergo illo tēpore cōcurrūt p̄uisio legis cōio. maxime cū cōcurrat volūtas minoris. ar. i regula odia restringi. de re. iur. lib. vi. & l. quod vero. ff. de legi. & c. cū dilectus de cōsue. facit. l. ij. C de nota. & optime i. l. p̄ses i fi. ff. de penis. & alibi dicit ter. q̃ ibi ꝯcurrūt causa naturalis & accidētalis. p̄ferēda est naturalis. l. q̃ habet. ff. de tute. sz p̄uisio legis vt curator detur minori postulāti est nālis & magis fauorabilis q̃ p̄uisio statuti vt det inuito ad postulationē consanguineorū ergo illa p̄ferēda. Secūdo facit. l. quotiēs. C. de rei. ven. vbi pari ratione q̃ si vēdo eī duobus ille potior ē cui res primo fuit tradita. Et sic i pari causa ille p̄fert qui p̄us peruenit ad cōsumationē actus facit. c. tibi q̃. de p̄script. li. vi. Sz in casu nostro instāte postulatōe ꝓsanguineorū & minoris primo fuit cura decreta ad postulationē minoris. ergo ille potior. maxime cū nūc cessat rō statuti. fuit enī mens p̄uidere minori curatorē indigenti. vt pz ex v̄bis statuti ibi. p vtilitate minoris &c. Sz nūc minor habet curatores ꝓtra quos nil male obicit'. ergo cessare dz statuti extraordinaria p̄uisio ar. in. c. cuz cessante. de appel. & optie facit. l. ex facto. ff. de vul. & pupil. q̃ ibi no. bar. in. l. generalit'. C. de epis. & cle. canonizata. x vi. q. i. & habēti curatorē nō est dādus alius curator. vt i l. curatorē habēti. C. q̃ da. tuto. vl' cura. Preterea iudex ipe ex suo officio p̄t er cā curatorē iā datū remouere & aliū de puta re. l. iij. §. p̄terea. ff. de suspec. tu. fortī ergo potuit nō admittere curatorē p cōsanguineos postulatū & aliū deputare ad petitionē minoris cū facili' qs nō admittat q̃ remoueat'. vii. c. quēadmodū. de iureiur. turpi' eiicit q̃ nō admittitur. &c. vt ibi. Itē fortissime facit i simili. c. pasto. alis. d iure paro. vbi habet q̃ si patron' p̄sentat p̄mo vnū ad ecclesiaz vacātem & episcopus sine cā legitima distulit illum instituere si patronus p̄sentat aliū & illū instituit episcopus valet institutio facta de se cūdo. Iz episcop' puniat q̃ sine causa distulit instituere p̄mum multo ergo fort' in casu nostro debet valere datio ibi secūdi cū decedēte p̄mo ꝓsanguineorū petitione. nec al's supuenit secūda petitio ipsi' minoris q̃ iudicē admissa. nā in tali casu p̄t episcop' instituere p̄mū aut secūdū sine aliq̃li pene metu. vt i. c. cū autē. eo. ti. Ad idē bene facit in simili. l. relegatorū. §. ad tempus. ff. de iterdic. & rete. vbi dicit iudicē nō debere ei quē relegat bona i totū vel in p̄tez adimere subiungit. tñ q̃ si adeunt ñ infirmabat sntia. facit qđ legit & notat in. l. qđ ergo. §. pena grauior. ff. de his q̃ nō. ita vbi habet q̃ a p̄uisiōe legis p̄t iudex recedere mitigādo a p̄ncipio penā. & dicit ibi et ita si pena apponat p statutū. & dicit bal. etiā si pena apponat p statutū. & dicit bal. i. l. nō dubiū. C. de legi. qđ i dubio videt cessisse a pena legis seu statuti ex cā. ¶ Et hec multū vident strin/gere p̄ pte minoris. marie q2 suspitio vī ꝓtra cōsanguineos ita se ingerētes argu. in. l. q̃ oīa. ff. de p̄cu. Sz his nō obstātibus meliori iudicio semp saluo oppositū p̄ualere arbitror. et p̄mo moueor q2 statutū cōis florētie a quo iudex recepit potestatē mādat ipsi iudici vt sub certa forma de q̃ in dicto statuto det curatorē. Quā q̃dē formā cū dicit iudex nō obseruauerit nō tenuit cura scdo loco p̄ eū decreta. vel saltē ē irritāda sicut recitat electio facta ꝓtra formā statuti. vt i. c. cū dilecto de cōsuetu. Facit. c. abbate. de ver. signi. marie cū i casu nostro statutū fuerit factū a populo florētino. & sic potest dici ius ciuile. no. bar. in. l. fi. ff. de penis. & l. iiij. ff. de ver. ob. marie cum ciuitas florētina ip̄eratorē nō recognoscens tñi potestatē habet i territorio suo quātū imperator in suo. vt no. bar. i. l. hostes. ff. de capi. & postli. facit. c. p venerabilē qui si. sint legi. Ad p̄dicta iduco glo. multū notabilē. i de. i. de iure. pa. q̃ dicit q̃ si māda tur al's potestatē ñ habēti vt aliq̃d faciat sub certa forma. Iz ille sit ordinarius si illud fecit forma nō seruata nō valet act'. facit. c. cū dilecta de rescrip. & c. fi. de resti. spo. & c. venerabili. de offi. dele. & l. diligenter. man. secus si mandaret al's potestatē habtti. q2 tūc act' nō seruata forma postea data tenēt. Iz ꝓtra

faciens sit puniendus .z sic loquit' c. dilect'. el. ij. de preben. z c. si soli in princi. de cõcef. preben. li. vi. cum si. ¶ Ad ꝓpositũ ergo cũ p potestatẽ a statutis florentinis lxx iter cetera statuta cauent' vt postulatis z nominatis curatoribus p cõsanguineos dẽtur ipsi nominati infra. xv. dies. z collaterales trãsgrediendo formã statuti illos nominatos nõ dedit infra. xv. dies nec postea ſz alios nõ debet tenere ipsa datio curatores l. nõ dubiũ: z qđ ibi no. marie p bal. C. de legi. z quotiens datur certa z specialis forma nõ solũ annullat' id qđ fit ꝓtra formã: sed etiã id qđ fit pter, z notant' probat' i. c. prudentiaz. ibi ille quippe. de offi. dele. z. c. si cui. de elec. li. vi. Nec debet iudex moueri p equitatẽ nõ scriptã ꝓtra ius scriptũ: vt i. l. i. z p glo. z no. bar. C. de legi. z no. in. l. placuit. C. de iudi. z in. c. fi. de transactio. ¶ Nec debet iudex velle videri clementior lege: vt dicit ter. in auc. de iudi. Itẽ z secũdo vbi cõcurrũt due partes in dispositiõe prie attenta z presentata ꝑualet ex quo nõ possunt ambe habere effectũ: vt in. c. fi. de' rescrip. li. vi. vbi dicitur q si duo impetrarũt ꝓsimilẽ gratiã sub eadẽ data primo ꝑsentans est potio. In sup facit. l. qđ in xredẽ. §. eligere. ff. de tribu. z. c. vt qs duos. de elec. li. vi. z l. pretor edixit. §. i. ff. de iniur. ita ad ꝓpositũ presuppositq etiã minor possit petere ex quo etiã ꝓsanguinei prolicuerũt z intentauerũt prouisionẽ statuti z nominatio iam vigore statuti facta erititit nõ licuit minori intentare postmodũ ꝓuisionẽ legis. i. l. legitime apponẽdo ꝓ nominatos p cõsãguineos ꝑclusa ẽ. n. sibi dicta via. d. l. pretor edixit: z dicto. c. vt quis duas: de cõsuetu. Itez facit optime. l. z quod not. ff. vi. bo. rap. z auc. qui semel. C. quomo z qñ iu. presũptio eni ẽ q minor nõ moueat' bono zelo. cum p prius nõ petierit se demũ facta postulatione p cõsanguineos postea eni si cõtrariũ diceremus ꝓfiringi frans. qz ad' exclusionẽ nominatorũ p ꝓsanguineos de facili minor nominaret suis moribus ꝓsentaneos: z sic euacuaret ꝓuisionẽ statuti. quod nõ ẽ dicẽdũ. obuiandũ eni ẽ figmentis z fraudibus in. c. quãto. in fi. de diuor. presumendũ ẽ eni q meliorẽ electionẽ faciunt ꝓsanguinei etate z descriptione prouecti maxime cũ i hoc ꝑstiterit iuramẽtũ q̃ ipse minor q adhuc rectũ nõ hz iudiciũ z posset illatus seduct' petere curatores ex quoꝝ cura posset sentire tristem exitus: z sepe minores vt mulieres laborant cõtra ꝓpria comoda. vt dicit ter. in. l. si pater. C. de spõsa. facit. l. si vxo nõ remunerandi. §. si adolescens. ff. mandacũ si. Sciuisset eni statutũ dicere' q voluisset q debent dari nominati p cõsanguineos nisi minor ipse petat sed simplr z distincte disponit vt dent' nominati p ꝓsanguineos: hinc videmus q in multis locis vigent statuta vt sine ꝓsensu eorũ nõ possunt obligari. Aduertũt eni q ista etas multis captionibus exposita est: z multoꝝ insidiis suppositа. vt dicit ter. i. l. i. de mino. Sed p iteruentũ ꝓsanguineorũ maxime cũ iuramento tollit' suspitio fraudis. argu. in. l. trãsactione. C. de trãsactio. ¶ Itẽ presuptio ẽ ꝓtra minorẽ qui nõ valet acquiescere ꝓsilio ꝓsanguineoꝝ. ar. in. c. ex studijs suis de presumptio. Preterea iterdicto pape p ordinariũz preueniri p citationis actũ põt: vt in. c. vt debit'. de appel. z delegato p delegatuz: vt ibi: z plene notat' in. c. i. z. c. si autẽ. z. c. plerunqz. de rescrip. z p citationẽ quis ꝓuenit': vt z nõ ꝓsit postmoduz mutatio domicilij. l. si quis postea. ff. de iudi. z. l. cũ quidã. ff. de turisdictiom. iudi. z. c. ꝓposuisti: de fo. compe. z sic cõtraria collatio pape z ordinarij de eodẽ beneficio prio facta ꝑfert'. in. l. si ad sedẽ. de preben. li. vi. z in iurisdictionẽ episcopi z prelati iferioris locus ẽ ꝓuentioni. vt notat Jo. an. in. c. pastoralis. de offi. ordi. sentit Jnno. in. c. quanto. eo. ti facit. l. fi. C. de iurisdiom. iudi. Jta dicendũ i ꝓposito q cõcurrentib' ꝓuisione legali z statutaria ꝑferenda ẽ primo itentata. facit. xxxij. q. i. cũ renũciat'. z quod no. Jnno. i. c. i. de collu. vbi dicit q vbi due actiones cõpetũt vna de iure cõi. alia beneficio pretoris vna electa altera remanet exclusa. facit. d. l. quod in heredẽ. §. eligere. z. l. ita. in fi. z. l. licet. ff. nau. cau. stabu. ¶ Ex his satis patet responsio ad allegata superi' p pte minoris: fateor eni q re integra cõpetũt ambe ꝓuisiones: ñ ex quo ꝓsanguinei ꝓoccuparũt z statutũ mandati vt illi p ꝓsanguineos nominati dẽtur tarde minori itentat ꝓuisionẽ legalẽ. quasi iam preuentus vt i iurib' ꝑallegatis. nõ obstat secundũ argumẽtũ de. l. quoties quia illud ẽ. qz p vẽditionẽ solũ obligat' ꝓsonalit' vendens ad perfectionẽ ꝓtractus. Sed traditionẽ secũdo factã acquirit' dominiũ z possessio. l. traditionibus. C. de pac. ideo res efficitur secundi. z primo tenet' ad interesse sicut primo tenebatur ex natura contractus: vt nota. in. l. i. z. l. exempto. ff. de actio. emp. z põt cõueniri de falso: vt est tex'. nota. in. l. q duobus. ff. de fal. Secus autẽ si primo fuisset acquisitũ ius in re quia tũc ille potior nõ obstante traditione secũdo facto: vnde si vẽditor cõstituisset z tradidisset primus tñ esset potior p ter. notabilẽ. in. l. certe. ff. de preca. de quo p Jo. an. i addi. spe. de emp. z vendi. ã. i. v. si hoc scias. p Cy. in dicta. l. quotiens p Bar. i. l. si is qui ꝓ emptore. ff. de vsucap. ita dicendũ in ꝓposito: naz p nominationẽ z postulationẽ consanguineoꝝ iudex astringitur ad nominatos de presentandũ z prouisio legis videtur exclusa ei ius quod est mõ videtur acquisitũ nominatis: facit quod habetur in secũdo statuto ꝑallegato facit. l. seruitus. C. de excu. tuto. z videtur ius afficiens ad rez ex sola intentione cũ iudex teneatur illos dare. facit quod no. Jnno. in. c. dilect' de offi. lega. vnde nõ debuit valere ꝓuisio de alio facto. tum quia ꝓ formã statuti. tum quia ꝓuisio legis cessauit attenta p uisione statutaria p supradicta. nõ ob. argu. de. l. vide. ff. de suspec. tuto. quia dico iudicẽ nõ posse ex officio remoueri tutorẽ nisi sibi ex apertissimis argumẽtis liquet illũ esse suspectuz: vt dicit ter. in dicto casu. q nõ contingit i casu nostro. iudex eni nõ debet ꝓcedere fm q sibi videtur. licet illud videatur equũ ex quo p legẽ vel statutũ est ꝑdicta certa z determinata via procedendi. vt notãter dicit Jnno. in. c. i. de cõsti. z bar. i. l. i. C. de legi. Nõ obstat q̃rtũ de. c. pastoralis. z. c. cũ autẽ. ꝓcedit ratione potestatis tribute patrono vt possit varie accumulando ante istitutionẽ: vnde data paritate inter ꝑsentatos episcopi est electio. vt ibi nõ. ad. c. pastoralis. dico idẽ eadẽ rõne: nam ex q datur patrono laico facultas variandi acquisitũ est ius secũdo ꝑsentato sicut z primo: ideo valet institutio de secũdo facta. Sed fiẽs ante ꝑsentationẽ secundi sprecuit primũ instituere sine causa illi tenet' i eo q illũ sine cã istituere ante voluit ꝑsentationẽ secundi: sed in casu nostro hoc nõ occurrit quia statutũ precise mandat cõfidens de legalitate z iuramẽto ꝓsanguineoꝝ vt per consanguineos nominati deputẽtur. z sic sublatum est minori ius petẽdi curatorẽ cũ res sit nõ integra: imo preuentus fuit ꝓuisione statutoria: nõ obstat quintũ de. l. relegatorũ. §. ad tempus. qnia. l. ibi vltra. ꝓcedit sustinẽdo sententiam: vt patet in ea. ita q nõ stetit iu meris finibus precepti: z circa ad illã. l. rñdet bal. i. d. l. nõ dubiũ. ¶ Ad. l. quid ḡ dico qđ loqtur in sentẽtia datur eni facultas induci temperandi a principio penã legis vt ibi. z in. l. i. ff. ad turpil. vbi de hoc p bar. z. ii. q. iij. §. notandũ. cũ animus iudicis ex variis argumẽtis potest informari. Nec est necesse in sentẽtia exprimere casus: vt in. c. causaz. z. c. sicut. de re iud. si tñ iudex sine causa recedit in sentẽtia a pena ꝓuisa p legẽ punitur. vt nõ. Bar. i dicta. l. i. facit. l. si filius. ff. de iudi. z. c. de pena iudi. p totũ. ¶ Sed ex iudiciũ nõ datur sic facultas iudici recedẽdi a ꝓuisione. l. vel statuti causa nõ apparente. imo puniendus est tanq̃ trãsgressor. l. vt no. bal. in. d. l. non dubiũ. z videt' probari in. c. dilect'. de tempo. ordi. facit quod notat Jnno. in. c. inotuit. de eo qui furt. ordi. recep. Nec obstat. l. q̃ omnia. ff. de ꝓcu. qz dico q̃ ñ debet ꝑsumi cõtra cõsanguineos cũ ipsi non apparẽt pro se, ipsis curã sumere. sed instant vt boni curatores als nominati dent' minori. z vt seruatur ciuitatis sollennis prouisio. redũdat. n. consanguineorũ ignominiaz si minor consanguineus per malã curã reduceretur ad inopiã. argu. in. l. i. in fi. ff. de licau. ¶ Et q̃bus omnibus cõcludo q datio secũdi curatoris facta per iudicẽ ad postulationẽ minoris facta legitime postulatione z nominatione consanguineorũ non valet alia causa legitima extrinseca non apparẽte sed dandi sunt nominati p ꝓsanguineos nisi aliquid ꝓ ius legitime opponat'. ¶ Venio nunc ad tertiũ z vltimũ dubiũ videlicet si curator vel curatores dati ad petitionẽ ꝓsanguineoꝝ vigore. s. allegati statuti possunt q̃cunqz ad voluntatẽ minoris reuocare vel perdurare vsqz ad integram etatem minoris: z in hoc cõculdendo breuiter propter prolixitatem cuitandum arbitror q durent vsqz ad etatẽ legitimã. Nec ad voluntatẽ minoris sunt reuocandi. primo moueor quia minor curatorẽ habens eq̃perat' pupillo seu prodigo cui bonis interdictũ eũ: vt legitur z notatur in. l. si curatorẽ habẽs. C. de in inte. resti. sed minor non potest. p libito se a potestate tutoris sola volũtate eripere: vt ẽ exp̃ressuz in. l. ij. C. q̃ tuto. vel cura. esse de. Sic ergo nec minor a neribus curatoris. arg. in. l. illud. ff. ad. l. acqui. z. c. cum dilecta. de confir. vtili. z. c. translato. de cõsti. ¶ Secũdo moueor q datio curatoris duret ad limites causa rõne cuius datur. tex. est. in. l. i. ff. de cura. furio. vbi dicit q si dat' curator furioso vel ꝓdigo durat cura quadiu furiosus sanitatẽ z ꝓdigus sanos

gus sanos mores receperit: sed cū in ꝓposito dēt curator ꝓpter defectū etatis z statutū simplicit mandet curatores dari minori debet cura durare q̄diu minor prouenerit ad etatē itegrā. s. xxv. annor. ¶ Nā infra illā etatē minor semp ē exposit⁹ insidijs z raptionibus alior: vt dicit ter. i dicta. l. i. de mino. ¶ Ad idem facit z tertio ratio. l. ex facto. ff. de ma. z pu. ¶ Quarto facit q̄ si diceremus oppositu⁹ frustratoria esset prouisio. q̄ nō beberet minor nisi petere curatores moueri: z sic lex esset sine effectu: z potius verbalis quā realis contra oia iura z rationē naturalē z omnē equitatē. ¶ Quinto facit. l. i. C. quādo toto: vel cura. Nā speciale ē ibi vt curatores desinant aduenīte pubertate. q̄ fuerunt ad iuncti tutoribus z sic censentur eodē iure cum illis: vnde finit officiū eius cui adiungitur vt notant ꝑbat ille ter. ff bar. ibi. secus ergo vbi curatores nō adiunguntur tutoribus nec dantur pupillis ff adolescentibus. q̄ tunc durant vsq; ad pfectā etatē. argu. ibi per locū a speciali. ¶ Preterea sicut officiū tutele durat vsq; ad pfectā etatē hoc ē pubertatē q̄ datur pupillus. vt dicta. l. i. C. quando tuto. Ita z officiū cure debet durare vsq; ad integrā etatē q̄ datur minori ꝓpter defectum etatis. q̄ defect⁹ durat vsq; ad. xxv. annos. vt. ff. de mino. ꝑ totum z c̄.

Con. xcij.

Quisti nomine inuocato contra sniam latam aduersus dominicū cōsti. municipē terri maglani p dominū capitaneū tunc tēporis p̄dicte terre presidentē ex officio inquisitiōis. ¶ Queritur an subsit aliq̄d remediū. Et breuit dico visis actis mihi exhibitis super dicta inquisitione q̄ dicta snīa sit ipso iure nulla z nullū effectum ꝓducere debet ratio principalis que me mouet ē q̄ dicta sententia fuit lata dicto dominico absente z nō citato licet tūc tēporis existeret i carceribus: illud enī certissimū ē q̄ absq; citatione etiam peremptoria snīa lata ꝓsertī i criminali vt in casu nostro nullus momēti existit: vt ꝓbatur in cle. pastoralis. de re iudi. etiam si foret lata p̄ principē vt ibi habetur: q̄ cuius defensio sit de iure naturali non potest illa citatio que fit vt reus veniat ad se defendendum tolli vt dicit ibi ter. facit insti. de iure naturali. gen. z Ly. §. sed naturali: z q̄ nota bar. in. l. cum mulier. ff. so. ma. ¶ Ad idē. l. i. §. ita cum ex edicto. ff. q̄ sen. sine ap. rescin. z. c. cū eccl̄a. de cōsti. z. iij. q. ix. omnia. z de ma. io. z obe. iter quatuor. z in. c. i. de cau. pos. z proprie cum infinitis si. nec potuit conualidari per ommissionem appellationis: vt in. l. si exp̄ssum. ff. de appel. nec etiam exp̄sse potuisset illam sententiam nullā qui possit ratificare ex postfacto: vt. l. ii. C. cō. vriusq; iud. Illud tamen ꝓcedit vt valeat tanq̄ quidam contractus minus pari cōsensu inter partes nō autem vt sententia; vt no. bar. in. l. ij. z in. l. vna. C. qui pro sua iurisd. z ratio quia consensus priuatorū non potest facere vt sententia nulla ex iuris dispositione teneat cum non possit super ius disponere fundatum super vtilitate publica. ff. de lega. i. l. nemo potest. z. l. priuatorum. C. de iurisdi. om. iud. in casu vero nostro non potuit dicta sententia nulla ratificari vt contractus duplici respectu. primo q̄ nihil actum fuit p modū ꝓtractus vt no. in. l. i. C. de pac. ¶ Item cū sententia lata fuisset ad mēbri mutilationē. nisi solueret ꝓdemnationem pecuniaz infra certum tēpus in sententia ꝓtenta non poterit dictus dominicus etiā p pactū dictā sententiā nullā approbare: q̄ nemo dominus ē mēbror suor. l. lib. hō. ff. ad. l. acquil. z exp̄sse ꝓbatur. in. l. nō tantū. ff. de appe. vbi patet q̄ i pena corporali: nō potest q̄s approbare snīam ꝓtra remediū iuris facit. c. cōtingit. el. i. de sen. ex cō. z. c. si diligenti. de fo. cōpe. Nec obstat si dicatur q̄ capitaneus terre fecit postmodū cācellari illam partez que cōtinebat manus āputationem: quia dico q̄ non potuit post latā snīam illud facere: q̄ non potest aliquis citra principalem suam sententiam in totū vel in partem retractare etiam si videat cū inuſtū: z hoc tam in ciuili q̄ in criminali: vt. l. iuder. ff. de re iudi. z. C. sentē. re. non po. l. i. z. l. non mortis. §. z si forte. ff. de penis: vbi ter. apertissimus in casu nostro. z hec conclusio verissima z indubitate si dare ꝓbare potest ex actorum inspectione sententiam fuisse latā parte nō citata nec ꝓsente: hec enī ꝓbatio q̄ non reperitur in actis sufficit. vt in. c. quoniam contra de ꝓba. Et ibi bo: aperte tenet. Jo. cal. saltem in facto non multum antiquo vt in casu nostro. z Jo. an. in addi. spe. in ti. de sen. §. iurta. ver. z nota. ¶ Sed dubium est quid si non appareat nisi sententia in qua nil dicitur de p̄tia vel citatione partis: vt i casu nostro aduenit. Nū quid fit suff. ciens ipugnatio parte dominici vt sic releuet dicēdo. Ego nō fui citatus nec snīa hoc ꝓtinet dubiū est pulchr cū lapsum sit tps appellandi. Nā si appellasset nō foret dubiū q̄n iudici incumberet onus ꝓbādi citationē. vt ꝓbat in. c. q̄n ꝺ. z ibi cōiter p doc. de ꝓba. z tenet spe. in loco ꝓcal. in quo quidē dubio sunt diuerse opi. vt recitat spe. in loco p̄all. z videt ibi tenere q̄ postq̄ snīa trāsmittit in re iudicatā ꝑ ea p̄sumit. nisi ꝓbet ꝺriū. Inno. volacius hūc articulū examinati c. cū in iure de offi. dele. z videt magis inclinare vt non presumat ꝑtē p̄tē fuisse. nisi saltē in snīa hoc exprimat: z hanc partē videt tenere Jo. an. i addi. p̄dicta. q̄ inno refert guil. di sputasse q̄ etiā si iudex dicat in snīa q̄ partē citauit peremptorie z q̄ illo nō cōparēte nūciauit z c̄. p hoc tū ꝓbat peremptorium p̄cessisse q̄ videt nō est recedendū i. d. c. q̄n ꝺ. nec tabellioni scribenti maxime cū sit attestatio de p̄terito. vt no. Inno. in c. q̄n ꝺ. z p bar. in auc. si quis in aliquo documēto. C. de edē. Secus dicit ibi Jo. an. si in snīa diceret partē fuisse p̄sentem: q̄ tūc creditr notorio referēti: cū attestatio fit de p̄senti. bāc candē opi. sequit frede. de senis. ꝑsi. 165. vbi dicit q̄ pars p̄t exci pere ꝺ primū: z secm decretū q̄ nō p̄cessit peremptorium z onus ꝓbādi ꝺriū incumbit aduersario. q̄ nō p̄t hic p̄sumi ꝓ snīa ex quo nō ꝓstat partē fuisse p̄sentē. imo negat pars z sic cessant p Inno. in. c. inuotuit: de eo q̄ fur. or. rece. z dicto. c. q̄n ꝺ. z. c. cū in iure que dicūt p̄sumendū ꝓ snīa z ꝓcessiū: q̄n snīa fuit lata ꝺ p̄sentē nō fuit appellatū p̄sumitur oia recte z rite fuisse gesta ex quo pars fuit p̄sens z nō appellauit q̄ rō cessat q̄n nō apparet partē fuisse p̄sentē. z hec opi. mihi placet tanq̄ iuri: z equitati cōsentanea. Nā si diceremus oppositū nō haberet inquus iudex nisi cōdēnare partē absentē incitatū z indefensaz z post lapsum decē dier nō haberet pars aliquā defensionem cū nō apparētibus aliis actis p̄sumeret ꝓ snīa ex quo lapsu esset tps p̄fixū ad appellandū. ¶ Item si snīa fuit lata ꝺ nō cita tū nō p̄t dici q̄ trāsiuit in rē iudicatā post lapsum decē dierū: q̄ cū sit nulla. nō p̄t illū effectū habere. vt in. d. l. si exp̄ssim. z. l. i. z. ii. C. q̄n. puo. nō est necesse. z. ij. q. vi. §. diffinitiua. z. c. i. de re iudi. Et sic cessat opi. spe. q̄ fundabat se sup transitū in rē iudicatā. vt p snīa p̄sumeretur. Et maxime ꝺ. ꝓcedit in casu nostro in quo dictus dominicus erat in carceribꝫ tpe snīe. z sic fuit lata sentētia in absentē. Nec apparet de citatione legitima: ex quibꝫ oībus ꝓcludo q̄ cū nō apparet dictū ꝺnicū fuisse ꝓsentē in snīa nec ad eā fuisse legitime z peremptorie citatū p̄sertī cū de citatione nihil dicatur i snīa nō ꝺz dicta sententia mādari executioni ꝺ dictū dominicū: nec ad aliquē effectū ꝓduci nisi pri⁹ ꝓstet peremptoriā citationē ꝓcessisse vel eū fuisse p̄sentez z c̄.

Con. xcij.

Statuto ciuitatis Grossetane cauetur de medico eligēdo in hoc mō q̄ p̄cipue ad ꝓseruationē sanitatis corꝺis attendēdū est z egrotis: nā nihil melius fieri p̄t q̄ ipsos reducere ad sanitatez hoc singulari lege puidemus q̄ singulis ānis de mēse ianuarij priores ciuitatis grosseti teneantur eligere quēdā bonū z sufficientē medicum phisicū cū salario z pactis: quibꝫ eis videbit conuenire q̄ assidue morari debeat in ciuitate grosseti ad medicandū p̄sonas q̄ absentare nō possit sine licētia prioris: z si quidē absentauerit cū licētia prioris tūc salariū ꝑdar. Et si forte in ꝑdictis fuerint negligētes priores ꝑdicti in summa. xl. senēsium puniantur: ꝓuingit q̄ ꝺnes exītes de mēse ianuarij nō elegerūt medicū put tenebantur ex forma dicti statuti ꝓpter quod priores exīstentes de mēse maij videntes electionē medici fuisse omissaz ꝑ dictos priores de mēse ienuarij vellent eligere quēdā bonū z sufficientē medicū cū salario z pactis: q̄bꝫ eis videret iurta formā statuti ꝓ tpe finiēdi in calendis ianuarij prime futuri. Queritur nū quid possint z c̄. Nicolaus abbas.

Saluatoris iesu xp̄i ciusq; p̄ssime mr̄is presidio humiliter inuocato duo sunt principaliter examinanda. primo ad quos spectat dicti medici electio: an ad priores nūc exītes: an ꝺo ad priores q̄ fuerūt de mēse ianuarij: vel ad cōsiliū populi in quo fuit editū prefatū statutū: vel ad neminē. ita q̄ sit illa potestas exticta ex quo nō fuit statuti forma obseruata tpe suo. ¶ Sc̄ō p̄supposito q̄ potestas ista duret apud ist⁹ ꝓ aliquos vitā possit fieri conductio ꝓ integro anno an solū ꝓ residuo tpis vsq; ad mēsez ianuarij. ¶ Circa primū videtur q̄ ad neminē illa potestas ꝓ hoc residuo tpis ꝓteneat vigore antedicti statuti: q̄ cuz statutū q̄ ad oēm sui formā seruari nō possit cessat et⁹ dispositio. Nā vbicūq; multa concurrūt ad dispositionē legis cessante aliquo requisitoꝝ z concomitantiū cessat legis dispositio.

vt ꝓbat' in.c.qñ frequẽter.§.porro cũctis.§.siuero extra.vt lit.nõ cõte.7.l.liberoꝝ.ff.de his qui no.infa.7.l.adigere.§.q̃ uis.ff.de iure pa.dicit' enĩ in.d.c.q; i cã matrimoniali põt ꝓcedit lit.non ꝓte.ꝯ pigem absentẽ 7 ꝓtumacem. Si aũt cessat cõtumacia: vt qz abest sine culpa sua ꝓcedi nõ põt: nõ enĩ concurrũt ea sine q̃bus fundat' legis dispositio. Ita videt' i ꝓposito dicendũ q̃ cuz statutũ requirat duo vt electio fiat p priores 7 de mense ianuarij i qui i hoc tpis residuo concurrere nõ possunt debet cessare statuti dispositio.p cõsiliũ enĩ vigore illius statuti fieri nõ põt: qz vtrunqz ẽ requisitũ i psonam ꝓsilij cessat. Nõ enĩ põt fieri electio de mẽse ianuarij. nec fieret p priores: quod requirit statutũ: hec enĩ potestas nõ fuit data cõsilio sed prioribus 7 a verbis nõ ẽ recedendũ cũ nec alr de mẽte ꝓstat.l.ille aut ille.7.l.non alr.ff.de leg.iij.7.c.fi.de ver.sig.7 olim priores de mense ianuarij nõ post: qz non fieret i tpe a statuto req̃sito.tñ qz hec potestas nõ fuit collata psonis ꝛz officio 7 dignitati priorat'. fuit enĩ cõmissio facta exꝓresse noie officij seu dignitatis 7 nõ sub exꝓssione psonaꝝ ꝛz remanet i dignitate: vt in.c.qñ abbas.de offi.dele.7.c.si gratiose.de rescrip.li.vi.7.l.annua.§.i.ff.de annu.lega.ad ꝓposituz dicit Inno.in.d.c.quoniã abbas: q̃ qñ dispositio cõcipit' nomine dignitatis vt qz cõmissio fuit ẽpo senensi supsuccessor cognoscit: 7 si ille q̃ tunc erat eps transit ad aliã dignitatez dimittit delegationẽ successori: 7 hoc.c.pastoralis.§.preterea.de offi. ordi.7.ff.de iudi.l.mortuo. Nã regula ẽ successores teneri ad id quod predecessor.de solu.c.i.xi.q.iij.si.epꝰ.xij.q.ij.hoc huius placiti.xviij.q.ij.dubiũ.C.de seruo coz.l.forti.per priores ꝺo nunc existentes fieri nõ põt qz nõ põt fieri in tpe a statuto requisito; 7 vbicũqz aliquid mandat' sub certa forma seu q̃litate nõ valet actus nisi adipleat' mãdatũ i forma seu qualitate: vt i.c.fi.de restit.spo.7.l.diligenter.ff.mand.7.c.cũ dilecta de rescrip.facit glo.no.in cle.i.de iurepatro.variat' enĩ dispositio er tpe: nõ dixit ler q̃ si legat' mihi vsufructus in biennũ ꝓtinuũ a morte testatoris 7 p heredẽ steterit quo mĩ' daret nõ possum petere vsufructũ sequẽtis biennũ. qz aliud ẽ vsufructus futur' 7 preterit': ꝛz pnã estimationẽ vt in.l.si vsufructus.ff.de vsufruc.lega. Ad idẽ.l.si nõ sortẽ.§.libertus.ff. de cõdi.inde.hinc dicit' q̃ si eligit' potestas p ser mẽsibus p xime futuris.7 hoc tẽpore nõ possit officiũ exercere nõ potest petere officiũ p aliꝭ sex mẽsibus: qz id qd ẽ obligatione variatur ex tpe dictis iuribus ꝓxime allegatis: 7 quod legitur 7 no.in.c.fi.de iudi. Et p bar.in.l.7 ideo.ff.de ver.ob.7.d.§.libertus. Sed his nõ obstãtibus que vere: vt ex infra dicendis apparebit in casu nostro minime obstãt. puto q̃ priores ꝓtẽpore exñtes possunt hãc electionẽ facere. Et p primo p casu allego.ho.ter.in.l.cũ quidã.ff.de lega.ij. vbi pz q̃ deputat' ad eligẽdũ põt post tẽpus purgare morã antiquã vt fiat executio ab hoie vel a iure. nã ibi legatari' tenebat' infra tẽpus bene eligere: vt legit' 7 notat' i ſi.illi'.l. ¶ Et q̃q̃ er mora cõpetat petitio fideicõmissarijs: tñ ante petitionẽ lit.ꝓte. põt eligẽdo post tẽpus purgare morã. 7 p illã.l. dicit ibi bar. q̃ si testator reliquit aliqua distribuenda i pauperes quos tales eligerint poterint illo anno lapso eligere 7 purgare morã: 7 sic nõ devoluet' p lapsũ anni potestas eligendi pauper ad cpm. qz datus ad eligendũ ab hoie vel a iure: põt ꝛz eũ morã purgare ãteq̃ fiat ab hoie vel a iure executio. sec' si sit facta executio. vt l.si is cui.ff.cõmo.7 qd ibi no. ¶ Sc̃do vz etiã ter.in.l.mãcipioꝝ.ff.de ope.le.vbi ter. multũ notabilis dicit q̃ si alicui est data optio under põt sibi prefigere terminũ ad optandũ. 7 licet vere ifra terminũ nõ eligit actionẽ legatoꝝ non cõpetere ei. 7 tñ dicit' ibi q̃ si infra terminũ nõ elegerit nõ põt post terminũ eligere si ex hoc dãnũ lxres ñ ẽ subiturus pp qd iudex decretũ fecit. Ita i ꝓposito ꝛz ad eligendũ medicũ tẽpus eligẽdi i statuto sit pfinitũ. tñ ex q̃ p tpis lapsuz nõ cessat rõ 7 cã statuti. Immo fortius militat nõ ꝺz esse exclusa potestas eligendi: põdero enĩ multũ pfationẽ 7 plxmtũ statuti. ex q̃ arguere ꝛz cũ colligit' mens disponẽtis. vt.l.fi.ff.de lxre.isti.7.l.cũ pz.§.dulcissim'.de leg.ij.7 i.c.vbi piculũ.7 ibi p Jo.an.ne cle. vel mo.li.vi.per bar.in.l.qui certarum.ff.de ver.ob.7.l.ambitiosa.ff.de decre.ab oz.fa. Ratio enim statuti fuit conservare sanitate 7 prouidere egrotis que quidem rationes non cessant post mẽsez ianuarij. imnio magis augent. qz quãto plus differt' tãto magis mora ẽ periculũ ablatura. 7 iõ nõ ꝺz cessare statuti dispositio. Nã ad rationẽ legis ꝺz limitari restringi 7 ext̃di ipsa lex etiã ꝓra verba ipsius legis. vt dicto. §.dulcissimus.7.l.ij.ff.ad tertul. p bar.i.l. itẽ q̃rit'.§.q̃ imple/

to.ff.loca. Bi.i regula fi.de reg.iu.li.vi. Possunt igitur priores redargui 7 puniri de negligentia quia non elegerunt sed potestas nihilominus durat cum illud quod principaliter in obligatione non varietur ipse: nam medico non minus ꝓdest si fuit electus de mẽse ianuarij q̃ si eligatur nũc. Ad hoc bo. ter. 7 quod ibi no. Bar.in.d.l.7 ideo.ff.de ver.ob. vbi patet q̃ si ad edificandũ insulam fuit statutũ certũ tempus 7 pars insule cozruit dat' aliud tempus ad edificandũ: quia vt ib. notãter dicit Bart. eruenda sunt q̃ variantur ex tpe 7 in ill' durat etiã post tẽpus: ex quo enĩ in obligatione versatur principaliter insule edificatio nõ refert quo ad executionẽ obligatiõis an fiat nũc an postea. d.l.iõ. Fuus bon'. ter.in.l.7 q̃ testõ.§.i. ff.de statulib.7 ad p̃dicta optime facit, qz statutũ ꝓpe finẽ mãdat puniri negligẽtiã priorꝝ in p̃dictis si nõ elegerunt tẽpore debito vel ꝓmiserunt medicũ absentare 7c̃. Illa enĩ duo duntaxat fuerant in statuto ꝓmissa. Et sic illa clausula negligẽtie punitiue nõ põt nisi ad illa referri cũ loq̃tur in plurali; ex quo seq̃tur' qꝺ solũ mandat negligẽtiã puniri 7 non adimat potestatẽ videtur eis relinquere potestatẽ post tps sicut diximus in simili. cũ statutũ aliquid ꝓhibet 7 postmodũ ꝯ facienti pnã apponit. Nã p appositionẽ specialis pene videtur velle seruare actũ. vt no. Bal. post Cy. 7 Jo.in.l.nõ dubiũ. C. de legi. ¶ Tertio principaliter facit vbicũqz mãdatur alicui vt certuz quid faciat aliquo tpe duo videtur mãdata: vnũ vt illud faciat: reliquũ vt faciat aliquo tpe. 7 si nõ põt adimplere in tẽpore ex impedimẽto vel negligẽtia tenet' illud exequi post tempus: ter. est in.c.cũ dilecti.de dolo.7 cõtu.7.l.celsus.ff.de arbi. sed prioribus mandat' vt eligant medicũ singulis annis de mẽse ianuarij: g̃ si nõ elegerunt in tpe: 7 sic non possunt adimplere mandatũ in tpe tenentur illud exequi post tempus. vt. s. dixi. ¶ Si enĩ ꝓsiderentur verba statuti nõ datur lr̃ prioribus i p̃ uilegiũ sed necessitantur ad lr̃ faciendũ vt patet ex illis verbis statuti: teneantur eligere 7c̃. debẽt legi parere meliori mõ quo possunt. Nam hec dispositio refertur ad priores in genere: 7 sic nõ mandatũ fit psonis sed officio seq̃tur g̃ priores qñcũqz existentes. Nã successores tenentur facere ea que tenebantur ꝓcessores. vt i.c. aduersus in fi. de imu. eccle. facit de sen. ex cõ. c. grauem. 7. c. nouerint. 7. d. c. i. de solu. cuz aliꝭ iurib' superius allegatis. ¶ Quarto facit. c. f. tibi absenti. in fine. marie iũcta glo. de ꝓbẽ. li. vi. vbi post terminũ ad acceptandũ prefixum põt quis acceptare. itẽ q̃n iura prefigunt terminũ ad eligendũ vel ꝓferendũ si volũt post pfinitũ tempus devolui ad alios potestatẽ hoc exꝓmunt: alias aũt nõ devolutio post tẽpus: vt in.c.quia ꝓpter. de elec. 7. c. i. de cõcess. prebẽ. 7 auc. hoc ampli'. C. de fideicõmis. 7. c. ij. de testa. cũ ergo in casu nostro statutũ nõ disponat q̃ post mensez ianuarij fiat ad alios devolutio sed solũ mandat negligentiã 7 puniri. Remanet g̃ potestas negligẽtia punit'. Cõcludo ergo q̃ priores ꝓpe exist̃tes hãc electionẽ medici possunt facere: 7 puta q̃ p annũ integrũ potuerunt illũ cõducere quod statutũ ꝓcipaliter disponitur 7 puta q̃p annũ integrũ potuerunt illũ cõducere q̃ statutũ ꝓncipaliter disponit'; vt singulis ãnis fiat electio 7 sic q̃libet electio debet durare p annũ. Et lz ãnus esset ichoãdus de mẽse ianuarij. tñ ex quo inchoari illo tpe nõ põt in subsequenti tpe annus finiri: quia nõ debet differre id quod principaliter est in obligatione ꝓpter variationẽ tpis: cũ tempus nõ cõsideretur principaliter sed incidẽter ad bene esse: 7 forte quia tunc est principiũ anni. ¶ Ad predicta bene facit ter. in.l. seruus qui testamento. §.i. ff. de statu. li. 7 in dicta. l. 7 ideo. 7 in. l. domuz. ff. de ꝯtren. emp. de omissione enim modice solẽnitatis nõ est curandũ: vt in.l.i.in fine. ff. de ven. inspici. sic p minimo nõ datur restitutio in integrũ. l. si ex causa. ff. de minо. 7. l. scio. ff. de in integrũ resti. 7. c. penulti. de rebus eccle. nõ alie. Et p hoc patet responsio ad secundũ dubiũ. Non obstant ꝓria. s. allegata. loquũtur enĩ q̃n aliquod studiose mandatur seruari, p forma substantiali. ita q̃ actus nõ possit sine forma consistere. illud enim de substantia actus quo posito ponitur actus quo remoto remouetur actus. vt no. bar. in. l. platã. C. de sentẽ. facit quod notat glo. in. c. ij. de consue. li. vi. 7. ij. q. i. in scientia. 7 quod notat' in. l. vniuersa. C. de ꝓbeci. impera. offe. ¶ Sz in casu nostro nõ fuit appositũ tps vt esset de substantia electionis. sed bene ad bene esse: vt patet ex rationib' appositis in statuto. Et ex his q̃. s. dixi. ¶ Itẽ in electione põt mora purgari post tps nisi aliud disponeret a iure vel ab hoie. vt. s. dictuz est. Sed in casu nostro nil disponit' in ꝓriũ. nec electio medici variat' ex tpe, vt. s. dixi. Et hec sufficiãt. Nicolaus abbas.

Con. xciiij.

Quedã ecclesia nõ curata p tps. de cuius initio nõ est memoria minime cũ alijs ecclesijs ciuitatis ad onera cõiter incumbentia ꝓtribuit. Sz alijs soluentibus ꝓrata ꝑ̃ impositionẽ ⁊ distributionẽ totius: ⁊ su ꝑ bis deputatoꝝ ipsi ecclesie minime soluit exceptio q̃ a.xij. ãnis citra semel ꝓbat̃ soluisse ⁊ contribuisse vna cuz alijs cõi senarum ponentis ex pmissione summi pontificis quandaz collectã pro cutusdã castri acquisitõe. Nũc vero sindicus totius cleri agit ꝓtra rectorẽ dicte ecclesie. petẽs vt dicta ecclesia vna cũ alijs cõtribuat ad onera cõmunis: ⁊ de preteritis satisfaciat. Queritur quid iuris ⁊c. Nicolaus abbas.

Ꝟsus xpi saluatoris eiusqz pissime genetricis suffragio postulato. Videt̃ primo q̃ nec a preteritis nec a futuris oneribus dicta ecclesia se ꝑ pscripti onẽ liberare possit. Nã de iure cõmuni certũ ẽ cũ onera omnibus incũbunt debent ab oibus superioꝝ subici ad que tenent̃ etiã religiosi pro capellis ⁊ ecclesijs eoꝝ: vt in cle.ij.§.sunt. ⁊ nõnulli. de cẽsi. facit regula q̃ oẽs tangit de regu.iu.li.vi. Et dicit Inno. in.c.i. de statu regu. qđ a lege dioclesiana ẽ. vt singule ecclesie cõtribuant ꝑ negocijs cõmunibus totius dioclesis. xij. q. ij. nobis. x. q. iij. imo nec videt̃ q̃ cõsuetudo possit ecclesiã antedictã relevare. qz ꝯsuetudo cõtra ius nõ valet. nisi sit rationabilis: vt in.c.fi. de cõsue. Exc autẽ nõ potest esse rationabilis. qz tur pis ẽ pars. que nõ ꝯgruit vniuerso. vt in.c.fi. de spo. du. ⁊ nature cõsonũ est. vt bi non recusent onera qui rerũ comoda ãplectunt̃: vt in cle.i. de cõsti. de consti. ⁊ sic talis ꝯsuetudo videt̃ ꝓtra equitatẽ naturalẽ: ergo irpscriptibilis nec pscriptio ꝑdesse põt. qz licet noie alterius possit allegare pscriptionẽ. vt. ſ. alteri sit subiecta. ⁊ ad illi⁹ mãdatum teneatur onera subire: vt in.c. auditis. ⁊.c. cũ oli de pscrip. ⁊ no. Jo. an. i.c. cũ vectigal. de censi. nomine tñ. ꝓpꝛio nõ põt hanc pscriptionẽ allegare. qz nõ potuit pscribere contra obedientiã. Nec se a corpore ⁊ a capite seperare: vt in.c. cum non licet a capite. de prescrip. li. vi. Et videt̃ ꝓia fronte ī hac materia casus in.c. accedẽs: de prescrip. vbi canonici cathedralis ad petitionẽ totius cleri cõpulsi sunt pscriptiõe nõ obstante ad cõtribuendũ vna cũ reliquo ad prestandum ꝑcurationem legatis ⁊ nuncijs sedis apostolice ⁊ ponderanda ẽ ratio decisiua illius ter. dicit enĩ volentibus: ⁊ q̃ oibus iminet ab omnibus comporter̃ ⁊c. ⁊ tollit pscriptionẽ etiam longissimi temporis: ⁊ sic videt̃ ex generali ratiõe illius littere q̃ cõtra onera cõmunia nõ potest̃ particularib⁹ ecclesie prescribere etiam tempore longissimo. Sed bis non obstantibus cõtrariũ puto in casu nostro ꝟrius: ⁊ primo allego pro hoc casum iuncta glo. in ꝟbo legituma. in cle.i. de censi. vbi probat̃ q̃ prescriptio ꝑdest in bis oneribus vitãdi in bis tamẽ q̃ prescriptibilia sunt ꝑ̃ glo. ibi ⁊ forte ideo adiecit illam limitationẽ: qz dubitatur nunquid aduersus catedraticũ currat prescriptio. Nam glo. in.c. quicũqz. xvi. q. vij. voluit q̃ licet currat prescriptio ī quãtitate. non tamen ī totum vt nihil debeatur: aliud tamẽ sentit archi. in.c.i. de preben. li. vi. Et plenius de hoc ꝑ Jo. an. in.c. cum venerabilis. quod nõ possit ecclesia suo nomine allegare prescriptionem. Et idem in procuratione ratione visitationis. vt ī.c. cum ex officij. de prescrip. Idez in procuratione legatoꝝ ⁊ nunciorum sedis apostolice. dicto.c. accedẽtes. sunt ergo quedam irpscriptibilia. in alijs ꝟro oneribus regulariter currit prescriptio: vt sentit Jo. an. in.c. cũm venerabilis: videmus enim q̃ in quarta decimaruz ⁊ mortuoꝝ currit pscriptio etiam cõtra episcopuz: vt in.c. de quarta. de prescrip. no. glo. in.c.i. de statu. regu. ¶ Item vna ecclesia prescribit decimas in parrochia alterius ecclesi. vt in c.i. de pscrip. li. vi. ⁊.c. ad apostolice. de deci. ¶ Preterea certum ẽ q̃ per priuilegiũ possunt alique ecclesie ab oneribus cõmunibus erimi. vt in dicta cle.i. ⁊ in.c. cum venerabilis preall e. ergo ⁊ prescriptione. priuilegium eni⁹ ⁊ pscriptio equiparantur. vt in.c. duo simul. de offi. deleg. preserti quãdo ẽ tãti tẽporis. de cuius initio memoria nõ existit. habet enĩ memoria illa prescriptio tituli seu cõcessionis: vt in dicto.c.i. de prescrip. li. vi. Et clarius in.l. hoc iure. §. hoc ductus aque. ff. de aqua. cotti. ⁊ esti. ⁊ l.i. in fi. ff. de aqua plu. arcen. presumenduz est enim ex aliqua legitima causa suisse exemptum ex quo tãto tempore nõ soluit: videmus enĩ hoc procedere in prescriptione seruit orum. ⁊ census vt sufficiat allegare tantuz tempus causa prescriptoris. vt no. glo. in.c. nullus episcopus. i. q. .7 Johã. an. in.c. puenit. de cen. ⁊ bar. in.l. cũ de in rẽ ꝟlo. ff. de vsu. fortius hõc est admittendũ in prescriptione libertatis: que est fauorabilior: vt singulariť dixit Jo. de lig. in.c. accedẽtes prealle. qz lz in ꝑcuratione legatoꝝ ⁊ nunciorꝝ sedis apostolice nõ currat pscriptio cõtra ipos legatos ⁊ nuncios quo casu intellexit illiũ ter. Tamen ꝙ residuum currit pscriptio vt reliqui clerici seu ecclesie teneantur ad integrã ꝑcurationẽ legatoꝝ ⁊ nuncioꝝ. Nazlꝫ casu nil detrahit̃ legatis ⁊ nũcijs quia solũ pscribit̃ ꝙ reliquas ecclesias: ⁊ fuit subtilis ꝑsideratio lz ter. iudicio meo huic intellectui aliquãtulũ resistat. Nõ obstat si dicat̃ q̃ ter. in dicto.c. accedẽtes adinit vt sedis apostolice. Sed pscriptionẽ reicit: ⁊ sic pscriptio nõ operatur id quod priuilegiũ: põt eni tripliciter rñderi ꝓ̃ q̃ loquitur q̃n pscriptio nõ inducitur cũ ꝑscientia illius qui põt priuilegium ꝓcedere. alias secus vt sentit ibi Anto. de bu. ¶ Secũdo põt dici q̃ nõ loq̃tur in pscriptione tanti temporis: de cui⁹ initio nõ est memoria: nã illa habet vim ꝓcessionis: vt in iurib⁹ supius allegatis. ¶ Tertio põt rñderi q̃ loquitur in casu speciali fauoꝛe ꝑcurationis legatoꝝ ⁊ nuncioꝝ sedis apostolice sic speciale est in ꝑcuratione debita rõne visitationis vt ꝙ illã nõ currit prescriptio. d.c. cũ ex officij: vnde potest adduci ille ter. ꝑ hac opinione ꝑ locum a speciali in eo. quod ter. ibi dicit cũ in talibus nequeat prescriptio locũ sibi vẽdicare ergo secus in alijs oneribus nõ priuilegiatis. ¶ Ultimo facit q̃ sicut vna ecclesia prescribit contra aliã ecclesiã in iuribus ꝓ̃prijs. vt per totũ titulũ. de prescriptis: fortius debet admitti prescriptio libertatis cõtra oẽs ecclesias q̃ specialiť cõtra ecclesiã particularẽ vt notãter dixit Inno. in.c. cũ dilectus. de ꝓsu. ¶ Cõdudo ergo ex predictis ex notatis ꝑ Jo. an. in dicto.c. ꝑ venerabilẽ. de censi. quod exceptis ꝑcuratione rõne visitationis ⁊ legatoꝝ ⁊ nũcioꝝ sedis apostolice ⁊ caritatiuo subsidio cathedratico secũdũ aliquos põt ecclesia antedicta suo noie se tueri ab alijs oneribus ⁊ etiã a predictis allegãdo prescriptionez cõtra reliquas ecclesias secundũ illũ notabilẽ opinionez Jo. de lig. nõ obstat si dicatur qđ iam sunt duodecim anni qđ cuz alijs ꝓtribuit: quia rñdetur dupliciter. ¶ Primo illa collecta fuit imposita speciali iure auctoritate summi põtificis tã exemptis q̃ nõ exemptis. ¶ Itẽ ⁊ secũdo ꝑsupposito q̃ fuisset simpliciter imposita ꝙ derũ tñ cũ prescriptio iam fuisset tunc completa nõ potuit vnicus actus illã tollere. ¶ Nã requirit̃ tps sufficiẽs ad pscriptionẽ. ⁊ sic quadraginta an. cuz minoris temporis nõ currat prescriptio. d.c. de q̃rta. ⁊ in auc. q̃s actiones. C. de sacro san. eccle. Ad hoc facit glo. no. in.l. tẽpoꝛalis permutatio. alias est. §. i. nemo aliene. ff. de ver. signi. que dicit q̃ lz ꝙ vnicũ actũ interrũpatur prescriptio duz est in fieri i post q̃ tñ est inducta. nõ sufficit vnicus actus in ꝓriũ debito tpe pscribatur. ⁊ de hoc est ibi ter. secundũ vnũ intellectũ ⁊ no. Jo. an. in.c. fi. de cõsuetudine in tractatu ꝯsuetudinis sup quinto capitulo. ¶ Nec obstant alia superius allegata: quia ex cursu tanti temporis ꝑsumit̃ causa rõnabilis. vt. s. dixi. Itẽ ecclesia ista iuuabit se ex pscriptõe ⁊ nõ ꝯsuetudine: nã ꝓ̃prie ita ẽ pscriptio cũ ius libertatis non acq̃ratur in cõmuni: sed precise isti ecclesie. ¶ Ad qđ in.c. fi. de ꝯsue. vbi nõ. in quo differat prescriptio a ꝯsuetudine. Et hec sufficiant ad laudẽ ⁊ ad gloriã dei. Nico. abbas de sicilia.

Con.lxxxv.

Quidaz canonicus regularis ordinis sancti Augustini. illũ ordinẽ exp̃resse. pfessus i monasterio in qno viuebat sub obseruãtia regulari monasteriũ non petita. nec obtenta a suo supioꝛe licentia ex q̃dã animi leuitate exiuit. Et cũ ꝑ aliquod tps vagasset ea animi leuitate: qz monasteriũ sancti dñici in quo non sub obseruãtia regulariťz claustralis ꝑ̃ mozẽ loquendi viuebat̃. Et iterũ ibidẽ ꝑ fessionẽ emisit. Nũc q̃rit̃ an religionis ingressus scdꝰ nõ petita nec obtẽta licẽtia a suo supioꝛe imo oib⁹ ptermissis nec de eis certioꝛe effecte prelato q̃ cũ ad ordinẽ dñici sancti recepit tenuerit. Itẽ an huic liceat ꝓ̃prie auctoritate primũ habitũ resumere. Et in primo sancti augustini ꝑmanere.

In dei noie eiusqz mris virginis glorioſe beatiqz Hieronymi: totiusqz celestis curie triũphantis amen. In presenti ꝯsultatiõe breuib⁹ agẽdo ꝟbis tãgẽdo tñ ꝟras ꝯclusiones doctoꝝ sine argumẽtoꝝ coaceruatõe veritatẽ tñ bz. cõaboꝛ ponere. ¶ Pro cui⁹ elucidatione ꝑmitto qđ si q̃s ꝓcessus ẽ i aliq̃ de religionibus approbatis ⁊ velit ipsa religione dimissa transire ad strictioꝛẽ siue artioꝛẽ religionẽ seu ordinẽ dz primo licentiã petere a suo supioꝛe. vt est ter. ⁊ glo. in.c. lz. de regu. ⁊ ibi Jo. an. ⁊ alij doc.

Et est glo. in. c. cum singula. in verbo canonice. de preben. li. vi. Et licet de ista materia. videlicet qualit' z qd requirat' ad hoc quod religiosus possit transire de sua religione ad aliam siue de suo monasterio ad aliud monasteriū: doctores in diuersis locis z varia loquūt': z spe. in spcu. i eo. ti. §. sicut quo qz ꝛ. xxiiij. aliqd tāgat. z p Jo. i. c. fi. de renū. z Jo. an. post alios in. c. nō ē sup pria glo. de regu. z super glo. i ꝛbo plātū per doc. in clementina prima. de electionibus. z per Jnno. de iure iu. sicut nō prio: z p glo. Jnno. z alios doc. in. c. significatū. de regu. z p glo. in. c. cū singula. de preben. li. vi. z ibi Jo. mo. z p archi. in. c. si religiosus. de testa. in. vi. z p eundē archi. xix. q. ij. §. sed sub audiendū. z. xx. q. i. monachum. z plene p butri. i glo. z docto. in dicto. c. lz. de regu. in q̄bus locis plene tractat' q si religiosus transit ad parē religionē. qō si ad laxiorē qō si ad obseruātiā loci eiusdē religionis. qō si ad strictiorē religionē. Tamē vera z indubitata omniū cōclusio ē q si vult transire ad strictiorē religionē debet petere licentiā a suo superiore. z tunc petita licentia licet nō obstante licite pōt trāsire p iura superi' allegata. z p doctores in locis superius ꝓnominatis. ¶ Secūdo ꝓmitto q an si vna regula sit strictior altera ad hoc ne q̄s possit de vna ad strictiorē transire nō attenditur tēpus institutionis regule. sed tēpus quo trāsit an illa ad quā trāsit sit strictior quo ad actualē obseruantiā. illa a qua trāsit. licet illa ex institutione regule fuerit strictior. hoc tenet Jnno. in. c. sane de regu. q nō ē attendenda istitutio sed obseruantia tēporis trāsitus. p quo facit optime ille ter. z tertus. de regula in. c. cum monasteriū. z. c. cū causam eodē titulo. qō itel ligit' i limitata. put notat Jo. an. in. d. c. sane. de regu. recitās opinionē tixologorum. de quo ibi. z aliqd tangit glo. fi. in. c. sup eo. de regu. z ibi aliqd z quiordo seu que religio sine regula dicitur strictior altera. plene p Jnno. z Jo. an. i. d. c. sane. de regu. z plene p pau. in clemē. vt professores. de regu. z aliquid p doctores i. d. c. sup eo. z aliquid p archi. in. c. presbyteros. xx. q. iij. z ibi p eū an canonicus regularis possit trāsire ad monacū de quo p eundē archi. in. c. mandauimus. xix. q. iij. z p Johā. an. i. d. c. sane i quibus etiā locis habet' an dicta regula canonicoꝝ regulariū sit strictior siue latior regula monachali z in. c. quod dei timorē: de statu regu. z vtrum sit strictior seu latior alūs regulis. ¶ His premissis descendo ad casum ꝓpositū descendendum arbitror q cū dict' canonicus regularis nō petita licentia a suo superiore exiuerit monasteriū suū ex quadā animi leuitate nō ispiratione diuina z intrauerit aliud monasteriū sancti dominici. ibidēq; ꝓfessionē fecerit q nō valuerit aliquo modo transitus ad dictū monasteriū sancti dominici etiā ꝓsupponēdo q fuerit artioris religionis cū requirat' de necessitate ad hoc vt possit trāsire q licentiā petat a suo superiore inficit' respect' trāsit' z nō petitio ne legitima ꝛ bonū obedientie ꝓdemnat'. p ter. glo. z doc. in d. c. licet. de regu. z ibi cōcor. z hoc voluit glo. in. c. cū singula in ver. canonice. de preben. li. vi. z doc. in locis i prin. allegatis Et licet glo. in. d. c. licet. de regu. disputet an si aliquis transit ad stricti orē religionē nō petita licentia teneat' redire ad primā religionē. Tñ ꝓcludit: qō si leuitatis cā trāsiuit: vt in casu nostro tenet' oīno redire sm oēs doctores. idem glo. Et ibi ter. i. c. mandam'. xix. q. iij. Et ibi glo. z ibi Jo. an. post butri. in. dicto. c. intellerim'. Et hoc idubitatū ē p doctores p supradicta. z licentiā glo. in. d. c. licet de regu. videat' tenere. opi. qō si nō leuitatis cā trāsiuit ad strictiorē religionē nō petita licentia nō tenet' redire ad primā religionē. Et idē ibi goff. tñ Jo. an. ibi cōiter oēs docto. z late butrū tenet qō idistricte q̄cunq; trāseat ad strictiorē religionē nō petita licētia. etiā non ex animi leuitate. teneat' redire ad primū cū non voluerit aliq̄ mō trāsitus: z sic dicit. Jo. an. se vidisse ꝓnunciari. Idē tenet gl. in. c. intellerim' de eta. z q̄lita. Et ibi Jnno. z idē glo. z ibi archy. in. c. mandam'. xix. q. ij. Et si dicat' q̄d opat' B qō redeat ad primū q̄ stat i poterit licentiā petere z redire ad secūduz q̄ rñdetur Jo. an. i. d. c. lz: q̄ satis ē q̄ satisfacit iurirequirēti qō petat licentiā allegat de accusa. c. ad petitionē de sup. prela. c. q̄ regulares inducit simile sicut in ordinata elec. cōpulsus admittit' ordinata de eodē z sup eodem de elec. c. sup eo. z. c. Jnnotuit. i fine de iudi. examinata. Jtē posset reuersus ad p̄ma manere ibi mutato ꝓposito allegat ad hoc de spo. c. tua. z quod ibi nō. sup glo. pria. Idem tenet pau. in de. ideo de reg. ne bonum obedientie contemnatur z qua a forte rediens in sua reuocatione remanebit. Et respondit ibi ad. c. sane de regu. Idem bu. in dicto. c. licet z ibi Jo. an. Rendet etiam ad dictū. c. sane. Ex quibus omnibus clare ꝓcludetur quod cū predictus canonic' regularis ex quadā animi leuitate trāsiuerit ad monasteriū sancti dominici nō petita sui superioris licentia quod nō valuerit transitus qō etiā vendicat sibi locū si nō ex animi leuitate transisset p supradicta. ¶ Cōcludo forte q̄ lz posset etiā cū secūdo qō cū in monasterio suo primo viuatur sub obseruantia regulari z secūdo monasterio ad qō trāsiuit nō viuatur sub obseruātia regulari sed claustraliter tenendo opi. Jnno. in. c. sane de regu. vt viri. s. in prin. quod tñ ꝓ nūc nō firmo videlicet quod attendatur actualis obseruantia tpe trāsitus nō institutio regule an dicatur strictior an laxior de q̄ me remitto ad nō. ibi p Jo. an. z alios tñ sm Jnno. nō valuerit predictus transitus cū nō trāsiuerit ad strictiorē religionē p supradicta. ¶ Ex quibus oibus infertur ad secundū quesitum q cū nō valuerit transitus licite poterit ꝓpria auctoritate dictus canonicus regularis redire ad suū primū monasteriū: z in prio suo habitu z ordine pmanere. z hoc voluit. Jo. an. z butri. in dicto. clz de reg. cū vicunt q tenent' redire. etiā ad hoc est ter. in. c. intellerimus. de eta. z quali. ibi dū dicit' ad primā domū redire cura sunt z̄c. ergo ꝓpria auctoritate qui reditus approbatur ibi p ter. z idē ibi glo. idē notat ter. in. c. mandamus. xix. q. iij. duz dicit ter. ꝑcipimus vt redeat. z idez ibi glo. z hoc expresse voluit ibi archi. Jdē aperte voluit paul. in. c. de reg. qui dicit q si nō vult redire compellitur redire. ¶ Reuertat' ꝙ z si nō vult ibi stare licentiā petat z transeat ad secundū monasteriū. ¶ Ex quibus oibus clare de iure cū transitū dicti canonici regularis nō valuisse nec tenuisse: z qō dictus canonicus regularis licite potest ꝓpria auctoritate recedere z ad primū suum monasteriū redire ibi deniq; in suo priori habitu z ordine pmanere: vt clare z aperte. s. ostensū z approbatū est. ¶ Preterea si dicimus q iste monachus siue canonicus regularis trāseundo ad aliud monasteriuz alteri' religionis nō petita licentia sit fugitiuus: nihilomin' debet reddi z etiā restitui monasterio: primo: vt in. c. ioanns. de regu. etiā cōpetit sibi actio ꝓ primū monasterium: vt ibidē recipiatur. vt no'. Jo. an. s. dicta glo. fi. z in. c. fi. co. ti. z legi. z notatur in glo. fina. sup ea. in. c. cum dilecta. de prescrip. z in. c. cū in ecclesiis circa finē. de maiorita. z obedie. p hosti. z in. c. i. de ifan. Ey. lau. exponit nisi ter auffugerit a monasterio. vt dicit. Jo. an. in. d. c. fi. de regu. sine dicamus q temere trāsiuerit ad dictū secundū monasteriū nō petita licentia: nedum habitu: tūc dicitur temere transire: vt dicit glo. ibi. z sup ea. Jo. an. in dicto. c. iohānes ꝓcedit dicta ꝓcludo tñ melioris cōditionis existere videt' transeundo ad secundū monasteriū nō petita licentia: qm̄ negādo cū nō dicat' apostata z regula maiori apostasia q̄ inducit excōmunicationē. vt dicit. Jo. an. in. d. c. iohānes. allegat. c. ij. ne clerici vel. monaci. lib. vi. ¶ Preterea dictus trāsitus nō petita licētia est null' ipso iure. Jcirco nō ꝓstat impedimentū p ea que leguntur z notantur in regula nō ꝓstat. de reg. iur. li. vi. z in. c. cū accessissent. z. c. cū in. z in. c. penulti. de ꝓstitutionib'. in. c. supplemēto. itantū siue causa nō ꝓfirmato p ipsum superiorem dō vacare. imō etiā vt vacās pōt impetrari. vt dicunt doc. Laus deo.

Con. xcvi.

In christi noīe amen. Cū ad aures reuerēdi z circunspecti dñi poncij stephani pretentoris ecclesie antifiodorensis z canonici biterrensis apostolice sedis nuncij z de legati ac monasteriū ordinū quorūcūq; nō medicantiū visitatoris correctoris z refirmatoris. puintua tuscie z Jañ. p sedē eandē inter cetera specialiter deputandi visitando monasteriū sancte marie de florentia ordinis sancti benedicti nigri habitus z abbate carentis fama publica referente peruenit. q in ipso monasterio erant nonnulli p monachis ipsius monasterij se gerentes z habitū ipsius publice deferentes z loca monachoꝝ dicti monasterij occupata tenētes z bona ipsius monasterij recipiētes indebite z iniuste in damnū ipsius monasterij cū ipsius monasterij non sint vere monachi sed apostate de alūs ordinib' fugientes vel abiecti ipso monasterio ꝓ deum z iusticiā p ambitionē z susceptionē intrusi in animaꝝ suarum periculū z monasterij plibari gravamen z damnū dictus ꝑ patus poncius cōsiderans q̄ iurta auctoritatē Hieronymi nō ē bonū panē filiorū dare canibus hoc est lectatoribus z intrusis. xxij. q. i. si cupis. monuit oēs z singulos gerētes se p monachis ipsius mōasterij z cuilibet eoꝝ precipiendo mandauit infra certū terminū z peremptorium vt quilibet eoꝝ deberet facere fidem de sua institutione

vel titulo quē habet in dicto monasterio. ¶ Lozā quo infra dictuz terminū quidā gerens se pro monacho dicti monasterij q primo pfessus fuit in ordine fratrū predicatoz. z ab ordine ipso pciſus z abiectus ſub forma inferius annotata ad pbandū titulū ſui monachat' z iſtitutionis pduxit litteras reuerendi patris domini iohannis ſancti thxodori dyaconi cardinalis apoſtolice ſedis legati z adminiſtratoris dci monasterij. quarum auctozitate receptus fuit in monachū dicti monasterij z pceſſum factū p venerabilē patrē epiſcopū felu ſien. executozem deputatū ad hoc p dictū legatū quaz litterarum z proceſſus z licentie procisionis tenoz talis eſt z c.

¶ In chriſti nomine amē. anno incarnationis eiuſdē. milleſimo treceteſimo trigeſimo quarto idictione tertia. die decime nona menſis octobris. Nouerint vniuerſi patris inſtrumentū publicū inſpectū p religioſos viros nobis quōdā richi fraſcriptis. cōſtitutus i pſentia Reuerēdi xpo patris domini: domini thxdicij dei gratia epi felu ſañ: executoris infraſcriptarū litteraz domini cardinalis legati. i. c. mōa. ſancte marie de flozētia pñtib' religioſis viris dñis andrea priore clauſtrali z guilelmo bona ventura doffō henrico ſalin. frāciſco bartholo. andrea de piſtriſ z benedicto monachis dicti monasterij z capitulū z tanq capitulū dicti monasterij. de mādato dicti prioris more ſolito cōgregatis pſentauit z exhibuit dicto domino epiſcopo quaſdā litteras infraſcripti domini Johannis cardinalis legati ei' vero z ſolito ſigillo cū cozdula alba. pendentis munitas quaz tenoz talis ē Johānes miſeratione diuina ſancti thxodori dyaconus cardinalis. apoſtolice ſedis legatus venerabili i xpo patri domino epō felu ſan. ſalutem in dño dilecti i xpo cenobij quendā Richi ordinis predicatoz fratrū monita. promereant' vt anime ſue ſaluti quātū rationabilit' poſſum'. puidere curemus Cū itaq ſicut oblata nobis ſua petitio cōtinebat ab ordine ipſo nup l viat' exiſtat capiat ſicut aſſerit i monaſterio ſancte marie abbatie florentie vulgarit' nuncupat' ordinis ſancti benedicti ſub ipbus ordinis regula domino famulari: z ibi vite ſue reliquias cōſumare. Nos ſuis ſupplicationibus inclinati volētes eum in hmōi ſuo laudabili pposito cōfouere paternitate veſtre auctozitate qua fungimur preſentiū tenoze cōmittimus z mandamus quatenus ſi ē ita eū dē cenobium faciatis auctozitate noſtra in monaſterio predicto i monacū recipi atque fratrez z ſincere i domino charitate tractari ſibiq; habitū eiuſdem monaſterij: ac de cōmunib' fructibus pueniētibus illius ſicut vni ex alijs monachis portionē integrā erbibere ꝓſtitutionibus z ſtatutis predicti monaſterij z nō recipiendis apoſtatis z q̄bus licet alijs ꝓtrariū editis dum tñ per ſedem apoſtolicā nō fuerint ꝓfirmati nō obſtantib' q̄buſcūq; datuz ſenis. Idus octobris pontificat' ſanctiſſimi patris z dñi noſtri domini Johannis pape. xxij. Anno. decimonono. ¶ Itē preſentauit z exhibuit dicto domino epō quaſdā litteras infraſcripti fratris iohānis z prioris vero z ſolito ſigillo prioris prouincialis fratrū predicatoz romane puincie cere rubee impreſſo munitas. Quoz litterarum talis eſt.

Uniuerſis pſentes lras iſpecturis. frater iohānes de pontacuſis ordinis fratrum pdicatoz i romana puincia prior prouincialis idignus. ſalutez z ſincerā in domino charitatē. iuſtitia ſine qua multitudo gubernari nō pōt ſecūdū grauitatē culparuz acerbitatem adhibet pena cum ius ſuū vnicū quem tribuens crimini diſtinguens modis afflictionum ſecūdū exigentiā tranſgreſſionum. Frater igit' cenobius de albietis de florentia q grauiſſimam culpā cōmiſit in paraſceue apoſtatando acerbiſſima pena plecti z amaris doloribus caſtigari debebat quā penam in penitentiā impoſitā z imponendam forte cōtumacit' recuſauit. Ego igit' conſiderata beati auguſtini z patris nri regula que iubet reum emendatoriā ſubire vindictaz. quam ſi nō tulerit de noſtro ordine noſtraq; ſocietate mandat proici. ¶ Uiſo etiam z diligentiſſime inſpecto noſtroz inſtitutiōez tenoze qui grauiſſimā appellat culpā. i correxibilitatē illius q nec culpas timet admittere z penas recuſat ferre. Quē dicit de noſtro ordine pcidēdo de diffinitoz conſilio z aſſenſu. ipſe fratrē cenobiū q taz profeſſionē a corde abiecit habitū noſtre pfeſſionē mando exui z a corpore noſtri ordinis tanq̄ inutile mēbrum' nō crudelit' ſz miſericordit' ne contagione peſtifera alios inficiat recido hanc autē ſuā ſeueritatē ſecūdum ſamaritē exēplū vulneribus ſaucij vinū z oleū infundēs pietate nolēs contradicet a ſententia excōmunicationis quā ꝓpter apoſtaſiā incurrit abſolui in cuius ſentētie expulſionis z abſolutionis teſtimoniuz ſigillū noſtrū prouincialatus duxi preſentibus apponendū Dat' in vrbe veteri in nro puinciali capitulo: āno dñi. M. ccc. xxxi. die. xxi. menſis ſeptembris. ¶ Eidēq; dño epiſcopo humiliter ſupplicauit q̄tenus ad executionē eoz q̄ dict' litteris dñi legati ꝓtinent' ꝓcedere dignaret'. Qui dñs eps debita reuerentia receptis lectis z conſideratis litteris ſupra ſcriptis volens cōtenta in dicti dñi legati litteris iuxta cōmiſſionē ſibi factam exequi: reuerentis q̄ſito primo p dictū dominū epiſcopum a priore z monachis ſupradictis ſi cōſtitutiones dicti monaſterij: de nō recipiendis apoſtatis ſunt p ſedem apoſtolicā cōfirmate z ipſis reſpōdentibus z aſſerentibus quod p ipſam ſedē nō fuerunt confirmate auctozitate cōmiſſionis z mandati ſibi facti p litteras ſupradictas monuit dictos andreā priorē guilelmū bonaventurā doffani henricū ſalin. franciſcū. bartholū: andreā z benedictū iurta dictaruz litterarū continentiā eundē cenobium in dicto monaſterio z in monachū reciperent atq; fratrē atq; ſincera z in domunio charitate tractarēt ſibi habitū dicti monaſterij ac de cōmunibus fructibus z puentibus illius ſicut vni ex alijs monachis portionē integrā miniſtrarēt. Qui dñs andreas prior z cēs alijs monachi ſupradicti volentes monitionē pdictā exequi reuerenter eundē cenobiuz pacis oſculo in dicto monaſterio receperunt in monachū atq; fratem ſibi dicti monaſterij habiū z exhibentes. Qui dñs cenobius predicta oia acceptās humiliter z deuote genu flexus. z manibus iunctis fecit z pmiſit dicto epō vicario dicti domini cardinalis recipiēti. p dicto domino cardinali tanq̄ ſuo dño z prelato obedientiā z reuerentiā conſuetam mandans dictus dñs epiſcopus. mihi Soldo no. ſcribi qd de pdictis publ'. conficerē inſtrumentuz act'. florentie in. c. dicti monaſterij pſentibus pbitero meliore capellano dicti domini epiſcopi. ſ. ſancto. ſ. cautis notatis. Et frāciſco dñi ſenanēſis de florentia teſtibus ad hoc rogatis. Ego dictis paleſim de piſtorio Imperiali auctozitate notari' z iuder ord'. Et nunc ſcriba dicti dñi epi predictis oibus iterfui eaq; de mādato dicti patris z rogatu dicti dñi cenobij ſcripſi z fideliter publicaui. ¶ Querit' an dictus cenobius ſit cēſendus verus monachus abbatie predicte. Et quia diſtinctione negociū magis clare ſcit facit de Rept. c. ſup litteris z etiaz quia p q̄ſtiones diſtinctas z particulares magis liquet natura totius. Ideo in pſenti queſtione vtoz diſtinctione. Et p mo quero an iſte cenobius ſic abiectus intelligitur habere licentiā trāſeundi ad aliā religionē. ¶ Secūdo an littera legati ſibi cōceſſa ſup dicto monachatu valeat. ¶ Tertio an proceſſus habitus p epiſcopum felu ſañ. teneat. ¶ Quarto an receptio monachoz teneat cū eum tractauerunt vt monachū nec ne. ¶ Et dico quod nō cenſet licētiatus imo abiectus cū ignominia. Nā licētiatus ꝓprie dr qui de licētia ſuperioris ad aliū ordinē tranſit vt extra de regulis Iz ar. nō eſt dubiū cuz ſi. Et quod talis abiectus cenſeatur cū ignominia facit de teſtamo. ea. que. Nā aliud eſt eſſe abiectū aliud fugitiuum apoſtatis: vt de regu. c. vltimo. z in extrauaganti benedicti paſtor bonus q̄ibi ponuntur vt diuerſa. Nec etiā fit ibi mentio de licētiatis z quare quia licētiati l tranſiuerūt cum licentia z debito mō: z ſic nō ſunt reuocandi facit optime de renunc. quidē vbi obtenta licētia renunciandi cōpellitur renunciare. ¶ Et ita obtenta licētia tranſeundi cōpellitur tranſire. Sz aliſ vt fugitiui z abiecti ſunt reuocādi: vt i iuribus allegat' ergo nō ſunt licentiati poſtq̄ cōpellantur tales eos reuocare annatim: facē optime z videt' caſus legis. ff. de his q̄ no. infa. l. q̄ ait pretoz. §. ignominie cauſa: vbi patet q̄ ſimplr remiſſus nō intelligitur remiſſus ignominie cauſe. Sed q̄n ignominie cauſa remittitur: tunc ſup hoc exprimit'. Sed hic in caſu noſtro exiſte exprimitur q̄ ignominie cauſa obicitur. ergo nō eſt ſimplr licentia' cū cauſa ignominie eſt remiſſus ſiue abiectus. Itez ex alia cauſa patet q̄ ignominie cā fuit remiſſus ſiue abiect'. Naz fuit erauctozat' inſignijs militarib'. i. inſignijs religionis. vt pz in' dicto. §. ignominie: ergo tam rōne expreſſionis facta in remiſſione ſiue abiectione q̄ ratiōe ex auctozitatōe cenſet' ignominie cauſa remiſſus ſiue abiectus: q̄ nō poteſt dici talis licētiatus cū iſta ſit valde diuerſa vt ſupradictum ē certe non vide quō. Itē vt patet in littera abiectionis nō datur ei licentia vt tranſeat ad aliquē ordinem vel monaſteriuz: imo dicūt doctores q̄ nunq̄ abbas debeat monacho ſuo dare licentiā trāſeūdi ad aliū ordinē niſi p mo habet monaſteriū paratū alio qūin ē appoſtata. ſi aliē recedit. vt no. Inno. z hoſti. de renū.

c. vltimo. ergo patet q; etiã si esset in littera abiectionis dictuz q; trãsiret ad aliquã religione nõ exp̃esso certo monasterio q; nõ possit dici licentia: q; cõtra ius esset. data. ergo quatenus magister in littera abiectionis nihil ibi de hoc dicit' imo si bene ꝓsideret littera abiectionis qđ valde notabile p que euidenter ꝓcludet' q; licentia dici nõ põt que nõ ẽ. Itez ad scõm dico q; littere legati nulle sunt ipso iure. Nã sunt impetrate tacite veritate z expressa falsitate z sic tales littere nõ valẽt: vt dz rescrip. sup litteris. imo vt iure cauet' i talibus litteris nõ dz aliquid subticeri. qđ deberet animũ cõcedentis ad venegandũ vel vandũ mouere. vt no. i. d. c. super litteris. i glo. Et hoc z Jo. an. de rescrip. in. c. gratia. li. vi. in glo. q; z hoc de rescrip. postulasti. Et archi. de pben. nõ põt. li. vi. z. i. q. vij. hiq cuz si. Sed qd etes diceret q; legatis cõcessisset q; fuisset deiectus ꝑter sua demerita tã turpia: z q; die veneris sancti apostauerit. certe nullus dubitat q; talẽ litterã ei nõ dedisset. imo exp̃s sit q; erat banit'. vt patet i littera legati: qđ erat falsum. vt supra patet p formã sue abiectionis. Et sic legat⁹ debuit itelligere de licentia debita z ex tã. pbabili z non ignominiosa. facit. C. de his q; veni. eta. impetra. l. fi. Ergo vt dictũ ẽ lr̃e p quas fuit receptio facta de eo sunt nulle. vt de rescrip. c. ad audiẽtiam. ij. Itẽ ad hoc ẽt facit q; qñ aliquid p̃dicat' p prius z p posterius simpliciter. pbatũ intelligit' datum p prius. vt no. ff. si ager vecti. vel emphi. l. i. vbi nomine domini itelligit' directũ nõ vtile ergo idẽ de licentia. ¶ Itẽ si bene ꝓsideras in littera legati dicit' si ita ẽ: z tamẽ ita nõ erat neq; episcopus sup hoc fecit inuestigationez vt patet in processu episcopi feluſañ. z sic excessit formã mandati z sic nõ valet q; factũ ẽ p episcopum etiã si littere legati valerent. facit. c. cũ dilecta. Nã talia mandata sunt seruanda diligenter. vt de preben. cui de nõ sacerdotabili. li. vi. ff. mãda. l. diligent' cũ fi. cũ ergo iste littere sint nulle z ꝓcessus null' ratiõib⁹ supradictis patet q; receptio z monachatus nullus ẽ: quia vigore istarũ litterarũ z ꝓcessus est recept' Item ad tertiũ dico quod talis ꝓcessus est nullus z hoc p iura. supra allegata. Nõ obstat si dicat' quod si mãdatur alicui quod ꝓuideat de tali beneficio persone. quod tenet prouisio etiã si prouideat' persone non idonee vt. nota. In no. de presump. c. vltimo. Et tãgit Jo. an. de offi. delegati. in dices i de. quia si bene consideret' ꝓditio istius q; impetrauit literas sonat i conditionem: z non i monitionem vt patet per nota. ibi per dictos doc. Et si quod fit stante conditione nullum est vel aliter. quando alicui mandatur prouideas tali si ẽ idoneus. Tunc cum prima facie quilibet presumatur idoneus vt in dicta decre. vltima nisi appareat contrarium non est necessaria aliqua ꝓbatio siue examinatio vt ille habeat se ꝓbare idoneum. Sed quando dicitur si habuit licentiam vel id simile certe licentia nõ presumtur habere nisi eaz ostendat sicut dicimus presumitur idoneus nisi probatur contrariuz Sed hic licentia nõ obstendit se propter demerita sua deiectum. Et sic cum non habuerit licentiã z mandabitur sub cõditione si habuit licentiam patet exp̃esse quod illud quod factum est p episcopuz feluſanũ. nullum est vt in iuribus supra allegatis ¶ Itẽ ad quartum dico quod receptio monachoruz. z quod ꝓtractauerũt vt monachũ nõ facit cũ monachũ planũ ẽ quod isti monachi semp mittebant' cõsensui ex litteris dicti legati z ꝓcessui epi. Nam hoc patet q; ẽ mandatum eis vt recipiãt eũ iurta litterarũ dictarũ cõtinentiã dñi legati z sic receperũt z sic semper intendebãt z tractauerũt iurta ꝓtinentiã dictarũ litterarꝫ. Sed cõtinentia littere z ꝓcessus erãt nulli z sic receptio nulla. Nam presumit' manere i ea voluntate in qua erant tẽpore receptionis nisi probet' mutata. vt de bap. maiores z quod metus causa. c. per latuz z. ff. de ꝓbationibus eum qui z. ff. dele. ij. Lucius. cum si. imo etiã si cõsenserunt exp̃esse z recepissent eum nõ obstantibus litteris z processibus legati z episcopi non valeret. Ratio est quia receptio monachoꝝ ad abbatẽ z manachos dicti monasterij spectat tam de iure q; de cõsuetudine vt de elec. c. cuz ecclesia. vulti glo. ij. ergo eoꝝ receptio nõ faceret aliquẽ monachum. imo erat necessarius ꝓsensus legati quia tũc littera abbatis erat i illo monasterio ex eo quod erat cõmendatari' illi' monasterij z legat' nõ mãdat eũ recipere vt abbas imo vt legatus vt patet ex forma littere legati imo etiam legat' vt cõmendatari' z ipsi nõ possent eũ recipere q; si bene ꝓsideretur ipse fuit abiectus de ordine p̃dicatoꝝ vbi ẽ maria obseruantia regularis. z i monastrio p̃dicto nõ ẽ tãta obseruãtia vt i ordine p̃dicto vt est notoriũ de regula. c. sane. imo forte etiã non potuisset trãsire de licẽtia vera z exp̃ssa dñi legati quãuis sibi fuisset veritas exp̃ssa. ¶ Facit optime p̃dicta decre. sane. Nam qđ quis transeat de maiori ad minore solus papa dispẽsat vt nõ. Jo. an. z Jo. mona. de pben. c. cũ singula li. vi. Et sic cum iste nõ trãsiuerit legitime z est in casu reuocationis iurta formã predicte decre. pastor bonus: patet qđ etiã ius monachatus nõ teneret. Nec trãsitus nõ obstat si dicatur amice lz non facerẽt eũ monachũ eo quod tractauerũt eum monachuz qñ viuebat legatus eo qđ ad legat. vt cõmendatariũ z conuentũ spectat creatio monachoꝝ tñ postq; legatus mortuus est cum tractauerũt vt monachũ z tunc ipsi nõ possunt facere monachos monasterio. carente abbate: vt de regul. c. si ad solũ li. vi. ¶ Certe vt satis dictũ est: nõ consenserunt de nouo sed intelliguntur durare in illo primo ꝓsensu vel etiã nõ possent facere vel recipere exp̃sse nedũ tacite vt supra. pbatũ est. ¶ Itẽ quia p speciale priuilegiũ apostolicũ est indultũ ordini predictorũ quod dicti ordinis. pfessi non possunt assumi transire ad monachatum nigri habitus. Et aduerte q; si bene cõsideres nõ inuenies quod iste dñs zenobius fecerit obedientiam cõsuetã episcopo recepienti vice z nomine legati q; ista talis. pmissio obedientie nõ inducit. pfessionẽ regularem. Nã talem. pmissionez. pmittunt clerici: de maio. z obedi. c. his que. Sed qñ quis transit de vna religione ad aliam lz in primo fecerit professionẽ tñ in secunda debet facere. pfessionẽ maxime vbi regule sunt diuerse sicut est regula sancti Augustini quã habent p̃dicatores: z regula sancti benedicti: quã habent monachi abbatie florentie. Et sic patet p. s. allegata quod iste zenobius q; nõ est neq; fuit vnquã monachus in dicto monasterio abbatie est sic est inde reiciendus tanq; intrusus. ¶ Et ad maiorẽ firmitatẽ. Ego franciscus archy. z canonicus florentie z doctor decretoꝝ presens ꝓsilium ei ꝓprij sigilli. appensione duri muniendũ. Ego franciscus petri de magistris archi. z canonicus florentie doctor decretoꝝ sicut suprascriptũ est: z allegatũ sentio atq; cõsulo z ad maioris. roboris firmitatez hinc presenti cõsilio propria manu subscripsi z mei sigilli appensione duri muniẽdũ. Ego recuperus guillelmi de sancto miniate decretoꝝ doctor supradictis omnib⁹ assentio: z ita cõsulo vt superius ꝓtinetur in cuius rei testimoniũ predicto consilio me ꝓpria manu subscripsi: z sigillum meum apponi mandaui. ¶ Ego monte quondam bernardi iuder de bagmolo vna cũ predictis dominis francisco z recupero eorũq; auctoritate fieri consului. put supra scriptũ est a dicto dño pontio cõsultus. Et ideo sigillũ meũ apposui z̃c. ¶ Ego Johãnes andree ponderatis oibus que scripta sunt diligẽterq; librarijs motinis dñoꝝ franciſci Recuperi montis cõsulentiũ z subscribẽtium vt. s. patet z̃c. ¶ Christi eiusq; matris ac beati Hieronymi nominibus z suffragijs inuocatis. Jdẽ ꝓcludo. s. fratrẽ zenobium de quo queritur nõ esse nec fuisse p supra descripta monachũ ipsius monasterij quod dicit' abbatia: z motiuis dictoꝝ dominoruz addendo norandũ est in littera dñi legati ille se dixit nup licentiatũ: pbauit autem coram executore sed vltra triennũ prius electum. Qua electione z si licentia dici posset. quod negat' nõ tñ nuper sz vltra triennũ fuerat prius data. Nõ est ergo illa quã videre debuit executor. Nã vt doctores dicũt nup est aduerbiũ cõpositũ: ex nouuz z tps quasi noui p nouiter. Eũ añt vltra sex mẽses dz din. de cõ. pre. c. ij. de b̃ scripsi. de fidei. c. fi. & vltra triennũ nõ est nuper maxie i hac materia: qz z vnica die monachus siue mõasterio esse nõ debet. xvi. q. i. placuit el. ij. Bautẽ exp̃ssuz merito mouisset legatũ ad denegãdũ. vt. s. cũ diuturnitas tpis aggrauet culpãtura sunt nota. ¶ Secũdo aduertendũ nisi fallat in cõputo fuit falsa: aut instrumentũ sup̃ executione cõfectũ. Intuẽtienim quod annus primus pontificatus pape Johannis i chvauit ãno natiuitatis dñi. M. ccc. xvi. die. v. septẽbris q; tũc erat ãnus incarnationis. M. ccc. xvij. facile cõstare poterit qđ decia nona dies octobris currẽte ãno incarnationis. M. ccc. xxiiij. p̃cedit idus. i. tertiã decimã diẽ octobris anni dñi pontificatus papa Johãnes fore: i integro anno. s. vi. diebus minus. Et sic ꝓcludit' executionẽ littere factã q̃si p annum ante datã littere. ¶ Tertio assero me ptinaciter tenere quod etiaz si noua institutio dñi nostri nõ emanasset. Nec tũc viguisset p̃dictoꝝ priuilegiũ de quo. s. veri. apostate sunt fratres p̃dicatores trãseuntes ad nigros monachos nõ seruãtes regulã benedicti vt plene scrip. i p̃dicta decre. san. de reg. z iurta p̃dicte assertionis testimoniũ huic scripture manu ꝓpria fecit certuz sigillũ appendi z̃c. Nico. ab.

Aluatoris nostri Jesu christi inuocato presidio. Attingaz iurta ordinez quottuorez dubia. q̄ ex facto eliciūtur. ¶ Primū est nunquid vltimus auditor qui dictā trinā sententiā tulit potuerit post dictā sententiā decernere remissionē p̄dictā cū p ipsaz sentētiā fuerit quoad causaz nullitatis officio suno fuctus z abiectis argumētis que ad partē cōtrariā fieri possent. arbitroz dictā remissionez fieri potuisse nō obstāte sententia lata super appellatiōis istā tia. ¶ Mouet me ad hanc sententiā principaliter qm̄ cā nullitatis z appellatiōis pñt deduci simul z i eodē libello seu iudicio ſm omnēdotoruz sententiā q̄ communit approbat cōmunis stilus iudicioz licet aliqui doctores ātiqui declinauerit in cōtrariā sententiā. ¶ Prima tamē potioz z cōioz vt no. p bart. z alios in.l.si expressim .ff. de ape. z.l.i.C. q̄ sen. siue app. te. Nota per canonistas i.c. dilecto de app. possunt etiā iste due cause nullitatis z appellationis deduci sepatim etiā diuerso tē pore vt in cle.i. de re iu. iuncta glo. in verbo donec. z quod pl' est de nullitate agi. potest etiā post appellationē desertā vt in clicet de sen. ex cōi. li. vi. z no. in.c. sepe. eo. ti. ina ntiquis ac. et post tres sententias latas super eodē articulo vt in dicta cle. i. iūcta prealle. glo. cum ergo iste due cause nullitatis z appellationis sint diuerse z diuersi effectus p sententiā quā iudex profert sup i stantiaz appellationis non pōt dici q̄ sit functus officio suo super causa nullitatis q̄ vbicūq; plures cause cōmittuntur iudici nisi expresse sit dictuz in commissione vt simul illas decidat per sententiā lataz in vna causa non dicitur functus officio suo quo ad reliquas nondū diffinitas vñ potest ad decisionem aliaruz causaz procedere vt probatur in.l. quid tamē. ff. de arbi. quod procedit etiā si tales sint cause que ſm earū naturam habēt aliquā in se connexitatez vt petitoriuz z possessoriuz super eadez re que ppter identitatez debēt coā eodez iudice tractari vt in.c.i. de causa po. z p z in.l. nulli. C. de iudicijs z in.c. fi. eo. ti. Et tamē iudex qui tulit sententiaz in possessorio nō dicitur suo officio fūctus quo ad petitoriuz licet ambe cause eidē iudici fuerūt simul commisse vt i .c. ad vltimū de causa po. z pro. z.c. significauerūt de testi. z in. c. cū ad sedē de resti. spoli. z facit cle. vnica de causa po. z prouide i casu nostro fuerint vltimo auditori cōmissio cause nullitatis. z appellationis licet ipse Judex sententiā tulerit sup iustitia appellationis non per hoc potest dici functus officio q̄ ad causaz nullitatis. z per consequēs cū in causa nullitatis remāserit iudex potuit decernere super illo remissionē ad partes cū per illaz sententiaz lataz super appellationis istātia nō sit sopita questio nullitatis quia. vt .s. dixi iste cause diuerse sunt. Nam potest sententia confirmari in causa appellationis quo ad merita cause. Et tñ primo sententia potuit esse nulla ex defectu ordinis iudiciarij quia fuit lata in die feriata seu alio respectu. hoc est q̄ iura voluerūt quod etiam post desertā appellationem super cā agi. causa nō licet vt preallegata de p̄ma. ¶ Hoc etiaz aperte probatur in simili in dicta cle. i. an. §. fili. iuncta glo. in .§. impediri vbi patet q̄ si ante prelationem tertie sententie confirmantis duas sententias precedētes. nō impeditur prosecutio appellationis precedentis a grauamine: fortius ergo dicendū in cā nostra cū causa nullitatis sit. ne eui etozie q̄ causa appellationis a grauamine non ergo debet ipsius cognitio impediri per prolationē tertie sententie z presertim cū nec fuerit de mente iudicia proferentis tertiā sniaz qui immediate post illam tertiā sententiaz dedit remissionez ad partes ad probādos articulos datas i cā nullitatis. Ex his enim q̄ incōtinenti secuta sunt colligitur satis iudicis animus quod priozis sententias cōfirmauerit quo ad merita cause nō autē quo ad causam nullitatis coā eo pendētem al' fuisset sibi contrarius quod nō est presumendū ex quo in continēti processerit super causa nullitatis ar. in.l. nā ad ea. ff. de cōdi. z demō. z i.l. lecta. ff. si cer. pe. z i.c. officij de elec. ¶ Preterea si d̄ō nullitate pōt agi post tres snias vt i. d. cle. i. iūcta gl. pall. i. v̄bo donec. forti' dz posse p̄cedi sup cā nullitat' iā attētata ut .plationē triū snia cū minoz suspitio calūnie oriat' ex cāu q̄ i p̄cedēti ar. i. l. is q̄re'. ff. de pu. iu. Et ex q̄ ad p̄mū dubiū. nūc scdz attigā dubiū q̄ q̄rit' an decretū dē remissiōis fuerit superfluū z p̄ter debite z frustra cōcessuz ex eo q̄ de aliis nullitatib' vltra illā q̄ surgebat ex falsitate dicti istumēti p̄stare videbat' ex articulis p dictū. b. datuz iudex ipsos ñ acceptasset. Hec i cā nullitat' p̄dusū fuisse. Ad q̄ q̄dē dubiū mihi oīmō vz rñdē dū negatiue vz q̄ illō decretū remissiōis ñ fuerit superfluū iz ex aliis articulis prebēdis potuisset cōstare. de nullitate mouetoz principaliter. q̄z nemo prohibet' plurib' exceptionib' seu defensionib' vti licet q̄libet exceptio seu defensio p se sufficiat cū nō debeat quis se artare ad vnā speciē exceptionis seu defensionis cū posset in illa defectus probationū deficere z aliis nō propositis iniuste succūbere vt patur in regula nullus plurib' de re. iur. li. vi. Et in.l. nemo de re. iur. z q̄ legunt' z no. in.c. ij. de test. z in.c. exhibita de iudi. z in.c. cū. Jam dudū de appella. z in.c. audita de resti. spoli. z in.c. cōquerēte de cleri. nō resi. z in c. auditis. z in.c. cū olim de prebē. plene p glo. in .d. regula nullus plurib' clare patet q̄d variis defensiōibus quis vti pōt in eadē causa. licet oēs nō necessarie ad victoriā obtinēdā. Sed ad cautellā pōt quis vti hmōi diuersitate vt si probationes deficiant in vna possit obtinere ex alijs. Non.n. est augustāda copia probationū. l. currēt. ff. de testi. Et optime facit ad predicta. c. si forte de elec. li. vi. z in.c. vt circa. eo. ti. z libro. Et presertim hoc dicendū in casu nro. in quo iste allegās nullitatē simpliciter fundauit se sup defectu citatiōis. Nā talis defectus idubitāter reddit sentētiā nullā cū citatio sit fundamētuz iudicij vt insti. de pe. te. li. ppe finē. z. ij. q. ir. c. cōia. z. c. ij. irrie runt. z i. l. de vno quoq;. ff. re. iu. z in.c. ecclesia sancte Marie de con. vñ nō debet ista exceptio nullitatis tanq̄ principalis z indubitata excludi ob alias exceptiōes nullitatis. de q̄bus posset forte in iur̄. vel de facto dubitari. z fortass p̄optiores erūt probatiōes ad defectū probatiōis. Probādū quā respectu aliaz defensionuz nullitatis. ¶ Ex q̄bus coducit' ad secūdū dubiū q̄d decretū dicte remissiōis nō fruſtratoriū. Hec fuit iniustū licet alie nullitates fuerūt allegate z ad p̄dicta bene facit ter. in .l. scio quesitū i fi. ff. de ap. vbi patet q̄d allegās in appellatiōe sua vnā causam pōt ab illa recedere. z aliā probare. q̄z pōt p̄uocationē suam q̄buscūq; modis iustificare vt ibi dicit ter. in fine. ¶ Ad q̄d optime facit q̄d no. bar. in .d. l. si ex presso in versiculo quero si p̄secut' ē. ff. de appel. vbi plus dicit q̄d si quis vnā causaz nullitatis tantū expressit i libello. z succubuit pōt postmodū aliā causā nullitatis p̄sequi sicut in reali dicimus vt in.l. si mater. §. i. z in.l. an eadē. §. actiones. ff. de ex re. iu. z i. c. abbate sane de regu. iur. li. vi. ¶ Forti' q̄ principio pōt plures nullitat' causa p̄sequi. vt i iurib' prie allegatis. ¶ Ad tertiū dubiū videlicz vtrū ante executionē dictarum triū sentētiaz potuerit de causa nullitatis ante dictā tertiā sentētiā introductā cognosci. z sup ea pnūciari. Et videtur primo q̄ nō p ter. in dicta cle. pma. de iudi. In primo respō so vbi dicit' q̄d is qui ꝯ se tres sentētias reportauit non dz admitti ad agēdū vel excipiēdū de nullitate ipsarū vel alicui' ex eis donec hmōi sentētie plenarie fuerit executiōi demandate. Cum q̄ iste de quo querit' reportauerit tres sentētias ꝯ se nō debet admitti ad agēdū vel excipiēdū. de nullitate ante executionē dictarum sentētiaz. ¶ Hec dictus ter. distinguit vtrū prius fuerit intentata cā nullitatis vel postea intentet' ſz simplicit' excludit a facultate agēdi vel excipiēdi ante executionē p̄tingeret sentētiaz licz q̄ iste de quo q̄rit' fuerit admissus ante platationē triū sentētiaz in cā nullitatis tñ post ipsarum triū sentētiaz platationē nō debet ā plius admitti. cum ex platiōe ipsaz sentētiaz illico surgat calūnia p̄sumpta ꝯ agētem. ¶ Sed his nō obstātib' p̄dicta sentētiā arbitroz de iure veriozē dz q̄d etiam ante triū sentētiaz executionē possit in dicta causa nullitatis fieri p̄secutio dummō p ipsuz succūbētez in principali nullū prestet' circa triū sentētiaz executionē impedimētuz. Et primo ad hāc sentētiā suadet plurimū ter. in dicta cle. i. Et primo hoc mō inducēdo dispositio eni illi' cleñ. pme. q̄ vetat quē posse agere vel excipe de nullitate ante executionē triū sentētiaz est iuris noui inductoria. vt patet ex principio ibi vt calūniis litigātiū obuiat' z̄c. merito dz in termis suis. dūtaxat hēre locū cū veniat in p̄iudiciū agētis vel excipiētis de nullitate ar. in re odia restrigi de reg. iur. li. vi. z in.l. ij. §. si q̄d a princip. ff. ne quid i lo. pub. sed ter. ibidē loquit' cuz tres sententie sunt late. vt eo casu nō admittat' quis agēduz vel excipiēdū de nullitate ante ipsarū executionē in casu autē nostro nō fuit actū vel exceptū de nullitate post triū sentētiarum platiōis vel ante merito nō vēdicat sibi locū ille ter. in casu nro. Nec obstat si dicat' q̄d post sentētiā tertiā p̄sequēdo causam nullitatis dicit' agere de nullitate. Quia dico q̄d nō p̄rie dicit' nunc agere ſz potius p̄sequi actionē prius itentatam ante plationē tertie sentētie. Aliud ē agere de nullitate post platationē triū sentētiaz z aliud p̄sequi actionē iam attētatā ante platationē ipsaruz. Qm̄ ter. in dicta cle. presumit ca

lũniaz in agente vel in excipiente de nullitate post tertiã sniaz promulgatam tum propter presumptionẽ que orit in tribus sententiis latis sup eodem. Cuz qz ex quo non licet tertio appellare presumit calumniasse agere vel excipere de nullitate: Ad hoc vt possit impedire executionẽ sententiaz que rones cessant in casu nostro. Nã ctz iste egerit de nullitate ante platiõnẽ triuz sententiaz cum illico post primã sententiã pposuerit de nullitate. Et sic eo tempore quo sibi competebat facultas appellandi cessant dicte presumptionis calũnie z impedien di executionẽ sententie. ¶ Merito dz admitti ad prosecutionẽ nullitatis vt in proposito. Et pro hoc optime facit in simi liter. i d.l.is q re'. ff. de pu. iu. vbi pz qd accusat' post denũciatonẽ ñ pot accusationẽ .3. aliũ ichoare tñ ãte dãnationẽ vt plẽ. habet' i.d.l.is. q re'. Ita in pposito dicẽdũ vr. Et pl intelle\ctu vr ter. in. d. cle. i. un scdo rñso iuncta gl. in verbo impediri. vbi habet' quod si is .3. quẽ late sũt tres snie. appellauit a grauamine : ãte prolationẽ .psequi z ipleri pot post dãnationẽ ipsorũ nõ impedit' post ipsarũ .platione appellationẽ ab interlocutoria prius .pposita .psequi. ¶ Id solũ .puidet' ibi idẽ qd ptertu appellatiõis nõ impediat' executio ipsaz triũ sniarũ vñ aduertẽdũ qd ter. ibidẽ i scdo rñso ñ loquit' sicut i pma pte illius cle. Nã in pma pte exposse dz quod post .platione triũ sententiaz nõ admittit' qs ad agendũ vel excipiẽdũ de nullitate ãt executionẽ ipsaz sententiaz. Sz in secũdo rñso solũ dz q textu. appellationis prius interposite nõ dz impediri executio vñ nec .phibet .psecutionẽ appellationis prius a grauamine interposite z hoc aptissime voluit gl. i verbo impediri in fine. ¶ Et aduertẽdũ quod ille q dicit se pri' appellasse a grauamine dz in effectu .pseq nullitatẽ sententie diffinitiue sequẽter qz si appellatio .pnuncietur legittima sententia sequẽs diffinitiua ẽ nulla tãq lata ab eo cui' iuris dictio erat suspẽsa p legittimã appellationẽ vt in. c. ñ solũ z in. c. si à iudice de appell. li. vi. z in. c. super qstionũ i fine de offi. dele. Et nihilomin' nõ impedit' appellans ipaz .psequi post .pmulgationez tertie snie. dũmodo nõ impediat' executio ipsaz sniarũ. Ita dicẽdũ puctaliter in casu nostro quod cã nullitatis itpposita ãte .plationez triũ sniarũ ñ dz impediri, ppt snias supuenientes. Satis ẽ. n. quod virt' ñ impedit executionẽ snie z .p hac opinionẽ facit maxime eqtas: ex quo .n. cã nullitatis intentata est tempore legittimo ñ dz impediri, ppter casuz superueniẽtẽ ar. in regula factũ legittime cũ nõtis ibidẽ in gl. de regu. iur. li. vi. z ne iudicialis et istãtia frustra euanescat .3. l. properãdũ. C. de iudic. ¶ Preterea z vltimo nullibi hoc .phibetur exposse g .psecutio impediri nõ dz qz quod nõ est exposse sanatũ superstitiosis nõ z adinuentionib' psumẽdũ vt i. c. .psuluisti. ij. q. v. z hoc de tertio dubio. ¶ Ad quartũ z vltimũ in quo querit' an supposita nullitate prime snie relique due sententie cõfirmãtes primã que nulla fuit nulle z invalide cẽseri z iudicari eo ipso quod confirmãt sententiã nullaz de cuius nullitate nõ erat tempore alia sententiarũ duaz plene cognituz nec discussuz. Ad hoc dubiũ facilit rñdet' per ter. in. d. cle. i. iũcta glo. i verbo donec. z in verbo impedire. dico enizq in cã nulla snia reddit inefficaces alias sentias z si facta fuit executio dz illa retractari. Nam sententia non meretur dici snia vt in. l. iiij. §. condemnatũ. ff. de reg. iu. z alie sententie sequẽtes reddũtur inefficaces tanq itẽdẽtes pme snie q fuit nulla ar. i. c. iter dilectos. §. ceterũ de fi. in. Preterea secũda snia seu ei' effect' fuit suspẽsus p sequẽtẽ appellationẽ. ¶ Tertio ãt snia nõ simplr cõfirmauit precedẽtez sed solũ quo ad merita cause. ¶ Unde respectu nullitatis iudex illico dedit remissionẽ ad partes vñ quẽadmodũ .platio triuz sententiarũ antea latarũ nõ impedit quo minus de nouo possit agi. de nullitate ad effectũ retractandi executionẽ illarũ sentẽtiarũ vt i. d. cle. i. iũcta glo. i verbo donec z in verbo impetrari. ita z fortius tres snie ñ debẽt impediri effectũ cause nullitatis ante .plationem triuz sentẽtiaz itẽtate. Et sic de qrto z vltimo dubio etc. ¶ Et ita vt .s. per me cõclusum est arbitror iure cẽ. ¶ Ego nicolaus abbas momacen. dñi nostri pape .R. referẽdarius z eius camere auditor. z in testimoniũ me propria manu subscripsi z sigillum meũ solitũ apponi feci samori iudicio semper saluo etc. .Ri.

Cõ. lxxxviij.

In ihesu christi saluatoris nostri. Presidio et corde inuocato. In cã z questione que in pntia vertitur int' canonicos ecclie iincelleracolsi. actores ex vna pte z dñm Joãnem messet plebanum z canonicum predicte ecclesie collegiate partibus. ex alia super redditib' z prouẽtib' prebende z canonicatus dicte ecclesie ad dictum dominum Johannẽ ptinẽtiũ illud de iure q̃ritur an indulgẽtia seu gra dicto dño Johanni. per. s. n. eugeniũ papã sup percipiẽtib' fructibus redditib' dicti canonicat' in absentia ad quinquẽnium cõcessa iure sbsistat. ita qd sine dictoz canonicoz ꝓdictione possit libere reddit' z fruct' dicti canonicat' percipe. Et pmo ad materiã dilucidãdaz videt' dictã gram nulli' fore momẽti marie in piudiciũ pẽdentie litis qd sic .pbat' pilegiuz lite pẽdente cõcessuz. de litis pẽdentia mẽtione nõ habita. iure non sbstitit vt in. c. fi. de lite. pen. z in cle. ij. eo. ti. iuncta glo. i verbo in nouaui. z. c. cãm el pmo de rel. Sz pdictũ pilegiũ lite pẽdẽte emanauit nec de illa mẽtione egit. ergo dictum pilegium nullũ z qd emanauerit lite pẽdẽte aptissime .pbari videt' per ter. dicte de. ij. vt lite pẽdẽte. vbi habetur qd lis pẽdere dicitur quo ad hoc vt nihil. Innouet' postq a iudice cõpetẽti citatio emanauerit z ad ptez puenit dũ tamẽ in citatiõe illa talia sint expressa p que plena possit pars instrui sup qbus iudicio cõuenitur. Et clarius ad ꝓpositũ hoc innuit ibi glo. in verbo innouum que dicit in nouatiõe fieri si impetrat' pilegiũ tacite litis pẽdentis. In casu ãt nr'o talis spẽcssit citatio vel qd verius est licet citatio fuerit generalis tñ compẽte dicto dño Johãne ex parte dictoz canõicoz fuit i iudicio petitũ vt ꝓberz dict' dominus Johãnes p iudicẽ cõpelli ad dimittẽdũ canonicis pdictis fruct' reddit' z puẽt' canonicat' z pbẽde quos i. d. ecclia collegiata. tenebat .ppt' eius ñ residẽtiã in pfata ecclia. Et sic in iudicio fuit instruct' qd sup fructib' z redditib' dicti canonicat' ꝓueniebat g nõ potuit sup illis pilegiũ impetrare de litis pẽdẽtia mẽtione nõ habita. Si enim litis pẽdẽtia inducit p nudã citationẽ cũ expressiõe eoz sup qbus ꝓueniẽdus dicta cle. ij. ¶ Forti' iduci dz p citationẽ generalẽ factã post modũ expsiõe in iudicio p viã petitiõis cũ plus debeat operari expsio iudicialis quã extra iudicial'. facit qd legit' z notat' i c. venerabilẽ. §. secus de sentẽ. ex cõi. li. vi. ¶ Preterea z secũdo ex alio capite dictũ pilegiũ corruit scdo. ex defectu itẽtionis ꝓcedẽtis. Cõcessit. n. illã gram do. apostolic' cũ certa limitatiõe voluit. n. illa ñ valere si alias eidẽ dño Johãni auctoritate apostolice vl ordinaria ipetuũ vl ad certũ tps sup eisdẽ fructib' i absentia pcipiẽdis gra ꝓcessa fuisset. Sed dicto dño Johãni fuerit gra e in ppetuo cõmisse p dñm abbatẽ ad quez dicta eccla pleno iure ptinet g gra apostolica nulli' fuit momẽti. Hoc. n. fuit gra dñi abbatis ipetuũ ꝓcessa p. c. i. lz actum. i. fi. de elec. li. vi. vbi patet qd ordiari' citra papã ñ pot in ppetuũ dispẽsare. i. ad vitã beneficiati sup nõ residẽ. in eccla atlxdrali. ¶ Tertio impugnat' dcã gra qz nõ ẽ ad ipleta ꝓditio sup q dñs nr' illã ꝓcessit vz si dñs abbas z parrochiani dicte ecclesie consentirẽt q tñ nõ cõsenserũt. Nec etiã dñs abbas ꝓsentire vult lz dicat se ñ velle infrigere id qd p suũ pdecessorẽ gestũ est si iur sbsistat. Sz illa gra i ppetuũ facta nõ valuit pserti qd ad canonicatũ sup cui' fructib' i absentia ptcipiẽdis nulla facta fuit. in gra dñi abbatis mẽtio merito tanq odiosa nõ dz ad iura dictoz canonicoz .progatiuã extẽdi ar. in. c. ij. de fi. .pbi. li. vi. z regula restrigi de re. iur. li. vi. ¶ Nec psumitur supiorin dubio velle iuri alioz pindicare vi i. c. sup eo. d offi. dele. z i. l. ij. §. si quis a principe. ne qd i lo. pub. Et dirit Jn no. in. c. cũ dilecti de donã. z Jo. an. in. c. cũ olim de verbo. sig. z bar. in. l. fi. ff. de cõsti. princi. qd qtẽ' pilegiũ tendit i aliorum piudiciũ dz stricte interptari. ergo sup illa gratia dñi abbatis nõ pot dict' dñs Johãnes se fundare vt dicat' vigore illius ꝓsensuz dñi abbatis habuisse. Sz his nõ obstãtib' ꝓdictis sentẽtiã arbitror de iure verioẽ vz dictã idulgẽtiaz de iure pdictis. nõ obstãtib' valere qm papa pot qbuscũq statutis ecclie nõ obstãtib' gram facere qz in talib' statutis itelligit' excepta auctoritas pape etiã si eẽnt iuramẽta firmata vt legit' z notatur i. c. .pstitut' de .Rpt. Et ne dũ expresse sz etiã tacite pot papa sup nõ residẽter idulgẽtiã ꝓcedere. vt si ꝓcedit alicui duas ecclesias curatas videt' tacite sup nõ residẽtia i altera ppter impossibilitatẽ dispẽsare vt no. glo. i. c. nõ pot de prebẽ. li. vi. z pilegiũ a principe ꝓcessuz dz eẽ mãsurũ vt i regula decet d reg. iur. li. vi. Dñs ãt apostolic' dictã graz ꝓcessit qbuscũq dicte ecclie statutis nõ obstãtib'. g voluit dicta statuta quo ad illaz gratiã tollere. sufficit. n. mẽtio ita generalis vt i de. dudũ .ppe finẽ de sepul. Nullũ ãt vitiũ dicte gratie ipig. pot qd saltim appareat. ¶ Nõ obstãt motiua supius facta. Et pmo ad id quod opponit' de lit. pendẽtia pot multipliciter respõderi. in pmis qd ipetratiõis tpe nõdum lis pẽdebat pcisset. n. gratis citationis illaz per multos menses. Nam gra fuit facta anno incarnatio

incarnationis dñi. M.cccc.xxxi. vt in fine littere apostoli cauꝫ cõtinet. Sed citatio illa emanauit in. xxxij. vt pz in actis eiusdẽ cause. Et sic illa obiectio omnino cessat ¶ Secũdo p̃ suppositũ sine veritatis preiudicio q̃ lis processisset gratiaz nõ tñ habuit impedire ipsius gratie validitatẽ. qz si bñ citatio seu petitio ponderet gratia nõ venit in preiudiciũ litis sup alio autẽ litigabat z sup alio gratia fuit obtenta lis eni super fructib' z redditib' preteritis seu tunc presentib' erat vt pz in pria z secũda petitionib' factis nomine canonicoꝝ sup recipiẽdis in futurũ nõ erat itẽtata q̃stio nec itentari poterat cũ nullus ins cõpeteret canonic. ad futuros redditus cũ fruct' debe rentur canonicis ꝓpter non residentiã cũ canonicis. ¶ Ante ḡ cõtumatiã in nõ residẽdo nõ cõpetebat ius eius cõtumatia aũt in nõ residẽdo ñ poterat cẽ nisi respectu ꝓteriti tpis vt tũc ꝓsentis cũ in futurũ potuisset dict' dñs Joãnes residere z capere fructus tractus autẽ futuri tpis nõ spectat ad iudicẽ vt i. c. Romana. §. caueãt z q̃ibi no. in. glo. de sen. excõica. li. vi. z in. l. i. §. i. ff. de vsur. vñ vt dicit in ter. lz debitor sub vsuris sit in mora de ꝓsen z sic ꝓsentes vsure debeãt secũdũ ciuile nõ tñ ꝓpter moraꝫ de pñti pñt̃ preti vsure, ꝓ futuro tpe debitor nõ possit dici in mora. z sic cessat ois petitio vt dz in ter. notabili ita pñctualit̃ dicẽdũ ẽt ꝓposito dictus eni dñs. Joãnes ñ ipetrauit gratiã sup recipiẽdis fructib' ꝓteritis vel ꝓsentib' lz sup futuris vt pz in cõcessione gratie. Cõcessit eni dñs apostolic' vt a data illius gratie in quiquẽniũ futurũ possit recipere fruct' canonicat' z ecclesie lz ñ residere ibidẽ. Sz i ecclesia sci stephani z sic gratia in nullo ꝓiudicat liti mote nõ impedit̃ p illaz litis pẽdẽtiã cũ ex diuersis nõ fiat illatio vt in. c. ij. de transla. p̃la. z in. l. nec̃ natales. C. de ꝓba. ¶ Preterea virt' ꝓuilegij ꝓpter lites pẽdẽtiã annullat̃ ne aliq̃ i ipsius litis ꝓiudiciũ innouet̃ vtclare dicit ter. marie circa glo. in dicta clemen. ij. Sz dicta gratia nõ facit ꝓiudiciũ liti vt. §. pbatũ ẽ. cũ ñ referat lz ad illos fruct' sup q̃b' erat contentio nec ad impedimẽtũ illata per dictũ dñm Joãnẽ sup q̃bus in veritate erat cõtẽtio nec ad ipe dimẽtũ illata p dictũ dñm Joãnez sup q̃bus i veritate habetur ꝓtẽtio vt clare colligitur secũda petitione dictoꝝ canonicorũ cũ solũ fuerit gratia ad quiquẽniũ facta a die data super quo ñ poterãt cẽ aliqua impedimẽta. ꝓstita ergo nullo modo gratia tãgit illã litẽ. z per cõsequẽs nõ põt ipsius validitas p illã litis pẽdentiã ipediri. z hẽ ipsa veritas idubitata. Nõ obstat secũdũ motiuũ videlz quod gratia illa fuit cõditionata si alia super eiusdẽ fructib' nõ precessisset z hic precesserat gra dñi abbatis. Respõdet̃ q̃ dñs nr̃ papa habuit respectũ ad gratiã q̃ habuisset in se validitatẽ qz verba sunt intelligenda cũ effectu. nõ autẽ debent illa verba referri ad gratiã que non tenuit de iure cũ illa ñ posset dici gratia ad hoc. l. iij. quod quisq; iur. z per Inno. i. c. cũ oẽs de consti. facit. l. iij. §. condẽnat ũ. ff. de re iudi. z. c. relatũ de cle. nõ residẽ. ¶ Posuit. n. dñs noster papa illã cl'am z ẽ de stilo curie. ne q̃s sup nõ residentia ꝓsequeret duas gratias in ꝓiudiciũ ecclesiaꝝ q̃ ratio cessat si ꝓcedens nõ potuit effectũ de iure sortiri z succedit iure regula nõ prestari de regu. iur. li. vi. facit quod in simili no. i. c. ex tenore de rescrip. z in. c. relatũ de iure pa. vbi no. q̃ secũdũ rescriptũ nõ inualidat̃ ex eo q̃ nõ facit mẽtionẽ de p̃ si pmũ erat nullũ vñ nõ habent locũ iure inualidãtia sm ex lr̃ capite qz debent intelligi de rescrip. pmo. s. valido vt in iurib' prime allegatis notat̃. ¶ Ad tertiũ z vltimũ motiuũ rñdetur q̃ in facto mihi p̃supponit̃ quod parrochiani ꝓsenserũt. Item dñs abbas iã tpe gratie ꝓserat vt pz ex concessione sue gratie seu dispẽsationis. Nã lz nõ valuerit illa dispẽsatio respectu fructuũ percipiẽdoꝝ ꝓpter superius dicta colligit̃ tñ ex ea volũtas z cõsẽsus dñi abbatis. voluit. n. quantũ in eo fuit facere gratiã dicto dño Joanni vt possit in illa ecclesia nõ residere vnde succedit illa iure regula si nõ valet q̃ ago. vt valeat vt valere potest vt. c. vnico de despon. ꝑpub. li. vi. ũcta glo. in verbo matrimonium z in. c. anobis. eo. ti. in antiquis binc ter. iure ciuil. dicit q̃ sepe extra id quod agitur nascitur obligatio. vt in. l. si is q̃. §. vltimo. ff. como. Et ꝓsertim facit dictũ. c. vnicũ vbi habet̃ q̃ si duo Impuberes intẽdũt cõtrahere matrimoniũ de presenti. z sic exprimunt verba apta ad matrimoniũ ꝓtrahẽdũ qz nõ pñt matrimoniũ ꝓtrahere etate impediãte iure interpretatione contrahũt sponsalia de futuro. qz videtur voluisse sibi cõsentire omnimodo quo poterant. ita dicẽdũ in ꝓposito q̃ licet dñs abbas non potuerit illaz gratiã dare in ꝓpetuũ attamen cõsensit tacite vt dictus dñs Joãnes ibidez non resideret z dominus papa non requirit aliud ad purificationẽ sue gr̃e nisi habere inter cetera ꝓsensum ad abbatis q̃ interueniẽte. vna cũ ꝓsensu parochiani idulget ꝓuilegiũ sup fructib' in absentia recipiẽdis q̃buscũq; statutis eccl'e i cõtrariũ nõ obstãtib'. Cõcludo ḡ ex oĩbus p̃dictis dictã gr̃am dñi pape ad quiquẽniũ factã de iure valere statuũ z cõsuetudinibus eccl'e z p̃dictiõe canonicoꝝ minie obstãtib'. Et ita vt. §. per me ꝓclusum ẽ dico z ꝓsulo iure eẽ. ego Nicola' de sicilia monacen. abbas z camere apostolice gñalis auditor z ad fidẽ p̃dictoꝝ me ꝓpria manu sbscripsi. ac sigillũ meũ solũ ipsorũ feci. Laus deo. Nico. Abbas. Con. lxxxviij.

Saluatoris ihesu christi. Postulato suffragio. Illud i ꝓsentia de iure requirit̃ an ꝓsideratis trib' iuditio ꝓductis. vz. istrumẽto accertatiõis prouisiõis. z i possone corporalez inductiõis in pmis. ¶ Itẽ alio instrumẽto petitiõis inductiõis i possessionẽ z publicatiõis acceptatiõis: in tertia istãtijs ꝓductis. ¶ Itẽ relatiõe facta p dñm nr̃m papã dicat̃ cẽ satisfactũ regule ipsi' dñi pape eugenij in q̃ voluit i effectu qđ acceptat̃ beneficiũ vigore gr̃e expectatiue teneat̃. j. mẽsem apte acceptatiõis sibi prouideri facere et. j. alios tres menses immediate sequentes teneat̃ acceptationẽ z ꝓuisionẽ sic factas i loco beneficij publicare alias gr̃e q̃ ad lr̃ z acceptatio z ꝓuisio sint nulle. Et p̃mo videt̃ qđ dicte regule satisfactũ sit triplicit̃ pmo per istrumẽtũ ꝓma istãtia ꝓductũ. Nã ibidẽ in effectu ꝓtinet̃ qđ procure bñtis gr̃am expectatiuã acceptauit eccl'am prochiale đ qua ẽ ꝓtentio z vigore acceptatiõis nõ obtinuit ꝓuisionẽ. ac etiã fuit iduct' i possessionẽ p circulũ inhærẽtẽ exitio eccl'e i qua ad certũ tps vt possessor stetit mãsit z dormiuit z deide eandẽ eccl'am cuidã capellano cõmisit noie sui pricipal' que oĩa fuerũt acceptata i cymiterio ipsi' eccl'e. Et de oĩb' singulis fuit ꝓfectũ instrumẽtũ publicũ p notariũ in ꝓsentia q̃ttor testiũ. Per hec. n. satis pz esse satisfactũ ille regule dñi eugenij. Nã nedũ. j. mẽsem seu tres de q̃b' i. d. regula lz illico z codez cõtetu acceptauit eccl'am obtinuit ꝓuisionẽ z acceptatiõez z ꝓuisionẽ in loco beneficij publicauit. Nãlz istrumẽto nõ dicat̃ de hac publicatiõe sat̃ tñ fuit id facere. ex q̃ resultat publicatũ ar. forũ q̃ legũt̃ z notant̃ in. c. cũ Johãnes de fide istru. z in. c. lz ex q̃dã de testi. qđ iteruenerit publicatio ex actibus ꝓtentis i. d. istr̃o. insurrexit pz ꝓmo qz in loco publico cũctis valẽtib' intelligẽ fuit acceptatio facta z ꝓuisio secuta ad hoc c. i. de postu. ꝓla. vbi dz qđ ad lr̃ vt aliq̃d dicat̃ esse publicum nõ requirit̃ vt ipsi' notitia singuloꝝ iurib' inculcet̃ lz satis ẽ quod publicũ sit actũ. ¶ Preterea fuit palã iduct' i possessionez p circulũ siue annulũ affixũ hostio ipsi' eccl'e. z demũ introducta in domũ dotis eccl'e ibidẽ vt possessor stetit mãsit z dormiuit ac etiã ipsaz eccl'am demũ cuidã capellano comisit que ꝓfecto gesta nõ possunt cẽ notoria vt in. c. quãto. Et qđ ibi notat̃ de tran. pre. vbi bon' ter. ¶ Itẽ de oĩbus fuit cõtectum istr̃m publicũ i ꝓsentia quatuor testiũ ad hoc vocatoꝝ. Satis ḡ publicauit acceptationẽ z ꝓuisionẽ tã respectu loci q̃ publice persone q̃ eoruz q̃ publica. z q̃s notorie gesta sũt ꝓsertim cuz publicũ seu manifestũ soleat quãdoq; appellari qđ ꝓbari p testes põt vt no. glo. in. c. vestra de elect. cle. z mu. Et Inno. i. c. tua eodẽ ti. z ꝓsertim hoc dicẽdũ in casu nr̃o cũ in. d. regula nõ dicat̃ qđ acceptatio z ꝓuisio debeãt solẽnit̃ publicari. Sz simplicit̃ dicit̃ qđ in loco beneficij publicẽt̃. ¶ Aliud ẽ eniz quod aliq̃d mãdet̃ publicari z aliud qđ mãdet̃ solenniter publicari. vt de vtroq; ẽ ter. nõbilis i cle. Nõ obstat si dicat̃ qđ publicatio nõ fuit facta in eccl'a. lz extra eccliam qz dico quod satis fit i ecclia cũ sit ante eccliam vt ẽ ter. in. d. cle. cãm iuncta glo. nõbili i vbo i domo. ¶ Preterea regula pre. fata nõ dicit qđ fieri in eccl'a debeat sed i loco beneficij fieri ci miteriũ aũt z dom' dotes eccl'ie dicũt̃ loca eccl'ie vt p circuluz seu ãnulũ ipsi' hostij nemo aũt negare poterit illũ ẽ locũ beneficij. Ad ꝓdicta bene facit ter. i. c. sicut. antiq̃t'. xvij. q. iiij. z meli' facit. c. si. quis ꝓtumar eadẽ cã. q. ũcta glo. ꝓma. z qđ no. bar. i. l. meminisse. ff. de offi. ꝓco nsu. ¶ Ex q̃bus oĩbus patet dicte regulẽ satisfactũ fore per istr̃m in ꝓma istãtia ꝓductũ satisfactũ esse dicte regule. z hoc p ea que supra dixi respectu ꝓmi instr̃i. ¶ Itẽ z fortius qz in scdo instr̃o apte dicitur qđ procuratoz bñtis gratiã expectatiuã petijt dictas acceptationẽ z ꝓuisionẽ publicari. z qđ in tactu huius petitionis accesserũt ad ecclesiã acceptatã infra missaꝝ solẽnia illaz tamẽ reperierũt clausãz p parochianos ibidẽ inclusos. z sub executore fortit̃ pulsante z portã aperi petẽte nemo illoruz q̃ se incluserant voluit aperire malitiose in iudicio in possessio

nem ꝛ publicatio ꝓuisiõis i eadẽ ecclesia fierẽt de quo ipedimẽto fuit ibidẽ facta publica ꝓtestatio. Et sub executoꝛ quãtuꝫ in se fuit debitã acceptationeꝫ ꝛ puisioneꝫ in eodeꝫ loco publicauit ꝛ illas esse factas publice dixit. Nõ ꝯ imputãdũ ꝓtisi ꝓuisio seu publicatio nõ fuit facta alr. in ecclesia. Satis. n. ꝓtest dici facta ex quo illi ꝓchiani apud quos debebat fieri impediuerũt ꝛ clauserũt ecclesiã in q̃ publicationẽ iacere nolebant ar. optimũ in simili in. c. qm̃ frequẽter in. §. porro vt li. nõ cont. vbi habetur ꝙ citatio qui malitiose scriptũ occultat siue ipediat nec possit ad eũ citatio ꝙuenire. ad idẽ regula iputari non dꝫ ꝙ quez non stetit de re. iudi. li. vi. Et hec quo ad secũdũ instrumẽtũ dixi. ¶ Tertio q̃ ẽt respectu reuelationis facte ꝑ dñm nostruꝫ papã nõ obstat regula ꝓallegata dicta ꝓuisio. Nã dñs papa mãdauit vt cõstito de premissis cõtẽtis i dictis strumentis per inde in dicta cã ꝓcederet ac si dicte regule de publicãdo fuisset ꝛ esset plenarie ꝛ sufficienr satisfactũ: dñs aũt papa ꝓtest supplire omnẽ defectũ solennitatis in. q. vi. hec quippe tn. c. i. de transl. ꝛ constitutionẽ factã ꝓtest habere ꝓ infecta quo ad iuris effectũ vt ẽ tex. in. c. i. iuncta glo. notabilr i verbo ꝓ infectis de imu. ecclesiaꝝ. Sꝛbis nõ obstantibꝰ cõtrariã sentẽtiã arbitroꝛ de iure veriorẽ. Et ꝓmo ꝓ fundamẽto huius questionis decisiõis est videndũ qualr sit intelligẽda dicta regula. quatenꝰ percipit acceptationẽ ꝛ puisionẽ publicandas in quo arbitroꝛ dicẽdũ quod publicatio ꝓtest accipi ꝓprie ꝛ ꝑncipaliter duobꝰ modis. ¶ Primo illud publicari quod i notoriũ deducit. Sc̃do q̃ ꝑ publicatiõnẽ transit in famã publicã loci. vt est tex. notabilis in. c. tua de elwa. cle. vñ publicũ assit id quod. ẽ notoriũ per euidẽtiã vel famã vt ibi. vt ꝓprio facit glo. notabilis. ij. q. i. de manifesta. q̃ dicit quod publicũ est quod oibus ꝓallegat bonuꝫ ter. Insti. de inspec. tute. in. §. consequẽs nõ tn̄ intelligo vt oibus de ciuitate debeat esse manifestũ. Sꝛ satis est qđ transeat in notitiã vicinie seu maioris partis in q̃ act' geritr sicut de notorio dicimus vt est bon' ter. in. c. cũ dilectus de pur. cano. Et notatr ꝑ doc. in. c. vestra. de elwa. cle. ꝛ mu.. ꝛ in. c. manifesta. ij. q. i. oporet ꝯ vt aliquid dicatr publicũ seu publicari q̃ ita publice ꝛ palã fiat vt transeat illico vel successiue i notitiã populi vicine vel maioris sic dicim' de manifesto. vt notatr i ꝓallegato. c. nãa. Et ad ꝓdicta optime facit gl. nõbilis. Et i ꝓposito nr̃o singularis i cle. i. de sepul. i verbo publice vbi ter. disponit sup publice excõicato ꝛ gl. ibidẽ itrãdo mãz q̃s dr̃ publice excõicatr dic ꝙ publicitas cãtur ex qualitate loci. ꝛ multitudine astãtiũ vñ nõ sufficit secũdũ illã gl. nõbilẽ. ad ꝓ vt dicatr publice excõicatr ꝙ inder i bãcho coꝛã duobꝰ vel tribꝰ testibꝰ illũ excõicauerunt q̃si velit dicere. Q. d vbi ius req̃rit publicitatẽ alicuiꝰ actꝰ ad effectũ vr illiꝰ actꝰ ꝓsumatr apd alios notitia dꝫ itelligi de publicitate seu notoꝛietate q̃ cõsistit i facto ñ aũt de illa q̃ cãtur a iure. In cãu nr̃o ñ põt dici ꝙ acceptatõis ꝛ puisiõis publicatio inꝯcesserit assumẽdo publicitatẽ put de iure assumi dꝫ vt pꝫ ex ꝓdictis ꝛ ex rñsiõibꝰ ad motiua in ꝯriũ addẽda clariꝰ patebit. Et ꝓ iurta oꝛdinẽ attẽtã ea. q̃ resultat excõtẽtis i ꝑ instrumento lꝫ. n. procuratoꝛ illius Joannis hñtis gr̃m expectativaꝫ petierit i pñtia q̃tuoꝛ testiũ puisionẽ sibi fieri. de ecclesia prꝰ ꝑ eꝝ accepta ac in illiꝰ se induci i possessionẽ ꝛ subexecutoꝛ illi. puiderit ꝛ ꝙ circulũ seu annulũ hostij ecclesie i possessionez eũ iduxerit ñ tn̄ ꝓ hñ põt dici ꝙ acceptationis ꝛ puisiõis interciderit publicatio. q̃ oĩa ista petũt ita ꝓtigere i pñtia q̃tuoꝛ testiũ ꝙ minime trãsierũt i alioꝝ notitiã nec i instrumẽto dr̃ q̃ alii q̃ alij ab illis testibꝰ cessent ꝓsentes ñ. n. resultat publicitas ex eo quod actis geritur in cimiterijs vel i ecclesia vel ẽt platea i ꝑ sentia q̃tuoꝛ dũtaxat testiũ sꝫ oꝛ vt supra dixi vt actꝰ geratr coram tanta multitudine vt act' transeat i notitiã saltẽ maioris ptis vicinie. Nec ẽt ꝓdest ꝙ in domo ecclesie dotis manserit doꝛmuerit tandẽ illã ecclesiã alteri capellano comẽdauerit q̃ oĩa ista pñt ꝓtingere absq; publicitate potuerũt. n. oĩa hec ꝓtigere i pñtia istoꝝ q̃tuoꝛ testiũ. dũtaxat ꝛ nõ ꝓbat ꝓ cẽ ꝙ ad ꝓ cõtigit ab eẽ vt i. c. ij. de trãsla. ꝑ. ꝛ in. l. neq; natales. C. de. p. Et ꝙ ꝓdicta vera sint tali rõne fortificatr. ¶ Preterea. n. dñi pape regula req̃rit duo iter cetera. Prio vt puisio fiat infra mẽsẽ receptationis. Secũdo vt publicatio acceptatõis ꝛ puisiõis sequatur infra alios tres mẽses. ¶ Certũ ẽ. n. quod de puisione debet fieri fides ꝙ ipsa interciderit infra mẽsem. vt i. c. vnico. vt ecclesia vacan. Ergo ꝙ secr i dicta regula de publicatione fiẽda dꝫ itelligi de alia solẽnitate q̃ ꝓ pñtia triũ vl q̃tuoꝛ testiũ. Nã si ex pñtia triũ vel q̃tuoꝛ testiũ induceret publicitas satis fuisset exigere ꝓbationem sup ꝓuisionẽ ꝛ tamen dicta regula vltra ꝓbatiõꝫ acceptatõis ꝛ puisiõis exigit. vt acceptatio ꝛ ꝓuisio debeat publicari in loco beneficij. oporteret ergo necessario intelligi vt publicatio fiat alr quã ꝙ ꝑsentiã trium vel quatuoꝛ testiũ. nec obstat. c. quãto de trãsl. pre. qr loqr cum eps transit de vno episcopatu ad aliũ qđ nõ põt esse nõ notoriũ cũ publice se egesserit ꝙ epõ in vtroqꝫ loco ad cle. cãz de elec. Rñdetr quod lꝫ ter. faciat ibi mẽtionẽ de publicatiõe simplr. ꝛ de quo fit solẽnr nõ tn̄ tex. ibi dicit quod publicatio dicatur fieri i loco ꝙ populũ frequẽtato. vt in ꝑdicatiõibꝰ ꝛ similibꝰ publicatio aũt simpler dꝫ fieri saltẽ coram multitudie vt sic notitia trãseat saltẽ in maioꝛẽ ptez vicinie. Etꝙ ꝫ patet respõsio etiã ad ea q̃ ꝓtinẽr i scdo istõ. ad id qđ ꝓcuratoꝛ ꝑdictus petijt dictã suam ꝓuisionẽ i loco beneficij publicari ꝛ qđ ex facto parochianoꝝ eccr̃am claudẽtiũ nõ potuerit secr̃ in ecclesia publicatio. Nã si nõ potuit hẽre ꝑsentiã illoꝝ qui erãt i eccr̃a debuit alr ꝓuisionẽ suã publicari puta adhibitis alijs ꝓchianis vtriusq; seruus q̃ nõ erãt in eccr̃a cathedralr vel in alio loco publico vt i. d. cle. cãz vbi bonꝰ ter. marie iuncta gl. i verbo publicari. Nec ẽt obstat qđ dictꝰ sbsecutoꝛ direrit verba illiꝰ acceptationẽ ꝛ puisionẽ se publicari. q̃ publicatio ñ dependebat a nuda voluntate ipsiꝰ sbsecutoris sꝫ necesse erat vt de facto fieret publicatio ꝓut dispositũ erat ex regula eugenij dñi nr̃i pape ꝛ vbi opꝰ ẽ de facto verba nõ sufficiũt vt in. c. i. cũ ibi notatis de eo q̃ mitti i possr. facit. l. alimẽta. C. de neg. gest. põt etiã ad dictũ fm istãm respõderi ꝛ alr. vꝫ. qđ nõ facit fidẽ ꝙ eodeꝫ tpe dicit fuisse ꝓfectũ cũ ꝓmo ꝛ tn̄ multa ꝓtinẽr in ipsa scda que nõ poterãt ꝓcurrere saltẽ verisimilr cũ nõ ꝓtẽtis i ꝓmo nã vtrũq; instrm dicit confectũ Anno dñi. M.ccc.xxxij. die ꝓma mẽsis Junij hora tertia ꝝ vel q̃si. Et tn̄ in ꝓmo instõ dicitur q̃ ꝓcuratoꝛ ꝑdict. acceptauit dictã ecclesiã ꝛ de ea sibi ꝓuideri ꝓtijt. acipsum inuestiri de eadẽ. ꝛ ad coꝛporalẽ ꝛ actualem possessionẽ iuriũq; ꝛ ptinẽtiaꝝ eiusdẽ induci. ꝛ sbdit' post modũ qđ dictꝰ subexecutoꝛ de. d. ecclesia eidẽ ꝓuidit ac inuestiuit. ꝛ ad coꝛporalẽ realẽ ꝛ actualẽ possessionẽ iuriũq; ꝛ ptinẽtiaꝝ vniuersoꝝ eiusdẽ ꝙ tactũ circuli. Janue ipsi' ecclesie ad positi indurit. Et deinde idẽ subexecutoꝛ psatũ ꝓcuratoꝛez duxit ad domũ dotis ipsi' eccr̃e. ac ꝙ sedis ꝛ libri ac messalis traditõe ad coꝛporalẽ ꝛ realẽ possessionẽ induxit q̃ vt dicit in dicto ꝑ instõ ad certũ tps. Jdẽ ꝓcuratoꝛ vt possessoꝛ noie ꝓcuratorio stetit mãsit ꝛ dormiuit. ꝛ deide eandẽ ecclesiã cuidaz capellano gubernãdã cõmittes ad ꝓpria recessit. in scdo autẽ instõ eadẽ hora vt dicit ꝓfecto qđ dicit qđ dictꝰ procuratoꝛ. qui paulo ãte acceptauerat dictã eccr̃am ꝛ de ea obtinuerat sibi ꝓuideri. ꝓtijt ꝛ req̃siuit dictũ sbexecutorẽ vt eũ in realez ꝛ actualẽ possessionẽ induceret noie ꝓcuratorio ac acceptationẽ ꝛ puisionẽ de ipsa ecclesia factas publicaret ꝛ demũ sbdicitur i dicto istõ qđ dictꝰ sbexecutoꝛ ad postulationẽ dicti procuratoris accessit ad dictã ecclesiã tpe comisse ibidẽ cãtabant ꝛ eam repiẽs. Et ꝙ prochianos clausaz circulũ ianue recipiens fortir ante dictã ecclesiã pulsauit ꝛ eã apire ꝓtijt ꝛ illis prochianis ibidẽ inclusis apire nolẽtibꝰ fuit publice ꝓtestatꝰ ad dictũ circulũ a manꝰ dicti ꝓcuratoris tradidit ꝛ ꝓhoc vt assit eum in possessionẽ eiusdẽ eccle in quãtũ potuit i ducendas dictas qꝫ acceptationẽ ꝛ puisionẽ publicarꝰ dixit ꝛc. Deinde modicũ ꝓst ad dotẽ dicte eccr̃e trãseuntibꝰ ꝛ in ea ꝓstituit ꝙ introitũ tn̄ dotis ꝛ secus. ꝛ libri assignatiõez etiã i possessione dicte eccr̃e induxit. ¶ Que oĩa si bene cõsidẽr sunt vere. ipossibilia seu nõ verisimilia aut. n. notariꝰ ꝓfecit scdm istãm supplẽdo multa q̃ nõ in ꝓmo vt de publicatiõe. ꝛ de eccr̃a clausura ꝛ similibꝰ. Et hoc facere nõ potuit. tñ qr hec nouiter addita sunt ꝓfecta sb imagine noui istr̃i. ¶ Jtẽ qr ñ ꝫ notario siñ iudicis auctoritate aliq̃d addere ꝓstq̃ instrm est ꝑ traditũ ꝛ marie in iuditio exibitũ vt i casu nr̃o vt plene ꝙ Jo. an. ꝓst spec. sup data sertilibri. ꝛ ꝙ bar. in. l. ꝛ si liberarius. ff. de re. inr. aut enim cõfecit duo instra tanq̃ sup actibꝰ geminatis ꝛ hoc eẽ nõ põt ꝓpter ꝯrietatẽ que er illoꝝ tenore resultat seu nõ verisimilitudinẽ. Ita cum fuisset iductꝰ i possessionẽ vigore ꝓmi instri frustra ꝓtebat iterũ induci. put dicit in scdo. ¶ Jtẽ qr i vtroqꝫ istrumẽto dicit qđ fuit iductꝰ eadẽ hora i domo dotis eccr̃e. ꝛ si nõ est verisimile qđ eodẽ tpe actꝰ fuisset geminatus. ¶ Preterea i ꝓmo instõ dicit qđ introductus in possessionẽ domꝰ eccr̃e. ibidẽ stetit mansit ꝛ dormiuit aliquo tpe ꝛ in alio istrumeto eadẽ hora ꝓfecto dicit qđ post acceptationẽ ꝛ puisionẽ ꝓcuratoꝛ req̃siuit sbexecutoꝛẽ ipsius vt ipsum induceret i possessionẽ ꝛ acceptationẽ ꝛ puisionez publicaret ita ꝙ multe insurgũt ꝯrietates ꝛ nõ verisimilitudines ex tenore

nes eꝝ tenore vtriusqz istiꝰ vt patere poterit inuẽti ¶ Scdo
ḡ instrumẽto nõ est danda fides ꝓpter contrarietatẽ ⁊ non
verisimilitudinẽ vt ĩ.c.imputari de fide istru. ⁊ in.l.scripture ⁊
ff.eo.ti. ⁊ in.c.qr verisimile de presu. ⁊ p Jnno.iij.c.fraternita
tis de ꝛe. vbi inter cetera dicit quod si instrm in aliquo repe
rit falsuꝫ totuꝫ quod ĩ illo instrõ ꝓtinet caret roboris firmita
te ⁊ ꝓpter falsitatẽ huius instrĩ.minor fides est adhibẽda. pri
mo vt in simili.no. Jnno.in.c.preterea de testi.co. ⁊ p hoc pꝫ re
spõsuꝫ ad ea q̃ cõtinent ĩ pmo ⁊ secũdo istrumẽtis respectu.
vere reuelationis factũ per dñm nostrũ papã põt dici q̃ illa ñ
teneat tanꝫ p subceptionẽ obtenta cũ sugestuꝫ fuerit dño pa
pa oĩa fore vera q̃ in dictis istrumẽtis cõtinent. nec de illis po
test fieri plena fides vt pꝫ p̃dicta ad lr̃.c.sup litteris. ⁊.ꝯ.po
stulasti de rescrip. quinimo dñs papa exꝓsse reuelationẽ fe
cit cũ cõditione si cõstiterit de p̃missis etiã q̃ ꝺẽ clã. subintel
ligit etiã si nõ fuisset exꝓssa vt in.c.ij. ⁊ quod ibi no. de cens.
Concludo ḡ ex oibus predictis dicte regule dñi nostri pape
eugenii nõ esset p cõtenta ĩ dictis istrumẽtis ⁊ reuelatiõe p̃fa
ta satisfactũ. ¶ Et ita vt supra p me cõclusuꝫ est arbitroꝝ eẽ
iure. Ego nicolaus de tudeschis abbas monacen. dñi nostri
pape. Referendarius. ⁊ eius camere gnãlis auditoꝝ. Et in
testimoniũ me ꝓpria manu subscripsi ⁊ sigilluꝫ meũ inpressi
feci meliori iudicio semp saluo. Laus deo. Mico.

Con.c.

Saluatoris nostri Jhesu christi ex corde inuocato
presidio ad clarã ⁊ luculentã p̃scriptionẽ thematis
decisionẽ plura dubia eliciẽda sunt. ⁊ cõpẽdiose il
la examinabo. ¶ Primũ nunqd possessio naturalis ⁊ ciuilis
fuit dicto comissa. p illã mãsionẽ. Castri ⁊ officialiũ expulsio
ne acquisita. Ex quo inferã ad fm dubiũ nunqd dicto episco
po fuerit p donationẽ comitis acq̃sita cõsit illi castri possessio. s.
tã nãlis quã ciuilis. ¶ Tertiũ an licuit p̃fato militi ꝓpria
auctõte preserti post lapsuꝫ ser mẽsiuꝫ eo attento q̃ non inuasor. s. comes. sꝫ episcopus tunc possiderunt qui nõ spoliauerat nec spoliari man
dauerat. nec spoliationẽ ratam habuerit cũ non fuerit spolia
tio facta suo nomine. ⁊ per cõsequẽs ratam habere non pote
rat vt in.c.cũ quis de sen.ex co.li.vi. ⁊ in secunda cum quis de
re.iur.eo.li. Et videt primo q̃ licuerit quia cuꝫ ꝺcta episcopũ
nõ cõpeteret interdictũ vnde vi. cũ nõ spoliauerit nec spoliari
mandauerit. nec spoliationem ratam habuerit vt ꝓbatur in.
c.ad sedem de resti.spo. fortius non cõpetit remedium facti
vt ꝓpria auctõritate possit illuꝫ dicere nam si deficit iure re
mediuꝫ debet deficere remediũ facti magis odioſuꝫ ar. i auc.
multo magis. C. de epis. ⁊ cle. ⁊ i.c.cũ in cunctis in p̃n. de elec.
preserti cũ iura facultatẽ tribuentia super possessione ⁊ incõ
tinenti recuperanda loquantur ⁊ prouideant ꝺ̃ inuasorem ⁊
fundat se super violentia vꝫ q̃ viz vi repellere licet vt in dicto.
c.olim. el. primo de resti.spo. legit. ⁊ no. in.c.significasti de ho
mici. ⁊ l.iij. ꝯ. cum igit. ff. de vi. ⁊ vi.ar. ⁊ q̃ ibi no. maxime p
bar. ꝓterea iura req̃rũt q̃ possessiõis recuperatio auctoritate
ꝓpria ꝺꝫ inchoãtnẽti fieri vt in iuribus superi allegatis hic dicit
bar. in.l.i.C. vnde vi. q̃ debet fieri infra triduum. Sed hic ste
tit iste miles p ser menses ergo poti fuit spoliatio q̃ possessio
nis ficta ꝓtinuatio seu violẽtie repulsio. Sed his nõ obstãti
bus ꝺ̃riã sentẽtiaꝫ arbitroꝝ ꝺ̃ioꝝ. moneor primo per.c. sepe. ꝺ
resti.spo. vbi patet q̃ rapiẽs rez sciẽter adiectiõe equipat vio
lẽto vñ ꝺ̃ talẽ cõpetit remediũ possessoriũ. Sic ꝺ̃ violẽtũ vt ibi
no. i.c.cũ ad sedẽ. eo. ti. ⁊ fac q̃ legit ⁊ notat ĩ.c.qr ꝺ̃o de iu.
merito tal possessio viciosa ⁊ q̃si violẽta ñ potuit nec ꝺbuit ĩpe
dire ãtiquã possessiõꝫ q̃ min suã possessionẽ ĩcõtinẽti ĩcupa
uit cũ talis recipiẽs. n. adiectiõe dicat succedẽi vicĩũ. d.c. sepe.
⁊.c.qr ꝺ̃o. at dict eps recepit castrũ a comite sciẽs illud inua
sum p dictũ comitẽ cũ illa iuasio eẽt notoria i loco vñ nõ pre
sumit illã ignorasse. xli. di. q̃ dicitis. ⁊ de presump. c. quãto.
⁊ qui i locũ alteri succedit eo ꝺꝫ vti. iuꝰ. quo ille i loco cui⁹ suc
cedit vt i.c. eccla. vt lit. pend. facit. c. dr colẽtes de sta. re. Nec
obstat q̃d. s. dictũ q̃ tal recupatio debet fieri in ꝓtiẽti. q̃ dicẽ
dũ q̃ ꝓtinẽti dicit aliq̃d fieri cũ cõmode fieri põt nõ diuertẽ
do ad extraneos actus. vt. l.ij. ꝯ. cõfestim. ff. ad tercul. vnde in
casu nr̃o aptissime dixit bar. i. d. l.iij. ꝯ. cũ igit. ff. ꝺ vi. ⁊ ar. q̃ ta
les possent eẽ circustantie q̃ etiã post ser mẽses a tpe deiectio
nis diceret facere ĩcontinẽti. ⁊ ponit q̃si exemplũ in terminis
nostris. Et idẽ videt de mẽte glo. ⁊ doc. i.c. significasti de hõi.
Erat. n. iste miles absens ⁊ infirm ⁊ habebat agere ꝺ̃ virum
potẽtez. Jta q̃d his attẽtis satis põt dici. eũ ĩcontinẽti recup
asse q̃bus ꝛcludit q̃ licuit etiã ꝺ̃ hũc cpm ⁊ i tpe prefinito seu
premisso. possessionẽ dicti castri recupasse ꝓpria auctoritate
vti fecit etiã dici põt q̃ vi vi repulerit vt iurib allegatis. Ve
nio ad quartũ an dict comes iste fecerit occupãdo possessio
nez castri ad req̃sitionẽ illius ꝛseruatoris. Et ꝛcdusiue ꝓcedẽ
do credo firmiter q̃d nõ est multiplici capite. ¶ Prio q̃ cõ
seruatoꝝ nõ põt ꝓcedere nisi sup notorio vt in.c.i. vt ibi no. de
offi. dele. li. vi. Sꝫ in casu nr̃o lꝫ factũ expulsiõis fuisset notori
um maleficiũ tñ non erat notoriũ. imo allegatũ fuit ꝓ pte mi
litis q̃ iuste ⁊ sine omni delicto potuit illa expulsio. ⁊ possessio
nis recupatio fieri q̃ patet ex ꝓprie allegatis ⁊ ita facta ex
titit ⁊ cõcesserũt delictũ ⁊ notorietas delicti. nõ potuit cõser
uatoꝝ vlteri ꝓcedere tãq̃ sup notorio vt dare firmat glo. q̃si
in terminis nostris in. d.c. prime ille. Et quanq̃ possit repli
cari ex aduerso q̃ negato delicto ⁊ cõfessato facto vt puta q̃
dicat se fecisse ad suã defensionẽ vel aio recupãdi suã possessio
nem licuit cõseruatori ad suã istructionẽ p testes etiã pte absen
te sup notorietate beneficij vt ibidẽ in. d.c.i. no. p Jo. an. q̃ vi
detur iste cõseruatoꝝ effecisse ad hoc põt tñ respõderi q̃d deli
ctũ hic nõ possit esse motiuũ cũ nullũ ꝺbesset delictũ vñ nõ est
q̃litas sine ꝺbiecto. xxxij. q. ij. q̃d no. nõ formatũ ⁊. c. ad dissol
uendũ de despon. impu. Et sic cum ꝓcesserit ad vlteriora nõ
ꝓnunciãdo factũ ⁊ delictũ esse notoriũ nõ valuit sentẽtia nec
ꝓcessus suꝰ ex quo in ꝛitate nõ erat iudex. cũ deficiat q̃litas
sup qua fundat iurisdictio vt plene no. p Jnno. in. c. preterea
de vilac. ⁊ i.c. tua de ch̃da. de. facit. l.i delictis. ꝯ. de tracta. ff. ꝺ
nora. ⁊ ple. no. p ꝺc. i.c. si clericꝰ laycũ. ⁊. c. cũ sit generale de
fo. cõpe. ⁊ si etiã pnũciasset factũ esse notoriũ. Nichilomin
nõ inducerẽt validitas ꝓcessus vigore appellatiõis ꝺbsequẽ
tis q̃ habꝫ extinguere seu suspẽdere iudicatũ. l.i. ff. ad turpil. ⁊. l
ij. ff. de pẽnis. ⁊. c. veniẽtes de iur. iur. Et q̃q̃ in facto ꝛueno
torio nõ possit appellari vt i.c.cũ sit Romana de appell. cũ a
sentẽtia iudice declarãtis factũ esse notoriũ ꝺꝫ posse appellari
cũ posset iudex iniuste declarasse sicut ĩ sili dicit glo. nõbilis
in.c.cupiẽs. ꝯ. q̃ si p. xx. elec. li. vi. q̃ lꝫ a sentẽtia iure nõ appel
latur vt i.c.qr. v. de appel. tñ a sentẽtia iudicis declarãtis quẽ
icidisse ĩ pẽnã legis bene põt appellari. vñ cũ i casu nr̃o fuerit
appellatũ ad ꝛseruatorẽ i facto saltẽ p tali ñ licuit comiti ob
tẽpare ĩduci cui⁹ snia seu iurisdictio erat suspẽsa ꝓpter ap
pellatiõis interpositionẽ cũ executoris nõ debeat petere man
dato euident iniq̃. vt no. glo. i.c. pastoral. ꝯ. qr ꝺ̃o de offi. de
legatis debet. n. iudex secularis ipe dire brachiũ suũ ad petitio
nem iudicis ecclesiastici qñ iplorat fm deũ. nõ aũt iuste ⁊ in
alterius iacturam vt dicit tex. in.c.i. de offi. ordi. in fi. Et ibi p
doc. Et q̃ iuste episcopus ꝓcesserit patet vltra p̃dicta ex sen
tentiis in hmõi cã prolat vt. s. dr in p̃scriptione thematis.
¶ Ad p̃dicta facit vnũ notabile dictũ Bar. i.l. iuste possider.
ff. de acqui. pos. vbi. dicit quẽ ñ excusari a delicto ex ꝓcepto iu
dicis seu decreto si iudex ñ rite ꝓcessit. Nõ ḡ excusat comes
ex p̃cepto ꝛseruatoris pserti cũ vidisseꝫ ciuitatẽ voluisse vir tu
tẽ appellationis ipedire p brachiuꝫ suuꝫ. Quinimo p̃sumit

ex preterito eū fuisse imuto animo ar.i.c.scribā. Et q ibi no. de psump. ¶ Ex pdictis iferē ad decisiōez vltimi pncipalis dubij. ancontra dictū comitē potuerit miles intemptare cōditionē l. si qs in tantā. C. vñ in mō pdicto. Et omissis argumentis puto dicendū quod sic ex duplici capite primo ob pmaz inuasionē violentē factā. Nā lz qs putet rē esse suā z sibi lice re rē ppria auctoritate capere nichilomin' incidit in penā illius legis vt in.c.l.si qs in tantā. z insti. vi. bo. rap. §. i. ¶ Nec obstat si dicat quod cū dict' miles pma aucte dixisset ius recipiendo possessionē pdictā nō dz amplius habere facultatē intentandi cōditionē illius legis. cū videat violentie vitiū purgatū ar. in. l. ij. C. q me. causa. ¶ Ad hoc. n. rñdet q disp̄ō illius legis si qs in tantā, puidet circa duo p̄io vt invasor cōpellatur possessionē quā abstulit restituere possessori. z in hoc illa. l. nō est penalis. Scdo vt dñiuz illius rei amittat si erat dñs sin nō aūt compellat' illarū rerū estimationē reddere. z in hoc illa. l. est penalis vñ lz sit mentis illius. l. satisfactū p recuperationē possessionis cū nō possit nec dz amplius cōpelli ad possessionē restituēda ex quo recupata extitit tñ remanet dispositio illi' legis quo ad secūdā partē penalē vt in penā violētie pdat dñiuz illi' si erat dñs alis delictū violētie remaneret impunitū. Nō enī fuit comes in aliquo punitus ex recupatiōe possessionis per milītē facta cū solū miles rē suā recupauit quā iure recuperare potuit. vt. §. pbatū ē. z p hoc allego gl. magnā in. d. l. si qs in tantā parū ante sui finē in .v. versi. q̄ si egi. q̄ concludit q si spoliat' egit p̄io tantū ad rē nichilomin' sup ē actio ad penā cū actione nō officio iudicis debeat' pena illius legis. Et sic agtissime vult q lz spoliat' sit etiā i iudicio possessionē cōsecutus nichilominus potest postea p se agere ad penā illius legis si quis in tantā. fortius hoc dicendū in casu nr̄o in quo nō egit. primo p possessione dūtaxat recuperādo i iudicio extra iudiciū vtens iure permissionis suā possessionē recupauit. z hoc puto sine aliquo scrupulo de iure p̄cedere. nō n. peccat qui legis auctoritate agit. vt in. l. graccus. C. de adulteriis. z. xviij. q. qui peccat. Ex secūdo capite potest agi p̄ra dominiū comitē ratione violētie secūda vice allegate q̄ vt supra dixi cūseruato non rite. ¶ Nec recte p̄cessit in vocādo auxiliū brachij secularis p̄serti post appellationē interpositā vt. §. probatū est z patuit ēt. ex sententijs postea latis. ergo comes incidit in penā illi' legis si qs in tantā etiā si facit animo obediendi. q̄ tale p̄ceptum nō excusata delicto. ēt si fecisset p iu. imprudentiā vt notabilit' dixit bar. i. d. l. iuste possidet z supra tetigi. z facit dictus. §. i. insti. vi. bo. rap. Nā z ipe iudex procedēdo non recte dicit' de violentia sit eā intulit vel iferri mandauit vt in. c. cōquerēte de resti. spo. z in. c. cū cā de offi. ō le. z facit cōtra dictū comitē etiaz quod supra tetigi. Et ita vt. §. per me conclusuz est arbitror iuris esse. ¶ Ego Nicolaus de tudeschis abbas monacen̄. Camere apostolice auditor. z domini nostri pape. Referendarius maiori iudicio semper saluo. Laus deo Amen.

Con.ci.

In questione que vertit' seu verti sperat' int' mōasteriū sancte crucis monti sanalaneñ. eugubineñ. dyoc. ex vna pte. z fratres ordinis sistersien̄. ex alia sup subiectiōe seu statu monasterij sci. Bartholomei d cāpo regio eiusdē dyoc. tria ad claritatē decisiōis arbitror examinānda ¶ P̄rio nunq̄d p̄uilegia exceptionis z vnionis dicto monasterio sci Bartholomei p̄cessa sit p̄iudicatū iuri monasterij sancte crucis. ¶ Scdo p̄supposito q̄ p̄uilegiū nocumētū ñ attulerit. an. xl. ānox p̄scriptio bēt exēdē ius z actionē cōpetētē dcō mōasterio scē crucis. ¶ Tertio si tal' p̄scriptō p̄iudicet. an dictū mōasteriū scē crucis possit p̄scriptiōe cētenaria se tueri vigore p̄uilegij cesarū. q̄ papa postmodū ratū manē sanxit. p̄mū ex ordie agrediēs. vñ p̄ q̄ p̄uilegiū allexandri p gregoriū postmodū corroboratū sit iuri dcī monasterij scē crucis. p̄iudicatū sanxit. n. dict' allexāder q̄d dcm̄ mōasteriū sci bartholomei. neq̄ epo neq̄ abbati nec deniq̄ cuiq̄ clerico. x seu secularij sz sibi tātū mō successorib' q̄ suis romanis p̄tificib' de sua subiectione rñdeat. Et adiecit post pauca q̄ si q̄spiā vel eps vel abbas vel q̄libet p̄sona ꝯ hmōi nostre p̄stitutiōis edictū p aliquē machinatōz subtilitatē q̄ astutiā p̄fatū sibi arrogauerit vl sibderit mōasterio z is q̄ sibderit z is q̄ male suscepit vsq̄z dū resipiscat z q̄d male p̄sūptū z reddat p auctoritatē de oipotētis z bti petri ap̄lox p̄ncipis ppetue dñationis vinculo z anathemati inodet' cē. ¶ Cū g papa qui plenitudinē bz ptātis vt i. c. cūcta p mūdū. z. c. principalit. ix. q. iij. exemerit dictū mōasteriū a subiectiōe epi z abbat' z cui' cū q̄alterius persone quod eum potuisse facere in dubiū mūme reuocādū est vt in. c. si papa de priuile. li. vi. facit. c. dudū z. c. quāuis de p̄ben. eo. li. ergo nō pōt monasteriū sancte crucis aliquā subiectionē in dicto monasterio p̄tendere. Si eni p̄iudicatur epo cuius potestas est ordinaria supra monasteriū xviij. q. ij. monasteria z. c. abbates. z. c. si quis abbas. z ordelig. domi. c. cū dilectus z venerabilis cū si. Forti' dz p̄iudicare abbatis sancte crucis p̄tendēti aliq̄lez supiozitatē ex istitutione dicti monasterij. dūtaxat dict'. n. abbas solū p̄tēdere poterat quatuor. s. cōfirmationē abbatis. Jrē reuerētiā z obedientiā z certū ānuū censuz. hec. n. q̄tuor dūtaxat reseruauit patron' tpe fundatiōis abbati mōasterij sancte crucis facil' q̄ debēt tolli ista z de iure speciali ꝯ ius cōe quaz ptās epi q̄ ordinaria ē z fauorabilis z sup plena subiectiōe fundata ē. Sz nulli dubiū q̄d epo p̄iudicet'. d. c. si papa. c. j. de p̄uil. li. vi. x vi. q. i. q̄ frater multo magis debet p̄iudicare abbati ar. i. c. dilectus de offi. le. Nec pōt allegari surreptio cū de abbate fuerit facta i p̄uilegio specialis mētio q̄ nō poterat vīficari nisi i iure speciali cū de iuz cōi. vnū monasteriū nō sit sub alio. d. c. mōasteria. z no. in. c. i p̄sentia de. pba. ¶ Scdo adiuuat vnio nouiter facta p dñm papā i odiernū i eo q̄d illud monasteriū vniuit fratrib' Cicernēsib' subtrahēdo dignitatē abbatialē q̄d indubitāter facere potuit. vt i. c. sicut venire de excess. p̄la. z i. c. z tpoz is q̄litas. x vi. q. i. p̄sertiz cū fuerit facta p' dictū p̄uilegiū z post iura p̄scripta ꝓtra mōasteriū sācte crucis p̄scriptio enī omnē actionē p̄dudit vt dicit ter. in. c. ad aures de p̄scrip. Nō g fuit opus mentionē facere de mōasterio sancte crucis. cū ipsi' ius iam subtratū erat p̄ p̄uilegiū alexādri. z p p̄scriptio. q̄dragenariā. Sed his nō obstātib' ꝓtrariā sententiā puto p̄ualere. vt. s. p̄ p̄uilegiū allexādri vel vniōis facte p dñm martinū nullū p̄iuditiū fuerit irrogatū iuri mōasterij sancte crucis. Moneoz p̄mo q̄ de itētione p̄incipis ē nūq̄ p̄iudicare iuri tertij nisi de eo specialē faciat mētionē. vt in. c. sup eo. de offi. dele. z. l. iij. §. si quis a p̄icipe. ff. ne q̄d in loco pub. p̄fert cū derogat' istitutiōi beneficij. z dispositiōe laycali. ne. c. laici p hoc subtrahant' a fundatiōe eccl'ax. ¶ Ad hoc glo. notat' in cle. p literas ō pben. z quod notat' elec. i. c. cū dilect'. de iure patro. ¶ Sz in casu nr̄o nō facta fuit special' mētio de iuribus cōpetētib' mōasterio sancte crucis q̄ talia p̄uilegia nō obtinēt firmitatē z p̄iudiciū illius mōasterij. Nec obstat quod in p̄iuilegio alexādri seu gregorij fuerit dictuz vt nulli abbati subtraceat ēt. Quia ista nō est sufficiēs mētio. vt p̄iudicet' iuri monasterij. q̄ mētio dz esse specialis z nō ita gñalis vt in. c. ij. de dolo z cōtuma. z quod ibi no. p doc. in. c. cū dilecto de rescrip. Et bonus ter. in. c. cū dilecto de p̄scrip. Et bon' ter. in c. bone de ꝓbr. vti. vel inu. p̄sertī in casu nr̄o erat fienda special is mentio in quo illa iura erāt debita mōn. sancte crucis exp̄mēda instituto. monas. z dispositiōe layci p̄oni. Nazpa p̄ suū p̄iuilegiū nō intendit p̄iudicare istitutiōi beneficij. nisi hoc aperte exp̄iat vt in. c. cū dilect' de iure patro. facit optime. c. monasteria. xv. q. vij. z. c. eleuteri'. xviij. q. ij. potuit enī papa in suo' p̄uilegio itelligere de abbate q̄ in certis religiōibus vocat' pater abbas. cui modicū p̄iudiciū irrogat'. vnde non debem' p̄sumere ratiōib' p̄dictis papā itellexisse p̄ verba generalia de speciali dispositiōe patroni. ¶ Ad idez bonus ter. in. c. ex multiplici de cleri. vbi p̄z q̄d p̄uilegiū non p̄iudicat cōpositiōi p̄us facte. de illa speciali mentiōe nō facta z in. c. cū olim de p̄scrip. vbi p̄uilegiū nō p̄iudicat laudo lato ex cōpromisso fortius ñ debz p̄iudicare istitutiōi beneficij seu monasterij. de illa spetiali mentione non habita. ¶ Scdo facit. c. veniēs de p̄scrip. vbi ter. notabilis innuit q̄d si p̄inceps concessit alicui p̄uilegiū cū aliq̄li reseruatiōe iuris alteri us nō valet p̄uilegiū. Idem postmodū p̄cessuz sup illis iuribus fuis. aliquali refuatiōe p̄ius facta de illa nō habita mētione que si papa sciuisset illā reseruationem non concessisset forte sine illa vt ibi nōbilit' decidit' q̄ idez z fortius dicēdū in casu nr̄o q̄d si papa sciuisset q̄d illa quatuor iura fuissent refuata p patronū mōasterio sancte crucis nunq̄ p̄cessisset illaz plenā exēptōez sine illox iurū refuatōe qui saltē de illis fecisset mētionē p̄serti cū potuissz p̄cedi exēptio cū illox iurū refuatōe q illa iura ñ iducūt plenā subiectōz vt clare innuit' ex. c. bis qui de maio. z obedi. z. c. cū inter de re iudi. vbi enumerant' in multa iura iferētia penā subiectionē z inter illa enumerat' obedientia z reuerētia tanq̄ species. ¶ Tertio adducit'. c. i. d consti. li. vi. vbi dicit' q̄d papa p suam cōstitutionē non censetur velle

tur velle tollere statuta. ⁊ consuetudines cum in facto ꝓsistūt nisi de eis fecerit mētionē. Ergo fortius idē dicēdū i ꝓuilegio idē dicēdum ꝙ non emanat cū tanta moderatione sicut ius cōe vt ibi notat. Non g̃ oz tolli statntū ⁊ ordinamētū factū i ista institutione monasterij p ꝓuilegiū papæ ex quo de illo nō fuit facta specialis mētio. ¶ Quarto facit qz gregorius seu alerā der voluit simplr derogare iuri monas. sancte crucis qz dixit quod per hꝰ ꝓuilegiū exēptiōis nō deberet recedere a caritate sancte crucis, put in alio ꝓuilegio dixerat vñ credēdū ē quod ꝑ illa verba voluit reseruare oīa iura competētia mōn. sancte crucis non ergo refuaret illi caritatē si vellet sibi sbtrahere cē sum ab ātiquo ipsius vel alia iura sibi resnata. vt i. d. c. cleu\ thseri' facit. c. q̃nto de cēs. ¶ Caritas est enī recta volūtas ab oībus terr ēis prorsus aduersa ⁊c. vt i. c. caritas de penitē. di. ij. ⁊ in istis fiēda larga iterꝓtatio vt nō ꝓiudicaret' iuri alteri' sine cā iurta no. ꝓbar. i. l. oēs populi. ff. de insti. ⁊ iure. ⁊ l. non dubiū. ff. de legi. facit. c. cū dilect' de ꝓsue. ⁊ l. ij. C. de nora. hꝰ idē ⁊ clari' i ꝓposito nr̃o voluit Inno. i. c. dudū de ꝓuile. vbi dicit ꝙ oīa ꝓuilegia ꝓiudicialia stricte iterꝓtanda sunt ⁊ quā tō pōt ad iuris cōsonantiā reducēda. ff. de nul. ⁊ pupil. l. er facto ⁊ de decī. c. sugestū. Et idē dicit i ꝓuilegio exēptionis q̃re ibi post multa cōcludit quod nō valet ꝓuilegiū exēptionis nō facta mētione de possessione alteri' bona fide habita. Iz in ueritate ñ habeat ꝓprietatē ⁊ idē firmauit gl. i. c. ij. de decī. li. vi. ¶ Forti' g̃ dicēdū i casu nr̃o ꝙ ñ valet ꝓuilegiū ñ facta mentione de possessiōe seu ꝓprietate monasterij sancte crucis. Et idē dicendū est per oīa quo ad vnionē nouit factā ꝑ dñm martinū. Mā cū de ꝓdictis nō fecerit spialē mētionē nō tenuit cū per illā ꝓiudicaret' monasteriū sancte crucis respectu ꝓfirmationis abbatis cū p illā vnionē sit exēpta ⁊ suppressa dignitas abbatialis. Non obstat ꝙ supra dictū fuit de ꝓscriptione. qz stati rñdebit' in scō ⁊ tertio dubio. hꝰ quo ad ꝓmū dubiū q̃ puto esse verissima ⁊ idubitata ⁊ satis pr̃nsio ad ōria superius formata. ¶ Ad fin dubiū an saltē. xl. annoꝝ ꝓiudicio ꝓiudicet dicto monasterio sancte crucis. qs cū infra illud tps nullaz electionis de abbate facto ꝓfirmationē fecerit nec censuaz receperit nec reuerētiā. Nec obedientiā habuit. Et vr̃ prīo quod sic. Mā regularit ꝓtra ecclesiā citra Romonā sufficit ꝓscriptio. xl. annoꝝ cū bona fide. vt i. c. de q̃rta. ⁊. c. illud de ꝓscrip. Nec requirit' citra ius cōe cū nō sit hic ꝓscribentē. vt in. c. i. eo. ti. li. vi. ⁊ ꝓscriptio. xl. annoꝝ omnē prorsus actionē excludit vt dicit ter. in. d. c. ad aures de ꝓscrip. Sz his nō obstāti\bus puto i casu nr̃o sic dicendū ꝙ respectu iuris ꝓfirmādi abbatē i monasterio sancti bartholomei currēt ꝓ mōasteriū sancte crucis ratiōē conuincibilis qz ꝓpt reseruationē factā de ecclesiis collegiatis ꝓserti de cathedralib' ⁊ monasteriis p multos Romanos pontifices successiue non potuit abbas sancte crucis pro tpe existens ius sibi in hꝰ cōpetens exercere. vñ cū fuerit impedit' impedimēto iuris nulla currit ꝓscriptio. vt in. l. i. C. de annu. excep. ⁊ in. l. in reb'. C. de in. dot. vbi ꝓz ꝙ durante patria potestate nō currit ꝓ filiū ꝓscriptio i reb' aduēticijs. qz ñ poterat illo tpe ageꝛ cū plena illoꝝ reꝝ administratio ptineat ad patrē. vt i. d. l. i. nec ꝓstate matrimonio currit ꝓscriptio i iurib' dotalib' ꝓ iurta. qz ñ pōt tūc agere. cū plena administratio pertineat ad maritum. d. l. in rebus. ⁊ l. dote an cillā. C. de rei v̄. ¶ Ad idē. c. i. ⁊. c. iiij. de ꝓscrip. ⁊. c. eo. transmissa. eo. ti. ⁊. c. qz diuersitatē de ꝓcess. ꝓbē. i qb' iurib'. ꝓz ꝙ ecclesie vacāti vel habēti platū iuste ad agēdū ñ currit ꝓscriptio. Sz i casu nr̃o abbas sancte crucis, pr̃te existēs fuit impedit' q̃ ad actū ꝓfirmationis ideo ñ currit ꝓ eū ꝓscriptio. Remāsit g̃ hꝰ ius in habitu apud eū. Iz interdictū sit exercitiū ad bñ placitū papæ p reseruationis actū. Nec papa exercēdo hꝰ ius ꝓfirmationis dz ꝓscribere ēt si p mille annos hꝰ faceret cū hoc faciat ex potestatis plenitudine. ⁊ hꝰ casu poterit intelligi dicta spetiē in ti. de ꝓscrip. v̄. illud dū dicit. papā ñ ꝓscribere ꝓ ecclesias inferiores cū ipse iā sine ꝓscrip. sit vniuersalis dñs. Preterea in ꝓscriptione requirit' bona fides vt sic credat illud ius. ad eū ptinere ita ꝙ exerceat credēs iure suo vti vt i. c. si virgo. xxxiij. q. ij. facit. l. fi. ff. quē admo. fiz amit. no. Inno. in. c. bone el. ij. de postu. pre. ¶ Sed dñs papa actū confirmationis exercuit ⁊ exerceret nō de potestate ordinata. sz absoluta p reseruationis actū ⁊ scit ꝙ de iure cōi ⁊ ptāte ordinaria hꝰ ius pertinet ad inferiorē licet possit concurrere in ꝓfirmationis actu cū ordinario. vt in. c. ij. ⁊. c. si a sede de ꝓben. li. vi. ergo non potest in hoc allegari. prescriptio ex persona papæ. Nec cōtra abbatē sancte crucis q̃ non deprehendit' in negligētia cū habuerit

man' ligatas per reseruationis sūmoꝝ pontificuz. vt i iurib' superius allegatis prescriptio enim est inducta principaliter in odiuz nelgligētiū. vt in. l. i. ff. de vsuc. ⁊. xvi. q. iij. §. pōt ⁊ in casu nr̃o nulla negligētia repit' ex pte abbatis sancte crucis. ¶ Nec obstat si dicat' qđ fuit negligēs i alijs qz p hoc ꝓscriptio nō dz extendi ad iura in qbus nō fuit cōmissa negligētia qz prescriptio ē stricti iuris ⁊ tantū prescribit' quātū possidetur. vt ꝓbat' in. c. auditis ⁊. c. cū olim de ꝓscrip. ⁊. c. cū ꝓtingat de decī. no. bar. in. l. i. §. si quis. ff. de iti. actuq; priua. ⁊ Inno i. c. dilect' d' appel. mo. Ergo necessario ꝓcludit' qđ vnio facta p dñz nr̃z martinū supprimēdo dignitatez abbatis sancte crucis fuit tanꝙ surreptitia ipso iure nulla qz fuisset ī format' qz talis vnio redūdabat in preiudiciū monasterij sancte crucis nullo modo vnionē fecisset vel saltē nō ita de facili g̃ talis suppressio habuit īducere surreptionē. vt in. c. postulasti ⁊ qđ ibi no. hosti. de rescrip. qđ dico ꝓcedere etiā si papa' vnionem motu ꝓprio fecisset qz mor' ꝓri' licet excludat surreptionem nō tñ firmat gratiā ꝓ intentionē scribētis. q̃ in dubio nō videt' velle ꝓiudicare tertio. vt no. Jo. an. in. c. si motu ꝓprio de ꝓben. li. vi. c. al. in. c. cū dilect' de iure patro. ⁊ do. de rota decisione. c v. facit. l. ij. §. si quis a principe. ff. ne qđ in loco pub. ⁊ quod no. Inno. i. c. ducuz. de ꝓuile. ⁊ glo. in. c. j. de decī. li. vi. ¶ Quinimo possit aattētari qđ etiā respectu obediētie nulla currerit ꝓscriptio q̃libet potuerit abbas sancte crucis aliq̃ honesta ꝓcipe prefertiz mozes reformādo abbati sancti bartholomei non tñ p hoc ꝓcludit' qđ si nō ꝓceperit currerit prescriptio ꝓ eum cū iste sit act' mere facultatis ⁊ nō necessitatis non cui fuit in institutiōe dictū vt abbas sancte crucis exerceat ꝓ abbatē sancti bartholomei iurisdictionē sed qđ teneāt abbas sancti bartholomei ad obediētiaz ⁊ reuerentiam abbati sancte crucis. Si g̃ iste non obediuit q̃lle non precepit non per hoc est ꝓ eū ꝓscriptū qz non vsu inducit' ꝓsuetudo vel prescriptio ex quo ñ habet tacitū actū ꝓ dispositionē iuris. vt no. per Jo. an. in. c. Johānes de cleri. conu. ⁊ per Ly. in. c. ij. C. que sit lon. ꝓsue. ꝓbatur in. l. hoc aūt iura. ff. de serui. vr. ꝓdi. ⁊ in. l. alicuius tollēdi in solo meo vsqz ad celū nō prescribant ꝓ me si altius nō extulit ex quo nihil factū īcōtrariū qz iste ꝓ actus mere facultatis ⁊ in act' facultatis nō currit ꝓscriptio p nō vsum vt no. in iurib' preal. ⁊ in. c. ex pte estrusis de cōcel. preben. ⁊ forte nō occurrit casus in quo haberet necesse ꝓcipere ar. eoꝝ que no. bar. in. l. cum scim'. C. de ag. ⁊ censi. li. xi. Respectu vo reuerētie eēt aīaduertēdū an sbtraxerit abbas sancti bartholomei reuerentiā abbati sancte crucis. qđ difficile esset ꝓbare nā illa cōsistit in salutatiōis actu. vel p aliuz nodum per quē fit reuerētia sm modū patrie iur̃. no. in. c. his q̃ de ma. ⁊. obe. tota difficultas stat circa censum nō solutū qđ an sit cōpleta ꝓscriptio. xl. annoꝝ multa debēt ꝓsiderari ⁊ nō solus trāscursus annoꝝ multa eni impediūt prescriptiōis cursum vt vocatio mōasteriū sācte crucis. Mā tps vacatiōis debet sbduci de medio. vt in. c. i. ⁊. c. de quarta. ⁊. c. auditis de ꝓscriptis. que iura. habēt locū etiā in ecclesijs inferiorib' vt no. Inno. in. c. olim et. i. de resti. spo. ¶ Itē tpe guerre non currit ꝓscriptio q̃n tāta est i loco hostilitas qđ quis nō reddit' tuus vt in. c. trāsmissa de prescrip. ⁊ quod ibi no. Inno. Idez in tpe mortalitatis. quia illa ē dei hostilitas vt no. bar. in. l. naturaliter ff. de vsucap. ¶ Itē tpe scismatis vt no in. c. cuz nobis de ꝓscrip. Intelligo si erāt diuerse obediētie ⁊ ius nō reddatur vt contra alterū iurta no. in. d. c. extrāsmissa. Sia enī tpa debēt de tpe ꝓscriptiōis sbduci ⁊ si nō illius sbdictis tps. xl. annorum bz monasteriū sancte crucis fundatā intētionē suaz vt in. c. auditis de prescrip. si vo ꝓscriptio remaneret ꝓpleta dz aduertere an mona. sancti bartholomei fuerit in bona fide i nō soluēdo sensuz. Naz mala fides ꝓbat' si erat fama in loco qđ debeat dare censuz mona. sante crucis vl' apparebat p aliquā scripturā exñtem vel hꝰ audiuerūt ab aliq̃ ꝓsona aqua rōnabiliter credere debuerūt p hec. n. ⁊ similia ꝓbat' mala fides. vt nota bar. in. l. celsus. ff. de vsuc. ⁊ si pōt de his cōstare impedit' ꝓscriptio q. c. fi. ō prescrip. ⁊ p regulā possessoz male fidei de reg. iur. li. vi. ¶ Si autem non potest probari ita quod remanet inconcussu prescriptio. xl. annoꝝ tunc ē recurrēdum ad factū ⁊ vltimū dubiū. ¶ Vltīqđ possit mona. sancte crucis se tue ꝓscriptōe cētenaria vigore ꝓuilegioꝝ fredrici henrici Impatoz. postea approbatoꝝ p papā honoziū q̃rtuz. Et vr̃ ꝙ nō q̃n Impatores nō potuerunt ꝓuilegiare monasteria i ꝓiudiciū fori ecclesiastici. vt no. Inno. in. c. impa. de resti. ¶ Cū g̃ de iure ecclesia vtat' ꝓscriptiōe. xl. annoꝝ ꝓ alia ecclesiā vt in. c. ō

q̃rta ꝛ.c.ad aures de p̃scrip.g̃ ñ ꝺz ꝓdesse p̃uilegiũ Impatoꝝ facit.c.dudũ de deri.ꝛ.c.ecclesia sc̃e marie ꝺ̃ pst̃i.ꝛ.xc vi.di.bñ q̃dē. Nec obstat approbatio honorij pape m̃ltiplicit̃er rō. Primo q2 ꝯfirmatio i forma cōi facta parũ ꝓdest vñ non validat actũ nullũ vt legit̃ ꝛ notat̃ i.c.q2 diuersitatē de ꝓcess. p̃bē.ꝛ.c.fi.de ꝓfir.vl̃i ꝺz.n. facta i forma cōi ꝛ ñ ex certa scia q̃ñ nō inserit̃ tot' tenoꝝ rei ꝯfirmate vel cū nō apponit̃ cl'a ex certa scientia rei cōfirmate. vt no.in.c.i.ꝛ.c.ãte penul.ꝛ plr.de cōfir. vl̃i sed in casu nr̃o nō apponit̃ tenoꝝ cōfirmatiōe illoꝝ p̃uilegiorũ nec cl'a ex certa scientia ergo ꝛc. Preterea p̃uilegiũ Imperatoris valet quo ad suos sb̃ditos vt.l.cunctos popu/los.C.de sũma tri. facit quod legit̃ ꝛ no.in.l.fi.ff.de iure om. iu.ꝛ in.c.a nobis de sen.ex cōica. Ergo cōfirmatio valet solũ q̃ ad subditos. Sed his nō obstãtib' ꝺ̃nōrũ arbitroꝝ de iure ꝓcedere. Nouerit prin. q2 dñs papa i suo p̃uilegio ñ fuit vsus verbo cōfirmamus.ꝛ sic nō potest dici quod fuerit cōfirmatio i forma cōi ꝛ vsus fuit verbo scim' p quod verbũ nō inducit̃ cōfirmatio. ꝛ potius legis noue edico ar.i.c.gnāliter de electio. li.vi. hinc sanctio est nomē cōstitutōis canonice vt no.gl.i cle. i.de ꝓcessis. p̃ben.i. ꝺ̃. sancim' vñ pōderāda sunt ꝺ̃ba Impatoris ꝛ verba pape. Impator.n. simpl'r decreuit q̃ nulla prescriptio minoꝝ cētenaria caderet ꝺ̃ monasteriũ sancte crucis. Nec restrinxit se ad psonas seculares vel ecclesiasticas: bonorius vero supueniens sic inquid preterea oēs libertates ꝛ i/munitates adm emorie a frederico ꝛ henrico Impatorib' vobis ꝛ ordini vestro cōcessas ratas ꝛ gratas habētes ꝛ eas futuris tpib' illibatas manere sanctim' ꝛc. Que ꝺ̃ba clara luce demōstrāt q̃ honori' nō simplicit̃ ꝛ in forma cōi voluit cōfirmare imo pri. disposuit legē p̃uatā edēdo. ¶ Non q̃ ꝺ̃ncipi placuit legis habere vigoꝝ instituti de iure na.gen.ꝛ ciui.§. ſz q̃ ꝺ̃ncipi ꝛ oīa nr̃a facim' q̃b' auctoritatē nr̃az iptimur vt in.l.i.C.de vete.iur.enu.ꝛ bonus ter.i fili in.c.i.fi apostoluz de p̃bē.li.vi. ¶ Vñ pot' ē nūcler papę quā ip̃atoris. Preterea videm' quod si lex ciuilis canonizat̃ p papā hz canonis vigorē. vt in.c.i p̃mis ꝛ ibi bona gl.ff.q.i. Mo.do.in.c.ij.de rescrip. fortius ergo ꝺz dictū p̃uilegiū hbere vim canonis cū papa ex p̃sse sanxerit vt illa illibata ꝑmaneāt ꝛ hz nō ex p̃sserint q̃ sint ille imunitates tñ satis habēt p ex p̃ssis ex quo papa ad illa p̃uilegia se retulit. vt in.c.auditis de p̃scrip. vbi bonus ter.i fili ꝛ i.l.plr.C.de sen.q̃ siuecer.q̃ i.c.cū bertold' de re iudi. Hoc idē ꝓbat̃ p optinū simile Nā a ꝺ̃ncipio imperator fuit q̃ dedit p̃uilegiū ecclesijs circa materiā prescriptionis. vt.l.fi.cū autez quas actiones. C.de sa san.eccle. Postea supuenit ius canonicū ꝛ illas leges approbauit in genere vt in.c.cū nobis cuz si de rescrip. Et ꝓ hāc approbatiōez habuerūt vigorē et q̃ ad forū eccliasticū ꝛ int̃ ecclesias ꝛ ꝓ̃ tollit̃ vnū motiuū qꝺ allegatur ꝺ̃ mōasteriū sc̃e crucis videlz q̃ approbatio pape ñ ꝺz hēre locū ꝺ̃ ipm papā p̃scribētē. Nā p̃ pōt de directo negari q̃ ꝓ papa p̃scripserit. nā ꝓbrarit cēsus p̃scribit̃ p mōasteriū sc̃i bertholomei ꝛ nō p papā vñ p̃supposito q̃ ecclesia sc̃i bartholomei p papā eēt exēpta tñ i suis iurib' maxime cū agit̃ de p̃scriptiōe ānus. Nō gaudet p̃uilegio romane ecclie vt no.gl. in.c.dilect' de cappel.mōa.ꝛ i.c.ad audiētiā ꝺ̃ p̃scrip. p̃ doc.i c.cū nobis eo.ti.c.xvi.q.iiij.volum'. ¶ Itē p̃supposito ꝛ nō ꝓcesso q̃ ꝓ papa scripsisset atq; p̃uilegiū p eū ꝓcessū ꝺz hēre locū i distincte ex quo gnāliter cōcessit. Nā p̃uilegiū largissimā iterpretationē recepit ꝺ̃ p̃uilegiātē. vt no.bar.i l.bñficiū. ff. de ꝓstitutiōz p̃n.ꝛ Inno.i.c.cū dilecti de dona.ꝛ i.c.olim de.sig. vbi p Jo.an. facit.c.cū dilect' de cōsue. p hoc illud sapiētis patere legē quā tu ipse tuleris ꝛ q̃ quisq; iuris alterū statuit ip̃e ꝺz vti. eo vt in.c.cū oēs de cōstit. hoc apte sensit dñs io.an. i.c. cuz nob̃ de prescrip. vbi voluit quod papa p̃ōt p̃scribere ꝺ̃ ecclesiā i ferioꝝ ē ꝛ spatio. xl.ānoꝝ ꝛ tñ illud tps. xl.ānoꝝ hēt ecclesia. cē p̃uilegio ex iure speciali p papā approbato se inducto. Ergo idē dicēdū i ttio p̃uilegio cētū annoꝝ ꝛ hb̃ tenēduz bito p̃sti respectu q̃ p̃scriptio ē odiosa ꝛ restrigēda vt i.c.cū ꝓtigat ꝺ̃ cleri.cū si. Et hb̃ sufficiāt nec oēz aliter ad ꝺ̃ria respōdē q2 satis remanēt p p̃dicta soluta ꝛ clara. et ita vt.s. p me ꝓclusum extitit ꝛ dico cōsulo iuris esse. Ego nicolaus de sicilia mōaceñ. abb̃as. ꝛ doctoꝝ i restimoniū me ꝓpria manu suscripsi ꝛ sigillū meuz inprimi feci. Laus deo.

Con.ioꝝ.

Omnipotentis dei suffragio postulato. In causa que vertitur int̃ monasteriū sancte crucis fonti sauellane experte vna ꝛ fratres cisterscieñ. ordinis ex alia fuit subiectiōe seu validitate vniōis facte cuidā monasterio dictoꝝ fratrū de monte sancti bartholomei de cāpo regio ac etiam super iuribus competentibus dicto monasterio sancte crucis i prefato monasterio sancti bartholomei. aliq̃ si gillatiz p derisiōe dicte q̃nis venīt examinānda. Et ꝓmo q̃ iura possit prętēdere mōasteriū sancte crucis. Circa monasteriū sancti bartholomei secūdo p̃supposito qꝺ aliq̃ iura sibi aliquo iure speciali cōpetāt an illis sit derogatū p p̃uilegiuz alle rādri p gregoriū papā postmodū corroboratū. ¶ Tertio si dictū p̃uilegiū ñ obstat an saltē hz obstare p̃uilegiū vnioīs p dñm martinū hodiernū summū ꝛ idubitatū p̃ōtificē facte. ¶ Quarto ꝛ vltio an p̃dictis nō obstãtib' possit salti assari ꝓtra dictū monasteriū sancte crucis possit p̃tendere censuz in q̃busdā istrumētis suis ꝓ̃tum sibi debitū a dicto mōasterio sancę bartholomei fuit. n. dict' cēsus solut' dicto monasterio sancte crucis p tñs tps de q̃bus memoria nō extitit hz. n. p aliqua istra ꝓducta p monasteriū sancte crucis ꝓb̃tur plurie p̃statiōes dicti sensus tñ de initio p̃stātiōis ñ appet. ¶ Nā pagina illoꝝ strumētoꝝ nullā facit mētiōez de initio p̃statiōnis hz oīa videtur cōtinuata sup antiqua ꝛ debita p̃statione. ¶ Prescriptio aut tāti tpis sufficit ad prescribēdū cēsuz etiā nulla cā apēte ex p̃statiōe tāti tpis p̃sumit̃ cā vt no.glo.i.q. i.nullus Et hosti.ꝛ Jo.an.in.c.quenit de censi.ꝛ bar.in.l.cū de inrē ꝺ̃so.ff.de vsur. vel saltē negari nō p̃ōt qui per mōasteriū sancte crucis ꝓbat̃ pceptio census salti p.lxxij.annos cōtinuos vt clare colligit̃ ex istrumētis ꝓductis ꝓter monasteria ac attestatiōibus q̃rūdā testiū ex pte mona. sancte crucis ꝓductorū ex quo.n. ꝓbat̃ p̃ncipiū. ꝛ finis ac alia tēpa inter media resultat iuꝝ p̃sumptio q̃ in oībus annis intermedijs mona. sancte crucis fuerit i possessiōe pcipiēdi dictuz censum vt nō. bar.in.l.celsus.ff.de vsuc.ꝛ glo.in.c.volumus xvij.q.iiij. facit.l.quicūq;.C.de apostis.li.x. prescriptio aūt nedū.lxxij.ānoꝝ. hz.xlāno ꝙ. currit ꝺ̃ eccl'az vt i.c.de quara ꝛ. nec illud.ꝛ.c.auditis cū ñ. de p̃scrip. Nec obstat si dicat̃ q̃ ī p̃scriptiōe req̃rūtur bōa fides ꝛ titulus cū prescriptio istius census sit ꝺ̃ ius cōe cum de iure cōi vnū monasteriū nō tenetur prestare censuz alteri mona. ad l̃.c.i.de p̃scrip.li.vi.ꝛ q̃ ibi no ¶ Itē prestatio census ē q̃si quedā seruit'. Ergo bona fides non ꝺz p̃sumi cū q̃libz res p̃sumat̃ libera de quo per glo.ꝛ bar.in.l.i.§.ij.ff.de iti.actuq; priua. p Ly ꝛ alios in.l.i. C.de seruitu. p canonistas in.c.i.si diligēti de fo.compe. Ad hoc.n. respōdi p̃ōt. ¶ Et ꝓmo circa articulū bone fidei dico enim quod illa ē p̃sumēda ex cursu longissimi tpis hz possessio sit ꝺ̃ius. vt notāter voluit Jnno.in.c.ij.de in iteg.restitu. facit quod no.bar.in.l.q̃rit̃.C.vnde vi.ꝛ videt̃ ꝓbari in.c.cum ecclesia sutrina de cau.poss.ꝛ ꝓprie. Et in casu nr̃o nō solū cōcurrit p̃sessio longissimi tpis sed etiā adsunt multa alia argumēta que p se sufficerēt ad p̃sūptionē bone fidei iurta no. per bar.in.d.l.i.C.de seruitu. dicūt.n. predicti doc. qꝺ sufficit ꝓbari aliq̃d vt excludat̃ p̃sumptio malefidei vt puta q2 posꝺ̃ audiuit dicta q̃busdā vicinis fide dignis quod sibi cōpetebat illud i suitutis vl'si erat fama de hoc in loco vel erāt aliq̃ seruitutis. ¶ In casu nr̃o aūt multa similia argumēta cōcurrunt. Nā fama erat in loco qꝺ mōasteriū sancti bartholomei erat sb̃iectū ꝛ censuale monasterio sancte crucis vt patet ex attestatiōib' q̃rūdā testiū. Itē quod ē fortī. ꝓducit̃ quoddam p̃uilegiū Jnnocētij secūdi vbi narrat quod dictū monasteriū sancti bartholomei spectat ꝛ ptinet ad monasteriū sancte crucis. hoc eni prestat p̃sumptiōez bonefidei. ¶ Item ꝛ q2 ex quo successoꝝ in benefitio repit eccl'am i possessiōe percipiēdi censuz ꝓbabilr ꝺz p̃sumere q̃ ex iusta cā eccla possidet iuꝝ no. p glo.ꝛ doc.i.c.de quarta de p̃scrip.ꝛ per ꝺy.in repetitoꝝ. de reg.iur.li.vi. ¶ Multa alia ad p̃sumptionē bonefidei possent allegari marie no. p doc.i.c.fi.de p̃scrip. Sz p̃dicta loculēter sufficiūt q̃ ad articulum tituli dico qꝺ ex pte monasteriū sancte crucis satis potuerūt abbates ꝓ tēpe ibi ēntes p̃sumere cēsum debitū vigore sb̃iectiōis vt in.c.ois alia de cens.ꝛ in.l.cōpit.C.de p̃scrip.xxx. vel.xl anno. ¶ Itē sola fama tituli sufficit. p titulo ad p̃scrip. cōpellēdā vt notāter voluit bar.in p̃al.k. cēsus.ff.de vsuc. Et idē ibi dicit q̃ de titulo hñtur aliq̃ ꝓbabiles ꝓiecture vt puta q2 antiq̃ ꝛ fidedigni asserebāt de titulo vñ etiā error ꝓbabilis circa titulū hēbat̃ pro titulo vt ē ter. notabil' in.l.qꝺ vulgo.ff.p emptore. Sz i casu nr̃o erat antiq̃tas ꝛ adhuc hodie vrget fama qꝺ ē illud monasteriū sancti bartholomei erat i medietate sb̃iectū ꝛ sensuale sācte crucis facit. ¶ Ad p̃dicta qꝺ no. hosti. abbas ꝛ goff. in.c.dudū de deci. vbi dicūt qꝺ p̃uilegiū ꝓfirmatiōis in forma cōi p̃stat

ma cõi pstat iust. ti. pscribẽ. et id sen. bal. ꝺ ꝛ b is natiuis ꝛtẽ tis in aliquo istrumẽto i. l. fi. C. si a nõ cõpeten. iudi. ¶ Ad pre dicta potest allegari singulare dictũ bal. 7 in. l. solent. ff. ꝺ offi. pcon. vbi post multa concludit quod si longissimo tpe vna ec clesia solueret cẽsuz alteri psumit subiecta quod dictũ saltẽ p cedit qñ cẽsus pstat in signũ subiectiõis vel apte qz ꝺ extima bit vel tacite qz cõcurrũt i solutiõe alique cõiecture subiectio nis. ¶ Nã ideterminata cẽsus solutio arguit 7 certificatur ex circũstantijs ad hoc gl. no. in. l. cũ quid. ff. si cer. pe. facit qꝺ legit 7 no. i. c. illud de prescrip. 7 in. c. fi. de sponsa. ibi. i. qꝺ no. quod in simili no. in. c. i. de iudi. ¶ In casu autẽ nr̃o cõcurrũt cõiecture subiectionis. Nã cũ in illo ꝓuilegio antiquissimo cõ cesso. eo. tempore quo monasteriũ scẽ crucis erat in mario flo re diceret qꝺ mõasteriũ scẽ bartholomei spectabat ad mõaste riũ scẽ crucis 7 exprimit inter alias ecclesias subiectas eidez monasterio ac ẽt pbat istrumẽta cõfirmationis multoꝝ ab batũ monasterij sancti bartholomei. facte p abbates seu pla tos sancte crucis potest eadẽ in solutiõe census nec psumptio census nec psumptio subiectiõis pserti cũ fama loci haberz qꝺ dictũ monasteriũ sancti bartholomei erat subiectũ. 7 cẽsuale monasterij sancte crucis. Et ad predicta vꝫ ter. fm cõez lectu. docto. in. c. fi. de cau. po. 7 ppie vbi pz qꝺ p pbationẽ pceptio nis census pbatur possessio subiectionis qꝺ intelligo mõ pdi cto qñ occurrũt alique coniecture quod solutio census sit solu tio subiectionis sicut ꝛtingit in casu nr̃o vt pz ex pdictis facit ẽt ad hoc dicũt bar. in. l. cũ de in rẽ ꝛso in fine. ff. de vsu. vbi di cit quod si cõtemplatione alicuius rei qs fecit aliq̃ q̃ solet fieri per vassallu psumit vassallus. ¶ Sz i casu nr̃o manasterij sancti bartholomei soluebat cẽsum monasterio sancte crucis p illo mõasterio sancti bartholomei. ¶ Itẽ petebat cõfirma tiones abbatũ ab illo mõasterio sancte crucis: Ergo psumit solutio facta rõne subiectiõis 7 p pdicta potest nouit iferri qꝺ monasteriũ sci bartholomei sit subiectũ mõasterio scẽ crucis. ¶ Nã pscribẽdo cẽsuz rõne sbiectõis vꝫ scripta ipsa sbiectio vt legit 7 not. in. d. c. fi. de cau. poss. 7 ppie 7 facꝺ qꝺ supra diri post bald. Ad idem facit optime quod legitur 7 nota. in. c i. de reli. domi. vbi pz qꝺ exercitiũ vnius iuꝝ. episcopalis pre sumit debitũ alioꝝ iurium alio ñ exñte i illoꝝ possessiõe. Sz in casu nr̃o ñ pbatur qꝺ aliqs fuerit i possessiõe sbiectõis dict tpi bꝰ pter abbatẽ scẽ crucis. Ergo p pstatiõz cẽsus 7 p exhibitio nẽ cõfirmatiõis iũcto ꝓuilegio Inno. 4o palle. sat pbatur qꝺ mõasteriũ sci bartholomei sit sbz mõasterio scẽ crucis. ¶ Ex his ẽt i fero ad ius ptãtẽ ꝛfirmãdi electũ in abbatẽ i mõasterio sci bartholomei. Nã dico qꝺ ius tale ptinet ad mõasteriũ scẽ crucis seu ad abbatẽ ipsi mõasterij ꝓtpe exñtis. ¶ Prio pba ex eo qꝺ monasterij sci bartholomei est immediate sbm mo nasterio sancte crucis vt pz ex pdictis g ꝛfirmatio abbat ꝺz ad abbatẽ scẽ crucis ptinet tãꝫ ad suprioꝛẽ immediatũ. ¶ Pre terea pbat ipecifice possio iuris ꝛfirmãdi p tacita tpa q̃ suffi ciũt ad pscriptionẽ cõplẽdã pbat. n. possessio. lxvij. ãnoꝝ vt pz ex istrumetis pductis p pte monasterij scẽ crucis. Et quã quã posset dici qꝺ instrumẽtũ ꝛfectũ ãno dñi. M. cc. xl. ñ pbet plene possessiõez iure ꝛfirmãdi. qz illud istrumẽtũ fuit cõfectũ dũtaxat ad petẽdã ꝛfirmatõz ab abbate scẽ crucis ũlã electiõz ꝛfirmauerit 7 p ꝓns qꝺ ex tũc fuerit i possiõe iure cõfirmandi. ¶ Ad ꝛb. n. pot rñderi qꝺ obiectio illa pcederet nisi ꝛcurrerẽt alie psũptões. ¶ Sz i casu nr̃o ꝛcurrũt alie pbatiões super sbone de qꝺ supra. ¶ Itẽ ñ ẽ ꝟisimile qꝺ capitulũ sci bartho lomei ꝛstituisset pcuratoꝛẽ ad petẽdũ ꝛfirmatõz electõis eoꝝ ab ab. scẽ crucis nisi dict ab. fuisset i possessiõe iure ꝛfirmãdi cũ ñ psumat qs abicere suũ ius vt i. l. cũ de idebito. ff. de pba. 7 i. c. sup ꝛb de renũc. Itẽ ꝛb ñ solet ꝛtigere qꝺ qs pz ꝛfirmatio nẽ ab eo q̃ ñ ẽt possessione ꝛfirmãdi. 7 vz argumẽtũ a cõit acci dẽtib bꝰ vt legit 7 no in. c. i. de cle. ñ resi. Et ex pdict ꝛcludo cir ca ꝑmũ qꝺ monasteriũ scẽ crucis põt de iur ptẽdere i monaste rio sancti bartholomei sibi cõpetere plenã subiectioũ 7 spec ifice ius ꝛfirmãdi electiões ab. dcĩ monasterij 7 pstatiõe pdcĩ cẽsus. ¶ Uenio ad fin nũc. s. an ꝓuilegiũ alexãdri fuerit de rogatũ iuribꝰ cõpetentibus monasterio sancte crucis. Et pri mo vꝫ sic: dixi posuit. n. dictus alexander quod monasteriũ san cti bartholomei neqz abbati. Nec ꝺniqz cuiquã clerico ꝝ seu secularium sz sibi tãtũmõ successoribꝰ suis romãis põtificibꝰ de sua sbone ꝛsponꝺeãt 7 adiecit post pauca si qs piã: vl epus l'ab. vl q̃libet magna quaqz psona ꝛbmõi nr̃e constitutionis edi ctum per aliquam machinationẽ vel subtilitatis astutiã pri uatã sibi derogauerit vt sbderit monasterio 7 is q̃ male fusce perit vsqz oũ recipiscat quod male psumptũ ẽ reddat p aucto ritate dei oi potẽtis 7 beati petri apostoloruz ꝓncipis ꝓpetue

dãnatiõis vinculo 7 anathematis inodet 7c. ¶ Euz g papa q̃ plenitudinẽ hẽt potestatẽ vt i. c. ad honorẽ de aucto. 7 vsu. pal. 7. c. cũcta p mũdũ 7. c. p principalẽ. ix. q. iij. exemerit dictũ mõasteriũ a iurisdictiõe epi abbatis 7 cuuscũqz alteri psone quod cũ potuisset facere in dubiũ minie reuocãdũ ẽ vt i. c. si pa pa de pbile. l. vi. ¶ Facit. c. ij. dudũ 7. c. quãuis eo. li. g non põt mõasteriũ sancte crucis aliq̃ sbiectionẽ in. ꝺ. mõasterio p tendere. Si eni pndicat epo cuius potestas ẽ ordinaria etiã sup mõasterio. 7 viij. q. ij. mõasteria 7. c. abbates 7. c. si quis ab bas 7. c. cũ dilect 7. c. venerabilis de religi. do. forti ꝺz pndi cari abbati sancte crucis ptẽdẽti supioritatẽ in. ꝺ. mõasterio de iure speciali ar. c. dilect de offi. deleg. 7 i. c. auc. multo ma gis. C. de epis. 7 cle. Secũdo aggregãdo pit ttiũ dubiũ ad iuat vnio nouit fcã p dñz martinuz papaz bodiernũ eo qꝺ il lud mon asteriũ vniuit fratribꝰ Cisterñ. sbtrahẽdo dignita tẽ abbatialem qꝺ idubitãt facere potuit vt i. c. si ẽ vnire de ex cess. plato. 7 i. c. 7 tpis q̃litas. 7 vi. q. ij. ¶ Sz bis nõ obstãtibꝰ sniaz puto pualere ꝛriam qꝺ p pbilegiũ alexãdri vel vnõis fa cte p dñm martinũ nullũ pndiciũ irrogatũ iuri monasterio sancte crucis moueoꝛ. pmo qz de intẽtiõe pncipis ẽ nunq̃ pndiciũ facere iuri tertij nisi de eo specialẽ mentionẽ faciat vt in. c. sup eo de offi. dele. 7 in. l. ij. §. si qs a pncipe. ff. neqꝺ in lo. pub. ¶ Sz in casu nr̃o nõ fuit facta specialis mẽtio de iuri bus cõpetẽtibꝰ mõasterio sancte crucis. g talia pbilegia non obtinẽt firmitatẽ in pndiciũ illi monasterij. Nec obstat qꝺ in pbilegio alexãdri seu gregorij fuerit dictũ vt nulli abbati sbiaceat 7c. Qz ista nõ est sufficiẽs mẽtio vt pndicet iuri mo nasterij qz mẽtio ꝺz esse specialis vt in. c. ij. de dolo 7 ꝛpuma. Et qꝺ ibi no. p doc. in. c. cũ dilecta de rescrip. Et bonꝰ ter. in c. bone de ꝛfir. vtiꝫ potuit. n. papa i suo pbilegio intelligere de abbate q̃ in certis religionibꝰ vnitis vocat pater abbas. n. p il lam exceptionẽ modicũ pndiciũ generabat. secus aũt diceñ. respectu iurium pdictoꝝ cõpetẽtiũ monasteriũ sancte crucis cũ si illa exceptio valeret magnũ pndiciũ generaret dicto mõa sterio sancte crucis. ¶ Secũdo adducit. c. i. de consti. li. vi. vbi dicit qꝺ papa p suã ꝛstitutionẽ nõ censet p se velle tolle re statuta 7 ꝛsuetudies cũ i facto ꝛsistãt nisi de eis fecerit mẽ tiõem g forti idẽ dicẽdũ in pbilegio quod minie emanat cuz tanto cõsilio sicut ius cõe vt ibi no. ¶ Tertio facit qz ale xãder noluit simpliciter derogari iuri monasterij sancte crucis Sz dixit qꝺ p ꝺ pbilegiũ exẽptiõis ñ deberet recedere. a ca ritate sancte crucis put in alio pbilegio direrat vñ credẽdũ est quod p illa ꝟba voluit refuare oia iura specialia cõpetẽtia mõasterio sancte crucis nõ. n. fuaret illi caritatẽ imo recede ret a caritate. si velet sibi sbtrahere iura cõpetẽtia facit. c. quã to de censi. 7 c. caritas de pe. dis. ij. 7 in hoc ẽ fiẽda larga iter pretatiõe pndicet iuri alteri sine causa iur. no. p bar. i. l. om nes populi. ff. de iusti. 7 iure. l. nõ dubiũ. C. de legi. c. cũ dilecti de consue. 7. l. ij. C. de nora. facit qꝺ no. Inno. i. c. dudũ de p pile. vbi dixit qꝺ oia pbilegia pndicialia stricte sunt interpre tanda. 7 quãtũ fieri põt ad iuris ꝛsonãtia se ducẽda. ff. de vul ga. 7 pupilla. l. ex facto. 7 de deri. suggestũ. Et idẽ ibi dicit de pbilegio exẽptiõis eadẽqz ꝛclusio fiẽda ẽ p oia respectu tertij dubij. s. quo ad vnionẽ nouit factã p dñm martinũ. Nã cũ de pdictis iuribꝰ cõpetẽtibꝰ monasterio sancte crucis nõ faciat specialẽ mentionẽ nõ tenuit tãꝫ surrecritiũ cũ p illã vnionem pndicaret monasterio sancte crucis tã respectu sbiectionis quã respectu ꝛfirmatiõis abbatis cũ p illã vnionẽ sit adepta 7 susp̃sa dignitas abbatialis 7 pserti sine aliq̃ dubitatiõe cur rit dicta vnio qꝺ negari ñ põt qui mõasteriũ sancte crucis sal tem. hẽat possessionẽ iuꝝ. ꝛfirmãdi abbatẽ. lz exercitiũ fuerit sibi 7 aliis plat iterdictũ p refuationes sũmoꝝ põtificũ cũ g abbas sancte crucis erat i possessiõe tpe illaruz refuationũ g 7 nũc ẽ i possessiõe cũ ñ defecerit. peo q̃ min suã possessionez ꝛtinuaret. Naz ñ volẽti agẽ ñ currit pscriptio 7 i. c. qz diuersi tatẽ de ꝛcess. pben. 7 i. l. i. C. de ãnali exceptio. Et p ꝓns clar colligit qꝺ pbilegiũ vnionis ñ valuerit qz ñ fecit mẽtionẽ de possessiõe fãcte crucis bõa fide hita vt exp̃sse voluit Inno. i. d. c. dudũ de pbile. Et glo. i. d. c. ij. de deci. li. vi. ¶ Circa ꝟo p vltimũ dubiũ nũqꝺ saltẽ pscriptiõez sit derogatũ iuribꝰ cõpe tentibꝰ mõasterij sancte cruc. cũ iã sint elapsi. xl. anni 7 vltra. qꝺ nullũ ius sbiectiõis exercuerit i mõasterio sancti bartholo mei 7 certe respectu iure ꝛfirmãdi dicẽdũ ẽ qꝺ ñ põt mõaste rij sancte crucis notari aliq̃ negligẽtia, ppt viz refuationũ vt. ꝫ. dixit. Sz de aliis iuribꝰ põt dubitari. Et nũqꝺ monasteriũ fãcte crucis possit se tueri pscriptiõe cẽtenuaria, vigoze pbile giozũ federici 7 henrici Impatoris postea approbatoꝛũ per papã honoriũ. iiij. Et vꝫ p q̃ ñ: qz Impatores ñ potuerũt pbi

giãre monasteriũ i ꝓiudiciũ fozi ecclesiastici vt no. Inno. i. c. nuꝑ. de testi. ℭ ũ ℊ iure canõico cautũ sit vt vna ecclesia possit se tueri ip̃scriptione. lx. annoꝝ ꝫ aliã ecclesiã. vt i. c. de q̃rta. ⁊. c. ad aures de p̃scrip. ℊ ñ oz ꝑdesse p̃uilegiũ Impatoꝝ facit. c. oudũ de deci. ⁊. c. ecclia scẽ marie de ꝓsti. ⁊. rcvi. oi. bñ q̃dẽ. Hec obsta. approbatio bonoꝝ papæ mltiplicirõe. ℭ Prio qz ꝓfirmatio i forma cõi facta parũ pdest vñ validat actũ nullũ vt legit' ⁊ notat' i. c. qz diuersitatẽ de ꝓcess. p̃bẽ. ⁊. c. fi. de cõfir. vti. dr aũt facta in forma cõi ⁊ nõ ex certa scia qñ ñ inserit' tot' tenoꝝ rei cõfirmatis vel cũ nõ apponitur clausula ex certa sciẽtia vl' alit' nõ appareat de certa sciẽtia rei cõfirmatis iurta no. in. c. i. ⁊. c. aũ penul. ⁊ penult. de cõfir. vti. ℭ Sz in casu nostro ñ apponit' tenoꝝ in ꝓfirmatiõe illoꝝ p̃uilegioꝝ nec cla ex certa sciẽtia ℊ ⁊c. ℭ Preterea p̃uilegiũ Impatoꝝ vz q̃ ad suos subditos. vt. l. cũctos populos. C. de sũma trinitate facit q legit' ⁊ notat' in. l. fi. ff. de iure om. iu. ⁊ in. c. a nobis de sen. ex cõi. ℊ ꝓfirmatio vz solũ q̃ ad subditos. ℭ Sz his ñ obstãtib' ꝺriũ arbitroꝝ ꝺ iure. pcedere: nouetoꝝ p̃ncipalit'. qz dñs papa in suo p̃uilegio ñ fuit vsus ꝛ̃bo ꝓfirmam'. ⁊ sic nõ põt dici q cõfirmatio fuerit in forma cõi sz vsus fuerit ꝛ̃bo sanxim' q q verbũ ñ iducit' ꝓfirmatio sz potiꝰ legis nouę editio ar. i. c. gnãli de elec. li. vi. ℭ Hec sanctio ẽ nomẽ ꝓstitutionis canonice vt no. gl. i di. i sũma sic dicit' de ꝛ̃bo cẽsem' q ẽ noui iuri iuducto rũ vt no. gl. in. i. cle. de ꝓcess. p̃bẽ. in ꝛ̃bo cẽsem' põderãda sunt ꝛ̃ba impatoꝝ. Et ipse impatoꝝ. n. simplr ꝺcreuit vt nulla p̃scriptio minoꝝ cẽtenaria curreret ꝫ monasteriũ scẽ crucis nec restrinxit. se ad psonas seculares vel ecclĩasticas: honoꝝ ꝛ̃bo supueniẽs inq̃t pterea vẽs libertates ⁊ immunitates a diue memorie frederici ⁊ henrici Impatoꝝ vobis ⁊ ordini nr̃o ꝓcessas ⁊ gratas habem' ⁊ eas futuros tpib' illibatas manere sãrim' ⁊c. q̃ ꝛ̃ba clari' luce demõstrat' q bonoꝝ ñ simplr: ⁊ in forma cõi voluit cõfirmare imo principalr disposuit legẽ priuatã. edẽdo. Nã qꝺ principi placuit legis habuit vigorẽ isti. de na. gen. si ciui. §. sz qꝺ pncipi. ⁊ oia nr̃a facim' ꝗbus auctoritatẽ nr̃ã impartimur vt in. l. i. C. de ꝛteri. iuꝝ ⁊ bonus ter. in si' iin. c. ad apostolice de p̃bẽ. li. vi. ℭ Unde potius est nũc lex papæ quã Impatoris. ℭ Preterea videmus q si ler ciuilis canonizat per papã hz canonis vigorẽ vt i. c. i primis ⁊ ibi bona glo. n. q. i. Hõ doc. i. c. ij. de rescrip. fozti' ℊ oz dictũ p̃ui legiũ Imperatoꝝ habere iura canonis cũ papa exꝑresse sanxerit vt illa illibata pmaneãt ⁊ sz nõ ex exꝑresserit q̃ sit ille immunitatis cũ satis habeãt' ꝓ exꝑressis ex q̃ papa ad illa p̃ui legia se retulit vt in. c. auditis de p̃scrip. vbi bonus ter. si' i ⁊ l. pti. C. de sen. q̃ sine cer. q̃. ⁊ in. c. cũ bertold' de re. iudi. Sz idez ꝓbat' ꝓ optimũ simile. Hã a pncipio Impatoꝝ fuit q̃ dedit p̃uilegiũ ecclesijs circa mãm p̃scriptiõis vt. l. fi. cũ aũt q̃s actiones. C. de sa. san. eccle. ℭ Postea supueniit ius canonicũ ⁊ illas leges approbauit: in genere. vt in. c. cũ nobis de p̃scrip. ⁊ ꝓ hãc approbatõz habuerũt vigorẽ ẽt q̃. ad fozũ ecclĩasticũ ⁊ int ecclas ⁊ ꝓ Sz colligit' vnũ motiuũ q allegat' ꝫ mõasteriuz scẽ crucis sz q approbatio papæ ñ dẽret bẽre locũ ꝫ ipz papã p̃scribẽtẽ. nã ꝓ põt de directo negari q Sz papa p̃scripserit. Hã subtractio cẽsus p̃scribit' p monasteriũ sci bartholomei vt ꝓ papã vñ ꝓsupposito q eccl'a sci bartholomei eẽt exẽpta. tñ in suis iuribus marie cũ agit' de p̃scriptõe ãnua. ñ gauderet p̃uilegio ecclesie Romane vt no. gl. i. c. dilect' de cap. mona. ⁊ i. c. ad audiẽtiã de p̃scrip. ꝓ doc. i. c. cũ nobis. eo. tit. ⁊ xvi. q. iiij. volum' ℭ Itẽ p̃supposito ⁊ ñ ꝓcesso q bic papa p̃scripsisset attamẽ priuilegiũ per eũ concessuz oz habere locũ i distincte ex quo gẽneraliter ꝓcessit. ℭ Hã p̃uilegiũ largissimã interpretationez recipit contra priuilegiatũ vt no. bar. in. l. bñficiũ. ff. de cõsti. princi. ⁊ Inno. in. c. cũ dilecti de dona. ⁊. c. cum oliz de verbo signi. vbi per Jo. an. facit. c. cũ dilectus de cõsue. ꝓ hoc illud sapientis patere legem quã tmipse tulleris qꝺ q̃sq iuris alterũ statuit ipse oz vti. eo. vt i. c. cũ oẽs de cõsti. hoc apte sensit. do. Anto. in. c. cũ nobis de p̃scrip. vbi voluit qꝺ papa põt p̃scribere ꝓ tra ecclesiã inferiorẽ sz spatio. xl. annoꝝ hz eccl'a ex priuilegio iure speciali per papaz approbato seu inducto ℊ idem dicẽdum in isto priuilegio centum annoꝝ. Et hoc tenẽdum habitõ ꝓ preserti respectu qꝺ p̃scriptio est odiosa ⁊ restringenda vt in. c. cũ contingat de deci. cũ si. Et hec sufficiãt Hec oportet aliter ad contraria ostendere cuz satis remanẽt ꝓ predicta soluta ⁊ clara. Et ita vt supra ꝓ me conclusũ extitit dico ⁊ ꝓsulo iurisẽẽ. Ego nicolaus de sicilia monacẽ. ab ⁊ decretoꝝ doctoꝝ in testimoniũ me ꝓpria manu subscripsi ⁊ sigillũ meũ apponi feci meliori iudicio semꝑ saluo: laus deo ⁊c.

Con. ioz.

De expensis testamenti.

Erès qui recolligit testamẽtum vult q legatarij ꝛtribuãt i recollectiõe testamẽti si q̃d lxreditas ñ esset soluẽdo oz soluẽ totũ ipe lxres sic es alienũ. Sz si lxreditas ñ essz soluẽdo tũc diminuẽt' legata ꝓpter istã exꝑsaz sicut ꝓpt' alienũ es alicui ita no. bar. i. l. sãrim'. §. icõputatis. C. de iure de. li. ⁊ spẽ tãgit vt ipe ibi refert ⁊c. Impediat sibi tñ nõ dicit' nocẽ nec iuriã inferere. ff. q̃ in frau. cre. l. q̃ aut. §. filiꝰ mõ. Itez ẽ eaẽ rõi nepote cũ oib' descẽdentib' lxreditas ascẽdẽtiũ paritꝫ debeat' ñ attẽta ꝺia seruus. Nec dispitate graduũ qz nepos vl' ꝓnepos q̃ sunt i ulteriori gradu. piter cũ filio succedũt q̃ ẽ in. l. i. C. de legi. ℊ lxre. bẽtur in successiõe. Ita statutũ q̃ntũ ad lꝰ qꝺ dat nouã formã agẽdi vt bar. i. l. i. ff. ad. l. fal. tñ. dicit' ius cõe q̃ ad alia sic i telligat' glo. Jo. an. i. c. i. de ꝓsti. li. vi. Et sic vz iterꝑtari fm qꝺ iterꝑtatur ius cõe. C. de nora. l. si serui. vbi ẽ casus ⁊ no. glo. in. l. fi. §. donec. in fine. C. de iure deli. ⁊ẽ. Nicolaus. Abbas.

Quedaz subscriptio an filius bannit' possit testari ⁊ẽ. Et est. d. abbatis ꝓ vt infra apparet. Con. ciiij.

Lacet mihi sctoꝝ eximij doctoris dñi Benedicti cõclusio ꝓ q̃ vltra ꝓ eũ allegata adduco auctoꝛit. bar. in. l. i famẽ in fi. de pub. iudi. vbi dicit qꝺ q̃lz ciuitas nõ recognoscẽs i se supiozẽ lxẽt librũ populũ ⁊ merũ iperiũ in seipa ⁊ tantã põtatez lxẽt in populo suo quantũ Impatoꝝ i vniũso. ℭ Ad hoc id qꝺ legit' ⁊ notat' in l. hostes. ff. de cap. facit q no. bal. in. l. decernim'. C. de sa. san. ec. Et optie qꝺ legit' ⁊ no. in. c. ꝓ venerabilẽ. ꝛ̃. in sup q̃ fi. sint legi. Et per. Jnno. i. c. cũ ꝓ tab'. de fide istru. ⁊. c. cum te. de re iudi. ℭ Sicut ℊ rebellis Impio perdit oia iura ciuilia. q̃ ad vniuersuz vt volu. bar. i. d. l. amissiõe. ff. de capi. di. ita rebelles patrie seu bñti iura pncipis oz pdere oia iura ciuilia q̃ ad illã patriã. ℭ Cũ eadẽ sit ratio i pte q̃ ad ptem sic in toto q̃ ad totuz vt. l. an ps. ff. ꝓ dere. facit qꝺ no. idẽ bal. i. l. cũctos populos. C. de sũma tri. ⁊ bar. i. l. cẽs populi. ff. de iusti. ⁊ iuꝝ. ⁊ no. i. d. c. ꝓ venerabilẽ q̃ si. sint le. ⁊ in. d. c. cũ. ꝓ. ℭ Scdo facit qꝺ no. Jo. an. i addi. spe. i ti. de ꝓsti. in tertia colũ. vbi dicit valere statutũ ciuitatis bñtis iperiũ disponẽs q̃ ad sbditos suos. vt rebellis patrie sue possũt ipune offẽdi ⁊ occidi. q videtur velle etiã bar. i rep. l. cẽs populi. ff. de iusti. ⁊ iure. Si ℊ põt talis ciuitas tollrre vitam ⁊ sic nõ solũ qꝺ sibi ẽst a iur' ciuli. sz a natura ⁊ hoc ꝓpt' iobediẽtiã. ℊ multo fozti' põt tollere que sibi insunt a iure positiuo. vt ẽ ꝑia põtas q̃ est de iure Romanoꝝ vt isti. de pa. po. i pri. ℭ Hã in poplo suo hz ciuitatẽ pleuaz põtatẽ disponẽdi circa ⁊ ꝫ ius positiuũ adeo qꝺ etiã pncipi resuata i signũ vniũsitatis dñi põt exercere. vt fame restituere illegitimũ legittimare tabellionẽ creare ⁊ silia vt no. idẽ bar. i d. l. in fasi. ⁊ i. l. i. de aqua. plu. arce. ⁊ Jnno. i palle. c. cũ. p. ⁊ c cũ te. ⁊ facit dictũ. c. cũ venerabilẽ. Si. n. exponit euz mozti. ⁊ ꝑuat cũ oib' bonis suis nõ ẽ ꝛ̃isile qꝺ velit relinq̃re filios sibi sbiectos i põtate sua ar. i. l. nec i ea. l. ff. de adul. vbi dicit quod qui occidere potest adulterum multo magis est potest fortius quod est minus. ℭ Tertio ad idem adduco. l. minime et quod ibi no. bartu. ff. de religio. et inpune offendi et occidit fozmam statutipotest occidi etiam a filio. Si ergo filius poterat occidere istum patrem rebellem non est ꝑsumẽdum qꝺ remãserit i patria põtate. cũ fm ius patrie põtatis ñ possit euz nedũ occidẽ. sed neci ius võcare vt. l. fi. C. de i ius vo. no. glo in isti. de pria potestate que enumerat oia iura patrie põtatis. ℭ Quarto ꝓbo ꝓ id qꝺ legit' ⁊ notat' in. c. postulasti de fo. cõpe. vbi pz qꝺ delinquẽs i vna dyoc. põt ꝑuari oib' beneficijs. q̃ bẽt etiã i alia dioc. ab alio superiore ratio qz titulus beneficij ẽ in psona isti' vñ cũ psona rõne delicti efficiat' sbiecta. q̃ ad pnã sen sortiat' fozũ illi' vbi delicꝫ põt p illaz psonã puniri. Ec oib' que i sunt psone ipsi' ꝑuari vbicũq; sint lz executio fiat p aliũ. Ita dico ad ꝓpositũ cuz pz isti' de q̃ q̃rit' fuerit plenarie. sbiectos ciuitati sue potuit ciuitas disponẽ ⁊ in psõa ⁊ in oia iura. q̃ in sunt sue psone pzie aũt põtatis ius ꝛterret sue psone cũ sit q̃dã p̃uilegiũ pzib'a iure ꝓcessũ huic ẽ qꝺ nõ oẽs gẽtes lxant hoc ius pzie põtatis. vt legit' ⁊ no. in isti. de pa. po. iuncta glo. in ꝛ̃bo Romanoꝝ. Nec moueat quẽ i ꝛ̃ria sententiã qꝺ hoc bẽant pentes ab Impatore ℊ nõ põt ab eis euelli sine ipius auctoꝛitate facit qꝺ i silli de iure patro. dicit glo. notabil' i. c. filiꝰ. xvi. q. vij. q̃ dicit layc. nõ posse illo iure ꝑuari ꝓ ipatorẽ. Cũ illud habeat auctoꝛitatẽ canonis. ℭ Ad idẽ qꝺ no. glo. in de. pasto. de re iudi. i ꝛ̃bo sbiecte. ℭ Dico enim hoc ñ obstare. qz rõne delicti ⁊ domicilij se ciuitatis iste erat plene sbiect' ciuitati sue. ℭ Itẽ q ꝫ ciuitas q̃s ad sbditos suos põt exercere iura ipũ vt ꝑdixi. ℭ Itẽ hic cessat icapacitas i iudice. hic dicit glo. nõbilis in. c. i. de cõfir. inuti. qꝺ rõne delicti põt quis

cti.põt q̃s p̃uari p eꝑm bñficio q habuit a papa. ¶ Quito z vltimo adduco hãc ꝓsideratiõẽ ciuitat hñs iura p̃ncipis põt rõe delicti publicare bona delinquẽtis vbicũq; sita. vt no. in.l.i.C.de bo.vocã.li.x. Et p.bar.in.l.cũctos populos in fi.C. de sũma tri.z in.l.ij.ff.de iure fis.z.l.i.de dam.infec. Ita pari rõe dicendũ i patria ptãte. z alij q̃ isũt ꝓsone deliquẽtis de iure ciuili. Nec bar.opinio resistat huic ꝓclusioni in ciuitate habente merũ imp̃iũ. Et hec sufficiat. Laus deo.

¶ Et ita dico z cõsulo iuris eẽi iudicio melꝰ sentiẽtis semꝑ saluo: Ego nicolaꝰ de sicilia monacẽ ab. z doctor. z i testimoniũ me ꝓpa mãu sbscripsi. z sigillũ meũ ipm̃i feci ꝛc. Laꝰ deo

¶ Cõsilium ꝑfraes de la scala de ꝓtractibꝰ eoꝝ z quales dicant ꝛc. ¶ Sz nota q̃ hoc nõ ẽ ꝓsiliũ. d. abbatis sz fuit isertũ. Et ita reperi i alio libro Ego Lodouicus bolognin⁹ q̃ noluit ia scripta tollere aut aliꝝ sudoꝛibꝰ derogare. z eo marie cũ Judicio meo lz paruo istud sit elegãs cõsiliũ in mã sua.

Justi decus ore. oẽ rectũ. pdijt idiciũ ꝛc. Pro euidẽtia q̃stiõis ꝓposite sunt tria dubia diseutiẽda ex quoꝝ determinatõe apparebit ꝺcisio ꝓposite q̃stionis. ¶ Primũ q̃les sint z eẽ dicãt ffres dicti hospitalis videlz an monachi vel canonici regulares. an seculares vel clerici aut ꝓfõe eccl̃iastice liberi an sui z cui⁹ vite

¶ Scoz suppposito i facto q collegiũ ffrum ꝺci hospitalis fuerit z sit legitime approbatũ nũq̃d int vnũ de dict ffrib⁹ ex pte vna. z hospitale seu eiꝰ rectoꝛẽ ipsi⁹ hospitalis ex. collegij nomine. ex altera obligatio aliq̃ ꝓbi possit z q̃ sit illa. ¶ Tertio nũq̃d p rectoꝛẽ cũ ꝺcõ collegio z. c. possit ipz hospitale obligari q̃ mõ. Et si possit q̃ z q̃les sit illa obligatõ ꝓcta. et capiẽdop̃mũ dico q ffres ꝺci hospitalis ñ sũt mõachi. nec canõici regulares mõachi nãq; ꝓmẽ dñt circa q summ⁹ põtifex dispẽsar ñ possz vt. c. cũ ad mõasteriũ i fi. ꝺ sta. mo. imo ẽt oẽs clerici ad castitatẽ astrigũt. vt. c. vt clericoꝝ ꝺ vi. z honesta. cleri. z ꝺ sẽ. ex co. c. si cõcubine nec debẽt discurrere p mũdũ vagabundi. nec p vicos z loca alia z ciuitatẽ. vt. c. q̃nto de offi. ordi. q̃ sic̃ piscis sin aq̃ viuẽ ñ põt. sic nec mõach⁹ sin claustro. xvi. q. i. placuit sr q̃dẽ ꝺz ducẽ solitariã vitã ꝺ̃. n. mõach⁹ amonos qꝺ ẽ vn⁹ z acos q ẽ tristis q̃a vnic⁹ z tristis ꝺz i claustro manẽ no. gl. i anc. de mõ. §. hic autẽ a nobis i. ꝟ. singnlarẽ affectionẽ z i. l. decernim⁹. C. de epis. z de. ¶ Jtẽ mõach⁹ ꝺz deferre vestes mõachales pura cõtullã z scapulariũ no. i. d. §. hic autẽ i gl. i. ꝟ. vestẽ. z ẽter. bi de. i. de statu. mo. Nec ꝺz i refectorio nullaren⁹ carnib⁹ vesti. ẽt i natiuitate dñi. vt i. c. fi. de obser. ieiuni.

¶ Jtẽ mõachus ñ hz velle nec nolle vt. c. nolo. z. c. ñ dicatis. xij. q. i. z. c. fi. ꝺ testa. li. vi. z. c. fi. ꝺ sepul. eo. li. ¶ Et mõachis. adeo defficit volũtas q fuerũt q̃dã i opiniõe monachũ nec nãlit obligari. ita firmauit hosti. i sũma ꝺ fideiuss. §. p q̃ possit. ꝟ. z q̃s. ¶ Et dictũ ñ credo verũ cũ putẽ mõachũ saltẽ nãlit obligari sic dicim⁹ de suo. l. nãlit z. l. si is q. z ibi p bar. ff. de ꝓdi. unde. cui seruo mõachus eq̃perat. ita dicit Jnno in. c. cũ oliz de p̃uile. quã eq̃pationẽ bar. allegat z affirmat i. l. i. z. l. si suus. z. l. liber hõ. z. l. q suus. ff. de sti. s. dicẽs illã mãz. z titulũ de stip. suoꝝ hodie eẽ nulliꝰ vel saltẽ modicẽ utilitat nisi q; vt ꝓposita i suis bñ locũi mõachis vt. s. dixi. Et sili ñ ipsi sunt regnlares canõici p iura z rões ꝑallegatas. Regulares q̃p pe cũ mõachꝰ rr gularit ꝓueniũt maxie i talib⁹ sbalib⁹. Jõ dixit nicolaꝰ papa ñ putaui q abs̃it. se motos a sanctoꝝ ꝓcessu mõachoꝝ. vt de sta. mo. z q dei timoꝛẽ. et no. hosti i sũma de regula. §. ad q̃d teneãt. z q... s. dcã de mõachis z regularib⁹ nullo mõ locũ hẽant nec repiãt i dict ffrib⁹ hospitalis clare videm⁹ singulaꝛ ũinãdo illi q̃dẽ ꝓmẽ ꝺz vt dixi hij autẽ vroꝛes fumẽ p̃nt secũ tãtũ de suiẽdo ipsi hospitali sz supponit i feõ de fratre stricto mõ q̃ suã tenebat. z tenuit vroꝛẽ ẽt p̃ itroitũ hospitalis toto tpe sue vite in certa domo simul choabitãs cũ eo q est cõtra vnũ de substãtialib⁹ regule mõachis z regularis vt supza. pbaui. ¶ Jtẽ illi ñ discurrũt huc z illuc ẽt p ciuitatẽ hij autẽ vadũt ẽt p ciuitatẽ. p libito volũtatis vt in facto videm⁹. ¶ Jtẽ illi deferũt vestes de q̃b⁹. §. hij autẽ iduũt vestea vestib⁹ illoꝝ lõge deformi vt apet i facto. ¶ Jtẽ illi sũt moꝛtui mundo no. gl. in. d. §. hinc autẽ z in auc. de mo. i. colũna. z i. d. c. ñ dicatis ac ẽt serui. vt. l. iiij. ꝺ i. c. multos z no. i. d. c. ñ dicatis z. §. pbaui hij aũt nõ sic. vt liq̃do põt i facto apparere.

¶ Jtẽ ꝺci ffres hospitalis ñ sũt clerici nullũ. n. bñt ordinẽ de ricalẽ ¶ Cleric q̃dẽ ꝺz q de sorte dei. z q̃ de altari viuẽt ꝺz Mã cleros grece latine soꝛs appellat z clerici ab institutiõe. Romane eccl̃esie i signũ regũ q̃ i christo exꝑectat debẽt hẽre coꝛonam hec omnia ꝓbantur in duabus capitulis sil⁹ũctis videlz in. c. clericis. z i. c. duo sũt gnã. xij. q. i. Si bñ ꝺspiciam⁹ ꝫ nõ cõcurrũt in fratrib⁹ hospitalis. Mã de altario nõ viuũt sed de redditib⁹ hospitalis. nec altari inseruiũt vt faciunt clerici faciat. c. cũ sui. aplici de ꝓben. Nec habẽt coꝛonã vl'abzasionem vt apparet cuilibz ituẽti. Et lz dederint sua hospitali. tñ possunt penes se multa hẽre i domib⁹ hospitalis ẽt sm̃ formã ordinamẽtoꝝ ipius hospitalis: dico añt hoc fratres fore ꝓsonas seculares nõ religiosas sz deo deuotas z eccl̃iasticas dici posse sicut dicim⁹ de cõuerso nõ. pfitẽte q̃ ꝓtinere nõ videãt z ẽ ꝓsona deo deuota ñ religiosa. Sic etiã dicim⁹ de tẽplarijs qui possunt arma ꝑtare z exercitare q̃ clericis ẽ obsoniũ hẽrur i. d. c. duo sunt genera. xij. q. i. in glo. i. Et sũt ꝓsone deuote z eccl̃astice dici põt nõ religiose. vt. c. sic. etiã dicim⁹ de fratrib⁹ z soꝛoꝛib⁹ tertij ordis frãcisci. ¶ Mã q̃q̃ ꝓmittũt obẽdiẽtiã hẽant regulã. Et quãdã viuẽdi modũ a romane eccl̃esia approbatũ nõ tñ sunt mõachi vl'moniales sz ꝓsone deo deuote z seculares nõ eccl̃astice vñ tales possũt ꝺ̃cere matrimoniũ z filij eoꝝ postea nati possũt ꝑtẽ legitimã ꝑtionẽ. vt plene bẽt i. c. vt lex ꝓtinẽtie. xx vij. q. i. vbi oio vide glo. Et idẽ refert bar. in. l. semꝑ. ff. de iure imunitat. Et Jo. an. i cle. i. de reli. domi. vbi ẽ bõa glo. Et rectoꝛ dicti hospitalis. z alij ffres sint seclares oñdit in ꝙcibili rõne q; ꝓstat q̃ alicui⁹ hospitalis nõ põt eẽ rectoꝛ religiosus nisi ille hospitale cura hz aiarum vt i cle. q; ꝓtingat de reli. do. Et hic ibi firmat exp̃sse Jo. an. i. glo. in ꝟ. bo. secularib⁹ vñ pz q̃ rectoꝛ z ffres dicti hospitalis sint seculares. cũ ipm̃ hospitale ñ hẽat populũ z curã aiaꝝ Nec sint fratres vl'saltẽ rectoꝛi ordinib⁹ clericalib⁹ ꝓstitut⁹. Et etiã hz audio in facto ꝟ. issimũ. nec i ꝓriũ est i facto ꝓposita. Jtẽ ꝺco q̃ sunt ꝓsone libere hñtes velle z nolle. Et quendã modũ bonũ honestũ simul i eadẽ domo vinẽdi. Quos deo deuotos possum⁹ appellare. Eoꝝũq; collegiũ q̃dãmõ eccl̃asticũ si eũ affirmam⁹ a romano põtifice exp̃sse vl' tacite approbatuz q̃ approbatio ex necessaria al'esset reꝓbati. Casus ẽ in. c. i. ꝺ reli. domi. li. vi. z plene no. p bar. i. l. sodales. ff. de colle. illicit nec ob p̃dictis q̃ ꝺci ffres. z p̃serti frat stricton⁹ dedicauerũt se z sua ꝑmittẽdo obẽdiẽtiã ꝛc. vt apparet i thꝫmate p̃supto.

¶ Qz ꝺco q̃ cũ dicti rector z ffres nõ sunt religiosi lz seculares vt dixit dict⁹ frat stricton⁹ vl'alit ꝓfitẽdo i manib⁹ dicti rectoris vl'alteri⁹ ex fratrib⁹ hospital solẽne notũ religionis ꝓtrahere nõ potuit ita firmat Jnno. i. c. ꝓtrectũ de regul. Et bar. z bal. in auc. ingressi ꝺ sa. san. eccle. loquẽtes sꝑcifice ẽt de hospitalarijs imo plus ꝺcit sꝑe. i ti. de sta. mo. ꝟ. xix. Et etiaz si fiat ꝓfessio i manib⁹ vnius monachi vl'alteri⁹ q̃ abbatis q̃ recipiẽs nõ recipiat nõ ne abbatis q̃ tũc fit dedicatio bonoꝝ ñ nõ ꝓsone. Et p hoc videt casus i. d. c. ꝓtrectũ. dico autez q̃ lz nõ ꝓsona. tñ bona dicti talis ffris sic dedicãtis se z sua sũt quo ad dñiuz in hospitale translata etiã nulla eoꝝ traditõe secuta. l. fi. C. de sa. san. eccle. z firmat bar. in. d. auc. ingressi. Jtez nõ obstãt quedã ordinamẽta de hospitalis. Et ꝓmo q̃ ꝺ idem statutũ quo cauet. z ꝓhibẽt fratres hospitalis q̃rere p se sz debẽt offere rectoꝛi ꝛc. ¶ Jtẽ aliud quo cauet aliq̃ẽ i fratrem dicti hospital recipi nõ debere nisi hospitali offerat se z sua z si fiat cecus expelli debz ꝛc. q; sꝑposita vt dixi approbatiõe dicti collegij de qua dubito z mihi nõ apparet ex thꝫmate vel ꝑductis dico talia statuta nõ valẽ. Mã collegiũ approbatũ statuit solũ cle. sꝑctãtib⁹ ad eoꝝ iurisdictionem z ad gubernationẽ reꝝ z bonoꝝ ipius collegij nõ i ꝓiudiciũ tertij vl'iurisdictiõis supioꝝ. vt ẽ casus i. l. i. C. de mono. pzo. z no. p Bar. i. l. sodales de col. illi z i sua receptiõe. l. oẽs populi. Sz statuẽdo sup. ꝓhibitiõe ꝺ̃ct vel sbiectiõe ꝓsone alic vt suus dicat nõ ẽ de iurisdictiõe dicti collegij imo vl'spectat ad p̃incipẽ vl'populũ aũt aliũ a. l. vl'a p̃icipe sic statuẽdi põtatẽ hñtẽ l. i. C. nõ lice. habi. metro. li. xi. ar. dicte añ. igressi. z qꝺibi no. statuere. n. talia de q̃b⁹ in dictis ordinamẽtis an notat nihil aliud quã. tollere illa q̃ sunt de manu p̃incipis vt ꝺctus z ꝺ ducere fuitutẽ z tollere libertatẽ q̃ ẽ de iure nãli. vt. l. z hoc iure. ff. de iusti. z iure ꝺz. n. tale collegiũ z quodlz aliud q̃n iuicẽ conueniũt colligiatũ ꝓuenire ad tractãda ea q̃ spectãt ad collegium ñ alia. ff. ꝺ iure mũi. l. semꝑ. §. q̃busdã alias punit tale collegiũ. l. ꝫ p̃ceptu. ff. de extraoꝛ. cri. ¶ Quomõ q̃ ꝺicem⁹ per collegiũ hec fieri posse certe nullus. ꝓterea fuituꝝ inuenio in duci altero de q̃tuoꝛ modis vl'vacãte vt qꝛ ex ꝓsona fuatus vel captiuitate ab hostib⁹ vl'qꝛ quis vẽdidit se ad p̃ciuz ptici pãdũ vl'p solẽne votũ religiõis ꝉchñtur i iurib⁹ satis vulgaribus quoꝝ modoꝝ hic nõ ẽ ex illis. ¶ Quid plura inuenio deportatũ posse ꝓtrahere z acq̃rere etiã post sentẽtiã deportationis post q̃ sniazoia eius bona. ff. publicata. ff. de testa. milil. neq; z. l. deportati z no. in. l. ij. C. de bo. pscrip. Jtẽ cũ hic ñ posset fieri p pactũ z pfessionẽ alicui⁹ de dictis fzibus i manibus etiã rectoris q̃ vt dixi reputo secularẽ q̃ quis deuotũ z ec-

desiasticū nec ꝑ statutū hic ꝓbat' z nō. i ffrica. C. de decre: de cūri. li. x. ¶ Relcēdo ad fm z suppositā approbatōe dicti collegij vt dixi. dico q rector z quilibz ex predictis frib' sit libera ꝑsona z sic ꝫbere possit vt. s. dixi z ꝓbaui q int' dictū collegiū z hospitale ex vna. z quēlibet de frib' dicti hospitalis pōt qlibet z nālis z ciuilis ꝫbi obligatio. si int' eos fiat ꝫct' al' de iure ꝓmissus. Ex ꝫctu. n. nascit' obligatio. z ex obligatōe actio. l. lz. §. ea obligatio. ff. de ꝓcura. ¶ Venio ad tertiū z vltimū ad q rñdeo cū rectores z gubernatores hospitalis tutoribꝫ z curatoribꝫ equiparēt' vt ꝓbat' in. l. orphano. tropbos. C. de epis. z cle. z ibi ꝑ bal. z dicta de, q cōtigit q sicut ꝑ tutores z curatores ꝫbētes nomie pupillorū vel adultorū ipsi pupilli. z adulti obligāt' in. l. si creditor. C. si tu. vel cur. int' ita ꝑ istos rectores hospitale obligat' sic dicim' de ecclesia q obligat' ex ꝫctu plati sine cōsensu capituli. ¶ fiat vt i. c. q dubsdaz de fidei cō. z i. c. i. de depo. z q ibi no. Ex qb' oib' iudicio meo ꝓdudē possū z cōcludo tā de iure quā de equitate suadēte tñ submittēs me correctiōi cuiuslibet meli' sentis q dcm hospitale fuit tpe vite ipsi' frīs strictorū. ipsi frī structorio obligatū ad dcās res z pecuniarū q̄titates eidē ꝓmissas ꝑ sindicū dci hospitalis. ad ꝟ mādatū legittimū habētē. z q ꝑ dcūz fratrē structoctiū oīa iura sibi cōpētia ꝫ dcm hospitale cedi potuerūt z de iure fr cessa dcō io. de mariscoctis de sen. de q̄ i rubrica fit mētio qb' iurib' ipse io. cessionari' potuit ēt postea vti ꝫ hospitale ꝓdictū. Et ꝟ sufficiāt. deo ḡtias. Ego hugonin' de mariscalchis mim' int' iuris ciuilis bonōien. doctores. ¶ Be relicto ad pias cās. q̄lit' ꝓbet' z de cōpetētia iudicis et de legato pannoꝝ. Sz nota q ꝟ ñ ē ꝓsiliū. d. abbat' sz fuit iserti. Et ita reperi in alio libro. ego lodouic' bolognin' q nolui ia scripta tollere aut alioꝝ sudoribꝫ derogare. z eos maxime cū iudicio meo sz quo istud sit elegās cōsiliū in materia sua.

M christi nomie amē. ¶ Ex processu z actitatis coꝝ dño epo coztonen. plura dubia oriūt', ꝑmuz circa cōpetētiā iudicis, vtꝝ fuit adit' cōpetēs iuder nec ne. ¶ Secūdū an sit ꝓbatū legatū atēto numero testiū z inspecta forma z cā legati z q̄litate ꝑsonarū rliquētis z legatarij. ¶ Tertiū an q redditū sit fcm filie pauli sit ꝓbata filiatio. vl' q̄si filiatōis. Quartū an ꝑ suppositō legato pānoꝝ valido q pāni cadāt legatario z veniāt i legato. Et ꝓsiderātis ꝫbis legati sit sufficiēt fcā ꝓbatio q̄ ad pānos peritos. et istud sit vnū dubiū. Circa ꝑmū forma legati ē cā iurisdictiōis ꝓcedēdo iudici eccl'astico q dic' amore dei. z sic ad pias cās z p aīa. vt. ff. dele. ij. l. si q̄s titio. fac' vt cū de ap. co. §. si vnū de ꝑdict' de sep. c. ij. i gl. C. de sā. sa. eccle. illud. ꝟ tñ cāu cā i tēta ta i libello opat' z inducat negotiū posse ēt de iurisdictiōe eccl'iastica z cognosci ꝑ iudicē eccl'iasticū vt no. i no. de fo. cōpe: i. c. cū sit z ex mō agēdi. z ꝓcedēdi q, ꝓcedit' fm formā. c. novit de iudi. in alijs causis iuder eccl'iastic' ñ ēet cōpetēs iuder cū certo sint ad eccl'asticū ptinētes. vt i. c. nos int' alios de purga. cano. z i q̄one nra de ꝟ temere disputat' cū se. iudicē ꝓpetē tē, pnūciauerit. z ñ fuerit appellatū. et sic lz sit inlocutoria vt i auc. habita. c. ne fil' ppa. de offi. dele. c. significātib'. tñ trāsit i rē iudicatā. vt ps ñ possit ꝫdicere. Circa secūdū lz iuris ciuilis norma solēnitatē adhibuit rōe suspitōis z fraudis euitāde vt l. hac cōsultissima. c. q̄ testa. fa. po. vt i oi. vltia volūtat' exceptō testō. q̄nqz testes voluerit adhiberi. vt i. c. ꝺ ꝓdi. l. fi. Juris tñ canonici cēsura q̄si ius gē. imitās alit' disp̄it vt. c. relatū. z. cū cēs de testa. z ibi plene no. et silr ñ insistēdū circa numerū z an ille decretales habeāt locū idistincte an i trib ecclesie tm, an ꝺo cū reliquēs sit i extremis cōstitut' cui' iudiciū circa solēnitatē ñ ita artat' vt no. bar. z alij. C. de sa sa. eccle. l. i. ¶ Mā legatū ex ꝟ ñ arbitroꝝ cē inualidū. et ꝺ cē factū rei'ctū, ꝓ aīa siue ad pias cās nisi ēet colorē q̄t' vt dixi q residet i arbitrio iudicātis z ꝓiecture ꝫsimiles sūt adducte ex dictis testiū pauperē būc legatariū ex q̄litate artis z ꝑsertī ex dicto vni' testis dū dixit vidisse motari i hospitali cui' degētis moza sūma ē pauptas z notat'. C. ꝺ mēdi. nali. l. i. et silr filia eius ispecta eā marie vt ꝓ dote. ff. de cōdi. ide. l. cū is. §. si mulier ibi pietatis cā ꝛc. Quo ad ētiū lz ꝓbatio filiatōis sit satis difficilis. vt dic' gl. ff. ꝺ ꝓdi. z de. l. lucī' ꝑsūptiue tñ ꝓbat' z ē ꝓbatio sufficiēs. ff. de his q̄ sūt sui l'alie iu. l. filiū. C. ꝺ nup. l. si vitinis de si. ꝑbi. c. micha. q er q̄si possessiōe filiatōis ꝑsumit' fili'. l. ñ nudis. z l. ñ eplis. c. ꝺ ꝓba. nisi fieret ꝓbatio i ꝟ. et ita dicit bar. i. l. i. ff. de qōnib'. et lz gl. in. d. c. michael. z no. in. c. ꝓ tuas de ꝓba. facit q no. Jo. bu. i. l. i. ff. de ꝓba. testaōni q̄dē christoforī ē clarū z ꝓbat. Itē ē dictū Jeronimi q̄ ꝑma facie nō videt' ꝓbare cum per verbum credat assat z deponat'. ¶ Sz certe immo ꝓbat attēta causa sciētie q̄ est i plus q̄ dictuz vñ dixit doc. illustris vñs bal. in. l. quēticulā. C. de epis. z de. qꝺ vbi testis i dicto min' ꝓbat. sz in rōne ꝓbat efficati' qꝺ semp attēdit ratio. ¶ Qz in teste ratio ē que dat cēre rei. i. testimōio. vt no. C. de testi. solū facit q no. ff. de acqui. poss. l. si is q̄ aīo. Et sic q̄si possessio filiationis ē ꝓbata. Et alij testes ꝓbant adminicula z itentiōez agētis quā plurimū habēt adiuuare. Sicut dicit littera in silī de succe. ab inte. c. fi. Sz restat videndū z istud ē q̄rtū qui pāni vt niāt in legato. dicit. n. q̄ legabat pānos suos lini z lane. Nec est discutiēdū de reuocatiōes erroris q̄ sufficiēter ꝓstat errorem ꝓbatū. Et silr nō insistēdū an fuerit sane mētis tpe dicti relicti ꝑ no. in. l. furiosus. C. q̄ test. fa. po. xij. q. iij. in dictis hōinum de suc. ab inte. c. fi. ff. de condi. isti. l. q̄da in suo cū si. Reclamāntes dicit bar. in. l. diuus. ff. de do. damp. qꝺ appellatiōe pānoꝝ ꝓtinet' quisqs iduitis nō aūt vtiūt pāni nō apti ad vsuz hōis. z q sint vēnales vñ de facto rel pōdit q cū q̄da legass alicui oēs pānos suos lane z lini z hēret illic alios petias pānilini ñ aptas ad vsuz hōis q i legato nō veniūt vl' distinguēdū secūdū eū aut hēbat illas ꝑtias pāni cā faciēdi pānos lineos ad vsuz z i legato veniūt aut ꝓtractant' vēnales z ñ veniūt. vt. l. pēdiculis. §. idē. ꝓquerit' de au. z ar. lega. in dubio ꝺz videri quātū sibi exp̄ diebat, ꝑ vsu illi' anni. Et istud cecidit legato aliud videt' esse vēnale vt. l. cum q̄rit'. §. lana dele. iij. loquit' ḡ bar. quādo ille petie pānī ñ erāt ad vsuz hōis apte nec hēbat testatoꝝ illos pānos vendēdi, ad vsu. ¶ Quo ad quartū an ꝓbatio sit sufficiēs circa pānos petitos z videda sunt capitula. s. xx vij. z depositiōes testiuz sup ipis q̄ fuerūt q̄tuoꝝ. s. silvester barth. ß. antoni' andrucij. z ß. anto. āgeli. Et iste vltimus nihil ꝓbat alius aūt testis refert se ad iuramētū ꝓfectū manu ipius testis alij duo ꝓbant de q̄busdā sz nō de oibus. vt ex ipoꝝ depositionib' dilucide pōt appere. Et ex supradictis ꝓdudo ꝑmo legatū factuz de. xxv. libris filie pauli. cū casus euenerit nuptiaꝝ vel etiā silr. z legatū pānoꝝ. Et in ꝓbatiōis suplemētuz pōt deferre iudex iuramētuz cū fuerit petitū. Sz qui pāni sint ꝓbati diligēs seruatoꝝ ex dispositiōe testiū sup. xx vij. articulo poterit idagari. et ita vt. s. scriptū est dico z ꝓsulo ego dionisius dñi Nicolai de barigeañ. minimus vtriusq iuris doctor z ad fidē me ꝟbscripsi z sigillari feci sentētia potiori semp salua iurta. l. claudius felix. ff. qui peti. in pi. ba. Laus deo.

Contra fraudē gabelle z de data licētia ꝛc. Nec istud etiā est ꝓsiliū dñi abbat'. sz q̄ ita insertū repi ego Ludouic' bolognin' statui nō mutare iam scripta. Et istoꝝ parēt honori derogare z eo magis cū illud qꝺ nō mutat' cur stare ꝓhibet' l. sancimus. C. de testis cum si.

Christi nomie. visa quadā inq̄sitiōe formata ꝑ. f. barthin. notar'. damnoꝝ datoꝝ terre luciguā ꝫ Johānē bonidi. z Cieregiolā z resp̄sionib' factā ꝑ eosdē dicto inquisitiōi z toto ꝓcessu. z q̄busdam allegatiōib' z exceptiōib' in fauorē dictoꝝ inq̄sitoꝝ z statuti z reformatiōib' terre luciguaz de materia loquētib' z marie quodā statuto qꝺ incipit bestie minute pagno de passagio ꝛc. Et quodaz alio capitulo qꝺ incipit i q̄lunchē cap. si fecisse mētiōe in. ꝟ. z deue se trahe opassa semp re in omni tempo. si intē de ādera colla pollitia. del cabellire e se traasse senza la dita pollitia. sia cōdēnato ꝑ gabella fraudata. Ac etiā vltio capitulo q incipit. chē fraudala gabella paga p ogni denaro ꝛc. Et alijs statutis coꝝ āme ꝓductis marie statuto posito sb' Rubrica de electiōe z offo. officialis damnoꝝ datoꝝ. Et singulr visa relp̄siōe facta iquisitos p̄dictos dico qꝺ de iure z iuz. rigore dictos iquisitos ꝓdēnādos esse. q̄ icōfessos z ꝓuictos nulle sunt ptes iudicis nisi in cōdēnādo. vt. l. i. de cōfess. Naz q̄ñ ꝓfitent' se extratisse sine apodissa tñ negāt q nō animo fraudādi. z ꝓfitēter q sine apodissa tñ allāt licentiā vnius ex emptoꝝ gabelle. z sic incidūt i dictū statutū q merūt sine apodissa. Nā ibi dare ꝺ qꝺ in quolibz casu siue trāsitu. siue ꝓtentiōis semp debēt ire cū apodissa al' ꝓdemnet' ꝑ gabella fraudata. vt dare ꝑz in. d. c. qꝺ incipit i qualūchē capitulo. ꝟ. e. doue si trahi a passu. Et sic vbi est casus ibi nulla dubitatio ē vt l. ācille. C. de furtis z. l. lz dura. tñ suāda ē vt. l. pspexit. ff. qui z a quib'. Nec obstat qꝺ negāt se anio fraudādi. q̄ lex fraudem ꝑsumit vt dare pateti dicto. ꝟ. vbi dicit'. Et vñ si trahe qūe ꝑsumptio ē forte iure. z de iuz. vigore. d. c. Et sic ñ admittitur ꝓbatio in ꝓriū. Sz posito qꝺ esset iure. tñ z nō de iuz. z sic admitteret' ꝓbatio. In ꝓriū dico q nō extitit ꝓbatū de eoꝝ innocētia. Et ex equalitate facti ꝟ eos ꝑsumit'. z sic eis incūbit onus ꝓbādi. vt ēter. in. l. si nō cōnitij. C. de in iuz. z. l. i. C. ad. l. coz. de sicca. qꝺ minime extitit ꝑ parte eorū vt er iur apparet. Nec ob. ꝓfessio seu testimoniū bramāt'. q̄ vox vni'

vox nullius.

vox nulli'. vt.l.iuꝛ.in.C.de testi.et marie i criminalib' i qb' ꝓ
bationes debēt eē luce meridiana clariores. vt.l.fi.C.de ꝓba.
¶ Itē qꝛ sua ꝓcessio pōt bramāt ꝓiudicati ñ aūt cōicat luti-
guanti vel officiali ciusdē ꝓ ꝑ facit optie no. dictū bar. i.l. ine
oēs. ℌ. recte. ff. ō furtis vbi ipse dicit q si aliq̄s furtū cōmisit z
dñs rei furtiue cōpetet, z dic rē sibi sbtractā de sui volūtate z
sic furtū ñ fuisſz ꝓmissū qꝛ furtū ē ctō rei aliene inuito dño ꝛc.
¶ Sz assic factū de volūtate dñi g ꝛc. Michilomin' sua cō
fessio ñ liberat furē a pena vt ipe determinat. d. ℌ. recte. et sic ēt
i ꝓposito ꝓfessio illi' ñ liberat a pena, ꝓ ꝑ ēt facit. l. licitatio. ℌ.
q illicite. ff. de publi. vbi ispicit vtilitas ꝑuator z vigor pu-
blice discipline. et hāc puto fuisse mētē illi'. c. q reqrit ꝓdis
sā ne furta fieri possint ꝑ ꝓfessōz z sila ꝛc. ¶ Nec ob. q alle
gat ꝑ ptē aduersaz q statutū reqrit verū dolū sz vr' dol' agi
tur negat g ꝛc. Et allegāt. c. statuti q incipit. et q̄lūche ꝓsona
ꝛc. qꝛ veritas ēi ꝓriū vt clare pz i. d. ℣. z doue si tralx. o passa
vbi er q̄litate facti fraudē ꝓsumit. z sic ñ loq̄t i. ℣. dolo soluz
verū ēt i ꝓsūptō. z sil' ēt dcm statutū allegat ꝑ ptē aduersā q
incipit. z q̄lūcx ꝓsona. q loq̄t ꝑ plura vocabula disiūctiue po
sita ñ copulatiue. ¶ Itē ob. q allegat q ipi ñ iuerit cā vēdēdi.
sz cā pascādi qz i vtroq; cāu, ꝓmissū extitit vt pz i statuto q in
cipit bestie minute paga de passagio ꝛc. Ex qb' scōm capitulū
ñ debuit videre ille valēs z subtil' doctor q allegatiōes fecit ꝑ
ptē aduersa. ¶ Itē ñ q. allegat ꝑ ptē aduersaz q dci inq̄siti
ignorabāt tale statut ū z talē apodissā eē necessariā q̄ ignorā
tia iuris municipalis vī eos excusare marie vt dānū indebite
pasciat vt subtiliter allegat ꝑ ptē aduersā qꝛ ꝓ ē vꝛ nisi talis
ignorañ. sit crassa z supina vt no. gl. z ibi ꝑ bar. i. l. ñ. ff. de de\
cre. ab or. faci. z dy. in. c. ignorañ. de reg. iur. li. vi. i. ℣. q incipit
vltio distingui pōt z i. ℣. ꝓcedēti. Et ē bodie determinatū vt i. c.
vt aiaꝝ er de ꝓsti. li. vi. z dcm casu nr̄o vī er ꝓsse ter. lz q̄s ignoraſ
se dicat nihilomin' i vectigalis pena eū incidere diu' adrian' cō
stituit. Et ꝑ ꝓdicta vī sa ꝛ ēē rñsuz ad iura z rōes ꝑ ptē aduer
sā iductas z subtiles allegatas ꝓterquā ad vltimā ñ curādo d
i. vz. nūqd potuerit iḡri vl' nō q̄a quicq̄d sit de iure cōi de iure
municipali potuit iḡri. vt clare pz i dcō statuto sub ℞ica de lec
tiōe. z officio officialis dānoꝝ datoꝝ. Et audio sic sp fuisse
de ꝓsuetudine. Ad vltimā ℣o rōnēi q allegat ꝓria ꝓsuetudo
dico q visis actis z actitati i dcā cā ñ extitit ꝓbatū de dcā ꝓria
ꝓsuetudie er q̄ ñ ꝓauerūt de inocētia sua qꝛ ꝓsūptio ē ꝓ ipos
vt. š. dixi. dico q venīūt ꝓdēnādi iure rigore. Tū ꝓsideret bo/
nus iudex cōdēnationē ꝑsonaꝝ facti q̄litatē z terre ꝓsuetudi
nē z diligent ℣itat ē inq̄rat ñ obstāte q dci inq̄siti nesciuerūt
se dfensare vt clare nos decet sacratissim' Impator. l. i. i fi. ff.
de qō. et sit ꝓmptior ad soluēdū quā ꝓdēnādū. ¶ In casu du
bij qꝛ ñ puta delinqre eū q̄ i dubijs qōnib' ꝓ fiscū facile rnde/
rit. vt. i. ñ puto. ff. de iure fis. Tū nisi alia ostēdat ipse pōt de iu
re inq̄sitos pdictos. z ꝓcessos cōdēnare vt supius clarissime ē
ostēsum dñs eū dirigat in viā veritatis z iustitie. Deo gr̄s.
¶ Ego Joannes de bandinis de senis legū doctor.
¶ Cōsiliū. B. Ludouici Bolognini vt infra.

Alsus tal' ē. J. z. A. frib' alūsq; frib' suis mercató
rib' existētib' i ciuitate. ℳ. z bonū creditū hñtib'
Et eis existitib' bañtib' a dcā ciuitate sb die. x. mēſ
septēbris. ℳ. cccc. lxxij. inchoat' q̄dē ꝓcessus ꝓ
dcōs. J. z. A. fres z alios eoꝝ fres fm iuris mūicipalis dcē ci
uitatis z sb ad istātiā q̄rūdā suoꝝ assoꝝ creditorū. Qui asti
creditores i dcō ꝓcessu asseruerūt dcōs. J. z. A. z eoꝝ fres ces
sasse seu fefellisse i fraudē dcōꝝ creditoꝝ. Pēdēte dcō ꝓces
su dmū sb die xi. dci mēsis septēbris z āni ꝑfati fuit ichoat' no
uus ꝓcessus z diūsus a ꝑ ꝓ dcm J. tm'. z sb ꝓfcō stat'. Quib'
ꝓcessib' sic pēdēt ib' fuit ꝓnūciatū p iudicē ordiariū ꝑz fōmā
statutoꝝ dcē ciuitat fr̄ ꝑ ꝓcessu falcēte die. ij. mēsis z octobris
dci āni vz dcōs. J. z. A. fres alioſq; eoꝝ fres fuisse z eē cessā
tes. Et ꝓ eos z eoꝝ bōa ꝓcedēdū eē tāq̄ ꝓ cessātes fallētes z
omittētes soluē eoꝝ creditorib'. ¶ Quo ꝓcessu fallēte sic pē
dēte sb die p octobris dci āni. Ali' fuit format' ꝓcessus ꝓ fres
dcōꝝ. J. z. A. p dcō fcō stat'. et postea die. xx. octobris fuerūt
bāniti ꝓ rebellib' z i cōfiscatōe bonoꝝ demū eadē die. xx. octo
bris dci āni dict'. J. ēt fuit bānit' de dicta ciuitate ꝓ statu z ꝓ
rebelle z i ꝓfiscatōe bonoꝝ suoꝝ. Ibis sic pactis die. xx. aplis
āni. ℳ. cccc. lxxij. dci. J. z. A. z fres fuerūt declarati ꝓbitorel
dictorū creditorū vigore dci ꝓcessus fallētie ꝑz formā dcōꝝ
statutoꝝ ꝓpt q dci. J. z. A. z fres pinde habiti fuerūt er for
ma dcōꝝ statutoꝝ ac si i dict q̄titatib' fuisset dcā die ꝓdēnati.
Tādē i. ℳ. cccc. lxxiij. dcā ciuitas statū mutauit adeo q dci
J. z. A. z eoꝝ fres obtierūt cācellari a dcis bānis z restitutōe
bonoꝝ sb mō forma z. tenore infra scrip. vz. p. c. legat' ꝛc. dilect

nobis. l. z. A. z eoꝝ fratrib' salutis z. c. dū diligēt attēdim' gra
ta nob' ꝑ vos z vr̄m quēlibet exhibita obsequia z q̄ futuris tēpo
rib' exhiberi spam'. Nō immerito o. ꝓmouem' vt vob' reddamur
ad gr̄as liberales z fauoꝛib' z gratijs ꝓsequamur. Inde ē qꝛ ꝓ
missionū occasiōe ꝓmitti ꝓsentiū tenore auctoritate nob' indul
ta mādam' vob' supstitib' nōnijs z officialib' camē actorum
nec nō discī z offitij bānitoꝝ z cuilibz vr̄m. q̄ten' cēs z singu
los infrascriptos q̄ꝝ noia singulr iferi' describūt aceoꝝ no
mina ꝛ ꝓnoia cāzellare z abolē debeat de oib' z singul' libris
seu q̄ternis i dcis locis vl' alibi exist ētib' z oia z singula
z quecūq; bāna ꝓdēpnationes inquisitiones z ꝓcess' i ipis libris
seu q̄ternis assc̄ riptos ꝓscriptos z exēplatos seu factos quo
cūq; tpe ante aduētū nr̄m ad ciuitātē. ℳ. q̄ fuit āno dñi. ℳ
cccc. lxxiij. die. iij. septēbris ex nūcetiā tenore ꝑsentiū ꝓdicta au
ctoritate decernētes nulla irrita z cassa ipa bāna delicta ante
dcū tps ꝓmissa z ꝓdēnat cēs inq̄sitiones z ꝓcessus. Ita q̄libeer
z ipune i ciuitate. ℳ. ciusq; cōitatu z districtu morari z star
possint absq; grauamie vl' molestia aliq̄li iferēdis ꝓdict, infras
criptis vl' alicui ꝓdictoꝝ occasiōe ꝓdicta. s. bānoꝝ vl' ꝓdēna-
tionū. aut alicui' eoꝝ restituētes etiā ipos z quēlibz eoꝝ ad
famā honores z ad alia ꝓut erāt ante i q̄ꝝ testimōiuz ꝑētes
fieri iussim' z nr̄o sigilli ipressiōe muniri. ¶ Quoꝝ noia sūt
hec vz. J. z. A. z fres no. z̄c. Successiue i dicta ciuitate. ℳ.
aliis nouitatib' supueniētib' z mutato statu. ℳ. cccc. lxxv.
p certos Ciues. ℳ. z. A. populo dicte ciuitat pōtatē hñtes
inter alia fuit statutū z ordiatū qd cēs z singli ꝓdēnati z ꝓfi-
nati bāniti z q̄liter cūq; ifugati occasiōe stat' ad res z bona z
z iura sua ꝑstia honores dignitates z ꝓuilegia q̄ hēbāt ante di
ctas vocatiōes restituerēt ac ꝓrestitutis ipo iure hērentur.
¶ Quib' sic stātib' q̄dā Antōi' vn' ex creditorib' dictoꝝ.
J. z. A. z fratrū petit executiōez ꝓdicte sniē late ꝓ dictos. J.
z. A. z fres sup fallētia añdicta nec nō alteri' sniē declaratio
nis vt. š. facte de q̄titatib' i qb' dcī fres i dco ꝓcessu fallētie
allegati z declarati fuerūt debitores. z q̄ sniē fuerūt late ꝓ ri
rib' mō z forma ꝓdict. ¶ Cōtra q̄ petitā executiōez opponi
tur p dictos. J. z. A allegātes dictas sniās exeq̄ nō posse nec
debere qꝛ fuerūt restituti adūsus dcam sniaz z totū ꝓcessuz
vigore mādati vt. š. emanati a dco legato, put. š. ¶ Nec ñ
successiōe ex restitutione p ciues. ℳ. facta z puisiōib' z or/
dinamētis d qb'. š. ¶ Propte ℣o dci anto, replicat nō ob
stare dcas, puisiones z qōnes qꝛ asserit hēre locū in cā crimia
li nō añi ciuili. Itē dce alie restitutiones ñ extēdūt ad dictos
J. z. A. z fratres qui nō erant bāniti tpe dictarū puisionuz.
Querit quid iuris.

Auocato. diuio suffragio q̄ mediāte ℣ita sl eluceſcat
Mā dñs ꝓpe ē inuocātib' eū z viso pūcto supius ex
pōsito sz satis sup q̄ satis p alios. d. ꝓsulētes ad saturi
tatē dcm fuerit adeo vt resp̄ōsuzia appeat. vt i. l. fūdi trebatia
ni. ff. de vsuf. leg. nihilomin' necessariū esse duxi de p̄senti cō
sultatiōe aliq̄ elicere q̄ dubiū afferre videt. Et demū oia illa
disoluē. Et p illud ℣bū i restitut iōe fca ꝑ dñm. P. L. legatuz
Restituētes etiā ipos z quēlibz eoꝝ ad famā z honores z
ad alia ꝓut erāt añ ascripta eis z cuilibz eoꝝ. š. tm i restitut
crpsse fca erat mētio vt. J. z. A. z fres i pūcto notati restituti
esset ad bāu ꝓdēnatiōes inq̄sitiones z ꝓcessus z ita oia aboleri
mādatū fuit i restitutōe mēorata. Cui' legati de latere pōtas
nō qua. imo magna z āplissia pōtati p̄ncipia seu pape eq̄pa-
ta vt p̄mo sb assūo ex ter. iuncta elegādi glo. in. c. nobilissim'.
lxxxx vij. di. sic dicēte q vbi legat' de latē aliq̄d facit iuꝛ. lega\
tiōis sue certe p̄ncipi eq̄pād' ēi sb āplissimā hñs pōtatē z sic
intelligo spec. i ti. de leg. ℌ. supest ℣su. q̄d si de legati iurisdictio
ne vz vt etiā legati oracl'o viue vocis credat z i ti. de teste. ℌ. i
℣. q̄d si aduocat' i. l. ij. ℌ. liquet. circa fi. C. de sūma tri. z fi. ca.
firmat Barchy. i. d. c. nobilissim' z Inno. i. c. cū dilect' d accu
z Jo. an. i. c. i. de offi. lega. li. vi. de sen. exco. c. ad audiētiā d ap.
c. ꝓstitut'. z glo. de sen. exco. c. sic z i. c. ad aplice de re iudi. in
vi. z. c. cū. oli essem' de ꝓbil. z lap. all'. xij. z. xxxiij. z bar. i. l. i. C
de sup. i. d. li. x, bui' sniē ē etiā bal. in. l. ex'. c. de ꝓba. z in. l. si q̄
p calūniā. C. de epi. z cle. z marie pōdero hāc restitutiōez fa
ctā ēē de ptinētib' ad legatiōez suā z adde bōuz ter. i. c. ſz his
de accu. imo dicit Jo. an. d. c. sup bis d stilo curie foze vt sibi
credat ēt ex legatio. suā solo ℣bo. i. viue vocis oracl'a. p q̄ ē o-
ptia rō ter. z glo. i. l. i. ff. d offi. ꝑfer pto. ibi credidit. n. ꝓnc. eos
q̄ ob singl'arē eoꝝ industriā ad hui' offi. magitudinē electi sūt
ñ alit foze vidicaturos q̄ ipe ꝓnceps iudicatur' ēēt vt ibi i q̄t
ter. q̄ fit vt maria sit p̄sūptio ꝓ legati z pōtatis z solēnitatis
vt late explicit spec. in to°. ti. de legato z marie in. ℌ. sup ē z pre
dictis adde. do. anto. de fi. istru. c. q sup bis z i specie ad ꝓpo

situ nostrū potuit legat' ãte dict' restitutõz dictã ꝓcedẽ qz sta tuta facit ꝓpetuo duratua in .c. fi. de offi.lega.in.c.ex pte de ẋbo.sig.z.c.sr̃ q̃busdã cẽnt videnda no.iij.di.pozret .lxx vi. vtinã.imo papa sp nittit' saluare decreta z distictiões suoꝝ le gatozū d̄ rescrip.c.xeniẽs z succesiue oia singularit' potuit gl. i.c.q trãslationẽ de offi.lega.i.C.sic vnis' d̄ excel.pla.z põit ea spec.i ti.d̄ iuz.om.iudi.int' pretat' ẽt legat' dñi. M. pape rep tũ q maximũ ẽ i.c.i.de postu.pla.i ẋbo rescriptũ nr̃m inter p tat'.z addo.no.de iudi.nouit. Quid plura impiũ bz in pricia p eã gubnatã.vt.d.§.superest z p spec.q̃s casus poti' laboriosũ quã sbtile h̃ eẽt explicare: bz g̃ restõ memorata maximã ptatẽ l.pape vel sil'ez pp pincia q̃ gubnat legat' ẽẽt fũ dati dcã fsti tutio ptãte Impio arbitro z bailia reformatozũ illozũ stat' di cte ciuitatis. M. hñtiũ dcẽ ciuitatis vicariatũ in plena forma a sũmo põtifice q̃ dicti dñi reformatores fuerũt electi a ꝓsilio populi rep̃sentãte auctat' ẽ dñi pape eq̃perabũt' pncipi vt no. C.q̃ sit lõ.psue.sr̃ Rxica z de re iudi.aliud .§.restet'.vñ elegãt dic bar.in.l.stipulationũ.alic.ff.de ẋ.ob q̃ puisiões statuta z decreta z alia facta p̃sidẽtes auctis ꝓsiliũ gnãlis electozũ post q̃ auctẽ pncipis fuit ꝓcessũ hẽbũt viz legis z iuris ciuilis .vt ꝑ phemio institutionũ in pma z secũda ꝓsti.C.z.l.ij.C.de vete iur.enũciãdo.ad idẽ allego bar.i.l.fi.ff.de pe.vbi facta decreta a populo erũt ius ciuile z oriet' actio ꝓpetua q̃ ciuilis dz isti.d̄ ppe.z tẽpo.actio.i pncipio.z i h̃ ñ ẽ differẽtia int' doc.lz sic in alio passu an statuta facta ab epo marchiõe z alijs sint ius p toziũ vel ciuile lz in casu nr̃o rz ꝓsiliũ z popul' locũ pncipis.ad do bal.i.l.receptitia.C.de ꝓsti.pecu.i.l.i.C.q̃ admitti ad bo.pos z Bal.i.l.sanxim'.C.de dõa.z q̃ no. Jo.an.i.addi.spe.i titulo de instru.edic.i.§.pozzo.in addi. q̃ incipit h̃ subscriptio funda mẽto h̃ fcõ ꝓsidero ẋbũ vnũ i restitutiõe fcã p dcõs dños .s. restituerũt oẽs z restitutos cẽ voluerũt i ei ipoꝝ iur̃ pstino.et si p̃dictoꝝ restitutoꝝ aliq̃d bodie.s.tpe restitutiõis q̃mõcũq; teneat' z possideat' cũ gnãli cla ñ obstãte z alijs oib' opozt̃is z ista fuit facta vno tpe.demũ vna alia restitutio fcã fuit alio tpe i q̃ oẽs exp̃sse restituti sunt ad criminales z ciuiles cã ꝓces sus p̃scriptiões z oia. Uñ veniendo p ordinẽ i vnaq̃q; resti tutiõe.p assumo illã dñi.P.legati de latere.C.i q̃ restituit i spe cie dcõs sr̃es ab oib' ꝓcessib' criminalib' z ad famã z bono/ res z ad alia put erãt añ ascripta eis q̃ restitutio iuri cõi ꝓfoz mis ẽ.l.q3 si minoz.in.§.restitutio.de mino.z post q̃ exp̃ssa; mẽtionẽ facit de criminalib'.z postea dicit z ad alia h̃ dictio alia ñ itelligit' ãpli' in criminalib' rõne vitãde supfluitatis i. §.q3' in pma cõsti.c.intelligit' in ciuilib' aliquã i multis simi litudinẽ h̃ntia cũ criminalib'.lz i multis differãt vt late p bar. in.l.fi.ff.de p̃ua.delic.in.l.i.C.q̃n ciuilis actio p̃iudi.criminali z.l.i.ff.vi.bo.rap.z late p dictũ anto.i Rxica de iudi.p' inno. i.c.q̃lit' z q̃n de accu.no.in.l.q3 q̃ g̃.§.pena g̃uioz.de ifra.i.l.ag̃ ria de t̃mino amoto.vñ p silitudinẽ ꝓcessus libelli lit.ꝓtest.et sm̃ie i eis req̃sitis.s.criminalib' z ciuilib' dñ dicit z ad alia itel liget' de ciuilib'.l.si fugitiui.C.de fruis fugi.q̃si dcõ tal' sit ipli catiua silꝝ p̃terea talis dictõ z ad alia de necessitate dz itelligi de ciuilib' pp dictionẽ z q̃ p̃iunctio ẽ z cadit' int' diũsa i Rxica. ff.de iuz.z facti.igno.vbi gl. g̃ cũ .s. dixerit d̄ criminalib' h̃ dic tio z ad alia itelligit' de sentẽtijs ciuilib' cũ cãrũ z idicto ꝝ tẽ pozaliũ d̄ q̃b' tractam' quoddã ẽ crimiale quoddã ciuile z qd̄ dã mixtũ. C Crimialia dicũt' q̃ rũ finis ẽ ꝓmodũ ptis z int' esse publicũ seu vindicta publica. Ciuilia quorum finis est comodum ptis z interẽ p̃uatũ mixta q̃ pticipãt de int'esse p ti z vindicta p̃uata z publica erẽplũ i.c.tue de ꝓcur.iste distĩ ctiões habẽt' in.c.fozus de.ẋ.sig.z i iurib' supradictis vñ ma nifeste apparet q̃ de ciuilib' itelligit'. C Ex alio respectu q̃ di cta restõ extendit' ad ꝓcessus z sm̃ias ciuiles adduco q3 si re stitutõ ẽ facta ad maioza g̃ ad minoza extẽdit' facilit' z ad alia vt in.c.sedes.z lata mã in.c.cũ i multis de sscriptis li.vi.addo. no.in cle.ñ põt de ꝓcura.z q̃ pulcre approbat bart .i.l.q3 z si q̃s in.§.quesitũ.ff.si q̃s cau.imo in terminis ad ppositũ nr̃m adduco glo.sin.in cle.i.in.ẋ.q̃uis alia de re iudi.vbi dic' q̃ ista dictio alia ꝯcludit criminales ciuiles mixtas z spirituales quã in ꝓposito meo magnifacio z p hac decisiõe ipsaz p̃ncipalez uoco adduco ẽt singulariter no. Jnno.q̃ ciuilia includũt' a fo/ rtiori in.c.cũ oliz de offi.delega.q̃ exp̃ssit grauioza dictio alia trahit' ad oia q3 si leuioza in rescripto exprimãtur z postea mi bi facit aliq̃s iniurias nõ potero de homicidio accusare q3 ẽ. casus vz vbi grauioza exp̃ssa fuerũt s.criminalia z ad leuioza s.ciuilia volum' facẽ extẽsionẽ p dictionẽ z alia certe possum' vt pulcre firmat inno.i.c.disp̃dia.d̄ rescrip.li.vi.z approbat dict' anto.i.d.c.sedes d̄ rescript'.et p̃dcã ꝓfirmãt' vt dci ẋbi sit aliq̃ opatõ z effect' d̄leg.i.l.si q̃n d̄ p̃uil.c.si papa li.vi. Qui

quis omnib' visis illud tritũ z vulgatũ dubiũ tango an dict' legat' de latere cardialis potuerit tollere ius acq̃sit' alteri p sniam hmõi restitutiõez ꝓcedẽdo. Jtẽ q̃d de restõe p̃fatoꝝ dñoꝝ stat' reformatoꝝ vbi restituũt' p̃dcis ffes ad bona hodie p alios possessa z dca restõ bene roborata ẽ eũ clausulis optu nis z marie cla ñ obstãte. Illa p̃mo lz dubitatũ fuerit an p̃n ceps tollẽ possit ius gẽtiũ.s.dñia de iuz gen.iuẽta in.l.ex h̃ iuz ff.de iusti.z iure.i.q̃ dñiuz rei mee an mihi auferre possit z lz in dubio glo.videat' velle q̃ nõ i.l.rescrip.C.de.ꝓbi.ipa.offi. p q̃ satis iplicita rõ.l.quoc.C.d̄ p̃ci. Jmpa.off.i.l.fi.si ꝯ ius vl'vti.pub.i.l.fi.C.d̄ erroz aduocatoꝝ q̃b' cautũ est ius alteri usi tuũ auferri seu euelli nõ posse. Qz dico multici capite ius acq̃sitũ p sniaz alicui potuit auferri p p̃ncipẽ z alios q̃ loco p̃n cipis h̃nt'. Et p̃mo p h allego ter.i.l. Jtẽ si ẋberatũ.§.pe.d̄ rei vẽdi.vbi cũ cã dñiuz p̃t auferri z alteri ꝓcedi firmauit bar h in plxmio foꝝ.z idẽ i.l.i.i fi.de ꝓsti.p̃nci. q̃ maioz cã p̃t eẽ q̃d q3 late fuerũt d̄ce sme dictis ffib' rebellib' ciuitat' existẽti bus ꝑt' passiões ciuitatis aũt ptialitates q̃ nõ potuerũt tpe p̃fate rebelliõis iura sua nec cãs defendẽ: z ideo restõ emana/ uit z rõ .phibite defensiõis q3 ad ciuitatẽ ñ erat tut' accessus g̃ iusta cã in de.pastoral' de re iudi.posuit Jnno.i.c.ꝓterea de dila.i extrauag.p̃senti de rescript' z legiste cẽs i.l.ij.ff.si q̃s i ius vo.ñ ie.i.l.de etate vbi p bar.ã fi.ad treb.ff.accedat .p hac sm̃ia ter.i.l.si q̃s sepulcrũ d̄ religio.vbi d iusta cã fit mẽtio z cõ pelli dz iusto p̃cio rc. Et accedat rõ tituli de bo.dãna imo pl' dicit ang.i.d.l. Jtẽ si ẋberatũ.§.pe.sine cã.p̃t p̃ncepe dñiuz auferre vni z dare alteri sine p̃iudicio recipiẽt' p.l.ij.z.l.bene a zenõe.C.de q̃drien.p̃scrip. Idẽ ipe ang.firmauit .l.si cõstat cõia p̃dictoꝝ vbi nõ solũ h̃ p̃t facẽ p̃nceps lz p statutũ z psue tudinẽ p̃t auferri ius alteri' singularis psone ar.l.si pẽdẽtes §.si q̃d.ff.de vsuf.et firmat h vltimũ Jnno.i.c.i.de psue. Alli q̃d i silij.c.in nr̃a de iniuz.z dãp.da.z ang.idẽ vnũ ẋbũ i.l. quẽtionũ.ff.de pac. Quinimo dicit bar.i.l.ãthioceñ.de p̃uil. credi ciuitatẽ posse facẽ legẽ generalẽ ex q̃ ius auferat' .tertio vt fecit i casu nzo in benefitiũ oium q̃rumcũq; bãnitoꝝ ꝓfina toꝝ z rebelliũ z ita tenet' h declaratio hic mõ dicto Jnno.i.c qne i eccla.de ꝓsti.vt itelligat' faciẽdo.l.pticulare.l.si p̃uat' q̃ z ea q̃b' vt illa ñ noceãt.l.quoci.ff.de pollicitatiõib' quẽad modũ p̃t facẽ ciuitas sup reb' sms generale statutũ.l.phi bere.§.plane.ff.q̃ vi.aut clã.z no.de publica.l.cesar.z ponit bal.i.l.ciuitas.ff.si cer.pe. C Ad dictõ firmatiõe oiuz p̃dictoꝝ accedat ter.i.l.luct'.ff.de euicti.z q̃ notauit archi.i.di.ius ciui le.z.ix.q.fi.p̃ p̃ncipalẽ. Jtẽ ex alio capite posito sine p̃ditõ ẋitatis q3 ita ẋitas eẽt q̃ alio mõ nõ possz tolli semp tolli p̃t ex plenitudie p̃tat'. Ma clausula plenitudie p̃tat' fuit int' alias duas p̃ncipales.s.clausula ñobstãte z clausula ex certa sci entia. Et in ẋitate in oib' restitutiõib' p̃nceps vl' ciuitas aut legat' tacite sciẽtiã attestãt' i narratiõe sz exp̃sse ẽ in vna clau sula ñ obstãte q̃ validat rescriptũ seu restõez ex plenitudie ptã tis. Si dicat' nõ obstãte aliq̃ in p̃riũ faciẽte ita bar.firmat in.l.fi.C.si ꝯ ius vl'vti.pub.bal.exp̃sse de pace ꝓstãtie i ẋbo li uellariũ z bal.in.l.eos.C.de ap.addo no.in.l.sz z si q̃s.§.q̃si tũ.ff.si q̃s caui.in.l.iubem'.C.ad vell.i auc.de testa.ip̃fect.§ pe.z in auc.h̃ int' liberos.C.de testa.z bar.ponit in extrauag. ad rep̃men.i ẋbo nõ obstãtib' imo venieti ꝯ fcm supioris dz ipoti p̃petuũ silẽtiũ. Qz ciuitas idultũ fecit sciẽter z notorie p bono ciuitat' g̃ certa sciẽtia g̃ ñ p̃t vẽire ꝓid q̃ factũ fuit ex certa sciẽtia vt elegãter firmauit bal.de pace cõstãtie i.ẋ.si q̃s aũt facit.l.idẽ vulpian'.ff.de excu.tuto. C Quib' ita dict' di ctis cõcludo q3 si etiã p supioẽ nõ posset tolli dñiuz alteri q̃si tuz q̃ nõ est ẋuz sẽp tolli p̃t dñiuz q̃situ p sniaz vt elegãt rep tio firmatũ p bal.in.l.fi.C.sen.rescin.nõ.pos. Tñ in omni sm̃ia intelligit' clausula salua sũma p̃tate p̃ncipis.l.fi.C.de legi. vel eius itelligo q̃ loco p̃nci.bẽt'.vt.§.dixi q̃ dictũ noto z p̃ dero p hac decisiõe multũ vt ius acq̃sitũ p sniaz sit acq̃situm p medũ iuris ciuilis.z sic de iure ciuili.ideo facilit' etiã q̃ ius ẽtiũ z hoc idubitãter ẽ ẋuz cũ sit in ea clausula derogatoria accedat.l.hũanũ.C. d̄legi.z q3 no. Jo.an.i.c.i.de ercel.pla. z i.c.i.de cõsti.z q3 not. Ci.in disputa.sua p̃cessit dispositio derogatiua.z elegãter i.d.auc.hoc int' liberos.s.clausula non obstãte. Jtẽ cũ sit i materia rc.certa sciẽtia notoria.sz plus ad huc p̃t tolli q̃ de iure ciuili ẽ.l.ij.§.exactis.ff.de ozi.iur.pur. q̃ no.trãsiit in p̃riũ actio vel ꝓcessio cũ subdito.vt ponit Jn no.de iudi.c.nouit.quez intelligo ita in.c.in nr̃a.de iniur.z dam.da. Et addo.barto.in.l.p̃uilegia.C.de sacro.sancte eccl.Et que dixit do.flozen.i.c.ꝓpendim'.de sen.ercõ. Sed cũ subdito ea ẽt q̃ trãsiuerũt in p̃riũ multi tenẽt q̃ p̃t tollere nudo verbo.q̃.l.p̃uilegia.per argu.a speciali vel ratione ces sante.l.gene

ralis vtilitas subditorum in restitutione versantur nec tran/
siuerat in contractum. immo subditi quibus facilius preiu/
dicium nudo . . do principis pōt afferri. in cle. vnicā. in. §. ve/
rum. de sepul. ¶ Ex quib' omnib' de iure similiter cōcludo
dictā sententiaz aduersus quā restitutio cōcessa fuit in puncto
post a executionē non mereri nec de iure. nec. de cōsuetudine
nec statutario iure. Et ita dico z cōsulo. Ego Ludouicus bo
logninus minim' vtriusq; iuris doctor z eques iura ciuilia
ferrarie ordinarie de mane legēs. z in fidem predictoruz me
subscripsi z solitū sigilluz appposui. Laus deo.

Expliciunt consilia reuerendi. Do. nicolai abbatis mona
censis doctoris excellētissimi camereq; appostolice audito/
ris dignissimi. necnon tria vel quattuor. alia alioꝝ eximio/
rum doctorum predictis adiuncta. z emendata p celeberrimū iuris
vtriusq; doctorē ac ecḥtem insignez dominū Ludouicū bolo
gninum de bononia. Venetijs impressa p philipū pinciū de
Caneto. Augustino barbadico duce Serenissimo.

Registrum

prima alba:
¶ Hec est tabula
in consilio
a
In dei ospotentis
randū se
sessionis ad hec
seu vsūfructū
b
patre resistente
sup Ḥrica. et. C.
vltimo in casu
ptū. ſz solum
c
delinquens eximit
¶ Statuerūt enim
subiectū ad
casu nostro
d
ria satis per
ff. de feriis
mitti nec vt
si bene ponderet
e
enim consensus
pbatur in. l.
tus et no. in. l.
qđ ipse solus.
f
c. vt cōmunis
dico q multiplici
z voluit Jo. cal.
nouerūt. z. c. graue
g
¶ Quod ꝛtingeret
tempore soluere
se maiores..
cu. om. iudi.
b
su nostro nulla
piam causam
repellere in fi.
nia rex auferre
i
vniuersalis.
subiectos. Sed
C. de colla. facit
gus sanos mores.
k
Con. lxxxxvij.
icarnationis dñi
nes ex tenore
tur belle tollere
ma cōi prestat

HC 12357